Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Est.
Plút.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ANGELVS DE
Perusio super Secunda Digesti noui.

LECTVRA D. ANGELI de Per. super Secunda Digesti noui. Additis nouiter quibusdā additionibus signo crucis signatis, additis etiam infrascriptis repetitionibus, locatis in fi. ti. de ver. obli. cū summariis vnicuique legi &. §. congruis. per S.I.V. interpretem D. Nico. de Lacu de Alice.

Repetitio legis, Sciendum.
Repetitio legis, Si insulam.
Repetitio paragraphi Duo fratres.

LVGDVNI.

1545.

Rubr. ff. vey in hac 2a pte habes in fine lecture vey in prohemio

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Secunda pars lecture. ff. noui. clarissimi ac sacrarū leguz interpretis celebratissimi dñi Angeli de Ubaldis de Perusio, ex proprio originali transumpta.

¶ De verborum obligationibus. Rubrica.

1 ¶ Stipulatio non conficitur nisi vtroq; loquente ⁊ sermonis efficaciā intelligente.
2 Audire non sufficit: nisi exaudiatur vox loquentis.
3 Stipulatio est contractus nominatus.
4 Stipulor: idem est quod interrogo.
5 Stipulari pōt infans qui loquitur ℞uis nihil intelligat.
6 Mutus carens intellectu equiparatur infanti ⁊ furioso.
7 Mutus solus procuratorem constituit: testatur: hereditatē adit: matrimonium contrahit: ⁊ aliter contrahit quam per verba.
8 Surdus vel surdaster pōt stipulari: testari: ⁊ contrahere.

Tipulatio ◆ lex diuidit in partes plures. Nam primo ponit vnā regulā negatiuaz. Scō circa illā ponit quasdā notabiles ⁊ dubitabiles q̄stiones. Scō a ibi. qui ꝑsens. ¶ Item prima subdiuidit. Quia primo ponit regulā vt p̄dixi. Scō infert. Tertio cōsulit. Scō a ibi. ⁊ ideo mutus. Tertia ibi. si quis igitur. ¶ Item scō a subdiuidit in
a plures: vt j. patebit in processu a. ¶ Breuiter. h. d. istud prin
1 cipium, † Stipulatio nō cōficitur nisi vtroq; loquēte ⁊ sermonis efficaciā intelligēte. hoc dicit vsq; ad. ℈. q ꝑsens. ¶ In tex. ibi stipulatio. scilicet vera. ficta enim vel presumpta nulla verba requirit. ℈. de adop. l. his verbis. ⁊. l. nō enim aliter. de fideiuss. tu. l. cū ostēdimus. de dam. infec. l. si finita. ℈. elegan
2 ter. j. ad municipales l. ij. ¶ † In tex. ibi, nisi vtroq; loquen
b te b ⁊ sermonis efficaciā intelligēte. nō eñ sufficit audire nisi ⁊ exaudiat vox loquentis: vt. l. i. ℈. pe. ⁊ fi. ℈. ti. i. ⁊. l. obligamur. ℈. verbis. eo. ti. insti. de inuti. stipu. ℈. itē verborū. ¶ In tex. ibi. nec absens tāta. sez absentia q̄ vocis substātia exaudiri nō pōt. Stipulātur ergo existentes in diuersis cōuallibus qui tamē se inuicē exaudiūt: vt no. gl. in. d. ℈. item verbo
3 rum. ¶ † In gl. i. ibi. j. de verbo. obliga. hoc falsum: quia sti
c pulatio est contractus c ⁊ est facti: vt. l. cōsilio. in prin. de cur. fur. vnde differt ab obligatiōe que est iuris vinculum vt causa ab effectum: nisi saluaes gl. q̄ cōsiderauit stipulationē ex post facto: sequēs opinio cōsiderauit eam ante factū vel in facto.
¶ In eadē ibi. qō gen⁹. imo stipulatio est species: sed appellat ipsam genus quo ad interrogationem ⁊ responsionem:
4 vnde denominatur ab interrogante: † quia tantuz est dicere stipulor: quantū interrogo: ⁊ pars interrogantis est nobilior cum de querendo sibi obligationē tractetur. ¶ In eadē ibi. l. si nō sortem. ℈. pe. illud propter contrarietatem vitandam.
¶ In gl. ij. in fi. hic ordo si pernertatur reddet stipulationez inutilē. vt. C. de vsuris. l. j. ⁊. l. obligamur. ℈. verbis. ℈. ti. j. Fa
5 lsit. j. eo. ℈. cū adiicit. ¶ In gl. iij. ibi. l. seruum illa. l. est singula
d ris ⁊ nō est alibi. † Et hoc tene q̄ infans d qui loquitur vt videmus cōmuniter in pueris quantūcūq; nihil intelligat: tamen stipulari potest rem pupilli saluam fore. ¶ In gl. in verbo si quis igitur. ibi in fin. Sed contra in muto: quoniā illi⁹ status ⁊ habitus a statu ⁊ habitu furiosi nō multum abhor
6 ret: vt. l. fulcinius. ℈. adeo. quib. ex cau. in pos. eatur. Soluit
e Bar. † q̄ mutus carens intellectu equiparatur furioso ⁊ infanti e ⁊ in hoc bene vt. l. seruo inuito. ℈. penul. ad trebel. Sz vbi intellectu non caret equiparat pupillo: quia sicut in negocio cōtrahendo per pupillū requiritur tutoris autoritas: ita in contrahendo per mutum requiritur autoritas curato
7 ris: vt ibi. qō non placet. † Nam m⁹tus procuratorem cōstif tuit f solus: testator g solus hereditatem adit solus: cōtrahit
g matrimoniū solus: aliter obligatur q̄ per verba: vt patet ex cōiunctione legum. ℈. de procurato. l. mutus. j. de regu. iur. l. vbi nō voce. Nō ob. ℈. pe. quia imo facit contra dum dicit. mutum voluntatez, suam exprimere posse nutu: ⁊ ideo posse cōpellere scriptū adeūdi hereditatem vt restituat. qō facile in infante nō poterat inueniri: vt tex. ibi dicit. Et idem dicas de surdo. Tūc ergo muti ⁊ surdi curatorum ope iuuant cū intellectu carēt. vt. l. ℈. in fi. cū si. ℈. de postu. ⁊ insti. de curat. ℈. furiosi. Ultimo scias qō ꝑ verbor⁹ solēnitas olim in stipulationib⁹ introducta recesserit ab aula p̄ cōstitutionē leonis: vt insti. eo. ℈. sed hec solēnia. ⁊ sufficiāt hodie qualiacūq; verba demōstrātia cōsonātiā cōlectus: vt ibi. ⁊ j. eo. ℈. fi. tñ verba

a ¶ In processu. Adde q̄ gl. in. l. ℈. in prin. in gl. i. j. hoc. c. ti. diuidit totā istā legem primam in sex partes si bene consideratur illa gl. ⁊ ibi Bar. ponderat.
b ¶ Utroq; loquēte. Addō an dicet stipulatio ꝑfici etiā vtroq; videte. ⁊ sic etiā regulariter visus vtriusq; cōtrahētis i stipulatiōe. dic q̄ nōvt p̄ matheſillam⁹ no. suo. glvj. inci. tu scis. vbi allegat gl. in. ℈. itē verborū. insti de inutilib⁹ stipu. i ꝟbo absentes. si milē gl. habetis i c. testes. i verbo q̄ nouerunt ⁊ viderunt. ix. q. iij.
¶ Stipulatio est ℨctus. Adde qō est ℨctus nōtat⁹. vt i. l. i. ℈. adeo. ff. ō pac. Bar. i. l. ij. ad fi. C. ō ꝺdi. ob cām. Alleg. i. l. in vl. col. ff. de pact. idē Alleg. i. l. scies dū. ff. de ꝟb. obl. Hico, superanti⁹ miles hierosolymitan⁹ a vtriusq; iuris doc.
¶ Qō ifans. Add de. l. seruū. ff. rem pu. sal. so. Bar. in l. i. ff. de noua.
¶ Equiparat furioso ifanti. Adde de hoc esse verū, vbi est ōino parō in actu requirēte verba ad substātiā ꝺm Jaso. i. l. j. in. ℈. not. ff. de verb. oblig.
¶ Cōstituit. Adde Cardi. Alleg. i c. cū apud. in viti. col. de spon.
¶ Testat. Adde s. nutu ⁊ ad pias cās. nō alo: ſz codicillari ⁊ donare cā mortis. bal. in. l. pe. C. q testa. fac. pos. ⁊ plen⁹ i l. nutu. ff. de leg. iij. distingue tū vt p Bar. i. o. l. nutu. i ꝓn. Sz q̄ro an fideicōmissum vle possit fieri nutu. Bal. i. l. iubem⁹. C. de testa. vī vele q̄ nō. rōnē assignat. q: sapit vires hereditarias ſz Bal. met. i. l. ⁊ in epla. tz q̄ imo possit fieri sicut fideicōmissus particulare. Jsta ēt dubitatiōne mouet bal. nouell⁹ i. l. j. ff. de leg. i. ⁊ no. q̄ est punctus pro amico.

1 terualli. h. o. ¶ † In gl. in verbo respōsum. ibi. vel etiā lōgo.
k hoc est falsum. nō lōgū tēporis k interuallū indistincte vitiat stipulationē ℞uicūq; null⁹ act⁹ medi⁹ iterueniat: vt. l. duos. in fi. ⁊. l. si ex duob⁹. hic allegatis. sed sol⁹ actus intermedi⁹ nō interueniente longo tpis interuallo adhuc vitiat ipsam stipulationē nisi sit vere necessari⁹ aut aliquo mō ꝓtingat sti p
pulatiōis cōtractū: vt. d. l. duos. cōiuncta. l. antiquitas. C. de testamētis. cātilena tū delectatiōis sub au, breuiloqua nō interuallat actum: vt. j. eo. l. que extrinsecus.
¶ Stipulatio vt valeat sufficit interpretatiue p verba ha e
1 beri consensus consonantiam.
2 Clausula si nō valet vt ago valeat vt valere pōt: qd operat.
3 Statu. qō instrumētum guarentigie mittat execution⁹ facit qō mittatur execution⁹ etiā si stipulatio sit inutilis.
4 Mutu multa negocia possunt expediri. vt. j.
1 Si quis ira. † Sufficit interpretatiue per verba haberi cōsensus cōsonātiā vt stipulatio valeat nō p signa. h. d. vsq; ad. ℈. si qs simpliciter.
f ¶ In tex. ibi. quidni. allegat p doc. q̄ additio cōsultoris qui dixit: nō video quin talis nō veniat cōdēnādus. de quo hic vide Bar. Et adde q̄ si iudex vel arbiter dixit mihi videt talē cōdēnari vel absolui debere: idē importat q̄ si cōdēnasset vel absoluisset. de arbi. l. qd tū. ℈. si arbiter. ibi casus. Jdē si dixit credo eū cōdēnādum: vt no. gl. singularis. ſ. e. l. diem. ℈. in
g que rit. Facit optime. ℈. de libe. can. l. diui fratres. Illa tñ de querit. Facit optime. ℈. de libe. can. l. diui fratres. Illa tñ de querit. Facit optime. ℈. de libe. can. l. diui fratres. Illa tñ
l de querit. Facit optime. ℈. de libe. can. l. diui fratres. Illa tñ
verba ita in futuro l plata tūc importāt illud qō verba presentis tpis qñ ꝑferens habet potētiam dispōnēdi de presenti. ℈. de rescin. ven. l. fundus. q̄ne singularis est ad hoc al⁹ se cus: vt. l. j. C. si quis liber esse. ⁊ ibi per Jac. de are. qui plura notabilia exēpla ponit. Facit. ff. de officio eius. l. i. ℈. vt honorū. ¶ Sequit in litera. sed nec naturaliter obligatur. dicit gl. q: ita actū fuit inter partes. ⁊ hec gl. pl̄equit pleni⁹ in. l. iu
risgētium. ℈. sed cū nulla. de pac. sed Bar. dicit diuinationez esse ⁊ ponit hoc bocardū † an si nō valeat valet vt agovt valere pōt. vide re er eum. ¶ Potes dicere aliter ⁊ clarius. Jn vlti
2 volūta. si valēdo vt valere pōt fieret trāsit⁹ in aliā speciē ōino distīctā nōe ⁊ effectu: vt de testamēto ad codicillū: nō valet vt pōt: nisi sit dictū: vt. l. i. ℈. de inre codicil. sec⁹ si nō fiat trāsitus ad aliā speciē: sed mutet qualitas. exēplū cū substitutio vna cōuertit ad aliā: vt. l. sceuola. ad trebel. C. de here. insti. l. fi. cū similibus. Jn cōtractibus obligator: tis nō valet vt valere potest: vt hic. ⁊. l. an inutilis. j. de accep. ſm vnā literā. Fallit vbi hoc solū cōcernit acquisitionē cōmodi pinguiorē vel minorē: vt. l. si tā angusti. de seruit. Jtē fallit vbi est defect⁹ in causa efficiēte: vt. ℈. de pcu. l. quacūq; rōne. Soluo nisi oporteret fieri trāsgressionē ad aliā pſonā: exēplū in. l. multū. C. si quis alteri vel sibi. Jn distractibus seruat distinctionem gl. l. an inutilis. Jn iudicijs dicas idē qō in contractibus obligatorijs. Sunt eñ verba accipienda ꝓprie: vt. l. i. C. si plures vna sententia. Et hoc intellige in casu oubij. Mā si esset certuz

h ¶ Et nō est alibi. Adde qō eā etiā dicit singulare Jmo. in. ℈. si quis ita. j. ea. l. ⁊ ibi Alex. sed contra. vide per Barb. in rub. C. qui admit. in. xxtij. col.
i ¶ Surdaster. Jtē in eo q tardissime loquit ⁊ est balbutiens q̄ dicit mutaster pōt talis ꝺhere matrimoniū ⁊ p ꝟis baptizare dūmodo possit tres pſonas exprimere. de hoc habes gl. in. c. detrahe verbum ab aqua. in ver. credit. j. q. i.
k ¶ Lōgū tpis. Addō q̄ dicat lōgū tpis. vide gl. i. l. cū de in rē ꝟso. ff. de vsu. Bal. i. l. iperiū. ff. de iurisd. om. iu. Do. i. c. pe. de ꝟsue. Jo. de ana. i. c. ℈relā. i. iij. col. de simo.
l ¶ Verba ita in futuro. Adde q̄ ꝟbū futuri tpis geminatū ꝓportat nullitatē ipso iure ſm Bal. in. l. nec dānosa. C. de preci. iper. offer. Bal. in extranagāti de pace cōstantie. in ꝟbo ꝓuilegio. sec⁹ si simpli: vt est gl. in ꝟbo innodet. in. c. quicūq; de here. lib. vj. ⁊. l. in verbo. oia ⁊ singula. in. c. vt circa. de cle. cod. lib. que dicit q̄ vbi po-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nunt talia verba nō sufficit simpliciter narrare factū:ꝫ ēt ꝯlitates oēs ipsi⁹ facti.

a ¶ Dimodo quo. Adde Fely.in.c.cū sup.in.iij.col.de offi.ꝛ potesta.iudi.dele.bar ba 2ſi.xxv.in.xj.col.in.j.vo.ꝛ 2ſi.lij.in.xj.col.ꝛ 2ſi.xliij.xij.col.i.ij.volu.ꝛ 2ſi.lv.in xvi.col.eo.vol. Rom.2ſi.clxxvi.in pe.col. Alex.2ſi.xxxj.i.ij.vo.ꝛ 2ſi.xxviij.i.j.vo.

b ¶ Si statutū guarētigiā. Adde qō state statuto q⁹ instā guarētigiata habeāt exe cutionē prius de bet constare illa esse publicā ꝛ cō fecta a notario ꝛ sic potest opponi exceptio nulli tatis in strumēti. de hoc vide Bar. Bal.ꝛ Ang.in.l. diu⁹.ff.de test.mi li.Barto.in.l.i.ſ. 3 pupilli.ff.qō vi aut b clā.Bal.in.l.i. C. ne lic.tertio quo. Ang.in.l.nō erit ſ dato.ff.de iure iurā. vide oīno ¶ Bal.in.d. l. diu⁹. 4 Fran.curtius.

c ¶ Simplr. Adō qñ ōr simplr fieri vide tex.i.l.iubemus.C.ō ap.quē tex.adhoc ibi pō d⁹at Bal.sed vl tra Bal. allegat 1 gl.i.ſ.ité testiū⁹. 2 niſi.q.nō.ꝛ glo.i.c. religiosus.ō testi. 3 lib.vj.

d ¶ Cuile. Adde i nouū Guil.ꝛ Bal.ꝛ Jnn.in.c.ꝫ in cor. 1 rigēdis.de offi.or dina.

e ¶ Tenere oppo situm. Nota ex oi ctis Ange.hic li mitationē ad gl. in.l.diē.pferre.ſ. ſi plures.ff.de ar bi. Et est aduer tēdū qō illa glos. 2 nō loquit⁹ q⁹ arbi trisepatim dederint ſniaꝫ appositis dictionib⁹ ta xatiuis:sed soluꝫ eo casu quo⁹ quili bet pnūciat in al tera secuda puta d vn⁹ dicit.xxx.al ter.xx.alter.x.sim pliciter.als ſi taxatiue.loq⁹et secus eēt vt dicebat Ang.hic invoce. Et p dictiōe taxatiua allat⁹ not. p Jo.and.in.c.j. ō arbi.i.vj.ꝛ hoc vī verū i cōtracti bus lucratiuus vt est donatio q⁹sti pulatio sine[cā:se cus i oneroſis q⁹ in maiori nō con tinet minor p.l.ſi 1 tibi.ꝛ.ſ.loca.ꝛ su 2 per hoc vīd bar.i d.ſ.ſi plures qui tū se remittit.ibi eum vide.Fran.cur.

f ¶ Jn inſeparabilibus. Adde quid in diuinis an vitiatur.vide in.l.j.in.ſ.ité queri tur.ꝛ.ſ.trebatius.ff.de aqua quoti.ꝛ esti.

g ¶ Jn specieb⁹ cadit affectio. An cadit circa instrumenta sicut in nūmis.vide in l.nūmis.ff.de in litē iurā.ꝛ per Paul.de ca.in.l.nō ignorabit.i.ij.no.C.ad exhiben.

de volūtate disponētiū:stamus certo:ꝛ si fuerit iuratū pſumi tur partes egisse:ꝛ valeat omnimodo quo [a] pōt:vt.l.cū pa ter.ſ.filiꝰ matrē.ff.de leg.ij. Ultimo dicit Bar.hic qō qñ ſti pulatio interponit⁹ sup facto qō nō cadit in speciē cōtractus de per se obligatorū de sui natura:si stipulatio est inutilis:ex ea nō agitur:ꝛ in hoc bene.sed agetur ex ipso facto ꝛ probabitur per cōfessionē cōtētā in instrumēto:ꝛ in hoc bene. Et subdit nisi instrumētū habeat⁹ceptum guarētigie sub duobio forte. Et subdit necesse esse videre verba statuti:ꝛ in hoc bene. † Cui adde qō si statutū guarētigiā [b] pcipit executioni mādari mādabitur:ꝫ stipulatio sit inutilis:sicut manda tur executioni sententia iniusta lata super inutili contractu in fauorē carētis omni actione:vt.l.cū putarē.famil.her.ꝛ fa cit de inoffi.test.l.posthumus.ſ.si quis ex his. Sed si statutū pcipit exequi cōtractū vel⁹ instrumētū ꝓpter guarētigiaꝫ: tūc q⁹ cōtract⁹ est inutilis nō habebit executionē:vt.l.iij.ſ. cōdēnatū.de re iudi.ꝛ de testamētis.l.diu⁹. ¶ † Jn gl.in ver. amiſ.in fi.multa iura habetis posse natu negocia expediri. Sed qō declaratio volūtatis affirmatiue vel etiā negatiue fiat humeris aut capite hoc solū hac gl.dicit.mozis eſt nostri est affirmare inclinādo caput versus pect⁹ vel etiā humeros stringēdo:vibrare autē a dextris ꝛ sinistris negationem importat. Et quia mozis nostri est sic facere sufficit.ſ.de spōsalibus.l.sufficit.ibi casus.

¶ Dictio simpliciter importat puritatem.

Copia libelli ꝛ accusatiōis debet dari accusato.ꝛ sic si detrahitur vel additur libello.

Positionem respōdentem negatiue pōt penitere ꝛ confiteri.

Si quis simpliciter. † Diuersitas in qualitate respō sionis vitiat stipulationem.h.d.vſq; ad.ſ.ſi stipulanti mihi.

¶ † Jn tex.ibi.simpl⁹ dicit⁹ c. hoc importat puritatē:vt in gl. Et ideo si statutū requirit accusatū vel inquisitū simpliciter respōdere.si respōdet qō fecit ad sui defensionē nō videt⁹ respōdisse.Bar.qui cōcor.allegat. Adde q; si statutū idem punit negantē talis pena negātis. Et hoc i. se declarauit plene in ſtione quadā quā ipse disputauit q̄ incipit per Jtaliam cōiter sunt statuta. Et hoc intellige qñ statutū punit negātē factū:nō eū illud negauit:sed si punit negātē maleficiū. ne de preca. † Dicitur autem vnum ab alio inseparabile quatuor modis ſm eum. Primo ratione nature:vt.d.ſ.item labeo. Scōo ratione cuiusdā necessarie dependentie.exēplum in.l.i.ꝛ.ħ.ſ.de pecu.leg.ꝛ.l.quēadmodū.C.de agri.cēſ.li.xi.q̄ notabilis est⁹ cū gl.sua que allegat.l.pōpo.ſ.de edil edi. Tertio ratione dispositionis iuris. Quarto ꝛ vltimo ratione forme exemplum.j.de fideiuſ.l.grece.ſ.illud commune.ꝛ illud tene. ¶ Jn gl.in verbo vitiatam.ibi.ratio differētie. Nec ratio est falsa ꝛ tendit ad oppositum. Nam si stipulatiōes sunt plures:ergo vna non debet per alterā vitiari:vt.ſ.ſ.ꝓpoſi.sed cum autem cum est vna quia non debet fieri eiusdem voluntatis diuisio. † Jdeo dic qō ratio est:q; in speciebus cadit affectio [s].vnde vtriuſq; in obligatione est:vt per cōſequēs in solutione.vnde varietas respōsionis inducit varietatē in qualitate ꝛin obligationis substantia:qō non cōtingit in summis alternative p:omissis. Nam minor sola in obligatione est:vt.j.e.l.ſi ita stipulatus fuero decē aut quinq;.l.ſi ita stipulatus fuero.x.aut.xv. Et ſi ſsoluatur maior summa soluta intelligitur ex causa donatiōis l.cet gl.dicat cōtra.ꝛno.bene. in.l.ſi ita relictū.in ſi.de lega.ħ. Ubi ergo in summis cadere pōt affectio ratione loci tēp⁹is vel personarū:alternatio in responsione vitiat stipulationē sicut in speciebus:idē ꝛ ſi creditoris sit electio.ꝛ vide de noua.l.ſi is cui.ꝛ.j.de solut.l.qui res.ſ.merū.in gl.ibi respondet Jo.nō valere.hoc approbat Dy.qñ non apparet quis seruus fuerit exceptus. Bar.impugnat Dy.dicens qō tūc vitiatur exceptio:ꝛ oēs serui sunt in obligatione.vt.l.titie tex⁹es.ſ.de leg.j. Tu dic qō nō vitiatur exceptio:q;intelligitur exceptus seru⁹ qui melior est ex quo per verba non constat quis seruus fuerit exceptus. Et ita decidit gl.in.l.ſi nō fuerit.j.de reb.du.ꝛallegat.l.duas. que hoc probat a contrario.

¶ Stipulatio nō impedit contrahi diuersitate linguarū.

Notarius quomodo concipere debet instrumentum contrahentium diuersō idiomate.

Notarius quomodo conficiat instrumētum quando mutus aliquod

aliquod negocium gerit.

4 Dos maiorum seruandus est in iudicijs.

1 **Eadem lingua.** † Diuersitas linguarū seu idiomatis nō impedit stipulationē cōtrahi.h.d. Per ſifras autē inusitatas ꝛ sc cūdū aliq; generale idioma nō cognitas cōtrahi nō pōt:vt 2 dixi.ſ.ea.l.in pūn. † Et qualiter debeat notari⁹ cōcipere verba cū idiomata sunt diuersa.dic vt hic per Bar.ꝛsine ipse in 3 telligat p seipſum:siue intelligat p interpretē. † Eodē modo qñ mutus aliq; negociū gerit qualiter notarius cōficiat instrumētū.dic vt no.Bar.in.l.mutus.ſ.de aqui.here. Et hoc a vltimū vidi de facto in quodā muto qui religionē intrauit [a] ꝛ in quodā muto qui impetrauit ab abbate maiori monaste rū qui tūc regebat Perusiū vt posset habere potestatē stādi.

4 ¶ † Jn gl.ſi.ibi.solue ibi inter latinos.quo casu requirunt verba latina:q; i iudicijs dz obseruari mos maior. Jn aliis autē dispositiōib⁹ nihil interest quibuscūq; vbis idoneis dispōnētiū intentio exp⁹imat. Ray. Ultimo collige ꝛ tene distinctio.quā Bar.hic facit super diuersitate respōsionis:nō habes alia.

1 Sixtum an ꝛ quando contineatur sub simplicibus.

2 Legitimare qui potest spurios ꝛ incestuosos:poterit legitimare vtroq; vitio irretitos.

Stipulationum. Jn hoc pūcipio ponit⁹ trimēbris stipulationū diuisio vſq; ad ver.ꝛ harū. Jn.d.ver.ponit⁹ trimēbris subdiuiſo vſq; ad ver.ex his igit⁹ stipulationib⁹. Jbi autē ponit⁹ triplex illatio vſq; ad.ſ.ſi tū hoiem.ꝛ ibi dicā. ¶ Jn gl.in ver.in dādo.ibi. vt reddere rationem.vt.ff.de condi.ꝛ demon.vt.l.cum seru⁹. ¶ Jn ea.ibi.seu sub simplicibus comp:ehēdit mixtā.cōcor. instī.de acti.ſ.oīm.vbi simplis diuisio ponit⁹ nec sufficiens 1 reputat⁹ qō Dy.reputat mirabile verbū. † Et an sub simplicibus contineatur mixtū. Bar.hic dicit ꝛ aliorū opi.refert. Tu autē clarius cōclude q⁹ si mixta separari possunt iu dicat tūc de mixto vt de quolibet suo simplici.casus est in cor pore de nō eli.scōo nubē.ſ.ſi vero mixte.in corpore de nupt⁹.ſ.ꝛ q⁹ parū. Sz si sunt inseparabilia ipsa simplicia:tūc si vnū est potentius altero:iudicamus vt de potentiori:vt.l. querit.ſ.de sta.homi. Si neutrū est potentius iudicam⁹ de eo vt de tertia specie:inspecto rigore iuris:vt.l.ſi ita scriptuz. de lib.ꝛ post. Fallit gratia absurditatis vitāde:vt hic.ꝛ insti. de acti.ſ.omnīū.cōiuncta.l.vim passam.ſ.prescriptiōe.j.de adul. Jnspecta autē equitate ꝛ benignitate soluta:iudicat de mixto vt de quolibet suoꝝ simpliciū:vt.d.l.ſi ita scriptū.ꝛ.l. 2 clemēs patron⁹.ff.de here.insti. † Et ideo cū gratie cesaris benigne ꝛ latissime interpretāde sint:habēs potestatē legiti mandi spurios ꝛ incestuosos legitimare poterit vtroq; vi b tio [b] irretitos:ꝛ hoc tenet Bar.hic.

1 ¶ Stipulatio dādi diuidua est natura ꝛeffectu:generis ꝛ alternatiua natura:sed nō effectu ꝛ itineris:ꝛ nūc indiuidua omnimodo.

2 Stipulatio mera dandi⁹quantitatem vel speciē diuidua est natura ꝛ effectu.

3 Obligatio generis ꝛ alternatiua diuidua est sui natura:sed non quantum ad effectum.

4 Stipulatio faciendi regulariter est diuidua.fallit vt.j.

1 **Et harum.** † Stipulatio dādi diuidua est natura ꝛ effectu:generis ꝛalternatiua natura ſz nō effectu ꝛ itineris:ꝛ nūc idiuidua omnimodo.h.d.vſq; ad.ſ.ex his. Cōsidera autē effectus hoc modo:q; vbi ſstatio partis affert liberationē in parte illa diuidua est effectu:vbi nō affert illa indiuidua est in effectu. Secūdo cōsidera qō vbi in obligatione versatur genus:aut alternatiua: nec in diuersis speciēb⁹ nunq; cadit solutio:qñ nō fieret iuxta obligatiōis formā:vt.l.in executionib⁹.ſ.p parte.j.e. Et ideo vbicunq; ad illud incōueniēs deuenit nūquā ꝓstatio partis affert liberationē in parte qñ ꝓstatio est vera ꝛ naturalis:secus autē si sit gratuita:puta per acceptilationē vel per pactū aut siiam.nam tūc cū nō possit ad dictum inconueniens deueniri liberatio facta a parte plenam liberationē affert.vt.j.e.ſ.ſi tū hoiem.ſm verū intellectū.ꝛ.j.de accepti.l. qui hoiem. ¶ Jn tex.ibi.partiū ꝓstationē recipiūt.ſ.natura ꝛ effectu.ꝛ hoc contingit in stipulatione dādi pecuniam vel etiā aliquā speciē certā ꝛ determinatā. ¶ Jn tex.ibi.non recipiunt.nec natura nec effectu saluo nisi veniatur ad prestationē intereſſe:vt.j.e.stipulationes nō diuidūtur.que allegatur ꝓ contraria. ¶ Jn tex.ibi.aut in pendēte est:scilicet repetitio nō autē intelligas qō sit in pēdenti substantia obligationis ꝓmitiue:vt.l.ſi nō fuerit.j.de reb.du.allegat.l.duas. de.ꝛ si cer.pe.l.ſi pecuniā. Jn gl.in verbo harum.ibi.ſ.cato. Jbi deuentum erat ad stipulationē vnde nō mirum ſi diuiſio fit. Sequitur in gl.ibi.vel dic.hec sol.vel precedens nō est bona.sed dic qō stipulatio operarū diuiditur numero ꝛ cōuenitur ad estimationē ipsarū:als diuiſionē nō recipit:sicut 2 nec alias stipulatio faciēdi. Et ita intellige.l.cōtrariā. † ꝛ cō clude qō mera stipulatio dādi qūātitatē vel speciē diuidua est natura ꝛ effectu nō solū in persona ꝓmissoris imo etiā ꝛ heredum suoꝝ.vnde sicut ꝓmissor soluendo partē plenarie liberatur a parte:vt.l.tutor.ſ.lucius.ſ.de vſuris.l.quidā estimauerūt.ſ.ſi cer.pe.ita post⁹ obligatio est diuisa inter heredes per.l.xij.tab.qulibet heredū soluēdo partē suā integrā liberat perfecte:vt.l.ſi testamēto.ſ.j.ſ.de fideiuſ.ꝛ.l. iij.C.de nego.gesſ.cōiuncta.l.heredes.ſ.an ea.fami.her.ſm Pe.ꝛ bene ꝛs quidā contra ex eo q⁹ nō variatur cōditio obligationis ex persona heredū ꝓmissoris:vt.j.e.ſ.ꝓpoſi. Sed a solue qō verū est qō nō variat conditio hoc respectu:vt heres in alio soluere possit quā potuerit defunct⁹:sed bene va riat alijs respectibus. Nā defunctus non poterat soluere nisi totū ꝛ heres soluit partē:vt.l.i.C.ſi cer.pe.ꝛ.l.ꝓo hereditarijs.C.de heredi.acti. Jtē vnus legatarius vnius rei nō accepta partē ꝛ partē repudiat:ꝛ tū heredes eius sic:vt.l.legatarius.i pūn.de leg.j. Jtē cōclude q⁹ obligatio generis ꝛalter 3 natiua diuidua est sui natura sed nō quātū ad effectū:q; prestatio partis nō affert liberationē in parte nec in persona pmissoris vt hicnec in persona heredis.vt.j.ſ.ꝓpoſi. Ratio est ne veniat ad incōueniēs:de quo.ſ.dixi.licet autē nō afferatur liberatio an ſaltem impediat exercitium actionis ꝓpter illā partē soluta contra ipsum soluentem. Concludo qō contra ipsum ꝓmissorem in obligatione generis nullo modo exercitiū impeditur. Unde si ꝓmisi hominē in genere ꝛ solui partē stichi:adhuc a me homo integre peti potest.casus in.l.ſi ita stipulat⁹ sim mihi aut stichō.ſ.j.de solutio. Sed si heres meus ꝓ⁹ dimidia soluisset dimidiā stichi:ꝛ nō erat obligatus nisi ad dimidiā hominis cessat actionis exercitiū cōtra eum interim donec appareat quid soluatur per cohēredē:vt.l.in executione.ſ.ꝓo parte.j.e. Et idem dicas in obligatiōe alternatiua respectu ipsius heredis vt cesset interim dictū exercitiū:qz semp solidam partem suam reperit soluisse:in ipso aūt ꝓmissore soluente partem alterna tiue cessat exercitiū respectu partis solute:vt.l.ſi nō sortē.ſ.ſi decem.de condi.inde.vbi est casus. Jtē conclude qō vbicūq; est stipulatio dandi penalis:illa stipulatio est diuidua natura sed non effectu. Ratio est:q; pena cōmittitur in euentum huius conditionis si pecunia non det.vnde nisi vniuersa detur non est impleta cōditio:ꝛ ideo non sufficit partem dari: vnde non est diuidua nec respectu ꝓmissoris nec respectu heredum.vt.l.heredes.ſ.in illa.fami.her.qñ cōditio inter he 4 redes nō scindit.de condi.ꝛ demō.cui fundus. † Ultimo cōclude qō stipulatio faciēdi regulariter est indiuidua:vt.l.ſtipulationes non diuidunt. Fallit in stipulatione operarū eo b modo quo dixi. Et cuz deuenit ad intereſſe vt.j.eo.l.iij.ſ.ca to. ¶ Jn gl.in verbo cum viam.ibi.stipulatur factū. Contra hoc insurgunt vitramon quos Bar.hic refert.ipse autem te net qō qui stipulatur seruitutem:stipulatur vtrunq; ꝛ sic ins ꝛ factū:ꝛ bene per.l.iij.ſ.date.ſ.de vſufruc. Nec ob.qō patiē tia venit officio iudi.vt.l.i.j.de fideiuſ.reipublice.no glo.in.l. harū.ſi serui.vē.qz illud verū quādo agitur cōfessoria vel negatoria ſm eum ꝛ bene. Et ideo q; sunt actiones reales:ꝛ in realibus executio fit officio iudicis:vt.l.qui restituere.ſ.de rei ven.cū igitur ipsum pati sit executio in cōfessoria ꝛ negatoria:ergo hec patientia hoc casu venit officio iudi. Sed vbi agitur personali ante cōstitutā seruitutē vel post venit iure actionis:qñ per ꝓmā constitutionē non est debitor liberatus perfecte qui ad patientiam erat astrictus.vt no.glo.in.l. corruptionē.C.de vſufru. Adde qō qui stipulatur seruitutez vſusfructus rerum que consumuntur vſu non stipulatur ius neq; factum:sed stipulatur ipsum dari:q; legatū ꝛ stipulatio talis certum est:cum per eam debeatur dominū:vt.l.trib⁹. de vſufru.earū rerū que vsu consumūt.ꝛ no.hoc. Nunc descēdo ad versiculū.quedā.qui est tertia pars huius.ſ. ¶ Jn tex.ibi.aut statim.repeti potest condictione inde.vel ob causam.attento igitur iuris rigore ex quo solutioꝫ illius partis liberationem in parte soluta non affert.ꝛ hoc tenet glo.parua hic. Sequitur in tex.aut in pendenti est.scilicet repetitio dicte partis solute attenta;equitate que in hoc consistit vt videat quid reus soluere velit:an aliam partē ꝛ cessabit repetitio:an aliā speciē in genere debitā vel aliud alternatiuū ꝛ repetit pars soluta velut indebita:quoniam per sequentē solutionem declaratur illam partem fuisse solutā indebite:ꝛ hec

a ¶ Cōputo q⁹ religionē intrauit. Adde Dy.bal.ꝛ Jo. de imo.in.l.ex facto.de vul.ꝛ pup. Bal.Ang.Lud. ro.ꝛ ful.i.l. discretis.C.q tes.fa.pos. doc.i.c. por:rectū. de reg.

b ¶ Legitiare poterit vtroq; vitio Adō doc.i.c.at ſi clerici.i.ſ.ō adul terijs.de iudi.ꝛ p Ant.de ro.ꝛ Lu. de farō.i suis tractatib⁹ de legitimatiōe.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Propter maius scādalū euitādū. Addō text. i. c. nihil de pscri. Et an pdicator? dz pdicare falsum. p̄ter vitādū scādalū. vid p Host. in sum. in ti. de renūciā. l. ḡ. qd si renūciāt. i. ḡ. col. versi. doctrina.

equitas p̄tualet: vt. d. l. si nō sortem. ḡ. si decē. ꝛ per hoc patet obiectio gl. magne in ver. detur. nō fuit necessaria. per hoc etiā patet qō vtrāq; pars huius alternatiue vera est: q: pars soluta incontinēti repeti pōt inspecto rigore ꝛ in pendēti est inspecta equitate. Hūc intelligis hūc text. Extra gloss. formo vnū. Sciū per qō intelliges hāc literā. ¶ In gl. magna ibi. s. cessatiōe obligatiōis. Ro itelligas q̄ cesset obligatiōis subst̄tia. illa em̄ durat: vt. ḡ. si decē. de. l. si nō sortē. ꝛ. l. si pecuniā. si cer. pe. sed cessat exercitiū actiōis in parte soluta cōtra ipsum soluentē qñ est soluta pars alternatiue eo qō est soluta pars rei debite cū vtrūq; alternatiuorū sit in obligatione: vt. j. eo. l. si duo. vnde si debetur homo certus aut. x. solutis quinq; petā alia quinq; aut hoiem: nō a. t. x. aut hoiem: vt. d. l. si nō sortē. ḡ. si decē. Sed cū in obli. generis est soluta pars contra ipsum promissorē in nullo cessat exercitiū. ꝛ ideo soluta parte stichi non petetur alia pars aut homo: sed petetur homo in genere. Ratio est: q: in obligatione generis nullus homo certus in obligatiōe est: vt. j. dicā. vnde solutio cū non sit facta de toto nec de parte rei debite: in nullo impedit exercitiū. Sz cū vn⁹ ex heredib⁹ pmissoris obligati in genere soluit, partē integrā cōtingentē cum: quātū ad se soluit totum ꝛ non partē: ideo exercitiū actiōis cōtra eū cessat in totū vt. j. ḡ. proxi. ex his. Saluo, nisi alius coheres reliquas partes soluere voluit: quo casu ita agi pōt cōtra eū: sicut ꝛ contra suos defunctū: vt. d. ḡ. ¶ In fi. gl. Iste eedē solutiōes repetunt in ḡ. si tū hominē. j. eo. Tu solue p̄m Pe. qō ibi loquitur in sententia absolutoria: ꝛ in acceptilatione facta de parte rei in genere debite: vñ tā acceptilatio q̄ snia affert liberationem in parte: q: nō pōt deueniri ad illud incōueniēs q̄ in diuersis spēsieb⁹ vna species integra psoluat. text. est in. l. qui, hoiem. j. de acceptilatio. hoc tene. ¶ Ultimo est hic videndū in obligatione generis: qō sit in obligatione. ꝛ in hoc fuerūt opi. quas Bar. hic refert plene dic vt in eo.

1 ¶ Represalie si sint concesse ob futurum vnius ciuis cōtra bononienses: ꝛ alter bono. captus sit ꝛ soluit: poterit ab illo solutum repetere.

2 Fidelitatis iuramentum p̄standū est per plures plurib⁹ ꝛ per vnum pluribus. ꝛ econtra.

3 Scandali euitandi causa multa permittuntur: vt hic.

Ex his igitur. Iste. ḡ. diuidit i tres partes: vt dixi. s. in prin. legis. Primo em̄ ponit quedā illatio ꝛ ipsius illationis ratio vsq; ibi. ꝛ ideo. Scōo alia illatio ꝛ questionis determinatio vsq; ibi. ex quo quidē. ibi alia illatio ꝛ respōsio tacita seu expressa ad quandā obiectionē p̄m diuersitatē lecture. Et breuiter. h. o. In obligatione dandi indiuidua in effectu, pmissoris heredes tenent pro hereditarijs portionib⁹. Sed p̄statio partis liberationē nō p̄debet: obligatio vero penitus indiuidua actiue ꝛ passiue trāsit cōtra heredes insolidū. h. o. ¶ In tex. ibi ex his igit stipulatiōib⁹. f. generis vel alternatiōis. ¶ In tex. ibi. petitionē habet a coheredib⁹. † Allegat iste tex. pro 1 calū qō si represalie sunt concesse ob furtū vnius ciuis cōtra bonoñ. ꝛ alter bonoñ. captus est ꝛ soluit: soluens ab illo repetere poterit. conci. fami. her. l. heredes. ḡ. in illa. cū seq. qō intellige si re vera ille peccauit. ita qō represalie iuste sunt: alias secus. arg. l. si per imprudentiā. ḡ. de euic. Bar. in libello re-
2 presaliarū. Sequit in litera insolidū habeāt actionē. † Allegatur qō singulis heredib⁹ dñi p̄stādū est iuramētū fidelitatis. Est em̄ hec obligatio indiuidua: ergo tc. vt hic de quo per Jac. de. are. ꝛ Bar. successiue in. l. de pupillo. ḡ. si pluriuz. s. de ope. no. nūcia. dic vt ibi. Et eodē modo singuli heredes vasalli debēt p̄stare idem iuramentū dño eadē ratione: de quo per eosdem in. l. stipulatio. e. ti. dic vt ibi. ¶ In gl. in verbo immutatur. ibi actiue. Hec solutio placet quantū ad illā. l. sed nou est vniuersalis. ſtam ꝛ passiue. i. ex persona heredum ꝛ promissoris variat conditio obligationis. qō apparet: q: promissor dandi, creditori inuito non soluit partem cū totū debitū est liquidū: vt. l. quidā estimauerūt. s. si cer. pet. ꝛ l. tutor. ḡ. lucius. s. de vsuris. ꝛ tū heres pro parte soluere pōt partē sibi contingentē: q: soluendo partē soluit totū quo ad se: vt. s. e. l. versi. ꝛ si harum. coniuncta gl. Quare dic qō conditio obligatio. ex persona heredum promissoris non variatur hoc respectu vt heres soluere possit in alio q̄ potuerit defunct⁹: ꝛ: ita loquitur hic. sed bene variatur penes alios respectus: vnde soluere potest aliter quaz potuerit defunctus. ¶ In ea. gloss. ibi. ḡ. si incerto. super hoc Bar. hic refert opi. Ray. ꝛ reprobat eum ꝛ bene. subdēs q: ad petitionē actoris heredes concordare tenent. ꝛ in hoc bene inter seipsos nō est iudiciū promiscuū pronocatiuum concordie: sed vt res sorte 1 diuimatur: vt. l. vlti. C. cōia de leg. coniuncta. l. quot. s. de vsu-
3 fruc. Adde qō imo vbi plures discordant ad eorū incommo-
a dū tūi, ꝓpter maius scādalū euitādū [a] et merito iudicis officio ad concordātiā possunt cōpelli: vt. l. equissimū. s. de vsufru. dic vt ibi. Jtē si res pro qua contenditur vllo modo pōt in diuisionē venire inter ipsos currunt ad iudiciū diuisorii: vt. l. lucius. s. de aqua quoti. in fi. ¶ In gl. in verbo actionē. p̄m vnam literā que est qō stipulatio est inutilis qñ stipulatorie decedit pluribus heredibus relictis. Sed solueyt ibi: q: inutilis est quousq; ipsi non concordant. ¶ In gl. in verbo. sed nō facit. ibi difficile est vt idem pluribus solui possit: imo nulla est difficultas in seruitute cū pluribus possit constitui. vt. l. l. luci⁹. de aqua quoti. ꝛ. l. in cōcedēdo. de aqua plu. ar. ¶ In ea. ibi. obtinet ꝛ vtitur seruitute. nō qō sit seruitus cum vni dominorum soli nō possit cōstitui: vt. l. pro parte. de serui. sed ideo vtitur seruitute: q: ille cōtra quē est lata sententia nō potest contradicere sicut nec posset si seruitutem constituisset pacto: vt. l. per fundum. de ser. ru. predi. ¶ In ea. ibi nisi qñ oēs egerint. ꝛ sic patet qō ante seruitutē constitutā victoria vnius dominorū predq̄ dominātis nō prodest alijs: post eam autem constitutam bene prodesset. de qua. hic vide plene per Bar. qui etiam ponit casum in illo ver. sed quidā hoc casu.

1 ¶ Solutio sententia vel acceptilatio facta vni ex reis debendi de specie certa liberat eum a parte ꝛ residuum manet in obligatione.

2 Acceptilatio facta vni ex duobus reis debendi an ꝛ quando p̄osit alteri.

Si tamen hominē. Legitur duobus modis i gl. Uno vt loquatur in eo qui stipulatus est hominē certū. ꝛ hec lect. clara est: ꝛ nullū habet scrupulū. ꝛ p̄m ea breuiter. h. o. † Solutio, sententia, vel acceptilatio facta vni ex reis debēdi de specie certa liberat eū a parte. ꝛ solū residuū in obligatione manet. h. o. subau. qō residuū ab alijs petendū est nō ab eo cum tacite inducta sit diuisio: vt. C. de pac. l. si creditores. Secundo modo legitur vt loquatur in obligatione generis ꝛ secundum sniam gl. illud idē operat snia ꝛ acceptilatio qō solutio l. vt sicut solutio partis rē in pendēti cōstituit: ita ꝛ snia ꝛ acceptilatio. Et intelligit gl. de cōdēnatoria facta solutiōe eius virtute. Sed ista lec. nō placet Pe. ꝛ bene: quia per solutionē partis nō extinguit obligationis substantia: ꝛ ideo nō pēdet vt vidistis. s. e. l. ḡ. i. ver. sed aut statim. licet pendeat ipsa repetitio. vt ibidē. Hic autē expresse iurisc̄onsultus dicit pro parte obligationē extinctam ꝛ solum residuū in obligatione manere. Jdeo lege hanc. ḡ. tertio modo p̄m Pe. breuiter. h. o. Absolutoria snia ꝛ acceptilatio perimi potest p̄missione generis in parte: ꝛ solus residuū in obligatione manere. h. o. Ratio diuersitatis est: quia tunc non deuenitur ad illud inconueniēs: vt vna species in obligatione deducta in genere vel alternatiue in duobus corporibus seu rebus soluatur. q̄ inconueniens solum euitare voluit legislator. ī. e. l. in executionibus. ḡ. pro parte. ¶ In gl. que incipit. licet pars ibi. scōm Sy. ista lec. non habet dubium. ¶ In ea. ibi. alī dicūt in genere. hec lec. est vera: sed non vt gl. dicit. ¶ In gl. que incipit. ꝛ partem recipere. hec lec. est falsa. imo nihil receptum fuit: sed fuit lata sententia absolutoria pro reo p̄m Pe. ¶ In glo. que incipit. quo facto. ibi manet in suspenso. hoc est falsum: q: cum soluitur pars eius quod debetur in genere non manet oblig. in suspēso: sed sola repetitio: vt. s. e. ḡ. i. ¶ Item hec gl. dixit falsum in alio: dum dicit in suspenso esse: quoniam nihil est in pendenti in casu huius. ḡ. vt patet ex tex. ibi. dum taxat tc. ceterū tc. vnde partis acceptilate obliga. funditus est extincta. qō gl. hic negat ꝛ male. ¶ In glo. in verbo acceptilatum sit. ibi. in rem. coniunge hanc solutionem cū seque-
2 ti. † Et ex hac prima no. diligenter qō quando duo sunt obligati ad vnū idē ex natura rei in obliga. deducte: si tū nō sunt obligati vt duo rei acceptilatio facta vni non prodest alteri: saluo nisi verba acceptilationis in rem concepta sint: qō tene menti perpetuo. hic em̄ duo heredes ex obligationib⁹ de funeti ad vnū hominē teneban ꝛ in genere: ꝛ sic effectu considerato quilibet erat insolidū obligatus: ꝛ tū absolutoria lata pro eo vel acceptilatio facta sibi coheredi non pdest. Casus est hic licet prodesset correo: vt. l. si ex pluribus. j. de acceptil. Et ex hoc sequitur aliud notabile: qō cū plures sunt obligati ad vnū ꝛ idē ex natura rei in obligatione deducte isti non dicunt duo, rei: ꝛ per consequens non gaudebunt priuilegijs eorum. ꝛ de hoc est etiam casus in. l. rem hereditariam. s. de euic. tene menti.

1 ¶ Pax si fit a pluribus cum pena an vno rumpente cōmittatur pena contra omnes.

Item si in

Jtē si in facto. Si cōtra stipulationē actū indiuiduū cōtinētē fiat per vnum ex heredibus pmissoris cōtra omnes stipulatio committit ꝓ hereditaria portione cū exactionis effectu ad interesse ꝛ penā. Sed coheredibus nō venientib⁹ cōtra succurritur cōtra delinquentem. Si autem vni ex stipulatorū heredibus cōtra fiat: ei soli ad interesse cōmittit stipulatio ad pe-
1 nā aut omnibus de rigore: sed alijs quibus cōtrafactū non est obstat doli exceptio. h. o. vsq; ad. ḡ. cato. in terminis ꝛ in summa. Jbi aūt ponūtur qñ in stipulatione versatur factum diuiduum vt rem ra. habe. quo casu si vnus heredū promissoris contrafaciat cōtra ipsum solū pena cōmittitur ꝛ sic nō ob. Et ita tenet hic gl. j. circa finē ꝛ bene. ¶ In text. ibi. sed fami. her. iudicio. hūc tex. nō decidendo: sed in arg. alle. Bar.
a ad. q. quā [a] dixi de represaliis. s. e. l. ḡ. ex his. dic vt ibi. † Jtez
1 allegatur iste tex. dum dicit stipulationē contra omnes heredes promissoris committi ex solo facto vnius tam ad penā ꝙ etiā ad interesse. ad. q. de pluribus inuicem facientib⁹
b pacem [b] stipulatione penali vallatā. quia si vnus ex heredibus facientib⁹ pacē rūpit illā: pena cōmittit cōtra oēs pro hereditaria portione. Sed si vnus ex heredib⁹ pacificentis offendit: ei soli pena cōmittit cū exactionis effectu: nō autē reliqs heredib⁹. tene mēti: q: quotidiana sunt. ¶ In gl. ibi. l. qui libertinus. in fi. ꝛ cōcor. optime. s. de actio. emp. l. j. in fi. ¶ In eadē ibi. ḡ. si pluriū. ibi examinat plene pūctus qñ nō sit cōtra in totū sed pro parte: vtrū pena cōmittat in totū ꝛ cū exactionis effectu an solum in parte pro qua cōtrauentū est. de quo videbis. j. e. ḡ. cato.

Item iuris. In gl. que incipit. stricto iure. ibi. ḡ. alteri. hoc nō placet: q: p̄m hoc ille. ḡ. imponeret. l. verbis ex quo de equitate nō pōt peti pena per ex-
c cuius nō interest: cū equitas scripta [c] prenaleat rigore scripto superhoc articulo. dixit Dy. qō ibi stipulatori pene contrasit directo: pena exigit sue eius interest siue nō. vt. l. vltima. j. de pacto. stip. alias nō: vt hic. Addit Bar. vel stipulatoris heredi qui defunctū representat: vnde heredis phibiti in casu huj⁹. ḡ. nō habet cōsideratio an interfit pro parte sua ꝓ qua representat defunctū: vnde exigere potest penā: sed pro qua parte nō representat reputaē extraneus. ꝛ ideo coheredibus quibus contrafactum: non est non competit exactio pene cū effectu. Tu adde qō vbicūq; a p̄in. stipulatoris pene non interest: nec debet veri similiter interesse ibi. licet ei nō contrafiat directo tamen locum habet exactio pene exēplū si duo cōpromittunt: ꝛ promittitur pena applicanda fisco si contrafiat: non enim directo fit contra fiscuz nec fisci interest: ꝛ tamen pena petitur. vt. l. arbiter inter certum. s. de arbi. Potes etiam exēplificare per. ḡ. alteri. hic allegatum. nō habes alia.

1 ¶ Pena si additur facto indiuiduo: ꝛ per vnum ex promissoris heredibus contrafiat pro parte hereditaria cōmittitur contra omnes.

2 Pena quādo addit facto diuiduo in cōtractu stricti iuris: si vnus heredū contrafit cōmittitur pro sua parte tantum.

3 Pene iudiciales vel conuentionales vel arbitrarie an ꝛ quādo ꝛ quomodo possint peti ꝛ exigi.

4 Stipulatio faciendi est indiuidua inter heredes.

5 Stipulatio rem ratam haberi licet fit quandoq; pretoria: tamen si ei contrasit tenetur insolidum.

6 Stipula. pretorie si contrafit per vnum ex heredib⁹ quomodo committatur pena.

7 Stipulationes faciendi appellantur incerte.

8 Stipulatio omnis dicatur diuidua indiuidua aut mixta: secundum illud quod in ipsa stipulatione versatur.

9 Stipulatio faciendi vnica est indiuidua omni respectu.

10 Plures obligati ad vnum ꝛ idem qualiter teneantur.

11 Heredes plures vn⁹ pmissoris qualiter teneant creditori.

12 Plures promissores vel heredes qualiter teneantur quando indiuiduum est in obligatione.

13 Actio personalis non diuiditur inter heredes pro hereditarijs portionibus.

14 Plures obligati si vnus committit dolum vel culpam qua liter teneantur ratione doli vel culpe.

15 Heres si contrafiat promissioni: an coheredes teneantur ꝓ ipso.

16 Pax si rumpitur per vnū ex heredibus an ceteri teneant.

17 Pax qūo sit facienda qñ sunt plures heredes occisi.

18 Modis est vltimum terribilium.

Cato. Iste. ḡ. re ꝛ fama difficilis est. diuidit in quatuor partes. Primo em̄ ponit dictū Catōis obscurū bimembre. Scōo declarat eius distinctio. Tertio ponitur distinctionis ratio. Quarto renocat in dubiū qō positum erat pro cōstanti p̄m verum intellectū. Secunda ibi. ab oibus. Tertia ibi. ꝛ differentie. Quarta ibi. sed videam⁹. Et breuiter. h. o. † Si pena additur facto indiuiduo ꝛ per vnum ex promissoris heredibus cōtrafiat pro parte hereditaria cōmittitur pro parte cōtra eos. Si autē facto diuiduo cōmittitur cōtra solū non parentē: cōtra ipsum autem promissorē cōmittit in solidū. h. o. Hūc aperiatis aures vestras. Et loquit iste. ḡ. de quatuor stipulationū generib⁹. De illa iter fieri affirmatiue cōcepta. De illa iter nō fieri quomin⁹ mihi agere ꝛ ire liceat a
a cōcepta negatiue: ꝛ ambe iste due cōtinēt indiuiduū. vt p̄z in litera. Sunt alie due cōtinētes diuiduum ꝛ inter se similitudinē habentes quantū ad diuiduitatis articulū. Una est stipulatio rē ra. habere: ita affirmatiue concepta. Allia amplius nō agi cōcepta negatiue. Et in ver. sed videamus. Voi est in litera scrupulosa p̄out habetis literā negatiuam non esse idem: sicut est in libro pādectarum. formatur casus. Ain hec stipulatio iter fieri p̄m vnū modū legendi: vel iter nō fieri b
b quomin⁹ mihi agere liceat p̄m aliū modū legēdi: sit similis stipulationi rem ratam habiturum. Et respondit Pau. qō nō est eadē: seu nō est idem hoc promittere quoniā stipulatio rati diuidua est. Ille aūt due indiuidue. Prout aūt deest nō: forma casum. An stipulatio amplius non agi sit eadem: subaudi quantum ad diuiduitatem cū illa rē ra. haberi. Et Paulus respōdet ꝛ bene qō sic. ¶ In tex. ibi. certe pecunie. subaudi vel alterius speciei diuidue: aut alterius facti simili ter diuidui quo ad p̄stationē ꝓpter idētitatē ratiōis. Si aūt c
c ex facto diuiduo esset apposita pena indiuidua puta seruitutis: dixit Pet. hoc casu non committi penam contra delinquentē: nisi solū pro parte sua. ꝛ qz partē pene propter sui in d
d diuiduitatē p̄stare nō potest: offerre dz actor estimationē partiū reliquarū per. l. cū filius. de leg. ḡ. in pun. ꝛ. s. ad. l. fal. l. lege facidia interueniente. Bar. aūt sup hoc pūcto dubitauit ꝛ ipsum indiscussum dimisit. Tu tene qō imo pena iniolidū cōmittit cōtra illum: quia quātuz in eo est ipse peccauit insolidū. vt. l. si duo. depo. Et q: propter indiuiduitatē pena nō potest cōmitti pro parte cōmittetur insolidū. pro hoc adduco. l. notabilem. ff. cōmo. l. in commodato. ḡ. si ex facto. vbi heres pro parte in obli. que ex facto suo descendunt quantū cunq; a causa hereditaria tenetur insolidū. licet nō representet defunctū nisi pro parte. Non ob. leges Pet. quia loquuntur in eo qui tenetur ad indiuiduum. Sed tu effectu non tenetur nisi pro parte: ꝛ ideo partium reliquarū offerenda est sibi estimatio per agentem. ¶ In tex. ibi. si quid aliter factū fit. Scz quā cum venerit inter stipulantem ꝛ promittētē. Sy. Sequitur in litera. aut ab vno pro portione sua. l. trā. tamē ipse heres delinquens ad solidā penam poterit cōuenīri p̄m Ja. de ra. per. d. l. in cōmodato. ḡ. si ex facto. Pe. dicit oppositum: quia casus est hic dum dicit pro portione hereditaria. Nō ob. alle. ḡ. q: loquitur in iudicijs bone fidei. ꝛ hoc tenebat
2 Ray. † Ex quo concludē q̄ qñ pena adiect facto diuiduo in cōtractu stricti iuris si vnus heredū facit cōtra solū pro sua portione hereditaria pena cōmittit ꝛ non insolidū. Sed si in cōtractu bone fidei pena cōmittit insolidū contra eū ꝛ cū effectu exactionis. sed contra heredes in nihilū. vt. d. ḡ. si ex parte. Quod autē dixi qō vbi pena adiect facto diuiduo in iudicijs stricti iuris: solū heredē cōtrafacientē teneri ad penā diuiduā pro hereditaria portione. vt hoc. ḡ. Intellige verū: quando factū deductū in obliga. primitiua explicatur solum per ipsum facere. Secus alit̄ explicet per dari seu per dationē: quia tunc pena ita cōmittitur cōtra oēs: sicut dicimus in obli. dādi. Casus est singularis in. l. seq. ḡ. si. vbi in obliga. primitiua erat stare sentēcie arbitri qō est factū. tū quia illud factū expeditur per dationē eo qō pars erat cōdemnata ad dandum: si vnus ex heredibus condēnati non paret pena in solidū cōmittit contra omnes. ꝛ hoc nō dixit Bar. hic. Potes etiā dicere licet explicetur per dari ipsum factū diuiduū: tū pena non cōmittitur nisi solū contra heredē non parentē si agitur ex capite: q: non dedit. vt. d. ḡ. si. Et est singulare dictū per qō iudicatū fuit Perusij de facto † in questione statuti disponētis qō pena adiecta dationi nō possit exigi nul
3 lo mō: qō si arbiter cōdēnauit ad dari nō poterat peti pena si agit ex capite: q: nō datū. Secus si agatur ex capite: q: sententie arbitri nō est paritum. Sit ergo cauta aduocatus in formādo libellū. tangā in. d. ḡ. si. Sequit in litera ampli⁹ nō agi. j. in ver. si. sed videamus. Idē dicit de stipulatiōe rem ra-
4 ha. † Et ex hoc no. qō licet regulariter oīs stipulatio faciēdi dicatur indiuidua hoc respectu vt non diuidatur inter heredes pro hereditaria portione quantum ad potētiā solutio-

¶ Ad qōnē quā. De ista. q. Bart. vid aliqd p pau. ō ca. i. li. ḡ. si. ff. de odi. ob cās. vide & ēt alex. ḡsi. col. vlt. i. fi. vol. 2 i ḡsi. xlix. i. iij. col.

¶ De pluribus in unicē faciētib⁹ pacē. Adde Bar. in l. cū pater. in. ḡ. liber⁹. ff. de leg. ij. Lud. ro. i. l. semel moza. ff. sol. ma. ꝛ Bibb. in. c. ij. de tren. ꝛ pa.

¶ Equitas scripta. Adde l. placuit. C. de iudi.

¶ Sit ergo aduocatus cauta. Ad de qō lz sacerdos in foro ꝙscientie nō imponat solutionē pene: tū i foro ciuili ꝛ canonico peti ꝛ exigi pōt p̄m An ge. hic. ꝛ i. c. dilecti. ī. ꝛ. c. p tuas. de arbi. ꝛ ibi canonis te. l. cū pena. ꝛ. l. fi. ff. ō arbi. Jnn. ꝛ doc. in. c. fiā de penis. Cur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nis particularis. Tñ hoc fallit in stipulatione rẽ ra. haberi ꝛ amplius nõ agi. Sufficit enim qõ quilibet heredũ abstineat ꝛ non agendo pro parte sua vt sic cõtra eum nõ committat pena. Et eodẽ modo sufficit vt quilibet habeat ratum pro parte sua: ꝛ hoc intellige verum ꝑm Dy. ꝛ bene quãdo id qꝫ in stipulatione versatur est dimidiũ: tũc enim ꝛ illa stipulatio rati ꝛ de non agendo est diuidua. secus si illud qõ debet ratum haberi vel qõ agi non debet est indiuiduũ vt seruitus. nam tunc de dictis stipulationibus iudicabitur sicut de stipulatione penali adiecta facto penit⁹ indiuiduo: vt vno heredũ contrafaciente pena cõmittat contra omnes pro hereditaria portione: vt hic. Pe. tã dixit has duas stipulatiões nunq̃ esse indiuiduas qõ Bar. reprobat hic ꝛ in quarta que stio. ꝛ bene dic vt hic per eum. Sed imo indiuidue esse possunt. ꝛ sicut dicte due stipulationes sunt diuidue ꝑm id cuius contemplatione interponuntur: ita etiam stipulatio de non excipiendo: licet Pe. simpliciter dixerit eam esse diuiduam. Bar. idem in illa stipulatione cõtrouersiã non mouet: vel se non obligaturũ. de quibus in. l. non solũ. §. si status. ff. de procura. idem ꝛ de illa se querimoniam non facturum. de quo per gl. in. l. super iuris. C. ti. reg. Sequitur in litera. p parte ratum habere nõ põt etiã quo ad euitandam penam:
5 licet quidam contra ꝛ male. † Et ex hoc no. qõ licet stipulatio rem ra. habe. fit quãdoq̃ prętoria: tñ si promisso: facit cõtra eã: licet pro parte ad penã ipse teneat insolidũ. facit. ff. de dam. infec. l. in stipulatione. ad interesse aũt tenet vsq̃ ad cõcurrentẽ quantitatẽ: ꝛ ideo sepius cõmittitur. vt. l. si procu. j. rem ra. habe. Quid autẽ sit in heredibus ꝓmissoris quorum vnus cõtrafacit. dicã. j. in euidẽtialibus. Itẽ ex hac litera habes qõ ex quo defunctus nõ põt habere ratũ pro parte: habere eius stq̃ ex persona heredũ variat obligationis cõditio. cõcor. j. e. de prętо. stip. l. ij. §. incerta. ☙ Dirabile etiã alternationẽ ex persona heredũ induxit legislator. in. l. ex pollicitatione. j. de pollicita. vt gl. i. no. ꝛ plene. j. de reg. in. l. ad ea. §. fi. ꝛ eo. ti. l. hoc iure. in fi. Quod ergo dicit ex persona heredũ non variari cõditionẽ obligationis: intellige solũ hoc respectu vel heres possit soluere alind quã potuerit defunctus. vt ff. e. l. ij. §. ex his igitur. ☙ Ex predictis textualibus pro euidentia ꝛ expeditione materie premitto quinq̃. ☙ Primo qõ iste. §. pront loquitur de facto indiuiduo qõ si per vnũ ex heredibus ꝓmissoris cõtrafaciat stipulatio cõmittit̃ contra oẽs heredes tñ pro hereditaria portione non hz locum in stipulatione prętoria sed tantũmodo in cuili: qñ in prętoria si vnus heredũ cõtrafacit: aut vni heredũ contrafit soli: ꝛ cõtra solũ cõmittit stipulatio: ꝛ hec operatur officium iudicis qõ in prętoriis stipulationib⁹ multũ potest. tex. est singularis in. l. penales. §. iul. j. ad. l. falci. facit dict⁹. §. incertã. put est ibi litera ad uersatiua. ☙ Nec ob. l. cum ex causa. j. eo. que loquitur in stipulatione duple: ꝛ tamẽ est prętoria: ꝛ si contrafit per vnum ex heredib⁹ cõmittit contra oẽs. Nam intelligitur in stipulatione duple ciuili que pro rebus preciosis venditis interponitur. vt. l. emptor. de euic. ff. ꝛ qõ si nolit. §. qui assidua. de edil. edic. nõ pro stipulatione duple que interponitur pro animali vendito quẽ descendat ab edil. edic. Item non ob. j. iudi. sol. l. iam tñ. §. si plures. quia ibi omnes heredes deliquerunt nolendo concordare in constitutione vnius
6 procuratoris. ☙ † Unde cõclude qõ in stipulatione prętoria siue interponatur super indiuiduo nunq̃ per vnum ex heredib⁹ contrafacientẽ pena committit̃: nisi cõtra eum ꝛ p parte sua. vt. d. §. iul. sed cõtra ipsum ꝓmissorẽ bene cõmittitur insolidum vt in fi. huius §. ☙ Secũdo premitte quod quatenus iste. §. loquit̃ de facto diuiduo: ꝛ qõ stipulatio penalis nõ cõmittit nisi soluãtur contra heredem contrafacientẽ ꝛ pro portione sua tantum non habet locũ nisi solum in dispositionibus stricti iuris: qñ in bonefi. heres contrafaciẽs
7 tenetur ad penam solidam: vt dixi in textualib⁹ ꝑm Pet. ꝛ Ray. de foli. ☙ † Tertio premitte qõ stipulationes faciẽdi appellantur incerte quantũcũq̃ factum in stipulatione deductũ habeat omnimodam certitudinẽ: sicut est fossam certe latitudinis ꝙ profunditatis fodi: rem tradi: vel restitui: vel operã certã fieri: ꝛ similia. Ratio est: qꝛ propter exitũ dubiũ prestationis apud nos incertũ est in quo fiat executio. an in ipso facto an in interesse. vt. l. stipulationes non diuidũtur.
8 ver. celsus. j. eo. ☙ † Quarto premitte qõ omnis stipulatio iudicatur diuidua indiuidua aut mixta ꝑm illud qõ in ipsa stipulatione versetur. vt. ff. e. l. ij. Et ideo omnis stipulatio dãdi omni respectu est diuidua cũ quis precise cogatur ad dari ꝛ partis prestatio nõ corrũpit stipulationẽ: vt. l. vbi aũt. in fi. j. eo. Ubi ergo fieret corruptio est indiuidua penes modum dissoluẽdi tãtũ: vt patet in obli. generis vel alternatiua: non autẽ penes modũ cõtrahẽdi: nec penes modũ obligãdi qõ apparet: qꝛ scindit inter heredes. Sola autẽ potẽtia pstatio nis nõ scindit. vt. ff. e. l. ij. §. quedã. ☙ † Stipulatio aũt faciendi vnica est indiuidua oi respectu vt ferunt⁹: qꝛ penes modũ cõ trahẽdi penes modũ obligãdi ꝛ penes modũ dissoluẽdi. vt d. l. stipulatiões nõ diuidunt. ꝛ. l. p parte. §. de seruit. Excipe seruitutẽ vsusfruct⁹ q̃ diuidua est. vt. l. j. §. si vsusfruct⁹. ad. l. fal. ꝛ etiã excipe seruitutẽ aqueductus ꝑm quosdã per. l. lucio. in fi. §. de aqua quoti. Sed falsum est: qꝛ diuidit sola commoditas ꝛ statuit modus quẽ seruitus recipit. vt. l. iũ. §. modũ. de seruit. Illoꝛ tñ opi. tenuit gl. in. l. arbor. in fi. §. cõi diui. in gl. magna. in fi. sed non bene. Reliquę autẽ stipulationes faciẽdi nulle reperiunt indiuidue aliquo respectu. nam penes modũ contrahẽdi oẽs diuidue sunt: vt fossam fodi: domũ fieri: rẽ tradi: ꝛ rem cõstitui: ꝛ operã prestari omnia enim hec ꝙ pro parte stipulari possum⁹. de acqui. pos. l. loc⁹. ☙ Postquã autẽ sunt in tractu deducte oẽs dicte stipulatiões sunt indiuidue penes modũ obligãdi hoc modo considerãdo: qꝛ nõ diuidunt inter heredes pro hereditarijs portionib⁹: ꝛ etiã penes modũ dissoluẽdi: qꝛ pstatio partis nõ affert liberationẽ in parte eo qõ diuiso stipulationẽ corrumpit. vt. d. l. stipulationes. Solũ fallit in stipulatione rẽ restituẽdi: qꝛ illa oꝫ respectu diuidua est prętер q̃ ad dissoluendi modũ. vt no. in
10 l. i. §. si apud duos. ꝛ. l. si duo. §. depo. ☙ † His sic premissis primo videndum est qñ indiuiduũ in stipulatione deducitur: qꝛ plures ad vnũ ꝛ idẽ fe obligãt: qualiter teneant. Et cõclude qõ quilibet tenet insolidũ ꝓpter idiuiduitatis naturã nõ tñ tenent vt duo rei. vt. l. ij. §. si tñ hominẽ. ff. e. ꝛ. l. rẽ heredita riã. Et ideo in eis nõ habẽt locũ ea que cõgruũt solũ duob⁹ reis: nisi aliter actũ sit vel nisi dictũ sit qõ quilibet fit insolidũ
11 obligatus. vt. d. §. fit apud dnos. ꝑm vnũ intellectũ. ☙ † Secundo est videndũ qualiter teneant heredes vnius promissoris. Et intellige qñ est promissum indiuiduũ penes obligandi modũ: puta rẽ tradi: vel fossam fodi. Et concludẽ qõ quilibet heredũ promissoris tenet insolidũ. Et similiter quilibet heredũ stipulatoris insolidũ obligatio est quesita: vt. d. l. stipulatiões nõ diuidunt. vbi parificat stipulatio rẽ tradi huic
12 stipulationi fossam fodi. ☙ † Tertio qualiter teneant plures promissores vel plures heredes vnius promissoris qñ indiuiduũ est in obligatione solũ penes modũ dissoluẽdi: vt est obligatio rem restitui. Nã plures ꝓmissores ꝛ plures heredes quilibet tenet pro parte nisi aliud actũ sit. sed nullus liberat̃ soluẽdo partẽ nisi solnat in totũ. Et hic concludẽ qõ quilibet tenet pro parte. Fallit vbi vnus eorum habeat potẽtiã rez solidã restituendi: quia tũc ille solus tenet si iudicii est bonefidei. tex. est in. l. iũ. §. heres. ff. cõmo. vel etiã est stricti iuris: tñ cũ illo iudicio potẽtialiter orta est rei vẽdicatio. calus est in. l. si plures. ff. de vi ꝛ vi arma. Ratio pume exceptionis est propter officiũ iudicis qõ in bonefidei multum potest: vnde equũ est illũ teneri ad quem res tota peruenit. Ratio secũde exceptionis est: qꝛ ex quo ab eodẽ forte simul nata est actio personalis: ꝛ etiã in rem illa personalis trahit a reali vt possit proponi cõtra nõ obligatũ vt ipsa realis. Et
13 ex hoc sequũtur duo mirabilia. † Primo qõ actio personalis nõ diuidit̃ inter heredes pro hereditarijs portionib⁹ ex quo cõpetit̃ solũ cõtra possessorẽ. Secundo qõ cõpetit cõtra nõ obligatũ. nã exerceꝫ insolidũ contra illũ qui est heres ꝑ parte ꝛ pro parte tñ obligatus. qõ est mirũ. Et nunc habes
14 effectũ subtilitatis dicte. l. iij. §. heres. ☙ † Quarto est videndum qñ plures sunt obligati vel vt principales, vel vt heredes vnus ad factũ indiuiduũ penes soluendi modum fuit restitutionis rei: ꝛ cõtra illud cõmittitur dolus vel culpa qualiter ꝛ quatenus ipsi obligentur ratiõe doli vel culpe ad ipsum indiuiduum. Et concludẽ qõ si omnes commiserunt quilibet tenet insolidum ꝛ tenet tunc tanq̃ quodãmodo vt duo rei non qõ duo rei sint. vt. l. si vt certo. §. si duobus vehiculũ. ff. cõmo. ꝛ. l. si duo. ff. depo. Si aũt vnus solus dolũ cõmisit ille solus teneꝫ vt. d. l. si duo. ꝛ in hoc cõmuniter omnes concordant. Adde qõ si alter qui non commisit dolum qui fuit in culpa eo ꝙ nõ procurauit ne committeretur dolus per consocium ꝛ ipse conuenīri potest ex culpa sua propter dolũ consocij: sed contra socium sibi actio est cedẽda per agẽtem. casus notabilis est. ff. cõmo. l. vnde queritur. ꝛ hoc nõ dixit Bar. ☙ Quinto principaliter est videndum quando contra stipulationem fit per promissorem quatenus contra eum pena committatur. Et concludẽ qõ cõmittit̃ in totum ꝛ cũ effectu exactiõis etiã si stipulatio sit prętoria: siue veniat contra in totum siueveniatur contra in parte: vt hic in fi. ꝛ. l. in stipulatione. ff. de dam. infec. Nec ob. l. cum ex causa. ꝛ. l. ia tamen. §. fi plures. iudi. solu. vt dixi. ff. in textualibus. Fallit
in fi stipulatione

in stipulatione prętoria ꝛ iudiciali respiciẽte solũ preparatoria iudicij: qꝛ si in illa venit cõtra pro parte pena cõmittitur insolidũ sed ꝓprie obseruata obstaret exceptio in. l. si seru⁹. §. si pluriũ. ff. si quis cau. vnde secus esset si reciperet decisoria vt. l. proxi. in fi. ff. de arbi. l. celsus. ☙ † Sexto ꝛ vltimo est videndũ quando cõtra stipulationẽ fit per vnum ex heredibus promissoris an cõtra reliquos pena cõmittat ꝛ quatenus. Et concludẽ qõ in stipulationib⁹ dandi pena cõmittitur contra oẽs pro hereditaria portione siue dari cõstitat in pecunia vt. l. prima. in fi. siue cõstitat in specie: vt. l. in executione. §. pe. j. eo. potuit enim totũ dare etiã si species erat coheredis cũ negotiũ esset cõmune ꝛ gereret vtiliter: vt. l. si procurator⁹ ē. §. si ignorantes. ff. mandа. cõiuncta aue. si captiui. C. de epis. ꝛ cle. ☙ In obligationib⁹ autẽ facti diuidui si per vnum ex heredibus fit cõtra: cõtra illũ solum pena cõmittit ꝛ pro portione hereditaria si erat iudiciũ stricti iuris vt hic sed in bone fidei ipse solus ad solidam penam tenetur: vt. l. in cõmodato. §. ſtex facto. ff. cõmo. ꝛ si pena adiecta erat indiuidua ipse solus ad eam solidã tenet omni casu licet Bar. reliquerit sub dubio vt iam dixi in textualib⁹. ☙ In obligationibus facti indiuidui si vnus cõtrafacit omnes tenent pro hereditaria portiõe qñ pena est diuidua. tex. est hic. ☙ In obligationibus omnino ꝓtoꝛ̃s siue factũ sit diuiduũ siue indiuiduũ nunq̃ vnus heredũ veniendo cõtra in aliquo obligat coheredes: vt. d. l. penales. §. iul. ad legẽ falci. Et ex hoc concludẽ qõ siue dicamus obligationẽ indicatũ solui ꝛ rem rahabere diuiduã siue indiuiduã eo casu quo sunt prętorie nunq̃ vnus heredũ veniẽdo cõtra alios obligat tene mentiꝫ multũ labo: anit Pet. in inuestigando an sint diuidue vel indiuidue vt Bar. hic refert quem vide. ☙ Querit etiam hic Bar. si quis stipulatur vsumfructũ pro se ꝛ suis heredibus quid acquirat heredibus ꝛ quantũ. dic vt hic per eũ qui bene lo-
16 cutus est ꝛ refert verba Pe. † Ultimo Bar. hic ad practicã
a reducens dixit qõ si duo fecerũt pacem [a] penali stipulatiõe vallatam ꝛ vnus ex heredibus promissoris pacem rupit q̃ cõtra omnes coheredes pena cõmittitur sed pro hereditaria portione ꝛ in hoc bene dixit per. l. ij. §. itẽ si in facto. ff. eo. Sed si vni ex heredibus stipulatoris pax rupta est ille solus agit ad penã insolidũ alĩs enim nullateus est pena cõmissa: qꝛ promissio de nõ offendẽdo facta testatori morte ei⁹ finit̃ vnde illa nõ trãsit in heredes. Sed si vnus heredũ offenditur illa est propria solius ipsius offensa ex qua ipse agere potest tnõ reliquiꝫ ipse solus aget insolidũ sicut si plures ex vna parte pacem facerent ꝛ cuilibet eorũ ꝓmitteret nõ offendi. Et in hoc similiter dixit bene sed nõ perfecte ꝛ ideo adde: qꝛ si offensa que fieret heredi respiceret pariter etiã ipsius de
17 functi vt qꝛ fieret eius cadaueri: vt. C. de sepul. vio. aut. ibi po
b fita. vel etiã fieret eius memorie ita qõ domus fama esset vniuersaliter lacessita. vt. ff. de reli. l. vt tantũ. tunc oibus heredibus pariter facta diceret iniuria ꝛ ideo non vni soli sed omnibus pena esset cõmissa: vt. l. i. §. si forte. j. de iniur. ☙ † Secundo subdit Bar. qõ si statutum disponit occisorem occidi nisi pacẽ habeat ab herede offensi [b] qõ si maior pars heredũ facit pacem satisfactum est statuto. Bononie determinatũ fuit qõ sufficiat pax vnius heredũ. ꝛ in hãc sentẽtiam inclinauit Oldra. Quidã aduocati dicebant cõcursum voluntatis heredũ omniũ requirẽdũ per. l. si pluribus. ff. de leg. iij. ꝛ. l. si plures gradus. de lega. iij. Bal. dixit stãdum discretioni idonei ris: vt. l. si manumissus. C. de libe. ꝛ eorũ liberis. in fua lectu. Sed nõ video attento rigore quomodo eorũ opi. sustineat. Nõ enim opi. Bar. qui dixit maiori parti: qꝛ illa regula vendicat sibi locũ qñ aliquid est cõmune pluribus vt vniuersis nõ autẽ cum vt singulis preterquã in casu. l. maiorẽ. ff. de pac. ꝛ. l. consilio. in fi. de cur. fur. ꝛ. ff. de religio. l. si plures. que per locũ a speciali probant totum oppositũ. Sz pro opi. Bal. videtur casus in. l. si quis hac. l. ff. qui ꝛ a qui. vbi libertus cum
2 munis ex offensa cõmuniter facta in omnes patronos nõ re
3 uocatur in seruitutẽ nisi consentientib⁹ omnib⁹. Ergo eadẽ
4 ratione ꝛ iste non decapitatur nisi consentientibus omnib⁹.
18 † Est enim mos vltimũ terribiliũ. [c] Cõclude omissis superc fluis qõ si de homicida cõdẽnatio est facta vnus eorũ facien do pacem poterit condẽnatoriã impedire per illum tex. Sz si tam cõdemnatoria emanauit ꝛ sic querimus de liberatiõe inducẽda dic qõ si vnus fecit pacem alĩs presentibus ꝛ non cõtradicentibus sola non cõtradictio liberationis fauoꝛe habetur pro consensu ꝛ sufficiat. casus videt in terminis: vt. d. l. consilio. in fi. Si autem alter heredũ cõtradixit: tunc attento rigore plus valeat cõtradictio quã omniũ aliorũ volũtas, casus est ibi ꝛ in. l. vlti. C. de aut. prestan. ꝛ. ff. cõmuni diui. l, sabinus per Dy. in. c. quod omnes tangit de reg. iu. in. vj. per canonistas in. c. cũ omnes. de consti. Sed attẽta humanitate sola que multũ attẽdenda est: sto opi. d. Bart. vt sit maiori parti accipiẽdo maiorẽ partẽ vt ipse describit. Saluo nisi in numero minoris partis fit masculꝰ ꝛ in numero maioris sit feminella prepõderat enim vox masculi: qꝛ feminella nõ põt leuare fay dã id est inimicitiã vnde ius vindicãdi manualiter eã nõ cõcernit vt no. in. ff. co. qui feu. da. pos. ver. hoc autẽ no. in gl. magna. Idẽ si in numero minoris partis esset vnus cõsors occisi: alũ autẽ essent extranei vox ipsius soli⁹ fidedigni est omnib⁹ alĩs pferẽda cũ cõseruatio fame domus ꝛ onus vindicte ꝛ ipsum solũ respiciat vt. j. de accu. l. si cui. §. j. ꝛ eo. ti. l. si plures. ff. si quis omissa cã test. l. iul. ff. de libe. causa. l. iij. C. de adul. l. quãuis. Et ꝓdicta intellige nisi ex fractione pacis vnius oẽs alĩ forsan periculũ incurrerẽt, qꝛ offensiõe facta p ipsum pacẽ cõsitentẽ intelligeret̃ pax rupta etiã per coheredes talis enim iniqua cõditio per vnũ alĩs nõ cõsentientibus inferri nõ põt vt in regula iuris patet. ☙ In gl. in verbo nõ fieri ibi fit infra similitudo. Et sic nõ sunt idẽ cũ nullum simile fit idẽ: vt. l. qõ nerua. ff. depo. cõiuncta gl. ☙ In gl. in verbo solũ pena in prin. prima vera vt dixi. ff.

Si is qui. Stipulatio duple ob causam euictionis fructuaria dãni infecti ꝛ nũciationis noui operis diuidit inter heredes stipulatoris ꝛ pro hereditaria portione etiã ad interesse cõmittit̃ sed quaten⁹ agi oportet ad factũ indiuidua est. h. d. secũdũ verũ intellectũ. Et sic diuidit in tres partes. Primo qualiter cõmittunt dicte stipulatiões heredib⁹ stipulatoris ad interesse. Secundo qualiter, ad ipsum factũ. Tertio qualiter cõtra ipsum ꝓmissorẽ vel eius heredes subaudi, secũda ibi: restitui, tertia ibi: autẽ. ☙ In tex. ibi: hec vtilitatis causa itereſſe cõsequẽdi. In hoc enim harũ stipulationũ versat vtilitas. ☙ In gl. in ver-
a bo dãni infecti. ibi idẽ in actione in factũ. imo nõ idem: qꝛ ad destructionẽ operis quilibet heredũ stipulãtis agit in solidum non ꝓ parte considerato qõ illud destrui est indiuiduum ꝛ sic nõ fit scissio inter heredes stipulatoris vel ꝓmissoris: vt. ff. eo. l. ij. §. hic autẽ. ff. de iudi. cõmissa. §. pe. ꝛ si. de leg. iij. ☙ In glo. in verbo restitutio. ibi: aut in totã possessionẽ fit missio. hoc verũ qñ vnus est dñs edium ꝛ contra illum cũdẽ agetur vt de dãno infecto caueat quo casu nisi insolidum caueat ꝛ hoc modo se defendat in totarum edium posset. fit missio: vt. l. in stipulatione. hic alleg. Fallit nisi domus sit ita ampla qõ portio ruinosa ad se non
b ruinosam nõ trahat. hoc enim casu sufficit partem solam rui nosam defendere vt. l. si finita. §. ex hoc edicto. ff. de dam. infec. In plurib⁹ autẽ heredibus aut dominis vnius domus ruinose hec gl. non dicit verum. Nã vnicuiq̃ licitũ est tantus defendere partẽ suã ꝛ pro illa cauere qõ apparet: qꝛ si cauit ꝛ solvit pro aliena repetit act. neg. gest. vt. l. si cõmune. ff. de negotio gest. ☙ In eadem ibi: sed Dug. ꝛ bene: vt. l. ex clausula. in dicatũ sol. fed iste casus nõ congruit litere. ☙ In eadẽ ibi: ex predictis apparet cõiunge infra ibi: particulariter satisfaciendo supra de sustinendo opus. hic enim diuisionẽ nõ recipit vt predixi. Sed si agatur ad interesse quilibet liberat̃ prestando partem: vt. l. in executione. §. insolidum. j. eo. ꝛ. d. l. cũ causa. Sequitur in gl. cũ diuisionẽ recipiat restitutio vsusfru. hoc est falsum: qꝛ restitutio vsusfruc. diuisionẽ recipit vel sit necessaria cũ mortuo fructuario cõsolidet̃ ipso facto cũ ꝓprietate sed sola restitutio rei in qua vsusfru. est cõstitutus ne cessaria est ad illã autẽ quilibet tenet̃ pro parte hereditaria saluo nisi solidus possideat: quia tunc posse sor tenetur insolidum sed nõ est diuidua quo ad effectus. Est hec enim natura obligã. rem restitui quatenus de ipsa restitutiõe tracta
tur: vt. l. si duo. ff. depos. ꝛ. l. iij. §. heres. cõmo. ꝛ. ff. de vi ꝛ vi arma. l. si plures.

1 ☙ † Stipulatio seruitutum nullo modo diuiditur: stipulatio facto rum partis prestatione non impletur.
2 Diuisio est duplex ciuilis ꝛ naturalis.
3 Anima nostra in membris ꝛ corpore existit tota in toto ꝛ in qualibet parte totius sic est in corpore christi hostia.
4 Anima restringitur per truncationem membrorum secundum theologos.
5 Diuiduum factum quod dicatur habetur hic.

Stipulatiões nõ diui- dũtur. Primo tractat hoc principiũ de obligatione primitiua seruitutũ: ꝛ etiã quorũdã aliorũ c
facto rũ. Secõ de obli. secũdaria surrogata ad interesse ꝓpter moꝛã. Sc̃a ibi: celsus. Itẽ prima subdiuiditur. Quia primo loquitur de stipulatione totaliter individua vt seruitutum. Secundo de indiuidua, ex post facto vt reliquorũ facto

[a] Duo fecerunt pacẽ. Adde Jo. an. in regula fustra. de regu. iur. lib. vj. in mercu. Pet. de anc. in. c. sciãt cũcti. ō elec. lib. vj. Ant. ō bu. ꝛ Jo. ō imo. i. c. ij. de renun.

[b] Ab herede offensi. De herede occisi cũ quo debet haberi pax ꝛ qũo debet fieri pax datis pluribus heredib⁹ vide Bartol. hic. ꝛ Bal. hic allegatũ ab Ang. met. in. l. ij. C. de liberties ꝛ eorũ lib. De ista. q. vid Fely. i. c. cũ oẽs. in. ꝛ. col. extra de constit. Albe. de rosa. in iij. parte statutorum. q. xxvi. ☙ si. itẽ q̃ alia vtile q. statuto canet. ꝛ in. l. si plures. ff. ō leg. iij. Aret. i. l. p herede. ff. de acq. here. Fely. i. d. c. cũ oẽs. dicit communẽ esse q̃ imo si sint plures heredes qõ oẽs requirãt facit dictũ Bart. in. l. iij. ☙ si ad plures. ff. de sepul. vio.

[c] Mortis vltimũ terribiliũ. Adde Bal. in tractatu schismatis. in vlt. colum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

rum.Tertio ponit rationem.Secunda prime ibi:idem pto.Tertia ibi:harum enim.Item secunda subdiuiditur in tres.Quia primo ponit vnū dictum qđ post morā surrogatur obliga.ad interesse.Secundo ponit illationē ex dicto scilicet qđ illa secundaria obligatio est diuidua inter heredes. Tertio ponit aliam illationem scz qđ sicut diuiditur obligatio ita etiam scinditur ipsa petitio.Secūda ibi:ideoqz.Tertia ibi:scđm qđ hoc dicit.†Stipulatio seruitutū nullo modo diuiditur.Stipulatio factoꝝ partis/prestatione non impletur sed post morā succedit obligatio ad interesse.q qđ diuiditur in petitione diuisim deducitur. h.d.istud principium vsqz ad.§.si quis ita stipulatus sit. ¶In tex.ibi:nō diuiduntur sui natura aut iuris cōsideratione:q: omnino seruitutum stipulatio indiuidua.†Diuisio aūt duplex vna naturalis alia ciuilis.Naturalis est illa que in sola rei separatione consumitur.de lega.iij.l.tigni.communi diui.z finium regun.ff.z.C.per totū.hanc separationē recipiūt nedū inanimata corpora imo etiā animata per separationē membroꝝ a corpore:vt.l.si fingitur.C.de seruis fugi.z aut.ibi posita.ff. de relig.l.cum in diuersis.in corpore de collatorib⁹,circa medium.Breuitas tamen rei inanimatevt punctus huic diuisioni resistit.Diuisio autē ciuilis alia appellatur iuridica puta inter nudam proprietatem z vsumfructum z istam recipiūt oēs res corporee homine libero excepto in quo nec ppietas nec vsusfructus cadit licet cadat operaruꝝ prestatio z homagium vt patet in titu.de feu.§.j.in Spec.z ibi per Jo.an. similiter non cadit in rebus que cōsumūtur vsu:q: nō est dare ibi vsumfructum a proprietate sequestratum vt patet to to titu.de vsufru.earum rerū ꝛc.Alia est diuisio quotidiana puta per vncias vel tertiā z dimidiam ꝛc.que omnia in idez recidunt:z illa similiter cadit in omnibus rebus corporeis. vt.l.nomē filiorum.§.portionis.de verbo.signi.insti.de here. instituē.§.hereditas.ff.de here.instit.l.si seruū.§.hereditates. Sequitur in litera aqueductus quidam hanc seruitutem appellant diuiduam per.l.Incio.ff.de aqua quotidia.qđ tenuit glo.in.l.arbor.in fi.glo.magne.ff.cōmuni diui.sed falsum est nam ipsa aqua nō seruitus sed instrumentum ipsius ductus est diuiduū sicut ipse fundus seruiens aut dominans est diuiduus.Regulariter autem instrumentū quo vtimur seruitute indiuiduum est vt homo z iumentum.Vnde conclude seruitutem aque indiuiduā sicut reliqe seruitutes sunt sed solū eius instrumentū vel cōmoditatē diuiduā.Sequit in litera ceterarūqz seruitutū tam natura quā seōm iuris ordinationē vt dixi qđ sunt funditus indiuidue hinc descendit qđ nec acquiri neqz imponi possint fundo pro parte.ff.de seruit.leg.j.iij.cōmunia pre.l.si quis duas.quoniam nec actiue neqz passiue possibile est vsum seruitutis haberi in parte domini constituentis seruitutē vel acquirentis quin habeatur in alia †quoniā,est tota in toto [a] propter sui indiuiduitatez z in qualibet parte totius/sicut anima nostra in corpore z in membris nostris exīstit hinc descendit quod postqz est seruitus constituta:licet diuisio fundi seruientis vel dominantis fiat in/plures etiam pro indiuiso nō perit seruit⁹ ex quo est tota in qualibet parte totius:vt.l.pomum.§.j.ff.de seruit. sed si ante eam constitutam diuisio fundi fiat in plures titulo singulari corrumpitur stipulatio quoniam non est transitoria de persona in personam singularez:vt.d.l.pro parte.z l.sed z si quis.§.si operas.ff.de vsur.secundū omnes.Adde nisi stipulator seruitutis stipulat⁹ fuerit eam pro se z p illis quibus cedere iura sua voluerit.nam tūc etiam si milies fandum alienaret z cederet iura sua omnes a prin.simul stipulati intelliguntur z nihil obst.Idem si illa verba non essent adiecta z cederet vni emptori ius suū quoniam in hoc non grauat promissor z istud ius seruitutis cessibile est.Secus si cederet pluribus nam tūc grauat pmissoris conditio z posset prohibere epmtores vti:vt.l.i.§.itē labeo.z.§.trebati⁹.de aqua quotidiana.Et ideo sint cauti stipulatores seruitutuꝝ: vt adiciant illa verba pro se z suis heredib⁹ aut quib⁹ eorū iura cedere voluerit.Ad ipsos autem heredes etiā sine clausula fit tranſitus nec corrūpitur stipulatio:vt.l.ij.§.ex his.ff. eo.ibi casus.Parti autē certe aut ad partē certā pro diuiso sine dubio seruitus potest cōstitui z acquiri vt.l.ad certā.ff. vt pomum.ff.de seruit.Nec credas tūc seruitutem diuidi que anima nostra restringit per trūcationē mēbroꝝ secūdū theologos.Sequitur in litera idē puto si quid faciendū scz indiuiduū.nā quedā facta diuidua sunt vt rem ra.ha.z amplius nō peti vt in.§.cato.qđ intellige qñ id cuius gratia interponit stipulatio est diuiduū alias esset indiuidua vt certe stipulationes factoꝝ vt vidistis in.§.cato.Attende autē:quia dixit Bar.sequēdo Pe.q possibile est rem corporeā diuidi z tñ post diuisionē erit vna.allegat.j.de verb.signi.l.recte dicim⁹. ¶In gl.sed allegatio nō est bona:q: ibi loquit⁹ in diuisione que fit gratia oberioris culture z ista nō est diuisio proprie: vt.l.gaius.§.vlt.ff.de le.ij.z.d.l.si quis duas.§.fi.z.l.iubem⁹. in prin.¶In glo.in verbo diuidere.C.de sac.sanc.eccle.Et ideo tu pone exēplū singulare per.l.arboꝝ.in prin.cōl diui. in arbore z lapide existēt⁹ sub terra in cōfinio nā sunt ipso iure diuisi quateus super terrā cuiuslibet extendunt z tñ vna est arbor vnusqz lapis sed eis euulsis diuisa cōfundunt:z tūc habet locū iudiciū diuisoriū vt ibidē al's nō video facta naturali separatione qđ vnica res remanere possit secūdum naturā.Sequit in litera vt puta fundū trahi hec stipulatio est indiuidua solū quo ad effectū distributionis seu solutionis nō autē quo ad effectū oblig.q: illa diuidit inter plures reos z inter plures heredes eiusdem rei.Et ita gl.decidit in l.j.§.si apud duos.ff.depo.Nō ob.iste tex.q: intelligit secūdū eū qñ actū est vt hec obligatio sit indiuidua.Sed iste intellectus diuinationē,sapit z est falsus per hāc literā que equipara hanc stipulationē illū fossam fodi z insulā fabricari que indiuidua est omnino penes obligādi modū.z ita dixi in.§. cato.Nō ob.§.si apud.z.l.si duo.eo.ti.z.l.cōdītione.ff.de condi.fur.z.ff.cōmo.l.iij.§.heres.q:loquunt in obligatione rem restitui que diuidit inter heredes licet nō quo ad distributionis effectū.Et hāc opi.tenuit Dy.z Bar.sequēdo eum.z bene. Ratio differētie est q: in obligatione rem tradi incōtinēti mora cōmissa succedit obliga.ad interesse vt hic in ver.celsus.z.j.eo.l.si fundus.z.ff.de act.emp.l.j.in prin.vnde si fieret diuisio immediate mora cōtracta veniret ad hoc absurdū q vnus pmissoꝝ vel heredū posset tradere partē suam in re alter possit soluere interesse z sic fieret prestatio rei in diuersis corporibus qđ est impossibile vt.l.in executionib⁹.§.pro parte.j.eo.Sed in obliga.rem restitoi nunqz succedit oblig. ad interesse nisi tātūmodo re perempta quoniā donec extat potest quis cōpelli precise ad restitutionē vnde si cōsideras tēpus quo res extat nō est possibile ad illud incōuenies deueniri:q: quilibet heredū aut promissoꝝ precise cōpelli posterit ad restitutionem partis sue ex quo res extat similiter si cōsideratis post rem peremptam euitat dictū inconueniens q: solā pecuniā prestari oportet vnde in sola pecunia restitutio fiet.Ratio autem quare in oblig.rem tradi succedit obli. ad interesse immediate mora cōtracta est quia dicta obligatio cōtinet merū factū abstractū ab omni datione:vt.l.si rē tradi.ff.e.vnde nullo modo participat cum obligatione dandi. Constat autem in obli.cōtinentibus merū factū immediate mora cōtracta succedere obliga.ad interesse vt infra ver.celsus.ergo z in hac oblig.rem tradi in qua non presumit.l.aliquid esse plus in interesse qꝫ in oblig.faciēdi.Sed obli.rem restitui participat cū oblig.dandi.Jn hoc autē legislator cōsiderat qđ a prin.interfit creditoris rem restitui z ideo.l.tanquā certa de.creditoris interesse nō curauit obli.propter moram ad interesse cōmitti:sed voluit cōmitti demum re extincta:q: tunc res restitui nō potest:vt.l.si seruus.§.bone.z.l.si pro fure.de condi.furti.Sequitur in litera vel operas hec stipulatio operarum solū numero est diuidua ipsa autē opera est indiuidua vt reliqua facta.Et istud tene sic intelligas.l.in stipulationib⁹.§.operarum.ff.eo.z.l.si qñ.de oper.liber.que de opera preterita loquitur.Sequit in litera harum enim diuisio corrūpit stipulationem hanc corruptionē considera circa seruitutes omnimodo circa reliqua facta excepta illa obligatione rē restitui tam penes modū obligatum quā penes modū obligādi vt dixi causaꝝ autē corruptio penes modus soluendi ne deueniaꝝ ad inconueniēs vt pluries dictum est caulatur penes modū soluendi etiā stipulatore nolēte secundum verū intellectū licet quidā cōtra z male vt no.gl.in.d.§. operarū.ex eo q: qui stipulaꝝ factū stipulaꝝ corpus certe forme postqꝫ esset in esse producta que forma necessario corrumpit corpore nō pfecto z iō nō prestaꝝ id qđ in stipulatiōe deuenit merito solutio partis nō liberat a solutiōe partis.text. est in.l.si is q quadraginta.§.quedā.ff.ad.l.fal.ſ3 bene liberat ex eo q: stipulator sic voluit cui volēti aliter z aliud solui pōt quā fit in oblig.deductū vt.l.si rē.§.omnis.de sol.z.l.solutū. §.sattisfactio.de pig.act.z.l.j.§.si cer.pe.vbi ergo formatum corpus nō resultat vt est in stipulationem rem ra.haberi vel ampli⁹ nō agi ad aliqđ indiuiduum ideo tunc corrumpitur stipulatio per prestationem partis:quia aut prestatio partis non affert tantā vtilitatem in parte quantam prestatio totius in toto:aut ex eo quia deueniretur ad inconueniēs quod iam dixi.Nam illud factum dicitur indiuiduum de natura vt seruitus vel quod non est omnino indiuiduum vt rem tradi:

a ¶Est tota in toto.Adde qđ idē est in corpore xpi in hostia vt est gl. ſ.in.c.oū frangit hostia.de cōſe.di. j.z glo.in verbo frāgi in.c.ego berengari⁹ ea. dist.

tradi fossam fodi:z similia: z ideo indiuiduū iudicat vel qz solutio partis non affert tantā vtilitatem in parte quantam solutio totius in totovt in hoc exemplo domum edificari:qz pars cōstructa non defendat a pluuia neqz vētis vel si affert vt in hac stipulatione rem tradi deueniret per diuisionē incontinenti ad illud inconueniens.†Et econuerso illud factū dicitur esse diuiduum in qno copulatiue hec duo concurrūt qđ solutio partis eandem vtilitatem affert in parte quā prestatio totius in toto z qđ non potest ad dictum inconueniēs deuenīri.Hinc habes quare si promittis arare fandū vnum vel ligonizare vineam aut operam vnam totam diurnā prestare cum prestatio partis in fundovel vinea vsqz ad certam horā afferat vtilitatem perfectam in parte quare dicitur hec obliga.indiuidua nō enim respectu predicto sed qz sequeret qđ promissor posset partem opere prestare in opere partē in extirpatione quod esset inconueniens.

1 ¶Obligatio ad interesse in quibus cōtractib⁹ succedat.
2 Facere an z quando possit quis cogi precise.
3 Tradere an z quando possit quis cogi precise.
4 Interesse obligatio an z quando succedat in obligatione rē restitui.

Celsus. Jn tex.ibi pecuniam dare oportere potes intelligere qđ hec fuerūt verba iurisco.z tunc habes q: in obliga.faciēdi succedit obligatio ad interesse incōtinēti.Et iste est intellect⁹ cōmunis qđ apparet qz infra dicit interesse esse in petitione ibi dādā esse petitionem z cum hoc concor.ff.e. l.si penam.z.j.eo.l.quo.de act.emp.l.j.Fallit in stipulatione rem restitui in qua non succedit incōtinenti obligatio ad interesse sed demū re perempta vt.ff.dixi.Et.tamē in.l.si quis ab aliquo.§.ff.de re iudi.dicit qđ interesse nō est in obligatione sed tātū in solutiōe z male per iura supradicta.¶Jtē attende qz licet succedat obliga.ad interesse nō tamē obligatio faciēdi est extincta vnde agere potest ad interesse stipulator si vult vt hic:liberat autē reus prestādo factū ante litē cōtestatam:q: pōt purgare morā vt.l.insulam.potest etiā agere ad ipsum factū z liberatur reus semper prestādo interesse quādo nō potest ad factum cogi precise vt hoc ver.z quod possit peti vtrūqz probatur in.d.l.si pro fure.§.j.z.d.§.bone. z.d.l.si condicatur.z.d.l.j.de act.emp.Sed multū dubitant doctores z Bar.hic quomodo hoc procedat cū multe incōueniētie videant sequi.Finaliter Bar.dicit qvtrūqz in obliga.est alternatiue nō tñ eo modo quo sunt due res in obligationibus alternatiuis deducte.Sed tu dic qđ non alternatiue sed copulatiue cū hac modificatione qđ vna exactio/sufficiat sicut z cū vnū pluribus debetur actionib⁹ nam omnes possunt proponi cū ptestatione vtvna exactio sufficiat:vt.l. j.§.quod autē.quoꝝ lega.†Jn obligationib⁹ autem dandi cōclude qđ in contractibus innominatis succedit obligatio ad interesse sicut in/obligationibus faciendi etiā si dicti contractus sint stipulatione vallati.Casus singularis est.C.de tranſac.l.cū mota.qđ Bar.hic nō tetigit.Ratio est:qz in eis penitentie locus est vnde ad interesse necessario deducimur. probat in.l.naturalis.§.j.de prescrip.ver.z in.l.j.in fi.ff.de rerum permu.Idē in cōtractibus nominatis vbi interesse potest differre ab ipso dari qđ in obligatione est.exemplū in eo qui stipulat⁹ est dari sibi aut alteri vt.l.liber homo.§.fi.j.eo. z in eo qui nō obligatur nisi quatenus locupletior est ex qua dā equitate:vt.l.in summa.§.in frumēto.ff.de condi.inde.z in eo qui stipulatur sibi dari ad tēpus:vt.l.si penā.ff.eo.z in eo qui est obligat⁹ ad dari z datio participat cū obligatione facti.exemplū in.l.si filio.la prima.in fi.ff.de dona.causa mor. si in donatario causa mortis qui tenetur ad dari z ipsum dari est restitui.nam si alienat rem donatam ita qđ reddere nō potest succedit obligatio ad interesse vt ibidez.¶Et ex predictis,apparet qđ in/obligationibus faciendi succedit obligatio ad interesse regulariter z in obligatiōibus dandi nō in quo doc.multū laborauerunt vt Bar.dicit.Hūc quere qñ cōmittatur in obligationibus faciendi oblig.ad interesse totale in cōtinēti an ad particulare.Et Bar.hic multum subtilizauit z magnam distinctionem posuit.Ego breuissime dicā.j.eo. §.si quis ita.vbi hoc proprie cadit.†Deinde quere an ad factum possit quis cogi precise.Jn hoc fuerunt septem opinio. Una fuit ¶Dar.de fano doc.antiqui.indistincte tenet qđ potest quis cogi ad omnes.ll.loquētes de prestatione interesse. Respondet qđ loquuntur quando factum desiit posse prestari vel stipulator contentus est z posuit multa exempla z ea retulit Bar.z alias opinio.deinde autem posuit suā quā colligit ex dictis aliorū.Tu potes attētare secure qđ in obligatio.legalibus preter propositum obligati contingenti-

1 bus potest quis cogi ad factum precise.l.in omnibus.C.de iudi.l.paulus.de pacto.stip.l.j.de admini.tuto.l.possessio.in fine.de acquirēda poſſ.l.iuli.§.idē celsus.de actio.empti.l.pretor.§.fi.de eden.l.certum.de confessis.l.iij.z.iiij.C.de patria potesta.de tab.exhibē.z de lib.ho.exhi.per totum.C.de fide instru.l.plures apo.qđ metus causa.l metus.§.fi.z.l.illud.de mune.z hono.l.munerum.§.indicandi.C.de dotis promiſ.l. fi.alias legalis disposītio esset ludibrio.Jdē dicas in obligatione descendēte ex sentētia z decreto/pretoris eadem ratiōe: vt.l.si pretor.in prin.ff.de iudi.z de reiuē.l.qui restituere.Jdē si descendat a testatore eadē ratione:qz eius dispositio.l.est: vt.l.fideicōmissa.in fi.de leg.iij.Jdē si descendat a partium cōuentione z surrogeꝫ in locū obligationis legalis:vt.l.stipulatio.§.siue autē.ff.de oper.no.nun.Idem si nō surrogeꝫ z factum veniat expediendū in iudicio secundum notabilem distinctionem.l.sed hec.§.preter.ff.de procu.Jdē si veniat expedienda extra iudicium licet possit faciliter expediri sicut est cōtrahere vel/distrahere.nam tūc cessat omnis seruitutis species.z hoc tenuit Jo.an.in ti.de emp.z ven.§.scīdū.in Spe. in addi.que incipit de emptore loquit.z ibi sequēdo ¶Dar. de fano disputantē tenuit quod emptor qui dedit arrhas licet velit eas perdere potest precise cōpelli ad emendum.Hec ob.hec litera que loquitur de obligatione rez tradi quod potest fieri sine difficultate z tamē succedit obligatio ad interesse quia concedo sed non propterea sequitur quod si actor vult non possit eū cogere ad tradendum precise cum vt dixi illa obligatio ad interesse non extinguat primitiuam secundum omnes.vel dic qđ loquitur eo casu quo ipsum tradi est multum difficile.Nam vbi est facile:quia res est in obligatione constituta potest quis compelli ad tradendum precise qđ infra dicam.Ubi vero factum non potest expediri sine magna difficultate:tūc nō possit quis precise ad ipsum factū cōpelli sic loquitur.l.si quis ab aliquo.in fi.ff.de re iudi.inducretur enim quedā species seruitutis vt.l.ij.ff.de libe.homine exhi.quod est prohibitum.Et ista sentētia videtur mihi humanitati consona.Cum vero agitur contra non obligatum puta reali potest quis cogi precise.Ratio est:quia ex iudic. sententia descendit:vt.l.qui restituere.de rei ven.Et vbicūqz agitur ad factum contemplatione interesse nunqz potest qs ad factum cogi precise:quia nec illiud intendit acto: exemplum cum agitur hypothecaria propter debitum consequēdum:vt.l.paulus.ff.qui.mo.pignus vel hypo.fol.¶Recte igitur considerādo ex predictis apparet cōclusio quod vbi in obligatione faciēdi potest quis ad factū cogi precise:qz prestatio partis est possibilis secundum naturam:quia eandez vtilitatem affert in parte quam totum in toto:z quia forma facti non corrumpitur ex prestatione partis quod vbi obligatio faciendi est diuidua sicut obligatio dādi vnde obligatio rem tradi erit diuidua cum ad tradi quis potest cogi precise licet contingere possit quod re pro parte perempta illa portio tradi non possit tamen non propterea interesse quod in cōdemnatione venit est in obligatione sed solummodo in cōdemnatione venit est in obligatione tradi.Nunc igitur videamus an ad ipsum tradi possit quis cogi precise.z in hoc sunt opi.Cōclude quod vbi merum tradi in obligatione versatur nō potest quis cogi precise:qz succedit obligatio ad interesse vt hic.Fallit ſm Jo.an.nisi ipla traditio z obligatio,multum facilis sit:z tūc est diuidua vt iam dixi.Sed vbi non continet merum factū sed causam bonoꝝ:quia descēdit ex causa ex qua tenet etiaz quis dare si dominiū habet:tunc similiter potest cogi precise si habet potentiam tradendi.z ita intelligatur opi.¶Dar. Secus si non/habet z ita procedit opi.Bal.z sequaciuz de quibus in.l.i.de act.emp.z.C.de actio.emp.si traditio.z ibi per Dy. ¶†Uidimus de obligatione rem tradi quero de obligatione rem restitui an succedat obligatio ad interesse dixi tibi supra qđ sic sed non incōtinenti mora contracta sz re perempta.z in hac opi.fuit Dy.pro quo est casus nō vio lando literam in.l.in re furtiua.ff.de condi.furti.z facit.C.de pig.act.l.si creditor.in fi.licet ibi de cōdēnatione loquatur.z l.j.§.rectissime.de vi z vi arma.Contrarium determinat gl. in.d.l.in re furtiua.z violat literam z dicit qđ interesse nō est in obligatione sed solum in solutione.Nec autem differunt inter se,pro gl.videtur casus eo.ti.l.si cōdicatur.z.ff.re.amo. l.cōcubina.§.fi.de condi.fur.l.si seruus.§.bone.insti.qui.mo. re cōtrahitur obligatio.§.item is.Jn quibus omnib⁹ apparet qđ re perempta res ipsa petit ergo nunqz successit oblig. ad interesse licet illud sit in solutione eo qđ res ipsa prestari nō pōt sicut dicimus in obligationib⁹ dādi:vt.j.eo.l.si seru⁹. §.effectus.Et ita intelligēdo vt gl.intelligit obli.rez restitui erit diuidua sicut obligatio dandi z penes modū obligādi z

Universidad de Deusto
Biblioteca

penes modū soluendi cui cōtradicit.l.si duo.j.depo.Aude Bar.dicit opi gl.falsam.z cōcludit qō in obliga.rē restitui succedit obligatio ad interesse re peremptā.licet Lyn.nihil fuerit ausus dicere:sed lz succedat obli.nihilominꝰ z ipsa res peremptā peti pōt:qz in obliga.esse nō desit.z sic loquant in ra in cōtrarium aliegata.Ego autē in cursu lectionis sustineo gl.z dico qō in obliga.rem restitui cū qua cōcurrit etiaz obliga.dandi irregularis vt est in fure contra quem degenerat omnis cōditio nō succedit obliga.ad interesse sed solū re peremptā ipsum in solutione est vnde hoc trahit ab obliga. irregulari dādi que in ea cōcurrit.z ideo in illo casu illa obliga.est omnino indiuidua inter heredes furis nō solū quo ad oblig.vt.l.in cōditione.eo.ti.imo etiā quo ad liberationē sicut dicimus in obliga.dandi.Sed vbi cū obliga.illa nō cōcurrit obliga.dādi:tunc qz ipsum restitui est merū factū.z in facto consistit succedit oblig.ad interesse nō immediate post moram vt dixi sed solū re peremptā sic intelligaꝫ opi.By.z Bar.z ideo taz ipsa species peremptā quā etiā ipsum interesse in petitione est ex quo vtrūqz est in obliga.tene mēti qz doc.nō tangūt.Non ob.l.si filio.in fi.ff.de dona.causa mort. vbi obliga.dandi trahit obliga.rem restitui non econtra qō apparet:quia in obliga.dandi succedit ibi oblig.ad interesse propter cōcomitantiā quam habet cum oblig.rem restitui: quia ibi obliga.dandi erat principalis z potētior.z ideo trahit secum a natura oblig.rem restitui.Sed in.l.in re furtiua. est totum econtra:qz est.obliga.rem restitui principaliter.z ideo velut potētior trahit ad se de natura oblig.dandi vt in ea nō succedat obli.ad interesse sicut nec in obli.rem dari in qua interesse solū in solutione nō autē in obligatio.est vt plene no.in.l.vinū.in gl.magna.si certum peta.Sic.tamen alibi tenent oppositū eius in.d.l.in re furtiua.scilicet qō in obliga.rem restitui succedat obli.ad interesse sicut in.l.diuortio.ff.ob donationes.z.l.rei.ff.si.solu.ma.alibi tenet gl.qō regulariter nō succedit.Fallit vbi illa obli.rem restitui causatur a delicto vt in fure:vt no.gl.in.d.l.vinum.circa fi.glo.magne.Et sic tres sunt opi.gl.Una qꝫ nullo modo succedat:vt.d.l.in re furtiua.Alia qō omnino succedat sicut in obligatio.rem tradi.Alia qō regulariter nō succedat.Fallit cū delicdit ex delicto.Dic itibi quartā tenē quā vis.¶In gl.i.ibi:non recepit diuisionē secundū quosdam z male z cōtra casum.l.quinte.ff.reo.si.de vsufruc.vbi etiam ex parte promissoris diuiditur.Sed hic quero quare diuiditur vsusfructus z non vsus vt de vsu z habi.l.vsus pars.dic ſm Pe.qō emolumentum vsusfruc.est certum cum omnes fructus ad fructuarium pertineant:vt.l.vsusfruc.ff.de vsufruc.sed non est ita in vsu qui variatur secundū necessitatem vsuariꝰ.Hinc obijcit Bar.qz nō est vsusfruc.sine vsu:vt.l.per seruum.ff.i.ff.de vsu z habi. sicut ergo vsus est indiuiduus ita videtur vsusfruc.Bar.dixit cogita pro solutione.Solue qꝫ vsusfructus nō est sine vsu id est,sine emolumento vsus vnde cōtinetur sub vsusfructu sicut continetur minus sub pluri.non autē cōtinetur vt species seruitutis distincta.z sic nō obstat.¶In eadē ibi argu. cōtra.j.eo.continuus.ibi loquit in successore vniuersali non in singulari ad quē vniuersalem transit stipulatio diuidui z indiuidui:vt.l.ij.ff.ex his.ff.eo.¶In eadē ibi:vel dic qō non diuiditur inter heredes promissoris.solu.est falsa:quia illa stipulatio que est indiuidua respectu promissoris dicitur indiuidua respectu stipulatoris z econuerso:vt.l.ij.ff.ex his.ff. eodem.

1 ¶Interesse an z quando teneatur soluere qui promittit facere domum z non facit intra tempus.
2 Iustantia litis habet certum z determinatum tempus tourat vsqꝫ ad sententiam inclusiue.
3 Libellus ad petendum factum vel interesse quomodo formatur.
4 Libellus incertus admittitur vbicunqꝫ declaratio incertitudinis non est in potestate agentis.

Si quis ita. Penalis stipulatio adiecta obligationi facti cū adiectiōe diei ad veniēte die cōmittit alias cū incipit mora contrahi cōmittitur,ad particulare interesse.h.d.vsqꝫ in fi.Et differt hoc pūcti.a versi.plane.qz in pūn.stipulatio penalis incipit a precedēti conditione.In ver.plane.incipit a precedenti pactione z nō fuit adiecta pena secūdū verū intellectū nec etiā fuit adiecta dies.¶In gl.in verbo cedere:ibi.l.in illa.h.d.vt ibi dicam.¶In gl.magna.ibi ſm Joannē.hec vera †vnde concludē qō sine sit promissum insulā fabricari siue fulciri nulla adiecta pena committitur stipulatio ad interesse particulare eoipso qō mora incipit cōtrahi sed ad interesse totale nō cōmittit nisi elapsis omnibus momentis temporū:vt.l.si stipulatus essem abs te.ff.eo.Vbi autē est apposita pena:quia tunc illa pro parte nō cōmittitur siue sit apposita dies siue non:nō cōmittit nisi elapsa die apposita vel ea non apposita elapso die intra quē fieri potuit.vt in pūn.huius.ff.Et cōcludit Bar.per lōgissimā distinctionē.ff.in pūn.qō vbi interesse cōmittitur ꝓpter factū:qz in obligatiōe primitiua erat non fieri qō cōmittitur stipulatio ad interesse totale si factū non est reiterabile:vt.l.si procura.j.rem ratam habe.idem si est reiterabile sed vna contrafactio producit omnem effectū quē producere possent mille in.l.si in lege.ff.colonus.ff.locati.de annuis lega.l.ij.alias ex quo factū est reiterabile nō cōmittit nisi secūdū tempus presens z sic ad particulare interesse:vt.l.nouissima.j.iudica.sol.Ubi vero stipulatio cōmittitur ꝓpter nō factū eo qō affirmatiue erat in obligatione primitiua:tunc cōmittit stipulatio ad interesse totale si illud factū poterat expediri momēto vt rē tradi:vt.l.j de act.emp. z.ff.ea.l.in pūn.Idē si nō expediebaꝫ momento tū debebat illud factū in iudicio explicari:vt.d.l.nouissima.Sed si debebat explicari extra iudiciū cōmittitur ad interesse particula re vt hic in verbo plane.in fi.nisi fuisset apposita dies ad explicādam qz tūc solū die elapso cōmittit secundū eum.Sed hoc vltimū nō placet:qz diei appositio nō impedit cōmissionē particularis interesse:vt.l.cū stipulatus ſm mihi a.pculo j.eo.licet impediat cōmissionē pene que nō pōt ꝓ parte cōmitti tanq̄ indiuidua vt in pūn.huiꝰ.ff.Ratio differētie inter factū qō debet extra iudiciū expediri z id qō debet in iudicio expediri:est qz in factis extraiudicialibus a principio certum est tēpus intra qō illud pōt expediri z ideo vt cōmittatur ad totale interesse requirit cursus totiꝰ temporis.hec autem certitudo in iudicijs nō versat.†Nō ob.qō instātia habeat tēpus certum z determinatū:qz possibile erit z ante sententiā fieri z nullo modo fieri z erit etiā impossibile appellari z ideo lex noluit sine tēporis expectari.¶†Ultimo esset videre qualiter petat factum z qualiter interesse z qua actione ipsum interesse petaꝫ vtrū certū peti debeat in libello.Et super omnibus cōclude vt dixit Bar.in pūn.huius.l. in fi.sue repetitionis.†Unum adde qō ipse tradit regulā qꝫ vbicūqz incertitudinis declaratio in potestate agentis non est ibi admittit libellus incertus.Adde hoc esse verū qñ nō est in potestate actoris ꝓpter impedimentū iuris vel ꝓpter factū aduersarij alias secus.exemplū in eo qui nescit quantū sibi debeaꝫ ex mutuo facto per definitum suū vt.l.in rem.de rei vē.Subdit etiā qō vbi factū nō pōt fieri pōt agi ad factū si ex forma libelli nō apparet perplexitas alias secus.Adde qz verū dicit in facto sed nō in dādo specie peremptā:qz optime possum petere speciē peremptā vt deꝰ mihi interesse sed nō possem eā petere simpliciter dicēdo eā peremptā sic intelligo.l.si seruū.ff.effectꝰ.j.eo qō no.in.l.si cōcubina.rerū amo. z de condi.fur.l.si condicatur.

1 ¶Aliorum dicitur id quod est adeo purum quod est abstractuz z sequestratum a substātia cuiuslibet alterius entis ita quod nullam communionem habet cum eo.
2 Statutum quod non possit a mera interlocutoria appellari quomodo intelligitur.
3 Decreta principum an z quando dicantur ius ciuile.

Stipulationum. In hoc principio ponit alia stipulationū diuisio z earū exempla vsqꝫ ad ff.stipulatio autē.Et istud fit ꝓ summariꝰ intellectu.Ego dicā vobis hoc fero aliqua de mea farina.¶In tex.ibi:que a mero id est puro.ita dicit gl.fin.insti.de diuisio. stipu.in pūn.Idē vocabulū habes.j.de pacto.stip.l.j.idem de iurisdi.om.iudi.l.imperium.†Illud ergo est merū qō est adeo purū quod est abstractum z sequestratum a substantia cuiuslibet alterius entis abstractum z sequestratum ita qō nullā cōmunionē habet cum eo.†Et per hoc cōsului apud Urbinum qō si statutū disponit quod non possit a mera interlocutoria appellari appellabitur ab interlocutoria:quia iudex pronunciauit instrumentum guarentigie executioni mandari quoniam nō est interlocutoria meravt patet,ad sensum.Et ita fuit iudicatū.z in hoc plures alij doc.Bononiē. Perusini z Paduani concurrere:licet quidam alij contra.¶In gl.in verbo de dolo cautio.ibi:super aliqua alia re de cidisset qō iudicialis cautio est ᵇ que interponitur officio iudicis mercenario deseruienti actioni proposite princip.propter aliud.Idem tenet.j.de pacto.stip.l.j.in gl.magna.Idē instituta.de diui.stipula.Idem tenuerunt Jacob.de arena. Dy.z Oldra.Pet.contra.z Bar.idem z bene.Nam cautio de qua loquitur.l.in omnibus.ff.de iudi.iudicialis est nō autem inuenta a pretore:z tamē ibi iudex aditur principaliter propter eā.¶In ea.ibi.l.si post acceptū.Allegat Bart.alis ll.hoc dicētes quas vide.¶In gl.magna ibi principaliter aditus decidit quod illa est cautio ꝓtoria que intervenit officio nobili adito principaliter super hoc z idē tenēt gl.superius allegate z male.Nā z incidēter qñqꝫ petit talis cautio. Exemplū cū dñs rudera tollere vult:vt.l.pretor.ff.si.ff.de dā. infec.¶In ea.ibi:sed Jo.addit z male.Nā auctoritate iudicis delegate interponēda est cautio dāni infecti:vt.l.i.z.l.iij. ff.duas.de.dā.infec.z quedā alie.vt.l.cognitio.ff.vt bonorum. ff.de offi.eius.Addit gl.insti.de diui.stipu.aliā differentiam scilicet qō ꝓtorie sunt posite in vna parte iuris iudiciales autem sparsim.hoc reprobat Bar.Nam cautio legatorū nō ponitur in titu.de pacto.stipu.sed in alia parte iuris.Tu dic qō simo satis de ea dicit.Et licet nō diceret de ea gl.habuit bonum intellectū:qz habemus titulū.de pacto.stipu.sed nō de iudicialibus.¶In ea.ibi:cōmunes autē sunt.hoc falsum ſm Pe.Et ideo ipse cōcludit z bene nō cōsiderari an cautio petatur principaliter vel secūdario:sed solū hoc a quo inuēta fit.Et si est inuēta a solo ꝓtore vt dā.infec.illa,dicaꝫ pretoria si ab alia parte iuris illa dicaꝫ iudicialis vt de dolo pretoro si a pretore z ab alia parte in iis illis dicaꝫ cōis.Exemplū in stipulatiōe duple que in seruo z animali vēditio introducta est ab edilibꝰ curulibꝰ z illa est pretoria,p aliꝰ autē rebꝰ introducta est a iure cōsultis z illa est ciuilis.Et ideo simpliciter cōsiderādo stipulationē duple illa a ppellaꝫ cōis sic z cautio rari.Nā illa quā ꝑstat actor est pretoria illa quā reus vt.l.pō po.ff.sed z his.de pcura.est ciuilis z ideo appellaꝫ cōis licet gl.in hac stipulatiōe rati nō habuerit,sanū intellectū.insti.de diui.ſt.in fi.¶†Querit Bar.quid de cautio.inducta ꝑ statutū factū a populo antianis episcopo vel marchione.dic vt hic per eū.Adde dicto eius nisi marchio iurisdictionē z administrationē habeat iure proprio.Et idē dicas in ducibꝰ z baronibꝰ omnibus.Nam statuta eorū sunt ius ciuile vt statuta popoli qui leges faciunt similiter iure proprio ex permissu principis.

1 ¶Fideiussor obligatur solum verbis.
2 Debitoris appellatione venit fideiussor.

Stipulatio. Ponit hic stipulatiōis diffinitio z satis acceptiōis z eiꝰ ethymologia.Et istud sit ꝓ summario intellectu z casu in terminis vsqꝫ ad.ff.si sortē.¶In tex.ibi:verbis obligarent.†No.fideiussorē solum verbis obligari non ergo tenetur eo cōtractu quo principalis.concor.C.de fideius l.blādit.j.ti.j.l.obligatur.ff.verbis.†z ideo fideiussor debitor appellaꝫ licet quidam contra z male:vt.j.de solu.l.mandatis.¶In gl.i.in fi.dic qō sumēdo stipulationē ꝓ ipsa conceptione verborū aliud est stipulatio aliud verborū obligatio descendens ex eo sed accipiendo ꝓ effectu ipsius cōceptiōis idē sunt z sic vtraqꝫ opi.est bona.¶In gl.in verbo daturum.ibi:nō ideo valet. Bar.hic facit differētiā inter stipulationem necessariā z voluntaria.In prima dicit esse veram hanc gl.In secunda dicit idem quando id qō in stipulatione vel saltem expeditur momēto z veram est qō datio facta est.Sed si nō est verū indumēto vt veram est qō datio facta est.Sed si nō est verū inducit obligationem:vt.l.ad eum.de dona.Et si stipulatio non est facta principaliter propter se sed inheret alteri cōtractui principaliter celebrato similiter dicit non vitiari stipulationē si ꝓ futuro tēpore nō obstante implemēto erat possibilis obliga.in dante vel tradente.z ita dicit se cōsuluisse per.l. ſiata quis.z per.l.qō dicitur ff.de emc.qō non placet.Unde dicas qō si verba stipulationis sunt in prima persona cōcepta vt puta,promittis qō das vel qō facis inutilis est stipulatio:qz aut daꝫ vel fit z liberatur aut nō daꝫ z de hoc verba stipulationis non dicūt ergo ꝛc.j.eo.quicquid astringende. Nec dicas operari ꝓ futuro quoniam est contra substātiā verbis presentis vt.l.cum stipulamur.z.l.si a colono.j.eo.z.l. si quis ita.de auro z arg.leg.z strictissime stipulatio intelligē da est.Non ob.l.Bar.qz ibi fuerunt verba infinita.non obst. consiliū suum:qz in eo verba stipulationis erāt tunc persone ita qō attribuenda erant notario quo casu semper interpretari debemus de stipulatione rite concepta:vt.l.i.ff.si stipulāti.ff.eo.est casus.j.eo.l.qui rome.ff.flauius hermes.vnde si in instrumento reperitur qō titius donauit z dedit titio stipulāti fundum etiā si tūc traditus fuerit tenet instrumentū ex toto.Et sic vno cōtextu intelligaꝫ facta stipulatio z eius stipulationis executio:vt.l.certi cōdictio.ff.qui.ff.si cer.pe.z.j. de noua.l.cū enim.Sed cū verba stipulationis reperiunt cōcepta in prima persona vt in exēplo gl.nullo casu nunqꝫ dicas stipulationē tenere in aliquo ꝓpter corruptelā forme que est vt ad futurū tēpus fiat relatio:vt hic.z insti.eo.in pūncip.z.l.obligamur.ff.verbis.ff.ti.j.¶In ea.ibi:z forte z ideo

a ¶Instātia.Adde qꝫ dicaꝫ sufficiens cautio.vidē Bal.in.c.ad nostram.in.j.col.de iureiu. 1

b ¶Cautio est.adde qꝫ dicaꝫ sufficiens cautio.vidē ꝓ Bal.in.c.ad nostram.in.j.col. de iureiu. 1

no.bene qō infinitū cōprehendit omne tēpus.

1 ¶Defensio necessaria que dicatur.

Si sortē. In obligationib⁹ dādi vel faciēdi cum facti expeditur per dari ad euitationem pene non sufficit fieri per alterū ex heredib⁹.h.d.Et ita hūc ff.intellexi in.ff.cato.dic vt ibi.Nā per hunc.ff.limitani glo.z omnia dicta docto.tenētiū qō vbi factū est diuiduum sufficit impleri ꝓ parte vt pena nō cōmittat in totū:qz illud verū nisi factū ex plicet per dari.Dedi z aliū intellectū scz qō hec pena ideo cōmittit insolidum:qz agebatur ex ea parte:qz nō partiū sentētie arbitri qō cōsitit in facto z est indiuiduū prima placet.¶In tex.ibi:ex parte scz hereditaria.Sequitur in litera de pena ex cōpromisso:scilicet vicissim promissa arbitrio est opi.inter Placē.z Elzo.de qua per gl.in.l.litigatores.ff.quod ait.ff.de arbi.Spe.z Jo.an.post eum.in titu.de arbi.ff.sequit.ver.quid si stipulatio.z tenet sentētiā Elzo.abne.In litera si vnus dicit gl.etiā de cōpromittentibus hāc re probat Jac.de are.qđ sequitur Ray.z Bar.†nisi ghbet se a ꝛ solidū obligasset cū vnicuiqꝫ sit licitū defendere partē suā solū ergo heredib⁹ dicit gl.vez ſm eos.¶In gl.magna in ꝛbo cōmittent ibi:sz Ja.dicit hec vera.Sequit i gl.i iudicijs tendētibus ad preparationē.Nā si ad decisionē cōmitteretur pena in solidū z cū effectu exactiōis:vt.ff.de arbi.l.celsus.ſm Dy.z Bar.Dixit etiā Pe.posse respōderi ad.ff.si plurū.z qꝫ ibi dicūtur plures stipulatiōes ꝓpter pluralitatē personarum.Sed non placet:quia si essent plures ipso iure nō committeret stipulatio penalis que ibi cōmittit licet obst.exceptio.Sequitur in gl.sed speciale erit.hoc est verum.tene qō dixi in gl.z ideo potest ibi de sorte z pena videt solusse imo in totū de pena.Et sic solutio facta ex vna causa conuertit in aliam nec mirum:vt.C.de solutio.l.vnuras.z.j.de solu.l.j.z ij.Bar.z bene.

1 ¶Prodigus an z quando possit contrahere vel non.
2 Possessio nō perdit si tradit ab eo qui nō pōt cōtrahere.
3 Prodigus cōtrahendo non obligatur etiam iuramento.
4 Minor cōtrahendo cum iuramento valet contractus.
5 Dotalis fundus pōt alienari per mulierem cū iuramento.
6 Renunciare hereditati paterne pōt filia cum iuramēto.
7 Prodigus an z quando obligetur ex delicto.
8 Prodigus an sit ꝓprius citandus antequam fiat sibi bonorum interdictio.
9 Furioso notorio ipso iure interdicta est bonorum administratio.
10 Etatem declarat iudex vbi de ea dubitatur.
11 Curator si detur alicui vt prodigo eo ipso dicitur sibi bonis interdictum.

Si cui bonis. †Prodigus cui est bonis interdicti tradēdo possessionē nō perdit z,pmittēdo nō obligat ciuiliter nec etiā naturaliter acquirere autē sibi pōt.h.d.In fui ergo perniciem cōtrahendo consensus suus nihil operaꝫ sed ad eius cōmodū sic.¶In tex.ibi:interdictū est.Exigit ergo interdictio iudicis:vt hic.ff.z de curatoria.furio.l.j.z.ff.de testa.l.is cui.z est hoc verū etiā si sit notorie ꝓdigus saluo nisi eo cōsumpture incertū z determinatū vsum reprobatū forsitā pecunia tradita fuerit puta qz eam scorto id est meretrici vel incōtinēti in sortē tradita fuisset.sec⁹ si vsu certo reprobato tradēti pecuniā nō cōstat at.sic intelligē.l.si quis cū sciret.in primo z scdo reprobato.ff.ꝓ emptore. que respōsa sibi vident cōtraria ſm Jaco.de are.z bene.licet gl.ibi destruat illā.l.intelligēdo qō ibi bonis erat interdictū. in secūdo responso.Sequitur in litera tradere nō pōt.†Nō. qō qui contrahendo se obligare non potest nec possessionem tradēdo illam amittit tene mēti perpetuo ꝓ pupillis z aliis qui ex forma statutorum non habent potentiā obligandi se quia nec tradendo possessionem amittent.Sequitur in litera negz fideiussor.Ex hoc patet decisa questio.†An prodigus ᵇ naturaliter obligetur:qz nō obligat alias cū posset intercedere fideiussor:vt.j.de fideiuss.l.i.Itē patet decisa questio. An cōtractus prodigi iuramento firmetur:qz nō firmat ex quo nulla oritur obligatio:alias sequeret obligationē ex iuramēto nata.i.qō est falsum regulariter:vt.l.vt iurā.de oper. liber.†Cōtratus autem ᶜ minoris firmatur iuramēto:vt in authēti.sacramenta puberum secundum Bar.ex eo:quia.l.non resistit cōtractui.dictū suum est verū per auc.sacramēta.sed ratio falsissima:qz imo.l.resistit prohibendo contractum inire.C.de pact.mi.l.nō solum.z.l.si quidem.Dicas ergo ideo firmari contractum minoris:quia.l.vltra procedit.†sic in mulierevē dente fandum docalem z iurante:vt in.c.licet mulieres.de iureiurando.†sic in filia renunciante hereditati paterne z

a ¶An ꝑdigus. Addō an talis ꝑsona sit intrare religionē vidē ꝓ Lapum alle.xxvi.z ꝓ Philippū francū i ru. de testamē.in.iij. col.lib.vi.

b ¶Cōtractꝰ autē minoris. Adde qđ in cōtractu simulato vidē ꝓ Bal. in.l.nec patronꝰ. C.de oper.no.docto.i.l.si qs ꝓ eo. de fi.instr.Unꝰ but.in.c.cū cōtingat de iureiuran. Card.Zab.in.c. ad nostrā.in.ij.q. de emp.z vendi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

iurante:vt in.c.quamuis.de pac.lib.vi.vel quia per iuramẽtũ remouẽt causa ꝓhibitiõis eo ꝙ lex reprẽsentat eũ maiorẽ. ¶Do do attẽdevnde ista sunt pulchra ⁊ bõa notabilia. ¶In gl.i.ibi:sed dic contra ⁊ bene.saluo nisi quis cõtrahat cũ prodigo cui non est bonis interdictũ sciens eũ incertũ determinatũ reprobatũ malum vsum cõsumpturũ secus si nõ incertũ imo incertũ ⁊ penitus indeterminatũ.tex.est in.l.si quis cum sciret.ff.ꝓ emptore.qui determinat vtrũq; casum licet gl.magna ibi intelligat ꝙ fuerit facta interdictio ⁊non bene.

7 ¶ † Hic quero an obligetur prodigus ex delicto post interdictionẽ.omnes inclinant in sententiam qõ sic reprobata gl. que est in.l.si quis in tãtam.C.vnde vi.Tu limita hoc verũ in delictis que cõtrahuntur in faciẽdo secus in his que contrahuntur negligẽdo vnde mater prodiga post interdictionẽ bonorũ nõ priuabitur successione filij cui nõ petijt tutorẽ assimilat enim omnino pupillo cõsiderato qõ in iudicio esse non potest.ꝓ hoc do ribi casum in.l.fulcinius.ff.adeo.ff. quibus ex cau.in posse.eatur.vbi prodigus nõ latitat sicut nec furiosus nec patitur vẽditionẽ ex capite latitatiõis tenementi. ¶ Or qui te faro io vna bella questione.† An autez ipse prodigus sit citãdus quãꝫ fiat interdictio.Dicas qõ sic:ꝙ plenissimam habet suorũ bonorũ administrationẽ vt superius dictũ est vnde cum per interdictionẽ de suo magno preiudicio agat citãd⁹ est ex regula generaliter.ff.de adop. l.nã ita diuus.Et ꝙ interdictio nõ debet fieri nisi cũ plenissima cause cognitione:vt.l.obseruare.ff.de cura.fur.vbi text. optimus.⁊ eo.ti.l.i.ideo requiritur partis citatio:vt.l.in cau
9 se.ff.causa.ff.de mino. † Citatio autẽ furiosi nunq̃ est necessaria dũmodo verũ sit cũ furiosum quoniã ipso iure interdicta est sibi omniũ bonorũ administratio:vt glo.dicit ⁊ bene. Et ita aduocãdo de facto iudicari feci in ciuitate perusii.or ellafo la gran questiõe. ¶ In ea.gl.ibi:videt nõ tenere.sup hoc gl.variat quas Bar.hic allegat ⁊ refert ⁊ etiã variauerũt Pet.⁊ Dy. Bar.tenet sententiam Dy.qõ valet datio curatoris nisi in ea sit error expressus.Nã declaratio ꝓdigalitatis spectat ad iudicẽ sed etatẽ ipsa natura declarat.Et ideo tutor vel datus maiori nõ est tutor neq; curator.sic loquit.l.scie egresse.hic alleg.Tu dic qõ inepte loquit dum dicit qõ natu
10 ra declarat etatẽ hoc falsum. † Vaz naturalis cursus tẽporis etatẽ inducit sed cũ de etate dubitat eã declarat iudex:vt.C. de proba.l.cũ te.ff.de mino.l.de etate.⁊.l.minor: ex aspectu.⁊ l.intra vtile. Itẽ dicit male per casum.l.q̃.C.quãdo pup. non est ndcesse.vbi sententia lata qõ pupill⁹ potuit testari est aliqua si nõ fuit expressus error in sententia cõfundit ⁊ eius opinio per.l.tutor: si petitus.ff.de tuto.⁊ cura.da.ab his.Nã ibi fuit datus tutor: alicui vt tutore carenti qui nõ carebat tñ tenet ibi datio:qz in causa dãdi fuit erratũ ⁊ tñ habere vel non habere tutorẽ hoc a natura nõ pendet vnde tene hanc gl.quod datio est nulla.ratio est:qz decretũ obreptitũ semper est nullum siue error sit expressus siue nõ sufficit enim erratũ esse in causa interponẽdi:vt.d.l.tutor.⁊.l.i.ff.hec verba.ff.ne vis fiat ei.de fideicõ.liber.l.cũ vero.ff.subuẽtum.ff.qui.ex cau.in pos.ea.l.fulcinius.ff.qõ si in diem. † Et subdit Bar.qõ si datus curator: [a] alicui velut pdigo eoipso dicit bonis sibi interdictũ. Sed tu adde qõ Jnn.dicit nunq̃ posse cura.dari nisi primo interdicto precedat de stipulatiõe regm [b].c.grandi.in fi. de supplen.negli.prela.lib.vi.⁊ ibi ponit qualiter prouideatur regibus ⁊ baronibus nescientibus administrare regnum ⁊ baroniam.

Impossibilis. Cõditio impossibilis affirmatiue cõcepta vitiat dispositionẽ inter viuos sed cõditio necessaria reddit dispositionẽ purã ꝛez ea ptinus agi põt.h.d.Et hũc articulũ examinat Dy.in.c.nemo potest.de reg.iur.in.vi.Bar.plenius in.l.j.ff.de condi.insti. Cui adde quid si dispositiõi adiũciatur modus impossibilis de iure propter sui turpitudinẽ.Et quid si adiũciat conditio distractui nõ cõtractui.exemplum libero te si celũ digito tãges an hoc fauebit vt legato cõsiderato qõ liberatio a mea sola voluntate pendere videtur vel libero te vt titiũ occidas nullam modalem aliquam.odila casone:odi la mente capto: qz ante modũ impletũ dispositio habet suũ esse perfectum vnde agẽs ad implementũ modi ex post facto repellit exceptione.ꝓ hoc do tibi gl.singu.magistram in.l.cũ donationis.in fi.C.de trãslac.licet Pla.in aliquo fuerit in opi.contraria vt patet ibi:tene mẽti hoc:qz bar.nõ ponit nec alij. ¶ In gl.i.ibi:sed in legatis.dic istũ articulum vltime voluntatis ⁊ dispositionis inter viuos examina per Dy.in.c.nemo põt. de reg.iur.in.vi.

a ¶ Quod si dat curator. Dando curatorie ꝓdigo videt iterdici ꝑm Bar.hic.ff ange. dicit iterdictũ eẽ necessariũ ⁊ Bal. etiam 'dicit.Dem 11 mes aũt nõ põt a Shere nec testari. l.ff.l.filiuff.ff.mar b celi⁹.⁊.l.in aduer sa.ff.ꝺ testamẽ.ff. itẽ fur.ofi.cũ gl.i. sti.qb⁹ nõ est per mitf.fac.testa.l.fe nitũ.⁊.l.furiosum. C.q testamẽ.fac. posf.Spe.ti.de in stru.edi.ff. cõpen diose. versi.ix.fi.e riosis ⁊ mẽte capt⁹.Ff an fit ci tãdus i datiõe curatoris viõ ange. hic in hac.l.z põdera cũ saleverba ang. Frã. cur.ff.

b ¶ De stipulatiõe regni.Aldo diffe p. Bato.cor.de ficilia i repe.c grãdi.de sup.neg.prela.li.vi.⁊ i suo tracta.de regibus.

1 † Cõclude ergo cũ querit an quis possit sine actiõe experiri tradẽdo regulam negatiuam ꝙ non.vt.l.quoties.ff.item si tempora.li.ff.de admi.tut.ff.de peti.here.l.si quid possessor: circa fin.ff.de ne.gest.l.si pupillus.ff.videamus. Fallit vbi in ipsa contestatione speratur necessario actionem oriri.casus est hic.Secundo quando reus patitur secum litẽ contestari.vt.l.iul.ff.quantum.ff.ad exhiben.Tertio cum fit contestatio ad finem vt alia stipulatio cõmittatur.vt.C.de cõtra hẽ.⁊ committen.stipula.l.nuda.Quarto si hoc non obstãte sententia lata est:vt.l.cum putarem.fami.her. Et hec sunt de mẽte Bart.per distin.longam.Cui adde ꝙ quando sententia lata est ad petitionem actione carẽtis:si illa sententia facit ius inter omnes:licet nõ ꝓsit vincẽti ꝓderit quibus potest.Casus singularis est in.l.posthumus.ff.si quis ex his de inoffic.test. Illud autem tene ꝓ certo ꝙ vbicũq; iudex videt agentem experiri sine actiõe ex mero officio potest eũ repellere.licet non opponatur.vt not.gl.C.de transl.nisi pactum.Subdit Bar.qõ si pendente iudicio actio desinit cõpetere absoluitur reus ab obseruatiõe iudicij:saluo nisi re⁹ locupletet cũ aliena iactura.per.l.si post acceptũ.de rei.ven. Cui adde verum si hec locupletatio ex eius facto cõtingit. Aliquin forsitã contra.vt.l.ideo.⁊.l.nec legatarius.ff.de cõdi.furt.tene mẽti. ¶ In eadem ibi.⁊ sic non est contra.j.eo. ita stipulatus.in ver.fabinus.vbi est necesse ꝙ desinat posse dari per mortem hominis in stipulatio.deducti.hic autẽ nõ est expectanda mors hominis:sed solum ꝙ fiat cõtestatio super homine:⁊ tũc dicitur desinere posse dari ꝙ omnino abnegat illa.l. ¶ In eadẽ ibi.l.si titius. Illa dicit oppositũ:quia ibi propter perplexitatem vitiatur vltima dispositio ⁊ vitiatur omnis alia.vt.l.vbi repugnantia.j.de regul. in.⁊ ideo solutio illa falsa. ¶ In eadem ibi.vel fingit.hanc tenet Bar.⁊ ista fictio est hic ⁊ non in.l.ita stipulatus.o ele
2 subtile a vederlo:quia in.l.cõtrariavnus idem stipulabatur penã si non daretur homo:vnde cum hoc cõtinue dari possit lit.conte.nihil operatur.ideo interitus hominis expectatur:ff hic duo fuerunt stipulatores:qui quodãmodo habent pro duobus reis.vnde sicut vnus eorum cõtestando litẽ precludit viam alteri vt ei solui nõ possit.vt.l.ex duobus.j. de duo.reis.fic ⁊ in casu huius.l.z hec est veritas. ¶ In glo. 2 in ver.occupãtis.ibi.l.si vero. † Iste arti.qualiter intelligat facta preoccupatione ⁊ per quẽ actum:dic per Bart.in.l.si pluribus.de leg.j.

Sita stipulatus. In alternatiua summarũ ꝙ min⁹ est,in alternatiua tẽporũ ꝙ est maius.h. d. Ratio est qz maius intelligit minus.ꝛcor.sunt
3 in glo. ¶ Paria sunt deberi ante calẽdas:⁊ in calẽdis:cũ tẽpus adiciatur ad commodum debitoris.
2 Citat⁹ cõparere intra sex dies quorũ duos haberet ꝓ primo:duos ꝑ secõ:⁊ reliquos ꝓ vltimo termino peremptorio,quid operat actore ⁊ reo diuerso tpe cõparente.
3 Citatio ad omnes ⁊ singulos actus:vel ad iurare videñ.testes singulis diebus ⁊ horis an ⁊ qñ valeat.
4 Appellari potest a citatione generali ad omnes actus ac a citatione ad videndum iurare testes data dilatione nimis breui.
5 Domicilium vbi quis possit citari an ⁊ qñ sit eligendum.

Via ante calẽdas. † Cũ tẽpus adiciatur ad cõmodũ debitoris paria sunt deberi añ calẽ.⁊ in calẽdis:quoniam ante calen.non poterit peti.sic
1 j.eo.Item qui ita.ff.qui stipulatur.⁊ no.j.eo.l.qui hoc anno. secus ergo si ad cõmodũ creditoris.Nam tunc differẽtia,est inter has prepositiones ante calẽ.⁊ in calendis.Qui enim promittit soluere ante calẽ.soluendo ante poterit liberari:qz verum est eum soluere ante.vt.l.si ita fuerit.el secũdo.de manumiss.testamen.Sed si promiserit soluere in calẽdis:nõ poterit soluere ante si creditor interesse prẽtedat.vt.l.si ita relictũ.ff.pegasus.de leg.ij.de vsuris.l.in fideicom.ff.cum policius.j.eo.stipulatio ista.ff.inter certam.in glo.Fallit solum
2 fauore libertatis.de statu li.l.statu libero.ff.stich⁹. † Hic queritur Bar.de.q. Jac.de are.si vnus fuit citatus vt compareret intra sex dies:quorum duos haberet ꝓ primo:duos ꝓ secũdo:duos pro tertio ⁊ peremptorio termino:⁊ reus cõparet in primo ⁊ in secũdo:actor nõ:in tertio cõparet actor nõ reus.finaliter decidit cõtra sententiam Ja.⁊ Spe.sz ꝙ reus nõ intelligitur contumax:imo per cõparitionẽ factã in primo circũduci debet edictũ. Adde qz idẽ tenuit Jo.an.dicẽs ꝙ per primã cõparitionẽ oẽs dicte dilatiões sunt ꝛsumpte
in Spec.de citatione.ff.viso.ver.quid si in primo. † Subdit Bar.hoc verũ nisi re⁹ illicite tiatus recessisset eo ꝙ iudex volebat actorẽ expectare vsq; adultimũ terminũ inclusiue.põt enim hoc ex benignitate.de offi.dele.c.cõsuluit.⁊.ff.de iud.l.z post edictũ.⁊ in hoc bene. Itẽ subdit vbi ad diuersas questiões re⁹ fuisset citatus ⁊ similiter bene. Adde vel nisi citatio fuerit generalis ad cãm cũ illa sit permissa:vt in aut.qui semel in gl.in vbo.tribus edictis.⁊ in corpore vñ sumit.⁊ in d.l.z post edictũ.in.j.gl.mag. Tanta enim est vis illi⁹ citationis ꝙ oia ꝓpehẽdit ⁊ eius virtute põt ad diffinitiuã sniam
4 peruenire ꝑm Jnn.in.d.c.cõsuluit. † Et subdit se dubitare quid fiet si contẽditur cũ rustico ꝓcul habitãte quẽ citari oportet ad oẽs actus:⁊ hãc citationẽ fieri est multũ difficile aduersario:⁊ nihil dicit.dic aduersario posse succurri facili-
5 ter ꝑ edicta.vt.d.gl.l.z post edictũ. † poterit etiã ꝓpellivt eligat locum in quo citari possit de facili.nã hoc suadet equitas ⁊ fauor minuẽdarum litium.⁊ sic practicatur Perusij. vel ꝙ citetur vna generali citatiõe ꝙ singulis diebus et horis interfit ad causam peragẽdã ad oẽs ⁊ singulos act⁹ vsq; 8 ad diffinitiuã sententiã inclusiue.Et hoc ponit Jnn.in.c.auditis.⁊ in.c.cõstitutũ.de procu.⁊.d.c.consuluit.

1 ¶ † Tẽpus si alicui aufertur propter impedimẽtum:an ⁊ quando sit restituendum.
2 Impeditus agere vel seruire:an ⁊ qñ possit restitui.

Si ita stipulatus essem. Stipulatio faciẽdi ad totale itereſſe nõ ꝓmittit nisi elapso toto tpe quo factũ perfici potuit.h.d. Ad particulare aũt sic:vt vidistis in.l.stipulatio.non diui.
1 ff.e.in.ff.fi. ¶ † In tex.ibivt integrũ ei detur.iste tex.est multũ notabilis ꝙ vbicũq; impedimẽtũ vnius mouẽti vel diei aufert vtilitatẽ totius tpis:totum tempus restituendũ est: licet regulariter nõ debeat restitui nisi solum tempus ablatum.vt.l.ab hostibus.ff.sed quod simpliciter.ff.ex qui.cau. ma. Adde quod vbi restitutio temporis impetratur cõtra ius commune habet locum.ff.ꝙ simpliciter.Sz vbi de iure communi restituendũ est rem restituitur in integrum:sic in telligitur hec.l.ideo impedito in exercẽda appellatione in vna die integer secũdus annus tribuitur per aut.ei qui.C. de tempo.ap. Et ita consului Venetijs.hoc tenuit Joã.an. in.c.fi electio.de elec.lib.vi.in verbo.fraudulenter.dic vt ibi.
2 ¶ † Ultimo Bar.dicit ꝙ si potestas suo risico ⁊ fortuna debebat seruire ꝑ semestre tẽpus:⁊ impeditus est venire forsitan ꝓpter guerras:nõ poterit petere vt surrogetur tẽp⁹ pro tempore:quia tempus peterminatũ ꝛestaurationẽ nõ recipit:vt.l.si vsufru.in bic.ff.de vsufruc.l.licet. secus sit vbi est determinatũ.vt.l.statuliberum,ff.stichus.de statu liber. ⁊ bene dixit.

Si stichũ. Si vnum ex alternatiuis in obligatiõe deductis stipulatoris efficit:in reliquo resident obligatio.h. d.istud principium.⁊ est bonum. ¶ In glo.ff.ibi ꝑm Bug.⁊ bene. ¶ In glo.magna.ibi,vel saltem estimatio nẽ deteriorisserui.hec vera ex quo promissor nõ fuit in mora vt gl.dicit ⁊ bene:⁊ ideo glo.sequens que dicit precise nõ dixit verum. ¶ In ea.ibi.vel illa de rigore.hec solutio falsa. vnde cõclude ꝙ in obligatiõe alternatiua si vnum ex alternatiuis efficitur stipulatoris:ꝛ postea desinat eius esse nec de equitate nec de rigore illud ꝛ solui:vt.l.qui decem.ff.stichum.j.de fol. Ratio est:qz in eo obligatio funditus est extincta:vnde nõ renascitur.vt.l.qui res.ff.arearum.j.de solu. In obligatione generis cõclude oppositum.sc; solui posse eo qõ a principio nihil determinatum in obligatione fuit. probatur in.d.ff.stichum.⁊ quodlibet fuit in solutiõe. Fallit nisi inueniretur ꝛcursus circa idem corpus duarum causarũ lucrativarũ.sic intelligit.l.meuius.ff.duobus.de leg.ij. Quãdoq; ptingit ꝙ nec alternatiue nec i genere obligatio est cõtracta:sed est promissum vnum incertũ de certis:puta ꝓmisi vnũ ex seruis titij qui ꝛ.crãt,⁊ vnus stipulatoris fact⁹ est si definit ei⁹ esse:adhuc potero ipm soluere eg parãdo obligatiõi gñis.vt.d.ff.stichũ.tene mẽti illud qõ dico tibi.
1 ¶ Stipulatio annua est vna incerta ⁊ perpetua:legata vero sunt plura.

Stipulatio. Do.Bar.semp insudauit i intellectu isti⁹.ff.aduerte ad id ꝙ dicã ibi. Et breuiter.h.d. † Stipulatio annua est vna incerta ⁊ perpetua:legata vero sunt plura.h.d. Et est subtilis.ff.Barto. ¶ In gl.i.ibi.vel etiam si nõ fuerit dictum intelligitur.hãc gl.cõcorditer reprobat Pet.⁊ Dy.dicẽtes ꝙ stipulatio annua in dubio semp est perpetua nisi sit tẽpore limitata licet

8 ¶ Subdit Bar. hoc verũ ꝛc.Qñ date sunt plures dilatiões circa diuersa:certi termini opz i quocũq; termio ipleri.ita Bar.hic p.ff.stichus.⁊ Bar.i hac l.põt plures qõnes qs lati⁹ vide ꝙ eũdẽ i.l.si finita ff.iulian⁹.ff.de vs no ifec.Jnn.in.c. auditis.⁊ i.c.ꝑtutis.de pc.Ange.i aut.g semel C.qũo ꝛqrit;ude ⁊ subdit hic bar. cogitabis sup illa citatiõe vt finglis die⁹ ⁊ horis ꝛpareat ad vidẽ duz iurare testes ꝛc.an valeat.sed Jn.i.l.ó vnoquo qs.de re iud.ff.dicit citationẽ gñaliẽ posse fieri.qõ limita si subest cã. c.cũ ex lris.de in ite.rest.Aduerte qz citatio gñalis ad actũ specialẽ et successiue ad oẽs ⁊ singulos act⁹ vsq; ad sniam regulr fieri nõ dz qz est nimis picu losa ff; Jo.an.in addi.Sp.i ti.ó citationib⁹.ff.viso. vñ.⁊ an lz.⁊ posset ps a tali grauamine appellare sicut qñ dat dilatio nimis breuis.c.j.extra ó dila.Alb.i.l.fi.C.de dil.Jmo.ff.Pet. de anch.i cle.i.de fo.cõpe.fallit ꝑm eos nisi gs eẽt citãd⁹ ex lõginquo cũ magno labore ⁊ ipẽsa qz tũc pt citari gñalr ad oẽm actũ.c.cũ ex lris.i fi.de in ite. resti.⁊.c.fi.de do. ⁊ cõtu.ad qs viõ Ang.hic oino.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Matrimonia. Adde tex.ꝛ ibi docto. mod.in.c. gēma.de transac. ¶ Sed an valeat statutū laicoꝝ in timidās ꝑsentes matrimoniū tur piter: puta sine ꝛsensu ꝑns. vide late discussū ad vtrāq; ptē ponētē opi. doctorum Feli.in.c. ecclesia scē marie.col.18. ver.quarta decla ratio.de cōstitu.

b ¶ Non vitiat stipulationē. Addō an vitiat inuestitura feudi vel emphyteosis. vide p Cardi.ab.consi. xciij.incip.nobiles viri dñi ō vin ciguerra. Et an ꝑsentiet gratiā pape concessam manu propria. vide per Pe.de anch.ꝛsi. clxxxiij.incip.visis cōsiljs.ꝛ Cardi.in.d.ꝛsi. xciij. ꝛ Abb.in.c.quia circa.de cōsan.et affi. Et an vitiet reseruationē pape. vide Rot.dec. cci.ccv.incip.item no.ꝙ vbi papa i antiqs. ¶ Et an ꝛ in oi materia falsa cā vitiet actuꝫ vide p Fel.plene in.c.ꝙ sup.extra de fi.instr.

c ¶ Argumentari de vltimis volun tatib⁹. Adde.l.fi a subdito.in.fi. cū.l.se.ꝛ ibi doct. de le.j.l.pactū in ter hſdē.C.ō pa. ꝛ i.l.ture ciuili.ff. de ædi.ꝛ demon. ¶ Et ista erit bona argumētatio cū Ictus sint mi⁹ fauorabiles ꝙ sint vltime volū tates erit arguere de minori ad maius affirmati ue ꝙ argumenta tio est bona. 1

d ¶ Si aūt fiat sim a plr. Adde ꝙ ꝑfes sio facta cōstāte mſimonio ꝓsumit aio donandi ita Bal.i.l.j.C.ō do.ante nup. Et an ꝑfessio facta a marito ō dote re cepta noceat creditorib⁹. viō Cal de.ꝛsi.ij.sub ti.ō do.iter vi.ꝛ vxo. ſcens sit in legato annuo ꝙ finitur morte legatarij nisi aliud sit expressum. vt.l.in annalibus.C.de lega.Bar.sustinet gl. quādo promissio annua est facta pauperi: qꝛ intelligit tunc facta in causam alimētorū que finiunt vita. vt.l.cū hi.ff.mo dus.ff. de transac. ꝙ placet. Et est vtile ad promissiones ⁊ legāta que fierent fratribus mendicantibus quibus possunt alimenta relinqui cum in facto consistant. vt.l.legatū. de ca. dimi. non est sunt talis legati incapaces per cle. exini. Ideo autē dictum est de paupere: qꝛ promissio fiat diuiti sub cō lore alimētorū aut alterius pie cause: non propterea diceret promissio aut legatū pium. tex. fing. est in.l.illud.C. de sacro san. eccle. ¶ In ea. gl. ibi. vt ibi dixi. Ibi gl. tenet ꝙ stipula tio annua facta cum discreta dinumeratione temporū non est vna ſz plures. ꝛ ita loquitur ibi: alias est vna vt hic. ꝛ in hanc sententiā omnes inclinant. Sed Bar. opponit: qꝛ tā tum operatur adiectio distributiui: ꝙtum dinumeratio tē porum. vt.l.si cum in annos. ff. qui. mo. vsufru. amit. ꝛ.l.vlti. C. de impu. ꝛ ah. subst. ꝛ non soluit nec hic nec alibi: et ideo dixit cogita. Tu dic: est dictum meum ꝙ quīq; promittit aliquid annuum ꝛ tunc stipulatio vna est: qꝛ ibi non est aliquod distributiuum. quīq; promittitur in annos singulos et similiter stipulatio est vna quantum ad omnes effectus qui immediate ex ꝛtractu nascūtur: vt est obligatio que est vna actio que est vna ꝛ vna prescriptio: sed quātū ad effectus re saltātes ex distributione immediate intelligantur tot stipulationes quot distributiones resultant. ꝛ sic intelligo. l.si ser. uus communis meuū. ff. cum seruus. ff. de stip. ser. de act. em pti. l.si sterilis. ff. de le.i. si ex toto. ff. vlti. licet Bar. aliter dixerit in. d. cum seruus. Cuius distinctio cōfunditur per. l. fancimus. C. de don. vbi stipulatio ex causa donatiōis quo ad stipulator viuet nō est vnica: ꝛ ideo in sinuatiōe nō eget: ꝛ tamē mihi erat a stipulatore implēdum. Quīq; stipulatio fit cum expressa dinumeratione temporum: ꝛ idem ꝙ in sti pulatiōe facta in singulos annos: qo similiter sit vna. Fallit nisi ꝛ post dinumerationem adiectum sit distributiuum: qꝛ tunc sunt stipulationes plures: ꝛ per ꝛsis plures obligatio nes plures actiōes ꝛ plures prestationes necessarie. sic intel ligo. d.l.pluribus. ff. Est enim ibi duplex distributio. Nam ibi est verbum quāq; quod est vniuersale distributiuum: vt no. gl. in.l.si necessarias. ff. si annua. ff. de pigno. actio. Et est opi. noua. ¶ In eadē. ibi. l. annua. ff. si. ibi. legatum fuit reli ctum dignitati: ideo non expirat morte legatarij.

1 2 3 4

Qui bis idē. non tenetur ex promis siōe secūda nisi sit inualida cum effectu. h.d. cum l.si dari. ff. e. Et concludit ꝙ si secunda stipulatio fit animo nouādi tenet indistincte: vt.l.vl.C. de noua. alias nō: vt hic. Saluo nisi valere stipulantis interfit propter ali quod cōmodum: vt.d.l.si dari. Et ita tenet glo. ibi que est vera ſm Ia. de are. ꝛ. ff. eo.l.si rem. in. ij. respōſo. Facit optime de leg. j. ſi creditor. in fi. cū.l.seq. Sed glo. hic dicit. ꝛ secundā stipulationem tenere sed esse inutilē. ꝛ hoc tenēt Pe. ꝛ Dy. ꝛ nō bene: cum stipulatio sit inuenta ad finē vt quis stipule tur ꝙ sua interest: vt.l.stipulatio ista. ff. alteri. j. e. Si tīs super cōtractu alio accedat stipulatio valet ꝛ tenet: vt.l.certi con dictio. ff. ſi cer. pe. no. in.l.si pupillus. ff. actuꝫ. ff. de noua. ꝛ. j. eo.l. qui vsumfructum. ¶ In glo. ibi sed non credo cogi tatum de tali interesse. ꝓ hoc adducit Bar. l. notabi. de ca stren. pe. l. pater qui castrense. in fi. Sed contrariam glo. ha bes in.l.si tibi mādauero. ff. interdum. ff. man. ¶ Potes respō dere ad.l.pater. ꝙ ibi loquitur quo ad incidēdum in edictū si quis omiſ. causa te. in quo requiritur ꝙ committens frau dem in committendo pecunia locupletetur.

1 1 b 2 c

¶ Matrimonia etiam in dissoluēdo debent esse libera a metu penarum.

3

Sic ita stipulatio. †Matrimonia a etiā in dissol uēdo debēt esse libera a metu penarū. Et oppo ne ꝛ solue vt in glo. que clara est. In text. ibi nisi stipulatio tātūdē. arguendo de contractu ad dispositionez legalem. est hic casus ꝙ licet statutum disponat id ꝙ ius ci uile tamen tenet. sufficit enim ex eo nouam actionē oriri. de quo vide Bar. in.l.j. ff. ad.l.fal.

a

Huiusmodi. Legit duobus modis ꝑn. Uno ꝙ hic fuerūt stipulationes due: videlicet promisisti mihi qō titius mihi dare debet cuz debitor esse desierit ꝛ ist ꝛ est vna. alia est cum tu promisisti ꝙ debitor tuus dz cuz ipse debitor esse desierit: ꝛ ista est alia. quo casu cū exigis ab eo: exactum tenerismihi dare. Itē cum ille desinit esse solue do actionem video: ꝛ stipulatus a te ꝛ tūc bene stat litera hu jusmodi stipulatiōes in plurali. Secūdo modo legit ꝙ hic fuerit tm̄ vnica stipulatio de predictis: ꝛ tūc exponestipula tiōes: idest stipulatio ꝛ alie similes. Et hec lect. subdiuidit in duas. Prima. put habes in litera tibi ꝛ spōdes. ꝛ est sen sus qō tu promisisti mihi ꝙ debitor tuus dz tibi cum ipse de bitor esse desierit ꝛ stat bene. Alia put est in litera mihi: vel ꝓout est in litera tibi. sed. j. dicit spōdeo: ꝛ tunc est sensus ꝙ ego promisi ꝙ debitor tuus dz cū esse debitor desierit. ꝛ ad hāc lec. vadunt Stia ꝛ solutiones: vt in gl. ꝛ hic per Bart. q elicit vnum notabile. ¶ In gl. vl. in fi. dic vt ibi per Bar.

1 2 3 4

¶ Falsa cā in omni materia: an ꝛ qn̄ vitiat actum.
Argumētū de Sctiō ad vltimas volūtates an ꝛ qn̄ valeat.
Donatio inter maritum ꝛ vxorē an ꝛ qn̄ valeat.
Cōfessio de dote recepta facta per maritum an ꝛ qn̄ noceat creditoribus.

Sdiuortio. †Falsa cā nō vitiat sti pulationē b nec legatū. h.d. ¶ Not. hic argumētari de vltimis c volūta tibus ad contractus. sic ꝛ cōtra. de leg. j. si seruus filij. ꝙ. eum qui chyrographum. dicit ibi per Dy. ꝛ Bar. hic querit de vna. q. de qua dicā tibi in.l.si ita stipulat⁹. ff. si tibi nupsero. j. eo. vbi ꝓpie cadit. ¶ In gl. j. ibi. vel dic hoc est falsum: qꝛ si ab errāte nō tenet ꝓmissio ſm oēs. si a sciēte est donatio: ergo reuocatur per sequēs diuortiū vt.l.si interim. ff. si. hic alle. † Unde cōclude ꝙ donatio facta inter cōiuges facto diuortio tenet vt hic. collata in tēpus diuortij est nul la: qꝛ collata in tempus reprobatū: vt.d. ff. si. Si aūt nō cōfe ratur in tempus diuortij sed matrimonij modo alio dissolu ti valet: vt.l.si eū. ff. si. ff. de do. inter vi. ꝛ vx. † Si aūt fiat sim pliciter d cōstāte matrimonio: ꝛ in nullū tēpus conferatur cōfirmatur morte donatoris dūmodo incepert a traditione vel ab actu: qui loco traditionis habeat. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. papi. cōiuncta. l. ꝙ de suo. hic allegata. als nō cō firmatur morte. ¶ In glo. in ver. cuilibet. ibi. l. pe. ff. mulier. que est contra. dic vt ibi. plene habes in tex. ꝛ in gl. ¶ Alti mo est hic casus: ꝙ cum stipulatio fit ex falsa causa nō est ir rita. Hoc intellige nisi causa fuerit finalis: vt dicimus in le gato in.l. cum tale. ff. falsam. de condi. ꝛ demon. vel nisi ab er rante expressio causę facta fuerit vt in gl. Si aūt stipulatio nulla hz causam annexā: tunc dicit gl. obstare agēti. excep. do. in.l.ij. ff. circa. ff. de except. do. Tu dic cōtra. ꝙ ipsa libe ralitas est pro causa ex quo promittēs sciebat causaz nullā inesse. Fallit si promissio reipublice fiat in ei⁹ honorē. vt. ff. de dona. hoc iure. ꝛ in hoc vltio Bar. inclinauit: lz nō hic.

1 2 3 4 a b c d

¶ Error in materia stipulationē contractam ex causa lu crativa non reddit irritam.

1

Sjid qō aurū. †Error in materia stipulationem con tractam ex causa lucrativa non reddit irritam. hoc dicit. Irritat autem contractum initum ex causa onerosa. vt.l.in venditionibus. ff. de contrahen. empt. ſm verum intellectum. Pet. autem intellexit hanc. l. in cau sa onerosa ꝛ non bene timens cōtrarium. l. ad res donatas. ff. de edil. edict. Nam in contractu donationis incipiente a traditione nec locū habet euictio. vt.l.j. C. de euic. nec redhi bitoria vel quantominoris propter vtilitatem rei. vt.d.l. ad res. Sed tu defende gl. quando dolus donatoris adest. nam ratiōe doli donator tenetur: ꝛ ita loquitur hec lex. ¶ In gl. in verbo clausula. ibi decidit ergo hic gl. ꝙ deceptus in cō tractu bonefidei absq; dolo cōtrahentis secum āgit actione ex eo cōtractu. Sed vbi deceptio est facta dolo agetur extra dolosuz de dolo ad idē: nisi stipulatio interesserit: quo casu agitur ex stipulatione. Sl. in.l. eleganter. in princi. in fi. glo. magne cōiuncto medio ꝛ principio. concludit aliter: scz qō quādo contractus bonefidei a principio est nullus ipso iu re agitur ad retrodationem datoreū per passum dolū actio ne de dolo: ꝛ hec fuit sentētia Bul. qui dixit procedi vendi tio vt infirma: traditio autem infirmanda per actionem de dolo. Idem in.l. contractibus. C. ex qui. can. maio. in gl. ma gna. Idem in.l. in venditione. C. de acti. empti. sed gl. in. l. si dolo: de rescin. vē. dixit ꝙ imo etiam ad traditionem dator rum agitur ex eo contractu: ꝛ sic variauerunt glo. ¶ Bart. hic posuit longam distinctionem: quam trado tibi per con clusiones ꝛ adda z. dicit ꝙ si cōtractus bonefidei est nullus a prin. ipso iure de partium voluntate agitur tūc ex eo con tractu: vt.l. ex empto. ff. is qui vina de acti. em. Adde ꝙ ꝙ potest cōdictiōe ob causaz ad receptionē datorū vt ibi. Itē adde ꝙ agi potest ex eo ꝛtractu ad repetitionē datorū vt ibi. Itē obseruātiā promissoū in ipso contractu, nisi actū fuerit in

ter partes: vt omnis obligatio ipsius contractus ex eo descē dens sit irrita ꝛ inanis. nam tunc non agitur ex eo contractu sed potius prescrip. ver. ꝛ ad repetitionē datorum cōdictio ne ob causam. casus est in.l. sed celsus. ff. si fundus annua. cōiuncto fi. illius. ff. de cōtrahen. empt. Cum vero cōtractus est nullus preter partium voluntatem, ꝛ pars agere vult ad de ceptionem repetendo iam tradita, vel agēdo ad aliud inter esse conclusio eius est quod ad ea ad que primitus obligatio est contracta: quantūcunq; ex dicto contractu inutili: simili ter agat actione ex eo contractu. sic intelligitur. l. si sterilis. ff. quāuis. de act. emp. sic intelligit ipse notata in. d. l. eleganter. et. d. l. in contractibus. prout debent agi ex contractu. Adde hoc verū si contractus est nullus propter dolū contrahentis dantem causam contractui: tunc enim non agitur ad recupe rationem datorum actione ex eo contractu, imo actione de dolo ſm sententiam Bal. que est vera dicentis quod proce dit venditio vt infirma: sed traditio vt in firmanda per actio nem de dolo: vt in. d. l. eleganter. ff. non agitur ad id in quo cō trahitur obligatio ex contractu post cōtractum nullum ini tum: puta ad interesse qō emerſit de nouo: tūc agitur actione de dolo: vt. d. l. eleganter. ꝛ bene in hoc. Si vero cōtractus te net ab ipso principio: sed venit rescindendus ꝓter ꝓpositum contrahentium concludit ipse semper agi actione ex eo contractu: vt. l. ex empto. ff. si quis virginem. ff. de act. emp. sic intelligit. l. ij. C. de rescin. ven. non hic: sed ibi, adde vbi ad re scissionem talis contractus aliqua sit prodita actio specialis, exemplum si contractus est factus per metum: vnde agitur qō metus causa: non aūt ex eo contractu. Uel vbi sit proditū aliquod remedium extraordinarium alicuius fauore exem plum in minore qui petit restitui aduersus contractum non aūt agit ex eo contractu. C. si aduer. ven. cum concor. In con tractibus autem innominatis serua qō ipse dicit: licet inepte alleget. l. naturalis. ff. i. de prescrip. verbis. quia ibi nō agitur ad rescissionem sed ad interesse: qꝛ contractus non impedit. Et adde qō quandoq; tradenti cōpetit rei vendicatio: vt ple ne not. in gl. mag. in. l. i. ff. de dona. Item adde: quia si libera tio facta est: ꝛ agitur ad distractum ipsius: quandoq; condi. ob causam agendum est quandoq; condictione indebiti et quandoq; act. de dolo. vt plene dixi in. l. si quis accepto. de cō di. ob causam in repetitionibus meis. In quasi cōtractibus qui semper distrahuntur ꝓter voluntatem partiū. dic agen dum condictione indebiti: vt. l. ij. ff. de condi. indebi.

1 2

¶ Periculum interitus speciei certe spectat ad debitorē post moram.

1

Sex legati. †Periculum interitus speciei certe spectat ad debitorem post moram: que potest non soluendo post interpellationē legitime factam contrahi: et etiam per occisionem eius. h.d. cum. l. seq. Est ante legitima interpellatio hominis aut iuris: vt cum dies interpellat pro homine in. l. magnā. C. de contrahen. ꝛ cōmit. stip. ¶ In tex. ibi, aut occidisti eū hoc modo contrahitur mora etiam ante euentū diei: vt. j. eo. l. si seruum. ¶ In gl. inverbo, debeas. ibi: secus si prius: scz interpellatus non dediſti. Non aūt referas ad occisionē: vt dixi in tex. ¶ In ea. ibi tunc dies interpella ret, no. nō dicit conditio vnde male allegant hanc glo. quidā dicentes qō ista gl. decidit qō conditionis euētus interpellat pro hoie: quod falsum est. de quo plene per Bar. j. eod. l. si ita stipulatus. ¶ † In gl. fi. ibi non merentē. allegatur in fauorē eius qui occidit ex bannitū a post factam pacē vt non teneat. dicam in. l. qui seruum. j. eo. Jo. an. in addi. Spe. in ti. de pace ꝛ treuga. videtur tenere contra licet idem teneat in pace b.

1 2 a b

Sed si ex stipulatione. In gl. i. ibi fol. vt ibi glos. i. dicit qō versatur fauor pupilli: qꝛ inquantum ei non denunciet non obli gatur de euic. sed certe idē fauor est hic: quia inquantum non interpelletur: periculum nō est eius. Unde so. qō ibi obliga tio descendebat ex causa hereditaria: vñ sicut potuit fieri de functorita ꝛ sibi a. l. emilius. cōuncta. l ū ff. ex his. ff. e. vbi ex persona heredis conditio nō mutatur, secus ergo forte si pu pillus emisset, ꝛ hoc est dictū meum sub dubio forte: vel dic ꝙ ibi loquitur in contractu bone fidei. ¶ In ea. gl. ibi. l. si cu ratorem. hic adde que Bar. hic dicit recitando Jaco. de are. ꝛ seq. ¶ In gl. fi. ibi nomine eius. ꝛ semper intelligitur facta tutoris nomine: si nomen off cij est expressum: vt. l. quacūq; ratione. continuata glo. perua. ff. de procu. facit de a. imi. turo. l. cum post mortem. ꝛ. l. post mortem, quando ex facto tut. Et de citatione pupilli vide Bar. in. l. i. ff. ff. ff. de admi. tut. Item adde in fi. l. si ex legati. ꝓxi. preced. nō si debeatur genus re spectu certe ꝛ determinate speciei: adhuc re perēpta ante mo ram extinguitur obligatio generis. casus est. ff. loc. l. in nane fauſti. Idem si debeatur genus: sed species in solutione est: vt no. gl. mag. circa medium. in. l. fi. C. de reſon. ven. fact. optime. l. electio. ff. ff. l. pe. ff. pe. ff. de noralibus.

Sidari. Lecta est cum. l. oui bis idem. ff. eo. ¶ In gl. i. ibi alias non. cum non interesset. hec verba: ſz quando secunda ſtipu latio nullum cōmodum affert est nulla funditus ipso iure: licet gloſſ. dicat contra et male, in. l. qui bis idem. ff. eo dem. ꝛ ibi dixi.

a ¶ Qui occidit ex bānitum. Adde diffuse p Bellum in tractatu de bānitis. Et an valeat statutū qō bannit⁹ possit impu ne occidi. vide la tissime ver Fel. q examinat istā ma teriā ꝛ concludit tale statutū valere in. c. que in ecclesiarū. de consti. Et ibi ponit no uem limitationes ad istud statutuz in quibus interfi ciēs bannitū non tū euitaret penā quinetiā ipse te neretur de occiſo.

1 Stipulatio de iure impossibilis est nulla funditus ipso iure.
2 Stipulatio turpis in qua ipsum turpe promittitur vt fur tum est nulla.
3 a Deretrix non debet admitti per sacerdotē in oblationibus.
4 Stipulatio turpis turpiter vel ex causa turpi facta, an ꝛ quā do valeat.

Generaliter. ¶ † Stipulatio de iu re impossibilis est nul la funditus ipso iure. h.d. cū. l. seq. vsq; ad. ff. si ſti pulatus. Appello aūt impossibilem omnem ſti pulationem turpem. † Et adde quia stipulatio turpis c est in qua ipsum turpe promittitur: puta homicidium vel sacrile gium fieri: ꝛ ista secundum omnes est nulla ipso iure. Quedā est stipulatio facta turpiter: puta ꝓpter dolum vel metum: sed id quod versatur in ea nō est turpe: puta si metu vel dolo inductus promisit per stipulationem decem ꝛ ista secundum omnes valet: sed prodita sunt remedia iuris ad rescissionem eius: vt patet in toto titulo de dolo, ꝛ qō metus causa. Quedam est stipulatio que ex causa turpe vel non turpe cōtinet, exemplum cum promitto pecuniā ne homicidium faciasvel similia, ꝛ in hoc sunt grandes opi. gl. hic dicit eam funditus nullam, ꝛ ideo non oriri neq; natura em neq; ciuilem. in. l. iu ris gentium. ff. si ob maleficium. dicit oriri: sed nō efficacem: quia siue dicamus nasci naturalem siue ciuilē soluens repete re potest. ergo nō est efficax: ꝛo illa gl. facit ter. l. si ob turpē. ff. de condi. ob turp. can. ꝛo hac glo. facit. d. ff. si ob maleficiū. non cauillando eum. Bar. posuit suum opi. qō si causa turpi tudinis est expressa: nulla nascitur obligatio, ꝛ ita loquit hic, alias nascitur sed ob. exceptio et ita loquitur gloſſ. contraria. ¶ Tu dic qō quandoq; illud qō versatur in causa non sonat directe neq; ꝓprie in delictis: licet in se sit turpe. exēplum si ꝓmitto tibi centum vt reddas mihi librum commodatū: ꝛ tunc oritur obligatio: sed ob. ex eep. vt. d. l. si ob turpē. Quan doq; directo illa causa sonat in delictis vt fiat vel nō fiat, exē plum si promitto vt facias homicidium vel qꝛ feciſti vt. j. eo. l. si plagā. vel si promitto ne Titiū occidas: nam pecunia re ciperevt homicidiū fiat: nephas est ꝛ deo ꝛ mūdo. ꝛ tunc nul la nascitur obligatio: vt. d. ff. si ob maleficiū. ibi casus. Fallit forsitan fauore castitatis conseruande, exemplū. † si do mu lieri pecuniā ne meretrix d fiat. arg. C. de nup. l. imperialis. et in corpore ſcenicas. circa princ. licet gl. in. l. idem si ob stupri. ff. de condi. ob turp. can. dicat contra. ꝛ vide qō no. Cyn. C. qō met. cau. l. j. † Et de ista stipulatione turpi turpiter facta vel ex causa turpi: vide qō not Cy. in. l. ex eo. C. de inuti. stipu. per Dy. in. c. in malis promissis. de regu. iur. lib. vi.

2 3 a b c d

Si stipulatus. Nō eget summario. Ista. ff. an. in. c. quia cleri cis. de immu. ec. et de meretricib⁹ habes bonā glo. lxxxvi. di. c. quive neratorib⁹. quod non turpiter fa ciunt: lz turpiter meretricentur.

Si examinari tibi plene, in. l. in illa. ꝛ. l. hoc iure. ff. eo. dic vt ibi plene.

Sremtradi. Stipulatio rē tradi non dari. hoc dicit. et ideo incerta est: vt. l. vbi au tem. circa ꝓin. l. j. eo. ꝛ in ea succedit obligatio ad interesse incontinenti post moram: vt. l. stipulationes non di ni. ff. eo. ꝛ ibi dixi.

continet merū tradi

¶ Addere libello vel legi quando quis dicatur.
1 Legatum quando dicatur vniuersale: vel generale.
2 Libellus ad petendum minorem summā de maiori quomodo formatur.
3 Petens centum si non probat nisi de quinquaginta, an ob tinebit in illis quinquaginta.
4

Sire debemus. Ista lex est pulchra vti lis ꝛ delectabilis ꝛ breuiter. h.d. vsq; ad. ff. si a fra tre. Tot sunt stipulationes quot sunt summe, vel species signāter in vnius stipulationis cōcertione deducte: secus si res vniuersal. ter vel generaliter designentur: tunc enim

Universidad de Deusto
Biblioteca

est vna.h.d.¶Dotētio est ergo singularis nominatio vniuersali vel generali:vt hic.t.ff.ad legē aquil.l.sed si seruus seruū. Sinquit lex,plene p Dy.de reg.iur.c.generi p speciē.¶In
1 glo.in verbo mixta.ibi:t sic nihil additur etiam prime.†Ho. hec verba pro intellectu.l.edita.C.de edēdo.t verborum que habes in prima constitutione.C.nam tunc dicitur addi libello vel aliquid addi legi:quando prime dispositioni aliquid adiūgitur:ita qō vna dispositio sit.Sed vbi noua dispositio inducitur:vel propter specificationem noue persone:vel singularem expressionem noue rei:tunc nihil dicitur additū:sz noua dispositio contracta:quod vtile est ad multa.¶In gl.
1 in verbo precedenti.ibi:sequens est nulla.hanc glo.allegaui
2 in.l.qui bis idem.ff.eo.t concor.cum glo.l.si dari.ff.proxi.sez qō quando stipulatio secunda directe cōtinet illud quod pri
2 ma funditus nulla est.¶†In gl.in verbo plura corpora.in fi.legatum gregis est vniuersale:q ex proprio sui significato absq; aliquo adiuncto comprehendit corpora plura:sicut et peculium t hereditas.Generale autem est quando non comprehēdit plura nisi propter appositionem signi vniuersalis vt cum dico promitto vel lego oēs seruos meos.t hoc decidit glossa recte intellecta in.l.j.ff.de edendo.post prin.gl.magne.¶In gl.in verbo plura legata.ibi respondit ppter redhibitoriam.est etiam alia magna vtilitas:q vbi stipulationes sunt plures potest pmissor soluere creditori inuito vnū t liberari ab illo:vt.l.fi.ff.q.mo.pig.vel hypo.fol.Saluo nisi
1 illa plura deberentur propter vnum effectum:puta vt euitaretur pene cōmissio.nam tūc nō posset vnum solui sine omnibus:vt.l.heredes.ff.an ea.ff.fami.her.exp̄ssius i.l.si is qui ducenta.ff.cum stipulamur.ff.de reb.dub.Ex parte autē stipulatoris si corpora sint distincta:est etiā hic effect⁹ qō licet stipulatio sit vna:tamen vnum corpus separatim solui pōt vt.l.si chorus.ff.de leg.iij.Sz si corpus esset integrale nō posset vna particula peti nisi integrali dissoluto:vt.l.si seruus.ff.
2 boue.ff.de condi.furti.t de p̄duca.l.eū qui edes.¶†In eadē glo.ibi dicam,ex causa legati.scilicet mihi deberi.hāc gl.no. Bar.diligēter dicens qō creditor cui debentur centū:si vult petere decem de illa summa non debet petere decem velut p missa:quia nunq; fuerunt promissa:sed debet petere decē vt debita de summa centum promissorum.Si tamen t hoc modo formaret libellum sustentaretur:q verba accipiuntur in proprie:t sequi debet cōdemnatio secundū eum.Adde hoc verum si cōstat in iudicio esse deductam illam promissionez de cētum:alias sequeretur absolutoria:q diuersitas summarum inducit diuersitatem cōtractuum t obligationum.vt.ff. de probatio.l.quinquaginta.ergo non debet sequi condem-
4 natio:q nō est probata pmissio deducta in iudicio.†Quid autem econuerso si petuntur centum t probantur promissa quinquaginta an sequatur condemnatio.dic vt no.Ly.i.l.j. C.de lit.contest.in vlti.q.t facit qō no.gl.in.l.vna.C.de plus peti.Aduerte tamen quia nō pōt peti pars vbi petitio fieret in fraudē forsitan vt posset adiri iudex qui alias iudex nō esset.ff.de iurisdi.omnium iudi.l.si idez.ff.vbi casus.Vel vt reum vexaret pluribꝰ instantiis.casus singularis est t nō est alibi in.l.de rebus.ff.de arbi.¶In gl.in verbo at si quis ibi de lega.ff.si illud.glo.in.l.si quis seruum.ff.eo.tit.ad principium tituli.dicit qō vbi alternatiua non potest simul esse vera:tunc stipulatio est vna:t eo modo legatum:alias duo.Tu cōclude p̄m Dy.quod sunt due propter duas nominatiōes: sed vnica propter vnitatem prestationis,t ita tenet glossa in l.fi ex toto.in fi.de lega.primo.t.l.si illud.hic allega.non habes alia. Angelus.

¶Libellus contra furem vt det rem furto subtractā quomodo formatur.

Si a fure. Possuꝫ stipulari meū mihi tradi.hoc dicit.secundū communem lec.Vel sic.
Possum stipulari mihi dari qō ex causa furtiua mihi tradi oportet.hoc dicit.†Ratio est:q sicut odio furis t possum in libello cōcludere contra eum ad dari:q omnis cōditio degenerat cōtra eum:vt institu.de actioni.ff.sic itaq;.ita possum ab eodē stipulari mihi dari dūmodo adiūcia qō ex causa furtiua tradi mihi oporteat.alias hac causa nō expressa stipulatio nullius momēti est secūdum Dy.t bene.vñ hoc casu refert qd ex equipollētibus fiat.In eo autem q̄ litera ista dicit:homine mortuo ante moram periculū creditoris esse:intelligē institincte si stipulatio emanauit animo nouādi:quoniam p eam extincta fuit p̄dictio furtiua.Idem si nō animo nouādi:ꝛ tempore stipulatiōis res subtracta erat presens:q tūc ppter presentiam intelligit mora purgata:sec⁹ si res nō erat presens:t tūc semp periculum furis est quātūcunq; posi furtum dicta stipulatio emanauerit:vt in.l.parui.ff.de p̄di.fur.

a ¶Pōt peti executio laudi.adde doc.in.c.quintauallis.de iureiu. 1

b ¶Que dicat⁹ solēnitas itrinseca. Adde glosl.in.ff. fi.inſti.ō fideiuſſo.Ly.in.l.j.C.de iudi.Bart.in.l.j. C.de fi.iſtru.Jo. an.in.c.cū i iure. de offi.deleg.Jo. an.in.c.alberi.de testi.Jo.an.in.c. pruenit.de emp.t vendi. 1

¶In glo.in verbo cōdici poterit.ibi nō animo nouādi.Sz tunc intellige rem furtiuam fuisse presentem t sic mora erat purgata.¶In ea.ibi:sed ex stipulatu agetur.dicit Bart.et bene.qō nō videt in hac parte quomodo gl.possit pcedere. nam si nouatio nō intercessit t mora non est purgata:ergo pōt agi tam ꝙdictione furtiua quā ex stipulatu:t bene dicit. ¶In ea.ibi.t hoc vltra:placet prima si ponas rē fuisse p̄sentem.Dy.Quod tamē hic dicit de condictiōe certi non dicit bene:quia fur est obligatus ad factum sc̄z ad rem restituendā non loquitur de condictione certi:sed potest loqui de omni alia cōdictione que degenerat contra furem.

1 ¶Solēnitas itrinseca formalis p̄sumit:materialis nō.
2 Item cōtestatam si constat ex actis sufficiret possit ad diffinitiuam peruenire:licet non appareat quomodo.
3 Solennitas extrinseca non p̄sumitur:q est facti.
4 Laudum latum p̄sentibus partibus t cōsentientibus pōt exequi:licet non constet de compromisso.
5 Solennitas intrinseca que dicatur:t que extrinseca.

Sciendum. Solennitas intrinseca p̄sumit:extrinseca vel materialis nō.hoc dicit tex.cū gl.¶In gl.i.ibi.t respōsiones secutam esse.fine his enim duobus stipulatio non conficitur:vt.l.j.ff.eo.vnde ad positionem stipulationis necessatio fit illatio interrogationis t responsionis secute.†Et super hoc articulo cōclude qō solennitas intrinseca formalis p̄sumitur:vt hac.l.t in concor.allega.in glo. materialis autem non:vt institu.de cōtrahen.emp.§.fcium. q: formalis est vniformis:t vniforme effectū producit:ſz materialis difformis est.Hinc descendit†qō si in actis apparet litem ꝓtestatam:licet non appareat an per negationem vel per cōfessionem:tamē sufficit:q: propter vnitatem effectus: cū qualitercunq; fit facta possit ad diffinitiuam pueniri:vñ nō curatur de modo:vt.l. gallus.ff.si eius.ff.de libe.t postliu.t de acqui.here.l.qō si dubitetur.Spec.tamē tenet ꝓtra in tit.de lit.contesta.§.j.sed Joā.an.ibi in suis additio.tenet qō dixi.t hoc sequit hic Barto.licet nō alleget eum.¶†Solennitas autē extrinseca non p̄sumit:quoniā illa facti est t in facto cōsistit:facta autem nō p̄sumuntur.vt.l.in bello. §.facte.ff.de cap.t postliimi.reuersis.sic intelligit.l.quecūq; in fi.de publi.Fallit si in instrumēto de tali solēnitate fit mētio.t illa tūc interuenire potuit.sic intelligo.l.j.C.de fide instru.t iure hastē fisca.lib.x.secus si tūc interuenire nō potuit. Fallit si partes asseuerauerūt solēnitatem interuenisse:t talis est qō ei ptes renunciare possunt.sic intelligit.l.optimā. C.de contrahē.stipu.p̄m Bar.Secus si nō possint renūciare:vñ non statur assertioni partium qō in rēditione rei minoris autoritas curatoris aut decretū interuenerint:quoniam via fraudib⁹ esset aperta.¶Tu adde t loquere clari⁹ quod vbicūq; per ptes in instrumēto enunciatur quid super quo ipse partes habēt potētiam disponēdi statur eorum assertioni.sic intelligit.l.optimam.vñ inter ptes de finibus contēdē aliqs.C.de iure delib.Secus si sup eo disponere nō possunt tūc fines inter ptes ex quo dispositio ꝙfinium nō spectabat ad eos.¶Ex p̄dictis etiam cōcludit Barto.q si iudex in sentētia dicit lit.cōtesta.&c.non probatur cōtestatio cum illa tūc interuenire potuerit.Et hoc tenet Innocē.t Jo.an. in.c.quoniam cōtra falsam.ad fi.de probatio.Adde nisi sententia fuerit lata cōtra partem p̄sentem:t nō contrarit nec appellauit.Nam de omnibus in iudicio actitatis de quibus fit mētio in sentētia p̄sumitur pro sententia:sed nō de actis extra iudicium:quia in iudicio p̄ducta asseruntur vt procuratorium t similia.verba sunt Jnno.recte intellecta i
4 c.cum in iure peritus.de offi.delega.in vltima glosl.magna. ¶†Et ex his infero qō si aliquis velut arbiter sentētiam tulit p̄sentibus partibus t consentiētibus potest peti execu-
a tio laudi [a]ſz de compromisso aliter nullaten⁹ doceatur:quoniam partes ipsum arbitrū facere potuerūt illo tūc:sed non potuissent eum facere iudicem ordinariū necꝫ delegatū:vt l.priuatorū.C. de iurisdi.omnium iudi.vñ si negaretur talis
5 sentētia nōmeretur executionem:saluo nisi trāsiuisset in cōb tractum.vt.l.ħ.C.communia vtriusq; iudi.¶†Que autem dicat solēnitas intrinseca:[b]que extrinseca.Conclude secūdū Bartolum referētem verba Ly.dic vt in eo.¶Que autē dicatur solēnitas intrinseca.dic illa que importatur necessario vel potentialiter ex sola conceptione verborum:illa que non importatur dicitur extrinseca.p̄sumitur etiam solennitas extrinseca ex diuturnitate temporis.de acqui.here.l.qui alie
a §.j.t.C.de peti.here.l.si putas.¶In glo.ibi.t sic non valere,hoc

lere.hoc est falsum p̄m Dy.Nam qualitercunq; possit ꝓstare de debito sufficit vt valeat fideiussio:cū precedere possit t sequi obligationē principalem:vt.ff.de fideiuſſ.l.si stipulatus.§.j. certe nō credo gl.aliud sensisse:t ideo non fuit digna reprehēdi.t ideo ex ea t ex dicto Dy.tā practicaui qō cōtra fideiussorē qui renūciauit bñficio pōt fieri executio instrumenti ex quo in illo fit mētio pro quāta quātitate fideiussit t pro quo:ſz aliter creditor nō doceat de debito p̄ncipali.t p hoc do tibi gl.expressam notabilē in.l.inde neratius.§.fi qs homine.ff.ad.l.aquil.¶Pro hoc etiam practicaui qō ille q est cō seruatus indēnis t stipulat⁹ extrahi ab obligatione ad omnē suā requisitionem quam ptes affererent ipsum stipulatū fecisse p alio:similiter habeat executionē paratam etiā non docto de dicta obligatiōe p̄ncipali.pro hoc facit q: dicta verba enūciatiua probāt alio non exḡsito:cum potuerint p assertionē sibi p̄iudicare.vt.o.l.optimā.t ibi p Jac.bu.reliqua tacta p Bar.recitaui dic vt i eo.¶Et repetitionē huiꝰ legis habes in fine tituli.

Srem meam. Quātum ad valorē Jctus ispicitur tempus conditionis existētis si a principio tenere pure non poterat mixta cōsideratione stipulātis t rei.hoc dicit.t cessat omne cōtrarium:sed si nō poterat valere solum ratione rei que in stipulatione deducebatur ispicitur tempus contractus:vt.ff.eo.l.inter stipulantem.§.sacram.Idem si solum ratiōe persone stipulantis:vt.ff.de stip. seruo.l.vsumfructum.quo ad acquisitionem nō inspicimus tempus ꝙtractus:vt.l.sed si filius.ff.eo.

Sin nomine. Error in noie stipulationem non vitiat cū constat de corpore.h.d.

Sticius. Interpellatio debitoris an diem nō ꝓstituit eū in mora.t ideo periculū interitus nō spectat ad eū hoc dicit cū gl.Quid autez si species debita occiditur per tertium nō in iniuriam creditoris vel legatarij.dic debitorem liberari:t ipsum debere cedere actionem.l.aquil. si erat debitor ex causa onerosa:secus si ex causa lucrativa ſz Bar.qui ad hāc ꝙcor.reducit glosl.l.arbitro.ff.de dolo.ff.ad l.aquil.l.proinde.la picola.t.l.legis.ad fi.ti.t eo.ti.l.huic lcri ptnre.vide per eum.

1 ¶Emere qui non potest immobilia vt forenſis:an possit capere pignora.
2 Legatum rei que non est in commercio legantis nec legatarij an valeat.

Multum interest. ¶Stipulatio rei q̄ non est in stipulatoris cōmercio nulla est:sec⁹ si nō sit
1 a in ꝙmercio p̄missoris.h.d.†Ponit Bar.exēplū in forensi qui nō potest emere bona immobilia [a] intra territorium perusinum.nā non potest stipulari sed bene poterit promittere.glo.ponit exemplum in mancipio christiano t i hereticos:sed hec nō erant cognita iurisconsultis qui erāt pagani secundum eum.¶In gl.in verbo stipulationē.ibi p̄m Jr.hanc approbat Pe.t Ja.de are.per regulā.l.in testamē
3 tis.j.de regu.iur.t hanc sequit Bar.ppter generalitatē huius litere que indistincte dicit stipulationem non tenere quādo res in stipulatum deducta non est i nostro commercio.t ideo bene congruit exemplum de forensi prohibito acgrere immobilia in alieno territorio.nam illud est fine delicto:ntū
2 nemo dicet stipulationem tenere.†In legatis igit serua gl. t eius di.sez qō quādo res legata nō est in cōmercio alicuiꝰ: vel est sed cum maxima difficultate:q: nō sine dispensatiōe principis:tūc legatum funditus est nullum:t nihil debet ex eo:vt.l.apud iul.§.fi.de leg.j.t.l.mortuo bone.§.i.de lega.ħ. Ratio est:q: res non est in ꝙmercio propter eius naturā:ſz si propter qualitatem aliam inherentem sibi:puta q: legat marmor domus vel tignum sibi iniunctum:tūc legatū valet t debetur estimatio:vt.l.cetera.§.ħ.t.iij.de lega.j.Idē si non fit in commercio legatarij propter vitium sue persone cohe-
3 rens absq; eius delicto:quia similiter debetur ei estimatio: vt.l.filios.§.fi quid alicui.ff.de lega.j.dum tamē testator sciuerit vitium eius.l.fideicommiſ.§.fi seruo.de legatis tertio. ¶In eadem gl.ibi vt dixi.hanc tenet Dy.sed tu teneas precedentem. Angelus.

Sistipuler. Stipulatio de iure vt natura impossibilis nullius momēti est.h.d.vsq; ad.§.fi in locando.¶In gl. in verbo soloꝛē.ibi ſz fit argumentū ꝓtra.de spō. l.ħ.ibi no.contrarium qō imo valet.t.l.titia.j.eo.potes dicere qō valet iure sponsaliorum:vt.l.si quis tutor.§.quāuis.ff. de ritu nup.Jac.de are.si tamen pena fuisset apposita nulliꝰ momenti esset:quoniā matrimonia debēt esse libera ab omni metu penarū:vt.l.si ita stipulatio.ff.e.necesse ergo est ipernere.vt.l.vlt.C.de sponsali.Et an ꝓhibito matrimonio sint ꝓhibita sponsalia.dic vt notatur in.d.§.fi quis.

Si in locando. Jn ꝙtractibus q̄ usu ꝓsentiu ſuꝫ Jhuntur:licet interrogatio nō p̄cesserit:non propterea dispositio vitiatur.hoc.d.
1 ¶Machinatio in dubio non p̄sumitur:ideo allegās eā probare tenetur.
2 Contractus an t qñ p̄sumatur simulatus vel usurarius.
3 Animal vendēs cum omnibus vitiꝫ t magagnis suis:an t quando possit redhibitoria conueniri.
4 Transactio an possit rescindi altero decepto vltra dimidiaꝫ iusti precij.
5 Deceptus vltra dimidiam iusti precij quis dicatur.

Squis cū aliter. Cōtra stipulationem ſin qua dolꝰ p stipulantem adhibitus est:vel cui re ipa dolꝰ inest:obstāt pōt de dolo.h.d.ista pulchra
1 t notabilis.l.t habet duo dicta p̄ncipalia:vt p̄z i ea.¶†In tex.ibi p machinationē.que in dubio non p̄sumit:sed allegans eam debet p̄bare.vt.ff.de probatio.l.quoties.§.q dolo.modus autē probandi colligit ex.l.dolum.C.de dolo.dic
2 vt ibi.†Et ideo dico hic esse casum q̄ si ꝙtractus apparet celebratus i vna forma:licet inter partes precessisset tractat⁹ a de celebrando eū aliter vel in alia forma:p hoc nō probatur ꝙtractum simulatū nec fraudulentum.Et est hoc multum vtile p tractantibus adinuicem de accipiēdo rē in pignus:t de inde de successiue de eadē re apparet instrumentū in forma vēditionis.Nam ex tractatu precedenti non p̄batur ppterea pignus nec contract⁹ vsurarius.pro hoc.ff.loca.l.cū in plures.§.locator.horrei.Et hoc intellige qñ ex i teruallo post tractatū contractus fact⁹ est:secus si cōtractus tempore tractabatur.vt.l.si finita.in p̄ncipio.ff.de damno infec.cōiuncta l.de die.i p̄in.qui satisda.cog.t.l.ita stipulat⁹.j.e.qō etiam te b nuit Bar.in.l.pacta nouissima.C.de pactis.Si tñ verba cōtractus essent ita ambigua qō possent trahi ad multos sensus:interpretāda sunt secundū tractatū quantūcunq; precedentē ex interuallo p̄m Jnn.de arbi.in.c.innotuit.tene mēti.¶In gl.in ver.machinationem.ibi vos in stricti iuris.t hoc casu excipit de dolo vt hac lege.Sed dic qō etiā vbi adheret Jctui bone fidei:locū ħz hoc remediū.t remediū.l.ħ. C.de rescin.ven.qz stipulatio coequeua primitiuā nō nouat nisi agatur expresse:vt.l.duo societatem.p socio.t licet nonaret non tollunt p̄uilegia fua p̄m Bar.Et adde qz remedium.l.illius habet locum etiam in cōtractibus stricti iuris
3 vt.j.dicam.†Item addo quia dixit Jo.an.in titu.de emp.t vendi.§.nunc dicendum.in additio.Specu.que incipit opponitur libellum non tenere.qō si quis vendidit equum vel aliquod animal cum omnibus suis superossibus t magagnis:t cū pacto qō nolebat teneri de eis:nihilominus ratio
b ne doli tenet si quam sciuit⁹ t non propalauit emptori fortan non empturo.Dixit etiā in eo.tit.§.Siendū.in additio. que incipit q similiter vendidit bonem.qō si equus vēditus moritur infra triduum t reperitur habere cor marcidum p̄sumitur tempore venditionis habuisse propter proximitatem temporis:vt.l.si ventri.§.in bonis.que i frau.credi.t iō conuenīri potest redhibitoria.hoc tamen non credo:ex quo venditor nō fuit i mora:vt dixi in.l.si ex legati causa.ff.eod. dic vt il i.Item dixit.e.ti.§.vlti.i addi.q̄ incipit qō si scienter qō licet in dubio qs p̄sumatur scire valoꝛem rei sue:tamen hec p̄sumptio nō tollit beneficium dicte.l.ħ.C.de rescin.ven.
4 ¶†Querit hic Bar.an remedium illius.l.habeat locum i deceptō in contractu transactionis.t tenet qō sic:licet Dyn. ꝙtra.Adde idē qō Dy.tenuit Jnno.t Jo.an.i tit.de emp.t
5 ven.c.cum causam.†t ibi ponit qs dicatur deceptus c vltra c dimidiam.tene Bar.per glo.allega.ab eo.¶Itē querit ipse in casu.l.huius si deceptus soluit an possit repetere.tenet q sic.Also tenuit oppositus:t ipsum tene:qz hec exceptio dolī est singularis ꝛodiosa causata ab ipsa deceptione reali:vnde soluens nō repetit:vt.l.qui exceptionem.de condictio.indebiti.Reliqua dic vt in eo:qz oia bene stant. Angelus.

Scertos. Si quātitas debetur vt species eius iteritu ante moꝛā debitoꝛ liberatur.h.d.Reliqua dic vt vidisti i.l. si ex legati.ff.eo.
1 ¶Stipulatio habere licere simpliciter interposita ꝙtinet factum omnium.

c ¶Decept⁹.adde an decept⁹ vltra dimidiā iusti.p.t cij in trāfactione habeat remediū l.ħ.C.de resci.vē. vide glosl.in.l.lucius.in.§.fi.ff.ad treb.Bart.i.l.oꝛdo.C ō execu.rei iudi.Bal.i.l.fin. in.§.i C.cōia de leg.Jnno.t Alb. in.c.cū causaꝫ.de emp.t vē.Abb. consil.xij.incip.si copiosior.i.ij.volumine.

d ¶Si quā sciuit. p isto dicto ang. vide text.no.in.l. cū.§.fi.si vēditio. i fin.ibi nisi sciēs ff.de edil.edic.de vēdēte equū cum oibus sup ostib⁹ et magagnis:et qñ aio cōmendādi rem vel aliter. vide i.l.qō si vendꝛor.ff.de dolo. vide oino Spec. ti.de emp.t ven. §.nūc dicendū x. qd si vendo tibi Dañ.in.c.iniustū.de re.p̄mu.vi de Are.in.§.prestorū.iusti.de iurena.Ang.in.l.pacifici.ff.ō pac.Cy. Bal.t Salyc.in l.j.C.de edi.ac.

Universidad de Deusto
Biblioteca

2 ¶Promittens factum alienum non obligatur regulariter.fal
lit vt infra.
3 Clausula promittēs eidem emptori eum defendere de iure
z de facto:quid operatur.
4 Clausula promittēs ꝫ rouersiam nō mouere de re sua apud
alium constituta:quid operatur.
5 Trāsactio potest fieri super re aliena:sed an possit fieri super
causa que transiuit in rem iudicatam.

Stipulatio. Jsta.l. reputaꝫ difficilis ꝑ Bar.z per alios. Diuidit intres ptes vsqꝫ ad.¶.hi q sunt. Primo ex cui⁹ facto stipulatio habere licere ꝛmittatur. Secūdo ex quo facto. Tertio cui z cōtra quē. Secūda ibi si qs forte. Tertia ibi.sicut autē. Item hec prima subdiuidit in quatuor. Nā primo ponit de hac stipulatiōe sic simpliciter interposita habere licere. Secundo qñ quis promisit de se:de alijs vero nulla facta mētione. Tertio de remedio adhibēdo cum qs vult ꝓmittere de facto extraneorū. Quarto repetit primum dictū z decidit de quorū facto teneat ꝓmissor:cū illa stipulatio est simpliciter interposita. Secūda prime ibi:sed si se. Tertia ibi.at si quis velit. Quarta ibi:ſz quatenus. Jūge ergo quartā cum prima:q; in quarta ponit decisio prime vt habes in litera:ſz si.z tunc sunt tres casus in hoc pn.sed pone deest illud si sunt duo casus tantū prima li
1 tera plana est. ¶ † Breuiter.h.d. Stipulatio habere licere simpliciter interposita cōtinet factū omnium solo verborū rigore ſpecto. Sz inspecta iterpretatiōe iuris ligat ꝓmissū p facto suo z suoꝝ successorū:nisi specialiter actū sit:vt omnū factū ꝓhēdat.z hoc respectu stipulatio est inutilis:nisi adꝺiciat pena vsqꝫ ad.¶.si qs forte. ¶ In text.ibi stipulatio ista interposita nō precedente aliquo ɔctu inter promissorem z stipulatorem de cui⁹ natura euictio prestet extraneo enincente:z sic nō ob.l.inter stipulātem.ſ.eo.secundū vnum intellectū z verum.vt.l.habere licere.ſ.de euictio.z.l.emptorem.¶.q̄nis.ſ.de actio.emp. ¶ In tex.ibi hoc ꝙtinet inspecta simplici significatiōe verborū. Vy. Sed inspecta iuris iterpretatiōe non continet factū extraneorum:vt.ſ.eo.ver.ſz quaten⁹.z ideo gl.hu⁹.l.nō est necessaria. ¶ In tex.ibi que res facit id est effect⁹ ꝓcedens ex ſignificato horū verborū. ¶ In tex.ibi.vſ igit.z hoc est verum qō vſ inspecto rigore verborū:ſz ita videat non obligat ex facto extraneorū:vt
a ſ.in ver.ſz quaten⁹.ſm Pe. ¶ In tex.ibi alienū factū[a] Jn
hoc aduerte z cōclude † qō vbi quis ꝓmittit factum alienuz
2 regulariter nō obligat:vt hic. ¶ Fallit vbi quis ꝓmittit se
facturū z curaturum:vt.ſ.de fideiuſ.l.sicut.z.l.stipulat⁹ es.
¶ Secūdo fallit in stipulatiōe ꝓtoria vbi obligat ꝓmissor:
licet nō ꝓmittat se curaturū:vt.ſ.eo.l.quoties quis. ¶ Tertio fallit vbi ꝓcedit cōtractus de cuius natura promissor est
obligat⁹ de facto omnium:vt.d.¶.quānis.z.l.habere licere.
¶ Quarto fallit vbi quis promittit factum alienum nō respectu persone sed respectu rei in cōtractum deducte.sic ꝛelligit.l.si ita quis.¶.de euictio.z hoc tenuit Pe.vt refert Ly.
in.vſ.q.in.l.i.C.de procura. ¶ In tex.ibi pōt ꝓmittere fustē
tatur ergo stipulatio pene z interesse quevenit per modum
accessionis ad primam.licet prima nō teneat:nō tamē facit
primam esse validam.Sed operaꝫ vt metu pene pareat prime sic.C.de contrahēda stipula.l.nuda.z gl.hic in verbo penam. ¶ † Et Bart.hic vltimo querit de eo qui vendidit rē
3 z promisit emptori eum defendere de iure z de facto:qd operentur illa verba.z dic vt in eo. ¶ In gl.in verbo vel quāti.
ibi quando non interest ſtipulantis.hoc verū quando pena
est in ſtipulatum deducta:quia tunc regulariter non inſpicit
interesse:vt in.¶.alteri.hic allega.Secus si pena promittat
pacto quantūcunq; vestito contractus coherentia:quia tūc
inſpicit interesse z alias peti non pōt.¶.de seruis exportan.
l.seruus.ea.l.z ibi per gl.z de hoc dic plene in.l.vna.C.de sen.
que pro eo.tangam.ſ.eo.¶.alteri. ¶ Sequitur in gl.vel a iudice.hoc reprobaꝫ per omnes.Jam ex sentētia iudicis delegati oritur actio:z illa executioni inan datur vt sentētia ordinarij:vt.¶.de re iudi.l.a diuo pio.¶.sententiam rome dictā.
¶ In glo.in verbo successores.ibi non ergo de iure litigat.
z tamen ſtipulatio committit. ¶ In ea glos.ibi.l.siue apud
acta.Hucusque ver.adde z continua ver.vel dic qui est in fine gl.
4 Et ex hoc z ex illo ver.no.diligenter † qō qui de re sua apud
alium constituta promittit controuersiam non mouere possessori:per hoc non transfert dñium eiusdem in ſtipulatorē.
subaudi nec vsucapiendi conditionem.qō diligēter no.z est
casus in.l.ſi pro fundo.C.de transactio.licet illa solum i trāsact.loquatur:z istud idem contrarium.ſ.in ver.ſi.item cū hec
stipulatio.z ibi ponitur alia solutio que est verissima:vt ibi
dicam. ¶ In eadem ibi.item videt hec stipulatio idem con
5 tinere qō trāsactio. † Et sic videt qō sicut transactio[b] pōt fie
b ri sup re aliena:vt.C.de transactio.l.ſi pro fundo.sic z hec stipulatio habere licere etiam ad rem alienam pertineat:q; ꝙ
est falsum:vt.ſ.in.¶.quesitum.Sed respōde vt sequit qō illa
stipulatio z trāsactio sunt diuersa:z differūt in multis:vnde
non est bona argumētatio de trāsactione ad hāc stipulationē. ¶ In eadem ibi.ex liberalitate mera interponi pōt.z sic
nullo dato vel retento qō in transactione nō est. ¶ In eadē
ibi.vel furti non agam. In trāsactiōe autem secus:casus est
in.l.qui cum tutoribus.ſ.de trāsactioni. ¶ In ea.ibi nec est
ſ.hic est tertium ɔium huius gl.z sol.qō hec stipulatio habere licere:q; ius tātum continet regulariter ex pte vtriuſq;
etiā si factū extraneorū comprehēdat cum stipulatiōe pena
li:non tū ꝛmittit pena:nisi extraneus de iure cōtrouersiam
moueat. ¶ In ea.ibi vel ꝓmittenti cōmitti pōt:ſz attēto ri
gore iuris:ſz attēta equitate sic:vt i.¶.si seru⁹.hic alle. ¶ In
eadem ibi:ſz vbi.hic ponit quartam ɔium. ¶ In ea.ibi.l.si
seru⁹ pluriū.¶.i. Conclude ergo qō hec stipulatio habere licere de sui natura ex vtriuſq; pte ius continet z nō factū:vt
ſ.eod.in.¶.hi q sunt. Fallit vbi non pōt nisi solū ad factū referri:puta q; seruus ꝓmisit:aut stipulatus est habere licere:
vt.ſ.in ver.sed si seruū.vel illud qō in stipulatione versat solū sonat in factum.vt.ſ.e.in ver.cū vero stipulaꝫ.z ideo ex facto extraneorū non obligat ꝓmissor etiam ad penā si cōtrouersia est mota de facto:vt hac gl.¶.e.in versi.nec est contra. Fallit nisi ex natura ꝓcedentis ɔctus hec stipulatio sibi hoc
attribuat argumē.l.exceptionem.¶.q autē.ſ.de actio.empt.
Si aūt ipse ꝓmissor veniat ɔ de facto:similiter hec stipulatio nō cōmittit:nisi solum ad sumptus litis ante latā sententiā sed post eā latam cōmittit ad penam si ꝓmissa est vel ad
interesse totale. Ratio est:q; non pōt allegare iniam latā ꝓ
se iniquam esse:vt hic glo.dicit. Et hoc modo cōcorda ꝓpe.
qui dixit hanc stipulationem committi ex cōtrouersia facti
contra promissorem z eius heredem:q; ante sententiā ꝛmittitur ad sumptus tantū:post sententiā ad totum.z opi.Ja.
de are.Old.communiam aliorum dicentium qō ex ꝙrouersia
facti non committit etiam cōtra promissorem:q; verum est
qō non committit in totum ante sententiam.

Si quis forte. De quacunq; iuris ꝙtroversia moueat de iure stipulatio illa ꝛmittit.h.d. ¶ In tex.ibi cui aliqd minuit ex iure q habuit ſcz ipſe ꝓmissor. Et sic est hic casus rotundus:qō cū
hec stipulatio habere licere:idē importet qō stipulatio ꝙtroversia nō mouere de iure:qō si ꝓmisit alicui nō mouere cōtrouersiā de iure de fundo vel domo:ſtelligit ꝓmisisse de vsu
fructu vel seruitute:z si monet tenet ad penā si promissa est
sed licet teneat ad penam non propterea illius iuris dominiū trāstulit in stipulatorē:sicut nec trāstulisset dñium rei si
ipsum habuisset.vt.¶.proxi in glo.mag. ¶ In gl.in versi.
ꝙtroversiā.ibi.z cū effectu.hāc solutionē tenui.¶.primo.
in glo.magna.z ita tene vt omniū saluet opinio. ¶ In eadē
ibi.¶.de euictionib⁹.l.habere licere.ibi loquit in stipulatione habere licere interposita ex causa ꝓambuli cōtractus:nō
assumunt sibi naturā illius cōtractus. ¶ In gl.que incipit.
l.is.ibi.est suū ius.ſ.ꝓmissoris. ¶ In gl.i verbo.qō habuit.
ibi.l.qō ad seruitutem.z ibi plene notatur.

Quesitū. Pro re aliena cadit stipulatio habere licere:nisi esse postea promissoris icipiat.
si tā pena fuerit adiecta cōmittet.h.d. ¶ Et intellige qō cōmittit inquātū extrane⁹ de iure moueat ꝙtroversiā:nō autē
si de facto:vt dixi in gl.magna.ꝓin.huius legis. ¶ In text.
ibi.si ꝓpria ꝓmissoris esse cepit.ſz ex quo a ꝓncipio fuit nulla z pure interposita:ergo nō videt tractu tēporis confirmari ſm ea q̄ dixi in.l.si rē meā.¶.e. Sed respōde qō hec stipulatio habere licere habet cām successiuā:z ideo in ea singula
momenta tēporū inspiciunt.vnde ſm momenta considerare debemus an valeat necne. Casus est hic.l.cōtraria loquit
in stipulatione que consumebaꝫ mōcto.z hoc adde ibiq; doc.nō ponunt. ¶ Sequit litera cū neq; per eū:ergo a ꝙtrario si per eū vel successores eius cōtrouersia moueret quātūcunq; de facto:q; de iure moueri nō poterat:ex quo res erat
aliena ꝛmittit stipulatio.z est verū lite pendente ad sumptus
post sententiam ad totum:vt dixit glo.magna huius.l. ¶ In
glo.in verbo cepit.ibi.stipulatio nō valet.hec gl.videt contradicere glo.¶.precedentis.in verbo controuersiam.z glos.
magne princ.huius legis.Sed concorda vt pluries dixi:q;
re extante semper aliena promissor contrafaciendo de facto
non tenetur ex stipulatione:sub audi in totum vt hac gl.vbi
post latam sententiā z ante latā tenet ad sumptus:z si nihil
obstat.

obstat. ¶ Sz videndum restat quomodo cōmittitur hec stipulatio cum promissor:si post promissores superuenit ius de nouo:cum ad illud non sit facta relatio:nec in remissiōe veniat ius de futuro:nisi de eo mētio facta sit in remissione:vt
ſ.eo.l.g rome.¶.duo fratres.z de trāsactionib⁹.l.q cū tutoribus.i ꝓin.dic qō q̄sq; promissor promittēdo liberaꝫ:q; perfecte implenit qō promisit:z tūc si quid iuris sibi superuenit
illud exequi pōt:z nō obstat sibi ꝓmissio. Quandoq; non liberatur promissio tamen tenet:z tunc ius superueniens sibi
cōfirmat ius in persona stipulatoris:vt.l.si a titio.¶.de rei vēdi.z.l.apud celsum.¶.si a titio.de doli exceptio. Quādoq; nec
liberatur nec obligaꝫ considerato presenti statu:z tunc ratio
ne iuris superuenientis incipit obligari. Et iste est casus hic.
1 ¶ ¶ Promittens nō facere vel non edificare in tali suo fun
do si illum vēdit z emptor edificat pōt conueniri.

Sicut autem. Stipulatio hec cōmittit contra ꝓmissorem z successores ei⁹ z stipulatori z successoribus eius. hoc dicit iste ¶. ¶ In
gl.i verbo el succedūt.ibi.l.si pro re.¶.i. Jbi gl.dicit qō si stipulantis nō interest:puta quia rem donauit alī non cōmittitur tūc stipulatio hec.z dicit verum:quia stipulatio hec ad
1 interesse scōmittitur. † Et facit hec glo.ad questionem quotidianam de eo qui vendidit fundum sub pacto ne ibi edifica
retur.z deinde cum per plures man⁹ ambulasset forsitā vltimus fecit opus:illevltimus non tenet ex stipulatu:maxime
a si hoc ignorauit:sed ꝓim⁹ autor tenetur[a] ex eo quia nō curauit qō opus nō fieret ſm Dy.z bene.vt notat per eum in.l.
ſi.¶.de operis noui nuncia.z.l.fluminum.¶.adꝺicit.de damno infec.p Ly.in.l.ea lege.C.de condi.ob causam. Angelus.
1 ¶ ¶ Verba cōtractus debent intelligi secūdum rationē subiecte materie:z 2ditionem personarum contrahentium.
2 Possessio quomodo ꝓbatur per testes.

Ibi qui sunt. Hec stipulatio ꝙtinet ius si pōt
als refertur ad factum.h.d.vsqꝫ
ad.¶.hoc quoq;.z hūc.¶.declarani in gl.magna princ.huius
1 l. † Et no.verba cōtractus debere intelligi secundum rōnem
b subiecte materie[b] sic in.l.damni.¶.sabini.¶.de dam.infec.z secundū conditionē plonarum contrahētium:vt hic.z.l.plenū
¶.equitē.de vsu.z habi. ¶ In tex.ibi tñ ad naturalē possessionē. Accipiꝫ hic naturalis possessio ꝓut in sola facti detentione.cōsistit.illa enim q̄ vere naturalis est admiculū in
ius hz:vt patet in fructuario tātum naturaliter possidente:
vt.l.naturaliter.¶.de acqui.pos. Jllius aūt seru⁹ non est capax ꝓpter iuris admiculū supradictū. Quod ergo dicim⁹
seruū vel monachū tenere conuenientib⁹ oculis domini vel
abbatis:itellige de facto put asinus tz sellā:vt.¶.de manumiſ.l.iiij. ¶ In gl.in xbo hoc ibi qō in seruū non cadit.nec
ob.¶.de acq.pos.l.i.¶.itē acquirim⁹.z.l.qō seruus.qhīn eisdē
2 no. ¶ In gl.in verbo ita stipuleſ.ibi que facti est.hāc glo.reprobat Pet.q ſm hoc sequereſ qō agēs interdicto vti possidetis si pduceret rusticum i testē nunq; posset obtinere ɔ
possessore:vt.l.i.z.l.si duo.¶.creditores.¶.vti possidetis. Jtē
secūdum hoc nunq; posset qs probare vsucap.cū nō procedat nisi ex scientia:nō ex naturali sola:vt.l.acquirere.in fi.¶.de
acq.rerum do.ſz falsum est.z ideo tene gl.q; naturalis cadit
in sensu testis:z ideo de illa deponit:nō autē de ciuili. Et pbata naturali necessario infertur ciuilis ex quo actor dicit se
ciuiliter possedisse.z hoc tenet Bar.hic z alī.Petrus solus
fuit in hac opinione z non bene.
1 ¶ ¶ Jmpersonalitas an z qñ vitiat stipulationem.
2 Clausula promittēs defendere de iure z de facto:qd operatur.
3 Stipulatio recepta pro se z suis heredibus est vnica.

Si quis ita. Stipulatio interposita sup eo q̄
est executiuum iuris psonalis nō
trāsit ad heredes.h.d. ¶ In tex.ibi sed si non adierit scilicet
1 mihi. † Et sic est hic casus qō impersonalitas ex pte stipulatoris stipulationem non vitiat.idem si ex parte promissoris
2 in verbo executiuo:puta promitto tibi q̄ satisfiet:sed si est i
c verbo obligatiuo:† puta satisfiet tibi z nō est verbum ꝓmit
to:c tunc stipulatio nulla est:vt in aut.si quando.C.de cōsti.
pecunia.z ibi plene p Ly.vnde dixit Ray.qō si in instrumē
to procurationis adiecta sunt illa verba volensq; procurato
rem suum releuare ꝛc.promittit pro eo de iudicio sisti z iudicatum solui nō irritatur promissio ex causa incertitudinis.
nam intelligit ꝓmisisse omnibus quorū interest z interesse
se pōsit.tene mēti. ¶ In gl.in verbo.ibi aut.si quando.sol.
vt ibi dixi in tex. ¶ In gl.in verbo fructus.ibi heres verovt
casalem.hoc cōtradicit principio.nā si duo sunt vsufructus
ergo non mutatur nomē:quia tam in testatore q̄ in herede
erit vsufructus.dic ergo qō vbi testator primo stipulaꝫ est
sibi vsum fructū:z deinde stipulaꝫ sibi suoq; heredi vti frui
licere:tunc mutatur nomen:vt in gl.q; in defuncto fuit vsufructus:z sic seruitus in herede est sola perceptio fructuū:et
sic causa vsusfructus differūt enim hec inter se habere vsum
fructum vel potētiam percipiendi fructus:vt.l.fundi trebatiani.¶.de vsufruc.lega. ¶ In glos.in verbo idem proba.ibi
3 qō hic nō est. † Nota bene qō stipulatio recepta pro se z suis
heredibus est vnica tātum cum quis stipulatur id qō de sui
natura est trāsitoium ad heredem:z ideo vnica actio nascit
z vnica preſcriptio.pro hoc ¶.e.l.eum qui ita.¶.j.vbi heredis
persona superuacuo comprehenditur.facit.¶.eo.¶.sicut.ver.
z nihil intererit. Petrus autem dixit contrarium z male.de
quo hic per Bar.in his autem que sui natura transitoria nō
sunt:vna est stipulatio in persona defuncti:alia in ꝑsona heredum:vt patet in litera:z ideo heredes petere debent renouationem vsusfructus. In his autem que non habent determinatam naturam vt feudum z emphyteusis:ſz transeūt z
non transeunt vt contrahentibus placuerit:sunt stipulationes plures:vt notatur i.l.ij.C.de iure emphyteo. ¶ Ultimo a
scias qō qui stipulatur sibi vti frui licere stipulaꝫ factum vt
hic:secus si stipuletur licere sibi ius vtēdi fruendi sibi esse.nā
tunc stipulaꝫ ius:vt.l.vti frui.in ꝓin.¶.si vsusfru.petatur.
1 ¶ ¶ Stipulatio dolum malum abesse affuturūq; esse ad ꝓmissorem z eius heredes coarctatur.
2 Stipulatio habere licere continet ius z non factum.
3 Stipulatio habere licere quas personas comprehendat.
4 Stipulatio habere licet an z quando et contra quos committatur.
5 Stipulatio habere licere committitur etiam si mouet cōtroversia de aliquo iure rei in stipulatione deducta.
6 Stipulatio ista committitur stipulatori z suis successoribus vniuersalibus tantum.
7 Promittēs rem alienam habere licere:quid operatur talis stipulatio.
8 Stipulatio habere licere acquiri potest nobis per nostros b
subiectos.

Si quis dolū malum. ¶ † Stipulatio doluz
malū abesse affuturum.q; esse ad promissorem z ei⁹ heredes
coarctatur:dol⁹ autem extraneorum nō venit nisi pena aut
interesse ꝓmittatur si non fiat.hoc dicit. ¶ In glo.in xbo
an rei.ibi.solue vt ibi:quia ibi promisit fe facturum z curaturum:z ita dixit Pet.ibi poni casum debere.z hoc sequebaꝫ
Ray. Vel dic qō ibi stipulatio dolum malū abesse vel habere licere ibi continēt factū extraneorum nedum ꝓmissoris z
suorū heredum ꝓpter naturaz ɔctus cui adherebat:ex quo
debebat prestari omne dānum procedēs ex cautione vel dolo cuiuscūq; extranei:vt dixi.¶.ea.l.in ꝓin.ſz cum in stipulationib⁹ faciēdi succedat obligatio ad interesse:vt.¶.e.l.stipula.nō diuidun.versi.celsus.quare est necesse adꝺici penā vel interesse si nō fiat.dic q; tūc succedit cum stipulatio primitiua
est vtilis. Sed hec stipulatio habere licere vel dolū malum
abesse:quaten⁹ de mero rigore ꝙtinet extraneorum psonas
inutilis est:z iō non pōt cōmitti stipulatio ad interesse que
nō committit nisi ꝓpter morā. Sed cū ipsum interesse vel
pena specifice in stipulationē deducit:tunc non ꝛmittit ꝓ
pter moram ſz ꝓpter cōditionis euentum:vt dicā in.¶.alte
ri.¶.e. ¶ Ultimo dixit Placētinus.¶.e.l.idē iuris.qō stipu
latio hui⁹ forme habere licere ꝙtinet mirandam nouitatem
subtilē subtilitatē:z qō nemo quasi eā poterit ruminare. Je
circo vt eā habes perfecte cōclude primo † qō hec stipulatio
2 habere licere cōtinet ius non factū:vt.¶.eo.¶.hi qui.versi.nō
enim. Et est sensus qō in ea vertit hoc solum qō stipulatori
z suis heredib⁹ controuersia de iure non fiet. Hoc autē fallit primo ratione pſone stipulantis aut promittētis qui non
sit capax iuris. Exemplum in seruo promittēte vel stipulante habere licere.¶.eo.¶.sed si seruus.z idē in filio iure isto digestorum:ſz qō patrimonia pleno iure querebant:continet
ergo tunc meram cōtrouersiam facti:z ad illam solam potest
gitur actiue z passiue:vt sic stipulutionis verba aliquid operentur:nec missa intelligant ad vanum:vt.d.¶.sed si seruus.
ver.si mihi videt. Secūdo fallit si illud qō in stipulatiōe xsatur facti est z in mero iure cōsistit. Exemplum in eo q̄ stipulatur sibi vti frui licere:vt.¶.e.¶.si quis ita.ipſum enim vti
z frui est facti z in solo facto consistit:vel in eo qui stipulatur
sibi licere tenere de facto:vt.¶.eo.¶.hoc quoq;. Si quis autē
stipularetur sibi licere ius esse vti frui hec stipulatio ius continere vt habere licere:vt.l.vti frui ¶.si vsusfruc.peta. Jtē fallit cum hec stipulatio habere licere interponitur sup contractu de cuius natura non debet fieri cōtrouersia nec q̄ de iure

a ¶ Sed primus. autor tenet. Circa hāc opi.ange. de ꝓmittente nō edificare z aliena vis z is in quem devenit edificat ꝛc.vide gl.z doc. in.l.iij.¶.opus.de alie.iudi.mu.cā fac.Bar.z Ang. in.l.ſi.¶.de oper. no.nū.et facit in simili.l.cum filiꝰ. ¶.j.e.ti.

b ¶ Scōm rōnem, subiecte materie adde imo verbū ꝓcisum recipit limita.scōm rōnez subiecte materie vide pulchre ange.in.l. stipulat⁹ sum.¶.e.z verbuz principalī exponit:id est exꝑsiz ꝓpter subiectam materiam.tex.est cū glos.z ibi ang. in.l.ſi pignori.¶. qui ferramēta.¶. de fur.pro dicto ang.h vide Bal. in ru.C.de cōtrahēda emptio.in ix.q.

c ¶ Verbū ꝓmitto. Adde qd importēt ista verba promitto defendere de iure z de facto.vſq ꝓ Bal. i.l.ſi.C.de ac.ēpt. Joā.de ana.in.c. olim.ō accu.per. de ancha.cōsilio. lxxxiij.icip. omisso primo dubio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nec̃ de facto. Exemplũ in conductore: vt.l.ex conducto. ff. si fundus. ff. loca. vbi est tex. Item fallit vbi cõtrouersia etiã de facto mouetur p promissorẽ vel eius heredẽ: q: tunc committit diuersimode tñ. nam ante sententiam cõmittit solum ad sumptꝰ litis: post sententiam ad interesse totale: q: pmissor q obtinuit non põt allegare sententiam latã iniuste ꝛ maxime cũ locupletaret cum aliena iactura. ꝛ. ff. e. l. in prin. ĩ gl. magna. in verbo successores. plene dixi. ¶ †Sedo cõclude qõ hec stipulatio habere licere attẽto rigore dictoꝝ verborũ cõprehẽdit psonam pmissoris suoꝝ heredũ ꝛ ceteroꝝ quorũcunq; ꝛ ideo re'pectu ceterorũ est nulla quasi cõtinẽs abnutinũ simpleꝛ: vt. ff. ea. l. in prin. Fallit vbi pena sit apposita si ꝛ fiat aut aliqd pmissum noĩe interesse: quo casu metu pene vel itereſſe paret pmitiue: nõ dico qõ valeat pmitina vt. ff. ea. l. in pn. ver. at si qs velit. ꝛ hoc. ff. Sedo fallit ratione Octus cui adheret: de cuius natura prestari debet euictio. quocũq; euincẽte. sic itelligit. l. habere licere. de euic. ꝛ. l. emptorẽ ff. qui autẽ. de act. emp. Tertio fallit cum qs promittit se facturum ꝛ curaturũ alĩ: habere licere: vt. l. inter stipulantẽ. in prin. fcõm vnam lec. ꝛ bonam. ĩ. e. ꝛ. ff. ea. l. in prin. ¶ †Tertio principaliter cõclude qõ hec stipulatio habere licere cõmittitur non solum ex facto promissoris ꝛ suoꝝ successorum vniuersaliũ de iure controuersiã monẽtium: ſz ex facto successorũ singulariũ quos tamẽ ipse promissor poterat prohibere: vt. l. fluminum. ff. quanꝫ. ff. de dã. infec. ¶ † Quarto principaliter cõclude qõ dicta stipulatio cõmittitur non solum si de iure controuersia fiat de tota re in stipulatione deducta: imo ꝛ si de aliquo iure ei⁹: puta vsufructu vel seruitute: vt. ff. e. ff. si qs forte. ¶ †Quinto principaliter cõclude qõ hec stipulatio cõmittit si ipulatori ꝛ suis successoribus vniuersalibus: non autẽ particularibus: quoniam obligationũ psonalium natura est vt non sint transitorie de vna psona in aliam. ff. e. ff. sicut autẽ. licet fallat quandoq; ꝙ fit trãsitus: vt l. ſz ꝛ si quid. ff. si operas. ff. de vsufru. dic vt ibi. ¶ †Sexta pn cipalis cõclusio est qõ qui promittit rẽ alienam licere habere simpliciter: licet hec stipulatio nullius momẽti sit a prin. eo qõ impossibile est cõsiderato illo statu ipsum de iure controuersiam mouere: tñ si res postea incipit esse sua vel acquirit aliquod ius in ea cõualidatur ꝛ pmittitur illa si de re vel eius iure cõtrouersia fiat: ꝛ tũc committitur ad totum: q: i totum contra stipulationẽ venit. Hec obſt. qs stipulatio inutilis a principio nõ cõualidat ex successiua temporis: vt dixi. ff. ead. l. ff. qſtum. Vbi vero nullo modo efficiatur sua nec ius acquirat in ea: tũc impossibile est eam ĩ totum committi: vt dixi ante sententiam: ſz bñ potest cõmitti ea etiam durãte alienatione ad sumptus litis: ꝛ post sententiam committit in totum. casus. ff. eo. ff. quesitum. ibi cum nec̃ per eum ꝛc. Et sic a cõtrario cum per eum vel eius heredem fit contra committitur stipulatio. ꝛ hoc sensit dicta glo. magna. ꝛ illa fuit opi. Pet. quam secutus est Bar. ꝛ bene: ꝛ omnes alĩ qui dicũt nõ posse cõmitti intelliguntur qõ non potest committi ante sententiam in totum: sed post sententiam sic. ¶ †Septimo ꝛ principaliter cõclude qõ hec stipulatio habere licere: q: ꝓtinet ius non factum acquiri nobis potest per subiectos potestati nostre: sicut ꝛ quodlibet aliud: vt. d. ff. hi qui sunt. Secꝰ autem si in ea deducat merum factum vt est detẽtio asinus: vel qõ nostro iuri subiectis ire agere liceat quod in facto mero consistit: vt. d. ff. hi qui. ver. cumvero. ꝛ insti. de stipu. ſerno. ff. si cũ factum. Nunc habes ruminatam istam subtilem subtilitatẽ.

¶ His visis queram⁹ quid sensit Placent. per verba predicta. imaginor qõ iurisc̃sultus equiparauit hanc stipulationem habere licere illi idiuidue stipulationi p te nõ fieri quominus mihi ire agere liceat: in qua si vnꝰ heredum promissoris contrafacit contra omnes pena committit: q: interfuit stipulatoris a nemine phiberi. Et si vni heredum stipulatoris fit contra: quia illius solius interest: illi in effectu cõmittitur stipulatio penalis: alĩs autem coheredib⁹ doli obstat exceptio. Non enim videtur hec equiparatio bona cum hec stipulatio habere licere continere contineat quid indiuidũ ꝛ illam rem ratam haberi ꝛ controuersiam non moueri: vt ff. cato. coniuncto. ff. si quis forte. ff. ea. l. ꝛ ideo inquãtum res que in stipulatione habere licere versatur fit diuidua si hãc equiparationem facimus: pro certo illa est miranda nouitas inquantum autem ad rem indiuiduam referamus: nulla miranda nouitas nec̃ subtilis subtilitas. Potuit considerare Placẽ. secundo: quia cum seruus aut filius stipulatur qõ in iure cõſistit siue stipuleꝛ sibi: siue stipuleꝛ domino: sine stipuletur impersonaliter semper stipulatio tenet: vt. l. i. ff. de stipulatio. ſernorum. ꝛ tamẽ licet hec stipulatio ius cõtineat si seruus aut filius stipulaꝛ sibi attento rigore ꝛ significato verborum hec stipulatio nulla est nihilq; domino aut patri queritur ſz ex benegnitate hec stipulatio sonat in factũ: vt in. ff. qõ si seruus. cum sequẽti. Potuit considerare tertio Placent. qz hec stipulatio interposita sup alio contractu nõ committit nisi demũ re euicta: ꝛ sic lata sniã: vt. l. euicta. ꝛ. l. habere licere, de euictioni. ꝛ. l. at qui natura. ff. si me absente. ff. de neg. gest. ꝛ tñ hic committitur incontinẽti controuersia mota nõ exceptata ꝓtestatione litis: vt. ff. in. ff. si quis forte. Sz in hoc cõsidera qõ ad interesse particulare committitur incõtinẽti controuersia mota ꝛ quottidie crescit interesse: pinut crescũt sumptus ꝛ expẽse: vt. l. i. ff. si fine. ff. cum autem. j. ff. ratam haberi. ꝛ eo modo committit si adheret alteri contractui. Ad penam autẽ que vnico momẽto committitur conclude qõ ex facto promissorum incontinẽti cõtrouersia mota committit qz tunc verũ est inquietato nõ licuisse habere: nec põt ingratus refricare qõ litẽ mouit iniuste: quoniam suam turpitudinẽ allegaret. Cum autẽ alius mouet litẽ non committitur pena nisi lata sententia qz tunc cõstat stipulatori nõ licere habere. ꝛ ita decidit gl. in dicta. l. habere licere. licet gl. in. ff. quesitum. videat tenere qõ pena non cõmittatur nisi lata sententia qñ quis promisit habere licere rẽ alienam. Illud autem sciaꝫ qõ vbi factũ extraneoꝝ continet stipulatio hic etiã lata sententia: põt promissor dicere rẽ nõ fore euictã de iure: nec sententiam latã fuisse iure: saluo nisi ipse defensiõi litis affuerit: vel vbi requisit⁹ vt ad sit hec recusanit ꝛ sententia trãsiit ĩ rẽ iudicatam: vt. l. herẽnius. ff. gaia. ff. de euictioni. dic vt ibi. Angelus de Perusio.

Que persone. Põt quis ĩ stipulatiõe adiũgere psonã heredis ꝛ patris etiam adoptiui. h. d. ꝛ intellige vt in gl. Angelus.

1 ¶ Rogans restituere icerte persone post mortẽ: puta pauperibus quos elegerit: non põt eligere pauperes in vita.

Inter certam. Debitũ ad diẽ certam ante diez dari põt si promissoris commodo dies fuerit appositus: soluens autem debitum ad diem incertum non facit quod promisit soluẽdo ante diem hoc dicit. ¶ In glo. in ver. incertam. ibi: puta ante diem. dic ꝙ ibi ꝙditio omnino extitura est ita ꝙ semp se habet ad esse ꝛ vniformiter esse: puta promitto tibi si celum digito nõ tangam: tunc hec promissio pura est omnino ꝛ non in diẽ: ꝛ iõ protinꝰ agi potest. Sed vbi non est vniformiter extitura: q: ignoracur tẽpus: licet omnino extitura sit: tñ in diẽ est. Exẽplum promitto tibi cum moriar. nam ꝛ mori necesse est: sed qz nescitur hec stipulatio in diẽ est. ꝛ ideo ante diem nõ agit ꝛ hoc voluit hec gl. sed dies dicitur hic incertus. ¶ In glo. in verbo dari potest. ibi: sed si ante. Solue illa ꝓtraria: vt hic per Bar. † Attende tamẽ qz rogatus restituere post mortẽ incerte persone: puta pauperibus quos elegerit: non põt eligere pauperes ĩ vita quin variare possit tẽpore mortis: quoniam non potest inferre preiudicium pauperibus viuentib⁹ mortis tempore p iam electos in vita qui forsitã decesserint. Si tamen eligens in eadem voluntate perseuerat confirmat electio ex tunc: ꝛ ita iam pluries consului: probaꝫ in. l. cũ pater. ff. hereditatẽ. ꝛ. ff. a filia. de lega. ff. no. gloſſ. in. l. post mortem. C. de fideicom. ¶ In gl. in verbo qui promisit ibi. f. tantum ibi: q: plus. hoc eſt falsum secundum Bar. ꝛ bene. Non enim facio plus ꝙ debeam cum nihil debeam: ſz facio aliud omnino. ¶ In ea. ibi: ergo locꝰ est repetitioni si soluit ignoranter: q: forte debẽs sub conditione credebat se obligatum pure. Nam si sciẽter nullo modo repeteret: vt. l. j. ff. de condi. inde. ꝛ ita dicit gl. in. l. qui promisit. de condi. indebi. Pet. ꝛ Ray. tenẽt oppositum quibus adhereo per. l. sub conditione. ff. de soln. ꝛ per rationem quia qui soluit non intelligitur soluisse animo donandi: ſz potius dissoluendi obligationẽ conditionalem in eius euẽtum: ꝛ ideo cessat omnis presumptio donationis: ꝛ hz locum repetitio conditione saltẽ defecta. ff. de sol. si cum aurum. tene menti.

1 ¶ Stipulari alteri nemo põt: nisi sua interſit.
2 Stipulari alteri põt quis ex more anime ꝛ in certis alĩs casibus.
3 Pena adiecta in contractu an ꝛ quando presumaꝫ in fraudem vsurarum.
4 Pena an ꝛ qñ possit ascendere duplum vel quadruplum.

Alteri. † Alteri stipulari nemo põt nisi sua interſit. hoc dicit vsq; ad. ff. in stipulationibꝰ. ꝛ iuge ff. si quis insulam. vsq; ad. ff. si qs ita. ff. eod. ¶ In glo. in verbo conuenit: ibi. l. seruus. ea. l. hoc tene qõ pena non debetur nisi sit in stipulatiõe deducta: secus si in pactum licet vestitũ per. d. l. seruus. vbi est casus. ꝛ hoc tenet Bar. Fallit forte vbi obligatio primitiua ad nullius tertii preiudicium tẽdit. nã idem tunc debet operari pactum vestitum qõ stipulatio cũ ex eo regulariter actio oriatur: vt l. in bone fidei. C. de pactis. Nec ob. d. l. seruus. qz ibi pactũ in odiũ tertii erat collatũ: sura autẽ licet similis sit pene semp debeꝫ ex pacto: nisi adiecta sit pecunie fenebris: vt. l. ff. his. C. de vsuris. Et ita hoc vltimũ tenet Bar. idistincte. † Tu adde qz si pecunie fenebri adiicia
2 a tur debeꝫ ex pacto in pecunia traiectitia [a]: vt. l. periculis. de nau. fenore. ꝛ i pecunia mutuata p rem publi. aut ciuitatem. vt. l. etiã. ff. de vsuris. ¶ In glo. in verbo nihil interest. ibi cui naturalis est quesita vt alĩ detur si quesita est naturalis: ergo iure canonico corã iudice ecclesiastico poterit ĩ iudicium deduci: ꝛ sic poterit agi vt alĩ deb. arg. eorũ que no. per canonistas in. c. j. de pactis. hoc tamẽ non credo: quia agentis nõ interest illi dari. Intelligo ergo opinionẽ canonistarũ eo casu quo agẽs ex pacto nudo concludit ad dari vel fieri sibi: ꝛ sic pro suo interesse: ꝛ istum articulũ examinaui plene vltra omnes alios ĩ repetitione quam feci hic de. l. si certis annis. C. de pactis. dic vt ibi. ¶ Diligẽter autẽ no. cum gl. hic dicit queri naturalem obligationem stipulanti: vt fiat illud qõ est in stipulatione deductum: quia si sibi de hoc naturalis obligatio quereret posset ille stipulator agere ꝺ illũ tertiũ cui fieret solutio vt restituere it eidem stipulanti: vt. l. vero ꝓcuratori. j. de solu. tene mẽti. ¶ In gloſſ. in verbo interſit. ibi: quis. el. ff. in fi. Sed illa facit contra. nam ꝛ in pena ibi dicit inſpici interesse. Sz soluit illud ideo quoniam agenti ad penã non erat factum directo contra: hic sic. ¶ In eadem ibi. l. cum pena. vbi pena fuit adiecta loco contemptus. vnde non mirum si non consideratur interesse: ꝛ eo modo fuit adiecta hic. Et tolle regulã qõ pena tunc dicit adiecta loco contẽptus quãdo illius cui principaliter ꝓtra fit non interest: nec põt ratio nabiliter interesse. vñ si non paret sententie arbiter ipse principaliter contẽnitur: licet in cõsequẽtiam: ꝛ litigator qz igit arbitri non interest. Iccirco illa pena dicit loco contẽptus adiecta. ꝛ sic ꝛ in isto. ff. si bene ꝓsideras. ¶ In gl. in verbo quãtitas. ibi. l. i. ff. cũ scimus. Ibi recitat Accut. opinio. suam. et
3 deinde hoc thema in duo. ¶ † Primũ est an pena itelligatur adiecta ĩ dubio in fraudem vsurarum vt sic peti nõ possit ꝓsiderato qõ vsure sunt prohibite p quatuor cõcilia: vt ĩ aut. ad hec. C. de vsuris. Et dic omissis superfluis qõ pena cõditionalis adiecta dationi pecunie vel eiꝰ occasione: ps̃umitur adiecta ĩ fraudem vsurarũ, vt. l. iul. ff. ibidẽ. de actio. empt. vñ siue ipsi dationi pecunie sit adiecta pena siue ꝑpter dationẽ sit assumptus color: nõ debebit pena. Exẽplum si mutuaui pecuniã ꝛ stipulatus sum eã reddi ꝛ nisi infra certũ terminũ debitor apponet mihi pignora aurea vel argẽtea vel nisi tali die ꝓpareat corã iudice ad suscipiẽdum ꝑceptum de soluẽ do soluat mihi certum qd nomine penevt iã fiebat bononie ſm Ly. ꝛ Jac. bu. i. l. cum allegas. C. de vsur. Sinautẽ est adiecta facto qõ ꝑncipaliter deducebaꝫ in ☉ctu: tunc nõ presumit adiecta: ĩ fraudẽ vsurarum: qñ in talibus ꝓtractibꝰ sic cõsuetum est penas apponi. vñ si ps̃umeremus fraudẽ deriſoria esset ꝓsuetudo. sic itelligo. l. si dictũ. ff. de euic. saluo nisi obligatio pmitiua in pecunia ꝓsistens in ipsum factũ trãsferaꝫ ꝛ hoc mõ queraꝫ colo:. Exemplũ in. l. si ex ꝑcio. C. si cert. pe. Sinautẽ apponaꝫ dationi speciei tũc si excedat modũ legitimũ interesse totũ qz est supra presumã appositũ ĩ fraudẽ vsurarũ in eo qui est solitus fenerari. sic intelligo hãc glo. ꝛ. l. certi cõdictio. ff. qñ. ff. si cer. pe. ꝛ. l. vtrum. ff. de peti. here. ꝛ. l.
4 cum allegas. ꝛ. d. ff. ibidem. secus in eo qui nõ est fenerari solitus: alias infiniti cõtractus penales destruerent. ¶ † Secũdum membrum est an pena possit ascẽdere duplum vel quadruplum posito qõ non sit adiecta in fraudem vsurarum. et de hoc no. in. l. vna. ff. de sentẽtiis. per ☉y. insti. de act. ff. omnium. p Ly. in. d. l. vna. ꝛ per Buli. in. d. ff. quoniam. p Bart. hic unge qõ pena legalis potest ascẽdere quantum placet legislatori in conuentionali sta cum Bar.

In stipulationibꝰ. Verba stipulatio nis ambigua ☉ stipulãtem interpretanda sunt. h. d. ¶ In glo. ibi secus si dixit dona. quid autem si hoc verbum dona addaꝫ in penis an intelligeꝫ de. xx. an. de. x. dic vt hic ꝑ Bar. qui dicit intelligi de xx. Adde glo. no. l. fi. C. de prepo. agen. in re. lib. xĩ. ¶ In gl. in ver. dicere. ibi responde ꝛc. hoc est falsum. imo valet ꝛ integris. x. nec ob. j. eo. si mihi ꝛ titio. quia ibi vna. ſ. semel noiata sunt: hic autem bis. vnde ibi tractatur de iure accrescendi ꝙ non hz locum: hic de iure non decrescendi qõ no.

1 ¶ Solui an ꝛ quãdo possit domino ꝓ ꝺtracto facto cũ procuratore.
2 Procurator si stipulaꝫ sibi dari vel fieri domino suo: an valeat stipulatio.
3 Stipulatio alteri facta nullam parit actionem.
4 Tutor an ꝛ quando possit stipulari pupillo.
5 Stipulari alteri an possit actor vniuersitatis: ꝛ platus ecclesie ꝛ filius patri: ꝛ seruus domino.
6 Stipulari alteri põt quis in casibus infrascriptis.

Si quis insulã. In gl. magna. ibi agam si mea interest. † Nota ꝙ dicit mea interest: q: decidit expẽsse qõ si ꝓcurator vel negotiorũ gestor stipulaꝫ sibi ꝛ soluaꝫ domino: ꝛ sic ꝟba obligatiua ꝙcipit in personã suã: sed exercitium ĩ personam domini: qõ stipulatio inutilis est: saluo nisi ipsius stipulãtis interſit ea ꝫ vtilẽ fore. idem decidit gl. j. de stipulatio. seruo. l. i. in gl. ff. ibi ſz in procuratore distinguit Jo. vbi decidit qõ si procurator
a dño stipulaꝫ stipulatio est inutilis nisi sua interſit: fecꝰ autẽ si stipuleꝫ sibi noĩe dñi: ꝛ sic vtrunq; verbũ obligatiuũ ꝛ executiuum ĩ personã suã conferꝫ ꝛ idẽ decidit in. l. eum q. ff. iuliano. de ꝙstitura pecuñ. vbi est directe casus non violãdo literam: put Bar. faciebat. itelligit enim gl. ibi qõ debitor ꝙstituebat se ꝓcuratori soluturũ nomine dñi. Bart. autẽ ſz opositũ dicens qõ sufficit ꝟba obligatoria cõferri in psonam ꝓcuratoris vel gestoris: ꝛ valet stipulatio: ſz verba executiua cõferanꝫ in psonam dñi. allegat ꝓ casu. l. de. C. ad exhiben. sed nihil facit: q: ibi ꝓcurator fuit stipulatus restitui rem dño que erat dñi: ideo ibi valet ꝛ querit dño vtilis sine cessione ex equitate quadam. allegat etiam gl. ꝛ. l. fi. ꝓcuratori presenti. j. e. ꝛ illa similiter nihil facit: q: ibi dñs erat presens cũ ꝓcuratore stipulabaꝫ: ꝛ ideo stipulatio valet: ſz verba executiua sint ad eũ relata. allegat gl. l. procura. ex re. ff. de ꝓcuratori. sed illa similiter nihil facit: q: ibi loquiꝫ in procuratore stipulãte dari dño ex re dñi: ĩ quo casu vertiꝫ eadẽ rõ equitatis que vertiꝫ cum rem dñi stipulaꝫ. allegat gl. in. l. oĩbus. la. j. de pæto. stip. ꝛ illa simiꝫ nihil facit: q: ibi loquiꝫ in stipulatione pretoria ex qua querit dño vtilis ꝑpter equitatẽ que versaꝫ
2 in ea quãtũcunq; verba exectiua ad dñm sint relata. † Concludo ergo ꝙ qñ procurator vel negotiorũ gestor stipulaꝫ sibi dari vel fieri dño suo: qõ si ei⁹ interest stipulatio valet: si eius non interest stipulatio est nulla: vt hac gl. cũ concor. Fallit in quatuor casib⁹. Primo si rẽ dñi stipulaꝫ. Scõo si ex re dñi. Tertio si stipulatio est ꝓtia. Quarto si dñs presens est: vt ꝓ ex ꝓdictis. ¶ In ea. gl. ibi hic ꝓrsus est inutilis etiã si mea iterſit. ista vera ꝛ hãc teneas. qno. qõ dicit prorsus inutilis: q: ſm hoc nõ erit obligatio etiã naturalis: ꝛ est ipsa veritas. Nec ob. gl. ff. alteri. ff. e. q: illa loquiꝫ qñ qs stipulaꝰ est sibi dãdo alteri. nam tunc sibi queritꝫ naturalis vt alteri deꝺ.
3 † sed qñ quis stipulaꝫ alteri vt deꝺ illi eidem: tũc nulla nascitur[b] ꝛ ita itelligit hec glo. Ratio huiꝰ est: q: nulla nasci nun
b quã obligatio põt inter aliquos: nisi aliqõ inter eos negotiũ gestũ fit: sed iter stipulantẽ ꝛ ꝓmittentẽ nullũ negotiũ gestũ est: ex quo ad personã ipsius stipulãtis relata sunt finiliter b nullũ negotiũ gestum est inter ꝓmittentẽ ꝛ tertiũ q̃ absens erat. cum autẽ qs stipulaꝫ sibi ad dandũ alteri si sua interest obligationis initiũ in psona sua sumit effectũ ꝑpter duo cumulata: q: negotiũ secum gerit cum verba obligatiua sint in eum relata: ꝛ qz sua interest. si aũt tollis interesse de medio: tunc ſz queraꝫ sibi naturalis deficit ciuilis ex eo qz sua nõ interest: nõ ex eo q: secum negotiũ gestum nõ fit: q: solũ interesse cõſideraueꝝ ius ciuile. ¶ † In ea. ibi: vt ĩ tutore ꝛ curatore hoc specialissimũ fit: vt ſz verba stipulationis obligatiua ꝛ executiua sint collata ĩ psonam dñi: puta dixit tutor vel curator: promittis dño meo qõ dabis illi. qõ nihilominus hec stipulatio valet. Idẽ determinat glo. C. per quas pso. l. i. Itẽ in. l quoties. sub dubio forte. ff. de admi. tu. Idem in. l. multum. ĩ fi. glo. mag. C. si quis alteri vel sibi. Idem in. l. iũ. C. qñ ex fac. tu, ꝛ i. l. ff. ff. qñ ex facto tut. In eãdem sententiam Bar. hic inclinat. Ja. de are. tenet oppositũ qõ imo stipulatio nulla est: nisi saltem verba obligatiua ĩ personam tutoris conferantur: ꝛ administratoris ꝛ similiũ. ꝛ in hoc dicit differre eũ a ꝓcuratore vel gestore: quia ſz tutor nõ cõferat verba executiua ĩ se sed in personam dñi: ſz stipulatio in ꝓcuratore ꝛ gestore nõ: vt dictum est in ꝓcedentibus. Et ꝑ eius opi. nõ destruendo literam est casus in. d. l. quoties. vbi iurisconsultus statuit quo ordine pupillo absente tutor stipuleꝫ ꝑ eo: ꝛ vult qõ ĩ personam tutorũ concipianꝫ verba stipulationis. Pro hac opi. est casus similiter nõ destruendo literam ĩ. l. solutũ. ff. per liberã. ff. de pig. act. vbi per tutorem nõ acquirit pupillo: ergo nõ sufficit tutorẽ stipulari pupillo: nisi ꝟba recte cõcipiat in psona suimet. glo. tñ ibi dicit qõ per tutorẽ pupillo non queritꝫ ĩ his que ad suã administratiõnẽ nõ ptinẽt. Sed illa est diuinatio ĩ. d. l. iũ. C. qñ ex facto tu. ꝛ. l. ff. ff. eo. Dicunt qõ in. d. ff. per liberam. verum est qõ non queritur directa sed vtilis: ꝛ sic decidunt ille due gl. qõ vbi tutor vel alĩ adminiſ-

c ¶ In pecũia traiectitia. Addõ qõ alteri põt qs stipulari fauore aĩe glo. f. in. c. quoties cordis oculus. f. q. vñ. vide Bald. in. l. gñaliter. C. ff nõ nũe. pec. i. l. rõnes. C. de pba. vide oino Bal. i. l. illud. C. de sa. san. eccl. ꝛ Ang. met. j. i. ff. si qs insulaꝫ ea. l. vbi enũerat aliquot casus in qbus põt alteri stipulari.

b ¶ Nulla nascit. no. ex stipulatione alteri fctã non oriri obligationẽ naturalẽ q: prorsus inutilis est. Sz oino ꝑ limitatiõe hui⁹. ff. vide glosſ. i. c. quoties cordis oculꝰ j. q. vñ. Angel. in. l. si ita stipulatꝰ. ff. grisogon⁹. e. ti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

stratores similes cõcipiunt verba obligatiua ꝛ executiua in
persoñ̃ dñorum:dñs non acquirit directa sed tantũmodo
utilis:qđ̃ perpetuo tene menti. Sed adhuc hec diuinatio est
5 tenere cũ Ja.nisi qr nõ audeo p̃opter auto:itatẽ gl. ¶ In
eã,ibi,ꝛ actore vniuersitatis:ꝛ etiã p̃lato ecclesie:vt no.i.l.
enim qui.ff.si actori.de consti.pec. Idem dicas sine dubio in
persona serui ꝛ filĩ stipulãtium:qr omnia verba sunt ad pa
trem vel dñm relata:stipulatio vtilis est:vt.l.quotcũq;.j.eo.
ff.d.l.i.j.de stipu.ser. Attẽdelq; Bar.hic reprobauit glo.ber.
in.c.querelam.de elec.de in integ.resti.c.scisc̃itata.dicens qđ̃
etiam de iure ciuili snĩa lata contra pupillum vel adultũ vel
contra ecclesiam vel vniuersitatẽ valet:qꝛ sicut stipulationis
omnia possunt cõferri in personam eorum:ita ꝛ verba fuie.
Sed tu tene cũ Ber.qđ̃ de iure canonico hoc solũ sit ex quo
dã iure benigno ꝛ equo:nõ autẽ de iure ciuili rigoroso. Ra
tio est in promptu:quia ius directe instantie nõ est in pupil
lo vel adulto:neq; i ecclesia neq; in vniuersitate:sed solũ vti
le:vt.d.l.iij.C.qñ ex facto tuto.ꝛ.l.iij.ff.e.ti. Et idem ius vtile
hꝫ dñs i instãtia agitata p̃ procuratorẽ:m.l.si procurator.ꝛ.l.in
causę.de procu.ꝛ tñ verba sentẽtie concipiẽda sunt in psonã
procuratoris:vt.l.i.C.de sen.ꝛ interlocu. Nõ est:qꝛ instãtia dꝫ
terminari cum illo q̃ius directe hꝫ in ea. Cęterea verba iu
dicis non sunt verba tutoꝝ:nec possent quo ad ius directũ
operari idẽ nisi duplex fictio inducaꝫ si recte inspicis ff.l.j.
C.de dotis pmis. ¶ In ea.ibi casibus tũ.hec declara vt hic
6 per Bar.g recitat Bui. ¶ † Ex p̃dictis cõclude breuiter qđ̃
alter alteri stipulari põt in casib̃ infrascriptis. ¶ Primo si
sua interest pecuniariter ꝛ verba saltẽ obligatiua in eĩ̃ psõ
nam p̃ferunt:alias stipulat o nulla est:vt hoc.ff.cum cõcor.
¶ Secũdo si sua nõ interest ꝛ stipulaꝫ ei cui̇ potestati sup
positus est:vt ferñ filius aut monach̃:ꝛ per quecũq; verba.
3 Fallit in stipulatiõe habere licere ſm dicta p me.ff.e.ff.si qs
insulã. Item fallit in tutore ꝛ curatore habẽtibus admini
strationẽ legitimã:vt glo.dicũt. ¶ Tertio si verba obligati
ua ꝛ executiua ofert in personam sui:puta qꝛ stipulaꝫ sibi da
ri p̃o dño.idem si impersonaliter stipulaꝫ:quia vtrunq; sti
pulari videt noie domini:vt.ff.eo.ff.sicut autem.in ver.ꝛ nihil
intererit.idem si stipulet simplicit noie dñi alio non adie
cto:vt in glo.l.i.de stipu.seruo.idem si stipuleꝫ sibi recipiẽti
p̃o dño.ꝛ iste est mos notariorum inuentus p̃ gloss.in.l.hu
iusmodi.de leg.j.

Edem sacram. Nõ eget summario. ¶ In
gl.ibi nõ benigne argumẽ
taꝫ qꝛ ibi datio:hic factum in stipulatione versatur.

Dominus seruo. In tex.ibi ſꝫ
qđ̃ leges per
mittũt defectiue loquiꝫ:quare supple id est qꝛ le
ges permittunt, ¶ Petrus.

Eam qui calẽdis. Qui stipu
laꝫ dari calẽ
dis itelligiꝫ de p̃ximis nisi aliud exp̃imatur:ꝛ si
dies nulla apponiꝫ pure p̃missuꝫ vꝫ.h.o. Et hoꝫ
passus bene declarat Bar.dic vt in eo.

Qui hoc anno. P̃missum i tẽpo
re nõ debeꝫ nisi fini
to toto tempore.h.o.

1 ¶ Arbiter sicut non põt ferre sententiam parte nõ citata
ita nec arbitrator.
2 Arbitrator cum assumitur super contractu perficiendo non
receditur a persona.
3 Arbitratore nõ arbitrante:an ꝛ quãdo possit alius assumi.
4 Arbitratoris potestas durat anno cũ tertius est arbitrator.
5 Arbitrator põt assumi in ꝑpetuum consensa partium.

Si quis arbitratu. Si arbi
trator as
sumiꝫ sup ℈ctu perficiendo nõ lato arbitrio non
recediꝫ a psona:ſꝫ ℈ctus est null̃.h.o. ¶ In tex.
ibi arbitratu.hoc verbum sonat in ius potius q̃ in factum:
ideo in seruum nõ cadit[a]:vt.j.de ver.sig.l.hec verba arbitra
tu ꝛc. Et facit hoc p̃cipiũ ad questiones notatas in spec.
de iustr.edi.ff.nũc vero.ver.qđ si male.ꝛ versic.seq.dic vt ibi.
¶ Sequitur in litera moram fecerit.eo qđ̃ nõ permisit se in
1 ueniri:ꝛ sic nõ potuit citari vel requiri. † Et ita intelligendo
est hic casus ſm Bart.qđ̃ sicut arbiter sententiam ferre nõ
potest parte nõ citata:ita nec etiam arbitrator.allegat etiaꝫ
p̃ casu.l.legatis.de vsufru.lega.ꝛ quasdã rationes ꝛ ei assen
tio. Addeq; fallit si arbitrator sumptus est inter plures so
lũ super cõmodo vni ex plurib̃ acquirendo.vnde nõ citati
nõ possunt in aliquo damno versari nisi solum qa nõ acqui
runt.exemplum si legatur vni ex pauperib̃ quem fecerit ti
tius arbitratus.nam arbitrari potest titius inter vtuos ꝛ in
vltima volũtate:ꝛ sic absentibus ꝛ p̃sentibus pauperib̃ tex.
est in.l.vnum ex familia.ff.seq.ff.de leg.ij. ¶ Sequit in litera
non esse recedẽdum. † Nota.cum arbitrator assumiꝫ sup con
tractu pficiendo non recediꝫ a persona.cõcor.ff.loca.l.si mer
ces.in prin.ꝛ C.de contrahen.emp.l.fi. Si autẽ assumiꝫ sup
accidentalibus ꝗ tractus:tunc recediꝫ is arbitrator non arbi
tret:vt.l.domũ.ꝛ.l.siue rei.C.de ꝑben.emp.ꝛ.ꝛ.ti.l.fi i emptio
ne.i princ.ideo dixit Bar.se decidisse de facto qꝛ si venditor
apponit pactũ in vẽditione qđ̃ inquantũ res vendita appa
reret emphyteotica in futurũ qđ̃ preciũ diminuaꝫ arbitrio
4 tertii ꝗ postea appareat moztuo tertio qđ̃ recediꝫ a plona ꝛre
currit ad iudicem p̃ diminutiõe precii.cui assentio in dicto
b casu.nã ꝛ si null̃ arbitrator fuisset assumptus tri posset ad
iudicẽ:vt dictis legibus in gbus null̃ fuit assumptus:sed si
accidẽtalia nõ veniunt de natura ℈ctus:tunc secus.exẽplũ
si vendo tibi fundũ p̃ cẽtum apposito pacto qđ̃ debeas mi
hi dare illud plus qꝛ titi̇ arbitrabit.nam illo modo arbitrã
te absq; tui culpa nõ recurreret p̃ pluri ad iudicẽ.casus est
ff.de cõtrahẽ.emp.l.hec venditio.in fi. ¶ In tex.ibi nec ipsa
qdem committiꝫ.limita nisi pmissor impedierit arbitrato
rẽ arbitrari:qꝛ tunc committeꝫ pena:non ex hoc qꝛ arbitra
tor arbitratus non est:sed ex eo qꝛ arbitrari impediuit:vt.l.
diẽ proferre.ff.si qs litigator.ꝛ.ff.si.ff.de arbi.ff.m ꝑ.ꝛ Jac.
de are. ¶ In gl.magna ibi.sol.vt ibi.qꝛ ibi fuit arbitratꝰ ini
que:ideo recediꝫ a persona.hic autem nullo modo arbitra
tus est.sic in.l.si libertus.ff.de oper.liberto.vbi arbitriũ iniq;
latum reducitur etiam si i compromisso fuerit iuratum
eo qđ̃ conditio que tacite ineſt in cõpromisso si fuerit arbi
tratus eque intelligitur repetita in inramẽto:vt ibi.ꝛ de in
reiur.c.q; in tantum allis. ¶ † In eadem ibi speciale in legato ne
pereat.in vltimis ergo volũtatibus receditur a persona ar
bitratoris non arbitrantis:qđ̃ intellige nisi arbitrium eius
cẽditionaliter fit appositum:puta si testator relinquit decẽ
sub conditione si titius fuerit arbitratus.nam illo non arbi
trante perit dispositio:vt.l.i.in fi.ff.de lega.ij. Saluo nisi elec
tum sit arbitrium eius qui futur̃ est obligari:puta si testa
tor reliquit decem si eius heres arbitratus fuerit:vt dicta.l.i.
primo responso. Adde quia hoc verum si heres fuit i mora
arbitrãdi:alias si ante moram legatarius decessisset dispositio esset inanis:vt.l.fideicommissa.ff.si fideicommissum.ver.
quot.cum seq.ff.de lega.iij. Item quo ad mulctam euitandã
etiam in vltimis voluntatibus nunquam receditur a perso
na:vt.ff.de conditio.ꝛ demonstratio l.mulcta. ¶ In eadem
in fine:sed ꝛ ibi fuit arbitratus ꝛ inique solutio non est bona
quia ibi nullo modo fuit arbitratus.vnde dicit ꝑ.quem
sequitur Bart.qđ̃ ibi fuit appositum arbitriũ alterius con
trahentis:ꝛ ideo ipso non arbitrante in periciem alterius
contrahẽtis recurritur ad arbitrium boni viri.ꝛ hoc placet
ꝛ habet locum siue in ipsum contrahẽtem sit collatum arbi
trium super accidenti vt ibi:siue super summa contract̃ eo
casu quo hoc fieri potest vt in dote:vt.l.iij.C.de do.pmis.ꝛ.l.
4 cũ post.ff.gener.ff.de iure dot. ¶ † Ultimo Bart.hic querit
quedam que omnia recitaui.iter cetera dicit qđ̃ arbitrato
b ris potestasᵇ durat anno cum tertius est arbitrator.allegat
p̃ casu.l.fi.ff.sed si quis.C.communia de lega.Sed vbi cõ
trahens est electus durat eĩ̃ potestas.xl.diebus per.l.quod
si nolit.ff.sed ꝛ si quid.ff.de edil.edic. Tu dic de p̃imo quod
vera est eius opi.quãdo eius arbitrium cõsistit circa res:pu
ta legatus est vnus ex seruis mihi quem titius arbitratus
fuerit.nã elapso anno ad me deuoluit arbitrandi potestas:
sed vbi arbitramentum cadit iter personas finitur eius po
testas immediate cum potuit arbitrari ꝛ interpellatus non
fecit.exemplum si vni ex libertis titõ quem leius arbitratꝰ
fuerit testator legauit.casus est in.l.cum quidam.ff.si.cũ seq.
ꝛ ita de lega.ij.ꝛ.l.labeo.ff.de statu.lib. In secundo dicas qꝛ
si ritur eius arbitrium immediate cum potuit arbitrari.tex.
est hic i.l.hec venditio.in fin.p̃in.ff.de contrahen.emp. Non
obstat.ff.sed si quid.quia ibi tempus redhibitionis erat limi
tatum de natura cõtractus. ¶ † Adde etiam quod possunt
partes p̃cisci vt potentia arbitrãdi duret perpetuo.tex.est
in dicto.ff.sed ꝛ si quid. Subdit etiam Bar.quod si arbitra
tor non notificatur commissio ĩtra annum quod partes in
telliguntur recessisse a ꝓmissione. Tu dic expectari tantum
tempus quod fluat arbitrandi potentia ponendo qđ̃ notifi
catio facta esset:vnde quãdoq; illud tempus breuius:ꝛ quã
doq; longius requireretur. ¶ Quid enim si data esset pote
stas perpetuo an finitur anno:vel si vnius mẽsis an expecta
bitur annus non.p̃o hoc po tibi glo.ordi.de arbi.l.si vnus.
ff.si multo post.

Quodcũq;

Quodcũq; Quo advinculũ stipula
tionis patri vel dño acq
rende nihil interest:an pater sibi an filio stipuleꝫ:
vel an filius sibi vel patri.h.o.ff.mutuũq; itellectũ.
¶ In glo.in verbo si ipse.ibi.sed tunc.excipe factum fiendũ
ipsi seruo:aut fiendũ ab eo:ita qđ̃ eius persone cohereat. Si
enim vult stipulari factum domino aut patri:sine dubio põt
vt seruitutẽ itineris aut vie. ¶ In ea.ibi.l.antepe.ibi seruus
erat fructuarius vel ab alio bona fide possessus.ideo vt dño
acquiraꝫ ex re eoꝝ vel ex opera serui oportet qđ̃ nominatim
domino suppleatur. Item non ob.eo.tit.l.ij.quia ibi stipu
labatur seipsum non de se. ¶ In eadẽ ibi.cum oportet.hoc
est verum quando filius stipularetur sibi ꝑpsi vel simpliciter
quia tunc patri i aduentitijs hodie solus queritur vsufru
ctus. Sed si filius etiam hodie nominatim stipulatur patri
tunc totum acquiritur ipsi ꝛ pleno iure ſm ꝑ.ꝛ Bꝫ.casus
est i.l.stipulatio ista.ff.alteri.ff.eo.

Sicuti. Potest qs stipulari omnib̃ cum moriet:
ꝛ etiã nostro iuri suppositus stipulari no
bis põt cum morietur.h.o.

Si quis ita. Ex stipulatiõe patris filio q̃ritur
vtilis.h.o.vel sic,si pater stipulaꝫ
filio i tempus existẽtie sui iuris stipulatio valet ꝛ filio que
ritur vtilis.hoc dicit. ¶ In glo.in verbo competit.ibi sol.vt
ibi.tu dic qđ̃ ibi pater non fuit stipulatus filie sed sibi:meri
to patri nõ acquiritur actio nisi sibi heres existat. ¶ In ea.
ibi.gaius.materia expedietur plene.j.e.qđ̃ dicit.ꝛ ibi Bar.

Non solum. Inter si et cũ nõ est differẽtia cũ
apponitur actui extrinseco: lec̃
2 si intrinseco.hoc dicit.ꝛ cessat cõtrarium de.l.sequenti,Et p
hanc literam reprobat Bar.opi.Cy.positam in.l.extrane̊.
C.de heredibus instituen.qui decidit quod hec institutio si
morieris est pura.ꝛ cum morieris est conditionalis.ꝛ distin
gue vt hic per eum super his dictionib̃. ¶ In tex.ibi.nihil
interest.no.inter si ꝛ cum nõ esse differentiam cum apponũ
tur futuro euentu.quod declarabo.j.l.p:oxima.ff.fin. Quã
do aũt apponunt obligatioi aut executioi similiter dicã ibi.
1 ¶ Debitor promittẽs soluere post annos.xxx.an teneaꝫ
eis elapsis.

Ente simis. In obligatiõe in diẽ na
ta est obligatio añ diem
licet sit delata solutio.hoc dicit. Sic itellige.ff.eo.
eum qui calẽdis.ff.si.vbi litera dicit qꝛ dies adie
ctus efficit ne p̃senti die pecunia debeatur:itellige enim.ff.
solui non aũt qꝛ obligatio non sit nata. Et hoc intellige quã
do dies non ineſt:sed apponitur ex partium volũtate. Ubi
autem dies ineſt hoc potest esse dupliciter. Primo ratiõe lo
ci:vt cum promitto dari cartagine:ꝛ tũc similiter obligatio
nata est. Quandoq; ratione rei:vt cum promitto fructus fu
turos:ꝛ tunc non videtur nasci ante diẽ:qꝛ nõ est in rerũ na
tura res super qua obligatio fundetur.vnde illa dies instar
conditionis obtinet.argu.j.e.l.interdum.dicam in.l.ita sti
pulatus.j.eo.vbi Bart.examinat hanc questionẽ de natiui
tate obligationis ꝛ actionis quando obligatio est in diem
collata. ¶ In tex.ibi cente simis.not.diligenter istum textũ:
1 quia per hoc patet fatuam esse questionẽ † an qui promittit
post annos.xxx.teneatur eis elapsis cũ videatur p̃scriptũ
nam ꝛ si promitteretur post cẽtum vel post mille:anteriori
tempore nunq̃ p̃scribitur.casus est hic.p hoc ratio neces
saria:quia ante diem agi non potest:ergo non currit p̃scri
ptio:vt.l.lege.de diuer.tempo.ꝛ p̃scrip.

Ideautem. Stipulatio ꝓtinens impossibile de
natura nulli̇ est momẽti.hoc dicit
hic.ꝛ.ff.eo.l.impossibilis.ꝛ vidistis in.l.multum.vel dic.Si
in stipulatione versatur factum explicandum per promisso
rem in mortis articulo:quod explicari impossibile est:stipu
latio est inutilis.hoc dicit. ¶ Hoc autem limita cum factuꝫ
persone coheret ita quod nõ potest per alium explicari:als
ad herede promissoris iciperet obligationis initium.exem
plum.si promitto tibi insulam fabricari.tex.est.in.l.vlt.C.de
inuti.stipula.
1 ¶ Stipulatio cum voluerit promissor valet eo declarante
se velle.
2 Dictio cum adiecta verbo voluero solã dilationẽ importat.
3 Dictio si voluero importat principaliter conditionem.
4 Legatum factum sub ꝗditione si heres aut terꝰ voluerit
non tenet.
5 Dictio si ꝛ dictio cum:an ꝛ quando differant inter se.
6 Clausula si voluerit ꝛ si arbitratus fuerit.qđ operatur.
7 Verbum voluerit liberam voluntatem importat.
8 Verbum estimauerit.placuerit.visum fuerit.putauerit ꝛ ar
bitratus fuerit.quid importat.
9 Confinatus cum clausula donec iudex voluerit vel reuoca
uerit:vel ad beneplacitum suum.qđ operatur.

Si ita stipulaꝫ. Iste est fortis.ff. † Stipu
latio cũ voluerit promis
sor valet eo declarante se velle:si noluerit est ipso iure nulla.
hoc dicit. Et sic iter si ꝛ cum est maxima differentia cui con
tradicit lex precedens.ff.non solum. Solue vt.j.dicã. Or attẽdatis bene ꝓpter periculositatẽ materie. ¶ In text.ibi si
anteq̃ constituas morteris.hoc est verum in stipulatiõe vt
morꝛuo ꝓmissore ante q̃ declaret se velle:stipulatio reddaꝫ
inutilis.secus in vltima voluntate:quia mortuo herede dã
nato cum voluerit vel cum vellet etiã anteq̃ declaret se velle
dispositio manet firma.tex.est i.l.fideicõmissa.ff.sic fideicom
missum.de leg.iij.vbi dicit de verbo voluerit.ꝛ.l.vroꝛem.ff.
penult.e.tit.vbi dicit de verbo,volet ꝛ nolet ſm diuersas li
teras.ratio est:quia i vltimis volũtatibus fiunt interpreta
tiones multum benigne:vt.l.in testamentis.de re.iur.ꝛ ideo
l.interpretatur illa verba ad heredem relata cũ voluerit vel
cum volet vel cum vellet vsq; i vltimum diem vite:ꝛ sic post
mortem de dando vel faciendo itel'igitur grauatus.ꝛ ideo
licet millies ipse declaret se nolle:si tamẽ legatarius viuit tẽ
poꝛe mortis sue dispositio valet:secus si legatarius ꝑdece
sisset eum.nam illa verba sic concepta tractum habent.i.cõ
ditionem importantem:vt dicto.ff.sic fideicõmissum.vnde non
mirum si legatarius ante heredem decedit:ꝛ sic ante diẽ le
gati cedentis legatum expirat.tex.est in dicto.ff.sic fideicõ
missum. † ¶ In glo.magna.ibi.respon.quia in ꝓma causa
differendi.hec ratio est falsa:qꝛ si dictio cum[a] adiecta verbo
voluero solam dilationem importaret:ꝛ sic tempus mortuo
ꝓmissore:ꝛ sic finito tempore immediate inciperet obligatio
ab herede.tex.est i.l.vtrum.ff.penul.j.de re.iud.ꝛ.ff.sol.ma.
l.post dotẽ.ſm quintam lec. Dic ergo qđ̃ ratio differtie est
ſm ꝑ.ꝛ Jac.de are.qꝛ cum promitto cũ voluero non ofer
tur i mei promissoris voluntatẽ expressam ꝛ specificam ipsa
obligatiõis substantia:ſꝫ velate.ff.si declaraueꝛo me plenera
tem i ea voluntate i qua fui ante ꝓmissionem. nam illud ꝟ
bum voluero cũ formeꝫ a pretento indicatiui:indicat iã me
fuisse huiꝰ volũtatis ꝛ ꝓpositi velle:tibi dare:vñ illud volue
ro est solum declarativũ ꝑsentialitie volũtatis ꝓteritę:et
ideo stipulatio tꝫ sicut ꝛ sub quauis illa cõditione potestati
ua ipsius ꝓmissoris:puta si ego promissor ascendero capito
lium:vel extuero scholas. † Sed cũ ego promitto si voluero:
licet illud voluero sit declarativũ:vt.ff.tamen qꝛ natura dic
tionis sibi importat ꝓcipualiter conditionem:vt.l.si titio.j.
quãdo di.le.ce.j.e.si.ꝛ.cum petiero.i glo.ff.de condi.ꝛ demõ.
l.gbus diebus.ff.quidam titio.apparet clare qđ̃ i specificam
ꝛ expressam voluntatẽ mei ꝓmissoris obligatiõis substãtia
est collata,vñ hec expressio nocet.vbi velata nõ nocet:vt.l.si
quis sempronium.de heredi.instit.l.nõ nunq̃.de condi.ꝛ de.
ratio huius rationis est:qꝛ expressa nocent:ꝛ quia volũtas
hominis in sola volitione consistit ꝛ explicatur abstracta ab
omni facto ꝛ hominis quo.nunq̃ ministerio:ꝛ ideo tũc verũ
est ab ipso ꝓmissore pendere an sit futurus obligari.Sꝫ cũ
voluntas est velata:tunc nunq̃ est abstracta ab aliquo facto
hois:ꝛ ideo tunc obligatio nõ ita a mera voluntate promis
4 soris dependet:merito sustentat. † Et propterea dic quod ꝛ
legatum factum sub cõditione si heres aut terꝰ voluerit
non tenet:quia volũtas captatoria est eo qđ̃ in solo nutu al
terius volũtatis abstracte ab omni facto reposita est:tũ si le
b gatur sub ꝗditione si heres aut tertius declauerit se velle:
valebit legatũ sicut sub alia quãuis ꝗditiõe potestatiua he
redis relictũ.sicut ꝛ si.ꝓmitto tibi.x.si declaraueꝛo me velle.
nã ꝛ hec ꝓmissio tꝫ sicut cũ ꝓmitto cũ voluero q̃ idẽ conti
net qđ̃ si declaraueꝛo me velle.nec ob.qđ̃ nõ tenet hec ꝓmis
sio si voluero.nã hoc nõ notat actum declarationis:ſꝫ tãtũ
modo voluntatẽ intrinsecam ꝛ principaliter. ¶ In eadẽ ibi
in fi.an iter si ꝛ cum sit differẽtia.Bar.ponit.ff.l.pgi.Bul.ꝛ
5 Jac.but.in.l.g promisit.de condictio.indebi. † Concludeꝛ
quãdoq; dictio si ꝛ cũ apponuntur circa obligatiõis substã
tiam alicui euẽtui futuro qui nõ ineſt actui de necessitate:ꝛ
tunc nõ est differẽtia inter eos:qꝛ vtroq; casu importaꝫ con
ditio.exẽplum.si ꝓmitto si veneris vel cũ veneris.in hoc
aũt solo differunt:qꝛ dictio si importat principaliter ꝗditio
nem.dictio cum ꝓcipaliter tempus:vt ſapra.di.i. Simili
ter vbi vna non est apta nata importare conditionẽ et alia
similiter non importat.exemplum.si ꝓmitto si rex vel
cum rex Francie venit:vt.l.cum ad tempus.ff.certum peta
tur.vel cum promitto si volo cum volo.nam cum de volun

[a] ¶ Dictio cũ adde doc.in.l.i.ꝛ.ff.C.dever.fig.Car.in cle.ff.in.j.not.de testi.rapha.cuma.cõsil.lvi.inci.petrus heres.

b ¶ Dictionis si. adde gl.ꝛ Bart.i l.i.ff.de cõdi.ꝛ de mon. Joã.an.in ca.ex parte.el.ũ. de rescriptis.cardizaba.in.c.verũ.ꝛ dãi.appo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tate non constet nullo casu promissio tenet.vel si dicerem si voluissem vel cum voluissem.nam si nullo tẽpore voluit:obligatio est nulla.si vllo voluit:obligatio est cõtracta cum illud sit preteritum plusq; perfectũ. Similiter si vna est apta nata importare diem certam z nõ conditionẽ ex toto illud importabit z altera,exẽplum.si promitto tibi si morieris si moriar vel cum moriar.nam hec obligatio ad diem incertã appellatur cum sit incerta.qñ nõ autem cõditionalis est cũ sit omnino extitura.z ideo ante diẽ non petitur z solutum ante nullo modo repetit:vt.l.sub conditione,z.l.nam z si cum moriar.ff.de cõdi.inde.z.l.si pupillus.§.fi sub 2ditione.ff.de dona,in gl.fallũt predicta si obligationi adꝺiũnt he dictiones vt importãtia celeritatem exactionis,differũt enim tũc exemplum.si promitto si petieris.est enim hec conditionalis. z cum petieris z illa non:vt.ff.e.l.si decem cum petiero.quãdoq; adꝺiciuntur actui siue euentui inherenti dispositiõi de sui natura z similiter non differũt.exemplum.si lego tibi si titius heres meus erit.vel cũ heres erit:vt.l.iũ.ff.de lega.i.z l.munno.§.i.ff.de tute.Quandoq; dicte dictiones adꝺiũnt non euẽtui extrinseco sꝫ voluntati:z tũc differũt.nam aliud est si promitto si voluero aliud cum voluero.sed iter si volã z cum volã non est differẽtia quoniam vterq; modus loquẽdi notat pendẽtiam voluntatis future que nunq; in preteritum fuit:sed illud voluero vt dixi notat declarationem perseueratiuã voluntatis preterite:vt iam dixi.Quandoq; adꝺiunt executioni z similiter differunt.nã si promitto.z.cum soluere voluero,illud cum nõ determinat voluntatem obligandi sed voluntatẽ soluendi.z ideo me mortuo ante declarationẽ vllam heres meus soluere tenebit:vt.l.ex his ẋbis. C.qñ dies leg.ce.z.l.firmio eliodoro.ff.eodem titu.secus cũ adꝺicitur dictio si.exemplum.promitto tibi decem que soluam si titius ad decimum annum peruenerit.nam si ille mortuus ante decimũ annum obligatio est infirma:vt dicta.l.firmio eliodoro.nũc habes declaratũ hic z finem.l.quodcũq;.

6 §.eodẽ tit. ¶ †Plura querit hic Barto.que recitaui.inter cetera autem dicit quod licet inter hec verba si voluerit z si arbitratus fuerit heres sit differentia:quia primo casu legatum est nullum:secũdo est aliquod debet reduci ad arbitriũ boni viri.z in hoc bene:tamen si in contractu hec verba ponantur ad alterum contrahentium relata circa 2tractus substantialia idem importat verbum arbitrari quod verbũ voluerit vt nullo casu contractus valeat:vt.l.quod sepe.ff.de contrahen.emp.ibi casus.secus si circa accidentalia:quia verbum si voluerit:reddit accidentale inutile.verbum arbitratus fuerit:non reddit eum inutile:sed regulat voluntatẽ contrahentis secundum arbitrium boni viri:vt.l.hec vendi tio.in fi.princip.ff.de contrahẽ.emp.pro ratione autem ipse dicit cogita.dic quod ratio est:quia vbi contractus substantia debet esse certa z de certo z propter incertitudinem vitiatur:tunc remoto arbitrio contrahentis staremus proprie in finibus dicte incertitudinis:z ideo contractus est nullus.sꝫ vbi substantia contractus posset esse de incerto certificando etiam per hominem incertum:tunc valeret cõtractus positus in contrahentis arbitrio licet non in eius voluntatem meram absolutam.exemplum.si promitto totem arbitratu meo valet enim:quia z si non dixissem arbitratu meo:valet z contractus:z subintelligeretur arbitrium boni viri: quamen nõ est certus z determinatus:vt.l.cum post.§.gener. de iure do.z.C.de do.q;mis.l.iũ.fic si obligo tibi pignus sub pacto.l.commissorie.quod iusto precio fit tibi emptum pecunia non soluta ad diem:vt.l.si fundus.in fi,ff.de pig.nam z eadem ratione valebit si dico tibi emptum pro precio qõ arbitratus fueris,Et per hoc apparet responsum ad.d.l.qõ sepe.§.i.quia ibi in precium debet esse certum vel certificandum per aliquem certum virum:alias venditio nulla:vt.l,si merces.in pin.ff.loc.vnde sicut nõ potest conferri precium in arbitrum indeterminatum virum:ita nec in arbitrũ cõtrahentis:cum eo non arbitrante ad indeterminatum virũ recurretur.accidentalia vero contractus nunquam certificabilem predictam requirunt:z ideo possunt committi in cõtrahentis arbitrum. †Subdit Bar.de significato verbi voluerit qõ liberam voluntatem importat z bene:maxime si adꝺiciat eidem verbũ absolute:vel ẋbum mere:vt.l.iũ.ff.de arbi.de cõtrahen.emp.l.qõ sepe.§.i.Et est vtile p statuto dicente qõ laudum executioni mãdetur ad voluntatem creditoris. †De verbo estimauerit:de verbo placuerit:de verbo visum fuerit:de verbo putauerit:de ẋbo arbitrat⁹ fuerit.vide.ff.de manu.testamento.in.l.fideicõ.libertas.coniuncta.l. thais,§.sorore.ff.de fideicõ.liber.z de lega.iũ.l.fideicom.§. quanq;.z victo.§.i. †Subdit Bart.de depositio per iudicẽ

8 ¶Verbi voluerit, adde Jo.an. in.c.significauit. a pe testi.

b ¶Verba priuilegii.adde.l.si qñ vide gloss.i.C.de inoffi.test.z in.c. si papa,de priuileg.li.vi.

ad cõsinia donec voluerit z donec reuocauerit vel ad voluntatem suã vel ad beneplacitũ suum an hec cõsinia terminent morte vel iurisdictiõe finita:aut iudice excõmunicato vel furioso effecto:z in ẽbus sto cum eo:excepto qõ vbi assignata sunt.Qsinia quousq; reuocatio facta fuerit.nam hoc verbũ notat voluntatẽ Jriam nõ autem desinẽtiam:vt no.in.l.iũ. loc.p doc.ff.de precario.l.i.z.l.cũ precario.z.l.z hz.ibi enim z reuocationẽ itelligi per mortem esset quedam benignitas considerato quod p eam inducitur liberatio que fauorabilis est:vt.l.arrianus.de ac.z obliga.z ideo nõ ob ratio.Bar. hic tenẽtis contra qui dixit hanc interpretationem esse benignam:vt hic confinia morte terminentur.

1 ¶ Priuilegꝫ legalis vel statuti verba debent iterpretari vt aliqd addant iuri communi.

¶Qui fic. Dies pme obligationis intelligitur repetita in obligatiõe nouãte. hoc dicit. ¶ †In gl.fi.ibi.l.i.ibi.in fin.vbi verba priuilegiꝫ legalis vel statuti dñt ita interpretari quod aliquid addant iuri communi:hic autem nihil additur si diei repetitio subintelligitur.Sed solu.quod hic stipulatio animo nouandi primam intercessit non vt aliquid adderetur.vel dic quod obligatio prima non descẽdebat ex stipulatione:z ideo satis additur stipulanti qõ nouã actionem acquirit si ponamus primam non nouatam:vt inst.de act.§.sic itaq;.ver.plane.circa fi.gl.

1 ¶Verbum cum petiero non facit conditionem:sꝫ simplicem monitionem notat.

¶Si decẽ cũ petiero. Jus monitionis transit ad heredem non ius conditionis implende.hoc dicit.vel sic,†verbum cum petiero nõ facit conditionẽ:sed simplicẽ monitionem notat.hoc dicit.Et est subtilis 2pulch;a.l.Et legam tibi eam bene:succincte tñ. ¶Jn gl.i.ibi.secus si hic dixisset si petiero.decidit ergo gl. quãuis implendi conditio non transit ad heredem debẽtis implere z in vltimis voluntatibus.istud est clarum:quia sicut ipse dispositiones conditionales non transeunt:ita nec ius implendi eas.vt.l.a testatore.in fin.z.l.sub diuerſis.ff.de condi.z demon.fallit si ille cui debebat impleri fuit in mora z interim decessit qui debebat implere:nam tunc heres implere poterit eo modo quo defunctus:vt.l.cui fundus.in fi. de condi.z demon.fm Pe.in contractibus autem distinxit Pe.vt refert Ly.plene i.l.si plures.C.de condi.infer.z Bar to.hic.conclude quod vbicunq; ad illum qui debebat obligari ex implemento cõditionis aliquid peruenerat:ibi ius implendi conditionem transit ad heredem:z i heredem potest impleri.sic intelligitur.l.iũ.C.de pac.inter empt.z vendi. z de in diem adiec.l.si predium.Jn alijs serua dictum Pe. pro hoc quia actio pignoratitia non oritur debitori:nisi sub hac conditione si soluatur vel offeratur:vt.l.si rem.§.omnis de pig.act.z.§.ex conditione.institu.de verbo.oblig.z intelige verum in conditione casuali fm Bar.offerri autem potest heredi z per heredem.in glo.ff.ibi.scilicet quandocunq; petiero.subaudi etiam extra iudicium.nec ob.l.amplius nõ peti.j.rem ra.ha.quia ibi verbum per relatum fuit ad illud q ex petitione futurus erat obligari ad penam vel interesse ideo desideratur contestatio vt ibi.Sed hic fuit relatum ad personam creditoris cui debeat acquiri:ideo sufficit interpellatio simplex.C.de contrahenda stipulatio.l.nuda.non habes hic alia.

1 ¶Pater promittens pro filio potest cõueniri etiam filio non excusso.

2 Pater obligatus pro filio equiparatur fideiussori.

3 Pater z fideiussor differunt in multis.vt.j.

4 Filio condemnato per contumaciam:an eius cõtumacia noceat patri.

5 Crimen probatur per testes.

6 Citatio tertij an z quando requiratur.

¶Cum filius. Jsta.l.est bõa.mora pincipalis obligationis transit ad heredem non ius conditionis implendo.hoc dicit.vel sic,†verbum cum petiero nõ facit conditionẽ:sed simplicẽ monitionem notat.hoc dicit.Et est subtilis 2pulch;a.l.Et legam tibi eam bene:succincte tñ. ¶Jn gl.i.ibi.secus si hic dixisset si petiero.decidit ergo gl. quãuis implendi conditio non transit ad heredem debẽtis implere z in vltimis voluntatibus.istud est clarum:quia sicut ipse dispositiones conditionales non transeunt:ita nec ius implendi eas.vt.l.a testatore.in fin.z.l.sub diuerſis.ff.de condi.z demon.fallit si ille cui debebat impleri fuit in mora z interim decessit qui debebat implere:nam tunc heres implere poterit eo modo quo defunctus:vt.l.cui fundus.in fi. de condi.z demon.fm Pe.in contractibus autem distinxit Pe.vt refert Ly.plene i.l.si plures.C.de condi.infer.z Bar to.hic.conclude quod vbicunq; ad illum qui debebat obligari ex implemento cõditionis aliquid peruenerat:ibi ius implendi conditionem transit ad heredem:z i heredem potest impleri.sic intelligitur.l.iũ.C.de pac.inter empt.z vendi. z de in diem adiec.l.si predium.Jn alijs serua dictum Pe. pro hoc quia actio pignoratitia non oritur debitori:nisi sub hac conditione si soluatur vel offeratur:vt.l.si rem.§.omnis de pig.act.z.§.ex conditione.institu.de verbo.oblig.z intelige verum in conditione casuali fm Bar.offerri autem potest heredi z per heredem.in glo.ff.ibi.scilicet quandocunq; petiero.subaudi etiam extra iudicium.nec ob.l.amplius nõ peti.j.rem ra.ha.quia ibi verbum per relatum fuit ad illud q ex petitione futurus erat obligari ad penam vel interesse ideo desideratur contestatio vt ibi.Sed hic fuit relatum ad personam creditoris cui debeat acquiri:ideo sufficit interpellatio simplex.C.de contrahenda stipulatio.l.nuda.non habes hic alia.

2 in litera.que omnia z in fideiussoris.†nota.equiparari patrem obligatum pro filio fideiussori:et est verum in modo perpetuandi vel nõ perpetuandi obligationẽ:vt hic.z etiaz in modo conueniendi:quia non potest pater conueniri insolidum filio non excusso ex gestis per filium:vt.l.i.C.de decurio.lib.x.lz glo.ibi aliter sentiat z non bene.z.l.libertus.§.i. ff.ad municip.nec ob.istud principiũ qz loquitur qñ pater de peculio solũ conuenit.equiparantur etiã qz cum patri furti actio denegat:denegatur etiã fideiussori:vt.l.eus q.§.an pater.ff.de furtis.z sicut p interpretationem iuris iniqui facta a principali non fit retro;quitio iuris cõtra fideiussorem agẽtem:sic nec contra patrẽ facta impetratione p filium hz agat ex causa peculiari.casus singularis est in.l.iũ.§.si filij.ff.qõ

3 quisq; iuris.z hũc casum non ponit hic docto.† Differunt autem pater z fideiussor in multis que Bar.hic enumerat. Primo in modo 2stituendi.Secundo in modo cõueniendi cum pater de peculio cõuenitur.Tertio in modo exequẽdi.Quarto in modo recuperandi.Quinto in bñficio.prosequere vt hic per eũ. ¶Jn gl.in verbo que omnia.ibi.§,sz an hic solue vt ibi dixi in textualibus. ¶Jn eadẽ ibi.l.seruus. ibi est ratio qz principalis non erat efficax ad agẽdum:alias secus esset vt.ff.de fideiuſ.l.gñaliter.z.l.heres a debitore.ver.

4 qõ si seruus.z ibi no.Pet. ¶ †Ultimo Bart.ª hic refert.q.

a Dy.de filio cõdemnato per cõtumaciam an noceat patri:et cõcludit qõ non z bene.sed si cõdemnatur presens elicit mẽbra:qz quandocũq; cõdemnatur p confessionem spontaneam: quãdoq; p habitam p tormenta z nocet patri per.l.cum pbatio.ff.de pba.adde.l.seruos.C.ad.l.iul.de vi.nisi pater velit probare de tritiam:vt.l.ũ.§.si ex noxa,causa aga.qñq; †

5 b qz crimẽ probatur per testes b z idem tradẽs regulam q vbi sententia lata cõtra vnum est preparatoria executionis cõtra alterum ibi pbationes facte nocẽt illi tertio quãtũcunq; nõ vocato si tendebãt ad reipublice vtilitatẽ:vt.l.i.C.vbi causa fisca.l.ex iudicioũ.de accusa.l.qsquis.C.ad.l.iul.maie.z in c.cum scõm.de hereti.li.vi.secus est cum tendũt ad priuatam vtilitatem.vt.l.si veteris.C.de fide instru.sed huic dicto vltimo repugnat notabilis doctrina Jnn.dicentis qõ vbicũq; sententia preiudicat alteri qui non fuit in causa:ibi oia acta facta ante sententiam similiter habent preiudicare.in.c.causam.de testib⁹.z hoc est necessarium dicere qõ si preiudicat sententia preiudicent acta:alias non esset sentẽtia respectu tertij.pro hoc quia sententia lata in causa suspecti preiudicat le

6 gataris:tamen non tendit ad publicam vtilitatem:vt.l.si suspecta.de inoffi.testamen.†Et ideo do tibi aliam doctrinã quod vbicũq; pcessus ordinat principaliter ad exitũ tertij id est ad perniciem:ibi tertiũ citari semper oportet.exẽplũ. cum sit discussio vt peneniatur ad pignoris possessores:ibi enim citandi sunt:vt p'ne no.Ja.de are.in suo tractatu discussionis.sed quãdo processus principaliter ordinatur ad

4 perniciem eius contra quem procedit̃ licet per quãdã necessariam consequentiã preparetur executio contra tertium

d non propterea ille tertius est citandus:quoniam ad illum non pertinet defensio illius cause:ergo ꝛc.vt.l.sepe.ff.de re iudi.vnde si ago personali contra titium et dico eum obligasse mihi omnia bona sua z vinco in causa per pbationes claras z apertas:sententia declaratiua hypothece z debiti pro iudicabit possessoribus bonoꝝ quantũcunq; nõ citatis.

Si stipulatus. Obligatio nõ faciẽdi q;mittit̃ si contra fiat p principalem:secus si per fideiussorem.hoc dicit Et allegatur iste text. ad.q.no.per Ly.in.l.quoties.C.de preci.imper.offe.in fi.f.si priuilegiũ datur cruce signatis vt non possint conueniri.j. annum qõ non proderit fideiussoribus.z dic vt ibi plene p eum.Bar.autem hic succincte. ¶Jn gl.in verbo neutri.ibi teneretur.f.actione iniuriarũ:vt.l.qui pendẽtem vindemiã. ff.de act.empt.et.l.iniuriarũ.§.si quis me.j.de iniur.pro vi enim simpliciter turbatiua non est proditum aliqõ iudiciũ criminale:nisi solum iniuriarum:vt dicto.§.si quis me.in eo dem titu. ¶Jn eadem glo.ibi sed responde speciale in fideiussoribus.hec falsa. ¶Jn eadem ibi.cui in faciendo.vt hic dicitur.Ex predictis apparet tres esse fideinbẽdi formas in obligationibus faciendi.vna qõ fideiussor simpliciter fideiubeat̃ pcẽdo fideiubeo.alia quod promittat indẽnitatem. Tertia qõ promittat se facturum z curaturũ.quarta z vltima est q promittat se facturum quando est eiusdem peritie

4 cum reo vel factum potest per alium explicari:vt.l.nemo est d qui nesciat.j.de duobus reis.modi autem intercedendi per quos declaratur an quis sit intercessor:an vero principaliter obligatus:similiter sunt plures:vt no.per glo.in.l.stichum. §.aliquãdo.j.de so.z.ff.de pac.l.in personam.§.qui pecuniã.

Et cõclude qõ ois est intercessor in quo non fundatur principaliter causa obligationis inductiua.fallit respectu pmissionis penalis ad quem reus se nõ astringit:quia si dicimus eam valere eo respectu principalis est.do tibi glo.singu.j.de fideiusso.sicut reus.

1 ¶Minor succedens maiori non potest restitui sic cũ ipso minore ni hil gestum est.

2 Priuilegiatus succedens nõ priuilegiato nunq; potest vti suo priuilegio si cum eo nil geritur:secus si cum eo aliquid geratur.

3 Prescriptio dormit contra pupillum succedentem maiori deinde excitatur.

4 Contumax:qñ dicatur procurator:z quando dominus.

Jn hac stipulatiõe. Stipulatio de nõ faciẽdo cõmittit̃ si ꝫ fiat etiam per heredem ignoranter nisi sit pupill⁹. hoc dicit.vel sic.Stipulatio nõ faciendi cõmittit̃ ex facto heredis etiã ignoratis nisi sit pupillus.h.d.Et itellige hic qõ pupillus tutore carebat:als z contra eũ stipulatio penalis posset cõmitti:vt vidistis in.l.si ex legati.cum.l.ff.s.e.dic vt ibi. ¶Sed bene penã que cõmittitur p factum obligare etiã ignorantem:z loquit hic:de pena que ex cõuentione debet. ¶Jn gl.in verbo.absit.ibi.tempore stipulatiõis.vel dic et veri⁹ qõ prohibitio hic facta fuit p colonum aut aliũ de familia domini quam ipse dñs poterat prohibere.Dy.z Bar to. ¶Jn gl.in verbo stetisse.ibi z ipso nihil faciẽte tenetur.

1 hec est vera solutio ex qua habes duas cõclusiones.†Prima qõ qñ minor succedit maiori z cum minore nihil gestum est ibi minor non põt restitui.sic intelligit.l.ũ.C.si aduer.vẽ. z qõ habetur in.l.emilius.ff.de mi.secus autẽ quãdo cũ eo aliqd gestum est.verba enim edicti ita dicunt.ait pretor:qõ cum minore gestũ erit:que res erit animaduertã:vt.l.i.ff.de

2 mi.†Secũda generalis conclusio est qõ qñ priuilegiat⁹ succedit⁹ non priuilegiato nunq; vti priuilegio suo põt:si cum eo nihil gerit:sec⁹ si cũ eo aliquid geratur:vt hic.Et hoc tenent cõiter omnes z Bar.hic.†Tu da fallentiã.nam pupillo succedẽti maiori non currit prescriptio longissima:sꝫ dormit toto tẽpore pupillaris etatis:z deinde postea excitat:vt

3 l.vlt.C.in q.cau.non est necesse.resti.glos.tẽmẽ in.l.ij.prealleg. soluit illud cõtrarium in alia forma z non bene:qz non est solutio generalis. ¶Jn gl.in verbo.z ignoret.ibi so.mero iure tenet:hoc est verum indistincte in herede maiore vt teneatur ipso iure.sz id quod dicit subueniri de equitate p restitutionem vẽdicat sibi locum quando heres possidebat fundũ z sic vtebatur iure defensionis prohibendo stipulatorem ne

b iret z ageret.secus autẽ si prohibuit agendo:quia tũc imputatur ei cur se de omnibus iuribus suis nõ informauit:vt.l. q in alterius.ff.de regu.iur.ita tenet Dy.in.C.cum quis.de regu.iur.lib.vi.lz gl.in dicta.l.qui in alterius.nõ est solutio generalis. ¶Jn gl.in verbo.z ignoret.ibi so.mero iure tenet:hoc est verum indistincte in herede maiore vt teneatur ipso iure.sz id quod dicit subueniri de equitate p restitutionem vẽdicat sibi locum quando heres possidebat fundũ z sic vtebatur iure defensionis prohibendo stipulatorem ne

b iret z ageret.secus autẽ si prohibuit agendo:quia tũc imputatur ei cur se de omnibus iuribus suis nõ informauit:vt.l. q in alterius.ff.de regu.iur.ita tenet Dy.in.C.cum quis.de regu.iur.lib.vi.lz gl.in dicta.l.qui in alterius.nõ est solutio generalis.

¶Ultimo Bar. adde an cõdẽnatio filij per contumaciã noceat patri.vide So.cõsi. cliij.z quod not. Bal.in.l.fi.C. de fide instrumen.

¶Crimen pbat̃ per testes.Adde gloss.in.c.cũ.r.de offi.dele. Jnn.in c.cũ venerabilis. de except.abb.in c.i.de accusa.

¶Priuilegiat⁹. succedit.adde gl. i aut.quas actiones.C.de fac.san. eccle.z ibi docto. Bart.i.l.fi ita.C. de nõ nume.pec.

¶Qñ dicat procurator contumax. adde doc.i.l.hoc amplius.in fi.ff. de damno infec.

¶An creditor. adde Abb. in.c. significãte. in.iij. col.de pig.

¶Addo pulchre. Ang.i.c.cũ hi.§. vult igitur.ff.de transact.

c ¶Verba priuilegii.adde.l.si qñ vide gloss.i.C.de inoffi.test.z in.c. si papa,de priuileg.li.vi.

9

Universidad de Deusto
Biblioteca

te in ciuitate: consuetudo enim communis est vt rustic⁹ vadat ad nobilem non autem econuerso. ꝛ cum hac cõsuetudine satis conformat ius commune: vt l. sed ꝛ si susceperit. §. si libertis. ff. de iudi. in quātum vero non sit eiusdem fori creditor debet ire ad domum debitoris: saluo nisi conditio personarum aut debiti quantitas contrarium introducat: vel causa propter quam debitum sub sistit. exemplum pone. ff. de iudi. l. cum legatur. cum gl. sua.

1 ☞ Abstinere a malo non sufficit: nisi fiat quod bonum est.
2 Debitor quietato per dominum si postea molestat per procuratorem: an dominus teneatur ad interesse.

Nulla stipulatiõe. †Nõ sufficit abstinere a malo nisi fiat qđ bonum sit. Bart. hoc dicit. vel sic. obligatus ex ꝙctu ad non fieri tenetur curare ne alius ꝙtra faciat. ꝛ intellige de alijs quos ipse prohibere potest: vt. l. fluminum. §. quãꝯ. ff. de dam. infec. ꝛ ff. e. l. stipulatio ista. in prin. Et attende bene quia sufficit qđ aliquando potuerit prohibere si non phibuit. ꝛ hoc est propter naturam obligationis ex conuentione cõtracte ad non fieri. Sed vbi quis est obligatus lege ad prohibẽdum impu tatur sibi si non prohibuit illo tunc cũ actus agebatur: ꝛ illo tunc consideratur quod habuerit potentiam prohibendi. tempus autẽ anterius ꝛ posterius non attendit: vt. l. iij. ff. de noxa. tene mẽti. aduerte ad hãc. l. in gl. fi. in fi. fol. ibi nõ erat futurus obligari ille ad quem aliquid pueniret ex cõtractu vel quasi preambulo: ꝛ ideo nõ intelligit fraudari nisi soluꝫ ille qui committit fraudem circa diminutionem patrimonij nõ circa non acquirendum. Vel dic qđ in. l. ij. §. non tantum. de here. ven. hic alleg. ex cõtractu preambulo tenebat quis ad acquirẽdum, hoc autẽ nõ erat in. l. qui autem. in princi. ff. que in frau. credi. ibi enim tenebat solum ad non diminuendum. ☾ †Ultimo. Bar. hic querit de creditore qui debitorẽ quietauit ꝛ ante quietationẽ ꝙstituerat procuratorem generalem vel specialem ad agẽdum quod nõ incurrit penam si ille procu. eundem debitorem postea molestauit. sufficit enim sibi quod de facto facit illud quod debuit vt non molestaret: quia quietauit. secus autem esset vbi pena incurreret ex molestia facti etiã extra iudiciũ. ꝛ in hac opinione residet vltimo loco quia variauit. adde qđ eius opinio contradicit Jaco. de ranen. ꝛ Bet. in alio pũcto qui tenuerunt qõ vbicũꝙ defunctus decedit premissus ꝛ nõ informauit heredem de gestis per eum: pena contra heredẽ committit: multo ergo fortius ꝛ cõtra ipsum dominum qui non informauit procuratorez suum si eum potuit informare: vt notat Cy. in. l. ij. C. de iure emphyteoti. in penultima questiõe, tenebitur ergo ad interesse licet forsitã non ad penam eo qõ non curauit vt quietatus non molestaret. non antẽ poterit conueniri ex eo capite quasi eũ conuenerit vel fecerit cõueniri vt in generali mãdato illicitũ non veniat: vt. l. si procurator. in princi. ff. de cõdi. ꝛ demonstra.

a ☾ Vacua possessio. adde qđ dicat possessio vacua. vide gl. in. l. fi. C. vide vi. Salyc. in l. improba. i. j. no. C. q accu. nõ pos. Bar. i. l. meminimus. in. §. fundo. ff. de leg. j.

b ☾ Nõ dicet liberam. adde. l. meminimus. ff. de leg. iij. Pan. de cast. in. c. cũ res. in. ij. col. C. de probꝫ.

c ☾ Scriptor qui promisit scribere lib. adde an excusatur si fuit factꝰ rectoꝛ medicorũ. vide per Bal. i. l. quisqs. in fin. C. de epi. et cle. pau. de ca. in. c. nec patronis. in. j. colũ. de ope. lib.

Si quis aliena. Specie debita exẽpta a nostro cõmercio ante moram debitoris liberat sicut per eius intertium.

Nõuentionalibꝰ Legit duobꝰ modis. Primo quod loquatur in stipulatiõe pretoria interpositaꝫ ꝛ tunc est sensus scõm gl. quod si vnus contrahentium vult addere vel detrahere nil potest sub au. fine licentia pretoris viui. ꝛ sic nõ ob. contrarium. l. j. in fi. j. de pretio. stipu. vel ſm Bart. alter contrahentium verba ipsius stipulationis ambigua vult interpretari secũdum mentem suam ex regula tradita. in. l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. ff. e. ꝛ. ff. de pa. l. veteribus. ꝛ dicit quod non potest: sed pretoris hoc interpretare debet. ☾ Secundo modo legitur in stipulatione interponenda: ꝛ tunc est sensus quod stipulator vult eam co ncipi in vna forma ꝙpromissor in alterã: nõ potest promissor vrgeri nisi quatenus hoc procedit ex mente pretoris. Sed si volunt aliud adde vel detrahere de communi concordia non prohibentur: ꝛ nihilominus stipulatio erit pretoria: ꝛ sic nõ ob. l. j. §. stipulatio. de ꝓtio. stipula. ꝛ. ff. de euic. l. si dictum. ꝛ illud tene. ☾ In glo. ibi. vel non licet. hanc tenet Bar. ꝛ bene vt patet ex iam dictis. ☾ In ea. gl. ibi. l. si finita. illa est contra. Sed sol. vt ibi in gl.

1 ☞ Possessio vacua que dicatur.
2 Clausula promittens possessionem liberam vacuamq; tradere quid operatur.

Si quis vacuam. Stipulatio vacuam possionẽ tradi ad interesse committit. hoc dicit. vel sic. stipulatio vacuã possessionẽ tradi cõtinet causam bonorũ. hoc dicit. Et expone. i. dominium. ꝛ est verum vbi precedit contractus de cuius natura venit translatio dominij: alias secus. sic intelligit. ff. eo. l. si rem tradi. † Et attende quia non dicitur vacua possessio a si alius possidet naturaliter vel ciuiliter. Sed bene dicitur vacua si alius habet detẽtationem simpliciter asininam: quamtamen ius detẽtoris sit potẽtius iure illius cui possessio debet tradi vacua. casus est coniuncta glo. in. l. ij. §. de act. emp. bene autem dicẽt vacua: licet res sit obnoxia seruitutiꝫ vt. l. meminimus. §. fundo. ff. de leg. ij. Sed non dicetur libera texẽt. C. de transac. l. pro fundo. ☾ †Et no. hoc cõtra illos qui promittũt dare possessionem vacuam ꝛ liberã. de quo per Bar. in. d. §. fundo. quod diligenter no.

1 ☞ Generalem clausulã addere post plura sigillatim expressa optimum est.
2 Scribere librum qui promittit tenetur de suo papiro ꝛ atramento ꝛ calamis suis scribere. sed an excusẽt si postea efficitur rector medicorum.
3 Operarius tenetur portare omnia instrumenta ad operandum necessaria.

Stipulationes. †Optimũ est eddere clausulam generalẽ post plura sigillatim expressa. h. d. isto more vtik legislator. ff. ad. l. aquil. l. si seruus. §. inquit lex. eodẽ more vtunk constituentes procuratorẽ. vt in. c. qui ad agẽdum. de pcu. lib. vi. eodẽ more suscipientes in se casum fortuitum: vt. l. sed ꝛ si quis. §. quesitũ. ff. si qs cautionibus. Jtẽ habes in doli clausula generali post multa enumerata inserta: vt hic. ꝛ. j. eo. l. doli clausula. ☾ In tex. ibi. ad ea pertinet. scilicet tãtum. ☾ In tex. ibi. ad incertos. i. ad non numeratos. ☾ In tex. ibi. pertinet. quia generalis clausula non pertinet ad ea de quibus specialiter est provisum. j. eo. doli clausula. Dy. ☾ †In gl. i. ex hac gl. contũcto tex. collige hic casum rotandum quod scriptor qui promisit scribere librum scribere tenetur ipm scribere de atramento suo subaudi ꝛ calamis suis: quoniam instrumenta sunt ad scripturam necessaria. † Et idem dicas i omnibus operarijs: quia tenentur portare omnia instrumenta ad operãdum necessaria. Et quod scriptor non potest scribere de nocte: non etiã potest discipulo suo mandare vt scribat. Et idem intelligas in omnibus alijs operarijs: cũ opere melius de die ꝙ de nocte fiant: ꝛ melius per magistrum ꝙ per discipulũ. Jtẽ scriptor tenetur scribere librũ sine titulis ꝛ sine abbreuiaturis. Et omnia hec probantur in hac glo. nam si commodissimũ est hoc expresso. vt patet in litera: ergo licet non exprimant veniunt de natura cõtractus. similiter commodissimum est adhcere vt scriptor qui promisit scribere tex. scribat rubricas. Sed hoc non adiecto tenetur scribere: qm̃ ipse ꝛ de tex. sunt ſm Jo. an. in proemio. vi. libri. in verbo titulis.

Stipulationibꝰ Cum species obligatione deducunk inter dominos stipulãtis ꝛ heredes stipulatoris liberi corporum fit divisio: ꝛ obligatio generis dividit numero. hoc dicit. vsq; ad. §. operarum. Et intellige hoc vltimũ qñ plures species in genere in obligatiõe deducunt: vel vna summa pecunie: puta. x. vel xx. Si autem vnum indiuiduũ in genere deducẽt in obligatiõe: puta vnus homo in genere: tũc quilibet heredũ pro parte hereditaria querit obligatio ꝛ quilibet ad partem agit: ꝛ solutio ptis sibi facta nõ affert liberationem in pte quousq; soluat residuum ne deueniat ad illud inconueniẽs vt vnus homo in plurib⁹ corporibus solui possit. Quidam tñ dixerunt ꝛ nõ bene qõ imo glibet heredum tũc agit ad solidum hominem in genere ꝓmissum: sed agẽti non dz fieri solutio nisi tantummodo ptis sue: vt no. in. §. proxi. ꝛ no. bene vt ibi dicam succincte. ꝛ ideo nõ ob. j. de solu. l. si stichus. ꝛ cõcor. j. e. l. si cẽtum. ☾ In glo. in verbo heredibus. ibi. diuerse estimationis sunt species. ꝛ ideo fit diuisio corporũ vt nullꝰ heredũ habeat plusq; alter attẽta hereditaria portione. ꝛ quãdo obligatio est in genere si diuisio fit per numerum non valet obligatio vnius plusq; alterius. ꝛ sic nullus in aliquo inuenit se grauatim. ☾ Sequit in glossa. is fra. de solutio. cum stichus. que lex obstat prout ibi loquitur de alternativa. sed solu. quod ibi in alternativa legis non in alternativa hominis ꝛ nihil obstat.

1 ☞ Stipulatio operarum diuiditur in numero inter heredes aut dominos stipulantis.
2 Operas qui tenetur prestare an possit soluere interesse inuito creditore.

Debitor

3 Debitor an ꝛ qñ cogatur soluere alteri quaꝫlei cui promisit.
1 **Operarum.** †Stipulatio operarũ diuidit in numero inter heredes aut dominos stipulãtis ꝛ earum solutio prompta est si ad interesse deducẽt vbi stipulatoris heredes aut dñi. Secdẽt cui eoꝝ prestatio fiat. h. d. Et intellige hunc. §. vt dixi. s. c. in prin. legis. hunc. § declarauit. s. e. l. stipulatiões nõ diuidunt. dic vt ibi.
☾ In tex. ibi partem opere. i. estimationem operis partis.
2 ☾ In tex. ibi malit libertus offerre. † Nota. qõ in obligatione prestationis opere adeo succedit obligatio ad interesse ꝙ solutio in expedito est si promissor vult prestare interesse: ergo non cogitur ad prestationem opere. ꝛ est verum quando prestatio opere habet causam successiuam ꝛ difficilem: alꝫs licet velit soluere interesse non auditur inuito creditore ſm Joã. andre. vt dixi in. l. stipulationes non diuiduntur. dic vt ibi.
3 ☾ †Sequitur in litera. aut si consentiant patroni. hic est casus quod licet in obligationibus dandi non cogatur debitor alteri dare ꝙ cui promisit ꝓterꝙ in dote: vt. l. ij. §. j. soluto. matrimo. tamen in obligationibus faciendi conceptis in persona plurium simul si creditores omnes concordant vt vni eorum prestetur compellitur debitor soluere. tene mẽti. ☾ In gl. in verbo parte. ibi solutio hic consentit. decidit ſm hãc solutionẽ ꝙ vbi creditor facti consentit parte sibi prestari ꝙ debitor liberatur a pte. ꝛ est verum qñ creditor volenti aliud pro alio solui põt. sed non cõtingit liberatio eo qõ sit solutũ debitum ꝙ parte cũ talis diuisio stipulationẽ corrũpat: vt. l. stipulatiões non diuidũtur. ꝛ ibi dixi. ☾ In eadem ibi. vel dic ꝓtem opere. hec vera. ꝛ ita dixi in. l. stipulationes nõ diuiduñ. ☾ In eadẽ ibi. vel dic ꝙ competit totũ. ꝛ sic decidit ſm. hãc solutionem ꝙ vbi vnũ indiuiduũ in genere in obligatiõe deducitur si sunt plures heredes stipulatoris glibet agit ad solidũ: sed nulli dz fieri prestatio nisi pro rata cũ cõtingẽte. sed hoc est falsum: vt. l. cum stichus. j. de solu. dixi s. in prin. legis.
1 ☞ Solui non debet legatũ heredibus meri executoris vltimarum voluntatum.

Cum quis. Heredi adiecto nõ potest solui. h. d. Ratio est: qꝛ solutio meri facti est ꝛ in facto consistit: vt hic. ꝛ nihil applicatur solutionem recipienti: ꝛ quia adiectus equiparatur procuratori. vt. l. vero procuratori. j. de solu. cuius mandatum finitur morte sui. † Et not. hanc legẽ pro meris executoribus vltimarum voluntatum: quoniam eorum heredibus solutiones fiende non sunt. de quo dic: vt notatur per Cy. in. l. id quod pauperibus. C. de episco. ꝛ cleri. Predicta intellige vera in adiecto sub nomine proprio. ſz si sub nomine appellatiuo: puta dignitatis: tũc quouisq; durat dignitas durat adiectio. vt. l. annua. §. titia. ff. de annu. lega. dic vt ibi.

Cum qui ita. Qui promittit aut legat quantitatem aut speciem pluribus copulatiue intelligitur legare eandem non plures hoc dicit. Declarauit hic ꝛ vi distis in. l. stipulatio ista. §. eum qui. ff. eod. vbi habes de ꝛbo dena. Et no. hic ꝙ arguit de legatis ad cõtractus. ☾ In tex. ibi cõmuniter sibi titio stipulari. Acquiret ergo sibi in quinq; in alijs quinq; stipulatio erit inutilis: qꝛ non potuit alteri stipulari: secus si fuerit stipulatus si ꝺ decẽ ꝛ titio alia decẽ. nã nunc integra decem habebit nõ per ius decrescẽdi. vt. d. §. eum qui. non habes alia.

Territium. Expressio vnius heredis futuri nil operat hoc dicit. Et ꝓ hunc tex. reprobat. Bar. opi. vltra moñ. dicentiũ ꝙ vna est stipulatio in persona defuncti: ꝛ alia heredis cum quis stipulatur sibi ꝓ se ꝛ suis heredibus: quia falsum est cum quod in stipulatione deducitur de sui natura est transitorium ad heredes. nam adiectio heredũ est superflua: vt patet in litera. dixi tibi in. l. stipulatio ista. §. si quis ita. ff. eo. dic vt ibi. ☾ In tex. ibi. ꝛ Huis cõueniſſe videatur: scilicet tacite. tñ hoc subauditum non intelligitur: merito quilibet heredum tenetur pro hereditaria portione. vt hac. l. Et ideo nõ ob. l. auus. ff. de pactis. ꝛ. ff. de pact. dot. l. auus. qꝛ in eis expresse fuit actũ qđ ab vno heredũ nõ peteretur: ꝛ ab alijs peteretur: merito illi cui consultum est competit exceptio obligationis: tamẽ est de rigore sicut ꝛ alij. Alij autem obligati sunt pro hereditarijs portionibus: non intelligas ad totum: quia pro parte qua non sunt heredes defunctus eos nõ potuit obligare sicut nec quoslibet extraneos: licet quidam dicant oppositũ qđ imo tenetur ad solidum ꝛ male. in dicta. l. auus. de pact. Conclude ergo ꝙ vnum ex heredibus nõ potest testator in solidum obligare in ipso obligatiõis ortu: cum obligatio in dãdo consistat. sic loquit. §. iste. ratio autem superi⁹ dicta est. Sed in obligationibus facti indiuidui bene põt vnũ solum obligare: ita qꝛ non alios. vt. l. continuꝫ. in fi. j. eod. Ratio est qꝛ in indiuiduis quilibet heredum repreſentat defunctũ sum insolidum. vt. l. iij. §. fi. ꝛ. §. cato. s. eodem. Post obligationẽ vero contractam bene põt ꝓmissor vnum ex heredibus gravare ad solidum disponẽdo hoc in vltima volũtate: vel etiã eum solum legatis ꝛ fideicõmissis: vel in specie non hereditaria. vt. s. de leg. ij. l. cũ ab vno. ꝛ de lega. iij. l. nomen debitoris. §. fin. de lega. j. l. seruo legato. §. si testator. ꝛ in dicto casu cum vnus ex heredib⁹ iubet soluere totum debitũ aget creditor contra illũ solum ex testamẽto vt soluat: ꝛ etiã cohere des quoꝝ interest agent ꝛ eundẽ grauatũ vt solidum soluat vt dictis iurib⁹. Sed si esset legatũ in specie hereditaria nõ gravat eũ vltra ꝙs ex causa hereditaria species pueniat ad gravatũ. vt. l. ab omnibus. §. j. s. de leg. j. in gl. sua probatur expresse eo. ti. l. si fundũ sub cõditione. §. si libertus. exceptio nẽ autem acgrendorni ex heredibus promissor ꝓuidere potest nũmodo expresse ꝓuideat. Sic intelligunt dicta. l. auꝰ. ꝛ l. auus. de hoc per Jac. bu. C. de excep. l. j. ☾ In gl. in verbo inutile. ibi. solutio. ibi. erat ꝛc. hec vera vt patet. ſ. ibi non ergo hic alios. ☾ In eadẽ ibi. item hic ad obligãdum. Sed certe colligatio vnius videbatur excluſio obligationis alterius. ꝛ hoc modo satis alteri videbatur ꝓuisum ad excipiẽdum. qõ litera hoc negat. vnde tene quod. s. qđ non intelligitur ꝓuisum alijs tacite vt hic. ſz ꝓuideri potuerit expresse in ſtõ. ☾ In eadem glo. ꝛ ibi facto. hec vera.
1 ☞ Pater stipulando sibi aut filio: videtur velle solui filio. fallit vt. j.
2 Solui an ꝛ quando debeat stipulanti vel alteri.
3 Dictio aut exponitur quandoq; pro vel: quandoq; pro ꝛ.

Qui sibi aut filio. Filio adiecto ad solutionẽ etiã post emãcipationẽ solui põt: secus si fuerit adiectus obligatiõi. hoc dicit vsq; ad. §. q ita. ☾ In textu ibi. vt q recte soluat. cõunge tex. j. ibi. ſz solutionis causa psonã alij adhibuisse intelligatur: † quia cũ pater stipulatur sibi aut filio: personam filij solum ad solutionẽ videtur apponere: nõ vt sibi obligatio aliqua acquiratur. Hoc fallit in duobus casibus. Primus est cũ stipulatur pater sibi reddi in vita: aut filio post mortem. nã tunc etiã ad obligationem filius videt adiect⁹ vt heres. textus est in. l. pater cũ filie. ff. de pactis dota. Secundo fallit qñ pater dat dotem pro filia ꝛ stipulatur sibi reddi eam aut filie. textus est in. l. vxorem. §. in testamento. el. ij. in fi. coniuncta glo. in verbo recuperauerat. ff. de leg. iij. ratio est propter ius qđ filia habere põt i dotem solidam. vt. l. ij. in princ. ꝛ. §. j. ff. solu. matri. ꝛ ppter necessitatem quã pater habebat i ea dotanda. vt l. vlt. C. de do. promiſ. ☾ In glo. in verbo emancipato. ibi. aliud in extraneo. imo non aliud. non ob. l. cũ qs quia ibi mutauit statum in deterius: ꝛ ideo finitur mandatum ꝛ adiectio. hic autẽ mutauit i melius. ꝛ sic nõ obst. ꝛ hoc tenet Dy. ꝛ bene. finitur ergo mãdatum procuratoris q post confectum procuratorium effectus est quidam ribaldus: vt ibi. ꝛ eodem titulo. l. si cum cornelius. ☾ In gl. in verbo quã solutioni. ibi. solu. matrimo. l. gaius. illa. l. huic obst. fortiter in duobus. Primo: quia adiectus ibi ad solutionẽ velut habens debitorem obligatum agere põt cũ alias adiecto nihil queratur licet ei solui possit. vt. ff. l. proxi. ꝛ. j. de solu. l. verũ. Secundo ob. quia ibi adiecto ad obligationem cui obligatio queri non poterat: nihilominus solui potest: quod hec litera negat pro solutione. Ergo conclude quod interdum stipulator premittit personã adiecti sui: puta quia stipulatur titio aut sibi cum titio stipulari non posset: ꝛ tunc ipsi queritur obligatio ꝛ actio: adiectio autem nihil fallit fauore dotis ꝛ affectionis: quo casu nedum quod illi titio possit solui imo ꝛ ipse agere potest. sic loquitur dicta. l. gaius. nam si ibi est speciale per dictos fauores: ergo in contrarium ius commune. ꝛ hoc sentit glo. i verbo soluere. vel dic ꝛ forte melius quod ibi est specialitas solum in hoc vt illa neptis cui auus maternus non poterat stipulari: agat fauore dotis ꝛ nimie affectionis: non autem est specialitas i hoc vt ei solui possit considerato quod in ordine stipulandi fuit apposita. casus est in. l. i. §. penulti. j. de stipula. fero. vbi si seruus stipulatur domino aut fructuario stipulari nõ posset: qꝛ non ex re eius nec ex opera sua obligatio queritur dño sed fructuario solui põt. † Interdum quis stipulat sibi aut tertio dari: hoc modo conficit verba: ꝛ tunc illi tertio solui põt etiam obligatio nunc̃ queriꝫ: vt hic. ꝛ. §. l. prima. ꝛ dicta. l. verũ. interdũ qs stipulatur alteri solum cui non potest acquiri: ꝛ tũc stipu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

latio funditus nulla est.vt in.§.alteri.ff.eodem.nisi adhibeãtur remedia que ibi dixi.interdum qs stipulatur illi cui acqrere pōt:sed incontinenti obligatio facit transitū ad ipsum stipulantem.exemplū cum pater stipulatur filio:z tunc filio solui non potest:qz omnis obligationis substantia transitū fecit in patrem:z ita loquitur hic.si autem ipse filius stipulatur aut monachus aut seruus cuilibet eorum solui potest ratione sui contractus tex.est.ff.depo.l.quod seruus.interdum quis stipulatur pluribus disiunctiue:quorum cuilibet querere potest pariter.exemplum seruus communis duorū stipulatur eisdem alternatiue:puta vni aut alteri:tūc propter incertitudinem stipulatio nulla est.et per consequens nulli solui potest.vt dicto.§.penultimo.z.l.item si seruus.z.l.sed si.in fine.cum.l.sequenti.j.de stipulationibus seruorum.z.j. de solutionib⁹.l.qui res.§.si seruus.z hoc iure antiquo.†hodie autem forte sec⁹ est.z exponatur dictio aut [a] pro vel:vel pro z.et sic disiuncta resoluatur in coniunctam et vtriq; eorum obligatio acquiratur.vt.l.cum quidam.C.de ver.significatio.interdum quis stipulatur duobus tenēdis:quorū vni stipulari poterat et non alteri et preponit nomen eius cui non poterat stipulari:z adiicit nomen eius per disiunctiuā cui poterat stipulari:z tunc illi soli adiecto per disiunctiuaz queritur obligatio:z primo queritur solum soluendi potētia.vt dicto.§.penul.vbi est casus.vltimo sciasq; sicut adiectus constituitur per dictionem aut:vt hic.ita etiam per disiunctiuam vel:vt.§.penul.vbi est casus.

a ¶ Dictio aut.de 3 ista dictiōe vide 4 glo.in cle.j.de rebus eccl.nō alie, in cle.ei quem.de concel.prebē,

1 ¶ Obligatio de sui natura est transitoria ad heredes:nec pōt pacto fieri vt non transeat.
2 Dictio confestim quid importat.
3 Legatum prestandum vita legatarij durante quādo debeat solui.

b ¶ Confestim.de ista dictione vide in.l.ij.in.§.confestim.ff.ad tertul. l.si qs.ff.de enic. l.heres absens.ff. de iudi.l.diuus. de resti.in integ,

Qui ita. Domini iste.§.est pulcher.habetis hoc sero lectionē pulcherrimam.†obligatio de sui natura est trāsitoria ad heredes nec pacto fieri pōt vt nō transeat:sed tunc heredibus promissoris paratur exceptio. hoc dicit.Or attēdatis bñ ad istum casum. ¶ †In text.ibi cōfestim.[b]nam intelligēdo hunc.§.qō vna.x.tantum in obligatione erāt secūdum qō quidam intellexerūt.est hic casus quod qui stipulatur vna.x.ad vitam suam:ad solida.x.incōtinēti agere potest.Bar.autem dicit omni anno debebit solui aliq̄tulumvt sic durāte vita reperiatur solutum totum. fundat se per gl.l.legatum.in prin.ff.de annu.leg.scōm secūdā lec.illius principiū.sed nō audeo hoc dicere:qz cū temp⁹ vite hominis sit incertū nōvideo quomodo possit fieri equalis diuisio prestationumvt sic punctualiter finiātur in stipulatoris vita.Et si dicis hoc committi arbitrio promissoris erunt prestatiōes inanes durātevita:quia ad minimum eos reducet.presumit enim.l.semper rerum nolle soluere:aut semper soluere quāto minus potest in.l.si ita stipulatus fuero.x. aut.v.ff.eo.z.l.si ita stipulatus fuero.x.aut.xv.j.eo.saluo nisi fiat distributio arbitrādo tempus vite secundum formam.l. heredi tatum.ff.ad.l.fal.z in hoc semper dubitaui.Sequit in litera.sed heres exceptione pacti.videtur ergo quod heredi incumbat onus excipiēdi:nec sufficiat tempore disputationum hoc allegari per aduocatos:q; dies fuit adiecta gratia limitāde obligationis.Barto.autē hic cōtra:licet nō clare.Et idem dicit quādo dies inest tacite de obligatiōis natura forsitan propter locum aut rem que in stipulatiōe deducitur:vt sunt fructꝰ futuri.Et idē si dies adiicitur obligatiōi per pactum:quia tūc illud pactum ita appositum inest.alis autem semp est necessaria exceptio qz tunc pactum nō inest. Sic dicit intelligi verba legis quod pacta incontinēti apposita insunt:z redarguit ignorātem qui non intelligit illa verba.tu declara melius:z dic quod vbicunq; pactum habens diem vel aliam modificationē adiicitur ipsius obligationis origini z natinitati:ita quod nascitur z oritur vna cum obligatione:tunc illud pactum inest:z nunq; illa obligatio i judicium deduci pōt nisi cum illa affectione seu modificatiōe: z ideo tūc cum expositione actiōis z obligationis appareat modificatio z affectio:non est necesse quod obiiciatur a parte.C.de trāsac.vbi pactum.in glossa.magna.vbi autem modificatio seu dies nō adiicitur ipsi natiuitati seu origini sz prestationi.exēplum si promitto decem que soluere volo ad diē tunc obligationis origo atq; natiuitas pura est nullum defectum habēs:z ideo tunc necessaria est exceptio cum defectus veniat ab extra:sed quia hic defectus solutionem cōcernens similiter iudici est notorius:cōdemnabit iudex reū nō excipientem ad soluendū in termino statuto nō ante,tene mēti ppetuo. ¶ †In glossella ibi.j.mēstrua vel annua.decidit qō ille q promittit decē ad vitā stipulatoris videt ea promittere annua.Vy.hoc nō accidit imo vna.x.sola promissa videtur:secus in legatis.Sed gl.ibi multum dubitauit qō etiam legatum non sit vbi vnum prestandū annuatim per portiōculas:sed ad vltimū diei exitū.Bar.tenet.Vy.dubitat quo tempore fieri debeat pstatio vt iam dixi. ¶ In glo.in verbo cōfestim:in fi.iunge hāc glo.cū vltima.z cōclude qō vbi tps adiicitur gratia limitāde obligationis:sz post tps reus ipso iure remaneat obligatus:tū vti pōt remedio exceptionis vt hic.Secūdo cōclude qō dies in dubio appositus dispositioni obligatiue presumit adiectus gratia obligatiōis differēde.z fauore promissoris:z ideo etiā post diē creditor agere pōt vt.l.cū qui calendis.x.l.qui ante calēdas.x.l.qui hoc anno. ff.eo.z.j.§.pxi.fallit si promissio fuerit concepta per hec verba vsq; ad tale tps.vel per aliud verbum simile:z prestatio habet causam successiuā vt seruit⁹:vt hic in ver.nā z heres.vel obligatio sit multiplicatiua:puta singulis annis vel in annos singulos:vt in prin.huius.§.sed si adiicitur tps cōditio implende affirmatiue vel negatiue.dic vt hic per Bar.an possit impleri post tempus.

Qui ita stipulatur. Quo ad stipulationis incōmodū paria sunt stipulari in calēdis vel ante calendas:qz neutro casu agit:misi calēdis finitis.h.d.Sed quo ad promissoris cōmodū differunt.nā q promittit soluere ante calēdas:quocūq; die anteriori soluere pōt.qui promittit in calēdis nō soluit ante si stipulatoris interest nō solui.vt.l.in fideicōmiss.§.cū polidi⁹. de vsuris.de lega.§.si ita relictum.§.pegasus.vidistis.ff.eo. l.stipulatio ista.§.inter certam.fallit fauore libertatis.vt.l.si ita fuerit.ff.de manu.te.z cessant omnia contraria.z glo.tua sanum non habuit intellectum.

Qui proprietatem. Stipulator proprietatis nude stipulari pōt postea vsumfructū.h.d.vel sic.valet stipulatio rei sue cui deficit vsusfructꝰ.vel sic.qs pōt stipulari non suū qō tū pōt esse suum ex dominio qō non habet.hoc dicit.

Si a te. Illi⁹ rei promissio nō inducit novationē cuius solutio nō inducit liberationē:z vsusfructꝰ q deest ad rem debitā pōt peti z solutione totius liberat debitor partis.h.d.Aduerte ad casum qui est bonus. ¶ In tex.ibi quia nec soluendo.no.pulchram doctrinam qō secundaria promissio nunq; novat primā quando in ea deducitur illud quod solutum virtute prime non parit liberationem. ¶ In tex.ibi.liberaberis.no.bene qō q ds pprietatē plenā: soluendo nudam nō liberatur ab ea.ratio est:quia nō affert tantā cōmoditatem in ea quātam affert pstatio totius in toto:sz tū nō libereꝰ ab ea nō pōt ipsam petere sm verā opi.sz tantūmodo petit vsumfructū deficientē:vt patet in hac litera ibi.fundi vsumfructū petere ꝛc.sz glo.hic dicat cōtrariū z male.vt patet in ea.est enim in pendēti prima solutio donec vsusfructꝰ soluat.sic in.l.si nō sortē.§.si dotē.ff.de cōdi.inde. vltimo scias qō si creditor proprietatis plene ex cā lucrativa pprietatē nudā redemit z inde sibi vsusfructꝰ accreuit:ipsaz pprietatē nudam petet:z consequēter estimationem eiusdē. casus est in.l.huiusmodi.§.fundus.ff.de lega.i.

1 ¶ Stipulatio cōditionalis animo nouādi interposita nō purgat effectum precedentis more.
2 Stipulatio secunda quando emanat sub conditione animo nouandi primam puram que per aliam est cōtracta acceptilatio facta primo pmissori non prodest secundo.

Si hominē. Dicit Bar.hic qō iste.§.solet esse terribilis scholarib⁹.† stipulatio conditionalis animo nouādi interposita nō purgat effectum precedentis more:si tempore existētis cōditionis res promissa i rerum natura non est:nec committi pōt si extat cōditio re perempta:sec⁹ si res extet licet obligatio per acceptilationē extincta fuerit.hoc dicit Bar.qō iste.§.videtur horribilis:sed re vera nō est.legitur duob⁹ modis. Primo qō stipulatio fuit facta alo nouādi.z hec subdividit in duas. Prima quod moram precesserit stipulationem nouantem. Secūda qō secuta fuerit.z vtraq; lec,notabilis est z habet contraria.Secūda lec.principalis est qō secūda stipulatio nō intercessit animo nouādi.z hoc nullum hz dubium:ideo tene primam.z ideo cōclude qō regula est quod stipulatio secundo loco interposita animo nouandi primam tollit z purgat moram ante cōtractam z oēm eius effectum:abstergit.vt.l. parui.ff.de 2di.furti.Fallit primo si est actum vt non purgetur mora nec eius effectus:vt hic sm vnū intellectū.Secundo fallit si scā stipulatio est 2ditionalis z 2ditione pēdēte species est perēpta:nec erat psens dicta species tēpore stipulatiōis secūde,vt hic sm aliū intellectū.z.j.de sol.l.q decē.§. qui mihi

qui mihi stichum.Tertio fallit si secūda stipulatio emanauit a tertio promissore non cōtemplatione debitoris morosi sed creditoris ad quē promissor suū dirigebat effectū. casus est hic sm tertium intellectum.Scōa principalis cōclusio est qō stipulatio scōa conditionalis facta aio non nouandi nunq; purgat morā primitiuā nec⁹ eius effectū:subaudi nisi aliter actum fit.casus est hic scōm aliam principalē lec. ¶ In tex. scōfestim.not.qō dicit cōfestim:q: per hoc limito tibi.l.in illa.ff.eo.dum dicit qō qñ implementum cōditionis pēdet a potestate rei z stipulatoris debet impleri conditio qō expectat dies vt agi possit,licet certū sit conditionē impleri nō posse: qz illud est verū qñ vnica sola cōditionalis dispositio emanauit:sed si primo emanauit vna pura: deinde de eodē alia sub conditione,licet cōditio non possit impleri z illud certū sit in virtute prime agi pōt.tene menti:sequitur in litera. obligari
2 pōt. †diligenter no.qō qñ secunda stipulatio sub conditione emanat aio nouandi primā purā que per alium est cōtracta: acceptilatio facta primo pmissori non pdest scōo quin scōs obligeē existente cōditione pmissionis sue videbat contrariū:qz cū intercesserit cōtēplatione primi videbat quodāmodo correus:vñ acceptilatio facta vni: alteri videbat pdesse: qō hec litera negat z bene impossibile enim est hos reos esse correos:cum per promissionem secundi liberetur primus.

Si quis. Effectus pmissionis conditionalis transmittit ad pmissoris heredes.h.d.z eo modo ad stipulatoris heredes: vt insti.eo.§.ex cōditionali.Et intellige hāc.l.z.d. §.in conditione casuali.sic etiā loquit.C.vt act.ab here.l.vna. Si autē sit conditio potestatiua:tūc an ius implendi trāseat ad stipulatoris heredem,z an ipse stipulator possit implere promissoris heredi.dixi in.l.si decem cum petiero.ff.eo.z ibi Barto.dic vt ibi.
1 ¶ Stipulatio secunda si continet plusq; prima fit nouatio prime in dubio.
2 Campsor seu bancherius pro aliquo promittens non potest opponere exceptionem.nō nu.pec.excussionis principalis: sed quid si non soluit,an possit agi contra principalem.
3 Fundi appellatione,an veniat vsusfructus.
4 Totum vnum consideratur dupliciter:vt.j.
5 Instrumēta duo ea die cōfecta producens cōtraria succūbit.

1 **Qui vsumfructū.** Qz ista.l. est subtilis.†Si secūda stipulatio continet plusq; prima fit nouatio prime in dubio:secus si cōtineat tantūdem vel minus.h.d.Et cōclude circa nouationis articulū tria iura de quibus gl.facit mentionē. insti.quib.mod.tol.ob.§.pretetea. Primū fuit ffor.z scōm illud secūda cautio eo qō iunior non habat primā:siue contineret idē sine plus siue minus, et illa erat dispositio multū nociua quā corrigit tex.in.l.vlt.C.de nouā.Secundū est ius ffor.z hoc iure ita deniū fiebat nouatio si secūda obligatio cōtinebat plusq; prima: non aūt si tantūdem aut minus:vt hic in prin.cōiuncto ver.sed qui actū: ponitur aduersatiue,z est casus.ff.eod.l.scire debemus.§.rū. probat etiā.j.de nouā.l.si pupillus.§.qui actū.Tertiū est ius institiniani in.d.l.fin.z sm illud siue cōtineat plus siue minus siue tantūdem non fit nouatio:nisi hoc agat expresse:subaudi quantū ad hoc vt obligatio primitiua per nouationē ipso iure tollat:sed vbicunq; olim tēpore ffor.presumebatur nouatio:z hodie inducit nouatio vt saltē inducat exceptio:non qō tollatur obligatio ipso iure: vt.d.l.ff.in gl.z.j.de nouā.l.§. cū igitur in scōa deducitur plusq; in prima:etiā hodie fit nova
2 nouatio exceptionis ope.Et cū nihil pluris adiicit nouatio nō
a inducit. † Et ideo falsum credūt qui se liberatos existimant ab obligatione cū per mēsurariū vel bancheriū.i.campsorē [a] promitti faciūt illam pecuniā creditori:qz cū hec scōa promissio plus non contineat quā prima non intelligit ab ea recessum in dubio:vt.d.l.ff.in quibusdā tū locis:z maxime florentie obseruat cōtrariū de cōsuetudine que est optima legū interpres:z illi adhereas,qdā tū tenēt oppositū qz psumat etiā hoc iure ffor.facta nouatio p solū interuentū nouepsone:vt refert gl.parui in.d.§.pterea.Et addūt qz etiā si scōa cautio
3 minet idē vel minꝰ qō prima:si tū fit sub 3memoratione prime intelligit facta nouatio.ff.de 2di.z demonstra.l.nā ad ea. secus si 3memoratio facta nō est:ex quo fit ab eodē.sic intelligit.l.q bis idē.ff.e.hoc tenuit Pe.sz tu tene qō dixi.nō obstat l.ad ea.qz ibi fuit vna dispositio z vno 3textu facta:nos aūt loquimur de pluribus. ¶ In text.ibi.similis est ei.hec eadem verba repetit.j.adic qō est similitudo quo ad inducēdā nouationē.vt patet i litera.z quo ad videndū an scōa stipulatio sit vtilis vel inutilis.z qz iste tex.notat similitudinē z nullū fimile est idē. hic est casus rotundus qz usufructus nō est pars fundi:sz assimiletur parti ꝯtum ad dictos effectus:vt dixi. sz qualiter hoc intelligat:z an sit pars dominij.j.dicā. ¶ In tex.ibi.ni hil agit.no.quod dicit nihil.z sic videt hic casus qz a secunda stipulatio continens idem qō prima vel minus nullam obligationē producit.concor.j.de noua.l.si papillus.§. qui actū.j.de accepti.l.z per iusiurandū.§.j.cum quattuor sequentibus.glo.tamen hic z in iuribus allega.z in.l.si stipuler.ff.eod.videtur tenere quod imo ex secunda oriat obligatio z actio:sed sine effectu:cū ex prima possit exigi illud idē. tenui primam opinio.in.l.qui bis idem.ff.eo.dic vt.ibi dixi. z p bar.ibi. ¶ In glo.in verbo sed q.ibi.sz qui usufm.bñ est pars fundi.hoc declarat.vt.j.dicā i eadē ibi.vel dic aduersat ad primū casum.hec vera. ¶ In eadē ibi.z semper intellige quo ad vtilitatē.aliās cōcor.allega.sed tene qō ibi.dixi in.l.q
3 bis idē.ff.pri.idē tū qō hic tenet gl.sequens. ¶ †In gl.in verbo petitio.ibi.pars est fundi interpretatiue.Tu dic qō accipiēdo fundum pro ipso corpore usufructꝰ:nec vere:nec interpretatiue pars eius est imo sunt species oppositeꝰ:quoniā fundus est corpus:seruitꝰ autem incorporea.Sed accipiēdo fundum pro ipso dominio verum est qō est pars secundum quod.j.dicā.vnde in hoc fuerūt multe z varie opinio.p quarum introductiōe premitte duo videlicet quod species ineſt generi cōtentiue:qz posito genere omnes species ꝯtinentur sub eo que de genere sunt:vñ posito animali cuncta animalia cōtinentur z ecōuerso.genus ineſt speciei:scilicet positiue nam posita specie necessario ponit genus.vñ posito hominē necessario ponitur animal. †Secūdo premitte quod vnū
4 totum consideratur dupliciter.vno modo prout ipsum totū est quoddam vniuersale cōtinens sub se multas species numero differentes:z illud totum appellatur genus:z tūc quid ꝯtinetur sub illo genere appellat species:z illa species dicitur pars generis secūdum legistas.casus est in.l.si vero. §.hoc edictū.ff.de his qui deie.vel effude.hoc ergo modo cōsiderando dominium prout genus est:z usufructus z usus z actus z iter:quorum habemus dominium:vt.l.quoties.ff. si usufru.pe.dicūtur pars ipsius dominij:z appellātur partes predicamētales seu subiectiue:quia cum de dictis inrib⁹ predicatur vt de specie dominij:immediate predicat de ipso genere z cōtinetur sub eo:z ideo appellātur subiectiue:subiciuntur enim suo generi.z ita intellige glo.ff.l.iiij.ff.de usufructu.Secūdo modo accipitur vnum totum prout est compositum z perfectum ex suis partibus cohērētibus sicut est domus:z tūc istud totum appellatur integrale:z eiꝰ partes similiter integrales:quia simul iuncte cōstituunt vnum integrum.l.eum qui edes.ff.de usucapi.Et hoc secūdo modo accipi potest dominium prout est species.nam dominium plenum z sic integrum perficitur ex istis duabus partib⁹ simul iunctis:scilicet ex proprietate nuda z usufructu:z tūc usufructus est pars integralis.sic intelligitur glo.l.recte dicimus. de verborum signi.neutro autem istorū modorū accipiendo usufructus pars dominij nō est.vt.d.l.z per iusiurādum.§.
b j.cum sequē.sed licet nō sit pars dominij eiusdem virtutis z potentie est quādoq; cum dominio.sic itelligitur.d.l.iij.iūcta gloss.que dat exempla.Quia mo neutro dictorum modorum accipiēdo species dicūtur opposite. †z ideo qui pro
5 ducit duo instrumēta eodem die [b] confecta:per quorum vnū dicit se dominum per aliam fructuariam succūbit in quolibet tanq; produces scripturas aduersas.vt.l.scripture.C.de fide instr.secūdum vnam positionem,extra gloss.aut.in.l.eū qui ita.§.pe.ff.eo.dicit qō usufructus est pars fundi vere:sed ficte non.z male dicit.Angelus.

1 ¶ Debitor si p.omittit dare.x.hodie elapso die constituit in mora.

Quoties in diem. Cum estimatio venit officio iudicis inspicimus tēpus more.hoc dicit. Et cōcludit hic Barto.z bene quod euentus cōditiōis non cōstituit quem in mora:sed necessaria interpellatio est.z reprobat quādam glo.in verbo ex mēte.l.i.de penu leg.z bene.dic vt in eo.Adde vnum quia dies z conditio interpellat z nō interpellat:z constituit z non constituit quem in mora prout inter partes specialiter actum est.vt dicta.l.j. de penu leg.Ubi ergo nihil est actum tene quod Barto.hic
1 dicit. ¶ †Item adde quod si promitto tibi hodie decem dare,licet istud hodie quātum ad obligationis vinculū z agēdi potēriam nihil operetur:tū quātum ad effectus extrinsecos operat.z ideo lapsus huius diei interpellabit pro hoie quasi nō pure:sed diem habebat obligatio.vt.l.talis scriptura.ff.de lega.j.not.j.eo.l.liber homo.§.pe.cōiuncta glos.ſua

¶ Cāpsorē.addē qō campsores p alijs promittentes nō pōt opponere exceptionē nō numerate pecunie nec executionis pricipalis ꝑpter pcipuā fidē3 quā habēt homines in promissione cāpsorū.glo.in.§.argē tarior.in auth. de fideiuss. Bal.in.l. frustra.C.de non nu.pe.z in.l.fi.C. ad.l.fal.Ange.in liure.in fin.ff.de pigno.z in.l.i ff. ctib⁹.C.ff.eo nō nu. pe.z in.l.impera tores.ff.de pact. decidit qō si officialis reipublice facit cōfessionem de recepto respublica nō pōt opponere exceptionē nō numerate pecūie.l.ne casu. C.de discuss.lib.x. sz dādo campsorē an sim liberatus z si nō sit solutēdo possit agi ff me q dedi ꝛc.vidē Bart.in.l. singularia.vbi Ange. ff.si cer.pet.Bal. in.l.ff.C.de erec, rei iudi.z in.l.cū ponas.als in.l. si vgo.C.de bonis auc.iud.pos. Bal.in.l.ff. C. de noua.item vide Joā.an.in addi. spe.tit.de depositi. in rubrica.

¶ Duo instrumēta eodē die.adde qd si reperiantur duo instra confecta eodē die.vnū p dote:aliud pro fisco.qs eoꝝ preferat.dic qz instrumentū dotis sm Bal.i.l.dotis.C. de iure do.Bal. in.l.exactione. C. de do.punis.fisc. de neap.in.l.quāuis.de pube.fisci. ¶ Adde.i termi nis ang.hic.Bal. in.l si pater.in.ff. lec.ff.ō ado.ang. 2si.dxxviij.imo. in.l.eū qui.ff.de acqui.here. Bal. in cōsil inc.i ꝓpi noie. in primis. Alexā. in.l.i.§.i. de bo.pos.secundum tabulas.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In glo. ff. ibi, vel dic vt ibi in estimatione iure act. hic officio iudicis. vt hic per Dy. ⁊ Bar. bene.

1 ¶ Stipulatio impeditiua libere testamenti factionis est contra bonos mores: ideo est inutilis.

2 Testamentum quomodo ⁊ qualiter possit fieri irreuocabile.

3 Pactum super futura successione facienda, vel non facienda de iure ciuili non tenet. fallit vt. j.

4 Donatio oim bonorum presentium ⁊ futurorum, an valeat.

5 Heredem instituere non potest quis arctari metu pene: nec spe premij.

Stipulatio hoc modo.

1 † Stipulatio impeditiua libere testamẽti factionis contra bonos mores est, ⁊ ideo funditus est inutilis. hoc dicit.

2 † Et per hãc l, reprobat Bar. opi. Dy. positam in. c. qõ semel. de reg. iur. in. vi. oũ dat consilium vt possit fieri testamẽtum irreuocabile transeũdo in contractum si cõtigerit reuocari, ⁊ dic vt in eo. ¶ In text. ibi, qz contra bonos mores: ergo nõ firmatur iuramentum: vt in. c. non est obligatorij. de regu. iur. in. vi. C. de legib. non dubiũ. ¶ Ultimo tolle regulam ⁊ instãtias. † Regula est quod pactũ super futura successione fienda vel nõ fienda de iure ciuili nõ tenet. C. de pact. l. pactum. no. eo. ti. i. fi. C. de col. l. pactũ. C. de inof. testa. l. si quãdo. §. i. ¶ Fallit ſ interponatur ea conseruanda. vt instit. de leg. agna. suc. §. i. ¶ Scẽo fallit ſ fiat inter milites in expeditione degẽtes de promissa succedẽdo. C. de pac. l. licet inter prinatos. ⁊ nõ est alibi. ¶ Tertio ſ fiat super successione incerti hominis certo modo inter paciscentes diuidẽda: vt. l. iij. §. pro soc. ¶ Quarto fallit ſ fiat super cessione certi hominis eodẽ modo diuidenda: dum tamẽ tunc in illo pacto cõsentierit, ⁊ in illa volũtate duraverit vsq; ad mortẽ: vt. d. l. fi. de pac. ¶ Quinto ſ fiat pactũ de succedendo [a] iuramẽto firmatum de iure canonico. in. c. quãuis. de pac. lib. vi. loquor: de nõ succedendo ipsi paciscenti. ¶ Sexto fallit etiã ſ non sit iuramẽto firmatum de non succedendo tertio, exemplũ. ſ filia accepit dotẽ a fratre viuo patre paciscitur cum eo vt nõ succedat patri: valet enim illud pactũ patre intestato defuncto quasi vendiderit ius geniture: sic fecit Esau qui vendidit iura primogeniture Jacob, sed tamẽ bene succederet eidem patri ex testamento non obstante pactone ſ aliud dicamus per hoc pactũ intelligatur ablata patri libera factio testamẽti: vt. d. l. pactũ. C. de pac. ¶ Septimo fallit ſ fiat pactũ de non succedendo defuncto iam defuncto illo cuius hereditas paciscẽti debetur post mortẽ alterius paciscentis. C. de pac. l. i. j. eod. l. qui rome. §. duo fratres. ¶ Octauo fallit ſ nõ impeditur directo libera testandi potentia, ⁊ sic resoluatur paciscenti alia forma testãdi ⁊ disponendi generaliter de bonis suis: vt. j. eo. l. quidã cum filium. vbi est casus cõiuncto fi. gl. mag. † Propter hoc non cõsentio opi. magistri mei. decidentis quod nõ tenet donatio omniũ bonorum presentium et futurorũ quia impedit liberã testandi potentiam per indirectum: eo qõ nemo volet talem hereditatẽ adire, et quia per talem donationem ponit se in statu paupertatis: non enim tale indirectum impedimentum considerandum est per. d. gloss. quia non ad hoc principaliter ordinatur. probo: quia ſ hoc est verũ: ergo nemo in mortis articulo constitutus donare poterit vniuersa cum ponat se in statu paupertatis, ⁊ nemo eius volet hereditatem adire: hoc tamen falsum est: quoniã nec senectus nec egritudo dispositionẽ bonorum domino impedit vllo modo: vt. l. senium. C. qui test. fac. pos. Item non ponitur in statu paupertatis nec impedit factio testamẽti eo modo quo ipse dicit. nam poterunt sibi donari ⁊ relinqui cũ pacto vt stipulatori nihil acquiratur ⁊ qõ de eis disponere possit ad nutũ: vnde acquiret ⁊ here dẽ habebit: sicut dicimus in filio cui ita donatur. C. de bo. que libe. auf. excipitur. C. de inoffic. testa. l. filijs matrem. Item ponere quis se potest per indirectum in statu paupertatis ⁊ tollere sibi testamenti factionẽ non solũ per approbatum religionis ingressum, imo per reprobatũ: puta patiendo se vendi ad precium participandum. nec ob. qõ non dominirerum non testantur: vt in auf. ingressi. quia verum est in illis qui non sunt domini actu neq; potẽtia: sed hic donator est dominus potẽtia: quoniam acquirere potest: licet donatario tradere teneatur: ante traditionem autem ex hoc vniuersali titulo nõ transfertur possessio: neq; dominiũ: vt. l. i. §. ⁊ nihil refertur. §. pro dote. in gl. ⁊ nõ est alibi. Quinimo ⁊ hic do tibi modum ſ interc essisset constitutio precarij forsitan idem crederem: quia sicut locus incertus possideri non potest: ita nec precario rogari; vt. §. de acquir. posse. l. locus. ⁊ ideo instramenta obligationum generalium hypothece de presentibus ⁊ futuris cũ constitutione precarij quantũ ad futura forsitan nihil relenant. ¶ Nono fallit vbi pactũ de non succedẽdo alteri paciscentium habet delictum mixtum. nam tunc excluditur vt delicti potius q̃ pacti, exemplum in patre cupido emancipante filiũ recepta pecunia ne succedat eidem: vt. l. i. §. ſi parens. ſi quis a pa. fuerit manumiſ. ¶ Decimo fallit ſ filius a patre pecuniam recepit pro sua legitima portione cum pacto quod contra eius testamentum non veniret. nam etiam auctis bonis patris non petet supplementum legitime: quod est mirũ: considerato quod bona potuerunt diminui sm Jac. but. in. d. l. pactũ. C. de colla. ¶ † Deinde conclude quod sicut metu pene non potest quis directo arctari ad instituẽdum aliquem heredem: ita nec spe premij inuitari potest ad illud. gl. est in. l. cũ donationis. C. de trãfac. tene menti perpetuo. licet Pet. eam non teneat per. l. titio. §. titio genera. ⁊ male ⁊ contra. l. ille autem. ⁊. l. hoc articulo. de heredi. instituen. non ob. l. titio. quia loquitur in matrimonio temporali [b] in quo est licita pecunie datio ex vtraq; parte. nõ habes hic alia.

1 ¶ Disiunctiua ſ cadit inter res diuersas alterum sufficit ſ affirmatiue proferatur: secus ſ negatiue proferatur.

2 Conditio semel defecta ſ semper defecta nõ durat adhuc potest impleri.

Si ita quis.

Stipulatio semel cõmissa. alterũ committi nõ potest: ⁊ in alternatiuis sufficit alterũ adimpleri. h. d. De prima parte videbis plene. j. eo. l. ſi fit. in pe. charta. † De secunda dic qõ ſ disiunctiua cadit inter res diuersas alterũ sufficit ſ affirmatiue proferatur vt hic: sic. [c] ſ negatiue: vt. l. vtrum. §. i. de reb. dub. ⁊. l. ſi is qui ducenta. §. pen. Si autem ponitur in eadẽ re: vt cum dico promitto. ⁊. siue imperator venerit siue nõ venerit: tunc hec disiunctiua disiungit verba: sed sensum coniungit: vt ibi Dy. Alexãder siue pariis: vt. d. ad protegendã C. de in li. dan. tuto. ¶ In text. ibi, sed essi adueniatur. hoc modo, licet existentia vnius conditionis impediat existentiam alterius stipulationem cõmitti: tamen defectus vnius cõditionis non impedit existentium alterius: ⁊ per consequens nec commissionem stipulationis. Ja de are.

2 ¶ † Ultimo habes vnũ casum singularem in quo conditio semel defecta ſ semper defecta nõ durat adhuc põt impleri: vt in aut. sed ⁊ ſi quis C. de se. nup. ⁊ non habet aliquã rationem in semili quia sic placuit autori: vt gl. mag. ibi dicit in fi.

1 ¶ Pronomen hoc est demonstratiuum futuri temporis.

2 Clausula ex nunc prout ex tunc, ⁊ ex tunc prout ex nũc quid importat.

Huiusmodi.

Valet stipulatio vt retro ex die stipulationis debeatur. h. d. † Ideo antẽ intelligitur hic de die presenti ⁊ nõ de die consulatus propter pronomẽ hoc [c] quod est demonstratiuum presentis temporis non futuri: vt. l. meuius. §. duobus. de lega. ii. ⁊ l. i. §. de ope. no. nun. seꝰ ergo ſ esset adiectum pronomen demonstratiuum futuri temporis: vt ex illa die. † Et not. hanc. l. cum concor. pro verbis que apponuntur quotidie in instrumentis ex nunc prout ex tunc [d], ⁊ ex tunc prout ex nunc. nam vnum tempus inest alteri, ⁊ ex qualitate dictorum temporum dici potest qõ sumpt initium actus ⁊ d. sposito: pro hoc do tibi glossẽ ordinariam et notabilem. C. de codicil. l. j. pro hoc adduco etiam tex. in cle. i. de iurepa. circa prin.

1 ¶ Superfluitas vel diuersitas in voce dummodo sit cõsonantia in intellectu stipulationem non vitiat.

2 Suppa tantum est quantum panis cum vino.

3 Soluere, an ⁊ quando posset qs plus in vna moneta q̃ alta.

1 ## De extrinsecus.

† Superfluitas vel diuersitas in voce dũmodo sit cõsonantia in intellectu stipulationẽ non vitiat. h. d. ¶ † Et no. illud prouerbium tanto e do: soldi quanto e vintiquatro dinari: ⁊ pane e vino e suppa. cõco: j. eo. ſi sub vna. ¶ In gl. j. ibi, ⁊. l. vlt. C. de dona. vbi hoc plene probatur. ¶ In gl. ibi, vbi appellatione. ibi, ⁊ sic hic bos: valet enim hec stipulatio: licet in nomine appellatiuo sit error vel falsitas, ⁊ hoc contingit propter demonstrationẽ que nominis vice fungitur. adeo quod non potest dici error, als si talis demonstratio facta non esset nõ teneret: vt. l. ſi quis in fundi vocabulo. de lega. i. no. igit hanc gl'o quia non est alibi. ¶ † In glos. in verbo, de anios. ibi, in qui us sit es ⁊ aurum: sed certe tunc stipulatio non valeret: qz esset diuersitas in materia ⁊ in forma, ⁊ sic vitiaret stipulatio: sicuti ſ interrogarẽ, an promittis domũ, ⁊ tu promittis estimationẽ eius. fallit ſ cõsuetudo est in regione vt debita pecunia vnius materie seu forme possit solui tantũdẽ in alia materia ⁊

teria ⁊ forma: puta ſ in bononia quis debet bononinos argẽteos ⁊ vult soluere bononinos aureos: aut etiã ecõuerso eiusdem estimationis ⁊ valoris. vt. j. de sol. l. paulus.

Si minor.

Nõ potest quis stipulari de re sibi debita fieri qõ ipse p se facere nõ posset ſ sua esset. h. d. istud principiũ magistraliter.

Ella stipulatio.

Nõ vitiat stipulatio [a] proximalis se cũdũ cõceptionẽ eius de se nihil quis videat promittere. h. d. Ratio est: qz stipulatio est pretorita.

1 ¶ Promittens se curaturum alteri dari liberatur dãdo reum locupletem.

2 Promittens factum alienum an ⁊ quando obligetur.

3 Clausula promittõs se facturum ⁊ curaturum quod talis faciet, quid operatur.

1 ## Eum qui decem.

† Qui promittit se curaturum alteri liberat dãdo reũ locupletẽ. h. d. Nõ ergo põt agi ꝫ eũ vt det, sed cõtra eũ vt curet: ⁊ ſ nõ curat succedit obligatio ad interesse qõ nõ differt ab ipsa datione ipsorũ decem. intelligit autem curare dando reũ locupletẽ: vt hic. ⁊. §. ſi certũ pet. l. ſi. ¶ Similiter qui promittit se alterius nomie soluturũ cũ ipsum soluere facti sit nec obliget se ad dãdũ: nõ põt cõpelli dare sed sufficit qõ det reũ locupletez, vt. j. eo. l. ſi ita stipulatus. §. pñt. Quinimo ⁊ ſ stipulatoris nõ interest hunc soluere promissorẽ eo quod reus principalis soluendo est: ad nihil tenet: qz cũ hec stipulatio facti sit vt. §. ergo ſ non interest nõ põt hec stipulatio cõmitti. ¶ † Et cõclude: qz interdũ quis promittit curare aliũ daturũ: vel promittit facere qõ alius dabit: ⁊ tũc inter hec duo verba nõ est differẽtia. qz de sua datione nõ promittit: sed solũ de datione alterius vnde quolibet dictorũ casuũ intelligit promittere factũ. succedit igit obligatio ad interesse qõ nõ differt ab ipsa datione vt dixi. Itẽ, ſi quis promittat se curaturũ vel se facturũ qõ alius faciet: quoniã de facto suo nihil promittit. vnde inter hec duo verba non est differẽtia. Sed ſ quis promittat imperſonaliter: puta se curaturũ titio ꝫ dari: ⁊ nõ dicit per quẽ: ⁊ sic est impersonalitas nõ in verbo obligatino sed in executiuo: tũ tũc differẽtia est. qz qui promittit se curaturũ sufficit qõ curet ⁊ exp promissorẽ detur hic. ſz qui promittit se facturũ oportet qõ det ⁊ ad dãdũ cõueniri põt. sic intelligitur. l. ſi heres iussus. §. de leg. iij. licet gl. ibi teneat speciale esse in vltimis volũtatibus. Et idẽ dicas in eo qui promittit se facturũ vel curaturũ alij fieri per aliũ certũ

3 vel indeterminate: qõ dixi in hac stipulatione dari. † Ut tũ tollat omnis opinio. moleuit notariorum cõsuetudo vt semper apponant illa verba promittit se facturũ ⁊ curaturum ⁊c. per que apparet qõ illud idem intelligit promittere qõ promisit principalis ⁊ ad illud idẽ conueniri põt: vt. j. de fideiuss. sicut reus. ⁊. §. de pac. in personã. §. qui pecuniã. iste est bon' punctus. ¶ In gl. in verbo dari. ibi, siue nõ intelligit hoc est falsum: qz imo nõ intelligit. nisi dicat in stipulatione cõuentionali. vt. §. eo. l. stipulatio ista. ⁊ j. e. l. inter stipulantẽ. in prin. ibi casus. ⁊ insti. de inutili. stipu. §. ſi quis alii. ¶ In glo. fin. ibi, sol. aliud est iubere. hec vera. ⁊ hãc tenui. §. in contrario. glo. dicit qõ est speciale in vltima volũtate in qua fit plenior interpretatio. ⁊ illi opi. adhesit Jac. de are. de quo etiam no. glo. in. l. ſi. §. ſi. §. ſi certum petatur.

Si penam.

Stipulatio penalis certe quitatis est certa: ⁊ obligatio priuatiua sit incerta. h. d. vel sic. In obligatiõe dãdi succedit obligatio ad interesse qñ ipsam dari precise nõ interest. h. d. Et istũ articulũ: an in obligatiõibus dandi succedat oligatio ad interesse: examinaui plene in. l. stipulationes nõ diui. dãdo regulã negatiuã ⁊ fallẽtias. ¶ In text. ibi. certa est. eoqõ cõmittitur pena que certa est. Et allegat per Dyn. qõ pena adiecta facto interposito gratia quãtitatis valet ⁊ tenet ar. est cõtra quasi videat adiecta in fraudẽ vsurarũ. C. de vsur. l. cũ allegas. ⁊ aut. ad hec qui fructus aridos. ⁊ est verũ ſ color capteꝰ. vt dixi in. l. stipulatio ista. §. alteri. §. e. dicit ibi. ¶ Sequit in litera. incerta est sm sai ꝫceptionẽ. ſz qr ite resse per subtilitatẽ iudicis liquidat ex post facto agi põt ad interesse cõdictiõe certi: vt plene habetur. l. certi cõdictio. in pn. §. ſi certũ peta. ¶ In gl. ſi. exposi. huius glo. videas in. l. interdum. §. stichi promissio. j. eo.

Si homo.

Pena edicta stipulatio. in [b] cõtinẽti impossibile de natura nõ debet: ⁊ hoie mortuo stipulatio de indicio sisti perit. h. d. ¶ Ja glo. ii. ibi sm Jo. ⁊ bene. cõtra: iũ tñ no. glo. in. l. ſi de esserit. §. qui satisfda. cogan. in fi.

glo. magne. ⁊ illa reprobat per omnes. Adhuc aũt ob. l. in. l. la prima. §. eo. ⁊. l. impossibilis. nã ſi promittit stichus nã defunctus impossibile est dari stichũ. vnde cũ ipsum dari nõ sit necesse, pmissio pene videtur pura. vt dict. l. impossibilis. Sed solue qõ illud est verũ qñ stipulatio incipit a precedẽti cõditiõe penali. Sed vbi incipit a precedẽti dispositiõe: tũc pena nullo modo debetur. sic intelligitur hic.

Mulier.

Infans stipulari nõ potest [a], hoc dicit.

Stipulatiões nõ diui.

Celsus.

Si quis ita stipulatus.

Istã. l. cũ istis. §. ac eorũ mareriã legi ac expediui immediate post. l. iiij. §. cato. §. eodẽ vbi congruenter fuerunt situati. ⁊ ibi videas.

Interdum.

Ex natura rei in stipulatione deducte ⁊ ex loco destinate solutionis: ex cõditione stipulatoris inest dilatio stipulatiõi: licet tenor verborũ hoc nõ declaret. h. d. ¶ In gloss. in verbo pura. ibi, quo ad verba tãtũ. quo ad mẽtẽ vero ⁊ effectũ cõditionalis est stipulatio partus nascituri ⁊ futurũ futuro ꝫ. vt no. gl. §. eo. l. ſi. ꝫ. cũ petiero. ⁊ est casus de cõd. ⁊ demõstra. l. j. in fi. ⁊ ideo male dixit Dy. qõ he due stipulationes sunt in diẽ: ⁊ qõ nata est obligatio añ diẽ: qz imo nõ est nata: ex quo vtraq; stipulatio cõditionalis est. l. cedere diẽ. j. de verb. signi. ¶ In gl. in verbo incipit. ibi, cũ effectu. Ista glo. pessime dicit. nã decidit actionem esse natã in casibus huius. l. sed post exceptiones. quod omnino falsum est. Primo in dictis duab' stipulationib' in quibus non nascitur obligatio. nam ſi nõ nascitur obligatio multominus actio. ⁊ istud est planum. nec in aliis duab' que sequuntur: scilicet operarum ⁊ dari Rome: qz stipulatio operarum similiter cõditionalis est: vt est stipulatio fructuũ habet enim cõditionez ſi iudicantur: stipulatio dari Rome habet diem tacitã cũ Romã poterit peruenire: que quidem dies tacita licet nõ impediat natiuitatem obligationis sicut nec ex pẽssa tamẽ impedit natiuitatẽ actiõis. vt. l. ſi tutor. ⁊ republice. §. fi. cũ. l. seq. ff. de tutel. ⁊ ra. di. vbi Bar. dicit esse casum. Adde. l. sed ſi alia coniuncta glo. j. de bo. dam. nam maritus incõtinenti dote recepta obligatur ad dotis restitutionem. sed qz dies inest tacite actio non nascitur: nisi matrimonio dissoluto. sic in act. pro socio. C. pro socio. l. tam diu. Põt ergo hec glo. dicere vtrũ qõ actio est nata: sed nõ cum effectu quãdo obligatio habet diem ex sola partium cõuentiõe. qõ apparet: qz agenti ante diem ob. exceptio vt. l. j. in. fi. §. quãdo dies vsufruc. leg. ce. licet Dy. ⁊ male dixit q̃ non nascit actio añ diẽ per hãc literã. Sz nihil facit vt dixi. qz loquit in die tacita in qua qñq; nascit obligatio: vt supernius dictũ est. facit ad predicta qõ no. in. l. itẽ qz. §. de pac. in gl. fua. Similiter nõ ob. l. inter stipulantẽ. §. iacrã. j. eo. vbi tex. dicit actionẽ pẽdere: qz ⁊ ibi etiã pẽdet oblationis natiuitas cum loquatur in stipulatione fructuũ futurorũ. ⁊ sic concor. non ob.

Stichi, pmissor.

Per oblationẽ eius qõ debetur purgat mora ⁊ periculũ interitus pertinet ad creditorẽ ex tunc: ⁊ ſi species debita perit liberatur debitor ipso iure. sed ſi obligatio erat in genere: exceptionis ope. hoc dicit cum glo. Et intellige q̃ purgatur vsq; ad litis contestationem: post litem autem cõtestatam nõ sufficit sola oblatio: sed requiritur solutio: ⁊ tũc soluens liberatur a periculo ⁊ ab instantia. sic intelligitur in situ. de perpe. ⁊ tempo. actio. in fi. vel requiritur saltem oblatio depositio ⁊ consignatio que loco solutionis est. sic intelligitur. l. sed ſi alia. §. de constitu. pec. ¶ In. l. ſi penã. §. eodem deficit expositio glo. fi. quam hic vide. ¶ In gloss. fi. ibi. non statim repetere. Not. qõ qui pmittit mutuare ⁊ mutuat incõtinenti repetere potest. Bar. contra imo debet expectare qõ debitor diu steterit in obligatione: vel qõ facilius sit sibi reddere pecuniam per. l. penul. cum ibi notatis. C. cõmo. ¶ In glo. §. man. l. lucius. Tu tene glo. quia ex quo dies non inest tacite nec expresse: nec; conditio: obligatio pura est: ⁊ incõtinenti est nata actio ⁊ eius exercitium. §. eodem. l. eum qui calendis. §. quoties. cum concordantijs ibi allegatis in glo. Nõ ob. ll. Barto. quia loquuntur eo casu quo aliquid tradebat per creditorem ad certum ⁊ determinatum vsum qui corũperetur per nimis tempestiuam repetitionẽ. Et idem dicaz in casu huius gl. quando pecunia fuisset mutuata ad talem vsum: ita quod ſi repeteretur incontinenti induceretur corruptio: dicti vsus. Licet autem incontinenti posset agi: differtur

a ¶ Pactũ de nõ succedẽdo. Adde Bal. in. l. non dubium. in. fi. col. C. de leg. Bald. in. c. ii. de pba. Bal. in c. venerabilis. de ele. Pe. de anch. cõsi. ccxv. incip. legit in canone. Fe de. de senis consi. cclxxvij. inci. factũ tale est. Alexã. de imo. cõsi. lix. inci. viso instrumento ⁊ titulo qõnis. in j. volu. idẽ Alex. cõsi. xxxviij. inci. vita petitiõe. Anto. de Roma. in iij. vol. idẽ Alex. cõsi. xxxix. inci. viso statuto et hemate. iij. volu. Fran. de are. cõsi. viij. inci. abunde.

b ¶ In matrimonio tẽporali. Adde. l. titio. i. fi. i. de cõdi. ⁊ demõ. Angе. in. l. iubemus. in pn. C. de trãfac.

c ¶ Pronomẽ hoc. Adde. l. i. et ibi Bart. ff. de noui ope. nũ. ⁊ in. l. meminus. in. §. duob', ff. de leg. ii. et in. l. iij. in. §. verũ aũt. ff. ad silla.

d ¶ Ex nũc prout ex tunc. Adde gl. et docto. in. c. i. de concess. prebend. ¶ Et qd importet ista clausula. vide Alret. plene in l. gallus. in princ. in. j. col. ff. de libe. ⁊ postliu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

exactio ad arbitrium iudicis:nec veniat creditor cum sacco
paratus.de solu.l.qõ dicimus.ꝛ de consti.pec.l.promissor.

1 ☞ Stipulatio in pronunciatione cõtinens certum quid:
certum quale ꝛ quantum:certa est.

2 Appellãs ab interlocutoria debet exprimere figillatim om
nes causas grauaminis.

1 **Stipulationuꝫ.** †Stipulatio in pnũciatio
ne cõtinẽs certũ quid:certũ quale certũ quantũ:
certa est.si autẽ per alterum ipsorũ reddatur de
ficiẽs incerta;incertum continet.h.d.cũ.l.seq.vel sic. Quãdo
prestatio eius qõ in stipulatione deducitur variari põt ex na
tura rei in stipulatione deductevel ex volũtate debitoris sti
pulatio est incerta:alias secus.h.d.cũ tota.l.seq. ¶ Et ema
nauerũt helleges ex eo:q:vbi stipulatio est incerta agit ad il
lud ex stipulatu:vbi certa agit certi cõdictione ex stipulatio
ne.vt infra.eo.in pnin. Scõo q: stipulatio incerta ratiõe;incer
titudinis dilationẽ capere solet.vt.ff.l.pxi. Et ideo inuestig
gauit hic legislator que stipulatio dicat certa:ꝛ que incerta.
¶ In tex.ibi.ex ipsa pronũciatiõe. Idẽ si stipulatio reddit
certa per relationẽ ad aliud.vt.j.l.pxima.ff.illud.ver.si qui
2 vinũ. †Et est multũ vtile pro declaratione clemẽ.appellãti
de appella.vbi cũ appellatur ab interlocutoria requiritur
qõ cause grauaminũ exprimãtur figillatim.nam latius puto
exprimi figillatim si non subverbis generalibus sed specifi
cis cause exprimunt per relationẽ ad aliud:vt hic.ꝛ.l.certũ.
ff.si cer.pe.ff.de cõdi.ꝛ de.l.noiatiꝫ.ꝛ.l.quid si noiatim.in cor
pore de nõ eli.scõo nub.ff.gregoria.in verbo firme. C.de pre
scri.xxx.an.l.oẽs.in pnin.ff.si quis cau.l.sed ff.si quis ff.queſ
tum.de pcur.c.qui ad egẽsum.lib.vi.ff.Nõ ergo sufficeret di
cere pro causis grauaminũ allego oẽs exceptiões pductas
in primo iudicio.ff si diceret allego exceptionẽ pacti iuriũ
rãdi appositã in pꝛio iudicio:pront apparet in actis sufficit
ꝛ ita habui de facto.facit.ff.de here.inst.l.asse toto.ꝛ.ff.de cõ
di.ꝛ de.l.ff ita scripsero.non habes alia.

1 ☞ Cõparatiuum vel positiuum demonstratiuũ bonita
tis vel malitie non significat rem certã:sed superlatiuum sic.
Optimus doctor vel artifex probatur per famam.
Frumẽtũ si quis promittit dare an intelligatur de optimo.
Vinũ,si qs promittit dare.ꝛ.ãphoras vini;optimi valet stipu.

Vbi autẽ. In tex.ibi.non fit certe rei si
gnificatiua. †Nam positiuum
ꝛ cõparatiuũ demonstratiuũ bonitatis aut mali
tie nõ significare rem certã:sed tantũmodo super
latiuũ.vt patet.j.Ratio est:qꝛ superlatiuũ nõ habet cõpara
tiuum.ꝛ ideo si statutũ Bono.vult causas graues committi
doctoribus optimis nõ poterit fieri cõmissio nisi solũ tenẽti
2 bus gradũ supremũ in sciẽtia ꝛ doctoratu. †Et qui dicantur
a optimi[a]:ad famã recurritur.vt.l.cũde lanionis.ff.asinam.de
fundo instru.ꝛ de leg.iij.l.minimus. Sꝛ si vult cõmitti melio
ribus nõ negat quin committi possit.optimus casus est hic.
3 †Sꝛ quare stipulatitio tritici designata certa ꝓtitate est,in
certa cũ promissor liberatur soluendo vilissimum:ꝛ sic obti
nentem primum gradum malitie.vt.l.fideiussorem.ff.mand.
dic quia potest esse soluere bonum ꝛ optimum:ꝛ potest pro
missoris magis interesse sua soluere optimũ quã vilissimum
vt insti.de act.ff.si quis ita generaliter.ideo est incerta:qꝛ po
test variari prestatio ex voluntate debitoris quevariandi po
tentia nõ consistit in frumento optimo in stipulatum deduc
to. ¶ In gloss.magna.in princi.ibi.l.mutuatus est quis.qõ
est falsum:vt.l.certi cõdictio.in prin.ꝛ.l.cũ quid.ff.si cert.pet.
¶ In eadem ibi.sed respõderi põt.de hac materia no.ad cõ
textũ in.l.certũ.ff.si cer.pet. ¶ In eadem ibi.q nõdã tamen di
xerũt ꝛ male. ¶ In eadẽ ibi.qꝛ nõ placet per hanc.l.ff.de of
ficio pconsulis.l.nec quicquã.ꝛ.ff.si cert.pet.l.cũ quid. ¶ In
4 eadẽ ibi.vel alteri.hec vera. ¶ †Ultimo dicit Ray.qõ si pro
mitto amphoras.ꝛ.vini optimi:licet non adhuc habeã campani:ꝛ
sic non designẽ locũ:tamẽ stipulatio tenet vt certa:qꝛ licet no
bis incognitũ sit qõ sit optimũ:tamen sufficit qõ certũ in re
rum natura,vt.j.ea.l.illud.difficultas enim prestationis si
cut nõ reddit stipulationẽ inutilẽ ita nõ reddit eã incertã.po
tes attentare secure ꝓpter nimiã difficultatẽ hanc stipulatio
nem inutilem:sicut dicimus in eo qui instituit oẽs homines
mũdi.Nã licet institutio valeat ꝓpter nimiã difficultatẽ red
ditur inutilis.vt no.glo.insti.de heredi.insti.ff.ꝛ vnum homi
nem.ꝛ illa non est alibi.non habes alia.

Fundi certi. Summatus est cum precedẽ
tibus.

Illud. Summatus est cũ precedẽtibus. ¶ In tex
tu ibi occurrit,aliter accipitur.ff.de do.l.si
patronus.in fi.vt ibi.not.in gloss.ibi:sed ar.cõtra.so.ibi spe
ciale odio vsurarũ.ꝛ cõcor.cũ illa.eo.ti.l.tutor.ff.fi. ¶ In ea
dẽ ibi.ꝛ.j.de iure fisci.l.ita fidei.ff.ibi erat ꝓpter sulpitionẽ
cõmisse malitie.vel dic qꝛ fundꝰ nõ erat demõstratus:ió erat
incertitudo ſm Dy. Sequit in gl.l.penales.ff.iul.Alle.ff.nõ
est cõtra:ſ magis est contra.l.de pacto.stipula.l.ij.ff.icerta.
Sed sol.qꝛ ibi stipulatio interesse est incerta inspecto princi
pio:ſ inspecta declaratiõe sequẽti est certa:ꝛ ideo post inter
esse cõmissum:qꝛ certum in natura quantũ sit:ſ apud nos
ignoretur:agi põt certi condictione ſm opinione.ff.vt.l.certi
condictio.ff.si certum pet.

1 ☞ Alternatio parit obscuritatem.
2 Libellus alterꝰnatiꝰ incertꝰ ꝛ obscurus an ꝛ qñ admittat.

1 **Qui illud.** †Allegat primo,qꝛ alternatio parit
obscuritatẽ.sic.j.de iniur.l.ꝓtor edi
2 xit.ff.qõ aũt. †Scõo qꝛ q stipulat alternatiue duo si electio
b debitoris est:alternatiue debet agere ꝛ alternatiue cõclude
re vt prestetur vnum aut aliud.sed qñ electio sua est debet
narrare in libello pꝛomissionem alternatiuã ꝛ concludere si
bi dari vnum certum ex illis alternatiuis.

1 ☞ Usura futurarũ in iudicio possit pꝛ creditorẽ deduci.
2 Tractus futuri temporis an ꝛ qñ spectent ad iudicem.
3 Contumax potest condẽnari in expẽs.etiã faciendis durãte
instantia:imo non dz audiri si reficiat expẽs.donec deficiat vnꝰ
nummus ſm Bal.

Qui sortem In glo.in verbo res.ibi.fors et
vsura. Istud exẽplum est indu
bitatũ:qꝛ vna est stipulatio fortis alia vsurarũ. Et intellige
vsuras specifice declaratas:alias esſi nõ teneret ꝓmissio.vt.ff.
in gl.i.ꝛ est casus.l.tutor.ff.si.ff.de vsuris. ¶ In eadẽ ibi vel
dic istud habet magnũ dubiũ:qꝛ ex quo numeratio annoꝝ
nõ est facta.oim vsurarũ videtur nica stipulatio.vt.l.titchii.ff.
j.ff.e.ꝛ in.l.pluribus.ff.i.j.eod. Sꝛ solue qꝛ hoc operatur mi
xta cõditio.ſ.si fors soluta nõ erit per quã qualibet ãno ſm
1 Bꝛ stipulatio vna:vt dixi in.l.contraria. †Ultimo q̃rit Bar.
vtrum vsura futura in iudicium possit deduci per creditorẽ:
ꝛ de ea iudex habeat potentiam condemnandi ꝛ subnectit
quid iuris de alio futuro tractu tẽporis:de quo iã dixi in re
petitione quã feci Bononie de.l.j.C.de iudi.Potes dicere
qꝛ ad legislatorẽ indistincte ptinet tractus futuri tẽporis.C.
de legi.l.leges.per Jo.and.in.c.romana.de sentẽ.excom.in
2 vi.†Sed an pertineat ad iudicẽ sunt opi.ꝛ Jo.and.ibi mihi
firmat.Ber.dixit non spectare nisi cũ ꝓ futuro tpe certo cer
tũ est debitũ iri.in.c.in nostra.de sepul.Ja.bu.in.l.nõ quẽad
modũ.ff.de iudi.dixit indistincte spectare ꝓter q̃ volumus vo
lũtatibꝰ.ꝛ in illis dixit spectare ad iudicẽ fauore alimẽtorũ.
per.l.j.C.de fideicõ.in gloss.mag.in fi.in.l.j.ff.j.de vsuris.di
xit nõ spectare.idem in.l.j.C.de iudi.in glo.parua.Cõtrarũ
dixit i.o.l.nõ quẽadmodũ.in.l.j.C.de sen.q̃ sine cer.quãti.in
l.j.C.de fideiõ.ꝛ ibi p Cy.ꝛ p opi.glo. videt casus in.l.male
agit.C.de pscri.xxx.an. Bar.dixit nunq̃ spectare ad iudicẽ
qñ acto: põt impedire talẽ tractũ futurũ faciendo executio
nẽ sententie ꝓ se late.ꝛ ita dicit se semper sensisse ꝛ non dicit
plus. Potes latius dicere ꝛ dictas opi. reducere in cõsonã
tiã luculentã ꝛ vtilẽ. Interdũ eñ contingit qꝛ actor:cõpetit
vnicũ ius numero:ꝛ illud nõ est de psenti:ꝛ tũc nec in iudi
ciũ deduci põt nec ad iudicẽ spectat vllo mõ qñ dies nõ ces
sit neq; venit.ergo ꝛc.vt.j.de verbo.signi.l.cedere diem.ff.eo.
leũ qui calẽdis.in fine.ꝛ.l.diẽ.ꝛ.l.quoties in diẽ. Interdũ il
lud ius vnicũ presens est:ꝛ psens est actio:sed sola exactio
differẽda est:ꝛ tũc spectat ad iudicẽ.exẽplum cũ agit aqui
lia vel furti contra delentẽ tabulas debiti cõditionalis.cõ
dẽnat enim iudex reũ ad soluẽdũ si cõditio existerit.vt.l.in
lege aquilia.ff.ad.l.aquil.ꝛ in.l.qui tabulas.j.de fur.et ibi no.
Interdum ius est vnicum ꝛ est de presenti:sed habet mul
tos tractus de futuro ꝓpter sui naturam.quia nõ potest fie
ri solutio vno momento.exemplum.cum agitur interdicto
vti possidetis ne quis inquietetur nũc vel in futurum.cum
agitur confessoria vt quis patiat vti seruitute nunc ꝛ in fu
turum,cum pater intẽtat pꝛeiudicialem cõtra filiuꝫ vt pre
stet sibi obedientiam ꝛ reuerẽtiã:vel patronus inde petit a
liberto:abbas a monacho:ciuitas a cive:ꝛ tũc spectat ad iu
dicem ꝛ ad partem.vt institu.de act.ff.preiudiciales.in fi.fe
cunde glo.magne.j.ad municip.l.de iure.ff.si fernu.vendi.l.
egi.ꝛ.l.harum.ff.de serui.vrba.predio.ꝛ.l.eum debere celiã
nam. Interdum ius est vnicum quod debetur cui inheret
officium mercenarium ad tractus futuros.exemplum.cum
vsure future vel alie accessiones veniunt officio iudicis. tunc
ta is tractus non spectat ad iudicem.loquor de tractu futu
ro post sententiam et finitam instantiam.nam cum instan
tia sit finita finitũ est officiũ mercenariũ.vnde nemo poterit
cõdemnari ad expensas fiẽdas post diffinitiuam sniam:nec
etiã ad alias accessiones curentes ꝛ restituendas solo offi
cio mercenario:vnde veniẽt in sequenti iudicio,sic intellige
glo.in.l.i.ff.j.de vsuris.C.de iudi.l.j.sic intelligo Joã.an.qui
a dixit in.o.c.romana.†qõ cõtumax põt dãnari[a] in expensis
etiã faciẽdis:qꝛ subaudio durãte instãtia nõ post eã finitam.
Interdũ iura agẽdi sunt plura ꝛ vnũ competit de presenti ꝛ
porrigere põt effectũ suũ etiã ad futura.exemplũ in oibus
prestationibus annuis:quarũ vna venit ꝛ alie nõ venerunt:
tamẽ pro omnibus competit actio:ꝛ tũc capio mẽbrũ Bar.
qõ si in potestate actoris est impedire cursum per exactionẽ
nõ spectat talis tractus ad iudicem. Addo quãdo põt impe
dire de iure ꝛ de facto. Sed si nõ põt de facto:qꝛ cõdẽnatus
cõtinuit omnino soluere:tũc pro toto tempore more ꝛ cessa
tionis predicte:talis tractus spectabit ad iudicẽ.tex.est non
cauilando eũ in.o.l.i.C.de sentẽ.que sine cer.quanti. Sed si
in potestate actoris nõ est impedire dictũ tractũ tũc:siue sit
dispositio inter viuos:siue vltime voluntatis:siue pertineat
ad causam alimentorũ siue nõ:sine sit certũ tempus pro quo
cõstat debitũ iri siue nõ:nõ estvis quin semper talis tractus
spectet ad iudicẽ propter ius qõ est de presenti.sic intelligo
glo.l.nõ quẽadmodũ.cũ suis cõcor.precidẽdũ enim est litiũ
circuitus ꝛ inextricabilis exitus vt.o.l.male agit.ꝛ.ff.de cõ
di.ꝛ demon.l.dõis testamento.alias qualiter esset succurſum
ei cui quid diuturnũ debetur oporteret quotidie vnũ libellũ
vnã instantiã facere:qõ est absurdũ. ¶ Ex predictis redu
cẽdo ad practicã ꝛ capiẽdo mẽbrũ Bart.habes decisum qõ
ad fructus percipiẽdos post diffinitiuã nemo põt damnari.
Nã si veniũt officio iudicis habeo propositum vt iã dixi. Si
veniũt iure actionis idem ſm eũ:cũ possit reo precidi via re
collectionis fructuũ per executionẽ sniẽ qõ est verũ saluo qõ
hoc vltimo casu in fructibus qui percipiẽtur per reum acto
re inuito:vt ex predictis apparet.

1 ☞ Stipulatio dãdi certum est certa:ꝛ potest quis ad dã
dum cogi precise.
2 Libellus in stipulationibus dandi quomodo formatur.

1 **Hec stipulatio.** †Stipulatio dãdi certũ
est certa:ꝛ põt quis ad
dãdũ cogi precise.h.d. ¶ Docvltimũ fallit in casibus in qui
bus in obligatiõibꝰ dãdi succedit obligatio ad interesse.qõ
qñ fit declarari plene in.l.stipulationes nõ diuidunt.ff.eod.
dicvt ibi. ¶ In tex.ibi ostendit certi esse.hoc iõ qꝛ hec stipu
latio cõtinet certũ quidditate;ꝓtitate ꝛ qualitate:ergo certa
vt.ff.l.pxima. ¶ † Sequitur in litera vt dñũ oino.no.qõ di
cit omnino:qꝛ per hoc dicũt doc.ꝛ gl.hic qõ in stipulationi
bus dandi concludi debet in libello precise ad dari.ꝛ dicunt
verum:qꝛ quãdoq; liberatur reus dando interesse vt dixi.ꝛ
tunc illa stipulatio nõ minus est incerta quã stipulatio faciẽ
dieꝛ quo prestatio variari potest ad voluntatẽ debentis.vt
3 dixi in princi.l. ¶ † Sequit in litera.efficiatur stipulatoris.
2 hoc fallit vbi datio ꝓmittat ex causa de cuius natura nõ est
b vt dominium trãsferatur omnino.exemplum.si vẽdo fundũ
3 ꝛ promitto dare illũ:vel si dico do tibi ex causa cõmodati li
c bũ:vel ex causa precarij fundũ.vt plene;no.perglo.in.l.non
videt data.j.de reg.iu.dico tibi.illud verbũ dari nõ ponitur
dispositiue:sed in modũ cõditionis.ꝛ refertur ad illũ qui nõ
potest dare de iure:sed solum conditionem implere de facto
tradendo.tex.est in.l.si quis ita.ff.si.ff.de statu libe.

1 ☞ Cedi an possit facultas eligendi.
2 Electio potestatis an possit cedi.

Stipulatus. Quedam iura sunt
ad heredes trãsmis
sibilia que inter viuos nõ sunt cessibilia. ad hoc
1 allegat.vel sic. †Facultas eligẽdi in solo facto cõ
stites coheret persone,ꝛ qua vinẽte ad aliũ nõ facit trãsitus:
sed ad heredẽ sic.h.d. ¶ Et cõclude qõ facultas eligẽdi exe
cutiua iuris preambuli residentis in eodẽ bene trãsmittitur
ad heredem.ꝛ ideo ficui legatur seruorum optio:licet nõ eli
gat:nihilominus legatũ illud trãsmittitur.vt insti.de leg.ff.
optionis.ꝛ.l.vlti.C.eo.ꝛ.ff.de op.leg.l.illud aut illud. Nõ au
tem est cessibile in vita ne debitoris cõditio efficiat deterior
si alius eligerit:saluo vbi hec cessio fiat ex necessitate.nã tũc
qua ratione in vltima voluntate transmittitur nõ solum ad
heredem:vt dictum est:imo etiã ad legatarium.vt.l.si fic.ff
si quis ita.de leg.j.eadem ratiõe in dispositione inter viuos
propter necessitatem vrgẽtem.sic intelligitur.l.si pamphilo.
de op.leg.ꝛ.l.pro herede.in ver.si quid tñ.ff.pro herede.in fi.
glo.magne.ꝛ ideo si bona creditoris cui aliquid alternatiue
debetur ꝓut ipse elegerit a suis creditoribus possident ex
secundo decreto dicti creditoris immissi habebũt potentiã
eligendi;ꝓut creditor ille poterat.vt gl.ibi dicit aperte re
cte intellecta ſm vnũ intellectũ.facultas autẽ simplex nõ exe
cutiua iuris preambuli residentis in eodẽ nõ trãsmittitur
etiã ad heredẽ:sed cõsolidatur ꝛ trãsit semper apud illũ in quo
resident illius ꝓximitiũ:cuius occasione eligendi potẽtia est
2 cõcessa.vt.l.cũ quid fibi.ff.e.ibi casus. ¶ † Et hec faciunt ad
q.an cõmissarius habens potentiã eligendi,potestatẽ vel ca
a pitaneũ possit cedere illã. Non enim potest ꝓpter quo. Pri
mo;q facti est:ꝛ sic coheret psone:vt hic. Scõo:qꝛ si secũ in
risdictio sit mixta electa est industria psone:vnde nõ cedet
illã per no.in.l.ad similitudinẽ.C.de epi.ꝛ cleri.ꝛ.j.de solu.l.
inter artifices.ff.eo.l.stipulatiões cõmodissimum.in glo.be
ne tũ posset cõstituere nũciũ cũ speciali mãdato ad eligẽdũ
certũ ꝛ determinatũ:quoniã tunc ipse eligeret.vt.l.ꝛ licet.ff.
de cõsti.pe.coninncta.l.pater ex ꝓuincia.ff.de manu.vin. Et
eo modo qui habet potentiã eligẽdi ex iure,ꝓpio sibi attri
buto ex cõtractu vel ex vltima volũtate põt cõstituere pcu
ratorẽ ad eligendũ.tex.est in.l.si is qui stichum.ff.de procur.
quasi ad finẽ ti.j.rẽ ra.ha.l.cũ pcura.vlti.riso.facit.ff.ad tre
bel.l.qui ita.ff.i. ¶ In tex.ibi.personalis est.ff.stipulatione vi
uente ꝛ cessat cõtrariũ de.l.si fic.de le.i. ¶ Sequit in litera.ꝛ
ideo seruo vel filio.stipulãtibus in forma predicta illud aut
illud qõ ipsi voluerint quo casu stipulatio querit dño ꝛ pa
tri.Sꝛ simpliciter eligẽdi potẽtia coheret seruo aut filio:ita
qõ ad patrẽ aut dñm nõ trãsit eis viuentibꝰ:ꝛ in einsdẽ ptã
te stãtibꝰ.Sꝛ eis manumissis aut mortuis trãsitũ facit:qñ
eis iperari nõ põt vt eligãt:ꝛ iõ ne stipulatio negẽt inutilis
fit trãsit[a].vt.l.si pãphilo.ff.de op.leg.ꝛ fic nõ ob. ¶ Sequit
in litera.in heredes.hoc iõ:qꝛ eadẽ persona cũ defuncto cẽset
vnꝰ corpe de iure in.a moriẽte pẽsti.in pn.ꝛ ne stipulatio red
dat inutilis:vt dixi. Et qꝛ verisimile est qõ heres sciat volũta
tẽ defuncti.vt.l.si qs a filio.ff.de le.j.l.gl.hec tũ plamptio nõ
est sufficies vt volũtatẽ ambiguã in iudicio heres declara
re possit.vt.j.eo.l.inter stipulantẽ.ff.j.ibi glo.ꝛ.l.pompo.scri
bit si frumentum.ff.de reiven. ¶ Sequitur in litera.talis ele
ctio coheret.valuit enim qꝛ stipulatus fuit seruus per verbũ
voluero:secus si dixisset arbitratus fuero:importat eiũ hoc
ius:ꝛ ideo in seruũ nõ cadit.vt.l.hec verba.j.de ver.signi.

1 ☞ Uerbum presens ad futurum non extẽditur:ꝛ ideo de
futuro non est facienda mentio.
2 Clausula si non valet iure testamenti.quid operatur rupto te
stamento.
3 Statuta iurans seruare non tenetur seruare futura multum
sibi preiudicialia.
4 Legans vestimenta sua non intelligitur legare nisi ea que ha
bet tempore testamenti.

Cum stipulamur. †Uerbũ presens ad
futurũ nõ extẽditur:ꝛ
iõde futuro mẽtio est fiẽda.h.d. ¶ Et facit ad.q.de testatore b
q dixit † si non vꝫ iure testamẽti[b] ꝛc.vt rupto postea testamẽ
2 to ex postfacto illa clausula nõ porrigat ad casum illũ. † Et
b qꝛ si potestas iurauit seruare statuta nõ teneat seruare futu
3 ra sibi multũ preiudicialia:ꝛ de vtroq; hic vide Bar. Insi
c nitũ autẽ cõplectit omne ipse:vt videtis in.l.etiã.ff.stipula
tio.ff.e. ¶ In glo.patet exẽplũ cũ dico Troia capta est.j.de
ver.signi.l.hec verba. Et iste.ff.habet locũ in cõtractibus:vt
hic.ꝛ in iudiciis:vt in glo.ſm vnã expositionẽ ꝛ bonam.ꝛ in
4 vltimis volũtatibus:vt.l.si quis ita.de aur.ꝛ arg.leg. † Et si
testator legat vsori vestimẽta sua:non refertur nisi ad ea que
habebat tempore testamenti.vt.l.si quis ita.

1 ☞ Processus factus cõtra hereditatẽ iacentem nullo da
to curatore bonis est nullus.
2 Debitor si abest ita qõ non potest interpellari est protestan c
dum de hoc per creditorem.
3 Paria sunt dicere promitto decem sub pena:vel si nõ solue
ro promitto penam.

Ad diem sub. Etiã cõtra heredita
tẽ iacentẽ cõmittit pe
na ex cõditiõis euentu.h.d.cõcor.ff.de neg.gest.l.
debitor.in fi.ꝛ.ff.de nau.fe.l.ff. Ubi aũt nõ cõmit
reret ex cõditiõis euẽtu:ſ ex mora ꝛ trahẽda ꝓ iterpellationẽ
tũc qꝛ nemo interpellari põt nõ cõmittit pena sicut nec con
tra furiosum aut pupillũ indefensos.casus est in.l.is cui.ff.
cessante.ff.vt in posse.f.leg. † Fatuj sunt ergo illi qui cõtra he
reditatem iacentem processum faciunt:qꝛ est funditus null
cum hereditas litigare non possit. Et ideo prouidendũ est
de curatore hereditati iacenti cum quo procedat iudex.vt
d.l.debitor.ꝛ.l.ij.ff.ꝛ.iij.ff.de cura.bo.dan.ꝛ.l.ff quis institua
tur.ff.de acquiren.heredi. Si autem hereditas non iacet:sed

a ¶ Cõtumax põ dãnari. Idde.l lancim[a].C.de iu dicatex.l.ff.omnes. ꝛ ibi Bart.j quẽ. de litig. Spe.j ti. de expẽ.i.ff. nunc de expẽ. verl.hoc quoq;. imo non dz audiri ẽs fi re farciat expensas donec deficiat vnꝰ nũmus ſm Bal. in.c.cõquerente.i j,col.de resti.spo.

a ¶ Qui dicantur optimi.adde.l.cũ de lanioris.ff.itẽ si fundi.ff.de fundo instru.

b ¶ Alternatiue dz agere. Addo qꝛ libelli[b] gñalis ob scurus ꝛc.admitti ff qñ actor reddi tur incert[a] ex fa 1 cto aduersarij. tex.cũ gl.in.l.ff. 2 qꝛ.ꝛ ibi Barto.ff. 3 quorũ leg. Jn.in c.cõstitut[a]. de in iureg.restitu.glo. 1 magistralis .in.c. abbate sane.de re iudi.in sexto.

a ¶ Si nõ valet in re testamẽti. Adde.l. ex cã.ꝛ ibi Bart.ff.de testa. Bart.in.l.i. in.ff. q.ff.de iure codi. Paul.de cast.i.l. fi.C.de lib.prete. ¶ Adde eundẽ Ange.in.l.cũ sti pulamur j. eodẽ titu.

¶ Uide Barto. Addo et Panor. in consili.ij.in.iij. col.in.ij.volumine.

Universidad de Deusto
Biblioteca

debitor: abest: siquidem data opera contrahitur mora etiam si interpellatio nulla fiat. vt.l.sciendū. in fi. cū.l.seq. C. de vsu.
2 Si autē opera nō data: tūc excusatur debitor a pena ⁊ doli exceptionem opponit. † Sit tñ cautus creditor: vt protestet ꝙ interpellare debitorē nō pōt. sic itelligo. l.l. labeo. C. de nau. fenore. Et obleruet in dicta ptestatiōe solēnitatem posita in l. vt perfectius. C. de annali exce. Dixit tñ Dy. in casu huiꝰ l. habere locū beneficiū restitutiōis in integrū: cui bar. applaudit sed nō video ex quo cū herede nihil gestū sit: nec cū hereditate iacēte ex quo nō fuit necessaria interpellatio. vt vi distis in. l. cū filiꝰ. ℌ. in hac. C. eo. dic vt ibi. saluo nisi petaꝫ ex clausula gñali: si qua iusta causa esse videbit. vt ibi nota. Nā si ex eadē debitor: sciuisset ⁊ fuisset impeditus posset restitui.
Si aūt creditor: sine herede decedit indubitāter pena nō cōmittit: quia mora eius nō debet esse ad debitoris dānū. sic intelligit. l. pecunie. ℌ. i. in fi. C. de vsuris. cū cōcor. gl.
3 ☞ In tex. ibi sub pena. not. tantū est dicere. promitto tibi decē: ⁊ sic nō soluero. promitto penā. cōcor. C. de pac. l. rescriptū. ℌ. fi pacto. in gl. ⁊. C. fam. her. l. hr̄des. ℌ. an ea. nō ergo ꝺ calu stipulatio penalis incipit a pcedēti ꝺ titiōe: imo a pcedēti pactiōe ex q̄ fūt stipulatiōes ortue.
1 ☞ Tempus contractus inspicitur quo ad acquisitionem non autem existentis conditionis.
2 Tempus contractus initi an ⁊ quando inspiciatur.
3 Tempus conditionis an ⁊ quando inspiciendum sit in vltimis voluntatibus.
Tempus cōditionis existentis an ⁊ quando sit inspicien. in contractibus.
Tempus in distractibus an ⁊ quando sit inspiciendum.

a Cūnō videt differētiā inter ℨctus bonefidei. Adde Bal. in. c. fi. ad fi.
4 5 de plus peti. dicit 1 nō esse differētiā de iure canonico, ℨ bal. vbi. ℌ. alleg. tex. exp̄ssum q facit differētiā. ē tex. in. e. cum venerabilis. de exceptio.

Si filius. † Quo ad acq̄stionē inspicit tp̄s ℨct' nō existētis cōditiōis hoc dicit Fallit si cōditio est potestativa, residēs in creditore. exēplū si filia fa. stipulat a debitore futuro pecuniā quā mutuabit: sibi eā acquirat ⁊ nō patri. vt. ℨ. de fideiuss. si debitor. ℌ. i. Sed o Fallit q̄ actio daꝫ ex eq tate quadāmā tūc inspiciā tp̄s ꝺditiōis implete. vt. l. si non remunerādi. ℌ. fi filio. ℌ. mā. ⁊ ibi affrignat rō in glo. q: nullo pcedēte ℨctu facto tpe patrie ptātis ex solo actu facto p filiū emācipatū sibi actio q̄reret: ℨ diuersa ab illa q̄ orit ex ℨtractu. Tertio fallit si ꝺditio est intrinseca. exemplū. q: collata i tp̄s existētie sui iuris stipulatoris ⁊ absq̄ dolo malo vt audet. vt. l. si. ℨ. de stipu. ler. si tū seruus vl filius in tp̄s dicte existētie stipulatus esset a patre vel domino: indistincte inspiceret tempus existētie conditionis. vt. l. penul. ℌ. de colla. bonoꝝ. Quarto fallit si actū est inter partes vt tempus conditionis inspiciatur. argumen. eorum que notātur in aut. excipiē. C. de bo. que libe. ⁊. ℌ. eodem. l. huiusmodi. Quinto fallit quo ad valorem contractus. sed illa nō est propie exceptio ad. l.
2 sed ali' casus in quo dic vt vidistis in. l. si rē. ℌ. eod. ℂ † Quo ad ius autem prelatiōis fiende inter creditores super bonis eisdem hypothecatis per debitorem ordine succesiuo cōclu de q̄ inspicitur tempus contractus initi: non conditionis existētis: que inuito debitore impleri potuit: vt. l. penul. que res pigno. obl. pol. ⁊. l. potior. ⁊. l. qui balneū. qui po. in pign. ha. sed si non potuit impleri inuito debitore: tamē semp inspicitur tp̄s cōditiōis existentis. vt dictis. ll. ⁊ hoc quantum ad obligationē sortis: sed quo ad obligationē vsurarū inspicitur tp̄s initi cōtractus sup sorte: licet in potestate debitoris fuerit impedire vsurarū cursuꝫ. tex. singularis est in. l. lucius q po. in pign. ha. que. l. limitat dictā. l. potior. ⁊. l. q balneum.
3 ℂ † In vltimis aūt voluntatibus quo ad acquisitionē inspicimus tp̄s cōditionis. vt. l. que legata. ℨ. de reg. iur. ⁊ de cōdi. inser. l. si vxorē. ⁊ hic in gl. Ratio est q: in vltimis voluntatib' existēs cōditio retro nō trahit. vt. l. i. ℌ. seruus. ℌ. ad sil. in cō tractib' lecus. vt. ꝺ. l. potior. ⁊. l. q balneū. In donatiōe autez cā mortis ꝫclude idē q̄ in legato. vt existēs cōditio quo ad acquisitionē nō trahat retro. casus est. ℌ. de don. cā mortis. l. fi. ℌ. de do. inter virū ⁊ vxo. l. sed interim. ℌ. martius. ⁊. ℌ. seq.
4 ℂ † In ℨctibus aūt q̄ a principio nulli sunt ℨ morte alterius ℨtrahētur ℨ firmant: vt sunt donatiōes inter ℨuges ⁊ facte p patrē filio in potestate inspicitur tp̄s existentis conditionis quantū ad acquisitionē dominiꝫ: sed quantuꝫ ad acquisitionem fructuū tractio fit retro ⁊ inspicitur tempus ℨtractus. tex. est comuneta glo. in. l. donationes. C. de dona. inter virū ⁊ vxo. ⁊ idem tenet glo. in. l. ℌ. C. de inoffi. dona. glo. tñ. in. l. sequens questio. de leg. ℌ. ⁊. l. ſub conditione. ℨ. de solu. tenet et male qđ etiā quo ad acqsitionē dñi retrotrahit ad tempus
5 contractus. ℂ † In distractibus autē inspicimus temp' celebrati distractus quo ad acquisitionem vel existentis conditionis quemadmodū in contractibus. vt no. gl. in. d. l. si ſub conditione. Et ideo si creditor liberauit debitorē suū sub cōditione ⁊ ante cōditionis existētia bona creditoris publicā tur: existens cōditio trahetur retro si causalis erat vel iuxta ⁊ debitor liber erit. Sed si erat mere potestatiua residēs in creditore liberate nihil poterit creditor facere in preiudicium fisci cui bona publicata erāt: quoniā oēs ius suū trāslatū erat in fiscū. vt. l. ℌ. C. ad. l. iul. de vi. ℨ. de fideiuss. l. si debitori deportato. facit. ℌ. de dona. post cōtrariū. ⁊ melius. ℨ. de requi. reis. l. i. in fine. ℂ Ultimo autē limita: q: vbicūq; dixi inspici tēpus cōditiōis implete vt tractio retro fiat: intellige si supersunt tūc oia extrema habilia ad obligationē contrahēdā: q: supest persona cui obligatio queri pōt: illa que obligari pōt ⁊ res sup: qua cōtrahit obligatio: alias hec retrotractio impossibilis est: vt. l. eū qui ita. ℌ. fi. ℌ. e. ⁊. ℨ. de noua. l. quoties. ℌ. inde marcellus. Et nūc habes istū articulū declaratū meliꝰ quam in aliqua parte iuris.
1 ☞ Fructus in contractibus strictiꝰ iuris nō veniunt: nisi a tempore litis contestate.
2 Fructus an sint pars fundi.
3 Obligatio ad interesse ꝓpter morā semp succedit in obligatiōib' ꝺ dari cū iterelle causet ꝓpter fructꝰ ꝓ debito. pceptos.
4 Fructus in iudicijs bone fidei veniunt ex tempore more nō expectata litis contestati.
5 Libellus in quo peto rē cū fructibus perceptis an pcedat.

1 **Cum fundum.** † In cōtractib' stricti iuris nō venūt fructus ni si a tēpore lit. cōtestate. h. o. ℂ In gl. in verbo cū fundū. ibi, sed illud interesse. hec solutio est quedam truffa fm oēs. ℂ In eadē ibi. ⁊ si fructus venūt. nō vt fructus sed sub noīe interesse. Et respōde ad hūc. ℌ. qō loquit de fructibus perceptis aū morā: secus si post morā. Ray. Et de hoc. ℨ. dicā. ⁊ hoc apparet qō in obligatiōibus dāti succedit obligatio ad interesse ꝓpter fructus. ℂ In eadē ibi. vel subtilitas. sic intelligit hec vera: q: l. cōtraria loquit in obligatione faciendi in quo succedit obligatio ad interesse post morā. erat enim in obligatione fundū prestari: hic aūt fundū dari. ℂ In eadē ibi. sed ibi in exceptiōe. hec vera vt dicā in cōclusione. ℂ In ea. ibi. vt melius. imo pemus: q: ibi Jo. cōcluserat vt in causa fuerit lucrativa. ⁊ tūc fructus nō veniāt. ⁊ ita intelligat iste ℌ. an sit onerosa. ⁊ tūc veniēt. sic intelligat. l. iul. ℌ. si fructib'. C. de actio. emp. Et hoc tenuit ℘. dicēs qō non videt differētiā inter cōtractus bone fidei a stricti iuris: sed solum inter causam lucrativā ⁊ nō lucrativā. Sed ipse dicit cōtra casuꝫ. l. ratio. ℌ. i. C. de act. emp. vbi tex. dicit in actione ex empto venire fructꝰ. ⁊. ℨ. de vsur. l. videamus. ℌ. ex causa. cū seq. vsq; quasi in fi. ⁊ cōtra casum. l. apud iul. ℌ. i. ff. de leg. ℌ. vbi nedū qō veniāt fructus in bone fidei a tempore more nō expectata cōtestatione litis: imo etiā veniunt in iudicijs stricti iuris habētibus instar bone fidei vt est actio ex testamēto etiā ex causa lucrativa, ita qō apparet ꝙ opi. Jo. ⁊ ℘. ⁊ sequacū sunt cōfuse. ℂ † In ea. ibi. q: nō debent etiā fi fuissent pēdentes tempore stipulationis. nō enim debentur vt pars fundi postquā secti sunt: q: nō sunt pars eius. nec debentur vt fructus: qui nō sunt in stipulatione deducti sicut nec deducitur tignū promissa domo. ⁊ ita loquit hic. sed bene debet interesse cōmissa mora in nō tradendo fundū. licet lis cōte. nō fit interest enim stipulatoris se morā non passum eo q: habuisset fundū tantū plus valentē quantum valebat fundus ꝓpter fructus. vt. l. fi. ℌ. vt fructus. ℌ. que in frau. cre. ⁊ hoc intelige si tantū interest stipulatoris quātū valet fructꝰ. possibi le enim est qō minus intererit ꝓpter morā ⁊ tātominus habebit. ꝙ possibile erit qō plus ei' interest quā sint fructꝰ ⁊ ad hūc similiter plus habebit. exēplū de minus. si miles vel doctor: stipulatus est sibi fundū dari. nā modicū in suis manib' de fructib' percepisset: illud ergo modicū solū petet no mie interesse. exēplum de plus. si rusticus stipulatus est sibi fundū dari. nam in suis manibus fructus opulētissimos
3 recepisset ⁊ uberiores quā percepti sunt: vnde illos petet ꝓpter morā. ℂ † Propter hoc do tibi mirabilē cōclusionē quā nō dedi specifice in. l. stipu. nō dixi. ſ. qō in oībus obligādi succedit semper ⁊ indistincte obligatio ad interesse ꝓpter morā cū interesse causetur ꝓpter fructus per debitorē
4 perceptos. tene menti perpetuo. ℂ † Ult. mo cōcluditur qō in iudicijs bone fidei fructus veniūt ex tempore more nō expectata litis contest. ⁊ veniunt vt fructus non vt interesse: et ideo integre prestandi sunt. vt. ꝺ. ℌ. ex causa. ⁊. ꝺ. l. ratio. ℌ. i. Jdē in iudicijs stricti iuris habētibus instar bone fidei etiā si sit causa lucrativa. vt. ꝺ. l. apud iu. ℌ. i. Jdē si nō habeāt instar bone fidei agēs petat qō sint suū. vt. ꝺ. l. videam'. in pin. vsq; ad. ℌ. in fauiana. Jdē si petat qō nūquā fuit suū sed succedit in

cedit in locū ei' cuius fuit. vt. ꝺ. ℌ. in fauiana. ⁊. ꝺ. ℌ. vt fructꝰ. Jdem si in iudicio stricti iuris veniat dari ⁊ fieri simul: puta q: stipulatus est quis sibi dari. ⁊ vacuā possessionem tradi. sic intelligitur. l. si stipulatus. in prin. de vsur. alias nō veniunt fructꝰ ante litē cōte. vt hic nisi petant ex cā interesse vt. ℌ. dixi post litē vero cōte. veniūt officio mercenario deteriēti actio
1 mi pposite. vt. ꝺ. l. videamus. ℌ. si actū. de vsur. ℂ † An autez pcedat hic libellus. peto rē cū fructib' perceptis. ⁊ idē dicas in sñia cōdēnatoria rei ⁊ fructuū perceptoꝝ. fuerūt opi. cum respectu fructuum sñia sit incerta ⁊ semel vidi iudicari sñiaz fore nullā per. l. ℌ. C. de senten. que sine cer. quāti. aper. ℌ. cura re. insti. de ac. ⁊ pro certo hec opi. est securior. de qua per Cy. in. l. cū propria. C. si quis al. vel sibi. Jn contrariū facit q: sup accessionib' pcedit libellus incertus. ⁊ per cōsequēs videt idē in sñia: que certificari poterit tēpore executionis. vt dicimus in gñali ⁊ vniuersali iudicio in. l. i. ℌ. i. ℌ. de eden. in glo. mag. vnde tenet cōdēnatio ad restituendū castrū cum oibus pertinētijs suis fm Jnn. ⁊ Jo. an. de ordi. cogni. cū dilect' similiter cū agit interdicto recuperāde pōt agi ad rē qua qs spoliat' est cū omnibus interclusis in ea. C. vñ vi. l. si qñ. de vi ⁊ vi ar. l. ℌ. i. rectissime. de resti. spo. c. cum ad sedem.

Si procurator. Presentia per sone operat vt alteri p alterū agrat. h. o. Et intellige ꝙ ꝺba obligatiua saltē collata fuerūt in psonā procuratoris stipulātis. De executiuis aūt nō curat: vt gl. hic innuit ⁊ dū. Sed si tam obligatiua quā executiua essent collata in persona dñi, nō teneret stipulatio: licet glo. dicat cōtrariū ⁊ male in. l. in omnibus. la. i. ℨ. de pacto. stipu. Subdit Bar. aliud in sñia: q: omnia verba conferri pñt in personaz dominj presentis si erat ibidē animo litigādi: qō presumit' in dubio: secus si solū animo assistendi in iudicio. pcuratori suo: qō non placet indistincte. Sed tūc cū dominus assistit in iudicio vt litiget procuratore volēte: eo enim inuito nō subsistēte causa in sta litigare nō pōt. vt. l. mutari. cū seq. ℌ. de p. cu. vnde nō pñt cōferri ꝺba sñie in eū cū nullū ius in ista tā. hēat. vt. C. de sen. ⁊ inter. om. in. l. i. ⁊. ℌ. de ne. ge. l. liberto. ℌ. litē. Nō habes alia. Et addeqō vidistis in. l. stipulatio ista. ℌ. si quis insulā. ℌ. e.
1 ☞ Interpretatio in obscuris fieri ꝺz sine vitio.
2 Benitui naturam vide hic remissiue.
3 Professio non inducitur per semestria disiuncta.
4 Hominis eiusdem pluralitas obscuritatem inducit.
1 **Quoties.** † In ambiguo assumim' interpretationē carētē vitio. h. o. ℂ In gl. ibi. vel ℨ illiū. de quib' habes. ℌ. de pac. l. veteribus. dic vt ibi. ⁊ de multiplici genere fallētiarum. dic vt no. in Specu. in tit. de dispu. ⁊ alleg. aduo. ℌ. i. ℂ In ea. ibi. vel per alterationē. vt vidistis. ℌ. co. l. vbi autē. ℌ. qui illud. dic vt ibi. ℂ In eadē ibi. alio modo qō sit ꝓpriū ipsius. † de natura huius genitiui a nō est tractādū hic: ℨ tractat. ℌ. de ope. no. nū. in prin. dic vt ibi per Bar. ℂ In ea. ibi in fi. ⁊ super hoc vide gl. consimilē. ℌ. de iustit. ⁊ iur. l. manumissiones. si tamē naturaliter sunt diuisa non est fienda hec cōpositio in hoc exemplo qui steterit ad cōmia per annū in
b telligat reductus ad gratiā ⁊ qui per annū steterit in carceri
3 vt. ℌ. de publica. l. interdū. ℌ. quoties qs. † Similiter nō dicit
c tur ꝓfess' religionē c cū p duo semestria distincta stetit: o die cū apostatasset in prio. O ristudvltimū relinq canonistis. distinctio enī ⁊ separatio tēporū hāc cōpositionē impedit. sicut distinctio earū impedit cōpositionē summarū: vt. l. si idē cū eodem. ℌ. qō si mutues. de iurisd. om. in. Et ideo si ex diuersis causis qs exbānit' est in summa. cputa exyna in quinquaginta: ⁊ ex alia in. l. nō dicet hic exbānitus in. c. vt. ℨ. de solu. l. vbi fideiussor. ⁊ ibi glo. ⁊ ideo si capiēs exbannitū nō gaudebit. Simil' si exbānit vel ꝺēnato nō ꝓdest beneficiū pacis nō ꝓderit huic qñ in. c. nō est cōdēnat'. Jn gl. ℌ. ibi. hodie. ℨ. dari Bono. sicut ergo pluralitas eiusdē nomīs in plurib' hoīb' seu corporibus obscurtatē ⁊ ambiguitatē inducit. vt. l. duo
4 sunt titij. de test. tut. sic ⁊ pluralitas locorū ciuitatum vel castrorū. † Et ideo accusans de maleficio ꝓpetrato i castro sancti Joannis comitatus Florētie nō deducit locū certū cū ibi sint duo castra eiusdē nois alia ergo demonstratione locus est de quo per Bar. in. l. libello: um. de accusa.

Quoties quis. Jn stipulatiōib' p toties qui ꝓmittit simpliciter videt ꝓmittere se curaturū ⁊ cōmittit ad interesse si pena non fuerit adiecta. hoc. ꝺ. vsq; ad. ℌ. si procurator.

Si procurator. Stipulatio pcuratoris ferē ad interesse dñi: pō ad suū. de hoc ꝙ Cy. in. l. i. C. de pc. Rō est: q: nō posset iterē aliter iudicari. Et si oicis nonne pcuratori saltē acquirit directa vnde ei' vī interesse ꝓpter illā directā. dicas q: nō: cm̄ nō eo aio stipulatus est vt in effectu quicqu ā sibi querat. merito. l. de tali directa nō curat. Secus ergo forsitan si esset possibile eius interesse. exemplum in. l. si absentis. C. si cer. pe.

Nemo rem suam.

1 ☞ Periculū interitus pertinet ad morosum: ⁊ species empta post moram adhuc petitur.
2 Periculum rei debite perempte an pertinet ad debitorem: si res eo modo fuisset peritura penes creditorem.
Debitor ex contractu bonefidei non tenetur post moram de interitu naturali.

1 **Si post moram.** † Periculū interit' pa tinet ad morosuz ⁊ species perēpta post morā adhuc petit. h. o. Et est verū qñ in obligatiōe est rē dari. Cū aūt est in obligatione rē restitui quid petatur. dixi in. l. stipulationes nō diuidunt. dic vt ibi indistincte. etiā in. l. si ex legati cā. ℌ. e. ℂ In glo. in verbo homo. ibi nō periturū eo modo. Jsta q̄stio est multū dubia: ⁊ glossatores variāt: vt vides in glo. de qua per Guil. in. l. q̄ te. si cert. pet. per Cy. in. l. minorū. C. in qui. cau. in integ. resti. nō est necessaria. ⁊ ibi recitat verba ℘et. ⁊ no. ēt in. l. mora. ℌ. de vsur.
2 † Bar. tenet opi. Jo. q̄ nunquā adhibeat distinctionem species peremptа esset eo modo peritura penes creditorē vel nō sed semper debitoris sit periculū eo q̄ morosus equiparat furi. vt. ℨ. l. pxi. ℌ. pe. cōstat autē furis semper fore periculū. et hoc cū quis est debitor ex cōtractu. si aūt ex delicto similiter est semper periculū debitoris. vt. l. i. ℌ. rectissime. de vi ⁊ vi ar. Fallit in metū inferēte apud quē res perīt intra tēpora quadimestria post latā sñiam. ⁊ hoc operat illa legalis dilatio quadrimestris que fingit eū in mora nō esse: vt. l. cū filius. ℌ. fi. ℌ. eo. Jn reali autē distingue vt plene gl. dixit in. l. itē si ver
5 beratū. ℌ. de rei vēd. dic vt ibi. † Ego autē dico q̄ debitor ex ℨctu bōe fidei nō tenet post morā de interitu naturali: ⁊ hoc est ꝓpter ma gnā eqtatē ⁊ bonā fidē q̄ in iudicijs p̄dictis versaf. sic intelligo. l. si plures. ℌ. de po. ℨ. de interitu cōtingēte casu b
b nō tenet. sic itelligo. ℨ. de p. leg. ii. Jdē si asia. ī religs aūt casib' sto cū eo.
☞ Promittens alium daturum vel facturum: intelligitur promittere se curaturum.
1 Libellus contra eum qui promisit alium daturum vel curaturum quomodo formatur.
2 Promittens simplex abantiuū. i. negatiuum omnium vel certarum personarum quas prohibere potest nō obligatur. fallit vt. ℨ.
3 Negatiua oratio est illa cuius sensus est privatiuus per que cunq; verba proferatur affirmatiua vel negatiua. ⁊ econuerso affirmatiua.

Inter stipulantē. Istud principium in versicu. ⁊ qui sponder. legit plurib' modis vt patet in glo. fm verā lect. Breuiter. h. o. Jn simplici stipulatione videt quis ꝓmittere de facto alieno qñ interponitur sup cōtractu de cuiusnatura illud venit. h. o. Et hāc lec. tenet Barto. hic. ⁊ in. l. stipulatio ista. ℌ. eo. in prin. ⁊ ibi dixi.
1 Adde vnū qō Bar. nec hic nec ibi ponit. ſ. qō vbicūq; quis ꝓmittit aliū daturū vel facturū: ℨ quidē dare vel facere ipse ꝓmissor tenebat: semper in dubio presumit ꝓmittere se curaturum vt stipulatis valeat. casus singularis est cōtra glo. sua in. l. qui autem. ℌ. ⁊ si quis. ℌ. de cōsti. pec. vbi qui ꝓmittit aliū fideiussorē pro se intelligit ꝓmittere se curaturū: vt fideiubeat. Nec ob. q: ille qui cōstituit aliū solaturū nō obligat. eo. ti. l. eū qui. ℌ. iudi. anno. cū se. q: illud intelligit in eo qui cōstituit aliū soluturū nō pro se sed pro tertio pro quo ipse nō erat obligatus vllo modo. ⁊ tene menti istud. ℂ In glossa in verbo habere licere. ibi sol. hic precessit. hec vera. ⁊ hāc tene. ℂ In ea. ibi. vel hic tenet. ⁊ hec est bona tenēdo qō nō pcessit dictus cōtractꝰ. de quo. ℌ. an solutiōe precedēti. ℂ In ea. ibi. vel fm Bar. hec fallax: q: tunc promittit simplex abnuti
ū: ergo nulla quo ad extraneos: nisi pcedat ℨtractꝰ de quo
2 ℌ. ℂ In eadē ibi. vel fm Jo. ⁊ hec pōt esse bona. tñ intelligē eā eo mō quo pma. ſ. qñ precessit dict' ℨct': † tūc est cōclusē dū in libello ad interesse vel penā: q: promissor nō curauit vt
3 dixit Jo. ⁊ ē notabile verbū. † Et cōclude qō q ꝓmittit simplex abnutiuū. i. negatiuū oim vel certarū psonarū quas ꝓhibere nō pōt nō obligat: vt hic in. ℨ. respōso. Fallit si pro

Natura huius genitiui. Adde bar. in. pemio. C. bal. in. l. i. in. ℌ. itē pōponi'. ff. nau. cau. sta. Bal. i ad di spe. ti. de ꝓba. in. ℌ. sciēdū. ℵ. ℨ pone. Jde. de ancha. in. c. postulasti de cleri. ex. mini. Dom. i. c. j. de vsur. lib. vi. abb. ⁊ doc. in. c. q. R. ō iudi. Zbo. ⁊ Jo. de imo. ⁊ barba. i. c. j. de postu. pla. Ang. cōsi. cclxiij. ici. thema. Pau. de cast. cōsi. xj. ici. in casu pñti visis oīb' us ⁊c.

Duo semestria. Adde. c. lx ⁊ ibi doc. de sup. negli. prela.

c Cūnō ꝺz pfessus religionē. Adde qd de illo q stetit i monasterio per sex meses: postea exiuit ordinē: dei de reuersus stetit p alios sex menses. an stet accumulatio vt dicat stetisse anno ⁊ sic eēt professus. Jn ℌ repio eē duas opin. Prima qō nō. ⁊ hoc ℨ spec. titu. de sta. mo. in ℌ. i. ℵ fi. xxxviij. ⁊ bar. l. l. ii. ℌ. quoties. ff. de ꝺdi. insti. Jstā opi. sequitur etiā Ange. in pe. ff. ange. in. l. si idē cū eo. ff. de inrisd. om. iud. Cōtrariam partem ℨ gl. ⁊ ibi doc. ī regula eū q certus de reg. iur. li. vj. ⁊ Bal. in. l. nō solū. in. ℌ. annus. ll. de exco. tut. ⁊ abb. ī c. ad apostolicaz. de regu. ista scōa opi. vī verior ꝓ opi. glo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

mittit se acturum ⁊ curaturū: vt inver. qui spondet. Fallit et in stipulatiõe pretoria. vt. ff. eo. quoties qs Fallit et vbi tenebat ad illud idē. vt. d. l. qui ante. ff. sed ⁊ si qs. Fallit si iurasset qz intelligit tūc pmittere omni modo quo pōt: ⁊ p cōsequēs subintelligit verbū illud actuarū vel curatarū. vt. l. cū pater. ff. filius mātre. de leg. ii. Fallit vt fit adiecta pena: qz tūc committit vt ex cuiuslibet cōditiōis euētu. vt. l. stipulatio ista. in fi. prin. Ideo aūt pmittēs aliū daturū vel facturū nō obligatur regulariter: qz inter eū ⁊ stipulatorē nullū negotiū gestū est: vt hoc princ. ergo nulla obligatio oritur etiā naturalis. vñ nō erit in iudiciū deducibile etiā de iure canonico. tene mēti. ¶ In ea. ibi. vel dic qō dicit. ⁊ hoc sustineri pōt intelligendo qō nō processit cōtractus de quo. ff. ¶ In ea. ibi. vel hic pmisit. illa nullā hz dubiū. ¶ In ea. ibi. solue vt dixi in pe. si habes pe. stat male: si habes antepe. stat bñ: qz prima solutio pcedētis ℞ nō pōt ad illud cōtrariū adaptari. Ultio dixerūt qdā qō illa oratio est negatiua q̄ per verba negatiua pferē affirmatiua q̄ per affirmatiua. sed hoc est falsum. ⁊ ideo

4 adnocati quadā cautela vtunt de qua hic per Bar. † Tu cōclude qō illa est oratio negatiua cuius sensus est priuatiu? per quecūqz verba proferat affirmatiua vel negatiua. ⁊ ecōuerso illa est affirmatiua cuius sensus est affirmatiuus ⁊ alicuius entis positiuus. casus. est in. l. optimā. in fi. C. de cōtrahen. ⁊ cōmitt. stip. licet gl. aliter dicat ⁊ non bene. ⁊. l. cū te. C. de proba. ⁊. l. non codicillum. C. de codi.

1 ¶ Dissensus vitiat stipulationem: sed non contractum.
2 Judicium redditur in inuitum saltem causarine.
3 Litigare nec litem contestari nō cogitur qui vult soluere vel intentionem agentis confitetur.
4 Actori in dubio faūdū est in principio litis in medio pariter vtriqz: in fine vero reo vt in dubio absoluatur.
5 Ambiguitas vel obscuritas testamēti vel testimoñ aut sententie a quo fit declaranda.
6 Bānit? si capit est cogēd? ꝓiteri se esse illū q accusat? fuit.
7 Scrutator cordium solus est deus.
8 Voluntas an ⁊ quando pr̄esumatur coacta vel spontanea.
9 Electio pape potest vbiqz fieri: ⁊ electoribus non est credēdum in prēudicium electi.
10 Schismatis tempore quid sit tenendum per christianos.

1 Si stichū. Jste. ff. est bon? ⁊ vtilis ⁊ ego dicā tibi aliq̄ bona vltra Bar. † Dissensus vitiat stipulationē: sed nō cōtractū. h. d. Jsta lex fuit Pauli ⁊ a capite vsqz ad finē ella e tropo bella. Aduertatis ad hūc

2 ff. ¶ In tex. ibi ⁊ inuitū reddit. † Nō. qō iudiciū reddit in inuitum. ⁊ dixit Jac. de are. ⁊ Bar. saltem causatiue. de quo per

3 Ly. in. l. vna. C. de lit. cōtest. in. vij. q. † Cōclude qō vbi re? vult soluere vel ℞ intētionem agentis: nunquā cogit cōtestari lite neqz litigare. vt. l. si reus paratus. ff. de pcura. ff. de leg. i. l. si domus. ff. qui cōitet. insti. de perpe. ⁊ tēpo. act. ff. fi. Idē si nō vult soluere neqz cōsiteri: pōt tū actori esse cōsultū plenarie per missionē in possessionem vt no. in aut. qui semel. in glo. mag. C. quomodo ⁊ quādo iudex. als cogit ⁊ precisevt. l. quoties. in prin. ⁊ ff. pretor ait. ff. de nox. ¶ Predicta in principali litigāte. Jn pcuratore vero dic vt. l. fi. ⁊ he. ff. defendere ff. de procura. ⁊ eo. ti. l. si defunctus. Jn tutore ⁊ cōsimilibus dic vt in. l. eū qui. C. de pc. Jn patre ⁊ administratore legitimo dic vt in. l. i. C. de bo. mater. ¶ In text. ibi. ⁊ ideo actori potiꝰ credēdū est, cōcor. ff. de iud. l. si qs intentione ambigua.

4 † Jdeo dicit Azo in summa pādectarū de reb. dub. qō in pauemus actori vt in dubio admittat vt hic. in medio pariter vtriqz vt veritas inueniat. in fine fauem? reo vt in dubio absoluat. de act. ⁊ obli. l. arrianus. Differt ergo iudiciū a cōtractu: qz libet cōtrahentiū ꝓbare pōt se tenuisse de vno corpe ⁊ aliū cōtrahente de alio quā senserit actor. ⁊ ista est intentio huius. ff. cessat omne cōtrariū. Subdit Bar. qō licet ad probandū dissensum fuerit reus admissus: nō tū irritatur iudicium: sed apparēte per probationes dissensu: succurritur reo per beneficium restitutiōis in integrum. Tu dic qō ex quo est pr̄esumptio iuris ⁊ de iure qō reus senserit de eodē corpore de quo sensit actor. ⁊ propter hoc nō admittitur: probatio facta nihil releuat. vt. C. ad vell. antique. ff. C. arbit. tu. l. fin. et ideo fruſtra restitutio postulatur. Hoc fallit si ꝓtio facta esset per confessionem actoris: quia confundit ⁊ tollit pr̄esumptiones iuris ⁊ de iure. gloss. est in corpo. de equali. dotium. circa princi. vnde sumpta est authē. sed iam necesse. C. de dona. ante nup. ⁊ ideo nunc non est necessaria restitutio: quia ex quo constat de dissensu contestatio fuit nulla. vt. l. idem pompo. ff. pe. ff. de rei vendi. ⁊ per consequēs nullū iudiciū: vt in aut. offeratur. C. de litis cōtest. ⁊. C. de senten. l. pzolatam. ¶ † In glo. in verbo actori, ibi, viuenti. Nō. quod dicit viuēti, heres ergo nō declarat voluntatē defuncti ambiguā. Fallit vbi declaratio nō pōt alteri esse nisi ꝓficua. sic intelligit. l. si qs a filio. ff. si plures. ff. de leg. i. hic aūt poterat esse nocia ex fortuita: qz reus alias defensiones fecisset. Hinc dicit Bar. ambiguū testimoniū declarari solū per testē. Adde reductū ad iudicē nō ad partis postulationē: sed ex officio gl. sing. est i corpore de testibus. ff. qz vero. Adde ⁊ successorē posse declarare ambigua verba sue predecessoris. gl. notabilis est in. l. ab executore. ff. de appel. Adde quod si iudex reseruauit sibi taxationē expēsarū que declaratoria est pene successor in officio declarabit. Nā ad executorē sue ꝓtinet declaratio eius. vt not. gl. in. l. i. C. de sen. que sine cert. quāti. ⁊. ff. de eden. l. i. in. i. glo. magna. ⁊. l. d. l. ab executore. ⁊ in expēsis. hoc tenuit Bar. expresse in. l. terminato. C. de fruct. ⁊ lit. expen. ius enim ⁊ potentia declarandi cōpetit sub nomine officiꝰ. ergo ⁊c. vt. l. annua. ff. i. ff. de annuis leg. Subdit Bart. libellum ambiguū datum per dominum non posse declarari per procuratorem vel econuerso. quoniam declarandi potentia personalis est ⁊ persone cohęret per hanc gl. ff. l. gl. in. l. idē pomponius. ff. allega. Adde qō imo dominus potest si declarat in fauorem rei. vt dicto. ff. si plures. eo modo ⁊ procur. si habet dictā potentiam: ⁊ similiter in fauorē rei declarat. † Et subdit Bar. qō sapiens assessor debet facere bannitū captum cōfiteri qō ipse est ille idem exbannitus de quo processus loquitur. Adde, quia Bal. reputat hoc durum nisi eo casu quo est pluralitas personarum eiusdem nominis: quorū vnus est doli capax aliter non. nam ad doli capacem iudex intelligitur fe retulisse. Tu dicas hanc cōfessionem non sufficere: qz ex quo de corpore dubitatur propter pluralitatē nisi cōstet qō citatio apprehendat illū: puta qz fuit facta ꝓsonaliter vel ad domum nō astrinxit quēquā ex illis corporibus eiusdem nominis. exemplum. si fuit citatus per edictuz petrus martini de tali loco cū. de eodē essent plures ꝓ petri martini. ꝓo hoc do tibi glo. no. l. eū quem temere. ff. de iudi. do rationem vinciam qz citatio vt arctet citatū debet esse clara ⁊ apta. vt. l. pc. ff. l. aut qui aliter. ff. qō vi aut clam. C. de iure do. impe. l. fi. circa medium. ⁊ quia in criminalibus etiam petitis debet designare clare. vt. l. libellorum. ff. de accu. que claritas cessat propter pluralitatem nominū ⁊ corporum. vt. l. hac consultissima. C. qui testa. fa. pos. ⁊. l. duo sunt tituli. de testa. tutela. Erit ergo consilium vt ipse confiteatur etiam se illud maleficium fecisse: ⁊ vigore confessionis ⁊ vigore banni eum condēnet ⁊ bannum etiam exequatur: ⁊ sic copulet vtrūqz. potest esse ex quoq; inordinato processu pena capitalis inferri p cōfessionem ꝑm Jnn. de accu. c. cum oporteat. ¶ † Ultimo cōclude qꝰ voluntatis alterius omnino absōdite nullus est reuelator nullusqz declarator nisi solus de?. vt insti. de act. ff. alie. in gl. Hinc dixit Jo. an. de reseri. statutū. ff. insup. qꝰ si qd ꝓmittēs cōscientie? alicui? de ea nullus cōqueri pōt: quoniā omnes latet. caueat tū ne ipse ad simistrū reuoluat. ꝓ q̄ facit. de vo. ple. l. theopōpus. volūtatis aūt patefacte ambigue ⁊ obscuretū ille declarator est sine dubio null? alius nō apparētibus signis aut idicijs ꝓ q̄ aliter imaginari possit qualis fuerit volūtas illius. vt. l. duo sunt titi. Et hāc glo. saluo nisi sit heres volētis q̄ eā declaret ad cōmodum alienū. vt dicto. ff. si plures. Existētib? aūt signis indicijs vel cōiecturis bene pmittit declaratia etiā prorsus extranea. ff. bono viro. vt. l. si seruus pluribus. ff. ff. de leg. i. ff. e. l. quoties. in stip. ff. de re. dub. l. quoties idē seruo. ff. de reg. iur. l. semp in stipulatiōe. ⁊ in. c. inspicim? i obscuris. ⁊ in. c. in obscuris. sexto. ff. c. cū sint partiū. ⁊ ibi per Dy. ⁊ Jo. an. de reg. iur. in. vj. Jdcirco prouerbiū. xxvij. sic inquit. Quomodo vultus respicientiū resplendent in aquis sic ⁊ cū corda hominū sunt nota prudentibus. subaudi ꝓ indicia ⁊ ꝓiecturas. vt. l. labeo. ff. idē tubero. de supel. lega. q. ex eo. in. pos. ea. l. fulcinius. ff. qd sit latitare. ¶ In gl. de doli excep. l. apud celsum. ff. in gl. ff. ex qui. cauma. l. ante pe. in glo. † Ex his infero ad causam que dei est: ⁊ ipsaz de? decidat. f. schismatis numer? vigētis occasiōe apostolatus. nam licet populus romanus tempore electiōis fiē de de, vbano in vbe impressionē intulerit collegio cardinaliū potuit esse qꝰ cardinales nō propterea timuerūt. hec enī stant simul metū inferre: ⁊ in patientē metū nō imp: mi: nec eius voluntatē cōpelli: quā nec summ? de? cōpellere pōt: licet in aliā possit cōuertere. Qualis ergo fuit intētio cardinaliū eligētiū. f. an spontanea: an vero meticulosa nō stetit penit? in absōso: imo qā plura signa q̄ vidi indicātia fuerūt ⁊ sunt spōtanee volūtatis. Ꝓtio enī vnus ex cardinalib? in cōclaui sargēs dixit, eligim? hūc in papā: ⁊ volum? vt sit vere rus pupa ⁊ null? Jdcirco. ff. q̄dē habui ab ore ꝓtio reuerendissimi pr̄is ⁊ ꝓncipis dñi Ja. de vrsinis ⁊ etiā manu ꝓpria tradendo

a ¶ Cōscietie. Add de qō conscientia est clipeus aie rō nalis. ꝑm Bald. cōsi. ccxxxv. inci. creditor. i. iij, vol.

tradēdo mihi punctū affirmauit mihi in tiburevbi idē vbanus tūc curiā suā transtulerat: ⁊ eū sequuti fuerūt tres cardinales italici infrascripti. Postea aūt post electionē celebratam de eo in eadē vbe palam ⁊ notorie nullo tūc apparēte extrinseco impetu romanorū intronizauerūt eū ⁊ receperūt ab eo vt a vero papa ecclesiastica sacramenta ⁊ seruierunt in missa. scripserūt quasi per vniuersas mūdi partes ⁊ potissime regi romanorū qō elegerāt sanctitatis virū in papā plenū moꝝ ⁊ prudētia. successiue idē ꝓ gratijs supplicauerūt ⁊ quilibet dedit rotulū. Ad hec quidē nullus compulit ipsos. Et istud notorium est in vbe: quā plures cardinales erāt extra vbē: ⁊ tēpore intronizationis reuersi sunt. Quidā aliꝰ stabant in loco munitissimo. s. in castro sancti angeli: vbi nullus terror erat vel esse poterat. vt no. gl. in. l. i. ff. qui satisdare cogā. Post hec in mēsa cōmensaliter fuerūt cum eo pluribus vicibus sibi reuerētiā exhibentes vt pape. Successiue tres cardinales italici cū tractabat de pace inter ecclesiā ⁊ colligatos: ⁊ ego tūc essem ābasiator perusinoꝝ assistētib? multis nobilibus ⁊ prelatis sedendo. l. idem cardinales italici: videlicet dñs Florentinus tunc episcopus portuensis: dominus mediolanēsis ⁊ dñs de vrsinis in scabellis reuerebant? sibi vt pōtifici tūc in pontificali sede sedēti: ⁊ in tractatu pacis astiterūt eidem: ⁊ cū eisdem veluti cū collegio cardinalium ipsius pape fuit in dicta pace cōclusum per dños florētinos nomine eoꝝ ⁊ aliorū colligatorū: licet illā pacez nō accepauerint perusini tanꝯ eis nō bonā. Quis igit dixerit hec omnia nō esse signa vehemētia volūtatis spōtanee: Nullus certe. Cū igit per hec signa declarata sit nedū semel: sed pluries volūtas spontanea non est locus amodo variationi: nec ipsi possunt eoꝝ voluntatem aliter declarare. casus sing. est ꝑm vnā lec. in. l. quicquid astrin. ff. eo. licet igit eligentibus liceat variare quādoqz scilicet vbi alteri nō est ius q̄situm ꝓtectum tamen volūtas semel declarata inuariabilis est vt ibi. Ex ꝓdictis apparet qō nō durabat eadē causa metus vt ipsi dicūt. Arbitror igit radicē ⁊ originē huius schismatis fuisse duriciem ceruicis Urbani electi cumulatā cū austera feuicia sua quā successuis temporibus nedū in laicos: imo etiā in suos exercuit cardinales: cumulatamqꝫ obliquis ⁊ improperijs q̄ similiter nedū in alios: imo etiā in cardinales eosdē effundebat: ⁊ alios cuiusqz dignitatis ⁊ statꝰ. Arbitror igit ei in herēdū fuisse ⁊ nūc successori suo: ⁊ hāc esse meliorem sniam potissime cōsiderato qō maxima christicolarū pars fic indubitāter tenetur. Cōfirmor in hac opi. qz per dictos actꝰ successuos post electionē factos oīs metus intelligit exꝑgatus fuisset in illis. vt. l. ff. C. qō me. cā. Nā decretalis in electiōe. f. pōtificis nō dat formā determinatā. f; requirit tā tūmodo cōcordiā cardinaliū: vt patet in decretali vbi periculum[a]. ⁊ in decretali fundamēta. de elec. li. vi. licet igit in cōclaui fuisset terror: ⁊ sic tūc nō valuisset electio: tū ex quo devenimi eorū cōcordia collegialiter ꝓpalata per signa predicta apparet qō voluerūt in papā: ⁊ qō esset papa iure quodā no

9 ue electionis: ⁊ vt ita dixerim confirmatiōis factus est papa: † quoniā locus nō est de substātia electionis ꝑ sue: ⁊ deputetur cōclaue ꝓpter cōdēnationē ⁊ tractatū ꝑm Jo. an. in. d. c. vbi periculū. Et patet ibi ex litera ꝓtio hoc q̄ eligentes post electionē si dicunt ⁊ attestātur se electionē fecisse etiā cōcordāter per seuitiā ⁊ humana gratia nō statur in prēiudicium

10 electi eorū testimonio ꝑm Jnn. de elec. cū dilect?. ¶ † Jn gl. in ver. cassetis. verū q: tā inter sanctos patres. i. ecclesiarū plātos ⁊ etiā inter ꝓncipes ⁊ barones ⁊ diuersas mūdi cōitates est cōtentio: qz quidā inclinant in vnū quidā in alterum: quidā in neutrū. si schismādi alio nō faciūt: ⁊ sic dolo: nec tēporaliū cupiditate vel alio intēdim? to dānabili. ꝓout infinitū: nō credo aliquē ex hoc fore dānatū. intētio enim iudicat omnes: nec imputatur ꝓcipalis si nolunt plus sapere quaz oporteat ꝑm apostolū. Ꝓto hoc adduco dictū Jnn. de cōst. ne inmitaris. vbi decidit qō q̄ inter sanctos patres de aliquo est plena cōcordia: tenere illud dz vsqz adynū iota. Si aūt discordia: tenēdū est q̄ tenet sancta mater ecclia. Ubi veroſan cta mater ecclia nō decidit: cuicūqz partiū qs adhereat: sub audi bona fide nō est hereticus. Et hoc voio dixisse in huiꝰ lectiōis discursu. alias aūt nunquā nolui aperire os meū.

Stipulante me. Diuersitas specierū inducit dissonātiā in cōsensu: ⁊ ideo stipulatio vitiatur, secus in summis. hoc dicit. Et hunc. ff. vidistis declaratū. ff. eo. l. i. ⁊. l. si ita stipulatus fuero. ff. aut. v. ⁊ videbis. ff. eod. si ita stipulatus fuero. ff. aut. vj. vbi declarabo glo. huius. ff.

1 ¶ Stipulatio fctā sup re exēpta a nro cōmercio nō valet.
2 Basilica est, domus regia vbi stant venalia: ⁊ dicitur etiā ecclesia non consecrata.
3 Diremens iam contractum dirimit contrahendum.
4 Sta. qō exbannitus post terminū bāni rebānitus nō possit esse antian? ⁊ aliud sta. quod occidens rebellē sit exēptus: ⁊ eximat ab omni bāno qō incurrere posset ꝓpter debita pterita. ⁊ qd iuris si tra terminū bāni exbānit? occidit rebellē.
5 Bannitum occidens an ⁊ qñ gaudeat beneficio statuti.
6 Obligatio semel extincta nunquam reuiuiscit.
7 Contrariorum an ⁊ quando non sit eadem disciplina.
8 Cessante causa finali an cesset eius effectus.

1 Sacram. Jste. ff. solet ab oībus reputari difficilis. ⁊ breuiter. h. d. † Sup re exēpta a nostro cōmercio oblig. nō cōtrahit: ⁊ ante ℞ tracta dissoluit nec reuiuiscit ꝓpedimēto cessante. Idē in domo vsqz ad aream dissoluta: sec? in nam dissoluta aio reficiēdi ⁊ ex eisdē tabulis refecta. Jn fructib? aūt nascituris Jhīc obligatio ⁊ expectāt natiuitas. Illis aūt natis ⁊ cōsumptis cessat obligatio ⁊ reuertit cū renascunt. h. d. in terminis ⁊ in summa. Et qdā diuidūt in. vi. ꝓtes. alij in. vij. Ego aūt tibi dabo ꝓtes in hac

2 gratia benitatis. State bñ attēti. ¶ † Jn tex. ibi basilica. ba

c silica c est domus regia vbi stant venalia. vt. l. pediculis. ff. argēto de auro ⁊ argē. le. Et in hoc pūn. ponit questio ⁊ q̄stionis decisio ꝙsqz ibi. quamuis. ¶ Jn text. ibi quamuis. hic ponit rō dubitādi vsqz ibi. nā ⁊ cū qs. vñ videbat qō cōsiderato qō illud ꝙ poterat cōtingere ⁊c. ¶ Jn tex. ibi. nā ⁊ cū qs. hic ponit ratio determinationis q̄stionis ꝓdicte. Et no. ex isto versi. cōiuncto principio qō illud qō dissoluit obligationem cōtractā. illud impedit cōtrahente. † Et ex hoc sumit illud b rocardū: qō illud qō irritat ꝓ ipsius tam cōtractū: im

3 pedit cōtrahendū in futurū. Sed huic ob. de capi. dimi. l. ff. ff. i. vbi capitis diminutio nō impedit obligationē cōtrahi in futurū ⁊ tamē tollit cōtractā: sic. ff. de fideiuss. l. si debitori de portato. cōiuncta. l. quidā. in fi. ff. de pemis. Similiter ob. ff. de pac. l. si vnus. ff. illud nulla. vbi liberatio a dolo tollit obligationē doli. ⁊ tū nō impedit in futurū obligationē doli cōtrahi super eo. Similiter obst. ff. de noua. l. quoties. ⁊. ff. de sol. l. sub cōditione. nisi existēs cōditio eodē momento obligat et liberat. ꝓpterea Bar. hic dedit vnā suā dis. quā vide p te. Tu breuiter dic quod vbi causa obligationis extinctiua respicit solū ꝓteritā: nō procedit regula. secus autē si indifferēter respicit omne tempus: qz tūc noue obligationis cōtrahende nullus est effectus. Ad. l. quoties. ⁊ ad. l. sub conditione. respōde qꝰ ibi erat impossibile liberationē sequi: nisi ꝓtio obligatio oriret: ⁊ ideo ad finē liberationis inducēde ibi con

4 trahit obligatio. † Subdit Bar. ex. d. l. quoties. ⁊ ex. d. l. sub cōditione. qō si vnū statutū disponit qō exbannitus post terminū banni rebannitus nō possit esse antianus. ⁊ alio statuto cauetur qō occidēs rebellem sit exemptus ⁊ eximatur ab omni banno qō incurrere posset ꝓpter debita pterita. ⁊ in fra terminū banni exbānitus occidit rebellem qō in vltimo puncto termini cōtrahit obligatio banni vt eximatur ab eo ⁊ ideo velut exemptus nō erit antianus. Ego cōtra. qz illud c posset est ꝓteritū imperfectū: vnde impedit bannū incurri quasi circunducto edicto banni per statutū qz relaxat sibi ne cessitudinē cōparendi. de iudi. l. ⁊ post edictū. ff. circunducto. Et hec differūt inter se: obligationez dissolui ⁊ illā impediri ne cōtrahatur. ff. si cer. pet. l. fi. ⁊. ff. eo. l. decem. Nullo ergo tēpore ipse inueniet se bannitū: ⁊ per cōsequēs nec rebannitū:

5 vnde nō impedit esse antianus. † Hinc adde qꝰ si contingat in. puncto in quo quis occidat rebellem ipsum occisorē exbānire ⁊ statutū nō loquat de exbāniendis sed de exbānitis: nō gaudebit talis occisor beneficio statuti. casus est ꝑm Ja. bu. in. l. si quis id qō. ff. qō si dñ apponit. ff. de iurisdi. om. iudi. In tex. ibi. nec renouant. hic ponit scā questio principalis et ei? decisio. Et est vtilis iste ver. ad. q. no. per gl. ff. de adop. l. si pater. Huic ritur. ver. circa. Et ad. q. no. per gl. ff. de adop. l. si pater. Huic ritur. ver. circa. Et ad. q. no. per gl. ff. de adop. l. si pater. ibi. † Et

6 tū ver. ob. ff. de acquirē. re. do. l. adeo. in princi. fol. vt ibi. † Et allegat iste tex. qꝰ obligatio semel extincta nunquā reuiuiscit cōcor. sunt in glo. ¶ Jn gl. in verbo. ex libero. ibi sed ibi fuit culpa. imo ibi homo liber factus seruus pertinet ad legatarium ex noua volūtate: non autē ex antiqua: quoniā illa fundit? fuit sublata per libertatē. ¶ Jn eo. ibi. i. estimatio ꝓpter moꝝ. ⁊ hoc falsum: qz imo ibi petit seruus cū seruus prestari possit. ¶ Jn gl. in verbo. seruus effectus. res enī efficit sacra autoritate pōtificis. i. pape. Res aūt efficit publica autoritate imperatoris. ¶ Jn tex. ibi qua quidā, hic ver. legit duob? modis. ꝓtio qꝰ hic ponat rō ꝓxime pcedētis determinationis quare dicte res in obligatione nō renouant. ⁊ est sensus qꝰ renouant: qz nō est tāta potentia in renouando: ⁊ sic de non esse producit rem inesse: qō non vbi miraculose contingit: vt

a ¶ Basilica. Add de qō basilica ōr ecclesia nō consecrata. vt in. c. i. et ibi doc. de religi. do. Car. 3ab. in. c. cū ex eo. i. fi. de pe. ni. ⁊ remis. ⁊ basilica de ꝓximo cōsecrāda hr ꝓ cōsecrata et gaudet ꝓuilegijs ecclesie ꝑm Abb. i. c. ecclesia. i. iij. no. de immu. eccle.

b ¶ Loc? nō est de substātia electionis. Adde doct. in. c. cum terra. de elec. Jnno. in. c. ij. in sua gl. magna de no. ope. nun.

c ¶ Cōcludit ꝓtio in decre. vbi periculū. Adde. c. in noie dñi. xxiij. di. ⁊ in cle. ne romani. de elec.

Universidad de Deusto Biblioteca

fuit in Lazaro quãta est in dissoluendo. naturale eñ est vnũ quodq; ens tẽporale dissolui. vnde hõ cito dissoluit. Scõdo mõ legit vt hic ponat rõ remotiua cuiusdã tacite obiectiõis q̃ formãda est sic. cessante causa cessat effectus. Iz causa propter q̃ obligatio dissoluta est: q; seruꝰ. p missus liber factꝰ est sublata igiti libertate q̃ fuit causa dissolutiõis reuocari videtur in obligationẽ p. imã: quoniã nũc dari põt quod supra dari nõ potuit. vnde qõ operat oppositũ in opposito opere tur propositum in proposito. ℟ Ridet ℣ Paulus qõ obiectio nõ est sufficiens: q̃nyna. t eadem causa. s. mutatio status nõ est sufficiens causa obligãdi q; dari possit. i. qõ dari possit illud quod iã est ab obligatione; exemptũ. t causa perimẽdi eo q; dari nõ possit: q̃m nõ sunt paris potẽtie. vt superius dictũ est. † Et allegaꝫ iste ℣. qõ ℣ dictũ nõ est eadẽ disciplina[a] q; declarauí tibi ℣ bo. vide ℣ y. plene in. c. q. sentit. de re. iur. in. vi. † Scõdo q; cessante causa finali nõ cessat effectꝰ. de quo vide plene per ℣ y. in. l. generaliter. C. de episcopis t cleri. ☞ Fructũ futurorũ promissio an sit cõditionalis. t si tot fructus promissi nõ nascuntur illo anno an debeãt suppleri in sequentibus.

Nam si nauem. Et istẽ ver. legit duobꝰ modis vt patet i gl. arctãdo eũ ad diuersos intellectus ℣. p cedẽtis. q̃ñ t tenẽ q; hic ponit̃ pbatio per duo exempla obiectionis facte in. ℣. precedẽti. s. qõ res debeat reuocari in obligatione. Et primũ exemplũ est de naui dissoluta. scõm de fructibus nascituris. Et nõ. be ne tex. ibi cessaturã aut valiturã ꝛc. Et eo eñ habes qõ iter obligationẽ esse. t extinctã fore est mediũ. s. obligationẽ cessare vt pz ex hoc exẽplo fructuũ t nauis dissolute. in quoꝝ quolibet ab initio fuit obligatio t cũ exactiõis effectu ꝑpter dissolutionẽ vel peremptionẽ cessat quoslꝫ nauis reficitur vel fructus renascunt̃. de hoc ẽt no. in. l. q. res. ℣. areã. j. de sol. † Item ex hoc ptz q; p missio fructuũ futuroꝝ nõ est ꝗditionalis qñ certa quãtitas ex fũdo. p mittit absq; expõne ali cui ℣ obstiterit ꝗditionẽ: puta. p mitto tibi modios. x. ex fundo illo. est ergo tunc in diẽ. sed cũ expleuerit ℣ dũ ꝗditionẽ importãs. puta si nascent̃ vel q nascent̃. tũc est cõditionalis. vt dixi. s. eo. l. interdũ. dic vt ibi. Sz an si tot fructꝰ nõ nascunt̃ illo anno. debeãt suppleri ex sequẽtib⁹. dic vt no. ex. in. l. si quis argentũ. C. de do. cuius verba refert Bar. hic.

Sed hec dissimilia. Hic ponit̃ rñsio ad obiecta de dictis casib⁹ similib⁹ nauis t fructuũ. Vel dic qõ hic ponit̃ rñsio ad ꝓbationẽ obiectiõis facte ꝑ dicta duo similia. ¶ In tex. ibi. possibilia sant subiici dño nro. Et ex hoc colligit generalis doctrina q; cquid ℣m pñs tps dño nro subiici non est possibile subaudi in suo gñe. vt homo liber vel res sacra: ibi sup eo. nõ põt ℣ hi obligatoria dispositiones neq; pure neq; in cõditionis euentũ. ¶ In tex. ibi certa specie cõtinet t alia rationalis. Iz secus in brutis. vt. j. de acq. pos. l. si rẽ mobilẽ. in fi. ¶ In tex. ibi t casum. no. non debere inspici q; euenire possit. de quo vide Bar. hic.

Et nauis. Hic ponit̃ limitatio eiꝰ qõ dictũ est de naui q; refecta reuocat̃ in obligationẽ. Illud eñ est verũ si dissoluta fuit ea mente vt reficeret̃: alias secus. ¶ In tex. ibi. sicuti reuocat̃ in obligationẽ per simile de edibus depositis. ¶ In tex. vsq; ad aream depositã sint etiã cũ p posito reficiẽdi domũ ex eisdẽ tignis: q; nihilominꝰ alia domus est: t in hoc contradicit exẽplo nauis: qꝛ illa eadẽ est si dissoluta fuit cũ ꝓposito reficiẽdi eam ex eisdẽ tabulis. vt. s. eo. ver. nã t sic audẽ. t que sit rõ differẽtie. gl. hic ponit̃ sed nõ bene. iõ vide Bar. hic cui assentio. Vel dic q; impossibile est vnã domũ nisi totaliter esset lignea ex eisdẽ cemẽtis refici: qm̃ in dissolutiõe cõiter plura destruunt̃ ꝑpter suã magnitudinẽ t cementoꝝ. vt sunt lapides t latera t calx t arena. In nauí autem non contingunt vt plurimum.

1 ☞ Domus refecta an sit eadem.
2 Ecclesia destructa t iterum refecta an sit eadem.
3 Lazarus resuscitatus an recuperauerit omnia sua bona et vxorem.
4 Euenire qõ potest non est inspiciendum. fallit vt. j.

Hic tractatus. Hec est vltima pars i qua paulꝰ cõcludit ꝙ iste. ℣. hic
1 tractatꝰ. non est inutilis. † In textu ibi. et an eadẽ sit: scilicet domus t per consequens an duret cautio. an sit extincta: t sic iterum t de nouo caueri debeat necne. † Quid
2 b autem sit de ecclesia destructa[b] t iterum restituta. dic vt hic
3 per Bar. t bene. † Quid autem fuerit de Lazaro dissoluto per mortem[c]: an recuperauerit bona vxorem et patriam

a ¶ Cõtrarium nõ est eadẽ disciplina. adde. l. cuz ℣. ff. ad. l. fal. cy. in l. vnica. in. ℣. ꝑ secũdo in. vij. opp. C. de cad. tol. dic q; ẽ eadẽ disciplina intellige si ẽ eadẽ rõ secus si diuersa. vt est gl. in cle. fi. de ap. bal. in l. si ꝑs desertaz C. qũo. t q̃ñ in. t car. in. c. j. de eo q; mit. in pos.

b ¶ De ecclia destincta. adde diffule ꝑ Glexã. de imol. ℣ eñ adde vltra eũ. vide gl. l. j. primlegiũ. de re. iur. lib. vi. inn. in. c. ij. de no. ope. nũ. bal. in ꝑmi. ffoz. i. j. col. Bal. l. nõ ãbigit. ff. ℣ legib⁹. Bar. in. l. eiꝰ q. i. ℣. si qs instruct⁹ afs ceisus ff. ad mu. t ꝑ alexã. de imo. in. l. si grege. de legat. j.

c ¶ De lazaro dissoluto p mortez. Aldꝰ gl. t archi. in. c. ij. xxxvij. q. vij. glo. in. l. ea q̃ raro ff. de re. iur. Bar. i. l. itercedit de cõdi. t demõ. ſpecu. ti. de sta. mo. ℣ si. xiij. doc. i. c. ff nitatis. de frig. pet. de anch. i. cle. vni. de testa. Barth. bri. i. q. oñicali. iuij. in ci. esto q; p resuscitatus.

Potestatẽ t oẽs actiones actiuas t passiuas. gl. vbiq; dubitatur. s. de legib⁹. si ex his. ℣. de act. t oblig. l. seruus. t. j. de reg. iur. l. ea que raro. Inter hec etiã narrauerũt theologi quos
4 refert Bar. in. l. nã ad ea. de legi. dic vt ibi. † Ultimo circa illud an inspiciat q; euenire põt. tolle pro regula negatiua qõ nõ: vt hic. t. ℣. de fideicõ. li. i. iij. circa ꝑin. Fallit i pluribꝰ casibus. ℣ dño si illud potest cõtingere ℣m naturã. de cõdi. t demõ. l. heres me[o] in fi. l. fi. ℣. finaute quaritie. C. cõmunia de le. t de cõd. t demõ. l. sufficit. t. l. si qs dolũ. ℣. fi. loc. Scõdo fallit si post illud cõtingeret saltem ℣m iuris cõmunis dispositionẽ: licet nõ ℣m ordinationẽ nature: vt. d. l. iij. in ꝓncip. t. l. sed t si ꝑ ꝓtorẽ. ℣. fi cũ ferre. ℣. ex qui. cau. ma. Idẽ si nec secũdũ naturã nec ℣m illud euenire põt quoniã ex euẽtu ad neutrius dispositionẽ pertinet: tñ presens status rei iudicat illud cõtingere: vt. l. qui bona. ℣ cũ inter. ℣. de dã. infec. t. l. habitatores. ℣. fi. ℣. lo. t. l. in hac. in fi. ℣. de dam. infec. Idem t si status presens hoc futurũ non indicat odio eius qui culpã aut dolum cõmisit. vt. l. eũ qui. ℣. ꝑ. j. de fur. t. l. quidã tabulaz. e. ti. t. ℣. de ne. ge. l. diuortio. t etiã fauore libertatis. l. gñaliter. ℣. si libero. ℣. de fideicõ. lib. Addo aliã fallaciã. s. fauore minoris t stat⁹: vt. l. iij. ℣. causa. de car. edic. no. C. de or. iu. l. j.

Si rem. One cause lucratiue nõ possunt cõcurre
1 re in eadẽ re que põt ad oculũ demonstrari. hoc dicit ℣m ℣y. Et ista est materia. l. meuꝰ. ℣. duobꝰ de leg. ij. quẽ. ℣. Bar. repetit. dic vt ibi. Et no. hic etiã inspici qõ euenire[a] põt. de quo dicit dict. ℣. in. ℣. ꝓti. ¶ In tex. ibi, exti tero dño qui est soluendo. t sic vere hanc rem nactus sum ex causa lucratiua: secus autẽ si soluendo non esset. vt. l. si seruus legatus. ℣. stichũ. ver si. itẽ si domino. ℣. de leg. j. ¶ Sequit in litera. extinguitur si a me eadem res non legetur per dñm rei. vt. j. sequitur. ¶ In gloss. in verbo. nõ liberaretur. ibi. statim ago. ℣y. dicit spectari cõditionis euẽtũ. t vtrunq; opi. refert glo. in. l. nõ quecũq; ℣. de leg. i. ℣a. de ra. saluat vtraq;. vt ad ipsam rem solutã agi nõ possit: nisi cõditiõe existẽte. casus est ibi. Sed ad id quod quãtominus valet: q; auferri põt per existẽtiã conditionis: incõtinenti agi potest: vt hac glo. per. l. i. ℣. si heres. ad trebel. t hoc tene.

Stichum. Quod peremptũ põt condici: idem põt in stipulationẽ deduci: alias nõ hoc dicit. Et no. hic tex. t glos. qõ morosus equiparat furi. t ideo dicit Bar. qõ sicut ad. furẽ spectat periculum interitus ita etiã ad morosuz nõ distincto an res esset eo mõ peritura penes actorẽ: an nõ. qõ an sit verũ: dicyt dixi. ℣. eo. l. nemo rẽ suã. ℣. j. t facit ad predicta. C. de cõtrahẽ. stip. l. nõ morituri.

Si quis ancillam. ancillã in iudicio sub pena nõ incurritiin illã si edito partu sistit. h. o. Dubiũ erat: q; q; ꝓmisit aliũ sistere tenet eũ sistere in eadẽ causa. vñ nõ videbat in eadẽ causa sisti: si nõ sistitur ꝓgnans: aut vna cum partu. qõ remouet hic legislator.

Si insulam. Repetitionem istius. l. secundum Angelum vide in
1 fi. huius tituli.

In executione. Ex hac. l. colligẽ scõm ℣y. qõ aut in obligatiõe adiicit quãtitas: aut speeies certa: aut factũ indiuiduum: aut res generaliter: aut alternatiue aut ꝓstatio euictiõis. In ꝓmo casu loquit. ℣. ꝓma species. In. scõo. ℣. scõa. In tertio. ℣. ꝓo parte. in ver. idẽ iuris alias qõ iuris. In quarto. ℣. insolidũ. vsq; ad. ℣. itẽ sic. Et hoc ꝓmo. hoc intẽdit vsq; ad. ℣. ꝓ parte. Stipulatio dãdi pecuniã oi respectu diuidua est inter heredes stipulantis t promittẽtis. hoc dicit vsq; ad. ℣. scõa. Et idẽ intelligas in stipulatione speciem certam dari: vt. j. de solu. l. si stipulatus. ℣. fi. t. secundo responso. ℣m ℣y. t bene.

1 ☞ Legatum factum de mille ꝓo edificanda capella: an fit̃ solueudum insolidum per quemlibet heredum.

Secũda. Stipulatio faciẽdi t non faciẽdi inter heredes ꝓmissoris nõ diuidit. t vno eoꝝ ℣ faciẽte pena i totũ cõmittit̃ ℣ oẽs ꝓ hereditaria portiõe Iz succurrit eis ℣ illũ ꝓ fa. her. iudiciũ. h. o. vsq; ad. ℣. ꝑ parte. ¶ In tex. ibi in executiõe. s. faciẽda in ꝑsonis heredũ. ¶ In tex. ibi. obligatiõis. ꝓ stipulationẽ cõtracte vt subiicit. ¶ In tex. ibi. vniꝰ facto oẽs teneri. s. ꝓ hereditaria portiõe: vt in. ℣. cato. t. l. ij. ℣. itẽ slain facto. ℣. eo. ¶ In glo. in verbo qõ. si stipulatꝰ. ibi. sed ad primũ membrũ. Tu dic si agit ad ipsũ factũ cõtra quẽlibet agit insolidũ: t sic ptinet hoc ad scõaz speciẽ t cõtinuat ad ꝓma ꝑcedẽtia: aut ad interesse seu ad penã t tunc agitur contra quemlibet ꝓo parte: t tunc bene dicit
1 glo. qõ ad primũ mẽbrũ aptatur. † Quid autẽ si ſ testatoꝛ lega-

toꝛ legat mille ꝓ edificanda ea pella: an quilibet heredum tenebitur tunc insolidũ. videt q; non: quia solum dari in obligatione est. dic cõtra: q; est dari ꝓ exercitium idiuidui qõ cõrumpetur ex ꝓstatione particulari: heres tamẽ solues totuz repetet a coheredibus: scz a quolibet ꝓ portione sua: vt. l. fideicõmissa. ℣. pe. de lega. iij.

Pro parte. Stipulatio generis vel alternatiua diuidit iter. ꝓmissoris heredes quo ad petitionẽ t obligationẽ: sed nõ quo ad effectum libẽrationis. h. o. Sunt ergo iste due stipulationes diuidue sui natura: sed nõ quantum ad effectum. idẽ videtis. ℣. eo. l. ij. ℣. quedam. t. ℣. ex his. ¶ In tex. ibi. solui autẽ nisi totum nõ potest. s. vt. ibi ratio cõtingat a parte soluta. ¶ In text. ibi quod nõ potuit defunctus. t ꝑ consequẽs nec heredes: q; ex eoꝝ ꝑsona nõ potest conditio obligationis mutari ea mutatiõe de qua hic loquitur: sed bñ potest mutari vt alter soluere possint q̃ potuerit defunctus: vt. j. de ꝓtes. stip. l. ij. ℣. incertam. ℣. eo. l. ij. ℣. ex his. t ibi dixi.

1 ☞ Venditori quomodo sit facienda denuntiatio litis mote emptori.

Insolidum. Denũtiatio dz fieri cuilibet heredũ insolidũ: † defensio nõ diuidunt̃ sed itereſſe sic. h. o. t sq; ad. ℣. itẽ si ita. † Et attẽde q; qñ vẽditori denũciatio fit nõ sufficit denũciare litẽ motã: Iz est necesse vt ꝓtestẽ sibi vt liti assistat q; eaz defendat. casus est de euic. l. empti actio. t. l. si parẽtes. Ideo dixit male glo.
a mag. in. l. j. ℣. de ac. emp. q̃ decidit nõ esse necessariã[a] denũtiationẽ cũ vẽdito: scit litẽ motã. Quinimo dixit Bart. in. d. l. empti actio. q; est necesse vt in publicã formã libellus tradatur vẽditori oblatus ℣ emptoꝛi: alias vẽditor nõ tenet eidẽ credere litẽ motam. facit ꝓ hoc. ℣. depositi. l. si quis inficiatus. ¶ In tex. ibi omnesq; debẽt assistere. subau. vel vnus ꝓ oĩbus t euitabit tunc stipulatio noĩe euictionis: vt. j. eo. l. cum ex causa. Sed vna sola portio que nõ defendat facit stipulationẽ euictionis cõmitti in totũ: q; nõ videt res defensa: misi insolidum defendatur. Est enim ius defensionis idiuiduũ: vt ptz in hac litera. probatur in. d. l. cum ex causa.

Item si ita. Stipulatio penalis adiecta obligationi dandi cõmittitur, insolidum
1 licet solidũ qõ in obligatione erat ꝓestetur. hoc dicit. Intelligẽ hunc. ℣. sine stipulatio penalis inceperit a precedenti cõditione sine a precedẽti cõuentione. Et est hic casus ꝙ conditio nõ scindit. sic. ℣. de cõdi. t demon. cui fundus. ℣. eo. l. ij. ℣. item si in facto. C. de distrac. pig. l. quãdin. cũ concor. ibi alleg. in glo. Et ideo si exbannitus in capite debet rebanniri si cõi bononie soluit. c. t vnũ denarium cõtingat eum soluisse minus etiã per errorẽ nõ est impleta cõditio. ¶ In glo. in verbo nec põt. ibi. pena cõmittitur ꝓo parte. imo insolidum Iz creditoꝛ ab vno heredum recipiat partẽ suã scienter etiam absq; ꝓposito habendi ab eodẽ residuum. Hec ob. l. cõmisso rie. C. de pac. inter emp. t ven. t. ℣. de. l. cõmi. l. post diẽ. quia ibi fuit receptũ debitum ꝓmitiuũ post penã cõmissam sic ℣. si quis cau. l. ij. in fi. ꝓin. Sed si recipitur pars ante penaz nõ intelligatur renuntiari iuri de futuro: cui etiã expresse renuntiatur circa pactũ: vt. l. si ita legatũ. ℣. j. de lega. ij. Et hoc tenuerunt ℣e. t ℣a. de are. ¶ In ea. ibi. cõpntabif pretium medietatis. hoc nõ est verũ. Nam speciei ad quantitatẽ non fit cõpensatio. ℣. de pig. ac. l. si conuenerit. la scõa. Intelligas ergo glo. ꝙ heres qui solvit partẽ fundi cõuentus ad penaz repellet̃ agentẽ: misi restituat partem fundi. ¶ In fi. glosi. vel dic verius q; nõ compellitur nec statur maiori parti: vt not. ℣. eo. l. ij. ℣. ex his. sed quilibet ipsoꝝ heredũ soluendo fundum quãtucũq; cõem transfert dominiũ ipsius vt ibi dixi.

Quicunq;. Impediẽs cõditionẽ impleri obligatur ac si ꝗditio esset impleta. h. o. Hoc autẽ fallit in casu vno vt hic dicit glo. ꝓo quo vide. ℣. de ꝓscriptis verbis. l. si rem. in fi.

1 ☞ Vulnera plura inferens vni simul t semel: an debeat ꝑ omnibus condemnari.

Quod dicit. Si plura signãter i vna
1 c stipulatiõe deducunt: tot sunt stipulatiões quot sunt res. sec⁹ si sub signo vniuersali ꝙhẽdant. h. o. † Et allegat ꝙ ℣y.
b ℣ ꝓmittẽtẽ plura vulnera simul[b] dixi i. l. nũq; plura. j. de pua. deli. dic vt ibi. t vide ad. l. qõ habuisti in. l. scire debem⁹. ℣. eo.

Nemo rẽ suam. Hec. l. legit tribus modis ꝑ gl.
d Uno modo in glo. ij et illam tene. Allio modo in glo. j. in fi. inverſi. vel dic si stipuler. t illa etiam est bona. Tertio modo legitur in eadem glo. in verſi. precedenti qui incipit. t ideo. t illa nõ est vera. Et istud fit ꝑ summario t intellectu huius. l. bzeuis. ¶ In gl. i. ibi. ex causa lucrativa. imo ẽt nec ex onerosa ex quo ſpecifice stipulo cõferi in casum in quo res stipulatoris esset. ar. C. de dona. ante nupt. l. cum ſpõse. ℣m ℣e. t bñ. ¶ In ea. glo. ibi. ℣. actiõe ex testamẽto. vel dic ꝙ ibi stipulatio erat vtilis ꝑpter dilationẽ q; hic nõ erat. ¶ In ea. ibi. stipulet eã sub ea ꝗditione. quã stipulari sub eadẽ ꝗditione itelligit stipulando ℣mpl̃r. t ideo ibi stipulatio valet: q; nõ fuit expresse collata in casu ꝗditiõis si stipulatoris erit: secus ergo cũ expresse in hunc casum stipulatio cõferꝛ. t ita itelligit hic. ¶ Sequitur in gl. vel dic vt si stipuler. hec est tertia lec. t potest esse bona.

Mora rei. Dñi ista. l. est bõa vtilis. Addo ra rei nocet fideiussoꝛi: misi creditoris mora quo ad fideiussoꝛem precesserit. Et fideiussoꝛ occidens rem debitam solus tenet̃: ꝓncipalis autem liberatur. h. o. ¶ In tex. ibi. quoq; nocet. sub au. vt perpetuetur actio contra eum: t vt periculuz iteritus spectet ita ad fideiussoꝛem vt ad debitoꝛez: vt. j. e. l. si seruus. ℣. nunc videamus. ¶ In glo. ibi. nam tunc sic vt fideiussoꝛ: arg. contra. ℣. loca. l. quero. in ꝓin. t. ℣. de eo quod cer. lo. l. cẽtum capue. ij. ſiſo. sed vt aq; loquitur in vsuris. d. l. centum capue. ¶ In glo. ij. ibi. alij vt Hug. hec vera ℣m ℣et. alias vltima mora rei noceret fideiussoꝛi ex regula generali dictãte q; vltima mora nõ nocet: vt. ℣. de pi. t cõmo. rei vẽ. l. illud. Sed ℣y. tz primam opinionẽ q; fideiussoꝛ obtulit ante mo a
a rã rei: vel post moꝛã rei. Nec ob. q; mora rei perpetuat obligationẽ cõtra fideiussoꝛe: t astrigit eum ad periculum iteritus sicut ipsum reum: quia illud est verum: misi fideiussoꝛ an te ẽ stituerit̃ moꝛa creditoꝛẽ ante offerendo sibi. casus est hic b
in ver. si fideiussoꝛ. t non est alibi. Potes dicere: t est dictus meum in discursu lectionis: q; etiam ipso iure fideiussoꝛ incurrat periculum interitus ꝓpter moꝛam rei subsequentem. Sed q; fideiussoꝛ ante obtulerat succurrendum est sibi. subaudi brificio restitutionis in itegrum ex clausula generali. Et hoc voluit tex. hic dum dicit fideiussoꝛi succurrẽdum. t versatur in hoc magna vtilitas: q; ℣m opi. ℣y. t Bar. fideiussoꝛ in perpetuum est securus: t ipso iure ℣m merita demũ si restitutionem petat: t itra quadriẽnium. ¶ In glo. ibi. solu. de equitate. hec est falsa: q; ℣m hoc co: rigeret. l. cõtraria: cum equitas scripta prevaleret rigozi scripto: vt. C. de iudi. l. placuit. ¶ Sequitur in glo. vel hic. hec vera t sequens ℣m ℣ay. Sed tu dic ꝙ hec prima est falsa. de sequenti dicam in fi. glo. ¶ In eadem ibi. t plene dic vt ibi not. ibi decidit ꝙ si ante omnem moꝛam fideiussoꝛ occidit spectem debitaz ꝙ tunc conuenitur de dolo vt ibi. Sed si post moꝛam suã: tunc conuenitur vtili ex stipulatione vt hic. si post moꝛam rei et suam: tunc conuenitur directa. t hoc tene. Sed tunc obstat c
c qz cum occidendo committat moꝛam: ergo nunq; occidit ante moꝛã. vnde nũq; dz teneri de dolo: qõ illa. l. negat. Sed solu. ꝙ ibi debitum erat conditionale vel in diem: vnde non fuit purificata dies vel conditio obligationis in ipso occisione actu merito ibi fideiussoꝛ tenetur de dolo, alias teneretur ex stipulatione. exemplum. cum obligatio puta animo nouandi in conditionalem tranſfertur. nam si obligatus pure rem interficit ante dicte diei vel conditionis euentum incontinenti purificatur obligatio contra eum: t ideo ex stipu d
latione ꝓmitiua tenetur. tex est in. l. eum qui ita. ℣. fi. ℣. eod. ℣m vnam lectu.

Ja colono. Stipulatio ꝓcepta ꝑ verba ꝓsentis tẽporis nõ porrigit̃ ad futura. h. o. Habuisti i. l. si ira stip. fuero illud aut illud. ℣. eod. dic vt ibi. ¶ In gl. ij. ibi fi est in diem. arg. ℣. e. l. centesimis. in ꝓn. sed nõ est cõtra: imo cõcordat si recte inspicis. dixi in. l. iterdum. ℣. eo.

1 ☞ Usura t pena idem sunt largo sumpto vocabulo.
2 Pena adiecta dationi q̃titatis an censeatur in fraudẽ vsurarum. t qd de pena adiecta per testatoꝛem si legatum non soluatur.

Cum stipulanti. Cõtestatio sup sorte cursũ vsurarũ nõ impedit. h. o. † Et conclude ꝙ large sũpto
1 c vocabulo vsura t pena idem sunt[c]. vt. l. qui sine. ℣. de neg. gest. Sed stricte sumendo pena differt ab vsura: qz pena sub vna cõceptione verboꝝ. vsura cum dinumeratiõe tẽpoꝛ cõmittit̃ successiue. † Sz an pena[d] adiecta itelligat̃ i fraudẽ vsurarũ. dic vt vidistis in. l. stipulatio ista. ℣. alteri ℣. eo. t vide canonistas extra de penis. c. suam. Et quid de pena adiecta per testatoꝛem: vel etiam de vsuris currentibus si legatum ad terminum non soluatur. dic vt. l. ij. ℣. fin. ℣. de

a ¶ Necessariã. Ui de Ang. oino. in l. ex cã. j. eo. ti.

b ¶ Plura vulnera simul. Aldꝰ gl. i. c. cupientes. i. ℣. ceterus. de elec. li. vi. t ibi de tex. cñ glo. i. c. nolite. xi. q. iij. gl. i. c. qescamus. xiij. di. gl. in c. qd culpat. xxiij. q. i. glo. t Bar. i. l. si in vrca. ff. de fisca. Jo. de ana. i. c. significasti. el. ij. ô homi. Pe. de anch. consi. ccvi. incip. nos Bartholomeus.

c ¶ Usura et pena idẽ sũt. Adde gl. i l. lecta. ff. si cer. pe. l. iulia. in. ℣. idẽqz papinianus. ff. ô act. emp. ad ꝓp pan. de ca. i. l. quãuis i ij. col. C. de vsur.

d ¶ Sz an pẽa. adde tex. t ibi bar. i l. iij. ℣. fi. ff. de annu. le. bar. i. l. ij. ff. de his q̃ pe. uo. Bald. i rub. C. de vsu t vsufru. le. q limitat hoc si petant vt vsure: secꝰ si vt interesse.

annu.leg.vbi habes tex.ꝛ glo.coniuncta.l.i.§. item si ita. de pen.leg.ꝛ.l.i.§.item si ita.si cui plusq̃ per.l.fal.

1 ¶ Periculum rei perempte vel de nostro cõmercio exẽpte an ꝛ quãdo spectet ad debitorem.

2 Periculum interitus fructuum vel seminis an ꝛ quando p tineat ad debitorem.

3 Expense alimentorum vel medicinales facte per debitorem seruo vel animali egrotanti an ꝛ qñ possint ꝛ repeti.

1 **Si seruum.** †Re perempta vel exempta de nostro comercio debitor liberat nisi mora vel culpa eius pcesserit: aut habẽtis causam ab eodem. vidistis in. §. sacrã. ꝛ. ff. eo. l. is q alienũ seruum. gnta charta. ¶ In text. ibi occidat sine cã. nã si occidisset eũ merentẽ nõ ascriberet culpe. vt. j. e. l. q seruũ. Et intellige hic seruũ ꝓmissum pure vel in die vel sub ꝛditione animo nouãdi primã purã. vnde in ipso occisionis actu purificata est obligatio cũ commodo nõ possit nocere: merito occidẽs ex stipulatu tenet licet antea nulla mora pcesserit. sic intelligit hic. ꝛ. ff. eo. l. si ex leg. causa. ꝛ. ff. e. l. eũ q ita. §. fi. alꝫ si in ipsa occisione nõ esset purificata obligatio võ ageret ex stipulatu: sed tñ de dolo. vt. l. si fideiussor. ff. de do. dixi. in. l. mora. ff. eo. ¶ In gl. magna ibi. l. emptor. §. quẽ admodũ. sed ibi negligẽtia fuit cõmissa circa culturam ꝛ sic circa fructus: merito de illa negligẽtia cõmissa debitor non tenetur. hic aũt negligẽtia fuit adhibita circa peremptionẽ summe rei debite: ꝛ sic nõ ob. Et circa hoc an reus teneatur de negligẽtia cõmissa circa fructus distingue vt hic p Bar.

2 ¶ † Unũ solũ adde q vbi fructus ptinere debẽt ad creditorem agentẽ: si negligẽtia est cõmissa circa corruptionem fructuũ indistincte tenet reus. donec esset coherebãt terre: erant ps terre. vt. l. fructus pendẽtes. ff. de rei ven. post separationẽ erãt species de p se. vnde ꝓtinuo inuenies negligentiã adhibitã circa pemptionẽ substãtie. Sed vbi reus culpã cõmittit in nõ arãdo in nõ seminãdo ꝓpter que impedit fructuũ nativitas: pcedat sua distinctio. ¶ In eadẽ. abi. vel dic. Jo. ꝛ bñ. ¶ In ea. ibi. in ꝓmittẽdo ꝛ diligentiã faciẽdo. si igitur omisit curationẽ servi egrotantis periculũ eius est. qñ culpã in negligẽdo cõmisit circa peremptionẽ substantie. Idẽ dicas si curauit: sed nõ p medicũ peritũ cũ posset habere peritum. hec eñ sunt paria. tex. est in. l. q̃ si nolit. §. si mãcipium. ff. de edil. edic. hic alleg. in gl. ꝛ presumitur semp potuisse habere peritũ si in ciuitate degebat insigni. de pleriq. statutuz. lib. vj. 3 ¶ † Querit autẽ hic Bar. sequendo vlt. amon. an debitor seruũ vel animal egrotãs curãs expensas egrotatiõis repetere possit. ꝛ refert opi. Ille aũt trãsgredit de sumptu voluptario vel vtili ad necessariũ: dicẽs q̃ ad necessarium reperit: sed ad sumptũ curationis sigillatim nõ respõdet. Tu cõclude primo q̃ ille oꝛ sumptus necessarius: quo nõ facto rei substantia perit aut deterioꝛ fit. vt not. glo. in. l. si necessarius. in prin. ff. de pig. ac. Ex hoc inferas ad decisionem qõ omnis impẽsa curationis parua: putaq̃ egritudo leuis est nõ oꝛ necessaria. vnde ptinet ad illum ad quẽ spectat alimẽtatiõnus. vt. d. l. si necessarias. in prin. ꝛ. ff. de vsufruc. l. sicut impẽdia. Et iõ talis impẽsa leuis ptinebit ad dñm habentẽ suũ capiferũ: qñ non minus tpe talis egritudinis ei seruire oꝛ. vt. l. cũ heres. §. stichus. ff. de statu li. Siꝛ ptinebit ad rectorẽ ciuitatis: cũ iudex debiliter egrotat ex quo ei alimẽta prestare tenet. Si autẽ egritudo grauis est: ꝛ p consequens sumptus graues illi ad debitorẽ nõ spectãt. vt. d. l. si necessarias. loquor: qñ operaꝝ fructꝰ ad debitorẽ nõ spectat. vt ibi. ff. l. iul. §. ex vendito. de act. emp. Alias sicut cõmodum sentit ex operis: ita sentire oꝛ ꝛ onus ex curatione vt sic ꝛ cõmodum ꝛ incõmodum inuicem cõpensentur. vt in reg. iur. qui sentit onus. ꝛ in regu. iur. secundum naturam.

Item si homo. Si statu liber fuerit in stipulatuꝫ deductus liberat ꝓmissor eo libero facto nulla interueniẽte eius mora. h. d. secundũ verũ itellectũ. Nec ob. ff. de condi. inde. l. neratius. q. ibi debitor soluit statu liberũ cũ esset ad hominẽ obligatus in specie ꝛ suo facto statu liber esset. Itẽ nõ ob. j. de solu. l. q. ibi. in prin. ff. l. si rẽ. quia ibi post stipulationẽ factus est statu liber: ꝛ ad libertatẽ ꝓductus est. Iubau. intercedẽte aliquo debitoris facto vel etiã nullo facto interueniẽte: q: homo in genere debebatur vnde soluẽs tunc non liberatur ꝛ repetit. Et eo modo respondere potes ad. l. cum his. in prin. §. q ꝛ a qui. ꝛ ideo gl. hic in verbo liber. sanum tñ habuit itellectum nec cõgruere potest huic litere. ¶ In tex. ibi. statu liber fuerit. ante ꝓmissionẽ vt dixi: ꝛ cessant oĩa cõtraria. ¶ In text. ibi. ac si alienũ ꝓmisisset. ꝛ siue facto ꝓmissoris ad libertatẽ ꝓduct⁹ esset: q̃ casu sine dubio liberat ꝓmissor. vt i ꝓ n. hui⁹ l

4 ¶ Seq̃ potes illã. adde. tex. in. l. si forte. ff. de castre. pec. ibi veritatẽ i spici opz tex. cuz gl. in. l. fideiussor. §. q̃dã. ff. man. ibi oꝛ de hoc tñ si debitor fuerit necne. ꝛ i. l. ita vulneratus. §. fi. ff. ad leg. aq. i. l. fi. ff. de ẽpti. pecu. q̃ iudex si põt dimittere rigoꝛ: ostates oꝛ se q egtatem ꝛ veritatẽ. nã de⁹ ẽ ipsa veritas. Jo. an. in nouella in. c. cum esses extra de testa. Vitas. n. a spiritusancto ꝛab ipsa ieffabili sapiẽtia. ꝓcedit. ꝛ not. bal. de veritate. se quenda in pemio decretaliuz. in fi.

¶ In tex. ibi. de bono ꝛ equo idest ꝑm equitatẽ sic decidẽda. vel aliter ẽxpone vt. §. de iusti. ꝛ iure. l. j. ꝛ. l. pen. in prin. ¶ In tex. ibi in quo genere. l. rigoris scripti. † Et qd sit rigoꝛ ꝛ quid equitas. vide plene in Spe. delegato. §. dispensati. versi. nudum. per Cy. C. de iudi. l. placuit. ¶ Sequitur in litera. pernicioseq̃ inquit errant plerunq̃. vt. §. in text. ꝛ exponẽ: idest plerisq̃. nam omnes errant qui ab equitate discedũt vbi locum habere potest sequendo subtilitates iuris scripti ꝑm Pet. † Caue ergo tu doctor ꝛ aduocate vt semper cuz sequi potes illam[a] omittas iuris rigorem. Et hic est tex. apertus q̃ purgatio more etiaz nõ adiecta die vel pena de mero rigore iuris nõ habet locum sed solum de equitate: que equitas quia scripta est: preferenda est. §. e. l. insulã. An aũt de eq tate possit mora purgari offerendo estimationẽ rei. dicaz in repe. quam faciam de. l. si insulam. §. eo. ¶ † Ultimo hic bar. querit an vltima mora nedum purget moram ꝓmam: imo constituat sequentem morosum in mora. Et inclinat quod sic: ꝛ ita supplet istum tex. effectus quidẽ est magnus vt ipse refert. ꝛ dixi ꝛc. hanc sententiam tenuerũt vltramon. vt Jac. de ra. ꝛ Pet. ꝛ Ray. sequẽdo eos. Addẽ q̃ ista opi. videt cõtra casuz. nõ supplendo literã. l. qui decem. j. de solu. vbi si debitor in genere interpellatus nõ soluit: si offert postea re perempta liberat exceptiõis ope dũmõ res perierit absq̃ sua culpa vnde non videtur per oblationem liberari a culpa de qua tenebatur antea ex natura contractus. vnde ibi est casus directo nisi suppleas illũ tex. vt loquatur de lata ꝓnt Bar. suppleuit glo. l. semel. §. solu. ma. Nec ob. l. illud. de periculo. ꝛ cõmo. rei ven. ꝛ de ac. emp. l. si per emptorẽ. q: bene cõsiderãdo post secundam moram omnia que in legibus illis dicuntur veniebant de natura contractus si ex nulla parte antea interuenisset mora. Et contra eos ẽt facit: q: mora cum mora compensatur. vt hic. dicit eñ tex. causam esse parem: si par causa est ergo nulla alteri preponderat: sed rem in statu primo

primo relayat q̃ erat ante cmẽ moram. Et q̃ confundat vna mora per alteram. not. in. d. l. si mora. §. solu. mat. saluo nisi vna mora cõmitteretur in faciẽdo: quia illa quãtũcũq̃ leuis absorbet omnẽ virtutẽ grauioris more in negligendo ꝑm Dy. per glo. dicte. l. si mora. quod perpetuo tene menti.

5 ¶ † Quid autẽ erit si mora p debitorẽ ꝛ creditorẽ simul cõtrahit eodẽ tpe. exẽplũ. si hodie est dies soluẽdi stichũ ꝛ cum obuiaremus simul iuicẽ iterroganti te gd faciem⁹ de sticho. ꝛ tu dixisti nolo tibi dare. ꝛ ego dixi nec ego volo recipere. cuius mora ꝓpõderabit. dic q̃ mei creditoris ꝑm Ja. but. in. d. l. si emptorem primo ruso. Pro hoc facit: q: vbi creditor nõ cõparet in termino citationis: nec ẽt reus: ꝛ sic quilibet est in mora. ꝓponderat mora creditoris ꝛ circũducit edictũ: vt no. in. l. ꝛ post edictũ. §. circũducto. ff. de iudicijs.

1 ¶ Mora principalis an nocet fideiussori vel successori ꝛ econtra.

2 Interpellatio negotiorum gestoris interpellatum in mora constituit.

1 **Hunc videamus.** † Mora principalis ꝓpetuat obligationẽ quo ad se ꝛ fideiussores ꝛ successores eorũ. mora vero fideiussoris nõ nocet ꝓncipali: sed sibi ꝛ fideiussoribus ꝛ successoribus suis. h. d. Ittẽde q̃ litera hic dicit moꝛã ꝓncipalis perpetuare obligationẽ cõtra fideiussorẽ. itellige vt nõ obstante iteritu fideiussor iteritus teneat: nõ autẽ intelligas vt sicut ꝓscriptio iterrũpitur contra principalem ita contra fideiuss. ꝛ sic actio efficitur perpetua contra vtrunq̃. glo. ordi. est: ꝛ non est alibi in. l. cum quis. §. si quis pro reo. in fi. glo. magne. j. de sol. Et hoc videtur voluisse glo. §. ꝓpter. in verbo perpetuari. Iz glos. precedens. ibi post medium. ꝛ in. l. si fideiussor. in fi. §. man. dicat contrarium ꝛ nõ bene p. l. vlt. C. de duobus reis. Sed ille non ob. q̃ in duobus reis loquitur: quorum obligatio ex eadem radice descendit: vt tex. ibi dicit aperte. Item nec interrumpitur contra correũ: vbi in iudicio libellus offeratur. text. est ibi. vnde licet alias per solam executoris missionem fiat interruptio ꝓscriptionis: vt. l. cũ nouissimi. C. de ꝓscrip. xxx. an. nec sit ꝑm veraz opi. necesse in citatione transmitti copiã libelli: tamen quantum ad hoc vt fiat interruptio cõtra correũ necesse est libellũ ꝓponi. ꝛ ipsius libelli copiam in citatione transmitti. causs est ibi. q̃hoc cõmenda menti ꝓpetuo. Itẽ aduerte ꝛ hoc subdit Bartolus q̃ tunc perpetuatur contra fideiussorem quo ad periculũ interitus: qñ fideiussor in omnẽ causaz fideiussit. Si autẽ solũ ad dationẽ speciei ex quo species peremꝓta est si fideiussor nõ potuit in mora cõstitui: puta q̃ debitor non erat discussus ꝛ oportebat cũ discutere peremꝓta fideiussor liberat⁹ erit. quod perpetuo tene mẽti. ¶ Ultimo limita hunc. §. per ea que habuisti. ff. eo. l. mora. ũ. responso. ¶ In glo. in verbo totã causam. Et sic ꝓz contra quos ꝓpetuatio fiat quantũ ad hoc vt obligatio nõ extinguatur p rei intentũ. nõ aũt intelligas vt perpetua fiat quasi interrupta ꝓscriptione cõtra fideiussores, vt dictum est. §. ꝛ hoc ẽt voluit gl. §. in verb. perpetuari. ¶ In ead. ibi. velp. ꝛ curator ad litem vel solutionem recipiẽdam: vt. j. dicam. ¶ In eadẽ ibi. vt. §. de vsuris. l. si quis solutionẽ. §. fi. diligẽter nota hanc

2 glo. † q̃ interpellatio gestoris negotiorũ interpellatũ in mora constituit. eo ergo modo interpellatio gestoris negotiorũ solũ adꝺicia constituti ꝑm Bar. Sed ei obstat: q: si habet mandatũ solũ ad iudicia interdictũ videtur eidẽ vt de alio se nõ intromittat ex generali regula. Et intelligo cum ꝓcuratorio nõie interpellat. si enim gestorio: dic vi. j. dicã in gestore cogita sup hoc. Ri. autẽ malũ. indistincte dicit interpellationem gestoris nõ inducere moram. rñdet ad. l. si quis solutiõis. hic alleg. a. q̃ intelligenda est in administratore legitimo: nõ autẽ in gestore. Bar. tenet glo. duobus cõcurrentibus. Primo q̃ gestor interpellauit debitorem vt solueret creditori ꝛ non sibi: ꝛ q̃ creditor ꝛ debitor sint eiusdem fori: alias secus. ꝛ hoc casu vera sit opinio Ri. Tu adde idem si non sint eiusdẽ fori: ꝛ debitor teneatur ire ad creditoris domum: q: eadẽ est rõ q̃ est cũ sunt eiusdẽ fori. Idẽ adde q: ꝛ si sunt eiusdẽ fori vel etiã diuersorum: ꝛ debitor teneatur ire

1 ad creditoris domum nõ cõstituetur interpellatus in mora in duob⁹ casib⁹ infrascriptis. Primo si negetur negotium ꝛ gestor nisi fide facta: de hoc interpellator. per. l. si quis inficiatus. §. depo. que no. est ad hoc. Secũdo quando interpellatio extraiudicialis nõ constituit in mora: sed requiritur iudicialis: nam negotiorũ gestor rem in iudicium nõ deducit: vt. l. si pupilli. §. videamus. §. de neg. gest. ꝛ. l. iz ꝛ si possessor. §. de peti. here. ¶ Ultimo cõclude q̃ illud qõ dixi interitu

2 rei perpetuari obligationẽ cõtra principalem ꝛ fideiussores fideiussorũ: intellige qñ fideiussor q̃ fideiussorẽ ꝓstitit ipse interpellatus exstitit. nã tunc cõtra suum fideiussorẽ actionem ꝓpetuat. Mora aũt ipsius ꝓncipalis primitiui rei ꝓ quem fideiussor suus est cõstitutus in mora: nõ nocet fideiussori fideiussoris. Et hoc voluit dicere tex. hic in ver. accessiones.

An filius. Mora filij secuto iteritu nedum contra sectimo cõtra patrem actionez producit ꝛ ꝓpetuat. h. d. vsq̃ ad. §. effectus. Et loquitur hic. §. in patre mandatore. vt pz hic in litera. ¶ In tex. ibi. eum qui iubeat differentiam autem iter patrem iubentem ꝛ fideiubẽtem vide. §. q̃ iussu. l. j. §. quid ergo. ꝛ ibi tex. ꝛ glo. Item q̃ litera hic dicit patrem accessorem itellig i: non intelligas vt habeat beneficiuz de fideiussoribus: vt no. j. ad muni. l. libertus. §. filium. C. de decu. l. j. lib. x. ¶ In glo. magistra. vidisti. §. eo. cum filio. dic vt ibi.

1 ¶ Libellus ad petendum hominem vel rem peremptaz quomodo formatur.

2 Interesse an ꝛ quando possit peti re debita perempta.

Effectus. In obligationibus dãdi res perempta post moraz durat in obligatione quo ad petitionẽ acceptilationẽ ꝛ fideiussionẽ ꝛ novationẽ. h. d. ¶ In tex. ibi. vt adhuc homo a debitore occisus vl̃ post moram debitoris aliter iteremptus. ¶ In tex. ibi. peti. durat ergo obligatio quãtũ ad petitionẽ nõ obstãte rei iteritu. Ratio est: q: ꝓpter moram viuere reputat. sed q: homo prestari nõ põt: estimatio in ꝛdẽnatione deducit: vt. l. vinũ. §. si cer. pe. Si tamẽ simpliciter iudex ꝛdẽnauerit reum ad hominez cõdemnatoria valet. ꝛ q: pstari nõ potest fiet executio in estimatione: vt no. gl. magi. in. l. vlti. j. que sen. fine app. relcindẽ. Utinus tamẽ est vt in ipsa estimatione fiat ꝛdẽnatio adiecta causa: quia homo pstari nõ põt. † Siꝛ est tutius vt petatur homo ꝛ asseratur: q: homo pstari nõ põt fiat cõdemnatio in interesse: ꝛ hoc voluit tex. in. l. inl. §. de cõfel. no. bene ꝓpter modum practicandi. Casum tamen habes notabilem in quo ipsa re perempta petitur estimatio in. l. antepe. C. de sacrosan. eccle. vbi re sacra conflata eius estimatio petit qua si successerit in locum illius rei. sicut dicimus in vniuersali iudicio. l. si rem. q̃ petius. §. de peti. hered. Siꝛ alium casuz fingu. habes in quo res perempta nobis debita per moram ꝛ ipsa estimatio petitur per vulem ex stipulatu. ff. si domino ꝓpter peremptionem estimatio data fuerit. casus not. est in. l. §. sed fi ex stipulatu. §. ad filla. ¶ In tex. ibi. in pecuniam que non debetur intra estimationem: quoniam debita nõ est vt in litera. sed hoc limita vt iam dixi. ¶ † Et est hic casus rotundus q̃n obligationibus dandi specie peremꝓta post moram. non succedit oblig. ad interesse. id est ad estimationem: que est extrinsecum interesse rei ꝛ hoc intellige vt dixi in obligationibus faciendi: secus vt vidistis in. l. stipulationes non diuiduntur. ver. celsus. ¶ In tex. ibi fieri posse. sed an ꝓ primam nonationem tollatur effectus ꝓcedentis more: videtur q̃ sic: vt. §. e. l. scire debemus. §. fi. §. de condi. fur. l. pui. Dy. ꝛz hic contrarium ex quo res perempta tẽpore novationis ꝓ. l. si rem. ff. rñso. j. de noua. tene fixum menti: q: si illa opi. est vera habes sing. limitat. tionem ad doctrinam gl. l. eum q̃ ita. §. fi. §. eo. sez q̃ iz actum sit expresse q̃ obligatio ꝓmitiua mouetur ad speciem cõtractam. tamẽ nunq̃ tollitur effectus ꝓcedentis more si tempore novationis res nõ erat in rerum natura. Itẽ est hic casus directe q̃ etiam iure isto. ff. oz. re pempta post moram si eius estimatio in stipulatione deducebatur nõ fiebat novatio nisi hoc ageret expresse. ¶ In glo. i verbo possit. ibi. qũo potest precium pbandum p sacramẽtum stipulonis: vt. l. i actionibus. §. plane. ff. de in li tem iuran. ¶ In ea. ibi. vel dic quasi debitum. singulariter. nõ. hanc glo. ex qua habes duo. Primo q̃ re debita pemꝓta post moraz iz ꝓtium nõ sit debitum: tamen est quasi debitum. vnde nõ mirum si petiꝭ accepto ferri ꝛ novari potest tale quasi debitum. Secũdo q̃ iz offrẽs iudicis nõ ꝓsupponit obligationem: maxime, cum mercenarium est vt vl̃ esse i casu isto: vt. l. q pendentem. vide de ac. emp. ꝛ de annu. leg. l. qn tus. tamen est quasi debitum tene menti.

¶ Jus itrandi possessionem autoritate propria trãsmittitur ad heredem.

Clausula pro se ꝛ heredibus suis nõ est necessaria: vt hic.

Si ita stipuler. Promissio de nõ ꝓhibẽdo defectũ ire vel agere vel videmiam tollere cõmittit here de prohibito. h. d. connecta glo. ꝛ ꝑm suppletionem glos. † habes q̃ ius intrandi possessionem autoritate propria transmittitur ad heredem. † Et conclude q̃ omnes actiones actiue ꝛ passiue etiam heredis mentione non fa-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cta trãsmittuntur ad heredem ⁊ in heredem. nam in dubio
2 p̃sumit quis velle p̃uidere heredi suo tam quo ad actionẽ
3 querendã. vt.l.si pactũ.ff.de pbã.quã quo ad exceptionẽ pa
randã. vt.l.hered.ff.nos aũt.ff.de pac.⁊ eo.ti.l.q in futurũ.ff.
si ex altera.⁊ eodẽ mõ p̃sumit qs volnisse p̃uidere sibi cõtra
heredẽ p̃missoris.C.de act.ab heredi.l.vna.tetigi.in.l. euz q
1 ira.ff.i.ff.e. Fallit in duobus casibus. Primo si in cõtrarium
actũ est hoc autẽ esse actũ pbare dz q dicit. vt.d.l.si pactum.
⁊.d.ff.si ex altera. Scõo fallit si id qđ in dispositiõe deducit
p̃sonale sit ⁊ p̃sone cohereat ita q̃ sui natura nõ sit transito
rium ad heredem. vt plene no.in.d.l.si pactum.

a ¶ Filio lz occide re patrem. Adde qđ de filio interfi
1 ciente patrẽ p̃ter
2 quã istis casib⁹
hic enumeratis
3 ad quẽ ibit here
1 ditas: vide p Cy.
i.l. hereditas. C. ō
his q. vt idi. bal.
in.l. codicillis. in
ff. matre. ff. de leg.
ij. Bal. in.l.i.ff. si
qs alı. test. prohi.
Bal. i.l. eam quã
i. ij. col. C. de fidei
cõ. Bal. ⁊ Sali. in
l. vnica. C. vnde vir
⁊ vxor. Paul. de
ca. i.l. si ab hostĩ
bus. i. ff. i. ff. solu.
matrimo.

Sic. Si verba executiua ad stipulatorem referuntur eius electio est. h.d. subau
2 di in electione generis vel alternatiue. ⁊ hoc de
clara plene per glo. in.l. lucio. ff. de lega. ij. vbi gl.
magi. ⁊ illud tene.
3 ¶ Incertitudo rei vitiat dispositionem.

Tritici appellatione venit frumentum. sed quid sit fruges ⁊ frumentum.

Cõfessus se recepisse. x. ex cã mutui: an intelligat de eadẽ quã
titate: vel de diuersis. ⁊ qd si appareant diuerse quãtitates.

Triticum. ¶ Incertitudo rei vitiat di
spositionẽ nisi ex pbabili
bus cõiecturis ad certitudinẽ possit reduci. h.d.
Fauore aũt vltime voluntatis incertitudo nõ vi
tiat in exẽplo qõ ponã. j.l. pri. ¶ In tex. ibi. facti quẽstio est
nã dubiũ in solo facto cõsistit. ¶ Sequit in litera. si de alio
tritico puta debito ex aliquo p̃cẽdẽti p̃tractu mutui vel sil'i.

¶ Sequit in litera. habetur. p exp̃resso. vnde valet stipula
tio. Nec ob. j.e.l. ita stipulatus in p̃n. ⁊ ibi no. plene in glo.
magna. ¶ In tex. ibi. nihil stipulatus videt. allegat p Dy.
1 in arg. q̃ si arbiter assumptus in cõi diuiduo iudicio adin
dicet vni rẽ pro pcio declarãdo p eũ si decessit añ̃ declara
2 ret adiudicatio nulla est. facit qõ habuisti. ff. ea. l. si qs arbi
tratu. ¶ Sequit in litera. nec in vniũ qdẽ modã. Nec ob. j.e.l.
pluribus. ff. i. qui bi quãtitas erat certa. ¶ In glo. i. ibi. siue
blaua. de illo noie blaue habes. j. ad munici. l. non debere. in
2 glo. ¶ Sequitur in glo. alio modo appellat. ista gl. est sin
gularis in iure ex qua habes qõ ex quo appellatio tritici p
excellentiã reducit ad frumẽtum: ⁊ obscura oratio. circa no
men semp refert ad nomẽ excellẽtius vt dicimus in vrbe in
philosophia ⁊ poeta: ⁊ in p̃oemio insti. ⁊ excellentius trici
1 cum sit genus qõ accullatus de furto frumẽti si p̃bat de fur
to ordei nõ nocet. aliud ergo significat fruges aliud frumen
tum. vt hic iuncta. l. frugẽ. j. de ver. sig. de hoc frumẽto in hac
specie loquitur tex. in rubro ⁊ nigro. C. de frumento. Ille x. ⁊
annone fru. vbi s ro. in glo. rubrice. glo. tamen in. d. l. non de
bere. frumentum accipit pro omni blaua ⁊ potest accipi. sed
p̃prium est significatum vt ad granum referatur. vt hic. te
ne menti. ¶ In glo. in verbo cogitauit. ibi. l. cuz quid. dic vt
ibi p Jac. but. ¶ In glo. in verbo videt. ibi. ⁊ aliqua cã im
peditus id nõ fecero. subaudi. quia nõ erat translatum do
miniam ex quo causa declarata non est p̃missorem: bene
tamen posset heres eam declarare ad stipulatoris cõmodũ.
vt. l. inter stipulãtem. ff. stichum. ff. eo. ⁊ ibi vidistis. ⁊. l. si quis
a filio. ff. si plures. de leg. i. Et hanc glo. tenet Bar. sed Pe.
3 eam reprehendit ⁊ nõ bene dicit vt in eius lec. ¶ Et hic sub
dit si quis mutuauit. x. ⁊ deinde in iudicio aut extra confessus
est recipiens se recepisse. x. ex causa mutui: an intelligatur de
eadem quantitate an de diuersis. ⁊ quid si appareant quãti
tates diuerse. de omnibus sto cum eo: excepto et quod dicit
de confessione iudiciali ea ratione: quia ex ea oritur actio. nã
⁊ ex confessione mutui etiam in literis non reducta post biẽ
nium oritur actio. vt no. in. l. si ex cautione. C. de non nu. pe.
⁊ tamen ipse idem decidit non intelligi nisi de eadem quã
titate pecunie. vnde idem dicam in iudiciali cõfessione que
ad probandum principaliter ordinatur non ad obli. inducẽ
dam. Et no. hoc ⁊ tene menti.

Qui insulam. Non tenet stipulatio ædificandæ insule aut
alterius operis fiendi in solo non demõstrato lo
co. h.d. ¶ In tex. ibi. in quo loco. requiritur q̃ ex
primatur forma. l. latitudinis ⁊ longitudinis. alꝰ silꝰ vt icerta
non teneret. vt. j.e.l. ita stipulatus. fm Ja. de are. Et est ve
rum in stipulatione aliud in vltima voluntate propter eius
fauorem. exemplum notabile per. l. que cõditio. ff. si. ff. de cõ
di. ⁊ demõ. puta cum testator iussit erigi aliqõ hospitale vel
altare non demonstrato loco.

1 ¶ Pacem non rumpit offendens inimicum recõciliatũ
iusta causa interueniente.

2 Bãnitum an lz occidere nõ obstãte pacto pacis p̃ambulo.
3 Filio lz occidere patrẽ rebellẽ: vel contra patriam pugnãte.

Qui seruum. Debitor occidẽs seruũ
in facinore deprehẽsum
non tenetur. h.d. Et hec. l. limitat p̃incipium. l. si
seruum. ff. e. ⁊. l. si ex legati causa. † Et allegat qõ
offendẽs inimicum recõciliatum ⁊ reductũ ad pacem iusta
causa iterueniẽte nõ rũpit pacẽ. Jo. and. dicit q̃ rũpit treugam. vnde per alias iniurias nõ tangẽtes articulum guerre
nõ est licitũ rũpere treugã. vt ipse no. in Spec. de treu. ⁊ pa.
dixi i. d. l. si ex legati cã. ¶ In tex. ibi. si in facinore. p qõ po
terat occidi: ꝰ nõ. vt. l. i. in fi. de his q̃ sunt sui vel alie. inr. et
ff. ad sillania. l. si pcussor. ff. ti. ¶ Ultimo p hanc. l. fuit deter
minatum Padue disputãdo q̃mõ obstãte pacto pacis p̃ambulo licite qs põt bãnitum post pacẽ occidere. facit. ff. de
religiosis. l. minime. † vbi lz filio occidere patrẽ rebellẽ vel
a cõtra patriã pugnãte. Cõtrariũ fuit determinatũ Bononie.
arg. l. si filius. de fideicõ. liber. x. l. si qs legatũ. ff. i. j. de fid. ex
rõne: quia fortius est vinculũ descendẽs a pacto quã descendens a lege. ⁊ iõ fortius qs retinet q̃stũ a se quã a lege ⁊ ab
ascẽdẽtibus suis. vt. j. de cap. l. si qd in bello. cõuncta sua gl.
notabili. de hoc tetigi t Jac. bu. in. l. ff. C. de sen. passis.

Sita stipulatus. Stipulatio penalis inu
tilis non vitiat precedentẽ vtilem. h.d. ¶ In gl.
i. ibi decidit glos. precise qõ hodie indistincte stipulatio penalis non nouat p̃mittiuam per. l. vltimam. C. de
noua. sed illa nihil facit: q̃ loquitur in stipulatione puncti
li ⁊ coequeua: tũ an hoc sit verum dicam. j. eo. l. ita stipulat'.
vbi examinatur plene iste punctus.

¶ Fideiussor an sit qui promittit se soluturum mihi no
mine debitoris mei.
2 Soluendo non esse dz q per omnia soluendo non est sine ra
tione difficultatis conueniendi siue paupertatis.

Possunt. Stipulatio te soluturũ p altero factũ
cõtinet nõ dationẽ: ⁊ ideo stipulator
non agit nisi quatenus eius itereſt. hoc dicit. ¶ In text. ibi
neq; eũ hoc ſſe. videbatur eũ sit itudo iter has stipulationes duas. vt gloss. hic dicit in verbo daturum. ¶ In gloss. i.
ibi. si qñ stipulor te curaturum. hanc lec. prosequit gl. in verbo soluturum. dic vt ibi. dicam in glossã in verbo soluturum
subaudi. si non cursueris. † Bartolus nihil subaudit ⁊ de
cidit qõ q̃ promittit se soluturũ vel daturum mihi nomine debitoris mei nõ est nec intelligitur fideiussor: sed intelligit mi
hi p̃mittere gerere negocia debitoris mei: q̃ quidẽ geri mea
nõ interest nisi cũ debitor soluendo nõ est: ⁊ ideo tunc demũ
possum agere ꝯtra p̃missorẽ vt hic. Sz cũ quis p̃mittit se so
luturum vel daturũ pro alio: nõ tñ dicit noie eius: nũc ille p
prie fideiussor est: quomã soluere põt pro principali duplici
ter. Uno modo eius noie ⁊ pro eius obligatiõe. Alio modo
noie sue stipulationis pro obligatione sua ad vtilitatẽ rei vt
j. de solu. l. ⁊ magis. licet glo. hic ⁊ in ver. ⁊ si non ob. teneat
indistincte qõ ille qui p̃mittit dare vel soluere p alio fit fide
iussor ⁊ velut fideiussor cõueniri potest ad dandũ ⁊ soluẽdũ
precise. vt. l. iure nostro. ⁊. l. nou recte. Sed vbi quis promittit se facturum ⁊ curaturum debitorem principalem solutu
rum non fit fideiussor cum non promittat illud idem quod
principalis: erit ergo p̃missor: quidam. vt. l. eleganter. ff. ser
uus pactionis. ff. de dolo. licet in obligationibus faciendi ve
re fideiussor sit. vt. j. de fideiuſſo. l. sicut reus. ⁊. ff. de pact. l. in
personam. ff. qui pecuniam. in glo. magna. ⁊ in obligationibus dandi qui promittit se curaturum alium daturum liberatur reum locupletem dando. vt glo. hic dicit in. fi. quod in
telligo verum qñ quis promittit per verba impersonalia puta promitto curari decem dari: sic intelligo. l. illa. ff. i. ff. eod. et
ibi dixi. Sed qñ quis p̃mittit simpliciter se curaturũ titium
daturum: tunc tenetur ad dandum: sed titius ad ipsum dari
obligatus non est. idem cũ quis promittit vel per testatorez
grauatur ad curandum vel faciendum quod quis habeat de
cem eadem ratione ex quo ad illa decem nemo obligat' ex
istit. sic intelligo legẽ si heres. de legatis primo. Sed si titius
obligatus existeret tunc sufficit quod curet: ⁊ ideo liberatur
reum locupletem dando vt hac gloss. sic limito ea que dixi in
l. illa. ff. i. ff. e. iste punctus est multum subtilis. aperiatis aures. ¶ Potest legi iste. ff. tertio modo scilicet quod omnis
promittens se soluturum pro alio obligato etiam ad dandũ
promittat factum solum cum non teneatur facere rem accipientis eo quod hoc verbum solutionis sonat in factum vt
l. solutionis. infra de verbo. signific. ⁊. l. consilia. in fi. de cura.
furio. vnde debet accipi pro promissione. vt. l. stipulatio ist. ⁊.

ff. in stipulationibus.

ff. in stipulationibus. ff. e. ⁊. l. qcgd astringende. j. eo. cuz ergo
4 sit obligatio faciẽdi nõ ꝯtrahit nisi ad solũ itereſſe. hoc autẽ
5 interesse cessat si p. incipalis pebitor: est soluendo: vt pz in
2 litera. ¶ In glo. in verbo si titius ibi. erat vltra mare. no.
nõ dici aliquẽ esse solutẽdo qui p oia soluẽdo nõ est. vnde q̃si
a derat idoneitas ex facultate cõuentiõis ex facultatis opulẽ
tia ⁊ ex fide. ⁊ hoc no. p fideiussoribus exigẽdis etiã p̃ncipali non excusso. de quo in glo. ij. hic alle. ⁊ in corpore de fideiuſſo. in p̃n. in glo. magna. ¶ In glo. in verbo interest. ibi.
l. si quis ab aliquo. alla. l. est magistra. in hoc.
1 ¶ Donatio facta per sponsum collata in tempus futuri matrimonij an valeat.
2 Confessio de dote recepta facta ab eo qui vere dotem nõ re
cepit: sub spe futuri matrimonij: an ⁊ quando valeat.

Si tibi nup. Promissio ex cã lucrativa inter
sponsum ⁊ sponsam collata in tps
matrimonij nõ tz. ¶ In tex. ibi. denegandã actionẽ. hoc itel
lige si libidinis cã facta fuerit. nam tũc nõ cõgruit bonis mo
1 ribus: ⁊ tũc bene stat tex. j. nec ratio. pbabilis ꝛc. † Sz si eet
honesta: vt si ignobilis diues acciperet nobilẽ mulierẽ pau
b perẽ aut pietatis ituitu mulierẽ pauperẽ vellet dotare: tũc
hoc cõgruit bonis moribus ⁊ teneret p̃missio. sic itelligit. l.
si voluntatem. C. de dotis. p̃mis. tetigi. ff. e. ⁊. l. si diuortio. ⁊ not.
hũc casum. ¶ In glo. in ver. nec raro. ibi. l. si constante. certe
in casu illius. l. nõ est donatio simplex de qua hic. ff. itelligit.
2 vnde dic vt dixi. ff. ¶ † Sequitur in gl. pro arrhis matrimonij. l. dotis restituẽdis duplicatis vel p̃dendis. sed si essent ar
rhe tantũm odo cõfessate non teneret. x fessio sicut nec pene
adiectio: vt. l. vlt. C. de spõ. ⁊. j. l. titia. ⁊ ibi dicam.
1 ¶ Argumentum ab absurdo quomodo formatur.

Existimo. Stipulatio cepta sub cõdi
tione vitiatiꝰ additione pẽdẽ
te pueniat ad eũ casũ a quo nõ põt icipere. h.d.
fm Dy. vnde sumit Dy. summarũ ex ver. ⁊ ma
xime. vel aliter qñ est effectus mixta consideratione stipulã
tis ⁊ rei promisse ſi tpe existentis conditionis impedimẽtum
est sublatum de medio: valet stipulatio. h.d. Ponit primo
duo dicta. Scõo declarat primum. Tertio secũdus. Scõa ibi.
aut tertia ibi. ⁊ si fundi. ¶ In tex. ibi. aut si hoc verũ. hic p
bat dictũ primũ per reductionem ad absurdum. ⁊ eo modo
1 j. in ver. ⁊ si fundi. per eandẽ rationẽ. pbat dictũ scõm. † ⁊ sic
nota optimã argumẽtandi formã per reductionẽ ad absurdum. concordan. de bo. liber. l. nam absurdum. Sequitur in
litera. confestim perimetur stipulatio. dicit glos. q̃ est absurdum ⁊ bene: ⁊ sic patet q̃ circa eandem rem que potest ad
oculum demõstrari diuersis temporibus cõcurrere possint
due cause lucrative. Rõ est: quia effectus prime erat fundi
tus extinctus. ⁊ sic non obst. ff. eod. l. inter stipulantem. ff. si
rem. ⁊ de lega. ij. l. meuius. ff. duobus. ¶ Sequitur in litera.
euanescit stipulatio. subaudi. qõ est similiter absurdum. Nec
ob. q̃ nõ põt seruitus cõstitui nisi sint duo predia dominãs
⁊ seruiens: vt. l. i. ff. cõia predi. q̃ concedo. sed actio personalis ad seruitutem constituendã sic: vt plene no. in. l. pecoris.
eo. tuu. ⁊ ita intelligit hec litera. Similiter nõ ob. j. eo. si sub
pena. ff. i. vbi stipulatio vie vel alterius seruitutis corrumpi
tur alienato predio qõ debebat dñari per stipulantem: q̃ ibi
stipulatio seruitutis erat pure contracta. vnde potest perimi: q̃ etiã hic erat conditionalis. vnde interim perire non
potest: q̃ nõ est. vt. j. eo. l. x. ⁊. ff. de iniusto testa. l. naz ⁊ si sub
conditione. ff. post defectum. ¶ In glo. in verbo nõ sit meũ.
Rñdeo hoc verũ est. Jsta solutio nõ procedit vt patet ex. l.
inter stipulantem. ff. sacram. ff. e. Conclude ergo q̃ vbi stipulatio rei a principio nõ tenet ratione defectus persone stipulantis tantũ: q̃ est incapax: tunc nec etiã cõditionaliter conceptu tenebit: vt. l. vsufructus. j. de stipu. ser. Idem si ratione
rei tãtũ: quia exempta est forsan a nostro commercio: vt in. ff.
sacram. hic alleg. Sz si mixta cõsideratiõe persone ⁊ rei: tunc
secus vt hic. Et sic est potentius impedimentũ simplex q̃ compositum. Adde qõ dicã incontinenti. j. eo. l. liber homo.

Ex hac stipulatiõe. Stipulatio facti
cõmittit ad inter
esse pticulare incõtinẽti cũ promissor in mora esse ceperit ad
totale elapsis oib⁹ partib⁹ tpis. h.d. videbitis. j. eo. l. stipulat⁹
vbi hic. ff. ⁊ alia declarant. ¶ In tex. ibi. nec tamen recte age
tur ad interesse totale.
1 ¶ Forme substantialis omissio vitiat dispositionem.
2 Stipulatio que stricti iuris est nõ recipit interpretationem
aliquam extensiuam.
3 Sta. ⁊ consuetudines an ⁊ quando recipiant interpretationem extensiuam.
4 Verba statuti clara ⁊ ampla nõ restringunt̃ p interpretationẽ.
5 Legans omnia vasa sua quid legasse videatur.
6 Declarare obscuritates an ⁊ quando quis possit pluries.
7 Interpretari an ⁊ qñ possit quis pluries interpretatũ semel.
8 Interlocutoria an ⁊ quando: quoties possit mutari ⁊ interpretari.

Quicquid astringẽde. Istud p̃ncipiũ est satis difficile ⁊ habet tria risa.
lcõm est in ver. aut certe. tertius est in ver. nec rur
sus. ¶ Et primum resp̃sum huius. l. legit duobus modis.
Uno q̃ verbũ dictũ exponat. i. dicendum. ⁊ hec lec. ponit in
glo. ⁊ ponit in p̃n gl. i. ⁊. ff. ⁊ nulla dubitatione hz hec lect.
1 nisi q̃ violentia facit litera. ⁊ fm eã breuiter. h.d. † Omissio
subst̃ialis forme vitiat dispositionẽ. h.d. Licet ergo milies
partes sint in cõcordia vt forma nõ obseruata habeat̃ p ex
p̃ssa nihil operatur eorum cõuentio vel voluntas: qñ eis
subst̃ialis forma iuris pars est: ⁊ ideo pacto p̃iuatorũ nõ
leditur. vt. ff. de testa. l. ij. Hinc dico q̃ sicut in stipulatiõe ver
borum exp̃ssio est de formali substantia sic in ꝯractibus q
celebrant in scriptis ⁊ in appellatione ab iterlocutoria ipsa
scriptura est de formali subst̃itia. Jn cõtractu. pbat in. l. con
tractus. C. de fide instru. Jn sniã in. l. i. ff. C. de sen. ex peric.
reci. Jn appellatione in cle. appellãti. Et ideo nõ. poterit ap
pellãs dicere/notario habeas p expressis causas quas cras
tibi dabo. Similiter nec iudex notario sniam scribenti. Similiter nõ poterit notarius in modũ reducere tales actus p
hãc dictionẽ ꝛc. lz soleat esse inductiua seu declaratiua: vt. l.
gallus. in p̃in. de lib. ⁊ posthu. Hoc intellige si verba extẽse
partibus asserta nõ sunt: vt. l. fideicõ. ff. i. de leg. ij. alias sec⁹
q̃ oia verba dicta sub dicta monosyllaba virtualiter ꝯtinẽtur. ⁊ est sensus importat⁹. vnde videtur sufficere. qõ dic vt
dixi anno in dicta. l gallus. in p̃in. Similiter nõ poterit stipulatio aut actus predicti committi notario vt ad sensum
sapictie componat: ꝛ alias in his que nudo consensu cõtrahuntur hec cautela soleat adhiberi. de qua in. l. stipulatio. ff.
de here. instit. ¶ Secũdo modo legit hoc resp̃sum vt verbum dictum hic positum sit. p̃prie: ⁊ iste est verus intellectus: ⁊ tũc exẽplificatur istud p̃ncipiũ pluribꝰ modis. Primo qñ aliqd in stipulone dictum est cã eius restringende ⁊ limitãde. p̃pter additionẽ alicuius singularis demõstrationis
exemplum si qs stipulat a magistro nouo bzocharda sua. et
illud exemplũ est optimũ: † ex quo habes hic casum q̃ stipulatio q̃ stricti iuris est nõ recipit interpretationẽ aliquam
3 extẽsiuam. † ⁊ eadem ratione nec statuta. de ipsis autẽ statutis ⁊ de q̃suetudine dic vt p Cy. in. l. ij. C. que sit lon. cõsue.
de statutis dic vt plene p Bar. in. l. omnes populi. ⁊ in. l. cũctos populos. Alio modo exemplificatur q̃ causa limitan
de stipulationis aliquid dictum est: vt. ff. sed tantum obscure q̃ illa obscuritas nullum sensum habet: ⁊ ideo illa stipulatio p̃orsus inutilis est. exẽplum. si p̃mitto triticum aut fundum nulla alia extrinseca cã existẽte. nã nullius momenti
stipulatio ista est. ⁊ istud exẽplum optimum est ⁊ ponit in
glo. ij. Tertio modo exẽplificat qñ ptes oissenserunt. ⁊ istud
exemplũ est fallum nõ in se sed quãtum ad literã que de ob
scuritate loquit. Or aduerte. ¶ In tex. ibi. nisi palã. i. clare.
sequit in litera. verbis: scz intelligibilibus. vñ si verba notarij intellectus nõ habent instrm fundtus nullũ est. casus est
hic fm Bart. ¶ In text. ibi. aut certe. legit duobus modis.
Uno q̃ corrigat p̃cedens p̃ncipium dicẽs q̃ stipulatio est
inutilis p̃pter obscuritatẽ. reprehendit eũ dicẽdo q̃ nõ est
inutilis sed dicta obscuritas interpretãda est. ⁊ hec lec. ponit
in glo. magna in ver. vel dic sco q̃ hec lec. nõ placet. q̃ non
est verisimile legislatorẽ se ita incõtinenti corrigere. Secũdo
modo legit q̃ nõ corrigat sed aliũ casum ponat. ff. qñ stipulatio est obscura: sed dicta obscuritas interpretabilis est. vnde
in dubio dicit interpretationẽ fieri p reo subaudi si ita interpretãdo valere põt. vt. l. stipso ista. ff. in stipulationibꝰ. ⁊ iste
est verus intellectus. ⁊ pone exemplum vt in glo. cuz quis p
mittit hominẽ in genere: alias p̃misit hominem vnũ ⁊ reus
dicit se tenuisse de nigro: stipulator de albo. nã debetur niger
nõ albus. ¶ In tex. ibi. late. i. aperte. ¶ In glo. i. ibi. vel dic
aliter. hic ponitur secunda lec. p̃ncipij. ⁊ illã tenui. ¶ In
ea. ibi. si aũt. hic ponitur lec. versi. aut certe. ⁊ est ipsa veritas.
¶ In tex. ibi. nec rursus. iste versi. legitur sili duobus modis ¶ Primo qñ stipulatio est clara in stipulatoris fauorem
4 quo casu non restringit per aliquam interpretationẽ rei: † eodem modo verba statuti clara ⁊ ampla non restringant per
interpretationem. casus est hic. sed bene recipiunt interpretationem declaratiuam quando sunt dubia. casus est in ver.

a ¶ Ex facultate cõuentiõis. vide ale. in. l. si virgo. i p̃n. ij. col. veri. subdit etiam. ff. si cer. pe.

b ¶ Pietatis itui tu. An collatio dotis in eã seu cõstitutio teneat. vi de Bar. hic ⁊ in. l. si diuortio. ff. eo. gl. ⁊ doc. i. l. si voluntatẽ. C. de dotis. p̃missione hic allega.

Universidad de Deusto
Biblioteca

aut certe. ff. pri. hoc casu bene cõgruit. exemplum de vasis vt patet in littera ⁊ in gl. p quã habes hic decisum apte † qõ si figulus per stipulationem pmisit alicui oia sua vasa nedam qõ debeat vasa terrea ⁊ vitrea: imo oz lignea ⁊ argẽtea quinimo ⁊ aurea si qua habet. casus in terminis est hic subiudi nisi fit aliqua cã ꝓpter quã aliud ꝑsumere debeamus: puta si oia sua vasa figulus figulo vẽdidit ꝑ ꝑ. non enim est verisimile actum de argenteis que forsan valent centuplo plus. ff. loca. l. si vno. in pun. ⁊. l. i. ff. de supficie. Secũdo modo legitur qõ in hoc ver. verba erant ambigua: sed ꝓmissor ambiguitatẽ semel declarauit forsan vicẽdo se sensisse de stipho rubeo. certe iterũ. i. rursus declarare nõ poterit ⁊ voluntatẽ mutare dicẽdo se sensisse de albo. † ⁊ istũ casum alibi nõ inueni. ff. qõ q habet potentiã declarãdi verba ambigua si semel declarat iterũ declarare nõ põt: secus si habeat potẽtiam declarãdi virtute dispositionis alternatiue vel gñalis. vt dixi in questione apostolatus. in. l. iter stipulantẽ. ff. si stichũ. dic vt ibi. † Unũ adde qr millies interpretari põt qñ destructio voluntatis ad interpretantẽ spectat. exẽplũ in testatore cuius volũtas ambulatoria est vsq; ad mortem. l. qõ ꝓ manus. de iure codicil. nã interpretabit quoties volet. vt. l. heredes palã. ff. sed si notã. de testa. † vel in iudice iterloquẽte. nã millies poterit suã interlocutoriam interpretari. l. quoties habet potẽtiã mutãdi illã. tene hoc mẽti ꝑpetuo. ¶ In tex. ibi. nec rursus. i. ecõtrario. ff. vbi verba sunt clara ꝑm primã lec. vel expone rursus. i. iterũ quasi dicat postq̃ ꝓmissor semel declarauit rursus non declarabit.

Uberes. In glo. ff. ibi. sed tunc nõ egeret restitutione. hoc intellige nisi eis expediat restitui. nã ⁊ tunc adueniens reiti tutionẽ naturalẽ põt restitutio iplorari. ff. de mio. l. fi. ⁊ de qdi. inde. l. interdũ. ¶ In gl. C. de repu. que fiunt in iudicio restitutionis in integrũ. l. vna.

☞ Expensas litis an ⁊ quãdo possit recuperare emptor a venditore.

Venditores. Stipulatio de ꝑstandis sumptibus factis in lite de re non cõmittit ꝓpter sumptus factos in lite de ꝑcio. ff. ꝺ. ¶ † In gl. ff. in fi. ibi glo. distinguit obtinuerit emptor vel nõ: q: si emptor succubuit recuperat sumptus litis avẽditore sicut ⁊ duplã ex cã euictionis. Sed si obtinuit nihil recupat. nõ em duplã: q: obtinuit nec res ejecta est: nõ ſũptus: q: ex quo obtinuit appet qõ litem iniuste passus est. vñ ab iniuria nõ tenet vẽditor emptorem defendere. C. de act. empt. l. fi. ff. de euic. si ꝑ impudẽtiã. Bar. aliter hic dicit ⁊ bñ. dic vt in eo. Sed adde quia ẽt emptor succũbẽte ⁊ iuste nec agit de dupla nec recupat sumptus litis. ⁊ hoc est vbicũq; euictio causat ex natura iudicij nõ ex defectu iuris vẽditoris. casus notabilis est in. l. fi fines. C. de euic. ¶ In gl. ibi. qõ in dubio ꝑsumeret. nõ intelligas qõ excludat qstionẽ de pol. vt. l. stipło ista. ff. si qd forte. ff. eo. sed solum excludat questionẽ precij ꝑm Ray. ⁊ bene.

Liber homo. Homo liber mortuus aut fund⁹ homũ nõ põt in stipulationẽ deduci. ff. ꝺ. ¶ In gl. ibi sed tñ legari põt. hoc est falsum si fundus semp fuit hostiũ: q: sicut hostes exẽpti sunt a nr̃o cõmercio: sic ẽt res eorũ. Sed qñ eedẽ res iam nr̃e fuerũt tũc in eis habemus ius postliminij. ꝓpter qõ pure ⁊ sub cõditione posſnt in dispositionẽ deduci. vt patet in legib⁹ hic allegatis in gl. Et hac ratione dixit Bar. ⁊ bene valuisse gstitutionẽ regni hierusalẽ: ⁊ subdit qõ ẽt si cõtinuo fuisset hostiũ teneret donatio ⁊ alia dispositio cõceptaſtũ sub cõditione si hostiũ esse desierit. dicit esse casum in. c. abbate. de re iud. lib. vi. Sed certe illud capitulũ nõ declarat qõ locus de rachelis fuerit saracenorũ gtinuo. Preterea tpe Justiniani ille locꝰ ſaberat iperio. vt patet in pun. aut. Pro hoc ds casum in terminis ꝙncta gl. cuius Bar. nõ habuit recordium in. l. generaliter. ff. hostiũ servo. ff. de fideicõ. lib. in glos. que incipit nihil. p hoc: q: hec lex equiparat liberũ hominẽ mortuo ⁊ fundũ hostium. Cõstat autẽ mortuum non posse necꝙ pure necꝙ sub cõditione in stipulatum deduci: que ꝑm ꝑsentẽ statum subĵci possunt nostro dominio. vt. l. iter stipulãtem. ff. sacram. ⁊ insti. de inuti. stipu. circa ꝓin. Fauore igit vltime volũtatis ⁊ libertatis bene dico posse seruum hostiũ in stipulatione deduci sub ꝺditione ꝑdicta si hostium esse desierit sed nõ sub alia: puta si nauis ex asia venerit. vnde ly tpe nauis venẽtis seruus ille reperiatur sub dominio christianorum nõ ꝓpterea liber erit. casus est in. ꝺ. ff. hostium. recte intellecto. ⁊ hoc vltimum tenebat Ray.

¶ Non refert a quo fiat dummodo fiat opera ⁊ facto cõtrahentis.

Bz: aũũ an sit dãdum dño equi currentis fine regatio.

Progeneta ꝓmittens aliquid an ⁊ quãdo obligetur.

Capella prelumitur in dubio constructa ab eo qui tenebat eam construere.

Cum seruus. † Nõ refert a quo fiat dũmodo fiat opa ⁊ facto ꝺtrahẽtis. ꝺ. ¶ Et dicit Bar. sup hoc non posse dari generalẽ doctrinã ꝓpter multa cõtraria. Ray. dixit oppositũ ꝙludẽs qõ vbi dispositio est ꝑsonalis: tũc semp refert a quo fiat: vbi realis tũc nunq̃ refert. ¶ † Et allegat hec. l. ad questionẽ de equo q currit ad bzauium ꝺ fine regatio. de quo in. l. i. ff. fuit quesitũ. de aqua quoti. ꝓ Dy. Et de iurisꝺ i. exercita p triẽniũ vt ꝺferuet in dño ciuitatis reducte postea ad populũ. ¶ † Et intellige hanc. l. in ꝓpheta q ꝓmisit se facturũ quod liber esset ⁊ tũc nullũ habet dubiũ hec. l. ⁊ hoc casu non põt hec. l. allegari ad illud gñale: non refert a quo fiat dummodo fiat. Vel intellige qõ ille ꝓmisit eum facere liberũ ⁊ non poterat: quia nõ erat dominus sed ordinauit qõ dominus manumisit ⁊ tunc bñ facit ad illud gñale. Nec ob. tunc qõ dispositio fuit ꝑsonalis: quia eius cura ⁊ solicitudine seruus liber factus est ergo ꝛc. de vi ⁊ vi arma. l. i. ff. deiecisse. Quesitũ. ff. in glo. fi. ibi. l. i. ff. quesitũ. hic distingunt Dy. tria mẽbra que Bart. refert ⁊ non egent suppletione ⁊ sunt multum vtilia. † Et dicit Bart. quod si heres est dãnatus cõstruere vnam capellam ⁊ reperitur cõstructa ⁊ nescit a quo in dubio intelligitur cõstructa ab here de damnato vt non incidat in penam. auc. hoc amplius. C. de fideicom. fundat se p. l. vltimam. C. de alienẽ. pu. Sed hoc non credo: quia qui allegat factum dz illud probare. de probatis. l. ei qui dicit. cum cõcordantiis. Non ob. ꝺ. l. vlt. quia ibi pupillus continuo steterat apud tutorẽ: vnde est verisimile qõ vixit vẽto tanq̃ lupus. vt glo. dicit.

¶ Dictio cõtinuo est precisa ⁊ tamẽ limitatur ꝑm artionem subiecte materie.

Stipulatus sum. Sive ex rebus alternatiue debitis post moram creditoris itererat debitor liberat. ꝺ. Et dic qõ liberat ipso iure si post oblationẽ reus non habebat potẽtiã variandi: alias solum exceptiõis ope. vt in obligatiõe generis ꝑm Bart. ⁊ bñ. In glo. ff. no. hic casus in quibus verbũ dare exponitur ꝓ dare velle. seu voluntati dandi. ¶ In glo. in verbo cõtinuo. ibi vel alias ꝑdicto. † Nota primo qꝺ dicit cõtinuo est eminverbum ꝑsum ⁊ tũ gl. hic supplet mortuo vel deperdito. vt apparet in ea. Et sic apparet qõ verbũ quãtũcunq; precisum recipit limitationẽ ꝑm rationẽ subiecte materie. Et ad hoc intelligit gl. istum tex. in. ꝺ. l. ĵ. ff. nec admittẽda. ff. de acq. pos. Idem habes. ff. de procura. l. filius. ff. fina. Et est hocvtile ad multa.

Uel ex pluribus. Stipulatio fũdi icerti de certis vz: ⁊ in ea est electio promissoris quesꝙ adsolutionẽ variabilis est. ꝺ. vel aliter. In obligatione generis subalterni electio debitoris est vsq; ad solutionem variabilis. hoc dicit. Nec ob. l. quicquid astrin. ff. eo. qr ibi non electio sed simplex declaratio erat que anime hominis cohaeret: ⁊ iõ nec in aliũ trãsit: neq; variabilis est: vt ibi dixi. ¶ In glo. ĵ. ibi. de le. j. l. qui duos. ibi vltima voluntate in qua electio est legataria. ⁊ sic creditoris: nisi verba ad ipsum heredẽ sint relata: quo casu eius heredis electio est. vt plene not. in glo. magna. l. lucio. ff. de leg. ĵ. not etiam in lege legato generaliter supra de legatis primo. ¶ In. glo. fi. ibi aliud in legato. ⁊ bene ꝙrationẽ dic vt in. l. si quis stipulat' stichũ. j. eod. que in hoc consistit: qr vbi per electionẽ aduersario plene ius quesitum est in re electa nõ est locus variationi. vt in contrario: alias sic vt hic.

☞ Emancipare filiũ põt pater dato patri premio p filium.

Emancipatio facta sub spe premij valet.

Emancipare filium in quibus casibus possit cogi pater.

Emancipari nõ potest cogi filius inuitus per patrem. fallit vt infra.

Verum. † Pater. põt stipulari sibi aliqd fieri vel dari vt filiũ emancipet. hoc dicit. Non est ergo turpis stipulatio. vt p3 in litera. Itẽ donationes quibus hodie patres vtunt in emãcipatiõis ꝑmiũ corrũpũt vocabulũ. nã filij dz donare patri q ptãtẽ bonoꝝ querẽdoꝝ acgrit ꝓpter quã patri q tra eius

eius testamentũ datũ fuit iure antiquo ius ꝙtratabuladi. vt l. i. si qs a pa. fue. mann. † Attẽde autẽ: qz ly hec stipulatio nõ sit turpis: imo aliqua: tñ si pater filiũ emãcipauit recepta pecunia apposito pacto vt filio emãcipato nõ posset succedere: ſemãda nõ est qñ tunc simoniace in dicta emãcipatione versari videt. dixi. ff. e. i. l. stipulatio hoc mõ. dic vt ibi. ¶ In gl. in ver. emãcipaturo. ibi. l. si cui. illa loquit in legato facto alicui sub ꝺditiõe vel mõ emãcipatiõis filĵ. ⁊ ideo hec glo. notabilis est: que loquit in stipłone: ⁊ nõ videt agi posse ex ea: sed tantũ officio iudicis qõ tenẽ fixũ menti. † oẽs autẽ casus in quibus pater possit cõpelli ad emancipandum filiũ: dic vt no. ff. qbus mo. ius pa. po. fol. in glo. magistra. ⁊ no. ct in. l. nõnunq̃. ff. de adop. ad treb. l. cogi. ĵ. si pater. ff. l. si cui. la secũda. de ꝺi. ⁊ demõ. † Nullus autẽ casus iuenit in quo pater possit cogere filium vt se emancipari ꝑmittat. Ratio huius est. quia p emancipationem affertur cõmodum filio: patri aũt nullũ: imo incõmodum. ꝺ. l. i. ff. si qs a pa. fuerit ma numiſ. Si autem p patriam potestatem magna pericula patri afferri possunt: ex exemplum si municipalis censura disponit vt pater teneatur soluere cõdemnationem filĵ in potestate de quolibet maleficio: tunc si pater haberet filium rixosum ⁊ contumeliosum necessarium est sibi carere tali patria potestate. ⁊ ideo sicut filius afflictus contumelijs ⁊ flagellis paternis compellere potest patrem vt emancipetur ab eo: ita ⁊ ecõuerso pater cõpellere poterit filium a cum diuersitatis ratio reddi non possit. ar. ĵ. ꝑ. ¶ In gl. fi. ibi vt frequẽter senes dicunt. Sin. no. istam glo. ꝑ senibus habẽtibus filios vel nepotes ⁊ maxime ex fratribus: de quibus timent ꝓpter iuuentutem eorum: quia caute agunt si laqueant eos obligationibus vt reuereantur eis.

☞ Ratio vbi est eadem in factis diuersis eadẽ debet esse iuris dispositio.

Donatio facta sine causa expressa vt valeat: bonum est addere conditionem: ⁊ illam impleri.

Titio. † Vbi in factis diuersis ꝑ oia est Titio. ea: ẽ rõ: eadẽ dz esse iuris dispositio. ꝺ. vsq; ad. ff. nulla. ꝓmissio. ver. nam cũ conditio parere oblationem posſit. i. purificare ꝙtractum cõditionalem ⁊ sic purificatus obligationem producat: ⁊ ex ea actio oriatur vt. l. licet. ĵ. ea. ff. de. ꝑcu. cõditionis eñ implerio ex seipsa obligationẽ nõ inducit. ¶ Sequitur in litera. veluti si quis in capitolijs. Not. bene ꝙ omnis quecunq; conditio subauiure nõ reꝓbata est sufficiens causa ad obligandum: nec hoc casu habet locum. l. ĵ. ff. circa. supra de do. excep. † Vt ergo omnẽ opi. effugias sit cautus ille cui donatur nõ expressa causa donatiõis: vt semper aliquã conditionem adĵciat ⁊ illa impleatur. Valet enim hec promissio: ꝓmitto tibi mille si hodie pullabit in vesperis: ⁊ tamen absq; conditionis appositiõe nõ teneret: nisi fieret reipublice: vt. ff. de do. l. hoc iure. ⁊ Bar. ibi. ¶ In gl. que incipit no. ibi. ff. C. de lib. ꝓte. l. j. arg. cõtra. ff. de vsucap. l. non solum. ff. si rem tuã. Sed ibi nõ erat per omnia eadẽ ratio: vt patet ibi in litera. ⁊ eo modo sol. de col. ho. l. si quis filium. in ꝓin.

Nulla promissio. In potestate debitoris cõferri nõ põt an debeat. Et intellige de potestate expressa. vt. l. ĵ. ff. de eo ꝙ certo. alias secus. vt. ff. e. l. centesimis. ff. l. sub hac. ¶ In gl. fi. ibi vel etiam stipulantis. Similem gl. habes. ff. de do. cau. mor. Lei qui. alias is cui. vbi dicit qꝺ substitutio facta donatario causa mortis sub conditione: si substitutus nolet: non tenet ea ratione: quia cum semel noluerit videtur quedã perplexitas. Tu cõtra ꝑm Dy. ⁊ bar. hic ⁊ bñ. Nec ob. C. de ĵhẽ. empti. l. in ementis. qz ibi loquitur in cõtractu vltrocitroq; obligatorio: in quo stipulator ita obligat sicut aliũ sibi obligat vnde in ptãte eius esset an obligaretur contra doctrinam. ff. traditam.

Sic ita stipu. fue. r. In alternatiua summarũ qõ minor: in alternatiua tempor qõ longior est dicit in stipu. deductũ. Ratio: qr illud longius in effectu minus est. cõcordantias habes hic in glo.

☞ Jus accrescendi nõ habet locum in contractibus.

Feudũ vel emphyteosis concessum pluribus. an vno moriẽte vel renuntiante eius portio accrescat alĵs.

Simihi ⁊ titio. † In ſctib⁹ non Simihi ꝺz locũ ius accrescendi. hoc dicit. Et hoc quia per interemptionẽ talis iuris nulli ĵhẽtiũ incõmodũ aliqꝺ afferet, nõ em stipulatori qui aliqd cõsequit ex cã lucrativa nõ promissori qr in tanto minus obligatus existit. Fallit in vsufr. vt. l. i. ff. de vsufru. acq. qñ in iure accrescendi vsufructꝰ plura specialia habet. vt ibi. Nec ob. ĵ. de stipu. ser. l. i. ff. cõmunis seruus. vbi etiam in cõtractu ex causa lucrativa videtur habere locum ius accrescẽdi: qr imo est ius nõ decrescẽdi. Sed huic stipulationi ob. l. pinde. ff. si seruus. ea. ti. qui directo videtur cõtradicere. ꝺ. ff. cõmunis seruus. sed sol. vt ibi no. i gl. ⁊ ibi dicam. Secundo fallit in liberalitate iperiali. vt. l. vno. C. si locius imperialis libera. dece. lib. x. Tertio fallit in assignatione libertorum. vt. l. fi. j. de assig. liber. ius autem nõ decrescendi bene vendicat sibi locum. vt. l. ꝓpium. ff. cõis pdi.

¶ † Et iducit hec. l. ad questio. de feudo. ꝛ emphyteosi concesso pluribus: si vnus moritur vel renuntiat an eius portio accrescat cõsocio an reuertat ad dñm. de quo ꝓ Dy. in. l. codicil. ff. de vsufru. leg. ꝓ Ly. in. l. vna. C. quãdo non pertes. in Spec. de locato. ĵ. nunc aliqua. versi. ĵziz. ꝓ Cyn. in ti. de dona. ĵ. i. ꝓ Hui. de cu. in. l. fi duo. ff. de iureiuran. ꝓ Bar. hic vt in eo. ⁊ vide qõ habuisti. in. l. stipulatio ista. ĵ. eu3 qui. ff. cod. ¶ Ultimo habes hic casum qꝙ licet in vltimis voluntatibus qui nullo iure vocantur ad partem non faciant ptẽ vt in. ĵ. is itaq̃. de cadu. tol. tamen in dispositionibus inter vinos secus est: casus hic est. ratio differentie prompta est si bene inspexeris.

Si stipulatus. Verba stipulationis clare nõ restringunt ꝑm mentez ꝓmittentis. ꝺ. Sic⁊ verba statuti clara ꝓgnantia ⁊ pinguia non recipiunt restitutionem vllam nisi inueniatur alia dispositio statutaria illa restringens ⁊ limitans vt dixi vobis in. l. quicquid astringende. ff. eo. dic vt ibi.

☞ Prorogatio termini impedit cõmissionem pene: sed iam cõmissam nõ tollit neq; perimit.

Dies certa interpellat ꝓ hoie ita si sit variabilis a ꝓncipio.

Pena cõuentionalis vel iudicialis cõmittit statim cũ certum est ꝓmissum non posse impleri in termino.

Sta. ex bãnitus possit occidi post terminum cõparendi: an possit occidi si cõstat non posse comparere.

Clausula rato manente pacto quid operatur.

Cum stipulatus sim mihi a proculo. Jsta. l. est subtilis notabilis ⁊ menti tenẽda. † Prorogatio termini ꝑdit cõmissionẽ pene: sed iam commissam nõ tollit neq; perimit. ꝺ. Et intellige qꝙ non perimit ipso iure nec exceptionis ope quando penalis stipulatio ĵcipit a ꝑcedenti cõuentione vestita ⁊ adiecta est clausula rato manẽte pacto ꝑm qõ dixit Rog. cuius lec. cões moderniores tenẽt. ⁊ glo. que ĵcipit de rigore. ⁊ reddit hec. l. ꝑm istũ ĵtellectum singu. vt. j. dicã. Secundo modo legit qꝙ pena cõmissa nõ tollit neq; ꝓmit ipso iure sed exceptionis ope. Et iste ĵtellectus ẽt est verus si ponimus qꝙ stipło pena lis ꝑcessit a ꝑcedẽti ꝙditiõe: ⁊ sic ipsa sola in obligatiõe fuit: vel ẽt a ꝑcedẽti quẽtione vestita: sed stipulator altero debeat stare ꝙtẽtus. Ot aduerte. Primo ponit rhema ⁊ qõ. Secõ rñdet. Tertio rñdet tacite obiectioni. Quarto circa ꝓmissa cõcludit. Scõa ibi. pculus. Tertia ibi: nec ad rem. Quarta ibi. ⁊ ꝓpe modum. Et tria decidit ꝓncipaliter hec. l. Primo qꝙ pena quentionalis cõmittitur imediate cum certum est opus itra terminũ in quentione deductum ꝑfici nõ posse. Secundo qꝙ prorogatio termini ꝑdit cõmissionem eius. Tertio qꝙ penã cõmissam talis prorogatio non ꝓmittit neq; tollit. ¶ In tex. ibi. si opus. dupl' potest ĵtelligi: vt. ff. ꝺ. ĵ. i. qꝙ pena ĵcipit a ꝑcedenti conditione vel a ꝑcedenti conuentione ⁊ vtraq; lectu. sustẽatur eo modo quo dixi. ¶ Sequit in litera. arbitratu meo consistente. Nota. circa formam operis quẽ a ꝓn. fuit certa: sed circa diẽ prorogandum vel angustiandum arbitrio stipulatoris: vt glosella hic dicit ⁊ bene. i hoc verbo arbitratu. † Et ex hoc habes hic casum singularem qꝙ sicut dies certa ⁊ nullo mõ variabilis ex forma stipłonis concepte iterpellat ꝓ hoie. vt. l. magnam. C. de cõtrahen. stipu. ita ⁊ dies a ꝓncipio certa variabilis in tẽpus angustius ⁊ pligius ad stipulatoris nutum iterpellat pro homine: nõ egeat de tua memoria. Pro hoc etiã attende dicere qꝙ illud quod ꝺz stipulationem penalem nouare ꝓmittuam immediate cum cõmissa est ꝓpter moram nõ vendicat sibi locum eo casu quo dies variabilis est ad stipulatoris nutum in forma ꝑdicta. qꝺ apparet quia tunc nõ esset termini prorogatio de qua loquit hec lex: imo esset nouus cõtractus: ⁊ nouas dilationẽ habes considerato qꝙ hic erat adiecta dies ⁊ pena. ⁊ sic nõ admittebat purgatio more ꝑm cõem opi. qr primitiua quo ad oẽm effectũ erat transfusa in penalẽ. ⁊ itaqꝺ nõ tãgunt scripta. dicam tibi plene in repetitione mea. l. si insulã. ff. eodem. Potes etiam dicere qꝙ istud verbum arbitratu

a Filiuz. Adde vide o no Ange. l. i. qdã cum filiũ. in fi. j. eo.

b Unus mozif. De qr o vide per gl. am. l hmõi. ĵ. si titio. ff. de leg. i. et pbat p tex. in. c. j. de gradib. succes. in feu. ⁊ ibi Bal. idẽ Bar. Ang. ⁊ Imola. hic idem Bar. cõsi. inci. ex themate ꝑdicto tria dubia. Bal. ⁊ Saly. i. l. ĵ. C. de iure emphi. pet. ꝺ anch. in. c. potuit. de loca. i. c. ex pte. extra de feu. dixerit qcqd voluerit Bal. i aut. siquas ruinas. C. ꝺ sacro sanc. ⁊ in. l. j. C. qñ non pe. par.

c Ratio differentie ꝓpta colligitur ex positis. p ꝺ. Ang. met. in. l. hmõi. ĵ. si titio. qua re vera colligе ex gl. huius legis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

meo significet arbitratum in approbatione operis respectu bonitatis ⁊ malitie.⁊ sic.ff.loc.l.cum in plures.§.si lege. Vel respectu forme mutande ꝑm Jaco.de are.⁊ quilibet intellectus est bonus:sed primus de tempore prorogando ⁊ angustando singularior est.ideo illum tene. ☞In tex.ibi.penaꝫ esse cõmissam cum effectu vel sine effectu exactionis ꝑm varietatẽ lec.predictarum. Et hunc tex.allegat glo.in.l.arbiter calendis.ff.de arbi.q̃ si ante diem cõparitionis arbiter decidit:si tamen certum erat partẽ ad terminum cõparere non posse pena cõpromissi incursa est. Hoc tamen mihi satis est durum cum ⁊ citatus nõ cõparene:de cuius cõtumacia cõstat per ipsum lapsum termini.nullam cõtumaciam incurrat si aduersarius nõ cõparuit aut iudex in eodẽ die non sedit:vt no.ff.de iudi.l.⁊ post edictum.per canonistas in.c.cõsuluit.de offi.deleg. Potes forte respõdere q̃ ibi cõstat aduersarium nõ venisse:quod non debemus in casu isto presumere ex quo viuit. ☞In text.ibi.arbitrari potuisse. Nota mortuum non arbitrari.⁊ per hoc excludit arbitratoris heredem.vidistis in.l.si quis arbitratu.ff.e. Et ex predictis patet decisio questionis quam hic Bart.vltimo loco ponit de eo qui promisit ad diem ⁊ deinde in antea ad omnem voluntatem ⁊petitionem creditoris.Sed an illa verba importẽt vt in perpetuum creditor agere possit.nõ ob.aliqua temporis prescriptione inducta a iure cõmuni vel a censura iuris municipalis:dicam in.l.j.de cõcussionibus,vbi est bo.tex.

☞In gl.ḡ.ibi.in qualitate bonitatis ⁊ malitie vt dixi i tex. ☞In glo.ibi in opere perficiendo ⁊ prorogando.subaū. vel angustando tempus:vt dixi in litera. ☞Bl.perficientur.ibi l.emilius.fol.vt.j.in glo.que incipit de rigore. ☞In gl.que incipit de rigore.ibi.hic pena ibi non. † signanter not.hanc glo.Bar.dicens q̃ non exeat in eternum de tua memoria: sc̃z q̃ pena,cõuentionalis ⁊ eodem modo iudicialis que ei equiparatur cõmittitur incõtinenti cum certum est impleri non posse id quod est implendum intra terminum quantũ cunq; terminus non sit elapsus:sed secus in pena legali. Et idem qõ hic dicit glo.in.l.stipulationes nõ diuiduntur.§.fi. in verbo edificari.in prin.idem videtur tenere in.d.l.arbiter. ff.de arbi.† vnde cõcludit q̃ si statutum dicit[a] ex annium posse occidi post terminum ⁊ cõstat eum intra terminuꝫ cõparere non posse nõ ꝓpterea poterit occidi:quia hec est pena legalis.⁊ in hoc bene.Sed si pena adiciatur a iudice tũc secus:q; factus est offendibilis eoipso q̃ certum est cõparere nõ posse.Sed nõ credo in sua ꝓpositã questione:q; nõ est post terminum bãni ly terminus iuris fictione habeatur pro elapso quo ad icursionem pene.pro hoc.ff.de manumiss. testamen.l.si ita fuerit.⁊ q; ista pena est valde odiosa:ergo restringenda.⁊ q; pmissio offensionis solum post lapsum termini est cõcessa vnde intra terminuꝫ denegata.⁊ q; actus cõparitionis expeditur momento.vnde ly certum sit eum cõparere non possem non tamẽ hoc incõmutabiliter verum est: ergo nõ est pena cõtracta etiam ꝑm cũ.vt in.l.quicqd astringẽde.ff.eo.⁊.l.insulam.in fi.j.eo.ly huic rationi multum obstet.ff.eo.l.in illa.⁊.l.hoc iure.vbi actus erat instãtaneus: et tamẽ pena ante cõmittitur ꝓpter certitudinem impossibilitatis:sed ibi inceperat a precedẽti cõditione. Pro Barto. etiam facit gl.o.l.arbiter. Ite nõ est satisfactũ verbis statuti volentis bãnitum solum post terminum posse occidi.l.si vero.§.de viro.cum suis cõcor.solu.mat. Potest autem iudex alicui precipere vt cõpareat sub dicta pena q̃ possit offendi si aliter iurisdictionem suam defensare nõ pot̃ ⁊ habet merum imperium ꝑm no.plene per Jnno.de restit.ſpo.c. olim causam.dic vt ibi. ☞Glo.ibi,qõ verum puto.hic approbat per omnes modernioꝛes excepto Pe.cuius opi. nõ placet Bar.⁊ bene, † ⁊ per hãc gl.reprobat Bal.opi.Bar. dicẽtis quod vbi est clausula rato manẽte[b]:ibi admittitur etiã purgatio more.nam hic purgatur mora etiam de volũtate creditoris:⁊ tamẽ nihil ꝓdest ad euitationeꝫ pene tenẽdo hãc lec.Rog.Sed solu.q̃ hic nõ poterat purgari mora de iure: q; erat adiecta dies ⁊ pena:sed soluꝫ purgabat ex gratia:q; creditor ꝓferebat diẽ soluẽdi qõ in primitiua deuenerat.vñ illa gratia ad penam non porrigit vires suas.qõ declara vt dixi plene in repe.l.si iudex. Et predictis ẽt habes q̃ gratiosa more purgatio nõ trahitur retro.nam si traheretur retro idem operaretur q̃ si mora nõ esset cõmissa per progationẽ termini ante factam.l.si rem.in fi.ff.de pig.ac. Item recte intuendo hic videtur casus collectus ex predictis q̃ cõmissio pene nõ nouat primitiuam,de quo per doc,in,l, ita stipulatus.ff.eo. Ego latius dicam in.l.si insulam.

1 ☞Consultor si ei cõmittitur causa per hec verba quid iuris.potest consulere super toto,

a ☞Statutũ dicit. Adde Nellum in tractatu de bãnitis.

b ☞Clausula rato manente. Adde tex.⁊ doc.i.l.cum proponas. C. de transac. Bart.i.l. pater.ff.§.libertus ff.de lega.ij. gl.et doc.i.c.fi. de loca. doc.i.c. inter. R. seniorem.de elec.

c ☞Cum vẽderet. Adde ad Ange. hic qõ scribit eleganter Bal.in.l. lecta.ff.si cer.pet. vbi põit no. verba.⁊ not. doctrinã circa potestatẽ ꝓsultoꝛũ. Et ꝑ dicto Angel. hic vide optimũ tex. in.l.si fundũ sub conditione. §. stichũ.ff. de leg.i.vide oũo Bal.i.c. j.de ẽtro. inuesti,

Cum venderet. ☞In stipone facti si nõ fit cõmittit stipo ad iter esse.h.o. ☞Sl.in verbo existimari.ibi in ꝺnationeꝫ.no in obligatioe.qr i obligatiõibus faciẽdi succedit obligatio ad interesse post moꝛã.l.stip.nõ diuidũ.§.celsus.ff.eod. Jn tex. ibi.qd iur.Similem tex.habes in.l.lecta.ff.si cer.pet. † est vtile ad.q.que quotidie cõmittunt sub istis verbis.qd iur. Nam cõsultor super toto habet cõsuleꝛi potentiam.

Si fundum. Jn obligatione fundum ꝑstari succedit obligatio ad interesse:vt in reliqs obligationibus faciẽdi.h.o. Idẽ in obligatione fundum tradi.l.si rem tradi.ff.eo. Obligatio aũt ad fundum ⁊tracta simplr dandi est:vt.j.e.l.iul.§. q fundum.⁊.ff.de cõtrahen.emp.l.si ita distrahatur.

☞Socius potest ducere amicum suum in domum communem invito socio.

Si stipulatus. Usus domus marito ꝓmissa ꝓmitti videtur vxori.⁊ ecõuerso. Ray.vel sic. Dispositio stricti iuris recipit interpretationem extensiuam si absq; ea habere nõ potest effectũ.h.o. Sic habes in sententia.C. de vsur. rei in.l.si.nam dilatio data reo in ea effectum suum ad fidei inssionem ꝓducit.vt ibi. Et allegatur ad questio. de priuilegio cõcesso crucesignatis.de qua dixi in.l.cum filius.§.j.ff.e. Et ad.q.statuti vt recipiat iterpretationem extensiuam vbi sine ea frustratorium esset. † Item allegatur q̃ vnus ex socijs imittere potest amicum suum in domum iuito socio.de quo hic p Bar.Adde nisi forte vellet immittere inimicum socij:aut alium q honestatem socij coꝛrumperet:puta in domum vidue leonem:vel in domuꝫ sacerdotis aut honesti viri ganeam.i.meretricem.vt.l.nõ aliter.ff.de vsu ⁊ habita. vbi est casus cõiuncta gl. ☞In tex.ibi. itinere ⁊ actu. secus si stipulatus fuero factũ.f.vt mihi liceat ire ⁊ agere.vt isti.de stipu.§.sed cum factum.ꝑm Pe.⁊ Ray.q̃ nõ placet: quia est cõtra hunc tex. Unde sol.qõ aliud est stipulari factum ⁊ quererе an ista stipulatio alteri queratur:⁊ nõ queritur quando persone coheret vt in cõtrario.aliud an ipsi stipulanti queratur actio ex ꝓhibitione facta de illo q nihil subintelligatur stipulatio inutilis esset.⁊ de hoc loqnitur hac.l. ☞Sl.ibi. pater.ibi.est pulcher casus:ideo tene menti.

☞Variatio an ⁊ quando admittatur in electionibus.

Futurum subiunctiui formatur a preterito indicatiui:vnde idem importat qõ preteritum.

Electio vbi est creditoris in alternatiuis vnum solum est petendum ⁊ precise.

Verbum voluero non extenditur vltra vitã velle debentis.

Si quis stipulatus. † Hactenus electionẽ ꝓ futuro subiũctiui nõ hꝫ potẽtiã variãdi: secus si ꝓ futuro indicatiui.h.o.vsq; ad.§.si quis ita. † Ratio est:quia futurum subiunctiui formatur a preterito indicatiui.vnde idem importat qõ preteritum:vnde sufficit semel velle.sed futurum indicatiui formatur a presenti:⁊ ideo non sufficit semel velle:niſi illa voluntas per aliud finitatur ⁊ terminet.Finit aũt si voluntatis declarate immediate eiꝰ executio fit a.l.vel cautione.vt.l.huiusmodi.§.si stichũ.de lega.j.⁊.l.statuliberũ.§.stichum.de lega.ij.Vel ibi non fit talis executio si in eadem voluntate quis perseuerauerit vsq; ad lit.contesta.cum ea:vt hic in fi.principij. tetigi in.l.centesimis.⁊.l.quodcũq;.ff.eo.⁊ hec vtilia sunt ad multa. Si autem quis nõ habet ius eligendi per aliqõ ipsoꝝ verborum ex ipsius obligatiõis natura:vt cõtingit in obligatiõe alternativa vel generis simpliciter ꝓcepta.dic vt in.l.eũ qui certarũ.in fi.j.eo.⁊ ibi dicam. ☞In tex.ibi.⁊ is solꝰ erit in obligatiõe.intellige q̃ electio nõ est variabilis:vt patet ex sequẽtibus. † Et hic est casus q̃ vbi in alternatiuis creditoris est electio:vnũ solũ petendum est ⁊ ꝓcise. Sz si electio rei est agi dz alternative.vidistis in.l.vbi antẽ.§.qui illud aut illud.ff.eo. Ibi quẽ voluero. † Istud verbũ voluero etiã habet tractum quantũ ad hoc vt nõ duret potentia volendi vltra vitã: quo niã omnis voluntas vita finit.sic intelligo.l.fideicõ.§.ficte dei.de le.iij.sed non habet tractum hoc respectu:vt volũtas esse debeat perseuerans ꝺsiderato q̃ liceat eã mutare:vt hac l.reliqua dic vt ꝓpic per Barto.que recitaui voce. ☞In text. ibi.donec iudicium dicetur.i.lis contestetur. Nec ob.l.aliam. de noua.que dicit per lit.cõtest.ius actoris non effici deterius? quia alius casus est.non enim efficitur deterius per nouationem que ex contestatione inducitur:vt hic.sed vt precludatur eligendi potentia sic ratio:quia ipsa contestatio pro electione perfecta habetur,vt hic. Similiter nõ ob.ff.de pac. l.si vnus.

l.si vnus.§.sed si stipulatus.vt ibi patet. ☞In gl.volam.ibi scõm.Ald.hec non placet:quia diuinare est:sed singulariter vo.hanc gl.que videtur scom hanc opiñ.tenere qõ greci ab antiquo habebant verbum infinitiuum:sed non habebãt futurũ indicatiui:sed post istud futurũ surrogatũ in locuꝫ verbi infinitiui. ☞In gl.ea.ibi.sol.in legato.ista sol.non est vniuersalis.nam pot̃ esse q̃ in legato non transferꝝ oñium recta via:puta si res erat aliena vel heredis.vnde sol.qõ est spãle in vltimis voluntatibus:vt non habeat locum varia tio ne sint in pendenti.scõm.Pe.in alijs aũt dispositiombꝰ conclude qõ.ff.eo.q; sit executio a.l.non habet locũ variatio. Jd in si non fiat ⁊ data sit electio per futurum subiũctiui. secus si per futurum indicatiui ⁊ omnia sunt plana.

1 ☞Mores boni plus q̃ diuitie operantur.
2 Nobilitas morum plus confert q̃ genitorũ. Nobilitas animi sola est que moribus ornat.

Si qs ita stipulatus. Qui promisit satisdare tenet ad factũ:⁊ ideo succedit obligatio ad interesse qõ in eo solo cõsistit q̃ a principali exigi nõ pt faciliter.h.o.cõiucta
1 gl. † Jn tex.ibi.q̃ fide.Nam boni mores [a]plus q̃ diuitie
a operant scõm.Dy.vñ versus. † Nobilitas morũ plus cõfert
2 q̃ genitorũ. Nobilitas animi sola est que moribus ornat.
b Dy.Et vide.ff.e.l.si ita stipulatus.§.postum. ☞In gl.magna.ibi.hic ignorans.hec est vera so.probatur.ff.mandati. l.inter causas.§.abesse.ly in.l.contraria aliter solnatur ⁊ male ꝑm Dy. ☞In gl.ea.ibi rñdet q: aliquem ꝛc. Ho.q̃ non sequitur aliquis est pauperrimus ergo nõ inueniet fideiussorem pro eo. ☞Slo.eadem:ibi.cum spes sit.vt.C.arbi.tutele.l.si defunctus.⁊ insti.qui.ex cau.manu.circa medium.
1 ☞Obligatio sine diei appositione an valeat.
2 Sta.qõ publicũ instrumentũ vel scriptura priuata recognita habens certum terminum solutionis annexũ executioni mandet ad volũtatem creditoris: qñ habeat locũ.
3 Laudum latam condemnans ad dandũ certũ quid in tpe quo declarauerit arbiter:potest mitti ex ecutionꝫ licet arbiter morte preuentus nõ declarauerit.
4 Fundũ promittens in genere generalissimo non obligat.
5 Legato fundo vel domo in genere generalissimo an valeat.

Ita stipulatus. Si obligatio primitiua ex nulla ex errore aut incertitudine:stipulatio penalis non põt cõmitti.h.o.vsq; ad ver.qo si ab initio. Et istud principiũ expeditur volo legere p particulas,to tam l.Et legit hec.l.tota ꝑm Dy.in stipulatiõe ꝓtoria. Sz glossella tua scõa dicit tam in stipulatiõe pretoria q̃ in conventionali:⁊ bñ. Utrũ de igit. ☞In tex.ibi. quinquaginta aureos dare.subaudi noie pene.Et dubitat an valeat stipu-
1 latio cũ dies nõ fuit expressus. † Et ex hoc no.q̃ omissio diei q̃ debebat apponi ad obligationẽ limitandã reddit stipulationẽ inutilẽ. ☞In gl.in vbo.certo die.ibi vel quo dz. hec verba sunt dubia vt Bar.dicit ⁊ bñ.⁊ ꝑmultũ intellectũ sonant qõ qui promisit se sistere certo die voluit se certificari p stipulatorẽ aliter q̃ per diei lapsum:sed tũc nõ est inutilis stipulatio:q; dies fuit adiecta:⁊ sic nullus error:ly redditur inutilis ꝓpter cõditiõis defectũ:eo q; diei certificatio facta non est:⁊ sic nõ congruit litere.tũ signanter hãc gl.allego in repet.l.si insulã.circa limitationẽ regule negatiue q̃ vbi est apposita dies ⁊ pena non admittit purgatio more. Inter cetera essi dico illã regulã fallere si apposita dies est
2 ⁊ inter partes actũ vt reus etiã certificari debeat p actores. Glo.ordinaria est hic.vñ habet ac si dies nullus esset appositus:vnde admittit purgatio more. † Per hoc etiã dicebã anno in qõne statuti florentini disponentis qõ publicũ instrumentũ ⁊ scriptura priuata recognita habens certũ terminum solutionis annexum executioni mandetur ad volũtatem creditoris incipiẽdo etiã a captura: vt non habeat locũ si solutiõi dies certa apposita est cũ pacto qõ ante diẽ certificatio fieri debeat per actoreꝫ:qñ illud pactum reddit terminum conditionalem:quod est no.dignum:⁊ tene fixũ menti. Secus aũt si promissor post terminũ promisisset solvere ad voluntatem ⁊ petitionẽ creditoris:q; illa verba certitudinem termini non immutant.vt l.cum stipulatus sim mihi a proculo.ff.e. ☞In eadẽ ibi.vel ibi in perpetuũ. hec vera.vnde ibi erat error in iure. Nam promissor credebat se de iure teneri ad canendũ de damno infecto sine tpis prefinitione.⁊ ita caunt cũ solum cauere debebat ad tps. Remanet ergo cautio firma pro tempore quo cauere tenebat pro residuo est indebita:⁊ ideo reuocatur pretoris remedio:vt ibi.hoc autem sciebat promissor se non teneri in perpetuũ sed solum ad tps:ideo vsq; ad tps solum obligari volebat ⁊ non vltra:⁊ ideo illud tps non erat declaratum nec; determinatũ inter partes.⁊ sic i perpetuũ obligauit sine tpis prefinitione.iccirco tota cautio est indebita:⁊ ideo nulla ipso iure:vt hic. Sed tunc ob.q̃ si tota est indebita ergo dz cendici.vt in toto tit.de condi.inde. Sed rñde qõ hic non fuit error in cauendo sed solum fuit error in tpe:per quẽ errorẽ dz potius erratum in corpore stipulatiõis q̃ in cãergo ꝛc. vt.ff.de acq.re.do.l.cũ in corpus. ☞In eadem ibi.sol.vt ibi. ibi dant plures solutiões. Vera sol.est qõ ibi non fuit error iuris nec; factiꝝ.imo ꝓmisit quis se sistere in iudicio ex certa scientia ⁊ diem non posuit.q; non cogitauit de eo ꝓmissor nec actor:⁊ ideo q; illa stipulatio iudicialis est diuinit illa contentio qua die debeat sisti ⁊ vsq; ad quantũ dz sisti pretoris officio.vt ibidẽ.nunc intelligis differentias inter
3 illas tres leges. † Ex ꝓdictis decidit Ly.si arbiter con-
c demnauit ad certũ dãdũ in tpe quo declarauerit ⁊ postea morte preuentus nõ declarat:qõ q; sinia habuit oẽ esse per a fectum non irritatur laudũ ⁊ executionẽ meretur:vñ talis omissio appositionis termini nihil operatur. Nec obst.l.i.c. l.pe.C.de insti.⁊ substi.dic vt ibi. ☞In gl.in verbo stipula. esse.m.ibi.l.quidã testamẽto.ille leges debẽt signari ꝑ ẽtos b vna cum.l.cũ post.§.gener.ff.de iure do.in qbꝰ incertitudo eius qõ in dispositione verſatur non vitiat illam:sed redit in tribus casibus spãlibus:in dote.in alimẽtis ⁊ in refectione vie.Ly.aũt in.l.j.C.de do.promiſ.indistincte dicit incertitudinẽ non vitiari qñ potest ad certum reduci p cãm. qõ
4 est falsum vt Bar.hic dicit ⁊ bene. † In glo.in vbo adiecto.ibi sol.ibi adiectus. Coniunge hanc cũ sequẽti ⁊ habes veritatẽ.f.qõ promissio fundi in genere gñalissimo nullius momenti est etiã si ꝓmissor mille fundos haberet in patrimonio:licet quidã cõtra ⁊ male.vt.l.cũ post.§.gener.de iure dot.l.sed si pluribus.j.eo. Fallit si fundi nomen per errorẽ c
5 fuisset omissum.argumẽto huius prin. † In eadem ibi. de leg.j.si domus.valet enim legatum ⁊ dispositio inter vivos etiã gñalissima in dispositione deducta si dispoñes habebat domum in patrimonijs non aliter.vt.d.l.si domus. in fundo aũt non tenet inter vivos nisi eo modo quo dixi. ☞Sequitur in gl.ibi.l.locus.§.fi.fol.qõ litera ibi dicens qõ fundus habet fines determinatos intelligitur post destinationem nostram ⁊ nihil obstat.

☞Interpellatio an ⁊ qñ constituat de bitorem in mora.
1 Verbum si voluero vel cum voluero quid operatur.
2

Quod si ab initio. Stipulatio ivtili sit subiecta pealis:tũc pena cõmittitur cũ super primitiua est mora contracta. Sz si stipulatio incipit a precedẽti conditiõe tũc cõmittit cum certũ est conditionem existere nõ posse. Jn vltimis aũt voluntatibus absq; distinctione a tpe cessationis pena cõmittitur que solũmodo exigetur nisi sit actũ aliud iter partes h.o.vsq; in fi.legis.⁊ legã ꝑ partes. ☞In tex.ibi.nec añ cõmittetur.f.cũ exactiõis effectu. ☞In tex.ibi.quã fuerit declaratũ.non intelligas qõ in ſnia declaratoria requirat qõ conditio impleri non põt anteq̃ ad penam agatur:q; incõtinenti cum verum est conditionem impleri non posse:agi põt eo quod venit ⁊ cessit dies obligationis.vt.l.cedere diẽ de verbo.sig.sed dicta declaratio dz fieri in processu ꝑ prohationes vt sic possit ad condemnationã deueniri sicut dicimus in discussione bonoꝝ:q; non est necesse quod ꝓnuncietur eam legitime factã scõm Jac.but.in aut.hic si debitor.C.de pig.⁊ per Jacobũ de are.in tractatu discussionis. Nota ergo vt scias allegare pro qua parte vis. ☞In glo.in verbo quocũq;.ibi.ad actionẽ pariendã ex principali.⁊ sic pro nõ facta est stipulatio:sc̃z.j. ☞Sequitur in gl.⁊ vbi.incipit alias a conditione:ex eo q; nulla precessit pactio. Ja.
1 ☞Et Jn eadem.ibi.alij dicunt.hec vera.⁊ reddit hanc literã singularem ex qua habes quod licet interpellatio debitorẽ in mora cõstituat qñ obligatio pura est vel purificata:tũ si dies prestationis repositus est in sinu ⁊ volũtate debitoris ente moram committitur q̃ declaratũ sit debitoꝛẽ implere nõ posse qõ ꝓmisit nec dicitur in ptãte eius esse an debeat: q; eo non declarante tempus nec declarare valente:tũc cõmittitur stipulatio cum effectu exactionis.vt hic. Et hec est ratio propter quam stipulatio hic cũ voluero soluere valet:q; me non declarante nec declarare possente saltem hoc casu stipulatio committitur.⁊ hec non pendet a me. † Sed
2 cũ promitto soluere si voluero lex ꝑsumit quod ego nunc̃ velim:⁊ me nõ declarãte qõ lex ꝑsumit stipulatio est nulla: ⁊ sic nullus casus cõtingere potest in quo stipulatio valeat. nõ in casu declaratiõis non facte.vt.ff.non in casu declara-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tionis fiende: q̄ lex non p̄tsumit. Nec ob. l. cētesimis. ī fi. ff. eo. vbi stipulatio concepta per hec verba cū voluero: valet dumtn̄ declaratio subsequatur: nō aliter: q̄ ibi verbū voluero fuit adiectū verbo obligatino: ꝛ sic obligationis fit executio. ꝛ ideo stipulatio valet ꝛ committitur in duobus casibus. Primus si debitor declarat se nullo modo velle. Scōs si nullo modo declarat nec declarare pōt: vt hic. Et est calꝰ melio: qui fit in iure in. l. latinus. C. qui sine mā. ad li. perue. ꝛ de manu. test. l. seruos. Jn vltima aūt volūtate hoc plꝰ est: q̄ verbū voluero adiectū etiā obligatiōis substātie nō irritat dispositionē eriā nulla declaratiōe facta. vt. l. fideicō. §. si sic fidei. de leg. iij. Et an vbi stipulatio p̄mitiua est nulla: stipulatio penalis cōmittat: dic vt hic p Bar. Recitani voce. ¶ Jn glo. in verbo nō posse. ibi. vel etiā si instantia esset finita. vt. l. grece. §. post lit. j. de fideiuss. ¶ Jn eadem ibi. vt modo. no. scōm Are. in precedenti glo. ꝛ male.

1 ¶ Pena an ꝛ q̄n commi ttatur in vltimis volūtatibus.
2 Pena commissa in vltimis voluntatibus an ꝛ quādo possit exigi.
3 Stipulatio tam p̄mitiua q̄ penalis an ꝛ q̄n committat.

Sabinus. Jn gl. in verbo sabinus. ibi. velveri? hāc tene. ꝛ hec approbat p̄ omnes. ¶ Jn gl. in verbo in agendo. ibi. sed ꝛ alia exiguntur. hanc tene p̄o vera: cui adherent Dy. ꝛ Bar. ꝛ cōiter oēs. ꝛ ideꝫ tenuit gl. j. in fi. j. aūt dubitat: sed non bñ. ¶ Jn gl. in verbo
3 penus legata. ibi. vel sic si penū non dederis. hec vera. † Et conclude q̄ in vltimis volūtatibus hoc spāle est vt si dispositio penalis etiā incipiat a precedenri conditione: nihilominus cōmittāt incontinēti cū grauatus potuit conditionem implere ꝛ nō ipleuit: ꝛ nō expectāt q̄ cōditio deficiat posse impleri nisi ex verbis dispositionis aliud dicamus. exemplū in. l. si quis ita libertate. §. de statulib. Nec curo quid verset in legato an ipsum penus an alimētavel aliud quicq̄ vt. l. si peculiū. in fi. §. de statulib. ꝛ. j. de sol. l. ratū. scōm vnā lec. Et hanc opi. renet gl. magna p̄ima in. l. ꝛ si post tres. §. si quis cau. nā in quolibet legato versāt vtilitas vt hic in litera. ſ. vt pstātius fiat execution volūtatis defuncti ex natura rei cū cōditio dandi ptātiua sit. Nō ergo inhereas opi. p̄cedēti gl. fm quā nō est differētia inter vltimā volūtatē ꝛ inter viuos: nec alij opi. fm quā ōz spāle in legato penoris de qua opi. gl. in verbo natura. ¶ Jn gl. in vbo spōdes. ibi q̄ tunc lite cōtest. idē sentit. §. in verbo cōfestim not. etiā in
2 d. l. nuda. † Sed veritas est omissis opi. q̄ hic per Bar. recitanī q̄ vbi cōuentio nuda p̄cessit, p hoc alle. Bar. potissime. l. si cū dies. in fi. cōiuncta. l. celsus. in pn. §. de arb. ¶ Jn ea. gl. ibi. sol. vt ibi dixi: q̄ ibi, p̄misso ꝛ arbitriū suū reseruauit quā die sisteret: ꝛ iō nō pōt in mora constitui nisi postq̄ desiit posse sistere. ¶ Jn ea. gl. ibi. solutio. ibi log' imo solue q̄ in casu. l. si titius. videnr quodāmodo duo rei credendi: ꝛ facta cōtestatione p vnū impossibile est alteri dari contestāte inuito vere: ergo ibi deficit cōditio: ꝛ sic nō ob. imo cōcor. ¶ Sequit in glo. solutio ibi spāle. imo nulla spālitas est. sed ibi cōditio erat apposita in psona honorati. ꝛ sic est casus diuersus. Et eo modo rñde ad. l. mutia ne. de qua gl. opponit. §. in verbo naturā. ꝛ inepte: q̄ non facit ad materiam. ¶ Jn ea. ibi, itē i penu. est simꝫ spāle. hoc est falsum: q̄ in oi vltia volūtate est idē. vt dixi. §. ſꝫ huic eō cor. p̄cedens que est in verbo natura. ¶ Jn tex. ibi. ꝛ homo ꝛ pecunia debeāt. Duobus modis pōt intelligi q̄ debeatur homo ꝛ pecunia cū effectu exactiōis: ꝛ tūc nullū est dubium q̄ nō fit nouatio p̄mitiue fm oēs: q̄n partes noluerunt eā nouari: ꝛ tūc p̄prie stat litera: ſcz actū, pbāt ꝛc. q̄ nisi actū sit vt debeāt vtrūq; altero dz stipulator esse contentus. vt. §. de transac. l. q fidē. ꝛ. l. rescriptū. §. si pacto. §. de pac. ꝛ hoc modo intellexit gl. i. hic: scz q̄ actū fuit vt debeatur vtrūq; cū exactionis effectu. Sed o modo pōt intelligi q̄ fuit actū vt debereť homo ꝛ pecunia nō tn̄ vtrūq; cū effectu exactionis: ꝛ tunc sola pecunia cū exactionis effectu debeť: sicut q̄n casu sequenti cū actū est vt sola pecunia debeāt: ꝛ tunc hū congruit versus. Jdē defendendū erit: q̄ in quolibet horū casuum substātia: sola pecunia debeť cuꝫ effectu exactiōis. Et hoc vī sensisse gl. predicta in ver. aut etiā actū. ꝛ in verbo idē in pn. ꝛ ita intelligendo hec litera ꝑbat q̄ licet clausula rato manēte pacto operet vt debeāt vtrunq; cū exactionis effectu: tū aliud est si sermo fit ita cōceptus q̄ nisi fiat q̄n stipulatione deuenit debeat pecunia: ꝛ id q̄ deuenit in p̄ma. Nā pōt hic sermo saluari q̄ durat obligatio p̄me: sed sola pena debeť cū exactionis effectu: ꝛ etiā p̄ima in obligatiōe est. ¶ Sequit in litera. vt sola pecunia. signanter no. q̄ dicit sola. ꝛ. j. dicit homo. saluatur. q: similr reputo hāc literā singularē: p quā apparet aperte q̄ si stipulatio penalis subiecta est p̄mitiue apposito pacto: q̄ pena cōmissa ipsa sola debeāt: tn̄ nihilominus solui ꝑt q̄ in p̄mitiua deuenit vt cuiusdā taciti pacti. Et ex hoc resultat aliud singulare. q̄ nōvī p hoc mora purgari. declaro in. l. si insulā. ¶ Jn gl. in vbo q̄ factū. ibi. aut id agit. Jsta est vna de opinionib⁹ glossarū: scz q̄ p penalē nouaꝫ p̄mitiua si actū est vt nouet. Et hāc opi. ēt gl. refert in. l. p̄dia. de ac. emp. ꝛ. l. rescriptū. §. si pacto. vbi ergo est actū fm gl. nouaꝫ vt in hoc ver. vbi est actū in ſmum nō nouaꝫ: vt ps. j. ¶ Jn ea. gl. inver. aut est actū. Ubi neutrū istorū actū est dicit gl. sequēs in verbo. pbaꝫ. q̄ dubio p̄sumit actū ꝛ ideo sola pena debeť: ſꝫ solui possit illud q̄ p̄mitiua deuenit. Alia opinio circa istū articulū ponit in gl. l. si qs a socio. §. p socio. ſ. q̄ fit nouatio vſq; ad quantitatem cōcurrentis interesse. ꝛ nō vltra. Ité ꝛ ibi ponit alia q̄ nūq̄ in aliquo sit nouatio vbi penalis cōtineat plus q̄ prima. q̄ opi. approbauit sibi Jac. de ra. per. l. qui vsumfructū. §. Alia ponit in gl. l. duo societatē. q̄ p̄ma nouaꝫ p cōmissionē pene: ſꝫ nō ante eā cōmissam. Alia ponit in gl. dicte. l. p̄dia. q̄ nouatur p̄ima vbi p̄cedit Jctus stricti iuris: sec⁹ si bone fidei. vt. l. duo societatē. ꝛ illā tenet Frā. accur. quā recitauit Dy. in. l. in p̄uinciali. Cy. in. l. si pacto quo penam. C. de pac. Alia fuit originalis Guil. quā recitauit simílr Dy. in. d. l. in p̄uinciali. ꝛ eā tenebat Ray. ꝛ Jacob. ſ. q̄ si p̄cedit obligatio iuris ciuilis fiat nouatio p penalē: vt hic. ꝛ. §. ité si ita. ad. l. fal. Alia fuit Jac. de are. quaz tenebat Dy. q̄ fit nouatio si actor eligit penā ꝛ p̄cedit obligstricti iuris. alias quodcunq; eoꝝ deficiat non fit nouatio. Octaua fuit Bar. quod si p̄cedit p̄mitiua ex cā lucrativa: ꝛ in eadē persona fit nouatio non alias. Ego aūt eam tempero in repe. l. si insulā. dicyt ibi. ¶ Jn gl. in verbo p̄o batur. ibi. hodie vero nō p̄sumitur. vt. C. de nouatio. l. si. hec est cōis opinio glossarum: sed est falsa: q̄ per iura de nouatione loquentia nihil est immutatum in stipulatione penali: sed demum q̄n sequēs est principalis vt p̄ma vt dixi in. l. qui vsumfructum. §. eo. ¶ Jn gl. in verbo defendēdi. ibi. vt sola pecunia debeāt. Si igitur idē defendatur cum sola pecunia debeatur: ergo idē intelligitur in casu p̄cedenti: vt debeatur sola pecunia. ꝛ subau. cū exactiōis effectu. Nam ibi debetur vtrūq; q: ita actū fuit: sed non exi
3 getur vtrunq;. ¶ † Ultimo videndū est q̄n stipulatio committatur tam p̄mitiua quā penalis. Circa p̄mitiuā puram oī puritatis specie: cōclude quod immediate nata est oblig. ꝛ actio ꝛ exactionis exercitiū. vt. l. eū qui. §. quoties. §. eo. ꝛ. d. l. in oībus. ꝛ. d. l. cedere diem. gratia tn̄ miseratiōis tps alquod idulgetur ita quod impeditur exactio. Et vbi tps est determinatum stamus ei. Exemplum in constituto vbi est. x. dierū. vt. l. p̄missor. §. de consti. pecu. Exemplū in dote vbi est vnius anni. vt. C. eo. rem in p̄senti. §. exac. Exemplum in damnato ad pecuniam qui tps habet regulariter vt. l. qui pro tribunali. ꝛ. l. debitor. ibus. §. de re iud. Ubi aūt non reperitur determinatum. l. concedit indicātis arbitrio ex regula. lege pe. §. de iure delib. No. j. de sol. l. q̄ dicimus. licet gl. ꝛ male in. l. ij. C. de consti. pec. dicat semper illud tps esse idem quod in constituto. Est aūt maxima differentia an dies insit obligationi: an vero miserationis gratia statuatur. hoc eñ casu agi potest ante diem etiā quo ad effectum condemnationis ꝛ per consequens incipit p̄scriptionis cursus etiam dicta die pendente. vt. l. in rebus. C. de jure dotium. in fi. quod non contingit in alia die. l. cū notissimi. C. de p̄scri. xxx. an. Jtem dicta dies miserationis gratia indulta non impedit compensationem. vt. l. si qua militi. §. j. §. de cōpensatio. Secus in alio die. vt. l. quod in diem eo. ti. Jtem pōt rei refricari de regula dolo facis. licet sit restituturus post diē. vt. l. si donaturus. i fi. §. de cōdi. ob cām. ꝛ. l. nupta. §. sol. ma. Jn alia die secus. vt. l. si. §. idem que sūt. §. vt leg. no. ca. Fallit odio excipientis q deliquit. vt. l. si mulier. §. rerum. sol. mat. Cum vero stipulatio habet diem certam appositam a contrahentibus causa differende solutionis: conclude q̄ nec obligatio nec actio nata est ante diem quando in stipulatione deductum est illud quod de sui natura non est transitoriū in heredem vt vsufructus. vt. l. j. in fi. §. quando di. vsu. leg. ce. Ratio est: q: non est certum debitum irī cū stipulator possit cedere aī diē: alias nata est obligatio ꝛ actio: vt ibi. l. qui mandatū. §. man. ꝛ. d. l. cedere diē. Et not. in. l. j. de condi. ex. l. ꝛ. l. j. C. vt actiones ab herede. ꝛ l. certi condictio. in pn. §. si cer. pe. ꝛ. l. ité q. §. de pac. lꝫ gl. in. l. speciē. C. de do. dicat actionē non natā ꝛ male: lꝫ aūt actio nata sit: tn̄ ante diem non intentak. vnde exercitiū: scz vt. d. l. cedere diē: ꝛ reo ante diē cōuento duplicanť inducie. vt instn. de exce. §. hodie. Jdeo aūt actio nascit incōtinenti: q: actionis natiuitas pendet a. l. merito eius ortus nō impeditur pacto: sed ex pacto causať equitas. vnde nascitur exceptio pacti. Cū vero dies inest obli. certe ex dispositiōe legali: cōclude nasci obligationē ante diē: ſꝫ actionē non. vt l. si tutor reipublice. §. fi. de tute. ꝛ rō. distrahē. ꝛ. l. iij. §. hanc aūt. j. rem pu. sal. fore. quas Bar. sibi appropriat. Sꝫ gl. magistra de eis facit mentionē in. l. si. C. de admi. tu. ꝛ not. in. l. q̄ si adhuc. de tutelis ꝛ rōnibus distr. ¶ Jn gl. facit. §. e. l. si stipulatus essem absteꝛ. l. si insulā. ꝛ. l. existimo. ꝛ. l. stipulationes non diui. §. fi. Hl. tn̄ in. l. interdum. §. e. in ver. incipit. tenet q̄ nascit actio sed nō cum effectu. sed falsum est. Ratio differentie inter hunc diem ꝛ precedentē est: q: vt dixi natinitas actionis a. l. pendet. vnde sicut. l. diē obligationi apponit: sic ꝛ eadem natiuitatem actiōis impendit ꝛ nihil repugnat vbi ergo actio non nascit non est necessarius exceptionis obiectus. C. de transa. vbi pactū. in gl. sed vbi nascitur: licet agi non possit: tū necessaria est exce. q̄ intellige vt dixī in. l. qui ante Kalendas. §. eo. Angelus.

1 ¶ Priuatio non potest esse: nisi precedat habitus.
2 Priuatione posita ponitur habitus.
3 Exceptionem proponens non confitetur intentionem agentis sed factum.
4 Priuatio an ꝛ q̄n p̄supponat habitum precessisse.
5 Excipiedi forma traditur hic remissiue.
6 Excussio bonorū debitoris vt possit fieri que requiruntur.
7 Excipere non potest: qui opponendo sua non interest.
8 Registrum non probat nisi inter commune ꝛ rescriptum in registro.

1 **Decem a titio.** † Non pōt esse priuatio nisi p̄ecedat habitus. h. d. ¶ Jn tex. ibi. Paulus no. ſ. reprehendēdo. Reprehēdit essi q̄. §. dixit meniū absolutū si titius satisfecerit iudicatū p rōnem q. j. fegī: q̄nū Ꝑ in obligationē incidit: ergo liberari nō pōt. vt. j. ibi. ꝛ soluentis ꝛc. Nec ob. q̄ liberato vno ex correis ꝛ alij liberant: q: nō sunt duo rei. vt. j. patet incōtinenti. Interdū tn̄ istud ꝓbū absolutus ꝛ liberatus ponit ip̄proprie: ꝛt in diuina scriptura. Eruisti aiam meā de inferno. i. nō permisisti ire. vt. l. cōditio in pteritū. §. eo. ꝛ ibi glo. ¶ Jn tex. ibi nō liberatur
2 menius. hic Bar. ponit vnā suā distinctionē satis intricatā quam recitani † an posita priuatiōe factaintelligať positio habitus de necessitate? Et concludit q̄ sic cū fit a iurisconsulto cuius p̄priū loqui est: vt hic. ꝛ. l. fi. si cer. pe. ꝛ. C. de fideiuss. tut. l. fi. Jdem si fiat a parte sup eo super quo pars hz ex sola volūtate potentiā p̄nandi ꝛ inducendi. exemplū. si testator adimit sub cōditione. nam p̄supponit habitū legati pure. l. si mihi ꝛ tibi. §. in legatis. de leg. i. p eum in. l. falsa. de condi. ꝛ demon. Jdē ꝛ si ab eius volūtate non depēdeat dum tn̄ hec duo cōcurrant q̄ ꝛ ponēs posset sibi p̄iudicare per cōfessionē ꝛ aduersarius cōsentiat. exemplū. si agis cōtra me ex mutuo. ꝛ ego dico me soluisse vel mihi factū pactū de non soluendo: nā si fateris ponit habitus: scz debiti p̄cedētis: si negas nō. l. cū de indebito. de pba. sic intelligit. l. nō vtiq;. de exce. nisi ꝑbet priuatio per aduersariū negata: q: tunc p̄sumit habitus ad eius incōmodum nō commodum. d. l. cū de indebito. Sed si emanat positio vrinationis super eo sup quo cōtenti obesse nō pōt confessio eo q̄ nō pōt per eū induci: tunc licet aduersarius cōsentiat non ꝓpterea sequit positio habitus. Fallit in aut. si dicať. C. de testi. ideo infert q̄ q dicit se absolutū ab excōicatiōe vel bāno nō ꝓpterea cōfitet bannū. sic intelligit. l. nō vtiq;. de exce. q̄ nō credo. Confiteor eñ q̄ q dicit se rebānitum: imo nō confitet intentionē aduersarij dictis eū bannitū: imo q: negat bannū de p̄senti. Sed nō est verū q̄ neget bannū de ꝑterito: imo confiteť. Sed q: cōfiteť ipsum inane ꝓpter absolutionē banni quā ponit ꝛ cōfessio sua dz accipi p̄out iacet: nō pōt ex hac positiōe dānari. Nec est verū q̄ p cōfessionē sibi nō possit p̄iudicari: nā ꝛ furē nō facit sola cōfessio nec homicidā: ꝛ tū q cōfiteť furtū vel homicidiū p̄iudicat sibi dūmodo ab aliquo factū sit. l. q stichū. §. de ꝛ fessis. §. ad
3 l. aquil. l. q seruū. ꝛ in fi. ꝛ. l. inde neratius. in fi. † Sunt ergo multū diuersa hec inter se. an q ꝓponit exceptionē cōfiteat intētionē actoris. ꝛ dico q̄ nō: imo negat. sic intelligo. d. l. non vtiq;. Jn cōfiteatur factū: cuius allegat priuatio. ꝛ dico q̄ sic. Sed q: dicta cōfessio hz secum annexā priuationē nō est sufficiēs ad condēnandū: sed bñ est sufficiens ad excludendū cū a testimonio vt in aut. si dicať. C. de testi. ꝛ etiā ab agendo quousq; liquidet priuationē quā in sui fauorez allegat. vnde agēs vt manumissus: q: p̄supponit se fuisse seruū si negat manumi. nō audiť nisi p̄mo doceat manumissionē: ꝛ sic priuationē seruitutis vel saltē se esse in quasi possessione libertatis. C. de pba. l. ius eius. ¶ † Jn hoc ergo articulo cōclude q: posita vera existentia priuatiōis exvi arctatiua cuiusdā necessarie cōsequētie iferť p̄cedēs habitus necessario: sed priuatiōe tm̄modo cōfessata in fauorē cōfitētis: an subintelligať tacita cōfessio habitus ad ei⁹ perniciē ꝛ sic habitu aliter nō ꝓbato plenū p̄iudiciū afferatur cōfitenti. priuationē. dic q̄ nō: vt ex illa subintellecta cōfessiōe habitus possit cōdemnari vt dixi q̄n negat intētionē agētis: sed bñ pōt repelli a testimonio ꝛ ab agendo: vt dictum est. Nō est q: posse agere vel testificari solū cōcernit habilitatē psone: ꝛ iō de illa psona seu habilitate prius querendū est. l. si queramus. de test. ꝛ. l. gdā referūt. de iure codicil. Et hoc intellige q̄n qs cōfiteť priuationē directo. Explū. si agitur Ʒ aliquē vt obligatū: bannitū: velexcōicatū: ꝛ ipse excipit se rebannitū absolutū vel liberatū. Sed vbi qs nō cōfitetur priuationē directo: ſꝫ quendā actū habilē ad p̄inādum: tūc nullo modo habitus cōfessatur. nec ad aliquē effectū. explū in conuento ad decē q hoc solū allegat q̄ soluit vel q̄ habuit pactū de non petēdo: pōt tn̄ soluisse ꝛ pactū habuisse: ꝛ tn̄ nulla precessit obligatio. vt. d. lege cū de indebito. Si aūt qs cōfitetur obligationē explicite sed adficeret se absolutū postea pacto transactiōevel alio simili: tunc intentio aduersarij. ꝛ sic habitus est fundata ꝛ incūbit allegānti solutionē ꝓbatur. l. j. C. de proba. ꝛ. C. de sol. l. j. ꝛ. §. de
5 probationi. lege ei qui dicit. † Ut tn̄ euitenť iste. opi. recurro ad consiliū gl. que est in. l. si quidē. C. de exce. que dat formam excipiendi. ¶ Jn tex. ibi. ante titiū excussum. † Not.
6 diligēter q̄ dicit ante. sic. C. de fideiuss. aut. p̄sente. C. de pig. aut. hoc ita. vnde sunt duo iudicia: quorū vnū est preparatoriū alterius. Et attende q̄ Bar. dicit q̄ super p̄cessu discussionis vel cū fertur sniа: in ea non est necesse citari figillatim fideiussores vel possessores pignorū: sed sufficit proclama gñale per tubā. per. l. si eo tpe. C. de remiss. pig. ꝛ per aut. si oēs. C. si vt se ab here. absti. Tu contra: q: p̄cessus discussionis principaliter ordinatur ad perniciem fideiussorum ꝛ possessorum: ergo sunt nominatim citandi qui sciuntur: et alij per proclama. in corpore. de here. ꝛ falci. in. §. fancimus. coniuncta glo. Non obst. iura in contrarium allegata: q: in eis ordinabatur iudicium principaliter ad illorum perniciem. sed principaliter ad fauorē petētis. in aut. si oēs. ꝛ principaliter ad debitoris odiū: cuius pignus distrahitur. in d. l. si eo tpe. Et eodem modo non obst. l. papi. §. si ex cā. de inof. test. ¶ Glo. fi. in fi. potes attentare secure q̄ etiā vbi non est notorium principalē non esse soluendo. si tn̄ in iudicio intentato contra fideiussorem fides plena fit q̄ debitor principalis soluendo non est procedet iudicium contra eū dummodo replicetur contra eum opponētem q̄ non pōt conueniri ante discussionem quod non debet audiri super sua exceptione eo q̄ non interest eius eam opponere: quia reus soluendo nō est. Ꝑ hoc do tibi gl. sing. fm vnā opi.
7 in. l. nisi. §. de pac. † Nemo eñ exceptiones opponere potest
a quam opponere sua non interest[a] cum vires eius ex persona sua estimentur. l. multum. §. fi. de test. mili. probať expresse in. l. alle a quo. §. fi de testamento. ad trebel. sed paria sunt non posse vel non opponi. Constat autem quod si fideiussor non opponit exceptionem prepositationis procedit iudicium, vis ergo est in modo opponendi. ¶ † Ultimo di
8 cit hic Bar. q̄ ad probandū facultates rei pinguiores ꝛ la tiores non esse sufficit probare estimum cōis: quod est falsum: q: tale estimum non probat nisi inter commune: ꝛ descriptum in estimo vt sic appareat quid ꝛ quantū solui debeat nomine functionum. vt infra de censibus. l. fcm. ꝛ. C. de annonis ꝛ tributis. l. mediterranee. ꝛ lege p̄o locis. li. x. Non aūt probat inter descriptum ꝛ tertiam personam singularem. C. de dona. l. si functiones. ꝛ. l. censuales. C. de rei ven. l. solēnibus. p̄o hoc facit illud generale res inter alios acta ꝛc.

a ¶ Nō interest. Jdē dixit Ange. in. l. exitus. ff. de q̄q. poss. not. ꝑpetuo verba Ange. hic de exceptiōe tua nō interesse q̄ impedit litis ingressum ꝛ op̄ponꝫ dz ante lit. contesta. Ange. in. l papinianus. §. si quis. Bar. in. l. iure. ff. de inof. test. ꝛ i. l. nam ꝛ postea. in pn. ff. de iureiu.

Jcentum. Obligatio generis ante electionē inter heredes stipulatoris diuiditur numero: post electionem p̄o hereditarijs portionibus. hoc dicit.

Universidad de Deusto Biblioteca

Liber homo. Liber homo bona fide possessionon econtrario. Et ex qua cā quis stipulando ab altero mihi querit: ex eadem stipulādo me nihil agit. h. d. Et ista regula melꝰ explicat in l. hoc ꝛ si quis. §. iulia. ver. ꝛ generaliter. ff. de vsufru. ꝛ non est alibi ita clare sicut ibi. sed multum concor. hec litera.

Seruus autem. Seruus fructuarius vel alienus bonafide possessus si fructuario vel bonefidei possessori quicq̄ p̄mittit ex re ipsorū non obligat verū dñm de peculio. h. d. Et intellige qn debeat deduci peculiū qō ē penes bone fidei possessorem: vnde si id sufficit nulla in dñm datur actio. sic intelligitur hec litera: alias sic pro eo qō deest. l. si creditor. §. fi. ff. de peculio. Et iste est verus intellectus.

1 ¶ Dies instans si in stipulatione apponit non videtur appositus gratia differendę solutionis.
2 Citatio sine termino certo ꝛ determinato an sit nulla.
3 Citatus qua hora diei possit comparere: ꝛ an possit illicentiatus recedere: ꝛ quando citatio dicatur circunducta.

Decem hodie. Iste casus nō est alibi ꝑm Dy. † Si in stipulatione apponit dies instans nō vt appositus gratia differēde solutiōis: ꝛ ideo ꝓtinus agi pōt. h. d. Et dixit Bar. in lec. qō hic fuit assignata dies solū vt demonstret dies obligatiōis cōtracte. Deinde in vltima sua decisa vsus fuit aliis vbis. s. q̄ dies instās nōvt appositus in stipłone gr̄a differēde solutionis: ꝛ p consequens nec solutioni. Et est verū vbicūq̄ de nullo alio queritur nisi solū de effectu ipsius solutionis ꝛ propter se. Sed vbi de ea queritꝝ ꝛ de eius effectu propter aliud extrinsecū: tūc dicta obligatio ō: habere dic̄. textus est coniuncta gl. notabili in l. talis scriptura. de leg. i. Et p hoc dico in l. si insulā. §. e. qō qui promittit hodie decē dare sub pena nō incurrit penā. nisi elapsa die: ꝛ qn hoc locū purgatio more qū apposita est pena ꝛ dies: ꝛ hodierna: vñ
2 nō est apposita ꝓpter se sed ꝓpter aliud. ¶ † Ultimo cōcludit hic Bar. qō si citatio nō hꝫ terminū certū ꝛ determinatū est nulla. alle. q vi aut clā. l. aut q aliter. §. i. probat expresse. C. de iure domi. impe. l. fi. ibi certū tps statuatur ꝛc. ꝛ in aut. de exhib. reis. §. si vero etiā quidā iurent. C. de distrac. pig l. iiij. Idē tenet Cy. C. de feriis. l. dies festos. videt casus in cle. nulla. de appel. In ꝟsium vt casus in capitulo eos. in fi. de sen. excō. lib. vj. ꝛ hoc tenuit Spe. in ti. de citatiōe. §. sequit ver. f. qd si non prefixerit. Jo. an. nihil decidit sed ponit de ap. cū parati. Tu cōclude qō quantū ad multandū citatū ꝓpter contemptū maiestatis, ꝓtorie: sufficit citatio sine termino. nā tenet citatus cōparere quā primum pōt: ꝛ hac practica vtunt assessores. ꝛ ita intelligo dictum Spe. Sed, quantū ad hoc vt possit Ꝫ eum tanq̄ cōtra contumacem procedi ad reliquos actus sibi preiudiciales nō, sic intelligo iuxta cōtraria. Non ob. c. eos in fi. qr ibi assignat terminus p canone. ff. de absolutione ab excōicatione
1 recōciliatescens: ꝛ monitus per superiorē vt vadat ad petendum absolutionē cōpareat cum primum pōt post monitionem: vñ non est necessarius alius terminus. † Et qua hora
1 diei quis teneatur cōparere. ꝛ an possit illicentiatus recedere. ꝛ an si post terminum ambe partes pluribus diebus coram iudice steterūt presentes: nec est terminata cā propter quā terminus fuit prefixus dicatur ille terminus circunductus, dic vt plene no. Inn. de offi. dele. cōsuluit. tene menti.

Decem mihi. Stipulatio dandi ipsi stipulatori cōtinet certū: ſ dandi alī continet incertū: ꝛ succedat in ea obligatio ad interesse in quo habeꝝ etiā consideratio pene. h. d. tex. ꝛ gl. hꝫ Pe. dixerit qō gl. nō intellexit hanc lꝛam ꝛ male: vt refert Cy. C. de suis que ꝓ eo qō interest in. l. i. §. scōa diuisio. ver. sed cōtra predicta. ꝛ sic patet qō in obligatiōibus dandi succedit hic obligatio ad interesse ꝓpter nō dari. ꝛ habetur consideratio interesse extrinseci cū nullum intrinsecum possit versari. vt. l. nummis. de in litem iurando. ꝛ ideo non ob. l. si sterilis. §. cum per venditorem. de actio. emp.

1 ¶ Clausula generalis nō porrigitur ad sigillatim expressa: nisi proferentis alia fuerit intentio.
2 Legatum alimentorum factū fratribus minoribus: ꝛ guardiano de biblia quid operatur.

Si li clausula. † Clausula gñalis nō porrigit ad sigillatim expssa. h. d. Limita nisi ꝓferentis alia fuerit intentio: puta qr hic dixit expsse qō volebat porrigi ad spāliter enumerata. vel qr ois casus singularis erāt expressi: vnde ad alios nō poterat fieri relatio. sic intelligat ꝑm duplicē lec. ff. ad. l. aquil. l. si seruū ꝛ seruū. §. in quit l. hꝫ Dy. eū intelligit qō ibi oia cōprehēdit. ff. enumerata. ꝛ sic cōcor. cū hac: vbi vero de intētione ꝓferentis non cōstat altero ꝓdictorū modo ꝓvel alio: tūc si in eadē scriptura ꝛ ex eadē cā est facta mentio generis ꝛ speciei: non fit relatio ad species enumeratas. l. alimēta. §. basilice. l. stichus nutricis. de ali. le. secus si fiat in diuersis scripturis ꝛ ob eandē cām: nam tūc cōprehēdūt species enumerate sub gñali clausula: ꝛ puto spālis intelligit correcta. l. libertis quos. in ꝓn. de ali. leg. sed vbi non ob eandē cām emanaret vtraq̄ dispositio: † tūc succedit qō de legato facto ꝛc. fratribus minoribꝰ de alimētis: ꝛ guardiano de biblia. de quo Bar. hic succincte. vide Cy. in. l. cū questio. C. de le. Et hoc in dispositione hois: in dispositiōe legali dic vt. l. q sepulchra de sep. viola.

¶ Numerus cum demonstratione taxationem ꝛ conditionem significat. sed solus numerus non.
2 Promittens solvere capsoldum summe ascendentis ad libras. cc. si demonstratur summa maior: quid iuris.
3 Demonstratio de presenti quid operatur.
4 Sermo de presenti vel preterito dispositionem conditionalem non facit.

Sic ita stipulatus. Verba de presenti non inducūt conditionē. h. d. vel sic. † Numerus cuz demōstratione taxationē ꝛ cōditionē significat
1 solus numerus nō. h. d. † Determinauit Ray. p hāc literā qōnem de eo q ꝓmisit soluere capsoldū summe ascendēcis
2 ad libras ducētas: deinde pducit summa cōtinēs quatuor milia: dixit debere solui capsoldū: hꝫ allegeꝝ qō nō sit summa de qua in stipu. fit mētio: eoq̄ hic nō est facta demōstratio: ſ solius numeri taxatio. Reliqua dicit ꝓ Bar. † et de
3 ista demōstratiōe ꝛ ei⁹ virtute ꝛ suprema potēcia recordare glo. q̄ habuisti in. l. q extrinsecus. ff. ꝛ nō est alibi: qm̄ falsitas appellatiui dispositionē nōvitiat: vt ibidē. Et no. bene
4 † qō sermo de ꝑsentiveł de ꝑterito dispositionē cōditionalē nō facit. cōcor. sunt i gl. Quas ergo mirabiles potēcias hꝫ singularis demōstratio de ꝑsenti: qr adiecta numero ptaxato reddit dispositionē inutilem etiā ex cā lucrativa. si minor est quasi in eūdē minorē intelligaṅ partes nullatenus cōsensissent hic. Scōo qr falsitas in appellatiuo nomine nō vitiat dispositionem illam. dicta lege que extrinsecus.

¶ ℓ clausula ad dictamen sapientis quid operatur.

Ea parte. Legitur duobꝰ modis: tene secūdā q notabiliter est. ꝛ ꝑm illā. h. d. † Qui stipulat sibi caueri ad lensum sapiētis stipulatur in certū: ꝛ pōt sapiēs declarare vt caueat sub pena. h. d. De quo vide p doc. ꝛ Bar. in. l. illa insti. de here. insti. no. in. l. si mādato titꝰ. §. fi. ff. mā. per Spe. ꝛ Jo. an. post eum in tit. de instru. edi. §. sciendum ver. sed quid si instrumento. ꝛ ver. seq. ꝛ sequenti.

¶ Uxor pōt stipulari penā a viro si tenuerit cōcubinā.
Concubinis maritorum exasperantur vxores eorum.
Adulterium mariti non potest accusari per vxorem.

Mulier. † Potest vxor stipulari penā a viro si teneuerit cōcubinā. h. d. † Exasperant enī mulieres quantuncunq̄ castissime p retentionem concubinaruz. in corpore de nup. §. mitiores. col. iiij. † Nō propterea tū virum de adulterio accusabūt: carent enī thoro ꝛ de alieno adulterio non accusant: quoniam earuz nō interest. C. de adul. l. i. §. i. ꝛ ibi per gl. ꝛ Cy. ꝛ vide oīno in corpore vt liceat matri ꝛ auie. §. si quis in sua domo. colla. viij.

In insulam. Stipulatio concepta in casum mortis non purificatur p mortē ciuilem non habentem per omnia effectum mortis naturalis. h. d. ꝛ cessant omnia contraria.

Ex facto. Cum dolus purgatur per actionē descendentem ex contractu actio est trāsitoria in heredem. h. d. Secus ergo si purgetur per actionē descendentem ex delicto vel quasi: nisi ꝓout not. in. l. vna. C. vt ex delic. defunctorum.

¶ Soluere qui promittit certo loco non potest alio soluere inuito creditore.
Forum non sortitur quis ratione contractus si alibi sit destinata solutio. fallit in dote.
Debitor an quando possit soluere ante diem: ꝛ vbicūq̄ inuito creditore.

Ui rome. † Qui ꝓmisit se soluturū certo loco inuito stipulatore nō pōt alio soluere. nec ante diem soluere nisi oēm vtilitatem

2 tem rōne loci ꝛ tpis ꝑstet. h. d. Et no. hic † qō roma est cōis
a patria ꝛ tū hꝫ ibi cōtrahat: si tū in alio loco solutio destinatur nō ō: rome cōtrahi vt ibi inuito stipulatore solui possit: nisi ois vtilitas q̄ rōne loci versat eidē stipulatori soluat. facit. ff. de eo qō cēr. lo. l. is q certo loco. ff. de fideiuss. l. fideiussor obligari. §. pe. Sic itellige qō habes. ff. e. l. cōtinuus. §. cū ita vbi ꝓmissor quolibet loco soluere pōt: qr vel, itelligē idoneo vel prestādo oēm loci vtilitatē: vt hic. Sic itellige. ff. de condi. inde. l. is q loco certo. In dote tū spāle est vt ꝛ locus vbi celebrat Jctus dicat locus Jctus quantū ad conuenīdi facultatē. de quo dic i. l. exigere dotē. ff. de iu. Vel summa aliter hoc ꝓm. † Cū dies est apposita solutiōi gr̄a vtriusq̄ nō pōt inuito stipulatore solui ante diē: nisi prestet vtilitas in
3 terusurū. h. d. Et hic distingue ꝑm Bar. an qs possit soluere ante diē. ¶ Ultimo no. oblationē factā non cōgruo loco vel tpe nihil operari. 2 cor. C. de vsu. l. acceptā. ¶ In gl. fi. ibi idem Jctus celebratus gratia vtriusq̄. Nō appellat, mutuū contractū gr̄a vtriusq̄: ꝛ est verus quando est vsurarius: vt hic. subaudi ꝛ creditor habebat ꝓpositū fenerādi ꝛ debitor recipiēdi. Sed si solus creditor habebat aīm fenerādi: reus aūt nō recipiēdi nisi quatenus fuit inductus: tunc ō: celebratus gratia mutuātis tm̄. Et econuerso si debitor habebat aium ꝛ creditor nō dicēt celebratus gr̄a debitoris tm̄ hꝫ creditor vsuras percipiat. Casus est in. l. si qs nec cām. cū gl. cōiūcta. l. rogasti. in pn. si cer. pe. ꝛ iō vł qō debitor ad suāpe
tutionē soluere possit sortē vt euitet cursus vsurarū i futurū.

1 ¶ Conductor equi pacisens cum famulo non preiudicat domino ꝓius locanti.
2 Procurator ad recipiendum non potest terminum prorogare.

Calimachus. Positus ad recipiendū solucus ꝛ tps fuerint in eius volūtate collata. h. d. Et hic vł casus ꝓ opi. cōi qō vbi est adiecta dies ꝛ pena nō admittit purgatio more etiā si intra terminū aliquid fuerit collatū: ꝛ etiā si credat ex aliqua cā: nō tū iusta se non debere morā
1 incurrere dixi in. l. si insulā. ff. e. † Et hic est casus directe contra conductores roncinorū q secū deducūt nūcios locantiū vt rōcinos reducāt. nā nullū pactū: nulla cōuētio: nulla termini prorogatio facta per dictos nūcios alterat tollit aut perimit obligationē ab initio queritā ipsis locatoribꝰ roncinoꝝ. ¶ In tex. ibi. si seruo arbitrū. Quid ergo iuris erit si
2 nō ita fuerit datum arbitrium recipiēdi quo loco ꝛ tpe vel
let si fuisset sibi data gñalis cū libera. dic sufficere ꝑm Bar. dic vt in eo. ¶ † Ultimo not. qō datus ad recipiendū non
1 potest terminum prorogare. ꝛ est vtile ad supradicta.

¶ Donatio causa mortis non reuocatur penitentia donatoris decedentis sine herede.
2 Mora an ꝛ quando possit purgari.
3 Pena conuentionalis si applicatur tertio in casu conuentionis: puta principi vel ecclesie: an possint partes postea illam reuocare.

Flauius hermes. Stipulatio ꝑcedēs ex
cā onerosa nō nouat ꝓ
penalē. Et vbi est adiecta pena ꝛ nō dies admittit purgatio more ꝛ ex pacto libertatis cōpetit actio seruo. h. d. ꝑm Bar. Ego aūt dico qō nec penalis nouat primitiā etiā ex lucrativa cā interposita nisi cōcurrentib⁹ duobus. ſ. q̄ reus nō possit purgare morā ꝛ qō actor nolit qō i primitiva deuenit: an aūt nō nouat sed quasi nouat: sic itelligo. l. obligationū rere. in fi. ff. ti. j. Jdeo aūt dicit ibi litera quasi: qr etiā postq̄ est facta trāſusio in penalē: tū si aliud canonicū non obsistit: teus, pōt morā purgare ꝛ soluere qō in primitiva de
uenit: qō nō posset si esset vera nouatio cū tollat primitiua funditus ꝛ quo ad obligationē. subaudi ꝛ quo ad soluendi potentiā. vt in. ff. ꝑterea. insti. qui. mo. tolli obligatio. Item ideo ibi dicit quasi: qr cōmissa stipu. penali adhuc creditor agere pōt ad id qō in primitiua deuenit. l. rescriptū. §. si pacto. ꝑm verū intellectū. ff. de pac. Sed si esset facta vera nouatio: hoc esset impossibile p eandem rōnem: ꝛ qr nusq̄ inuenies penā appositā debitoris fauore. hoc dico vt cesset rō p quā Bar. motus fuit ad dicendū Jnium. dixi plene in. l. si in sulā. Et attende qr hic dicit seruo, actionē cōpetere: q̄ ſtund est verū dño in eadē volūtate manēte: alias non. Lin. de ser
1 uis expos. salvo nisi dns sine herede decesserit. l. j. §. qui sine
man. ad liber. perue. † Per hoc dico tibi casum forsitā p te alias inauditū qō donatio cā mortis nō reuocatur penitē
tia donatoris decedētis sine herede. p. d. l. nec mirū qr ad sui confirmationē non requirit additionē hereditatis. vt no. gl. in. l. filie. C. fa. her. Quis ergo reuocabit eā in effectu si ne

2 mo heres existit: nullus certe. ¶ Itē p hūc. §. dico qr † licet
a nō possit mora purgari ꝑm opi. cōem qū ꝓmittua est in p
sona vnius ꝛ penalis in persona alterius. l. j. §. fi. j. de stipu. ser. tū hoc intelligo verū esse qū ꝓmittua est in psona ipsi⁹
3 stipulātis: † pena aūt in psona tertij ᵇ. Sed qr pena est in
b sona stipulātis: ꝓmittua aūt est in psona tertij vel alterius ad
vtilitatē tertij collata bñ admittit tūc purgatio more. Casus singlaris est hic qr do. nō tangit in. d. l. si insulam. ꝛ ego ibi tāgo. Itē hic est casus qō vbi est adiecta pena ab hoie
dies aūt apposita est a. l. admittit purgatio more. cōcor. ff. b
de arb. l. si cū dies. §. fi. idē ecōuerso: vt dico in. d. l. si insulā. ¶ In gl. i. ibi alīs legib⁹. f. representātibus libertatē inquā tū manumissio nō fiat intra tēpora a. l. statuta. de gb⁹ in. l. latinus. ff. q sine manumiſ. sed liber. pue. ¶ In gl. q̄ incipit intereat. ibi ꝑm quosdā. qō est falsum: vt statim no. i gl. seq. q̄ incipit ff. ¶ In glo. q̄ incipit ff. ibi. solue vt ibi, imo ibi ad actionē querendā ꝓpter q̄ nō admittit purgatio more. hic ad penā euitandā. ¶ Glo. e. ibi. sol. hic fuit actū. hec verayū representare pōt. l. libertatē. ſ. nō factū hois debēs habere certā formā. ¶ Glo. libereꝛ. ibi. fauor libertatis. hoc falsum ꝑm Dy. imo est ius cōe: qr fuit apposita pena ꝛ nō dies: nō admittit purgatio more. ¶ Gl. ibi. ꝑm Jo. hec lec. Jo. nullam haberet distributionē: nō tenet pmā. ¶ Gl. e. ibi. ſ. hic aīs duos mēses. imo sol. q̄ i. l. latin⁹ solū cogitatū fuit de effectu facti: hic aūt de faciēdi forma. ¶ Gl. ab here. i fi. pma vera.

1 ¶ Vendere qui tenetur alteri illo requisito ꝛ negligente emere potest vendere cui vult.
2 Vendere an possit cogi qui promisit non vendere alī: nisi mihi.
3 Scripturam an requirat ptestatio: ꝛ in quibus casibus requiratur scriptura.
4 Vendere consorti qui promittit non pōt alteri vendere si ei offert precium quod ab alio innenit.
5 Vendere an ꝛ qñ possit qui promisit alteri non vendere.

Coheredes. Iste. §. nō est alibi ꝑm Dyn. iō no. eū. ff. h. d. † Qui tenet alteri
1 vēdere illo regsito ꝛ negligēte emere pōt vendere cui vult.
2 h. d. Et adde ad dicta Bar. † Quid si ꝓmisisti alī nō vēdere nisi mihi: an possim agere ℨ te vtvendas. gl. dubitauit in l. si eū. §. q iniuriarū. si quis cau. dic ꝑm Bul. ꝛ Bart. ibi qō possum te cogere si rem venalē habebas: alꝰ nō. sic intelligūt no. in. l. si stip. §. pe. ff. de ac. emp. ꝛ de ℨ. emp. l. q fundū.
3 ¶ † In tex. ibi. sepius facti accidentiā no. sed intellige qō vna ptestatio ꝙ sufficit. l. mora. post pnn. in quadā. gl. parua j. de vsu. Solū fallit hoc i casu. l. si cōuenerit. de pig. acti. ꝑm Bar. ꝛ Bar. ꝛ dic qō dꝫ protestans expectare p duos men
4 ses ante q̄ vēdat. arg. l. si. C. de iur. emphy. ¶ ℨ bi. aut eme
d re. Not. formā denunciationis ᵈ: qr dꝫ esse alternativa non cisa. Idē adde si cōsors cōsorti ꝓmisit vēdere ꝛ ab extraneo reperit noie precij multo plus q̄ consors dare velit: an poterit sine metu pene eidē extraneo fieri venditio. dic quod non dūmodo cōsors dare velit iustū preciū. ꝛ ita disputādo fuit determinatū vt refert Jo. an. in addi. Spe. i ti. de emp.
5 ꝛ ven. §. fi. in vltima addi. grādi. Itē adde † qō hꝫ qs promittat alteri nō vendere: hec tū promissio nō afficit rē vt si fiat vēditio nō teneat: qr imo tenet ꝛ trāsferē dōium. salvo nisi stipulator in re illa reseruauerit sibi ius. tex. sing. est ꝛ nō alibi ꝑm lꝛam Py. put ibi dicit tex. nō tenere venditionē in. l. si creditor. §. fi. ff. de dist pig. hꝫ gl. hic in solutiōe illius. §. ad hereat litere affirmatiue: put est ibi venditionē tenere. Sꝫ illa litera non est vera: vt patet in libro pandectarū pisis.

¶ Fideiussor promittēs quicquid alium cōstiterit debere non tenet nisi illo viuente purificetur quantitas debiti.
2 Preteritum plusq̄ perfectum subiunctiui modi trahitur etiam ad futurum.
3 Debitor si condemnatur ad soluendum quicquid debere constiterit: quid iuris.
4 Promittens soluere pro alio quicquid eum debere dare constiterit, ad quid tenetur.

Augerius. Jus iplendi ꝙditionē etiā in cōtractu nō trāsit ad heredē. h. d. ꝑm ītellectū Bar. Jstū articulū examinaui in. l. si. ff. cū petiero. ff. e, ꝛ ibi Bart. Potes aliter summare. † Promittens quicqd
1 alium cōstiterit debere non tenet nisi illo viuente purificet
2 quantitas debiti. h. d. ꝛ est casus valde notabilis. † Et ex hoc no. q̄ ꝑteritū plusq̄ pfectū subiunctiui modi trahitur etiā ad futurum. concor. ff. de vino tritico oleoq̄. leg. l. cum certus. qō limita si ad futurū relatio fieri potest: salua rōne subiecte materie: alias aūt secus est. gl. est notabilis in. l. ñ. in pnn. ff. si ingenu. esse dicatur. ꝛ adde quod dicam statim

¶ Roma est cōis pria. Adde. l. roma. admuni. doc. i. l. q. i. §. oēs. ff. de re. iu. doc. i. c. fi. de fo cōp. Arch. i. c. lꝫ pape. q̄. q. ñ.

¶ Persona. tertij. De ista. q. qñ ptes dicūt q̄ applicet tertio: puta ecclesie: an postea possint reuocare vt is post bar. hic bal. i. l. cū a socero. C. de in. do. i. l q̄ties. C. de do. q sub mo. f. i. cit. l. si insulā. §. fi. vbi bal. ff. sol. matri. ꝛ Bal. in. l. j. i pe. q. C. si mā. ita fuerit ali. Jo. an. ꝛ addi. Spe. ti. de instru. edi. §. mūc vo. in addi. q̄ incipit ꝓ supiora.

¶ Una ptestatio. Adde an ptestatio fit fidē ain scriptis. vide gl. i. c. cupientes. i. §. q si p. ex. ó ele. li. vi. lꝫ istāgl. reprehēdit ibi Pe. de anc. p no. p gl. in. c. j. de cēſi. e. li. vbi ponūtur casus i qbus regrit scriptura. Jo. an. in regula i gñali. de re. iur. lib. vj. in mercu.

¶ Formā denunciationis. Adde bar. i. l. diuus. ff. ō cuſ. reo. bal. i. aut. ad hec C. de vsu. Jo. an. i. c. q̄ sup his. de accusatio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sñ.l.cum stipulatur. ¶Jn tex.ibi.quicquid patrem. quē fo
sitam publius in quietabat p debito sm Pe. ¶Jn tex.ibi.
debere constituisset.s.per sniam diffinitiuā: sic em liquido
cōstare pōt de debito sm ga.de are.vt.j.de reg.iur.l.res in-
dicata. ¶Jn tex.ibi.actū fuisset.s.p meuiū creditorē. ¶Jn
3 tex.ibi nideo sla.q.† Et adde quid si index in sniā aliquē
cōdemnauit ad soluendū quicquid eū agenti debere cōsti-
tisset.dic qō si ex actis appareat qō debeat ꝛ quantum:ad
acta tantū fit relatio ꝛ nō ad probatiōes futuras.l.hec snia
C.de sententia que sine certa quāti.alias ꝛ ad pbationes fu-
turas est fiēda relatio necessaria.l.cū iudex.C.de sen.ꝛ inter
4 lo.om.iu. ¶Ultimo no.hūc pro mercatoribus florentinis
quos multoties vidi promittere pro alijs qcqd apparuerit
eos debere:q; dz fieri declaratio in eorum vita nō post mor
tem. ¶Glo.ij.ibi.vel dic sm Rog.hic est propriꝰ intelle-
ctus secundum quem formaui tibi questionē de mercatori
bus florentinis.precedentes autem parum dubiū habent.
1 ¶ Usure non currunt si creditor est in mora recipiendi
solutionem.
2 Appellans ad iudicem competētem valet appellatio: sed
quid si appello ad hunc vel ad illum:an valeat.
3 Transactionem factam per se impugnans potest victus
ad illam redire.
4 Appellationis sententia quomodo sit per iudicem appel-
lationis pronuncianda.
5 Appellans ab interlocutoria q; statim est contumax non
debet vlterius citari.

1 **Seya** tion currunt vsure si creditor est in mora re
2 cipiēdi solutionē.h.d.alle.Bar.ꝛ Ray.hunc
tex.qō † valet hec appel.appello ad iudicē cōpetentē. pro
hoc do tibi gl.quā mihi reputo notabilē in.l.cū proponas.
in fi.C.de bon.auto.iudi.pos. Si aūt appellat alternatiue
ad hunc vel ad illū:an teneat appellatio. Vide Jo. and.de
offi.dele.c.fi is cui.li.vi. Et pridie consului penes Paduā.
3 ¶ † Item no.diligēter ex vlto.§.qō improbans transactio
nem factā p se:victus pōt ad illā redire.qō tene mīti perpe
tuo. Nā ex eadem scriptura se iuuat quā nixus est expugna
re vsq; ad diffinitiuā sniam iclusiue.nō videbat vllo modo
posse se ex ea iuuare ex regula gñali.ꝛ no.in aut.ō qui pro-
priā.C.de codicil.l.fi.ꝛ de inof.test.l.papi.§.meminisse.cum
4 si. ¶ † Jn tex.ibi.ꝛ iniusta ꝛc. Nō sufficit iudicē appellatio
nis pronunciare appellationē iniustā.sic.C.de ap.l.eos. Et
vide qō no.in Spe.de app.§.nūc tractemus.ver.sed quid si
gs.ꝛ ver.seq. ¶Jbi.si seia nō cessasset nō cessasset igit: q; se
mel obtulit illud residuum q; soluere debebat:sub audi.nec
postea interpellata fuit vt solueret:tunc em noceret vltima
mora.l.illud.§.de pericu.ꝛ cōmo.rei vē.ꝛ.l.si seruū.§.sequit.
5 s.e.Nō aūt intelligas q; post primā obligationē seya semp
debuerit insistere vt creditor recipiat illud residuū. Intelli
ge tū qō lata snia in cā appellationis ꝛ sic lite oīno sopita.
hec seia tenetur offerre illud residuū etiā nō interpellata ayt
impediat vsurarū cursus. Nec ob.qō creditor seie fuit iam
constitutus in mora non recipiēdo illud residuū:q; illa mo
ra fuit irregularis cōtracta p dictā litē:vnde nō durat nisi
lite durante:merito illa sopita oblatio necessaria est.l.titia
seia.§.vsuras.de leg.ij. Et iste est verus ꝛ notabilis intelle-
ctus huius.§. ¶Glo.in verbo mora.ibi.obtulit heres tuo
ris.imo statim cū heres pupille incepit agere:ꝛ sic maluit li
tigare q; trāsactioni stare fuit in mora.vt.s.eo.l. nemo rem
suam.§.j. Et q; in litera dicit offerre:intellige post litem so-
5 pitam per sententias.vt.s.dixi. † Et facit ad predicta qō
dicunt canoniste secundum Bar.quia appellans ab inter-
locutoria quia statim est contumax vlterius citari nō debet
vt not.de do.ꝛ contu.c.eum qui.lib.vi.

Duo fratres. Rep etitionem istius.§.scōm
Ang.vide.j.eo.in fi.huius tit.
erit tertia repetitio in ordine.

Si plagij. In gl.ibi.est magis. dubiū.
Cōclude tū qō nō tenet. cas⁹
est hic.ibi vel facit cā.ꝛ idē tenet gl.C.de cōdi.ob
tur.cau.in rub.licet ibi Pe.ꝛ Cy.contra ꝛ male,
saluo nisi promissor alias erat donaturus:q; tūc hec cā tur
pitudinis velut simulata nō irritabit stipulationē sm Ja.
de are.ꝛ bene.arg.s.de do.l.si patronus. ¶Glo.ea.ibi.si ti-
tius fecerit plagiū valet. hoc reprobant multi. Tu dic qō si
titius erat amicus promissoris verū dicit gl. Nam tūc ne p
missor incurrat penā verisimile est titiū a plagio abstē turū.
de cōdi.ꝛ demō l.heres meus.in fi.de ele.c.cupientes.li.vi.
in corpore de nō alie.§.sinaūt creditor.col.ij. ¶Jn gl.inver
bo presulem.sed si erat amicus stipulatoris tunc stipulatio
nulla.nā ver isse est:qō stipulatio incitabat titiū ad delin-
quendum:ergo ꝛc.l.iuris gentiū.§.nulla.s.de pac. ¶Glos.
ea.ibi alij dicūt istud exemplū est verū in se sed nō cōgruit
litere que loquit cum promittitur causa plagij facti:ꝛ exē-
plum loquitur qñ promittitur vt restituatur obductū pla-
gio. Et in hoc articulo cōclude qō promissor cōuentus tue
rise exce.potest.sed si post promissionē soluit sponte expur
gat omne vitiū turpitudinis ꝛ nō repetit.sic intelligit.l.pe.
s.de condi.ob turpem cām.sed si nō p̄mitteret: sed vna si-
mul.p̄mitteret ꝛ solueret:tunc talis solutio nihil expurgat
ꝛ sic repetitur solutū.sic intelligitur lex vlti.eo.titu.

Insulam. Stipulatio facti habēs diē
annexā nō cōmittit.h.d.Si
ergo non dz diem cōmittit ad interesse particu
lare incontinēti cū incepit mora trahi. Ad tota
le vero non cōmittitur nisi elapsis oībus momētis tempo
vt probatur.s.e.l.stipulationes nō diui.§.si cōuncta.l.si ita
stipulatus essem abs tē.s.eo. Ubi aūt est apposita pena cō
mittitur incōtinēti cū certū esse cepit factū impleri nō pos
se.s.eo.l.cū stipulatus sim mihi a proculo. Iz non possit agi
ante diē lapsum ex quo factū stipulatori debebat impleri.l.
ipsa cōditio ob cuius defectū cōmittebat pena.vt.l.in illa.
s.e. ¶Jn tex.ibi stipulationō cōmittit.subau.ad aliqd sm
verū intellectū ꝛ hoc operatur adiectio diei. Alij dicunt qō
non cōmittit cum effectu exactionis.tene primam.

1 ☞ Stipulatio presentis temporis non porrigitur ad fu
turum.
2 Clausula codicillaris.s.si non valet vel valebit iure testamē
ti ꝛc.quid operatur rupto testamento per querelam.

1 **Cum stipulamur.** † Stipula-
tio; psentis
tpis non porrigit ad futurū.h.d.sm cōem literā
prout est oportet in litera. Si aūt habetis opor
teret vt quidā libri habēt.h.d.Stipulatio cōcepta per pre
teritū imperfectū subiunctiui si potest valere faciēdo rela
tionē ad tps presens nō porrigit ad futurū.h.d. Alias por
rigeret etiam si esset preteritū pluspq̄ perfectum:vt vidistis
2 s.e.l.qui rome.§.augerius. Et per hoc dico † q; si testator di
cit qō si nō valeret iure testamenti,ꝛc.tilla cōditio verifica
ri poterat sm tempus presens:puta q; iam natus erat pre
teritus:licet postea confirmetur iure pretorio:puta q; pre
teritus vivo testatore decedit.l.posthumus ver.idē circa.de
iniusto testamento.qō licet postea idem testamentum con
firmatum expugnetur per querelam forsan per alium ex he
redatum: illa clausula codicillaris per verbum oporteret
nihil operatur. casus est hic.

1 ☞ Clausula ex nunc prout ex tunc posita in cōtractibus
multum valet:vt hic.

Sy ita stipulatus. Possum sti-
pularivt ad-
uenīēte cōditiōe recto aliquid annuū debeat.h.
d. † Bene ergo stant illa verba in ōctibus appo
a sita ex nunc prout ex tunc dixi.s.e.l.huiusmodi.p̄ūt enim fa
cere partes vt vnum tps trahatur ad aliud. ¶Glo.ij.ibi.p
pie aūt.hec declarat vidistis in lege stipulatio ista.§.eum
qui.s.eo.ꝛ idem quod hic no.glo.in.l.eum qui ita.in prin.in
verbo non aliud.s.eo.

Titius. Qui promittit ꝓprietatē ꝛ vsumfructum
soluēdo vsumfructū solū liberat ab eo.se-
cus in eo q; plenā ꝓprietatē p̄misit.h.d. Attende tū q; obli
gatus ad ꝓprietatē plenā si tradidit vsumfructū eo durā
te nō cōuenīet nisi ad ꝓprietatē nudā. Sed eo finito ita
cōuenietur ad ꝓprietatē plenam sicut si nihil solmisset sm
Dy.vidistis in l.eū qui ita.§.pe.s.e.dic vt ibi. ¶Jn tex.ibi
nulla parte obligationis. Ratio est:q; stipulato: stipulādo
plenum dñium stipulatus fuit vsumfructū cansalem qui est
cum ipsa ꝓprietate cōcretus:ꝛ recipiēdo vsumfructum:
prout est seruitus non recepit totum neq; partē eius qō in
obligatione versatur.ꝛ ideo nō ob.l.si stipulatus.§.qui de-
cem j.de sol.q; hic allegatur pro contraria.

1 ☞ Subscriptio facta an ꝛ quando censeatur omnia pre
cedentia confirmare.
2 Sigillum si quis apponit schedulis vacuis: an censeatur
confirmare.
3 Scriptura p̄uata facta manu propria debitoris:vel p tā
tum ꝛ subscripta manu propria debitoris:an ꝓbet. ꝛ que
dicatur scriptura propria manu facta.
4 Libellus in actione ex mutuo quomodo sit formandus.
5 Numeratio pecunie quomodo probetur.
6 Clausula confessus fuit habuisse ꝛ recepisse:vel q; habuit et
recepit

recepit:an probet veram numerationem.

Gisogonus. Alteri nō pōt queri actio ex
stipulatione sed ex numera
tione. Et inutilis stipulatio nō impedit actionē oriri ex nu
meratiōe valida ꝛ psona nunq̄ intelligit repetita.h.d. Pri
mo ponit thema in quo narrat stipulatio principalis ꝛsu
rarū. Scōo examinant quedā circa stipulationē p̄cipalē.
Tertio,examinant alia quedā circa stipulationē p̄ueniētes ꝛsurarū.
Jbi scōa re spondi. Jbi tertia.sequēs stipulatio. Et forma
vnū ꝛiū q; stipulatio de qua loquit hec litera valuerit. Nā
litera hic dicit qō libertus stipulatus est: vñ ex quo verba
obligatiua sunt in persona eius relata:iz executiua sint rela
ta in psonā patroni nō irritet stipulatio.s.eod.stipulatio
ista.§.si qs insulam. Sol.hic stipulatus est simpliciter dari
Quintiliano dño suo:nec apparet qō verba p̄missiua ꝛ ob
ligationis inductiua ad psonā ipsius liberti relata fuerint:
vnde propter simplicitatē verborū sicut ipsa executiua sunt
relata ad personā patroni:ita etiā ꝛ obligatiua intelligunt
relata ꝛ p consequēs stipulatio nulla. ¶Et gl.magna vide
per te.q; laborat solū circa casus. ¶Jn tex.ibi.seruus aetor
i.castaldio. ¶Jn tex.ibi.cozā subscribēte.s.dño:qō est.j.vt
patet in gl. † Et sic no.q; subscribit nō vt autorizās scriptu
ram:sed vt principalis:oīa precedētia cōfirmat q; intellige
2 si ꝓmo de scriptura deīde lectā fuerūt sibi:alias nō. † Unde
a dñi subscribētes se schedulis vacuis a aut eoz sigilla ponē-
b tes b:misi ꝓmo fuerint prouisi de his que scribēda erant nō
intelligunt propterea cōfirmasse ea que postea scribunt:ex
quo eorū nō habuerūt notitiā. Casus est in.l.fi.C.plus vale
re qō agit.hec no.Jnn.in.c.fi.de fi.instru.qō tene mēti per
petuo. Attende etiā q; subscribens virtualiter scribit oīa
3 precedentia quorū habuit notitiā. † Unde si statutū floren-
tinum dicit qō scriptura facta manu ꝓpria debitoris execu
tioni mandet ad voluntatē creditoris si scripta est manu
terti:ꝛ subscripta manu debitoris asserentis se oīa subscri
pta cōfirmare ꝛ approbare satis est:q̄s virtualiter sub illis
verbis oīa p̄dicta scripta continent. Et scripta dicunt ma
nu ꝓpria fieri ꝛ virtualiter scribit q; scribit p chiffras consue
tas.vt no.in aut.qō sine.C.de test.pbat.j.de falsis.l.diuus.
in pan.coniūcto.§.scribere.ꝛ cōiūcto.§.diuus.Bart.aūt in
§.ītē senatus.j.ead.l.dixit spālem debere fieri mentionē de
his q; superius scripta sunt q̄s partim scripta sunt ad eius
fauorē partim ad eiꝰ odiū. Sz hoc nō inuenio.l.cautū. Nec
ob.lā illius.§.q; spāle est ibi eo qō scriptura p̄mitiua erat
a.l.p̄hibita nisi de cōsensu scribentis constaret. Et facit ad
p̄dicta de pig.act.l.gaius. ¶Jbi.ꝛ assignantē.i.p suū sigil-
lum vel aliud signū approbantē scripturā dicti grisogoni.
Et facit ad no.in.l.si qua per calūniā.C.de epis.ꝛ cle. ¶Jbi
cesare agente. Hl.intelligit.i.numerante noie patroni ab-
sentis.ꝛ idē sentit glossella.j.e.in vbo ipse.ꝛ in vbo petere.
Alij vero dicūt qō non apparet quo noie libertus numera
nit. Et ideo.j.fit qō:an ipse libertus ex numeratione agere
possit:ꝛ vterq; intellectus sustentari pōt sm Ja.de are. Si
em noie patroni numerauit patrono querit actio ex nume
ratione. Si noie ꝓprio vel simplr acgritur sibi liberto. Et
intellige qō hic libertus erat castaldio sui dñi sicut grisogo
nus. ¶Jbi.q̄ dari Quintiliano.apparet qō hec stipulatio
sortis collata fuit i psonā patroni absentis:iō nulla. ¶Jbi
respōdi pliberā. Nota q; tās patroni in liberto nō est suf-
ficiens vt per eundē libertum acquiratur eidē. Eodē modo
nec p vasallū acquiritur dño neq; regi per subditū acquirit
facit de vsuris.l.gaius.ꝛ.j.de iure fisci.l.j. ¶Jbi.obligatio-
nem nullā.ergo neq; naturalis neq; ciuilis acquirit nobis
per liberā personam:ꝛ ideo nō possumus eā stipulationem
deducere etiā cozā ecclesia ex quo nulla obligatio subest.di
ti.s.e.l.stipulatio ista.§.alteri. ¶Jbi.noie nostro hic pōde
rat Jac.de are.ꝛ fuit opi.gl.in verbo a naturali.qō si qs mu
tuet pecuniā meam:iz eā mutuet in aio suo noie meo:mihi
tū nihil acquirit nisi hoc agat ex pisse cū recipiēte.sic intelli
gitur.l.si absentis.C.si cer.pet.ꝛ.l.certi condi.§.si nummos.
ff.si cer.pe. ¶Jbi.vt nec ad solutionē.No.apposito ad obli
3 gationē inutiliter nō posse ioīi.sic.s.e.l.cū q.§.i.dic vt ibi.
¶Jbi.ipse qui contradixit.dicit gl.s.libertus.ꝛ bñ si nume
ratio eiꝰ noie facta fuerit:alias expone ipse.s.patronus.et
expone vbū illud q; contraxit:scz mutuū per libertū nume
rantē noie suo. Jac.de are. ¶Jbi.sed vna verborū. Attēde
bene.q; q; numerat ꝛ stipulat si in libello petit sibi restitui p
certi cōdictionē ex mutuo succubit:qr illa nata nō fuit: vñ
dz concludere in certi condictione ex stipulatione sm Pe.
cōcor.j.de nouatio.l.cum essi. ¶Jbi.ꝛ sequatur stipulatio
scz inutilis. ¶Jbi.a naturali obligatiōe.sub audi.et ciuili.

sed hic appellat naturalē:qr ex naturali actu numeratiōis
descendit Dy. ¶Jbi.ꝛ cogit eā patrono cedere.actiōe mā
dati vel ngocioꝝ gestoꝝ.vt gl.dicit. Et sic est hic casus qō
qualitas cōcernens personā cōtrahentis:in eadē persona
intelligit repetita:vnde si procurator agit vt ꝓcu.in pn.li-
belli ꝛ in fine cōcludit simpliciter reū sibi cōdemnari:intel
ligitur sibi noie suprādicto. Casus est hic. facit optime .s.
de ꝓcu.l.quacūq; rōne.ꝛ de admi.tu.l.post mortē.ꝛ qñ ex fa
cto tutorū.l.cū post mortē. ¶Jbi.in esse tps vel cōditionē.
subau.virtute repetitionis:iz aliter hic gl.exponat dū alle.
l.interdū. ¶Jbi.personā nunq̄. No.istā singularē doctrinā
qō persona adiecta in vna oratione in dispositione ꝓ aliuz
celebrata nunq̄ intelligit repetita in oratione sequenti. Et
de ista repetitione dic vt ibi no.Bart.qr nihil addo. ¶Jn
gl.nullā.ibi.iz quelita actio extendat. Cōclude ergo q; per
liberā psonā ex actu ciuili:actio iam quesita nobis cōserva
tur:vt in.§.fi.hic alle.ꝛ querit etiā nobis ex vi cuiusdā neces
sarie cōsequentie.sic intelligit.l.cū vnus.in pn.s.de bo. au-
to.iu.pos.sic loquunt oēs.Il.dicētes qō snia lata ꝓ vno qr q;
alijs ꝓdest.sic etiā pōt per liberā personā actiōis qualitas
variari:iz ipsa actio nobis nō possit acquiri.sic intelligitur
l.aut q; aliter.§.j.s.qō vi aut clā. Ytē hypothecaria accesso-
ria similiter nobis acquirit per liberā personā.l.fi.C.p quas
perso. Quod ergo hic dz per liberam personam nobis non
queri intellige per actū ciuilē vt sic naturalē ex cladat.l.j.e.
tit.ꝛ vt patet hic cū de numeratione loquit:ꝛ cū ille actus
ciuilis principaliter ordinat ad nobis acquirendū p perso
nam liberā:alias secus.vt ex predictis apparet. Fallit tū
hec regula.vt no.in.d.l.j.C.per quas perso.dic vt ibi. Et at-
tende qr Bar.dicit hodie hunc.§.fore correctum in ea par-
dum dicit actionem pro vsuris ipsi liberto competere:q
quo patrono quesita est actio ex numeratione:si eius noie
facta fuit etiā ad vsuras ex eius stipulatione queretur per
d.l.fi.C.per quas perso.quod non credo:q; illa in sola hypo
theca loquitur que modici preiudicij est:ꝛ nullū afferre po
test commodū stipulāti cui non debetur sors sed stipulatio
vsurarum grandis preiudicij est:ꝛ ex ea stipulatori afferri
pōt commodum vnde nunq̄ tenui opi. eius. ¶Ultimo op
ponitur q; patrono in casu huius.§.ad sortē actio nō que-
ratur ex numeratione descendens:quinimo nec ipsi liberto
qr hic numeratio nulla facta apparet:sed tantūmodo ap-
paret simplex quedā cōfessio de receptorescripta p grisō-
gonum seruū ꝛ castaldionē dñi suiper quā confessionē non
4 pōt dici agi posse ex mutuo naturali. Alī dixit Spe. † qō
si ex numeratione agitur ꝛ actor ꝓbat mutuū ex confessiōe
c succumbit c.in ti.de test.§.ver.sed pone ego cōtra te. Solu-
duobus modis. Primo qō hic non negabatur numeratio
nem factā esse:ꝛ ista stipulatio est vera:sed diuinationē sa-
pit sm q; ista confessio facta fuit a tertio approbante ꝛ con
sentiente debitore:vt patet in litera. Et ideo sic intelligēdo
5 assumo tibi casum nouum: † q; si notarius debitore appro
bante confitet se pro eo mutuū recepisse per hanc confessio c
nem ꝓbatur numeratio vera ꝛ ex mutuo naturali agi pōt.
Casus singularis est hic. Ubi aūt notarius scribit q; pars
fuit confessa se mutuo recepisse:non probatur numeratio
sed mutuū ciuile tm:nisi addat illa vba ꝛ habuit ꝛ recepit:
vt no.glo.in.l.si ex precio.C.si cer.pet.ꝛ in.l.iuris gentiū.§.
quod fere.de pactis.ꝛ.l.si ex cautione.C.de nō numerata pe
6 cunia. † Nec aūt verba habuit ꝛ recepit bene probant nu-
merationem notario attestante. Secus aūt si solū hoc pars
dicit in sua scriptura domestica:puta q; scribit sua manu se
habuisse ꝛ recepisse ꝛ quod habuit ꝛ recepit.nam inculca-
tio verborū est ꝛ sola probatur confessio.lege gaius.§.fi.s.
de vsu.Bar.hoc multū tangit in.d.l.si ex cautione. Atten-
de etiā q: illa verba habuisse ꝛ recepisse licet sint tpis prete
riti ꝛ pluspq̄ perfecti:tū solum ad tps conditi:in strumēti re-
feruntur. Casus est hic. Et si aliud diceremus nunq̄ posset
debitor probare pecuniā numeratā non esse:q; assumeret
negatiuam non coarctatam loco vel tempore.vnde omnis
testis volens eam probare diceret falsum secundū Jnn.de
cā pos.c.cum ecclesia sutrina.circa medium. Et quia litera
hic dicit personam nunq̄ intelligi repetitā;determinauit
Dy.q; si duo fecerunt inuicē pacem:ꝛ deinde vnus occidit
fratrē paciscentis q; non poterit agi ad penā in stipulatio
ne pacis facte deductā.ꝛ hoc tenet Bar.Sed contra eorū
decisionem videtur casus in.x.col.in ti.si quis interfecit fra
trem fendum amittat.c.vno.

Si ita stipulatus. Stipulatio p̄mitiua
vtilis non vitiatur p
penalem impossibilem.h.d. Concorda.vt.s.eodē.si ita sti-

a ¶Subscribētes se schedulis va-
cuis. Adde bal.i
pe.ffor.in.ij.qō.

b ¶Aut eorū sigilla ponētes. Adqō
Jnnoc.in.c.fi.de
fi.instr. Jnn.in.c.
quorūdā.de solu.

c ¶Succēbit. Adde ad idē Bal.in
c.i.de test.in. viij.
q.idem Bar. hic
aliud si simpliciter mutuū i libel-
lo deducat qr ve
rificaret in cōfes-
sato. Ant. de bu.
in.c.cautio si.ex-
tra de fi. instrumē.
Barto.sentit hīc
in vlti.col.

Universidad de Deusto
Biblioteca

pulatus fuero te sisti.

Si pupillus. Denūciatio q̄ princi palē in mora nō cōstituit: fideiussori nō nocet.h.d.vel sic.Ubi nulla petitio ibi nulla mora.de quo.ſ.de reg.iur.l. nulla.ꝛ ibi p Dy.¶Ibi.post morā.i.post iterpellationē pupillo factā vt cōstituat i mora.Dy.¶Ibi.nec fideiussor.quasi picat nedū ipe fideiussor est in mora:imo nec ipse pupillus. ¶Ibi.ppter pupilli morā.i.iterpellationē factā de pupillo:que tñ eū nō constituit in mora:vt segī Dy.cōcor.ſ.e.l.ſi ex legati cā.in fi.Sed ibi erat plus:q̄ pupillus erat natura liter ꝛ ciuiliter obligatus:ꝛ tū nō constituit in mora:q̄ nō interuenit autoritas tutoris.¶Ibi.esse aūt.diceret aliqs. quid ergo.pdest accipere fideiussorē a pupillo?ꝛ rūdet esse aūt ꝛc.Dy.¶Hi.iij.ibi spāle i pupillo.hec est falsa.¶Hic. ea.ibi vel non est in mora,ꝛ hec similiter falsa.vnde solue qō in contrario committitur pena conditionis euentu:vel ex contractatione more.¶Hosst.ea.ibi.vel ea.Non enim hic fideiussor obligatur in plus:sed efficacius.

1 ☞Alternatiua.in alternatiuis vtrūq̄ est in obligatiōe.

Si duo rei. In cuius psona nō consistit solutio cū ad obligationē adḣcit:ꝛ ei⁹ rei in⁹ qua obligatio alternatiua similiter nō consistit non pōt fieri solutio.h.d.¶†Et not.in alternatiuis vtrūq̄ esse in obligatione.Sed an hoc sit verū in alternatiua summa rū.dic vt hic p Bar.In obligatione generis gñalissimi vel subalterni nihil sed illud intelligit esse q̄ solutio declarabit l.legato gñaliter.de.leg.j.Et cū primo rñso huius.l.cōcor.ſ. ſ.grisogonus.ver.sed qō patrono.Sō aūt dixi de rebus:intellige qñ ambe ad obligationē designant:vt dixi.Sz si ad solutionē lz in vna non cōsistat obligatio:illa tñ solui potest ꝛ erit solūs liberatus.vt.ſ.de sol.l.ſi qs stipulatus fuerit ꝛ.in melle.ſm vnū intellectū:ꝛ sic nō ẜdicit.ꝛ illa est nota bilis.l.ſm vtrāq̄ lec.¶Hosst.eius esse.ibi.iam mortuo.Vel melius etiā ſi alius nō esset mortuus nō posset solui:q̄ stipulātis esse desīt:vt hic.Nō ob.ſ.hic in contrariū allegatus: q̄ loquit in obligatione generis in qua nihil in obligatiōe est sed vnū quodq̄ in solutione ab ipso principio est.hic in alternatiua in qua vtrūq̄ est in obligatione a pncipio.ꝛ ideo ſi ab ipso initio obligatio non consistit:nec in eo vllo modo ex variatione temporis datur potentia soluendi.

§Copulatiua ad veritatem copulatiue requirit vtrūq̄:ꝛ ad veritatem diſunctiue sufficit alterum.

Si quis ita stipulatus. †Ad veritatē copulatiue[a] requirit vtrūq̄.Ad veritatē diſunctiu[b] sufficit alterū.Dy.Et vide p Cy.in.l.cum quidam.C.de ver.sig.ꝛ.ſ.de rebus dubijs.l. is qui.cc.eū.ſ.ita.ꝛ Bar.hic aliquid tangit.

☞Pater stipulat filio q̄ iuris sunt:que pfi q̄ri pōt:filius aūt stipulari pōt patri tam quod iuris q̄ quod facti. Stipulatio facta per patrem filio an ꝛ quando valeat.

Quod dicitur. †Pater stipulat filio q̄ iuris sunt que q̄ queri patri pōt: fili⁹ aūt stipulari pt patri tam q̄ iuris q̄ q̄ fact:.Et hoc dicit tota.l.ꝛ hz materiā satis subtilē.¶In tex.ibi.vtiliter.i.cū effectu.dire cta em q̄rit filio ꝛ illa trāsit in patrē ſm quosdā.qō pbat ex hac lra dū dicit.quasi ipse sibi stipulet lz si pater stipulatus esset q̄sita esset directa sine dubio.Vel dic ſm alios q̄ stipulatur vtiliter.i.cū effectu ex eo q̄ vtilis patri querit ꝛ sine aliqua cessiōe.filio aūt directa q̄ ab hostib⁹ ei⁹ nō separat.ſ. de pecul.l.qō debet.ꝛ de acq.hered.l.placet.de leg.i.l.cū filio. Et huic adheret Ja.de are.¶Ibi.acquiri patri pōt.vt ex cā profectitia vel aduentitia.hodie quo ad vſumfructū ſm gl.hic acgrereꝛ ergo patri vſusfructus i aduētitijs:filio aūt ppietas.Et hoc est verū qñ pater stipulat filio ex cā aduētitia nō vt extraneo penitus:sed ppter bene merita filij:ppter q̄ pmisso:iductus est ad pmittēdū:tūc em stipulatio fundieus esset inutilis.nō em q̄reret pfi:q̄ sibi stipulari no luit:lz totū voluit acqri filio vt bñ merito nō q̄reret filio qꝛ cū voluerit sibi stipulari vt extraneo nō vt filio nulla est ha benda cōsideratio pfis nec patrie ptātis:ꝛ iō stipło est inutilis gl.l.ſi tibi.ꝛ.ſ.pactus.ſ.de pac.¶Ibi aliqñ ſi factū ab ipso filio explicādū.ꝛ subiicit exēplū.Nā ſi stipularet factū explicandū p alū ipſi filio ſi patri illud factū queri pōt nulla dubitatio est:qō tenet vt patet in exēplis gl.ſ.Sz ſi illud factū nō pōt queri patri quātumcunq̄ veniat explicandū p alū:tūc est cōtrouersa.nā gl.iij.hic dicit stip.funditus inutilē.quā Bar.limitat ſi pater fuit filio stipulatus illud factū vt sibi quereret.Sed ſi,nō hoc animo:tūc lz patri acqri nō possit.acquirit faltē filio.l.ſi qs operas.ꝛ.l.seruꝰ.de ope. lib.facit.j.de sol.l.stichū,ſ.quesitū.quē ipse nō alleg.ꝛ.ſ.e.l. quodcūq̄.ſ.ſi qs.ꝛ.C.de pac.cōū.l.pater.ꝛ hāc opi.tenuerunt Ye.ꝛ Jac.de are.p.l.stipulatio ista.ſ.ei q.ſ.e.ꝛ insti. de stip.ſer.ſ.sed cū factū.¶Ibi.inutilis erit stipulatio fundit⁹.tam ẜtum ad patrē q̄ quantū ſm vnū intellectum. Vel dic quātū ad patrē tñ cui nihil queri pōt:sed bñ tenebit quantū ad filiū sicut ꝛ cū ipse stipulat habere licere.d.l. stipulatio.ſ.hi qui.ver.cū vero.ꝛ hoc tenet Bar.¶Ibi.vt tenere ci.ex hoc patet qō ſi filius nudā detentationē acquirit vel simplicē pt item facti enndi ꝛ agendi:ita q̄ nō ſit seruitus vel etiā ſi seruirus predij pleno iure ad filiū ſpectātis nihil patri acquirit.tene menti.Si aūt filius possessionem acquirit bene acquirit aliquid patri.ſ.naturalis:ꝛ penes filū remanet ciuilis:que ciuilis prederit filio quo ad vſucapionē:naturalis aūt patri quo ad fructuum acquisitionē. ſ.de acquirendo rerum do.l.liber homo.ꝛ.l.acquiritur conīuncta.l.j.ſ.item acquirimus.ſ.de acqui.pos.¶Hosst.j.ibi scōm Jo.ꝛ bene.¶Hi.iuris.ibi.puta aliquid dari.hoc em est iuris cum teneatur transferre dominium.Ray.¶Hosst. ea.ibi.l.ſi stip.ꝛ.ſ.eo,l.ſi rem tradi.¶Hlo.eadem ibi.qō ei. ſcz patri.ꝛ sic bene ꝓbat quod possessio quesita p filiū queritur ipſi patri.dic vt.ſ.¶Hlo.eadem ibi vtilis est stipulatio.vt.ſ.e.continuus.ſ.ſi.ꝛ qō ibi not.¶Hosst.ea.ibi.ꝛ hic subſicit.Cum ista gl.concor.l.dōs.ꝛ.l.quodcunq̄.in prin.ſ. eo.in gl.ꝛ.l.ij.C.de contrahē.stipu.Unde concludē ſm hāc gl.qō stipulatio castrensium ꝛ quasi castrensium collata in filium per patrem est nulla:etiā quantum ad filiū de patre em nullum est dubium cum sibi queri non possint:sed eadē ratione etiam cum stipularetur ex causa aduentitia pater filio stipulatio debet esse nulla:cum videatur tunc stipulatus filio vt extraneo:qō tenet gl.ꝛ bene quando stipulatur eidē vt benemerito.vt.d.ſ.ſi pactus.que videtur predictis gl.contraria.Unde distingue tria memora:vt ibi not.scilicet quod †interdum pater stipulatur filio vt extraneo:ꝛ nō tenet.Interdum vt filio:ꝛ tenet quo ad filiū ſi non potest tenere quo aſt patrē:saluo nisi constet qō pater filio soli q̄ri voluerit:qꝛ tunc nō tenet quo ad aliquē.sic intelligit Bar. gl.sequentem ꝛ bene.Interdum stipulatur vt heredi:ꝛ tūc tenet ſi erit heres ꝛ non aliter.Interdum dubitatur qualiter stipulatus fuerit:ꝛ tunc dic vt hic per Bartolum.Ad de quod tunc est vtilis stipulatio quantum ad filiū quādo persona filij ad obligationem adḣcitur principaliter.Nā ſi accessorie nulla est etiam nec qno ad soluendi potentiam. ſ.eo.lege eum qui.ſ.qui ibi,per Cyn.in lege; cum quidam. C.de verb.signi.Item adde hoc in patre legitimo ꝛ naturali aut ciuili tantum.Sed pater naturalis tantum nō potest filio stipulari:cessat enim ratio legis huius.Dubitant Bar.ſi auus stipulatur nepotibus post mortem eius concipiendis:ꝛ dixit stipulationem tenere per legem paulus. ſ.paulus.de bonis libertorum.In contrarium facit quia stipulatio debet fieri per patrem vel auum.hic autem tempore stipulationis non erat auus cum ille adhuc animal non esset.vt lege titius.de ſuis ꝛ legitimis.et.l.j.ſ.ſi quis proximior.vnde cogna. cessante ergo verba legis:ergo ꝛc. lege adigere.ſ.quamuis.de iurepatro.Reliqua dic vt hic per eum.

Tulianus. Licet ynius heredis persona exprimat:oēs tñ tenentur.h.d.Ratio est:qꝛ frustra plona heredis exprimuntur,ꝛ quia forsitan non credebatur promissori heredem existere niſi ynum.vt vidistis in.l.eum qui ita.in prin.ſ.eo.dic vt ibi.

☞Donator an teneatur donatario de euictione.

Qui fundum. Quod solutum est potest peti ſi stipulatori aliquod ius deficiat.h.d.Et hic examinat plene Bar.illam questionē.

†Si tibi rem donaui ꝛ donatarius euincitur de euictione non teneor:nec tu donatari⁹ agere potes:niſi tibi actio cedatur vel concedam tibi omne ius competens mihi pro re hac ꝛ omne competiturum in futurum.ꝛ hoc iure ita cōcesso sufficiat quod donatarius denunciet autori meo.ꝛ ita litimitat ꝛ declarat.l.ſi res.supra de euictiōi.que notabilis est ¶In tex.ibi mandati actio.Fo.adiectum ad solutionem teneri mandati vt restituat quod recepit.Et est verū ſi mādatum ſuſcepit tacite vel expreſſe.sic concor.glo.de quo hic Bar.¶Ibi.protinus rem liberari.Imputet em ſibi donatarius cum non fecit ſibi caueri de euictione:alias autem nō liberare[1] donans:qñ de euictione tenet ex quo donatio a promissione incepit niſi aliter actū ſit.l.ij.C.de euic. dic vt ibi.Reliqua dic vt hic p Bar.¶In gl.i.ibi.quo de euictio.caueri,certe ꝛ in cōtractu donationis caueri dz de euictio.ſm predicta.ꝛ ió Dy.reprobat hanc gl.¶Hlo.ea. ibi.ꝛ.l.ſi rē.Contrariū not.ꝛ male in.l.ſi domus.ſ.j.de leg. j.dic vt ibi per Dy.¶Hlo.ea.ibi.l.elegāter.ſ.non solū.vbi est gl.magistra quando res redditur deteriorata:qd petē dū sit.ꝛ.l.iij.ſ.ſi reddita.ſ.cōmo.¶Hlo.ea.in fi.ꝛ vide.C. ad exhibendū.l.exhibitionis.¶Hosst.ſi.ibi.ex donatione em nō tenebatur.hāc gl.reprobat Dy.vt dixi.Et adde ad dicta Bar.quod dixit Ray.ſcz quod re euicta a donatario donator agit contra ſuum autorē de euictione ſi donauit animo remunerandi:interest enim ſua cū nō ſit liberatus ab obligatione antidoꝛe rem euictam non fore.ſ.mādati. l.idemq̄.ſ.ſi.cum.l.ſeq. Ray.

1 ☞Promittens alium tractare vt filium:non contrafacit ſi eum emancipat vel exheredat.

2 Filiū,q̄ promittit aliquē tractare vt filiū:ad quid teneat.

3 Pater assignando partem filio vt seoꝛsum ab eo habitet non tractat eum vt filium.

4 Clausula,pmittēs manutenere ꝛ defendere quō intelligat.

5 Liga ſi fit inter communitates vel dominos cū pacto q̄ inuicem ſe teneantur defendere.quomodo intelligatur.

6 Emancipari an possit cogi filius inuitus.

Quidam cum filiū. †Promittens aliū tractare vt filium:ſi emancipat vel exheredat cōtra stipulationē non facit niſi specialiter non emancipare vel non exheredare,pmiserit.Sed preteriens non instituendo:vel exheredando:[a] vel eū expellēdo de domo cōtrafacit:ꝛ stipulatione committit.h.d.tota.l.se cundū verū intellectum:ꝛ non est alibi.Et diuiditur hec.l. in partes ſex.Quia primo ponit vnū thema ꝛ duas.q.resultātes ex eo vſq̄ ibi.preterea.Ubi secūda pars principalis in qua ponitur nouū,thema ꝛ vnica questio bimēbris resultās ex eo vſq̄ ibi rūdi.Ubi pomit quoddam vniuersale rūsum ad oīa supradicta:licet gl.hic in verbo in vtroq̄ casu dicat rideri ad primum ꝛ tertiū omisso medio ꝛ non bñ.Et hec tertia dur at vſq̄ ad ver.sed videamus.Ubi reintrat tertiā questionem resultantē ex themate secundo:de qua dicit illa gl.ꝛ bene.Inter dum stipulatur vt heredi:ꝛ tūc tenet ſi erit heres ꝛ non aliter.Inter dum dubitatur qualiter stipulatus fuerit:ꝛ tunc dic vt hic per Bartolum.Ad de quod tunc est vtilis stipulatio quantum ad filiū quādo persona filij ad obligationem adḣcitur principaliter.Nā ſi accessorie nulla est etiam nec qno ad soluendi potentiam. ſ.eo.lege eum qui.ſ.qui ibi,per Cyn.in lege; cum quidam. C.de verb.signi.Item adde hoc in patre legitimo ꝛ naturali aut ciuili tantum.Sed pater naturalis tantum nō potest filio stipulari:cessat enim ratio legis huius.Dubitant Bar.ſi auus stipulatur nepotibus post mortem eius concipiendis:ꝛ dixit stipulationem tenere per legem paulus. ſ.paulus.de bonis libertorum.In contrarium facit quia stipulatio debet fieri per patrem vel auum.hic autem tempore stipulationis non erat auus cum ille adhuc animal non esset.vt lege titius.de ſuis ꝛ legitimis.et.l.j.ſ.ſi quis proximior.vnde cogna. cessante ergo verba legis:ergo ꝛc. lege adigere.ſ.quamuis.de iurepatro.Reliqua dic vt hic per eum.

Tulianus. Licet ynius heredis persona exprimat:oēs tñ tenentur.h.d.Ratio est:qꝛ frustra plona heredis exprimuntur,ꝛ quia forsitan non credebatur promissori heredem existere niſi ynum.vt vidistis in.l.eum qui ita.in prin.ſ.eo.dic vt ibi.

☞Donator an teneatur donatario de euictione.

Qui fundum. Quod solutum est potest peti ſi stipulatori aliquod ius deficiat.h.d.Et hic examinat plene Bar.illam questionē.

†Si tibi rem donaui ꝛ donatarius euincitur de euictione non teneor:nec tu donatari⁹ agere potes:niſi tibi actio cedatur vel concedam tibi omne ius competens mihi pro re hac ꝛ omne competiturum in futurum.ꝛ hoc iure ita cōcesso sufficiat quod donatarius denunciet autori meo.ꝛ ita litimitat ꝛ declarat.l.ſi res.supra de euictiōi.que notabilis est ¶In tex.ibi mandati actio.Fo.adiectum ad solutionem teneri mandati vt restituat quod recepit.Et est verū ſi mādatum ſuſcepit tacite vel expreſſe.sic concor.glo.de quo hic Bar.¶Ibi.protinus rem liberari.Imputet em ſibi donatarius cum non fecit ſibi caueri de euictione:alias autem

male vt.ſ.dixi.Et q̄ teneat etiā in alumno tz glo.in verbo cōmittet.Et idē tz Dy.ꝛ Bar.ꝛ bene lz nō per rōnē illius gl.¶In tex.ibi.vel emancipauerit.an stipulatio,cōmittat subau.ꝛ nō cōmittit.¶Sequit,in litera.cōmittet stipulatio.nō considerato sit filius vel alius:ꝛ ita soluit questio scilicet in ver.ꝛ quid interſit.Jac.de are.¶Sequitur in litera.an possit cōmitti:scz stipulatio predicta.subau.ꝛ dic qō
4 non vt patet in verbo.hoc em patet.¶†Sequit in litera. circa filiū solet facere.p hoc determinat q̄stio quē comes pmiserat manutenere:qꝛ nō tenet comes si non de-
5 fendit eum ꝛ ptegit ad uersus iniurias sibi illatas iuste.†
b Hoc etiā est valde notandū ſi fit liga[b] inter duas cōmunitates aut dnos ꝛ vicissim pmittūt se defendere ꝛ guarēta re vt moris,est.nā ſi vnus incipit sine cā guerrā nō tenebit colligat⁹ dare subsidiū in tali guerra.casus est hic.Ad euitādū tñ scandalū moris est in pactis lige apponere:quod nullus teneat alteri dare subsidiū in guerra noua q̄ inchoaretur p colligatū sine cōsensu aliorū colligatorū.¶Sequit in litera.plane.ꝛ hoc remedio scz ḡrele.¶In tex.ibi.carebit dictus filius exheredatus iuste.ꝛ hic insurgit decisio q̄ stionis burgensis.¶Sequitur in litera.commissa stipulatione.ſ.ad penā.¶Sequit in litera an exheredato.ſ.iniuste.¶Sequit in litera.heres extitisset.ꝛ certe poterit Jacob.de are.Sequitur in litera.an victo.ſ.filio in ḡrela:non tñ ppter ingratitudinē:qꝛ tūc fuisset victus iuste:sed p defectū pbationis,vel iudicis imprudētiam,aut iniuriā ſm Dynum ꝛ Petrū.ꝛ bene sequitur.sed ſi ei.hic,respondet q̄ sicut patri naturali stipulatori pene victo filio in querela nō denegat pene petitio:ita nec eidē filio victo denegat executio dicte pene ex quo extitit heres patri naturali:qꝛ non venit vt filius exheredatus imo venit vt heres patris
a sui:ꝛ erit vt alius ex alia cā.Oportebit ergo q̄ filius heres pbet sententiā latā cōtra eū in ḡrela iniustā.ꝛ sic refricat hic de iniustitia sue:qꝛ venit vt ali⁹ nō vt ipse:alias nō haberet potētiā refricādi:vt.ſ.eo.l.q rome.ſ.duo fratres.¶Sequit in litera.res in extraneo ineptas.Accipe extraneum pro ipso.nā in emācipato nō est inepta exheredatio.nā sibi debet hereditas saltē de iure ptorio:ꝛ hodie de iure ciuili: vt.l.meminim⁹.C.de li.ppte.Itē accipe extraneū pro ipso et nō institutū.Nā ſi fuisset institutus nō esset tūc res ineptā in eū:vt.ſ.de here.instit.l.pater.¶Sequit in litera.nihil fa
cit Jverba stipulationis.exheredādo vel emācipādo.Dy. Et intellige q̄ nō facit Jverba stipulationis qꝛ pmisit eū simplr vt filiū obseruare.¶Sequit in litera.in eo.ſ.patre adoptiuo vel alio ſm verū intellectū Bzo.Sequit in litera.nō fecit.i.nō exheredauit vel emancipauit:lz de domo expulit:vel moriēs pterijt ſm Bzo.ꝛ oīa plana sunt. Hoc allegatur ad.q.de ciuitate que;promittit aliquē tractare vt ciuem:ꝛ postea indicit sibi onera vel collectas.de qua hic per Barto.ꝛ Ja.de are.¶Sequitur in litera.licet supraeuo.ſ.exheredetur vel emancipetur quando est extraneus pro ipso.¶Sequitur in litera.cōmissa.ſi pretereatur vel expellat de domo.ꝛ nō fuerit emancipatus.post emancipationē em licet pretereatur vel expellatur nō videtur quod stipulatio cōmittatur q̄n mutata est conditio hominis recepti per emancipationem factam de iure in filio adoptiuo:ꝛ de facto in nō adoptiuo.Nā dicta promissio de tractādo eū vt filiū intelligitur rebus sic se habentibus.vt.l.qō seruus.ſ.de cōdi.ob causam.Et ideo ſi homo recept⁹ emācipatur de iure vel de facto:vt dixi:lz expellatur de domo aut pretereatur:nō committeretur stipulatio:qꝛ res in eodē statu nō durant.¶In gl.in ver.in vtroq̄ casu.ibi videt coꝛrigere;qō hic dicitur de exheredatione vel emancipatione.ſ.quod cōmittatur stipulatio;ad penam propterea qꝛ non committit secundum Bzo.ꝛ bene:vt patet in glo.magna.¶In gl.in verbo cōmittetur.ibi hoc patet lippis.i. minus intelligentibus.Pe.¶In eadem ibi.l.cū seruus. hoc est falsum:qꝛ in iudicijs stricti iuris alius alteri nō acquirit ratione affectionis:vt.l.ſi ita stipulatus.ſ.grisogo-
c nus.ſ.e.ꝛ.l.auus.ſ.de pactis.niſi sit affectus paternus:vt l.qō dicit.ſ.eo.Et ybi in casu.l.gaius.ſ.sol.matri.Nec ob. l.cū seruus.qua loquitur in iudicijs bonefidei in quibus ppter affectionis vinculū causatū a ſanguine alter alteri querere pōt.vnde solue q̄ nō stipulatur alteri sed sibi penā ſi homo ille nō tractetur vt filius:vñ tenet stipulatio licet eius nō interſit,ſm Pe.ꝛ Dy.†Ultimo hec.l.allegat⁹ per
6 Ja.de are.ꝛ Bar.ſequēte eū q̄ filius pōt cōpelli,[c] ad cōsentiendū emancipari ſe iusta causa ſuadente.Sed glosſ.oēs dicūt cōtrariū.insti.q bus modis ius pa.po.ſol.ſ.ſi.in cor. q bus modis natural es essi.legi.ſ.ꝛ generaliter.Sed ipſi

a ¶Vel exheredā do.Adde doc.in c.quintanallis. de iureiran.

b ¶Si fit liga.Ad de an lige q̄ fiūt inter dnos sint licite vel pmisse.vi de p Bar.in.l.ſi. ff.de colle.illici.i j.colum.

c ¶Filiꝰ pōt compelli.Adō.l.nec auus.C.de eman cip.libe.gl.instit. q.mo.ius pa.pote.ſol.in.ſ.ſi.Saly.in.l.cū constitutio.in fin.C.de testa.,manumiſ. ¶Vide etiā Angelū in.l.ytrū.ſ. eo.,tutu.

dicunt limitari per hanc.l. Si qui tamen vellent respõdere possent: q hoc l. loquitur in filio adoptiuo. Sp i. tamẽ eo rẽ credo verã vt dixi. ff. eo. l. vtrum. Et adde hanc. l. quã per oblitionem non allegauit.

Filiusfamilias. Quãtũ ad acq̃sitionẽ sine inspicit tempus conditionis potestatiue, hoc dicit. cui ob. ff. eo. l. si filius. dic vt ibi.

1 ¶ Interesse. ex q̃libet ẽ fieri nouũ cõtrahitur interesse.
2 Stipulatio semel commissa an iterum committatur.
3 Stipulatio negatiue concepta comprehendit heredem p̃ missoris. licet de eo nulla sit facta mentio.

Si sic stipulatus. Stipulatio semel ꝑmissa si factũ est reiterabile cõmittitur quoties cõtra fiat nisi aliud actũ sit q̃ nõ ꝓsumit. h.d. † Ideo aũt cõmittit pluries: q̃ ex quolibet cõtrafieri nouũ ꝓtrahitur interesse. † Et conclude circa istũ articulũ an stipulatio semel cõmissa iterũ cõmittat: q̃ nõ committit ad illud idẽ qđ principaliter in stipulatione deductũ est q̃ vna. cã in stipulatione nõ plures deducunt. sic intelligit. ff. eo. l. si ita qs. & de hereditate vẽdita. l. vẽditor. ex hereditate. in ꝓn. Idẽ si q̃ramus an cõmittat ad interesse vel penã. sic ad aliud q̃ ad id qđ principaliter in stipulatione deductũ est q̃ factũ est reiterabile: nã tũc impossibile est dictã stipulationẽ cõmitti. & hoc sensit gl. hic. & bñ q̃ si factũ est reiterabile tñ stipulatio est cõmissa ad interesse totale: vt. l. cũ querebat. f. iudi. sol. Idẽ si est cõmissa ad pecuniã appositã loco ꝓtractus: vt. l. si duo. ff. eo. & arbi. secus si pena sit appositа loco interesse. & obligatio primitiua nõ est nouata, vel etiam nõ est apposita pena: sed tantũmodo interesse promissum nã cõmittitur tũc quoties cõtrauentũ est. & ꝓut interest. & non plus: vt. l. si ꝑcu. f. rẽ ra. habe. q̃ in hoc. l. est magistra. Et hoc intellige q̃n nõ apparet actũ an debeat cõmitti semel vel pluries. nã statur semp pacto: vt hic in fi. ¶ In tex. ibi. heredis caput. si habes capit sub au. i. exprimit. & subau. facetum. si vero habes caput nihil subaudias. Jaco. de are. ¶ In tex. ibi. vbi aut si sic volumus. f. nos iurisconsulti. vel verius nos cõtrahentes. Pe. ¶ Sequit in litera. q̃s nõ est verũ. subau. in dubio vt ad primã vim cõtrahentes se voluerint referre. & tõ cõmittit sepius tã p factuꝫ promissoris q̃ etiã p factũ heredis. & oia sunt plana. ¶ In gl. in verbo heredis. in fi. † Ho. bñ q̃ stipulatio negatiue cõcepta cõprehendit heredẽ. promissoris: ly de eo nulla mẽtio facta sit. Et hũc articulũ examinat Cy. ꝑm Pet. in. l. veteris. C. e. Guil. & Jac. hu. discrepant ab eodẽ. Bar. hic aliter dicit. & melius ly plõga verba. Cõclude q̃ stipulatio. & pactũ etiã negatiue cõcepta ligãt. promissoris heredẽ: vt. d. l. veteris. & l. iurisgẽtiũ. ff. eo. & pactorũ. ff. de pac. & l. stipulatio ista. in ꝓn. ff. e. & l. nõ solũ. ff. si liberationis verba. ff. de libera. legata. q. ff. confundit opi. Bui. & Jaco. Et maxime ligat heredẽ in tribꝰ casibus ꝑm oẽs. Primus est si hic agat tacite vel expresse vt hic. & d. ff. eo. pactorũ. Secũdus si ꝑcedit contractus de cuius natura tenet heres: vt. l. empto. & i. fi. ff. de ac. emp. d. l. stipulatio ista. in ꝓn. Tertio si stipulatio esset inutilis nisi ligaret heres. promissoris puta si qs. promisit mihi nõ impedire q̃minꝰ videmiã tollere possim: vt. ff. e. l. si ita. Dicta aũt regula fallit si vbo executiuo adiciat ꝑsona tertia. vt. l. heredi. ff. eo. nos aũt. ff. de pac. Scõo fallit si promissor heredẽ habere nõ põt vt filiꝰ iusto iure: vt. d. l. stipulatio ista. Tertio fallit si aliter actũ est. sic intelligitur. l. qui in futurũ. ff. de pac.

¶ Stipulatio penalis inter sponsos vel eorum parẽtes de nuptiis contrahendis est ipso iure nulla.

Arre date ꝓ dote an possint excedere dotem.

Tria que. † Stipulatio penalis inter spõsos vel eorũ parẽtes de nuptiis cõtrahẽdis est ipso iure nulla. h.d. Idẽ & si inter extraneos strictissima amicitia cõiunctos. de cõdi. & demon. l. heres meus. in fi. hoc tenẽt doc. Et q̃ est cõtra bonos mores vt in litera: ergo nõ firmat iuramẽto. Et adde ad dicta Bart. q̃ ipse dicit sufficere cõfessionẽ arrarũ cõtra cõtinentẽ: qđ nõ credo: q̃ hec cõfessio emanat inter phibitos: nisi interueniat actus naturalis nũeration is: ergo nõ sufficit confessio. C. qui pot. in pig. ha. l. alli duis. in gl. & d. ff. de proba. l. si testamentũ. q̃ optime facit ad hoc. desiderat eũ. l. vlti. C. de sponsalibus. actualẽ numerationẽ arrarũ. vñ non sufficit cõfessio. Nõ ob. l. publia. quaꝫ ipse allegat: q̃ ibi confessio nõ emanabat inter phibitas. Item illa. l. vltima dicit q̃ quicqd est factũ extra diffinitionẽ illius. l. est nullum. Sz diffinitio. l. illius est vt appareat de actuali numeratione. † Item adde q̃ ipse dicit arras nõ posse excedere ẽptitatẽ descriptã dotis. & vbi pos nõ est data nõ posse excedere quantitatẽ descriptã in. l. iubemus. C. de. repu. qđ nõ puto: q̃. l. vlti. cõcedit simpliciter potestatẽ tradendi arras quascũq; & vult eas reddi duplicatas vñ nõ est restringenda ad certam summã: q̃ hoc nõ reperitur. l. caurũ. & verba. l. latissima restringenda nõ sunt: vt. l. quicquid astrin. in fi. prin. ff. eo. & l. in fraudẽ. in fi. ff. de testamẽ. militis. ¶ In gl. in verbo matrimonia. ista gl. in pluribus male dicit: nõ dic vt Bar. Cui etiã adde: q̃ ipse dicit q̃ ab altero ex cõiugibus alteri stipulari nõ põt si matrimoniũ coierint. Istud esse est falsum nisi cũ libidinis cã emanat ꝑmissio: vt dixi in. l. ita stipulatus. ff. si nupsero. ff. e. dic vt ibi. Et adde. l. vir mulieri. ff. de repu. ad finem tituli. Ange.

1 ¶ Dicta in prefationibus intelliguntur in dispositionibus repetita.
2 Repetitio quando intelligatur in prefationibus & dispositionibus.

Jdẽ respondet. † Dicta in prefationibꝰ intelliguntur in dispositionibus repetita. Et intellige q̃n dispositio fit vno cõtextu alias secus. vt dixi plene. ff. de pac. l. itẽ q̃. in fi. Barto. in l. pacta nouissima. & dixi. ff. eo. l. si quis cũ aliter. † Similiter dicta in vltima parte dispositionis intelliguntur repetita in prima vbi prima dispositio nõ teneret sine repetitione. casus est in. l. vxorem. ff. testamento. de le. iij. Ray.

1 ¶ Verbum promisit positum in scriptis refertur ad stipulationem.
2 Presentia an & quando presumatur in dubio.
3 Libris mercatorũ vel scripture priuate an & q̃n sit credẽdũ.

Jdẽ respondet. † Verbũ promisit[a] redactum in scriptis refert ad stipulationem. h.d. Et intellige quando inter presentes
2 scriptura facta est † que quidem presentia in dubio ꝓsumenda[b] est fm Bar. & alios. † Vñ est hic casus ita intelligẽdo q̃ si vnus mercator scripsit se debitorẽ titiꝰ in. xx. marchis ex certa causa iusta que sibi reddere promisit: quod ex quo non reuocatur in dubiũ scriptura ꝓsumitur promisse eidem stipulanti. q̃ tenet mentem perpetuo. & per consequens eidem presenti. ¶ In tex. ibi. literis. non intelligas. i. epistolam sed apodissiam forsan quandam in qua promissio continebatur.

Idem respõdet. Tot sunt stipulationes quot sunt pacta diuersarũ rerum stipulationi subiecta. Et per hunc. ff. declara & amplia ꝓn. l. scire debemus. ff. eo.

1 ¶ Relatiuum quis vel qui iunctũ verbo futuri tẽporis non notat conditionem principaliter.

Si quis ita. Usure que ex stipulatione debent cedunt ex tempore promissionis nõ expectato interpellationis die. h.d. vel sic. Illa verba. qua die petiero. celeritatẽ notãt nõ conditionẽ vel. diem. h.d. & intellige quod non faciunt obligationẽ conditionalẽ nec ꝙ in diem: sicut nec illa verba cũ petiero: vt. l. si. & cum petiero. ff. eod. Importatur ergo necessitas soluendi immediate petitione facta. habebit in locũ purgatio more etiã si esset adiecta pena: q̃ appetitio dies nõ fuerit certa: vnde non ꝓtuit promissor reddere se. puisum: vt dico plene in repe. l. si insulam. ff. eo. † Et
1 no. q̃ illud relatiuũ quis vel qui[c] iunctũ verbo futuri tempꝰ nõ notat cõditionẽ principaliter. Et ita intelleꝛi de hoc in. l. stichus qui meus erit. ff. de leg. primo. ibi per Bar. & in. l. j. ff. de condi. & demõ. & ibi plene per Bar.

Seya cauit. Ad actionẽ cõseruandã cõmititur more purgatio si aduersarij nõ interest & multo post morã ẽctã nõ fiat eius purgatio. h.d. Attende ergo bñ q̃ ex parte actoris vt mora purgẽt ad actionẽ cõseruandã duo copulatiue requirũtur. f. q̃ rei nõ interfuit moꝛã fuisse cõmissam & q̃ nõ multo ꝓst mora purget. Si ergo interest rei quãtuncũq; actor velit illud interesse refundere nõ videt audiendus: & secus sit ex parte rei: q̃ cõtra ipsum stipulatio nõ cõmittit: nisi ꝓstq̃ actoris incepit interesse. & tamen ei permittit purgatio. & sic oportet de necessitate eũ soluere interesse. alias nulla esset equitas purgationẽ concedens. & intellige de solutione interesse ꝑticularis ꝓpter quã euitatur interesse cõmissum totale. et etiã pena. Si eũ soluere interesse totale nõ purgaret mora. & liberaret reus per solutionẽ integri debiti. sic intelligas dictã. l. si insulam. & l. & si ꝓst tres. ¶ In tex. ibi. interꝫ & cõuenit. f. pacto vt glo. dicit & bene. Et no. ex gl. hic

posita id qđ de vestimẽto dicit de natiuitate actionis. de quo vide plene in. l. petẽs. C. de pact. Ho. plene in. l. lecta. ff. dicebã. si cer. pe. ¶ Sequit in litera. nõ esse preciũ. Aliqd ergo fuit inceptũ solui añ diẽ: vñ non mirũ si admittit hic purgatio ad actionẽ cõseruandã: q̃ & ad eam acquirendã admitteret ex quo acquisitio cõditionalis nõ erat nec pẽdebat a cõditiõis implemẽto. vt. l. seruus. ff. seruꝰ. ff. de sta. libe. no. gl. in. l. si intra. e. ti. Qui ergo dicũt ad actionẽ ꝙser uãdã simplr admittipurgationẽ more doceãt. Ego ei igno ro nisi cũ actor aliqd incipit facere vt hic: tñ ꝓpter autoritatẽ glossarũ in hereo op. cõi. in. d. l. si insulã. q̃ ad actionẽ cõseruandã admittit purgatio: ly nil fuerit inceptũ aũ terminũ. ¶ In tex. ibi. si nõ multo post. Ho. q̃ dicit si: & sic cõditionaliter cõcedit potẽtiam purgationis: scz si non multo post offerat nec mulieris gcõ interfit. quocũq; ergo illoꝛũ deficiat nõ poterit mora purgari: etiã interesse refuso: vt ff. dixi. & in hoc discrepo ab opinio. aliorũ. ¶ In gl. in vbo interesse. ibi. nec his sit ꝓtesta. hoc falsum in casu huius. ff. q̃ litis cõtesta. nõ dz actori esse nociua: vt. l. aliam. ff. de noua.
1 ¶ Promissio de non alienando non impedit translationem dominij.
2 Sta. q̃ bona immobilia non possint alienari inter viuos in forensem quid operatur testatoꝛ contrarium. iubente.
3 Pactum de non alienando quid operatur.
4 Alienare phibitus an possit alienare in ecclesiam.
1

Ea lege. † Promissio de nõ alienãdo non impedit translationẽ dñij: sed stipulatio ad interesse cõmittit. h.d. Fallit in alienatione irreuocabili: vñ impedit manumissio. & in sacrũ dedicatio. C. si mã. ita fuer. alie. l. ea qdẽ. Idẽ fallit si stipulator retinuit aliqđ ius in re: vt. l. ff. C. de iure emphy. Et est casus singularis in. l. si credidoꝛ. in fi. ff. de distrac. pig. put est ibi litera negatiua nullas esse vẽditionẽ: ly gl. in. l. ea. C. de cõdi. ob cãm. intelligat illũ tex. in oppositũ q̃ vẽditio sit aliq̃ & dominiũ trãsferatur. Sed nõ dicit bñ q̃ litera pisana est negatiua. Cõsiliũ autẽ vt impediat trãslatio dominij contrahentiũ pacto: vide p Bar. recitantẽ opi. doc. in. l. absenti. ff. de do. Adde ad dicta Bar. † Si statutũ phibet in nõ subiectis ex titulo inter
2 viuos alienari bona stabilia & testatoꝛ iubet heredẽ vẽdere nõ subiecto fundũ an heres possit ad vẽdẽdũ cõpelli: & si vẽditio fiat an dominiũ trãsferat. de q̃ dic vt no. Dy. ff. de leg. iij. l. ꝙsidẽ. ff. agriplagã. habes gl. ordinariã in. l. estimatione. ff. de rei vendi. Hãc. q̃ ꝑsequit plene Jo. an. in addi. Spec. in tit. de rerũ permu. & ibi refert decisionem Oldr. & Ja. de but. qui hãc. q. disputauerũt. † Itẽ q̃n sit pactum vt nõ alienet. gl. vt de cetero cõmu. nõ stant. colla. v. ¶ In tex. ibi. in id q̃ eius interest. No. ergo q̃ si fit alienatio cõtra phibitionẽ solũ ad interesse cõmittitur stipulatio: dominij aũt trãslatio nõ impeditur vt dixi in summario. cõcor. d. l. ea. l. cõiuncta gl. sua. ¶ In gl. ibi. etiã curare debuit. arg. ff. eo. l. in illa stipulatione p te. & ff. locati. l. in. l. Dy. ¶ Sequitur in gl. ibi. vñ etiã si testatus decedit. nã videt eum cõstituisse. ff. de iure codicil. l. cõficiunt. Ja. de are. ¶ In ea. ibi. & frater ei succedat. cõmittit: vt. l. codicil. ff. matre. de leg. ij. Et hoc tõ q̃ nominatim erat facta phibitio de eo: alias nõ cõmittereꝛ stipulatio ex quo venit vt veniens ab intestatoꝛ vt. l. cũ pater. ff. cũ inter. de le. ij. & de le. iij. l. pater. ff. iul. agrippa. Et hoc est vtile ad. q. de q̃ p Bart. hic. Cui adde gl. notabilẽ & magistrã q̃ est in. l. quẽadmodũ. C. de agri. et cen. li. xj. q̃ videtur cõtrariari in vno pũcto. gl. l. vnice. C. nõ licere habita. metropo. li. xj. dũ allegat. l. si qs inq̃linos. de le. j. ¶ † In ea. ibi. q̃ ecclesia est de suis. dicit Dy. illud est
a verũ q̃n facit se monachũ: alias secus. extra de pbatio. c. in ꝑsentia. Ri. aũt dicit q̃ nõ habeꝛ loco filij. & de. q̃ vide plene p Bar. de leg. ij. l. si ita qs. ff. Et cõclude q̃ in casu huius. ff. nõ admitteꝛ ecclesia si lex, cõuentionis fuisset vt non posset in ecclesiam determinatã alienari. Sed si prohibitio fuisset facta vt nõ alienareꝛ simpliciter in ecclesia: tunc in trãdo monasteriũ alienare phibitus nõ cõmittit stipulatio q̃ ecclesia venit iure legitimo. Sed si nõ intraret ly simpliciter instituereꝛ ecclesiã stipulatio cõmitteꝛet: vt patet ex ꝓdictis. ¶ In eadẽ gl. ibi. edictis prohibeat frandem. q̃ in instituente nõ est. ¶ In ea. ibi. & ff. de acquirẽ. re. domi.
b l. qđã ibi. loquitur cũ prohibitio sit a. l. quo casu dominiuꝫ nõ trãsferturᵇ titulo singulari sed vniuersali. Adde cũ non phibetur alienatio sed contractus an transferat dominiũ quod no. Bar. in. l. non dubium. C. de legibus.

Filia que. Transactio facta de vna re ex vna cã petita non impedit agentẽ ad eãdẽ ex alia causa. h.d. Et sic est hic casus contra opinio. Hugo.

1 ¶ Paria sunt dicere duos solidos: vel. cxiiij. denarios.

Si sub vna. Variatio nois inter stipulatorem & reum stipulationem nõ vitiat si de corpore cõstat. h.d. † Et iste text. cõtinue allegatur quod tantũ est dicere duos solidos quantum. cxiiij. denarios.

Si qs viam. Si ante rem perfectam deduci tur ad casum a quo non potest incipere stipulatio vitiatur. h.d. De hoc per Dy. in. c. act. legitimi. de regu. iur. in. vj. per Bar. Jeod. l. si pluribus. ff. si placet & ibi dicam.

1 ¶ Interroganti est respondendum statim: alias stipulatio est nulla.
2 Absoluere excommunicatũ an possit quis ante & post terminum absoluendi.

Continuus. † Statim debet respõderi interrogãti nõ in terueniente actu contrario: alias stipulatio nõ tenet. h.d. ¶ In text. ibi. quo minus: id est in ꝑsentia: vt. C. de leg. l. si. in ꝓn. l. gl. aliter hic dicat & nõ bñ: nisi subaudias in ea quod intellexit etiã de presentia et q̃
2 non fuit facta diuersio ad alia extranea. † Hunc text. alle. Inno. de rescrip. in. c. ab excõicato. in prima columna. q̃ si alicui datur potestas sub cõditione absoluendi ab excõicatione si excõicatoꝛ intra tantum tempus nõ absoluerit: & excõicatoꝛ dicat ante lapsum tempus q̃ non vult absolueꝛe: incontinenti alius potest non expectato termino. ꝓ hoc facit quod no. glo. C. vnde liberi. qui se patris.

Si hominem. Dissensus in corpore vitiat stipulationem. h.d.

1 ¶ Stipulatio de dando certo loco quid comprehẽdat.
2 Arbitrari debet iudex fm vulgares habita consideratione temporis & personarum.
3 Ambasiatoꝛes nunis delicate icedẽtes sũt reprehẽsiõe digni.
4 Lucrum de futuro quomodo probatur.
5 Ambasiatoꝛes debent habere salariũ ꝓ rata ꝓ tempoꝛis.
1

Cum ita. † Stipulatio de dando certo loco continet tempus quo promissoꝛ possit ad
2 locũ congrue peruenire & in incertis nõ certis locus est cõiecturis. hoc dicit. ¶ In tex. ibi. i. ad virũ bonũ. † Ho. vbi cunq; dicimus ad virum bonum recurri intelligitur. i. ad iudicem. de quo dic per Inno. de rescrip. c. presenti. facit. ff. de solu. l. vir bonus. Arbitrari autem in dicꝫ debet secundũ vulgares habita semper consideratione personarum & tẽporis: non fm dietas a iure ciuili introductas. de quibus loquitur. l. j. ff. si quis cau. misi cum de vulgari consuetudine in loco non constat: vt no. Jo. an. in. c. cupientes de elec. li. vj. in verbo commode. ¶ Sequitur in litera vt reprehensione dignus appareat. † Ho. contra ambasiatoꝛes qui ni
3 mis delicate incedunt: hi enim sunt reprehensione digni. ff. de pig. ac. si seruus ibi no. ¶ Sequit in litera. cuiusdã cõditionis homines solent &c. vide Jo. monachi extra de regu. iur. in generali. lib. vj. † Et hunc text. alleg at Bar. qua
4 liter probari potest quod talis mercatoꝛ tm̃ fuisset lucratus cum tanta pecunia. & ad suaꝫ doctrinã recurri hoc anno Florentie. in. Dominj Pazini de Strozis. ¶ Sequitur in litera. quod potest soluere. intelligẽ sine periculo creditoꝛis & offerendo loci vtilitatem: vt. ff. e. l. qui rome. in ꝓn. cõiuncta. l. acceptã. C. de vsuris. & l. si soluturũ. de sol. ¶ Sequitur in litera. nullus est coniecture locus. † dixit Gui. de
5 suza. per hunc text. q̃ si ambasiatoꝛes maturius sunt reuersi non debent habere salarium totius tẽporis ꝓ quo creati fuerunt sed ꝓ rata tantum. ¶ In tex. ibi confestim obligatus est. Non videtur ergo q̃ ante obligatio nata fuerit ex quo dies erat tacita: quod an sit verum: vidistis in. l. interdum. ff. e. Bar. plene. in. l. ita stip. ff. eo.

a ¶ Nõ habeꝛ loco filij. Adde Joã. de ligna. l. c. raynaldus. de testamen.

1 ¶ Edificare qui promittit intelligitur congruo tẽpore.
1

Item qui insulã. † In edificando sintel ligit modus cõgruus. & qui edificare non incipit ad interesse particulare tenet & potest mora purgari. h.d. iste text. satis notabilis. ¶ In gl. in verbo. festinare. ibi. cum illud dictum est. hoc autẽ presumitur dictum si promissoꝛ erat ignarus talis magisterij: vel etiã quãtitas edificij erat ita grãdis q̃ nõ est verisimile ꝑtes magisterio solius promissoris cogitasse: vt. ff. de solutio. l. inter artifices. ¶ In gl. id tãtũ estimet. f. anincõtinenti cũ quis est negligens inchoando committatur stipulatio ad interesse ꝑticulare. de q̃ dic vt vidisti i. l. cũ stipulatꝰ sim mihi a ꝑculo. ff. e. Et adde q̃ Bar. decidit q̃ si est

b ¶ Dñiũ nõ transfert. Adde. l. pe. C. de rei vendi. l. traditiõibus. C. de pa. Jason. in l. si ex supplicatione in. j. not. ff. de acqui. poss.

Universidad de Deusto
Biblioteca

pmissa pena: nihilominus pōt agi ad interesse particulare: vbi non sperat nouatio per cōmissionē pene. qđ nō credo q̄ loco totalis interesse pena intelligit apposita: quam ptes voluerūt semel cōmitti nō per successiuas vices: vnde nō est recedendū a. l. cōtractus quā habuit in initio: vt. l. insulā. ff. eo. ¶ In gl. in verbo liberet. ibi. si stipulatorū nō interfuit. mirū videtur istud. nā tex. presupponit hic stipulationē cōmissam ad interesse pticulare. & gl. hic dicit morā purgari si actoris nō interest. Preterea stipulatio facit di nūq̄ cōmittit nisi stipulatoris interfuit: vt. l. ū. §. si qs insulā. ff. de eo qđ cer. loco. añ ergo q̄ interfuit stipulatio non est commissa: vñ frustra de mora tractamus: q̄ nulla est mora: post eā cōmissam immediate succedit obligatio ad interesse. ergo sūr non poterit mora purgari pm hāc gl. q̄ actoris interest. Hoc aūt omnino falsum probat hic ita aperte sicut in alia parte iuris. Solue q̄ gl. intellexit q̄ nō potest mora purgari si actoris interest. subaudi: nisi illud interesse solu̇atur. nā nunq̄ esset purgationē admitti nisi interesse refuso. Et si dicis interesse refuso nō erit purgatio more ſ solutio debiti. Respōdeo q̄ refusio interesse particularis operat absolutionē ad interesse totale: & eo modo pena si qua cōmissa erat. & hoc ex pte rei. Et in extraiudicialibus vt ex pte rei vel ex parte actoris: dic vt dixi in. l. si insulam.

1 ☞ Difficultas prestationis non vitiat obligationem: ſ impossibilitas.
2 Obligatio an impediatur nasci difficultate prestationis.

Illud inspicitur. †Difficultas ſ statio nis nō vitiat obligationē: sed impossibilitas. h. d. Et Bar. hic examinat puctos quatuor: satis plixe. Cui adde vnū q̄ casus cōtingēs in psona debitoris obligati in gñe vel ad dandū nō excusat debitorē a mora: & per cōsequēs nec a cōmissione pene. ſ: & maxime si ille casus cōtingens naturalis non fuit: vt. l. ad dic. §. eo ibi casus. secus si cōtingat in psona creditoris: vt. l. labeo. §. de nau. feno. Sed si debitor erat obligat⁹ ad factū: tunc casus excusat eū: vt. l. ū. §. 1. §. fīqs cau. & l. si vehēda. §. penulti. §. ad l. rho. & maxime si fuerit casus cōtingēs vt ibi. non ergo incurrit tunc mora: & per consequens nec pena que solū committi; poterat ex mora. secus aūt si committi poterat ex solo conditionis euentu. argu. C. de cōtra hen. stipula. l. nuda. Et diuide hunc. §. vt Barto. qui sequitur diuisionē Dyni. † Item adde quia Bartol. dicit difficultatē prestationis expressam impedire obligationis ortū per. §. loca. instit. eodē. qđ reputo falsum omnino, finge esſ notorie mendicū & ab amicis omnibus destitutum p mittere mille marchas auri: dicemus ne obligationē non nasci. Absit. casus est hic dū indifferenter loquitur. nō ob. §. loca. & §. e. l. liber homo. §. fi. q̄ ibi non erat difficultas ſ impossibilitas ꝓpter locū. que quidem impossibilitas facta ab angustijs temporū ꝓpter locum reddit dispositionem stricti iuris inutilem vt ibi: sed non dispositionem bonefidei: vt. l. in insulā. §. j. §. loc. nec quasi bonefidei: vt. l. si mihi & tibi. §. si quis seruos. pm verum intellectū. §. de lega. j. Item adde q̄ dicit Bart. difficultatē dandi non excusare debitorē a mora: q̄ fallit in obliga. dādi pecuniā vel alind in genere quando qs nō est obligatus ad dari simpliciter: sed cum poterit: vel cū cōmodum sibi erit. exemplū notabile habes. §. de neg. gest. l. dinoſtrio. no. j. de verb. sig. l. nepos pculo. Reliq̄ examina vt hic per Bar. que tibi recitāui.

1 ☞ Facere qui non potest per se debet facere per alium.
2 Seruire per substitutum an & quando quis possit.
3 Fendum guardie vel castaldie quod dicatur.

a ¶ Seruire p substitutū. Add⁹ gl. in. l. si qs excepti. C. de mu. & hon. Bart. in. l. nemo est qui sciat. ff. de duob⁹ reis. spe. i titu. de sala. in. §. vtrū. versic. qđ si doc. Jo. an. in regula q̄ p aliū de reg. iur. lib. vj. in mercu.

Habeo. †Qđ promisſor nō pōt facere p se debet facere p alū. † Et adde hic ad dicta Bartoli q̄ vbi qs pōt seruire per substitutū a semp substitutus dz esse approbatus saltē p bonū virū: alias nō admittit. Et nota hoc ꝫ doctores per substitutū seruire volētes. p hoc do tibi casum in. l. si qs vxor. C. de murilegulis. li. vj. Facit. l. arbitro. & l. si ab arbitro. §. q̄ satisfda. cog. Jtē adde q̄ dz semp seruire p substituto tutū suo periculo. vñ si faber seruiret per substitutū vitio operis vel magisterij edificiū forsit ruineret: periculū esset substituentis quātūcunq̄ substitutus esset approbatus. casus est. C. de decuri. l. nullus. la. secunda. li. x. nec mirū q̄ nō plus fauet operis substituti q̄ substituentis: ergo &c. vt. §. loc. l. maritus. Jtē adde q̄ dixit Bar. reprobādo Jac. de bel. q̄ si aduocato dat feudū ꝓpter patrocinū pstandū illud nō trāsit ad heredē aduocati: qñ est feudū guardie castaldie eo qđ concedit ob certā mercedem. † Hoc etiā non videtur verum: quia tūc appellat feudū guardie castaldie qñ hoc expunitur in concessione vel quando seruitium consistit in guardia aut in eo quod directe congruit castaldioni: vt hic probatur in. c. l. de feu. guar. castal. an. & col. Et etiam cum ista gl. decidit: licet per modum arguendi.

1 ☞ Vendere vtam publicam vel locum publicum an possit ciuitas.
2 Impossibile censetur quod non potest fieri absq̄ dispensatione.

Cum quis. Non sufficit de facto fieri ad penē cōmissionē. ad hoc allegat. de hoc vide ad treb. l. lucius. §. tres heredes. C. de trāſac. vbi pactū
1 vide Cy. C. si manu. ita fue. alt. l. eā quidem. ¶ Bart. etiā hic declarat: an ciuitas possit vēdere vtam publicā vel locum
2 publicis vsibus deputatū: & tradit formā. dic vt in eo. † Et no. ex isto tex. impossibile reputari qđ fieri non pōt absq̄ dispensatione. de quo in. l. apud iul. §. fi. de leg. j.

Si vt aliquid. Jurisdictio ſ sultus hic docet formā stipulationis penalis cū obligatio primitiua affirmatiua, aut negatiua est. h. d. et istud sit pro summario in terminis.

1 ☞ Stipulatio an & qñ prouideat omnibus heredibus.
2 Stipulatio facta per patrem an & quando & quomodo acquirat filijs.

Preterea. Iste. §. est subtilis & hz pulchrā materiam: quam Bart. hic examinat p quatuor puncta. breuiter. h. d. † In stipulationibus dandi non potest stipulator vni heredum insolidum puidere q̄ omnibus acquiratur: in stipulatiōibus faciēdi secus. h. d. Et intellige quando factum est indiuiduū nec mora erat adhuc cōtracta ita q̄ nō succeſſisset obligatio ad interesse. ¶ In tex. ibi. sed necesse est omnibus acquiri. No. quod dicit necesse & q̄ dicit omnibus. vnde licet illi, vni non acquiratur totum cui stipulator voluit acquiri: sed queratur ſ tū pro hereditaria portione: tamen pro reliquis partibus stipulatio non erit inutilis: imo acquiritur coheredibus & cum effectu exactionis: sed nō ad commodum eoꝝ: quia si quid exegerint tenentur refundere coheredi cui defunctus stipulatus est: vt. j. dicā. ¶ Sequit in litera. & vnius persona cui soli acquiret. & ipso iure alijs nihil ex quo erat stipulatio facti indiuidui. Nā satisfactum est stipulationi de toto. ¶ In gl. magna ibi. vel melius. imo peius. vnde tene opi. Joan. quod ad exceptionem querendam vni heredū puideri pōt. vt. l. qui in futurū. §. j. §. de pactis. & l. auus. hic alleg. l. auus. §. de pactis do. & l. idē. §. fi. §. de pactis. vbi est casus optimus & ei soli exceptio acquireretur & alijs nihil ipso iure: licet gl. j. dicat q̄ acquirit ipso iure: sed nō cum effectu: & male. Ratio antē quare ad excep. vni potest prouideri: est q̄ pacta liberatoria quo ad acquisitionem nullam habent certā neq̄ determinatā formam acquisitionis & non aliter vltra secundū Pet. Sed pacta obligatoria habent formā vnicam a iure traditā: qđ transeant in heredes pro hereditarijs portionibus vbi obligatio est diuidua & trāsitoria ad heredes: vñ illa forma pacto priuatorum non leditur: merito necesse est quod omnibus acquiratur: vt patet in litera. ¶ Sequitur in gl. sed tñ obstat exceptio. hoc est falsum: quia imo coheredibus competit ius exigendi ſ exactum teneantur restituere coheredi per acti. fami. herc. vt. j. patet. ¶ Sequitur in glo. sed inefficaciter hoc est falsum: vt. §. dixi: q̄ imo coheredibus exceptio non queritur ipso iure. nō tñ credas quod ab illis possit exigi portio hereditaria contingens heredē cui testator est pactus de nō petendo: ſ glo. dicat contra & male in. l. auus. C. de pac. secundū Pet. ¶ Sequitur in glo. vel acē. fami. herc. ſ. percipiet. Bar. hoc negat nisi appareat quod stipulator illi heredi voluit prelegare. respōdet ad. l. filie. fa. her. quod ibi in tenuerit tradition: sic nō ob. Tu tene glo. ſ. etiam alio non apparente. Non ob. responsio Bart. quia loquitur eo casu acquisitio inter vinos erat prohibita: & sic contra. l. merito nihil operatur perseuerātia volūtatis nisi intervenerit traditio vel quasi: vt. l. papi. §. de donatio. inter virum & vxo. & l. donationes. C. de dona. inter virum & vxo. & l. secunda. C. si qs alteri vel sibi. & l. j. C. de castren. pecul. li. xij. hic autem acquisitio non est vni heredum per. l. interdicta. ſ. d. l. ei nō
2 assistit. vt. l. stipulatio ista. §. alteri. §. eodē. ¶ Conclude ergo quod contrahendo vni heredum testator non promittit circa dari vel circa fieri quando factum est diuiduum. Sz heredi promisso queritur tunc pro hereditaria portione: alijs queratur pro residuo si interest: exactum antē refundet coheredi per iudicii famil. herc. Et si coheredum non interest nihil queratur eis: puta, quia nō intererat factum fieri in loco: q̄ locus nō erat eoꝝ. Jn stipulatione facti indiuidui q̄rit sola heredi, puisio & alijs nihil ipso iure etiā si interest: q̄ stipulatio insolidū effectū habuit quo ad psonaz puisi sup toto. vñ idē dicas etiā in stipulatione dādi ſ cui ad personā, puisi obligatio insolidū esset quesita aliquo casu de quo Bar. hic ponit exemplū. Ad actionē vero querē dā pōt vni soli, puidere & alijs nihil acquirit ipso iure. Jn vltima volūtate sine dubio ad sui cōmodū tñ, puidere potest prelegando. grauare autē eū nō pōt in specie hereditaria nisi pro parte: scz hereditaria. vt. l. si fundū. §. si libertus & l. hmōi. §. stichū. de leg. j. saluo nisi onus annexū nō possit impleri in parte: vt. l. cū quasi. §. si plures. §. de fideic. liber. Jn gñe aūt sine dubio pōt: vt. l. cū ab vno. §. de leg. ij. cōiuncta gl. sua quā no. Et predicta oia intellige cū stipulato: sciebat se plures alios habituros heredes. Si esſ credebat solū nominatū sibi heredē futurū semper prouisio & grauamē ad oēs & ꝫ oēs heredes cōmittitur. l. tale pactū. §. fi. §. de pac. & §. eo. l. eū qui. §. te & titiū. & l. eū q̄ certarum. ¶ In gl. vlt. in pan. ibi. & est ratio. hec ratio nō est generalis: & ideo rōnē assignat: vt Bar. hic ponit quam recitaui.

1 ☞ Debitor promittens soluere tempore nundinarū nō potest conueniri nisi transactis nundinis.
2 Soluere promittens vsq̄ ad nundinas an possit conueniri prima die nundinarum.

Tum qui. †Qui promisit soluere tēpore nūdinarū nō pōt cōueniri nisi nūdinis trāsactis. ¶ In tex. ibi. certarum nundinarū gl. exponit de vercellēsibus & ferra-
2 riēsibus. † Sed quid si promisisset dare vsq̄ ad nundinas: an prima die nūdinarū possit cōueniri. videt q̄ nō cū illud vsq̄ possit intelligi inclusiue & exclusiue: vt. l. veteribus. §. de pac. Cōtrariū no. glo. instī. de inutī. stipu. §. pe. no. illaz.

1 ☞ Variatio an & quando admittatur in electionibus.
2 Variare non licet cum electio trahit ad se executionem.
3 Variatio vt non possit fieri quid sit agendum.

Cum pure. †Jn alternatiuis si rei est electio a lege tributa quoties voluerit potest variare. h. d. Ratio: q̄ intelligit attributa sibi p futurū indicatiui qđ est volā. Jdē ergo si potētiā habuisset eligēdi ex cōuentione p dictū verbū volā: q̄ expressio per eū modū p quē inest nihil operat: vt. l. ū. de leg. j. hz gl. vlti. hic
2 pm vnā opi. tenuerit ſ & nō bñ. † Et concludo q̄ cū electio trahit executionē ad se nō est licitū variare: vt. l. statuliberū. §. stichū. de lega. ij. & l. hmōi. §. stichū. de leg. iij. l. fideicō. §. sic fidei. de optione lega. l. apud aufidiū. vidimus in. l. fīqs stipulatus sit stichū aut pāphilū. §. e. Ubi vero executionē nō trahit actor habēs potētiā eligendi a lege vel p verbū volā mutare volūtatē nō pōt post litē cōtesta. q̄ & ea electio est pfecta cū qñ ꝫ erit cōtestādo litē: vt. l. iij. §. idē scribit. §. de peculio. Sed si habebat potestatē p verbum volo vel nullā hz potētiā variādi facta electione & per cōsequēs nec libello, pducto: vt dicta. l. si qs stip. Reus vero si habuit potestatē ionē a lege vel p verbū volā quousq̄ soluat hz potētiam variādi: & p cōsequēs eligēdi. nec obest sibi litis cōtestatio añ sniam: q̄ ipse nunq̄ elegit cōtestando. & ió si reus semel elegerit vel bis nō variaret postea: sicut nec actor, variat litē cōtestando qui semel elegit offerēdo libellū & ꝫ eōdē litē cōtestādo. Et ista est opi. Bar. quā ipse fundat p. l. si mulier. C. ad velleia. Et hoc i obligatiōe alternatiua. Sz sīnū est in obligatione: alterū in solutione: dic vt hic p Barto. & plene dic vt. l. si insulā. Et legit iste. §. duobus modis. Uno modo q̄ totū loquat in. pmissore: & tunc intelligit finis q̄ reus habebat potētiā eligēdi p hoc verbū volo vel nolo: ió non pōt volūtatē mutare: sicut nec stipulator. Secūdo q̄ loquatur p̄incipiū in reo: finis in actore: & hoc tz Pet. & Jac. Et tūc est sensus q̄ siue stipulator habeat potētiā eligēdi per hoc verbū volā siue p hoc verbū volo nō mutat volūtatē quoties sibi placet. Sed primo casu vsq̄ ad litē cōtesta. Secūdo casu nō expectat cōtestatio: q̄ p primā electionē precluſit sibi viā. Et semper intellige q̄ vbi electio bina pcessit: nunq̄ variari pōtnec per actorē nec per eū: vt hic per Bar. Et est opi. sua valde no. cui ob. tex. hic dū dicit q̄ reo licitū est variare, quoties voluerit. vñ de sui natura impor-
tat successiuas vices plurimas nedū duas. §. de eden. l. vbi exigit. §. hec vox. Et ꝫ eū facit. §. e. l. q̄ ex pluribus. vbi litera dicit volūtatē pmissoris pēdere donec solueret. ergo mi-
lies licitū est sibi variare: alias nō pēderet vsq̄ ad solutionē. facit cōtra eū ne variationū infinitas possit cōtingere.

3 ¶ † Glo. dat hic remediū vt variari non possit. & aliud remediū tradit in. l. si qñ. §. heres. §. de leg. j. hec autem remedia nō essent opportuna si nō liceret amplius & bis variare. Quare cōclude qđ nisi emanet preceptum ptoris vt debeat reus eligere: millies poterit variari p iura supradicta secus si emanauit preceptū ne sit eluſorium: vt. l. si pretor. §. de iudi. Et hoc casu dico opi. Bar. verā nec eū aliud sensisse. Non ob. de ſle. iij. l. fideicō. §. si quis. & q̄ ibi ex numeratione semper inferebatur, nouum grauamē: hic autem nō. Non ob. l. si mulier. C. ad vell. q̄ ibi non erat variatio: sed eiusdē renunciationis bina cumulatio. Nō ob. C. ne in vna eademq̄ cā tertio li. pruo. quia ibi similiter non erat variatio sed erat cumulatio perfidie contra res ter iudicatas q̄ nō permittitur vt aliqs sit litium finis. ¶ In glo. in verbo expresse. ibi. si denunciauero. subau. litē contestando cōtra te debitorē. nam ex tunc non habes potētiam soluēdi adiecto: vt hac gl. sed citra litis contestationē: hz millies protester adiecto vt nō recipiat: & debitorem ne soluat nihil operatur prestatio: vt. j. de ſol. l. verum. ¶ In ea. ibi. sic in sententia arbitri. Jstā glo. nunq̄ plus aduerti. Nam non calūniādo eā decidit expresse q̄ si arbiter in sua sententia condemnatoria dedit tempus legale ad soluēdū qđ hz illud inesset tacite: tñ non hz locū purgatio more: qđ declaro plene in. l. si insulā. §. e. dic vt ibi. ¶ In ea. ibi. nō est vis. Ratio pm gl. est: q̄ electio secū trahit executionē. & est optima rō: sed nō est ſgialis pm Pet. vt pt̄z in legato rei aliene: & tñ non est locus variationi post electionē. vnde dixit Petr. q̄ nō est: quia vltime voluntates non debent pendere. & illud tene.

1 ☞ Defensionis natura indiuidua est: ideo non sufficit pro parte defendere.
2 Euictio ad hoc vt possit emptori competere quid sit p eū agendum.

Tamen causa. †Heredes vēditoris debēt defendere: & aliquo ipsoꝝ deficiente stipulatio cōmittitur contra oēs & pro hereditaria portione. h. d. Vel sic. Defensoris natura indiuisa est: & ideo nō sufficit p
1 te defendere: qn cōtra omnes stipulatio cōmittatur. h. d. ¶ † Jn glossella. ij. ibi. i. denūciandi. ſ. qđ ſlis mota est et p
2 talē: & ex tali cā: & ideo emptor eos requirit vt liti assistant. C. de euic. l. empti actio. Unde dixit Bar. eo. ti. & ea. l. q̄ est necesse copiā libelli litis in publicā formam dari vēditori: vt sic eidē cōstet de litē: & nulla possit prætēdere ignorātiā. quod credo verū si venditor ignorat litē: sed ei ſcīti talis nunciatio non est necessaria. ſ. litis mote: sed bene est necessaria illa particula q̄ veniant ad assistendū liti: & ad defendendum eam: & ideo ego saluo glo. j. §. de actio. emp. quam vbiq̄ Bar. reprehendit. ſ. q̄ etiam vēditori scienti litē mota non est facienda denūciatio. Dicit enim verum gl. q̄ nō est necessaria denunciatio litis mote. per regulā eū qui certus de reg. iuris. in. vj. & de peti. hered. l. item veniunt. §. petitam. sed bene est necessaria alia clausula qđ vēditor vel heres eius veniat ad litē defendēdā. ¶ Ultimo limita hāc l. in obligatione de euictiōe ciuili. si emptor est pretoria nō oēs heredes tenētur: sed solum cōtra facientes vt. §. ad. l. fal. l. pena les. §. iul. dixi in. §. cato. ¶ In gl. fi. idi sed nō oēs exigūtur imo quilibet exigitur pro parte eius quod prestādum est: sed necessitas defensionis quemlibet tenet insolidam. Ja. de are. & hoc tene.

1 ☞ Clausula generalis relata post plura singulariter posita omnia sigillatim intelligitur expressisse.
2 Clausula iurans omnia suprādicta vera esse & non cōtrafacere &c. quid operatur.
3 Paria sunt aliqua & apparre ex figura & imagine verborū: vel ex verbis: & sub verbis aliquid contineri virtualiter.

1 **Puribus.** †Clausula generalis relata post plura ſ singulariter posita omnia sigillatim intelligit expressisse. h. d. Et ideo si minor iurat se maiorem: sed non tā-
a gīt scripturas: & post iuramentum multa singulariter pro-
3 mittit. & in fine subiicitur clausula generalis in qua corpo-
a raliter tactis scripturis a iurat omnia suprādicta vera esse contra ea non facere vel venire repetere intelligitur singuriter q̄ corporaliter iurat se esse maiorē. facit. §. eo. l. titia. §. fi. & de do. can. mortis. l. senat⁹. §. fi. ¶ In text. ibi. proprijs.
3 No. q̄ dicit. pprijs. Et no. qđ dicit. j. q̄ res sunt. quia & paria sunt aliquid apparrere ex figura & imagine verborū vel ex verbis & subverbis aliquid contineri virtualiter. Et hoc no. ad illud qđ dixi in. l. si ita stipulatus. §. grisogon⁹. §. e. l. q̄ scriptura tertii subscripta manu debitoris hz executionem paratam: sicut si tota manu sua debitoris scripta esset. ¶ In glo. j. ibi. vel sol. vt ibi fortius. facit contra. j. de no-

a ¶ Tactis scripturis. Adde glo. in verbo tacta. in cle. j. de here. gl. i vbo tactis. i cle. vni. de iurein. gl. i. c. j. i. §. ité sacra. de pa. iur. fir. in vsi. feu. doct. in. c. ego. ff. de iurein. doc. in. c. quoties cordis oculus. j. q. vij. & doct. in. c. fi. de iura, calumnie.

Universidad de Deusto
Biblioteca

na.l.fi.in fi.sed sol.vt ibi. Et est ille casus not.an stipulatio nouans sit vna:an intelligantur plures vt erant nouate.

De hac stipulatione.

Verbum distributiuum tpoū:z eadē oratione verborū bis appositū inducit plu ralitatē stipulationū.hoc dicit ꝺm intellectū meū quē ꝺedi tibi in l.stichū.§.stipulatio.§.e.dic vt ibi. ¶ In tex.ibi. iuratū fuit.nō sine cā:q; si nō fuisset nisi vnū distributiuū: fatū fuissent variātes:q; casus est in dicto.§.stipulatio.Sꝫ duplicatio distributiui dedit materiā variādi.q̄ variatio isto.§.decidit quē reputo singularē. ¶ In gl.in verbo sum marū ibi.forte male.imo bene.Nō ob.Hūc:q; hic fuit duplicatum verbū distributiuū vt dixi in intellectu meo.

1 ¶ Stipulatio deducta ad eum casum a quo non potest incipere vitiatur.fallit vt.j.

2 Vendens fundum non propalata debita seruitute tenetur empto ꝛi ad interesse.

Et si placet.

1 †Regula:qō vitiat stipulatio deducta ad eū casum a quo non pōt incipere.fallit in tribus casibus hic expressis.h.d.Et istud brocardū vt refert Cy.expedit in.l.si gaudētius.C.de contrahē.emp.hoc idē examinat.Ꝺy.de reg.iur.c.actū. alias factū li.vi.z silr succincte cōcludēdo.z ibi etiā per Joā.an. istud idē Bar.hic examinat per quatuor cōbinationes ꝗs recitabo verbo.Adde duas cū defectus supuenit rōne forme:ppter quā actus nouiter esset formādus: esset nullus sine ea.z hoc casu cōclude nunc̄ ꝺispositionē pfectā vitiari:nisi in.l.aliud expresse inueniat statutū.vt.l.iubemus.in fi.C.de test.Sexta z vltima cōbinatio est cū supuenit defectus mixta cōsideratione cause efficiētis z passiue: hoc casu dispositio vitiat.exēplū in eo qō legat seruo alieno:ipse eū legās est cā efficiēs:seruus est recipiēs:z sic cā passiua si ipse idē redimit seruū legatū est pro nō scripto.tex.est in.l. si in metallū.vlt.rūfo.§.de his q̄ p nō scri.ha. ¶ In glo.in verbo nō pōt ibi.l.paul⁹.vbi nō firmat ex postfacto actus minus legitime de quo vide plene per Ꝺy.in.c.nō cōfirmatur.dic vt ibi. ¶ In gl.inverbo stipulatio.ibi.§.ecōtrario. Sol.vt hic p Bar.cōcor.cū Ꝺy.in.d.c.actū legitime. ¶ In gl.in verbo cōfirmat.ibi.in vēdendo fundū retinuit.qd aꝫ habēt reticuit z bñ.quidā habent retinuit z silr bene: non tamen quātū ad casum huius.§. †Sed cōclude q vēditor qui seruitutē fundo ꝺvendito debitam tacuit vtoloseꝫ emptor tenetur ad interesse ratione doli.vt.l.in vendendo. hic allega.Prout vero habes retinuit:cōclude qō ex quo seruitus est amissa non potest decetero conueniri vt eū cōstituat:vt.l.corruptionem.C.de pfufru.

Seruus.

Facultas eligēdi coheret pso ne:iō nō trāsit de filio vel seruo in patrē vel dñm.h.d.vidistis in.l.si ita stipulatus fuero.in prin.§.e.ad principiū tituli. ¶ In glo.iij.in fine.ibi.nā z ibi in legato in quo nulla versat opa serui vel filij:merito seruus vel filius non optabit sine iussu patris vel dñi:vt.l.iul.hic alleg.hanc rationē ponit glo.in l.si vxorem.C.de cōdi.inser.Et ex hoc no.limitationē pulcherrimā ad.l.qō seruus.§.depo.j.de solu. l.quod seruus. Ex contractu eīs serui monachi ꝛ filij soluit eis:vt dictis ll.sed non ex legato.per.d.l.iul.quod nota.

1 ¶ Autoritas patris nō sufficit ad obligandū pupillū.

2 Filiusfami.obligatur ex omni causa absq; consensu patris preterq̄ in voto q̄macedoniano.

3 Filius nō liberatur a patria potestate propter etatem decrepitam patris.

4 Autoritas patris an z quando sit sufficiens ad obligandum filium.

5 Pater an z qñ possit cōstituere procuratorē in causis filij.

Pupillus.

1 †Patris autoritas nō sufficit ad obligādū pupillū:pubes aūt obligat sicut paterfami.h.d.Hoc aūt fallit in macedoniano et voto:vt in glo. ¶ In tex.ibi recte stipulari:id est ex stipu. obligari cū autoritate tutoris:vt bona sit aduersatio sequētis casus. ¶ In tex.ibi.obligari.obligatione volūtaria: et p quā nihil patri possit accrī:alias secus.vñ adit filius pupillus hereditatē autorāte patre.vt.l.fi.§.j.C.de bo.q̄ libe. z iudiciū agitat eo cōsentiēte.ea.l.§.necessitatē. Probat etiā primo in.l.si infanti.C.de iure deliber.vbi ergo patri nihil acquirek ex cōditionis actu:nō posset pupillus autore patre hereditatē agnoscere:qñ tūc nō est administrator legitimus:z iō tūc pūidē ꝺū est de curatore hereditatis.vt ea.l.§.sinaūt recusante. †Et nota tu inuenis:filiūfam.ex oī cā obligari absq; ꝺsensu paterno preterq̄ in macedoniano z voto:z ideo statuta italie cōiter ꝺisponētia contrarium repugnant iuri cōi z stricte interpretanda sunt. ¶ In gloss. in verbo pupillus.ibi.cū in sexagenarijs z in centenarijs.

3 †Etas ergo decrepita filiū non liberat a patria potestate. z raro inuenies gl.ita loquentē:lꝫ probetur ex ratione lite re.institu.quibus modis ius patrie pote.sol. †Et cōclude q vbi pater sit legitimus administrator vel esse possit in expeditione actus q per filiū celebrat nunc̄ eius autoritas est sufficiens ad filiū obligandū.quod tenet Bar.hic z bū.

5 †cui adde singulare dictū Innocē.dicentis in.c.accedens de procurato.q̄ etiā eo casu quo pater est administrator legitimus non potest cōstituere solus procuratorem ad lit. exercitium si filius excessit infantiam:quod est ;mirū: imo dicit requiri consensum filij:qō non credo per.l.j.C.de bo. mater.saluo nisi forte intelligas ipsum qñ litigaret de propria pietate nuda.tene menti perpetuo.non habes alia.

Si ita stipula.

Licet in rūsione non fuerit adiecta psona adiecti ad solutionem nō vitiatur stipulatio.h.d. ¶ In gl.in verbo solnitur.ibi.si in responsione.hec vera:nam persona nō intelligitur repetita.vt.§.grisogonus.§.eodem.

Si inter eos.

Difficultas expressa in stipulatione vtili faciēda non vitiat:nec ob ei defectum stipulatio valida impeditur.h.d.

¶ Finis tituli de verborum obligationibus.

¶ Repetitio.l.sciendum.ddñi Angeli de Perusio.

1 ¶ Notarius potest scribere instrumentum suimet cōtra semet:sed non ad sui commodum.

2 Notarius an possit scribere quod iudex commisit sibi examinationem testis.

3 Epistola missiua an probet fideiussionem:z quid probet.

4 Scriptura priuata sine die z loco an probet.

5 Visus appellatio refertur ad visum corporeum et intellectualem.

6 Testis deponens sic fuisse factum vel dictum suo visu vel suo videre vel sibi videri:an probet.

7 Fideiussio quomodo probetur.

8 Fideiussor conuentus potest excipere fideiussionem nullā quia non constat de debito principali.

9 Presumptio iuris z de iure est quoties lex aliqd psumit:z super illo presumpto vltra procedit aliquid statuendo.

10 Instrumētū vel tenor instrumēti an z qñ possit reprobari.

11 Stipulatio quomodo probatur.dicitur.j.

12 Subhastatio non presumitur nisi probetur.

13 Solennitas intrinseca presumitur:extrinseca non.fallit in vtraq; vt.j.

14 Litis contestatio si reperitur in actis sed nō apparet qualiter:quid iuris.

15 Rogitus notarii an z quando presumatur.

16 Usurarius non presumitur cautionem prestitisse cum testatus est.

17 Sententia in qua dicitur viso libello visaq; litis conteka. an probat omnia,ista in processu.

18 Nuncio referenti se citasse creditur:sed non creditur si asserat habuisse commissionem de citando.

19 Notario asserenti de premissis constare publico instrumēto per eum alias recepto an credatur.

20 Verba enunciatiua notarij an z qñ probent.

21 Verbum promisit prolatum in instrumento vel a teste qd importat.

22 Minor iurans non contrauenire ratione minoris etatis: quid operatur renunciatio.

23 Mulier non presumitur renunciasse velleiano : nisi fit de eo certiorata.

24 Subscriptio facta schedule vacue nihil operatur in preiudicium scribentis.

25 Presumptio quid z quotuplex sit.

26 Presumptio iuris an q̄ possit reprobari.

27 Presumptio iuris z de iure que dicatur.

28 Presumptio facti est violenta:potest tamen reprobari.

29 Presumptio hominis recipit probationem in contrarium.

30 Appellatio non presumitur in scriptis facta:etiam si notarius dicat:nisi appareat.

31 Animal vēditum si intra triduum moritur presumit mortuum infirmitate precedente venditionem.

Sciendum.

Sciendū.

Sub vno instructu verborum loquitur:z ideo diuisionē nō recipit.Jac.but.Bene cū hac l.concordat insti.de fideius.§.fi.ad literam vñ bene cadit bononiense contrariū cū in iure ciuili nil debeat esse supfluū.Sꝫ sol.q diuersitas materie desiderat repeti idem multoties. C.de rapt.virginū.l.j.C.de episcopis z cleri.l.raptores.l.si qs mihi cōscribendo.C.de episco.z cleri. Jaco.but.in.§.ḡbus.in prima cōstitu.C.Summarius intellectus.§.ex notabilib? apparebit. ¶ In tex.si quis scripsit.Dyn.intelligit in publica scriptura:q;forte scriptor notarius erat.z ita intelli-
1 gēdo est hic casus exp̄ssus †q̄ notarius pōt scribere instrumētū suimet cōtra semet.idē habes in dicto.§.fi.idē est in l.impuberē.§.penul.z fi.j.de falsis.ad sui aūt cōmodū non: vt ibidē.z ió practicat q̄ notarius actorū nō scribit manu sua delegationē sibi factā a iudice aut ab altero habēte potestatē delegandi. Limitat hoc Bar.verū si scriberet commissionē sue vniuersalis iurisdictionis quā diceret sibi tributā:secus si scriberet vnū articulū:puta q̄ iudex cōmisit sibi potētiā examinandi testes vt ipse notat in.l.ex snia.§.
2 de testa.tutel.tene mēti. †Jo.an.in suis mercurialibus. de regu.iur.c.cū quidyna via.discurrit h.c.q.an notarius possit scribere q̄ iudex sibi cōmisit examinationē testis.in q̄dā q̄stione q̄ fuit disputata padue refert qō nec etiā scribere pōt vnū articulū forte cōmissum.videt Hostien.in.c.qñ cōtra falsam de.pba.in.ij.col.Snia Bar.videt verior. naz scribere pōt notarius se rogatū de instrumēto vno a partibus:ergo eodē modo a delegāte q̄in ope est:z ideo notarij actorū tanq̄ rogati scribūt z in publicā formā reducūt;citationes relationes licētias de citādo z reliqua singularia acta iudicij.vt in.c.qñ Sfalsam.z ibi p Jnno.de pbatio.C.
3 de re iudica.l.gesta.cū silibus.Dixit Bar.q̄ instrumētum sue pcuratiōis nō scribit notarius.vt.l.ij.ff.de stipu.seruo. dic vt hic z ibi. †Potest intelligi hec litera q̄ scribit in epistola quā trāsmisit z psentata fuit ei ad cuius cōmodū ptinebat:tūc nō est dubiū q̄ lꝫ nō ꝺbatur fideiussio p epistolā tñ retro Scta.pbat:vt hic.C.de vsur.l.j.z.§.depositi.l. publia.§.fi.de pac.l.epla.z.l.ēptor.§.luci⁹.depo.l.lucius.j.
4 de fideius.z.ff.si cer.pet.l.lecta. †Potest etiā intelligi q̄ scripsit in apodissa:que silr datur a parte parti:videt q̄ probat fideiussionē iam factā cū scriptura priuata sit sufficiēs ad pbandū cōtra scribētes.l.scripturas.C.q̄ po.in pig.ha. de quarū scripturarū priuatarū substantia non est necessaria appositio diei.l.cū tabernam.§.idem quesyt.de pigno. no.gl.in dicta.l.scripturas.Ja.but.in prima consti.plus tenet q̄ scriptura vitiatur carens die z consule:sed nō; dispositio in scriptura redacta q̄ aliter pbatur.sic intelligiturdictus.§.idē quesyt. Prius dictū placet.Fallit in corpore q̄
5 bus mo.natu.effi.legit.§.quantū.col.vj.vbi ꝺe substantia priuate scripture dies est. ¶ In text.videri:id est psumi seu intelligi.nā hoc verbum visus referi nō solū ad visum corporeū sed ad intellectualē q̄ pregnās est significatum eius.j.de iniur.itē apud labeonē.§.si qs sic fecerit ꝛc.de in lit.iuran.l.videamus.de lega.ij.l.si titio.la.ij.z ibi Bart.et Cy.in.l.testiū.C.de testi.vbi cōprehendit omnē sensum corporeū:z p cōsequens auditū gustū tactū z odoratū. Vñ in ḋiuina scriptura Exodi.ij.sic inquit. Cunctus aūt populꝰ videbat;voces z lāpades z sonitū. Luce.ij.psal.qō gustate videte z psallite. Spec.in tit.de teste.§.j.ver.itē qō nō peribit testimoniū de visu. Jo.an.multas cōcor.allegat in addi.suis.z ideo si testis interrogatus de eo qō cadit in gustū vel auditū vel aliū sensum ḋixerit vera esse q̄ vidit probat optime.nā ꝺz accipi illud vidit,pro sensu in quē cadit
6 factū de quo queritur.si aūt nō diceret qō vidit:† sed diceret sic fuisse factū vel dictū suo visu vel suo videre vel sic sibi videri:tūc nō ꝺbat q̄n ḋubitative loquit:tūc z cā dicti ꝺz cōcludere necessario.extra de pba.c.in presentia.z dicta l.testiū. Fallit si id de quo interrogat nō cadit in sensum testis:nisi quatenus percipit per rationē.ex exēplo si obstetrix testificatur suo videre mulierē esse pregnātem.tex. est in.l. j.ff.de ventre inspiciē.z ibi per Bart.lꝫ ḋoubitative loquat z non vtatur his verbis.q̄ ergo dominū non cadit in sensum testis ex eo:q̄ cause per quas q̄rit dominū directo nō cadūt in sensuꝫ eius.merito si testis diceret vidi titiū dñm nihil ꝺbaret:q̄ dñium non videtur sed viderent rōnes z esse acquisiti dominū.z hoc tꝫ Jnn.extra de testi.c.cū cām ij.col.Eodē modo dixerunt quidā q̄ si testis dixit q̄ vidit titiū per stipulationē p̄mittere seio q̄ nihil ꝺbat:q̄ stipulatio nō videtur nec auditur:sed bene audit mutuus ser-
mo interrogationis.z rūsionis:z ideo ꝺz dicere q̄ audinit titiū interrogantē z seium rūdentē.hoc modo ꝺbat stipulatio.z hoc tenuit Bar.Spec.cōtra q̄ imo pbat stipulatio.in titu.de teste.§.j.versi.sed nunqd.Sententia;Barto. placet.nā cū stipulatio sit nomē verū non spectat ad testē iudicare sed de sensu suo ꝺponere ex quo pōt facit.j.eodē l.stipulatio ista.§.hi quoq;.Si aūt iudex vel arbiter iudicat sibi videri titiū ꝺbere vel nō ꝺbere;sufficit.vt.§.de arbi.l.qd tū.§.si arbiter.de lib.cau.l.diui fratres. ¶ In text. oia solēniter acta.hec solēnitas est in ordine z in facto. In ordine q̄ pcedere ꝺz interrogatio z rūsio cōgruēs sequi z nō ex interuallo. In facto q̄ inter psentes z seinuicē exaudiētes vel per se vel per verū interpretē.vt.l.j.§.fi.§.eo. Interdū tñ cōtrahit fideiussio sine rūsione mera z sufficit tacita turnitas interrogati.vt.l.cū ostendimus.§.fi.ff.de fideius. tut.z tūc tanta verborū solēnitas non presumit necessario q̄ nō expedit.vel forte,etiā presumitur vt res sit magis in tuto.vt.l.quoties in actis.de reb.ḋub.de reg.iur.l.quoties §.idē sermo.z.l.in obscuris.C.de ḋo.l.sancimus.§.si qs aūt ex hac ergo. ¶ No.q̄ solēnitas intrinseca p̄sumit.z ad hoc allegatur. ¶ Secūdo no.q̄ scriptura fideiussionis enūcia
7 tiua presumptiue pbat oia solēniter acta. ¶ †Tertio no ta q̄ scribēs se fideiussorē vel in instrumēto vel in epla seu apodissa pti psentata z tradita fatetur se fideiussisse solenniter:z per cōsequens se verbis obligasse,put oportet : nā fideiussio verbis cōtrahitur.l.j.§.fatis acceptio.§.eo.l.blāditus.C.de fideiusso. ¶ Quarto no.q̄ ad positionē verborū ponitur ois positio ordinis que sequitur ex verbis.vñ cū ḋico stipulatio:ḋico verba quibus cōcipitur.ḋ.l.v.§.stipulatio.§.eo. ¶ Venio ad glo.expeditis textualibus. Et eā ḋuido in partes tres. Nā primo format vnū Sūū ḋe.l.cū de indebito.in fi.ff.de proba.z illud sumit ex versicu.intellige.Secūdo aliud ḋe.l.quecūq;.in fi.de publi.z illud sumitur ex versi.lꝫ 2tra.Tertio aliud de ḋicta.l.quecūq;.z illud sumit ex versi.etiā hec.l.hꝫ locū.Scōo loco querit de vna q̄stione ibi.an admittat probatio.Tertio z vltimo,sumit argumentū vnū ex hac.l.ibi.itē no. ¶ Expe diui gl.recitādo in voce nunc apostillemus eā z queramus quedā ex gl. ¶ In glo.ibi.sic in illa charta ꝛc.hoc est falsum.nā in vna charta;pōt esse ꝑmissio debiti principalis:z in alia pōt cōtineri fideiussio cū tā obligationi psenti q̄ future possit accedere fideiussor:sm Ray.Bar.z Ꝺy.in.l.stipulatus.§.ad hiberi.j.de fideius.Nō credo mētē gl.fuisse cōtrariā:sī hāc sc; q̄ nisi appareat de ḋebito principali psenti vel futuro nō pōt apparere de fideiussione:tūc apparet vbi in vno eodē instrumēto,cōtinetur obligatio principalis p̄sens vel futura z etiā fideiussio.Ideē etiā si in alia charta appareat de ḋebito principali cui potuerit accedere fideiussor. Idē si in nulla alia charta;cōstat de ḋebito principali:sed in instrumēto faciente mētionē de fideiussione saltem causaliter fiat mentio de ḋebito principali.sufficit enim hoc inter easdem partes.vt.l.optimam.C.eodē.z ibi Jacob.butri.
8 q̄ de ista enunciatione elegantia verba ḋicit. †Et pro hoc iam obtinuī qō fideiussor ex sua fideiussione cōuentus excipere potest contra agentem fideiussionem nullam: quia quic̄q̄ nō ḋocetur de ḋebito principali. Et eodem modo q̄ alium promisit indemnem conseruare excipere potest qō principale ḋebitum non subsistit:lꝫ iuuare se poterit actor si in instrumento fideiussionis vel cōseruationis saltē enūciatiue fiat mentio de ḋebito principali. ¶ In eadē glo.tu ḋic vbi.eo;qō hec presumptio;est iuris tantū nō aūt iuris z de iure:q̄ tunc non admitteretur pbatio in contrarium. vt.l.fi.C.arbi.tute.z.C.ad vell.l.antique.saluo nisi p cōfessionē partis.vt in corpore de equal.ḋotis.§.sinautem mulier.in versi.scriberet.z nō est alibi. Idē tenet Cy.C.de ḋonat.ante nup.aut.sed iam necesse.Jac.butri.cōtra in.l.sine
9 possidetis.C.de pba.prima vera. ¶ † Est aūt ꝑsumptio iuris z de iure quoties,lex aliquid presumit z super illo psumpto vltra p̄cedit aliquid statuēḋo:vt plene no.Jnno. in.c.pe.seu fi.de presump.in glo.j.magna.z ibi ponit exemplū.z ibi etiam per Joan.and. ¶ † Sed tūc quero an admittatur probatio tam contra tenorem instrumenti q̄ cōtra p̄sumptionem resultātem lex eo.gl.tangit in.l.reos.§.j. j.de ḋnob.reis.Contra ipsum autem,tenorem conclude qō per indirectum admittitur semper probatio:quia tūc instrumētū allegat falsum:ergo ꝛc.C.de falsis.l.vbi.z est tex.
10 in.ḋ.l.optimam.in fi.Sed si non allegat falsitas instrumēti tunc contra eius tenorem non admitteretur pbatio nisi per instrumētum quando in scriptis ḋispositio emanauit: sed si non in scriptis tūc sic,vt nota.in ḋicta.l.testium.et.C.

Universidad de Deusto
Biblioteca

de non nu.pe.l ghaliter.z ibi Cy.z Bar.tenent.Tūc aūt di
positio emanat in scriptis;cū agit inter ptes z nō aliter te
neat nisi scriptura inde fiat.vt.l Jctus.C.de fide instrumē.
z no.gl.insti.de lite.obli.circa principiū.instrumenta ergo
hodie inter ptes minus legitime nō significant rē gestā in
scriptis:ſz scripta ad perennē memoriā.tex.est de pig.l.cō
11 trahik.cū cōcordā.ibi allegatis in gl.fi. ¶† In ea.ibi.nisi
interrogatio z rñsio sit.hec duo nō sufficiūt ad stipulatio
nē.pbādā:imo plura regrunt:vt dixi in tex.z inter cetera
regrik q p verba cōgruentia z cōia interrogatio facta sit:
videlz ptes paciscank q p vnā zifrā intelligak interrogatio
z de certa summa:z p aliā rñsionē nō esset ɔcta stipulatio.
vt dixi.ſ.e.l.i.z hoc tz gl.instit.eo.ſ.vtrū aūt.q̄ gl.singula.
est.¶ In ea.ibi.emptio pōt esse de facto.p cōsequēs ibi de
solēnitate extrinseca.z hoc sentit gl.hic.z in.l.q̄cūq̄.in cō
trariū allegāta.vñ ɔcludit gl.q̄ solēnitas intrinseca pſumi
tur vt hic extrinseca nō:vt ibi.z hoc dicit verū.Est solēni
tas intrinseca illa quā pnunciatio sermonis necessario in
cludit:vt hic.z instī.de fideiuſ.ſ.fi.Que aūt nō intercludit
ſz potuit adesse z abesse illa dicit extrinseca.vt.o.l.q̄cūq̄.z
ibi p Ja.butri.Glo.no.in.o.ſ.fi.insti.de fideiuſ.dicit q nō
pſumit intrinseca:q̄ est pars dispositionis.vñ q dispositio
nē nūciat totū dicit.z p cōsequēs qualibet ptē totius.sed
huic Jdicit qō habet.C.de fide instru.ciure haste fisca.l.i.li.
x.vbi solēnitas extrinseca istaꝝ q̄ regritur in dubio pſumi
tur.Quidā reperiēdūt illā gl.si ita sensit z bñ.sed tueri po
tes eam q̄ in scriptis fiebat mētio de actis dispositiue nō
enūciatiue.z hoc credo verū.Jtē obstat instit.de Jhē.emp.
ſ.pciū.nō tñ emptio vel venditio nisi sit pciū.tñ si reperia
tur in aliqua scriptura q titius vēdidit seyo fundū nō pro
pterea pbak vēditio ex quo de;quātitate nō ɔstat.Secun
do hic loquik in solennitate formali q̄ vniformis est:ibi in
materia z difformi.nā pcia rerū difformia sunt z variātur
ſm hoīa z ſm volūtatē Jhentiū.vt.l.pacta cōuēta.de ɔtra
hen.emp.ad.l.falci.l.pcia re.Et sunt tāte autoritatis sub
hastationes pdicte q̄ nemo pōt dicere se deceptū vltra di
12 midiā iusti pciī.casus est in.l.i.C.de pred.curi.lib.x.† Et at
tēde bñ q̄ lz in scriptura vēditionis ɔtineank verba factis
subhastationibus ɔc.tñ nisi de illis appareat earū nō fit p
batio etiā inter ptes:puta si fiscus minor vel ecclesia vēdi
dit z in instrumēto cōtinek habito tractatu subhastationi
bus ɔc.nā cū ille subhastationes tūc interuenire nō potue
rūt nō pbat tale instrumētū etiā inter ptes sicut nec instrz
ſnie in quo dicik facta litis cōtestatio oblato libello ɔc.vt
no.Jnno.de offi.deleg.c.cū in iure perit°.de pba.q̄ ſ falsam.Nec obstat q verba enūciatiua inter ptes pbāt.vt.o.
l.optimā.z ibi plene p Jacobū butri.C.de iure delibe.l.cū
aligs.q̄ illud est verū q̄ enūciatur tale qd super quo par
tes sibi ipsis preiudicare possunt:z ideo verba enunciatiā
na confiniū plebatuū non pbant ipsos fines nec contrahē
tes de finibus potuerunt disponere.z ad concor reducunk
l.optimā.z.l.cum aligs.¶ Adhuc obstat q̄ presumāk solē
nitas extrinseca.C.de peti.heredi.l.ſi filiº.no.in.l.q in alie
na.ſ.de acqui.heredi.facit.ſ.de;ysur.l.cū de in rē verſo.C.
de pact.l.ſi certis annis.Solu.q̄ diuturnitas tpis in.o.l.ſi
filius.que singularis est.z in.o.l.qui aliena.ſ.j.faciunt pre
sumi solēnitatē extrinsecā.tene menti.Eodē modo potes
rēspōdere.l.cum de in rem verſo.z.l.ſi certis annis.Iſ in re
petitione quam feci Bononie aliū intellectum dederim.o.
l.cū de in rē verſo.z bonū z no.ſ.vt non ibi longeua prestā
tio obligationis preambule pbationē inducat sed solum
qualitatē ius.nam ibi agebatur de in rē verſo z pbabāt
diuturna prestatio vsurarum quas deberi non negabatur.
hoc solū erat in controuersia an dōs de in rem verſo:q̄ vsu
rarū prestatio pbabatur longo tēpore:z facit ac si ſors in
rem domini exposa esset.z iste est intellectus meus subtilis
z pulcher super cuius veritate q̄ plures doctores post meū
recessum repetendo illā.l.pluries variauerūt.tu supra qd
13 iuris sit cogita.¶† Ex pdictis aūt duas elicias regulas:
vnā affirmatiuam:aliam negatiuam:z exceptiōes ab eis.
Affirmatiua est q̄ solēnitas intrinseca presumitur:vt hic.
z instī.de fideiuſ.ſ.fina.Fallit in solennitate intrinseca ma
teriali ꝓpter difformitatē eius.insti.de cōtrahen.emp.ſ.
pciū.Regula negatiua est q̄ solēnitas extrinseca non pſu
mitur.vt.o.l quecunq̄.Fallit ſi solēnitas interuenta instru
menti dispositiue cantat.nam tunc q̄ presumitur p instru
mento.C.de proba.l.cum precibus.cum suis concor.ſtādū
est ei.sic intelligo gl.in.l.j.C.de fide instru.z iure haste fisca.
li.x.z est reprobata cōmuniter illa gl.sic ītelligo opi.Bzo.
positā in.l.in patres.in glo.ſi.de pauile.credi.dū dicit q̄ dō

asserenti non legitime facta incumbit onus probandi eo
q̄ presumunt ōia solēniter acta.cui cōtradicit Joā.ibidē
motus:q̄ probatio negatiua p rerū naturā est impossibi
lis.l.actor.C.de pba.intelligo etiā Jo.ſensisse cū de solēni
tatibus extrinsecis cōstat pſumptiue p verba dispositiua
14 instrumēti cui stādū est.vt.o.l.cū precibus.¶† Nunc aūt
q̄rendū occurrit qd si de solēnitate extrinseca instrumētū
dispositiue cantat si illius solēnitatis forma non est vnifor
mis nec de forma nihil notarius attestak.exemplū.si instru
mentū dicit tali die z hora partes litem cōtestate sunt.nō
aūt dicit negādo vel affirmādo cū vtroq̄ modo possit cōte
statio fieri ſm Jo.an.in.c.i.de lit.cōtesta.no.Bar.in.l.j.C.
de lit.cōtesta.qualiter presumimus litē cōtestatā an affir
mādo vel negando.Spe.in ti.de litis cōtesta.ſ.j.versi.qui
dā aūt lecta petitione.referendo dicit q̄ Bononie in pala
tio fuit cassata q̄dā ſnia.z quicqd factū erat ex hoc.et ita
decidit Jo.and.ibi dicens q̄ hodie seruaſ Jtū qō tz Bar.
hic qō si negādo siue affirmando cōtestatio facta sit nō est
differentia:ergo nō refert.ſ.de acgren.heredi.Lqō si dubi
tet.de libe.z posthu.l.gallus.ſ.si eius.z dicit verū quo ad
valorē simplicē ſnie;processus ſz nō quo ad instantiā ipsius
sentētie.aliter eñ debuit ꝓcedi z ſnia ferri si cōtendo con
testatio facta fuit:quo casu nō tz vlterius procedi vel con
tendi in cōfessum nulle sunt partes iudicis nisi in cōdem
nando.ad.l.aquil.l.pinde.ſ.notandū.de custo.reorū.l.ſi cō
fessus.C.de cōf.ſ.l.i.z aliter dz ferri ſnia z ꝓcedi si fuit facta
negatio.z si aliud nō cōstat ex actis presumo potius fore
negatū:q̄ sic cōiter cōtestatio fieri cōsueuit vt ibi tz Joā.
an.in addi.est eñ reorū propriū fugere z negare.vt.l.inter
stipulantē.ſ.j.eo.tit.vñ presumere debemus id qō cōmuni
ter fieri cōsueuit.vt.ſ.de regu.in.l.semp in stipulationibus
z in.c.in obscuris.de reg.iur.lib.vj.z ibi per Dy.ſ.de spon
ſa.l.sufficit.C.de iudi.l.certi iuris.ſ.de legibus.l.nō est no
uū.de re iudicata.itē si vnū.ſ.fi.si certū pet.l.certi.ſ.si num
mos.de vſufruct.l.si qs donatarius.in ſ.vbi tex.optim°.
15 ¶† Ex pdictis decidunt plura dubia.¶† Primo q̄ nota
rius nō pſumit rogatus si nō asserit se rogatū:q̄m rogat°
factus est z facta nō pſumūtur.l.in bello.ſ.facere.de capti.et
istud tenuit Jnno.in.c.j.de fide instrumē.Est eñ solēnitas
extrinseca q̄ satis asserit se rogatū si attestatur se publicaſ
se cū reductio in publicā formā fieri nō possit nisi iussu pce
dēte:z tūc illud potius rogare est solēnitas intrinseca q̄ ex
trinseca.sic intelligo gl.in corpore de tabel.ſ.nos aūt.col.
v.q̄ dicit q notarius ſp presumit rogatus.quā approbat
ibi Jac.de bel.si tū notarius venit z attestatur se fuisse ro
gatū sufficit q si mortuus;est vel nō recordāt de rogatu in
strumētū nullū est ex quo nullū verbum;disponit significa
tiuum rogitus.z hoc tenet Jnno.in.c.j.de fide instrumen.
16 in.ſ.col.¶† Secūdo decidit q̄ nō presumit;vsurarū ipsti
tisse cautionē cū testat° est:q̄ est solēnitas extrinseca:et iō
de ea doceri opz.vt in.c.quanq̄.de vsuris.li.vj.Eodē mo
do quo pſumit iudicē inuestigasse de causis alienationis
rei minoris ecclesie vel fisci:z ideo pbāde sunt.vt.l.ſi.C.ſi.p
pter publicā pensita.iuncta.l.magis puto.ſ.ne passim.de
reb.eorū.z gñaliter;quecūq̄ ex se cognitionē desiderant vt
expediri possint probanda sunt:q̄ nō presumūtur in du
bio.vt.l.cū hi.de transact.z.l.in cause.ſ.causa cognita.de
mino.de offi.procō.z lega.l.nec quicq̄.ſ.ibi decretū.fallit
17 in dict.l.ſi filius.¶† Ex his etiā inferas q̄ nullum instru
mentū enunciatiū solēnitatis intrinsece.pbat illā si tunc
interuenire nō potuit:vnde si cōtinenk in instrumento sen
tentie:hec verba vīsa litis contestatione libello ɔc.non p
terea probātur nisi q̄tenus dispositione hoc ex actis ap
pareat ſm Jnno.in.c.j.de fide instrumē.aperti°.de offi.de
lega.c.cū in iure peritus.in;gl.magna.ver.dicūt ergo.z ver
sicu.aliꝝ tū dicūt.z idem tz in dicto.c.q̄ contra falsam.in
glo.in verbo personas.versicu.imo plus videtur.z in glos.
in verbo processum.versicu.item attēde.z hoc tenet dispu
tando Hui.de suza.vt refert Joā.an.in spec.de sentē.ſ.vt
aūt.ver.z no.ſm quosdā.in additione q̄ incipit.supple q̄
emptorie.z idē tz Joā.an.in.c.q̄m contra falsam.in nouel.
Subdit aūt Jnno.in.o.c.cum in iure peritus.q̄ si senten
tia fuit lata parte presente z non contradicēte nec appel
lāte q̄ tunc per eā fiat.pbatio dictarum solēnitatum.z ita
canoniste z iuriste pertranseunt:quibus fortiter obstat:q̄
enūciatio solennitatum aut aliorum super quibus partes
preiudicare nō possunt nihil operatur etiā inter ipsos nū
ciantes vt superius dictum est.Constat autem in litibus
q̄ ordinarie agunt nec tacite nec ex presse libelli oblatione
vel litis contestationem omitti vel remitti posse ſm veram
opinio.de

opi.de offi.dele.c.de causis.de re iudi.c.ſi.lib.vi.per Joā.an.
Bar.in aut.offerat.C.de lit.cōte.Volēdo igit defendere opi.
predictā non video aliter posse respōderi nisi q̄ hoc inducat
autoritas sentētie pro qua presumendū est posteā transiuit
in rem iudicatā per lapsum decē dierū z taciturnitatem par
tis cumulato fauore publice vtilitatis consistente in litib°
deducendis.C.de iudi.l.properandū.de dolo z contuma.c.
finem litibus.Ubi aūt iudex posset ꝓcedere sine strepitu z
figura iudicij vt in causis breuiorib°:tūc standū esset dictis
verbis enunciatiuis etiam si sententia lata esset in cōtum acē
quoniā in talib° casib° standū est assertioni iudicātis.z hoc
fuit de mente Bar.in aut.nisi breuiores.C.de sentē.experi.
reci.qō est notatiōe dignū.facit optime.C.de arbi.l.nec arbi
18 tris.¶† Ex predictis etiā decidēdū est qō si nuncius refe
rat se citasse licet fibi de citatione credak secundū distinctio
nem z lōgam disputationē Jo.an.quā ponit in Spe.de ci
tatione.ſ.sequitur videre.ver.sed nunquid creditur.soli nun
cio in additione magna.tamē nō presumitur qō si fibi facta
concessio de citando hec enim solennitas extrinseca est z fa
cti ergo non presumitur z hoc tenet expresse Jo.an.in ſi.dic
te;additionis.versi.no.qō licet circa citationem ɔc.Et licet
hec pdicta opi.placeat per.l.missi opinatores.C.de exacto.
tributo.li.x.C.de colla.fundo.fisca.l.palatinos.lib.x.de mā
da.princi.l.i.in corpore.de manda.princi.ſ.si quis.z ibi per
Bzo.in summa.sed hic in.c.cū parati.de appel.z nō bene di
xit licentiā fibi datam presumi si est nūcius publicus z iura
tus qō tenet Jnn.in.c.quoniā contra.in gl.in verbo citatus.
Et ideo in quibusdā locis est cōsuetudo qō scribatur relatio
nunciī z nō licentia iudicis de citando sed hunc morem re
probat Egidius z Rof.z Jo.an.ita refert in.o.ſ.vtrū autē.
19 in additione que incipit.secundū egidiū.¶† Hinc autē ne
cessario inquirendū est quid si notarius dixerit de citatione
litis;cōtestatione z libello constare publico instrumēto ma
nu talis notarij inde cōfecto vel etiā de omnibus dixit appa
rere manu sui notarij mei:nā presumetur z credet eas inter
cessisse ex quo ita,notarius attestat.dic q̄ non.Primū pro
batur;in aut.si quis in aliquo documento z in corpore.vnde
sumitur.Scōm probat autoritate Jnn.recte intellecti in.o.
c.quoniā.in gl.in verbo z personas.ver.imo plus videt.hoc
expresse tenet Ubertus de bobio z Spe.z Jo.an.post eum
in ti.de instrumē.edi.ſ.restat.versi.quid autē si in instrumē
to cōtinet ad ſi.dicti.ſ.Illud ergo instrumentū nihil aliud
operatur nisi vt simplex testimonialis litera ſm Jnn.in.o.c.
20 quoniā ¶† Per hoc dicebā hoc anno in questione de fa
cto.Viget statutū pernisi vt non possit ferri sententia in crimi
nalib° nisi presentib° saltē duobus priorib° citatis aut requi
sitis diuersis horis:apparebat autē sententia lata absentib°
priorib° per notariū appositis illis verbis requisitis tñ se
mel z bis vt patet manu mei notarij infrascripti.dicebā qō
cū regsitio debebat fieri diuersis horis verba enūciatiua no
tarij nō faciebāt fidē de requisitione prima que tēpore sentē
tie interuenire nō potuit.z ppter hoc sententia illa erat nulla:
q̄ nō erat seruata forma statuti.z p hoc facit qō dicit Bart.
in.l.i.ſ.si quis in duobus.de secūd.tabu.z ibi aliquid tetigi.
21 ¶† Superest videre si in instrumēto nō continet stipulatio
nis vel fideiussionis verbū sed tantūmodo verbū promissionis
an intelligat de promissione z stipulatione reducta an vero de
simplici.dic q̄ est de stipulatione intelligendū.vt instī.de inu
tili.stipu.ſ.item si scriptum.licet secus sit si hoc verbū profe
ratur;da teste.vt.l.i.C.de vsuris.Rationem differentie quidā
assignant;z non bonam.z Bar.hic refert.veritas est qō di
ctum testis nunq̄ tāuandum est vt probet.imo cōtra proba
centem inter;peratur.c.in presentia.de proba.sed instrumen
tum est adiuuandum omnino vt valeat z non pereat.¶† In
ea.gl.ibi.nam non presumo vel minorem in rasse vel mulie
rem velleiano non renunciasse vel,illud seusisse ɔc.pro hoc di
22 cit Dy.quod si minor iurauit non venire contra rationem
minoris etatis.naz sicut renunciatio nō potest igitur ad igno
rata ita nec iuramentum renunciationis confirmatiuum.z
ita consuluit Dy.vt refert Cy.C.de rescin.vendi.l.ij.z Bart.
hic.Oppositum teneas ſm eum z bene.moueor hac ratiōe:
quia minor cum iurat reputatur maior per iurametum ex le
gis censura.vt in aut.sacramenta puberum.Sicut ergo ma
ior qui contra contractum venire non potest nisi sit enormis
deceptio ita nec minor qui iurat quia nec fingitur maior.po
test enim minorem lex representare maiorem z eum maiorē
fingere.C.de his qui veniam eta.per totum.¶† In ea.gl.ibi.
vel illud sensisse.per qō velleianū cessat.duo dicit.Primo q̄
renunciari potest velleiano:de quo in.l.ſi.ſ.fin.ad velleia.dic
23 vt ibi.† Secundo qō non presumit mulier renūciasse velleia
no nisi sit velleiano certiorata z ideo notarij apponūt in in
strumēto hec verba certiorata de beneficio velleiani quid sit
z quid dicat z sufficit cū illa solēnitas tūc interuenire potue
rit.¶† In ea.ibi:presumit voluisse scribēs hoc intellige si scri
bens hoc intellexisset qd scripsit:secus autē si ei° nō habuit
24 perfectā notitiā.† Vnde dixit Jnn.q̄ subscriptio facta sche
dule vacue nihil operak in preiudiciū scribētis:vt in.c.ij.de fi.
instru.multos tū dominos vidi sigillare literas vacuas eoꝝ
sigillis vt interim possit denigrari papirus secūdū eoꝝ appe
titū quib° cōcedunt.z hec sufficiāt quātū ad glo.¶ Querit
autē hic Bar.de pluribus questionibus circa presumptio
nis articulū respiciētibus personas testiū z etiā instrumen
tum notarij credo eū bene dicere z ideo nō refero ne sim me
25 rus pica ad organū.¶† Restat igit solū cōcludere sup hoc
presumptionis articulo sc; quotuplex sit presumptio z veri
tas est presumptio;iuris tantū quedā iuris z de iure queda;
domjnis quedā facti z est fictio de qua nihil ad presens.de
qua no.Jnn.in.c.verisimile.de presum.Quia in positione exē
ploꝝ cōsistit intelligentia ideo presumptionis pone exem
pla incipiēdo a presumptione iuris z nature in qua cōclude
nō obstāq̄ quid naturaliter ineſt illud verū esse de iure pre
sumit:admittit tñ pbatio in Jtū ex eplū naturaliter homini
inest sensus z ratio z tñ interdū cōtingit illa abesse.exemplū
in furioso z mētecapto z infante.C.de codicil.l.nō codicillū.
de cura.furio.ff.eo.per totum.Sic naturaliter inest homini
erga deū religio z erga parentes reuerētia z tñ potest pro
bari contrariū.C.de inoffi.testamē.l.liberi.z.l.omnino.ad.l.
aquil.l.ij.ſ.fi.Sic z ī multis animalib° naturaliter inest feri
tas z tamē alteri potest natura per accidens:vt.l.i.ſ.bestias.
ff.de postu.z cū accidens contradicit nature inspicimus acci
dens z non naturā:vt.o.ſ.bestias.insti.de rerum diui.ſ.pa
nonum.Sic naturaliter inest parentibus pietas cū plerūq̄
consilium salubre pro liberis capere soleant:vt.l.nec in ea.j.
de adul.z tamen quādoq̄ contingit oppositum ideo admit
titur probatio in cōtrarium.j.de pe.per totum.C.de emēda.
propin.l.i.in fi.Sic inter ascendentē z descendentē est natu
rale fedus suspicari fornicationē in iuuentute.c.cum in iuue
tute.de presum.C.de epis.z cle.l.eum qui.tamen potest con
tingere cōtrarium ideo admittitur probatio in contrariū vt
dictis iuribus.Presumit natura vt ascendēs velit heredita
tem suam relinquere descendēti.j.de bonis dām.l.cū ratio.
imo z hec presumptio est inter agētes quos lex nature ad suc
cessionem admittit.l.ſi.C.quorum bono.z tamē quādoq̄ cō
tingit oppositū ideo in cōtrarium admittitur pbatio vt pa
tet in ascendētibus exheredantibus vel pretereūtibus filios
C.de libe.prete.per totū.Naturaliter quis bonus presumit
z tñ admittit pbatio in cōtrariū:vt dicit.l.liberi.z.l.oīno.de
leg.ij.cum quidā.z.l.cū pater.ſ.rogo.q̄ Dy.in.c.lemel malº
de re.in.li.vi.Et sic ex predictis apparet q̄ debilior est pſum
ptio nature q̄ iuris z de iure cū ɔtra illā nō admittat pba
tio nisi p confessionē partis:vt superi° dictū est.z hec exēpla in
26 hac parte tibi sufficiāt.¶† Descēdo ad pſumptionē iuris:z
z hic attēde;q̄ quedā est pſumptio iuris causata alicui iudi
cio.exēplū.cū fert sentētia cōtra vnū ex duobus patronis vel
cū liberi° iurat se vnius libertū nō esse:nā pſumit qō sit alte
rius.sed pſumptio leuis est nec trāffert onus probādi in ad
uersarium sed hoc solum probatur;als operatur vt proba
tionibus existentibus paribus iudicetur pro eo qui presum
ptionem habet pro se.vt not.gloss.singulariter.in.l.ſi duo pa
troni.in principi.de regu.iur.Item vbi pſumptio est tam
leuis non debet deferri iuramentum in defectum probatio
num:vt no.gloss.in.l.iij.ſ.j.de minori.z quod metus causa.
l.non est verisimile.in glo.magna.qō est notandum.Et vbi
talis pſumptio ɔtradicit presumpto absentis probatiōes
eius debent esse clarissime licet alias in ciuili sufficient appa
rentes vt no.glo.in.o.l.non est verisimile.exemplum in posi
to in dignitate qui in vibe romana dicit se cōpulsum ad so
luendum indebitū hoc non est verisimile z ideo nō transfer
tur onus probandi in aduersarium sed ipse absens astringit
ad probandum ita dilucide.Ubi vero pſumptio causatur
a nobilibus coniecturis illa est pſumptio iuris approbata
que onus probandi transfert in aduersarium.exemplū si na
tus est aliquis de figura matrimonij scientibus vicinis nam
pſumptio est qō sit filius:vt.l.filium.de his qui sunt sui vel
alieni iuris.iuncta.l.ſi vicinis.C.de nup.z in iunctis not.per
Jnno.in.c.michael.de filijs presbyte.z pro eo tanq̄ filio sen
tentia est ferenda vt dictis iuribus.z tamen potest probari
cōtrarium.Sic z qui olim fuit dominus hodie aduersarius
autem probare potest oppositū.C.de prob.l.siue possidetis.
Sic z qui detinet in dubio pſumitur possidere:vt ibi.z ta-

Universidad de Deusto
Biblioteca

mẽ probaꝫ cõtrarium:q; fortiꝫ̃ est colonus qui merꝫ̃ detẽ
tionẽ habet.vt.l.nõ solũ.ℌ.quid ergo.de solu.Sic ꝓsumi
tur electus a cesare vel papa ad officiũ digniusꝫ tñ põt ꝓ
bari oppositũ.vt.l.ꝯ.C.de crimine sacrilegꝫ.vbi gl.ponit de
electis per Federicũ qui fuerant incensi qui eligi nõ potue
runt per eũ.Itẽ qui alienat oĩa bona sua vel oĩa meliora ꝓ
sumitur in fraudẽ creditorum feciſſe.Similiter ex vicinitate
actuũ ꝓsumiꝫ quid actũ,sit.vt.l.si vẽtri.ℌ.in bonis.de ꝓmi
leg.credito.Sicꝫ qui telo percuſſit ꝓsumiꝫ habuiſſe ani
mũ occidẽdi,ſic ecõtra qui percuſſit haſtaꝫ potuit percute
re cũ ferro:nã cõtra vtrũq; admittiꝫ ꝓbatio.vt.l.i.ℌ.diuꝰ.de
fica.Ex multis quis ꝓsumiꝫ hereditatẽ adiſſe.vt.l.gerit.ff.
de acqui here.cõiuncta.l.pe.ꝫ tñ probaꝫ oppositũ.Prelum
ptio iuris est q; maritus sit cõstitutus ꝑcurator ab vxore si
ei tradita fuerint instrumenta:ꝫ tñ probari põt contrariꝫ.
C.de pactis cõuentis.l.fi.Ꝓsumiꝫ in naufragio ãniculũ de
ceſſiſſe ante matrẽ:ꝫ tñ probatur oppositũ.l.qui duos.ℌ.cũ
in bello.ff.de rebus dubiꝭ.ꝫ ad trebellia.l.cũ.sic ex insidiꝭ
perſpicuis ꝓsumiꝫ dolus:ꝫ tamẽ ꝓbari potest contrariꝫ.
l.dolũ.C.de dolo.ꝫ ibi hic ꝑsequere.Ꝓsumiꝫ quis malus
si natus ex infamata ꝓgenie:ꝫ tñ probaꝫ cõtrariꝫ.l.q; si no
lit.ℌ.mãcipia.ff.de edil.edi.Ꝓsumiꝫ testatorẽ voluiſſe gra
uare heredẽ duplici onere ꝓstationis:ꝫ nñ probatur oppo
situũ.l.titia.ℌ.qui mutua.ff.de leg.ij.Ꝓsumiꝫ testatorẽ a sub
stituto ſolueſſe,legata repetere cũ grauauit legatis ꝓpriꝭ.
de leg.i.l.licet imperator.Ꝓsumiꝫ vicinũ potius scire fa
cta vicini q; alꝫ.vt in.d.c.cũ in iuuentute.ꝫ cõſanguinei etatẽ
ꝫ gesta conſanguineorum.C.de in inte.reſti.l.de tutel.l.octa
ui.ℌ.vnde cogna.probari tamen potest contrariꝫ.Sine du
bio ſimile lex ꝓsumit q; quis potius vtatur inreſſuo q; alie
no.vt.l.merito.ꝓ soc.Sicꝫ ꝓsumiꝫ que ſuiſſe ex bonis
mariti causa vitãde ſuſpicionis turpis queſtus.de donatio.
inter virum ꝫ vxorem.l.quintus.ꝫ tamẽ probatur cõtrariũ.
¶In tutore dic vt.l.si defunctus.C.arbitrio tutele.Inꝑfilio
dic vt.l.cum opꝫ.C.de bonis que libe.Sic ꝓsumitur impẽ
dentẽ modicũ in rem vxoris donaſſe.l.vtrũ.ff.de dona.inter
virum ꝫ vxorem.Sic ꝓsumit ius extraneum mulierem de
ſuo dotaſſe cum eius negotia nõ gerebat.l.cum is.ℌ.mulier.
de conditio.indebi.Ꝓsumit ius ſucceſſorẽ ignoraſſe factũ
autoris ſui.c.cum quis.de reg.iur.li.vi.Ꝓsumitur ignoꝛ
rantia facti alicuius:ꝫ etiã facti ſui:ꝫ tamẽ his non obſtanti
bus admittitur probatio in contrarium,que omnia expedi
uit Dy.in.c.ꝓsumitur.de reg.iur.li.vi.Et ꝓsumit ius quez
habere notitiam ſtatutorum ſue ciuitatis:ꝫ tamẽ ꝓbari po
test cõtrariũ:ꝫ ſi dilucide probãt nõ ligãt ignorantẽ ſm In
no.in.c.i.de cõſti.Sic ꝓsumitur ꝑ ſententia poſtq; trãſiuit
in rez iudicatã.Ꝓsumit ius q; iudex nõ iudicabit inique.
vt.ℌ.de peculio.l.eo ſtempore.C.de ſuffra.l.i.in pen.q.ꝑ Ly.
z.l.herẽni.ℌ.gaia.de euictio.Ꝓsumit ius ꝑ decreto q; in
ſte interpoſitum ſit.vt.l.actoꝛ.j.rem ra.habe.ſic intelligo di
etũ Spe.in ti.de emptio.ꝫ vẽditio.ℌ.nũc dicendũ reſtat.ver.
ſcias quinimo.ꝫ gl.in.d.l.actoꝛ.dicit in dubio decretũ ꝓsu
mi interpoſitum:ſed non bñ dicit ſm Oldra.q; interpoſitio
decreti ſolennitas extrinſeca eſt:ergo ꝛc.vt.l.quecunq;.ℌ.de
27 publi.ꝫ iſta exempla ſufficiant.¶†Circa ꝓsumptionem
iuris ꝫ de iure ꝫ illa est cum lex aliquid ꝓsumit ꝫ ſuper illo
aliquid ſtatuit maxime vitãdo probari contrariũ.vt.d.l.an
28 tiqua.ꝫ.l.ſi.arbi.tute.ꝫ iſta duo exempla ſufficiunt.¶†De
ſcendo ad ꝓsumptionem facti ꝫ illa eſt violentia cum exva
rijs coniecturis cauſetur.exemplum ſi probatum fuit viſum
fuiſſe nudum cum nuda iacere in eodem lecto:multiſq; late
bris per ſiluas ꝫ nemora horis incõgruis ipſos adinuicẽver
ſatos.vt in.c.literis.de ꝓsump.vbi est caſus.ꝫ contra hanc
probationẽ facti violentam non video q; admittatur proba
tio in contrarium.nã ex ꝓterito quandoq; ꝓsumimus in
ꝓsens ꝫ ex ꝓsenti:quandoq; non.qui eñ fuit bone cõuer
ſationis ꝫ vite ꝫ hodie ꝓsumiꝫ ſic econtrario ꝫ tamen pro
29 batur contrarium.vt.d.c.cum in iuuentute.¶†Deſcendo
ad ꝓsumptionẽ hominis ꝫ iſta ſimiliter recipit probatio
nẽ ad contrarium,ꝓsumiꝫ enim quod homo non velit iacta
re ſuum ꝫ tamen probatur oppoſitum.l.cum de indebito.ℌ.
ſi.ff.de proba.vbi eſt caſus.ꝫ notatur per Dyn.in.d.c.ſemel
30 malus.¶†Dic quero de duobus.Ꝓsimo ſi notarius dicit
quod titius appellauit in ſcriptis an ꝓsumatur appellatio
in ſcriptis:ꝫ determinat Joan.and.qõ non.in Spec.de ſen.
31 ꝫ re iudi.ℌ.ante omnia.ver.ꝫ no.ergo q; qñ.¶†Secundo ſi
equus eſt venditus ꝫ inter triduum mortuus:quia reperiꝫ
habere coꝛ marcidum:an ꝓsumatur tempore venditionis
infirmus ꝓt ſic redhibitioni locus ſit:dic q; ſic.vt no.Jo.an.
in ti.de emp.ꝫ ven.ℌ.nunc dicendũ reſtat.ver.j.Credo tñ qõ
poſſit ꝓbari contrariũ per peritos in arte vt q; forſan ꝓbaꝫ
poſt venditionẽ equũ comediſſe herbas venenoſas vel ali
quid aliud ꝓpter qõ equus defunctꝰ ſit ꝫ iudicio peritoruꝫ
ſubito coꝛ ſit putrefactũ ſtãdũ est eñ in hoc iudicio ipſoꝝ.l
ſemel.de re militari.li.xij.Et de iſtis ꝓsumptionibꝰ gl.ma
gna.licet;nõ plene tangit in.d.l.nõ est veriſimile.ꝫ aliquãtu
lum Jac.but.in.d.l.ſiue poſſidetis.Hic ſit finis.

¶Repetita per dominum Angelum de Perusio Anno
milleſimo.ccc.lxxxvij.die.ij.menſis Nouembris.

¶Repetitio legis.Si inſulam.ff.de ver.obli.per clariſſimũ
dominuꝫ Angelum de Ubaldis de Perusio iuris vtriuſq;
doctorem.

1 ¶Mora potest vsq; ad litem conteſta.purgari ſi in ſtipu
latione faciendi non est adiecta dies nec pena.
2 Extrema omnia ſunt vitioſa.
3 Stipulans inſulam facere intelligitur ſi demonſtrabitur ſi
bi locus.
4 Factum ſeu facere qui ꝓmittit aliquod opus non expreſ
ſo tempore quomodo intelligatur.
5 ¶Mora potest ante litem conte.purgari niſi actoris interſit.
6 ¶Mora an ꝫ quando poſſit purgari per debitorem.
7 Intereſſe actoris an ꝫ quando poſſit purgari per debitorez.
8 ¶Mora non potest purgari quando in obligatione est appo
ſita dies ꝫ pena.fallit vt infra.
9 ¶Mora ſemper põt de equitate purgari modis infraſcriptis.
10 ¶Mora debitoris potest purgari de equitate.fallit vt infra.
11 ¶Mora in caſibus in quibus est purgabilis vsq; ad quantuꝫ
tempus poſſit purgari.
12 Interuallum modici temporis dicitur arbitrio iudicis.
13 ¶Mora an poſſit purgari qñ a lege ponitur dies ꝫ pena.
14 ¶Mora an impediatur purgari vbi adest clauſula rato ma
nente pacto.
15 Periculum rei perempte pertinet ſemper ad mororem.
16 ¶Mora ſi non potest purgari intra tempus purgandi impu
tatur debitori.
17 ¶Mora ſi nõ potest purgari intra tempus ꝓpter aliquod
impedimentum quid iuris.
18 ¶Mora an poſſit purgari quando poſita est dies certa ꝫ pe
na incerta.
19 Appellare an poſſit qui habeꝫ ꝓ confeſſo ꝓpter contu
maciã in non iurando vel in non reſpondendo poſitionibꝰ.
20 Stipulatio penalis an nouet primam obligationem.

S Inſulã. Diuidit in duas partes.
Primo ponit thema ꝫ
queſtionẽ tacite reſultãtẽ ex ea.Scõo reſpõ
ſum bimembre.Scõa ibi quãdiu.Et breui
ter hoc intendit.† Si in ſtipulatione facien
di nõ est adiecta dies nec pena potest mora
vsq; ad litẽ cõteſtatã purgari.h.d.ſumma.expone vt i gl.ſie
ri.vbi vero nõ fieri nõ admittit purgatio more vt ibi dicã.nã
factũ ꝓ infecto nõ põt haberi.de capti.l.in bello.ℌ.facte.de
condi.ꝫ demonſtra.l.hec cõditio.quod potuit facere:ſequit
ergo faciendũ:tunc cõmittitur ꝓpter moraꝫ ꝫ tũc mora cõ
trahitur cũ tantũ tẽpus trãſiuit q; fieri potuit id qõ fieri ꝓ
miſſum fuit ꝫ intellige cõmode ad faciendũ cũ cauſa tempe
ramẽti per quã et adicaꝫ omnis amaritudo.vt.j.eo.ti.contí
nuus.in ꝓncipi.ꝫ.ℌ.itẽ qui inſulã.ꝫ.ℌ.illud.ſi quis cau.l.ij.ℌ.
2 quod quidem.† Sia enim declinãtia ad extremũ vitioſa ſunt
ſ.de pigno.actio.l.ſi ſeruos.in fi.liberari placet de equitate:
de rigore ſecus vt.j.eo.ti.l.ſi ſeruũ ſtichum.ℌ.ſequitur.ꝫ in fi.
vt.j.dicã.Hinc deſcẽdit q; niſi ex forma ſtatutorum ſolus ri
gor obſeruandus est:puta quia dicit ſtatutum vel rigorẽ ſer
uari vel actorem cogi ad obſeruantiã ꝓmiſſorum in inſtru
mentis etiam rigorẽ cõtinentibꝰ:vt est in pluribus partibꝰ
italie:ibi nõ habebit locũ purgatio more:qõ nota:licet conte
ſtatus non ſim ſuper intereſſe ſm meum intellectum.vt.j.
dicaz.notabilia apparebunt.j.in proſecutione.¶Op.quod
etiam ante litem cõteſtatam nõ admittit purgatio more:vñ
obſtat.j.eo.ti.l.ſi ita quis.ℌ.ſcia cauit.Solu.quod potest mo
ra ante litem conteſtatam purgari ſi creditoris non intereſt:
vt hic.alias ſecus:vt ibi.vel dic vt ibi ex parte actoris hic ex
parte rei:tũc caſus diuerſitas ſoluit contrariũ:quoniã ex ar
gumento diuerſoꝝ cõgruẽs illatio neceſſaria non inferꝫ vt.l.
inter ſtipulantẽ.ℌ.ſacrã.ver.ſi hic diſſimilia.¶Opp.tex.hic
dicit vt agi poſſit expectãdũ lapſum tãti tpis quo potuerit
inſula fabricari.contra.ſ.eodem.l.ſtipulationes non diuidũ
tur.ℌ.plane.quidam ſoluunt remittẽdo ad ibi notata ibi au
tem in

tem in gl.plures ſoluꝫ ponũtur.Illa eſt vera q; vbi nõ est ap
poſita dies nec pena ſicut est hic ad intereſſe totale nõ cõti
neri niſi elapſo toto tẽpore quo fieri potuit:ꝫ tũc mora cõtra
hitur que vſq; ad litẽ cõte.intereſſe purgaꝫ:vt hic.Ad parti
culare aũt intereſſe qõ quotidie cõmittiꝫ nõ est expectãdus
totꝰ tẽporis lapſus vt ibi.de quo in.l.extimo.ꝫ in.l.inſulã.
ꝫ in.l.ſi ita ſtipulatus eſſem abs te.ꝫ.l.cũ ſtipulatꝰ ſim mihi
a ꝓculo.que leges oẽs ad hãc conſonãtiã reducũtur.Hlo.
aũt hic duas ſoluꝫ ponit.Ꝓma q; ibi fuit apposita pena.
hoc nõ placet per ꝓdicta.Secũda q; illa trahatur ad iſtaz.
Per hoc non ſoluatur contrarium:qꝫ cõtrariũ non reſpicit
potentiã purgationis:ſed tempus cõmiſſionis pene.vnde
tene quod dixi q; ibi nec dies nec pena vt etiã hic.ꝫ ibi que
ritur an committatur ad intereſſe particulare vt cõmittitur
hic.an ad totale ꝫ nõ cõmittitur donec quicq; pẽdet ꝫ ſuper
est de tempore faciendi nõ põt dici mora cõſummata:ergo
nec ad totale intereſſe qõ cõmittiꝫ ꝓpter moraꝫ potest dici
ſtipulatio cõmiſſa.¶Sed vltra op.q; etiam lit.cõte.poſſit
mora purgari.vt.ℌ.de publica.l.hoc edict.in ꝓncipio.Sol.
dicit gl.fallit ibi gl.allegat quaſdã concoꝛ.vide per te.ꝫ ſunt
expedite gl.¶Nunc igitur aliter hanc.l.gloſſando quam fa
ciant gl.intremus apparatum per notabilia.deinde per con
traria.deinde per cõcluſiones ꝫ exceptiones ab eis.vltimo
3 examinabimus quaſdã incidentes queſtiones.¶† Ex hac
igitur.l.primo notãdum est q; qui ſtipulatur inſulam finali
ter ſtipulatur qõ intelligiẽ ſi locꝰ demõſtraꝫ:ita q; in illo ſti
pulatoris ſterſit habere alias ſtipulatio eſſet inutilis.vt.ff.de
eo qõ cer.le.l.ℌ.ſi quis inſulã.ꝫ.j.eo.l.qui inſulã.Requirit
etiam vt exꝓmatur quantitas inſule.ſ.cuius latitudinis ꝫ
altitudinis ꝫ de quib⁹ cementis:alias nulla vtilitatẽ ꝓpter
nimiã incertitudinẽ talis ſtipulatio contineret.poſſet etiam
liberari dando,domunculam palearum aut certe duoꝝ digi
torum quã nõ habere potius intereſt q; habere.Cõſtituitur
enim domus ꝫ fundus deſtinatione noſtra.ff.de leg.i.l.ſi do
mus.in ꝓin.ꝫ.l.qõ in rerũ.ℌ.ſi quis poſt.ſ.eo.l.ſi quis duas.
ℌ.ſi quis partis.de iure do.l.cũ poſt.ℌ.gener.facit.j.e.l.ita ſti
pulatus.ꝫ hoc etiam tenuit Jac.de are.in.d.l.qui inſulã.j.e.
4 ¶† Secũdo notandũ qõ qui obligat ſe ad factũ non expreſ
ſo tẽpore intra qõ illud debeat explicare:tenet illud cõſum
mare intra tantũ tẽpus quo illud potuiſſet ꝫ poſſit cõiter p
alios cõſummari.qõ qualiter intelligaꝫ dixi.ſ.¶Tertio qõ
elapſo illo tẽpore toto tũc mora cõmittit ꝫ nõ ante.ꝫ hoc ſi
militer.ſ.declarani.¶Quarto qõ mora cõmiſſa ꝓpter nõ
factum potest purgari.ꝫ cum hac regula affirmatiua multa
infra concordant.¶Quinto qõ mora que de ſui natura est
purgabilis nõ;potest purgari poſt lit conte.¶Sexto quod
in obligationibus faciendi poſt moraꝫ ſuccedit obligatio ad
intereſſe.¶Septimo ꝫ vltimo qõ cõmiſſio pene legalis nõ
nouat ꝓmittiaꝫ.nam intereſſe est pena legalis ꝫ eo cõmiſ
ſo nihilominus põt ſolui factum qõ non poſſet ſi nouatio
eſſet quoniã illa permit obligationẽ ꝫ ſoluendi potentiam.
vt inſti.quibus mo.tolli.obli.ℌ.preterea.j.de noua.l.j.¶Ex
peditis notabilibus deſcendo ad contraria ꝫ oppo.ad quar
tum notabile qõ mora nunq; poſſit purgari quoniã anteq;
interſit ſtipulatio faciẽdi nõ cõmittit cũ illa que ad intereſſe
contrahatur vt.l.ſtipulationes non diuidunt.ℌ.celſus.ſ.eo.
Poſtq; incipit intereſſe ꝓpter moraꝫ non auditur volens
purgare illam quoniã ſtipulatoꝛ remaneret in damno:vt.d.
ℌ.ſcia.Solu.dixit Dy.intellige qõ mora ante lit.cõte.purga
tur dũmodo ſaluetur intereſſe qõ ſtipulatoꝛ ꝓpter moraz
pretendit.ꝫ hoc voluit gl.ij.in ꝓin.dũ dicit ſi nil intereſt ꝛc.
alias non poſſet ſuſtineri cum vt dictũ est anteq; incipiat in
tereſſe fruſtra querimus de purgatione cum nõ poſſit ſtipu
latio faciendi cõmitti niſi interſit:vt.d.l.ſi inſulã.ꝫ.d.ℌ.ſi quis
inſulã.ꝫ idem qõ Dy.ſenſit.ſ.in.l.ſi cum dies.ℌ.ſi.cũ.l.j.ſ.de
arbi.Aut igitur intereſſe concurrit cum eſtimatione facti ꝫ
ſufficit preſtari ipſum factum vt eſtimationis preſtatio euite
tur.nam per preſtationem facti deſinit totaliter intereſſe ſed
ſi intereſſe excedit naturã eſtimationis facti:tunc oportet ꝑ
ſtari factũ ꝫ illud excedens alias non purgaretur mora quin
creditoꝛ remaneret in dãno qõ eſſe non debet vt ſuperius di
5 ctum eſt.¶† Ex hoc infert Bar.vnus modũ limitãdi regu
lam affirmatiuã qõ potest mora ante lit.conteſt.purgari vt
ſupra vera ſit niſi actoris interſit quo caſu etiam ante lit.nõ
purgatur niſi fiat qõ fieri in ſtipulatione deuenit ꝫ ipſum in
tereſſe excedens eſtimationem facti nõ ſoluatur.Et hoc ex
parte rei ꝫ in extraiudicialibus in iudicialibus vero tenden
tibus,ad ordinationem iudicij aſſumit ipſe aliam limitandi
formam ſcz vt poſſit mora purgari ſi ius actoris nõ est factũ
deterius:vt.l.ꝫ ſi poſt tres.non ergo curatur an actoris in
terſit:qꝫ illud intereſſe venit officio iudicis refundẽdũ.vnde
iudex impediet purgationẽ nõ audiendo moroſum niſi in
tereſſe refectoꝛ:vt.C.de iudi.l.ſancimus.in extraiudicialibus
ipſe actoꝛ impediet nõ permittẽdo ſimiliter qõ in ſtipulatio
ne deuenit niſi ſibi intereſſe refundaꝫ.Et ex hoc decidit qõ ſi
promiſiſti facere domũ i fundo meo qõ alienato fundo poſt
moraꝫ non poteris moraꝫ purgare:qꝫ ius meũ est factũ dete
rius deciſio placet:ſed nõ ratio deciſionis:qꝫ põt eſſe qõ in
nullo est factũ deteriꝰ ſi fingamus fundum vẽditũ abſq; do
mo fortitan tantũ ꝓtati aut pluſq; cũ domo venditũ fuiſſet
vt forte qꝫ domꝰ incõmoda eſſet ad vſum fundi actoris.Ra
tio igit quare nõ põt mora purgari est:qꝫ in fundo meo do
mus fieri non põt vnde nõ põt preſtari directo illud qõ ſti
pulatiõe deuenit vñ imo oportet neceſſario veniri ad preſta
tionẽ intereſſe qõ põt concurrere cũ vera eſtimatiõe domus
ꝫ etiã transcẽdere.¶Aſſumit Bar.in extraiudicialib⁹ aliã
limitandi formã vcz cõmittit ꝓpter moraꝫ more ante litẽ cõte
ſta.eo caſu quo actoris nõ intereſt dũmodo ſatiſfaciat infra
modicũ tẽpus alias nõ per.d.ℌ.ſcia.qõ gl.ibi ſentit ꝫ bñ ſm
eũ qõ mihi nõ placet vbi non est apposita dies nec pena ex
pte rei hic lex indiſtincte ante lit.conteſta.more purgationẽ
admitti vñ indiſtincte ipſam intelligã vt hic.ꝫ.l.de precio.ff.
de publi.ꝫ.l.in fraudẽ.in fi.de teſta.mili.Non ob.ℌ.ſcia.qꝫ ex
pte actoris loquit de quo infra dicam.¶† Concludo igit q;
ex parte rei in extraiudicialib⁹ ante lit.conteſta.admittitur
purgatio more ſi actoris nõ intereſt vltra verã eſtimationẽ
facti vel ſi intereſt vltra ſi illud vltra ſoluit vna cũ facto ante
lit.cõteſta.ſiue lit.cõteſt.fiat intra modicũ tempus ſiue non
quoniã hec lex ſic loquitur indiſtincte dũmodo per ſubter
fugia rei nõ ſteterit quominus ſecũ lit.ꝛte.fieret.nam tũc ex
tẽpore ſubterfugiũ habenda est lis ꝓ cõteſtata:ꝫ tũc vera ſit
opi.alias fugeret reꝰ ꝫ ſecum lit.nõ permitteret conteſtari vt
ſemp poſſit moraꝫ purgare ꝫ ſic aperta eſſet via fraudibus
ꝫ malitijs.¶Ulterius oppo.ꝫ videt qõ nõ curetur an lis ſit
conteſta.vel non ſed ſolũ hoc an purgetur intra modicũ in
teruallũ alias nõ:vt.d.ℌ.ſcia.gl.ibi dicit qõ vtrũq; neceſſariũ
est ſcz vt lis nõ ſit cõteſtata nec preterierit longũ interuallũ
vt.ſ.dixi.tu dic qõ ibi ex parte actoris loquit in quo regula
est qõ põt mora purgari qñ lapſu lõgi tẽporis ſi quicq; rei
nõ intereſt ſic enim verba legis ſcripta ſunt vnde legiſlator
interpretatus est ad actionẽ cõſeruandã equum eſſe actorez
poſſe moraꝫ purgare duobus concurrẽtibus ꝫ non aliter
ſcz qõ nõ interceſſerit longũ interuallum poſt moraꝫ ꝫ quod
rei nihil interſit.¶Propter que infero qõ ſi rei intereſt etiã
ſi actoꝛ illud intereſſe offerat ꝫ refundere velit nõ audiẽ ſiue
ſit lis cõteſt.ſiue non ꝫ in hoc faueat reo pluſq; actoꝛi:qꝫ reꝰ
potest ante lit.conteſta.ſi actoris nõ intereſt ꝫ tñ actoꝛ nullo
modo ꝫ nullo tempore auditur volens purgare ex quo rei
intereſt.¶Secundo infero qõ ſiue interſit rei ſiue non poſt
longũ interuallum non potest purgare actoꝛ moraꝫ quãtũ
cunq; lis cõteſta.nõ ſit ꝫ niſi longũ tempus non interuene
rit etiã lite cõteſt.ex quo rei nullo intereſt põt mora purgari
ꝫ ſic actori permittiẽ purgatio lit.conte.ꝫ nõ permittiẽ reo.
Hec mirũ propter duo.Ꝓmo qõ actoꝛ nõ purgat niſi cum
rei nõ intereſt ſed reus etiã ſi actoris non interſit.Secundo
qꝫ actoꝛ conteſtãdo litẽ non facit conditionẽ ſuã deterioꝛẽ.ℌ.
de reg.iur.nõ ſolet.ſed deterioꝛ fieret hoc caſu ſi ea cõteſtata
nõ poſſet moraꝫ purgare.nõ ergo nocet ei cõteſtatio ſed ſolũ
nocet lõgi tẽporis interuallũ.Et no.hec q; ſubtilia ſunt ꝫ de
mero iure.¶Itẽ oppo.ꝫ videt qõ actoꝛ nõ poſſit purgare
moraꝫ etiã intra modicũ tẽpus ꝫ etiã ſi rei nihil interſit.ℌ.de
fideicõ.lib.l.thais.alias eſt.l.volo ꝫ rogo.ℌ.intra.in cã libera
li in qua non admittiẽ purgatio vt ibidẽ.Solu.ibi ad actio
nẽ querendã volebat actoꝛ probare ſupra ad eam cõſeruan
dã ꝫ facilius eſt cõſeruare quã querere ꝫ ita omnes peꝛtran
ſeũt.Sed huic ſolutioni obſtat.de ſta.lib.l.ſeruus.ℌ.ſeruus.
vbi ad actionẽ querendã mora purgaꝫ.gl.in.l.ſi intra.co.tit.
ſoluit qõ mora in dando cõmiſſa nõ purgaꝫ:vt.d.l.ſi intra.ꝫ
d.ℌ.intra,ſed cõmiſſa nõ faciẽdo ſic,dũmodo ante tẽpus ela
pſum actoꝛ inceperit quicq; facere ſic,intelligit.d.l.ſernus.ℌ.
ſeruus.ſed gl.in.l.ſticho.ℌ.titius.e.ti.in verbo videat nõ facit
differentiã inter dationẽ ꝫ factũ ꝫ an aliquid fuerit inceptũ
ante vel poſt ſed an in vim conditionis actoꝛ debeat imple
ri an in vim modi,ꝫ primo caſu mora non purgeꝫ vt.d.ℌ.in
ter cetera.ꝫ.d.l.ſi intra.in eis enim fuit diſpoſitio cõditiona
lis;expreſſa vt patet ex dictione ſi importante conditionem
expreſſam vt;no.in.l.ſi cum decẽ.que cõditio ita expreſſa im
pleri debet in forma:vt.l.meuius.ꝫ.l.qui heredi.de cõdi.ꝫ de
mon.vnde nõ mirũ ſi;nõ potest mora purgari:qꝫ nunq; foꝛ
maliter inuenit impleta cõditio.Sed ſi actoꝛ nõ ꝺꝫ implere

Universidad de Deusto
Biblioteca

in vim cõditionis expresse:tũc etiã ad actionẽ querendã ad mittit ex parte actoris purgatio more:vt.d.ſ.seruꝰ. ibi enim fuit dictio cũ:nõ ſi:q̃ importat principaliter tẽpus licet ſecũdario cõditionẽ:vt.d.l.ſi decẽ.j.eo.ꝛ per hoc declarat aliorũ doctorũ opinio imperfecta ſeu doctrina. ¶Itẽ cõtra predicta nedũ vſq; ad litẽ cõteſtatã imo vſq; ad ſententiã poſſet actor morã purgare vt cõſtat.ſ.de pig.act.l.ſi rẽ alienã.in ſi. Solu.ibi actor nõ fuerat in mora nunc; eñ reus interpellauerat eũ vt ſolueret q̃ ipſum actorẽ ſoluere oportebat vt ſibi pignoratitia naſceretur iuncto ibi quãdocunq; ſoluendo obtinet in pignoratitia:qr ſibi ſuperuenit ins ex cã prẽſtatio preteritis que retrotrahit vt ibi.ꝛ.ſ.manda.l.ſi mãdauero tibi.ꝛ no.ff.de indi.l.nõ poteſt.in gl. ¶Itẽ contra iſta q̃ nec actori liceat nec reo purgare morã:q: ea cõtracta ſtatim ius acquiſitũ eſt aduerſario q̃ ſine eius facto tolli nõ poteſt.de reg.iur.l.ius noſtrũ. So.illud de rigore quo ſolo inſpecto nõ admittit purgatio more ſed de equitate ſic:vt.d.ſ.ſequit. Et ex hoc in iſta materia facio magnũ fundamentũ vt patebit ex ibi dicẽdis. ¶Itẽ contra q̃ nõ poſſit mora purgari:vt ſ.de act.ꝛ obli.l.traiectitie.ſ.de illo.ꝛ.C.de cõtrahẽ.ꝛ cõmit. ſtipu.l.magnã.gl.in.l.ꝛ ſi poſt tres.ſi quis cau.dicit q̃ in cõtrarꝫ fuit apposita dies ꝛ pena ꝛ ideo nõ admittit purgatio more hic nec dies nec pena ideo nõ admittitur purgatio more ꝛhoc tenuit Odoffre.ꝛ Sy.hic in diſtinctione ſua per oppoſitionẽ tenuit vt licet ſit adiecta dies ꝛ pena tũ admittatur purgatio more per.l.ꝛ ſi poſt tres.ſi quis cau.vnde dixit Spe.ſolũ cõſideraꝛian pena poſſit peti vna cũ principali ꝛ nõ admittit purgatio more.eius ſententiã Bar.hic repro bat ꝛ bene vnde de opinione Pet.nõ curo.tũ ſententiã Sy. reprobauit An.de piſis dicẽs licet q̃ ſit apposita dies ꝛ pena nihilominus admittit purgatio:vt.l qui rome.ſ.ſtatius. j.eo.nã ibi fuit apposita pena ꝛ dies tacite ineſt ſcz cũ creditor petierit:vt.l.ſi decẽ cũ petiero.ꝛ tũ admittit purgatio cũ tantũ debeat operari dies tacitꝰ quantũ expreſſus ſed hanc opi.reprobat Bar.q: imo nõ operat tantũ ſecũdũ eũ ꝛbene ideo de opi.And.nõ curo.Idẽ tñ q̃ Pet.ꝛ An.tenuit ſucceſſiue Ray.de ſoli.quod admittat purgatio per.l.j.ſ.itẽ ſi ita.ad legẽ falci.cuius opi.ſimiliter reprobat Bar.ꝛ illũ tex. retorquet cõtra Ray.ꝛ in hoc ſto ſua recitatione cõtentus. Cõcludit autẽ Bar.per illas leges ꝑbari q̃ vbi eſt apposita dies ꝛ pena nõ admittit purgatio more. Tu autẽ ſecure attentare potes q̃ nulla illarum legũ probat q̃ appoſitio diei ꝛ pene impediat purgationẽ.nã in gloſſ.nec in.ſ.de illo. fuit apposita pena loco meri intereſſe ſcz per dationes operarũ ſꝫ creditoris qui tranſmittebat cũ debitore vt pecuniaꝫ nauticã ꝛc.vnde nõ mirũ elapſa die pena loco illius intereſſe apposita poteſt exigi licet debitor pecuniã nauticã ſoluere velit quoniã ꝛ ſi nulla pena eſſet apposita non audiret reus volẽs illã purgare niſi creditori ſolueretur intereſſe vt hac.l.coniuncta gl.ꝛ.l.magnã.nihil de purgatione dicit ſed ſolũ dicit lapſu diei penã cõmitti abſq; vila interpellatiõe. vel dic q̃ imo.l.magnam.hoc ꝑbat expreſſe q̃ mora non purgat quoniã vtiꝫ verbis precisis ibi fiet obnoxius igit ſi purgando moꝛã poſſet offerre euitaret illã penã.probatur etiã.ff.de arbi.l.celſus.ff.de penu lega.l.j.ibi:niſi aliud tẽpus mente vel verbis. ¶Pro hoc do caſum.j.eo.ti.cũ ſtipulat⁹ ſim
7 mihi a proculo. ¶†Et ex hoc ſumo in hac materia vnã regulam negatiuã vcz q̃ vbi eſt apposita dies certa ꝛ pena certa nõ admittit purgatio intereſſe vt dictis iuriꝫ.ꝛ hoc communiter tenẽt omnes. Huius autẽ regule ratio eſt in promptu:q: vbi dies eſt certa ꝛ pena certa promiſſor de omnibus eſt preuiſus vnde imputet ſibi cur effectualiter nõ curat implere ea ad que ſe ſciebat affectum.ſi cer.peta.l.pro te.ꝛ ideo nec rigor nec equitas ſibi ſuccurrit.ff.ſi qs cau.l.ꝟ.ſ.ſi quis tñ cũ poſſet. Addo autẽ q̃ dicta regula habet locũ etiã ſi dies miſerationis cauſa apponat vt.d.l.celſus. Et etiã ſi dies appoſitus ſit dieimet celebrati cõtractus vt patet in eo qui promittit decẽ dare vt.l.liber homo.ſ.decem.j.eo.coniuncta l.talis ſcriptura.in prin.de leg.j. Et etiam ſi dicta dies ſit variabilis ad nutum creditoris.exemplũ in eo qui ſtipulatus eſt ſub pena certa ad diem certũ ꝛ abinde citra ad eius petitionẽ ꝛ terminum:vt morꝫ eſt hodie vt.d.l.cũ ſtipulat⁹ ſim mihi a proculo.j.eo.vbi eſt caſus. Nec admittitur purgatio: tũc etiã ſi iudex nunc; iudicãdo intra diem promiſſorũ aliquid inceperit facere vt ibidẽ q̃ eſt notãdũ. Et etiã habet locũ ſi debitor aliqua iniuſta ratione motus intra diem non impleuit vt q: errauit in iure.exemplum ſi fuit ſibi a caſtaldo terminus prorogatus cũ poteſtatẽ prorogãdi non haberet: vt.l.qui rome.ſ.calimachus.j.eo.licet alias vbi dolus exigit etiã iniuſta ratio excuſet a polo:vt.l.igit.de libera.cauſa.ꝛ.l.

8 plagã.C.ad legẽ fauiã de plagia. †licet autẽ dicta regula negatiua ſit vera:tñ multas exceptiones habet in quib⁹ fallit ꝛ põt mora purgari licet ſit adiecta dies ꝛ pena quare quedã p docto.ponunt. ¶Ego autẽ plurimas ſuperaddã. ¶Primo enim fallit dicta regula ſi actũ fuit q̃ poſſet mora purgari aut purgationi cõſenſum eſt tacite vel expreſſe:vt.d.l.cũ ſtipulat⁹ ꝛ de lege cõmiſſoria.l.poſt diẽ.C.de pac.inter emp. l.cõmiſſorie.ff.de mino.l.meuius. ¶Secũdo fallit q̃ pena ab vno fonte dies ab alio deſcendit.exemplũ patet.ſ.de arb. l.ſi cũ dies.ſ.ſi.ꝛ.ſ.qui ſine ma.ad liber.peruene.l.latius.cõ iuncta.l.qui rome.ſ.flauius.j.eo. ¶Tertio fallit q̃ dies expreſſus ab homine eodẽ modo tacite ineſt ex legis diſpoſitione habet ꝛ tũc pro nõ adiecto q̃n nihil tũc operat hominis prouidẽtia.exemplũ ſi iudex ſub certa pena dari iubet intra tempus q̃ dat iudicatis:vt.ſ.de re iudi.l.iũ.ſ.ſi ex cõuẽtione.coniuncta gloſſ.ff.de adop.l.ſi arrogator.ibi per Buli. Et hoc tenẽt hic Ray.ꝛ Bal.Bar.autẽ dicit predicta vera in iudice in arbitro ſecus.ita decidit.ſ.de le.j.l.iũ.ꝛ Douet: q: iudex neceſſitat ad adiciendũ diẽ ſubintellectũ a lege ꝛ ſi minorẽ ſtatuit ſuppleꝛ a.l.in arbitro ſecus qui diẽ breuioꝛ ẽ ꝛ largioꝛ ẽ apponere põt ꝛeius ſententie ſtari oportet:vt.l.diem. ſ.ſtari.de arbi.p cuius opi.videt gl.ſecũdum vnũ intellectũ licet nõ alleg.eã in.l.eũ qui certarũ.ſ.i.j.eo.in gl.magna.circa ſi.dũ dicit eſſe magnã differentiã in ſententia arbitri an tẽpus inſit tacite an expreſſe:vt.d.l.ſi cũ dies.ſ.ſi.cũ.l.ſeq.licet poſſet reſponderi q̃ verũ eſt q̃ differẽtia q̃n nõ exprimit ille qui tacite ineſt ſed cũ exprimit ille quiſ ineſt tũc arbiter putãdo nihil agit ſꝫ lex.Et hoc videt verius quicquid ipſe dicat.Illã nõ eſt ampliꝰ poteſtas arbitri quam teſtatis ꝛ tñ eſt magna differẽtia an apponat aliquid per eũ modum per quem ineſt quo;caſu nihil operat an per alium tunc ſecus:vt d.l.iũ.de leg.i.ꝛ q: licet arbiter poſſit diẽ longioꝛ ẽ ꝛ breuioꝛ ẽ ponere tamẽ ſi ſine cauſa facit litem ſuã facit:vt.l.ſi quis in cõſcribendo.de pac.iudex nunc; iudicãdo vnde non dicitur arbiter poſſe ſicut non poteſt iudex q̃n dicimur poſſe quod honeſte poſſumus:vt.l.filius.de condi.inſti. Itẽ ſimiliter ab ſoluta eſt voluntas contrahentiũ ꝛ tñ ſi exprimunt illam penam quaꝫ exprimit lex vt intereſſe nihil operatur expreſſio. Idem ſi exprimeret dies legalis pura promittis opus factum intra tẽpus a lege ſtatutũ ex regula predicta:q: cum promiſſio eoꝝ que inſunt per eũ modũ quo inſunt nihil operatur ſi exprimit quoniã tũc nihil omnino hominis prouidentia operat ſed ſolꝰ legis:vt.d.ſ.ſi ex cõuentione.ꝛ.d.l.ſi arrogatoꝛ.ꝛ quia arbitra ſunt ad inſtar iudiciorũ redacta:vt.l.i. de arbi.vnde ſtatutum in vno videt in alterum ſtatutum vbi ratio diuerſitatis reddi non poteſt:ꝛ quia factum iudicis ꝛ arbitri videt factum partis:vt.ff.de euic.l.ſi ob cauſam. Sic ergo dies legalis a parte expreſſa nil operat ſicut nec ſi exprimat a iudice aut arbitro. ¶Quarto fallit ſi ille qui purgat morã non vult purgare morã ſuam:ſed alterius tñ ſibi nociuã.exemplũ in fideiuſſore qui vult purgare morã rei ne ſibi noceat nam clementius ꝛ benignius cũ eo quã cum moroſo agẽdũ eſt:vt.C.de fide.l.ſancimus.ꝛ in extraiudicialibꝰ videt caſus ſecũdũ vnum intellectũ.ſ.de doli excep.l.fideiuſſoꝛ.facit etiam.C.quomodo ꝛ quãdo iudex.l.conſentaneum. ¶Quinto fallit ſi debitũ nõ erat liquidũ quantũ eſſet.exemplũ in eo qui eſt ad diẽ ſub pena obligatus relicturus ꝛ reliqua:q: ſi ignoraꝛ quãtũ ſit in reliquis etiã poſt ſoluẽdo erit liberatus a pena dũmodo fideiuſſoꝛem idoneum reliquoꝝ offerat vt.l.ſtatuliber.rationẽ reddere de ſtatuliber.ꝛ nõ eſt alibi. ¶Sexto fallit in herede obligati qui diei ꝛ pene iuſtã pretendit ignoꝛantiã ſed tũc nõ purgat moꝛam niſi beneficio reſtitutionis obtento:vt.l.cum filius.ſ.in hac.ſ.eo.ti.per Sy.in.c.is qui in ius.de reg.iur.lib.vi. ¶Septimo fallit in ſtipulatione iudiciali pretoria nõ tñ decernente deciſoꝛia:vt d.l.ꝛ ſi poſt tres.in illis enim ſola mens pretoris intuenda eſt que ſolũ equitatẽ concernit ꝛ habuit putanit ſufficere q̃ preſtaret id q̃ deuenit in ea intra modicũ tẽpus vbi actoris ius non eſt factum deteriꝰ:vt.ff.de pretio.ſtipu.l.i. ¶Octauo fallit vbi pena non eſt perpetua ſed duratura ſolũ more durante ꝛ intelligo quo ad effectus futuros nõ quo ad preteritos iam perfectos ꝛ cõſummatos illos eñ;purgatio nõ abſorbet:vt.l.ſi pecunie.vt in poſſeſſione.ꝛ.l.ſancimus.C.de iudi.de vſur.l.euictis agris.vt ſicut videmus in excõmunicato qui ſatiſfaciẽs cõtumacie abſoluitur. ¶Nono fallit in eo qui pignus iuſto precio voluit creditoꝛ ſolutũ eſſe ad diem debito non ſoluto.nam ſi poſſidere poteſt:põt offerre debitũ poſt diẽ ꝛ euitat penã dationis inſolutũ.ff.de ſol.l.caſſius. ꝛ non eſt alibi.l. ¶Decimo fallit vbi quis non vult purgare moꝛam ad euitandum penam ꝛ periculũ interitus:vt.l.

illud

illud de pericu.ꝛ cõmo.rei vẽ.ꝛ.j.eo.l.ſi ſeruum.ſ.ſequit. In hoc tñ attẽde:q: vſq; ad litem conteſt.cum reo ſola obligatio rei purgat moꝛa:vt tranſeat in actorem periculum interit⁹:lite vero conteſta.nõ ſufficit obligatio ſola:imo requirit depoſitio ꝛ cõſignatio.ſic intelligit.l.ſed ꝛ ſi alia.de conſtitu. pecu. Et ſi cõſignata fuerit pecunia vel aliud debitum in genere tuebitur tũc debitoꝛ excep.ope.ſi ſpecies ipſo iure.vt.l. qui decẽ.j.de ſol. ¶Undecimo fallit quando dies eſt apposita ſolũ gratia demonſtrationis:quoniam illa nõ interpellat: merito nõ reũ conſtituit in moꝛa:ꝛ ideo tũc nõ eſt vera purgatio:vt.d.ſ.decẽ.ſm vnũ modũ legẽdi. ¶Duodecimo fallit ſi inter partes;actũ eſt vt reus certioꝛ fieri debeat aliter q̃ per diei lapſum.exemplũ pone in mercatore magno qui ad diem ꝛ ſub pena varꝫ forſan tenet onerib⁹:vnde citius non poteſt habere reconditũ vult ſibi terminũ per creditoꝛẽ ad memoriã reduci:q: tũc nõ diei lapſus ſolus inducit moꝛã:ni ſi interpellatio fiat:vnde nõ eſt illa certitudo de qua ſuperiꝰ dictũ eſt:que ſolet impedire purgationẽ.caſus eſt.j.eo.l.ſi ita ſtipulatus fuero.ꝛ.aut.xv.cõiuncta gl. ¶Tertiodecimo fallit ſi dies eſt apposita gratia limitãde obligationis.vt.l.ſi tibi mandauero.ſ.paulus reſpõdit.ſ.man.ꝛ.l.obligationũ fere.ſ.placet.ff.de actio.ꝛ obli.nã in puncto in quo obligatio debet finiri in ſolutione eſt morã purgare que mora obligationẽ perpetuat:vt.d.ſ.ſequit. Illa autẽ dies extinguit vnde per ius euentũ nõ cõtrahit moꝛa ſꝫ impedit more natiuitas ꝛ ſic obligatio ſine die merito admittitur purgatio more. ¶Quartodecimo fallit q̃ dies eſt variabilis advolũtatẽ ꝓ miſſoris donec enim variare põt nõ eſt in moꝛa cũ autẽ variari nõ põt puta q: declaratũ eſt impleri nõ poſſe q̃ in ſtipulatione deuenit:tũc remanet ſtipulatio ſine die vnde remanemus ſub regula permiſſiua q̃ põt mora purgari.probatur.j.eo.l.ſi ita ſtipulatus.ver.q̃ ſi ab initio.ſcõm vnum intellectũ. ¶Addunt quidã decimumquintũ caſum ſcz cuz dies apponit gratia multiplicãde obligationis ꝓ quibus videt caſus in.c potuit.extra loca.q̃ nõ puto:q: ſi illa dies nõ reddit diſpoſitionẽ cõditionalẽ ante diẽ nata eſt obligatio ꝛ actio licet ſimulet exercitiũ.de pac.l.item q:.l.j.in ſi.q̃n dies ſuffru.leg.ced.ſ.eo.ti.l.ad diẽ.in.l.ita ſtipulatus.vnde reſpectu preteritarũ preſtationũ dies ꝓ homine interpellat:vt.d.c.potuit.in ſi.ergo non homo põt mora purgari:vt d.l.magnã.reſpectu futurarũ deriuoriũ eſt de purgatiõe tractare cũ adhuc eoꝝ dies nõ venerit niſi cũ autẽ diei actio faceret condi.tũc euẽtus diei nõ interpellat imo alia interpellatio neceſſaria eſt:q: nõ;põt eodẽ momẽto conditio nasci ꝛ mora cõmitti licet quidã cõtra ꝛ male vt dixi in.l.ſi ex legati cauſa. Et q̃ admittat tũc purgatio ꝓbat in.d.l.de penu lega.ꝛ.j.eo.l.plurib⁹.ſ.ꝛ placet.ꝛ.l.ſtichũ.ſ.ſtipu.ſ.ea.l.ꝛ.C. de iure emphy.l.ñ. Nõ ob.c.potuit.q: in emphyteota ecclẽſie loquit cũ qua mitius agit eo q̃ ſolet abhorrere penas ꝛ etiã ibi canon vltra ꝓcedit nõ ergo idẽ erit emphyteota priuati:q: nõ inuenit iure cautũ nec eſt eadẽ ratio in priuato q̃ in eccleſia vt dictũ eſt.ꝛ eſt tex.in.d.l.ñ.que vtiꝫ verbis precisis.ibi:ſed omnino eſſet ſi dñs voluerit repellẽdus. ¶Expedita eſt hic regula negatiua cũ omnib⁹ exceptionibus ſuis.
9 ¶†Reuertor ergo ad aliã affirmatiuã que tradit in hac.l. ſcz q̃ mora poteſt purgari de equitate.ꝛ huic.l.concor.j.eo. l.qui rome.ſ.flauius.de arbi.l.ſi cũ dies.ſ.ſi.de ſol.l.ſi debitor. de act.emp.l.ſi per emptorẽ.j.eo.l.interdũ.de peri.ꝛ cõmo.rei vendi.l.illud.de pecu.ſed ſi alia.C.quomodo ꝛ q̃n iudex.l.cõſentaneũ.de in integ.reſti.l.diuus.vt in poſ.leg.l.ſi pecunie. C.de iudi.l.ſancimus.j.eo.l.qui rome.ſ.ſi. Itez quomodo in ſol.l.cũ querebat.ſ.proinde.ꝛ.l.iũ.ſ.ſi.eo.ti.ſ.de procura.l.ſi reus paratus.inſtitu.de perpe.ꝛ tempo.actio.ſ.ſi.j.eo.l.moram.ſ.de vſur.mora.ꝛ.l.i.ſ.item ſi ita.ad legẽ falcidiã.ff.de mino.l.minoꝛ.etiã ſi quaſi contumax.xvi⁹.diſt.quoniã.c.di ſtinctio.quoniã.de ſupplẽ.negli.prela.c.literas.de elec.q̃ ſicut.in ſi.de rebus eccle.nõ alienã.c.ſi quis preſbyter.de loca. c.ꝑpter.in ſi.ꝛ.c.potuit.de elec.c.ſi.per Joã.an.in.c.mora.de reg.iur.lib.vi.ꝛ multa alia iura purgationẽ admittẽtia poſſent allegari q̃ in iure laboꝛioſum eſt potius q̃ ſubtile vnde predicta allegatio ſufficiat. ¶In cõtrariũ autẽ q̃ nõ poſſit moꝛa purgari obſtant iura inſra ſcripta.ſ.ti.l.l.traiectitie.ſ. de illo.ꝛ.ſ.ſi.ꝛ.d.l.celſus.in prin.de ſtipu.ſeruo.ꝛ.l.j.ſ.ſi.ꝛ.ſ. eo.l.cum filius.ſ.in hac.ſ.depoſi.l.j.ſ.ſi rem.in.ꝛ.col.ſi vaſallus feu.alie.c.j.C.de tranſac.l.ſi quis maior.de lega.ñ.l.ſi is cui.C.de fideiuſ.aut.hoc ampliꝰ.C.de appella.aut.hodie.C. de appella.auf.ei qui.ꝛ in corpore vnde ſumit.C.ſententiã reſcindi non poſſe.l.peremptorias.C.de proba.l.exceptionez. C.de procu.l.ita demũ.de adul.l.ſi marit⁹.ſ.preſcriptiones. rem ratam habe.l.fin.C.de preſcrip.xxx.anno.l.ſi quis em-

ptionis.l.ſi.de iure deliberã.l.i.ſ.largius.l.in.honoraꝛijs.ſ. ſed cũ reſciſſa.inſti.de acti.ſ.rurſus.C.de falſis.l.querela.xvi. q.ij.loginquitatis.xxij.q.ij.puella.de elec.cum in cunctis.de ſupplen.negli.prela.licet.ſ.ſi. Et ad omnia iſta cõtraria vt dicit Jo.an.poſſet dari vna ſolutio q̃ in eis ſit ſpecialeꝛ:q: lex vltra ꝓcedit declarãdo q̃ nõ poſſit moꝛa purgari. Vel dicas ecõuerſo q̃ per illa iura põt tradi negatiua ſcz q̃ moꝛa nõ poteſt purgari ꝛ vbicũq; inueneris poſſe purgari dic q̃ ſunt caſus ſpeciales. Tu autẽ dic q̃ regula debet tradi affirmatiuevt dixi ſcz q̃ de equitate põt moꝛa purgari ſic intelligit hec lex ꝛ omnes alie permittẽtes purgationẽ hoc autẽ facit equitas:q: ſatis eſſe debet creditoꝛi ſi ſibi ſatiſſit de eo quod ſtipulatus eſt cũ refectiõe intereſſe:vt.l.reſcriptã.ſ. ſi pacto.
10 ſ.de pac. ¶†Hec autẽ regula fallit in caſibus infraſcriptis ꝛ per has fallentias patebit reſpõſum ad omnia cõtraria q̃ ſingulatim facere volui gratia breuitatis. ¶Primo quidẽ fallit ex parte actoris ad actionẽ querẽdã:vt.d.l.thais.ſ.inter.q̃ tñ modifica vt ſuperius ſcriptũ eſt in examinatiõe cõtrarĩ.d.ſ. ¶Secundo fallit q̃n executio pene facta eſt a cane vel a lege:vt.d.l.ſi is cui.de lega.ñ.ꝛ.l.ſi quis maior.C. de tranſac.j.de ſol.l.iũ.ſ.ſi.vnde rationẽ dixit Joã.an.in.d.c. moꝛa.q̃ qui incidit in canonẽ late ſententie moꝛã nõ purgat ſic nec purgabit eã is qui nõ vẽdicauit necẽ defuncti nec qui venit;põtra pacta iuramẽto firmata.d.l.ſi quis maior.nec ma ter que tutorẽ nõ petiꝫt filio cõtra decretũ nec ſindic⁹ qui ma leficiũ non denũciauit ſic ipſo facto penã incurrit ſic nec qui appellauit intra tẽpus aut bonoꝝ poſſeſſ.nõ petiꝫt nec inuentariũ nõ cõfecit cũ inſtrumẽto.de heredi.ꝛ falci.ſ.ſi quis autẽ coniuncta.l.ſi.ſ.ꝛ ſi pretatã.C.de iure deliberan.ſic nec executoꝛ;qui tẽpore ſynodaliũ cõſtitutionũ ſuum officiũ nõ peregit:vt.l.ſi quis ad declinãdã.ꝛ aut.hoc amplius.ſic nec qui petitus ꝛ monitus poſitionib⁹ rñdere ſine iuſta cauſa recuſauit de calũnia:vt.l.ñ.ſ.qõ obſeruari.de iuramẽ.calum. ſic nec qui incidit in commiſſum:vt.l.cõmiſſa.de publica. In omnibus eñ his caſibus moꝛa cõmiſſa executione pene a iure inuenit afflicta vnde nõ habet locũ purgatio.ꝛ multa alia ſimilia poteris inuenire ad q̃ ꝓdicta doctrina neceſſaria ꝛ vtilis. ¶Tertio fallit in extraiudicialibus ex parte actoris q̃n actor;vellet moꝛã purgare ad actionẽ cõſeruandã poſt longi tẽporis interuallũ aut etiã ante tñ intereſſe rei ꝓpter moꝛã.ꝛ hoc ſupra in cõtrarĩs declarau dãdo meã doctrinã ab alĩs diſcrepantẽ. ¶Quarto fallit ſimiliter ex parte actoris vbicunq; lex ꝓhibet illã purgari.exemplũ.C.quomodo ꝛ quando iudex.aut.qui ſemel. ¶Quinto fallit ex parte tã actoris quã rei q̃n eſt renunciatum potẽtie purgationis quo niã licitum eſt vnicuiq; ſuo iuri renunciare:vt.l.ſi quis in cõſcribẽdo.C.de pac.ꝛ.l.pactũ inter heredẽ.ſ.de pac. ¶Sexto fallit quãdo diſpoſitio eſt iurata.ratio eſt quã ſupra dixi:q: facta eſt executio periuri;ꝫ irretractabilis:vt.d.l.ſi quis maior. ¶Septimo fallit:q: deductum in primitiua debeat preſtari ſtipulatoꝛi pena autẽ tertio:vt.l.i.ſ.ſi.de ſtipu.ſeruo.ꝛ in hoc ita cõmuniter oẽs pertrãſeunt ego addo niſi ſit ius ſtipulatoris vt ſeruus filius aut monachus hoc iure vel etiam hodie ex cã ꝓfectitia:q: tũc ſibi;ꝫſi penã dicti ſtipulat.j.eod. q̃ dicit.cũ ſi.quin hoc caſu eidẽ dicit etiã pena ꝓmiſſa. Itez addo q̃ ſi pena eſſet ꝓmiſſa ſtipulari tertio aut ipſius principale vt in exemplo.l.ſtipulatio iſta.ſ.alteri.q̃ admitteret purgatio more q̃n ſatis eſt;q̃ illi impleatur a;initio quod ſtipulatoꝛ voluit impleri.Caſus eſt.j.eo.l.qui rome.ſ.flauiꝰ. ¶Octauo fallit ſi deductũ in principali deſit poſſe preſtari:q: forte perijt.nam licet debitoꝛ velit eſtimationẽ illius prestare non auditur quoniam illa eſtimatio a principio nec in obliga.nec in ſolu.fuit:vt.d.l.ſi duo.j.eo.licet poſt interitum dicatur ſcz debita:vt.l.ſi ſeruum.ſ.ſi.j.eo.cõiuncta glo. Non ergo admittitur purgatio:q: equitas ſuggerens purgationẽ vendicat ſibi locum cum ſoluitur q̃ in primo deuenit vt hic cum ſuis concoꝛ.non autem inuenio hanc;equitatẽ ſubſcriptam cum quis vult eſtimationem ſoluere vnde ſtamus ſub regula rigoroſa prohibẽte purgationem quod ꝓ hoc adduco gl.notabilem.l.ñ.ſ.opus.ſ.de alie.iudi.in verbo quod ego verſum.alias ſi diceret Bar.autem dixit cõtra per.l.cuz res.de leg.j.q̃ mihi non placet etiã per dictum ſuũmet duz dicit q̃ ſi ſtipulatoꝛ alienauit fundũ in quo debebat edificium conſtrui nõ poteſt moꝛa purgari:quia non poteſt ſibi ſolui q̃ eſt ꝓmiſſum ꝛ tamẽ non eſt dubium q̃ poſſet eſtimatio ſolui. ¶Non ob.l.cum res:quia nil facit ad propoſitum. Similiter nõ obſtat q̃ ꝓcium ſuccedit loco rei:vt.l.ſi rem.de peti.here.q: illud in vniuerſalibus.ꝛ q̃ qui ꝓcium habet rem habere non debet.de peculio.l.ſi is.ꝛ.l.nõ penes.

Universidad de Deusto
Biblioteca

no.gl.in.l.itē si res.ff.de aliena.iudi.q; nō per omnia habere videt vt multis probatur de exemplis sufficiat vnū: q; si hoc esset iam debitor obligat⁹ ad speciē posset soluere estimationem qō est falsum: vt.l.ij.ff.cer.petat. ¶ Nono fallit in stipulatione iudiciali pretoria decisoria nō cōcernente quādo ius aduersarij est factum deterius: vt.l.z si post.z tūc dicit factū deterius qñ deteriō ratio concernit substantiā obligationis: vt q; tēpore perit vnde licet velit reus iudiciū pati perinde ac si non esset perempta non audiet vt penā euitet: q; sic verba legis scripta sunt sed si non esset cōmissa pena sed solum contracta obligatio ad interesse forte aliud effet: q; tunc desinit interesse z trahitur retro vnde habet perinde ac si nunq̄ interfuisset nec est propria purgatio. tex. est in.d.l. fideiussor. de doli excep.j.de fur.l.si vēdidero.§.si titius.z.l.fullo.ad fi. tituli. ¶ Decimo fallit si mora est cōmissa circa decisoria iudicis cū dies z pena certa in scia cōtineat. nam nō purgatur si actoris interest propter moram licet posset purgari si nō interesset. Casus est in.l.vtiq̄.de arbitris. Et q; verba legis sic scripta sunt dico q̄ licet offerat interesse nō habet locū purgatio licet gl. ibi sub dubio forte dicat contrariū z non bene. nā cum potētia purgādi moram concedat sub conditione si actoris nō interesset oportet q̄ ista conditio purificet vt potentie locus sit vt.l.si quis ita hereditatis.ff.de condi.instit. ¶ Undecimo fallit si mora est cōmissa per factum nō per negligētū: vt.l.cū filius.§.in hac.ff.eo.limitat Bar. nisi illud factum habeat causam successiuā z modico tēpore sit factū cōtra.ff.loca.l.si in lege.§.colonus. cuius dicti limito esse verū in iudicijs bone fidei: vt ibi no.in stricti iuris: vt.l.habere licere.ff.de euic.cōiuncta gl.sua.z.l.stipulatio ista.ver.nisi forte.ff. eo. Itē potest limitari hoc exemplo: q; z in multis casibus mora cōmissa per factū purgat qui notant in glo.l.amplius nō peti.rē ra.habe.C.de peda.iud.aut.nouo iure. ¶ Duodecimo fallit in arbitrijs penali stipulatione vallatis ante sententiā pena cōmissa: q; per eius cōmissionē est arbitrium dissolutū si nō est apposita clausula rato manente compromisso: q; impossibile est coram arbitro morā purgare ex quo desijt esse arbiter: vt.l.si duo.§.si.de arbi.z eo.ti.si quis remouit. tamē dixit ita dictum cōpromissum si fuerit per contumaciam litigātis quando arbiter impeditur ferre sententiā. extra.de arbi.c.ex parte. sed gl. iuris ciuilis indifferenter tenet pena cōpromissi cōmitti.d.l.diē.§.si quis litigator.z hoc tenet in corpore.de iudi.§.z q; cognouimus.col.vi. ¶ Expeditā est dicta regula permittēs de equitate morā purgari cū suis fallacijs z multis necessarijs in legib⁹. ¶ Uenio nūc ad secundā partē principalem huius.l. in qua dicitur q̄ nullibi pōt mora purgari nisi vsq; ad litē contestatā. Et oppono q̄ imo etiā post lit. cōtesta. C.de transac.l.si maior.la.ij.z.l.si ue apud acta. Sol. ibi post litē fuit mora cōmissa vnde purgatur vsq; ad sententiā hic ante litē cōtest. ideo purgat vsq; ad contest. nō vltra. ¶ Item cōtra q̄ etiā cōmissa ante litez possit purgari vsq; ad sentētiam imo z post sententiā in causa appellationis vt insti.de perpe.z tempo.act.§.fi.ff.de procu.l.si reus paratus. per gl.ff.de act.em.l.j.ff.de consti.pecu. l.sed si alie. sed in cōtrarijs soluebat illud q̄ petebatur ideo non est more purgatio sed debiti solutio. hic autē vnū petebat scz interesse ad q̄ obligatio erat cōtracta propter morā reus autē ipsum factum soluere volebat insulā edificādo q̄ non potest nisi vsq; ad litē cōtest. in ipso interesse. Et est hic verus intellect⁹ huius. I licet quidā intelligāt hic fuisse actū ad fabricā insule sed est falsum z q: tunc continuo insulam fabricādo absolui reus deberet ab obseruatiōe iudicij propter solutionem debiti: vt.d.§.fi.z est casus in.d.l.fideiussor. de doli excep. Non obstat.l.sed si alia. de constitu.pecu.ver.solum. vsq; ad litē contestatam potest reus morā purgare etiā offerendo q̄ petitur: q; ibi reus moram purgare etiā offerendo q̄ petitur: q; ibi reus offerebat tantum vnde nō purgat moram vt transeat periculum citius in actorem nisi vsq; ad litē contesta. post litem autē bene purgat soluendo vel deponendo z consignando q̄ fuit etiā de mēte rei ꝑm Bar. vt supra dixi. ¶ Item opponit q̄ etiam post sententiā vsq; quo qs conueniatur iudicato post sententiam ratificatam possit mora purgari: vt.ff.de peti.heredi. itē veniunt.§. idem recte. Solu. ibi. a principio aliud erat in obligatione aliud in solutiōe ideo illud quod est in solutiōe potest solui vsq; quo quis cōueniatur iudicati ad illud q̄ in obligatiōe erat. ¶ Sed huic solutioni obstat q̄ imo licet vnum sit in obligatione aliud in solutione tamen non possit lit. conte. solui quod in solutione est: vt.j.de solu.l.si quis stipulatus fuerit decem in melle. Sol. ibi vnum erat in obligatione z aliud in solutione expositione hominis vt.d.§. idem recte. ex dispositione legali. Minus autē ratio est: q; cū vnū est in obligatione ex dispositione legali z aliud in solutione forma cōdēnationis est vt det q̄ in obligatione cōsistit aut soluat q̄ in solutiōe est: vt.l.miles.§.decē. de re iudica. vnde mora soluēdi q̄ in obligatione est cōtinet demū lata sententia ideo pōt purgari vsq; quo iudicati executio petet z ideo si mora contrahitur ante nō purgaret post sententiā. tex. est in.l.si seruus cōmunis. de nox. Sed qñ ex dispositione cōuentionali vnū est in obligatione aliud in solutione creditor agit precise ad illud z sententia precise cōtinet dictū q̄ in obligatione deuenit nō autē vt det illud vel aliud q̄ in solutione cōsistebat. Itē econtra q̄ imo etiā post sententiā mora purgetur iudice pro tribunali sedēte: vt.l.diuus.§. de in integ. resti. ibi fuit cōmissa veniendo coram iudice ad audiendū sententiā vnde si vocatus venit iudice pro tribunali sedente fingit retro nō cōtumax sed q̄ parū exaudiuerit vocē preconiā ita q̄ nō est propria purgatio more. ¶ Et ex predictis sumere potes cōclusiones apertas vsq; ad quantū tēpus possit mora purgari q̄n purgabilis est nā in extraiudicialibus ex parte rei si mora est cōmissa ante conte. vsq; ad litē contesta. pōt purgari ad euitationē pene nō vltra etiā si longi tēporis interuallū intercesserit propter rei subterfugia purgari nō poterit licet lis cōtest. nō sit vt iam dictū est. Sinautē mora est contracta post litē cōtesta. ante sententiā vsq; ad sententiā purgari pōt z nō vltra. l. si maior. z.l. sine apud acta. C. de transac. Si vero est cōmissa post sententiā tūc purgari pōt vsq; quo reus iudicati conueniat: vt.l.litē veniūt.§. idē recte. z.l. miles. §. decē. de re iudi. z hoc cum vnum petitur aliud offertur. Cum autē offertur illud q̄ petitur tunc omni tempore potest: q; nō est propria purgatio more ꝫ debiti satisfactio: vt insti. de perpe. z tēpo. act. in fi. z. d. l. fideiussor. de doli excep. q̄ ponit casum notabi lem. nā ibi petit pecunia ex causa euictionis z liberat conuentus prestando fundū cum residuo interesse. Sed ratio est: q; respectu fundi obligatio erat cōtracta ad pecuniam z fundi solutio eandē omnino vtilitatē afferebat vt ibi patet ex litera. z q; facit fingi retro fundū nō euictum talis prestatio fundi. z predicta habent locū siue ista obligatio fiat ad euitādā penam siue ad transferendū in actorē periculum interius dū modo fiat cū solutionis actu aut fiat depositi cōsignatio certum sola obligatio nō purgat moram post lit. contesta. vt sic in actorē transeat periculum interitus vt sepe superius dictū est per dictā. l. sed si alia. de consti. pecunia. ¶ In iudicijs vero ex parte rei intra modicū tēpus admittitur more purgatio: vt.l.z si post tres. Et si mora cōmittitur in veniendo coram iudice ad audiendū sententiā non purgatur nisi iudice pro tribunali sedente: vt.d.l.diuus. Cōtingit tamen secundū varietatē locorū ad purgandam morā alia tempora esse in lege statuta: z tunc ista seruabis in iudicio.l.ij.§.fi. Rationem hic ponit Pet. z Bar. sequēdo eum z vbicunq; more purgatio trahit ad initium more cōmisse z sic trahit retro quousq; retrotractio locū habet mora potest purgari. l. quoties. §. i. rem ratam habe. z.l. si rem. in fi. de pe.ac. ex parte vero actoris admittit purgatio more ante lapsum longi temporis in teruallū: vt.l.si ita quis.§.seia.j.e. ¶ Nūc est hec lex expedita per notabilia z per cōclusiones z regulas z exceptiones ab eis restat querere de quibusdā. ¶ Quero igitur primo q̄ est illud modici temporis; in ter nallum intra q̄ potest mora purgari. dic q̄ iudicis arbitrio considerandū est: vt.d.§.seia. vbi est casus notabilis in.d.l. z si post tres. plene in gl.in.d.c. potuit. de loca. ¶ Secundo quero quando a lege ponitur dies z pena an admittat purgatio more. quidā q̄ sic. hoc casu dicunt fallere illam regulā q̄ nisi est apposita dies z pena non admittitur purgatio. allegant pro hoc casum. c. potuit. de loca. hoc est falsum z contra casum. l.ij. C. de iure emphyq; vtitur verbis ꝓcisis nū dicit omnino si dominus voluerit repellendo. Nō obstat. c. potuit. q; loquitur in emphyteosi ecclesie cum qua clementius agitur: vt.ff. dixi. Vel dic quod illa decretalis seruatur in terris ecclesie z ecclesiasticis rebus non in terris imperij. ¶ Item quero an clausula rato manente pacto impediat moram purgari. Bar. hic tenet quod sic z dicit verum. quidam contra per gl. l. si mihi stipulatus sim z ꝓculo. j. eo. qui incipit de rigore sed illa non obstat: quia ibi fuit adiecta dies z pena merito ibi impeditur purgatio more: vt ibi plene dixi. Addo quod licet tunc permittatur ex gratia vt reus purget moram tamen purgare nō potest: quia adiecta est dies z pena non propterea videtur remissa pena loco interesse iam contracti succedit. casus est in dicta. l. cum stipulatus. z limitant leges dicentes receptione sortis penam remitti: quia illud in mera pena non autem in ea que loco interesse succedit cum iure obligationis veniat

veniat nō officio: vt no. de eo q̄ certo loco. l. cētum capue. z
13 l.ſi.z.ſi. si quis cau. l.ij. ¶ Itē queritur si inter tempus q̄ datur ad moram purgandā anteq̄ purgetur res perīt cui⁹ erit periculum dic morosi sine dubio: vt.l. si ex legati causa. ſ. eo. z.l. si seruū. j. eo. z.l. nemo rē suā. §. i. ſ. eo. alias sequeret q̄ mora non noceret reo nisi post lit. conte. cū eo q̄ est falsus di
16 ctis iuris⁹. ¶ Itē quero quid si intra tempus datum ad moram purgandā aliquod impedimentum occurrit ꝓpter q̄ non pōt mora purgari an erit periculū debētis purgare moram an illius cui debeat purgari dic q̄ debētis purgare: vt l. sancimus. C. de fide. vltimo respōso. Nā illud tempus q̄ datur ad morā purgandā datur ex sola benignitate legis z miserationis cā nulla iusta causa subsistente merito tale impedimentū superueniēs nō est iusta causa restitutionis: vt.l. nemo. C. de resti. in integrū. ver. ante tēpus q̄ datur ad moram purgandā datur z concedit ex iustitia: tūc si in illo occurrit impedimentū iustitie bene datur restitutio: vt aut. ei qui. in gl. in verbo remanet sententia. C. de tempo. appel. z extra de appel. ex ratione z satis est siue impedimentū cōtingat persona dñi debentis purgare moram siue persona ꝓcuratoris legitimi: vt. C. qui pe. tu. vel cura. l. cū a matribus. z. C. de appel. l. ꝓcses. saluo. nisi ꝓcurator habuerit specialiter in mandatis ad substituendū z cum posset idoneū substituere nō fecit nam imputat tunc domino cui talem procuratorē constituit qui in necessitatis tēpore nō curauit aliū substituere cuz
17 posset ꝑm Inn. vt lite non conte. c. i. ad fi. ¶ Dubitanit autē Bar. nec̄ decisit imo nihil dixit si ex forma statuti instrumentum donationis excedentis summam centum aureorū debet ꝓduci animo insinuandi vsq; ad semestre quo elapso potest peti per aduersarium cassatio intra aliud semestre tēpus immediate sequens. z si non fuerit petita cassatio possit ꝓduci animo insinuandi intra aliud semestre tēpus. Utrū si in isto secundo semestri impedimētum superuenit propter quod non potuit instrumentum ꝓduci poterit peti restitutio. Et super hoc dico audenter tenendum quod sic: q; hoc vltimum semestre non datur ad purgandam moram: sed est quedam noua dilatio concessa ex causa: quia nō est petita tempestiue z licet esset statutum ad purgandam moram nō esset ex legis misericordia z sola clementia statutum imo ꝓpter moram aduersarij contractam in non petendo cassationem que mora primā extinxit z eius effectū suffocauit z reducta
18 est ad statum: ac si per nullum eorū fuisset mora contracta: vt l. illud. de peri. z cōmo. rei vendi. z. d. ſ. sequitur. ¶ Deinde q̄ro quid si est in mora dies certa z pena incerta ab homine. Exemplum si promisi scribere librum ad diem certā sub illa pena quam titius declarabit possit mora purgari videtur q̄ non vt. d. l. magnam. cum concordan. supertus allegatis. argumentum est cōtra: quia q̄ interesse est pena sed non mera z tamen si quis promitteret factum z si non faceret promitteretur interesse quecunq; sit dies apposita admittitur purgatio more: vt. d. ſ. seia. Item si non potuit de quantitate pene certus esse quam si forsitan exstimasset ita grauem vt tituꝰ declarauit nō cōmisisset moram ideo equū est illi succurri vt possit eam purgare z hec pars mihi placet sub dubio forte loquor quin leges simpliciter loquuntur quod cum adiecta est dies z pena q̄ non admittit purgatio vnde non videtur
19 curandū an pena sit certa vel incerta. ¶ Deinde quero dizi q̄ contumax in non respōdendo positionibus secundus formam capituli si post prestitū habetur pro confesso z non purgat moram q̄n executio pene a canone fit an saltem poterit appellare. dic q̄ sic nisi sit conuictus z sic tantum operetur cōfessio ficta quantū vera sicut ergo vere confessus appellat nisi sit conuictus vt plene no. in. l. ij. C. quorum appel. non reci. ita z confessus ficte. z sicut non appellat vere cōfessus z conuictus ita nec ficte cōfessus z cōuictus. pro hoc est gl. in. l. ij. §. quod obseruari. vbi nolēs iurare habetur pro confesso attamē q: hec pena; ficte cōfessiōis in heredem nō trāsit nisi pronunciatū fuerit contumacez habēdum pro confesso: q: absq; causa rationabili recusauit respondere seu iurare: vt j. de iure fis. l. eius qui delatorem. cōiuncto eo q̄ not. Barto.
20 ¶ Ultimo videamus an stipulatio penalis nouet primā. hic enim constat quod commissio interesse propter moram non nouat. Quid ergo si tc commissione pene magnum est dubium propter varietatem opinionum que recitantur per Bar. ad plenum in. l. ita stipulatus. j. eo z ibi etiam in meis reportationibus recitaui per ordinē vnde ad presens solum opi. Bar. referam z dicam quod sentiam. Et inquantum dixit Bar. quod commissio stipulatiōis penalis nouat primitiuam ex lucrativa causa interpositam sic intelligit. l. obligationuz fere. §. si. non attēto an pena sit maior vel minor quā primitiua vtibi. z. l. ita stipulatus. j. eo. z. l. i. §. si ita. ad legem falcidiā. z. l. i. de penu lega. z. l. si penū. qñ dies lega. ced. Sed si prima obligatio ex causa onerosa descendit: tūc non fit nouatio imo facta exactione ex vna petit; poterit q̄ in altera vltra est: vt. l. si quis a socio. z. l. duo societatis. pro socio. z de acti. emp. predia. z de doli excep. l. apud celsum. §. labeo. z. j. eo. l. qui rome. §. flauius. z. §. duo fratres. vbi precesserat stipulatio cōuentionalis nec nouaz per penalem ex sola ratione: q: precedens erat onerosa nō lucrativa z assignat rationē differētie: q: vbi primitive obligationi ex causa lucrativa pena adiicit illa pena videtur adiecta fauore z intuitu promissoris vt sibi liceat penā soluere z euitare prestationē primitiue. de leg. i. l. si q̄. §. heres. z. d. l. ita stipulatus. in fin. nec est par eadēq; ratio lucrū nō capere: vt l. fi. §. licētia. C. de iure delib. z. l. fi. C. de codicillis. Cum vero pena adiicit primitiue descendenti ex causa onerosa solum vidēt adiecta odio promissoris vt citius soluat metu pene. Nec obstat secūdū eum. l. si quis a socero. nisi vsq; ad concurrentem quantitatem tollatur primitiua: quia non tollit iure nouationis sed exactionis. Nec ob stat. l. obligationū fere in fi. vbi litera dicit iure quasi nouationis: quia illud dicit solum ob hoc: q: vsq; ad litē pōt solui quod deuenit in prima. q̄ non contingit in vera nouatione: vt dixit Cy. in. l. nuda. C. de contrahenda stipula. z hec est in substātia opi. Bar. Sed impugno primo dictū: deinde ratiōē dicti impugno: q: videtur contra casum dicti. ſ. flaui⁹. vbi fuit stipulatio penalis subiecta obligationi primitiue descendenti ex causa lucrativa: z tū nulla fit nouatio. quod apparet: quia agere potest donator cōtra donatariū vt libertas promissa prestetur: ad quod agi non posset si prima esset noua ta ipso iure: vt Bar. dicit. Nec est vera responsio Bar. ad illā. §. q̄ ibi erat causa onerosa quo ad donatarios. confunditur enim hec responsio ex dictis suisinet in alia materia scilicet duorum reorum ex causa lucrativa. nam appellat reum ex causa lucrativa donatorem: non autem appellat eum reum ex causa onerosa: quod apparet: quia inter eos non habet locum beneficiū cessionis nec diuisionis: quorū quodlibet locū haberet si saltem inter se diceretur rei ex causa onerosa: vt patet in ti. de duobus reis. coniuncta. l. in lege falcidia hoc esse seruandum. ſ. ad legem falcidiā. nec vnq; liberalitas ex parte eam exercentis inuenies nominare causam onerosam cum sponte fiat sed mera liberalitas appellatur. ff. de donatio. l. i. cōiuncta gl. illius. l. z eo. ti. l. donari. z quia mera liberalitas exerceturideo donanti leuis est. de verbo. signifi. l. minus. §. j. Contra Bar. est etiam casus in. l. rescriptum. §. si pacto. de pactis. similiter si stipulator ex causa lucrativa eligere potest. an penam petat an vero velit se exceptione tueri: z loquitur ibi in liberatione gratuita cū non appareat de alia cā ex qua liberatio facta fuerit nisi solum de pacto. Guil. tamen Pe. z Dy. in. l. in pupinciali. quos refert Cy. in. l. si pacto quo penā. z Ja. but. z Ray. dicūt ibi speciale fauore liberationis per. l. de actioni. z obligatio. arrianus. quod Bar. tenuit motus illa ratione: q: pactum liberatorium tollit naturalem: vt l. fi. §. naturalis. z obligat naturaliter paciscentem ad nō petendum inducit exceptionem. vt. l. iurisgentius. §. quin imo. per glo. in. l. pacta que contra. C. de pactis. vnde licet naturalis qua paciscens obligatur ad non petendum per commissionē pene nouatur: non tamē nouatur exceptio pacti tacita ab eo: merito liberatus per pactum stipulatione penali vallatum potest eligere an velit vti executione pacti an vero velit petere penam ꝓpter hoc dixit ipse quod glo. secunda mag. in fi. in verbo cautionales. j. de ꝓcto. stipu. que dicit exceptionem nouari non dicit vsq; quaq; verum: mouetur: q: nouatio est vnius obligationis in aliam transfusio que transfusio in exceptione non cadit sed hec est mala z pessima ratio. nam officium iudicis nullam obligationem presuppo-
nit: vt. l. quintus. de annu. lega. z. l. qui per collusionē. de acti. emp. z tū constat illud nouari etiam secundum eam: vt. l. em ptor. de noua. Item nouatur actio in rem: vt. l. z vno. §. j. de accep. z tamen ibi non potest fieri transfusio vnius obligationis in alteram cum actio in rem nullā ꝓprie obligationez presupponat; cum possessio sola ex parte conuenti z dominiū ex parte agentis eam producat. l. j. C. de alie. iud. nec̄ possessio sit modus obligandi sed contractus vel quasi maleficium aut quasi aut noue causarum figure quorum nullum hic subsistit. z probatur insti. de actio. in ꝓin. vnde licet quantum attinet ad diffinitionem non possit dici vera nouatio a posteriori id est ab effectu cum sit transfusio vnius remedij in aliū ibi intelligitur esse nouatio. z ita contingit in casu proposito z quod nouetur exceptio cum poteris excipere illud remedium non eligit sed ad aliud recurrit est casus. ſ. de cō. di.

Universidad de Deusto Biblioteca

indebi.l.elegãter.§.z si post litis.ibi:cum igitur petitio extransactionis excep.locum nõ habet.Et idẽ no.C.de trãsac.l.cum proponas.coniuncta gl.fi.pro hoc si obligatio naturalis qua paciscens erat naturaliter obligatus ad nõ petendum nouatur per cõmissionem pene necessaeio sequitur qõ equitas naturalis a qua;causãf exceptio:vt.l.equitatis.de doli exceptio.z.j.de noua.l.i.in prin.de medio est sublata cum vtrũq; remediũ scz exceptionis zpene nõ sit aptum cõcurre nõ apposita clausula rato manẽte pacto:vt.d.§.si pacto.z ſ.de trãsac.l.qui fidem.z qõ nõ nouet primitiua per cõmissionem pene dico qõ est casus in.d.l.ita stipula.in fi.per locũ a contrario.Ibi enim dicit factã cũ effectu transfusionem in penalem si actũ est vt sola pena debeatur si cõmissio fuerit a cõtrario ergo fi nõ est actũ vt debeat sola penavtrũq; in obligatione est vnum solũ exigeẽ qõ stipulatori placuerit:qz electio sua est:vt dicto.§.si pacto.z.d.§.sed z si post litis.z.l.siue apud acta.z.l.si maior.z.h.d.gl.in.l.cum proponas.eo.ti.per quam gl.dico falsam esse rationem Bar.dum dicit qõ pena apposita in contractu lucratiuo intelligiẽ apposita fauore donãtis vt eligat quid solnat imo fauore stipulantis semp vt eligat:qz vbi cõpetunt stipulatori plura remedia ipsi9 est electio z nõ rei:vt.l.qõ in heredem.§.eligere.licet vbi cõpetat ius agẽdi ad plura alternatiue sit electio debitoris regulariter:vt.l.plerunq; de iure do.de reg.iu.in alternatiuis.nec vnq; inueni penã appositam fauore eius qui incurrere põt in eã.nam cũ infligat ex mora que est delictũ:vt.l.si filius.de interrog.acti.z de re mili.l.omne delictũ.§.cõtumacia.nõ est dicendũ qõ ex delicto premium vllum cõsequi possit.quod eniz per modũ pene impingiẽ ad punitionẽ tẽdit nõ ad premium:vt.j.de interdic.z relegatis.l.relegatorum.z.j.de penis.quasi per torũ.nec mora aut frustratio põt esse frustrãti proficua sed nociua:vt in.c.mora.de reg.iur.lib.vi.prima est cõclusio tex.dicti.§.si pacto.Unde non placet mihi dictum qõ fiat nouatio nec placent rationes per ea que dixi.Et cõtra dictũ suum qõ nõ fiat nouatio potissime moueor per dictũ.§.fl.anius.z per dictũ.§.si pacto.in quib9 dicit qõ nõ obstante cõmissione pene etiã precedẽte causa lucrativa potest agere ad id qõ in prima deuenit ad qõ nõ posset agi si esset facta nouatio:vt.d.l.duo societatis.cũ prima cã nouationis extincta. ¶Quid dicendũ dubito propter tantorũ opi.finaliter arbitror:hoc.verũ esse qõ in nulla parte iuris inuenia tur tex.dicens stipulationẽ primam nouari per cõmissionez pene:sed bene habeo qõ;quasi nouatur in.d.l.obligationum fere.§.fi.Item habemus vnã dispositionẽ in aliam trãsfundi.in.d.l.i.de penu lega.z.l.i.§.item si ita.quo transfusionis vocabulo lex vtit:quia nõ est necessaria nouatio cũ vsq; ad litis contestatio.possit solui qõ fuit in prima.hoc autem nõ cõtingit cuz est facta nouatio trãsfunditur omnis obligatio z eius effectu sublati sunt:vt.j.de noua.l.i.z.ŭ.z institu.quibus modis tollitur obligatio.§.pe.Propter que concludo per cõmissionẽ pene donec durat soluendi potestas de eo qd deuenit in prima nõ esse factam nouationẽ sed quasi:vt.d.§.fi.ideo est quasi nouata:quia prima dispositio est in penalez transfusa:vt.d.§.item si ita.z.d.l.i.que transfusio est proprie tas nouationis sed quia non est facta ad plenum transfusio ideo appellatur quasi nouatio:qz nonduz est sortita cẽs nouationis effectus postq; autem desit posse dari qõ deuenit in prima ex tũc dicat facta nouatio.Vel dicamus qõ in vltimis volũtatibus nouat:quia fit transfusio licet ex quadam misericordia z clementia permittatur more purgatio z possit vsq; ad litẽ offerri qõ deuenit in prima.In dispositionibus inter vinos nõ nouat sed quasi nouat:vt.d.l.obligationum fere.§.fi.nisi duobus concurrẽtibus scilicet qõ actor nõ vult qõ in prima deuenit vel quãdo reus non potest offerre eo qõ exclusus sit tempore aut alio modo legitimo:tunc enĩ quia ad pleuum est facta transfusio vere:tunc dicam primitiuam fore nouatam. ¶Illud autem non omitto qõ illa verba apposita in stipulatione penali vt debeat vtraq; pena cũ executionis effectu sed hoc solũ vt per cõmissionẽ pene non fiat nouatio prime.Casus est recte intuẽti in.d.l.ita stipulates.in fi.Minus ergo operanť illa verba quã clausula rato manẽte pacto:q; per illã exigitur vtrunq; nisi fiat purgatio more vt dictũ est.Ex vi autẽ dictorũ verborũ licet continuo vtrũq; in obli.fit tamen solũ vnum in actione est qõ est notandum.Deo gratias.Amen.

¶Repetita per me Angelum de Ubaldis de Perusio iuris Utriusq; Doctorem Secundam extraordinariam iuris ciuilis legentem in felici studio Bonoñ.Anno domini. Mcccl.xxxij.mense Januarij in Auditorio meo.

¶Repetitio.§.duo fratres positi in.l.qui rome.ff.eo.

1 ¶Fideicommissum conditionale an z quando videatur remissum per diuisionis contrauentionem.
2 Clausula promittens non contrauenire sub pena incidit in penam repotando sententiam iniquam pro se.
3 Clausula promittẽs non reducere laudum ad arbitrium boni viri sub pena si reduxit z obtinuit an incidat in penam.
4 Sententia lata ex falsa causa est nulla.fallit vt infra.
5 Sententia lata contra absentem per falsas allegationes facti z falso factas est nulla.
6 Executio sententie late contra absentem per falsas allegationes non;potest fieri.
7 Fideicommissum conditionale z per omnia coequeuum intelligitur remissum.
8 Transactio facta per mulierem cum fratribus super hereditate paterna an z quando possit rescindi;per filiam.
9 Renunciatio facta per fratrem adinuicem super hereditate paterna quando valeat.
10 Scientia an z quando presumatur.
11 Fideicommissum conditionale an z quando censeatur diuisione hereditatis remissum.
12 Fideicommissum an videatur remissum si in diuisione;vicissim sit data potestas alienandi.
13 Fideicommissum non videtur remittere frater emendo sciẽter a fratre.

Duo fratres. Pulcher z subtilis est iste.§.z hz materiã subtilẽ z quotidianã idcirco summo digito attingendã.Diuidit in tres partes.Primo ponit thema.Scõo questionẽ resultantẽ in themate.Tertio rñionẽ questionis:ibi:ea ibi:que sitũ.tertia ibi:rñdit.Nõ tñ errore expresso putauit essi iudex diuisione ius fideicõmissi remissum ideo cõtra petitorẽ pnũciauit quasi de illo esset trãsactũ.Et ẽm hãc lec.bene uiter iste.§.h.d.† In simplici diuisiõe hereditatis penali stipulatione vallata si cõtra diuisionẽ fieret fideicõmissum cõditionale remissum nõ videt si tñ petaẽ z actor succumbat hz iniuste pena cõmittit.h.d. ¶Ex hoc.§.plura sumuntur.Primo qõ simplici diuisione hereditatis cõis nõ intelligiẽ remissum fideicõmissum pendẽs ex euentu future.cõtor.ſ.de trãsac.l.qui cũ tutorũ ẽm vnã lect.put loquitur in fideicommisso.de leg.ñ.l.cũ pater.§.hereditatẽ.el.ñ. ¶† Secũdo no.qõ iniqua sniã lata cõtra actorẽ facit cõtra ipsum pena cõmitti que ꝑmissa erat si veniret cõtra.Et ex hoc sequitur qõ in iudicio pene nõ põt refricari ẽstio iniquitatis prime sentẽtie que trãsiuit in rẽ iudicatam.qõ tenuerunt Dy.z Bar.† vnde dixerũt qõ si sub pena promisit nõ petere arbitramẽtũ reduci ad arbitriũ boniviri si petit reductionẽ iuste ꝑpter enormẽ lesionẽ si tñ succubuit penã incurrit ex quo de iniquitate prime sentẽtie queri nõ põt in hoc iudicio petitionis pene.Sz hec questio cũ de facto occurriſſet Perusij magnũq; scandalũ ibi generaliet ipse idẽ Bar.cõsuluit totũ oppositũ z adhesit opinioni dominorũ dicentiũ qõ licet cõmittat pena doli tñ obstat exceptio:vt no.gl.licet.post medium in verbo si autẽ dictis.z.ſ.de pac.l.tres fratres.de excep.doli.l.apud celsum.§.itẽ querit quid de suis.de arbi.ver.nunquid.dixit qõ si iniuste fuit victus pena nõ committit imo si iniustã habuit causam litigãdi excusat a pena quoniã illa ex dolo incurrit.iniusta autẽ causa excusat a dolo z ab omni malitia.de libe.cau.l.igit.§.post z de plagiarijs.l.plagij.C.Simile adducit specialiter.j.de penis.l.si qs forte.ſ.de peti.here.l.si debitor.Nõ cõspicio qd faciãt ille leges.hãc tñ opi.tenuit Jo.an.in ti.de arbi.§.sequit̃ de quibusdã.versi.itẽ si compromissum est tanq; in arbitriũ que dicta nõ credo Bar.vidisse cũ de eis nõ faciat mẽtionẽ z hãc partẽ credo verissimã maxime si cõtra petitorẽ absentẽ sentẽtia lata fuisset.ff.de inoffi.testa.l.papinianus.§.meminisse.licet ille.§.in pena legali loquaf.idẽ arbitror in cõuẽtionali propter idẽtitatez rationis. Pro hac parte adduco specialiter in.C.l.quidã cũ filiũ.vbi filius victus iniuste in querela nihilomin9 petit penã promissam si exheredatus esset ergo in iudicio pene refricari potest questio iniquitatis prime sentẽtie per illũ qui succubuit.Nec potest illi tex.respõderi nisi subaudias diuinãdo qõ filiꝰ ibi succubuit in querela ex eo:qz illã post quinquẽnũ intẽtauit vi ibi dicaz sed hec est diuinatio que est refugiũ:vt.l.filiũ quẽ habentem.C.familie herciscun.in glo.Nõ obstat iste.§.quis secundũ solu.Rog.quã infra tenebo hic fuit bene iudicatũ. Item non obstat qõ post sententiã non põt obiici exceptio que impugnet ipsam sententiã.Et hic aduerte:quia quando

quãdo exceptio que op ponit in alio iudicio tẽdit directo ad rescissionẽ cuiusdã effectus interdictam per sententiã in quadam consequẽtia:tũc ad eneruãdũ illã effectũ;lita potest queri ad iniquitatẽ illius sentẽtie in alio iudicio sicut in primo anteq; ferretur.vt.d.l.quidã cũ filiũ.nã ad aliuz effectũ quã ad primũ:z ideo rei iudicate nõ obstat exceptio.vt.l.cũ queritur.§.de excep.rei iudicate z de euictionib9.l.vendicantes.z ad instar exceptionis nõ impugnãtis sententiã:que ẽm oẽs sine dubio obiici põt.C.de iuris z facti igno.l.i.per glo.z ibi per Ly.z per eundẽ in.l.peremptorias.C.sententiã rescindi non posse. Principalis eñ intentio iudicãtis nõ fuit iudicare quicq; de pena sed solum an reductio recte peteretur.Nec ergo finalis intẽtio est que principiũ in ordine intellectus sola intuẽda est:non autẽ ea que in quadam consequẽtia sequi põt.ſ.si cer.peta.l.rogasti.Bar.idem in.l.ambitiosa.j.de decre.ab ordi.facien. ¶Tertio vltimo ex hac lectura no.est q sentẽtia lata ex falsa causa nõ est nulla sed inqna.Pronũciauit enim iudex hic cõtra petitorẽ quasi esset de fideicõmisso transactũ cum re vera non esset.pro hoc.j.de questionib9.l.i.in.iñ.oppositione.licet ibi se inuoluat.§.fi.z.j.de penis.l.diui fratres.per glo.de acqui.here.l.si is ad quẽ.per Ly.C.de condi.inde.l.i.in.iñ.oppositione.licet ibi se inuoluat. ¶Examinemus hanc lecturam per particulas quam tenuerunt vt vera ꝑ.z Bar.z hodie tenent communiter omnes legentes contra ipsam opinionem. ¶Opponitur:qz sententia secundũ eum fuit lata ex falsa causa.ergo fuit nulla.vt.l.qui testamẽto.de excu.tut.C.si ex falsis alleg.l.i.z fi.C.de iudicẽs. l.si pretor.§.marcellus.ergo non potest facere penam cõmitti.Docto.in.d.l.i.z in.l.seruo inuito.§.cum pretor.ad trebellianum.respondent qõ in illis legibus si ex falsis allegationibus.z.l.qui in testamẽto.est speciale fauore minorum.Innocentius vero in.c.in presentia.de renũciationib9.intelligit in.l.qui testamento.qõ ibi nõ valet sentẽtia:quia fuit sub cõditione lata.Et est singulare dictũ illud per qõ habes limitationem ad.l.i.§.biduum.j.quando appellã.sit.in quibus dicitur qõ sententia lata sub conditione eam contingente valet:quia illud est;verum nisi sit lata ex falsa causa quod ignorant legiste.Allio modo z ibi intelligit Jnn.d.l.qui testamẽto.qõ ibi non valebat sententia contra ius scriptum.nam pronunciauit ibi iudex pro excusante se a minoris tntela ex eo quia non poterat dari tutor in testamento habẽti tutorem legitimum:quod est falsum in iure.Ad.§.marcellus.gl.respõdet ibi qõ non est verum qõ ibi sentẽtia sit nulla:imo est aliqua sed beneficio restitutionis venit restituẽda.Innocentiꝰ in.c.cum in iure peritus.de offi deleg.in glo.in verbo de mãdato.similiter dicit qõ sententia erat aliqua sed quia pendebat appellatio ideo iudex qui solum de executiõe cognoscit suspendere debet in executione.Addit in.c.de cetero.de re iudicata.qõ solum iudex ad sui informationem recipit probationes vt post referat z remittat ad iudicem iudicantem. z dicit esse verum intellectum illius non tamen aperit an sententia primo lata sit aliqua vel nulla:licet autem decisiue dicat hic qõ sententia lata ex falsa causa est aliqua:vt hic:z notatur in.d.l.si is ad quem.Fallit vno casu cũ;sententia est lata per falsas allegationes falso factas;sic intelligit leges contrarias.Et per hoc patet qõ in.§.marcellus.sententia fuit nulla:licet glo.z Jnn.teneãt quod fuit aliqua.Mihi autem videtur qõ opinio Bar.partim sit falsa z partim defectiua. Falsa est dum dicit indistincte sentẽtiam obtẽtam per falsas allegationes falso factas.esse nullam.nõ enim est cum est lata cõtra presentẽ:vt.d.§.marcellus.ibi enim interuenit ambitio ergo dolus:z tamen ibi sententia est aliqua cum fuit lata cõtra presentem:vt patet ibi cũ fuit lata cognita causa.C.si ex falsis allegationibus.l.fi.vbi casus expressus:licet tamen non sit nulla si tamen est lata per falsas attestationes vel per falsa instrumenta potest aduersus illam restitutio implorari:z si petitur executio potest suspẽdi si excipiatur de falsitate.z si probetur falsitas soluti etiam datur repetitio.vt.d.l.fi. hoc ergo est plus in sententia lata per falsas attestatiões vel instrumẽta:quia retractatur licet pars nihil fecerit:secus vbi per alias falsas allegationes sententia lata est:quia nõ retractatur si est lata contra presentẽ nisi falso allegationes facte sint.Est defectiua:quia z si contra absentem est lata non semper est nulla:vt patet in sententia excommunicatiõ is per falsitatem obtenta secundum ecclesiam militantem ne rumpatur nexus ecclesiastice discipline:quod quidam tenuerũt etiã in sententia absolutionis ab ea:vt no.per Jnn.z Joã.and.in c.ex parte.de offi.ordi.Item non est nulla vbicunq; falsitas nõ est in facto:sed in iure.vnde si iudex errore nõ expressa in sententia inductas falsis allegationibus litigantis qui erat subtilissimus aduocatus tulit sententiam:illã sentẽtiam nullam fore.vt.l.cũ prolatis.ff.de iudi.C.quãdo prouo.non est necesse.l.ñ.z.l.i.§.item cum contra sacras.que sentẽtie sine appel.rescin.Et ideo licet iudici ignoranti falso persuaserit litigator fore probatum illud cuius oppositũ notorie apparebat.sententia erit nulla.vt signanter dicit Jnno.de proba.c. quoniam contra falsam.Fallit forte in beneficialibus.vt no. Jnn.secundum quosdam in.c.cum bertol.de re iudi.in gl.in verbo concessimus. ¶† Cõcludo igitur ex premissis quod regula est quod sententia lata ex falsa causa non est nulla:vt hic ẽm istam lecturam.z.d.l.si is ad quem.z in.d.c.quoniam cõtra falsam.Fallit in quinq; casibus.Primo si fuit lata sub conditione que ẽm Jnn.per.d.l.qui testamento.Secũdo fallit si est lata contra minorem in causa excusationis a minoris tutela vel cura.vt.l.fi.C.si ex fal.alleg.ẽm opi.gl.que est satis;equa.Tertio fallit si est lata ex falsa causa q̃ ideo fit falsa quia contra ius scriptum ẽm eundem Jnn.Quarto fallit in beneficialibus si iniquitas vel falsitas ex se notorie patet ex actis ẽm quosdam quas Jnn.refert in.c.cuz bertoldus.Hoc fallit si est lata per falsas allegationes facti falso factas contra absentem quas iudex secutus est.vt.d.§.marcellus.quez intelligo ẽm Bar.scilicet qõ ibi sententia fuerat nulla nõ autem aliqua:vt tenuerunt gl.z Jnn.quod probo:quia ille.§. habet se continuatiue ad principium legis in quo principio decidit qõ iudex executor sentẽtie.pretoris nõ audit excipiẽtem contra sententiam latam cõtra absentem ne elusoria sint edicta z decreto pretorum.loquor ergo de edicto valido.cñc non audit excipientem de iniquitate sententie.vnde iudice de executione cognoscente est audiendi interdicta sola iniquitas.Subdit autem marcellus.no.qõ si allegatur qõ sententia sit lata z obtenta contra absentem per falsas allegationes qõ tunc querelam;opponentes admitti.vnde non est propter aliud nisi quia iniquitas causata a dolo predicto nõ mera.z sic cessat ratio principij qõ elusorii sit preceptum pretoris ex quo est nullum. ¶Deinde notãdo in nouum casum addendo subdit Paul.qõ si coram executore allegatur qõ sententia per dictam falsitatem sit detenta contra absentem ex causa probabili vel necessaria vt legationis vel infirmitatis qõ hoc casu in potestate iudicis est aut nõ exequi sententiã aut denegat audientiã petenti executionẽ.Dictum ergo Marcelli differt a dicto Pauli:quia marcellus loquit̃ est quando sententia lata est contra absentẽ ex alia causa q̃ probabili;z necessaria.z eo casu iudex de executione cognoscẽs hoc solum potest admittere querelantem prout dixit Jnn. in.d.c.de cetero.ad sui informationem z recipere probationes oẽs transmittendas iudici iudicanti.sed cũ allegat dicta falsitas contra;absentem ex causa probabili z necessaria:tũc potest iudex nedum suspẽdere in executione z audire querelantẽ:imo potest iurisdictionaliter de tali iniquitate cognoscere z pnũciare sententiã fore nullã.z hic est casus mirabilis in quo iudex inferior cognoscit de sententia superioris z super eius nullitate pronunciat:aliter antez non pronunciat licet audiat querelantẽ:vt patet in.d.ver.vnde marcell9.per hoc ille.§.reddit peregrinus z nõ est alibi.Nunc intelligis illum.§.tu qui nunq; intellexisti:† siue ergo sententia sit lata contra absentem ex causa voluntaria tantũ siue ex probabili tantũ siue ex necessaria tantũ z improbabili:vt cõtra exulẽ: si tamen est lata per falsas allegatiões facti z falso factas sententia nulla est z põt coram executore de nullitate opponi.z si executor est inferior eo qui sentẽtiã tulit potest querelã huius nullitatis admittere ad sui informationẽ:probationes recipere,remittendo ad superiorẽ:quod est nota.digniũ. ¶† Ex hoc infertur maxima vtilitas ẽm formã statutorũ Jtalie cõtra absentes indefensos in causis capitalib9 ferunt̃ sententie bãna prodeunt precepta instrumentorũ guarentigie similiter promulganť.absens enim passus dictas sentẽtias banna aut precepta si tẽpore executionis probabit per falsas allegationes falso factas hoc emanasse:executionẽ impediet.tene mẽti perpetuo predicta in sentẽtia.Decretũ aũt ex causa falsa interpositũ nullũ est ipso iure.de reb9 eorũ.l.i.§.i.ne vis fiat ei.l.i.§.hec verba de fideicõ.libe.l.cũ vero.§.subuentũ.de tut.z cu.da.ab his.l.seye egresse.Et addit qõ sentẽtia lata p falsas allegatiões falso factas ꝙtra presentẽ vt dixi fit aliqua: tñ qz victor petẽdo exceptionẽ illius est in vero dolo poterit exceptiõe repelli quinimo z solutũ repeti.Et eodem modo si reus ita per falsam obreptionem obtinuit absolutionẽ etiaz actore volente ad volendũ subducto per calliditatem rei fuecurritur:quia de nouo agere poterit.z si obiciatur rei iudicate replicatione doli se tuebitur.l.cum a te.§.de dolo.vbi est casus.z eod.titul.l.si legatarius.z hoc tenuit Jnnocent.in.c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

granis. de depo. Et qō dixi posse solutionē repeti nō intelligas per cōdictionē indebiti. obstat eiī sententia huius forme repetitionis: sed aget cōdictione ex iniusta cā: vt no. in. l. si fidei iussor. §. in oibus. man. ꝛ facit qō no. Ly. in. l. j. C. de condi. inde. ꝛ. l. cōsentaneū. C. quomodo ꝛ qñ iudex. per Inno. in. c. cū dilecta. de rescrip. ꝛ de re ind. c. cū bertoldus. Itē huic lec. Hug. obstat q̄ ius fideicōmissi videat remissum quib⁹ modis pig. vel hypo. solui. l. titius. sed sol. vt in gl. q̄ casus diuersus nō aduerius. ¶ Ultimo cōtra hāc lec. Hug. opponit: q̄ dicta sententia fuit lata cōtra ius legis: dixit ibi iudex quasi transactū: ergo nulla. vt. l. j. §. j. Itē cum cōtra sacras. que sen ten. fine appel. rescin. Sol. nō fuit error exp̄essus: vnde magis fuit contra ius litigatoris quā legis. Addit Bart. idē si cōtra ius legis vbi est varietas opinionū. ꝛ hec fuit opi. Jac. de are. vt refert Ray. in. l. cū prolatis. de re iudi. Unde limita qñ est tāta varietas qō nulla dictarū opinionum est cōis approbata: alias secus. exemplū in. l. dos a patre profecta. p hoc adduco dictū Inn. in. c. ne initaris. de ẏsti. ¶ Uenio ad tertiam Rog. omissa secunda quā nō prosequit quia a lect. Hug. non differt nisi q̄ ꝑm lecturam alioꝝ fuit iniusta: q̄ lata cōtra ius litigatoris ꝓpter relationē omissaꝫ. Ex illa tñ lec. no. qō vbi obstat exceptio nisi replicet: actor replicare de bet: alias imputet sibi. sic. C. de transac. l. apud acta. ꝛ. d. l. cū a te. sic imputat. vt. d. l. peremptorias. ꝛ ꝑm lect. Hug. h. d. Fideicōmissum cōditionale pōt pacto remitti ꝛ si cōtrafiat pena committitur ex quo est de eo transactū. h. d. ꝛ ꝑm istam lecturā dictio quasi hic posita est veritatis exp̄essiua. nam de eo trāfactum fuit vere ex quo specialiter actū nō autem quasi trāfactum ꝛ cessat contrarium: vt in gl. sed hic casus positio non placet. nā nullum est dubium fideicommissum cōditionale remitti posse pacto ꝛ renūciatiōe simplici in iudicio facta. vt. l. j. C. de pactis. vnde esset facta lex de casu non dubio. l. qō labeo. de carbo. edic. ꝛ. l. imperator. de in diem adiec. ideo ipse Rog. dixit qō hic bene fuit iudicatū non ex eo q̄ signanter fuit: scilicet de fideicommisso transactū nō per diuisionem factam in forma huiꝰ. §. ꝛ ideo dictio quasi hic posita sit impꝛopꝛietatis nota. ꝛ hec lec. placet ꝑm quā. h. d. Facta diuisione hereditatis communis si adꝺicit clausula nihil contra diuisionem fieri: fideicommissuꝫ cōditionale recipꝛocum per omnia coequeuū intelligitur fore remissum: ꝛ ideo postea si petatur pena ꝓmissa incurritur. h. d. Et intellige si diuidentes fideicommissi notitiā habebāt vt cessent contraria. ꝛ istam lec. Ang. tenebat Dy. ꝛ ego illam sequor vt verissimam vt patebit ex. j. dicendis. ¶ Ex ista lectura plura notabilia sumi possunt. ¶ † Primo qō in diuisione heredi
7 tatis simpliciter facta adiecta clausula nihil ꝗra diuisionē fieri: fideicōmissuꝫ ꝙditionale recipꝛocū ꝛ per oia coequeuū intelligitur remissum. ¶ Secundo nota qō commissio pene nō nouat exceptionē: quinimo nec obligationē nouat quouisq̄ potest mora purgari sed quasi nouat. de quo plene dixi in repeti. l. si insulā. §. eo. dic vt ibi. ¶ Tertio nota qō si fidei commissum conditionale pōt remitti pacto expꝛesso ita ꝛta cito. ¶ Examinemus hāc lectu. per contraria. ¶ Et opponitur primo qō per diuisionem hereditatis simpliciter factā non videatur fideicommissum conditionale remitti. l. cū pater. §. hereditatē. lo secundo. de legatis. ij. Sol. in hērēdo huic lec. ibi non fuit adiecta illa clausula nec fideicommissum erat recipꝛocū: sed soli debebatur petenti. ¶ Secundo ad idem opponitur de legatis. iij. l. paulo calimacho. §. papinia. Sol. ibi non fuit facta diuisio per illā cui fideicōmissum debebatur sed patrem. vnde casus diuersus est ꝛ illa interpꝛetatio quod intelligitur ibi fideicommissum: voto paterno penitus coheret. nam votum paternum est ad filios sua conflui ꝛ de curri ꝑm Roge. vt. j. dicā. ꝛ sic non ob. ¶ Tertio opp. qō in generali quietatione non solet venire quod testamento dependet. vt. d. §. pompo. l. tres fratres. §. de pac. Sol. eodē modo. ¶ Quarto opponitur de. l. si. §. idem quesit. ff. de cōdi. inde. vbi fuit clausula generalis ꝛ tamen potest conueniri. Sol. vt. j. dicā. ¶ Quinto opponitur quia ius superueniens actori solet confirmare ius in persona actoꝛis. vt. l. cum vir. §. de vsur. de rei vē. l. si a titio. ergo si agenti ius superuenit sortiri debet ius in persona confratris. Sol. fateor si istud ius fideicōmissi ad hūc fratrem ex persona alicuius tertij obuenisset. sꝛ in ꝓposito obuenit ab ipso confratre ex eo q̄ ab autoꝛe eius ꝛ sic non obstat. ¶ Sexto ꝛ vltimo opponitur de. l. qui cum tutoribus. §. j. de transac. ius fideicōmissi non videtur remissum cū ex futuro dependet euentu. ¶ Timore huiꝰ contrarij hic. §. legit tripliciter. Uno modo ꝑm Hugo. vt dixi qui fatetur cōtrariū ꝛ dicit hic fuisse male iudicatum ꝛ hoc examinari super alio secundum Roge. qō imo bene ꝛ tunc obstat cōtrariū. sed ad illam. l. modis pluribus respondetur. Primo qō ibi loquit in transactione: hic in pacto diuisiōis. hec nō placet quia ꝛ in diuisione est quedā transactio cū per eam per datur oīs materia cōtentiōis quam solet pꝛoducere ipsa cōio. l. cū pater. §. dulcissimis. de leg. ij. Ideo alij dixerūt qō illa loquitur in successione intestabili quā fecit post transactionem factā cū tutoꝛe tranſigēs cū fratre quoquomodo trāfigat ꝛ hec est veritas. vñ illa in trāfactione venire non potuit ꝛ eā petēdo nō cōtenditur de hereditate sed de alia parte distincta ꝛ separata. ꝛ eadē ratione nō intelligeret trāfactū de pupillari aut exēplari: q̄ oīno alia est. vt. §. l. precibus. C. de impube. ꝛ alīs substi. cōiūcta. l. humanitatis. eo. ti. ꝛ. l. centurio. ff. de vulg. ꝛ pu. Alij dixerūt q̄ ibi loquit in actiua hic in passiua. ꝛ est sensus qō ibi frater tranſigens non tranſigēti nō potuit pꝛeiudicare sed bene potest tranſigens pꝛeiudicare sibi. Alij dicunt qō ibi trāfactio fuit specialis ꝛ specialiter facta: hic aūt fuit diuisio generaliter facta nec hec dispꝛlicet. Bar. aūt tenet opi. qō ibi de successione directa intestati loquatur. ꝛ hec placet. Addit Bar. rationem quia successio testati nō est in re nec in spe vnde nec pacto remittitur. l. post emancipationē. de lib. leg. Dictū placet sed nō ratio: q̄ imo successio intestati est in spe. loquoꝝ de successione passiua que parētibus fit ꝛ hoc pꝛopter ardoꝛem amoꝛis pꝛedicti: vt dixit Roge. in. d. §. pompo. nec mirum quia successionem parentum delcēdentes acquirunt obsequijs. §. de adop. l. nec ei. §. pe. Nec obstat. l. emancipationem. quia loquitur de successione parentū actiua facienda a parentibus descendētibus. est verū qō illa nec in re nec in spe est: quoniā spes nihil aliud est ꝟ Augustinū nisi expectatio future hereditatis. ꝟ expectatio mortis descēdentium est expectatie luctus ꝛ tristitie. vt. ff. de inoffi. testa. l. nam si ꝛ parentibus. Ad⁹ qō dicit Bar. successionem intestati non posse pacto remitti non est verū si illud pactū iuramēto firmetur. c. quāuis tibi. de pac. lib. vi. Alij dicūt hoc dixit Rog. q̄ licet illa. l. in fideicommiss. loquatur: tū vbi nō fuit adiecta generalis clausula: hoc placet cum hac adiectione quādo fideicom. nō est ignoꝛatum per diuidētes ꝛ est recipꝛocum ꝛ per oīa coequeuū qō non fuit in. l. contraria. ꝛ ita intelligendo iste. §. redditur singularis ꝛ non est alibi. Et qō videatur in dubio remissum concurrentibus supꝛadictis. §. qō diuidentes habuerunt notitiā ꝛ qō fuerit recipꝛocū ꝛ coequeuum. vt. §. ꝛ adiecta illa clausula generali negatiua nihil aduersus diuisionem fieri probatur pluribꝰ rationibus. Primo: q̄ sic exꝛitit iudicatū vt hic. vnde in dubio pꝛesumere debemus ꝓ iudice qō non iudicauit inique cuꝫ ad recte iudicādū sit astrictus ex vinculo iuramenti sub magna interminatione petitoꝝ. in coꝛpoꝛe insiurandū quod pꝛestatur ab his. C. de iudi. l. rem non nouā. nemo enim pꝛesumitur immemoꝛ salutis eterne. C. ad leg. iul. l. si tanta. que est vehemēs facta pꝛesumptio qō nunq̄ inspicimus aut cōderamus hūc futurum euentum qō posset esse qō iudex inquā ferret sentētiā. l. non cogendū. §. fi. de procu. in glo. C. de pecu. l. ꝛ eo tēpoꝛe. Secūdo quia nō est verisimile qō actoꝛ si iniuste succubuisset non appellasset ꝛ ius suū ita reliquisset indiscussum. C. de peti. here. l. aliud in fi. principij. Tertio q̄ verisimile est q̄ legislatoꝛ hoc exꝛessisset nec nos in dubio reliquisset: scilicet in iustam foꝛe sententiam sicut in alīs iuris partibus fecit. Quarto ꝓpter antoꝛitatē dicte clemē. generalis. que debet aliquid importare: salua ratione recti sermonis etiā si adꝺiciat dispositioni speciali ex quo ad ipsaꝫ dispositionem se habet per modū cuiusdā appenditij ꝛ cohērētie. vnde notāter dixit Joā. an. in. c. accusatus. de here. in. vi. qō licet regula generalis terminos dispositiōis specialis nō egrediat. vt. C. de transactio. l. si de certa. de leg. i. l. serui legati nomine. de dāno infec. l. dāni. §. comparentē. §. loc. l. si vno. tū illud est verū nisi aliud de quo queritur vt cōnexum dispositioni cohereat pꝛedicte: quo casu ad illud pꝛorrigitur etiam si illud coherens penitus ignoꝛetur qō est notandum. hoc tamen non trahaꝫ ad illud coherens ex testamento dependēs si est ignoꝛatum sed bene trahā cuꝫ habeatur notitia. Quinto hec interpꝛetatio quod pꝛesumatur fideicommissum est amica omnium hominum appetitui qui continuo inclinat ad habendum suarum rarum liberam administrationem ꝛ expeditam. C. manda. l. in re. sed quia dicta interpꝛetatio est vtilis reipublice vnde sumenda est. vt. l. hoc modo. de condi. ꝛ demō. vtilitas aūt est euidens ꝛ notoꝛia q̄ per hāc remisso nē euitatur votū captāde moꝛtis ideo statutū cesareū hāc remissionē fideicōmissi cōmendabiliter apꝛobauit. C. de trāl ac. l. de fideicō. quā ꝓ decisione huius puncti adduco ꝛ facit. C. de inoffi. test. l. si pater puelle. vnde quādo fideicō. est recipꝛocū nullius intelligit granatus. nō tñ cuto qō coequeuū non fit

nō sit penes etatē grauatoꝝ: vt q̄ vnus sit minoꝛ natu altero. vt. d. l. de fideicōmisso. Sexto ꝛ vltimo q̄ licet intelligat facta dicta remissio nulla ꝓpteꝛea insurget absurditas ꝓpter dictā oīmodā equalitatē. tātū enī quisq̄ remittit quantum sibi remittit. Et ꝓ hoc respondet ad obiectionem de clausula generali adiecta in dispositiōe speciali qō nihil operatur: q̄ illud verū qñ pꝛoductio ad aliud q̄ ad speciē esset in ductiua absurditatis vel iniquitatis: sed in casu ꝓposito est extirpatiua oīs odij ꝛ malitie. Item nō obstat. §. idē que sit. quem Bar. allegat ꝓ casu cōtra opi. Rog. q̄ ibi qui soluit indebitū: soluꝰ illud ignoꝛāter. ꝛ similiter pꝛomissio de non mouēdo illā cōtrouersiā fuit erronea de nouatione. l. doli. §. diuersum. sic in ꝓposito omnia facta ꝛ gesta fuerunt facta ex certa sciētia. Item nō obstat. §. pomponius. imo facit ꝓ: q̄ ibi fideicōmissum ex dispositiōe paterna adiectis verbis de quib⁹ fit mētio nō videt sublatū per patrē solū filioꝝ fauoꝛe quibus pater voluit puidere. nec enim est verisimile in casu 9
publicationis ꝛ cōfiscationis bonoꝝ voluisse testantē filiam suā hereditate pꝛiuari. Hūc apparet defensata lectura Rog. cum adiectione quā feci. ꝛ sic vere dico hunc. §. singularē. in mūdo alibi nō reperiri. ꝛita de facto cōsultus Padue respōdi sub sigillo. licet autē fideicōmissum ignoꝛatum nunq̄ videat remissum: tū alia nūc ex testamēto nō dependētia ignoꝛata intelligunt remissa per illam clausulā generalē nil cōsideri. sed licet videat remissa ꝛ si contrafiat remittat pena: tamen cōtra excipientē replicat de dolo si illa iura ignoꝛabant dolo diuidētes vt q̄ occultauerat. tex̄ est in. l. tres fratres. §. de pac. Alij autē vt Ego respōdent ad. l. qui cū tutoꝛib⁹. intelligēdo eam qō de fideicōmisso loquat qō non obstat q̄ in transactiōe loquit vt pꝛedixi in qua nō venit emctio hoc fuit iudicatū ꝓ parte male ꝛ ꝓ parte bene. male fuit iudicatū in dimidia totius quā socius habuit in parte iure suo. nā illa dimidia in restitutione veniebat ꝛ restitui debebat superueniēti. in alia vero dimidia quā dictus cōsocius habuit a cō socio actoꝛe bene fuit iudicatū: q̄ ꝓ illa de emictione tenebatur: vnde eam non debebat nec poterat aduocare. de leg. ij. l. pater. §. ex. nec illa veniebat in fideicōmisso: quia quilibet ipsoꝝ solū de portione sua restituēda fuerat interpellatus non de portione quā habebat a cōfratre. ꝛ per hoc contingit qō frater superueniens ab heredibus fratris pꝛemoꝛtui abdicat solum dimidiam dimidie quā frater defunctus habuit in parte. Itez estimatio dimidie alterius partis quā superueniens habuit ꝛ habet a fratre pꝛemoꝛtuoꝛ: ꝛ hoc modo debet fieri restitutio fideicōmissi qñ est facta diuisio scōm argumentū qō gl. tenet hic ꝛ in. l. cōtraria ꝓ euangelio. Sꝫ hec lec. cōiter repꝛobat: q̄ cū fit diuisio licet vnusquisq̄ diuidentiū habeat partē partis cōtingentis in re cōsocij: tamen vicissim vna portio succedit in locū portionis alterius. vt. l. deductā. §. minoꝛ. ad trebel. ꝛ de peti. here. l. si rē ꝛ preciū. vnde granatus nō restituit fideicōmissum ꝓ parte in coꝛpoꝛalibus que in parte habuit iure suo ꝛ in pecunia ꝓ alia parte quā agens habuit iure ipsius granati: imo in toto coꝛpoꝛe qō ad eundē peruenit in parte detracta trebellianica ꝛ legiti mavbi detrahi pñt. extra de testa. c. Raynaldus. §. de inoffi. test. l. pōponius. §. quāta. C. ad. l. falci. l. quā §. ꝛ ideo si dictus frater bona sibi in partem obuenientia vēdidit: vendicat in totū nō pars: ꝫ ꝑm Rog. esset totū oppositū. In eo aūt q̄ dixit an euictio veniret in cōtractu diuisionis dicit verum nisi quis in partem rem alienā susceꝑit nec de euictiōe stipulat⁹ fuerit: aut nisi euictio cessēt a facto eius cui euincit: vel autoris sui sicut est in casu ꝓpositō. §. de euic. l. fundum meū. ꝛ de dote pꝛeleg. l. placeat. ꝛ ideo lec. Ago. hic qui dixit euictionem venire non est bona. Itē nō venit euictio vbi est actū q̄ non veniat quo casu nec verū rei pꝛecium debeꝫ pꝛopter mutuū futurū periculū euictionis. vt. no. gl. singularis que non
8 est alibi in. d. l. si familie. tene bene mēti. ꝫ Jac. de are. cōtrariū dixerit in pꝛecio ꝛ nō bene: vt hic per Bar. † Expeditis oībus lecturis venio ad quasdā qōnes ꝛ quero. an mulier literarū ignara ꝓ certa quātitate pecunie cū fratre de hereditate patris defuncti visis inspectis ꝛ cognitis verbis testamēti: ita instrumētū trāfactiōis formaliter cātabat. ex forma aūt testamēti clare cōstabat oppositū qō multo amplius de bebatur: querit an illud amplius possit peti nō obstāte trāsactione. Iste q̄stio fuit de facto super hereditate metesie elici. ditissimi in pꝛsona sue filie ita formaliter trāsigētis: ꝛ super ea varie fuit cōsultū Bononie ꝛ Perusij. Ego autē cum tūc regerē cathedrā iuris ciuilis ordinariā in studio Paduano de hoc cōsultus sub sigillo respōdi eā appellandā nō foꝛe: q̄ super controuersijs ex testamēto vel vltime volūtatis dependentibus non tranſigit: nisi cognitis verbis testamenti. hoc autē mulier nō cognouit: q̄ vim ꝛ sententiā verboꝝ non intellexit. vt. §. de legib⁹. l. scire leges. vnde dixit ꝓceps philosophoꝝ q̄ tūc arbitramur aliquid scire cū intelligim⁹ causas primas ꝛ principia primaq̄ ad elemēta. hic aūt mulier hec oīa ignoꝛauit. Si autē literarū peritus ꝛ iuris doctoꝛ dicta transactionē fecisset: aliud crederē: q̄ tūc nō potest dici erronea sed falsa a sciēte emanās que falsitas dispositionē non vitiat ex quo cognouit verba testamēti: ꝛ lex aliud nō deside rat nisi cognitionē verboꝝ. vt. l. de his. C. de transac. coniuncta. l. falsa. ꝛ. l. cum tale. §. falsum. de condi. ꝛ demon. ꝛ ideo licet illa verba visis ꝛ inspectis nō sint in instrumento descripta: non enim vitiat transactio si ante erat habita cognitio. casus est hic ideo male dixit in. l. pꝛetoꝛ. §. homines. j. vi bo. rap. qō est necesse q̄ cognita sint ad hoc imo non sꝛedit dū modo sint cognita. vt. l. item. §. petitam. de peti. hered. ꝛ ideo Bar. mutādo suū primū, ꝓpositū in repetitione huius. §. sen sit contrariū ꝛ bene. ¶ † Scōo quero. diuiserunt fratres he reditatē viciſſim: remiſerūt omne ius pꝛesens ꝛ futurū ex te stamēto vel abintestato iure fideicommissi seu subſtitutionis cuiuſcūq̄: vel pmiserūt nō contrauenire iure subſtitutionis seu fideicōmissi vel alio quocūq̄ iure: an sufficiat talis remissio ꝓ fideicōmisso paterno debito inter eos nō dicto aliter desciētia fideicōmissi cū illud pſumaꝫ in dubio ignoꝛare. vt l. eius qui. in pꝛin. fi cer. pe. Bar. dixit cō non in quinta questione qō non placet. Cognitio enim vltime voluntatis non obstat. aliud nō desideratur a iure: nisi vt ignoꝛantibus non possit graue pꝛeiudiciū generari. solet enim cōiter discordie que ex testamētis veniūt esse magni pꝛeiudiciꝫ: ideo vult lex testamēti cognitionē haberi: que cognitio considerat dupliciter. vno modo in specie: ista sufficit ꝑm omnes. alio modo in genere: ꝛ ista etiā sufficit. primo q̄ qui tū generaliter trāsigit vel paciſcitur in genere de testamēto cognitat ꝛ vult illi iuri renūciare quodcūq̄ sit illud ꝛ pōt: sicut ꝛ potest sibi⁹ a patre pꝛeteriri ignoꝛāte se habere filiū in specie: sed nō in genere: q̄ vult eum esse pꝛeteritum etiam si haberet. vt. §. de testamēto militis. l. qui iure. sic qui adꝺit hereditatē debet esse certus de quota: si tamē non est certū in specie sed genere: quia quantacunq̄ quota sit parua vel magna vult heres esse tenet adiectio. vt. l. si tu ex parte. de acqui. heredi. sic qui adit debet esse certus de viribꝰ testamēti. vnde si duo sunt testamenta ꝛ dubitaꝫ qō pꝛeualeat: non pōt heres exꝛistere. sed si esset institutus in ambobus ꝛ dubitaꝫ qō pꝛeualeat ꝛ vult heres esse ex quocunq̄ illoꝝ testamētoꝝ: tunc q̄ omnino vult hereditatē poterit heres exꝛistere. sic intelligit ꝛ limitat. l. eū qui duobꝰ. de acqui. here. ꝛ ideo in tali adiectione fuit iudicatum Padue: ꝛ illa q̄stio erat magna ꝛ vertebat in ciuitate Pernſii. ꝛ ita dicā in ꝓposito. mens enim ꝛ intētio diuidētiū est vt quodcūq̄ sit illud qō eis cōpetat quāticunq̄ illud ignorent in specie: tū in remissione includit. quare ergo nō debeat includi: ex quo sic placuit diuidētibus: nō video rationē nisi 10
dicas de formali solemnitate esse scientiā: sed nō placet: q̄ cū possit scientia diu ante pꝛecedere: vt est dictū: ergo nō est de solennitate formali. ¶ † Quero si duo filij vel extranei diuidunt hereditatē ꝛ in diuisione ponūt verba per que potest intelligi fideicōmissum cōditionale remissum: vt in exemplo huius. §. ꝑm lec. Rog. inquantū diuidētes dicti fideicōmissi habuissent notitiā sed an habuerint notitiā: non apparet an pꝛesumaꝫ in dubio sciuisse. nā iste. §. intelligit in scientib⁹ vt pꝛedixi. Bar. in filijs dixit qō non: in extraneis secus nisi apꝛpareant pꝛesumptiones ꝛ indicia ex quibus cōiecturare possumus sciētiā. ꝛ ponit exēpla bene. Adde ad articulū extraneoꝝ q̄ si extranei diuiserūt hereditatē eo mō quo erāt instituti cū aliter abintestato erāt pariter successuri nullo cōdito testamento ꝛ Bar. dicit veritatem. Si autē eodē modo ab intestato erant pariter successuri nec apꝛpareat ex testamento diuiserint vel abintestato: tūc nō puto eos habuisse testamēti notitiam: sed potius ab intestato hereditatem diuisisse: ꝛ ꝑ consequen illa hereditas veluti non cognita non transmittitur. nam abintestato non erat delata: ex testamento nō apꝛpareat cognita cum nō constet de scientia testamenti: quin imo nec ius deliberādi transmissum cum illud nō transmittatur per ignoꝛantem. vt. l. cum antiquioꝛibus. C. de iure deliberā. qō est summe notādum. quia magni effectus ꝛ sepe pos
11 set de facto contingere. ¶ † Quero an per illa verba per que intelligitur fideicommissum conditionale remissuꝫ ꝓpter illoꝝ pꝛegnantiam sint tante potentie vt illud quod deberi potest ex substitutione pupillari vel alia directa quam testatoꝛ alicui fecit post aditam hereditatem vt milites militari vel paganus filie femine maioꝛi ex forma statuti intelligatur remissum. Bar. hic in pupillari querit ꝛ dicit quod non.

Universidad de Deusto
Biblioteca

quia est pactū de successione viuētis qō nō tenet. dicit gl. hoc tenere in. l. i. C. de pac. ꝛ tute. etiā in pupillari. idē erit de alijs dictis de quib⁹ iam dixi. ꝛ dicit verū si diuisioni nō consensit ille cui substitutio facta'est: vt. l. qui cū tutoribus. sed si diuisioni cōsensisset ꝛ vsq; ad mortē in eadē voluntate duraret legitime bene veniret. vt. l. fi. C. de pac. Si autē diuisio fieret legitime tūc eñ pupillo intercedēte autoritate tutoris ꝛ iudicis vel cū mētecapto cū autoritate curatoris vel consilio militis maiore aut cū dicta filia femina est maius dubiū. tū idē existimo in pupillo ꝛ mentecapto. qz per illam remissionē destrueretur testamētū eius ꝛ oporteret cū mori ab intestato: ꝛ per cōsequens impediret libera testaměti factio ꝛ per cōsequens vt bonis moꝛ⁹ repꝛobata nulla esset. vt. l. stipulatio hoc. ff. eo. C. de colla. l. pactū. Sed filius militis maioꝛ qui pōt testari aut ipsa femina que pōt testari an esset facta substitutio directa de diuidēte secū hereditatē: hoc modo pactū trahet ad successionē predictā. nā pactū de succedēdo est validū si iuramēto firmet. in. c. quāuis ibi. de pac. li. vi. Et ita intelligo istū

12 punctū non plene ꝛ perfecte Bar. declarat. ¶ †Deinde queꝛo quid si in diuisione vicissim est data potestas alienādi ꝛ vēdendi bona an ius fideicōmissi videat remissum Bar. hoc dicit qō fic ꝛ bene. Sed adde quid si solū est dictū qō vnus alteri ꝛ alter alteri bona in parte obuenta cōcessit ꝛ illis quib⁹ dicta bona cōcedere voluerit: dic qō idē important ac si esset data alienandi potestas vel potētia. tex. est. x. col. de feu. non hab. pꝛopꝛii. naturam feu. c. i. secus autē si dictū fuisset ex cū iura sua cōcedere voluerit: nā tunc intelligeret ex iuribus suis put ita requirūt bona affecta iure fideicōmissi: ꝛ sic illud ius translatū in illū successoꝛē est singulare ꝛ diuidētis morte finiret. casus est in dicto. c. nisi. facit. ff. de pigno. l. ex vectigali.

13 ¶ †Ultimo quero quid si frater fideicōmissi habēs plenaꝫ notitiā emit a fratre totā eius portionē: an videat remissse ius fideicōmissi: dic qō nō. vnde existēte cōditione agit. ꝛ qꝛ rei dñs factus est nec ipsarū sibi restitutio fieri pōt pꝛeciū qꝛ frater vēditoꝛ cōsequutus est qō successit in locū rei. vt. d. l. si rē ꝛ pcīū cōsequit. ꝛ hoc determinat Spe. in ti. de iudicijs. in iij. parte. ff. in primis. ver. sed quid si fideicōmissum. allegat de leg. i. l. hmōi. ff. qui testamēto ad. l. fal. l. fundo. de euict. l. si vēdiderit. ꝛ. l. non tamen. Deo gratias.

¶ Repetitus fuit hic. ff. per me Ang. Perusinum Bononie legentē anno domini .M.ccc.xcij. de mense Octobris quo mense Bonifa. papa nonus dominiuꝫ totale Perusij adeptus est.

¶ De duobus reis. Rubꝛica.

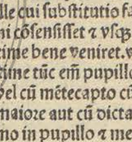

Qui stipulatur. Non eget summario adeo breuis est. h. d.

1 ¶ Duo rei debēdi intelligunt velle esse plures pꝛomissoꝛes cū hoc agunt expꝛesse.
2 Duo rei credēdi quibus verbis cōstituant.
3 Testis pōt cogi iudicis officio declarare dictū suū obscurū.
4 Duo rei debendi pendente iudicio contra vnuꝫ an possit pꝛocurri contra alterum.

a ¶ Dictio qlibet. 5 Adde gl. ꝛ doc. i. c. verū. de scondi. appo. Bart. in. l. hoc articulo. ff. ō here. isti. Bart. in l. si pluribus. ff. ō lega. i.

Cum duo. Si duo vnū idē stipulant aut pmittūt vt duo rei sint: quilibet agit ꝛ conuenit insolidū: ꝛ acceptilatiōe ꝛ petitione vnius tota perimitur obligatio. h. d.

1 †Intelliguntur autē plures pꝛomissoꝛes velle esse duo rei debēdi cū hoc agūt expꝛesse vt hic: vel cū taciteꝛ: ꝛ hoc pluribus modis. Primo si agit inter eos vt quilibet eoꝝ insolidum teneat: qꝛ ita dixerūt. vt. j. eo. l. rees. ff. cū in tabulis. quē lege simul cū ista. Vel cū adiecta est dictio qlibet a: attribuēs

a cuilibet rem insolidū. vt. l. si pluribus. ff. de leg. ij. Vel cū obligāt se alternatiue. vt. l. si ex toto. ff. i. ff. de leg. j. Idē si copulatiue ꝛ sunt duo actus pꝛomittendi: ꝛ due rerū expꝛessiones. exēplū cū dico ego decē ꝛ titius decē pꝛomittimus tibi. vt. l. stipulatio ista. ff. eū qui. ff. ti. i. ꝛ. l. eū qui. eo. ti. Aliter nō cōstituunt duo rei debēdi: etiā si individuū in obligatione deducat: iꝫ in hoc fuerint opi. quas Bar. hic refert. tex. est in. l. ij. ff. si trū hoiem. ff. ti. i. ꝛ. l. rē hereditariā. ff. de euic. Et ideo nō habebūt locū inter istos beneficia duoꝝ reoꝝ. etiā si actum sit inter partes secundum Bar. ꝛ bene. †Duo autem rei credēdi per verba copulatiua vel alternatiua que pꝛo copula habeant fim doctrinā. l. cū quidā. C. de verbo. sig. ipsdē verbis cōstituunt ꝛ modis quibus ꝛ rei pꝛomittendi: ꝛ per eādem legem. Sed qñ alternatiua stat pꝛopꝛie nunq; cōstituunt nisi cū electio est rei: loquoꝛ: in cōstitutis tacite. casus est in. l. si titio aut seꝝ. ff. de leg. ij. ad pꝛin. titul. Hūc habetis generalē doctrinā qñ intelligant cōstituti duo rei credēdi ꝛ debendi.

¶ In gl. i. ibi. sed hodie secus. qꝛ est necesse qō agat expꝛesse vt sint duo rei: qō tenet gl. ꝛ Jac. de are. j. e. l. eadē. in pꝛinc. ff. manda. l. si mādato. ff. paulus. ꝛ. l. creditoꝛ. ff. duob⁹. sed gl. tenet ꝛ bene in coꝛ. eo. in verbo sustinere. ꝛ insti. de fideiuss. ff. si plures. ꝛ. j. e. l. reos. ff. cū in tabulis. Et illa est veritas quam tenēt cōiter oēs moderni. vnde cōclude qō per iura nouasolum inuētum est beneficiū diuisionis qñ oēs sunt solutēdo ꝛ pꝛesentes vt patet in coꝛpoꝛe. ff. in modo cōstituēdi nihil est immutatū. ¶ In gl. ff. ibi. vt cetera verbalia noia. hoc indu cas ad questionē notatā per Bar. j. e. l. reos. ff. cū in tabulis.

3 †Et adde qō tu bonus accessoꝛ nō permittas calūniari per obscuritatē de qua Bar. dicit vt delictū remaneat impunitū. vnde reducas testē ex tuo officio b vt suū dictū declaret. qō potes. vt dicit gl. fing. in coꝛpoꝛe de testib⁹. ff. qꝛ vero. ¶ In eadē ibi. solutio. hic petit. hec falsa. ¶ In eadē ibi. vel hic cū effectu. ff. exactionis. sed tūc nō permittit petitiōe sed exactione. vñ dic qō obligatio tollit petitione sequuta absolutoꝛia rei conuentiꝰ: nō autem sola litis cōtestatione: vt in cōtrarijs. In eadē ibi. vel hic petit. hec solutio iustētari pōt: ꝛ est valde notāda. ex qua habes qō ex eo casu quo reꝰ credēdi nouare nō pōt. exemplū. l. si vnus. in pꝛin. ff. de pac. tū pōt nouare litē cōtestādo recipiēdo defensoꝛē ad iudiciū animo nouādi. tene mēti perpetuo. ¶ In eadē ibi. vel sol. vt ibi. Ibi multe solutiones dant. illā teneas qō ibi loquitur in pacto simplici ꝛ gratuito ꝛ qñ coꝛrei erant socij in acceptilatione que est imaginaria sōlutio. ꝛ ideo facta ab vno pꝛeindicat ceteris: vt

4 plene examinat ista materia j. eo. l. ex duob⁹. ¶ †An autem actione pposita contra vnū ex reis debēdi pendēte illo iudicio possit recurri cōtra aliū: fuerunt varie opi. quas refert Bar. in. d. ff. cum in tabulis. tene qō pōt per casum singula. l. creditoꝛ. in pꝛin. ff. manda. Nō ob. l. quoties. ff. si creditoꝛ. ff. de pecu. qꝛ ibi nō sunt duo rei credēdi vere: meritovno electo cōtra aliū non potest haberi recursus si primus soluēdo est.

5 ¶ †Ultimo scias qꝛ cū vnus reoꝝ credēdi agit nō debet cauere de rato pꝛo alio: licet secus sit in patre repetēte dotē sol. matri. cui actio erat cōis cū filia. vt no. gl. magna in ff. in. l. nō solum. ff. sol. matri. ¶ In ea. ibi. ff. sed cū duo. Ratio ibi assignatur.

In duobus. Interuallū etiā longū interueniēs inter obligationes coꝛreoꝝ nō vitiat cōstitutiones duoꝝ reoꝝ: dūmodo actū sit vt duo rei sint: ꝛ per obligationē vltimam nō intelligitur facta nouatio. h. d. Si autē interuallū interueniat inter interrogationē ꝛ responsionem: tunc vitiatur stipulatio ꝛ impeditur duoꝝm reoꝝm constitutio: vt insti. eo. in pꝛin. ꝛ sic nullum obstat contrarium. Angelus.

Ubi duo. Potest ab vno coꝛreoꝝ debēdi solidū peti ꝛ pars ꝛ exactio vna sufficit. h. d. Et an agens teneatur cauere de rato vel lite pendente contra vnum possit alium inquietare: dic vt. ff. l. pꝛoxi. ¶ In gl. in verbo quēadmodū. ibi. nil veri simile. hoc dictū fuit Aristo. vt no. gl. ff. de pꝛo. l. qō neruа. Et est casus. C. de vete. iure. l. ij. circa pꝛin. ibi. neq; idem neq; simile ꝛc. ¶ Sequitur in gl. l. vir vxoꝛi. de hoc etiam no. j. eo. l. nemo. in verbo. ideoq;. Et cōclude qō quatenus vnus ex reis solnēs pōt repetere a coreo: eatenus intelligitur fideiubere pꝛo altero ꝛ non vltra.

¶ In glo. in verbo vna fit. ibi. fol. hic plures in essentia quo ad veritatem: qñ sunt plures obligationes ꝛ plures actiones numero: sed dicuntur vna pꝛopter vnum effectum exactiōis: quia omnes vna solutione ꝛ vna acceptilatione tolluntur. Nec ob. ff. de acquiren. pos. l. iij. ff. ex plurimis. quia ibi cause sunt plures: posse sic vna. ¶ In gl. ff. ibi. l. qui seruum. Solu. vt ibi. quia ibi ex diuersis causis plures tenent: hic ex vna. facit quod dicimus. ff. de pac. l. si plures. ꝛ. j. de fideiuss. l. fina. ¶ Ultimo Barto. hic queꝛit plura que recitaui. Sed adde ad illud quod dicit: an plures ex diuersis causis eod. libello possint conueniri: quod no. in Spe. in tit. de cōcep. libelli. ff. si. versi. sed pone egi contra quatuoꝛ. vbi refert sententiā pape Clementis.

Duo rei. Nō refert an vno pꝛocio. an pluribus fiat rūsio. h. d. Et semper in

c telligas vtrūq; interrogatum respondisse. Et est vtilis hec. l. vt simul ꝛ semel cū centū possit quis lit. conteſtari ꝛ econtra. Et similiter pōt qs in vna cōparitiōe euedere c contumaciā multoꝝ terminoꝝ cōparendo ℥ oēs facientes eum citari. De quo vide. l. notabilem. ff. de aut. tuto. l. accipientis. dic vt ibi.

1 ¶ Doctoꝛ an possit legere per substitutum inuitis locatoribus eius.
2 Interesse singulare qualiter pꝛobetur.

Nemo est qui nesciat. In obligatiōe operarum pōt accipi fideiussioꝛ: ꝛ possunt duo rei cōstitui actiue ꝛ passiue. Et habet hec. l. tres partes fim gl. ꝛ bene. Et hāc diuisionem pꝛequere. Pōt etiā diuidi fm Ja. de are. similiter in tres ptes. In pꝛima eñ ponit de eo q pmittit operas alienas etiā fideiubēdo. In scōa cū in obligationib⁹ operarū cōstituunt duo rei stipulādi vel pmittēdi. Tertio reuertit ad casum duoꝝ reoꝝ pmittēdi explificādo in duob⁹ fabꝛis partes nō mutātur ꝛ sunt clare. ¶ In gl. ff. ibi. nec tñ solutio alteriꝰ. facit. j. de fideiuss. sicut reꝰ. ¶ In ea. ibi. vno soluēte alter liberat. ff. ipso iure. ¶ In ea. ibi. seu actu intelligit. Sꝫ videt cōtra ea q̄ dixi in pꝛin. ff. qō ille opere dicant eedē in substātia quantū ad obligationē. ad qꝛ rñdet. ff. fictio ꝛc. Jac. de are. ¶ Sequitur in gl. vir vxoꝛi. de hoc etiam no. j. eo. l. nemo. in verbo. ideoq;. Et cōclude qō quatenus vnus ex reis solnēs pōt repetere a coreo: eatenus intelligitur fideiubere pꝛo altero ꝛ non vltra.

¶ In glo. in verbo vna fit. ibi. fol. hic plures in essentia quo ad veritatem: qñ sunt plures obligationes ꝛ plures actiones numero: sed dicuntur vna pꝛopter vnum effectum exactiōis: quia omnes vna solutione ꝛ vna acceptilatione tolluntur. Nec ob. ff. de acquiren. pos. l. iij. ff. ex plurimis. quia ibi cause sunt plures: posse sic vna. ¶ In gl. ff. ibi. l. qui seruum. Solu. vt ibi. quia ibi ex diuersis causis plures tenent: hic ex vna. facit quod dicimus. ff. de pac. l. si plures. ꝛ. j. de fideiuss. l. fina. ¶ Ultimo Barto. hic queꝛit plura que recitaui. Sed adde ad illud quod dicit: an plures ex diuersis causis eod. libello possint conueniri: quod no. in Spe. in tit. de cōcep. libelli. ff. si. versi. sed pone egi contra quatuoꝛ. vbi refert sententiā pape Clementis.

1 bam. ff. si cer. pe. ¶ †No. etiam hanc gl. dicentem qō qui me
b cum b non est contra me est.

Ex duobus. Disparitas que speraꝫ ad paritatē reduci non impedit cōstitutionē duoꝝ reoꝝ. h. d. ꝛ cessat omne contrariū: ꝛ maxime. l. eandē. ff. i. j. eod. ꝛ. l. si ex duobus. ff. fi. j. eo. ¶ In tex. ibi solidū iure veteri cū beneficiū diuisiōis nō haberet. Et idē hodie si renūciatū est beneficio sine dubio: ꝛ ita intelligit hec. l. Sed si nō est renunciatū nō poterit obligatus pure insolidū cōueniri. Nam sufficit si bi quod hec exceptio competere potest. ar. ff. de condi. inde. l. sufficit. Et videtur casus. ff. de fideiuss. l. si plures. Et de hoc per Ex. C. eo. aut. habita.

1 ¶ Presentia partium pꝛesumitur quando in instrumento reperitur verbum pꝛomisit.

His verbis. Ex duobus interrogatis: si in vnius persona nō tenet obligatio: alter tenet insolidū: si agebat vt duo rei essent. h. d. ¶ In tex. ibi. his verbis. id est si dubitet de effectu ꝛ significatu hoꝝm verboꝝm vtruꝫ obligationē insolidū vel in parte contineat. ¶ In tex. ibi. si duo rei facti sunt. dicit gl. quo ad ꝓpositū: qꝛ agebatur inter partes: non tñ sunt duo rei: cū vnus solus inueniat se obligatū. ¶ In gl. i. ibi. fit breuiqꝫ. No. hāc monoſyllabā: importare cōiunctionē cū est scripta breuis. vbi lōga importare relationē. ꝛ in quolibet sensu stare pōt hec litera. ¶ †In eadē ibi. ꝛ cōstabat vnū ꝛc. Ideo dicit cōstabat qꝛ ex quo in instrumēto reperitur verbū pꝛomisit: vel verbum stipulatus est p a batur ex eo pꝛesentia partium: ꝛ ideo pꝛobari contrariū est necesse: ꝛ tunc reddetur instrumentū falsum: vt vidistis plene. ff. ti. i. l. sciendum.

1 ¶ Duo rei possunt constitui re verbis consensu ꝛ testamento.
2 Fictio super impossibile an ꝛ quando cadat.
3 Plures constituentes: vel fideiussoꝛes: officiales: mercatoꝛes qualiter teneantur exercentes artem per se vel alium.
4 Bestoꝝ negocioꝝm licet scribat se debitoꝛē: tamen non pōt conueniri: quia intelligitur factoꝛio nomine.

1 **Quē.** †Re verbis cōsensu ꝛ testamēto possunt ꝓstitui duo rei. h. d. ¶ In gl. i. ibi. sed hodie secus. imo nō secus: vt dixi vobis plene in. l. ij. ff. eo. in gl. i. ¶ Sequitur in gl. i. si vt certo. ff. i. ibi vide .M.Bar. de fano. ¶ Ultimo conclude qō obligatio que re contrahitur tenet quemlibet pꝛo parte: nisi creditoꝛ fidem cuiuslibet insolidū sit sequutus vt hic: quod habet locum etiā in mutuo. vt. l. si non singuli. C. si certū pet. licet .M.Bar. fil. dixerit in. d. l. si nō singuli. qꝛ pluꝛ⁹ possent cadere sꝫd. ra de celo qꝫ possint in mutuo cōstitui duo rei. p. l. si ti bi. z. milia. ff. de pactis. ꝛ qꝛ fictio c nō cadit sup impossibili. Sed non ob. primum: qꝛ licet ad plures idem non possit in b solidum peruenire vere: tamen fm fictionē potest peruenire: ꝛ illud sufficit. arg. notatoꝝm in. l. nemo. ff. eo. Non ob. obiectio de impossibili: quia fictio non cadit super impossibili in genere. vt. l. si pater. ff. de adop. sed in specie fic: ista est huiusmodi. †Adde casum in quo etiam ins fingit impossibile de natura in suo genere: vt est hominem bis mori. in. l. ita vulneratus. ff. ad. l. aquil. ꝛ est casus specialis ibi fauore publice vtilitatis. Jn obligatione vero secundaria que contrahitur ratione doli vel culpe: qnlibet tenetur insolidum si omnes delinqūt: quia pꝛo parte peccari non potest. Barto. Adde ni si delictum committatur circa rem que est ipso iure diuisa: vt pecunia. casus est. ff. depo. l. si duo. ¶ In glo. in verbo commodato. ibi. secundum quosdam. ꝛ bene secundum Bar. vt l. si. ff. quod iussu. vbi est gl. magistra. sed contrarium tenet in c l. si mandato titū. ff. paulus respondet vnum. ꝛ. l. creditoꝛ. ff. d duobus. ff. manda. vbi concludit plures mandatoꝛes non teneri insolidum nisi actum sit. Sed Bar. repꝛobat illas. Tu ad de quod hec gl. ꝛ. d. i. vlti. est vera quando mandatuꝫ celebratur in fauoꝛem tertij. Sed si ordinatur in fauoꝛem ipsoꝝm mandantium: ex mandato quilibet tenetur pꝛo parte nisi aliud actum sit. Et ita loquantur gl. contrarie. Et hoc tenet
3 Jac. bu. in auc. pꝛelente. C. eo. tene menti. ¶ †Qualiter autē plures constituentes: plures fideiussoꝛes: plures officiales: plures mercatoꝛes teneantur exercentes artē per se vel aliū: d an insolidum vel pꝛo parte? dic vt hic per Bar. ¶ Cui adde
4 †quod factoꝛes hodierni: licet mille literis scribant se esse debitoꝛes: non propterea potuerunt conueniri: qñ videntur scribere vt factoꝛes ꝛ factoꝛio noie. tex. no. est vltra oēs alios. ff. de insti. l. vlti. vñ per illa verba nō vident eoꝝ fidē astrin-

¶ An doctoꝛ possit fernire p substitutū. Adde an talis possit legere p substitutū in uitis illis quib⁹ operas suas locauit. vide p Bar. i l. nemo. ff. de duobus reis. ꝛ cum opi. Bart. sequit Abb. in. c. firmiter. de summa trinitate.

¶ Et ibi Fely. in ij. col. 4 seq. ꝛ eū dē Panor. i. c. cū .M.D. ferra. de ꝓsti. Jo. an. in regula qui per alium. in mercuria.

¶ Qui nō est me cū. Adō. l. nō est. ff. de reg. iu. ꝛ no. i. c. qñ. xxiij. q. j. ¶ Adde gl. in. l. i. ff. si in gl. ff. C. q ve. eta. impe.

¶ Oꝛ fictio. Adō l. de inq; ff. ex qb. cau. ma. glos. in. l. gallus. ff. si eiꝰ. ff. de libe. ꝛ posth. ꝛ in. c. fi. de pactis.

¶ Ut hic p bar. Aldō; qd ꝓportat ille modꝰ loquendi qꝫ hodie mercatoꝛes vtunt titiꝰ ꝛ socij ꝛ qualiter tūc obligent qō no. p Bart. in. l. si cōis seruꝰ. ff. ō sti. seruoꝝm. ꝛ vide Bologninum in ff. cato. i. lxxxvij. col. ff. eo. Alic. cō si. cccxxxij. Alic. cōsi. cclvij. i. fi. vo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

gere.fortitan si pecunie venissent ad manus eorũ.secus esset. vt.l.procu.qui pro eui.ff.de procuratoribus.

Sed si quis. Disparitas q̃ nõ sperat ad pari tatẽ reduci vitiat cõstitutionem duorũ reorũ ab initio:sed nõ illa q̃ peruenit ex post facto:r pactũ factũ vni ex locis.pdest alteri.h.d. ¶ In tex.ibi.qua re si socij sint eiusdẽ obligationis vel oim bonorũ:eo qõ cõmodũ r incõmodũ obligationis saltem illis erat cõe.vt.j.rẽra.habe.l.si quis vni.r si quis cau.si quis duo. ¶ Sequit in litera.cõis culpa.secus si culpa vnius tm̃:q; tũc alteri nõ pdest pactũ factũ cõmittenti culpam:eo qõ illius nõ interest. Idẽ dicas r si non sunt socij:qõ pactũ vni prodest alteri qua tenus repetiturus esset ab eo cui factũ est pactũ.vt.l.iij.§.nũc de effectu.de lib.leg.r omnia sunt plana.

Cũ duos. In pluribꝰ reis tẽpus qõ tacite inest ppter diuersitatẽ locorũ ſm cõditionem cuiuscz inspicitur.h.d.Et intellige qõ stipulatio inter presentes facta fuit.cũ quolibet reorũ:licet loco ꝓmissionis fuerint diuersa:alias stipulatio nulla:r per cõsequẽs duorũ reorũ cõstitutio.In tex.ibi ex diuersis locis.semper tñ intelige inter presentes:vt dixi. ¶ Sequit in litera.ex psona cuiuscz ꝛc.ſſo ob.§.si qs cau.l.j.vbi statuit cuicz tempus vnꝰ diei pro singulis viginti miliariꝰ:q; illa intelligit nisi sint miliaria pretaxata.exemplũ pone de bononia vscz Florentiã vel vscz Ferrariã:alias semper fit cõsideratio ſm formã huius litere.r.§.ti.j.l.cõtinuus.§.cũ ita. ¶ Sequit in litera propria ꝛc.ſſo.qõ dicit ꝓpria:r sic apparet qõ duorũ reorũ obligatio nõ est vna numero nec quãtũ ad veritatẽ r essentiam:licet intelligatur vna propter vnum effectum.dixi in.l. iij.§.e.dic vt ibi.

Si duo rei. Alter ex correis non socius non compensat quod debetur correo.h.d.Ratio est:q; ex quo societas deest;habetur alter;pro penit⁹ extraneo ergo ꝛc. C.de compensatio.l.eius.

1 ¶ Fideiubere potest vnus accusatus de crimine pro suo consocio criminis.
2 Beneficium diuisionis suffragatur duobus depositarijs si mul obligatis.
3 Beneficium diuisionis an competat pluribus insolidũ obligatis ex contractu alterius.
4 Duo rei debendi si conueniuntur an possit actor supersedere cum vno.
5 Beneficium diuisionis cuius sit effectus.
6 Duo rei videntur inuicem fideiubere.r ideo vnus non potest conueniri nisi altero discusso.
7 Beneficium diuisionis in quinqz casibus non opitulat pluribus reis debendi.

Reos promittẽdi. Correi in uicẽ fideiubere possunt:r inter eos põt stipulator actionẽ dinidere sicut inter fideiussorẽ r reũ.nõ tñ cogit. h.d.vsqz ad.§.cũ in tabulis. ¶ † Et est hic casus rotundus: qõ si duo sunt accusati vel inquisiti de eodẽ crimine velut cõ muniter cõmisso:vnus põt fideiubere pro altero:r erit quilibet relaxãdus ſm formã statuti.tene mẽti. ¶ Itẽ hic videt casus qõ duo rei nõ intelligunt inuicẽ fideiubere.Nã si induceret alterna fideiussio:superfluo fideiuberẽt mutuo.vt.l.iij. ff.de le.j.litera aũt hec dicit hãc fideiussionẽ nõ fore inutilẽ. Ista.q.est antiqua:r varie fuerunt opi.inter glossatores:vt dixi.§.eo.l.iij.r latius q̃ alibi examinat in.l.vir vxori.§.ad vell.gl.firmant in corpore eo.Cõclude qõ respectu creditoris nõ dicit alterna fideiussio:nisi sit actũ [a]:vt hic.vel color: quesitus ad mace.l.sed iul.§.j.Sed quantũ ad hoc vt inuicẽ habeãt actiõ.mãdati.r quãtum attinet;ad materiã velleiani tene distinctionẽ gl.in corpore.r.d.l.vir vxori.r qõ succincte dixi in.d.iij.l.vt vnus intelligat fideiussor alterius:eatenus quatenus solutũ ab alio posset repetere r nõ vltra. ¶ Ex predictis sequitur generalis regula r doctrina qõ duo rei non gaudẽt beneficio de fideiussoribus inquantũ velint eo vti cõtra creditorẽ r in ei⁹ perniciẽ:nisi in dictis duobꝰ casib⁹:scilicet cum est actũ expresse vt sint fideiussores:r cũ color: quesitus est.Et predicta locũ habẽt in duobus reis obligatis ex presse:qui enim tacite obligãtur vt plures tutores illi cõside iussores nõ sunt:sed fideiussorũ exẽplo conueniunt.vt.l.j.§. nũc tractemus.inferius alt. ¶ Ultimo no.tẽpore.ff.or.inter correos nõ habuisse locũ beneficiũ diuisionis.Idẽ etiã iure C.est firmatũ.C.eo.l.i.C.loca.l.si diuisa.no.§.loca.l.cũ apparebit.An autẽ hodie in hoc sit aliquid immutatũ audi qõ.j. dicã. ¶ In tex.ibi.vice mutua.vnus ergo r idẽ actus ppter diuersos effectus obligat vnum vt principalẽ r vt accessorẽ vt hic.r in corpore eo.Et istud est valde vtile ad id qõ dixi in l.qui seruo.§.fi.j.de furtis.scilicet qõ ppter vnũ r eũdẽ actũ percussionis põt obligari percussor vt principalis r etiã vt opem ferens vulneri:licet Bar.ibi cõtra r non bene. ¶ Sequit in litera nõ inutiliter accipi cõuenit.vnus ergo debebit cũ ante alterũ conuenire ex quo intercessio nõ est inutilis.r ſm hoc sequetur perplexitas:r sic erit inutilis fideiussio.vt.§.de condi.insti.l.si titius. Dixit Dy.hãc perplexitatẽ tolli sequẽdo opi.Azo.Tu dic clarius qõ nulla est perplexitas:iz mutuo fideiubeãt:q; in parte quilibet teneãt vt principalis:r ꝓ illa nõ est necessaria discussio.ꝓ reliqua vt fideiussor:r tũc nulla est pplexitas. ¶ Reuertere igit ad primũ:an per ius authẽticorũ circa diuisionis beneficiũ iure;antiquo negatũ sit aliquid immutatũ:r in quo per ius authẽticor:r Et super hoc inuenio Bar.circa plura posuisse suas opi. ¶ † Primo q̃ si plures sunt obligati re ipsa ad rẽ restitui vt plures deposita rũ vel cõmodata rũ quantũ attinet ad obligationẽ secundariam que contrahit ratione doli vel culpe beneficiũ diuisionis suffragat eis per.l.i.§.si apud duos.§.depositi.Vbi dicit vnũ soluentẽ liberare reliquos ad instar plurium tutorũ quibꝰ cõpetit fine dubio beneficiũ diuisionis.melius probatur in.l.si ex duobꝰ.de tutel.r rationi.distra.r reprobauit Jaco.de bel.tenentẽ oppositũ:vt ipse refert in.l.iij.§.eo.Sz pla cet cũ dicta obligatio secũdaria cõtrahitur ratione doli:quia in eo nulla est societas.vt.d.l.si ex duobꝰ.r nullus soluens ab alio quicqz repetit:ergo neqz diuidit.q; beneficiũ diuisionis est causatum ab equitate illa ne onus cõe in vnum soluꝰ redũdaret:vt dicit tex.in corpore.Et hec fuit sententia Azo. in summa in ti.de diui.tute.quã refert gl.C.de transactio.l.i. Jn.l.i.§.nunc tractemus.versi.plane.de tute.r ratio.distrahen.licet gl.ibi teneat contrarium.r male etiam ſm Bart. met ibidẽ.Pro hoc videt casus in.l.in stipulatione.de admini.tuto.r ibi gl.tenet qõ.§.dixi. ¶ † Secundo dixit Bar.de neficium diuisionis predicte nõ suffragari pluribꝰ insolidũ obligatis ex contractu alterius:puta institoris aut magistri nauis.mouetur per rationem.l.ne in plures de exercitoria. Cuius dictuꝫ approbo in actione illa in qua sunt multa specialia introducta ppter celeritatẽ contrahẽdi:vt dicit gl.in l.j.in fi.eo.ti.Alias sequeretur qõ si procu.nomine plurium dictorum contraheret:quemlibet eorũ insolidus obligando nõ esset locus dicto beneficio:qõ est falsum.Nec est verum q̃ tex.in corpore loquatur de obligatione cõtracta per plures vt ipse dicit.imo tex.in principio dicit.si quis autem alterna fideiussione aliquos sunat obligatos ꝛc.r infra:subnectit sub promissione alterna ꝛc.vnde qualitercũqz quis;sumat nõ est vis.Nec ob.qõ fideiussio non fit inter absentes:quia illud in vera:sed ficta sic.vt.C.eo.rem in presenti.§.j.preterea si procurator cõtrahit nomine plurium figillatim quilibet dominorum intelligitur contrahere.vt.l.si communis seruus.ad fi.titu.r.l.si seruus communis.cum.l.seq.j.ti.j.Sed huic decisioni ob.de insti.l.habebat.in fi.nisi preponentes institorẽ ad;exemplum exercitoris conueniantur.Sed respõde quod non conueniuntur eo modo.licet quilibet teneatur insolidũ. Imputatur enim ei qui cum institore contraxit:cur domino rum suorum numerum non inuestigauit.Item ob.de edili. edict.l.iustissime.§.i.sed solue qõ ibi est speciale odio venalitiorum quos chozones appellamus contrahentiũ societatẽ ad animalia vendenda que quodammodo turpis est:vt patet ibidem. ¶ † Tertio dixit Bar.innouatuꝫ per iura authẽticorum in proce dendi;modũ:quia olim siue vno libello siue pluribus conuenirentur plures rei debẽdi poterat;agẽs superfedere contra alterum ex conuentis.vt.l.non iccirco.in prin.§.de iudi.hodie secus:quia ds negocium examinari cõ muniter:r cõiter sententia ferri vt ptz in corpore.Et si aliter feratur eo ipso sententia est iniusta:r rescindit appellationis beneficio:qõ non credo:nisi duobus concurrentibꝰ:scilicet qñ oẽs conueniuntur;eodem libello:quia tunc vnicum est iudiciũ r instantia r processus vnus r sententia vna:r cum ille contra;quẽ actor supersedere vult insistit;r petit;vt examinet negociũ cõiter:alias ad petitionẽ alterius correi nõ est superssedẽdum propter absentiã alterius etiã ex causa necessaria causaram.vt.d.l.non iccirco.nec illa est correcta. ¶ † Quarto dicit Bar,qõ beneficiũ diuisionis est tãte potẽtie:qõ etiã post latam sententiã in executione poterit obiici de illo per tex.in corpore q̃ dicit qualitatẽ;subtãtie in executiõe discuti. Et addit qõ beneficium;diuisionis nõ est necesse qõ opponatur qñ;iambo rei conueniuntur simul:sed quandocunqz tã tũ:r tunc imputet sibi;ille qui tale beneficiũ nõ opposuit pẽdẽte iudicio.sic intelligit.l.fideiussor.C.de fideiusso.r qõ ibi no.per

a ¶ Nisi fit actum. Vide qõ no.bal. in.l.creditori.i fi. C.de pactis.

no.per Cy.r.l.exceptionẽ.C.de excep.in;vltima.q.per eum. Assignat rationẽ:q; cum agitur simul contra oẽs fit illa ꝓtestatio vt exactio vna sufficiat.vnde nõ imerito post sentẽtiã querit de facultatib⁹ vtriusqz quasi in hoc cõmuniter fit cõsensum tam per actorẽ q̃ per reum.Hoc autẽ nullo modo credo:q; iz actor protestetur se velle esse vna solutione contẽtum:tñ nõ propterea cõsentit debitũ diuidi:imo cõtradicit cũ contra quẽlibet agat insolidũ:r petat quẽlibet insolidũ condẽnari.Et postẽqz quilibet ita cõdẽnatus est a solida solutione:si petit diuidi;impugnat sententiã recusat eam soluere totũ.put cõdẽnatus est.Sed exceptio impugnãs sentẽtiã nõ poterit obẽci post regulariter.vt.l.i.C.de iur.r fac.igno. C.nĩam rescin.nõ pos.l.perẽptorias:ergo ꝛc.Nõ ob.text.in corpore q; intelligit qñ exceptio diuisiõis fuit appposita pendẽte iudicio.r ppter dubietatẽ eius iudex voluit pcedi seruãdo vires eius ex postfacto qõ põt.vt.l.vlti.C.de cõpensa.r l.pe.C.depo.r.l.iij.§.ibidẽ.ad exhibẽ.ad treb.l.ille a quo.§.si de testamẽto.r.l.vlti.de edic.diui adri.tol.vnde nõ mirum si tũc in executiõe fit discussio facultatũ. ¶ † Quinto r vltimo dicit Bar.q; cũ duo rei inuicẽ videant fideiubere:ꝓ alterius parte nullus poterit cõueniri:nisi alio discusso r reperto nõ soluẽdo:q; illũ altiũ nõ esse soluẽdo est cã intentionis agentis vnde ius cõuẽti est fundatũ:sicut r est fundatũ ius deiussoris qui cõueniri nõ põt:nisi principali discusso:vt in aut. ꝑsente.Sed in hac parte dubito fortiter:q; aut dices correo cõpetere tale bñficium discussionis preambule ex corpore authẽticorũ de duobꝰ reis.r istud videt falsum:q; de eo ibi nõ fit mẽtio.Aut ex beneficio qõ cõpetit ex titulo de fideiu. r similiter videt falsum:q; tex.in corpore de duobus reis in principio expresse dicit titulũ de fideiussoribus nõ habuisse locũ ſm intentionẽ principis in duobꝰ reis:r ideo ad illum titulũ cõdendũ ꝓsiluit.Preterea duo rei nõ vident fideiubere inuicẽ respectu creditoris:nisi fit actũ aut color quesitꝰ vt dixi.Aut ergo correus petit de correo discussionẽ fieri vt correus r nõ est iure cautũ.Aut vt fideiussor:r nõ põt:q; nõ est.sed vbi esset fideiussor respectu creditoris:tũc dicta opi.ꝓ cederet de rigore:alias dicta opinio.est satis equa vt dixi.§.i aposilla in verbo nõ aliter ꝛc. ¶ Dixit etiã sexto qõ si vnus reorũ cõuẽtus dicit ad correũ totã pecuniã peruenisse:r ideo petit prius illũ cõueniri suo sumptu r periculo q̃ audiẽdus est per.l.vnde querit.§.cõmo.r hoc satis est equũ.nõ tñ ex ea dẽ parte iuris tribuẽtis bñficiũ duobꝰ reis:sed ex equitate quadã inducta p extẽsionẽ iurisconsultorũ.vt.d.l.vnde queri tur. ¶ † Ultimo cõclude qõ beneficiũ predictũ diuisionis in quinqz casib⁹ nõ opitulat pluribꝰ reis debẽdi. ¶ Primo si vnus est inops. ¶ Scõo si vnus est absens:vt pbatur in corpore.r in auc.habita.C.eo.quẽlinde sequit. ¶ Tertio si est renunciatũ dicto beneficio.vt no.gl.in corpore in verbo cedere.r insti.eo.§.fi. ¶ Quarto si vnꝰ est obligatꝰ pure alter sub cõditione.r hoc tenuit;gl.in.d.auc.habita.r clarius.j.de fide iusl.si plures.in verbo succurri.r facit q̃ no.gl.in corpore eo. in gl.fi.Dy.r Cy.tenẽt oppositũ.vt.§.in.d.auc.Et hoc tenet Bar.vbi poneret alterna fideiussio.quo casu nõ videt posse bilis:cũ nõ possit fideiussor obligari pure pro reo obligato sub cõditiõe.vt.j.de fideiusl.grece.§.illud.bar.j.e.l.si ex duobus.§.j.r Jac.de ra.In 2trariũ tñ facit:q; diuisio est permissa p.d.auc.nisi in dictis duobꝰ casibꝰ absentie r inopie:ergo ppter aliã difficultatẽ nõ videt permissa.ne ex idẽtitate rationis sequaã antiquarũ legũ correcto.hec questio est satis dubia.dixi tibi.§.e.l.ex duobꝰ. ¶ Quinto si nõ est iter duos reos alterutra fideiussio per tex.in corpore.Et ita simpliciter in hoc vltimo ptrãsit Bar.in.l.§.e.Ego aũt dico postulãte illo qui re vera fideiussor est dari beneficiũ diuisionis ne plus grauet qui est fideiussor solidi quã qui est fideiussor in parte.tene menti:quia subtilia sunt.

1 ¶ Instrumentũ guarẽtigie licet ex forma statuti nõ recipiat probationẽ in;cõtrariũ nisi per publicã scripturam:tñ contra presumptionem resultantem ex scriptura potest fieri probatio per indicia absqz instrumentis.

Cũ in tabulis. Hũc.§.Barto.legit cum.l.ff. in principio.§.e.breuiter.h.d. Plures rei promittendi constituuntur si;hoc agat.sic r plures rei stipulandi.h.d.Dy. ¶ In tex.ibi.ita vt duo rei stipulandi.An hic sit necesse adiici necne.dic vt dixi in.l.§.eo.r dicã in gl. ¶ Sequitur in tex.in partes viriles.secus in fideiussoribus:quia quilibet tenetur insolidũ fideiubendo simpliciter.vt inst.de fide.§.si plures.r ibi no.rõẽ differẽtie.idẽ in cõtractibus societatũ in vẽdẽdo aialia.vt.l.iustissime.§.i. de edil.edi.r rõ ibi no.in lra.Itẽ aliud in stipulantib⁹ ex cã dã.infe.vel ꝓmittẽtib⁹:q; quilibet intelligit ꝓmittere r stipulari quaten⁹ sua interest r nõ vltra ſm quosdã p.l.si plures. in fi.§.de dã.infe.ſm alios sempyriliter intelligit facta ꝓmissio per plures reos debẽdi simul ꝓmittentes:r hoc placet p illũ tex.Itẽ hoc nõ habet locũ nisi cũ plures stipulãtur aut ꝓmittũt.Sed si seruus plurũ ꝓmittit aut stipulatur aliter r aliter acquiritur:r aliter obligant:vnde attẽdendus est stipulationis sermo.vt.l.si cõis seruus.j.titu.i. ¶ In gl.in verbo videbant.idẽ in vtroqz casu.Ista gl.dicit male in duobꝰ ſm Dy.vt no.§.eo.in.l.ij.r ibi dixi. ¶ In glossella.iij.ibi.nõ 1 emẽ scriptura repugnat.Nõ † hic|diligẽter:q; per hanc gl.dicũt notabiles aduocati qõ iz cõtra instrumentũ guarentigie ex forma statuti nõ admittat probatio in cõtrariũ nisi ꝓ publicã scripturã:tñ cõtra presumptionẽ resultantẽ ex scriptura põt fieri probatio [a] etiã p indicia:r sic absqz instrumẽtis a qõ est no.dignũ.In litera enim hoc dicit qõ qñ in scriptura apparẽt plures stipulatores neqz adiectũ est q̃ essent duo rei stipulãdi quilibet presumit viriliter stipulatus.Et gl.hic dicit contra hãc presumptionẽ admitti probationẽ per indicia qñ scriptura nõ repugnat. ¶ In gl.in verbo adiectũ.ibi.vl' dic.hec vera:q; in;mõ cõstituẽdi nihil est hodie immutatũ.Nã eodẽ modo cõstituuntur r olim r hodie:vt dixi in.l.§.eo.

1 ¶ † Dictio a.r ab separationem notant.

Si ex duobus. Interuallũ etiã lõgũ inter obligatio nẽ vnius reorũ r alterius nõ vitiat cõstitutionẽ duorum reorũ:sed interuallũ inter interrogationem r respõsionẽ fic.h.d.vidistis in.l.duos.§.duo rei.§.eo.r nullũ ob.cõtrariũ. ¶ In gl.in verbo respõderit.ibi.l.duos. in fi.sol.vt dixi.§.in summario.r oia sunt plana.Et adde qõ licet interuallũ inter obligationẽ vnius r obligationẽ alterius nõ impedit cõstitutionẽ vt dixi.intellige qõ nõ impedit expressam:sed bene impedit tacitã.vñ necesse est qõ actũ sit vt sint duo rei ſm Dy.r est notabile verbũ.r qõ dico in duobus reis debẽdi:idẽ dico in duobꝰ reis credẽdi:iz dubitauerit Dy.qr eisdẽ modis cõstituunt:vt.§.l.proxi.§.cũ in tabulis. ¶ In gl.in xbo ab altero. † Nõ.qõ dictio a [b] r ab sepa b rationẽ notant:sic.C.de nup.l.a caligato.dic vt ibi.

1 ¶ Seruus fideiubendo pro aliquo an r quando obliget dominum.

Si a titio. Disparitas q̃ est in obligatiõis substãtia cõstitutionẽ duorꝰ nõ impedit. hoc dicit Dy.vel sic.Si ex duobꝰ interrogatis vt essent duo rei vnus efficiatur non tenetur alter:nihilominus insolidũ obligatus exiit.hoc dicit iste tex.sic.§.eod.l.duos in principi. Summariũ aũt;primum mihi non placet:quia si non impeditur cõstitutio duorũ reorum;ergo ille qui est obligatus efficaciter gaudebit in omnibus beneficijs de fideiuf.quod an sit verũ;est magnus dubiũ.vt.j.dicam. ¶ In tex.ibi.obligatũqz titium efficaciter r insolidũ.pupillus vero solũ naturaliter obligatus est.vt.l.pupillũ.j.de regulis iu. ¶ In textu ibi.in actione de peculio.contra dominum instituenda. ¶ In tex. ibi.ac si liber.vt.§.de pecu.l.nec seruus.r.l.non solum.r oia sunt clara. ¶ In glo.in verbo spoponderit.ibi.vel dic quod ista spon.ista fuit opi.Joan.ex qua;mirabiliter no. † quod licet seruus fideiubendo dominum non obliget de peculio: quia fideiussio non est in administratione peculij.vt.l.licet. §.fina.§.de pecu.tamen secus est si se principalem constituit vna cum alio.sed hec opiõ.non est vera:nisi ponamus negocium ad;seruum pariter pertinere r ad illum cũ quo se principalem debitorem constituit:quia tunc extra causam peculia rem se non dicitur obligasse facta consideratiõe recta. ¶ In glo.vlti.ibi quãuis persecutio est dispar.Nõ.quod dicit persecutio:r sic videtur decidere quod quãdo sunt duo rei quorum vnus naturaliter tantum tenetur:alter naturaliter r ciuiliter:non habeat locum inter eos beneficiũ diuisionis.super hoc tñ Bar.dubitauit propter diuersitatem opi.Jac.tenuit quod nõ habeat locũ diuisio qñ obligatus;insolidũ scie bat r scire debebat correũ non posse|efficaciter obligari:per l.si titius.j.de fideiuf.Et ista opi.est multum equa.imputet enim sibi qui talem correum secum adhibuit.nec videtur tũc cõtẽplatione eius se obligasse:sed potius solo creditoris intuitu.vnde cessat ratio causans diuisionẽ que cõsistit in hoc vt onus non sit vnius qõ debet esse plurium:vt patet in corpore.Reliqua autem hic dicta per Bar.recitaui.dicyt in eo cum in;nullo addo.

b ¶ Dictio a.Adõ qõ ista dictio cõiuncta nũero diei rũ excludit illam diẽ cui adiũgit. glo.est in verbo a die.in clemẽ.sicut appellationũ.de ap.ſſe no.i.c.statutũ.ó reſcri.li.vi.

c ¶ Ab.Adde qõ ista dictio secũ includit ꝓncipium ſm Bal.in.c.ego M.de iureiur.aliqñ aũt ponit exclusiue.vt i.l.rõi §.fi.ff.de ac.emp. r p Cy.in.l.a caligato.C.de nupt.

Sreus. Due obligatiões paris potentie actiue vel passiue i eadẽ pso na ꝛcurrũt:nec vna alterã extinguit:iz secus sit si vna est potẽtior altera:q; tũc extinguit min⁹ potẽs.h.d.in termino r in summa.r nullũ obstat ꝛriũ.Et q̃ sit

Universidad de Deusto
Biblioteca

utilitas duratiõis ⁊ effect⁹ estimatiõis.no.ff.de so.l.si duo.⁊ gl.pe.hic succincte dicit. ¶In tex.ibi duas species.repetit ter hoc in hac litera per quã cõfundit vltra mõ.opi.dicẽtiꝫ qõ vna est obligatio plurũ reoꝝ numero tenẽs plures homines sicut vnus funiculus aialia plura tenet:quã reproba ui.vt in.l.ĥ.ff.e.dic vt ibi.

a ¶Et alĩ nou⁹. a Adde Bal.i fi⁹ qõne.i cõfi.cc.xxi. in.ii.vo.Bologⁿ i ff.cato.in.ix.co.ff. de ver.obli.

Sid. Disparitas rei debite vel cause debẽ di vitiat cõstitutionẽ duorũ reoꝝ.ĥ. d.hec.l.clauis in hac materia.Ratio:qr talis di sparitas nõ põt de sui natura ad paritatẽ reduci. Alĩs aũt secus.vt.ff.eo.l.eandẽ.ff.ff.l.duos.ff.duo rei.⁊.l.ff. quẽti.Et hoc vendicat ibi locũ qñ vterqꝫ est efficaciter obligatus vel obligari põt.Ceterum ſi in vno confistat obligationis substãtia in effectu:⁊ in alio nõ:licet illa disparitas nõ speretur ad paritatẽ reducì:non tñ vitiatur constitutio duorum reoꝝ hoc modo:vcꝫ qñ ille solus obligatus sit in solidũ in effectu:licet magna sit dubitatio:an eidẽ competat beneficium diuisionis:vt vidistis plene in.l.ex duob⁹.ff.j.ff.eod. ¶In gl.in verbo cũ vsufructus.ibi.vsum fructũ formalem fundi mei.Ista nõ est vera casus positio:qr continet diuinationẽ.vnde dic qõ duo fuerũt stipulati insolidũ eundẽ vsum fructũ tertie persone vt duo rei essent:impedit enĩ constitutio duorũ reoꝝ in vsufructu:vt hic.qr etiã tẽpoꝛib⁹ successiuis idẽ vsufructus deberi nõ põt pluribus:imo in persona cuiuslibet renouatur:⁊ aliꝰ nouus [a] vsufructus est.vt.l.sti pulatio ista.ff.hoc quoqꝫ.ff.ti.j.Et ideo cũ duo rei stipulãdi nõ possunt cõstitui nisi idẽ debeat vtriqꝫ:nec etiã econuerso.vt.ff.eo.l.ĥ.⁊.l.eandẽ.ergo impossibile est in vsufructu constitui duos reos.Jdẽ dixerũt quidam de feudo ⁊ in emphyteoſiqõ nõ est verũ:qr acquirit dñum vtile feudatario ⁊ emphyteote:dominiũ autẽ vtile vel directũ semper vnũ ⁊ idem apud omnes. ¶In eadẽ ibi.in dubiũ est.prima fronte videtur qõ nõ.arg.l.mulũ.C.ſi quis alteri vel sibi.⁊.ff.de cõſti.pecu.l.i.ff.eũ qui in cõtrarium.ff.de serui.l.ſi tũ augusti.⁊ huic parti inheret By.Posses etiã dicere qõ cuilibet eorũ vsusfructus insolidũ debeat.sed nõ qõ sint duo rei.⁊ ideo cuicunqꝫ soluatur de equitate obſt.exceptio contra alium per hanc.l. ¶Bl.dotis nomine.ibi.⁊ sic nomine duob⁹.ff.de manu.vin.l.ĉt. ff.ſi duo.Ratio autẽ quare duo rei possunt cõstitui p dote donãda ⁊ etiã restituenda.vt.l.ff.C.de do.cau.nõ nume.⁊ nõ possunt duo rei credẽdi cõſtituiꝫ vt eis dos debeat:est qꝫ mulier rei debẽdi obligandi ex eadẽ dotis cã:sed idẽ ex eadem causa stipulari non possunt:cũ vxor vnius alioꝝ vxor esse non possit. ¶Bl.debetur.ibi.secus ſi qualitas.que tamẽ possit ad paritatẽ reduci:vt dixi in.l.ex duobus hic alleg. ¶Blo. ea.in ſi.imo sol.clari⁹ qõ ibi erat diuersitas in substãtia obligationis:qr vnus promittentium erat naturaliter ⁊ ciuiliter obligatus:alter naturaliter tantum.⁊ sic non ob.text.ibi.dñ loquitur de pupillo naturaliter obligato.Item non ob.put loquitur de seruo qui se constituit debitorẽ vna cum correo:⁊ sic obligauerat dñm naturaliter ⁊ ciuiliter de peculio:⁊ per consequens forsan in minus:qr poterat hoc ad paritatẽ reduci augmentato peculio:ergo talis disparitas obligationẽ non vitiat.

1 ¶Litis contestatio facta per vnum ex correis credendi quid operatur.

2 ¶Acceptilatio facta per vnum ex correis credendi omnibus nocet:⁊ recepta per vnum ex reis debendi omnes liberat.

3 Libellus datus contra vnum ex correis debendi non extenditur ad alterum:nisi de ipso fiat mentio.

4 Verba generalia generaliter intelligenda sunt:⁊ generalem producunt effectum.

5 Juſurandum delatum per vnum ex reis debendi non nocet correo.

6 Pactum gratuitum factum ab vno ex reis credendi preiudicat correis nonſocijs.

b ¶Appropriat', Adde qꝫ ĥ p prestationẽ litis qs appropriat sibi ius ſolidũ nõ tñ appropriat recipiẽdo pꝛis ſolutionẽ.l.g hoiem.ff.i.⁊ ibi Ange.j. de solu.

c ¶Deſiꝫ liberat, Vide Alex.in.l. ſi fideiuſſori, ad fi.ff.de leg.j.

7 Pactum gratuitum factum per vnum ex correis credendi non nocet correo.

8 Acceptilatio idem est quod imaginaria ſolutio.

Duobus. †Un⁹ ex reis credẽdi litẽ cõtestãdo insolidũ sibi ius obligatiõis appropriat [b].eo qõ debitor alĩ ſoluẽdo vel pecuniam offerẽdo nihil agit.Et dñs Bar.cõmẽtauit ea.Ego aũt succincte trãſiẽs recitabo suã ſniam cũ quibuſdã additiõibus.Cõcor.cũ hac.l.ff.e.l.ĥ. aliꝰ cõcor.vide ibi gl. ¶In gl.ibi.lec⁹ in pacto.in quo diſtinguit an correi ſint socij necne.pactũ enĩ nõ ordinat ad cõſtitutionẽ debiti:⁊ indifferẽter nõ nocet correis:sed habeẽ distinctio:an ſint socij:vt ibidẽ:⁊ hãc tene.de qua.j.dicã latius. ¶Bl.ea.ibi.vel scõo.hoc casu nõ noceret litis cõte.ĥ sciẽtia. ideo hec ſolutio nõ vꝫ. ¶Bl.ea.ibi.vel obtinuit ⁊ exegit.nec hec vꝫ:qr tũc lit.cõte.nõ noceret correo credẽdi:ſꝫ exactio:in qua cõclude qꝫ ſolutio facta vni ex correis credẽdi vel suo pcuratori legitimo nõ tollit actionẽ correo insolidũ ſi insolidũ facta ſit.l.ĥ.ff.e. Alĩs p parte soluta tñ:vñ ſolui residuum correo poterit.l.q hoiem.ff.j.ff.de sol. Et idẽ dicas in cõteſtatiõe parificãdo ſolutionẽ ei:vt ſolũ appropriet ius cõtestãdi eatenꝰ quatenꝰ petitũ est ⁊ nõ vltra:ne plus operet cõtestatio qꝫ ſoluntio. Eodẽ mõſu ſolutio facta fuerit gestorio nomine vnius ex reis credẽdi ſecuta ratihabitiõe liberat debitor ab vtroqꝫ.l.ſi quis offereti.j.de so. Jdẽ dicã ſi ꝓtestatio facta fuit p falſuꝫ pcuratorẽ vni⁹:qr ratihabitiõe secuta retro appropriatũ est ius ratũ habẽti.ff.de iud.l.ſꝫ.C.de pcur.l.ſꝫ. Item vnus ex reis credẽdi recipiẽdo partẽ a vno ex reis debẽdi videt diuidere cũ eo ſi rei debẽdi diuiſiõis bñficiũ nõ habebãt. l.ſi creditores.C.de pac.vñ residuo ſoluẽs liberat⁹ est vi taciti pacti diuiſiõis. Jdẽ etiã opitulat aliꝭ:vt ibidẽ. Fallit fauore vltimę volũtatis.l.ſi ex toto.de leg.j. Sꝫ ſi habebãt bñficiũ diuiſiõis:tũc ſoluẽs ꝓ parte ſua liberat ab illa ipſo iure:a residuo ſilr exceptiõis ope.l.in his.ff.j.de sol.meli⁹ ꝓ Bal.⁊ Ja.de are.e.ti.l.quoties.Et ſi ſoluit ſimplr nõ acto qꝫ ꝓ pte ſua ſoluebat:tũc ꝓ dictã ſolutionẽ nõ ꝺr facta diuiſio:imo illa ꝑs ſoluta oĩb⁹ pdest de rigore:ſꝫ de egtate q ſoluit portionẽ ſibi ꝓtingẽtẽ põt ſe tueri excep.dũmõ correi ſint ſoluẽdo: aliꝰ nõ.j.de fideiuſſ.liter eos.ff.j. †Acceptilatio facta p vnũ ex correis credẽdi oĩb⁹ nocet.⁊ recepta p vnũ ex reis debẽdi oĩbus pdest omnesqꝫ liberat [c].nam instar ſolutiõis hꝫ vnde ſicut vni correorũ licitũ est ſolidũ recipere:ita ⁊ de ſolido acceptо ferre.l.itẽ.ff.nũc de effectu.de lib.leg.j.de accep.l.ſi ex pluribus.no.gl.magna.l.ſi vnus.ff.de pac.circa ſi.dicte glo.ſiue sint socij ſiue nõ:licet gl.in.l.per iuſtũ.ff.ſi.ꝛ in.l.ſi rẽ.ff.ſi duo. j.de noua.dicat qõ nõ nocet correis credendi:niſi sint socij ⁊ male.quã opi.recitauit etiã gl.in.l.ĥ.ff.eo.attende tñ quia ſi vni ex reis debẽdi fuiſſet acceptolatum ſolũ de ſua parte vel cũ pacto qõ dicta acceptilatio alĩs nõ pdesset:dicta acceptilatio nõ egredit suos terminos:qr nec ſimiliter ſolutio egrederet.j.ind.ſol.l.ſi ex duob⁹.⁊.d.l.ſi ex pluriꝫ⁹.in glo.⁊.d.l.p iuſiurandũ.ff.ſi legatoꝝ.petitio vnius reoꝝ credẽdi pdeſt alĩs ꝑpter interruptionẽ.l.ſi.C.eo.Bar. †Adde quisꝫbi fit petitio in iudicio nõ extendit vires suas ad correos:niſi obla to libello ⁊ mãda copia in citatorio.⁊ iſte est casus in quo in citatorio libelli est mẽtio faciendа:vt patet in tex.illius.l.fin Ly.tene menti per eruo. Hec quidem contestatio facta ſuper toto cõteſtãti ius insolidum attribuit:vt iam dixi.⁊ hec est veritas probata in dicto.ff.plerũqꝫ.vbi est casus rotundus ſiue ſint socij ſiue non.petitio autẽ facta ab vno reoꝝ debendi non liberat alios:niſi ſequatur ſolutio.l.ſi.C.de fideiuſ.vel niſi ſequat.ſnia liberatoria:vt patet hic in gl.fin vnaꝫ ſolu.⁊.ff.de arbi.l.ſi duo.licet gl.in.l.ĥ.ff.e.videatur tenere cõtrarium ⁊ non bene.⁊.ff.de euic.l.ſi per imp:rudẽtiam.ff.fin. Petitio facta de parte ab vno reoꝝ debendi diuiſionẽ inducit:ſecus ſi ſimul ſimpliciter agat cõtra oẽs.nec diſtinguo an habeãt bñficiũ diuiſionis vel nõ:qr creditor nõ cogit petere partẽ:ĥ ei possit⁹ obiici exceptio diuiſiõis merito petẽdo partẽ ab vno intelligit diuidere.fic intelligit gl.l.ſi creditores.C. de pactis.⁊.l.ſi per imp:rudẽtiam.⁊ hoc tenet Ja.de are.⁊ gl. parua in.l.adm:ſſi.ff.ſi.j.de fideiuſ.ſic intellige qꝫ not.in.l.liberto.C.de fideiuſ.quam Barto.voluit allegare:ſed vitio ſcriptoris alleg.l.libertum.j.titu.i. Petitio ſiante contestatione cum immiſſione in poſſeſſionem an appropriet ius creditũ petendi.dubitat hic Barto.⁊ nihil dixit.dic quod per contestationem inducitur nouatio ad commodum cõteſtantis.l. aliam.j.de noua. Item per eam cõtrahit.l.itẽ.ff.idem ſcribit. ff.de pecu.⁊ ex illo cõtractu ius cõteſtantis cõfirmat:⁊ nona quodãmodo actio ſibi querit:que cõtestatio non est cõis correis ſed ſibi ſoli. Diſſio aũt in poſſeſſione nedũ qõ proſit ĩmisso:imo ⁊ oĩbus alĩs pdeſt.l.cũ vnus.ff.de bo.au.iu.poſſ. vñ nõ dicã appropriatũ ſibi ius debiti.⁊ qr adhuc cõteſtans iſtãtie nõ est dñs:petitiõe facta ⁊ pempta iſtãtia nõ ꝓpterea auferet ius ꝓtestãti acqſitũ ſm Bar. Adde niſi ſit perempta per renũciatiõẽ:qr tunc oẽs effectus ex ſola inſtãtia cauſati etiã cõſummati tolluntur.C.de transact.l.cum mota. Unde hoc casu fallit regula tradita per eũ.ff.iu.ſol.l.cum lite mota. Petito coram arbitro ſm Bar.conſolidat hodie cõtestanti ius crediti cum arbiter eligitur ſine pena.C.de arbi.l. cum antea.ff.de. Adde qr ille.ff.loquitur ſolũ de interruptione facta coram arbitro actiue ⁊ paſſiue vt habeatur ac ſi coram iudice facta eſſet:non ergo trahẽ illud ius nouum correcti tuum iuris antiqui ad alium casum.C.de appel.l.precipimus. in fi.Stabimus ergo deciſiõi iuris antiqui.l.ſi duo.ff.de arbi.vbi vbi.vbi ſi nõ ſunt socij contestatio facta per vnum nõ nocet correis ſuis nec etiam ſnia.vnde contestatione facta p vnum ex reis credendi nocet correis ſuis:qr preoccupauit ſibi ius debiti: ſicut p cõteſtationem ſiue ſint socij ſiue nõ.no.glo.ff.de pac.l. ſi vnus.ĥ glo.in.d.l.duobus.dicat qõ ſolum socijs preiudicat ⁊ male.limita niſi dictus creditor in fraudem detulerit: vt iam dixi.pactum factum vni ex reis debendi ꝑdest omnibus alĩs quatenus interest pacisc̃tis ⁊ nõ vltra.j.res rahа.l.j.ff.de pac.l.⁊ heredi.ff.ſi.vnde ſi non ſunt socij potest in totum eius interesse vel pro pte:prout correus esset habitурus regressum contra pacisc̃tẽ. Et etiam ſi ſunt socij:⁊ non interest pacisc̃tis ad consocium extendi:puta qr consocius nõ potest queniri niſi de ſua culpa nõ extenderet.ff.eo.l.eãdem.ff.j.dum ibi dicit de socijs ⁊ culpa cõi. Ex predictis habes qõ vbi interest ad cõsocium pduci insolidũ pdeſt socio: quia nõ potest iſte molestari i vno nũmo:quin pacisc̃es molestet in dimidio.ſic intelligit.ff.de arbi.l.ſi duo.⁊ hoc vbi pactum est ꝺceptũ in rẽ.ſi autẽ in ꝑsonam nõ egredit.l.ſi vnus ff.ante oĩa.ff.de pac.pactũ gratuitum factum p vnũ ex reis debẽdi creditori nocet correis debẽdi quo ad interruptionẽ prescriptionis:quia agnoſcit debitum p illud.d.l.ſi.C.e.⁊ de vſuris.l.mora.ĝiuncta glo.ſua.in alio non nocebit:qr nõ iuenitur.l.cautum.ſm Bar. Et hoc ſequit qõ ſi ſunt plures rei debẽdi obligati ad diẽ appositum gratia limitande obligationis vnus eorum ſine altero nõ ꝓgabit diẽ niſi in preiudiciũ ſuũ.tene menti.hoc enim quotidie de facto cõtingit in pluribus mercatoribus eandem mensam tenentibus.adde qr ſi non sunt socij vera est ſnia Bar.in socijs videt contrariũ.nam ſicut vnus ex eis de nouo cõtrahere põt ⁊ obligare consocium:eodem modo diem obligationis cõtracte potерit ꝓrogare:cum ratio diuersitatis reddi nõ possit.l.ſi vnus.

6 ff.pactus.de pac.l.a titio.ff.titu.i. †Pactum gratuitũ factũ ab vno ex reis credendi ante preoccupationẽ debiti factam ab alĩs preiudicat correis nõ socijs ſm Bꝺo. hic ⁊ in ſum. C.eo.⁊ hoc tenẽt Bul.Ja.de bel.⁊ Bar.ſic intelligit.l. ſi rẽ. ff.ſi duo.j.de dona. Correis aũt socijs nõ preiudicat.tex.est in.l.ſi vnus.in prin.ff.de pac.ĥ gl.ibi.⁊ in d.ff. ſi duo.i verbo ab altero.dicat cõtrarium ⁊ destruat illũ text.⁊ non bñ ſup verbo socijs.ratio:qr vbi sunt socij negociũ est cõe ⁊ cuiuslibet insolidũ:ꝛ omne exactum est cõicatu inter eos ſm formã quẽtionis.sed hoc casu nõ hꝫ locũ dicta cõio ꝑpter culpã quã cõmiſit in actione perdenda. Et hunc articulũ plene recitabo.j.e.l.pe. Nec aute culpa nõ deprehẽdit in pacto cõpromiſſi:cũ cõpromittẽs tractet negocia socij tãq̃m ſua ⁊ ideo hoc casu est totũ econtra:qr preiudicat socio ⁊ non socio.l.ſi duo.ff.de arbi. † Et hoc Bar.proſequitur hic ⁊ reputat mil tũ ſubtile:ex quo concludit qõ hoc pactũ gratuitũ factũ per vnũ ex correis credẽdi nõ nocet correo eo casu quo correꝰ nõ habet necesse cõicare cũ pacisc̃ente exactus:qr tũc petit noie ſuo totũ:nõ ad vtilitatẽ correi qui pactus est vñ nõ obſt.ſibi exceptio pacti. Nouatio equiparatur pacto.vnde idẽ dicas in ea qõ in pacto.d.l.ſi rem.ff.ſi duo.niſi fiat per delegationẽ vt quia creditor delegauit debitorẽ cõem vni:nocet cũ tuis correis:qr videtur ſolutionẽ recepiſſe.⁊ hoc modo ius debiti occupaſſe. Similiter ſi debitor aliũ delegauit.nã videtur ſoluiſſe:⁊ per cõſequẽs prodest correis ſuis:⁊ nocet correis credẽdi.ad vell.l qꝫ.ff.hec interdicta.l.inter cauſas.ff.ade.⁊.d.ff.ſi duo. Que aũt ſit rõ differentie inter nouationẽ ⁊ acceptilationẽ dicit Bar.cogita. † Dic qõ acceptilatio ordinat ſolũ ad obligatiõis extinctionẽ:⁊ imaginaria ſolutio est vñ qꝫ operat vera ſolutio ꝺr operari ⁊ ficta.vt.j.de accep.l.j. Sed nouatio nõ ordinat ad fi.vt obligatio radicit⁹ extinguat:ſed vt vna per eat ⁊ in locũ eius altera ſubrogẽt:⁊ ideo non est tante potentie.vñ ⁊ ſi cõtract⁹ aliter celebratus qꝫ verbis deduceret in aquilianã ſtipulationẽ ⁊ acceptilationẽ nõ plus operaret qꝫ ſimplex pactũ gratuitũ vñ nõ noceret alĩs pluſqꝫ noceat ipm pactũ.l.ſi acceptolatum.j.de accepti. Ceſſio ſi fit cõtra reũ debendi ipſo volẽte liberat tũc debitor ſolutiõis exẽplo.vñ quibus prodest dicta ſolutio ꝑderit ⁊ ceſſio vt.d.ff.ſi duo. Jdẽ ſi ceſſio fit facta nolente correo ſuo.casus fin.est in.l.ſi is duo.de leg.ĥ. Si vero fit extraneo proſus nõ nocet correo credendi:ſed ceſſionarius erit loco cedẽtis:⁊ cõ curretyna cũ correo ⁊ erit preoccupatiom locus.l.qõ ipſis.⁊ l.heredẽ.de reg.iur.⁊.l.ſi minor.de prõcu. Adde niſi ceſſionarius ſit ex cã onerosa:puta qr emit nomẽ debitoris.nã tũc creditor vẽdẽs ſibi intelligit ſoluiſſe in precio ex vẽditiõe reducto.l.litis eſtimatio.ff.ꝑ emptore.de heredi.vẽd.l.vẽditor ex heredi.⁊.l.emptor.C.de heredi.vẽdi. Non ergo petere põt vt ſibi iterũ, ratifiñat.⁊ ſilr neqꝫ correus. Si aũt fiat ceſſio cõtra vnũ ex reis debẽdi nõ liberat alter ſicut nec per cõteſtationẽ C.de fideiuſ.l.ſi. Reliqua dic vt dicam.j.eo.l.penulti.

a ¶Verba generalia.adde qõ verbũ generale platũ a lege est intelligẽdũ ſm iurisdispositionẽ ſm Rico.de neap.in ſtit.de actio.in.ff. itẽ ꝑsonam. Inp glo.i verbo cũ oĩbus. Item verba ġnaliа ꝓlata ad cõtemplationem alicuꝰ nihil operantur ⁊ nihil diſponũt vt est tex. in.c. cũ venſſent ⁊ ibi oẽs doc.ad hoc notãt de fide inſtru.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Nominatim etiam fieri ōz qō p noīa appellatiua fit. 1
Relatiuum quis vel qui, quid importat. 2

Sue a certis. Relictū ab heredibus oibus vel eorū pte sub noīe appellatiuo debetur p hereditarijs portionibus nō p virilibus. h.d. fm verum itellectum. ¶ In text. ibi. noīatim. i. expressim. nō aūt itelligas p noīa ppria & nullū obstat ↄtrarium. & hoc ꝛ3 gl. ex quo dicit Bar. † qō ēt noīatim fieri[a] ōz qō p noīa appellatiua fit. de quo in. l. nonnūq̄. de cōdi. & demō. ¶ Glo. hereditarijs. ibi. vel dic. hec vera. & p hoc. ꝛ. e. l. eādem. in pn. sed melius i corpore in prin. ¶ Glo. ea. ibi. fm Joā. & bene. ¶ Glo. ead. ibi. quos modo noīaui. † no. qō p hoc relatiuum qs vel q[b] nō itelligit facta repetitio noīatim. put superius facta erat: sed potius sub quadam appellatione vniuersali. Et p hoc Bar. dānat opinionem Pe. & Cy. positam in. l. fi. C. de ipu. & alijs substi. dic vt hic per eum.

1 a
2 b
1
2

¶ Factum vnius ex reis debendi alteri nocet. 3
Interpellatio facta de reo extra iudicium nō constituit correum in mora. 4
Pactū gratuitū vnius reoꝝ credēdi an prēiudicet alijs. 1
Confessio rei credendi facta ad liberādum nō nocet correis.

Ex duobus. † Factū vnius ex reis debēdi alteri nocet. h.d. Et gl. itelligit hic de mora rei quaz dicit correis fore nociuam. ¶ Gl. ibi. fm Jo. & Ad. & bñ quātum ad ppetuandam actionez ↄtra oēs reos: & quo ad hoc vt currant vsure aduersus oēs. sed quātū ad hoc vt iterrumpatur p̄scriptio non regrit qō sint socij: qz semp iterrumpit cōtra oēs. l. fi. C. eo. Et hanc opinionē tenet glo. in. l. in ꝛdēnatione. §. i. j. de reg. iur. Dy. in. c. mora. de reg. iur. & eā lequitur Bar. idistincte in. l. de duobus. §. eo. cui adde q̄ si interpellatus reus re vera est principalis & correus fideiussor: qz fuit forsan colo: quēstus: vt dicit tex. l. i. sed iul. §. i. §. ad macedoñ. tūc idistincte mora eius correo nocet: nisi p̄iō correus cōstituisset creditorē ī mora. vt. l. mora. de ver. obli. ꝛiuncta l. fi a colono. j. de fideiuss. nec obst. §. de ope. no. nūl. de pupillo. §. fi plures. qz ibi nō erant correi. & ideo factū vnius alteri non nocet. Mora creditoris incursa ex obligatione facta p vnū ex reis debendi prodest oībus: qz & obligatio prōfus extranei idem operata fuisset. C. de sol. l. obligatio. cū cōcor. ibi alleg. Item mora vnius correoꝝ credendi in nō recipiendo nocet oībus correis. nam obligatio facta etiam nō habēti ius in re: dūmodo possit solutionem recipere constituit in mora oēs quib[c] de ef. l. fi per te. C. de vsuris. ergo multofortius & correos. ¶ Glo. ea. ibi. sed ibi cū executore. † diligēter no. hoc quia restringit. l. viti. C. eod. ſz3 qō interpretatio facta de reo extra iudicium nō cōstituit correū in mora: ſz secus sit in iudiciali: & est notabile dictū. cū vt vidisti glo. nō curauit de hoc in. d. l. in condēnatiōe. potest intelligi hec. l. q̄ non loquāt in mora vnius reoꝝ sed de culpa. in qua cōclude qōvbi in cōtractu obligatio cōmittit rōne culpe: tunc culpa rei nocet correo etiā non socio. §. loca. l. cū apparebit. C. loca. l. fi diuisa. & ita pōt intelligi hec. l. & nihil ob. sed si post obligationem contractā ad vnā speciem forte pervnū ex correis culpa cōmittitur forsitan occidēdo speciem debitam: vel deteriorā do eam: hoc casu nocet correis si socij sint. & ita loquit hec. l. fm lect. Pla. & bonam. secus aūt si nō sint socij. vt in. l. mora in fin. §. de vsur. Culpa autem vnius reoꝝm credendi nocet correo si sunt socij qz nō aliter nisi eo casu quo noceret pactū de quo. j. dicā. sic intelligit. l. fi duo. §. fi quis cau. ¶ † Sequit igitur videre de pacto gratuito vnius reoꝝ credendi: an prēiudicet alijs. Et in hoc inuenio octo opi. ¶ Prima qō non nocet si consocij sunt argentarij. sic intelligatur. l. fi vnus. in prin. sed hec opi. est falsa: qz inter argentarios, non est differētia. l. idem in duobus. de pac. ¶ Secunda opi. fuit qō si sunt socij ex cōuentione pactum vnius prēiudicat alijs. d. l. fi duo secus si re ipsa tūm. vt dicta. l. fi vnus. ¶ Tertia opi. fuit q̄ pactū simplex indistincte nocet socijs: siue sint socij re ipsa siue cōuentione. d. l. fi vnus. non obst. d. l. fi duo. qz loquit in sententia arbitri. & hanc. j. tenebo cū modificatione. ¶ Quarta opi. fuit directo contraria qō semper pactū prēiudicat correis credēdi socijs per. d. l. fi duo saluo nisi correi appropriassent sibi prius ius debiti per cōtestationē. d. l. fi vnus. ¶ Quinta fuit qō nullo modo prēiudicat socijs: qñ debitū est liquidum secus si est de re dubia. ita intelligatur. d. l. fi duo. Et hec solutio est notabilis dū dicit de re dubia. ex qua collige duo, prio qō transactio facta per vnum ex correis credendi nocet correis credo verum si bona fide emanauit: non aūt si fuit color quesitus cum re vera debitum esset liquidū. ar. optimū. §. de transl. l. si post rem. in glo. & C. de transac. l. pses. Secundo qō debitum nō liquidum vnus correoꝝ credēdi remittere pōt etiam in prēiudiciū aliorū etiam pacto gratuito. & istud mēbrum Bar. nō possit. & hoc credo verissimū. nam & tutor q donare nō pōt remittere pōt pacto gratuito debitum nō liquidū: in quo forsan plus expēdisset q̄ cōsequi potuisset. vt no. glo. §. de pac. l. in plonā. §. fi. ¶ Sexta opi. fuit qō si sunt socij prēiudicat pactum. l. si vnus. si nō sunt socij secus. l. si rem. §. si duo. j. de noua. sed opi. directo destruit tex. d. l. si vnus. q̄ dicit nō nocere socijs. ſz glo. eam teneat ibi. & in. d. §. si duo. & male. ¶ Septima fuit qō pactum gratuitus nunq̄ nocet socio. l. si vnus. fallit si ex cōsentiente pactum factum fuit. d. l. si duo. & sic diuinat gl. qō ibi correus cōsenserit cōpromisso. ſz est falsum: qz tunc noceret pariter cōsocio & nō socio: qō litera illa negat. ¶ Octaua fuit opi. Alzo. originaliter de qua p eum in summa. C. e. ꝛ. §. eo. l. ex duobus. & illā sequunt Bul. Ja. de bel. & Bar. vt ibi dixi. l. qō pactū p̄dictū nocet correis nō socijs. d. l. si duo socij. & d. l. si vnus. Et accipe sociū eiusdē obligationis ex quentione cum pacto qō omne cōmodum & incōmodum sit cōe. l. si qs vni. j. rem ra. habe. vel accipe socium omnium bonorum fm oēs: ſz de hac societate qualiter accipienda sit variauerit gl. vt no. in. l. vir vxori. ad velleya. mouentur qō ideo nō nocent cum sint socij: qz tunc ius debiti & obligationis non est cuiuslibet insolidum: imo omne exactum cōmunicari debet inter eos societatis iudicio. vnde pacto gratuito ius cōsocij tolli non pōt nec tali consocio agēti obstabit exceptio pacti quasi agenti ad vtilitatem pasciscentis: qm̄ nulla vtilitas eius versatur: cum secū ipse nihil cōmunicare debeat: ex quo pasciscēs debitum p̄dictū sua culpa. cum autem nō socij ius debiti & obligationis cuiusq̄ p̄ prium est. d. §. si duo. ergo quilibet de eo vt de iure ppio disponere pōt ad sui libitum etiam pasciscēdo: dūmodo si realiter, ex egisset nō tenebatur quicq̄ correo ↄferre vel dare sed sibi soli totum poterat retinere. quatenus enim eum refundere oporteret: eatenus tale pactus nō p̄iudicaret correo loco vel nō socio. propter eādē rōnē. nō ob. l. si duo. quia si loquit in sua arbitri que nō aufert reo cōpromittenti quominus si quid exigeret post suam latam cōtra eum deberet fieri sibi cōicatio per cōsocium: qz nō culpa sua perdidit actionem sicut in casu p̄cedenti. nec obst. §. de euic. l. fi dictum. §. fi cōpromisero. vbi ipsum cōpromittere est culpa. & §. de mil. l. si minor. §. minores. vbi est gl. magistra. qz ſz cōpromittere sit culpa in genere: tū nō est culpa de qua possit fieri consideratio in actione p socio: cum cōpromittere tractauit negocia cōsocij velut suum. l. socius socio. §. pro soc. hoc intellige in cōpromisso spōtaneo. Sed si cōpromissum fuit ex necessitate iuris: puta ex municipali censura: idem dicas p omnia qō in sua iudicis. vt. l. nouissimis. §. nō semper. §. qō fal. tutore aut. C. de iudi. l. apertissimi. in fi. & l. cuz speciali. in fi. Et hac ratione motus dico qō sicut sententia arbitri non nocet indistincte correis: nisi eo casu quo socij sunt: ita nec nocebit sententia iudicis ordinarij vel delegati ab initio incompetētis cuius iurisdictio est voluntate prorogata: sed bene noceret sua iudicis competentis: qui tū poterat declinari ex primile gio. prio hoc do gl. no. in. d. §. si cōpromisero. ratio est: qz vbi sententia fertur per arbitrum fertur ex compromisso & cōpromittendo non potest negari quin compromittens in aliqua culpa fuerit: & ideo lex voluit per hāc culpam tedio affici correum vbi socius esset. d. l. si duo. Sed qñ sua fertur per iudicē competentē: tunc in nulla culpa fuit agens. fecit enim quicquid fecisset diligentissimus paterfamilias. & ideo sentētia iudicis afficit & nocet omnibus correis credendi socijs & non socijs. ꝛcludo igitur ex premissis qō pactum gratuitus quod est mera donatio nunq̄ nocet correo: sed soli pasciscenti: loquor quo ad partē que apud correum effectualiter mansura est: saluo nisi debitum fuisset liquidum: vt superius dictum est. cōfessio rei debendi nocet correis quo ad interruptionē. l. fi. C. e. & hoc fm vnam solutionē in. l. mora. in fi. fm vnā solutionē gl. & p ipsam ↄfessionem factā vni correorum credēdi: iste correus preoccupat sibi ius debiti sicut si fuisset litem contestatus quoniam plus operatur confessio q̄ litis cōtestatio. l. i. C. de ↄfes. ergo &c. † Cōfessio rei credendi facta ad liberandū: nō nocet[c] correis nisi vt simplex pactū. Bar. adde nisi fiat in iudicio forsitan positionibus respondendo quia sicut sibi est licitum litem agitare: ita positionibus etiā respōdere. & maxime vtendo veritate. l. certum. §. sed an ipsos de confes. Si tū correus vellet ꝑbare suam cōfessionem falsam posset. arg. l. cum filius. §. titu. j. no. §. fi ex noz. cā aga. in. l. ij Successio vnius reoꝝ actiue & passiue an noceat: examinatur in. l. ex duabus. per Bart. dicam in. l. vanius. j. de fideiusso

1 a
2 b
1
2
3 4
1
2
3
4
c

¶ Nō nocet. vtrū cōfessio vni[c] correoꝝ credēdi nō noceat correo. vide Bal. in. l. si ex duobus. in fin. ff. de nego. gest.

fideiusso. vt hic articulus ꝺz examinari. Rescissio liberationis quesite vel impedite an noceat correis debendi: & generaliter exceptio que potest opponi p vnum ex reis debendi possit opponi per alium Bar. examinat in. d. l. ex duobus. & sunt facilia. dic vt ibi per eum.

1 ¶ Pacē inicē facientes & inicē obligātes an sint duo rei.
2 Plures insolidū obligati ad idem an sint duo rei debendi.

Cum duo. Si psona vnius ex correis ab obligatiōe tātū eximit nō liberātur alij: & idez obligationi accedere pōt fideiussor. h.d. Et ꝛclude q̄ debitore deportato cui bona auferunt. & idē intellige de hodie exbannito cuius bona ↄfiscant non tollitur obligatio naturalis neq; ciuilis. Sed deportatus & exbānitus ab ipsa obligatione in totum eximitur: & illa obligatio que residebat in eo passiue tota in fiscum transfundit velut in eius successorem vniuersales. vt j. de fideiuss. l. fi debitori deportato. & C. ad. l. iul. de vi. l. tutoris. & ita glo. hic tenet & bene. Sed Bar. dixit deportatum liberari ab obligatione ciuili sed non a naturali. alij dixerūt qō a neutra liberat: sed sola sibi cōpetit exceptio. vt. j. de fi-
1 deiuss. vbicūq̄. ¶ † Ultimo Bar. hic dicit. si plures faciunt simul pacem & viciſſim quilibet se obligat & promittunt pena: an respectu primitiue & secundarie dicam? duo rei? & est ālia
a vtilis & quotidiana: maxime cum sit pax iter tyrannos[a] vel ciuitates emulas que paciscunt pro se & eorum sequacibus adherētibus vt noniter factam est in pace ꝑsenti. Et subdit etiā de plurib⁹ obligationibus ex delictorum vel quasi. an sint duo rei? & semp decidit qō nō vere & bene. sed ei ob. qñ plures sub noīe officij delinquunt. qz tunc solutio vnius liberat oēs. §. de publicanis. l. fi multi. vñ vr remouerī ratio assigna
2 ta per eum: qz non est vniuersalis. dictum ergo suum placet mihi: sed nō ratio. † Ex quo do tibi generalem doctrinam: vt si vis cognoscere an plures insolidum obligati ad idem sint duo rei vere: inspicias an eis cōpetat omne auxilium iuris & cōmodum attributum duobus reis: & illi sunt duo rei: alīs nō licet quo ad quedam loco duorum reoꝝm habeantur.
¶ Ultimo scias qō licet vnus reus credēdi petere posset solidum nec teneat p correo cauere de rato quento: vt dixi in l. ij. §. e. tū bene tenetur cauere de defendēdo subaudi aduersus coēm eum si p eosdem debito molestaret ipsum. vt. d. l. fideicōmissa. §. plerūq̄. de leg. iij. Ang.

¶ De stipulatione seruorum. Rubrica.

¶ Adde & monachorū equiparādo monasticā subiectionē seruili. arg. de acqui. pol. l. cuz heredes. p Jnno. plene de pri. cum olim essemus. & hoc intellige quantum ad hoc vt ex eorā stipulatione querat & nō querat abbati. Et silr ex legatis: nō aūt quo ad oīa reliqua: qñ monachi ius agnationis retinent q̄ in seruis nō est. C. de epi. & cle. l. deo nobis.

Cum seruus. Seruus vnius cū stipulat dari p extraneū nō refert qualiter verba stipulationis ↄcipiat: an in suā: an in dñi personaz an simpl'r. h.d. in terminis & in summa. & cessant oīa cōtraria glossarū. ¶ In tex. ibi. sine alterutra. no. qō interrogās vt pmittat intelligit interrogare vt pmittat sibi. & est vtile: quia cōdit. aut. siue a me. C. ad senatus. vell. Et hoc ꝑbat hec litera intelligēdo verbū stipulatur. i. interrogat. ¶ Glo. j. nisi sua interest. hoc falsum: qz cū stipulatio nō sumat initium in ꝑsona ꝑcuratoris: sed verba obligatiua solum ad dñm absentē sunt relata: actus est inutilis. l. quecūq̄. de act. & ob. nisi defendas gl. qō dñs erat ꝑsens. l. si ꝑcurator. i ꝑsenti. §. ti. ij. ¶ Glo. ea. ibi. §. fi actori. & plene no. de admi. tu. l. quoties.

Si seruus. Si aliena pecunia mutuat vēdicat p dñm. si extat: & seruus bone fidei possessus stipulādo bōe fidei possessori ex re dñi nihil agit. Ex illa ergo stipulatiōe nō nascitur naturalis cū text. dicat nihil. ¶ Gl. ij. ibi. alīs modis. quos habes. §. si cer. peta. l. ij. §. appellata. ¶ Gl. iij. in fi. hic aūt stipulatus est illi cui non potuit merito stipulatio est inutilis. ¶ Gl. fi. ibi. sed tutius hoc est verū si pecunia est cōsumpta bona fide: nam tunc vere recōciliatum est mutuum: & ideo ex stipulatiōe agitur. sed si mala fide cōsumptio facta est: tunc nō recōciliatur. l. nam si fur. hic alleg. & tunc agit dñs pecunie ↄsumpte nō ex mutuo: quia nullus: sed ↄdictione ex. l. si me & titū. si cer. pet. pōt etiā agi ↄtra cōsumantē actione furti & ↄdictione furtiua: & per cōsequens omni alia cōdictione que degenerat furem. vt insti. de actio. §. sic itaq̄.

Si seruus cōmunis. Stipl'o subiecta mutuo cebrato noīe alterius nō impedit actionē oriri ex mutuo: & illi acquirit cū effectu. h.d. ¶ In tex. ibi. habebit actiones. §. de rigore. ¶ Ibi. submouere pōt. §. de equitate. ¶ Et per hāc literā limitat & declarat. l. cū eīm. j. de noua. que dicit qō si stipulatio mutuo subiecit: ex sola stipulatione agitur cū est vtilis: qz illud est verum qñ in eiusdem ꝑsona cōcipitur: secus si in diuersis & cuilibet vtiliter. & hoc tene menti.

Quod seruus. Seruus vnius ↄseruo suo ab extraneo stipulat vtiliter: sed nō stipulat seruo extranei sicut nec eius dño stipulari posset. h.d. ¶ Et not. istū casum qz sicut seruus referendo verba stipulationis ad dñm acquirit dño in prin. legis: ita referēdo ea ad ꝑsonam serui eiusdē tene mēti. idem dicas in filio: quia si stipulatur fratri vel stipulatur seruo patris referēdo verba ad eos stipulatio est vtilis. tene menti.

1 ¶ Jus accrescendi habet locum inter coniunctos coniūctione vera plurium.

Cōmunis seruus. Seruus cōis tot dñoꝝ ꝑsonas sustinet quot sunt dñi: & cū simpl'r stipulatio queriī oībus si pōt: alis cui pōt: sicut si illius solius seruus existeret. h.d. i terminis & in summa. Habet ergo iste cui queri pōt totū partim iure ppio: & partim iure nō decrescēdi. Et ideo non ob. l. si mihi & titio. §. de ver. ob. qz ibi loquitur de iure accrescēdi in contractu insito ex causa lucrativa: qno casu cessat vt ibi. quia sufficit donatario pro parte sua valere. Similiter non ob. l. & proculo. de leg. ij. qz & ibi tractat de iure accrescēdi. nam ibi legatū fuit relictū seruo cōi: & vn⁹ dñoꝝ repudiauit legatū: & sic tenuit a principio: pars repudiata nō accrescit cū dño. & est rō: q: legalis ↄiunctio in ꝓprietate non inducit ius accrescendi: qz nō est neq; descēdit ex dispositione testantis sed ab accidenti quodā: & ideo non operat dictū ius accrescēdi preterq̄ in vsufructu qui de facili perit: & ideo de facili accrescit. vt. l. j. §. de vsufruc. accre. per glo. in dicta. l. & proculo. et. l. seruus cōmunis ab extero. de acqui. heredi. & preterq̄ in heredītate. vt. d. l. seruus cōis. Et hoc ne veniatur ad illud inconueniēs qō quis habet pro parte heredem & pro ptē non. vel assigna subtilioꝛz ratione fm Cy. dicēt q̄ pauci hoc intelligunt. l. qō ideo inter coniūctos cōiunctione legali nō habet locū ius accrescendi: quia seruus plurib⁹ representat plures pro diuiso iuris intellectu: vt lapis vel arbor cōsistens in confinio: qui similiter ōz pro diuiso cōis. §. p regione cuiusq̄ fundi habita relatione ad dominos ꝑdia possidētes. i. arbor que in confinio. §. cōi diui. Sed huic rationi ob. qz & vnus tutor plurib⁹ pupillis vnā tutelā gerit: & tū illoꝝ corpora sunt diuisa. Sic & vnus ꝑcu. multoꝝ precedentium vni cumulū debiti. §. de pact. l. si plures. † Et ideo ego addo aliā rationē qz oēs. ll. dicentes habere locū ius accrescēdi inter coniunctos loquuntur de cōiūctione vera plurib⁹ q̄ vocant ab ipso principio non ex virtute necessarie cōsequētie. C. de cadu. tol. §. is itaq̄. cum seq. sed in seruo qui est vnus: nulla inuenit cōiunctio vere sed imaginarie ficte: qz representat plurib⁹ personā: & ideo non habet locū ius accrescendi. tene menti perpetuo.

Si fructuarius. Alternatiua inter personas cū equali pōt queri cuilibet noīatoꝛ vitiat stipulationē: sed si alij tū pōt acquiri illi acquirit & alter est adiectus. h.d. ¶ Et no. hic adiecto ad obligationē posse solum. quod declara vt dixi in. l. eū ita. §. qui sibi. §. ti. ij. no. §. fo. matri. l. gaius. ¶ Item not. hic adiecium posse fieri per vel: sicut per aut. ¶ In tex. ibi acquirere nō potuisset. ista litera negatiua non est bona: ſz gl. hic eā approbet & male. vt patet. j. e. ¶ Glo. in verbo stipulatio. ibi. & oīno. hec vera. ſz gl. hic firmet contrariā & male. & ↄtra casum l. nā cum vter q̄. j. e. & l. cui res. §. fi seruus. j. de sol. ¶ Glo. ea. ibi. in totam. hoc est falsum. vt. §. dixi. ¶ Glol. potuisset. ibi tunc plana. imo nō plana. Et hec litera negatiua nō est vera vt. §. dixi. ¶ Glo. fi. ibi vt modo. no. hanc gl. cancellauit Dy. & non est bona. vt. §. dixi.

1 ¶ Pena an & quando possit exigi simul cum principali.

Cum seruus. Per penalē stipulationē alteri interposita nō nocat principalis: sed ea cōmissa agenti ex primitiua obstat exceptio. h.d. ¶ Et inter alias leges retoꝛqueo hanc. l. cōtra Bar. q̄ tenuit cōmissionē stipulationis penalis nocare primitiuā ex causa lucratiua interpositā. nā si nocatur cū tertio interponitur et cōmittitur: quo casu non habet locū purgatio: multominus debet nocari cū cōmittitur eidem. cuius cōtrarium ipse dicit in. l. ita stipulatus. §. ait. ij. dixi in repetitione. l. si insulam.

¶ Inter tyrānos adde qui dicātur tyranni. vide per Albe. in aut. de cerninimus. C. de sacrosan. ec. archi. i c. regū. xxiij. q. v. Bart. i tracta. de tyrāno. gre. li. j. i moralibus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

die vt ibi. ¶ In tex.ibi.duc stipulationes. prima pura. scda conditionalis in defectu prime: vt hic. z l. obligationū fere. ff. de act. z ob. ¶ Et hūc tex. allego ꝺ Bar. dū dicit stipl'onē penalē adiectā ꝺubio fauore: pmissoris ex cā lucrativa: qm̄ nō memini me legisse vno casu penā dici adiectā fore pmittentis fauore. ¶ Ibi. vterq; dns ex stipl'one: id est ex stipl'one scdā pm gl. quasi obligatio penalis ambob⁹ dnis sit ꝟ̄ta. ſz tu dic qꝺ tit⁹ agit ex pria: meus⁹ ex scda ibi meuio cōmissa: qꝺ fuit cessatū solui titio in calēdis. ¶ Ibi. excipit doli mali. de excep. loquit. put est exceptio iuris: nō aūt. put est facti seu intētionis pm̄ verā opinionē. Et ideo hinc ptz qꝺ cōmissio stipl'onis penalis nō nocuit primitiuā. vt dixi in re pe. l. si ifalā. ¶ Ibi. sub mouebit. l. de egtate vt nō ꝺicat pn.

1 † Et est hic casus rotūdus qꝺ vbi primitiua obligatio ꝟfert in pſonā stipulatoris z secūdaria in pſonā titⁱ: puta ficiꝺ qꝺ ꝛs pena cōmittat tū vtraq; pōt exigi de rigore: nisi exceptio opponat tene mēti: q: limitat oīa iura dictta qꝺ altero stipulator ꝺz esse ꝺfectus: q: est verū qū vtrūq; in sua pſona cōcurrit. ¶ Glo. ibi. sed dividit de rigore. imo est falsum qꝺ dividat: sed titius insolidū repellit de equitate: meuius autē insolidū agit vt apte dicit tex. ¶ Dy. z hoc tz glossella sequēs. ¶ Gl. ff. ibi. q: seruus. hoc est verū in acquisitis. In acgrendis em̄ put loquit hec litera: bene facit ꝺditionē dnī deteriorem. C. de pac. l. seruus. z ideo oīa pacta inita p seruū filium vel menachum aut etiā p procuratorē in cōtractu quem iure possunt seruanda sunt ad vnguē. ff. de pact. l. finautē. de doli excep. l. apud celsum. ff. in hac. tene menti.

¶ Notarius an possit conficere testamentum suum.

Tutor an possit stipulari vel emere suo pupillo.

Diuisio si nō pōt fieri nisi destructo subiecto quid iuris.

Seruus cōmunis. Inter stipulantē z pmissam z stipulantē z interrogantē tradentem z recipientē debet esse realis distinctio. h.d. cum apparatu suo. ¶ † Et hic examinat Bar. an notarius possit ꝺficere testm̄ suū. † Et an tutor a se possit stipulari vel emere suo pupillo. dic vt hic p eū: q: nihil addo. ¶ Ibi. non pōt ab altero dnō: z. vt alteri acquirat. ¶ Ibi. non enim. hic respondet tacite questioni que est qꝺ dnium non potest domino cui sit stipulatio acquiri: nisi mediante traditione que fiat seruo stipulanti. vt. C. de pac. l. traditionibus. sed ipsum seruū stipnt̄ tradi sibi p̄ſi est impossibile: cum inter rem traditā z recipiētē debeat esse distinctio realis: ergo videbat stipulatio inutilis. ad quod respondet. nō em̄ ꝛc. † Et ex hoc do tibi casum hic qꝺ habes dnium partis rei per indiuisū: ꝛs illa res non possit dividi nisi p̄m iuris intellectū: vt homo z equus[a]: tū stipulator alterius partis nō queret dominium sine nouā traditione. tene menti.

Si seruus. Seruus cuiuscunq; vniuersitatis licite stipulari potest eidez. hoc dicit.

¶ Generi per speciem derogatur: quādo genus z species cadunt inter res de quibus disponitur.

Si seruus cōmunis. Bis notatus difformiter bis inuitat ad cōmodū. h.d. Et sic nō ob. cōtrariū de. l. cū qꝺ. C. de le. q: ibi de eodē facta fuit nominatio pluries vniformiter. Itē nō ob. l. dolo. l. clausula. ff. ti. h. vbi clausula q̄ndis nō refert ad specialiter numerata: q: ibi post ſ pecialē enumerationē secuta est clausula generalis: hic econuerso. Item nō obst. de alimen. leg. l. alimenta. § . basilice. q: ibi relictū nō erat duplicabile. z ideo non refert an clausula precedat vel sequat. † Item non obst. qꝺ generi per speciem derogat: q: illud est verū q̄n genus[b] et species cadunt inter res de quibus disponitur. secus si inter personas circa quas disponitur. sic intelligitur. c. generi. de regn. iur. z. l. seruo manumisso. de pec. lega.

¶ Commune non est meum quantum ad dispositionem totius: sed partis mee.

Seruus cōmunis. Seruus cōis non est singulorū insolidū. z. qꝛ p eū acquirit: acquirit pro dominicis portionibus. pōt etiā vni eoꝝ insolidum acquiri si eius solius iussu cōtrahitur aut solus noiatur. h.d. cum duabus sequētibus vsq; ad. ff. si seruus communis. † Et no. qꝺ cōe est non est meū[c]: z meum non est quātū ad dispositionē totius: sed quātū ad dispositionē partis sic. de quo vide plene p Bar. i. l. serui electiōe. de le. j. ¶ In tex. ibi partes habeant. simile. ff. de legat. ij. l. meuius. § . duobus. ¶ In tex. ibi. quaq; alia ratione acquirit. subaudi ab extraneo. z acquirit acquisibile ab oībus dnīs. z hic tollit oīa cōtraria. ¶ In tex. ibi. que dnūm in eo habēt. hoc limita nisi stipulationē restringi oporteat p prescriptū ad rē cuius occasione emanat stipulatio: qꝛ tunc restringit z ampliat p̄m rem. exēplū. ff. de dā. infec. l. si seruꝰ cōis. qne videbat ꝺ. ¶ In text. ibi. vt ei soli. huic ob. fortissime. j. e. l. liber hō. ff. vbi nō acq rit ei soli. sed sol. qꝺ hic seruus fuit stipulatus simplr̄ z emanauerat iussus vnius z emanauit stipl'o ex re cōi: z ideo cōi ter acqrit. vñ hoc casu potētior est nomiatio q̄ iussus. tene mēti. ¶ Ju tex. ibi. sed iussu vnius. no. hic. eg parari iussum singulari noiationi. z hoc. pbat. j. e. l. pinde. cū sequētib⁹. sed fallit in casu quem. ff. pxi. dixi. ¶ Sequitur in litera stipulatus est. nec ob. ff. de acq. here. l. seruus duorum. z ibi no.

Proinde. In tex. ibi. totuz eis acgrat qꝺ eis acgrit p̄m gl. tudic qꝛ imo totum quod est in stipulatiōe deductū. z iste est sanus itellectus lr̄e. ¶ Sequit in tex. idem puto vt acgrat pro portionib⁹ dnīcis illis q noiati sunt. ¶ Sequitur in lr̄a. z si nominatim. i. expressr̄. nam si seruus cōis per nōia ꝓpria tm̄ suis dnīs stipularet: vocarent tunc vtiliter non pro portionibus dnīcis. Idem si per nōia ꝓpria z subsequenter appellativa. sed si primo per appellativa vel per appellativa tm̄. aut simplr̄ stipulatio esset cōcepta: tunc acgritur dnīs pro portionibus dnīcis. sic intelligitur hec. l. cū precedentibus. ¶ In glos. i. ibi. sed dic totum qꝺ acgritur. quātum ergo acquiratur glos. non declarat. sed dic qꝺ i casu huius. l. acgritur totum: qꝛ litera dicit clare. sed in exemplis que hic ponuntur dic qꝺ portio decedentis cuius hereditas non est adita: acgritur hereditati iacenti. sed portio que debebat acgri non habenti seruum pro derelicto: cui acgrarur est dubium. sed dic vt. j. eod. l. qꝺ seruus stipu. est. vbi decidit hec questio. adde in fi. l. pri. precedentis sequentē apostillā. ¶ Glo. fi. ibi. vel dic p̄m ꝺzonē. ista questio est multum arduа sed cōclude qꝺ qñcunq; seruus stipulat vni dnoꝝ noiatim: z tunc si nullus iussus ꝑcessit indistincte querit noiato: etiā si ex re alterius stipulatus fuerit: cum ex omni causa ei potuerit acgrere vt solidum: vt hic. tenet tū restituere illi ex cuius re stipulatus est: vt. j. e. l. si ex re. ff. i. l. liber homo. vbi vero precessit iussus vnius z seruus stipulat alteri q̄ inbēti: tūc si iussus fuit generalis: cuz noiatio sit specialis prevalet noiatio: vt. l. si duo. hic alleg. sed si iussus fuit specialis: tunc prevalet iussus noiationi: saluo nisi stipulatio emanet ex re noiati. Primum probatur in. d. l. si duo. in fi. Secundum. i. exceptio probatur in. d. l. liber homo. z tene menti.

Si seruus. Quod p vnū ex socijs pōt retineri: ꝛs nō de nouo queri alijs nō acqrit. h.d. vel nō habet locū hoc casu ius nō decrescēdi. nec ob. ff. de. l. j. cōis seruus duoꝝ. qꝛ ibi fuit stipulat⁹ illud qꝺ vni nullo iure acgrebat z ab extraneo: hic vero fuit stipulat⁹ a dño cuius cōdomini ꝑmissio vtilis erat sibi saltem iure retentionis. vnde illa retentio pro acqsitiōe habetur: vnde cessat ius nō decrescēdi. ¶ In tex. ibi. ei debetur soli. z isolidum etiā pro parte ꝓuitentis. nec ob. j. e. liber homo. ff. si. qꝛ ibi loqtur de iubente: z stipulatio fuit ꝑsonaliter cōcepta z ex re vtriusq; dnōrum. ¶ Ibi. acgret. z sic nō isolidum: sed p partibus eorum dnīcis. nec ob. de acq. re. do. l. seruum. ff. i. qꝛ ibi tradidit seruo cōi: vnde non possumus nunc de iure retentionis tractare: hic aūt solum ꝓmisit. vnde datur sibi licentia retinēdi portionem suam. Idem si nō fuisset facta traditio sed dispositio habuisset secum execution ē annexam. exemplus. si vnus ex dnīs seruo cōi legat rem suā. nam cum transferat dnium recta via: vt. j. de fur. l. a titio. illud operet legalis executio qꝺ operat traditio manualis: z ideo totum legatum erit cōlocꝰ. l. verum. ff. si cōi seruo. § . pro so. Idē forte z si nō fieret talis execution: puta qꝛ legatum erat in genere: z hoc fauore vltime voluntatis que benignissime est interpretanda z hoc multum tenuit Jaco. de are.

Interdum. Si seruꝰ stipulat sibi aut simplr̄ sibi soli querat z alijs nihil. h.d. cū seq. z pñ. sequētis vsq; ad ver. sed z cum. habet ergo locuz ius nō decrescendi. fic. ff. eo. l. j. § . cōis seruꝰ. nec ob. ff. § . pri. vt ibi dixi. z sic patet qꝺ in cōtractibus q non admittitur ad partem non facit partem vt sic coniunctus sola cōiunctione legali cōsequat partem tm̄. ¶ In coniunctis aūt cōiunctione conuentionali: vidistis in l. si mihi aut titio. ff. ti. h. ¶ In vltimis voluntatibus an qui non admittit ad partem faciat partem: dic plene vt no. per glo. in. l. huiusmodi. § . a titio. de lega. j. dicam vnū verbū notabile in. § . proxi. j. eo. ¶ In tex. ibi. alteri ex dnīs stipuletur. scilicet seruus communis plurium dominorum. ¶ Ibi. soli tamen

tamen acquirere. z insolidum.

Item si alter. In tex. ibi. dos promittatur. nam insoliduz acquiritur viro futuro.

Item si seruus. Allegat istud principiuz per Bar. qꝺ si ꝓcurator duoꝝ stipulat eis ꝓcuratorio nomine: z illud qꝺ in stipulatiōe deducit pōtuit eoꝝ solū acquiri illi soli queret z insolidū. sic. ff. eo. l. j. § . cōis seruus. rō: qꝛ deficiebat hic stipulatio mixta ꝟsideratione pſone z rei. Si aūt defecisset rōne forme subſtātialis: puta qꝛ est stipulatus ꝓcuratori pſenti z absenti nō acquiret totum pſenti: vt. d. l. si mihi z titio. ff. ti. h. Et p hāc literā ptz qꝺ magna est dīa inter ꝛtractus[a] z vltimas volūtates cū de iure accrescendi tractamus: vt patet hic coiuncto. d. § . si titio.

Sed z si cum. Si seruus cōis stipulat sibi z suis dnīs alternatiue stipulatio prima tenet z cuilibet dnoꝝ querit p dnīcis portionibus. Solutio aūt solidi cuilibet pōt fieri insoliduz velut ad lectos: z cum seruus stipulatur dño aut extraneo soli dño q̄ritur obligatio. extraneus autez est adiectus. h.d. vsq; ad. l. seruus meus. z est hodie hec. l. correcta in ea parte dum dicit stipulationē ita alternatiue conceptā nullius esse momenti cū disiunctiua posita inter ꝛhonoratos etiam in cōtractibus loco copule habeatur. C. de ver. sig. l. cum quidā. non aūt est correcta qꝛ ponit inter nōiatos alternatiue solū ad recipiendū solutionē. exemplū. si stipulor mihi aut titio aut seio dari. nam cuilibet eoꝝ velut adiecto solidum dari pōt. l. sed si sibi. j. proxi. ver. an ergo in ceterarum. non tñ est cōmodū. pcumarū vllum. Item nō corrigit illa. l. qꝛ vnus apponitur ad obligationem: alius ad solutionē: als diceremus esse correctam totam materiam adiectoꝝm: quod est falsum.

Sed si sibi. In tex. ibi. puto adiectionē solā esse inutilē. quo ad acqsitionē obligationis: non quo ad effectum solutionis recipiendę: vt sequitur Ja. de ra. z Ray.

Seruus meus. Seruus stipulās cui seruit: intelligitur stipulari ei cui seruit de facto non de iure: z ideo illi tunc non querit obligatio: neq; dño cui stipulatus est. Seruus aūt ab alio mala fide possessus sibi vel simpliciter stipulando dño acquirit etiam ex re male fidei possessoris. h.d. in terminis z in summa cum gl. magna. ¶ No. ergo bñ p̄m vnū intellectū verū. z no. qꝺ ille qui stipulatur ei cui seruit: non intelligit stipulari nisi ei cui seruit de facto: z ideo si illi non querit: non acquirit illi cui seruit de iure: qꝛ de illo non intelligit sensisse stipulator. ¶ Ibi. pſona stipulatus est etiam ex re furis. Ja. de ra. z glos. hic tenet. ¶ Ibi. nec alia actio dari. tū debebit fieri retētio serui si possidet precium rei quę site ex re furis apud dnm̄ p̄m Jac. de ra. quem sequebat Ray. alleg. pro casu. l. si vxor. in fi. de dona. inter virum z vxo. tene menti que declarat hanc. l.

Sjue mihi. Seruus vnius stipulās ꝟ oationē ab extero non refert: qualiter verba stipl'onis ꝛcipiat. h.d. vidistis ff. eo. l. j. in pñ. Et hic glos. allegat hanc. l. z intelige vbi noiatim alij stipulet: tunc em̄ nihil dño querit quia ei nolunt stipulari z illi alij forsan nihil querit quia nō potest stipulari: puta quia fur. vt. ff. l. proxi. in pñ.

Seruus hereditarius. Seruus hereditarius stipulādo noiatim heredi futuro nihil agit. h.d. Et itellige qꝺ nomē appellatiuū heredis nō expressit. si aūt expressisset vtrunq;. dixit Ray. debere ispicere qꝺ pcedit. vt. j. eo. l. si cōis seruus ita stipularet. allegat. p hac glos. d. l. si vnus. ff. de pac. sed illa nihil dixit. Bar. dixit. oppositū ibi: quia ꝟsideratio noīs quod pcedit tunc intuenda est cum queri potest vtroq; modo. sed vbi non potest queri nisi sub vno: tunc acquiret ei cui potest. l. quoties in stipulatione. ff. ti. h. z hoc placet.

Si communis. Si seruus communis stipulatur seruitutem queritur omnibus dominis si potest acquiriː alias ei cui potest. h.d. vidistis in. d. § . interdum. ff. eo.

1 ¶ Veredem qui nō potest habere ex testamento: nisi ex priuilegio speciali: nullo tempore potest inueniri hereditas eius.

2 Cardinales ex dispensatione pontificis possunt testari.

3 Testamentum confirmatur aditione hereditatis.

Si seruus cōmunis. Uno ex dominis mortuo sine herede z hereditate quod per seruū fuit in stipulatione deductuz: illi soli acgrit cui pōt. h.d. ¶ Et no. hic casum mirabilē: qꝺ cum quis non pōt habere heredez ex testamēto: nisi ex priuilegio speciali. Ibi. nullo tpe est inuentre hereditatē eius. nō em̄ añq̄ agnoscat. vt hic. non post aditam: qꝛ tūc patrimoniū eius iunctū est patrimonio heredis: z cepit esse vnū. ff. eo vol. z pup. l. ſz si plures. § . filio. de priui. credi. l. pater. z ideo iterim seruus in hereditate relictus nō queritur heredi futuro qcq̄. ¶ † Et no. p z contra patrimonio cardinalū q solum ex dispensatione pontificis habent potestatem testandi[b]. hodie autem istud principiū est correctū: qꝛ ēt ab intestato ihs heredē. Et ex p̄dictis habes quod tali patrimonio nō poterit dari curator velut hereditati iacenti. Item nec contra talem patrimoniū continuari poterit prescriptio que continuari solet: vt. l. seruus. j. e. z ibi dicam. ¶ Glo. magna. in fi. dicit quod si ex re cōmuni stipulat est verum: qꝺ hic no. als nihil adiciꝭ. ff. de ado. lega. l. si heres. pro socio. l. verū. § . fi. seruo. ff. eo. l. i. § . cōis. z. l. item si seruū. in pñ. Jaco. de ra. Et hinc dixit bar. circa idem posse concurrere fictiones duas quod approbat hic glo. de quo vide plene p eum in. l. si is qui pro emptore. de vsuca. in vlti. q. ¶ † Ultimo nota testamentum aditione confirmari. concor. ff. ad trebel. l. si patroni. § . fi.

Si seruus tuus. Seruus cōmunis stipulādo ptem sui sibimet nihil agit stipulando simplr̄ vel alteri partem alterius stipulari valet. h.d. nec ob. ff. eo. l. proinde. § . seruus. vbi portio ꝓmittentis detrahenda est: quia illud cum stipulatur seruus cōmunis aliqd in genere: puta centum ab vno ex dominis: tūc em̄ eius pars detrahitur z retinetur per euz. Sed cū seruus communis stipulatur partem suimet a domino siue stipulatur simpliciter siue a condomino: illi acquirit soliduz cui potest. ita intelligitur hic.

Seruus capto. Seruus vel filiꝰ capti ab hostibus p quecunq; verba stipuletur querit illis reuersis: eis vero mortuis declarat stipulatio nulla noiatim cōcepta. sed si simplr̄ tenet i seruo: secus in filio. hoc dicit. ¶ In tex. ibi. aliudq; fit iuris ꝛc. hoc habet locum etiam hodie filio stipulante ex causa ꝓfectitia quonam eis nihil est iure nouo vel nouissimo immutatuz. l. j. § . si quis a paren. fu. manu. aliud ergo si hodie stipulatur ex causa aduētitia: nam tūc queritur sibi ꝓprietas: et quia vsufructus ab ea segregari non potest eo qꝺ non pōt acquiri patri in totum stipulatio erit vtilis. ¶ Glos. fi. ibi. respon. facilius. hec ratio non est bona. vnde assignat illā que in tex. ponitur ibi. quia nec tunc in potestate ꝛc. Et est sensus: quia tempore stipulationis cum pater esset apud hostes: filius in eius potestate non erat: nec in eius potestatem vnq̄ reuersus est cum pater ibi decesserit: nec mortuo patre naturaliter in nenitur filius in hereditate vt inuenitur seruus: z ideo stipulatio filij inutilis qui querere voluit patri sibi non: quia nolebat z non poterat hoc iure. sed quia seruus inuenitur saltem in hereditate viuente dño ꝑm fictionem z eo mortuo ꝑm veritatem: accirco stipulatio serui acquiritur hereditati z per eam heredi futuro: vt. j. eo. l. si ex re. ff.

1 ¶ Fructus mortuo vsufructuario. vel aliter finito vsufructu an sint ꝓprietario vel suis heredibus reit tuendi.

2 Fructus rei feudatarie percepti mortuo feudatario vel prebendario cui sint restituendi.

3 Uendito fundo alteri locato: an veniāt fructus ad emptorē.

4 Stipulatio annua an sit vna vel multiplex secundum annorum numerum.

Cum seruus. Si seruus fructuariꝰ ꝓ suis operis aliqd annuuz stipulat in initio cuiuslibet anni fructuario queritur: z vsufructu durante cum effectu ꝓ aliquo tempore queritur domino. hoc dicit iste subtilis. ff. cui de verbo ad verbum ob. ff. de vsufru. l. sed et si qs. ff. si operas. vbi ltera dicit quod tota stipulatio queritur ipsi fructuario: sed transitum facit de eo in dominū ꝓprietarium vsufructu finito. hic autem dicit a principio vsufructuario queri solum ꝓ tempore vsufructus durante z ꝓ residuo domino: non ateq̄ in dominum faciat transitum. z istud contrarium de indissolubilibus mūdi est. ¶ In tex. ibi acquiri. nota. quod dicit acquiri z non transferri. z sic directe contradicit. ff. si operas. ¶ Ibi. duraturus sit ꝓpter incertitudinem vite fructuarij. ff. ad. l. falci. l. cum titio. ff. in annos. ¶ Ibi. fructuario queritur. l. actio ad mercedem non tamen totius temporis merces in effectu erit eius: imo

a ¶ Et hō z equꝰ. Adde q̄ Bar. in l. stipulatiōes nō diuidūntur. tenet qꝺ homo z equꝰ pūt p naturaz ꝺi 1 uidi i partes: sed 2 itelligе qꝺ nō remanēt in propria 3 specie si naturaliter diuidātur. sed melius est dicere qꝺ res aiate sint 1 p naturā indiui- 2 due q̄ p realē diuisionē destruerentur subiectū. l. rerū mixtura. ff. de vsucap. c. afferte. de presump. vide etiam Bal. in l. si plures. in. ij. colū. 3 C. de condi. infer. Et ꝓ ista opi. habes tex. in. § . q̄ a si cōmode. in stit. de offici. iudi. vbi glo. z text. j. l. i. § . si pecunia in sacculo. in ver. sed et 1 si res sunt. vbi gl. in verbo nō pūt. ff. depo. z gl. in. l. binas. ff. de serui. vrb. predio.

b ¶ Qñ genus. ad qꝺ tñ operat genus in suo gñe quātū species in sua specie. vt in. l. 1 si quis. ff. ꝺ admi. b tu. z in. l. oēs. C. de pref. ꝛxx. an.

c ¶ Cōe nō ē meū. 1 adde Bal. in l. i. C. qui test. fa. pos. Bart. in. l. forma. C. de vēdi. re. fisc. lib. ij. z in. c. vlti. ij. q. j.

d ¶ Ja. de are. ad- 1 de qꝺ Jnū tenet c idē Ang. sub dubio forte i. l. plautius. ff. ad. l. fal.

Universidad de Deusto
Biblioteca

pro toto residuo tpe refundi eam pprietario p cõdictionem
sine causa. ꝛ hoc tenet gl. hic. in prin. pbat. ſ. ℭ In tex. dum
dicit: quãtum iuris rõ pmittat. nam de acquisitione effectua
1 li dicit. ℭ Glo. i. circa prin. ibi. l. defuncta. que est cõtra. † Et
conclude qõ si fructibus recollectis fructuarius decedit vel
aliter vsufructus finitur insolidũ sui sunt ꝛ suorum heredũ.
l. si vsufructus messem. ℨ. quibus modis vsufructus amitt.
ꝛ l. ſi fur decesserit. de vsufru. quinimo ꝛ si pro illis fructibus
forsitan reportatis per eius colonum nummis colentem vel
alia merce de licet dies soluende mercedis non venerit tamẽ
nihilominus heredi debetur: vt. d. l. defuncta. hic allega. Et
si merces debent pro fructibus quor pars esset recollecta:
pars nõ deberet p fructibus collectis. ꝛ eorũ rata p residuo
deberet dño. casus est hic. facit. ℨ. de annu. leg. l. in singulos.
2 ℭ † Quid antẽ sit de feudatario decedẽte ante fructus col
lectos vel post: dic vt no. glo. in. d. l. defuncta. ℭ Quid in pre
bendario: dic vt not. Archidia. xp̃i. q. ij. c. alienationes. ꝛ xx.
q. i. c. si quis. Spec. in ti. de locato. in. ℨ. nunc aliqua. ver. pro
3 ri. no. glo. C. de annonis pub. l. ij. lib. xi. ℭ † Et quid si fun
dus locatus est venditus: ꝛ dies soluẽde mercedis venit vel
non venit: an pertineat ad venditorem vel emptorem. dic vt
l. valerius. ſ. de iure fisci. de fructibus autem perceptis vel p
cipiendis de fundo dotali. dic vt. l. de diuisione. ℨ. solu. matri
4 monio. ℭ † Gl. eadem. ibi. quasi tot sint stipulationes quot
anni. Bar. hunc articulum hic plenius discussit quam in ali
qua parte iuris: vtrũ stipulatio annua fit vna vel multiplex
secundum annorum numerum: Et concludit licet per lon
ga verba quod vbi non fit enumeratio temporum distinctio
na ꝛ stipulatori nihil debet impleri ꝛ multiplicatur obliga
tio ex solo cursu temporis. ibi. stipulatio vna est. sic intelligi
tur in. l. stichum. ℨ. stipulatio. ℨ. titu. ℎ. Si autem requirit mo
ra ꝛ non sufficit solus cursus secus. l. vbi. autem. ℨ. pe. ℨ. ti. ℎ.
Idem si fit enumeratio ꝑtemporum distinctiua. l. pluribus.
ℨ. ſ. ℨ. ti. ℎ. Sed si per stipulatorem aliquid debet impleri: cõ
cludit q stipulatio est multiplex si implementum coheret p
sone stipulatoris: vt hic. als est vna: vt. ſ. ti. i. l. si a colono. que
distinctio seu conclusio non placet. nam in. ℨ. stipulatio. fuit
enumeratio temporum distinctiua: vt patet ex verbo illo in
singulos. l. si cum in annos. ℨ. quibus modis vsufru. amit. ꝛ
l. singulos. de an. leg. ꝛ. l. si cum in annos. ℨ. quando dies leg.
ce. Item vbi non est facta dicta distinctio inuenio stipulatio
nem multiplicem. ꝛ etiam eo casu quo a stipulatore nihil de
beat impleri. casus est in. l. sancimus. ℨ. fin. C. de dona. Item
in. l. si a colono. stipulatio erat vna: ꝛ tamen stipulator debe
bat implere id quod coherebat sue persone. tenebatur enim
locator ad pati: ꝛ ad certa alia. ipsum autem pati sue perso
ne coheret. ℨ. loca. l. ex cõducto. Quare in isto articulo do hãc
doctrinam: quod stipulatio annua habens secum tacitam cõ
ditionem annexam pendentem ex solo cursu temporum illa
non est vna sed multiplex. casus est hic ꝛ in dicta. l. vbi autez.
ℨ. penul. sicut ꝛ legatum annuum eadem ratione multiplex
est. sed si secum non habet aliquam tacitam cõditionem an
nexam: tunc est vna. d. ℨ. stipulatio. Fallit si temporum distri
butio bis fuerit adiecta. ſ. ꝟbo obligatiuo ꝛ executiuo. exem
plum. si promitto. ꝙ. annua queꝙ sua die dari: vt dicta. l. plu
1 ribus. ℨ. i. licet autem stipulatio sit vna: tamen de ea iudica
tur vt de pluribus. interdum quo ad infinuationis necessi
tatem. d. l. sancimus. ℨ. fin. ℭ Glo. eadem. ibi. sed ſm Bartl.
hanc tenet Barto. ꝛ dicit se non videre aliud responsum. Et
secundum hoc est ibi casus quod est recipere actionem in ge
nere. Idem no. glo. in contrario. ꝛ ℨ. de neg. gest. l. iij. hoc te
net glo. clarius q̃ alibi in. l. iij. in fin. de acquiren. posses. Ego
1 autem intelligo hunc tex. quando seruus fructuarius stipu
latus est mercedem ex operis luis simpliciter vel etiam sibi:
quo casu intelligit ab ipso initio stipulari fructuario ꝛ domi
no ꝓout ratio iuris permittit: ꝛ sic ex re fructuarij fructua
rio: ex re domini domino: vt patet. ſ. in verſicu. nam et cum. ꝛ
ideo cũ vsufructu durãte opere sunt fructuarij sibi soli acqrit
cũ eo finito sint dñi acqrit soli dño. sed in Ztio ſabaudio qõ
seruus fuit noiatim fructuario stipulat: vñ nihil dño que
ri potest. Sed quia equum est ex re dñi dño acquirere vsufru
ctu finito: iccirco pro illo tempore actio fructuario acquisita
propter euitandum omnem circuitum transit ꝛ ambulat de
fructuario in dñm: ꝛ potest etiam reuerti de dño in fructua
rium vt ibidẽ: licet alias actio personalis nõ solcat esse trãsi
toria. facit de condi. inde. l. dños testamento. ꝛ si cer. pe. l. cum
fundus. ℨ. seruum tuum. ℭ Glo. iuris ratio. ibi. sed non pla
cet. dicunt moder. quod ista glo. clarius loquitur q̃ alia que
sit in iure pro defendendo Accursium qui tenuit quod nihil
pendere potest: quia verum est qõ nihil pendet quo ad valo
rem. omne enim qõ agitur aut statim valet: aut statim est nul
lum. ſ. ol. ergo qõ ad effectũ pendere potest. ꝛ hec est veritas.

Si alienus. Seruus pluriũ vel a pluribus bõa fide possessus q̃ omnibus querere potest omnibus querit: qõ vni soli illi soli querit. h. d. Et huic. l. contradicit de verbo ad verbum. ℨ. de vsufruc. l. si seruo fructuario. ℨ. si duos. als est sub. l. sed ꝛ si quis. ℨ. proxi. alleg. ℭ In tex. ibi. eorum re. subau. tantum. ℭ Ibi. ratio. ſ. naturalis ꝛ equa. nature enim ꝛ equitati congruit qõ ex quo ex re vnius stipulatus est illi soli querat. ꝛ hic est verus intellectus huius litere. ratio autem rigorosa facit oppositum. ſ. vt pro parte dñica tantum illi querat ex cuius re stipulatus est. reliquus autem querat domino: cui ex omni causa potest acquiri. Causat autem rigor: quia hic seruus stipulatus est sibi vel simpliciter. vnde in dubio intelligit stipulari illis quibus seruit ꝛ cuilibet p portione sua: quia igit illi ex cuius re stipulat voluit totum acquirere: iccirco de rigore nõ querit nisi pars secundum serui. ꝓpositum cõsocio: socio nihil acquirere potuit: cum non fuit stipulatus ex opera sua nec ex re illius: ꝛ ideo illa portio querit domino cui ex omni causa queri põt. Sed quia dominus tenet restituere bone fidei possessori: ex cuius re seruus stipulatus est: vt. ſ. eo. l. pe. iccirco ꝓpter euitandum talem circuitum ex bono ꝛ equo statuit hec. l. vt totum possessori bo. fidei acquiratur. ꝛ hec est veritas ꝛ hoc tene. vbi autem quilibet predictorum bone fidei possessorum acquirere non possit solidum sed vnus tantũ: exemplum: q̃ stipulatus est seruitutem ad fundum vnius: tunc quia stipulatio valet in totum in persona illius: domino nihil querit etiam si fundus cum domino esset cõmunis. Et etiam hoc casu potest loqui hec. l. cum hac autem. l. concor. ℨ. de acqui. re. do. l. qui bona. ℨ. fi. Sed dictum contrarium est de indissolubilibus mundi.

Liber homo. Homo liber bona fide possessus acqrit bone fidei possessori ex opis suis ꝛ re illius etiã si seruum ꝓprium stipulet. quod autem nõ acqrit possessori acqrit sibi ꝓpsi. h. d. legatũ aũt vel hereditas p liberum hominem non acquiritur per eum bo. fidei possessori. quoniam in eorum acquisitione nulla aut modica opera ponitur. nulla quidem in legato qõ acquirit ignoranti. l. cuz pater. ℨ. furdo. de leg. i. modica in acquisitione hereditatis: quia consensus eius necessarius est. C. de here. instit. l. cum proponas. sed non propterea talis est qõ ex causa possessori bone fidei acquirat. quod enim dicimus ex opera serui acqri fructuario bone fidei possessori: intelligitur quando in recompensationem opere ꝛ pro ipsa opere aliquid acquirit sicut est merces eius: als cum in contrahendo opera contrahentis semp verset indistincte ex contractu talis serui quereretur fructuario ꝛ bone fidei possessori: qõ est falsum: vt hic. ꝛ. ℨ. l. ꝓi. de legato ꝛ hereditate habes qõ neutrum eorum acquirit nisi contemplatione dñi fuerit relicta in. l. liber homo. de acqui. re. do. ℭ Glo. in verbo peculio. ibi. vel aliter be
ne dico. hec vera ꝛ hanc tenui. ℨ.

1 ☞ Suus hereditatem non agnitam ad quoscunq̃ transmittit etiam ignorans ius.

2 Jussus habetur pro nominatione quãdo emanat a vero domino: als non.

Apud labeonem. Existentia sui heredis opat effectũ sui vbi tractat de commodo filij etiam ignorantis vel errantis
1 etiam errore iniusto. h. o. † Et iste tex. allegat pro charrotio inter ceteros pro meliori qõ suus hereditatem non agnitam ad quoscunq̃ transmittit etiã ignorans ius: eo qõ credebat sibi hereditatem nullo modo delatam. vbi autez filius ignorat patrem mortuum: ꝛ sic non applicat animum suum ad aliquid. ſ. vtrum sit vel possit esse heres: tunc est casus in. l. apud hostes. C. de suis ꝛ legi. ꝛ hunc articulũ declarauit plene Bar. in. l. ventre. de acqui. here. ℭ In tex. ibi. deinde frater q̃ totã hereditatẽ patris: quasi ꝓpriã isolidũ possidebat. ℭ Ibi. tutores. ſ. illius infantis. ℭ Ibi. ꝛ ab eo. ſcs emptore. ℭ In tex. ibi. vendiderunt. scilicet tutores. ℭ Ibi. stipulare tur. scilicet seruus auitus qui postea stipulatus fuit imperso naliter omne precium quod debebat ex venditione rerum. ℭ Ibi. quanta pecunia. l. omne precium qõ ex dicta venditione debebat. ℭ Ibi. possessori. scilz vnico. ℭ Ibi. ideoq̃ vtrisq̃ acquirit. ſ. pupillo cuius tutores bona vendiderunt ꝛ etiam amite errandi. Sed pro quãta parte cuiq̃ eorum acquratur: sunt opi. varie. dicam in gloſſ. vlt. ℭ Glo. acquirit. ibi.
2 srd hic iussit tutor. † No. hãc solutionẽ quã reputo singularẽ: ꝛ limitat

ꝛ limitat oẽs leges dicẽtes quod iussus habet pro notatione: q̃ illud verũ qñ emanat a vero dño. tene mẽti perpetuo. ℭ Glo. ea. ibi. sed ſm Alzo. ista opi. Alzo. non bene cõgruit
1 litere que dicit ipsam stipulationem acquiri. ꝛ ſm Alzo. non acquiretur stipulatio sed cõmodum ex ea ꝓueniens. ℭ Gloſſ. ea. ibi. alij vt Jo. hec vera. ꝛ a Modernis approbata. vnde verbũ quãta pecunia tollit Jsiũ. Et intellige qõ opinio Jo. est vera in eo qõ dicit stipulationẽ acquiri ante. sed non est vera in eo qõ dicit pro dimidia: imo ante acquirit solum pro quarta parte: ꝛ p tribus acqrit ipsi pupille tanq̃ bis noiate. primo p iussum tutorũ. secõ. ꝓpter stipu. p seruum simpliciter
2 receptã. ℭ Glo. e. ibi. tertij. hec vera. ſ. qõ acquirat dodrans. sed ratio est falsa. ℭ Glo. ea. ibi. eo q̃ bona fide possidet: imo quia iussit ꝛ de residuo habebit dimidiã ꝓpter cõceptionez stipulationis simpliciter facte: tamen dicta pupilla amite dictum quadrantem restituere tenetur: vt dixi.

Si seruus. Stipulatio plura non põt pẽdere. h. d. vel sic. Si seruꝰ stipulat alternatiue dñis suis: quor̃ q̃libet capax est: stipulatio nõ tenet. rationem vidisti in. l. nam cũ vterq̃. ℨ. e. ꝛ est hic casus quod in alternatiua summarur nõ intelligitur minor in obligatione esse quando diuersis diuerse summe ꝑmisse sunt. vidistis. ℨ. de verb. obli. l. si quis stipulatus fuerit. ꝛ. aut. v. ꝛ si quis stipulatus fuerit. ꝛ. aut. xv. nam si minor summa sola in obligatione intelligeretur esse nulla esset stipulationis incertitudo.

Seruum. Seruus fructuarius ex re domini fructuario inutiliter stipulat: secus e contra. hoc dicit.

1 ☞ Prescriptio an ꝛ qñ currat cõtra hereditatẽ iacentem.

2 Hereditati iacẽti dãdus est curator: als ꝓcessus est nullus.

Si seruus hereditarij. Si seruus hereditarius vel captus ab hostibus stipulat: ex die adite hereditatis vel reuersionis
a incipit ꝓscriptio a currere ꝛ nõ ante. h. d. Et huic. l. contradicit. l. si seruus hereditarius. ℨ. de diuer. ꝛ tẽpo. pscri. ꝛ similiter ſ. si seruum hereditarium. ℨ. de diuer. ꝛ tẽpo. pscri. ꝛ similiter istud est vnum de indissolubilibus mũdi. † Et vltra oẽs
1 alias solutiones ꝛ intellectus do tibi aliũ. ſ. qõ hereditate iacente nõ inchoat pscriptio cõtra actionẽ ꝑmittiã hereditate iacente querentem: ꝛ p cõsequens nec cõtra secundariã. ꝛ iste est casus istius. l. naz hic seruus hereditarius stipulatus fuit qõ deueniẽt in prima: ꝛ ẽt fideiussorẽ accepit. ꝛ hic est secũdaria: sicut ergo nõ pscribit prime: ita nec secunde: vt hic. Sed in ztrario primitiua fuit quesita defuncto dũ in humanis agebat: ꝛ contra illã iam inchoata pscriptio: deide seruꝰ hereditarius stipulatus est eius occasiõe de iudicio sisti. vñ sicut cõtra primitiuã cõtinuat pscriptio: ita ꝛ contra secun
2 dariam: nec posset insurgere incõueniens qõ prolixius vitẽ fit secundaria q̃ primitiua. tene menti. ℭ Ibi. an ex actione hereditarius. ꝛ hoc est verum vt patet. ſ. in fin. ℭ † Ibi. cum eis. scz ꝑmissoribus. patet ergo ex litera cum hereditate iacente nullum posse esse iudicium caueant ergo habẽtes instrumẽta guarentigie vt non petant executioni mandari hereditate iacente: qr omnis processus erit nullus ipso iure. petant ergo dari curatorem bonis ꝛ cum illo litigent lz aũt hereditate iacente non inchoet pscriptio contra eam. tñ bñ continuat inchoata viuo defuncto: qm̃ ꝓpter morẽ credito ris alterari non debet obligationis natura atq̃ conditio in preiudicium rei. d. l. si seruus. ℭ Glo. magna. ibi. ſolutio. ibi. speciale. hanc reprehendit Ja. de are. dicens qõ de tali stipulatione. l. illa nõ loquit. Et vide. C. de tempo. in integrũ resti. l. ea que. in fi. ℭ Glo. ea. ibi. vel hic. heredi. hãc approbat bar. ꝛ sic sub diminutione ptransit ꝛ est bona: qr q̃ stipulat heredi futuro sub conditione stipulari itelligit. l. iterdum. ℨ. pe. ℨ. ti. ℎ. ibi casus. ꝛ ideo ante conditionis existentiã pscriptio nõ currit que existit demum hereditate adita. ℭ Glo. eo. ibi. vel ſol. vt ibi. ℨ. quod ibi seruus fuit stipulatus ex causa ꝓ qua habebat legitimam ꝑsonam sistendi in iudicio: vnde poterat agi cum effectu contra obligatum etiam hereditate iacẽte. ꝛ iste intellectus est optimus: sed diuinat. Si autẽ teneas intellectum meum nulli diuinationi locus est.

Seruus cõmunis. Seruus cõis plurium emẽdo vel stipulãdo ab extero simplr ex re ad alium ptinẽte acquirit omnibus: lz sit aliud in seruo fructuario plurium, in eis enim hoc iuris est: qua ratione naturali ꝛ equa totum acquiritur fructuario ex cuius re stipulatus est: ex quo fructuario portio acquiri nõ potest. ſ. si alienus. ℨ. eo. sed de mero rigore acquiritur propor
tio illi fructuario ex cuius re stipulatus est: residuum vero dño vt dixi in dicta. l. si alienus.

1 ☞ Seruus hereditarius nec pure nec sub cõditione stipulat vtiliter vsumfructum: sed bene ei legatur vtiliter.

2 Hereditas representat vicem defuncti in omnibus casibus preterq̃ in exercitio.

Usufructus. † Breuiter. h. d. hec lex pulchra ꝛ nota. Seruus hereditarius nec pure nec sub cõditiõe stipulat vtiliter vsumfructum: sed bene ei legat
1 vtiliter. h. d. Et intelligo hanc. l. quãdo seruus hereditarius stipulatur vsumfructum pure aut sub conditione simpliciter aut sibi: secus si stipulatus faisset heredi futuro hic expresse. nam hec stipulatio conditionẽ habet si ille heres erit. interdum. ℨ. pe. de verbo. obliga. cum igitur vsufructus ꝑmitti possit ꝛ constitui pure sub conditione ꝛ in diem: ergo hec stipulatio hoc modo concepta tenebit. nam ille cuius nomine stipulatio est concepta capax vsusfructus est: vt patebit ex. ſ. dicendis. ℭ In tex. ibi fine persona ꝫstituente. et eius cui constituetur. vnde duplex persona requiritur: actiua ꝛ passiua. ꝛ hinc descendit ratio quare dies vsusfructus legati non cedit: nisi post aditam hereditatem legãtis: quia nemo est ante qui vsumfructum constituere possit. Similiter si legatur seruo hereditario non cedit dies anteq̃ adeat hereditas de qua seruus est: eo quod ante eam aditaz nemo est cui vsusfructus possit constitui. ꝛ qõ aditio vtriusq̃ hereditatis requirat est casus in. l. cum ita. ℨ. i. quando dies leg. ced. ℭ Ibi. inutiliter vsusfruc. stipu. sez pure. Idem tamen ꝛ si sub cõditione: vt. ſ. ver. quid ergo. ℭ Ibi. nõ cedit statiz. dicit glo. sed post aditam hereditatem legantis ꝛ bene. C. de cadu. tollen. ℨ. in nouissimo. ℨ. quãdo di. vsusfru. le. ced. l. vna. rationem autem dixi. ℨ. ℭ Ibi. suspendi nõ potest. no. bene quod valor ex substantia dispositionis pure non potest pendere. fic. ſ. eo. l. si seruus cõmunis ita stipuletur. effectus au
a tem resultantes ex dispositione quantũcunq̃ pura optime in pendenti esse possunt. l. si seruus cõmunis meuñ. ℨ. fi. ℨ. e. vbi est melior glo. que sit in iure. sic intelligitur. l. vltima. cõmunia predi. que videtur huic cõtraria de verbo ad verbũ. nam ibi dicit volũtates vltimas nõ pendere. hic dicit oppositum. sed fol. qõ postq̃ cedit dies legati minus pẽdere põt vltima voluntas q̃ dispositio inter viuos: vt ibi. sed antequã cedat dies legati plus pendere potest vltima voluntas q̃ dispositio inter viuos: vt hic. Secundo ob. quia ibi dicit dispositionem inter viuos pendere: hic dicit nõ pendere. sed solu. vt. ℨ. dixi. ℭ Glo. stipulat. ibi. l. hereditas. ꝛ. ſ. tit. i. l. mortuo. ℭ Glo. e. ibi. quia nec satisdare hereditas potest imo potest per curatorẽ suum: nec etiam satisdatio est de substantia ſm Bar. hic. ꝛ bene dicẽtem † quod nullus casus est in quo hereditas non representet vicẽ defuncti et bene. hec tamẽ representatio in his in quibus requiritur hominis exercitiũ non est sufficiens: vt patet per exemplum hic. ꝛ. ℨ. l. ꝓxi. Et hic assignat Bar. rationem quare seruus hereditarius vsumfructum non stipulatur. Tu adde aliam clariorem: quia capacitas ꝛ incapacitas serui hereditarij stipulantis vel aliter acqrentis inter viuos consideratur ſm capacitatem ꝛ incapacitatem defuncti. l. in eo. in fi. de acquir. re. do. non autem heredis futuri: cuius personam hereditas nullatenus representat. de acqui. re. do. l. hereditas enim. cum igitur consideratus statu presenti defunctus nõ sit capax vsusfructus: nec hereditas eum representans, quia eavti non potest: ergo stipulatio nulla: vt hic. ꝛ. l. hereditas in multis. in prin. ꝛ. ſ. fi. de acquir. re. do. Et ex hoc pz rõ quare si stipulat expressim heredi futuro vz: q̃ postq̃ heres est facit stipulatio directo trãsitũ in heredem non aũt per medium hereditatis. tene menti.

Si ex re. Si ex re dñi seruꝰ dño aut fructuario stipulat fructuariꝰ estad
a iecẽ, ꝛ ei solui põt vt adiecto. h. d. nec obstat. ℨ. eo. item si seruus. cum sequenti. vbi propter alternationem stipulatio est inutilis: quia ibi vtriq̃ acquiri poterit hic autem non. ℭ Glo. i. in fin. istud est falsum: quia nulla est incertitudo cum fructuario queri non possit ex re domini sed solum ex opera sua vel ex re fructuarij. ℨ. eo. l. seruus fructuarij. ꝛ. l. i. ℨ. penul. Et ideo hec stipulatio valet et fructuarius est adiectus: vt patet in litera.

Seruus cõmunis. Seruꝰ cõmunis plurũ stipulando sibi vel simpliciter etiam ex re vnius omnibus acquirit: sed illi ex cuius re stipulatio fit dz restitui. hoc dicit. ℭ Ibi. stipulatus esset. sibi vel imperſonaliter: nam si fuisset stipulatus nominatim: illi soli acquireret: vt. ſ. eod. ℨ. sicuti. ℭ Ibi.

ℭ Incipit ꝓscriptio. adde in materia qñ cõtra hereditatẽ iacentem currat ꝓscriptio. per Felyn. in. c. de quarta. in. vj. col. de prescri. ꝛ alex. consil. cxxvj. in. ℎ. volu.

Universidad de Deusto Biblioteca

eōi diui.qñ est societas incidens solum ꝓpter cōmunionem rei. ¶ Ibi.aut societatis indicio.quādo est societas cōuentionalis:vt.l.vt sit.ɀ.l.seq.ff.ꝓo so.

Si ipsi domini. niā seruo cōi dare stipulati sint:duo rei credēdi sunt.h.d. ¶ Ibi.stipulāti hec actio. vt sint duo rei.Ja.de ra.ɀ eo modo itelligit tex.l.sequētis:q̄ apertius.h.d.Et idē tz Cy.in aut.hoc ita.C. de duo.re. Idē Ray.hic ɀ in.l.seq.sed Bar.in hęret opi.glo.aut.hoc ita.qđ verbū eandē inducat cōstitutionē duoꝝ reoꝝ absq; alio adiūcto p hunc tex.ɀ.l.seq.de quo per eū in.l.ij.ff.ff.ti.j. sed istud tui non dixi quia dubitabam ɀ dubito.

Sicuti uni. seruus communis uni dominorū acquirere potest si vult eum nominando.h.d.

1 ☞ Vestibus lugubribus olim tota familia induebat̄ sum ptu heredis.

2 Vestes lugubres tradite vxori tempore luctus mariti inputantur heredi:ɀ non in summa dotis sue.

3 Vestes lugubres portande sunt p familiā defuncti p nouem dies:ɀ vxor per annum.nisi sit alia regionis consuetudo.

a ¶ Nominationē. Addō an noiatio ꝓbet quez esse talē q̄lis noīat.vide in.c.bone.el.i. de elec.tex. in.c.si oēs.ij.q.vij. gl.in c.michael.ō filijs ꝑbr.Jo.an.in.c. cum secunduz.de ꝓben.

Quesitum. Heredi futuro sub expſſiōe huius appellatiui nois seruus hereditarius stipulari pōt.h.d.ɀ stipulabit ēt vsumfructū.l. vsusfructus.ff.eo.ɀ ibi dixi rōnē que poāt hac.l. ¶ Glo.fi.ibi.vel ꝯcōuertę.hec vera:ɀ tunc bñ ꝓbat ꝓximū dictū qđ seruus heredi tarius stipulari pōt heredi futuro:quia nō stipulāt extraneo: imo dño:cū q̄cūq; adiens retro fingāt dñs serui stipulātis.

1 ¶ Glo.e.ibi.tā heres q̄ eius fami.† No.qđ ttpe ſſoz. videbat esse in vsu necessario qđ tota familia defuncti iret idu ta veste lugubri.ɀ iste sumptus vestiū appellāt sumptus funeris:vt in fi.gl.ɀ idco ptinet ad heredis onus. † Et ex hoc cōsului pluries qđ vestimēta vidualia tradita vxori tpe luctus ɀ funeris mariti iputant heredi:nō i summa dotis sue.

2 facit optime.C.de ifa.l.decreto. † Hec autē vestimēta lugubria familia defuncti ferre dz p dies.ix.q̄ p totidem lugendum:ɀ ideo nō vocant in ius:vt patet in ꝓin.glo.qđ intelligas:nisi sit alia consuetudo regionis.vxor autem lugere debet per annum:ɀ iste annus appellatur tēpus luctus:ɀ ideo per annum debet dicta vestimenta deferre:postea nō tenetur sibi audi:nisi sit alia regionis consuetudo.

Si seruus cōmunis. Seruus cōmunis eādem pecuniā suis dñis stipulādo duos reos credendi cōstituit.hoc dicit.hoc declara vt dixi.s.eo.l.ꝓxi.ff.si ipsi.

1

Seruus alienus. Ibi nō acquirit dño nisi dominus iussit.nam tunc per nouationem factā de alio dño iubenti preiudicare nō potest.l.si duo.C. per quas personas.que assignatur ꝓ contraria.

Si usufructus. Seruus fructuarius vel bona fide possessus stipulando simpliciter acquirit dño ɀ nō illis extra rem eorum ɀ operā suā,sed si eisdē nominatum stipulatus est:stipulatio est inutilis.h.d.Et con cor.cum.l.s.ꝓximo precedenti.

2

Si cum duorum. Seruus fructuarius duoꝝ iuni stipulādo noīatim ex re cōi illi soli acquirit solidū sed cū socio cōicare tenet.h.d.ſm verū intellectū. Aliꝭ aūt dicūt q̄ nolato nō acquirit nisi solū ꝓ parte ɀ residuū acquiritur dño:ɀ illā partē cōicare tenet cū socio ɀ dñs tenetur partem sibi quesitā refundere.Et ista fuit sententia Azo.tene primā que ipsa veritas:vt patet ex litera. ¶ Glo.i.ꝓ parte acquirit dño.hoc est falsum:q̄ sicut quando vnus est fructuarius seruus stipulando ex re illius illi solum acquirit totū ɀ nō dño:ita ɀ cum est seruus fructuarius plurium stipulando sibi vel impersonaliter ex re eorū cōiter omnibus acquirit:quia eadē est ratio. ¶ Glo.i.ibi.vel ibi ex re.hec vera:ɀ tūc sumus in indissolubili ɀtrario.l.si alienus ff.e.quo casu dic qđ de naturali ratione ɀ equa illi soli acquirtur ex cuius re stipulatus est.Sed attento rigore acquirit solum eidem portio:reliqua vero acquiritur dño quam restituere tenet:vt dixi in.d.l.si alienus.dic vt ibi. ¶ Glo.ead.ibi. vel dices.hec est falsa vt dixi in ꝓin. ¶ Glo.ea.ibi.dic ergo. hec vera. ¶ Gl.iuris.ibi.vel ſm Jo.hec vera ɀ sine scrupulo. ¶ Glo.ead.ibi.licet vtilitas percipiendi.Et dixit hic Ray. sumi cautelam duoꝝ fratrum habentiū feudum vel emphyteosim cōmunem ɀ diuidēdo caderent ab vtroq; vt diuidāt fructuū perceptionem ɀ sant secuti.sic.ff.fami.herc.l.lucius ɀ.ff.cōi diuid.ff.si de vsufructu. ¶ Glo.e.ibi.ɀ silr. ꝓ hoc q̄ in habentibus magnam simlitudinem de facili sit trāsitus. ff. de acce.an inutilis.ff.si acceptulato.de bon.pos.l.iij.ff.fin.et l.seq. ¶ Glo.ea.ibi.potest tali fruc.tu dic posse ex re cōmuni fructuarij vtriusq; ɀ ita loquitur hec lex.nam res cōmunis iudicatur interdum tota respectu cuiuslibet sociorum.ff.si ex noxa.caū.aga.l.iij.ff.de verb.sig.l.pupillus.ff.ff.plene no.in.l. serui electione.de lega.i.ɀ ibi per Bar.nō ergo intelligas qđ ex re solida alterius confructuarij alteri fructuario queri potest:quia falsum est.

1 ☞ Nominatis ɀ iussus an differant:ɀ an nominatio probat quem esse talem qualis nominatur.

Si liber homo. Liber hō bona fide possessus stipulando ab extero extra rem eius ɀ operā suā acquirit sibi:sed seruus alienus bona fide possessus acqrit dño.h.d.Et semper intellige extra rem ɀ operam vt dixi in libero. Et semp intellige in vtroq; qđ stipulatus fuit simplr aut sibi.nam si fuisset stipulatus possessori nominatim non quesisset ei nec dño vero:quia acquirere noluit:ɀ cessat omne cōtrarium.† Et sic patet qđ hoc casu est differētia inter noiationē ɀ inssum.nam seruus noiatim alteri stipulatus cui nō potest:nec illi nec domino querit.ff.eod.l. seruus alienus.cum sequenti.ɀ tamen stipulatus iussu possessoris extra rem ɀ operam possessori,nō querit sed domio. ɀ ratio est:q̄ cuz stipulatio fuerit cōcepta simplr videtur stipulari omni cui potest:sed dño potest:ergo illi acquirit.possessori nō potest:ergo sibi nō querit. ¶ In tex.ibi.ex re alterius,scz exeranet:ɀ cessat cōtrarium. Ibi.vero dño nō autem possessori iubenti cum sit extra rem ɀ operam.

1 a

Si duo. Si iussus vnius reoꝝ credēdi seruus fructuarius vel bona fide possessus stipulat soli iubenti acqrit.h.d.ratio est in ꝓmptu:q̄ cuilibet eorum obligatio erat insolidum.vnde licet potuerit acquiri cuilibet:tamē iussus precedens idem operat quod nominatio vt soli iubenti queratur:ɀ nihil obstat.

1 ☞ Heres suus ɀ necessarius iuste potest ignorare descripta in testamento patris.

2 Ignorantia codicillorum presumitur in suo ɀ extraneo.

3 Possessio acquiritur facilius per concurrentiam animoꝝ tradentis ɀ accipientis.

r **Si seruus testamento.** Liber homo stat⁹ sui ignorās male fidei possessori nihil querit.h.d.sic.ff.eo.l.seru⁹ me⁹. ¶ † Et no.hereaem iuste ignorare posse ea q̄ sunt in testamēto descripta.ɀ est verū in suo ɀ necessario:vt hic.ɀ.ff. si cer.peta.l. eius q̄ ꝓincia.extraneus autē ignorare nō pōt : cum nō ni si apertis tabulis heres possit existere.p aperturam enim sibi innotescit an sit heres:qualiter:ꝓ qua pte:ɀ q̄ est heres volens nō autē inuitus. † Ignorantiā autē codicillorum tam suus quā extraneus probabiliter pretendit:vt.l. nō est ferendus.ff.de transac.Et propterea consilium est quod cuz transigitur super questionibus ex testamēto dependētibus semp apponantur illa verba.visis inspectis ɀ cognitis veribis testamenti.l.de his.de transac.ff.quēadmodum te.ape.l. j.Ibi.cum se liberum factum.per additionem heredis.ibi.sciuerunt:scilicet heredes.secus ergo si ignorauerunt:vt in verbis.l.ꝓxi.Ibi.ab eis:scz causa. Sed si habes ab eo hec interlineatio non stat.Ibi.estimo consentit.circa bonā fidē. sed in superiori dissentit:ɀ hoc est quod sequitur. ¶ Glo.fin. ibi.l.qui sit.ff.si.Idem quod hic tenet gl.ibi.ɀ in.l.j.C. de rei vendi.contrarium tenet Bar.Ibi quod etiam in seruo et in libero inspiciantur singula momenta. In hoc autem sit differentia:quia quod acquiritur per seruum mala fide possessum acquisitionis tempore acquiratur eidem male fidei possessori:sed teneatur restituere vero domino.l.bone fidei.de acquiren.rerum do.ɀ.l.qui sit.ff.si.hic alleg. ¶ Glo.eadem.ibi. l.quod in do.in.ff. si venditorem . ɀ melius eodem titu.l.j.in ꝓin. ¶ † In gl.que incipit.secus si alius:scilicet quod ꝓpter concurrentiam animorum tradentis ɀ accipientis facilius possessio acquiratur.

Seruus hereditarius. Ibi ɀ heredi futuro:scz sub appellatiuo noīe: vt glo.dicit.Et subaudi etiā vsumfructū si dñs futurus vsusfructus est capax p ea q̄ dixi in.l.vsusfructus.ff. eo. hereditati autē nō stipulatur vsumfructum neq; pure:neq; sub conditione:vt ibi:quoniam talis stipulatio non faceret rectum trāsitum in heredem futurum:sed per mediū ipsius hereditatis cui primo oportet fieri acquisitionē:vt hic. Ipsa autem hereditas nō est capax cū nō possit vti neq; frui neq; representet personā defuncti in his que requirūt exercitiū:vt l.hereditatis.de acqui.re.do.lz Bart.dixerit indistincte vicē defuncti sustinere.in.d.l.vsumfructum.qđ tene menti.

1 ☞ Monach⁹ q̄ nulli⁹ sit monasterij:nihil acquirit monasterio:ɀ monachus expulsus a monasterio non acquirit illi monasterio.

2 Gabella si debet solui de donatione:an sit etiam soluenda de re habita ꝓ derelicta.

3 Animal dimittens languidū in deserto videt habere ipsum ꝓ derelicto.

Quod seruus. Seruus nullius stipulādo nihil agit:lz hereditarius sic:q̄ est alicui⁹.h.d. ¶ Et dixit Bar. p hāc.l. † qđ si est reperire monachū qui tamē nul

1 a lius est monasterij a:puta quia est obligatus regule i genere sed nō certo determinato monasterio.extra de regularibus c.cōstitutionem.lib.vi.vel etiam est capitulum ecclesie in bo nis nullius:puta quia est inundatum a mari:aut captū a sa racenis:nihil acquiri potest per tale capitulū aut monachū. Jn monacho credo cōtra:quia ex quo obligatus est regule in genere:ergo obligat⁹ est pastori vniuersalis ecclesie id est pape:cuius sunt omnia bona clericorum ɀ ecclesiarū ex apostolica cēsura:vnde saltem acquiretur pape ɀ ecclesie.Unde nō ob.hec.l.quia hic seruus habitus ꝓ derelicto.nec in genere:nec i specie erat alicui⁹. ¶ Et optime facit hec.l.ad no. per glo.magistram.ff.de rerum diui.ponentē modū quadruplicem per quem res in bonis nullius sunt.dic vt ibi. ¶ Ibi nullius momenti.No.qđ dicit nullius.vnde non querit domino primo:nec postea ipsum occupanti:vt.j.in ver.sequē. scđm veram opinio.ɀ hanc tene. ¶ Ibi.stipulatione.post ap

2 prehenſionem concepta ɀ interposita. ¶ † Ibi.nā ɀ hoc genere que dando.per hoc dicit Bar.qđ si de donatione debet solui gabella ex forma statuti etiam ex re habita ꝓ derelicta debebit solui.similiter si lite pendente res non pōt alienari propter vitium litigiosi non poterit haberi ꝓ derelicta:qđ credo verum si in fraudem fiat:als secus:quia vere cum nullo cōtrahit:nec hoc genus interdictum reperio.facit institu. de re.di.ff.pe. ¶ Ibi quedam donatio.nō tamen ꝓprie:q̄ hoc iure requirebat stipulatio:ɀ hodie requirit nudum pactum:quoꝝ neutrum interuenit cum res habetur ꝓ derelicta:ɀ sic definiunt verba statuti de quo supra locutus sum. ergo ɀc.l.adigere.ff.q̄uis.de iurepa. ¶ Glo.apprehēſus.ibi:

b nisi esset lāgues b.hec vera vt pz per tex.hic alleg.in corpore nā in fauorē lāguētis hoc introductū est vt sit liber.ɀ.l.incōtinenti attribuit libertatem ipso facto.lāguēti aūt libertatez non tribuit:nisi seipsum occupet ꝓ libero. ¶ Gl.e.ibi:lz qui

3 dam dicūt ɀ male. ¶ † Et no.hic 3 relinquentes aialia in deserto lāguētia.nā cōtra ipso vident habita ꝓ derelictis. ¶ Gl. stipulatione.ibi:vel dic qđ illa.hec vera vt.ff.dixi in tex.

1 ☞ Nominati per nomina ꝓpria admittunt in viriles:per appellatiua in dominicas portiones.

2 Seruus si lāgues fuit derelict⁹ tunc ipso facto liber fact⁹ est.

3 Fratris appellatione an veniat carnalis:an vero religiosus.

1 **Si cōmunis seruus.** † No mina ꝓ noīa ꝓpria admittunt in viriles p noīa appellatiua i dñicas portiōes. Sz si ꝓpria ɀ appellatiua ponant inspicit in dubio qđ precedit.h.d. Usi si precedēt ꝓpria vocabunt viriliter:si appellatiua ꝓ portionibus dñicis.hec aūt limita.nisi ex mente contrahentium aliud appareat:saltem tacite:vt patet in quatuor exemplis infrascriptis. Primo ratione oneris iuncti:q̄ tunc eatenus intelligitur commodum delatum et secundum ratam ipsius.l.non tauē ɀ.l.quoties.ad treb.facit.ff.de fideicō.lib.l.thais.ff.stichus seruus meus. Secundo ratione rei super qua fit cōtractus.ff.de dam.infe.l.si seruus communis.de admi.tu.l.post

c mortem.ff.j.Tertio ratiōe amicitie.l.qui habebat de rebus du.Quarto.si secundum vnū modus pōt valere ſm aliū nō. ¶ Nā semper valebit ſm quē valere potest c.l.tale pactum.ff.si. ff.de pac.ff.ti.ff.l.quoties in stipulatione.ɀ.l.nam qđ liquide ff.si ita.de penu leg.facit q̄ no.de leg.j.turpia.ff.ff. ¶ Ibi qui sunt dñi illius.hec nō sunt verba stipulātis:sed iurisconsulti. ¶ Ibi.ꝓ parte qua dñi.Nec ob.huic.ff.si cer.pe.l.certuz vbi non refert an per ꝓpria noīa an per appellatiua res ostē datur:q̄ concedo quantū ad designandum rem certā:vt ibi sed quantū ad significandum modū:vt hic qđ apparet:quia quo ad acquisitionis substantiam aliud significat nomē ꝓ

priū:aliud appellatiuū. Et ideo dixit Bar.hoc esse trahendū ad literas institor:nominātū i eisdē dños:ita quo ad obligādū q̄ quo ad acqrēdū iterdū noīe ꝓprio:interdū noīe appellatiuo.Nā vbi ex natura istitutiōis dño nō obligatur gli bet isolidū:inspiciēd⁹ erit de rigore sermo literarū:vt ptz ex dictis.Er ff in lris noiatus esset vnus bis vt fieri cōiter cōsueuit:cū tz talis ɀ soci;ille tanē noīat⁹ ꝓprio noīe vocatur primo in virilē actione ɀ passiue:ɀ deinde vocātur p portione quā habet in fundico seu statione vel mēsa.l.si seruus cōis fibi.ff.eo.nisi mos regionis se haberet in cōtrariū:vt est in tussia:q̄ primo noīat⁹ nominatur vt caput societatis:ɀ dic vt hic per eū cui assentio. ¶ Ibi.quā dominorū vocabula.que adeo psone cohērēt vt trāsitū nō faciāt extra illā.ff.de statu lib.l.seruus si heredi.q̄ no.est ad hoc. ¶ Glo.circa ꝓin.ibi ꝓ dominicis'.hoc cum seruus stipulatur ab extero.sed si stipulatur ab vno ex dominis si quidē apparet se sibi stipulatio nulla.est:si stipulatur se alteri valet.l.ij.ff.eo.si stipulat aliqd extra se:puta decē tūc acquiritur alīs excepta parte ꝓmittentis.l.ꝓoinde.ff.ff.eodē. ¶ Glo.ea.ibi nā semp inspicia.hoc verū in casu dubio⁹ nō vbi sunt alie cōiecture:ex quib⁹ aliud ꝑsumat de intētiōe disponētis:vt patet in quatuor exēplis supra positis. ¶ Gl.ea.ibi:lz prima placet.ɀ hec vera.ɀ opi. Adri.non est vera:vt.l.proinde.in ꝓin.ff.ɀ.ɀ.facit.j.de cōdi. ɀ demō.l.cum ita.ff.ff. ¶ Glo.e.ibi.ɀ dic cum omnibus.hoc intellige qđ stipulatus est sibi aut simpliciter:ɀ tunc illi soli queratur cui potest.Sed si nominatim stipulatus fuit ei cui non pōt:tunc illi non queritur q̄ nō pōt.Aliū similiter non querit:quia noluit eidem querere:ex quo aliū noīauit.ff.e.l. si vsufructuarij.ɀ.l.seruus alienus. ¶ Glo.ea.ibi:item hic q̄ nullus.subau.l.qđ dicimus queri omnibus dñis cum queri potest vt acquiratur p dñicis portionibus. ¶ Glof.e.ibi.vt b no.ff.eo.l.seruus communis.ff.si.ff.ff. plenius ibi dixi declarando.l.si duo.C.per quas psonas. ¶ Sed tūc restat videre qđ si vnus ex dñis pluries noīatur:dic vt vidistis.ff.l.si seru⁹ cōmunis.ff.eo. ¶ Et quid si est seruus plurium:vt vniuersorū. Et dic qđ non querit singulis ſz vniuersitati.l.si seruus reipublice.ff.eo. ¶ Et quid si est seruus vnius tātum:ɀ tūc dic quod si stipulatur dationem non refert per quēcūq; verba c stipulet.ff.e.l.ſ.ſecus si stipulet factum vel operas:vt ibidem in glo.ſſ.coniuncta.l.si seruus meus.j.eo. ¶ Glo.ibi.idem qđ in pluribus dñis ſcz vt cuilibet acquirat ꝓ rata vsusfructę. Et in hoc omnes cōcordāt ex quo ex cōmuni opera stipulatus est:ɀ est stipulatus sibi vel simpliciter. ¶ Gl.e.ibi.ei q̄ri d tur.subau.nominato. ¶ Glo.ea.ibi tunc nominato ſm Jo. imo dic vt dicta.l.si duo.C.per quas pſo. ¶ Glo.e.ibi vel dic vt dixi ꝑcedēs opi.est vera ɀ illam approbaui in.l.si alien⁹. ¶ Gl.eadem.ibi:q̄ eam.expone vt ibi:q̄ ibi ex re fructuarij vtriusq; vni eorum solidum stipulatus est:vnde illi soli nominato acquiritur vt ibi:licet non cum effectu:vt.l.ɀ si duorum.ff.eo. ¶ Dic autem restat videre quid si seruus ꝓ derelicto habitus stipulatur cui queratur au stipulatio erit nul- e

2 la. † Et dic quod si languēs fuit derelictus:tunc ipso facto li

c ber factus est:ɀ ipsi queritur:alias stipulatio nulla est : nisi ante stipulationem fuerit ab alio apprehēſus.l.quod seruus ff.eo. ¶ Et quid si stipulat seruus hereditarius sine stipulet heredi futuro sine hereditati:ɀ sine vsumfructum sive aliud quoddam.Et dic vt in.l.vsusfructus.ff.eo.dixi in.l.si seruus hereditarius.ɀ.l.seruus hereditarius.ff.eo.ɀ in qualibet earū dixi. ¶ Et quid si est seruus dñi vinētis ɀ filij habētis castrense peculiū qui decessit cuius vere hereditas nusq̄ est ɀ ea tactāte stipulat.ɀ dic vt.l.si seru⁹ cōis meus.ff.e. ¶ Et qđ si seruus stipulat in manumissionis tempus an acquiratur sibi vel dño:an stipulatio sit nulla:ɀ dic vt.j.e.l.ſi. ¶ Ultimo dixit Bar.qđ vbi nomina ap pellatiua designāt psonā integram ɀ insolidum vt propria.exemplum in hoc nomine frater vel filius.qđ tunc operatur vt propria quātum ad effectū ɀ acquisitionis substātiam.l.lucius.la.ff.ff.ad treb. † Et ideo

3 si per talia noīa seru⁹ stipulatus est:puta ab vno ex dñis stipulatus est reliquis fratribus suis k vocabunt illi fratres in f virilem:ɀ non ꝓ dñicis portionibus quasi viriliter noiati: ɀ in hoc cōsentio sibi.Nō ob.ff.menia.q:illud est ꝓpter natūrā repetitionis subintellecte:q̄ſi substitutio facta de pluribus ex diuersis partibus institutis quātūcūq; fiat per noīs appellatiua:ɀ denotātia personā integrā cuiuslibet tūi intelliguntur in substitutiōe ille partes repetite:que in institutiōe ex regula generali.Idem dixit si seruus plurium filiorū diuerſorum fratrū stipulatus est ab extero filijs talis ɀ talis:dixit enim eos in viriles vocari.Et si sensit qđ filij vnius fratris inter se eorum portionem diuidant viriliter eorum portionē bene sensit.Si aūtem intellexit qđ tam filij vnius fratris ha

a ¶ Nulli⁹ est mōasterij. Adde qđ monach⁹ expulsus a monasterio non acquirit illi monasterio. vide p Barba.consil. lxv.incip. referā in medius.in.iij. col.ver.idez dicit de monacho.in iij.volu.

b ¶ Nisi esset languens. Adde qz dicat languidus. vide in.c.i.ɀ ibi doc.de infantib⁹ ɀ langui.

c ¶ Valere potest Vide Ang.in.l. si stipulatus.ff.ō ver.obli.

d ¶ In cāu dubio. Vide Pa.consi. xciij.in.ij.vol. felyn.c.mādata.de ꝓsumpt. Barba. consi.xvij.in.vij. col.in.ij.vol.

e ¶ Ipso fcō liber fact⁹ est. Adde.c. j.de infanti.ɀ langui.gl.i.c.fi.lxxxvij.di.ɀ in.l.j.ɀ.ff. C.de ifan.expo.ɀ in.l. nemini.C.de epi.au.Et an tales languidi vel expositi sint ō fo ro eccle? dic qđ sic. vt in.d.c. fi.ɀ ibi cardi.alexan. lxxxvij. di.ɀ per Cardi.Zaba.in.c. significātib⁹ i.vi. q.de offi.delega.

f ¶ Religs fratribus suis. Adde qđ si legat fratri talis abbatis de quo fratre intelligat:an de fratre religionis an de fratre naturali. vide p Bal.ɀ abba.in.c.lz.ad fi.de offi.lega.

Universidad de Deusto
Biblioteca

bebunt dimidiam ℭ filij alterius fratris aliam dimidiã:qui cunq; sit siue numer⁹ sit par siue dispar.l.si mulieri.ff.de vsufruc.accre.de operis liber.l.vt iurisiur.ff.si liberi.C.de ipub.t aliis substi.l.si. Et ratio sua fundata est i.ff.meuia. nõ infert: imo potius includit ad oppositum recte intuẽti. Nam dicta nolã demonstrãt quẽlibet integrũ integre:t tñ nõ habẽt virtutẽ singularis demonstrationi:qõ apparet:qr ibi nõ inueniãtur viriliter:lz pro hereditarijs portionibus. Et facit ad predicta qõ no.in auf.cessante.t in corpore vnde sumitur.

Seruus. Seru⁹ stipulãs a liberto do mini operas sibi dari inutiliter stipulat:secus si detracto verbo sibi.hoc.d. Et que sit ratio.glo.hic ponit:lz melius examinat in l.seruus patrono.in prin.de op.liber. Ray.dicit qõ opere coherent pſone. vnde nõ possunt trãsire a persona serui in dñz sibi aũt deberi possunt.vbi igit transitus esset possibilis: ita teneret stipulatio operarum:vt alia quenis:vt.l.stichus si heredi.in prin.de statu lib.t hoc placet multum.

Cum seruus. Si ex refructuarij vel bone fidei possessoris seru⁹ dño stipulet nominatim ei soli acquirit:sed restituere illud ℨpellitur ℨdictõe sine causa.h.d.

1 ℭ Heres intricans patrimonium suum intelligit in fraudem creditorum.

Quicquid. Si seruus stipulat i manu missionis cuẽtu dolo acquiri dño:al's non. ℭ Quando aũt presumat dolus t tam in eo quã in filio.dic vt in glo.que clara est. ℭ Et per hanc literam dixit Bar.qõ qui alienat in casu in quo contigerit se maleficium cõmisisse:ex hoc presumi fraudem factam:de quo hic.t.l.post cõtractũ.ff.de dona. ℭ Vltimo scias qõ omnis intricãs patrimonium suum intelligit in fraudẽ creditor⁹ intricare.hoc no.etiã cõtra florẽtinos qui post multos creditores quesitos de eorũ bonis diuersimode t per diuersos disponũt:vel per libros rationũ intricant ita calculũ qõ ratio videri non põt.nã intelligunt[a] in fraudem fecisse.casus singularis est in.l.summa cũ ratione.ff.de pecu. Idẽ si melius t vtilius patrimoniũ alienat t sibi reseruat solum fortitan inutilia.facit.ff.que in frau.credi.l.omnes.ff.lucius.i corpore.de trie.t semil.ff.j.versic.si ℣o vltra quã ℣uor.

a ℭ Nã intelligun tur.Not. ppetuo ista verba Ang. hic. Adde eũdez Ang. in aut. sed iam necesse.C.de do.añ nup.bald. in rub.C.de fide instru. Alng.i.l.si qõs.ff. lucr⁹.ff. de his que in frau. credi,

ℭ De fideiussoribus. Rubrica.

ℭ In glo. ℣Rubrice ibi.semp fideiusso⁹ sequit obligationem scilicet respectu effectus.nam ex ordine ante intervenire põt. vt.j.eo.l.stipulatus sum.ff.adjbiberi.t.j.e.l.potest. ℭ In ea. ibi dixit fideiussores mandatorũ.dic mãdatores dici rei principalis quasi mandatores fideiussorum reorum.

ℭ Fideiusso⁹ nõ accedit obligationi naturali ad antidora.

Oni[b] obligationi. ℭ †In gl.ibi:vel ciuili tãtum decidit ciuili obligatiõi fideiussorẽ posse accedere.sic.j.eo. l.fideiusso⁹.ff.fideiusso⁹ contrariũ tenet.j.e.l. qõ enim p gl.in.l.ff cui.hic allega.t ibi plene p Cy.referentẽ hec verba ℣Petri.Bar.tenet di.qõ vbi ciuilis habet etiam efficaciam naturalis vera est hec glo.al's lz obligatio fideiussoria teneat potest se illa exceptiõe tueri qua potest principalis:exemplum si intercessit pro obligatione literarum ante biennium.de quo hic per eum.

b ℭ Omni. Adde qõ obligationi naturali ad antidora nõ accedit fideiusso⁹ secundũ Bart.in.l.ex hoc iure.ff.de iusti.t in.ℨibi excellens do. Jal. in prin.pe.col. dicit Fulg.,tenuisse cõtrarium per istã legem.

1 ℭ Heres intricans patrimonium suum intelligit in fraudem creditorum.

1 ℭ Fideiussorem dare non videtur qui dat talem qui cõueniri non potest.

2 Fideiussorem qui dat non idoneum an t quando preiudicet creditori.

Qui satisdare. †Isto videt dare fideiusso⁹ qui dat talẽ qui cõuenire non põt vel non põt effici soluendo tatu nõ mutato.h.d. ℭ In text.ibi.de peculio actio no dat cõtra patrem vel dñm.qõ qñ fit declara hic in gl. in verbo seruo.t.ff.de pecu.l.lz.ff.lz si filius. ℭ In text.ibi vtiq; ideſt vti põt. Est enim obligata mulier lz posſit velleyano iuuari:vt.l.si mulier in iure.ff.ad vell.insti.de obli.in princi.in glo.ff.ad vell.l.i.in prin.t est text.in.l.stichum.ff.aliquando.j. de sol.Et hoc tenet gl.hic in verbo mulierẽ.lz gl.C.de repu. que fiunt in iudicio inte.restitu.in.l.vna. dicat contrarium t male. ℭ In glo.in verbo nõ esse.ibi si quis in ius vo.l.i.t ibi vide glo.que no.loquitur. ℭ In ea.ibi.t maxime si ignorãs implicat glo.qõ idem si sciens.t idem sentit glo.ff.t ibi apostillabo. ℭ In ea.ibi.l.menius.illa non ob.qr ibi cõditio nõ potest impleri de iure:ideo sufficit impleri eo modo quo potest.vt.l.mulier.ff.de.ff.de cõdi.insti. ℭ In glo.ff.ibi maxime si talem sciuit.implicat ergo qõ si accepit ignoranter fideiussorem facultatibus lapsum,nihilominus priudicat sibi recipiẽdi.Sed hec glo.reprobat t cõtrarium dicit in.l.inter causas. ff.abesse.ff.man.not.in.l.si is a quo.vt in pos.le.t de ver.ob.l.

2 si quis stipulatus sit stichum.ff.ff. †Unde concludẽ qõ creditor recipiens fideiussorem nõ idoneum facultatibus ignorãter nõ preiudicat sibi cõtra debentem satisdare iure actionis cum agere posſit cõtra eum satisdantẽ ad interesse:eo qõ fideiussio idonea nõ est.vt.d.l.si qs stipulatus.ff.ff. Ipse autẽ satisdãs liberatus est obligationis vinculo quo ad satisdandũ erat astrictus. Fallit fauore dotis.vt.l.si cum dotem.ff.si mulier.so.ma. Et si creditor qui recepit fuit in dolo debitor liberatur:nec põt ad interesse cõueniri.vt.l.si titius.j.eo. Et si debitor tenebatur solo officio iudicis satisdare non liberatur:qr equitas astringens eum ad satisdandum ita subest post satisdationem sicut ante:vt.l.arbitro.qui satisda.cog.t eo.titu.l. quoties.t.l.de die. ℭ In ea.glo.ibi.quia tolerat ignorantia iuris.hoc referas ad primum casum huius.l.scz vt accipiens fideiussorem nõ idoneum:puta seruũ filiũ vel mulierem non preiudicet sibi:lz ignorauerit ius:qr credebat hos obligari. Et in hoc bene dicit.nam t idem si nõ errasset in iure eo qr talis sua sibi nõ priudicat.ratio est:qr q tenet satisdare tenetur ad faciendum qõ ꝓmittens se effectualiter obliget.vt.d.ff. t.l.iij.ff.qui satisda.cog.t.l.si nomen. de here.vel acti.vendi. Cum igit nemter eorum sit efficaciter obligatus:ergo non est satisfactus obligationi.Sed huic ob.qõ dicit de filio:nã ipse filius ex omni causa obligat ꝓterq; in macedoniano t vtor: vt.l.filius.ff.de acti.t ob.ergo satisfactum videt huic obligationi de satisdãdo.Sed licet obligẽt:tñ cũ hoc iure filius nihil posſet habere exceptis castrẽsibus t quasi t pater nõ obligabat de peculio datus est fideiusso⁹ qui nec tunc nec in futurum non põt esse soluẽdo:niſi mutet status:t ideo nõ sufficit satisdatio talis.Sed qñ dat fideiusso⁹ homo liber:licet in facultatibus nõ habeat:tñ statu mutato sperat qõ efficiat dines,vt.l.si defunctus.C.arbi.tute.t insti.qui manu.non pos. circa prin.Et hoc respectu ipſe fideiusso⁹ appellat idoneus:t ideo hec litera hodie est correcta dum loquit de filio qui pro prium habere potest. ℭ In ea.glo.ibi:sed facti nõ.hoc est falsum:qr imo t tolerat ignorantia facti:subaudi non suprema. exemplum pone.j.in ver.vel potest.Et sic habes qõ vbi fideiusso⁹ nõ est efficaciter obligatus:qr põt se aliqua exceptiõe tueri:siue sciẽter recipiat:siue ignoranter quocunq; errore nõ preiudicat recipienti:cum nomẽ debitorum nullũ fit:sed vbi creditor recipit fideiussorem minus idoneum solum facultatibus:similiter sibi in nullo priudicat in causa dotis:nec vbi fideiussorem debet recipere officio iudicis:sed extra causam dotis:preiudicat sibi vt non agat iterum vt satisdetur bene aget ad interesse:nisi fuerit in dolo:quia tunc nõ ad interesse vt.ff.dicrum est:sed si sciẽter recepit fideiussorem minus idoneum facultatibus indistincte sibi preiudicatur.

Potest accipi. In text.ibi põt accipi fideiusso⁹ scz pro indẽnitate mea qr pro alio fideiussi.t huius indẽnitatis formã vide in Spe.in titu.eo.ff.sequitur. ℭ In text.ibi,t heredem obligatum relinqui.si modo obligatio principalis sit ad heredem transitoria.insti.e.ff.fideiusso⁹.qõ tene menti.

Generaliter. Si principalis t fideiussoria obligatio in eiusdẽ persona cõcurrũt extinguitur accessoria lz si obligationes duorũ reorum debendi vel credẽdi in vnum confluunt t concurrunt nulla alteram confundit.hoc dicit cum princi.l.sequen. Ratio est:quia sunt paris potentie:vnde propter paritatem neucta alteram cõfundere potest. ℭ In textu ibi,heres extitit ei ciuiliter t naturaliter obligato.alias si obligatio fideiussoria est efficacior quaz principalis non extinguitur a principali velut a minus potẽti.vt infra eod.l.heres a debitore.ff.qõ si hic seruus.Idem si super fideiussoria erat facta contestatio litis.vt supra de infamibus,l.seruus.t ille casus non est alibi.Idem vbicunq; per extinctionem creditoris conditio efficeretur deterior:et esset sibi iniquum per successionẽ preiudicari ei qui sibi diligẽter prouidit.vt.l.debitor.et supra de separatiõe bonorum. Et ideo si fideiusso⁹ succeddẽs debitori fecit inuẽtariũ nõ extinguit hoc casu obligatio accessoria p.d.l.debitor.tene mẽti.

Si reus stipulatus. In text. ibi.duas species scil.icet propriã t hereditariã:t sic patet qõ obligatio duorũ reorũ non est vna numero:lz

vltramon.contra in.l.vlti.C.de duo.reis.dixi in.l.iij.ff.titu. ij.concor.l.prox.i.in fi.ibi.dum dicit duas obligationes fusti net. ℭ In glo.i.ibi.l.item illa.in fi. Dy.soluit qõ ibi obligationes nõ erant pariter principales. ℭ In ea.ibi.l.si mandato meo.ff.vt precedẽs contrarium. Ray. ℭ In ea.ibi.l.si is qui stichum.ibi erant pariter principales t contra diuersos t ex diuersis causis.t ideo non tollunt electiõe sed exactiõe. Dy.t Ray.Bar.dicit qõ qñ in eodẽ cõcurrũt:t ex eadẽ causa:t ad idem plures actiones actiue:tũc vna per aliam tollitur lite ℨtestata:vt hic.secus si passiue:vt.l.i.ff. si apud.ff.depo.t ff.ff duo.reis.l.ij.ff. Sz certe si tollunt actiue:ergo t passiue:cũ sint correlatiue. Ideo tu dicas qõ hic loquit in obligationibus actiuis duorum reor⁹ credẽdi.vnde sicut si ambo veniũt lite contestata per vnũ immediate alter expellet ab agendo: vt.d.l.ij ff.ff.ff.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sicut in emptore nominis trāsit actio sine cessione: ita ꝛ in fideiussorem secūdum quosdam solidum soluentem. Sed cōtrarium est verum. vt. l. vt fideiussor. ff. eo. vbi est casus. Bar. in. l. i. C. de actio. ꝛ ob. In quibusdam tamen hoc speciale est: vt eo ipso qō soluit in eos sine cessione actio trāsferat: vt ibi no. † quia igitur beneficius epistole competit solum eo casu quo certum est cōfideiussores esse soluendo: ꝛ cum dubitat an sint: habet locum remediū huius legis. Ideo cauti notarij semper apponūt in instrumentis qō fideiussores renūciāt epistole beneficio de fideiussoribus. Alb hoc autē beneficio diuisionis fideiussores in pluribus casibus excludūtur quos glo. no. in. d. ff. si plures. Sed adde aliū casum: scz cum renunciāt: possunt esse: vt. l. si quis in cōscribēdo. C. de pact. Item in tuscia similiter nō gaudebūt cum sint obligati per instrumentū guarentigie: contra qō nō potest opponi exceptio impeditiua executiōis ex forma statuti: nisi sit exceptio solutionis vel satisfactis. Nam cū hec exceptio sit peremptoria: ꝛ per cōsequens perimat vires ꝛ obligationis substantiam. vt Bar. hic plene dicit ergo nō poterit opponi. Et ita obtinui Florētie de facto. poterit tamen opponi exceptio cedēdarum: quia illa nō est impeditiua executionis: nisi prout dicam ff. eo. l. si stipulatus. ff. i. Attende tamē: qr licet fideiussor neget se fideiussorem: ꝛ per hoc perdat beneficiū diuisionis. vt. ff. prox. tamē illud recuperat si ante lit. contesta. petitet. vt. l. electio. ff. neq; C. de noza. fm Jac. de areti. ꝛ Ray. An autē exceptio diuisiōis sit peremptoria: dicit hic p Bar.

1 ☞ Negans id qō est causa sui beneficij perdit beneficium.

1 **Ita demum.** † Negās id qō est causa sui bñficij perdit beneficium. Idem dicit gl. C. de pact. l. nisi. Et sic semper cautus cū plures obligant in instrumētovt facias renunciari huic beneficio cedēdarum: quoniam illud non est beneficium qō competat solū correis ꝛ fideiussoribus: ff. oibus illis qui pro alio soluere cōpellūtur. ꝛ ideo est eius cōe. ¶ Quid autē si creditor liberat fideiussorē inopē: an tunc ob. exceptio cedendarum: glo. dicit qō nō in. d. l. vbi hoc actum. ff. de pac. dicit vt hic per Bar. ¶ † Et qd iuris si creditor pignora liberauit vel dedit ro restituit similiter: Bar. hic tāgit. vide per Ly. ff. l. q. C. e. ibi etiā decidit ꝙ fideiussor pōt compellere creditorē: si eidem soluere vult: vt sibi cedat actiones ꝛ pignora, etiā per modū agendi. tene mēti. Et cōclude qō cū actiones cedere ꝛ pignora tradere ipsi cōuento facti sit ꝛ in facto cōsistat: ꝛ in obligationib⁹ faciēdi succedit obligatio ad interesse: quo subducto de medio actionis exercitium conquiescit: ꝙ si creditor vult cōuento de debito tātum detrahi quantum interest eius nō esse pignora restituta vel liberata: vel nō fuisse liberatum cor reum inopem: nunꝙ obstabit eidem exceptio cedendarum.

☞ Fideiussoria non potest cōsistere vbi nulla est obligatio principalis.

2 Procurator an teneatur cauere si dominus in mandato finbet pro ipso.

3 Alternatiua posita quo ad obligandum inter duosquorum cuilibet queri potest vitiat stipulationem.

4 Solui potest adiecto inuito reo ante litem cōte. nisi eius cōditio sit mutata in deterius.

1 **Fideiussor.** † Ubi nulla ē obligatio ꝓncipalis ibi nec fideiussoria cōsistere pōt: ꝛ adiecto pōt solui añ li. cōte. cū reo: nō postea. h. o. ¶ In tex. ibi obligat⁹ nō est. subaudi aliquo inre: ꝛ cessat omne ꝓtrariū. † Et p hunc tex. dicūt quidaꝫ qō dñs fideiubēdo pro ꝓcuratore vt releuet ab onere satisdādi nihil agit: misi ꝓcurator saltē ꝓmittat nudo verbo: ita qō sit naturaliter obligat⁹. Et hec q̄stio est multū ardua. de qua habes. C. de satisdādo. l. i. ꝛ plenissime p Spec. in ti. de satisda. §. expedito. ver. qd si dñs. ꝛ ver. seq. ¶ Practica cōmunis mūdi est vt valeat satisdatio absq; ꝓmissione ꝓcuratoris: ꝛ ita tene. Scōo alleg. equiparādo obligationē fideiussoriā hypothecarie: qō sicut obligatio fideiussoria nō pōt esse absq; ꝓncipali vt hic: ita nec hypothecaria: ꝛ p cōsequēs nō possit cedi hypothecaria sine ꝓncipali. Et in hoc sunt gl. contrarie: sup quo inhereas huic oppositioni Bar. cui nihil addo: nisi qō hāc questionē Alber. galeoti in sua margarita eā tractat plenissime in ti. de ꝓcu. in rē suā. ff. ꝛ pone ꝙ cessi. Et quis sit effectus hypothecarie cesse sine ꝓncipali simili: dic vt hic per Bartolum. ¶ In textu ibi. titio aut semꝓronio. ¶ † Nota quod licet isto ire alternatiua posita quo ad obligationis substantiam inter duos quorum cuilibet queri

queri potest vitiat stipulationem: vt. l. item si seruus. cū seq. ti. i. tamen secus est cuꝫ adiciatur verbo executiuo. ff. est hic.

4 ¶ Sequitur i litera: vel inuito. † Nō. adiecto posse solui in uito reo ante lit. conte. limita nisi eius conditio sit mutata in deterius: vt plene in. l. cum quis. ff. de solu.

1 ☞ Fideiussor: si obligat se i causaꝫ durioꝛē tēpore aut loco obligatio nulla est.

2 Causa durior vel deterior dicitur altero de quatuor modis.

Qui certo. cto siue de iure quā re⁹ fideiussoria

1 obligatio nulla est. h. o. Vel sic. † Si fideiussor obligat se i causaꝫ durioꝛē tēpore aut loco obligatio nulla est. h. o. vidistis. §. eo. l. grece. §. illud. ¶ † In gl. in verbo esse. ibi deteriorē. vbi dicit qō dicitur esse deterior altero de quatuor modis. ¶ In tex. ibi ꝙ si pure. id est sine adiectiōe alicuius loci. ¶ In gl. in verbo non obligat. ibi siue lōginquorū. hec vera ꝛ sequēs opi. est falsa. Nam semper inuenimus fideiussorem plus esse grauatum in primo casu adeūdū quādo locus est remotior. In secundo casu quando remotiori loco reperit plus grauis tempore: cū titius soluere teneret: ꝛ sic hoc casu pl⁹ grauatur de iure superiori ꝙ de facto. Et ex hoc ꝯcludo qō si loca pariter essent vicina: ita qō conditio fideiussoris non esset deterior: non vitiatur obligatio.

1 ☞ Debitor ꝓprie dicitur qui inuitus exigi potest: alīs aūt omnes impꝛopꝛie.

2 Pactum nudum an producat actionem.

Fideiussor. tioni ciuili ꝛ etiā naturali. ꝛ sufficit qō ex ea solutū nō pōt repeti. h. o. ergo possit repeti ea nō obstāte: vt est q̄stio in obligato ad antidora soluēte non ꝓcedere fideiussio: vt heri dixi. ¶ In tex. ibi per abusionē tamē.

1 † Nor. debitorē solū appellari illū a quo inuito exactio fieri pōt alīs omnes sunt ꝓ abusionē: ꝛ istud est multū vtile ad sta tuta que accipi debent in sensu ꝓpꝛio: vt. l. i. §. si is qui nauē de exercitoria. ff. l. i. §. hec verba. de neg. gest. ꝛ qō dicant solum abusiue: concor. sunt in gloss. in verbo naturalis. ibi. l.

2 quid enim. dic vt ibi. ¶ † In gl. in verbo aliqua. ibi ex nudo

a pacto. In eo qō dicit ex nudo pacto actionem oriri[a] dicit verum: quia casus est in. l. etiam. §. de vsuris. ꝛ in. l. iuraměti. C. de vsuris. Sz in eo qō dicit ex pacto nudo donationis actionem oriri. dicit enim. l. quia nulla actio oritur sed ex. l. datur ꝛ appellat condictio ex. l. si quis argentum vnde est datiua ꝛ nō natiua: ꝛ datur ex. l. ꝓpter pactū. ꝛ hoc sensit gl. in. l. naturales. §. de ac. ꝛ ob. ¶ In ea. ibi. l. ad ea actionē. Istud exemplū est bonū iure antiquo: non nouo secundum qō ꝓmissioni dotis tacita inest stipulatio. vt. C. de rei vxo. ac. l. i.

Stipulationes. Stipulatio pōt pendere ex alia cā ꝙ ex defectu ꝓmone vel rei in stipulationē deducte. h. o. Nō tñ intelligas qō pendeat e. nō valor: quia hoc impossibile: vt vidistis in. l. vsufructus. §. de stipu. seruo. dic vt ibi.

1 ☞ Conditio si reus nō soluerit impletur si interpellat⁹ in

2 solutione cessauerit, aut ante interpellationem decesserit.

2 Soluere promittens pro alio: si ille non soluerit qī possit cōueniri.

3 Heres pōt implere cōditionē quā nō impleuit defunctus.

1 **Cum fideiussor.** † Cōditio si re⁹ nō solu-

2 uerit implet si interpellat⁹ in solutiōe cessauerit: aut añ interpellationē decesserit. h. o. ꝛ est nota. casus. vel sic. † Conditio fideiussoris concepta si reus nō soluerit purificat ex mora rei: ꝛ etiā eius morte. h. o. ¶ Et istum. §. habuisti allegatū in. l. ita stipulatus. §. de verbo. ob. in intellectu illi⁹. l. Or audi tex. rogo te: qr est pulcher ꝛ notabilis. ¶ In glo. in verbo reus. ibi vel exemplum. Nota. ad commissionem obligatiōis ꝓpter moram sufficere interpellationem extraiudicialem. Idē tenet glossella in. l. qui rome. §. coheredes. ff. de ver. ob. ꝛ. rem ra. ha. l. amplius nō peti. in glo. magna. ¶ In eadem ibi. ꝛ tamen est conditiona lis. hoc est falsum: quia ista obligatio fideiussoria fuit concepta per dictionem si: que ꝓncipaliter cōditionem importat vt. l. si. ff. ꝛ. cum petiero. ff. de ver. ob. ¶ In gl. in verbo tenetur ibi: vt plene dixi. Et de hoc in textualibus etiā dixi. vel dic qō hic non est pena: cum non differat a primitiua. Idē enim ꝓmisit fideiussor qō reus. ¶ In gl. in verbo declarat istā ꝛ reliquas: scz vt sole actiones hereditarie ex trebelliano in fideicōmissariū trāseant ꝛ nō reli- b que quas heres ex suo facto quefiuit: sed tunc cedēde sunt vt hic ꝛ ibi. ꝛ. ff. de consti. pec. l. si post. ¶ Huic añ ob. qr cessa prin

cipali[b] videt cessa accessoria ꝙtra fideiussorē qō hac. l. negat. vnde ob. ff. de heredi. vel act. ven. l. emptori. ꝛ. l. si solutum. C. de act. ꝛ ob. Bar. respondet ꝙ illud verū in cessione facta ab homine: secus in ea que fit a. l. vt hic: sed non placet. Nam ꝓ

cipere tūc obligationē fideiussoriā sub cōditione cōtractā. l. postq̄. ff. vt leg. nōie caueatur: lz ante ꝓtracta nō extinguat quātūcūq; ꝓncipalis sine herede decedat: vt. l. fi. ff. de admi. tu. ¶ In ea. ibi. l. fichum. i fi. ꝓin. ff. de solu. Intellige ergo qō hic cū herede decessit: nec est necesse heredē interpellari vt cōstituat in mora: quia illud est verū qñ ipse heres debe ret penā incurrere, ꝓpter moraꝫ. Sed vbi eā debet incurrere tertius mora est commissa ipso facto per mortem rei principalis: vel vt veri⁹ loquar purificata est cōditio: in cuius euēt tū tertius voluit obligari. † Et ex hoc habetis: mirabilē limitationem ad id qō dicit qō heres implere potest conditionē quam non impleuit defunctus vt penā euitet. cōcedo enim vt ipse euitet: sed nō vt euitet tertius. tene menti. ¶ In eadē ibi: sed dicas. ꝛ bene hoc casu: qr heres vult implere conditionem vt ipse penam euiter: vt dixi.

Fideiussoribus. Fideiussori dz cedi actio cōtra principalē ꝛ cōtra ꝛ fideiussorē. h. o. fi. ff. eo. l. vt fideiussor. Et de ista cessione Bar. ponit. ff. de solu. l. modestinus. ꝛ ibi dicemus. Nec est illud beneficiū fideiussorū tātū: nec omniū soluentiū pro aliis: ꝛ sic est ius commune: ꝛ est vtile ad illud qō dixi. ff. eo. l. si mandato.

Qui debitorem. Delegās debitorē soluere itel ligit ꝛ cōtra eū agere potest mādati: lz debitor delegatus soluēdo non sit. hoc dicit. ¶ In glo. fi. ibi. ff. eo. l. fi. in fi. dic vt ibi p Bar. ꝛ ibi dixi. ¶ In eadē ibi. arg. 2tra. §. qui reprobos. sol. qō ibi fuit soluta pecunia reproba ta que proba ꝛ sufficiens non esset sperabatur. hic aūt lz debitor delegatus soluēdo non esset sperabatur soluendo futuris successibus: vt. C. arbi. tu. l. fi defuncta.

Seruus inscio. Si seruus fideiubet ꝛ soluit fi de bitū nō repetitur: fi indebitū res dominica vēdicatur: pecuniaris cōdicit: sed fi dñs soluit p seruo repetit ab eo cui soluit. h. o. cū sequē. ¶ Et intellige qō dñs soluit ignorāter pro seruo qui fideiusserat extra causaꝫ peculiarē. opi. Rog. est ipsa veritas. ¶ In glo. iij. ibi scōz quosdā ꝛ bene: lz glo. hic dicat falsum: quia sicut verus dñs errās in causa habili ad trāslationē dñij trāsfert illud: ꝛ deinde ꝙdicit vt indebitū: vt patet in toto ti. de ꝙdi. inde. sic ꝛ administrator errās ex eadē causa trāsfert: quoniā si causa esset vera trās a ferret: ꝛ ita intelligitur hic: ꝛ est casus in. l. cū indebitū. in pri. ff. de cōdi. inde. verū ergo dixerūt hi qō dñium est trāslatū: sed non dicunt verum in eo qō dicunt agi sine causa: nec dicagi indebiti. ¶ In ea. glo. ibi. vel respectu possessionis. illud euidēter apparet falsum si se retulit ad triticariam cū illa nō cōpetat ad pecuniā numerātā. ¶ In fi. glo. ibi fz Rog. hec est ipsa veritas: vt. ff. dixi. ꝛ ideo agit condi. indebi.

Sed si seruus. In tex. ibi: sz si seruus peculiaꝫ peculiarem. ¶ In gl. ibi solutio hic credebat. hec vera. ¶ In. e. ibi. ad vell. l. pe. imo est. l. cū is. ¶ In glo. iij. ibi naturaliter. ꝛ bene, ꝛ idem sentit. ff. in gl. fi. Idē tenet in. l. i persoñā. §. qui pecuniā. ff. de pac. Seruus ergo fideiubēs extra causam peculiarē nō obligat etiā naturaliter. Et est ratio. qr lex resistit potentie obligādi: ergo ꝛc. vt. ff. eo. l. cum lex. ¶ In glo. pe. ibi nisi forte per ꝙsumptionē hoc falsum: quia istud habet locū quādo sabellec aliqua obligatio saltem naturalis in persona eius cuius nōie soluebat: vt. l. si filius. ff. l. non omnis. §. si pupillus. ff. si cer. pe. Sed hic dñs soluebat pro obligatione serui que nulla erat: vnde non potest recōciliari debitum qō non iure consistebat. si autem soluisset pro reo principali qui erat obligatus: tūc posset etiā glo. ista procedere, ꝛ hoc tenet Dy. ꝛ Jaco. de raue.

1 ☞ Fideicommissario an competant actiones hereditarie actiue ꝛ passiue absq; cessione.

Heres a debitore. Obligatio accessoria heredis facto quesita nō trāsit in fideicōmissariū: neq; i euincētē hereditatē. h. o. istud ꝓnci. ¶ † In

1 glo. in. verbo statu. ibi. l. heres. que lex est melior que sit in corpore iuris: ꝛ declarat istā ꝛ reliquas: scz vt sole actiones hereditarie ex trebelliano in fideicōmissariū trāseant ꝛ nō reli- b que quas heres ex suo facto quefiuit: sed tunc cedēde sunt vt hic ꝛ ibi. ꝛ. ff. de consti. pec. l. si post. ¶ Huic añ ob. qr cessa principali[b] videt cessa accessoria ꝙtra fideiussorē qō hac. l. negat. vnde ob. ff. de heredi. vel act. ven. l. emptori. ꝛ. l. si solutum. C. de act. ꝛ ob. Bar. respondet ꝙ illud verū in cessione facta ab homine: secus in ea que fit a. l. vt hic: sed non placet. Nam ꝓ

a ¶ Ex nudo pacto actionē oriri. Adde Bar. in. l. iuris gentiū. ff. de pac. Bar. in extrauagā. ad reprimendam. Bal. i aut. ad hoc. C. de vsu. Salyc. in. l. legez. C. de pact. dic qō non: sec⁹ de iure cano. docto. i. c. i. de pact. Inno. i. c. nouit. ō iud. Jn no. i. c. cum venissent. ō isti. Arch. i. c. fiunt nōnulli. i. q. i. docto. i. c. q. cunq; suffragio. ff. qō. ff. doc. i. c. iuraměti. ff. q. v. doc. i regula nō est, obligatorium de reg. iu. lib. vi. dic ꝙ hoc habet etiā locū de iure canonico i terris subiectis ecclesie fm Joā. de imo. in. c. que in ecclesiar. de consti.

¶ Cessa principali. adde regulā accessorium, ꝛ ibi doc. de regu. iur. lib. vi.

a ¶ Filiꝰ pōt fideiubere ꝓ patre. Adde qd de marito ꝛ vxore: dic qō sic tā in cāu civili ꝙ criali. tex. est in. l. pe. et ibi ad hoc no. Bar. C. ne vxor ꝓ ma. lz nō ecōtra. propter beneficium velleiani vt in. l. i. C. ne vxor pro mari. 1

b ¶ Accedere fideiussor. Adde qō fideiussor ꝓ vna obłone nata nō cōuenit pro alia postea nascitura l. si in pignore. ff. eo. Bar. in. l. si. §. de pac. Albe. i. l. ii. §. si is ꝓ quo. qō cuius. iur. in versi. circa qdoic aut apper de obligatione inducenda. 1 b

Fideiussor pro vna obligatione nata: non cōuenitur pro alia postea nata.

Qui contra. † Pro obligatiōe nō re ficta nō pōt accedere fideiussor[b]. h. o. cum. l. seq. et essat omne contrarium. ¶ In glo. fi. ibi. qñ licitus fuisset contractus: imo idem ꝛ si illicitus solū ꝓpter cautelam macedoniani. Nam ex mutuo filius obligatur naturaliter ꝛ ciuiliter: ꝛ etiam pater de peculio: vt. l. creditor. §. ad mace. ꝛ ideo fideiussor intercedere potest: vt. l. i. §. nō solum. e. ti. Sed licet sint obligati sunt tuti per exceptionē. Sna exceptione admittatur fideiussor. dic vt. d. §. nō solum. ꝛ non. in. d. l. sed inl. §. pe. ꝛ. l. sed ꝛ si pater. qō no.

Si mandato. Electo mandatore nō liberat re⁹ nec ēt ecōuerso: sed solutione fic. h. o. Erāt ergo hic due obligationes actiue in eiusdem persona: tamē cōtra diuersos: ꝛ ideo non tollunt electiōe. concor. sunt in glos. si aūt competeret cōtra vnū ꝛ ex eadem causa. dic vt vidistis in. l. grece. §. illud. §. eodē. ¶ In tex. ibi quam si actiones ꝛc. Istud beneficium cedēdarum tam fideiussoribus ꝙ reis cōpetit: sed ex causis pluribus perditur quas habes per glo. ff. eo. l. si stipulatus. §. si ex duobus. dic vt ibi.

Cum reus. Sicut obligatio fideiussoria per successionem extinguitur cum creditoris interest nō extinguitur: ita extinguit cū creditoris interest nō extingui. ¶ Et no. hūc casum qui condit ꝛ cōpler. l. heres a debitore. §. qō si hic seruus. infra eodem.

1 ☞ Fideiussor ex persona rei potest exceptionem opponere eo inuito.

2 Soluere, interest nr̄a poti⁹ nō soluere quā solutū repetere.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Nam per trebellianū. Adde Petrū de vbaldis i repe.c. Raynutius.de testa.

b ¶ Literarū commendatitiarū. Adde gloss.in.c. due sunt.xix.q.ij. glo. i cle.j.de iure patro. Jo.de imol. in.c.fraternitatis ō cle.nō resi.bal. in.l.si ifas.C.mãda. Bal.in.l.instito.ff.de instito. Bal.i.l.si vo.i.ij. itē cū qdaz.in reportatis antiqs. ff.manda. † Adde qd de literis cãbij an faciãt fidē ℨ scribētem. Bal. consil. lij.in.j.volu.

trebellianū[a] ita trāserunt accessorie hereditarie sicut primitiue: vt.l.i.ad trebel. Ideo dic qō ideo non transeūt fideicōmissarie hic, q: verba senatusconsulti trebelliani ad obligationes ⁊ actiones hereditarias sunt restricta. ¶ In ea.gl.ibi.ℨ. cū possessor.leci ibi loquit in eo qui de iure nō possidebat hereditatē: ⁊ sic nō erat heres: merito gesta cū eo nō psunt heredi vero: vt ibi, nisi voluerit prodesse omnibus cuius esset hereditas: quia tunc prodest vt negotiū negotioū gestoris vt.l.pe.eo.ti. vbi est casus fm vnam lec.⁊ veram: hic aūt possessor erat heres: ⁊ ideo factum eius prodest fideicom. vt vincenti hereditatem de iure.tene menti.

Non est nouum. In psona eiusdē due obligationes eiusdē forme possunt cōcurrere. h.d. sic in.l.generaliter.ℨ.eo. Attēde tamē quod vna sola debet proponi per quā actor cōsequatur cōmodū vtriusqz: ⁊ vt tātis instantiℨ reus nō vexetur hoc introductū est. casus est.ℨ.de act.ēpt.l.nō est nouū. ⁊ tene mēti istud pnn. ¶ In glos.in verbo idē erit.in fi. Allia combinatio est qñ debitor: fideiussori succedit: quo casu similiter extinguitur accessoria: ⁊ maxime si creditoris iterū extinguit: vt.ℨ. eo.l.cum seruus. Est ⁊ alia cōbinatio: qñ fideiussor succedit vni eoz debēdi: quo casu tenet vt reus ex psona eius cui successit ⁊ tenet etiam vt fideiussor alterius: vt.j.ea.l.cūm tu.

Seruo tuo. Quis potest.p alio nō ꝑ se fideiussores fistere. h.d. vsqz ad.ℨ. qōsi hic seruus. ¶ In tex. ibi in causa obligationū fideiubeat.l.fact⁹ liber. Jaco.de ra.

1 ¶ Fideiussor si succedit reo ⁊ confecit inuentarium tāquā heres non extinguitur obligatio fideiussoria.

Quod si hic seruus. Cū obligatio fideiussoria est potētior ꝑncipali nō extinguit: ℨ in eiusdē psona ℨ currit. h. d. vsqz ab.ℨ.qō stipulator. Et sicut nō extinguit fideiussoria creditoris fauore vt hic. ita vbi fauor eius versat qō extiguat extinguitur: vt.l.cū reus.ℨ.eo. explū patet qñ fideiussor pōt se exceptiōe tueri: ⁊ reus principalis nō: vt ibi. ¶ In tex. ibi. ⁊ nihilominus naturalē. l.ꝑmittua ⁊ tractā tēpore seruitutis. nā si illā naturalē dicerem⁹ extingui nulla esset obligatio cui fideiussoria posset adherere: ⁊ iō ea manere necesse est: alꝫs ꝑ talē successionē creditor remaneret dāno: qō esse nō debet: vt.l.gñaliter.ℨ.eo. ¶ Sequit in litera. māsurā si post manumissionē manet naturalis apparet qō manet cū effectu quē habēt alie naturales: q: fideiussor accedit ⁊ pōt in cōpētia nē deduci ⁊ solutū ex ea nō pōt repeti. Si enim repeti posset non posset accedere fideiussor: vt dixi.ℨ.l.proxi. ⁊ in.l.i.ℨ.eo. ¶ Sequit in litera. duplex obligatio ciuilis ſz inequalis vt vna principalis: alia accessoria. Sz due obligationes ciuiles accessorie vel due principales sūt coequeue bene in eadem psona concurrunt actiue ⁊ passiue: ⁊ pro eodē ⁊ cōtra eūdem. vt.ℨ.ℨ. non est nouū. ⁊.l.generaliter. ¶ In tex. ibi nec pro se qs fideiubere possit: q: nō fideiubet nec vt fideiussor tenetur eodē respectu: sed vt fideiussor teneꝫ eo qō fideiussit vt principalis: quia principalis successit ⁊ sic diuersis respectibus est fideiussor ⁊ reus: nō aūt respectu suiꝑpius. † Ultimo allegat iste tex. qō si fideiussor succedit reo ⁊ cōficit inuētarium tanꝯ heres nō extinguit obligatio fideiussoria. Et hoc tenuit Bul. de fuz. in.l. gñaliter. ℨ.e. ibi dixit Specu. in ti. eo. ℨ.i. ver. pe. Dy.j. de solu.l.si duo. per Dy. in.l.ñ.ℨ.in computatione. in.i.q.C. de iure delibe. ¶ In glos. in verbo pereat. ibi ad tēpus fideiusserat. vel forsan. per priuilegium indultum a principe ciuilis obligatio extincta. Inquātum enim dicit de acceptilatione dicit male: q: per eam tollit naturalis ⁊ ciuilis. vt j. de accept.l.p insiur. ℨ. ⁊ fi fideiussor.i.

¶ Fideiussor nō pōt qs esse ꝑ seipso apud semetipsum. **Quod stipulator.** Pro seipso apud semetipsum. dē nemo pōt obligatus existere: iō si stipulatori reus heres extiterit: omnis tollitur obligatio. Sz si fideiussor sola fideiussoria. Et si debitor cedit bonis ea cessione nō liberatur fideiussor. hoc dicit. vsqz ad.ℨ. cūm tu. † Et no. ex verbo quoniam quidē quod impossibile est vt quis sit fideiussor pro seipso apud semet. Ratio est: quia inter creditorē ⁊ debitorem debet esse distinctio personalis: sic ⁊ nemo potest esse fideiussor suiꝑ⁹. vt. ℨ. ℨ. proximo. quia inter principalem ⁊ fideiussorem similis debet esse distinctio. ¶ In glos. in verbo petierit ibi. institutio. de replica. ℨ. finali. ⁊ facit quod not. infra eodem. l. vbicunqz. Et sic no. quod exceptio cessionis bonorum facte per reū nō opitulatur fideiussori: quia persone coherent. ¶ In eadē. ibi sublata principali. ne pte loquitur: q: per cessionem bonorū tollitur principalis.

Eum tu. Si fideiussor vni reoū debendi succedit tenetur vt principalis ex psona eius cui succedit: ⁊ pro alio tenetur vt fideiussor. hoc dicit. Cōcurrūt ergo hic due naturales ⁊ due ciuiles diuersis respectibꝰ: silr ⁊ diuersis respectibꝰ qs est reꝰ ⁊ fideiussor. sic ⁊ in maleficijs potest esse quis principalis ⁊ opē ferens diuersis respectibꝰ siue actus sint diuersi siue vnus producens diuersos effectꝰ: vt dixi in.l.is qui opem.j. de furtis. licet in hoc vltimo Bar. contradicat sibi.

Cum fideiussor. Si fideiussor creditori heres existit lz sua obligatio ꝓfundat nō tamē pōt agere ꝓtra reū quasi soluerit. h. d. Et intellige nisi fuerit antea condēnatus: ga tūc incōtinēti orta est mādati ꝓtraria perinde ac si soluisset: vt.l.si ei.ℨ.mā. que est contra. nō autē intelligas qō agere possit quasi succedendo videat soluisse: vt.ℨ.ℨ.proxi. in glo.mag. ¶ In glo. in verbo potius. in fi. vel solue vt ibi no. ⁊ illam tenet Dy.

1 ¶ Hereditas repꝛesentat personam defuncti: sed heredis nunquam. limita vt infra.

Mortuo eo. Etiā hereditate iacēte rei debēdi pōt accipi fideiussor sicut ꝑ debito municipij societatis ⁊ cure. h. d. ¶ Et no. qō hereditas sustinet vicē psone: subaudi defuncti vt hic. heredis autē nūqꝯ: vt infra. de here. instit. ℨ. seruus alienus. ⁊.ℨ. de acqui. re. do. l. hereditas. Et primum intellige cum sperat hereditatē adiri: alꝫs nō est heredi tas: imo sunt bona vacātia: vt dixi in.l. fideiussor. ℨ. fi. ℨ. eo. ⁊ ibi Bar. simliter limita cū defunctus pōt habere heredē de iure cōi: alꝫs secus si solū ex priuilegio nunqꝯ est hereditas: ⁊ ideo neminem repꝛesentat: vt.l. si seruus meus. ℨ. ti. j. in pun.

Si mihi aut titio. Pro adiecto ad solutionē nō pōt accipi fideiussor: quia in eo nulla est obligatiōis substātia. h. d. Sic nec etiā pignꝰ accedit. vt.l. antepe. ℨ. de pig. Et iō videt qō obligatio fideiussoria nō possit cedi sine ꝓncipali. arg. huius litere. Lōtrariū credo sicut ⁊ cedi pōt hypothecaria: vt dixi. ℨ. e. l. in pnn. Nō ob. hec. l. quia concedo qō non potest immutari in persona eiꝰ in quo nō cōsistit primitiua qñ in nullius alterius psona immutata. ⁊ℨ tamen inchoari non potest accessoria in persona alterius. sic in. d. l. antepe. ℨ vbi primitiua nulla est in aliquo questio nullum habet dubium.

1 ¶ Epistola missiua an ⁊ qñ obliget mittētē vel missum.
2 Litere cōmendatitie: ⁊ litere cambij ⁊ litere credētie an et qñ probent. ⁊ cuius effectus sint.

Tacius titius. Si reus ꝓncipalis mādatoꝛi succedit extinguit accessoria pro ea parte qua succedit: ꝑ reliquis cōuenunt heredes. h. d. ¶ Et not. q: hic epistola obligauit destinātē ad reddēdum pecuniā licet de quantitate mutuanda nullam fecerit expressionē. † Et ponit hic Bar. de efficacia literarum cōmendatitiarum[b] ⁊ de effectu literarum credentie[c] siue in eis sit appositum credas nuncio meo periculo siue non.

1 ¶ Fideiussor an et quando possit vti exceptio. qua potest principalis.
2 Fideiussor nō ꝺz prius excuti ꝑ principalis: quando principalis potest excuti de iure ⁊ de facto.
3 Libellus pro minore qui fideiussit pro alio ⁊ soluit: quomodo formatur.
4 Fideiubens pro minore an ⁊ qñ possit restitui in integrum.

Marcellus. Pro pupillo furioso ⁊ prodigo naturaliter obligatis pōt accedere fideiussor: nec dabitur mandati contra eos. hoc dicit. † Ex quo ergo efficaciter obligatur patet qō non vtit exceptione illa qua potest vti principalis: licet secus sit in eo qui obligatur pro obligato ciuiliter tantum: vt vidistis de vtroqz supra eodem. l. quod enim nec poterit principalis in iudicio intentato contra fideiussorem ex sua persona exceptionem opponere ⁊ fideiussoreꝫ defendere: quoniam fideiussor non est habiturus regressum cōtra talem principaliter obligatum alias esset secus. vt infra rem ratam haberi. l. procura. ad exhibend. ℨ. primo. Nec potest dici quod illa. l. hodie sit correcta † ex eo quia principalis debet excuti ᵈ antequam veniatur ad fideiussoreꝫ: quia illud verum quando ꝑ potest excuti de iure ⁊ de facto: sed hic non

poterat de iure cū sola naturali obligatione esse astrictus: que non est regulariter efficax ad agendum: ⁊ ita tenuit Dy. ⁊ Bar. ſquendo eum ⁊ bene. ¶ In gl. magna ibi per in integ. rest. Eo ergo restituto subuenitur fideiussori ⁊ sic innuit aduersus obligationem naturalem solam minorem posse restitui. ℨ. de condi. inde. l. interdum. cōiuncta glo. que dicit ibi condici indebitum: obtenta prius restitutione aduersus obligationem naturalem. glo. de arbitris. si pupillus. ⁊ de pro cur. l. minor. in glos. mag. ℨ. de ver. ob. l. puberes. insti. quibus mo. tol. obligatio. ℨ. preterea. dicūt oppositū: ⁊ ille vere sunt:
3 saluo nisi post solutionem factā pretextu naturalis: † qz tunc minor est lesus ex sola naturali ꝓpter solutionē: vnde restitui pōt aduersus eam[a]. qz soluit. ⁊ etiam aduersus ipsam solutionē. ⁊ qualibet est bonus modus libellādi. ⁊ ita intelligit hic glo. ⁊ hoc sentit hic Bar. in lect. postea in lec. dicte. l. modificat: dictum suum dicēs qō vbi solutio est facta pro pupillo ⁊ alijs ibi enumeratis recta via agitur condictione indebiti
4 nulla restitutione implorata. † Ergo no. tex. ibi dicit interdum persona ꝛc. Extra autē illas personas necessaria est restitutio. nō autem potest agi cōdictione indebiti recta via tenē menti. prodest ergo restitutio fideiussori: cum minor nō erat nisi naturaliter obligatus. Sed vbi erat naturaliter ⁊ ciuiliter: tamen si poterat restitutione iuuari non iuuatur fideiussor. nisi in duobus casibꝰ. Primus est quādo creditori cōtra alium saccurritur. Secundus quādo minor dolo, fuit inductus: vt plene no. in. d. l. minor. ⁊. C. de fideiussio. mi. l. j. tñ. ¶ In ea. glos. ibi alij dicunt. hec vera ⁊ ipsam tene. ⁊ vltima etiam potest esse vera.

Inter fideiussores. Inter fideiussores nō diuidit actio ipso iure: sed per bficiū epistole intētatū. Et hoc declara vt.j.l.ꝓi. Et dicit
b Bar.[b] in.l. qō dictū. qō fideiussores intercedētes aliō donandi gaudēt beneficio epistole ex generalitate verborum. vnde beneficium diuisionis implorant. allegat. ℨ. de vsufruct. earū rerum. l. tribus.
1 ¶ Beneficium epistole diui adri. competit etiam fideiussoribus diuersimode obligatis.
2 Verbum oportet quid importet.

Si plures. † Beneficiū epistole diuisionē cōcedēs cōpetit etiaz fideiussoribus: quoruz vnus pure alter in die vel sub conditione se obligauit: sed si deficit conditio vel alter est nō soluendo effectus: subuenit creditori vel ipso iure: vel per restitutionem. hoc dicit secundum communē intellectum. Et intellige qō subuenitur ipso iure quando excepto diuisionis fuit proposita: sed super ea nōdū ꝓnunciatū extitit vel pronunciatum fuit superseḋēdum in parte vsqz ad tempus aduenientis conditionis aut diei. Nam post videt cōcessa per iudicē agēdi ꝓtēstia: vt.l. imperatores. de postu. ⁊.l. statu liberum. ℨ. sticipus. de leg. ij. Sed si iudex per sententiam suam diuisit: tunc actio est perempta ipso iure in parte diuisa per sententiam: ⁊ ideo tunc necessaria est restitutio. solus ergo exceptionis obiectus non extinguit actionem: cum possit replicatione iuuari: sed obiectus cum sententia. fallit in exceptione compensationis que solutiōis instar habet vt
in exceptione compensationis que solutiōis instar habet vt l. eius. ⁊.l. si constat. C. de compensa. Jn glos. j. ibi. l. si a titio illa non ob. quia loquit in pluribus fideiussoribus diuersorum: vnde non sunt confideiussores: ⁊ iō hunc articulū exa
2 mina. vt.l. si titius. j. eo. per Bar. † Jn glos. in verbo oportet. ibi. l. ex duobus. dic vt ibi dixi fm Barto. per Dyn. C. de duobus reis. aut. hoc ita. in. iij. q. ⁊ in corpore de duob⁹ reis. in glo. cum olim. ¶ In glos. in verbo restituēdam. in fi. hoc limita ⁊ intellige vt dixi in textualibus.

Preterea. Heredi fideiussoris ⁊ eius fideiussori datur beneficiū epistole respectu cō fideiussoris: nō respectu principalis pro quo fideiussit: et in bonis principalis computant vires fideiussoris. h. d. vsqz ad l. si cōtendat. ¶ Et habes hic vnā gl. ponētē causam duob⁹ modis scōm diuersas literas. tene quāvis. ¶ In gl. in verbo ita heredibus. ibi qō cum eo. l. ⁊ ſ. ſ. ſoli. ſol. qō est ibi psona le beneficiuz qō ad heredes nō trāsit: vt.ℨ. de re iudi. l. sciēdū. hic autem beneficium diuisionis est reale. iccirco sicut compete fideiussoribus ita heredibus eius.
1 ¶ Silentium perpetuum potest implorari officio iudicis per tutum exceptione.

Si cōtendat. Beneficiū diuisiōis pōt etiam principali ter implorari. h. d. † Et de hac. l. Bar. fecit festum ꝑ tutus exceptione potest implorare officium iudicis, vt creditori suo perpetuum silētium imponatur, Et de

his verbis habes glo. in. l. aurelius. ℨ. centum. de lib. lega. Et est casus. C. qui bo. ce. pos. l. iij.
1 ¶ Instantia inchoata cum defuncto an ⁊ quādo transeat in eius heredem.

Si cum hominem. Instantia iudicij trāsit in heredem quo non defendēte cōmittit stipulatio iudicatū solui cōtra fideiussores: nisi is qui pro quo erat iudicium inchoatū ipsius actoris sit seruꝰ. ⁊ nulla frustratio intercueniat. h. d. Aduertatis ad casuz: q: est pulcher. ¶ In tex. ibi petierā. ſ. per rei vēdicationē: vt gl. i. dicit ⁊ bene. ⁊ dicā in gl. ij. ¶ Sequit in litera. satis debitū acceperā. ſ. iudicatū solui fm verū intellectū: qō apparet: q: ibi fit mētio de clausula ob rem nō defensam que nō tinet in illa de iudicio fisti. ¶ Sequitur in litera. hereditatē adiecit: imo recalcitrando recusabat adire: ideo defensores tenētur. ¶ Sequit in litera. plane si meus fuerit. ⁊ me inbente adire volebat: sed ego differebā in fraudē: vt patet. j. Et est casus qō qui instituit hominem credēs eū seruū suū: postea si apparet alienus ⁊ etiā aduersarij cum quo de eodē noie litigabat: nō ꝓpterea eiꝰ institutio vitiat: imo adire pōt iussuveri dñi. si autem instituat vt liber ⁊ seruus degit. dic vt.l. cū aliqs. C. de iure delibe. vbi est casus. ¶ In glo. ij. ibi iudicatū solui. hec vera vt dixi in seq. ¶ In ea. ibi sicut harū legū tpe fiebat sez cum agebat reali. Nam cōuctus etiā suo noie satisdabat iudicatū solui: vt hac gl. a idem not. in. l. iulianus. g. fatsda. cogan. Cōuentus autem psonali eitā olim nō satisdabat iudicatum solui: vt.ℨ. de nog. l. si pluriū. ℨ. j. insti. de satisd. ℨ. si vero in psona. ℨ. ex quib. cau. in pos. ea. l. hoc autem. ℨ. ti. ℨ. glo. ⁊ male. j. in folio. in rubrica, dicat qō olim ⁊ in reali ⁊ in psonali dicta satisdatio ꝑstabat. hodie vero nemo suo noie ꝓpio cōuentus satisdat iudicatum solui: vt inst. de satisd. ℨ. ied hodie. circa satisda. de iudicio fisti nihil est hodie immutatum: q: nō possidēs immobilia. ⁊ hodie ⁊ olim satisdat: vt. l. fichuz. ℨ. g satisda. cog. ¶ In glo. in verbo cōmitti. ibi interest tamē vt veritas inquirat. Jstud est mirabile interesse cū veritate inquisita actor debeat succūbere: ⁊ ī expēsis dānari. vnde potius interfuisset eius, causaz nō fore defensam: cū igit definat interesse inquisita veritate definit act o ad ipsum interesse cōpetere. Sol. nō expectari hāc inquisitionē: imo ante eā in
b quisitā agi: ⁊ exigi pōr nō aūt posset agi dicta veritate detecta. j. de furtis. l. qui iniurie. ℨ. j. ℨ. fi quis cau. l. si eū. in pnn. ⁊. l. qui aūt. ℨ. i. eo. ti. ¶ † Ultimo adde dictū Bar. dicentis in heredē vniuersalē trāsferri instātiam indistincte in causa ciuili qz illud verum cū agit personali: secus si reali respectu eius qō in illa istātia solo iudicis officio veniebat. Nā in heredem tūc nō trāsit: nisi lis fuerit antea cōtestata per defunctuz: vel inueniat heres possidere rē de qua cōtrouersia erat ita qō etiam suo nomine posset heres conuenīri reali tex. est coniuncta glo. in. l. si rem actum sit. ℨ. de reiven. tene menti.
1 ¶ Fideiussor pōt in leuius non in deterius obligari.
2 Causa fideiussoris dicitur deterior re loco tēpore ⁊ causa.
3 Fideiussor si obligat se in plus quam principalis fideiussit est nulla. fallit vt hic.

Hi qui accessiōis. ¶ † Fideiussor pōt in leui⁹ nō in deterius obligari. h. d. cōcor. ℨ. eo. grece. ℨ. illud. Bar. hic ponit multa. ⁊ tñ in aliqbus deficit. ¶ In tex. ibi accessiōis. i. fideiussiōis seu fideiussoris. ℨ. titutor: eñ accessor: est: ⁊ tñ obligāt in plus tpe in. l. ſz fi citeriori die. ℨ. de cōsti. pecu. Jtē suscipiēs in se obligationē ꝑ alio nō obligato silr accessor est: vt. l. in psonā. ℨ. q pecuniā. ℨ. de partis. cōiūc gl. ⁊ tñ ipse obligāt cū in nullo principalis obligaꝰ inueniat. vt. l. ⁊ elegāter. ℨ. ferus pactiōis. ℨ. de dolo. Et ideo gl. l. grece. ℨ. illud. ℨ. e dicēs qō nullus accessor
2 obligari pōt in plꝰ ꝑ principalis dicit falsum. † Sequit in litera in deteriorē. accipe deteriorē cāmvbicūqꝯ fideiussor inuenit se obligatū in plures re loco tpe aut cā: vt no. gl. in. d. ℨ. illud. de causa aūt Bar. hic mentionē nō fecit: ⁊ ideo adde ad dicta sua. ¶ Jtē articulo diuersitatis circa rē. Adde ad dictū Bar. tolli qvbi obligatio rei ad obligationē fideiussoriā hz se sicut totū integrale ad ptē sui, silr integralē: aut subiectiuā: aut ꝑdicamētalē nō vitiat fidciussoria dicte partis. vt l. si a reo. j. eod. ¶ Jtē adde qō vbi in obligatiōe fideiussoria nō est plꝰ ſz solū in actiōis potētia hic plꝰ nō v. tiat fideiussionē: vt. ℨ. de re iudica. l. ſz hoc ita. cōiūcta gl. que est in. d. ℨ. illud. ¶ Jtē adde: q: ipse cōcludit quod diuersitas circa generalitatem ⁊ specialitatem in hoc exemplo non vitiat fideiussionem: scilicet cum reus promittit genus: ⁊ fideiussor promittit vnam speciem contentam sub genere. non placet hoc mihi: quia obligatio generis et speciei non iunit eiusdem rei

c ¶ Literaruz credentie. Adde an tales si le obligēt scribentes. vide Bar. i. l. pupilli. ℨ. itē si pcurator. i. ff. de neg. gest. Bal. in rub. C. de ꝑsti. pe. bal. i. l. fi. C. de eo qō certo lo. Bal. in addi. Spec. ti. de ob. ⁊ sol. in. ℨ. gnotandū. ℨ. pone mercator. Ant. ō bu. i. c. fraternitatis. de cle. non resi.

d ¶ Principalis dz excuti. Adde doc. an. c. quenit. ⁊ in. c. Odoard⁹: de fide instrumē.

a ¶ Adversus eā. Fideiussori non succurrit beneficio restitutionis in integrum qñ minor erat obligatus ciuiliꝫ nisi qñ creditori succurrit cōtra aliū vel qñ minor fuit dolo inducus: vt hic plene ꝑ bart. Adde Bal. in. l. j. ⁊. ℨ. C. de fideiu. mi. ang. in. l. minor. de procura.

b ¶ Et dicit Bar. alias Bald. in. l. qō dictum.

c ¶ In xbo oportet. Adde qd im portet istud verbū. vide i. ℨ. opz. in auf. de indi. l. si qñ. ⁊ vñ vi. l. si quis homicidiū. C. de acc. ⁊ de isto verbo not. in. c. i. xxv. q. i. ⁊ in. c. cū ab vno. de re iudi. lib. vj.

Universidad de Deusto
Biblioteca

q̄ in obligatione generis nihil in obligatiõe est. Sed illud declaratur retro fuisse in obligatiõe quod soluitur: vt. l. legato generaliter. ꝛ. l. cũ incertus de leg. j. §. de verbo obliga. l. vbi autem non apparet. Cõstat autem fideiussionem nullam cum reus obligat se in vno: fideiussor in altero: vt. j. eo. l. si ita fideiussorẽ. Item fideiussor inuito reo illam speciẽ soluere posset: ꝛ hoc modo eligit quid soluat reus ꝛ illã ꝛ aliã eligendo aliam variata volũtate fideiussoris: vnde hoc solũ reddere debet fideiussionẽ nullã: vt. j. eo. l. si stichus. ☞ Itẽ adde q̄: concludit qõ diuersitas loci solutiõis indistincte vtiat fideiussionẽ. quasi sit fideiussor semp obligatus in, uni⁹ ex quo in loco rei soluere non potest. Similiter hoc nõ placet: nisi cum locorum diuersitas inducit plus aliqd in fideiussore quã in reo: aut aliquid grauius plus inducit cũ fideiussor est in propinquiori loco constitutus grauius inducit quã in remotiori: vt vidistis in. d. §. illud ꝛ cum hoc dicatis vt ibi. ☞ Itẽ adde quia Bart. dixit fideiussorem in obligationibus dãdi posse promittere penã propter moraꝫ suam ꝛ bene: sed ad illam penã tunc non tenetur vt fideiussor: imo tenet vt principalis. do tibi glo. notabilem hoc dicẽtem. j. eo. sicut reus. tene menti. ☞ Item adde: q̄ dixit Bar. qõ si fideiussor obligat se in plus fideiussio est nulla: etiã si re vera ipse sit principalis: sed in fideiubendo sit color quẽsitus. Cõcedo enim hec: nisi fideiussor iurauerit: q̄ tũc valet vt obligatio principalis: ex quo nõ potest valere vt accessoria: vt l. cum pater. §. filius matrem. de lega. §.

Cam fideiubeat. Fideiussor p̄ seruo naturaliter obligato insolidũ obligatur: si pro domino de peculio tantum. h. d. Angelus.

1 ☞ Fideiussor quãuis soluat potest tamen cedere actiones contra reum principalem.

2 Cessio actionis quomodo possit fieri facta solutione.

1 **Camis.** †Solutio fideiussoris nõ impedit cessionẽ contra reum principalem. est enim magis emptio quaꝫ solutio. h. d. ☞ In tex. ibi prestat actiones cõtra reum principalem: quas prestare potest etiã ex interuallo: vt. C. e. l. cũ alter. ꝛ ibi p gl. ꝛ Ly. ꝛ hic p Dy. ꝛ Bart. ☞ In tex. ibi non emi in solutũ accepit pro debito principali. ☞ In glo. inverbo accepit. in fi. Ista remedia nõ sunt necessaria quãdo fideiussor petit cedi sibi actionem contra reũ principalẽ: vt dixi in textualibus. Et est casus in. l. stichus. §. si mãdato. j. de sol. ☞ In glo. fi. ibi respõdeo: q̄ hec responsio est falsa: vt patet in cessione facta cõtra fideiussorem: aduersus quẽ nõ datur alia nisi cessa: vt. l. vt fideiussor. j. eo. ꝛ ideo Dy. dicit adherẽ dũ ratiõi tex. vel dic qõ ratio est q̄ causa propter quã actio erat inefficax penes cedẽtẽ purgatur in persona cessionarij. Simile in. l. fi. in prin. C. de iure do. ꝛ ideo illa exceptio que obstabat cedenti nõ ob. hoc casu cessionario. ☞ In eadẽ ibi.

2 posset etiam forte repetere. †Nota mirabilem modum cõsequendi cessionem actionis post solutionẽ factam scz qõ soluens agat condictione indebiti ꝛ repetat quod sibi solutum est sibiq; actio cedatur. potest etiaꝫ cõsequi cessionẽ ope exceptionis ꝛ implorãdo officium iudicis. de leg. j. l. si res obligata. §. fi. plene per Dy. de sol. modestin⁹. Illam tene in cessione fienda contra confideiussorem: sed contra reum principalez semper fideiussoria actio insolidũ est cedẽda: cũ onus debiti insolidum ipsum fideiussorem respiciat. ꝛ ita intelligitur hec. l. Ray.

1 ☞ Fideiussio ex certa scientia ex quo nulla obligatio p̄mitiua est nec esse speratur non valet.

Si quis. Fideiussio erronea p̄ tẽpore liberato est nulla. h. d. Et glo. intelligit q̄ est erratũ in facto. Dy. autem idem ꝛ si in iure. per. l. j. in princi. §. vt in pos. leg. si ibi satisdans erat obligatus cum exactionis effectu, licet non teneretur fideiussor prestare: hic secus. ideo casus est diuersus: dicam. j. eo. vbicunq;. ☞ In tex. ibi fideiuss. dederit ꝛ nullum obstat contrariũ. ꝛ de hoc plene per Bar. infra eodem. j. vbicunq;. vbi est materia. ☞ In tex. ibi liberatus. expone scilicet a ciuili: non autem a naturali: vt supra de actio. ꝛ obliga. l. obligationum fere. §. placet. de admi. tu. l. si pupillus alteru⁹. n. ꝛ supra de nego. gest. l. at qui natura. in princi. ☞ In tex. nulla est scilicet in effectu: quia potest cõdici liberatio: vt dicta. l. prima vt in posse. lega. vel dic quod litera stat proprie vt sit nulla ipso iure quando tempore obligatiõis est ipso iure sublata. exemplus infra rem ratã habe

1 ri. l. finali. †ꝛ tunc non valeret fideiussio etiam ex certa scientia ex quo nulla obligatio p̄mitiua est nec esse speratur. vt infra. l. pro. in fine. Et facit ad predicta. §. si quis cautio. l. sed si quis. §. fin.

Stichum. In obligatiõe alternatiua si reo dat electio et fideiussori obligatio fideiussoria impedit. h. d. Et istũ rex. allego cõtra Bar. in articulo diuersitatis circa generalitatem ꝛ specialitatem in. l. hi qui. §. eo.

Actio. Obligatio fideiussoria est nulla vbi nõ inuenit principalis qui obligari possit aut res que possit in obligationẽ deduci. hoc dicit. Et gl. fin. hic tradit regulam non posse obligationem accessoriã sine principali esse: ꝛ dicit verum. fallit in obligatione expromissoris: vt. l. elegãter. §. seruus pactionis. §. de dolo. dixi. §. e. l. hi qui.

1 ☞ Fideiussor soluens solidum contra fideiussores non agit nisi actio sit cessa.

2 Soluens aliquid culpa sociorum an ꝛ quando possit agere.

2 1 **Vt fideiussor.** †Fideiussor soluẽs solidũ cõtra fideiussores nõ agit nisi actio sit cessa. h. d. ☞ In gl. prima ibi: vel hec actio. imo si nihil agat: vt dixi plene in. l. cum hi. §. e. dic vt ibi. ☞ In eadem ibi. l. ex facto. ꝛ. C. de cõtrario iudicio tutele. l. fi. ꝛ. C. de diuisione tutele. l. i. ꝛ fi. ☞ In eadem ibi responde. illi ex necessitate. Ista ratio est falsa. Nã duo rei ex voluntate sunt ꝛ tamẽ vnus soluẽs agit contra alterum etiam actione sibi non cessa: vt plene notat in. l. j. C. de duobus reis. ☞ In eadẽ ibi: vel ideo. hec ratio est insufficiẽs. finge reum principalem non esse soluẽdo: vel decessit sine herede: non dicemus propterea fideiussorem contra fideiussorem agere posse actione sibi nõ cessa. dic ergo ratio est: quia fideiussor soluit pro obligatione principalis: nõ pro obligatione confideiussoris: ꝛ ideo eum non liberat ipso iure: sed solum exceptionis operemerito etiã ex interuallo cessio fieri potest: magistratus autem correus ꝛ contutor: solutes tam pro ipsis quam pro consocijs soluunt cum eorũ obligatio sit cõmunis: ꝛ eius periculum pariter inspiciat vtq;

2 1 queq; ꝛ hoc tenuerũt Dy. ꝛ alij. †Adde: q̄ si est vnus administrator Bononie fortitan sali prepositus cui assignati sunt ministri in officio per cõmune si quid solueret pro eorũ culpa vel negligentia agere posset contra eosdem actione sibi non cessa. casus est in. l. ex facto. hic allega.

Cum duo. Etiã p̄ quolibet reorũ põt hoc dicit. Videbatur cõtra cum exitus debiti nõ respiciat insolidum vnũquemq;. ☞ In tex. ibi cõstituti sunt eiusdem pecunie ꝛ insolidum.

1 ☞ Promittens soluere in defectum principalis: an ꝛ quã possit conueniri.

Fideiussores. †Promittẽs indefectũ principalis nõ põt cõueniri principali existente soluẽdo vel si defierit esse soluendo post moram. h. d. istud principium. Et sic non ob. l. fideiussor obligari. §. fi. §. eo. q̄ ibi fideiussor nõ obligauit se pro reo in id qõ reus facere nõ posset: sed pro reo qõ ipse reus nõ faceret propter moraꝫ: ideo nõ curatur an sit soluendo vel non: quomodo constituat in mora.

1 ☞ Exceptio cessionis potest opponi etiam post sententiã.

2 Statutum qõ contra instrumentum guarentigie nõ possint opponi nisi certe exceptiones: quid operatur.

1 **Idem respondet.** †Exceptio cessiõis põt obiici etiã post sniam. h. d. Ratio: q̄ nõ impugnat eam: vt plene habet in. l. j. C. de iuris ꝛ facti igno. ꝛ ibi per Ly. dic vt ibi. Patet ergo qõ sicut fideiussoribus cõpetit beneficium cessionis ita ꝛ mãdatoribus: vt hic. ꝛ eodẽ modo competit correis. Illud autẽ beneficiũ perdit multis modis: quos vidisti plene in. l. si stipulatus esse. §. j. in gl. ma. dic vt ibi. Aduerte ad casum qui est pulcher ꝛ notabi. ☞ In tex. ibi posse eũ desiderare. Idẽ dicit Bar. in obligato per instrumentum guarentigie q̄ habet executionem paratam ex forma statuti. Et dicit verũ in hac exceptione cessionis, ſz in exceptione diuisionis dicã in glo. ☞ In glo. in verbo desiderare. ibi illud in beneficio diuisionis. decidit exp: esse qõ exceptio diuidendarum actionuꝫ velut peremptoria non potest opponi: nisi vsq; ad sententiaz de quo plene per Ly. in. l. qui per exceptionem. C. de pact. in vltima questione. dixi. §. eo. l. si dubitetur. ꝛ ibi per Bart.

2 dic vt ibi. †Et ex hoc dicit Bar. hodie: si de debito apparet instrumentum guarentigie q̄ habet executionem paratam et Florentie: non poterit opponere beneficium diuisionis. Sz istud est mihi valde durum: quia licet appareat instrumẽtũ adhuc alia sententia iudicis requiritur: antequam possint opponi exceptiones peremptorie, q̄ post sententiã iudicis nõ opponuntur: quia hoc non contingit vbi est lata sententia per iudicem. Cõstet tamen quod si contra dictum instrumen-

tum non

tum non possint obsici nisi certe exceptiones inter ꝑs non est exceptio diuisionis quod non poterit dictum beneficiũ implorari: cum per eam impugnetur dictum instrumentũ dic vt ibi dixi. ☞ In glo. ibi. sed hoc speciale. imo solue vt dixi in summario.

Sita fideiussorem. Rerũ diuersitas in obligationibus dãdi impedit obligationẽ fideiussoriam. h. d. In tex. ibi. ita pecunia quoq;. Ho. pecuniã non estimari merce: ſz econuerso. Nec ob. §. de lega. j. l. sed si certe. q̄ ibi pecunia in dispositione venerat tanq̄ species. Unde dixit Ubertus de cremona q̄ si aliqs instituit sub cõditione si talẽ pecuniã in tali arcba dispositã dederit guardiano fratrũ: nõ implet conditionẽ si tantundẽ de suo soluit. tene menti.

Si a titio. Fideiussores diuersorũ non sunt cõfideiussores. h. d. Et ideo nec hñt bñficiũ diuisionis neq; bñficiũ cessionis: sicut nec hz bñficiũ cessiõis expromissor q̄ intercedit. p alio nõ obligato: qm̃ cedi actionẽ impossibile. Et sic nõ hz bñficiũ ordinis vt ille primus q̄eniat cũ eũ q̄eniri sit fiẽ impossibile. Et ita tenet gl. in corpore de fideiussoribus. in prin. in gl. magna. quod tene menti.

1 ☞ Salariũ non debetur procuratori vel aduocato patrocinanti in sua causa propria.

Stipulatus es. bo facieda reus põt promittere factũ: fideiussor interesse. ꝛ contractus cui nõ stat nõ facit stipulationẽ cõmitti nec sunt paria opus locare vel per seipsum facere. h. d. In obligationibus aũt dandi rerũ diuersitas fideiussionẽ impedit. vt. §. eo. l. si ita fideiussorẽ. ꝛ Bar. hic ponit rõnẽ.

1 dic vt in eo. ☞ Ultimo hic allegat de aduocato emptore† q̄ sibiꝑ ipsi patrocinatus est in causa emic. q̄ sui patrocinij salariũ nõ petat. de quo vide hic Bar.

Fideiussor. Lata snia ꝛ fideiussorẽ põt agi ꝛ reũ etiã soluẽte nõ facta: q̄ aut ꝛ soluere aut fideiussorẽ defendere. h. d. Idẽ dicit Bar. nõ lata snia si appareret instrumẽtũ guarẽtigie cũ habeat executionẽ parata. Ego in hoc cõtra: q̄ intercessionis tpe fideiussor certꝫ est qõ incipi ab executiõe põt. Itẽ fideiubẽdo p̄mittit soluere ꝛ in fauorẽ debitoris intercedit oĩno. vt. l. indebitã. §. de cõdi. inde. ꝛ. l. tribus. §. de vsufr. earũ rerũ q̄ vsu ꝛsu. quo ergo aget fideiussor incõtinẽti ꝛ reũ cũ adhuc officiũ suũ q̃dã modo nõ impleuerit: ergo ꝛc. vt. l. in cõmodato. §. ficut. §. cõmodati. decipere ei reus bñficio amicitiæ. Alios aũt casus in q̄bus anteq̄ fideiussor soluat agere põt. dicit no. in. l. si p ea. C. man. ꝛ. §. man. l. lucius.

1 ☞ Verbum liberatur quid importat.

2 Sta. resistẽs actioni vel executioni: vel dicẽs nõ. audiatur vel actionẽ nõ habeat vel actionẽ nõ dabo. quid operat.

3 Emere vel vẽdere qui non põt si vendat an teneatur, restituere precium emptori.

1 a **Cam lex.** Fideiussor intercedẽs in ꝛctu cui lex occurrit liberat. h. d. † Et istud verbũ liberat stat ꝓprie: ꝛ etiã impio prie ponit. ꝛ exponit. i. nõ obligat. vt. j. dicam. ☞ In tex. ibi occurrere voluerit. resistẽdo potẽtie vendẽdi ex tũc. tex. l. liberat ꝛc. exponit. i. nõ obligat ipso iure: q̄ ex quo lex resistit ꝛctui ꝛ potẽtie ꝛhẽdi: ex illo nulla oritꝫ obligatio naturalis neq; ciuilis. C. de vsuris. l. eos. §. j. cõuenta. l. si nõ sortẽ. §. j. de cõdi. inde. C. de sacrosan. ec. l. iubem⁹ ꝛ aut. hoc ius porrectũ. ꝛ. C. de agri. ꝛ cẽsi. l. quẽadmodũ. li. fi. ꝛ eo. li. de cen. l. j. li. xũ. Et hoc hz locũ siue phibitio fiat duob⁹ ꝛhentibus. siue vni tm̃. C. si qs alteri vel sibi. l. fin. de ꝛhen. emp. nõ lz. Idẽ si resistit potẽtie obligãdi. vt. l. si seruũ. §. eo. ꝛ. C. ad vellej. antique. in fi. Si autez lex vel municipalis cẽsura disponat cõtractũ nõ valere silr nõ oritꝫ naturalis ꝑm Bar. ꝛ ideo nec fideiussor accedit q̄ adde hoc verũ q̄ lex annullat ꝓpter defectũ forme: secus si ꝓpter defectũ materie. vt. l. j. §. si qs ita. §. de ver. obli. cõiuncta gl. in verbo nec naturaliter. ꝛ. §. de pac. l. si vnus. §. si acceptilatio vel nisi dispositio sit iuramẽto firmata. vt. l. cũ pater. §. filio matrẽ. de leg. ij. ꝛ extra de iureiur. c. lz mulieres. lib. vi. Et hoc in dispositionib⁹ inter viuos. nã in vltimis volũtatib⁹ hoc videt esse ꝑcipuũ vt licet dispositio nõ teneat ꝓpter solẽnitatis defectũ inductũ solo iure ciuili nihilomin⁹ oritꝫ naturalis. vñ dicimus ex testamento nõ solenni ꝙiri naturalẽ. ꝛ tamẽ lex dicit dispositionẽ ꝙnon valere. vt plene no-

2 ta. C. de inris ꝛ fac. igno. l. cũ quis. † Quid aũt si statutũ

b resistat actioni vel executioni. dic vt hic per Bar. ꝛ referã viua voce. Et adde vnum ad dicta eius. nam ipse decidit qõ vbi est interdictũ rei cõmercii vt rei acre vel liberi hominis si vterq; cõtrahens scit interdictũ nihilominus vẽdito: recipiens precũ tenetur emptori ad refusionẽ eius. ꝛ ideo dicit in hoc casu hãc. l. nõ posse. pcedere. allegat. p casu. l. emptorẽ. §. fi. §. de actio. emp. Hoc dictũ credo falsum quãtũ ad cõtractionẽ obligationis ad interesse: in duob⁹ casibus inuenio eã oriri cũ vterq; est ignorãs. aut emptor saltẽ. tex. est in. l. vt liberi. §. de cõtrahẽda emptio. ꝛ glo. ibi firmat istã opi. si recte videbis. Nõ ob. dictus. §. fi. q̄ ibi nõ erat interdictũ cõmerciũ: ſz erat res aliena simpliciter quo a casu lz agi de euictione nõ possit. ꝓpter emptoris scientiã hz locũ repetitio precẽ. vt ibidem. † Ultimo adde ad dicta Bar. decidentis q̄ vbi lex resistit potẽtie cõtrahẽdi p verba futuri temporis nulla oritꝫ obligatio. ꝛ hoc bene. Sz vbi per verbũ presentis tpis: puta q̄ dicit nõ põt. tũc oritꝫ obligatio naturalis: q̄ illud verbũ nõ tollit potẽtiã: sed solũ declarat qõ: nõ assistit cõtractui. Sed sua opi. videt contra casum. l. j. in prin. §. de verbo. obliga. cõiuncto. d. §. si qs ita. nam litera ibi dicit q̄ stipulatio nõ põt cõfici nisi vtro- b q̄ loquente. ꝛ in dicto. §. subdit qõ aliter facta nec naturalem producit. Et hoc credo verũ quãdo deficit ꝓpter forma secus si ꝓpter defectum persone vel subiecte materie ꝓpter quã nõ põt obligatio subsistere. sic intelligo. l. stipulatio ista. §. alteri. §. de verborum obligationibus. facit. §. de lega. j. l. nemo põt. Et quia illud verbum est ꝛtensiuũ ꝛ trabitur ad futurum vnde non dz minus operari quam futurum. tene menti. ☞ In gl. j. ibi vt venditioni. dolo vel metu extorte. Occurrit ergo hoc casu. l. venditioni ꝓpter modũ. ꝛ tex. q̄ dicit qõ fideiussor liberat stat ꝓprie. Nam liberatur per ac. qõ met. causa. vel de dolo. vel per exceptionis obiectũ. ☞ In ea. ibi. vel q̄ res est sacra. hec est vera lectura. ꝛ tũc exponet tex. liberatur. i. ipso iure nõ obligat. Et facit qõ no. gl. in. l. j. §. si qs in ius vo. vbi habes bonã glo. ☞ In gl. vltima ibi qõ esse nõ debet. qñ principalis nõ tenet. ☞ In ea. gl. ibi. qñ ſctus tz. ita qõ reus principalis tenet. Hec ob. C. de fideiuss. minorũ. l. j. q̄ etiã ibi aduersus fideiussorẽ mino: potest restitui: ꝛ sic non habet regressum cõtra eũ in effectu. ☞ In ea. ibi. rem ignorasse ꝛ emptorem sciuisse. quo casu contra vẽditorẽ nullus habetur recursus. vt. l. liberi. ꝛ. l. ꝛ liberi. superius alle. ☞ Sequit in gl. hz propter se. vt fideiussor fuisset inductus dolo vel metu: vel aliqõ beneficiũ haberet nõ competẽs principali vel vt cesset cõtrariũ. de. l. si ts. dic ꝑm Pe. qõ ibi. l. nõ resistit vẽditioni: ſz alienationi. ꝛ sic ꝙeffectui seu executioni cõtractus: vñ nõ mirũ si fideiussor obligatur ibi. nã ꝛ vendito: se inuenit obligatũ. ☞ In ea. ibi ꝑm Bug. hoc verũ in fideiussore dato a marito vel extraneo vendẽte secus si a mulierem. tũc fideiussor succurritur ne ꝛ eã mulierẽ regressum haberet. C. rẽ in ꝓsenti. l. j. §. ꝛ cum lex. C. de iure dot. l. si prediũ. ☞ In glo. que dicit interdictum cõmercium. nam intelligas quãtum, ad mulierem. vt. l. dotalẽ. de testa. mtli. nõ aũt quantũ ad extraneos. Et hoc tenet notabiliter gl. hic dũ dicit q̄ si in venditione fundi dotalis fideiussor accessit: fideiussor tenetur. Et sic cõcludit non esse interdictũ cõmerciũ: sicut rei minoris nõ est interdictũ cõmerciũ qn alius vendẽdo obligetur ꝛ per cõsequẽs fideiussor nõ aũt intelligas si vẽdat ipse minor: q̄ sicut ei est interdicta alienatio: ita ꝛeius preambulũ q̄ est vẽditio. de spõsalibus. l. oratio. de contrahen. emp. l. si in emptione. §. item si emptori.

Si debitori. Pro psona exẽpta ab obligatione nõ põt accipi fideiussor: ſz p ipsa obligatione sic. h. d. Et sic non obstat. §. de duobus reis. l. si.

Si filius. Ex cõtractu celebrato tpe patrie potestatis ꝙrit actio filio numerãti postq̄ est sui iuris. h. d. Ratio est: q̄ numerare ꝛ non numerare ab eius sola potestate pendebat: ideo inspicimus tempus cõditionis implete: alias esset secus. vt. §. de verb. ob. l. si filius. ꝛ. l. quidam cum filium. ꝛ sic non obstat.

1 ☞ Fideiussor. cõuentus an habeat beneficiuz diuisionis cũ socij exigi non possunt.

2 Papa queritur an sit masculus: quia ignoratur an sit masculus vel femina.

Si titius. Ex persona fideiussoris q̄ effectualiter non tenetur: põt spectꝫ diuisio nisi cõfideiussor fuerit sciẽs vel ignorãs errore iusto: vt ille ex interuallo accesserit nisi

b

a Verbũ liberat adõ q̄ vbũ liberationis hz eãdez vi q̄ hz vbũ solutionis. vt. in. l. liberationis. ff. de v. sig. ꝛ in. l. aurelius. ff. de lib. leg.

b Resistat actioni. qd operet statutũ qñ dicit nõ audiat: vel actionẽ nõ habeat vel actionẽ non dabo ꝛc. vide bart. hic. ꝛ ang. i. l. j. ff. ad mace. bar. i. l. nã ꝛ postea. ff. de iurein. vbi quis nõ audit ipedit lit. cõte. Bart. i. l. oẽs. C. õ pdi. pfi. li. ꝛj. bal. i. l. post q̄liti. C. 5pac. in ix. fal. vꝫ statutũ dictãs q̄ qs non audiat. ang. in. l. itẽ apud. §. q̄ ait de iniur. tũ si dictat qõ post terminũ nõ audiat si audit vz ꝓcessus. bar. i. l. absentes. de pe. bal. refert i. l. nõ dubiũ tz imo. i cle. j. de inte. resti. i. v. col. vide de p̄dictis bal. i repe. l. ij. ff. õ iureiu. i. ꝛgitꝫ. col. ver. sed circa b venit. ange. i rep. l. si vacantia. in. fi. q̄. de bonis vacã. li. x. vide et vnũ pbal. in rep. paduana. l. edicta. i pe. col. C. de edẽ. quod sentiat bar. i. l. absentez. ibi. ſz si patiẽ'o poni in bãno ꝛc. ꝛ bal. i. l. certi cõdi. §. qm̃. in. fin. ff. si cer. pet. ꝛ i. d. l. nõ dubiũ. i. l. qõ ait. ff. de diuo. et in. l. nemo mirꝛy res. C. õ sacr. san. ec.

Universidad de Deusto
Biblioteca

his casibus creditor fuerit in dolo. h. d. Ubicūq; ergo creditor est in dolo in recipiēdo fideiussorē q vult vti bñficio diuisionis: ibi semper petere pōt vt fiat diuisio inter eum ⁊ fideiussorē: ſ3 vbi creditoris dolus nullus interuenit: tūc nō pōt implorare diuisionem quādo fideiussor effectualiter nō tenetur: siue sciuerit eū effectualiter teneri: siue ignorauerit erroze iniusto: siue interceſſerit ex interuallo: ita q nō contemplatione fideiussoris: alias ſolam interuallū diuisionē nō impedit. vt. l. ſi ſtipulat⁹. §. fi. ſ. e. ⁊ ibi dixi. † Et ex predictis apparet an fideiussor cōuentus habeat beneficiū diuisionis cū cōſocij exigi non poſſunt alia ratione q̄ paupertatis. de quo etiā vidiſtis in. l. ſi plures. ſ. eo. dic vt ibi. ¶ † In tex. ibi. aut ignorare nō debuerit. Si ergo iuſte ignorauerit mulierē tenetur titius tātū pro parte. Eſt aūt ignorātia iuſta ſi induta erat veſte virili. vt. l. item apud labeonē. §. ſi quis virginē. ſ. de iniur. ⁊ habebat nomen eque cōgruēs malculo ⁊ femelle: alias ſi ſolū femelle, nō eſt ignorantia iuſta. Et pero ſe cerca ſel papa e maſchio. quod not.

Si testamento. Exceptio doli cōpetēs debitori pdeſt fideiussori. h. d. Et quot modis relinq̄tur liberatio debitori in teſtamento. vide, plene per glo. de libe. leg. l. aurelio. §. gaio.

1 ☞ Solutum quod poteſt repeti vel redditum retineri liberationem non parit.

2 Soluens totum per errorem non repetit: ſi gaudebat beneficio diuiſionis.

Ex duobus. Iſte caſus eſt pulcher. † q ſolutū pōt repeti vel redditum retineri liberationē nō parit. h. d. ¶ In tex. ibi. fideiussoris. q ſolū inſolidū eſſe rat. ¶ In tex. ibi. qdā putāt: ⁊ bñ: vt in gl. ¶ Sequitur in litera. nullā habebit cōditionē. ſ. creditor q lapſus erroze reſtituit illud quod indebite ſibi ſolutū erat per alterū coheredem ſcienter: ⁊ illam repetitionez impeditnaturalis obligatio cōtracta ad antidoza. nā heres q ſoluit ſcienter indebitum videtur donaſſe ⁊ ob hoc recipientem ad antidoza obligauit. vt. l. ſed ſi lege. §. conſuluit. de petitio. heredita. merito ſi poſtea erroze lapſus reſtituit nō repetit. Caſus eſt hic ⁊ nō eſt alibi. Ideo aūt hic impeditur repetitio: q̄ eſt directe ſolutū illud in quo ⁊ propter q̄ ō cta erat obligatio ad antidoza: alias aūt talis naturalis nō impediret repetitionē ſoluti. ſic intelligitur gl. Lex hoc iuriſgentiū. §. de iuſti. ⁊ iure. Impedit etiā repetitio eo caſu quo poſſet trahi ad neceſſitatē preſtationis: et ſolvitur per erroze aliquid de eodem genere: vt. l. ſi nō ſortē §. libertus. de condi. inde. teſtamenti. ¶ Sequitur in litera an autem. ⁊ alia quinq; ad onus cōfideiuſſoris ſpectantia.

¶ Sequitur in litera. nō debere reuocari. Hic eſt caſus rotundus queſtionis: de qua gl. multum dubitauit. inſtitu. eo.

2 §. ſi plures. ⁊ nō allegauit hunc tex. ſ3 † q gaudēs beneficio diuiſionis ſoluēs totū per erroze nihil repetit. cōcor. bene. ſ. de ꝑdi. indebiti. l. repetitio. ⁊. C. de petitio. heredit. l. hereditate. Videbatur cōtrariū: quia erat tutus exceptione fauorabili ⁊ perpetua: vnde ſoluens per errorē videbatur poſſe repetere. vt. l. qui exceptione. de cōdictione indebiti. Sed ſolue q̄ illud verum: q̄n exceptio perimit ſubſtantiam debitori in totum. Sed hec exceptio diuiſionis non perimit: q̄ l3 liberet diuidēs diuiſione facta. vt. ſ. eo. l. inter §. cū inter. ⁊ l. amiſſi. §. ſ. tū correus remanet obligatus.

1 ☞ Fideiuſſor poteſt ſoluere in loco rei inuito creditore habita ratione intereſſe ꝑpter locum.

Queritū. Tā ex ꝑſona rei q̄ fideiuſſoris habet nō typis ꝑpter locū. h. d. Licet ergo loca in qbus ſit ꝑmiſſio p actorē ⁊ reū ſint diuerſa: puta q reus ꝑmittit exiſtens Capue: fideiuſſor exiſtēs Verone: nunq̄ urrit ad p hāc diuerſitatē fideiuſſio: dūmodo in vtroq; ſit locus idē deſtinate ſolutionis: vt hic. Sz ſi loca eſſent diuerſa: puta reus ꝑmittit ſoluere Rome: fideiuſſor ꝑmittit ſoluere Capue: tūc indiſtincte dixit Bar. fideiuſſionē nō tenere ꝛeo q̄ ſemper fideiuſſor ſe inuenit obligatū in cām durioꝛē: vt vidiſtis in. l. hi q. §. eo. per eū ⁊ ibi dixi. Sed hoc non placet indiſtincte. dic vt ibi. ⁊ dixi etiā in. l. ſi debitet. † Et adde q̄ fideiuſſor inuito creditore ſoluere poterit i loco rei: habita ratione intereſſe ꝑpter locū: vt vidiſtis in. l. qui rome. in princi. ſ. de ver. obli. Non habes alia.

Si debitor. Si creditor vna cuz fideiuſſore ſibi ꝺato debitori ſuccedit extinguit obligatio ꝓmitiua p ea pte. p q̄ ſuccedit creditori. p reliq; remanet: ſed fideiuſſoria eſt in totū extincta. h. d. ¶ In gloſ. magna ibi. l. ſi ei. §. fi. ⁊ ibi exponit iſte tex. ¶ In ea. ibi. ſz tū nō ꝑ oia. ſ. q̄ nō q̄n ſunt plures correi. Et hic not. oia exceptia ſequētia: ſecus q̄n vn⁹ eſt debitor. vt hac. l. cū ſimbus. Et hec ſolutio. p hac expoſſe. ſ. e. i. vianius. circa ꝓin. vbi ergo creditor ſuccedit debitori in totū. Et q̄rit an ſucceſſio obligationē tollat iure cōfuſionis vel ſolutionis: dic q̄ quantū attinet inter creditorē ⁊ debitorē tm̄ obligatio cōfundit: ſ3 reſpectu extrinſecoꝝ effectū hereditas q̄q; ſoluiſſe dicit: vñ ſolutionis poteſtate diſſoluit obligatio: ⁊ ita loquit hic ⁊. l. ſtichus. §. aliq̄. ſ. de ſolu. ¶ In eadē ibi. l. eadē. §. ſ3 et ſi qs. ſed illa determinat Jna. ſ. q̄ intelligat in ſocijs vt pactū factū vni reoꝝ alteri pſit. ¶ In eadem ibi. l. ſi ſocer. §. item reſpon. que eſt contra. Sed ſolue q̄ ibi ſucceſſio habet vim ſolutionis quantum ad ipſum ſuccedentem: non quantū ad tertium. ⁊ facit. ſ. ad. l. fal. l. iij. §. ſi debitor.

Inter eos. Tūc inter fideiuſſores ſit diuiſio cū glibet eorū ſe inuenit inſolidū obligatū: ſ3 ſi obligatio ſit cōtracta viriliter ceſſat diuiſio. h. d. ¶ In tex. ibi. in ſolidum ⁊ partes. Iſta expreſſio nihil operat. C. eo. l. nō recte. ¶ Sequitur in litera conuenti. ſ. ipſo iure.

Fideiussor. Iſte. ſ. eſt ſubtilis: ⁊ iō ipſum ſub tiliter legā. Solutū nō venit in diuiſionis rōnē ex epiſtola de rigore: ſ3 de egrate ſecus. h. d. Et variat in intellectu eius. ¶ In gl. in verbo p exceptionē. ibi. ex epiſtola deſcēdētē. hoc falſum: q̄ ſi ex epiſtola deſcēderet: hec exceptio cōpeteret nō ſolū hūanitatis intuitu: imo etiā de rigore iuris. ¶ In eadē gl. ibi. p electionem ꝑm quoſdā ⁊ ſil⁹ hoc eſt falſum q̄ per electionē nunq̄ ꝓiudicatur creditori. vt. l. reos. ⁊. l. liberū. C. e. dic ergo q̄ hec eq tas cauſatur a diſpoſitione huius. l. cū non videat creditor recipiēdo partē virilē debitū diuiſiſſe: q̄n ſolutio virilis facta, eſt per illū q beneficiū diuiſionis habebat. nā illā partē creditor recipit neceſſitate cōpulſus. Et idez ſeſt hodie in ōuobus reis cū beneficiū habēt: olim aūt cū dicto bñficio nō gauderēt ſi creditor recipiebat virilē: intelligebat debitū diuidere inter debitores: q̄ illā partē recipiebat ſponte ſi debitū ſemanabat ex diſpoſitione inter vinos. vt. l. ſi creditores. C. de pactis. ſecus ſi ex vltima volūtate. vt. l. ſi ex toto. §. de leg. j. ⁊ hoc tenebat Bar. Tu adde q̄ ſi ſolnēs virilē vtit verbis iſtis. ſoluo ꝓ parte mea. ſemp intelligit facta diuiſio in diſpoſitione inter vinos. nec curo vtrum habeant bñficiū diuiſionis vel nō. ſic intelligo. d. l. ſi creditores. iō dicto caſu nō curo an conſocij ſint ſoluendo vel non q̄ ſi inducitur diuiſio exēpti ob obligationem reſidui ſine ſint correi ſiue nō. vt. ſ. eo. §. cum inter. ⁊. ſ. l. ꝓi. §. i. Sz vbi ſingulariter qs ſoluit virilē: tūc creditor nō intelligitur in dubio diuiſiſſe: ſ3 humanitatis intuitu ſubuenit ſoluenti ſi correi ſoluēdo ſint. Et iſte eſt caſus ſingularis iſtius. §. et eſt intellectus meus. Itē attēde: q̄ p receptionē ptis inducitur diuiſio: tūc ex egrate huius. l. quando qs preſentialiter ſoluit virilē: nā tūc eſt recta diuiſio. Sz vbi ſoluiſſet plꝰ vel minus nulla diuiſio intelligiti facta. ⁊ hoc ꝛz glo. hic in verbo ſoluit. multū tū repugnat ſegtati q̄n ſoluit plus: tū ita florentie obtinui de facto aduocando per hanc glo.

Duo rei. Inter fideiuſſores diuerſoꝝ nō ꝛz locū bñficiū diuiſionis. h. d. Ratio eſt: q̄ nō ſunt cōfideiuſſores. ⁊ intellige q̄ nō diuidūt ꝑ epiſtolā diui adriani ex ſua ꝑſona ſ3 ex perſona correoꝝ: ſic q̄ ꝑſt diuidere inter ſe. vt. l. ſi pupillus. §. de fideiuſ. tut. ⁊ de tute. et rationi. di. l. cum pupillus. ⁊ hoc tenebat Dy. ⁊ bene.

Creditor. Creditor ꝑt fideiuſſorē q̄nerie omiſſa pignoris diſtractiōe. h. d. ꝛcor. ſ. e. l. cū ipſis. hoc aūt hodie eſt correctū p tex. in corpore. ⁊ hoc intellige ſi pignoris diſtractio ſit facilis: ſecus ſi multū difficilis. ⁊ hoc tenebat Dy. de q̄ i Spe. e. t. §. j. ver. q. d. ſi creditor.

1 ☞ Leſus nō dicitur qui vſus eſt iure communi.

Cum inter. Poſt actionē diuiſam periculuz nois ad creditorē ꝓtinet etiā ſi ſit minor. h. d. vel ſic. † Nō dicitur leſus qui vſus eſt iure cōi. h. d. Et not. iſtud exemplū per q̄ pone caſum in. l. nō videt circūſcriptus. C. de in integ. reſtit. in. ¶ In tex. ibi. poſt lit. cōte. ſ. tm̄: ſecus ergo ſi ab initio nō erāt ſoluēdo. vt. j. l. ꝓi. §. i. q eſt cōtra. ¶ In tex. ibi nō pertinet neq; de iure cōſue q̄ de iure ſpāli: vt ꝑs. j. eod. Et eſt hic caſus q̄ diuiſio ꝑmittit ius debiti quo ad ꝑſonā impetrantem illā tm̄: ſubſtātiā aūt debiti nō ꝑimit: q̄ correi remanēt obligati. dixi §. eo. l. ſi teſtamento. §. proxi. no. in. l. ꝓi. j. §. i.

Bonis. Beneficiū diuiſionis poſt publicationē bonoꝝ habet locum vt ꝓfuit in fiſcū vel in heredem

lut in heredem. h. d. nō tā heres eſt. vt. j. dicā in glo. ¶ In glo. qui heres videtur. ibi. ad hoc dānatur. hoc intellige verā ſi reſtituat. alias ſec⁹. Et ſic nō ob. C. ō ſen. paſ. l. ſi debitor. In eadē ibi. vt heredi. iō aūt dicit vt heredi: q̄ re vera nō eſt heres ſed vniuerſalis ſucceſſor. ſ. eo. l. ſi debitori deportato. C. ad. l. iuliā de vi. l. tutorū. neq; per oia locū heredis tz: vnde nō tranſit in fiſcū inſtātia inchoata cū confiſcato. vt. l. ſi cōſtante. in fine. ſol. matri. Differt etiā ab herede in caſu. l. quoties. in fi. ⁊. l. nouatio. j. ti. j. no. p gl. j. de iure fiſci. l. iij. §. cū ex cauſa. Quidā tamē legūt iſtum. §. alio modo. ſ. q̄ō fideiuſſor fuerit cōdēnatus inſolidū ad debitū ⁊ poſt cōdemnationē implorabat diuiſio: ⁊ ideo dicebāt hic eſſe caſum: ⁊ exceptionē diuiſionis poſſe obiici poſt ſentētiā in l. fideiuſſor. C. eodē. ſed falſum eſt: q̄ non pōt obiici poſt. vt dixi in. l. ſi dubitet. ſ. eo. dic vt ibi. Et intellige hic fideiuſſorē dānatū de crimine nō ad debitum.

1 ☞ Periculum pignoris ad creditorem nō ſpectat.

2 Reſidui appellatione continetur etiā totum.

Auſſi. † Periculū pignoris ad creditorē nō ſpectat: verba quātomin⁹ cōpreh̄ēdunt etiā totū. cōcordat cū iſto vltimo C. de here. inſti. l. ij. † vbi appellatiōe reſidui⁹ cō tinetur etiā totum. ⁊ ibi vide alias concor. in glo.

Inter fideiussores. Si debitor indicat⁹ deſinat eſſe ſolnēdo interueniēte adminiſtratoris ſegnitia ei⁹ piculū: ⁊ ſi ſit diuiſio inter fideiuſſores eo tpe quo ſoluendo non ſunt: reſtitui pōt creditor minor. h. d. Secus autē ſi fuiſſet ſoluendo illo tunc. ſ. l. ꝓxima. §. cū inter. Item ſi nō fuiſſet minor: oi auxilio eſſet creditor deſtitut⁹. Imputaret em̄ ſibi cur ꝑmiſit actionē diuidi que dividenda non erat.

1 ☞ Fideiuſſores conductoris tenentur ꝓ inſtrumentis rei locate.

2 Locato fundo vel locata grangia cum fundis que inſtrumenta veniant in locatione.

Fideiussores. Legitur duobus modis ſtende ſecundā ꝑm quā breuiter. h. d. † Fideiuſſores cōductoris tenent ꝑ inſtrumētis rei locate. ſ. Et que inſtrumēta veniāt tacite in locatione fundi. vide melioꝛē tex. q̄ ſit in iure. ſ. loca. l. ſed ⁊ edes. §. illud.

Plures. Si vnus ex mādatoribus abſoluit: q̄ nō mādauit nō, pdeſt cōſocijs: ſed ſolutio facta p vnū indiſticte liberat oēs. h. d. ⁊ ceſſant, oia Jnia.

1 ☞ Fideiuſſor non liberatur morte vel publicatis bonis principalis.

2 Exceptio cōpetens principali an competat fideiuſſori.

Capitis. † Licet creditor ō capitali reū fecerit ⁊ ſua bona oia publicari nō ꝓptere a liberant fideiuſſores. h. d. Et per hāc legē fuit determinata queſtio mutinēſis de duabus familijs q̄ inimicē fecerunt pactē fideiuſſoria obligatione vallatā ⁊ cū vna pactē rupiſſet fuit accuſata ⁊ bāni ta: ⁊ bona eius oia ꝓfiscata: ⁊ q̄ō nō ꝓptere a fideiuſſores q bona eius oia ꝓfiscata: ⁊ q̄ō nō ꝓptere a fideiuſſores q ꝓ to pactis obſeruātia interaenerūt liberati ſunt. ⁊ ita dixit Dy. † Nec ob. q̄ō exceptio q̄ prodeſt ipſis cōdemnatis ꝺz pdeſſe fideiuſſoribus etiā inuitis reis. vt. l. ex ꝑſona. ſ. cum cōcordātijs: q̄ illud verū ſi nō mutat ſtatus rei ꝓncipalis: eo mutato: ⁊ ſic reo ab obligatione per mutationē exacts preſſo: fideiuſſor nihilominus remanet obligatus. vt. ſ. eo dē. l. ſi debitori deportato. ⁊. C. eodē. l. j. et hoc intellige niſi obligatio ſit cta ad penā, ꝑpter pactē ruptā ptineret ad fiſcū q̄ tūc cū fiſcus ſuccedat principali reo ꝓdēnato extinguit fideiuſſoria obligatio. vt. l. heres a debitore. §. q̄ō ſi ſtipulator. ſ. eodē. Predicta aūt locū nō habēt in fideiuſſione de iudicio ſiſti. nā illa extinguit incontinenti cū reus in iudicio ſiſtere nō pōt: ⁊ ex alia cā impedit⁹. ſ. g ſatisfare cogan tur. l. ſi deceſſerit. ⁊ ſi qs cau. l. ſz ⁊ ſi qs. in principio. ¶ In gl. ſi in fi. ſz ibi nō erat mutatus ſtatus debitoris: hic ſic.

Si in pignore. Fideiuſſor interceſſerit ad intereſſe cōtractū ꝑpter deceptionez quā creditor eſt paſſus in pignore. h. d. Et ſic nō obſt. l. amiſſi. §. fideiuſſores. ſ. eo. q̄ illud intereſſe venit ex quadā ꝓuia ꝓeter amne fideiuſſoris propoſitum.

1 ☞ Jnfinitas toleratur ſi verba ſunt apta ad infinitatē.

Si ita stipulatus. Si vba ſūt apta ad infinitatē tolerat infinitas. h. d. Et iſtum articulum † an toleret infinitas examinauit Bar. in. l. ſi finita. ſ. de dam. infec. Dy. in. l. q bona. ſ. fi. eo. ti. ⁊. l. fideicō

missa. §. ſi qs decem. de leg. iō. Potes dicere vltra dicta per eos q̄ō vbi tractamus de obligatione cōtrahenda in alicuius cōditionis euentū euitatur infinitas ⁊ ſolus punus actus impletionis cōſideratur nō alius. vt. l. boues. §. hoc ſermone. j. de verbo. ſigni. Ubi vero tractamus de obligatione multiplicāda ſiſt tolerak infinitas ſi ꝑ multiplicationē in effectu nō multiplicatur intereſſe neq; ꝓtrahit nouū dānum. Exemplū hic: q̄ l3 fideiuſſor obligak in plures quātitates tm̄ eas recipere pōt a reo. Exemplū etiā habes in. l. vbi exigit. §. hec vox. ſ. de edendo. Sed vbi ex multiplicatione ſemper incurrit nouū dānū: quantuncunq; verba ſint apta ad infinitatē non tolerak infinitas: imo reſtringetur. tex. in. d. §. ſi quis decē. Ante aūt quā obligatio cōtrahatur pōt futurus obligari dicere ſe nolle in infinitum obligari. ſic intelligitur. l. qui bona. in fi.

1 ☞ Juramentum cuius ſit effectus ⁊ eius materiam vide hic per Bar.

2 Donatio inter virū ⁊ vxorē iuramento firmata: an valeat.

3 Juramentum vbicunq; poteſt ſeruari ſine alieno ꝓiudicio ⁊ ſalutis diſpendio ſeruandum eſt.

4 Juramentum non debet eſſe iniquitatis vinculum.

5 Juramentum ſcom contra ꝓnus preſtitū: puta de nō alienando non eſt ſeruandum ſi affert damnū ꝓuato: nec requiritur abſolutio.

6 Juramentū appoſitum ſuper futura ſucceſſione: vel ſuper pacto auferente liberā teſtamenti factionē aut matrimonij libertatem non valet.

7 Juramenti abſolutio quando requiratur.

8 Abſolutio iuramenti petēda eſt cū iurat metu vel dolo.

9 Minor vel mulier cōtrahens cū iuramento an ⁊ qñ obligetur: vel poſſit petere abſolutionem a iuramento.

10 Juramentū ꝺz habere tres ſocios: veritatē: iuſtitiam: ⁊ iudicium: ⁊ ſi qd eorum deficit nō eſt obſeruandum.

11 Pupillus doli capaz ſi iurat ⁊ periurat puniendus eſt. idē in prodigo deierante.

Si quis pro eo. † Juramentum non eſt modus inducēdē obligationis preterq̄ in liberto operas ꝓmittēte: ⁊ ideo fideiuſſor nō accedit. h. d. Ultimo Bar. hic tractat iuramētoꝝ materiā quā tibi recitaui. † Sz adde q̄ dū dicit donationē inter virū ⁊ vxorē iuramēto firmari nō videt verū: q̄. l. reſiſtit potentie iurandi ⁊ dirigit verba, phibitiua in ꝑſonā cōiugū. vñ ipſi donātes vident peccare nō obediēdo ꝓncipi. Et ſic cū in ipſa ꝑſtatione iuramēti peccet nō firmat talis diſpoſitio iuramēto etiā ſcōm eū in aliis dictis ſuis: ⁊ maxime in eo q̄ōdicit donationē fideiuſſoris ꝓdote reſtituēdā mo firmari iuramēto: eo q̄ vba, phibitiua ſunt. vt. C. ne fideiuſ. dot. den. in rub. ⁊ nig. ⁊ maxime gl. l. ij. † Jtē adde q̄ō vbicūq; iuramēto firmari pōt⁹ ſine alieno ꝓiudicio ⁊ ſalutis diſpēdio illud ſeruandū eſt. extra de iureiu. c. cū cōtingat. Ex hoc apparet q̄ vbi diſpoſitio vitiat: q̄ Jdicit ꝓncipaliter publice vtilitati nō eſt ſernādū. vt in. c. ſi diligenti. de foro comp. Eſt em̄ iniquū obſeruari iuramentū afferens alteri damnū temporale: † iuramentū nō debet eſſe iniquitatis vinculū. xxij. q. iiij. inter cetera. vt no. in. d. c. cūſcōtingat. † Jdem cū afferret damnū ꝓuato puta ſi prelatus vel rex alienat bona regni aut eccleſiarū Juramētū q̄ō punus preſtiterat de nō alienādo: ⁊ iurat non venire cōtra. nā per ipſum nō cōtrauenire ꝓdicatur regno vel ꝓdicatur eccleſie: ⁊ iō nō eſt ſernādū nec requirit abſolutio iuramēti. extra de iureiu. c. intellecto. ⁊. c. ſicut. † Per ꝑdictā doctrinā apparet q̄re iuramētū ſup futura ſucceſſiōe vel appoſitū ſup pacto q̄ō aufert liberā teſtamēti factionē: aut matrimonij libertatē aut ꝙtinet aliq̄d turpe: nō cōfirmat diſpoſitionē nec ligat ipm iurantē ad obſeruātiā: q̄ etiā ipſe iuramēto peccatur cū oēs dicte q̄ēſtiones bonis morib⁹ Jdicāt: ⁊ iō ei⁹ obſeruātia nō eſt abſq; ſalutis piculo. Jtē adde † q̄ vbi iuramentū pōt ſeruari ſine ꝓiudicio alieno tēporaliū cetera ſine diſpēdio ſalutis iurātis: tū ipſa obſeruantia eſt nutritiua peccati eius cui iurat: tūc iuramētū nō cōfirmat diſpoſitionē cui adiicit: ſz ſolū ligat iurātes ad obſeruātiā iuramēti ne ꝑperiurū aia inficiet. Et tūc ſemp ad euitandū dictum nutrimētū peccati petit pōt abſolutio a iuramēto. exēplū patet in eo q̄ iurauit ſoluere vſuras: nā ſoluēdo ipe nō peccat. Jtē obſeruādo creditori nullū affert ꝓiudiciū tpale: ſz q̄ creditor retinendo vſuras in peccato nutrit iccirco petit abſolutio. vt in. c. debitores. Jdē in pacto legis cōmiſſorie in pignore: q̄ creditor retinēdo pignus ex pacto nutritur in peccato. vt. i. c. ſignificāte. de pigno. Jdē in creditore

a ¶ Appellatione reſidui adde. l. certū. ff. de verbo. ſig. gl. in. c. quāq; de vſu. lib. vj. ⁊ in c. j. ⁊ ibi doct. de teſta. Raph. cu. cōſi. cv. incip. antonius bñdicto.

b ¶ Nō tenet ad intereſſe. fideiuſſor ꝓ vno obligatione nata nō cōtingit ꝓ alia poſtea naſcitura. bar. i. l. ſi. §. ō pa. Albe. de rob. l. l. iij. §. ſi is ꝓ quo q̄ cuiuſq; iur. ⁊. circa quod dic aut ⁊c.

c ¶ Donationē inter virū ⁊ vxorē, adde Bar. in. l. ſe yus ⁊ augerius. ff. ad. l fal. pau. ⁊ ca. in. l. pacta. in j. colu. C. de pac. io. de imo. i repe. c. cū ꝙtingat. de iureiu. ⁊ abb. in c. fin. de do. inter vir. ⁊ vxo. pe. de anch. in repe. regule acceſſoꝝ. n. xij. col. in. vj. g allegat Fed. cōſi. cxxv. Rom. cōſi. cc xciij.]

d ¶ Juramentum ſeruari pōt. adō c. venētes. de iureiu. gl. in ver. ſalutis. i. c. cū dilectus. q̄ met. cau.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a mutuauit filio ꝫ dispositionē senatusc̄o sulti. ⁊ gñaliter cōclude q̄ vbicūq; p. l. sui odio creditor. phibet ẜhere ibi retinēdo illud q̄ in ẜctum deuenit peccat. ⁊ in peccato nutrit. Sed q̄ debitor. obseruās in illo peccat ⁊ obseruando præiudiciū nemini affert: necessaria est absolutio. † Sic dicim⁹ cū iuramentū extor. quek volo vel metu. nā cū iurek deo non cōmittenti dolum vel metū in periurando offendat deus bona est absolutio a iuramento: vt in. c. si vero. de iureiur. ⁊ ideo minor iurans super contractu per dolū vel metum: petere illam ꝺz saltem ad cautelā. vt. d. c. si vero. Nec ob. aut. sacramenta. q̄ concedo q̄ vbi est extortū dolo vel metu non est obseruandū: tū petēda est absolutio. Itē adde q̄ † q̄ūq; iuramentum cōfirmat cōtractū: ita q̄ ex eo iurās obligat. exēplū in minore: cuius fauore est interdictus ẜctus. vt. d. aut. sacra. exemplū in muliere intercedente cū iuramento: ⁊ tunc q̄ contrahens ex ipso cōtractu per iuramentū firmato se inuenit obligatū nō est in ptāte alicuius iudicis enervare obligationē illā. ⁊ ideo tunc nō pōt peti absolutio a iuramento. Sed vbi iuramentū nō firmat dispositionem sed ligat solū iurantem ad nō veniendū contra: tūc si obseruātia est nutritiua peccati: vt dixi: pt peti absolutio: alias aūt nō: cum tractet solū de præiudicio ipsius iurantis. † Et conclude q̄ iuramentum [a] ꝺz habere tres comites: veritatē: iustitiam: ⁊ iudiciū. ⁊ si q̄ eoꝝ deficit nō est obseruandum: vt no. gl. in aut. q̄ deis. C. de nup. Quia igitur nō est iustum vt quis possit legē condere a qua nō possit recedere vel testamentū vel etiā pacisci: ita q̄ auferat libera factio testamēti nō seruabitur iuramētū velut temerariū ⁊ nō iustū. Similr vbi caret iudicio. i. discretione nō ligat iurantē: puta eū qui bonis cessit: ⁊ ideo nō ligabit pupillū: quē. l. reputat nō habere stabilē sniam in. l. vlti. C. de test. mili. ⁊ no. in aut. sacramē ta. † Si tū pupillus doli capax iurat ⁊ periurat de iure canonico puniendus est: vt in. c. j. de delic. puero. Idē in prodigo qui si iurando deierat punit: qm̄ obligatur ex delicto licet non obligetur ex contractu: licet glo. que non est alibi dicat oppositum ⁊ male in. l. si quis in tantam.

a ¶ Iuramētū. ad de gl. in. c. aduertēdū. xxij. q. ij. et glo. in. c. si ẋps. de iureiuran.

b ¶ Pupill⁹ doli capax iurat. adō Car. zaba. in. c. ex lris. el. ij. ō spōsā.

c ¶ Dic vt hic per Bart. Adde ad istā. q. de qua hic Fely. in. c. j. in. iiij. col. ver. facit etiā iste tex. de pſum. Et cōis cōclusio ē q̄ debeat puniri in loco in quo cōmissū ē delictū vt attestat Pano. i. c. ſi. col. x. v. itē dubitatur de mandato de foro compe.

Item si filius. Si pater filio aut dñs seruo pmittit: nō pōt intercedere fideiussor: secus econtra. h. d. Et de materia huius. ſ. Bar. hic satis tangit referendo ẜr. ⁊ alios. ⁊ in. l. frater a fratre. referam verbo ⁊ apostillabo gl. ¶ In gl. magna. in pn. abi pater sibīpsi debitor: est factus. decidit hic gl. q̄ obligatio naturalis qua pater astringitur filio promittendo vel dōnō seruo incontinenti facit transitum ad patrem vel dominū: ⁊ ideo lex noluit patrē aut dñm seruo vel filio obligari etiā naturaliter propter dictum trāsitum. Sed istud est falsum: q̄ imo naturaliter obligatur ⁊ incommutabiliter: q̄ō apparet: quia si seruo manumisso dñs soluit per errorem quod in seruitute promisit non repetit vt indebitū impediente naturali obligatione actiua q̄ erat in seruo. casus est in. l. si id quod. ẜ. de condi. indebiti. Preterea peculiū seruiꝰ filij tantum dicitur pingue quantum eisdem debetur per patrem vel dñm naturaliter ⁊ illius obligationis cōsideratio habetur in calculando peculium. ẜ. de pecu. l. nec seruus. et l. ꝑ tuberonis. ẜ. fi. ⁊. l. seruus si damnum. ẜ. fi. Nec aūt consideratio impossibilis esset si a principio nō esset contracta vel translata in dñm. Ipsa aūt obligatio naturalis questa seruo vel filio ab extraneo benefacit in patrē transitū: q̄ſ ſm iuriſgentium statuta tam obligatio naturalis ꝙ etiam ciuilis patri ⁊ dño acquiruntur: cū extra cām peculiarē cō trahunt: ⁊ ita illam acquirunt: vt insti. per quas personas. in pn. ⁊. l. frater a fratre. ẜ. de cōdictione indebiti. Sed ex causa peculiari propter permissum patris ⁊ domini naturalis videtur apud seruum ⁊ filium remanere: cuius exercitium presens est: vt. d. l. nec seruus. vnde ipsa gentium insti tuta hanc inquisitionem ita modificauerunt: ⁊ istis duob⁹ respectibus nec status filij nec serui annihilatus est. Considerando autem iuſgentium ante eorum institutā status seruorum ⁊ filiorum ⁊ oim̄ vniformis erat: ⁊ ideo habito respectu ad illum voluerunt ipsa instituta statum seruorum annihilatum in totum vt patet in dictis casibus. ¶ In ea. ibi. sed hodie videtur, pone exemplā: vt hic per Bar. ¶ In ea. ibi. insti, de inutili stip. ẜ, ei. Solue q̄ illa loquitur de iure antiquo. non habes alia.

Si nummos. Mutuum pecunie aliene re concliatur cōsumptiōe. ẜ. d. Ante consumptionem ergo nec̄ naturalis nec̄ ciuilis nascitur obligatio nisi stipulatio interueniat: ⁊ ideo fideiussor non tenetur. vt patet in litera. ¶ In tex. ibi. omnem enim eorum. hoc ideo: q̄ intercesserit simpliciter ⁊ principaliter hoc est. Et iste articulus declaratur in. l. centum capue. ẜ. de eo q̄ certo loco. ⁊. ẜ. loca. l. quero.

Pro furti. Pro actione descendente ex maleficio potest intercedere fideiussor: nō tamen pro populari nisi p̄natum ius paciscentis tueat. ẜ. d. ⁊ cessat omne contrarium.

H Ideiussor. Non summatur lex ista. hoc dicit.

Sja colono. Pluriū pensionū p missio vnico ẜtructu Vbor: facta est vna: ⁊ ió in oēs fideiussor simplr acceptus fideiubendo tenet. h. d. ¶ In tex. ibi. tenetur. ſ. statim: ⁊ ẜ exactio differat in diem. Secus si essent plures: vna pura: ⁊ altera cōditionalis: q̄ tunc demum veniente de cuiuslibet obligationis teneretur. Jac. de are.

Cum facto. Mora rei ppetuat obligationez ẜ fideiussor: sicut ẜ ipsimet. h. d. dic vt vidistis in. l. si seruus fruchū. ẜ. de ver. obli. dic vt ibi. ¶ Fideiussor insolidū conuentus sicut petere pōt vt sibi cedatur actio contra fideiussorem: ita etiam potest petere vt sibi detur pignus datum creditori a fideiussore suo.

Paulus respondet. Si in fideiusſorem pignora obligata p debito transferunt in eū eorū dñiū nō transfert: ⁊ ió reddere nō tenet habita rone fructuū. h. d. ¶ In tex. ibi. cōfideiussorib⁹ data hic est casus q̄ fideiussor. p sua obligatione dat pignus: ⁊ ẜ principalis reus nō dederit. vnde ob. hoc non ꝺz obligatus in cām duriorē. casus est hic: quē tene menti. Eodē modo pōt. pmittere penā. ⁊ istud est clarū in obligationibus faciendi: vt. l. si quis pro eo. in pn. in gl. magna. ẜ. e. ⁊ etiā in obligationibus dandi. gl. tenet. j. e. l. sicut. ¶ † Item hic est tex. q̄ fideiussor conuentus insolidū: sicut petere pōt vt sibi cedat actio contra fideiussorē: ita etiā petere pōt vt in eū transferat pignus datum creditori a fideiussore suo: q̄ no. De pignore aūt dato a principali nō est dubitatio. casus est in. l. i. C. de dolo. ⁊ ẜ tūc quo iure cōueniet ad aliud pignus receptū p fideiussorē cuius erat pignus. mandati eīm ei non cōpetit cū nullū interceſſerit. dicas hūc cōueniri rei vēdi. vt. C. de pig. si dūium. ⁊ istud est indubitatū: vel forte conueniet actione in factū. Nam creditor tradens vt tacite cōuenire vt ei reddat pignus. cuius est arg. opti. ẜ. de pig. ac. l. si vendiderit. Nec obstat p liberam personam nobis actio non querit. nam creditor intelligitur procu. debitoris ⁊ pcuratorio nole pignus vendere vel tradere: ideo pactū appositum debitori prodest. Casus est q̄ intelligatur pcu. in. l. si pignori. ẜ. fami. her. ⁊ non est alibi.

¶ Delictum debet puniri in loco vbi consummatū est: licet alibi fuerit machinatum ⁊ fieri mandatum.

Sz vt proponitur. Locus ad iectus ſolutioni in obligatione principali intelligit repetitus in fideiussoria. h. d. ¶ † Et hic pomit Jacobus de are. si mandatū fit in vno loco ⁊ mandatarius in alio explicat maleficiū vel contractum an obligetur in loco delicti vel in loco mādati. Est enim hec q̄ magni effectus. dic vt hic per Bar. ‘ referentem eum.

¶ Fideiussor an ⁊ q̄ſ possit prius cōueniri q̄ principalis.

Fideiussor. Nō liberatur fideiussor creditor nō exegerit principalē: ⁊ principalis effectus sit nō solnēdo. h. d. ¶ In tex. ibi. fideiussor simpliciter acceptus: ⁊ hoc tollit vnū ẜuū. ¶ In tex. ibi cre ditori denūtiauerit. ſ. cōsummato cōtractu vt sic nō ob. determinatio facta ad. q. sabbatinam. ¶ In gl. ibi. l. si cū yen ditor. Sol. q̄ ibi loquitur in emptore qui hz cām a vendito re: hic i creditore q̄ a debitore cām nō hz. Vel dic q̄ fideiusſor fuit acceptus simplr. Aliter soluit Old. vt Bart. hic refert. aliter Bar. ſ. q̄ vbi ageret ſm volūtatē denūciatis erat cā dande actionis cōtra denūciatē eo modo nō ageret erat tollende: ideo denūciatio est sequenda. † Cū igit hodie fideiusſor nō possit conueniri ⁹ principali existēte soluēdo nisi dicto bñficio sit exclusus aliqua cā: erit hodie hec. l. correcta: q̄ reū esse soluendo est cā dande actionis cōtra fideiusſorem. ⁊ econuerso est cā denegande. ¶ In ea. in fi. ⁊ q̄ licet mādatum ⁊ inssium reuocare. vt. ẜ. q̄ō inssu. i. j. ẜ. si ego. Dy. Et de ista qōne sabbatina. no. ẜ. de pcur. l. tritius. in gl. C. de nō nume. pecu. l. tā mādatori. in gl. p Cy. in. l. paeta nouissima. ⁊ pōt creditor cogi numerare q̄ numerare. pmiſit ⁊ debitor recipere si interest cuilibet: alʒ ille plus aget cuⁱ⁹ interest. vt. ẜ. de verb.

vt. ẜ. de ver obli. l. si pen i. ⁊. l. qui rome. in pn. Et quo iure cogatur debitor numerare. dic vt hic per Bar.

1 ¶ Exceptio personalis reo cōpetens naturali salua manente ad fideiussorem ⁊ non porrigitur.

2 Snia absolutoria iniuste lata tollit ciuilem ⁊ nō fallit vt. j.

3 Pactum tollit naturalem quando est reale.

Vbicūq; Legit duobus modis. Uno qō loquat in fideiussore iā dato: post cuius datiōnē debitor liberatus est a ciuili. ⁊ hec vera. Scdo qō loquat in fideiussore q̄ intercessit debitore iā liberato a ciuili. sed iste intellect⁹ nō

1 applaudit. Itere: ideo tene pnmā. ſm quā breuiter. h. d. † Exceptio personalis reo cōpetens naturali salua manēte ad fideiussorē nō porrigit. ⁊ vbi obligatio primitiua nouatur fideiussor defendit ipso iure aut exceptiōis ope. h. d. ¶ In tex. ibi v bicūq; reus ita liberatur: puta beneficio principali ⁊ psonali cōcesso p Cesarē nō obstāte aliqua lege. ⁊ cessat oē cōtrariū. nā tunc illud beneficiū tz ppter clausulā dero gatoriā: als esset nullū. vt. l. quotiens. ⁊. l. vniuer. C. ſi ꝛtra ius vel vtili. pub. ⁊ est personale ita q̄ nō extēditur ad fideiusſorē. vt. l. heres a debitore. ẜ. q̄ō si stipulator. ẜ. e. ⁊ per ipsuz priuilegiū tollit sola ciuilis ⁊ remanet naturalis. vt. l. j. ⁊. iij. q̄ō quiſq; iur. ¶ Sequit in litera. aut iure. ſ. ipso. ⁊ hoc ꝙtin git in nouatione expressa. ¶ Sequit in litera. aut exceptio ne liberādi. ⁊ hoc cōtingit cū nouatio solū facta est tacite vt. ſ. l. ij. ⁊ sic vtraq; ps alternatiua est vera: ⁊ ẜ. gl. vlt. hic dicat ẜuū ⁊ male. ¶ In gl. j. ibi. vel pscriptione. p pscriptionē tollit ciuilis ⁊ naturalis remanet regulariter. vt. l. obligationū fere. ẜ. placet. ẜ. de act. ⁊ obli. Interdū tū p eā tolli tur effect⁹ naturalis. vt no. gl. in. l. vlt. j. rē ra. ha. ⁊ ibi bar. ⁊

2 ibi dicī. ¶ Sequit in gl. vel snia absolutoria. † per snias absolutorias iniuste latā sola tollit ciuilis ⁊ remanet naturalis. vt. l. iul. in pn. ẜ. de cōdi. inde. ¶ Fallit in duobus casib⁹. Primo si est cōfirmata cōsensu expresso vel tacito: q̄ tunc ille cōsensus tollit naturalem. vt. l. ſtichus. ẜ. naturalis. j. de so. Et an dicatur tacite cōfirmata per non appellare: dicit dixi in rep. mea. l. j. C. de indi. ¶ Secūdo fallit quādo naturalis nō erat vera sed sub intellecta: puta q̄ erat obligatus q̄ soluēre ex snia vel literis. abstergit eīm tūc sententia absolutoria omne vinculū obligationis. ꝺicte: q̄ illa naturalis habet se ad ciuilem per modū cuiusdā appēdicis: ideo sublata ciuili per latam sniaz in consequentiā tollitur naturalis. Ubi vero snia est iusta propter obiectū exceptionis per emptorie: tūc tollit naturalis ⁊ ciuilis: q̄ obiect⁹ exceptionis secuta absolutoria non tendit ad conflictū actionis. ẜ. e. l. si plures. ⁊ facit. l. inter eos. ẜ. cū inter. ⁊. l. amissi. ẜ. j. ẜ. eo. Fallit si iustitia causata est solū ab equitate pretoria cōtra ius scōe. exemplū in minore restituto. nā sublata est per sententiā ciuilis: ⁊ naturalis remāsit. q̄ō apparet: q̄ fideiussor adhuc remanet efficaciter obligatus q̄ est impossibile si vt. q̄ obligatio esset extincta. primū probaī in. l. i. ⁊. ẜ. de fideiuſſ. mino. ⁊. l. in cause. la prima. ẜ. de minoribus. ¶ In

2 ea. gl. ibi. vel iureiu. hoc exēplū est falsum: q̄ iuramentū tol lit naturalē. vt. l. vltima. ẜ. de iureiu. ⁊. d. ẜ. naturalis. Fallit iuramento necessario q̄ō inuito aduersario defertur. vt no. Bul. in. l. ij. ẜ. de iureiurando. ¶ Sequitur in gl. vel pacto. fiſſ. hoc falsum: q̄ pactū nō tollit ciuilem sed ipsam elidit preterq̄ in actionibus que ex cōtumelia descendunt. vt. l. si tibi decē. ẜ. quedā. ẜ. de pac. ⁊ tollit naturalē. vt dicto. ẜ. naturalis. ¶ In ea ibi. erit ergo exemplū in deportato. istud exemplū est falsum: q̄ per deportationē nulla tollitur obligatio: sed in fiscū transfandit. vt. l. si debitori deportato. ẜ. eo. ⁊. ẜ. de duobus reis. l. fi. ¶ Sequitur in glo. vel relegato.

3 ⁊ istud exemplum est falsum: q̄ nulla tollitur obligatio p relegationē: sed apud relegatum manet cum bona eius, nō publicentur de iure. vt. l. relegati. j. de interdictis et rele.

¶ In eadē ibi. in capite, minuto. hoc exēplū tenebat Dy. sed nō est verū: q̄ licet capite diminutus liberetur a ciuili ex dispositione iuris ciuilis tamē de equitate pretoria illa ciuilis restituit in eū. vt. l. ij. ẜ. hi qui. ẜ. de capitis diminutio. ¶ In eadē ibi itē in eo qui cessit bonis. hoc est falsum: q̄ ille nō liberatur a naturali neq; a ciuili ⁊ z eumet austeri tatē verationis per eam. q̄ō apparet: q̄ reductus ad pinguiorē fortunā cōueniri ⁊ exigi pōt. vt. l. is q cessit. ẜ. de cessione bonorū. ⁊ Cy. in. l. j. C. eo. tit. ¶ In eadem ibi. itē in eo debitore. istud exemplū est verū: ⁊ ita posui casum. ¶ In

1 ead. ibi. q̄ tūc naturalis tolleret obligatio. In eo q̄ glo. re

3 prehēdit exēplū dicit bū: ⁊ z in eo q̄ dicit pactū psonale tol lere obligationē naturalē: dicit falsum: † q̄ tūc pactū tollit naturalē q̄ō est reale. ẜ. vbi est impsonā q̄ceptū causat solū quādā exceptionē pacti de nō petēdo ad tps certū vel incertū. vt. d. l. si tibi. ẜ. si pactus. Et no. hoc q̄ limitat oēs leges dicētes pacto tolli naturalē. ¶ In ea. ibi. nisi dicas. p hoc nō declarat intellectus. l. Sue. ⁊ ió sol. vt ibi p Bar. ⁊ retuli tibi hic. ¶ In ea. ibi. nih. posset dici. Iste intellect⁹ est falsus: q̄ hec lra voluit fideiussorē hūc ꝙllo mō posse iuuari ⁊ ſm istū intellectū iuuarē: ⁊ sic nō esset differētia inter hūc casum ⁊ sequentē. q̄ō est falsum. ¶ In ea. ibi prima ps imo vtraq; vt dixi in textu alibus.

Inter creditorem. Inquantū fideiusſor sit astrictus fideiussionis verba declarāt. h. d. Et non habes alia.

H Ideiussor. Post pecuniā depositā ⁊ consummatā per fideiusſorē agi potest contra reum mandati. hoc dicit.

Sicut reus. Etiā fideiubendo non pōt qs factū alienū pro mittere. h. d. Et not. hic intercedendi modos in obligationibus faciēdi vādi. vidistis in. l. si qs pro eo. in princi. ẜ. eo. ⁊ alios vidistis in. l. cū filius. ẜ. i. ẜ. de ver. ob. ¶ In fi. gl. magne intellige q̄ō pena pmissa p fideiusſorē erat minor ⁊ fiebat nouatio: ⁊ sic nō erat in causam duriorē astrict⁹ ⁊ nihil obstat. vel dic q̄ alo donādi ex certa sciētia se obligabat ad penā: merito tenet vt principalis: nō vt fideiussor. als nullo iure posset in dicta pena obligatio sustētari: saluo nisi, ppter morā sui penā promitteret: q̄ sibimet debet esse damnosa. vt. l. mora. de verbo. obli.

Si seruus. Dominus agendo mādati ad pecuniam soluta m p seruum fideiubentem ratam solu. habere videt. hoc dicit. Vel sic. Etiam aliena pecunia p fideiusſorem soluta liberatur reus: si solutionem ratam habet dñs tacite vel expresse. h. d.

1 ¶ Fideiussor si culpa sua condemnatur iniuste: sibi soli nocet.

2 Sententia iniuriosa: an sit vllo modo nociua alteri quā ei q iniuriam passus est.

3 Fideiussor iniuriose condemnatus absq; sui culpa si soluit an ⁊ q̄ſi possit solutum repetere.

4 Expense vecturales equi non repetunt per procuratorem vel ambasiatorem aut fideiusſorem solitum ire pedes.

1 **Exceptione.** † Iniuriosa snia lata contra fideiusſorē sibi soli nocet nō reo si fideiussoris culpa intercessit. h. d. Si aūt in nulla culpa fuit secus est vt dicaz in glo. ¶ Aduerte ad hanc. l. q̄ est pulchra. ¶ In glo. i. ibi maxime idē tenebat Dy. Cōtrariū tz gl. in. l. si per imprudētiā. de euic. ẜ. de publicanis. l. si quis, phiberit. ⁊ illas tz Ja. de are. ⁊ Bar. in fideiusſore iniuriam passo. vt hic. l. si. p curatorē. ẜ. si ignorantes. ẜ. man. In emptore aūt est vera

2 hec gl. ⁊ hic vide per Bar. quē recitaui. † Alīs iniuriosa sententia alteri vllo modo fit nocina quā ei q iniuriā passus est q̄ bro cardū examinat. Cy. in. l. si. eo. C. loca. ¶ In ead. glo. ibi. l. si pro ea. ẜ. fi. Ista exempla sunt falsa vt Bar. hic dicit ⁊ bene. vnde exemplifica in fideiusſore qui dixit secū aduo catū imperitum qui nescinit defendere iura sua: vel etiā minatus fuit iudici ſm Jaco. de are. ¶ In ea. ibi. l. ad eos. sed

a in illis iniuria mihi facta solā exceptionē parabat. vel dic q̄ in eis nulla culpa interuenit. ¶ In eadē ibi. sed puto cō tra. ⁊ bū. Dy. ⁊ Bar. ⁊ non op. l. herennius. ẜ. gaia. q̄ ibi lo qtur in casu dubō. sed hic erat certū q̄ō snia erat iusta. ⁊ Ex

3 predictis conclude q̄ō fideiusſor damnatus absq; sui culpa ex cōtractu vsurario cōtracto cum reo ⁊ soluens repetit ab eodē q̄ iniuriosa sententia reo nocuit ⁊, nō sibi. Idē si quesiusset pecuniam sub vsuris: nam repetit illas vt sic in nullo dāno versetur. vt. ff. manda. lege si mādato. ⁊ neo. ẜ. si fideiusſor. no. gloſſ. C. eod. iege mandati. facit supra mandati. l. inter causas. ẜ. preterea. Et hoc est verū de iure canonico. vt in. c. ẜ. de foro competen. libro. vi. in glo. ⁊. c. ij. de fideiuſ. in antiqua. † non tamen repetat vecturas si rusticus erat ⁊ solitus ire pedes: a vt not. glossa in. l. idem q̄. ẜ. idem

4 labeo. ẜ. mandati.

a ¶ Erat solit⁹ ire pedes. adde bal. in. l. q̄ō liberi. ff. de testi. bal. in. l. ninnis graue. C. de testi. io. an. in addi. spe. in ti. de teste. in. ẜ. ſliter. v. testes aūt ex hibendi.

¶ Fideiubēs pro officiali simpliciter nō tenet in penā.

2 Fideiubens pro accusato de vulnere an teneatur pena homicidii inde poste a secuti.

Fideiussores. † Fideiubēs p officiali simplr nō tenet in penā. hoc dicit istud prin. Ratio est: q̄ ſo lā indēnitatē promittere intelligit sub qua non

Universidad de Deusto
Biblioteca

venit quod nole pene debetur: vt l. liberta. §. si. j. ad muni-
cip. ¶ †Et vide hic examinata. q. de intercedente. p vulne
rante: an teneatur ad penā hoīzicidij post secuti ex vulne
re. Et an ex eodē processu possit sequi cōdemnatio de ho
micidio: vide p Bar. ff. de dam. infec. l. dāni. §. sabini. ¶ Ul
timo adde q: qō dicit de fideiussore an teneatur in vsuris
in penā vel interesse p̄m distinc. positam in l. quero. in prin.
ff. loc. ¶ Illud etiā dicas in pignore obligato simpliciter vel
in certā summā. do tibi glo. no. in. l. eius qui in prouincia. §.
quas vero. in verbo tueri. ff. si cer. pet. a

Pro aurelio. Limitata fideiussio limitatū
ris nō soluētis occupatis p fiscū: nō p̄opterea liberat fide
iussor. h. d. Secus si ea occupasset ex delicto: & sic etiā vni
uersalis successor. ff. eo. l. si debitori. & ff. e. l. heres a debitore.
¶ In tex. ibi. cōducti vectigal. f. publica a fisco. ¶ In tex.
ibi. centum annua ab eodem aurelio debita nomine mer
cedis. & sic in sorte tantū fideiussores se astrinxerunt & ces
sant contraria. ¶ In tex. ibi. exceptio pignorum. expressa
conuentione obligatorum. hic em̄ loquitur de tacita. vnde
hic fit equiparatio de tacito & expresso.

Tutor datus. Si obligatio fideiuſ
soria tollit tpe̅ in
aliā trāſfunditur: principalis salua manet: et si
fideiussor soluit liberat debitorē & repetit solu
tū per actionē mandati. h. d. Una ergo & eadem solutio pa
rit liberationē & repetitionē soluti: nō ab eodē: sed ab alio
quē liberauit. & ita contingit cum fideiussor soluit: nā libe
rat debitorē & repetit ab eodē. ¶ Secundo. no. q̄ adminis
trator factus debitor: dñi sui tenet debitū exigere a seipso
nō tū tenet̄ p̄cipitare bona sua: vt plene no. in. l. diuortio.
de neg. gest. & eo modo tenet̄ soluere sibi p̄p̄ria: si nō facit est
in culpa: & ex tunc desinit debitū esse ysurariū: vt. l. quoties.
§. item si tempora li. cum sequentibus. ff. de administra. tut.
Et hodie ista. l. est correcta: q̄ debitor nō p̄t esse tutor pu
pilli creditoris sui: vt in aut. minoris debitor. C. qui da. tu.
pos. ¶ In tex. ibi. & quāmis tpe liberatus erit. f. ex causa fi
deiussoria: q̄ forsan fideiusserat ad tempus. vt. ff. mādati. l.
si fideiussor. §. fi. ¶ In tex. ibi. efficere nō p̄t. scz als. ¶ In
glo. tutele. ibi. l. iij. §. idē scribit. vbi inspicitur solus titulus
actionis & nō causa primitiua. ex delicto enim pater non
obligatur de peculio. Si tamē id quod ex delicto debetur
deducat̄ in quasi contractū qui innititur in actu sententie
condēnatorie late contra filium vel deducatur in verū con
tractum: q̄ filius promittit obligari incipit tunc pater de
peculio nō inspecta causa primitiua. Sed sol. q̄ ibi supue
nit noua cā eq̄tatis obligationis inductiua. equū ei̅ visus
fuit legislatori patrē semp teneri ex cōtractu filij de pecu
lio. & iō vt teneat inspicit titul̄ & nō eā primitiua. hic autē
nulla noua rō supuenit. ¶ Ultimo cōclude q̄ debitum ex
vna cā̄ nunq̄ trāſfunditur in cām seu actionē ex adminis
tratione descēdentē: nisi cū dñi cuius negotia gerunt̄ in
teresse transfundi. Qualiter autem possit interesse. dic vt di
cta. l. diuortio. que est melior. l. que sit in iure ad hoc.

Sareo. Pro obligato sub cōditione
pōt accipi fideiussor sub dua
bus cōditionibus copulatiue cōceptis: ſz si ac
cipiant disiunctiue inspicit q̄ pcesserit hoc dicit
vsq̄ ad. §. sub diuersis. ¶ In tex. ibi. aut igitur. nūc r̄ndet.
¶ In gl. arg. ff. in fi. Ista solutio euacuat̄ dictatem. Ideo
dic q̄ hic erat disiuncta cōditionū aſi quarū existentia obli
gatio est dicta. vnde interim nō pōt estimari sit conditio
duriozis ne ne: vt. ff. de edil. edic. l. bouē. §. si sub p̄dītione. me
rito dicta obligatio fideiussoria sustētat̄. Et si cōditio cōis
adiecta tā reo q̄ fideiussori: primo existit. vterq̄ pariter in
cipit obligari. Et si prius existat̄ p̄ditio adiecta fideiussori
pinde est ac si fideiussor p̄misisset pure & re̅ sub p̄ditione. Et
iō hoc casu nō obligat fideiussor etiā si postea existat cōdi
tio cōis: q̄ cū in eūdē purificationis p̄me non potuerit
obligari fideiussor nō debemus neq̄ possumus existentiā
fecūde intueri: vt. l. si ita q̄s stipuletur. ff. de verb. oblig.

Sub diuersis. Si inter obligationē prin
cipalis & fideiussoris est di
uersitas cōditionis inspicit q̄ pcedit. h. d. Et verū est: q̄ ex
q̄ cōditiones sunt diuerse: ſz nō possit impugnari fideiussio
ex hoc capite: q̄ duriozis tū impugnari videt: q̄ in alia obli
gationē fideiussor. videt acceptus. Differūt etiā inter se di
cte obligationes specie. p̄pter diuersitatē cē cōditionū: vt p̄z
in hac litera. & ff. de p̄di. & demō. l. sub diuersis. cogita. Pro
ipso potes dicere q̄ nō sit alia in casu huius. §. q̄ semp req
rit existētia & purificatio cōditionis adiecte in fideiussore.
& ideo istud cōtrarij magis ob. versi. §. p̄ri. p̄cedēti. ¶ In
gl. sic. f. ibi. verbis. Sol. qō hic dicit est verū quo ad penitē
tiā dandā ex cōtractu: vt hic. nō quo ad tollendum aliam
causam tendentē ad eūdē effectum petitionis: vt ibi.

Si reo. Si reus promittit totū fideiussori eius ptē
intelligit obligatus. h. d. vidistis. ff. eo. l. hi
q. ¶ In tex. ibi. ius est. scz integrale q̄ appellat̄ pars inte
gralis: vt l. recte dicimus. ff. de verb. signifi. vidistis plene in
l. qui vsumfructū. de verb. obli. ¶ In gl. videt eā ibi. sol. vt
ibi nā aliud est in obligatione: vt hic aliud in acceptilatione:
vt ibi. q em̄ accepto fert: vsumfructū cū sibi debeat fundus
nihil accepto fert: quia in obligatione nō est vsusfructus.

Ideo. Pro seruo naturaliter obligato etiam ipsi
domino potest apud dñm intercedere fide
iussor etiā ad obligationē seruī. h. d.

¶ Fideiussio non potest cadere vbi nō cadit obligatio
principalis.

Si vero †Ubi non est obligatio primitiua: ibi
nec accessoria. h. d. Vel sic. Pro furioso
obligato pōt intercedere fideiussor nō pro nō obligato. h.
d. ¶ In gl. j. ibi. qō nō puto. & bā: saluo nisi fideiussor iurā
set: q̄ tunc intelligitur promittere omnimodo quo potest.
& sic erit principalis reus: vt. l. cum pater. §. filius matrē. de
leg. ij. Nec ob. decisioni. l. in causę. in princi. hic alleg. q̄ ibi
fideiussor intercessit p minore q̄ erat obligat̄ efficaciter.
¶ Fideiussor nō accipitur pro maleficio: sed pro actione
ex eo descendente sic.

2 Pactum de non accusando maleficiū non valet.

3 Princeps si ducit vasallos suos ad bellum iustum & p̄mit
tat indēnitatē equoriū & aliarū rerū tenetur obseruare.

a **Illud quod vulgo.** a Pro †malefi
cio nō accipit fi
deiussor: sed pro actione ex maleficio descendente sic. h. d.
¶ †Et no. hūe tex. & sindicos cōitatis q cōseruant a com
mittētibus maleficia vt eos nō denūtient. Est em̄ cōserua
tio nulla: & etiā ꝫ cōsortes inuicem promittentes de solue
do cōiter penam maleficiorū que per eos cōmuniter com
mitti cōtigerit: de quo per Bar. hic. †Adde q̄ si dūs suos
vasallos ducit ad bellū iustū vel etiā spoliato castro vel ci
uitate sua ducit ad expugnationē castri vel ciuitatis recu
perande congeriem armatorū iuste & p̄mittit eis in dēni
tatē armorum equorum & aliorum spoliorum: si quā incur
rere eos cōtigerit: ꝫ talis p̄missio: q̄ in nullo turpitudo
versatur. Et Specu. ponit hanc questionem ad litera m in
titu. de iudi. quarta parte.

1 ¶ Principali liberato liberantur oēs accessores.
2 Successio vim & potestatem obtinet solutionis.
3 Fideiussor si succedit vni creditor nō extinguit obligatio.
4 Sta. q̄ bannitus non possit accusare. vel denunciare quid
operatur.
7 Fideiussor obligans se p duobus correis insolidum obli
gatis intelligitur se obligasse pro quolibet insolidum.

Manius. Si creditor vni ex duobus
reis succedit soli ipsa de
functi ab obligatione eximit & ex eius persona
fideiussor & mandator liberatur. correus autem
si socius est pro parte remanet obligatus: si nō est socius in
solidū: & ex persona eius fideiussor & mādator pōt insolidū
cōueniri: sed de equitate hz exceptionē p pte. h. d. vsq̄ ad
§. si ponamus. Et istud est principiū satis subtile. Diuidi
tur in. vi. partes. ¶ Prima durat vsq̄ ad ver. & quidā. Secūda
vsq̄ ad ver. sed cū duo. Tertia vsq̄ ad ver. plane. Quarta
vsq̄ ad ver. cū altero. Quinta vsq̄ ad §. q̄s si creditor. Sexta
vsq̄ ad ver. si ponamus. ¶ In tex. ibi. mādator ex titit eis
p̄tibus: vt in glo. vel absentibus mandantibus tū primo
vel saltem ratū habentibus mandatū facti per vnium an
relio. ¶ Sequitur in litera. liberatus esse. ¶ †Nō. liberato
principali liberant̄ oēs accessores quocunq; modo fungan
tur: nō autē sola conuentione iudiciali rei cōuenti. sic. ff. e.
l. si mandato. in fi. & ff. e. l. res. ¶ In litera ibi veluti solutio
nis iure. †Nō. q̄ successio vim & potestatē obtinet solutio
nis q̄n ex vnus creditor qui debitori succedit & subaudias
insolidū. nec mirum q̄ ex successione vim solutionis tenet
re nullū succedēdi affert lucrū neq; dānū: ergo &c. vt hic. l.
stichū. §. additio. j. de soln. C. de pact. l. debitori. vbi habes
glo. magistrā. quid operet successio: siue vnus correus reo
vel vnus creditor creditori succedat: vel fideiussor debito
ri vel stipulatori aut econuerso succedat. Non tū credas q̄
si reus debē di

t reus debē di fideiussori succedit: qō ſz tollat obligatio fi
deiussoria: tollit etiā obligatio hypothecarū fideiussoris.
tex. est sing. in. l. cū qs. §. q. p te. ff. de sol. Ubi vero succedēti
afferretur damnū si vim solutionis obtineret nō habet so
lutionis loco. vt hic in. ver. sed cū duo. not. in. l. si ei. §. j. ff. de
cui. Silr nec vt succedens lucret vim solutionis obtinet. vt
lheres. a debitore. §. fi. ff. e. Ideo aūt dixi insolidū: q̄ si cre
ditor debitori succedit p̄o pte: fideiussores eius liberātur
ex toto ab ipso succedente: sed solutionis iure nō cōfundit
obligatio primitiua nisi p̄o illa pte p̄o qua creditor succe
3 dit: p̄o reliqua vero tenet̄ coheres. sic intelligitur. l. si debi
tori creditor. ff. eo. ¶ †Quid aūt si fideiussor succedit vni
creditorū: dic qō nō extinguit obligatio: imo ipse fideiuſ
sor. an heres illius creditoris eadē potestate fungat qua
defunct̄. vt. d. l. heres a debitore. §. fi. vt no. in. l. frater a. fra
tre. ¶ In lra ibi. eximi p̄sonā. No. exp̄to reo ab obligatio
ne ſz ipsa obligatio funditus extincta nō sit: q̄ resideat for
sitā in p̄sonā alterius: puta correi: tū fideiussor liberat ex to
to. Si aūt dicta obligatio nō resideret in correo: sed transi
tū fecisset in aliū: veluti successorē ipsius rei: tūc fideiussor
remanet obligat̄ & cū effectu. vt. l. si debitori deportato. ff.
e. no. i. l. vbicūq; ff. e. & est casus in. l. i. C. e. ¶ In lra ibi. ita nec
remaneāt. No. qō sicut a prin. qs nō pōt p eodē apud eun
dem obligari: ita nec ex post facto obligatus remanere. Et
hoc allegat̄ ad plura. Primo qō obligatio iā cōtracta vi
tiat̄ si deueniat ad casum a quo nō pōt incipere. hic exami
na vt vidistis in. l. pluribus. §. & si placeat. ff. de verb. oblig.
Secōo q̄ superueniente accusatore. f. ingrito: sicuti si fuisset
in accusatione p̄uentū. & ista q̄stio est vulgaris. de q̄ vide p
Bar. in. l. ij. §. si publico. de adul. Tertio qō si statutū dispo
nit qō querele bannitorū nō debeant audiri: & pendēte ac
cusatione inchoata & producta ante bannū accusator ban
nit̄: qō nō d. sup ea ad vlteriora p̄cedi. cui concor. ff. de lib.
agno. l. iij. & ff. e. de susp. tu. l. post finitā. Contrariū decisit
bar. p. l. is q reus. de pub. iudi. vbi dicit esse casum. & etiā in
4 l. negāda. †Tu dicas qō si statutū disponit qō bānitus nō
a possit accusare a vel denūciare vel inquisitionē p̄mouere. q̄
5 Bar. dicit: verū: q̄ censura iuris municipalis soli: resistit ini
tio: nec cōcernit progressum: singula momēta tēporū. ita
loquūtur. l. is qui reus. & l. negāda. Sed si statutū disponit
in forma de qua Bar. dixit eius opi. non est vera. nā etiam
quolibet momēto bānitus q̄relat cū aliquid petit: sicut vi
demus in excōicato q nō ɔz audiri agēdo. nā si pendēte in
dicio excōicatur nō audit̄ p̄cedendo: q̄ incipit esse inhabi
lis. Sic videmus in. p̄curatore q renocat̄ pendēte iudicio:
q̄ nō audit̄ post renocationē ſz agitata ante teneāt. vt. l. ni
hil arbitramur. C. de. p̄cu. & l. p̄pō. §. rati. ff. de p̄cu. & C. de
satisd. l. vna. Nō tū nego qō ligdato crimine an bannū in
dex possit condēnatoriā p̄ferre. vt. l. quāuis indubitati. C.
de adul. Idē si nō sit facta ligdatio: & iudex ex officio velit
accusationē terminare. pōt̄ſenī q̄nq; p̄m doctrinā quā da
do in. l. libellor. j. de accu. vbi etiā Bart. tāgit. ¶ In lra ibi
exceptione doli mali si cepit cōueniri. f. ipse vtanius q con
uentus a fisco opponit exceptionē doli fundatā in illa eq
tate dolo facis qō. petis id qō restituturus es. ¶ Sequit
in litera. cū altero vero. No. si creditor vni reorū debēdi suc
cedit ɔ correū viuctē ad solidū agere pōt: si illi correi non
erāt socij alias solū ad ptē. Et hoc intellige verū in casu hu
ius. l. qui ad superuenientē correū pueneret tota pecunia:
ita qō hic superueniens non gaudebat beneficio diuisio
nis: neq; cedēdarū actionū: neq; soluēdo totū a correo vel
eius hērede q̄q; recuperare poterat. Et idē si nō pueniſſet
tota: q: inter eos specialiter erat actū vt solues totū nihil
recuperare posset. Itē pōt habere locū qō hic ɔ extra ca
sum istius. l. & tā olim quā hodie. f. si erant correi ex cā lucra
tiua. nā vnus soluēs nihil recuperat: & anteq̄ solnat nō hz
bñficiū cedendarū nec etiam diuisionis. vt. l. in lege fal. hoc
esse seruandū. ff. ad. l. fal. ¶ In glo. in verbo vel ppue. in fi. sed
cū pactū gratuitū & liberatio gratuita extinēs vnū reoꝝ
debēdi ab obligatione p̄it correo socio in totū: ex eo q: nō
est possibile reū cōueniri ad vnū denariū q̄n vexetur libera
tus pacto gratuito. & l. si vnus. in p̄in. ff. de pac. & ff. de duo
bus reis. l. fi. cur si vnus reorū debēdi eximit ab obligatione
p mortē eo qō ei succedit creditor nō liberat correus socij:
mirabile reputat gl. j. e. in verbo vel in ptē. ſz hāc mirabi
litatē defende: q: hic correus eximit ab obligatione societa
te dissoluta p mortē. vñ cessat obiectio de qua ſdixi. sic. f. si a
principio duo rei essent socij: & societate duraret inter se.
si vni fieret pactū gratuitū: aut liberatio relinqueret in vl
tima volūtate nō potrigek ad correū q̄ posset molestari: et
illa molestia nō redūdabit ad p̄indiciū liberati. ¶ In glo.
ipo iure. decidit qō fideiussor duorū reorū vno mortuo cui
creditor heres extitit: ſz p alio remaneat obligatus: tū cuz
cōueniē ex p̄sona viuctis pōt se tueri ɔ agentē exceptione
cēdārū. in ver. plane. j. eo. dicit q̄ se tueri pōt ex cep. doli.
nec hic inter se ɔtia sunt. ¶ In gl. in verbo vel creditorem
in fi. decidit fideiussorē nō esse liberatū ex p̄sona rei defun
cti ipso iure: sed tm̄modo per exceptionē: merito soluēdo
pōt a fisco repetere vt ab hērede defuncti actione māda
ti. Sz istud est falsum: q̄ imo ipse iure liberatus est. Nā vbi
cunq; per successionē q̄s liberat̄ semp liberat ipo iure. vt. l.
in oibus. j. de so. Ad cōtrarū gl. rū. qō hic fideiussor ſz sol
uāt p reo viuēte nō p defuncto ex cuius p̄sona liberat̄ est:
tū q: ipsum defunctū viuentē habuit obligatū successio cre
ditoris fideiussori nō tollit actionē sibi semel q̄sitā. vt. f. in
§. si ponamus. vbi est casus. ¶ In glo. in verbo exceptionē
inisi. Tu dic nō cōsiderari in hoc ius nouū vel vetus: ſz hoc
solū quantū posset vranius si fisco solueret ab eodē fisco re
petere actionē mādati. Nā eatenus se tueri pōt ɔ fiscū ea
exceptione dolo facit qō restituturus es & nō vltra. ¶ In
gl. in verbo insolidū. ibi. ex hoc no. istū articulū: an duo rei
videant fideiubere inuicē: examina vt vidistis in. l. reos. in
prin. ff. de duob̄ reis. dic vt ibi. ¶ In eadē. ibi q̄ bonafi
des nō patit. hec rō est falsa: q̄: successio nō hz vim solutio
nis vt dixi cū sint duo rei. ¶ Sequit in gl. & q: non pōt ce
dere. Est. & alia rō q: solutum repetere posset saltē actione
negotiorū gestorū p̄o parte tangēte correum defunctum.
Sed oēs iste obiectiones tollūtur: q: debes intelligere qō
correus defunctus non gaudebat aliquo ex dictis benefi
cijs vt dixi. ff. in textualibus in verbo cū altero. ¶ Sequit
in gl. sed Rog. dixit & male: q: ſm hoc nō esset differentia
inter reos nō socios vel socios ex q̄ de eqtate cuilibet com
petit exceptio p̄ parte qō est directe ɔ mentē pauli. vñ dic
q̄ iste tex. ɔz intelligi vt prędixi q̄ reus defunctus nō gau
debat aliquo ex dictis benefic̄ſ. & oia p̄cedūt clare. ¶ In
glo. vel partē. ibi. mirabilem &c. hāc mirabilitatē solu. ff. in
glo. in verbo vel ppue. dic vt ibi. ¶ †Ultimo habes hic ca
sum rotundū: qō q̄n fideiussor vel mandator obligat se p̄o
duobus correis insolidū obligatis nō intelligit p̄mittere
p̄o quolibet virilē: imo p̄o quolibet intelligit se insolidū
obligasse: vt hic erat obligatus vranius.
¶ Fideiussor ad hoc vt repetat regrit qō vere soluerit.

Si ponamus. Fideiussor solus agere pōt
mandati ɔtra correū ex rem
ptum ab obligatione per pactum. hoc dicit. Et. no. diligē
ter hunc casum p̄o euadendo contrarium. de quo gl. facit
1 mentionē. ff. p̄oxi. in verbo vel creditorem. dic vt ibi. †Et
b attende quia vt fideiussor repetat requiritur qō vere ſ soluerit. Non autem sufficit qō fuerit liberatus acceptilatio
ne vel pacto gratuito nisi remunerationis gratia liberat̄
ex titit. vidistis in. l. reos. ff. de duobus reis. & ibi Bart. hac
de cā repetit si iuranit. vt. l. duobus. §. in fideiussore. ff. de in
reiuran. ibi casus. Silr si creditor fuit confessus se habuisse
& recepisse: si tamen de reali receptione nō constat nō pote
rit agere actione mandati & illud repetere scōm Bar. in di
cto. C. a fideiussore. tene menti. Sis ergo cautus tu fideiuſ
sor: vt sp adiici facias in instrumēto illa verba qō creditor
habuit & recepit in p̄sentia notarij & testiū. hinc nāscit qō
fideiussor succedēs creditori nōvī ei soluisse & iō nō repetit
a reo actione mādati: sed bene agit tāq̄ hērs illa actione
q̄ agere poterit defunctus. vt. l. heres a debitore. §. fi. ff. eo.
q̄ agere poterit defunctus. vt. l. heres a debitore. §. fi. ff. eo.

Si fideiussori. Si tempore existē
tis cōditionis nō
inuenitur persona que valeat obligari impossi
bile est obligationem cōtrahi & eiusdē accepti
lationem nullatenus confirmari. hoc dicit. facit quod vi
debis. j. de nouatio. l. quoties.
¶ Clausula. p̄mittēs eūdē ɔseruare indemnē qd operat.

Cum p̄curator. Fideiussor non
tenet̄ in penam
quā reus p̄opter cōtumaciam suā incurrit. hoc
dicit. Vidistis in. l. fuleiussores magistratū. ff. e.
Et iste articulus declaratur in. l. quero. ff. loc. Vel sic & me
lius. Fideiussor stipulationis rem ratam haberi non tene
tur ad penam quam ipse stipulator incurrit ob suam cōtu
maciam. Et alleg. hanc. l. Nax. cum legebat hanc. l. ad. q. si
1 bi de facto occurrētē q̄ſi aliqs p̄misit aliquē ɔseruare in
dēnē ab aliq̄ obligatione: & ipse cōseruatus p contumaciā
patiatur missionē & venditionē vltra verū debitū: qō ad il
lud vltra nō tenet̄: qui indemnē cōseruare p̄misit: facit. ff.

a ¶ Bānitus non
possit accusare.
Adde Bellū i tra
ctatu. de bānitis.

b ¶ Qō vere solue
rit. adde q̄ istud
pbat tex. cū gl. i
l. inter causas. §.
j. ff. man. et post
xxx. dies nō pōt
oppōi exceptio
nō numerate pe
cunie. ɔz bart. &
ang. h tenet Lu
ro. i. d. §. i fideiuſ
sore. facit qō di
cit bart. in. l. assi
duus q̄ po. i pig.
ha. dū dicit cōse
sionē mariti p̄o
bare nedū ɔ ma
ritū ſz ɔ tertios
creditores. sed ɔ
bar. in. d. §. a fide
iussore. tenēt an.
& pau. de cast. ibi
idē pau. i. l. si ho
mines. ff. de solu.
imo. hic Albe. in
d. l. inter causas
§. j. bar. i cōsi. ici.
titius mutuauit
sep̄ronio. & pau.
de ca. in ꝑilijs vt
refert ale. x. i. d. §.
a fideiussore. sed
Jul. dicit cōiter
docto. tenere qō
dicit Bar.

Universidad de Deusto
Biblioteca

de euictionibus.l.si ideo.qō no.vt huius ꝓmissorum luceant que forte tibi corde fozent aliter tenebrosa.

¶De nouationibus, Rubrica,

1 ¶ Obligatio potest nouari per aliam obligationem ciuilem vel naturalem.
2 Nouatio quid sit ⁊ vnde dicatur.⁊ que obligatio nouetur ⁊ qualis debet esse obligatio nouans.
3 Pupillus non tenetur ex delicto:nisi sit pubertati proximus:⁊ doli capax.
4 Dino:habens curatorem an possit obligari ex contractu sine curatore.

1 **Nouatio.** †Obligatio pōt noua ri p aliā obligationē ciuilē vel naturalē.h.d.l.tota.Nouari etiam pōt rei vēdicatio ⁊ officiū iudicis:vt Bar. hic dicit ⁊ bñ. ¶ †Primo ponit qd sit nouatio. ¶Scōo vñ dicaᵗ:⁊ sic alludit vocabulo. ¶Tertio q̄ obligatio nouetur. ¶Quarto q̄lis oz esse obligatio nouās.Partes:patēt in litera. ¶In tex.ibi nouatio.scz volātaria.hic eī nō ponit diffinitio necessarie. ¶In tex.ibi.priozis debiti.Si eī nō esset debitū impossibile esset nouatio:vt.j.eo.l.si stichū.§.legata.⁊.l. quoties. ¶In gl.ꝯ.ibi supple ⁊ naturalē.imo nihil suppleas si fingim⁹ p̄cessisse obligationē literarū spe future numerationis q̄sola ciuilis est.⁊ sequtā stipulationē animo nouandi:simpliciter sub spe future numerationis.nā ex ea nō oritur nisi ciuile vinculū:vt insti.de lit.ob.in prin.⁊ no.gl.j.e.in verbo ⁊ vt ciuilis. ¶In ea.ibi ꝓ contest.lit.Sed illa est nouatio necessaria de q̄ nō loquit hec lex. ¶Zn gl.fi.ibi etiā si est locupletior:hoc est falsum:q̄ imo obligatur tūc naturaliter ex quo locupletior factus est ⁊ erat ꝓximus pubertati.vt l.iñ.§.cōmo.⁊ etiā in gl.posita in fi.⁊ hoc intellige vt.j.dicā in fi.seq.apostille.In ea.ibi.⁊ ita:intelligunt cotraria. Et idē intelligas in proximo infantie:vt instit.de inuti.stipu. §.sed q̄ dicimus. † Ex delicto aūt nō tenet pupillus nisi pubertati ꝓximus ᵇ⁊ doli capax:vt no.gl.in.l. puberē.j. de furtis.⁊ ibi dixi.Et probat insti.de obl.q̄ ex deli. nas §. pe.Iz aūt infans nō obligeᵗ naturaliᵗ cū factus est locupletior ꝓpter defectū cōsensus a quo causaᵗ obligatio naturalis:tū tenet ex eg̃tate.l.si me ⁊ titiū.§.si cer.peta. ¶ †In eadē ibi.l.si curatorē habēs.quidā aūt dicunt ⁊ male q̄ minor habēs curatorem:q̄ similis est pdigo:vt ibidē Zhēdo sine eo nō obligaᵗ naturaliᵗ.Sz illa opi.est falsa: q̄ ſm hec fortius ⁊ efficacius obligaret pupillus q̄ adultus,vñ tenet opi.gl.Nō ob.l.si curatorē.q̄ ꝓcedo q̄ eg̃paraᵗ.pdigo quo ad obligationē ciuilē:q̄ neuter ciuiliter obligaᵗ:nō quoad naturalem:saluo nisi minor esset interdicta administratio forsan ex statuto dicente, q̄ nemo cōtrahat cū minore: vel q̄ in illo nō possit Zhere.nā tunc per ꝓhibitionē legis etiā naturaliter nō obligatur:vt.§.titu.j.l.cum lex.

1 ¶ Nouari pōt oīs obligatio exceptio ⁊ officiū iudicis.
2 Clausula computato omni ⁊ toto eo q̄ in prima ratione recepisti:quid operatur.
3 Nouatio in quibus casibus inducaᵗ:⁊ cuius sit effectus.

Omnes. †Omnis obligatio pōt nouari.h.d.Nouat etiā exceptio.vt l.rescriptū.§.si pacto.§.de pactis.⁊ ibi p Cyn.et Bar.dixi succincte i.l.si insulā.§.de verb.oblig. Similiter nouari pōt officium iudicis:Iz nō presupponat obligationē.de annuis leg.l.quintus.⁊ de acti.emp.l.q̄ per collusionē.sicut nouaᵗ actio in rem:vt.§.l.pxi.dixi. ¶In tex.ibi.omnes res.id est oēs obligationes. ¶In tex.ibi si hoc agatur.scilicet expresse. † Et intelligitur agi etiā omni iure si in secunda ꝓmissione deducitur idē q̄ in prima: adiectis illis verbis que in instrumētis quotidie apponūtur computato ᶜ in hac ꝓmissione scōa oē id q̄ deductū fuit in prima:vt.l.paulo calimacho.§.pomp.crispus.§.de leg.iij.q̄ etiā tenuit Bar.hic ⁊ bene.Et quando dicaᵗ agi tacite.vidistis in.l.qui vsufru.§.de verb.obl.⁊ Bar.in.l.pe. j.eo. ¶In glo.expresse.ibi.l.pe.Idem tenet gl.C.eo.l.fin.⁊ ibi per Cy. † Unde cōclude ꝓ in oībus casibus in quibus ⁊ olim inducebatur nouatio tacite:hodie etiā fit nouatio. Sed in hoc solo differunt:quia etiam nouatio tacita olim pertinebat ꝓmitiuam ipso iure:vt.§.l.proxi.Iz hodie non perimit nisi exceptionis ope.At vbi nouatio fit expresse: ⁊ olim hodie semper perimebat.⁊ perimit ipso iure:vt in §.preterea insti.eodem.

1 ¶ Prodigus nō potest obligationem suam nouare,

Qui bonis. †Prodigus nō pōt obligationē suā nouare:nisi suā conditionem faciat meliorem.h.d. Facit autem meliorem:si deteriorem non facit ad agēdū sic intellige gl.huius.l. Sed ad hoc vt conueniatur opz q̄ vere melior facta sit.sic intellige glo.l.nouare.j.eo.

Si vsufructus. Zn rebus inseparabilibus a ꝑsona nō cadit delegatio.h.d. ¶Zn gl.ꝯ.ibi.§.ex asse. Zlle.§.nō est alibi:⁊ videt cōtra dicere huic q̄ ibi dicit delegationē nō tenere:hic videt valida si dicimus verbū delegauero q̄ est in litera stare proprie.in hoc aūt cōcordat dū dicit gl.s.meam obligationē non mouendo:nec ibi mouet cū delegatio nō tenuerit. Sdicit etiā: q̄ ibi nō cōpetit exceptio delegato ℑ delegantē :hic sic.Iz sol.q̄ ibi nihil abest debitori delegato ex eo q̄ ille debitor delegatus nō restitueret hereditatē marito:hic aūt debitor vsufructus delegat⁹ cōstituit vsumfructū creditori nō delegatus fuit:vñ abest vsufructus:merito sibi cōpetit ex ceptio ℑ delegantē. Attende aūt:q̄ q̄ dicit ille.§.pcurator in rē suā nō posse restitui hereditatē ex trebelliano intelligere virtute vtilitū ei soli inherentiū:q̄ ius fideicōmissi nō pot habere ortū nisi solū in ꝑsona fideicōmissarij cui testator voluit hereditatē restitui.vñ si fieret alteri:ille alter cōmissarius esset ⁊ nō cedēs.hoc aūt est impossibile cum desiciāt verba senatusconsulti ⁊ testatoris intētio:vt.l.j. ad trebel. Sed si cessionarius haberet exercitiū directarū:virtute earū posset sibi fieri restitutio:q̄ tūc recipit noīe dñi ⁊ nō suo:ſm q̄ dicimus in procuratore simplici:vt.l.q̄ ita.§.j.ff. ad trebel. Et post hāc restitutionē ⁊ ius fideicommissi datū in fideicommissario:ipse cessionarius ad vtilitatem sui hereditatē restitutā retinere pōt vigore vtilū q̄ cōfirmant ex postfacto p ipsam restitutionē. Et ita fuit paidie de facto q̄sulū ⁊ bñ. ¶Zn gl.manet.ibi.§ actiō ꝓ vsufruc. imo dic ꝓ sicut vsufructᵉ nō cedit:ita nec actio cōpetēs ꝓ eo: vt.l.iñ.§.desinere.ff.vsufr.quēadmodū ca.nō ergo tenuit hēssio vsufructᵉ.vt.§.dictū est.q̄tū ad hoc vt obligatio q̄ erat in cedēte trāseat in cessionariū:§ bū tz vt cōstituat obligatio nouaꝛ ⁊ vsufru. cōstituto cessionario suus erit vsufructus:licet non sit idem cū illo qui debebatur cedenti.

Hodiem. Obligatio in die pōt nouari p purā:Iz nō agēt aī die.h.d. ¶Zn gl.j.ibi.hic est amphybologia. cōtige.l. quā allegat de cōsti.pec.l.iij.§.fi.⁊ dic q̄ contrariū no.j.eo.l.si stich⁹.⁊ ibi videbitis:⁊ hoc expone vt.§.de verbo.oblig.l.quoties.in stipu. ¶Zn ea.ibi.nouetur quo quō.hāc cōp:obat Odofre.p.l.si stichus.§.j.j.eodem.

Si ita fuero. Obligatio fideiussoria accedit prime:non autem nouat illam.hoc dicit.concoꝛ.j.eo.l.si stichus.§.idem celsus.

Cum pecu. Quādo vna cā venit ad implemētū Iz ex ea q̄ implet.hoc dicit cū.seq. ¶Zn tex.ibi.dederis gs. scz.primo loco. ¶Sequitur in litera.⁊ incontinenti antēq̄ cōtrahentes habuerint cōtractū p absoluto ſm Jaco.de ra.Iz gl.aliter hic sentiat ⁊ nō bene.facit.§.si cer.pet.l.lecta. §.dicebā.⁊.C.de fi.instru.l.contractus. Jtē ideo dicit in cōtinenti q̄ si ex interuallo duo essent cotractus: vn⁹ q̄ fuit re contractus:alter verbis ⁊ per consequēs p fecūdū esset nouatus primus si hoc fuisset actū tacite vel expresse.

Cum enim. Zn tex.ibi.⁊ magis si implēde pot⁹ q̄ obligatio ℑhēde.⁊ facit.§.de acti.⁊ obl.l. obligamur. ver.re ⁊ vbis ⁊.C.de rerū pmu.ex placito. ¶Zn gl.s.verborū.in fi.imo ibi nō q̄rit aliud:nisi cui actio q̄rat an pri vel filio:nō aūt an nascat ex stipulatione an ex numeratione. ¶Zn gl.id agat q̄ nascat.hoc falsum est.q̄ imo nulla nascit actio ex numeratione:vt pt̄z ex litera pcedentis.§.q̄ dicit vnū esse cōtractū q̄ dicit esse ꝓfectᵉ:vt sic actio nascat antēq̄ sit aptibus absolutis:vt dixi.⁊ est multū ciuile:de quo loquit hec.l.cui cooperat natura. Et aliud mere ciuile q̄ recōciliat per lapsum tpis.exemplū in eo q̄ cōfitetur sub spe future numerationis ⁊ labitur tps biennij. Est ⁊ aliud mere naturale cū pecunia numeratur ⁊ stipulatio nulla interponitur:vt no.in.l.ij.in fi.§.si cer.pe.

Stichum. Stipulatio nouāspurgat moram precedētis stipulationis.h.d. Patet ergo q̄ secūda stipulatio cōtinens directe idem quod prima est vtilis quando

lis q̄s interponit aīo nouādi prima:als est inutilis.⁊ agit solū ex prima cū scōa cōmodū nullū cōtineat.vt vidistis ꝓne i.l.qui bis idē.§.de ver.ob.dic vt ibi. ¶Zn gl.j.ibi.hodie secus.f.vt non ꝓsumatur nouatio.⁊ maxime cū minus veniat in scōa quā in prima.⁊ in hoc gl.dicit bene.Sed inquā tz agatur vt fiat nouatio mora purgatur etiā si nō fit actū vt purgetur.vt.j.e.l.nouatione.⁊.l.si creditor. Et ideo si gl. intellexit q̄ hodie ꝓsumit mora non purgata quasi olim esset opposītum,male diceret:q̄ ⁊ olim ⁊ hodie ꝓsumitur purgatio more eo ipso q̄ est facta nouatio.

Legata. Obligatio ex vltima volūtate descēdens pōt p stipulationē nouari:⁊ statim si obligatio est pura vel in diē:sed si est cōditionalis aī dies ꝓxstentiā nō nouaᵗ.h.d. ¶Zn gl.si fuet.ibi.§.nō petit ℑ. tenet gl.l.l.in diē.§.e.f. q̄ pōt agi statim. Vitas est q̄ si obligatus in diē ꝓmittit illud q̄ oz tunc nō petiī nisi aduenīte die. ⁊ verū dicit gl.sed si ꝓmisit quantitatē determinatā ⁊ certā tunc cōueniri pōt statim.vt in gl.cōtraria. Pro hoc.§.sol. m⁊.l.si ꝓpo.⁊ de re,iu.l.nemsentius.in gl.magna.

Si quis ita. Conceptio stipulationis nouātis pōt pcedere obligationē nouatā h.d.⁊ cessat omne contrariū. ¶Zn glo.non tñ.ibi.sed hoc spāle.imo nullū,spāle est:q̄ ⁊ hec obligatio nouans habendo respectuz ad,natinitatem ipsius sequitur ipsam nouatā ⁊ est ea posterior.sola autem conceptio verborum stipulationis nouantis precedit ⁊ sic nihil obstat.

Idem celsus. Actio indicati nō nouaᵗ per missionē stipulatiōis indicatū solui q̄ precesserat.h.d. Et nihil ob.est esi hec stipulatio accessoꝛia:vñ nō mirū si nō nouat.vt.§.e.l.si ita.in pñ. ¶Zn tex.ibi.nō nouari sed si ꝓcessit stipulatio indicatū solui vt dictū est.⁊ ferē sniа vñ hec sniа secuta cā stipulatiōis implēde:vñ ex sniа nō vr oriri actio sed ex stipulatiōe tñ. arg.§. e.l.si ita.§.j.cū.l.seq.vbi enumeratio sequēs implet stipulationē precedentē:⁊ ex sola stipulatiōe agit nō ex numeratione.Sol.q̄ ibi actᵒ numeratiōis erat volūtarius ⁊ fiebat per partē:hic erat necessarius ⁊ fiebat p iudicē. Et Iz factū iudicis repꝛesentet factū partis:nō tñ repꝛesentat p olaꝛ C.de euic.si ob cām. Vel dic q̄ hic nō ordinatur sniа ad implendam stipulationem iudicatum solui:sed ad implendū desiderium agentis qui petebat reum condemnari.

Si decem. Si debita duobus alternatiue ꝓmittunt nō ꝓsumit facta nouatio: imo ꝓmissor soluere pōt cuius noīe vult. h.d. Et intellige q̄ nō ꝓsumit facta nouatio:si,ille idē q̄ erat debitor ꝓmiserit siue tertius vt dicā in gl. ¶Zn gl.in dubio.ibi.in dubio ꝓsumo.f.q̄ titius idē q̄ debitor primus qui se postea fecit loco alternatiue obligauit.si simp̄r solut decē ꝓsumit solutū se noīe suo.Et hoc volut pncipū huius gl.dum allegat.l. ⁊ magis. ¶Zn ea.ibi.vt innuitur.hanc particulam intelligē nō referēdo te ad casum pcedentē:sed ad casū huius.§. scz vtrum in dubio ꝓsumatur facta nouatio per dictā pro missionem alternatiuam.⁊ determinat q̄ non ⁊ bene:quia casus est in lege a te.⁊ in.l.si is.j.eo.

1 ¶ Soluere potest alius pro alio inuito ⁊ eum liberare.
2 Promittens mihi dare.c.q̄ extraneus promisit mihi: an teneatur ad duo centum.
3 Soluens pro inuito,an agat contra eum actione negociorum gestorum.

Si ab alio. †Alius pōt me inuitum ⁊ nolentē liberare soluēdo:Iz mihi inuito actionem tollere nō pōt.h.d.vsq̄ ad legē si pupillus. ¶†Zn tex.ibi.stipulatus sit id q̄ dotis noīe promiserat tertius marito:puta in dotis noīe tibi dare promitto:q̄ extraneus tibi ꝓmisit:si eī extraneus ꝓmisit.c.pro dote:⁊ hic mulier non facta commemoratiōe illoꝛ centū ꝓmittit centum pro dote exiget maritus tunc ducenta.f.centum ab vꝛoze:⁊ centū ab extraneo.arg.optimum in.l.lucio.§.de ac.⁊ obli.⁊.§.de probat.l.quinquaginta. Et pro hoc vide oīno an intelligat alia quantitas vel eadem vt sic debeatur semel vel pluries. qō no,Bar.in.l.triticū.§.de verb.obli.⁊ ibi dixi. ¶Secūdo potes hic notare qō etiam iure.ffoꝛum.poterant pro dote danda marito cōstitui duo rei.Nam hic erat extraneus obligatus:⁊ successiue se obligauit mulier. ¶† Zn glos.fi.ibi. dummodo.decidit aperte qō soluens pro inuito non agit nego.gest.Contrariū determinat in.l.solutionem.j. de sol. Et illud tenuit Dy.disputando.⁊ fuit.q.sabbatina de qua per Cy.in.l.vlt.C.de neg.gest. ª Tu tene hanc pro qua est casus,§.man.l.pro te.tamen gl.contrarium tenet Hū.in.l.solvendo.§.de neg.gestis.

1 ¶ Nouare non potest pupillus sine tutoris authoritate.
2 Debitor tenetur facere creditori instrumentum debiti:et econtra creditor instrumentum quietationis.

Si pupillus. Actio tutele nō tollit per stipulationē rē pupilli saluam fore:sed si agat ex vna nō fit eōdem natio nisi ex altera debitor liberet.h.p. Nisi no-
1 nandi aīo interposita sit solenniter.vel sic. † Pupillus sine tutoris authoritate nō nouat:sed si pubes factus ratificat actio prima tollit.⁊ cū agit vna ex altera liberatio oz fieri vt cōdēnatio subsequat.h.d. ¶Zn gl.tutele.ibi.l.aliā. hoc nō est verū simplr.⁊ ideo dic vt ibi dicā. ¶Zn gl.vt̄ superflua. † Nō.magnū est interesse posse statim ostēdere ius suū
2 ⁊ ideo debitor tenet facere creditori instrumētū debiti si nō hz:nō tñ tenebit facere,instrumentū habens preceptū guarentigie cuius vigore pōt incipi ad executionē in tuscia:q̄ iam granaᵗ debitor in eo ad qō iam obligatus nō est:sic et ecōuerso si debitor solui creditor oz sibi facere instrumentū quietationis. pro hoc.C.de condic.sine cā. dissolute.C. de fide instru.l.plures apocis.⁊.C.de lib.cā.sicut data. not. in corpore de collatoꝛibus.§.inbemus.Spe.in ti.de instr.edi. §.postquā.ver.quid si soluit.⁊.§.fol.mat.l.ij.in prin.

Qui sub condītione. Qui stipulaᵗ sub cōditione oīno extitura:pure intelligit stipulari.h.d. Et vide q̄s dixi in.l.impossibilis.de ver.ob. Nam Cy.dicit hāc si moriar esse purā:sed nō hanc si moꝛiar:vt ipse refert in.l. ex traneū. C. de here.instī.sed Bar.pbat hoc ⁊ bene in.l.quodcūq̄.§.pe. de ver.ob.ibi dixi. ¶Zn ea.gl.ibi.ideo non pōt statim agi. Zn aūt actio sit nata incontinenti licet statim agi nō possit.gl.satis inclinat hic q̄ actio sit nata.sed contrarium est verū per.l.in omnibus.de reg.iu. Et hoc examinat Bar.in l.ita stipulatus de verb.obli.dic vt ibi.

Qui actum. Si in scōa stipulatiōe venit minus quā in prima nō ꝓsumitur nouatio secus si plus. ¶Zn tex.ibi nihil agit.⁊ tū nō fit nouatio.vñ iure istō q̄ stipulatio scōa cōtinet minus quā prima nō fit nouatio in dubio:vt hic.⁊.l.q vsumfructum.§.de ver.ob.Iz aī iura.ffoꝛ.sic. ¶Zn tex.ibi.aliud magis stipulatur.accipe illud aliud quātitatiue eo qō stipulaᵗ plus: non aūt accipias vt omnino dā diuersitatē importet:⁊ p consequēs nō fiat nouatio:q̄ imo i dubio fit ex quo ꝛtinet plus a stipulatio. Et iste est verus intellectus huius litere vt sic faciat ad materiam. ¶C.de neg. gest. Et ibi gl.⁊ Bal. dicēs hāc eē cōzopi. q̄ ꝓhibitio facit cessare cōz actionē tā directā q̄ vtilē.l. si p te.hic allegata.facit.l.alie.§. libertos.ff. de nego. gest.⁊ ista opi.cō muniter tenetur.

1 ¶ Delegatio aut stipulatiōe aut litis cōtestatiōe ꝓficit.
2 Nouatio an inducatur per cōtrarium: vel stipulationem.
3 Debitor si vult liberari dando respōsorem pro ipso faciat, quod responsor promittat per stipulationem soluere.
4 Libellus non regrit Si promittente pro alio aio nouandi.

Delegare. †Delegatio aut stipulatiōe aut litis cōtestatio perficitur h.d. Et multū hic Bar.dubitauit. Zn ꝓ nouatiōne hodie tollat primitiua si nō est actū ex pse vt fiat nouatio.§.j.l.vlt.C.e.corrigit iura antiqua de nouatiōe loquentia ꝓ interuentū noue persone. Cū igitur in delegatione noua ꝑsona interueniat:ergo hodie no fit nouatio ipso iure:nisi hoc agatur expresse p.d.l.fi. Et hoc tenuit gl.expsse in.l.fi.C.eo.Iz Bar.nō alleget eam. Fmaliter Bar.non ponēdo hoc pro ꝓstanti decidit Zniū hic:q̄ imo fit nouatio ipso iure:ita q̄ tollitur ꝓmitiua. Et intelligit l.vltimam q̄ noua persona interuenit citra delegationis actum. Et hoc credo verū:primo per hanc lꝛam dum dicit q̄ debitor delegatus in vicem delegātis succedit non aūt teneret vicē eius si accumularet fidei:imo essent duo rei diuersis tēporibus interuenientes obligati ad idē. Pro hoc q̄ fm antiquissimā iuris prudentiā siue iuniorꝛ exponebaᵗ cautio cōtinens punctualiter illud idē q̄ prima:vel continens minus vel cōtinens plus:vel cōtinēs mutationē ꝑsone aut adiectionē noue ꝑsone vel pignoris vel detractionē fiebat nouatio. Et de illa prudentia logī tex.in.d.l.fi.⁊ isti. quib.mo.tol.obli.§. preterea. Deinde superuenit antiqua iuris prudētia.ffoꝛ.fm quā p cautionē iuniorē mūq̄ fiebat nouatio nisi cū aīo nouandi interponebaᵗ cautio:vt.§.e.l.si stichus.§.leg.ibi.⁊ hoc actū est ⁊c.⁊.§.e.l.q̄.ibi.Iz hoc agaᵗ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

z etiã in.d.l.si stichũ.§.si quis ita.z j.e.l.quoties.in princ.qz igitur iure.ff.o.z.a deinũ fiebat nouatio sit aio nouãdi exponebaꝫ cautio noua poterat ꝓbabiliter dubitari qñ ꝑsumebatur nouationis animus ꝓpter qõ dubiũ remouendũ eã dem prudentia statuit:vt ꝓsumeretur animus qñ secunda cautio continebat plus non qñ minus vel idem:vt.l.qui vsumfructũ.§.dever.ob.z.§.e.l.si pupillus.§.qui actũ.Verũ qz multe poterant dubitationes exoriri an ꝑsumeretur animus ꝓpter alia:iccirco ad eas ꝓcidendas Justinianus statuit vt nunq̃ ꝑsumatur animus nouãdi:vt sic primitiua ipso iure tollatur:nisi cum expresse est actũ vt nouet vt.d.l.si.z hoc declaratur per ordinez in.d.§.preterea. Cum aũt sit delegatio nullo iure neq; antiquissimo neq; ãtiquo: inuenies tolli primitiuã sub hac cõditiõe:si aio nouãdi factũ est.sed ꝓcise inuenit per delegationẽ tolli obligationẽ primitiuã ipso iure p hanc.l.z.l.ij.C.eod.z ideo facta est hic rubrica de nouatiõibus z delegatiõibus. Licet aũt nõ fiat nouatio hodie ipso iure:tñ fit exceptiõis ope vt dixi i.l.ij. §.eo. Et hoc no.ad gõnem mercatorũ:de qua dixi in.d.l. q vsumfructũ.dic vt ibi. ¶In tex.ibi.vice sua.No.diligenter

a ¶Vel per stipulationem. Vide pau.de ca.i.l.singularia.ff.si cert. pet.col.ix. barb. cõi.xix.alias .vi. vol.j. ¶Alex.cõsil. x.in.j.col.vol.ij.

b ¶Exceptionem remittere. Adde procuratorẽ non posse remittere exceptionẽ pemptoriã nec donare cũ si sit ꝓcurator cum libera.l. ℈ iuris.§.fi. hic al leg.z ibi Bart.z Ang.in.l.si is cui §.fi.ff.de sol.l.creditor.§.lucius.ff. mã.Bar.i.l.j.§.i. ff.de offi.pcu.cel. z in.l. filiussa.de dona.gl.in.c.gad agẽdũ.de pcu.li. vi.vide bar.i.l.fi.i pn.v.℈ dic.õ his q̃ in fraudem credi. ℣a.i.c.j.ver. ꝓdicta faciũt ad gõnẽquotidianã vt lit.nõ ꝛte.viõ ¶Alexã.consi.xxj.

c ¶Presumo scire. Adde i materia gl.optimã. et ibi Bar.z doc.i.l. si res de leg.i.z gl. bar.z Ang.in.l.g funduz.§.seruus. ℈.de vsucap. pro emp.

qõ dicit vice sua ꝓpter id qõ ℈.dixi. ¶†Sequitur in litera vel per stipulationẽ.concor.C.e.l.§.nõ igitur fit pacto nudo:tunc em inducitur constitutum per qõ nec olim nec hodie nouatio inducebaꝫ aut inducitur:vt.l.item illa.§.fin.℈. de cõsti.pec. †Sint igitur cauti mercatores cupientes oĩno liberari cum dant alium promissorem vt ille promittat per stipulationem:z tunc sunt liberati:vel qñ agant expresse vt fiat nouatio per dationẽ talis ꝓmissoris. Alias si ꝓmissor datus nudo pacto se soluturũ ꝓmittat creditori:talis mercator non esset liberatus qñ talis ꝓmissio in cõstitutũ cadit non in delegationis speciẽ. Sic intelligo que dixi in.d.l.qui vsumfructũ. ¶In gl.§.ibi cõtra delegatũ datur. Intellige de delegato per litis cõtestationẽ. ¶Sequit in glo.dic illa vtilis.hanc gl.cõiter tenent oĉs.z no.C.e.l.fi.z nihil allegãt nisi hãc:z ideo istam gl.nõ credo esse alibi. ¶†Sed cũ ista vtilis nascaꝫ z contestationis actu:z sup ea uõ sit facta contestatio an erit necessarius nouus libellus z noua ꝓtestatio dic qõ non ℈m Bar.hic z bene. ¶In ea.ibi.vel sic.istud nõ est bonum exemplum:vt ꝓbatur in.l.iij.C.eo. ¶In ea.ibi. vel illud.hec vera.Ubertus de Cremona.

¶Exceptioni peremptorie renuncians dicitur donare. ℘Procurator non potest donare:nec exceptionem peremptoriam remittere.

℘Paria sunt soluere z promittere quantum ad cõditionem indebiti concedendam vel denegandam.

Scientia facti an z quando ꝓsumatur.

Si quis delegauerit. Quipatur se delegare vꝫ renunciare exceptioni sibi cõpetenti si sciebat eã:nõ si ignorabat: sed tũc ei ℈ delegante succurrit.h.d. ¶In tex.ibi.ei qui donat. †No.renũciare exceptiõi peremptorie est donare.z z iõ cũ pcu.nõ hz donãdi potentiã nisi habeat spãle mandatũ:vt.l.cõtra. §.si filius.℈.de pac.cum similibus.non poterit exceptionez remittere peremptoriã.z intellige expresse:sed bene põt eã remittere non proponendo.eã in termino.nã ꝓcurator cautsando.i.cãm agitãdo ꝓeindicare põt dño vsq; ad lit. interesse inclusiue:vt no.in.l.iij.§.fi.pcu.℈.qõ quisq; inr.cũ filiꝫ alle. ¶Sequitur in litera.qz ille suũ recepit.gl.exponit suũ i.sibi debitũ.z est vtile pro libel.fic.℈.si cer.pet.l.si me.z titiũ z ibi alie concordantie alleg.z.℈.qõ cum eo.l.i. ¶Sequitur in litera.mandati iudicio. Ideo hic agit mandati.qz mãdato putatiui creditoris sui solui:non tñ delegatus ab eo:qz si fuisset delegatus non cõpeteret tunc actio mandatiuȳde hic mutat casum. ¶In glossella.ñ.ibi item in sibus.scz exceptionibus fauorabilibus in locũ quarum succedit exceptio doli mali. Nam si essent exceptiones odiose:tunc sicut solutũ per errorem non põt repeti:ita neq; ꝓmissum põt condici †cũ soluere z promittere sint paria quantum ad cõditionem indebiti concedendam vel denegandã:vt.l. vlti. de condi.indebi.z.l.fi.C.ad.l.falci.z de ista exce.doli quotuplex sit.vide gl.magistram que non est alibi in.l.qui se debere.℈.de condi.ob causam. ¶†In ea.ibi.ꝑsumo scire. misi negotium sit multum intricatum:vel de longinquo. Bar.z not.hoc:qz multoties ꝓacticaui. ¶In ea.ibi.si ex alie. nã hoc intellige:misi fuerit ꝓsens tali alieno facto aut fama publica sit in loco:nam tunc ꝓsumitur scientia:vt in facto ꝓpio:vt.C.de pericu.tut.l.si tutor.in glos.facit.℈.si certũ petatur.l.quod te.z vide omnino.℈.de lega. primo.l.si res obligata.

Si non debiti. Exceptio que obstat delegãti non ob.ei cui delegatio facta est.h.d.Et intellige qõ iste delegãs erat efficaciter obligatus ei cui est facta delegatio:alias sicut ipse delegans posset se exceptione tueri:ita z delegatus ex eius persona:vt.℈.ad velleya.l. q̃is.§.interdum.que est contra.cui glo. non respondet.

℣ Stipulatio conditionalis animo nouandi interposita purgat moram preambulam.

Obligatio non contrahitur per purificationem conditionis:nisi modo hic descripto.

Conditionis purificatio an z quando sit sufficiens vt cõmittatur stipulatio penalis.

Obligationes pure vel in diem certam transeunt in fiscũ.

Deportatus an possit contrahere.

Bannitus cui bona confiscantur:ex forma statuti intelligitur de illis que habet tempore delicti.

Quoties. Stipulatio cõditionalis nõ nouat purã:nisi in cõditiõis euentum:z tũc est necesse rem ꝓmissam extare: purgat tñ moraꝫ. In stipulatioe pura nõ nouat conditionalem nisi silr in conditionis euentũ dumnõ existat persona que possit obligari.h.d.in terminis z in summa. Primo ponit an stipulatio pura nouetur p conditionalem:z etiã mora purget. Scõo an cõditionalis p puram. Scõa ibi.sed si id qõ. Zté prima subdiuidit in tres:vt ꝑz in litera que est multũ clara. ¶In versic.vnde marcellus.ibi. purgari moraꝫ. †No.bñ qõ stipulatio cõditionalis aĩo nouandi interposita purgat moraꝫ preambulã cõtractã in obligatione ꝓmitiua pura. Et hoc intellige si tpe stipulationis cõditionalis species debita erat in ꝓsentia cõstituta: alias secus:vt.l.eum qui ita.§.fi.℈.de ver.obli.z.j.e.l.si ré aliquã que sunt ℈.z ibi videbitis plenius. ¶In tex.ibi.nec in sequẽtem obligationẽ deduci. †Iste tex.est multũ vulgaris apud doc.z aduocatos.scz qõ per purificationẽ conditionis nõ cõtrahit̃ obligatio nisi cũ purificat subsit subiectuz super quo obligatio possit cadere. Et ideo tene mẽti vt nõ ignores qõ cõiter oĉs sciunt. ¶†In tex.ibi.nõ est persona que obligetur. Similiter hũc tex.sciunt doc.z aduoc.scz q purificatio cõditionis nõ est sufficiens vt cõmittatur stipulatio conditionalis:nisi purificationis tpe inueniat ꝑsona que obligari possit. Et sic tria requiruntꝫ. Primo qõ cõditio purificetur. Scõo qõ existat subiectũ super quo cõtrahi dz obligatio vt ꝓdixi. Tertio q existat persona q̃ valeat obligari. ¶In gl.stichus.ibi.iam mortuus.hec gl.est falsa:qz ex quo stichus esset mortuus z post moz.a nõ posset tũc mora purgari:nisi ꝓout dicet in.l.si rem aliquã.dic vt ibi. ¶In gl.imo.ibi.vel in absentẽ.hec vera ad vtrũq; Sed ℈m Jac.de ra.z bene. ¶In glo.ibi antequã agnoscant bona.imo z si post agnitionẽ existat cõditio:idẽ est ex quo fiscus nõ tenet locũ hereditatis quo ad illas obligatiões cõditionales. ¶In gl.ibi.vel aliter.hec vera. †Et ex hoc conclude q solũ obligatiões pure vel in diẽ certã trãseũt i fiscũ z ab illis liberaꝫ deportatus:cõditionales aũt nõ vnde in gñali cõfiscatiõe bonoz nõ veniũt obligationes ꝏditionales:vt.l.nam ad ea.de condi.z demon.in gl.Et silr obligationes conditionales qb⁹ cõfiscatus ante cõfiscationẽ erat astrictus passiue:in fiscum nõ trãseunt. casus notabilis est hic. Et hoc est multũ vtile in materia bannitoũ quoz bona oĩa debẽt ꝑblicari ex forma statuti. ¶In glo.ibi.vt in pol.leg.corrupta vitio scriptoris:qz dz dicere vt leg. no. ca. ¶In gl.§.ibi.imo nec naturaliter.ex quo hec obligatio descẽdit ex cã de ꝓterito.si esset obligatus naturaliter fieret nouatio:vt.l.j.℈.eo.qõ litera hic negat oĩno. ¶†In aũt contrahendo post deportationẽ obliget z obligatio:ẽ sibi acquirat.cõclude q sic si ex dispositiõe iuris gen.oritur obligatio:qñ deportati illa nõ perdũt.secus si oriaꝫ ex dispositione iuris ciuilis:vt.j.de pe.l.quidam.coniuncta.l.si tibi mandauero.§.is cuius bona.℈.mandati. In illis tñ bonis ita post deportationem quesitis non habebit heredem:sed fiscus ea occupat.vt.l.ij.C.de bonis ꝑscri. Et hic Bar. etiã dixit esse trahẽdum ad bannitos nostri tpis in.l.i.C.de he re.insti.quod non placet:qz hec banna contradicunt otiose te iuri cõi in duobus. Primo:qz banniti habentur pro cõfessis. Scõo:qz dicta banna a ꝑte condẽnatorie que feruntur ex eis feruntur etiam in absentes contra.l.absentem.j.de penis.z ideo non possumus effectũ eorum extendere: nisi quatenus rigor verborum bãni z ꝑte de necessitate importat. †Cum igitur ex forma banni z sententie etiã ex forma statuti confiscari debeant bona delinquentis: intelligitur de illis

de illis que habet tpe delicti:quia qualitas iunctaverbo significat ꝑm tempus verbi.vt.l.in delictis.§.si extraneus.de nox.a. Et quia in his verbis sola bona ꝓsentia denotãtur vt.l.si quis ita.de auro z argen.leg.

Si creditor. Jn stipulatione nouãte nõ intelligit repetita pena neq; vsura.h.d.cũ.l.nouatione.j.e. Impedit ergo cursus vsurarum per nouationẽ liberantur hypothece z pignora z extinguit obligatio ad penam contracta:purgatur etiam mora.vt.℈.eo.l.quoties.

Seruus. Nedum dñicam:imo nec peculiarem obligationem nouare põt seruus sine domini voluntate.hoc dicit.

Delegare. Delegatio põt fieri scriptura z nutu.h.d. ¶In tex.nisi fari põt.dicunt quidam a contrario:ergo si fari potest necessaria est verborum expressio.allegãt ℈.de legat.iij.l.mutu. Tu dic contra secundum Jac.de ra.z subaudias hic maxime.

Exceptio que obstat deleganti non obstat ei cui delegatio facta est.

Exceptio que obstat deleganti non obstat ei cui facta est. fallit vt.j.

Exceptio excõicationis vel banni:doli vel metus:aut compensationis que obstat deleganti non obstat delegato.

Exceptio que obstat cedenti obstat cessionario.

Exceptiones fauorabiles vel odiose que dicantur.

¶Mulier nõ põt renũciare velleyano regulariter.fallit vt.j.

¶Minor.an z quando possit renunciare beneficio restit.in integrum.

Renunciare ꝙlibet potest ꝓ suo beneficio.fallit.vt.j.

¶Minor: an z quando nõ possit restitui in integrum etiam si sit lesus.

Curiosus facti alieni ℈hens cum aliquo quis non dz esse.

Bannitus si cedit iura sua an z qñ valeat cessio.

Doli mali. †Exceptio q̃ obstat delegãti nõ obstat ei cui delegatio facta est:nisi eadez equitas cõcedende exceptiõis ꝙ subsistat ℈ ꝑsonã eius cui delegatio facta est.h.d.Et est ista.l.pulchra z subtilis. ¶In tex.ibi in persona creditoris.l.veri.z ex cã nõ lucrativa facti. Hã si is creditor cui delegatio fctã est:nõ esset creditor:vel delegãt ex eo:qz delegãs potuisset se exceptione tueri z solutũ ex ea cã repetere:bñ posset tunc delegatus se tueri illa exceptiõe qua poterat delegatus.vt.l. Quis.§. interdũ.℈.ad velleya. Et dixi in.l.si nõ debitorẽ.℈.e. Idem ideo dixi ex cã nõ lucrativa:qz si ille cui delegatio facta est: esset creditor delegantis ex cã lucrativa:bñ posset delegat⁹ tũc se tueri aduersus illũ.vt.l.iul.℈.de doli excep.a.l.ñ.§. itẽ si ei.℈.de dona.nisi illa exceptio qua delegãs poterat se tueri coherebat eius persone.exemplũ in exceptio.illa nequis condemnetur vltra quã facere possit.casus est.j.e.l.si titius coniuncta gl.fi. †Odcludo igitur ex premissis qõ exceptio que obstat delegãti nõ ob.ei cui delegatio facta est. Et hec est regula q̃ traditur hic.z.d.l.si non debitorẽ.℈.eo. ¶Fallit si is cui est facta delegatio sit creditor ex cã lucrativa vt dictum est. ¶Scõo fallit si ad ipsum delegantẽ est pecunia oĩno reuersura.vt.l.si donaturus.§.fi.℈.de cõdi.ob causam.

Tertio fallit si eadẽ equitas exceptionis cõcedendi verꝫ fatur in persona delegãtis z eius cui delegatio facta est:vt patet hic in muliere z minore in ver.dinei sum est. ¶Quarto z vltimo fallit si is cui delegatio facta est nõ erat creditor verus:ita qõ delegãs poterat aduersus eũ se tueri tali exceptiõe:ex qua solutũ repeti poterit.vt.d.l.ℊnis.§.si tribus. †Et hoc ꝑz qõ exceptio excõicationis vel banni que obstari poterat delegãti nõ obstabit ei cui delegatio facta est:sic nec exceptio doli vel metus:ꝙ in exceptione metus gl.hic dicat ℈ z nõ bñ vt dicã in ea. Similiter exceptio cõpẽsatiõis q̃ obstat delegãti nõ obstabit ei cui delegatio facta est. Nõ aũt in ꝓmptu est:qz delegatus incipit ℊ ligari ei cui delegat ex stipulatiõe sua. Unde radix obligatiõis incipit in ꝑsona ei⁹ cui delegatio facta est:z ideo si in ei⁹ origine nullũ vitiũ ℈hit nõ debemus cõsiderare aliquã vitia anteriora. Non aũt extẽdas ad cedentẽ z cessionariũ: ino in eo cõcludas †qz illa exceptio q̃ obstat cedẽti:obstat cessionario etiã ex cã nõ lucrativa qñ intentat exercitiũ directarũ qz tũc agitur nõe cedentis. Et sic nõ est mirũ similr si agat vtili:z sic nõe cessionarij vbicunq; exceptio inficit actionẽ cõpetentẽ cedenti z eius subsitãtiã:vt est exceptio metus:exceptio doli in contrahendo cõmissi:exceptio cõ

b pensationis b:de qua dubitauit gl.in.l.lege si quis in rem.℈. de procuratoribus. Dy.in.c.si qs in ius.de re.iu.in.vj. Cyn. in.l.eius.C.de cõpẽsa. Spec.in ti.de procu.§.fi.ver.ſ nũqd. Exceptio aũt banni:vel excõicationis solũ persoñã cedentis:nõ obstabit cessionario:cõsiderato qõ actio in seipsa est efficax oĩno.sic intellige q̃ no.in.l.ap.a.d.c.issuz. in.§.de autoris.z.§.sed cũ legitima.z.§.fi.℈.de do i.q cepti.

¶†In gl.iij.ibi.similibus exceptionib⁹.subau.nõ odiosis z mere fauorabilibus.vt glo.dicit z bene. Sunt aũt iste exceptiones oĉs ille que tendũt ad rigorẽ iudicij cõseruandũ vt no.gl.in.l.si nõ sortẽ.§.indebitũ.z.l.qui exceptionẽ.℈.de condi.inde. Et inter has gl.enumerat hic exceptionem rei iudicate.vt patet.Barto.aũt in.l.cũ quis.C.de iuris z facti igno.dicit illas esse exceptiones tendentes solũ ad rigorẽ iudicij obseruandũ:que respiciunt solã instantiã. Et ponit exemplũ in exceptiõe diuisiõis z ordinis qbus omissis soluens nõ ꝓpterea repetere põt. Et discordat in hoc a glosis tenentibus q̃ tutus exceptiõe rei iudicate solũs per errorem facti iustũ:secus si iniustũ:vel p errorẽ iuris:z ita intelligit.l.inl.℈.de ꝙdi.inde. ¶Segk in lra. itercessiõe. ℘m opi. Pauli legũlatoris z iul.§ marcel.fuit in opi.℈ia:q̃ solum ꝑm a ꝑmissio sit intercessio nõ scõa z male.z ex⁹opi. recitaꝫ in.l.q̃is.§.si mulier.la scõa.advell. ¶†Et allegaꝫ iste tex. p vltramõ.cõtra determinationẽ gl.scz q̃ mulier nõ possit renũciare velleyano:qz renũciãdo circũscribitur sicut inter cedẽdo. †Eo modo minor non põt renũciare bñficio restitutionis in integrũ:qz renunciando similr circunscribit. casus est hic.põt tñ illo bñficio nõ vti.vt.l.si iudex circuncto.℈.de mino. Jn renũciatiõe velleyani ꝙclude q̃ mulier renũciare nõ põt rõne ꝑdicta. ¶Fallit si renũciat in iudicio.vt.l.fi.§.pe.ver.fi.℈.ad vell. ¶Scõo fallit si in cãm necessariã itercedit.vt in auc.matri z auie. ¶Tertio z vltimo si cauet scõo post bienniũ nõ intercedẽdo ꝑ viro.vt.l. si mulier.C.ad vell.ꝑ viro aũt cursus tpis nihil operaꝫ.vt in aut. si qua mulier.ibi.posita.lꝫ gl.in differenter dicãt renunciationẽ vellerã tenere. †Nec ob.qõ suo bñficio qs renunciare põt.vt.l.sigs in ꝙscribẽdo.C.de pac.qz illud est verũ:nisi bñficiũ ꝙcedaꝫ ꝑ imbecillitatẽ ꝙcilij. Illa enim imbecillitas que est in ℈hẽdo:illa versaꝫ in renunciãdo: iõ renũciatio nõ tenet. ¶Zté aduerte q̃ oĉs renũciatiões velleyani moderne nõ valent vnã festuchã:tũc em cõpetit exceptio velleyani cum mulier obligaꝫ formiter. Sed cũ informiter obligatio est nulla ipso iure. Intercedit aũt informiter:misi se obliget p publicũ ſrumẽtũ trino teste notarũ. C.ad velleya.l.ãtiq.in fi.q obligãdi modus hodie recessit ab aula. ¶In text.ibi diuersus est si iã excessit. †Iste text.ita clare nõ reperiꝫ alibi sicut

Universidad de Deusto
Biblioteca

gium bonorũ habente liberã. vt in gl. ꝛ bene. ℣ er quã dixit Bar. qõ si pcurator constitutus ad recipiendũ ꝛ quietandum debitores cõsitet se pecuniã recepisse: talis cõfessio nihil operatur. ꝛ idẽ tenuit Jac. de are. ꝛ pro hoc vꝫ casus in l. ij. §. si mutuã. ff. de in fraudatorib. † ℣ Plus dixit Bart. in l. ij. §. fi. ff. si cer. pet. qõ si pcurator cõstituit ad accipiendũ pecunias mutuo ꝛ recepisse cõsitẽdũ: intelligit de receptis realiter: ꝛ ideo consulit qõd eis recipiẽs quietationẽ a pcuratore nunq̃ stet contentus illis verbis inportantibus simplicem cõfessionẽ: sed semp faciat addici in instrumẽto qõ ipse pcurator habuit ꝛ recepit in pñtia notarij ꝛ testiũ. ꝛ cõsiliũ suũ est optimũ: nõ tñ credo necessariũ: qꝛ ex quo hꝫ mandatũ ad recipiendũ ꝛ recepisse cõsitendũ: credo solã cõfessionem sufficere. nec debemus restringere pcuratoriũ ad recepta. vnde tñ fateor qõ dñs posset opponere exceptionẽ nõ numerate pecunie: qꝛ nõ plus operat confessio pcuratoris quã in sua ppria. Et etiã qõ si cõstaret nõ fuisse pecuniã numeratã qõ illa cõfessio tũc saperet donationẽ: ꝛ iõ esset nulla. pro hoc allego gl. notabilẽ in. l. Sctib⁹ⁱ. i. j. in verbo penitus. C. de nõ numera. pec. ꝛ C. de apo. pu. l. quicunq̃. §. fi. li. x. ꝛ C. de quadri. pscri. l. oĉs. §. fi. Et ad ꝓdicta facit. C. e. l. nõ abstulit. vbi est bonus tex. ꝛ C. de pac. l. pactũ curatoris. Et qõ noceat talis assertio pcuratoris: ꝛ sic ꝓbet p eã pecuniã numeratã patet: qꝛ pcu. habẽs potentiã cõsitendi vel alius administrator ista cõsitẽdo preiudicat dño: sicut si dñs esset cõfessus. vt. §. de cõfes. l. certũ. §. Hꝫ an ipsos. cũ seq. ꝛ facit qõ dixi. §. l. pri. ver. dinersum. ℣ In glo. j. di. vel põt esse. huic gl. cõtradicit gl. l. cui bonis. §. e. ꝛ dicit ibi dixi. ℣ In ea. in fi. vel dic expediat. i. expedire putet. nã si malafide ꝛ aliõ donandi tutor nouare non posset. vt. §. de admi. tu. l. tutorũ. l. tutor ad utilitatẽ. ꝛ C. de transa. l. ꝑses. Itẽ nõ sufficit dicta tutoris putatio: nisi res debita pupillo sit talis q̃ possit alienari sine decreto fm Jac. de ra. ꝛ bene. vt. l. si ad resoluẽdam. C. de prediis minorum. ꝛ C. si aduersus transac. l. j.

1 ℣ Houare potest qui potest solutionẽ recipere vt tutor.
2 ℣ Monachus ex suo contractu potest recipere solutionem.

a ℣ Cadit affectio. Addõ an affectio cadat circa ista sicut in nũmis. in l. nũmis. ff. de in lit. iurã. ꝛ p pau. de ca. i. l. nõ ignorabit. in. §. no. C. ad exhiben.

b ℣ Fundus. Vide qõ per istum tex. dicat Ale. in. l. q̃ te. ff. si cer. pet.

c ℣ Aliam. Ista. l. allegauit in simili Abb. in. c. examinata. in. iiij. co. circa fi. de iudi.

Nouatio. Stipulatio q̃ non cõmittit nõ nouat: ꝛ põt cõmitti etiã hereditate iacẽte. h. o. ℣ In tex. ibi eui⁹ psonã. cuius. f. defuncti. ꝛ sic nõ ob. §. tit. j. l. mortuo. et de acq. re. do. l. hereditas. Vel die cuius f. heredis. ꝛ tũc expone verbum sustinet. i. sustinuisse videtur additione secuta. de stipu. seruo. l. si ex re. §. fi. sed veritate considerata sustinet personam defuncti: vt hic.

1 ℣ Houare potest qui potest solutionẽ recipere vt tutor.
2 ℣ Monachus ex suo contractu potest recipere solutionem.

Non ideo. Positus in ptate recipit nõ nouat obligationem. h. o. vel sic, habẽs nudã ptatem solutionis recipiẽdenouare non põt. h. o. Cõcor. §. e. l. debitor. ꝛ. j. l. cui recte. † hꝫ si hꝫ plenã ptatem recipiendẽ solutiõis: vt tutor: secus fm doctrinã tradita in l. nouare. §. j. §. e. ꝛ. o. l. cui recte. † Et no. qꝛ idem erit in monacho: vt ex suo contractu possit recipere solutionem. vt. j. tit. i. l. qõ seruus. ꝛ. §. depo. l. qõ seruus.

1 ℣ Affectio qñ cadit in summis vtrunq̃ est in solutiõe.
2 Negatiua postposita signo vniuersali affirmatiuo equipollet suo contradictorio.

Sis cui. † Qñ in summis cadit affectio ⁹ vtrũq̃ est in solutione sicut in specieb⁹. h. o. ꝛ ad hoc allegat. ꝛ sic non ob. l. si ita stipulatus fuero. ꝛ. aut. v. ꝛ. l. si ita stipulatus fuero. ꝛ. aut. ꝛy. §. de ver. ob. qꝛ illud verũ qñ inter plus ꝛ minus nulla cadit affectio: ꝛ cũ illa. l. cõcor. qõ vidistis in. l. si stichũ. §. si. ꝛ. §. e. ℣ In tex. ibi vtrũq̃ nõ est. i. neutrũ nouatũ est vt. o. §. si decẽ. ꝛ hic. † Negatiua esse postposita signo vniuersali affirmatiuo equipollet suo ℣iõ. vt. §. de legi. tu. l. legitimos. §. inlegitimis. ꝛ. §. ti. j. l. grece. §. illud. ℣ y. ℣ In litera ibi. vt alterutrũ dare. t. i. vtercꝫ. ꝛ iõ vtrũq̃ hic nouat. ℣ In gl. pe. ibi. ꝛ ibi dixi. hoc est falsum qõ vbi in summis nulla cadit affectio sola minor: in obligatiõe est ꝛ quicquid soluitur vltra motem: aut in debitũ, aut donum erit: hꝫ gl. hic dicat ℣ium ꝛ male. ꝛ idem dixi in. l. si ita. §. fi. de leg. ij. per Cy. C. de verb. sig. l. cum quidam.

Optor. Jn obligatiõe nouãte nõ venit vsure futuri tpis. h. o. secũdum vnã lec. Sed m alia. h. o. Jn stipulatione nouãte nõ intelligit deductũ qõ iudicis officio veniebat in prima. h. o. ꝛ tene mẽti. ℣ In gl. ibi. qõ nouatũ hoc verũ si fuit dictũ promittis qõ actione ex vendito te dare oportet: nã tũc cũ vsure pterite nõ fuerũt debite actione ex vendito sed officio in stipulatiõe nõ veniunt. vt. l. qcqd

asyrin. §. de ver. obli. Sed si emptor promisisset quicquid ex vendito eum dare oporteret: tunc cũ ꝛ vsuras ex vendito debeat: hꝫ non acti. ex vendito sed solum officio iudi. ꝛ illevsu te veniũt: cõstat enim posse stipulatione nouãte deduci q̃ solo debeẽ officio. vt. j. de accep. l. et vni. ꝛ hec vera.

Eandum cor. Per stipulationẽ estimatiõis nõ nouat obligatio rei: nisi sit actũ: imo vtrũq̃ debeẽ ꝛ cũ estimatio iure actionis debetur tps contracte obligationis inspicitur: alias sit. cõtest. h. o. cocor. §. mãdati. l. hoiem. Hec ob. §. de tabu. exhi. l. loci. §. ꝺcõnatio. vt ibi no. p Sy. de reg. iur. in. vi. c. bona fide. ꝛ ita intelligit qõ habeẽ in. l. centũ capue. ꝛ. l. si post moꝛa. §. de eo qõ certo loco. ꝛ. §. si cer. pet. l. vinum. ℣ In tex. ibi. cessat nouatio. f. in dubio: qꝛ sõa stipulatio omnino continet aliud quam prima. Secus vbi non oino aliud vt vidistis in. l. si pupillus. §. qui actũ. §. eo. ꝛ ibi dixi. ℣ In tex. ibi presens estimatio. scz tpe fuit consideranda fm Sy. vel lite ptestata fm gl. ꝛ ita fuit mau. Et hoc qꝛ illa estimatio iudicis officio debebatur ex eo: qꝛ fundus ᵇ petitus nõ prestabatur. sed vbi debeẽ actionis iure. vt in seq. ver. in altera tunc inspicimus tempus stipulationis contracte.

Liam causam. Per nouationem voluntarie fieri põt cõditio actoris deterior: non p necessariã. h. o. Sz aduerte. bñ ad hanc. l. que est vna de clausibus i hac materia. ℣ In tex. ibi. iudicẽ accepti. i. litis cõte. nouationẽ necessariã inducẽtis. ℣ In gl. qõ nouet. in fi. an i stipulatiõe nouãte videat repetita dilatio tpis. vidistis in. l. stichus. §. j. §. e. dic vt ibi. Si queris an intelligant repetite alie qualitates. conclude q̃ si inhereant primitiue actioni ex puisione hois vt stipulatio pene ꝛ pignus ꝛ vsure ꝛ non intelligunt repetite. vt. §. eo. l. si creditor. Cõiuncta l. nouatione. Si vero inhereant qualitates ꝓdicte ex dispositione legis ꝛ fauore psone vel cause sicut est priuilegiũ doctis vel tutele: ꝛ tũc trãseunt in sõam stipulationẽ nouantẽ nisi ab incidenti priuilegiũ cã nouatio facta fuerit. casus est hic. Et iõ hec gl. recte dicit: ꝛ est casus in. §. parui. hic alleg. hꝫ quidã hic dicant ꝛ male: qõ eoipso qõ sit nouatio in dubio psumit actũ qõ oia priuilegia tollant. Sed si dicte qualitates inhereãt actiõi prime solo odio debitoris sicut est cursus vsurarũ in iudicijs bone fidei ex sola moꝛa ꝛ periculum interitus ppter moꝛã ꝛ hec nõ intelligunt repetita in stipulatiõe nouãte. vt. §. e. l. si stichũ. ꝛ. l. empto. ℣ In gl. pe. ibi sol. vt ibi qꝛ ibi stipulatio nouãs non tenebat in effectu eo q̃ poterat mulier velle yano iuuari. Et iõ pignora nõ tollunt: qñ habẽt ꝑpriã naturã vt nõ tollant nisi debito soluto aut aliter satisfacto: vt ibi pz in gl. Et ex hoc no. caꝛ in quo p nouationẽ tollit obligatio ꝑmitiua ipo iure: ꝛ tñ remanet firma obligatio pignorum: licet nihil actum sit qõ debeat remanere.

Paulus respondet. Jn stipulatione nouã te non intelligitur repetitum pignus. hoc dicit.

1 ℣ Stipulatio pura nouatur per conditionalem e aentum.
2 Stipulatio animo nouandi interposita pure semp nouat primitiuam moram.
3 Stipulatio conditionalis purgat moram primitiuam.

Srem. † Stipulatio pura nouat per cõditionalẽ in cõditionis euentu si tũc res extat: vel post moꝛã ante sõam stipulationẽ si esse desierit: vel post sõam facto debitoris. h. o. fm tacitã lec. quã tenẽt Sy, Jac. de are. † ꝛ Bar. Et legit hoc principũ quatuor modis: vt pz in gl. ꝛ apostillabo in ea. ℣ In tex. ibi. stipulatus sum. f. pure. ℣ In text. ibi. ab eadẽ stipuler nulla ꝑmitus moꝛa cõtracta: ꝛ sic directe, concor. cũ. j. quoties. in pn. §. e. ℣ In tex. ibi. in rebus humanis. eũ purificat cõditio. ℣ In gl. mag. ibi. nõ moꝛa. Ex hac lec. Rog. habes vnã cõclusionẽ q̃ vera est in se: hꝫ diuinationẽ sapit ad hãc. l. fam. ycꝫ q̃ p stipulationẽ nouantẽ nunq̃ moꝛa ante cõtracta purgat si actũ est vt nõ purget, tene menti. ℣ In ea. ibi. sed rñdeo. fubesse vi ꝓpter moꝛã. Et ex hoc cõclude q̃ siue res existat vere tpe existentis cõditionis nouantis siue ficte: sufficit vt ꝑmitiua nouetur ꝛ transferat in sõam conditionalẽ: vt hic fm lec. Rog. ꝛ fm hoc amplia ꝛ modifica q̃ dictũ est in. o. l. quoties. ver. vnde marcell⁹. ꝛ. e. ℣ In ea. ibi. post moꝛã ꝛcta interuenerit. itelligẽ post moꝛã contractã ante sõam stipulationẽ nouãtem: que tũ fuit purgata per ipsum nouantem. sed de nouo fuit contracta

cõtracta conditione pendente non negligendo: sed ꝑmissam hoiem occidẽdo. Et fm hoc differt lec. Jo. a lec. Rog. q: Rog. intellexit moꝛam commissam ante stipulationem nouantem ꝛ nõ purgatã per eũ: q: actũ fuit vt nõ purgare tur. Jo. vero similiter intellexit moꝛã cõmissam ante dictã stipulationẽ, nouãtem: hꝫ dixit eam purgatã p dictũ nouantem: ꝛ deinde per ꝑmissorẽ nouiter moꝛã cõtractã occidendo stichũ. Et intelligẽdo vt dixit Jo. hunc ver. misi p ꝑmissorẽ ꝛc. Jste idẽ casus repetit. j. in ver. si pnus. ꝛ repetit fm eũ vt patet in fi. gl. gratia euidẽtie vel placatiõis. ℣ In ea. ibi. ꝛ si ꝑmisp ꝛc. Ad istud rñdet. Jo. j. ver. si tñ dicat quẽ ver. hic iunge. ℣ In ea. ibi. vel potes primã partẽ vsq̃ ad ver. sed si pnus. Et ista est tertia le. quã ibi tenui fm quã habes qõ sicut hõ debitus ex cã furtiua post mortẽ: põt in stipulationẽ dãdi deduci: ita si ex alia quacũq̃ cã debitus esset ꝛ moꝛa ꝛcta decessisset. simiꝛ posset eodẽ modo i obligationẽ deduci. ℣ In ea. ibi. sed in cõtrario. f. ver. vñ marcellus. l. quoties. §. e. ℣ In ead. ibi. alĩ dicũt. hec est quarta lec. ꝛ est falsa in qualibet pte sua: hꝫ gl. approbet eã tanq̃ verissimã. Istã si dicimus in ver. vñ marcellus. hoieni fuisse mortuũ ante stipulationẽ sõam nouantẽ ꝛ post moꝛã ante cõmissam: iam nõ põt dici p eam moꝛã purgatã. cũ tpe secũde stipulatiõis homo nõ potuerit offerri. Quinta lec. ponitur ibi. f. qꝛ ibi ho tpe sõe stipulatiõis nõ erat mortuus ꝛ purgatur ibi moꝛa p eã: qꝛ homo erat pñs tpe secũde stipulationis: hic aũt erat absens. vñ hec sõa stipulatio cõditionalis non hꝫ purgare ꝑmitiuã moꝛã: ꝛ hꝫ hic intellectus sapiat diuinationẽ aliquã: tñ ita intelligere te oportet: als directo ꝺixit dicto ver. vnde marcellus. Et ꝑbat satis hic intellectus p. l. q. §. idẽ rñdet. j. ti. j. fm lec. modernoꝝ. Hec obst. l. parui. §. de cõdi. fur. vbi nõ est differẽtia an res sit presens vel nõ: quia semp moꝛa purget: qꝛ illud intelligitur qñ sõa

2 stipulatio similiter pura est. † Vnde cõclude q̃ stipulatio animo nouandi interposita pure semp nouat ꝑmitiuam

3 moꝛam. vt. o. l. parui. Fallit si actũ est vt non nouet. † Sõo conclude q̃ stipulatio cõditionalis purgat moꝛam ꝑmitiuã. casus est in dicto versꝰ. vnde marcellus. Fallit si res nõ est presens tpe secunde stipulationis. ꝛ ita intelligitur hic finis. Itẽ fallit si actum est vt moꝛa non purgetur sõm Roge. ℣ In ea. ibi. si facto tuo. imo etiã sine facto in casu ver. ꝛ si pnius. intelligendo eum: p: out dixi. §. q̃ hec stipulatio sõa conditionalis non purgabat moꝛam ex eo qõ non fuerat presens res tpe secunde stipulationis. Cum aũt presens est ideo fit purgatio moꝛe: qꝛ illa presentia locuꝫ tenet cuiusdam obli. Non habes alia.

a **Si duo.** a Unus ex reis credẽdi in ꝑiudiciũ alterius põt solutionẽ recipere, petere: accepto ferre: nouare: delegare: ꝛ cedere. h. o. Et istũ. §. vidistis declaratum in. l. ex duobus. §. de duobus reis ad fi. ti. dicyt ibi. Gl. mag. ibi. l. si vnus. in pnn. maxime in ver. idẽ in duobus reis. ℣ In ea. ibi. vel verius: imo falsus. nã hic loquit in nõ socijs quorum neuter exigens quicq̃ tenebaꝛ cõicare correo ita qõ nouando vel pacisc̃endo vtebaꝛ iure in eo insolidum residente. ꝛ hoc voluit tex. hic in ver. ex quibus col ligitur. l. contraria loquitur in socijs: ꝛ sic debitum erat cõe non vniuscuiusq̃ ꝓpriũm: merito nouando vel pacisc̃endo alteri non ꝓiudicat. ꝛ hoc tene.

Te hominem. Debita pluriũ possunt copulative in vnã stipulationem deduci atq̃ nouari. h. o. Sy. ℣ In tex. ibi aut socio. expone antiꝑ

b o. ꝛ nihil obstat: alias ob. l. si is cui. §. eo.

Sitius. Exceptio mere psonalis qua delegatũ ẽt fi is cui delegatio facta est sit creditor ex cã lucrativa. ꝛ hoc vidistis examinatum in. l. dosi except. §. eo. ℣ In tex. ibi. creditori meo. f. vero ꝛ ex causa non lucrativa vel lucrativa. vt in gl. ꝛ bene.

Qbitari. Habẽs liberã administrationẽ peculij põt nouare siue stipulet per se: siue per alium ꝛ cessat contrarium.

Agnatum. Curator furiosi vel ꝓdigi nouare potest si domino suo expediat. h. o. ꝛ dicit gl. expedire si non fiat conditio melior dummodo non fiat deterior.

In summa. Una stipulatione possunt infiniteꝰ stipulationes nouari. h. o. Et est arg. q̃ sufficiat vna absolutoria ad omnia banna ꝛ excõiõcationes subau. si causa absolutionis continet oia. facit. §. de manu. vin. l. j. §. etiam plures. §. de noui ope. nun. l. de pupillo. §. si in pluribus. per canonistas de sen. ex com. c. cũ pro causa. per Jac. de are. C. de nup. l. pe. ꝛ facit. §. de mi. l. etiam §. j. quod no. bene.

℣ De solutionibus ꝛ liberationibus. Rubrica.

℣ In gl. ibi. que equipalent solutioni fm quid: nõ aũt indifferenter: qñ solutio ne debiti nulle remanent reliquie: hꝫ post nouationẽ sic: vt in sti. quib⁹ modis tol. obli. in prin. cõ iuncto. §. pterea. ℣ In ea. ibi. ꝛ ita iuris tñ. si cõsideramus actũ solucõi ꝛ liberãdi vterq̃ facti est ꝛ i facto consistit. vt. l. cõsilio. §. fi. de cur. furio. Sed si consideram⁹ effectũ: vtrũq̃ importat ius. nam p solutionẽ inducit liberatio. ꝛ simiꝛ q̃ ipsa liberatio idẽ est. Differt tñ promissio de soluendo ab illa de dãdo: vt vidistis. §. de ꝛ. ob. l. si ita stipulat⁹. §. possuꝫ.

1 ℣ Debitor potest eligere in quã causam soluat quo cessante eligit creditor.
2 Cause graviores que dicantur: ꝛ que minime.
3 Debitor intelligitur eligere qñ ipse causam declarat.
4 Soluere quãdo presumatur debitor plus in vnam causam quam in aliam.
5 Creditor debet incontinenti eligere in quam causam velit sibi solui.

Oties. Quatuor partes hꝫ lex sequẽs. ℣ primo qõ debitor põt eligere i quã cãm soluit cũ ex pluribus causis obligat⁹ est. Sco q̃ eo nõ eligẽte eligere põt creditor: ꝛ statim fm verũ intellectũ: ꝛ ideo subnectit. Tertio qõ dz fieri illa electio. Quarta qñ solutio est facta simpliciter ꝛ neuter eoꝝ elegit. Scõa ibi. quoties. Tertia ibi. sed constituere. Quarta ibi. l. ceterũ. ver. ꝛ si forte. Et dxeniter. h. o. † Debitor põt

1 eligere in quã cãm soluat: quo cessante eligit creditor: dum modo in eligẽdo eligat vt pro se. ꝛ hoc solutiõis tpe. Si aũt nullus elegerit: vt est dictũ: cedit solutũ simpliciter in cãm

2 graviorem. h. o. † Et que dicant cause graviores ⁶: hac lege

c ꝛ inferioribus denotanẽ. h. o. vsq̃ ad. l. si stipulatus. ℣ In tex. ibi. vnum debitũ. i. quãtitatẽ advnũ debitũ sufficientẽ.

℣ In tex. ibi. soluit creditori pseuti. alias secus. vt. j. e. l. si ex pluribus. §. j. q̃ est cõtra. ℣ In tex. ibi. est dicere. videbatur cõtra: qꝛ cũ solutio debiti fiat ex necessitate ℣tus pre ãbuli nõ videbaꝛ soluenti ptãs competere adꝺiciendi. l. ꝺllam. vt no. in gl. singu. in. l. traditiõibus. C. de pac. ꝛ ideo pactũ nudum: tũc non vestitur ab ea. Sed illã limita: nisi adꝺiciatur legis cã ꝑpter quã fit solutio. casus est hic. ꝛ not. hoc. ℣ In tex. ibi. illud erit solutũ. nisi creditor contradicat. vt. j. l. pro xi. q̃ est ꝛtra. ℣ In tex. ibi. exoneraturus esset si ꝺcẽ erect. et sic in dubio. in cãm granioreẽ. vt. j. sequit. si tñ constaret qõ fuisset exoneratus a cã leuiori illã põt eligere. vt not. plene in gl. magna. j. e. l. ceterũ. vnde sufficit qõ in cã debitoris versetur eodẽ modo quo versaturus fuisset in sua: nec ꝺ tunc esse in sua culpa. Ratio est: qꝛ hic pt̃s remittit in eⁱ⁹ arbitrio. Sed vbi gestio negotiorũ alterius nõ cõmittit arbitrio gerentis: tũc nõ sufficit parem diligentiã habere i alienis quã hꝫ in suis si sua diligẽtia nõ est regulata fm arbitriũ diligentis patrisfa. §. potius negligẽtis ꝛ culposi. text. est in. l. si cũ dotem. §. si maritus. §. sol. mat. ꝛ in cõcor. ibi allegatis. tene menti. ℣ In gl. i. ibi. de negatur ei actio. hoc intellige si debitum vnũ integrũ soluit: alias cñ posset licite recusare oblationẽ. vt. l quidam estimauerũt. §. cer. pet. not. §. de vsu. l. tutor. §. lucius. ℣ In gl. ibi. vel ope exceptionis. hoc intellige qñ debitum erat in genere: ꝛ parit id q̃ est obligatũ. nam liberat tũc debitor exceptiõis ope. vt. j. eo. l. q. x.

℣ In ea. ibi. si aũt vna est vsuraria. qꝛ est vnũ debitum sub vsuris: ꝛ aliud debitũ principale sine vsuris. Nam ꝑsumitur solutũ in debitũ sub vsuris velut in granius: vt hac glo. qõ intellige si quãtitas soluta sufficit ad sortẽ ꝛ vsuras debitis vsurarũ: si aũt sufficeret solũ ad vnã sortẽ: tũc dicebat Bar. cedere potius in debitũ sine vsuris: vt sic illa obligatio fit distracta. ꝛ ita ipse tenebat. vt in. l. i. C. e. i fi. gl. ℣ nma opi. est vera. f. qñ ex eadẽ cã aliquid debetur noie sortis ꝛ aliqd nomine vsurarum: solutum simpliciter cedat in vsurã: subaudi debitam ciuiliter ꝛ naturaliter. Nam imputat debitori cur fuit in mora soluendi sortem: ꝛ qꝛ exactio vsurarũ est magis difficilis: attenta intentiõe debitoris qui male libẽter soluit. Sed si vsure non erant debite nisi naturaliter tñ tunc solutum cedit in sortem: non in vsuras illas. vt. j. eo. l. in his. §. sed ꝛ si forte. Si autem creditor redigeret pecuniã ex pignorũ distractione: tunc quid iuris sit: videbis in. o. l. in his. §. imperator. j. eo. ℣ † In gloss. in ipsa. Oldra. dicit

a ℣ Si tuo. Adde qꝛ hꝫ vnus reorũ stipulandi ꝑ litis contestationẽ appropriat sibi ius deberi. ꝛ solidũ nõ tñ approprat eo casu quo recipit partis solutionẽ q̃ hoiem. §. j. ti. j. quod no.

b ℣ Sint. p ꝛ. adde l. repe. ꝛ. de ꝛ. sig. gl. in aut. sed nouo iur. C. de epi. ꝛ cle. gl. i. l. fi. C. de obl. patro. ꝑstan.

c ℣ Que dicãt cause graviores. adꝺ q̃ dicanẽ cautelmine. vide gl. i. c. de appellatiõib⁹ de ap. in. §. illud i aut. de app. ant. cosse. in tractatu de mmimis. in. j. colũ. v. qñ pont.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a bene:qđ debitor intelligitur incontinenti eligere qñ ipse cām declarat anteq̄ solutio habeat pro perfecta ⁊ absoluta.vt.l.cōtractus.C.de fide instru.⁊ illud tene. ¶† In gl.ibi sed hoc nō placet quibusdā ⁊ bñ. Nam nō est verisimile quē quā velle soluere debitū de quo mille probationes reperiūtur.vt no.gl.mag.in fi.C.e.l.i.pōt etiā prodesse potentia eligēdi q̄ datur creditori si poneremus eū ita discretū q̄ si fuisset debitor ex dictis causis etiā elegisset cām leuiorem potius ꝙ grauiorē:exemplū in eo q debebat pecuniā sine vsuris cū fideiussore in aliā fortē cū vsuris sine fideiussore. nam debitor nobilis est verisimile qđ potius solueret debitū sine vsuris vt liberaret amicū qui intercessit pro eo. Vel pone in eodē nobili qui suū amicū grauauit de quibusdā pecuniis sine vsuris:⁊ de quibusdā aliis cū vsuris.nam verisimile est qđ potius soluat debitū non vsurariū:vt suū amicū in totū non grauet. Et ita intelligo qđ dixit Azo.i.e.l.ceterū.i gl. mag.ver.sed Azo.aliter placet. ¶ In gl.in verbo cōtrouersiam.i fi.prima nō placet:alie oēs sunt bone:⁊ tene quā vis.

5 ¶† In gl.pe.Ista gl.decidit qđ etiam creditor incontinēti dz eligere nō aūt post ex interuallo:⁊ hoc tene.vñ immediate precluſa via soluenti eligere dz creditor ⁊ similiter immediate:⁊ si non eligit semp intelligitur solutum in caulaz grauiorem. Et ita pridie vidi de facto in quodā mercatore q̄ in quodā libro rōnum suarum scripserat se soluisse certas q̄titates pecuniarum:⁊ ita erat verum ⁊ tpe solutiōis nihil dixit de cā:nec etiam creditor. Sed glo.que est.j.l.ceterum in verbo dictum.tenet q̄ creditor quousq̄ veniat pōt eligere causam:sed non heres eius.tene opiñ.precedentem que est veritas ⁊ eam secutus est Bar. Et idem qđ hec glo.decidit glo.mag.in fi.j.eo.l.ceterum.

1 ¶ Debitoris appellatione venit fideiussor.

a ¶ Ex pacto nudo. Adde glo.in c.literaturam. de vo.bar.in.l.iuris gentiū.in.§.quinimo.ff.ōpac.bar. in extranagā.ad repūmēdā.Bal.i aut.ad hec.C. de vsu. Jnn.in.c. no uit.de iudi.doct. in.c.j.de pac.

b ¶ Et iō. Utrum valeat libellus in quo quidā petit aliquē cōdēnari, Jdē tz idē Ang. quē oīno vide in l.si mancipium.i §.j. ff. de euictio.

c ¶ Inuito enim. Adde qđ tñ ea inuito pōt fideiussor liberare pro quo fideiussit. vt p eūdē Ang.in.l. qui pignori.ff.de pignoribus.

d ¶ L. Nouare. et vide apostillam quam ibi posui,

Et magis.

Jn tex.ibi.⁊ fideiussorio nomine.hic est casus q̄ fideiussor debitor appellatur.de quo.C.de fideiuss.l. blanditus.

Si duos.

Jn tex.ibi.⁊ vnū liberet hic immediate qñ debitū non est solutū in totum: ⁊ erāt plures fideiussores quor quilibet se obligauerat forsan viriliter:vel se obligauerat insolidum:tñ habebat bñficium diuisionis:vnde reus soluere pōt partem vnam contingentem ⁊ eum liberare.⁊ omnia sunt plana:qđ no.

¶ Pactum nudum licet non producat actionem:tamē parit naturalem obligationem.

Pignore vendito eius pecunia redit in causam vsurarum.

Imperator Antonius.

Jn tex. ibi qđā ex pacto.§.nudo.† Et sic habes hic casum:qđ lz ex pacto nudo[a] non oriatur actio:tñ oritur naturalis obligatio. Et si in pacto nudo deueniat id qđ est mere odiosum: sicut est vsura.tene menti. Et ideo dicūt canoniste pro hac naturali obligatiōe adiri posse iudicē ecclīasticū.i.c.j.de pac.qđ an sit verū declarauī plene i repetitiōe quā feci hic de.l. si cer.an. dic vt ibi. ¶ Jn tex.ibi.non eadē sit.⁊ sic vna maior altera: ⁊ sic quātitates sunt dispares.† Et no.hūc casum:q̄ pecunia redacta ex pignorū distractiōe cedit in cām vsurarū debitarū ex causis diuersis equaliter quantuncunq̄ summe sint diuerse:non aūt pro rata. ¶ Jn tex.ibi non sunt debite naturaliter neq̄ ciuiliter sm vnū intellectū:⁊ hoc nullū hz dubiū. Vel dic non sunt debite ciuiliter:sed naturaliter bñ debent ex pacto:⁊ tñ pecunia soluta p debitorē non cadit in cām talium vsurarū. Nec obstat precedens.§.qr̄ logt de pecunia redacta ex pignorū distractione:que quidē pignora erāt obnoxia etiā p dictis vsuris vnde nō mirū si cedunt in cām talium vsurarum naturaliter tm̄ debitarum:⁊ habes expeditam gl.mag. ¶ In gl.arg.contra.ibi.l.pupilli.§.pe. Jbi.soluam.pōt etiam dicere qđ ibi oēs vsure ciuiliter ⁊ naturaliter debebantur:hic quedam naturaliter tm̄:quedam ciuiliter ⁊ naturaliter. ¶ In ead.ibi.§.cum aūt. Jlle.§.non debuit signari pro contrario:quia imo concordat.

¶ Ordo an ⁊ qñ sit considerandus potius q̄ affectio.

Libellus in quo quis petit reum cogi ad soluendum:deinde eum condemnari:an valeat.

Nec enim ordo.

† In gl.i.in fi, Sol.q̄ vbi cōstat de intētione legislatoris vel alterius disponentis:nō curamus de ordi.sic logt hec lex. Sz vbi de intentione nō cōstat.ex ordine disponētis affectionē p̄sumimus.vt.§.de vsufr.l.quoties, C.de fideic.aut.hoc amplius.⁊ in cor.vnde sumit.de fideic.ō.liber.l.ḡaliter.§.quid ergo,de here.instī.l.g soluendo.⁊ lege ⁊ ñ non lex.§.j.de le.j, l.cum pater.§.a te peto.Bar.de vulg.⁊ pup.l.ñ.l fi.⁊ ideo

b qui in libello petit aliquem cogi ad soluendum ⁊ eum condemnari:licet scripturam preposteret nihil ad rem:vt not. in.d.l.ñ.in fi.Et vide ad predicta.C.de testa.l.preposteri.et ibi per Cynum.Ange.de Perusio.

¶ Debitum dicitur grauius quod potest celerius execution mandari.

Si quid ex familia.

Jn text. ibi.ex eā debetur iudicati.† Nō.bene:qr illud debitū dicitur esse grauius qđ potest celerius executioni mandari:⁊ ideo si obligatus ex instrumēto,guarentigie qđ habet executionem paratam ⁊ absq̄ instrumēto soluit simpliciter non facta electiōe per se neq̄ per creditorem:in dubio intelligitur soluisse debitum apparens ex instrumento per hanc literam.

Si stipulatus.

Domino serui adiecti ad solutiones solui non pōt.h.d.Et ex hoc tex.apparet q̄ vbi ex acquisitis seruo nullum emolumentum dño queri pōt:ibi illud non acquiritur domino.casus est hic:et concor.habes in glo.qđ tene menti.

¶ Debitor certe speciei vel quantitatis soluendo partē liberatur abica.

Debitor nō potest soluere partem debiti inuito creditore.

Qui decem.

† Debitor quantitatis aut speciei certe soluendo partē liberat ab ea:debitor aūt speciei in genere in nullo liberat quousq̄ in eodē residuum soluat.h.d.vidistis in.l.ij.§.si tū hoiem.§. de ver.obli.dic vt ibi. ¶† In tex.ibi partem soluēdo.s.creditori volēti:inuito eo[c] solui nō posset.vt.§.de vsu.l.tutor §.lucius.⁊ l.quidam estimauerunt.si cer.pe.q̄ videbant cōtra. ¶ In tex.ibi liberat.hoc ideo:qr ipsa.x.in obligatiōe erant:sed si fuissent solū in cōditione:tunc qr conditio non dividitur.vt.§.de cōdi.⁊ demon.cum fundus particularis solutio nullū emolumentum affert soluēti.vt.§.de statul.lib. i.ij.§.si instus.que est cōtra. ¶ In tex.ibi.itē qui stichū dz. s.in specie.vel dic certū ⁊ determinatum ⁊ in idem resident. ¶ In tex.ibi.in reliquā partem tenetur.nec ob.§.de verb. obli.l.si ita stipulatus.§.titius.vt ibi vidistis q̄ est contra. ¶ In tex.ibi.qui aūt hoiem debet.s.in genere vt non cōtradicat precedētibus. ¶ In tex.ibi.partem stichi.dādo etiā creditori volenti.vt.§.de ver.ob.l.ij.in prin.⁊ §.si tū hoiem. ea.l. Ratio:qr posset veniri ad inconueniens qđ vnus homo in duobus hoibus solueretur.vbi ergo cessat tale inconueniens sequitur liberatio:exemplum in eo qui mediū hominem accepto tulit.vt.j.tit.j.l.qui hominem. ¶ In text. ibi liberatur ⁊ in totam.⁊ sic pars primo soluta nunc declaratur solutarite. Non habes alia.

¶ Procurator ad recipiendum non potest nouare:nec confessionem facere.

Confessio de recepto facta per tutorem,nomine pupilli anteindicat pupillo.

Libellus pro eo qui vult petere debitum solui procuratorio nomine quomodo formatur.

Quod si stipulatus.

Adiecto nec petit nec nouat nec accepto fert:sz solū solutionem recipit.† Et facit optime hec.l.adhea q̄ dixi in.l.nouare.§.tit.j.qđ procurator cōstitutus ad recipiendum solutionē neutrū predictorū agit:nec etiam p̄iudicat dño cōstitūdo se recepisse. ¶† Jdē habes i tutore q̄ in libro rōnum aut in publico instrumento cōfitet se recepisse:qr nō preiudicat pupillo:nisi quatenus pbet realis receptio.in.l. lucius.§.tutele.§.de admi.tu.tene mēti. Et adde hoc ad vidi ctā.l.nouare.§.tit.j. Contingit q̄nq̄ econuerso qđ qui petere pōt:non potest solutionem recipere.exemplum in procuratore dato ad litem ⁊ ideo cum libellum format debet concludere reum cōdemnari sibi procuratorio nōie dñi ⁊ cum cogi ad soluendum dño:alias inepte ageret.§.de pac.l. sed si tantum.⁊ j.eo.l.hoc iure. Non habes hic alia.

¶ Solui potest pupillo sine tutore vbi solutio non cedit ad vtilitatem pupilli.

Si stipulatus.

† Vbi solutio nō cedit ad vtilitatē ⁊ pupilli eidem solui pōt sine tutore.h.d.⁊ cessant oia contraria.sic limitatur.j.eo.l.pupil.⁊ qđ no. instī.qui alie.licet.§.pupillo,que est contra.

¶ Solui potest procuratori destinato ad recipi.solutionem vt adiecto.

Solui

2 Solui non potest coniuncte persone etiam si vult conseruare soluentem indemnem.

1 ## Mero procuratori.

† Procuratori destinato ad recipiendum solutionē vt adiecto solui pōt. Apparet igit q̄ adiectus nō est procurator:⁊ ideo non tenetur indifferenter mandati:vt dicā in gl. ¶ Jn tex.ibi aut titio. Nec obstat.C.de cōtrahē.stipu.l. iij.vt ibi no. ¶ Jn gl.ñ.ibi.sed tu dic ⁊ bene.⁊ hoc fauore liberationis.vt.l.eius q.si cer.pet. Ja.de ra. Videbat enī ꝺ: q̄ recipiendo solutionē alienat:vt instī.quibus alie.licet.in.§. nunc admonendi.alienare aūt quis non pōt sine spāli mandato. Et attende:qr licet vbi dubiū est de mandato admittitur procurator cum cautione rati:tñ secus est in eo qui petit sibi solū si de eius mandato est dubiū.vt no.gl.in.l.non solum.§.qui alieno.ff.de procu.qđ Barto.dicit esse verum in asserente se habere mandatum a publico.in.l.fi fine.§.cū aūt.j.rem ratam habe.⁊ ibi dicam. dixi in.d.§.qui alieno.

2 ¶† In ea.ibi.respōde non.vt.C.de pac.l.filius.⁊ C.eo.l. cum maritus.⁊ vt le.no.caueatur.l.ij.vbi est tex. optimus. quinimo ⁊ si coniuncta persona vt sibi soluatur vult conseruare reum indemnem non auditur cū petit sibi solui.vt.d. l.ñ.facit optime.ff.de neg.gest.l.qui alie.§.ꝺ.p Cy.⁊ Pe. C.de procu.exigendi.in.vi.q.facit.ff.sol.mat.l.non solum.et eo.tit.l.filie mee. ¶ Jn glo.arg.contra.ibi.l.iul.§.j.dic vt ibi vidistis.

Sed ⁊ si quis.

Si debēti recipere solutionē mādat ne reciviat:mandatū vt debitori ne soluat.h.d.⁊.l.adiecta ex postfacto in contractu non eu.acuatur ex postfacto de voluntate alterius contrahentium.h.d. ¶ Jn tex.ibi non potuit stipulator.contingentia tñ casus inducere potest vt adiecto solui nō possit:vt videbis.j.eo.l.cum quis.in prin.quod not.

1 ¶ Solutio facta non habenti mandatum reconciliatur domino ratum habenti.

2 Salarium non debetur ambasiatoribus qui non reuertuntur cito cum possunt.

1 ## Sed ⁊ si non.

† Solutio facta non habenti mandatum recōciliatur dño ratum habente nec cōmittit stipulatio rati si incontinenti ratū habeat:⁊ dño nō habente ratum cōdici pōt.q̄ solutū est hoc dicit cum.l.seq. ¶ In glo.legatur.ibi.naturaliter. hoc exemplum no.multum Bar.in.l.ita stip.§.de verb.obli.scilicet qđ in vltimis voluntatibus fit legati translatio,ppter moram incōtinenti:sine incipiat a precedenti dispositione: sive a precedenti conditione.de quo dixi in repeti.l.si insulam.de ver.obli.dic vt ibi. ¶ In ea.ibi.istud exemplum. et hoc etiam est notabile.s.qñvm legatur ⁊ si illi non solvatur solvatur alteri aliquid sub nōie pene.nam mora facta p̄mo debetur legatum scōo:⁊ primus repellitur exceptione:non aūt ipso iure. ¶ Sequitur in gl.l.si hereditatem.§.i.ille.§. nil facit. ¶ Sequitur in gl.item in masculino.hoc exēplum

2 est etiam notabile.⁊ hoc no.contra ambasiatores qui nō reuertuntur cito:sed tarde propter habenda salaria:⁊ ideo quidam incedunt potius per viam tortuosam quam rectā vt dies multiplicentur.de quo.j.de falsis.l.eos.§. fina.⁊ ibi dicam.

Quod si forte.

Summata est cum precedenti.

1 ¶ Solui an ⁊ qñ possit tutori vel cur.pupilli aut furiosi.

2 Tutores vel curatores honorarii qui dicantur.

3 Tutore non administrante vel bannito dandus est coadiutor pupillo.

4 Locū tenente substituto in locum primi:priuatur p̄mus.

5 Arbitris duobus discordantibus si tertius assumatur stat tur tertio.

1 ## Sunt quidam.

† Tutori datovt gerat honorario ⁊ cā notitie solui pōt:nisi eidē sit administratio interdicta expresse vel tacite

2 solui et pt curatori furiosi aut alteri dato ppter aliquā cām iustā.h.d.vsq̄ ad.§.pupillū. ¶† In text.ibi qui honorarij appellant.excplū pone in comitibus ⁊ baronibus ⁊ aliis magnis dñis qb gfa honoris pupillor ⁊ memorie defuncti dantur tutores.⁊ qñq̄vt ob reuerentiā ipsor pupilli nō vexentur.⁊ hoc cōsiliosus fuit dñs Jmo.q reliquit in tutores cōe Florētie ⁊ Bononie filiis suis vñ poterunt de iure gerere ⁊ administrare tutelā:nisi eis fuerit in testamēto administratio interdicta. ¶ In text ibi.suspectis postulatis.⁊ lit.cōte.in cā suspecti.ante eā solui pōt:qr aūt nō ꝺr admini stratio interdicta p legē.dictū sing.est Azo.i sum.de suspe,

tu. Et ita de facto feci indicari Perusij. ¶ In tex.ibi. iterdicta administratio.s.ipso iure vt no.§. pe.i ti.de suspe.tu.§. fi.v.si aūt p̄missa.⁊ hoc ēt tenebat Bar. ¶ In tex.ibi.vt puta relegato. Jdē dicas de bānito fm Jac.de are.ar.§. de tut.⁊ rōnibus dist.l.si tutor rei publice cā.§.pe.† In locum igit tutoris bāniti vel positi ad p̄mia nō est substituēdus

3 tutor alius:s. curator dādus. Et ita multoties practicari. Facit ēt.l.nō solū.§.si libertus.e.ti. Posset etiā dari coadiutor vbi administrator suspect c:vel de dilapidatiōe diffamatus de q̄ coadiutore habes tex.singularē cōiuncta gl.C. qđo ⁊ qñ inde.l.si pses.⁊ in.c.venerabili.de offi.dele. Item qñ administrator est negligēs ⁊ nō pōt p negligētiā removeri.vt sunt reges.p̄ncipes ⁊ plati.de gb habes in.c grādi. de supp.neg.prela.⁊ ibi p Ber.Jnn.⁊ Jo. ¶ In tex.ibi.in

4 locū ei substitutū. † Nota bñ q̄ eo ipso qđ in locū officialis est alter subst̄itut ⁊ surrogat:eo ipso p̄mus itelligit renuatus officio cōcor.in cor.vt ind.sine quoquo suff.§.nulli.

5 ¶† Et p hoc dicit qđā q̄ duob arbitris nō cōcordantib si

a tertius assumat:eius solius sn̄ie est parēdū qđ tenuit Ja. de are.per.l.ītē si vnus.§.p̄ncipaliter.ff.de arbi.⁊ p istū tex.

Pupillum.

Pupillus absq̄ tutore soluendo nūmos accipientis nō facit:s. reconciliatur solutio consumptione. ¶ In gl.⁊ sic no.ibi solutio hic tale debitum erat.hec vera.

Pupillo.

Debitor solūs tutori sine pupillo non liberatur sed si nummi sunt salui doli exceptione pupillus repellit. nec potest quicquam pupillus alienare sine tutore.h.d. Et vide j.de reg.iur.l.qui cum alio in prin. cetera dic vt in glo.que sunt clara.

Sub conditione.

Jstam legam cras ifallibiliter.⁊ bene.

Cassius ait.

Ut debitor liberetur nō sufficit solui pecuniā debitam: sed necesse est vt noie debitoris soluat et pecunia creditoris efficiatur.h.d.Jn tex.ibi.de di.⁊ tradidi.non em̄ transtuli in eum dñium.⁊ sic nihil est contra. ¶ Jn tex.ibi.vt creditori meo solueret.s.noie meo. ¶ Jn tex.ibi.sine dolo nā si dolo consumpsisset viderent extantes:vnde soluens liberatus non esset.vt.j.de re iud.l. placet.⁊ §.si cer.pe.l.rogasti.§.fi. ¶ In gl.pe.ibi ratū habere possum.ff.ad commodum mandatarij vt liberet:non aūt ad commodum mei mandantis:quia ratum habere nō possum qđ nomine meo non est gestum.

1 ¶ Soluens procuratori reuocato ignoranter iusta ignorantia liberatur.

2 Bar.quicquid fecit id habuit a domino Francisco tigrini de Pisis.

Si quis seruo.

Contrahēs cum procuratore reuocato antēq̄ reuocatio in ei notitiā sit deducta obligat dñm.h.d.vel sic.† Solues procuratori reuocato ignoranter ⁊ ignorātia iusta liberat ⁊ ipse procurator furi tenet si sciens recipiē di alio solutionē recepit.h.d.l.tota.

2 ¶† Et allegat qđ procuratori cōstituto ad pecunias exigēdas pōt solui p̄spōte soluēte. Frā.tigrini de pisis fuvn grā valēt homo male sue cose fe tāto squadernate.gegd fecit d. Bar.credeteme ello haue da lui e pocho honor li ne fe pdo name miser Bar.ma nō trouo che lo mentoase invno loco, Sed hec lex nihil facit qr logt in seruo q ad pecunias in iudicio exigēdas esse nō pōt procurator:vñ necessario intelligi oportet vt recipiat a spōte soluētib nō habes alia. ¶ In tex.ibi.p manumissionē.s.intervinos p q̄s est revocatū mādatū.lz secus sit in filio:qr p emācipationē nō revocat mandatū ei.vt.l.eū q.§.qui sibi.ff.de ver.ob. Remanet em̄ fidu cia filij firma quo ad patrē ēt post emancipationē in seruo nequā.solent em̄ manumissi ꝺnos ceruicē erigere.vt.l.si manumissor.C.de lib.⁊ eorum lib. ¶ Sequit in litera.forte dño.s.manumissori.si manumissus a p̄nc pecuniā accepit bona fide ⁊ sic eā sibi quesiit:sed a p̄n,eam mala fide ⁊ lucri sui cā:tunc fecit furtum dño pecunie:qñ dñium eius nō discessit ab eo. Et in hoc residet gl.magna hic ⁊ vult ⁊ bene.⁊ facit ad.q no.ff.de condi.indebi.l.si non forte.§.qui filio. De monacho fugitivo ⁊ syndico revocato,recipientibus solutionem dic vt ibi.

Fugitivus.

Fugitivus mutuando pecuniam domino surreptam recipientem obligat domino. Et si recipiens eam soluat eidem fugitivo liberatur: secus si alteri iussu serui non tamen recipienti vt eius mini-

Universidad de Deusto
Biblioteca

fuo.h.d.Et cessat omne Jsium.Ratio aũt est:q; ex quo ille ejus nõ recipit vt minister serui nõ acquirit dñũ; pecunie ipsi dño merito tali solutione nõ liberaꝝ soluens.hoc est veritas. ¶In tex.ibi liberabit debitorẽ.eadẽ rõne qua.ff.qꝫ sucõtinenti est pecunia dño acquisita:p delegationẽ aũt vel nouationẽ hoc nõ cõtingit.l.fi.in pn.ff.ti.i.¶In gl.ibi.sed qd ad rumbũ.simile.ff.de iure codi.l.quidam referũt.¶In gl.imo nõ.ibi.vel ibi sciebat fugitiuũ.hec vera ꝑm Dy.ꝛ p ea.ff.depo.l.qõ seruus.Et cõclude qõ ei q nunq̃ habuit mãdatũ solues liberaꝝ si cũ eo cõtraxerat dũmodo ignorꝛaret mãdatũ reuocatũ vt.ff.l.pxi.q; hic.ꝛ.d.l.qõ seruus.ff si non cõtraxerat cũ eo nullo modo ei succurrit.vt i.ff.si nullo.hic alle.Si vero a ꝓncipio ille cui solui⁹ habuit mãdatũ ff est reuocatũ:tũc dic vt.ff.l.pxi.q; succurrit soluẽti si ignorauit reuocationẽ:ꝛ iuste.de quo in.l.eius qui in ꝓuincia.ff.si cer. pet.¶In gl.nõ liberari.sic.ff.ibi.ff.j.que est cõtra.sed dicet ibi.¶In eadẽ in fi.Tu sol.q; illa cõcordat p oia cum illa. nam si dñs agat mandati.cõtra eũ cui facta est solutio mãdato serui liberaꝝ debitor:q; dñs agendo mandati ratũ hz factũ serui,vt.ff.de fideiuss.l.seruus ãlienus.ꝛ ita loquitꝫ ꝓncipium illius.ff.fugitiuus.alias nõ videtur dominus habere ratum in dubio.ꝛ ita loquitur.l.ista.

Jrem meam. Non liberaꝝ debitor i specie obligatus nisi eandem irrenouabiliter eam faciat creditoris.h.d.Et cessat omne contrarium.

Jex stipulatione. Nõ liberaꝝ intercessor per cõuentionẽ principalis:nec etiã per solutionẽ:sed in obligationem nõ incidit si ꝓmisit qõ a ꝓncipali seruari non posset.h.ꝓ.Et hanc.l.habuisti declaratam.ff.de ver.obli.l.decem.dic vt ibi.

Jlius familias. Filius patri obligationẽ ġrit: ff, debitorẽ paternũ non liberat.h.d.Quid aũtẽ liberatiõe facta successit pater:dic vt hic ꝓ bar.

¶ Soluere põt debitor obligatus pluribus debitis ꝓ quo vult:ꝛ in dubio ꝑsumit soluere in antiquius debitum.

Vbi ficeiussor. †Qui pluribus obligatus existit põt soluere ꝓ quo vult:ꝛ in dubio aũt intelligi tur soluere in antiquius debitũ.h.d.¶In glo. ij.ibi.ꝛ not.quod scripsit Jo.ꝛ hoc examinaui tibi plene in l.stipulatio ista.ff.eum qui.ff.de verb.oblig.ꝛ ibi dixi vtilitatem huius.q.

¶ Solutio debiti conditionalis vera vel ficta existente conditione vere liberat sed fingitur retrofacta.

Carcerati ꝓ crimine ꝓ quo imponitur pena pecuniaria:ꝛ in defectu solutiõis personalis:possunt liberari a carcere soluendo.vt.j.

Donatio inutilis a ꝓncipio que morte cõfirmatur: an retrotrahatur quo ad omnia.

Dictio si conditionem importat ꝓncipaliter.

Clausula cum hac conditione quid operatur.

Soluens vel tradens an ꝛ quando ꝓsumatur transferre dominium.

Sub conditione. Jsta.l.ẽ satis subtilis ꝛ pulchra.Ac ceptilatio ꝛ solutio cõditionalis debiti liberat vere in cõditiõis euentũ:ꝑ fingit retrofacta.h.d.vel sic,†Debiti ꝟditiõalis vera vel ficta solutio existente cõditiõe vere liberat:ꝑ fingit retrofacta.h.d.

¶Diuidit in partes duas:vt ꝓ3 in ſfa.Hã primo ponit de acceptilatiõe.Scõo de reali solutiõe.Attẽde bñ ad hãc.l. qꝛ tu habebis lectionẽ vtilẽ ꝛ subtilẽ.Jn text.ibi.sub cõditiõe.subau.causali:qm̃ ei⁹ existẽtia retrotrahit.vt.l.potior. ꝛ.l.q balneũ.ff.q po.in pig.ha.nõ idẽ in ptãtiua:q; illa non trahit retro.vt.l.ſi filiꝰ.ff.dever.ob.ibi dixi.vñ sicut retro nõ trahit obligatio ꝑm fictionẽ.tũc impossibilẽ est trahi retro liberationẽ ꝑm fictionẽ fingeret esſi tũc impossibile in suo genere:ꝙ esse nõ põt.ff.de adq.l.si ꝓf.ꝛ.ff.loca.l.ġro.¶In tex.ibi.debitor ex dispositiõe intervinos.nõ idẽ si ex vltima volũtate:q; tũc existẽs ꝟditio retro nõ trahit.vt.l.ſi.ff.serui, ff.ad ſil.ergo nec liberatio põt retrotrahi rõne qua ſupra:ꝛ hẽ cessant duo subtilia Jsia.¶In tex.ibi intelligit iã olim liberatus:qꝛ iam olim fingit obligat⁹ ꝓpter retrotractionem.vñ nõ mirũ si etiã olim fingit liberatus.Nec ob.ꝙ due fictiões circa idem nõ cõcurrant.vt.l.i.C.de do.ꝓmiſ.q; hic vna fictio.ſ.liberatiõis venit in necessariã cõsequentiã ꝓpne ſ.obligatiõis.Jbi sunt due fictiões eque ꝓncipales.Jtẽ iste due fictiões oriunt ex diuersis ꝓncipiis.ibi ex vno.Item hic tendunt ad diuersos effectus.nãvna est ordinata ad fauorẽ creditoris:alterꝛ ad fauorẽ debitoris:ibi ad fauorẽ eiusdẽ.ꝛ sic nõ ob.istud subtile Jsium.¶In ea.ibi.hoc etiã videbatur contra.q; si solutio fit vere ergo tũc cum pecunia soluit efficit dñium creditoris.cũ ergo exiſtit cõditio nihil inueniꝫ ꝓprium debitoris qõ soluaꝝ:ergo tũc non põt vere contingere liberatio per actũ solutionis iam facte:sed imꝑfecte.ſ.remouet:qꝛ tpe solutiõis fuit actũ ꝛ existente cõditione illa pecunia cedit in cãm solutionis debiti merito tunc liberat vere.† Et hac practica dixit Bar.in.l.i.ff.de custod. reo.debere vti accusatos vel ingsitos de crimine ꝑ quo ipo nitur pena pecuniaria ꝛ in defectũ psonalis vt nolentes in carcere detineri soluãt fisco pecuniã ꝛ in eũ transferãt dñiũ cũ hac conditione qõ si eos contingerit condemnari ex tũc dicta pecunia in solutũ cedat ꝓ cõdemnatione ꝛ nõ deti nebuntur in carcerẽ:caueant aũt vt nõ deponant.nam posset perire depositũ ꝛ nõ essent relaxandi tunc.¶In tex.ibi liberari eũ.ſ.vere.ficte aũt liberaꝝ retro.¶In tex.ibi facta est.ſ.vere ꝑm veraꝫ opi.aliꝫ aũt contra ꝛ male.¶In gl. ꝓma ibi.que in frau.credi.l.i.hoc intellige nisi animo ꝛ intẽtiõe fraudãdi creditores futuros hoc factũ appareret:vt i aut. sed iam necesse.C.de dona.ante nup,ꝛ in cor.vnde ſumitur. tunc em̃ ita creditoribus futuris cõpeteret pauliana sicut ꝛ presentibus q tũc erant.¶In ea.gl.ibi.aliquid.qõ est im possibile in sua specie:nõ aũt erat impossibile in ſuo genere qꝛ vt dixi in tex tualibꝰ retro fingit debitor obligatus:ꝛ retro per neceſſariã consequentiã fingitur liberatus.¶† In ea.ibi.fingatur domina.decidit ꝙ donatio inutilis ꝙ a principio que morte cõfirmaꝝ trahitur retro etiã quo ad acquisitionem dñij.Jdẽ tenet in.l.sequẽs questio.de leg.ij.¶Cõtra rium in.l.donationes.C.de dona.inter vir.ꝛ vxorẽ.ꝛ.l.ſi.de inof.do.Et hec est veritas:scz vt traha⁹ retro quo ad acquisitionẽ fructuũ:qꝛ illoꝝ donatarius nõ fuit incapaꝛ sicut nec quilibet bone fidei possessor:ꝛ ipsius dñij fuit incapaꝛ omnino vnde non põt cadere fictio in eo qõ est impossibile de iure in suo genere.vt.d.l.si pater.ꝛ.d.l.quero.¶In glos. vlt.ibi,solutio hic nõ fuit.hec solutio est falsa:ꝛ destruit hãc literã.¶In ea.ibi.alii dicunt ecõtra.ꝛ hec est peior:qꝛ destruit tex.l.cõtrarie.¶In ea.ibi,vel dic hic fuit data.ꝛ hec sol.simiꝫ est falsa,nam hic verba concepta hoc modo ea cõditione vt ſi ꝟditio extitisset ꝛc.†que victio ſi⁹ conditionẽ importat ꝓncipaliter:vt vidistis plene in.l.ſi decẽ cũ petiero.ff.de ver.obli.Nec ob.†qõ hec oratio ea ꝟditioeꝫ ꝛc. apposita in aliqua dispositione nõ reddit eã conditionalẽ sed modaleꝫ vt.l.meuia.ff.de manu.test.ꝛ.l.ũ.in fi.ff.de dona. qꝛ illud verũ qñ apponiꝫ tantummodo verbũ:vt secus si immiſceaꝫ ei etiã dictio ſi:vt.l.q absenti.ff.j.ff.de acq.poſ.ibi cassus,vel etiã ſubsequatur ablatiuus absolutus. Exemplus cũ dico trado pecuniã hac cõditione vt nuptijs ſecutis tua fiat.exemplũ in.l.ſi ego.ff.j.ff.de iure dot.ibi casus.ꝑ in hac l.fuit vtraq; dictio.ſ,vt ꝛ ſi.ꝛ ideo dispositio cõditionalis. ¶In ea.ibi.vel hic voluit.hec est ipsa veritas,ꝛ hãc tenẽt oẽs a Do.ꝛ potiſſime Dy.¶In ea.ibi.vel forte.hãc ſustentat Bar.ſed non placet:qꝛ ſi conditio est adiecta trãslatiõi dñij:ſine sit pecunia ſine species ante conditionis existentiam nõ transfert ex voluntate tradẽtis:ꝛ ꝑ posſit trãſferri ex alio capite:puta ꝑ cõſumptionẽ vel cõmiſſionẽ,vt.ff.ſi cer. pet.l.rogaſti.ꝛ.l.ſi a furioſo,ꝛ.ff.e.l.q ſi forte.ff.ſi. conjuncta l.ſi alieni.j.e.Nec ob,l.ſi ego.ff.j.de iure dotiũ.ꝑ quã Bart.ſe fundat:qꝛ nego ꝙ ibi loquaꝫ ſolũ i specie:imo loqꝛ de re tradita.Rei autem nomen generale est.vt.l.j.in fi.ſi cer.pe. †Et conclude qõ vbi apparet de cã traditionis ſi est habilis ad dñij translationẽ:ꝛ illa cõſiſtat re vel specie:in dubio ꝓſumitur transferri dñium incontinenti:vt hic.niſi conditio appareat apposita trãllationi.vt.d.ff.j.ꝛ.d.l.qui absenti.ff.j.ſecus si non ſubſiſtat.vt.l.lucius.ff.depoſi.ꝛ.l.cum pater.ff.pater pluribus.de lega.ij.Si autem non appareat de causa traditionis:tunc an tradens videatur transtuliſſe dominium ꝛ ex qua causa vel depoſuiſſe.dic vt not.glo.in.l.cũ quis.ff.ſi certum petatur.

Ex parte. Qui ſoluit plus ſua hereditaria portiõe repetit illud plus niſi alia portio ſibi accreuerat.h.d.Confirmat ergo liberatio inualida a ꝓncipio.ꝛ hoc facit ad id quod dixi in.l.filiuſſa.ff.eo.

Jcreditor. Ex precio pignoris debitor liberatur ſi vẽditio irrenocabiliter facta est:alias non:niſi poſtquam renocandi ſpes defecerit.h.d.

Etiam

Jam citra. Si deficit ius aliqõi re q̃ ſoluit non tollit actio prima.h.d.¶Et nota.appellat ius rei ius cautionis ꝓpter quam omiſſam funditus peti tur vt cautio ꝓestetur.ꝛ a illam.l.declara per ea que habuiſti in.l.iulianus.ff.ſi fundus.ff.de verborum obligat.dic vt ibi. ꝛ not.in.l.eleganter.ff.non ſolum.ff.de dolo.ꝛ.ff.commoda. l.iij.ff.ſi reddita.

Solutio facta ꝓtutori liberat ſoluentem:dummodo pecunia ſit in rem pupilli conuerſa.

Soluens falso prelato existenti in quaſi poſſeſſione prelatu re:an liberatur.

Debitores. †Solutio facta ꝓtutori liberat ſoluentẽ:dũmodo pecunia ſit in vtilitatẽ pupilli querſa.h.d.¶Et qd ſit ꝓtutor:dic i.l.i.j.ꝑ tutore.¶Et not.hãc.l. †ꝑ ſoluctib⁹ falſis ꝑlatis existentibus in quaſi poſſeſſiõe ꝑ latura.de quo vide i.l.ſi non ſortẽ.ff.qui filio.ff.de ꝟdi.idebi.

Cum stichus. Obligatio ſpecierũ diuidit ꝑ quotas inter heredes:obligatio generum diuiditur numero.h.d.Et non habes alia.

Debitor ignorans ꝛ etiã inuitus liberaꝝ per ſolutionẽ tertij:ꝛ ſuſceptionem iudicij animo nouandi factam.

Depoſitio:oblatio:ꝛ conſignatio debitoris liberat debitorẽ ipſo iure:ſic etiam ſi fiat per tertiũ nomine debitoris.

Debitor an ꝛ quando liberatur ſi tertius ſuſcipiat litem vel iudicium ꝓ ipſo.

Solutionẽ. Hec lex est ſubtilis:breuis:ꝛ bona:ꝛ nõ cõſueuit ſumunari:tũ dicas sic.†Debitor ignorãs ꝛ etiam inuitus liberaꝝ per ſolutionẽ tertij ꝛ ſuſceptionẽ iudicij animo nouãdi factã.h.d.¶In gl.ibi.ꝛ ſic inuito creditore liberaꝝ debitor.Ro.bñ qꝛ decidit.q.dubiã poſitam.C. eo.l.obſignatiõe.ſ.ſicut†depoſitio:oblatio:cõſignatio debitoris eum liberãt ipſo iure:ita etiã oblatio depoſitio ꝛ cõſignatio tertij.tene mẽti.ꝛ de hoc ibi ꝓ Cy.¶In ea.ibi.ſol.ille in ꝑti.exorbitãtibus a iure ꝟmuni:ꝛ idem in bñficijs dicas.de quo vide gl.bonã.ff.de iureiurãdo.l.labeo.¶In eadẽ ibi. ꝑm Azo.†Tu ꝛcludẽdo dicas ꝙ ſi de voluntate creditoris ꝛ debitoris ꝑ debitore tertius iudicij ſuſcepit liberaꝝ tunc debitor ipſo iure.vt.l.delegare.ff.ti.i.nã cõcurrente volũtate vtriuſq; ſuſcipiens iudicij ꝛtelligitur delegatus.ſz ſi non ꝛcurrit volũtas debitoris in hoc puta qꝛ fuit iuitus vel etiã ignorãs:ꝛ adhuc idẽ ſi inchoato iudicio ꝺ reum tertius venit ꝛ ſuſcepit iudicij.caſus est hic.Sed ſi iudicij fuit inchoatũ ꝺ tertium ꝓncipaliter vt ꝓcuratorẽ i rem ſuã:tũc liberaꝝ debitor ſolũ exceptionis ope.vt.l.poſt venditionẽ.C. de pactis.Et iterdum nullo mõ.exemplũ ſi ꝺ tertiũ fuit directũ iudicium:non vt ꝺtra ꝓcuratorẽ in rem ſuã:ſz vt contra ꝓncipalẽ debitorẽ.ꝛ ita intelligas.l.q ex parte.ff.de iterrog. act.¶In eadẽ ibi.hodie nõ ſic.niſi exprimaꝫ verbis.Jſtud est falſum:qꝛ in nouatione neceſſaria.l.vlt.C.de noua.nõ corrigit iura antiqua.Dis ergo casibus ꝙbus olim aliꝰ ſuſcipiẽdo ꝓ nobis iudicij liberabat nos:ijſdẽ ꝛ hodie liberat etiã ſi nihil agaꝫ.qõ tene menti.Per hoc etiam tibi patet qõ ſicut olim ꝑ litis ꝛteſtationẽ fiebat nouatio.i.noue qualitatis adiectio.vt.l.aliã.ff.de noua.l.q actio temporalis nõ efficiebaꝫ perpetua ꝛ nõ transitoria in heredes:ita etiã hodie.licet illa gl.dicaꝫ ꝛtrariuꝫ ꝛ nõ bene:dũ dicit i nouatione neceſſaria illud idẽ ſtatui ꝙ in volũtaria:vt non fiat niſi ſpecialiter actum ſit.¶In ea.ibi.reſpondeo ſic.ſi eo animo acceſſit ꝛc. hoc intellige niſi ſoluerit ꝓ debitore inuito:qꝛ tũc nõ repetit vllo modo vt imputet ſibi cur ſoluit.vt.l.ſi ꝑ te,ff.manda ti.licet Cy.dicat contrariũ ꝛ nõ bene.in.l.vlt.C.de neg.geſt. dixi i.l.ſi ſtichum.ff.ſi.ff.de nouat.qõ nota ꝛ tene menti.

Creditor nõ poteſt recuſare ſolutionem debitoris: niſi ſubſit iuſta cauſa recuſandi.

Oblatio ſola debiti facta in judicio liberat debitorem exceptionis ope,

Jdebitor. Denegãde ſunt actiões creditori:ꝙ debitũ oblatũ recipere noluit.h.d.† Patet ergo ꝙ creditor recuſare nõ põt quin ſolutionẽ recipiat:vt hic.et de leg.iij.l.fideicõ.ff.ſi rẽ.Quod itellige niſi ſubſit iuſta cauſa recuſandi.vt.ff.eod.l.q res.ff.mihi rome.ꝛ.l. creditor.ꝛ.l.qui decẽ.¶In tex.ibi.qui peteref.ſ.in iudicio.¶In tex.ibi.denegat actionẽ.qꝛ nemo volens ſoluere cõpellitur judiciũ ſuſcipere:vt inſti.de perpe.ꝛ temp.actio.in fi.ꝛ idẽ ſi confitetur ſe debitorem eſſe,vt.l.ũ reus paratus.ff.de ꝓcuratori.¶In gl.prima ibi.l.i.ff.ſi pecunie.ibi.pecunia erat depoſita vt ſpecies:ꝛ ideo ea perẽpta liberatur ipſo iure.¶† In ea.ibi.vel dic ꝙ obtulit.hãc tenebat Ray.ſcz ꝙ ſola oblatio i iudicio facta liberet debitorẽ exceptiõis ope.ꝛ iste est caſus hic quẽ ipſe multũ notauit.¶In eadẽ ibi.vel tertio.ꝛ hec etiam est bona intelligendo quod fuit depoſita ꝛ etiã cõſignata.ꝛ ita loquitur hec.l.contraria.

Inter artifices. Qui promittit operas ſuas nõ põt ſeruire ꝑ aliũ:ꝛ in ſtipulationibus faciẽdi ſi fideiuſſor accedit:mora rei fideiuſſori nocet.nõ autem econuerſo.h.d.Et materiã huius.l.vidiſtis examinatã. ff.de ver.oblig.l.cũ filius.ff.i.eo.titu.l.mora.ff.de fideiuſſ.l.ſi qs ꝓ eo.de duo.reis.l.nemo est qui neſciat.

Soluens ꝓcuratori reuocato liberaꝫ:ſi reuocationẽ probabiliter ignorat.

Si seruus. †Soluẽs ꝓcuratori reuocato liberaꝫ ſi reuocationẽ pbabiliter ignorat.h.d.ꝛcor.ff.e.ſi qs ſeruo.ꝛ ibi vidiſtis.¶In tex.ibi.ꝛceſſum nõ esſe.id est adeptũ esſe.¶In tex.ibi.numerata ſit.i.ab illo debitore ſoluta illi ſeruo.

Qui sibi. Si ſpecies debita ſoluaꝫ adiecto ꝛ euincaꝫ priſtina actiõe agiꝫ.h. o.vel ſic.Obligat⁹ ad dãdum ſpeciẽ non liberatur niſi eandem irreuocabiliter fecerit creditoris. h.d.¶In tex.ibi.ſtipulat⁹ est.ſcz ex cauſa nõ lucrativa:alias ſecus qõ declarat vt nõ.ff.de dona.l.ariſto.ff.ſi.

Soluens rẽ deterioratam doloſe non liberatur.

Soluens partem debiti vel totam:an ꝛ qñ liberatur.

Creditor recipiẽdo rem deterioratã:an ꝛ qñ ſibi ꝓiudicet.

Locator equi vel bouis:an teneatur eum recipere ſi ſit deterioratus ſeu magagnatus ꝑ conductorem.

Qui sticum. †Jſte est bon⁹ tex.ſoluẽs rẽ deterioratã dolo nõ liberat. h.d.Et iſte est bon⁹.ff.¶Aduerte i text.ibi.vulnerauerit ſine iuſta cã:alias ſecus.vt.ff.de ver.obl.l.qui ſeruũ.que est ff. ¶In tex.cũ dando.ſ.ante litẽ ꝛteſt.Jdẽ ſi poſt vt in fine legis.¶In gl.magna ibi.vel aliter.Circa iſtũ articulum ꝛclude ꝙ † iterdum qs ſoluit partẽ debiti diſcretiue:ꝛ tũc ab illa liberaꝫ plenarie.vt.ff.e.l.ſi ſtipulat⁹.ff.qui decẽ. Jnterdũ qs ſoluit rẽ debitã quãtũ ad ſe ſed deterioratã ꝛ tũc est caſus noſter ꝛ i quo glo.variauit.l.iij.ff.ſi reddita.ff. ꝛmoda.Bar.hic idiſtincte tz ꝙ ſi deteriorata est dolo debitoris i pernicie creditoris cõmiſſa ꝙ non liberaꝫ:ꝛ idiſtincte tenẽt de dolo.Jn hoc qõ dicit eũ nõ liberari.dicit bñ.Jn eo qõ dicit idiſtincte de dolo teneri.est falſum.nã ſi cautio doli iterpoſita fuit ageꝫ ex cautiõe ꝛ non de dolo.ſi nõ interpoſita fuit ageꝫ ex eo Jctu ſi erat bonefidei.vt.l.elegãter ff.non ſolũ.ff.de dolo.Vera est ergo opin.Bar.i Jctu ſtricti iuris.ꝛ vbi cautio doli nõ erat interpoſita.¶Sup eo aũt ꝙ j.dicitur†An creditor recipiẽdo rem deterioratã vr remitte re deterioratoris intereſſe.Bart.dixit ꝙ non:ſi deterioratio erat facta dolo:ꝛ dicit bñ ſi abſq; dolo.dicit idẽ ſi ignoranter recepit.licet ſi sciẽter tunc ꝓiudicat ſibi,ꝛ ita intelligit hãc gl.ꝛ.ll.allegatas i ea.¶† Et ſubdit locatorẽ ronceni recipiẽtem ſcienter equũ magagnatũ nõ dolo ꝓiudicare ſibi ꝛ eũ nõ teneri recipere abſq; precio deterioratiõis.Tu dic quod ſupra ꝙ preciũ deterioratiõis venit iure actiõis qõ est i obligationibꝰ bonefidei:vel qꝛ ſpeciale preciũ deterioratiõis in principio fuit ꝓmiſſum ſemper,cogit recipere qꝛ rẽ deterioratã:ſaluo ſibi iure ad deterioratiõis preciũ.Rõ est:qꝛ debita ſunt diuerſa ꝛ ex diuerſis principijs orta.vñ licitũ est debitori vnũ offerre ſine altero.vt.l.vlt.ꝙbus modis pig.vel hypothe,ſol.Sed vbi preciũ venit ſolo officio:vt est in iudicijs ſtricti iuris:tũc nõ cogit recipere:ꝛ ſi recipit ꝓiudicat ſibi.vt.l.iij.C.depoſiti.ꝛ.l.ũ.ff.ſi quis cautio.Unde ꝛclude qõ locator ronceni tenẽt recipere magagnatũ:ꝛ recipiẽdo ſcienter etiã non ꝓiudicat ſibi:ex quo debita ſunt diuerſa.ſecus ſi ronceuus deberetur ex ſtipulatione.ꝛ ita intelligit hec litera ꝛ gl.Tutius tñ erit locatori vt recipiẽdo ꝓteſtet de precio deterioratiõis:vt dicit tex.in.d.l.ſi.

Qui homine. Si ſolutũ adiecto ex poſtfacto apparet ꝛ debitũ repetit a creditore.h.d.Et est hic caſus ꝙ quantũ attinet ad repetitionem indebiti adiect⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

habetur loco procuratoris specialiter cõstituti:licet quo ad alia non:nisi vt habuistis in.l.vero.§.fi.ff.eo.t.vide.ff.de verborum obligationi.l.fi.§.cum mihi.

Si duo rei. In obligatiõe generis nõ cõtingit liberatio facta solutione i specieb⁹ diuersis etiam si diuersi vel aduersis fiat solutio.h.d. ¶In tex.ibi.et nõ dederit liberatio contingit.diligenter no.text. istum ex quo habes q licet vn⁹ reorũ stipulãdi per litis contestationẽ insolidum sibi appropriet totum ius debiti.vt.l. si ren. aliquam.§.si duo,ff.tit.j.t.ff.de duobus reis.l.ex duobus.non tñ sibi appropriet recipiendo partis solutionem. tene menti. ¶In gl.ideo quia ibi res est cõmunicanda.itel lige qñ sunt correi ex causa onerosa:naz si ex causa lucrativa quod exigit vnus correorũ stipulandi alteri non cõmunicat nisi socĩ sint.vt.l.in lege falcidia hoc obseruan.ff.ad.l.falcidiam.licet gl.aliter sentiat t non bene in.l.si titio aut seyo.ff. de legatis.ij.

Stipulatus sum. Solutio facta adiecto de eo qõ tãtũ i solutiõe est soluentẽ liberat exceptionis oper⁹ añ solutionem creditor petere põt quod in obligatiõe deuenit.h.d.Vel sic. Creditor stipulari potest sibi vnũ t adiecto aliud solui.h.d. ¶Et an diuersitas hic aut alia impediat ꝙstitutionẽ adiecti vel vitiet obligatiõis substantiã.dic plene vt.l.fi.§.fi.ff.de ver.obligatio.nõ habes hic alia. ¶In tex.ibi.ego decẽ petere possum.t ad hoc agã certi ꝙdictio.Sed si stipulat⁹ fuissez mihi dari hominẽ aut titio decem vellẽ icerti agere vt titio darenẽ.t.vt.ff.de verb.oblig.l.liber homo.§.fi.que est cõtra.

1 ¶Procuratorem cõstituens ad recipiendum pecunias: intelligit mandare oĩbus debitoribus qõ soluant.

2 ¶Mandati reuocatio debet pernenire i notitiam debitorum: alias non nocet.

Si titium. Soluẽs pcuratori reuocato ignorãter liberat.h.d.De hoc videbitis.j. eodẽ.l.cũ quis.§.si debitorẽ.vidistis in.l.si quis seru⁹.t.l.fugitiuus.t.l.si quis seruo.ff.eo.vel sic.†Constituens procuratorem ad recipiendas pecunias omnibus debitoribꝫ mãdare intelligit q soluant.h.d. ¶†Et hec est ratio propter quã reuocatio mandati debet pernenire in noticiã debitorũ:qñ hic est mãdatũ duplex:vnũ expressum factũ pcuratori vt recipiat:aliud tacitũ debitoribus vt soluãt.vnde mihi imputari potest debitoribus mãdatariꝫ si mãdato reuocato soluerint:t ideo in eorũ notitiam semper oportet deduci:vt dictis iuribus.t.l.eius qui in prouinciã.si cer.pe.Sed vbi mãdatum est vni.ff.pcuratoris tantũ:tunc licet nõ perueniat reuocatio i notitiã aduersariorũ:tñ in multis casibus non nocet domino quod gestũ est post reuocationẽ cum eo.de quo plene per Lynũ in.l.mandatũ.C.mandati,dic vt ibi:q⁹ non est nostra materia.Et adde vnum casum i quo nunq̃ nocet reuocatio facta.in.c.vlt.de procurato.lib.vi.

¶Fugitiuo soluens an liberatur:t an fugiens t propter fugam captus habeatur pro confesso.

Soluens pcuratori vel prelato falso:an t qñ liberetur.

Si nullo. Solutio facta pcuratori fundit⁹ falso etiã ab ignorante soluentẽ nõ liberat: nec etiã facta fugitiuo pro libero se gerente.h.d.Et itellige †q qui soluit fugitiuo [a] sciebat eũ fugitiuum:vel scire debebat:vel si ignorabat iniste:intellige qõ non liberat de rigore: vt hic.sed de equitate sic.vt.l.fugitiuus.ff.eo.que est contra. t multe solutiones ibi dantur:tene alteram istarum duarum.Et est hic casus quod soluens existenti in possessione prelature qui tamen nunq̃ habuit titulum non liberatur: secus si fuisset [b] verus prelat⁹ a prelatura depositus.de quo in.l.si non sortem.§.qui filio.ff.de condi.inde.faciunt alia iura allegata in precedenti.§.t facit.j.e.l.filie.Attende vnum: q⁹ contrahens cũ procuratore falso super rebus domini nõ tñ vt cum procuratore soluendo ei liberatur.exemplũ notabile habes.ff.de condi.inde.si vrbana. ¶†In duob⁹ tamen casibus soluens pcuratori funditus falso liberat:t per consequens solues falso prelato.Primo si dñs ratum habuerit vel verus prelatus successor i prelatura:vt.j.eo.l.si quis offerenti.Secundo si pecuniam in vtilitatem domini [c] seu ecclesie est conuersa.vt.j.e.§.si predio.

¶Dos non potest solui patri filia ignorãte:sicut nec procuratori falso.

Coniuncte persone non põt solui etiam habenti actionem cõmunem:t que dicantur coniuncte.

Si gener. †Patri non põt solui dos filia ignorãte sicut nec procuratori falso.hoc.d. ¶†Et no.coniuncte persone [d] nõ solum q̃ q̃ habeat actionẽ cõmunem.Casus est hic.t.ff.soluto matrimo.l.ij.multoforti⁹ si non hz aliquam cõmunionẽ cũ ea.vt.ff.e.l.vero procuratori.j.e.l.filie.ff.de neg.gest.l.qui| alienas.§.q̃.

Si debitorem. †Recipiẽs pecuniã credito ris iussu animo gerẽdi negocia ei⁹ cũ creditore ei vellet donare pecuniã creditoris non facit nisi cũ eidẽ tradita fuerit:sed debitor antea liberat.h.d. vel sic.Soluens mandato creditoris ei cui creditor donare volebat liberatur:licet recipiens eiusdẽ animi non fuerit.h. d. ¶In glo.traditi disset.ibi.§.si furioso.illa loquit in possessione.t sic nihil facit. ¶In ea.ibi.sed in veritate illius fuit: imo q⁹ dominiũ non perditur nisi alteri acquirat.vt.j.eo.l. cũ quis.§.si debitorẽ.quib.ex cau.maio.l.nec vtile.per Guil. in.d.l.si ego.ff.cer.pe.Remanet ipsum dominiũ apud soluentẽ.t sic hec gl.t.l.si ego.de neg.gest.nõ dicunt bene.Et ex hoc no.casum in quo debitor soluens pecuniam non perdit eius dominium t tñ liberatur a creditore.qõ nota.

Quidam filium. †Non põt quis p eodẽ apud eundẽ intercessor existere.h.d.Cõfunditur ergo obligatio vbicũq̃ venit ad illud.t concordã.sunt in gl. ¶In gl.imo videtur.ibi.respondeat.imo hic non respõdet:imo respondet:t nulla ex solutionibus infrascriptis est bona.Ideo dic q habita cõsideratione pãtris t filij:t inter eos tantũ hereditas momento nõ remanet penes filiũ:ꝛ ipse pater per filiũ heres efficit:vt.l.cũ filio.ff.de lega.j.t.l.placet.de acquiren.heredi.t ideo in eum transeunt omnia iura directa actiue t passiue.Sed cũ tractatur de preiudicio tertij:filius non definit esse heres.casus est hic:dum dicit fideiussores nisi liberarenẽ esse obligatos ipsi filio t apud ipsum filiũ:quod est impossibile.nec mirũ quia acquisitionem fieri patri eo modo quo statutũ est iure.ff.expost. est inductũ per cesarẽ cui⁹ beneficia sine aliena iniuria semper interpretanda sunt vt.C.de emancipa. liberorum.l.nec auus.t ita intelligunt.l.cum filio.ff.de lega.j.t hanc opiñ.tenuerunt Dy.Ray.t Bar.tene menti.

Si predo. Solutũ pdoni liberat soluẽtem si pecunia est conuersa i vtilitatẽ domini.

Si decem. In obligatione alternatiua si pars alteri⁹ soluat in nullo cõtingit liberatio:t ex futuro euentu patebit an sit solutum debite vel i debite.h.d.

Qui perpetua. Una t eadẽ solutio oppositos nõ operat effect⁹.h. d.vel sic.Vnũ agens effectus contradictorios nõ pducit.h. d.Et intellige hic q⁹ erat tutus exceptiõe ppetua fauorabili: thec litera dicit esse exceptionẽ pacti:t iõ glo.que dicit q⁹ exceptio pacti est inducta ad rigorẽ iuris conseruandum non dixit bene. ¶Item tex.ibi.perpetua etiã fauorabili.nec inducta ad rigorem iuris conseruãdum:vt patet.j.in exemplo de pacto. ¶In tex.ibi.solutum.ff.per errorem facti probabilem:t ideo repetitur.si autem esset tutus exceptione odiosa vel solueret sciẽter:aut errore facti improbabili:aut errore iuris:non posset repetere:vt.l.qui excep.ff.de condi.inde.t plene.eo.titu.l.j.

Quod seruus. Ex scitu serui ei licite solui põt:nisi iusta causa supenerit ppter quã ei recipiendi potestas denegata itelligatur. h.d.Et allegat hec lex ad questionem de monacho recipiente solutionem de suo contractu.de quo dixi in.l.nõ ideo nouare.ff.de nouationibus.dic vt ibi.

1 ¶Lex est certa de oi eo de quo est certa natura naturans.
2 Certum quicqd est in natura naturata illud est certũ iudicio.
3 Dictio aut pro idest exponitur.
4 Nasci vel concipi quot possint vno ventre non potest vere quis scire.

Si pater. Si vẽter est vacu⁹ t ante sententiã hoc liquet:filius iã nat⁹ agendo ad totũ debitũ totũ ꝙsumit t in toto rei iudicate ob.exceptio.Et si venter est plenus:aut ante sniam vẽtre esse vacuũ nõ est liquidũ:solũ pro quarta iã nat⁹ actionẽ ꝙsumit:t p illa ob.exceptio.hoc dicit sm verũ intellectũ.t est difficilis hec lex i tex. ¶†Premitte p euidentia quod lex est certa de omni eo de quo est certa natura naturãs:t iõ si re vera venter est vacu⁹ iam natus insolidũ heres est.si venter est plenus est heres pro illa parte que eũ cõtingit sm numerũ posthumorũ existentiũ in ventre:vt.l.antiqui.ff.si pars heredi.petatur.licet aũt lex sit certa:nõ tñ est certus homo t p cõsequens nõ est certus iudex.Cũ igit ventrẽ esse vacuũ liquere possit iudici p relationẽ obstetricũ:si hoc iudici liquet ante sniam:iam natus q in iudicio vniuersum

uersum debitum reduxit:potest sibi in vniuerso preiudicasse cũ vero venter est plenus impossibile est nobis liquere quot nascantur.Et eodẽ modo vbi nõ liquet an venter sit vacuus q⁹ creditur plenus nõ potest nobis cõstare an sit plenus vel vacuus:t si plenus quot nascant:t ideo lex interpretatur in dubio tres nascituros.et ob hoc noluit iam natũ in iudicio posse deducere nisi tantũmodo quartã partẽ quantũcunq̃ re vera venter sit vacuus aut pauciores tribus existant i vẽtre.Et iste est verus intellect⁹ istius legis.Ex quo habes q⁹ si tẽpore incepti iudicij ꝓpetebat ius:tamen illud ppter dubietatem nõ poterat in iudicium introduci si pendente iudicio illud liquidar:sufficit vt possit ferri sententia sup eo.ff. ff.de pig.actio.l.si rem.§.fi.sed si non liquidat quantũcunq̃ in iudicii sit deductũ actor:tibi in illo nõ preiudicat.tene mẽti. ¶In tex.ibi.quidam existimat.t male.Et loquitur hucusq̃ qñ aliquis natus est ex vẽtre. ¶In text.ibi.in rerũ natura.f.naturãte:non añt intelligas de natura:vt.ff.de iudi.l.
2 sed t si respi.§.fi pater,†nam quicquid est certum in natura naturata illud est certum iudicio:t potest in iudicio deduci. ¶In tex.ibi.vel notat.f.i primo casu vbi alius natus est ex
3 ventre. ¶†In tex.ibi.aut p id est. [a] ¶In tex.ibi.aut sexta.
a hec opi.est falsa.nam interpretatur.l.in casu dubij tres nasci
4 posse vt dictũ est. ¶†In tex.ibi.alexandrinam nomine serapiũ:vt.ff.de rebus dub.l.vtrũ.in princ.Ante aũt q̃ sit certum in rerũ natura quot cõcipi possint tunc sicut est incertũ in natura ita est incertũ apud.l.t ideo iã natus interim non est heres nisi pro quarta.Tandem tamẽ quosdã physicos dicentes impossibile esse in rerum natura quot concipi possint scire:cum eodẽ contextu fiat conceptio vnius vel plurium.

Quoties. Si fideiussor soluit suã virilẽ aut p eo re⁹ principalis:ille solus liberat:de sorte aũt integra nihil decidit.h.d. ¶In tex.ibi.suã partẽ.sc.virilẽ. ¶In tex.ibi.is solus liberabit in parte soluta ipso iure:in alia per exceptionem taciti pacti:t sic cessat contrarium glo.t non erit necessaria gl.vltima. ¶Sequit i litera.facta fuerit.vt tñ alij fideiussores i residuũ.nõ aũt i totũ debitũ remaneãt obligati:vt l.si stipulat⁹.§.fi.ff.ti.j. ¶In gl.decedat.ibi.cum adhuc ille: sc.qui soluit. ¶In eadem ibi.teneantur insolidum.pro residuo. ¶In eadem ibi.vel dic.hec vera.Dy.Ray.t Bart. ¶In ea.ibi.vel solue.hec solutio continet diuinationem.vñ tene qõ dixi.ff.q⁹ pro parte soluta ipso iure contingit liberatio:pro residuo competat exceptio.

1 ¶Solui non potest adiecto mutanti conditionem in deterius.
2 ¶Mandatum procuratoris censetur reuocatũ ipso effecto ribaldo vel bannito.

Cum quis. †Adiecto mutãti ꝺditionẽ in deteri⁹ solui non po
2 test.h.d.Secus si mutasset in melius.vt.l.eum q ita.§.q ita,t.§.qui sibi.ff.de verb.ob. ¶†Si igit procurator efficitur quidã ribaldus:aut bannitur:hoc ipso intelligit mandatũ reuocatũ.Idẽ si intret monasterium fz doc.q: licet conditio efficiatur melior quantũ ad fertũ deterior est quantũ ad dñm.Argu.tamẽ cõtra.ff.de pcu.l.muta ri.cum se.vbi litera dicit propter religionẽ procuratorẽ posse mutari.Sed solue q⁹ ibi loquit de mutatione facti nõ iuris cum ipso iure mutatio sit perfecta per ingressum.

1 ¶Soluens procuratori reuocato:an t quando liberetur ipso iure.
2 Soluens vxori an t qñ sit liberatus a marito t econtra.
3 Furti actione an teneatur procurator falsus recipiẽdo solutionem a debitoribus domini.

Si debitorem. Iste.§.est clauis t ꝺdimentũ.l.falsus.C.de furtis.t.j. de furtis,falsus.t.ff.de ꝺditio,ob cãs.l.si pcurato ẽ falso,dic
1 vt vidistis in.d.l.falsus.ff.de furtis.Bar.h.d.†Soluens pcuratori reuocato liberat ipso iure:si recipiens bonũ animum habuerit:alꝫ exceptiõis oper⁹ũtamen actionẽ t cõditionẽ cedere sit paratus,Idẽ si soluit non põt ei cui soluit voluntate creditoris.h.d.totus.§. ¶In tex.ibi.t debitori ignorans. l.mãdatũ reuocatũ. ¶In gl.nã cum.ibi.trãsfertur dñium i dñium.hec est vera.t hac dominiũ translationẽ operat precedens mandatũ t liberatiõis fauor.l.gl.magna in.l.acceptã ff.de vsuris.dicat qõ p procuratorẽ reuocatũ dño nõ querit dominiũ:qõ est falsum t ꝺ tex.huius.§. ¶In eadẽ.ibi.l.cũ putarẽ illa.l.nihil facit:q: ibi tam dãs q̃ accipiẽs ex eadem cã circa translationem dñij concurrebat in idem:qñ tradens volebat transferre t accipiens volebat acquirere.vnde licet ibi erret in causa traditionis non tñ impedit trãslatio dñij.

¶In gl.debitores.ibi.sed aliud in possessore.cõtrarium videtur notare.ff.e.l.qui hominẽ.§.si debitorem.t de neg.gest. l.si ego.f.q⁹ ex quo dominiũ non acquirit ei cui traditur:tñ tradens nihilominus perdit illud t interim stat in pendenti t nullus est quasi volet per aera:sed falsum.t per hũc text. q⁹ imo remanet soluentis:vt hic.Et hoc tenet Jac.de are.t Bar.Dy.vero dicit q⁹ si recipiens nõ est habilis ad acquisitionẽ dñij:tunc solutis remanet:vt hic.alias procedunt gl. ꝺcie.Tu tene Jac.de are. ¶In gl.erat enim.in pnc.hoc nõ est dici necesse q: ex quo furtũ p recipientẽ erat cõmissum: ois cõditio ꝺ eum degenerabat tã furtiua q̃ alia.vt insti.de act.§.sic itaq̃. ¶In gl.ipso iure.ibi.§ ibi credens.Hec solu
2 tio est satis bona.†Sed adde q: si de volũtate mariti pñtis debitor soluit pecuniã vxori:tunc pecunia ipsi mariti intelligit soluta eo q⁹ vn⁹ actus occultat:t tunc solues liberat ipso iure:siue vxor mala mẽte siue bona receperit.Sed si solvit absente marito:tunc nõ intelligit soluisse marito ꝫ vxori de volũtate mariti:t iõ si mulier bona fide recepit liberatur solues ipso iure:vt.l.iij.§.fi.hic alleg.alias excep.ope.vt hic. t.l.cũ vir.in fi.§.de don.inter virũ t vxo. ¶In gl.furtiuam. hãc rep:hẽdunt qdam:q: cõditio furtiua non põt dari cõtra vxorẽ.vñ intelligũt de ꝺditione sine causa.Tu potes itel
3 ligere etiã de furtiua.tex.est.in.l.iij.§.rerũ amo. ¶†Ultimo a
hic habes casum q⁹ solues pecuniã pcuratori falso nõ trãsfert in eũ dominiũ si animo intercipiẽdi pecuniam accipit. vñ nimirũ si tenet furti:nec curo an soluens fuerit inductus dolo pcuratoris falsi vel nõ:licet Bar.aliter teneat i.l.falsus J.de fur.t male:vt ibi dixi.

De peculio. Eadẽ solutio pdest ad diuersas causas obligatiõis tollẽdas.h.d. ¶In tex.ibi.t magis est similie.alꝫ habent dissimilet:t tũc subaudias cõtrarium:q: in aliquo casu loquitur.

Qui hominem. Debitor i genere nisi rẽ faciat accipiẽtis perfecte nõ liberat nisi impedimẽtum re exãte defecerit:nec sufficit re perempta:vel cum perijt deficere.hoc dicit vsq̃ ad.§.si qs pro reo.Et cõclude qõ debitor qui tenetur ad dari siue possit res aduocari per personalẽ siue p hypothecariã vel aliã actionẽ in rem:nunc̃ liberatur quousq̃ eminet potest.Fallit nisi cautũ sit de euictione.vt.l.vl.ff.de ꝺdi.ob cau.que tradit istam doctrinam.

Illud nullo modo. Nota istũ ✠.bonũ.qõ hz existẽs ꝺditio in ꝺtractibus trahatur retro quãtũ ad obligationem vt.l.potior.t.l.qui balneum.t vidistis.ff.e.l.si sub conditione.tamen defectus cõditionis per quem apparet retro rem in obligatione deductã fuisse continuo debitoris non trahit retro vt liberatio inducatur.tene menti.

1 ¶Prescriptio cum põt interrumpi contra principalem si non interrumpitur quid operatur talis non interruptio.
2 Fideiussor potest intercedere pro reo ꝫtra quem põt in integrum restitutio implorari.
3 Legum correctio vitanda est.
4 Debitum iam prescriptum si quis agnoscit nihil operatur.
5 Prescriptio si interrũpitur cõtra principalem non interrũpitur contra fideiussorem.

Si quis pro reo. Iste.§.est difficilis et plurimos hz ite lect⁹ ppter diuersos respectus.Nã qdã intelligũt cũ q⁹ post imploratũ bñficiũ restitutionis in integrũ t obtentũ aduersus prescriptionem decurlum cũ penderet annus:ad rescissionã intẽtandam fideiussor itercessit.t hec fuit opi.Jac.de are.ex qua habes q⁹ propter absentiã nedum q⁹ possit restitutio peti aduersus prescriptionẽ que sustulit directã imo aduersus illam que sustulit vtilem inuentam de iure pretorio. ¶Secũdo modo legit sm Dy.q⁹ hic post prescriptionem ꝓpetã ante imploratũ beneficium restitutiõis in integrum fideiussor intercessit.t ex ista habes q⁹ propter eum qui tenet officio iudicis in effectu potest intercedere fideiussor.videbatur enim contra:cum fideiussor soli obligationi accedat vt.l.i.ff. de fideiussorib⁹.t officium nullam obligationem presuppo nat:imo inductũ sit in locũ deficientis actionis t obligationis:vt.l.quintus.de annu,lega.t,l.qui per collusionẽ.de act. emp.t vtraq̃ lect.sustentari põt. ¶Alio respectu legit hic. §.vno modo.q⁹ post fideiussorem prestitam preterit annꝰ continuus t nõ vtilis.t ista fuit lec.Azo.sed non est vera:q⁹ nullam habuit dubiũ vt dicã in glo. ¶Allio modo legitur: q⁹ in principio.§.vsq̃ ad versi.t quidem.cucurrit annus vtilis respectu rei t fideiussoris eo q⁹ vtroq̃ fuit presens:t cum vtroq̃ fuit experiundi potentia.Et in hoc casu dixit Jul.li-

1 ¶Qui soluit fugitiuo.Adde an fugiens t ppter fugã captus habeat p ꝓfesso.vide in.l.raptores. C.de episco.t clerici.t ibi Bart.i.l. cõsiliarios.C. de assess. Archi.in.c. 1
cũ cõtumacia.de heret.lib. vi.doc, 2
in.c.determinus, iij.q.ij.

b ¶Sec⁹ si fuisset, 1
Vide Bal.opti- a
me in.l.ij.in ante
penulti. col.C.de
seruis.t aqua.

c ¶In vtilitatem b
dñi.Adde doct.
in.c.odoard⁹. de
solu. et in.c.j.de
depo.
2

p ¶Cõiuncte pso
ne.Adde q̃ dicãtur coniũcte pso
ne. vide gl.i.c.fi. c
de postul.Bart.i
l.j. ff. de accusa. 1
doct.in.l.sed hec.
ff.de pcur.Bart. 2
t Rapha.fulgo.
in.l.cũ quida m.i 1
§.qõ dicitur.ff.de 2
acquiren.here. p

Universidad de Deusto
Biblioteca

berari reum ꝛ non fideiussorem:sed in dicto versi. ꝛ si quidē. mutetur casus, ꝛ decidaꝫ ꝙ tunc non liberatur fideiussor qñ ipse fuit absens,ꝛ sic cū eo non fuit experiundi potēcia,ꝛ per cōsequens corrigaꝫ dictū Jul. Et ista lec. similiter non est vera: vt dicā in gl.qz nō est verisimile Jul. male dixisse. ¶ Illo modo legitur : ꝙ in toto.ff.ponatur vnus casus: ꝙ post prescriptionē decursam fideiussor intercessit, et deinde preterijt annus vtilis respectu rei qui semper fuit presens:iō ipse fuit tēpore plenarie liberatus. Sed nō decurrit respectu fideiussoris:qz semper fuit absens, nec fuit cum eo experiūdi potentia:quo casu licet agi potuerit cōtra reū ꝛ per consequēs annus cucurrit:tā eius respectu ꝙ respectu fideiussoris:tū non cucurrit respectu fideiussoris in effectu : qz in eo restituit vtilis actio sicut restituit qñ mora contracta per eū tantū hominem promissum occidit. Et ista est vera lec.ꝛ nota.quā teneo ibi.† Et ex ea habes casum valde notabilē ꝙ cū pōt interrū pi prescriptio contra principalē ꝛ non interrūpitur: illud nō interrūpere operatur vt currat creditori prescriptio etiā contra fideiussorē ipso iure. Sed licet currat restituenda est sibi vtilis actio cōtra fideiussorē contra quem nō potuit experiri quod est no.dignū. ¶ † Et iste.ff.breuiter.h.d.Pro reo qtra quē potest in integrū restitutio implorari pōt intercedere fideiussor:t presentia rei qui potuit cōueniri fideiussori absenti non prodest, ꝛ in fideiussorē hoīem promissum occidētem restituit vtilis.h.d.in terminis et in summa.Teneo ergo ibi lec.Dy.ꝙ hic pendebat annus vtilis ad restitutionem petēdam loco cuius est hodie quadriennij continuū surrogatū. ¶ In tex.ibi.deinde annus continuꝰ fm Azo.ꝛ nō bene.vñ intellige de vtili, et de illo vtili qui datur ad restitutionē implorandā fm Dy.ꝛ bene,vel de illo vtili qui daꝫ ad rescissoriam implorandā fm Jaco.de are. ¶ In tex.ibi,preterierit, contra reū tamen presentem cum quo semper fuit experiundi potestas : nō autem preterijt in effectu contra fideiussorē: qz cum eo nō fuit experiūdi potestas:tū cursus illius anni respectu rei operaꝫ etiam cōtra fideiussorē cursum ipso iure:licet cōtra ipsum fideiussorem ex edicto actio restituēda sit. Et hoc qō sequit.ff.in versi,sed cū homo. ¶ In tex.ibi,qui hominem promissum occiderit nulla ꝛtracta mora per reum principalem.nā tunc turaret directa tam cōtra reum ꝙ contra fideiussorē:vt.ff. de verb.oblig.l.mora.erat tamē contracta per ipsum fideiussorē:ꝛ ideo qz hoīe mortuo liberaꝫ reus ꝛ ipso iure extinguit directa contra fideiussorem merito recurrit ad vtilē:vt hic.Sed ſi nec reꝰ nec fideiussor antea fuissent in mora:tūc illa est actio que possit restitui,ꝛ ideo tūc fideiussor solum de dolo teneꝫ. sic intelligit.l.ſi fideiussor.ff. de dolo. q̄ est contra. ¶ In glos.reuerso ꝛ liberato.ibi,solutio hic poterat. huic so.repugnat:qz ꝛibi deportatus poterat restitui ꝛ contra eū iura omnia fuscitari. Sed dic ꝙ ibi illa restitutio non ex iustitia poterat retineri sed ex gratia:hic autē ex mera iustitia: merito hic est habēda consideratio talis restitutionis: ibi nō. Pōt etiā soluere contrariū ꝙ in.l.ſi qs. postꝙ fideiussor fuit prestitus per errorē:hic autē ex certa scientia. Vel sol. ꝙ vbi reus erat liberatus plenissime ab obligatione naturali ꝛ ciuili q̄ in fiscū erat trāslata:hic nō.tene quā vis. ¶ † In eadem ibi,sol.fm Rog.hec falsa quia vitāda legū [a] correctio fm omnes. ¶ † In eadē ibi,vel dic.Ista solutio est vera in se ex qua mirabiliter no.ꝛ tene mēti ꝙ agnitio debiti post prescriptionē perfectā ꝛ cōsummatā nihil operatur:nō ergo interrūpitur illa prescriptio nec eius effectus:sic dicimus in cōsuetudine prescripta : qz actus cōtra tus non tollit illā:sed bene interrūpit illā nō consummatā:vt no.in.l.q̄.C.que sit lōg. consue. ¶ In eadē ibi.cū suscitare : vt.ff.de fideicom.liber.l. thays.ff.intra. ¶ In eadem ibi,vel forte.hec est vera:sed diuinationē sapit:ex qua habes vnā limitationē ad.d.ff.sed ꝛ si quis.hic allegatū pro contrario.aliā habes in solutione precedenti que est vera in se vt dixi:sed non quantū ad istum.ff. qz ꝛ hic pendebat annus ad petendā restitutionem:ꝛ tamen agnitio debiti non perpetuat illū annū. ¶ In eadem ibi,vel dic etiā:hec vera et approbata per Pet.ꝛ alios mod.ex qua habes aliam limitationē : videlicet ꝙ illa actio perpetuatur per agnitionē debiti que perpetuari pōt per contestationē ꝛ non aliter. ¶ In eadē ibi,vel dic, ꝛ ista est quarta mirabilis limitatio ad.d.ff.ſcz.ꝙ tunc agnitio debiti interrūpit prescriptionem.l.qñ quis agnoscit simpliciter pure : secus si sub prestatione quadā si appareret aliquid eū debere. facit optime. ff. de statu lib.l.statu liber rationū. que nō est alibi. ¶ In gl. ſ.vtilis.ibi,sed respondeꝫ ꝙ mutat casum.hec lect.est falsa qñ nō est verisimile Jul.tam male dixisse.ſ.ꝙ si fuit experiundi potestas cū reo ꝛ fideiussore ꝙ liberaꝫ reꝰ ꝛ fideiussor. ¶ In eadē ibi,alꝫ ꝛ Azo.hec lec.nullā habet dubiū,ꝛ iō nō teneas eā. ¶ In ea.ibi,rñ.sic.hoc est falsum:qz imo nō preterit quo ad fideiussorē in effectu vt tā dixi. ¶ In eadē ibi,loquitur ergo,imo non loquit hoc casu.nā si nō potuisset cōueniri reus nec ꝙ fideiussor iam nō preteriſſet annus vtilis, ꝛ sic posset restitutio postulari cōtra reū : ꝙ hec litera negat. ¶ In ea.ibi, alꝫ dicunt hoc falsum: qz inter intra nova ꝛ antiqua nulla est cōtrarietas quantū ad interruptionē pdictā. ¶ † In ea.ibi, vel illa in correis.hec vera ꝛ nō est alibi ista gl.scz ꝙ interruptio prescriptionis contra reum non interrūpit contra fideiussorē ꝛ eam tenet Cy.licet non alleget in.l.vlti.C. de duob. reis.licet glo.dicat cōtra ꝛ male in.l.ſi fideiussor.ff.ſi.ff.ſ.n.an.ff.proxi.in versi,itē ſi potuit.ratio est:qz ille obligationes nō descēdunt ex eodē fonte neq; ex eadē radice:sed potius ex diuersis:obligationes aūt duorum reorum actiue ꝛ passiue ex eodē fonte,ꝛ ex eadē radice procedunt:merito alia sublata ꝛ alia tolli est necesse. Hinc dixit Bar. facta interruptiōe cōtra vnū tutorē interrūpitur cōtra reliquos:sed nō magistratum vel fideiussorē ꝛ bene. Adde qz hoc verū qñ oēs tutores sunt legitimi testamētarij vel datiui,alias eoꝝ obligatio nō ex eodem fonte descēderet,tene mēti. ¶ Ultimo huic.ff. videt obstare:qz videt ꝙ fideiussor possit obijcere exceptionē ordinis vel cedendarū. Sed his contrarijs respōde: vt hic per Bar. ¶ Debitore succedente fideiussori extinguunt obligationes accessorie personales non pignora.

Qui prote. †Si debitor fideiussori succedit extinguunt obligatiōes accessorie personales nō pignora. Et iste casus singularis est:quē tene mēti ppetuo. ¶ In gl.pe.in prin.ibi,habet eū.hāc tenet Bart, tanꝯ magis generalē:qz cū per hanc successionē tollaꝫ obligatio ipso iure:ergo ꝛ pignꝰ tolli necesse est:vt.ſ.e.l.in oibus. Ratio ergo est:qz oīum pignorum trā fuit in reū succedentem:vñ ex quo obligatio rei viget:nulla cōtradictio est qō pignora durēt que cōtradictio est ſi dicerem fideiussoria obligationē durare cū nullus possit esse principalis ꝛ fideiussor respectu eiusdem subiecti:tene menti. Non habes alia.

¶ Oblatio,depositio ꝛ consignatio, an ꝛ quādo liberant debitorem.

2 Debitor tenetur ire ad domū creditoris quando ambo sunt eiusdem fori.

Depositū debet fieri qñ vnus non confidit de altero correo.

Si soluturus. Si pecunia deposita iussu creditoris apud ipsum per eum electū perierit : periculū est ipsius. Idem si non fuerit electus per eū ꝛ sine iusta causa recusauerit eā recipere:secus si cū causa vel cū in eius potestate libera non fuerit eū accipere h.d. ¶ † Et ex hoc vltimo no.ꝙ tūc oblatio,depositio ꝛ consignatio liberāt debitorem qñ libere ita deponit ꝙ creditori sit licitū auferre ad libitum suū, [b] alias secus.casus est hic. Et eodē modo nō liberat si debitor pecuniā depositā postea in vsus suos cōuertit : vt.l.acceptam.in fi.C.de vsur. † Similiter nihil operaꝫ oblatio cum loco aut tēpore non cōgruo facta est:vt hic.ꝛ.ff.de verb.obli. l.qui rome. not.plene in.d.l.acceptā. not.etiā.in.d.l.vlti.ff.de eo qō cer.lo.In tex.ibi.apud nūmulariū pte electū qui malꝰ erat,ꝛ sic fuisti in culpa. ¶ In text.ibi,quoad probaret.ſ.per cāpsorem:qñ eum reprobū esse dicebas.In text.ibi,cum cū. Hic ponitur secūdus casus:qñ per creditorē depositari non fuit electus sed per debitorē:ex eo qz creditor pecuniā reprobam esse dicebat, et ideo hoc casu distinguit: vt pt3 in litera. ¶ In text.ibi,emptoris periculo sint:limita nisi depositari electus publice reputabatur campsor fidelissimus.nam tunc excusatur deponens:vt.l.pignus.ff.de pigno.actio.ibi casus et.ff. de admi.tut.l.ſi res pupillaris. ¶ † Ultimo allegaꝫ hec lex ꝙ qñ sunt duo quorū quilibet debet facere ꝛ recipe ſi neuter cōſidit de altero:est veniendū ad depositum.gl tū in.l.curabit.C.de act.emp.ꝛ.l.iul.ff.offerri.ff.de act.empt.dicit quod qui agit debet offerre creditori eidēq; debitori cōuēto Bart, tꝫ oppositū : qz nemo dꝫ offerre cū post oblationē securum se non reddat.l.videamus.de edil.edi.quod diligenter nota.

Si prote. Etiam debiti solutione facta per tertiū pignus cōuentionale ꝛ pretorij dissolutur ꝛ queritur pignoratitia debitori.h.d.Hec ob.ꝙ per liberā personā nobis actio non queritur : qz acquiritur ex iniqua detentatione creditoris propter solutionē factam per tertium. sic.ff.qō vi ante clam.l.prohibere.in fi.princip,sic etiam ꝛ actionis nobis alias querēde per liberam personam potest qualitas variari:vt ibidem secundum Raz.dixi.l.stipulatio ista.ff.alteri.ff. de verbo.obliga.

¶ Solui potest accusato de crimine,ꝛ ipse alijs.

1 **Reo criminis.** †Accusato de crimine potest solui ꝛ ipse creditori [b] soluere potest.h.d.cū seq. ¶ Alienat ergo per solutionis actū:licet alias accusatus de crimine capitali alienare non possit cū bona veniant publicanda si post feratur condēnatoria:vt.ff. de dona.post con tractum. Itē limita hanc legē in res postulato presente : sec⁹ si patiatur se banniri ꝛ eius bona annotari.tex.est in.l.vlti.ff. de requiren.reis.quod bene nota.

2 **Nomnibus.** Ubicunq; liberatio ipso iure cōtingit ibi liberētur fideiussores ꝛ pignora. [a] h.d. Sed ſi creditor fideiussori vel econtra succedit non tollitur obligatio primitiua.h.d.concor.sunt in glo.

1 ¶ Numerationis vnicus actus varios ꝛ diuersos effectꝰ potest producere.

2 Pena compromissi,an ꝛ quādo liberat compromittentes.

3 Reedificare,an possit condemnatus ad destruendum:si destruxit.

1 **In numerationibus.** †Anicus numerationis actus varios ꝛ diuersos effectꝰ pōt producere.h.d. Non tū producet contradictorios:qz vnū agens eodē simul contradictoria nō ꝓducit:vñ qui soluit non pōt solutū repetere vt indebitū ꝛ per illam solutionē a debito liberari:vt.l.qui hoiem.ff.ſi.ff. e.ꝛ.l.cū is.ff.de ꝙdi.inde. ¶ In tex.ibi,veluti.id est sicut. nam simili tudine ponit. ¶ In tex.
2 ibi,ꝛ debiti,scz principalis. ¶ † In tex.ibi,locando. per hūc text.dixit Bar.ꝙ si arbiter sub grauissima pena iussit partē locare:ꝙ facta locatiōe etiā sub nimia pena liberata est pars a pena cōpromissi. Et hec examinat lati⁹ in.l.ſi fideiussor.in fi.ff.de leg.j. Sed vltra dicta p eū adde p opinione eius glo. notabi.l.ſi cū fundus.ff.de contrahē.emp.ꝛ.ff.de pac.l.ab emptione.in gl.magna.ꝛ.C.ſi aduer.vendi.auf.sacramēta.in gl. fi.ꝛ no. Spe.in tit.de arbi.ff.sequit.versi.sed pone.vbi dānatus ad tradēdum per laudū a pena liberaꝫ cum tradit etiā ſi traditū extirpet per vim de manib⁹ eius cui tradidit:secus ſi fuerit dānatus ad tradendū ꝛ rem traditā possideri patiendum,ꝛ sic ad patientiā. Contra eū est questio de facto decisa.
3 de qua Dyn.facit mentionē.C. de pe.l.seruus. †scz ꝙ ſi ciuitas vel castrum condēnatur ad structionem murorū:eis destructis non cōpetit reedificandi potestas: ꝓ hoc:qz non sufficit conditionē implere ſi facto implētis destruitur iā impletum:vt.l.ſi quis heredē.C.de instit.ꝛ substi.cū concor.ibi notatis. Potes dicere ꝙ vbi inquantū contra fiat ei cui fit contra non pōt esse succursum nisi agaꝫ ex laudo:tunc nō est extincta obligatio illa:sic intelligo dictū Cy.ꝛ ideo castrū tenēdum destructū ex capitulis pacis inter ianuenses ꝛ venetos reponi nō poterit quin veniaꝫ contra pacta etiā ſi de repositione nulla fit facta mētio in capitulis: qm̄ ſi fieret cōtra non posset pacisceti alia via esse succursum ꝙ per capitula pacis. Sed vbi aliter succurri pōt:tunc perēpta sit obligatio delcēdēs ex laudo. Dubitō tamen dubito in exēplo Bar.ꝙ nō fit verū:qz de natura cōtractus locationis venit ipsum pati:vñ nō sufficit locare:nisi patiaꝫ locator : vt.l.inter castellianū. de arbi. Et ꝙ veniat ipsum pati probaꝫ in.l.ſi merces.ff.ſ.l.ex cōducto.ff.pe.ff.loca.sicut nec ſi arbiter dānasset quem ad cōstituendū vsumfructum liberaꝫ sola cōstitutione nisi patiat: vt.l.iſi.ff.dari.ff.de vſufru. Ubi aūt de contractus natura non venit ipsum pati:ſz propter nō pati agi nō possit ad interesse vera esset opi.Bar.exēplum.ſi arbiter iussisset vēdere nō ob. hec lex que dicit locantē liberari ab actiōe ex test amēto:concedo eīm ſi locato ꝛ postea patiſ. Et hec qō nō est sine dubio.

1 ¶ Pactum de dando pignus in solutum pro debito non preiudicat creditori.

2 Dotem qui vult reddere potest dare pignora ꝛ fideiussores.

3 Solui potest tutori accusato de crimine capitali:quod pupillo debetur.

4 Pactum legis cōmissorie,an ꝛ quando possit infringi licite.

1 **Jamuis.** †Pactū de dando pignus in solutū ꝓbito nō preiudicat creditori.h.d.† Et allegaꝫ qō sicut pro dote reddenda possunt dari pignora: ita ꝛ fideiussores eadē rōne:licet nō possint dari pro dote conseruanda de quo
3 habes plene in.l.i.ꝛ.ff.C.ne fideiuſ.dotium denturꝫ dic vt ibi, † Et tutore accusato de crimine capitali solui potest qō pupillo debetur.h.d. ¶ In gl.magna ibi.C.de pac.pig.l.i.Intellexit ergo pactū appositū in hac lege nō tenere. ¶ In eadē ibi,ꝛ vir erat in possessione,sed qd attendit,an vir erat in possessione vel nō ſi pactū nō tenuit. dic ꝙ solutio hic huius glo. presupponit pactum tenuisse sortitan qz fuit interpositū ex interuallo. Sed licet tenuerit nō cogit viro obseruare pactum:sed sufficit ꝙ debitū offerat. † Et ex hoc ista lex redditur singu.ꝛ nō est alibi fm istum intellectū, scilicet ꝙ vbi pactum legis cōmissorie in pignore est appositū validum:vt qz ex interuallo potest debitor post tēpus offerre debitū ꝛ non obseruare pactū ſi possidet pignus, ꝛ idē sensit glo. pertius in.l.titius.hic allega. Et ex hoc insurgit aliud:ꝙ in hoc casu vbi est apposita dies ꝛ pena nihilominus admittitur purgatio more hoc casu, et hoc posui in.l.ſi insulā. ¶ In eadē ibi, velut ibi.quia ex interuallo fuit pactū appositum ꝛ ideo non reprobatur etiam in pignore. Et eodem modo nō reprobaꝫ ſi stat cū tertio etiā inconuenīti:vt.l.ſi.in princ.ff. de contrahē. [a] emp.vbi habes exemplum notabile.

1 ¶ Solutio facta iure que euincitur nō liberat soluentem.

2 Pactum de reuendendo factum duobus vendentibus.non est obseruandum vni volenti redimere partem.

3 Permutatio,an sit vel emptio cum datur pecunia ꝛ res pro specie.

1 **Si quis aliam.** † Si species pro specie soluta euincitur in totū vel in partē liberatio non cōtingit. [b]
2 ¶ † In versi.sed si duos.allegaꝫ ꝙ qui emit fundum a duobus cum pacto de reuendendo non tenetur reuēdere vni volenti redimere solum partem. de quo dicit Bart. hic ꝛ bene. ¶ In glo.i.ibi,sed hic loquitur plenius. Solu.vt hic per Bart.qui distinguit ꝛ bene.† Sed adde qz querit cū datur pecunia ꝛ res pro specie quid iuris sit ꝛ dubitat : nihil dicit. Potes secure dicere ꝙ ſi pecunia lōge maior est precio rei ꝙ tunc species veniat per modū cuiusdam accessionis ad pecuniam,ꝛ hec datio similis sit emptori,ꝛ iō prima obligatio sit perempta : sic ꝛ econuerso ſi species est longe maioris estimationis ꝙ sit ipsa pecunia dicaꝫ permutatio ꝛ pecunia veniat per modum additamenti siue supplementi. arg.l.i.ff. quod ait.de superficiebus. ꝛ.ff.loca.l.ſi vno. in princip. Facit illud generale:quia potentius trahit ad se minus potens. de quo.ff.de iudic.l.per minorem. Si autem pecunia et species non ꝓponderant sed procedunt a parti dicas esse permutationem, ꝛ sic primitiuam obligationem nō fore sublatam vt hic. Ratio:qz species tradite debet transferri dominium:que translatio repugnat nature emptionis : vnde non potest dici ei similis:ex quo contradicit in natura.

1 ¶ Deceptus potest stare contractui ſi vult.

2 Datio in solutum non liberat debitorem: ſi res minus valet ꝙ fuerit estimata.

Sed ꝛ si quis. Legitur duob⁹ modis. Uno modo quod hic subaudiatur maxime:ꝛ sit lensus ꝙ dolus fuit in contrahendo cōmissus.
1 † Sed hec lec.non est bona:qz deceptus potest stare contractui ſi vult quantūcunq; dolus dederit causam contractui:vt
2 l.ꝛ elegāter.ff.de dolo. † Intellige ergo secundo modo quod fuit dolus adhibitus in estimando fundū pluris ꝙ debuerit estimari, ꝛ ideo debitor tradēs fundum talem in solutū non liberatur nisi repleat id quod deest, ꝛ litera ꝓcedit plane. Et istud sit pro summario ꝛ in terminis. ¶ In tex.ibi,repleat.ſ. creditori decepto.

Th pupillo. Quando aliquē esse locupletem est causa dāde vel delegande actionis inspicimus tēpus litis cōtestate.h.d. Et cessat omne cōtrarium, ꝛ maxime.l. ſz ꝛ ſi.l.ſ.i.de peti.here.vbi dicit inspici ips scientie qz erat causa concedēde ꝛ moderande condēnationis,ꝛ ideo ibi illud tē pus inspicitur. ¶ In text.ibi.solutū est.i.pecunia numerata est ex causa mutui. ¶ In text.ibi,ei noceat.qui solutionē debiti recepit sine tutoris autoritate.ff.lec ob.j.de reg.iur.l.cum pretor in heredē. vt ibi no.glo.ff.lec ob.j.eo.l.ſi seruus decē.in prin.vt ibi videbitis. ¶ In tex.ibi,intelligitur.argu.cōtra.ff. de nego.gest.l.ſi pupilli.in prin.in glos.sed solu.vt ibi. ¶ In tex.ibi,non est pauperior factus ex eo qz tantum erat de suo necessario impēsurus,ꝛ similiter perdidisset pro quo vide qō notatur in glo.l.ciuitas.ff.ſi cer.pet. ¶ In glo.ſi.ibi,amisisse. argu.l.ſi ipſa.ff.quod met.cau. ¶ In eadem ibi.l.ait pretor. in princ.que est contra.Sed responſio ex predictis apparet: quia hic pupillus non perdidit pecuniā sibi solutam vel mutuatam:sed rem necessariam emptam ex ea, ꝛ ideo non iuuatur aliquo beneficio : secus autē ſi ipsam pecuniam solutam etiam ex necessaria causa perdidisset.

1 ¶ Fructus percepti ex predio pignorato, an ꝛ quando cōputentur in sortem.

2 Mulier tenēs fundum mariti obligatū pro dote, an debeat

a ¶ Vitanda legū. Adde.l.illā.C.de colla.l.i.C. de inoffi.dona.l.sancimus. cōtra de testa.c.cū expediat. de elec. li.vi. Car. 5aba. in.c. sacris. in.iij.oppo.quod met.cau.idē Car. in.c. sepe contingit.in.i.col. de reiti.spolia.

b ¶ Ad libitū suū. Vide de hoc per Bal.in.l.acceptā. in.j.col.C, de vsu,

c ¶ Cū loco aut tē pore.Vide Bar. hic qui dicit debitorē debere ire ad domū creditoris qñ sunt eiusdē fori,alias non.vide Ang.in.l.cū.hi.ff. vlt.ff.de transact.

Universidad de Deusto
Biblioteca

computare fructus in sortem soluto matrimonio.
3 Dos si nō restituit mulieri soluto matrimonio,an possit mulier petere vsuras dotis:quas vulgares appellant alimenta.
4 Vxor mortuo viro est alenda per heredes,ꝛ debet operari in domo heredum.
5 ¶Possessio ꝛ dominium quomodo probatur.
6 Dominus,an presumatur qui possedit nunc vel possedit in preteritum.

a ¶Titia. Vide Bal.limitantē in aut.ei qui.in.xiij. col. ver. ḡro mulier. C. de bo. auto.iudi.pos. Et vide Alexā.in.l.diuortio. in.vij.col. ff.solu.matri.

1 **Titia**[a] **cum.** †Fructꝰ percepti ex predio debitoris obligato nō cedūt creditoris lucro:sed debent in debitū cōputari,ꝛ primo in vsuras.ḥ.d. interdum tamē creditor eos lucrat propter nimiā contumaciā debitoris:vt.l.fulcinius in fi.ff.quib.ex cau.in pos.eatur. †Et attende bene quia hec.l.est multū vtilis cōtra mulieres que bona mariti obligata pro dote matrimonio soluto tenuerunt vt fructus hi computentur in vsuras ꝛ deinde in sortem,ꝛ quod dico de vsuris habet locū ſm iura antiqua ſm que vsure nō erant interdicte. †Sed an hodie matrimonio dissoluto si mora fit mulieri in restituenda dote: ipsa possit petere vsuras quas vulgares appellant alimēta: est magnū dubiū ꝛ multoties vidi de facto ꝙ nō: quia certi sunt casus in quibus hodie vsure sunt permisse inter quos hic nō numeratur. de quo habes in.c.fa lubriter.extra de vsur. Et hanc partem tenuit Bart.ᵇ in.l.at qui natura.ff.de neg.gest. Contrariū tenuit Jac.but.ff.man. circa princi.pro quo facit glo.l.ficut.ff.de oper.liber.vbi dicit ꝙ mortuo viro vxor debet operari in domo heredis viri vt percipiat alimēta. †potes dicere qō intra tēpus luctus alenda est:qr adhuc in eodem matrimonio dicitur esse. Et debet operari in domo vt dictū est:si honeste ibi operari pōt:secus si nō honeste:qr tunc nō dicit posse operari:vt.l.filiꝰ.ff.de cōdi.insti.nō em̄ imputari sibi pōt cur dotem nō repetit cū nō potuit. Sed post tp̄a luctus nō dicit in eodē tēpore permanere quantū ad hoc vt alimēta percipiat. Et imputet sibi cur dotem nō repetit. Et hoc mō intelligo dictū Bart. ¶†In tex.ibi,omnia pro dño egit. Iste mos inoleuit apud aduocatos articulantes qō talis tenuit ꝛ possedit vt dñs, et omnia egit pro domino ꝛc.de hoc in.l.ij.C.de acqui.pos.in.l.litibus. C.de agri.ꝛ cēs.lib.xi. †Et allegatur an ille qui possidet nūc vel possedit in preteritum presumatur dñs. de quo vide plene per Ja.de aret.in.l.quidā in fuo.in fi.de cōdi.insti.vbi etiā gl.tāgit. ¶In gl.ij.ibi.l.stichus.ff.si creditor.el.j. ¶In eadē glo.ibi,in fi.imo dic ꝙ ibi fuit euictū a creditore quicquid erat perceptū per eū, ꝛ iō nō videt receptū:merito non cōputatur in sortē nec in vsuras. ¶In gl.pe.ibi.l.fi.sol.illa cōcor. vt ibi patet in tex. In hoc autē contradicit:qr ibi primo computatur in sortē:hic primo in vsuras:sed solue qō ibi loquit de interesse:hic autem de vsuris,ꝛ sic non obstat.

1 ¶Solute pecunie verbum ad naturalem solutionem refertur.

b ¶Partez tenuit Bart. Circa istā qōnem vide concor. p Alex.in cō si.ixiij.in.ij.colū. volu.iij.

c ¶Ad istā.l.vide Are. in.l.singularia. in.fi.colū.ff.si cert.peta.

Soluram.[c] †Verbū solute pecunie ad naturalē solutionē refert:nō ficta:sed verbū liberatiōis cōprehēdit vtrūq;. h.d. Verbū autē solutā seu solut'onis sine adiuncto subsātiuo pecunie cōprehendit oēm actum distrahētem obligationis substantiā:vt.j.e.l.solutionis.que est cōtra. quā l.dixit Bar.Dy.non intelligere:vt ibi dicā. ¶In tex.ibi,successoi.subaudi de iure ciuili vel pretorio. ¶In tex.ibi,satisdationis.i.satisfactionis:quasi dicat nō tollit tunc hypotheca solutione:sed satisfactione.ꝛ dic ꝙ tollit ipso iure,ꝛ ad hoc vadit contrariū.ff.de pignore.hic in gl. ¶In gl.i.ibi,solutio vt ibi,qr ibi nō erat certū pecuniā nō reuersurā ad soluētem, imo poterat reuerti,ꝛ etiā ibi qui soluit ante p̄miserat: et sic suo noie soluit:nō noie creditoris mādantis. itē videt cōtra. ff.de verb.ob.l.fi.ff.j.ꝛ.C.de excep.l.j.sol.vt ibi. ¶In gl.i.acceptilationis ibi,nō contrahit verbis:sed licet nō contrahat verbis:tū tollit pignus per acceptilationē sortis que poterat in acceptilationē deduci, ꝛ tollitur per quandā necessariam consequentiam:vt.l.in omnibus.ff.eo.ꝛ ideo hec gl.est inepte loquuta,ꝛ melius dicit glo.precedens.

d ¶Sed ℨ Bart. Sed pro Barto. est casus in.l.iulian.la picola.ff. pe cōdi.ꝛ demon.

¶Soluens indebitum per errorem in dubio presumitur donare.

Sicum aurum. Qui soluit indebitū scienter nō liberat nec̄ repetit: sed iure retētionis debiti ipm recuperat.ḥ.d. cōcor.ff.de pig.act. l.ꝛ elegāter.ff.qui reprobos. ꝛ per hāc.l.ꝛ illā glossat.l.cuius per errorē.ff.j.de reg.iur.ꝛ.ff.de cōdi.inde.l.j. †in quibus dicit ꝙ soluens indebitū scienter in dubio presumitur donare:qr istud est verū: nisi p aliqs circunstātias appareat ꝙ non ēo donādi fecit:sed potiꝰ se ab aliquo debito liberādi: ꝛ sic vbi cūq; apparet de aliqua causa: nunq; est presumēda donatio.

Dispensatori. Soluens procuratori reuocato ignoranter liberat.ḥ.d.cōcor.sunt in gl. ¶Quid aūt sit de cōtractibꝰ initis cū prelato deposito ꝓpter sua demerita.dic vt in.c.ij.ff.adiciebat insup. de cōcef.prebē.lib.vi. ¶Si aūt soluatur p debitores prelato deposito existente tñ in possessione prelature si eiꝰ depositio est occulta ita liberantur debitores sicut ꝛ cūp debitū est creditoris priuati eadē ratione:vt.l.fi non sortē.ff.qui filio.de condi.inde.in glo. ¶In tex.ibi,liberatur.s.ipso iure:si dispēsator bona fide recepit:secus si mala:vt.l.cum quis.ff.j.ff.eo.

1 ☞Solutionis appellatione venit omnis liberatio quoquo modo facta.

Solutionis. †Verbū solutionis absolute prolatū cōprehēdit oēm liberationē quoquo modo factā.ḥ.d. Et dixit Dy.ꝙ qui promittit soluere in tps id qō debet sub pena si liberat acceptilatione nō incurrit penā qr solu it.Bar.cōtradicit ꝙ Dy.nō intellexit hanc.l.fatetur est ꝙ nō incurrit penā:qr est liberatus a debito.vñ per creditorem stetit quominus soluerit : non autē non incidit qr soluit.Nec ob.hec.l.qr verbū solutionis absolute prolatū est hic: sed in themate cū adiuncto illo illud qō debet. Sed cōtra Bar.ᵉ vidē casus in.l.iiij.ff.soluisse.cōiuncto.ff.ait pretor.de re iudic. vbi cogendus est soluere pecuniā qui ad soluendū eam iudicatus est,ſm verba pretoris. ꝛ deinde in.ff.soluisse.dicit ꝙ ille soluisse dicit non tantū eum qui soluit, imo oēm illum qui ea obligatione liberatus est qui ex causa iudicati descendit. ¶In tex.ibi,ad substantiam.s.distrahendam.

e

1 ☞Soluens vt recipiat non liberatur:nisi ad recipientem aliquod commodum remaneat.

2 Emptio simulata presumitur quando venditor statim refutat pretium.

Visic. †Soluēs vt recipiat nō liberat nisi ad recipientem cōmodum aliqō remaneat.ḥ.d.ꝛ cessant cōtraria. Qui aūt nō soluit cū pacto vt recipiat licet incōtinenti reciperet liberatus est perpetuo:vt.j.eo.l.si quis duos.que est cōtra. Et facit hec.l.cōiuncta illa ad.q. Bar.de qua dixi.ff.in.l.numerationibꝰ.in fi.ff.eo. †Itē faeit cōtra illos qui pecuniā soluerunt ex causa emptionis actionis ꝛ incontinenti pecuniam reciperunt sub mantello:vt moris est : vt ita dicat cessio simulata:sicut si pretiū nullo modo fuisset solutū qñ constat ꝙ fuit interiectum pactū : vt illico redderetur, alias autē restitutio contractum simulatū omnino reddit:vt.d.l.si quis duos.Et no.hoc quia declarat tibi.l.per diuersas.C.man.

1 ☞Soluendi rem pro re, vel alteri pro altero facultas litis contestatione perimitur.

2 Debitor promittens dare decē in melle, an possit soluere alterum inuito creditore.

3 Debitor promittens dare decē in florenis aut in moneta minuta:aut in tali fundo:ad quid possit cogi.

4 Promittēs dare decem in melle,vel in fundo, vel in alia re, ad quid teneatur.

Si quis stipula. fuerit. †Facultas soluendi rē pro re vel alteri pro altero litis cōtestatione perimit.ḥ.d. ¶Et hec.l.limitat ꝛ declarat.l.fi duo.ff.de ver.ob.cū suis cōcor. dicentem ꝙ vbi duo alternatiue promittunt ꝙ quodlibet in obligatione et in solutiōe est:qr illud est verū qñ vtrūq; alternatiuorū est certū: ſz si vnū est certū alterū incertū:puta promitto decē aut frumentū:tūc certū in obligatiōe:incertū in solutione tñ,ꝛ nō pōt illud solui:nisi vsq; ad litē cōtestatā sup certo. Et in hoc ista.l. sing.est. Vel summa hāc.l.aliter. Vbi vnū est in obligatiōe ꝛ aliud in solutione potēs soluendi finit lite cōtest. sup eo qō in obligatione consistit, ꝛ adiecto solui non pōt lite contesta per creditorē cū reo.ḥ.d. Et similiter primus casus nō inuenit alibi.Nō sic finit potestas per cōstitutionē factā creditoris:vt.j.eo.l.si ita stipulatus.nec etiā finit per solutionē partis debiti.casus est.j.e.l.cū decē.facit optime.ff.e.l.qui hominem.in prin.ff.i. ¶In gl.i.ibi,sic dic aut mel. Iste intellectꝰ ꝛ modus eligendi violētiam facit litere:tamē reddit hāc.l.singularē cum limitet oia iura dicentia ꝙ cū plura alternatiue ꝓmittuntur oia in obligatione ꝛ solutione sint,ꝛ tñ hoc casu non sed solue vt dixi.ff.In ea.ibi,ff.cū predixim⁹.imo ille leges faciunt contra : qr cū promittunt solui illud in solutione est quousq; quis conueniat iudicati. Sed fol.ꝙ ille loquunt quando vnum

qñ vnū est in obligatione aliud in solutione ex dispositione legali:hic cū ex conuentionali. Sed ad hoc ob.C.de trāsact.l. si maior.vbi vnum erat in obligatione alterū in solutione ex cōuentione, ꝛ tñ illud solui pōt vsq; ad sententiā. Sed solue ꝙ ibi transactio fuit facta post litis cōtest. ꝛ sic post eā mora fuit cōmissa in soluendo qō in trāsactione deuenit:merito illud solui pōt vsq; ad sententiā. hic vero fuit mora contracta in solnēdo decem ante litē contest.sup eis: merito ea cōtestata mel qō in solutione erat solui non pōt. Et not.hū hanc limitationē.dixi in.l.si insulā.in repe.ff.de verb.ob. ¶†In ea. ibi,qr dabis.ꝛ.cados. Bart.hic dicit ꝙ hoc casu mel etiā in obligatione esset, ꝛ adeo ꝙ creditori inuito nō possent solui ꝛ ex quo quantitas melis declarata est. Et intellige hāc.l.cū mel sine expressione qnātitatis alicuius in stipulatione deuenit:quo casu ꝓpter incertitudinē nō potest dici stipulationē tenere quantū attinet ad obligatiōis substantiā : vt.l.triticū. ff.l.vbi aūt non apparet.ff.de verb.ob.ꝛ ideo tunc solū in solutione est, ꝛ tñ mel soluendū est qō valeat ipsa.ꝛ.ꝛ hoc etiā tacet:qr mel nullā certā estimationē habet:vñ hic nullū versari pōt interesse actoris. †sec⁹ergo si promitteret solutio in eo ꝙ haberet estimationē certā,vel ꝙ haberet interesse actoris. exēplum si creditor stipulat.x.in florenis dari aut in moneta minuta qr ls non sit adiecta quātitas florenorū : aut monete minute:tñ in obligatione florenorū : aut monete minute:tñ habuit qō gestum est per dispensatorē,alias sec⁹. ar.eius qō sequit.ꝛ ita intellexit Ray.Tu potes dicere ꝙ licet heres ab initio habeat solutionē factam dispensatori:tñ ex quo soluens liberatus nō est: qr sciebat mandatū renocatū per illā scientiā soluētis ꝛ tacitam renocationē impeditur natiuitas actionis negociorū gestorū,ꝛ etiam actionis mādati:vt sic ipe heres quantūcunq; postea ratū habeat nō possit agere actione negociorū gestorum cōtra dispensatorē vt restituat sibi pecuniam sicut nō posset si dispēsator vt simplex gestor pecuniā recepisset vt heres nō habuisset ratum,ꝛ deinde mutato consilio vellet ratum habere vt p:estarer sibi actionē negociorū gestorū, ꝛ hoc est qō sequit. Nec mirum si impedit natiuitas actionis in casum huius.l.etiam nulla re probatione facta per heredes. Nā soluens dispensatori revocato scīēter non repetit:vt.j.dicam.ꝛ si pecunia penes ipsum dispensatorem est remansura quasi ei donata. ¶In text.ibi,

2 cum negocium meum gerens.s.tu. ¶In tex.ibi,nā sublata. i.impedita est natiuitas actionis negociorū gestorū que est.j. ¶In text.ibi, ꝛ per hoc debitor mihi cōstituitur.i.cōstituta esset: si ego dñs a principio habuissem ratam solutionem factā gestori meo. Sed quia ratam non habui impedita fuit natiuitas actionis illius merito ex penitentia non potest nasci, et hoc volunt tex.iste : licet autē mihi non acquirat actio ex hac ratihabitione tamē bene mihi preiudicat: qr incōtinenti debitores soluentes liberati sunt. Recōciliata est em̄ solutio ratihabitione:vt.l.si quis offerenti.ff.eo.Et intellige ꝙ liberati sunt exceptionis oper:non ipso iure: vt.l.quo ēm̄.ff.iul.j.rē ra.

2 ha. ¶†In gl.qr ignorauerūt.ibi, sed tenetur ex actis per cōdi.inde. Ista glo.non dicit verum : licet eius opi.teneat Jac. de ra.ꝛ non allegauerit ipsam: vt dixit quod est opi.lua:vt refert Ly.C.de fur.l.fallus.circa princ.dist.ex quo cū soluentes sciuerunt mandatū renocatum scienter soluerint indebitū,et sic videnť donare: vnde nō repetunt. de lega.ij.l.cum p alium. ff.menio.ꝛ.l.qui fundū.ff.seruus.vel si.ꝙ si sciuerit.ff.ꝙ empt. ꝛ.l.si non sortē.ff.qui filio.de condi.inde.per gl.in.l.si procurator falso.in prin.de condi.ob cau. Posses forte sustinere glo. istam si dispensator recepit bono animo vt eam dño acquire ret:nam tūc potest dici perfecta donatio:licet recipiēs videatur velle donasse.tex.est in.l.si ego.ff.si cer.pe.vnde hic dispēsator tenetur soluenti,ꝛ bene dicit gl.tamē si cognouerit a solutē te pōt se exceptione tueri.casus est hic. ¶In gl.fi.ibi.l.iul.la secūda. ¶In ea.ibi,vel dic vt diximus.l.ꝙ in negocio quod est nostrū ratihabitione tantum: a nostra voluntate dependet eius natiuitas, ꝛ ita intelligit hic:sed in alijs generibus negociorum non. Posiq; autem nata est,an nuda volūtate tollatur:cōclude ꝙ si nata est eo ꝙ negotiū gestum est illa nō tollitur. Nemo em̄ nuda voluntate suū liberat debitorē:siue illa volūtas sit in corde retenta : siue cū extrancis participata vt l.ꝛ heredi.ff.l.fideiussoris.ff.de pac.Sed si est nata eo ꝙ male gestū est, ꝛ sic ꝓpter qualitatē gestionis nō ꝓpter ipsam gestionē:tunc licet male gestū sit dñs reputare pōt gestū bene approbando illud : vñ animus dñi in hoc operat. Et ideo si negociū approbat bene gestū:licet actio sit tā nata singitur nec nata, et hoc modo tollitur nuda voluntate. sic intelligit.

3 l.pōpenius. ¶†Ultimo Bar.hic indecisum relinquit si iudicium agitatū a procuratore renocatoris ratū habere pōt in sui fauorē. Spe.in ti.de defenso.in prin.dixit ꝙ sic ad exceptionem querendā. Jnn.quē legiste non allegat in.c.ex parte decani.in fi.de rescrip. dicit ad omne cōmodum actionis ꝛ exceptionis approbari posse gestū per procuratorem renocatum:si ipse renocationem ignorauit, alias secus. Et sic ſm eum oēs leges limitande sunt qñ renocatio in notitiā euocati peruenit que prohibent ratā haberi. Tu potes dicere ꝙ si actus gestꝰ ab eo nō potuit tenere vt ill gestor:puta qr agebat vt procura.ꝛ erat renocatus nō poterit iudicū approbari. Sed si poterat tenere vt in negociorū gestore.exemplū ex par te rei ꝓ quo quilibet interuenit.exēplum in actore qr erat cōiuncta ꝑsona:tunc etiā ad actionē potero approbare:qr licet reprobauerim eū vt procuratorē ꝛ vt procuratoris actū non reprobaui eū vt defensorē nec vt coniunctū nec vt defensoris cōiuncti actum:non em̄ tunc dñs venit ex capite improbato.

a ¶Dispensatorē. Istū tex. declara vt per Alex.in.l. eius.in ver.place bat.circa finē.vbi etiā do. Lancelo. deci⁹.ff.si cer.pet.

Si quis offerenti. Solutū gestori illicito repetitur vt indebitū nisi solutū fuerit vt repetere:ur:nisi ratihabitio subsequatur.h.d. Pendet ergo hoc casu ex ratihabitione ꝛ in reprobatione natimitatis : nec mirum vt dixi in.l.dispensatorem.

Si creditor. Successor vniuersalis vt heres ratificare pōt gestum noie prodecessoris.h.d. ¶Et sic gestum noie prelati defuncti successor in prelatura ratificat.casus est hic. eodē modo heres ratificat factū nomine defuncti:vt plene no. per Dy.in.c.ratihabitionē.de reg.iur.li.vi. ¶Itē est hic casus ꝙ gestū nomine monachi ante ingressum monasterij ratū habere potest:non habes alia. ¶In text.ibi,repetere potest.ipsius liberatione cessante:vt.ff.eo.l.qui hominem.ff.fi.

1 ☞Ratihabitio,an ꝛ quando possit fieri vt valeat.

Et si duo. Si primo soluitur gestori vnius reorū stipulādi deinde alteri reo:vtriusq; solutionis effectus pendet quousq; ratihabitio subsequat vel reprobet.ḥ.d. ¶In text.ibi,vel in pendēti est ꝛc. Sed quomodo pendet prior solutio cum rata haberi non possit:eo ꝙ tunc non posset ille reus stipulandi solutionem recipere ex quo alteri iam facta est:vt.l.bonorum.j.rem ra.habē.† sol.qō tūc pōt ratū haberi illud ꝙ tunc geri nō pōt per ratū habētem qñ non possit geri propter renunciationē iuris ratū ha-

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Juris ratū habēs. Nota q̄ ratihabitio fieri nō pōt vbi tā ob taciā renunciationē ratū habētis q̄ sitū est ius partis: puta q̄ tranſierūt centū dies intra quos debebat ratificare possessionem bonorum agnitā nōie suo. ita intelligit Ange. hic non potest eiū fieri ratihabitio in p̄iudiciū ei' cui est ius q̄ situm facio vel negligētia negligētis. Specu. tit. de obli. ℣ sol. §. i. ver. quid si ago. Bal. in l. obseruare. §. fi. ff de offi. p̄cou. ℣ leg. vbi omnino vide.

Si ita stipulatus. Per cōstitutum creditoris factū non tollitur potentia soluēdi adiecto cui etiā per debitoris patrē solui pōt, ℣ indebitū adiecto ab eo creditore repetitur. h.d. tota. l. Et huius vltimi pone exēplum in. l. qui hoiem. in p̄inc. ℣. ¶ In gl. ℣ liberabit. in fi. vel pone si p̄o q̄uis. videbatur enim q̄ pater suo nōie posset soluere adiectoris ipse p̄etoria obligatione inducta a iure teneat in qua nunq̄ fuit actū vt solueret adiectoris cōtrariū est: vt patet in litera. q̄ notabile est fm Jaco. de are.

Si qui alienū. Solutio rei alienę recōciliatur vsucapione sequnta. h.d. ¶ In text. ibi, insolutū dederit creditor bona fide recipiēti. ¶ In tex. ibi, vsucapio hominę, ℣ sic acquisito directo dominio creditori.

Duoues. Due cause lucratiue circa eandē rem non possunt cōcurrere. h.d. videbis. j. e. si quis duos. dic vt ibi. Nec ob. C. si ꝓstante matri. dos soluta fuerit. l. i. vt ibi no. i gl.

Si debitor. Seruus fructuarius fructuario acquirere pōt per acceptilationē h. d. Et est hic casus q̄ licet cōtractus nō dicatur in opera q̄ apparet: q̄ seruus nō acquirat bone fidei possessori neq̄ fructuario ex cōtractu: nisi contrahat in re domini aut opera sua: vt. l. liber homo. §. de stipu. ser. tamen distrahere vt liberatio acquiratur intelligatur esse in opera seruili. casus est hic qui limitat omnia dicta iura, ℣ concor. sunt in glo.

¶ Debitor debitoris mei, an possit soluere creditori creditoris mei.

Iam iussu. Una solutiōe possunt plures obligationes dissolui. h.d. vidisti in. l. in numerationib⁹. §. eo. ¶ In glo. i. in fi. tūc tamen nō est liberatus nisi iure cōpensationis ℣ sic exceptionis operis saluo nisi esses debitor meus ex ea causa ex qua ego sum debitor alterius: q̄ tunc vtraq̄ obligatio tolliť ipso iure. exemplū si accepi pecuniā mutuā a titio vt mutuarē eam tibi: deinde tu restituisti titio: nā liberaris a meipso iure ℣ ego a titio, casus est. §. de do. exce. l. si opera. † Caueat igit debitor debitoris obligatus per instrumētum guarētigie contra q̄ non admittit cōpēsationis exceptio ex forma statuti vt non soluat creditori creditoris sui absq̄ mandato cū debitum vtriusq̄ ex eadem causa nō descendit: quia non obstante illa solutione poterit illud instrumentum contra eum executioni mandari. tene menti.

Si filia. Dos filie furiosi solui pōt curatori furiosi de filie volūtate, ℣ etiam ipsi filie de voluntate curatoris. h.d. Et sic est hic casus quod propter furorem patris non consolidatur actio de dote in filiam.

Si pupilli. Pupillus ex facto suo nō obligatur vltra ℔ locupletior factꝰ fit. Vel sic. Debitor soluēs creditori vero pupilli pupillū liberat ipo iure: sed ipse soluēs liberat ope exceptionis. Et si erat debitor putatiuus tenetur pupillus condi. inde. quatenus locupletior factus est. h.d.

¶ Solui potest creditori sepius eadē species ℣ quātitas.

Si quis duos. b Una species pōt esse lucratiuis ℣ in obligationib⁹ ℔titatis non hꝫ locū illa regula de duabus causis lucratiuis. h.d. † Vel sic. Eadē species ℣ quātitas pōt solui sepi⁹ creditori vt cōtingat liberatio debitori. h. d. ¶ In tex. ibi, duos hoies. i. in genere. ℣ subau. ℣ ex causa lucratiua: vt hec. l. reddat notabilior. ¶ In tex. ibi, ac rursus acciviēdo. subaudi sine aliquo pacto de restituēdo, alias secus: vt. §. e. l. qui sic soluit. que est contra. Et in dubio p̄esumitur illud pactū cum debitor recipiēs ℣ deinde soluēs non p̄esumat donare: vt. l. cū de indebito. facit optime. §. ad maced. l. sed iul. §. interdum. ℣. §. de statu lib. l. si heres pecuniam. ℣. §. de p̄in. cre. l. si ventri. §. in bonis. Et ideo sit caut⁹ recipiens ℣ reddēs ꝙ faciat ex p̄imi qō redditur per creditorē animo donandi mere ℣ irreuocabiliter, et appositis his verbis, cautela huius. l. est valde vtilis vbicūq̄ requiritur vera pecunie numeratio, ℣ maxime in casu. l. per diuersas. C. man. ℣. C. qui po. in pig habe. l. assiduis. ¶ In gl. ibi. l. meuius. §. duob⁹. ver. non idē. ¶ In ea. ibi, solutio. ibi, de stricto iure. hanc tenet Jac. de are. Bar. ℣ quidā alij. Et sic dictus ver. non idem per hanc. l. corrigitur.

b ¶ Si qs duos ℣c. Ad istam. l. vide Bar. in. l. singularia. in fi. col. versi. vlti. vos scitis. §. si cer. pet.

c ¶ Addediū matrimonium. Adde Ludo. zochū de ferraria. ℣ Car. Ale. in. c. per venerabilē. qui fil. sint legi. ¶ Adde Jas. i. l. gall⁹. §. et quid si tantum. in. xxiij. colum. ff. de lib. ℣ postliu. ℣ in. l. pōpoⁿ⁹. §. quesitū. ff. de acqui. pos.

Si seruus. Conditio dādi non pōt impleri p̄sona pupilli vel furiosi sine autoritate tutoris vel curatoris. h.d. tota. l. ¶ In text. ibi, vtiliter defendi non ob. §. de manu. testa. l. lucius. vbi cōditio dandi adiecta in personam adulti non impleť curatoris citra p̄sentiā adulti: q̄ ibi testator voluit impleri conditionē postq̄ adultus esset factus maior: ideo ante non pōt impleri curatore. Si aūt curator impediat quominus conditio impleatur, an habebitur conditio p̄o impleta. Et idem quero in tutore. dic vt. l. iij. §. non solū. §. de statu libe. ℣ melius probatur in. l. lucius. §. de manu. testa. vbi est casus, ℣. l. cum pater. §. curatoris. §. de leg. ij.

¶ Promittens dare rem liberā: si dat obnoxiam: pōt conueniri anteq̄ molestetur ab illo qui habet ius in re.

Si hominem. Condēnatus damnum emendare aut noxę tradere nō liberat tradēdo seruū alteri obligatū vel in quo vsusfructꝰ sit alteriꝰ: nisi pignꝰ ℣ vsusfructꝰ extinguāt eo viuo. h.d. Et sic nō ob. l. cū quis. §. homine. §. eo. q̄ ibi homo tradit⁹ perierat: vñ nunq̄ fuit factus perfecte creditoris. ¶ In tex. ibi, nec expectabimus. † Nō. diligenter q̄rbicunq̄ quis tenet dare rē liberā, ℣ eā tradit obnoxiā: pōt agi contra tradentē etiā anteq̄ inquietetur ab illo qui habet ius in re. sic. C. de transac. l. si p̄o fundo. Et hoc intellige nisi cauerit de euictione rei. nam tunc ille creditor debet stare cōtentus: ex quo remediū cautionis elegit. sic intelligе. l. iul. §. qui fundū. §. de verb. ob. cū concor. ibi nota. ¶ In gl. iudicati. ibi, vel sol. vt ibi. Et melius: q̄ ibi dominus non fuit condēnatus, imo absolutus: q̄ tradidit seruū p̄o noxa. vnde nō potest cōueniri iudicati. ℣ iō cōuenit de dolo. ¶ In eadē ibi, solutio. ibi, creditor erat p̄sens. hec vera: vt ibi patet in text. Huic tū solutioni ob. q̄ ꝫ creditor vel fructuarius fuerint ablentes: tū nō audiunt volēdo ius eorum persequi: nisi refundat dānum: vt. l. si noxali. hic allegata. d. l. si ex duobus. vnde perinde debet haberi ac si nullū ius habuit in seruo. Sed ad hoc respondе vt Bar. hic dicit ℣ bene.

Quod in diem certum. Promissum ad diē certum solui pōt ante diē: nisi creditoris gratia fuerit adiectus: aut gratia limitande obligationis. h.d. cum glo. ℣ cessant contraria.

Iam decem. Solutio partis debiti facta eo rō stipulādi non impedit quin adiecto solui possit residuū. h.d. Idē in constituto in. l. si ita stipulatus. §. eo. secus si contestatio facta sit: vt. l. si quis stipulatus fuerit decem in melle. in fi. §. eo.

¶ Solutio facta per fideiussorē obligatū p̄ocuratori falso creditoris ratificari potest per eum post tempus.

Pignus rei mee si per te pignoratur creditori tuo hodie, et cras per me creditori meo quis p̄eferatur in eo.

Legitimatio filiorum impeditur medio matrimonio per sequens matrimonium cum prima concubina contractum.

Legitimatus per sequens matrimonium, an p̄eferatur in regno vt primogenitus.

Si fideiussor. Iste est pulcherrim⁹. §. † Solutio facta per fideiussorē obligarū ad tempus procuratori falso creditoris ratificari potest per eum post tempus, ℣ parit fideiussori actionem mandati contra reum etiam si medio tempore creditor ignorans solutionem accepto tulisset: aut litem contestatus fuisset. h.d. vsq̄ ad. l. qui decem. Actus ergo medius ratihabitionē non impedit: cum per ignorantem est factus. † Et allegat iste text. q̄ si hodie obligasti rem meam me ignorante creditori tuo, et cras ego obligo creditori meo, et post cras ratam habeo obligationem factam per te: quod creditor tuus in pignore sit potior meo. p̄o hoc. §. de pigno. l. si fundus. in p̄in. ℣. §. de pigno. act. l. aliena res. ℣. §. solu. matri. l. penul. §. vꝛozi. Contrarium dicas: quia dicta obligatio non fuit facta nomine meo, ℣ sic non ob. contrahentiā nec lisa. Et p̄o hac opi. facit ꝙ rem ratam habe. l. si indebitum. §. fin. ℣ hoc tenuit Jaco. de are. facit. §. que res pig. oblig. pos. l. penul. ℣ not. in Specu. de solu. §. i. ver. ſicu. quid si p. † Item allegatur q̄ medium matrimonium c nō impediat legitimationem filiorum per sequēs matrimoniū cū p̄imitiua cōcubina contractū, ℣ p̄ hoc videt casus in cor. pore. quib. mo. naturales effic. sui. §. si quis. hanc etiā questionem disputauit Jo. an. quā posuit in mercurialibus suis. † Sed an natus ex dicta concubina legitimat⁹ per dictū matrimoniū p̄feratur in regno velut p̄imogenit⁹: pōt dici q̄ non: q̄ tpe ortus sui naturalis fuit, et constitutio regni ad initium natiuitatis se retulit; ergo ℣c. §. de infami. quid

c ¶ Si cum stichū. Adde Jo. de Imo. d. Jas. i. l. i. §. 2 post operis. i fi. §. col. vers. vlti. no. ff. de opere. no. nun. ℣ in. l. scire debem⁹. §. si a fure. in. iiij. charper totā. ff. dever. obliga.

quid ergo. Et q̄ hic tractatur de p̄eiudicio filij ex matrimonio legitimo nati: nō de p̄eiudicio patris: vnde hec legitimatio nō videtur retrotrahi: vt. d. l. si indebitum. §. fi. ℣ hanc opinionem tenuit Ray. per. l. quoties. C. de rei vendi. per illam. l. de quo per Jo. an. in. d. mercuriali. ¶ In glo. ibi, cum reus erat liberatus, quo tēpore quia credit⁹ non petiť videtur renūciasse iuri suo: ideo tunc ratihabitio a fieri non potest: vt dixi in. l. si quis offerenti. in fi. §. eo dem.

¶ Periculum rei peremptę, an ℣ qñ spectet ad debitorē.

Oblatio debiti sola facta in iudicio liberat debitorē ipso iure: vt hic.

Qui decem. † Re perēpta post oblationē debitor⁹ generis liberatur exceptionis ꝛe: debitor⁹ speciei ipso iure. Idē si sit debitor⁹ gñis ex causa dotis. h.d. ¶ Sola ergo oblatio liberat debitorē ab interitus periculo vt hic, ℣ liberat hoc modo qō si debitor teneatur de interitu casuali nunc nō tenebitur de casu sed de culpa precedēte interitum: si p̄imo tenebať de culpa cōmissa in interitu: nunc nō tenebitur ℣ nisi dolo ℣ lata culpa. tex. est. §. fol. ma. l. si mora. ¶ † Et no. hic duos casus in quibus sola iudicialis oblatio debitorem liberat ipso iure. Primus est qñ species in obligatione erat ℣ perijt. Secundus qñ in obligatione erat genus ex causa dotis, ℣ maritus eam mulieri obtulit in iudicio, alias non liberať nisi quantū ad effectum p̄oponendi pignoratitiā. sic intelligitur. l. si rē. §. fi. §. de pig. act. sic intellige tex. ℣ gl. l. si treditor offert. §. e. ¶ In gl. ñ. ibi, nisi in casu. Ista est mala exceptio: q̄ ibi pecunia non erat in obligatione: sed in cōditione: vnde si ille cui debet impleri cōditio noluit pecuniā accipere: licet mutato cōsilio velit eam recipere: nō est audiēdus: vt ibi, ℣. §. de stat. liber. l. statuliberos. §. stichus. ¶ In glo. fa uore dotis. in p̄in. hec vera. ℣ hanc tenet Bar. sequentes autem non sunt vere. ¶ In glo. exceptione. ibi. §. incerte. ℣. C. si cer. pet. l. incendiū. ¶ In ea. ibi solu. vt ibi, ℣ ibi dicam: q̄ casus notabilis est. ¶ In eadem ibi, sed in pena. cuius cōmissionem impedit sola oblatio: vt ibidem.

b **Si cum stichum.** b Stipulatio aio nouādi sub cōditione facta tollit morā preambulam etiā ex causa furtiua si res erat p̄esens siue a debitore, siue ab alio sit creditor stipulat⁹: ꝫ si res erat absens mora cōmissa non purgať. h.d. vsq̄ ad. §. stichū. ℣ nō est alibi iste casus vltim⁹, ℣ declarat. l. si rē aliquā. ℣. l. quoties. §. de noua. ℣ in vnaquaq̄ earum dixi, ℣ dic vt in eis.

Stichum aut. Iste. §. est aliquantulū intricat⁹. Et p̄imo ponit cū quis stipulať duos seruos certos alternatiue quorū alter stipulatoris erat, ℣ decidit qō q: uterq̄ adiectus fuit ad obligationē ℣ solutionem in eo qui stipulatoris erat a principio non constitit obligatio neq̄ solutio, ℣ ideo licet stipulatoris ex postfacto esse desinat nō propterea illi stipulatori solui pōt. Secundo ponit de eo qui p̄omittit hoiem in genere ℣ tempore stipulationis: vnus homo stipulatoris erat, ℣ decidit qō si ille homo desinit stipulatoris esse solui pōt ei, ℣ liberať p̄missor ipso iure. Et est ratio: q̄ nullus homo in obligatione fuit a principio: vnde quilibet solui pōt qui solutionis tempore ipsius stipulatoris nō sit, ℣ nihil repugnat. Tertio ponit qñ quis stipulatur vnū hominem incertū de trib⁹ certis quorū alter stipulatoris erat, ℣ decidit qō si ille alter desinit esse stipulatoris ante morte aliorum duorū incidit in obligationem, ℣ ideo solui potest ℣ liberat debitorē. Sed si defšt esse stipulatoris post morte illorum duorum: hic alter nec in obligatione, ℣ per cōsequens nec in solutione esse potest, ℣ iste est verus intellect⁹ huius. §. Et est eadē ratio in hoc tertio casu q̄ est in secūdo: q̄ cū p̄omittit homo incertus de certis nullus in obligatione certus est. Sed ille in obligatione retro fuisse censebitur quē solutio designabit sicut in mera obligatione geniti. Et istud tibi sufficeret dicimus: vt. l. cū incertus. §. de leg. i. Et istud tibi sufficiat. ¶ In glo. deserit ibi, vel aliter: vt ibi dices, ℣ melius q̄ ibi in obligatione incerti de certis: hic in obligatiōe alternatiua. ¶ In glos. nā p̄omissio. ibi, in aliquibus tū. l. vt neutra solutio partis afferat liberationē in parte. ¶ In eadē ibi, vel dic ipsa. hec vera. ¶ In glo. imo videť. ibi, aliꝰ hic de equitate. hanc tenui. §. eo. in. l. si quis duos est. dic vt ibi in glo. fin. in p̄in. imo anteq̄ stipulatio extingueret morte illorū duorum qui stipulatoris ab initio nō erāt. ¶ In glo. anteq̄ ibi, constat in eo cōtra not. glo. §. de ver. obli. l. si stichum. in p̄in. hec vera. ¶ In ea. ibi, fm hoc imo non contradicit principium finis: vt dixi in positione casus.

Qui hominem. Obligatus ad dandum speciē in genere non libe

¶ Ratihabitio. Adde in regula, ratihabitio. de regu. iur. lib. vj.

Promissor. † Allegať q̄ rusticus qui tenet dare capones oī anno tenet eos dare viuos. Et de hoc etiā habes in. l. q̄ tē. §. cer. peta. Et facit q̄ legit in diuina scriptura Leuitici. xxij. cā bi, bouē ℣ ouem ꝛc.

Pecunia. Pecuniā redactā ex vēditione pignoris p̄ parte debiti obligati creditor assumere pōt in debitū p̄o quo non intercessit fideiussor. h.d.

Id quod pene. Allegatur quod clausula rato manente pacto operet vt non admittatur purgatio more ex quo pena debet cedere lucro creditoris. de quo dixi in repetitione. l. si insulam.

¶ Legendum non est publice per doctores in septimana sancta.

Sicut acceptilatio. Acceptilatio successio oīs obligationes ipso iure perimit. h. d. † Et hic facianus punctū: q: in p̄xima septimana sancta oportet de alijs cogitare. recordor q̄. d. Bar. ℣ tempor. e fecit punctum in. l. qui hominem. §. eo.

In liberto. Ista lex non indiget summario. hoc dicit.

Ja lieni. Cōmixtione nummorū reconciliat solutio, ℣ cōtra commiscentem datur actio furti. h.d. ¶ In glo. pe. ibi q̄sid autē si mala: fide tunc nō fiunt accipientis, ℣ sic soluēs non liberatur: vt. §. ad maced. l. sed si pater. §. i. in fi. fm Bar. ℣ bene. ¶ In ead. ibi, fm quosdam ℣ male: quia sola commixtio operatur translationem dominij que loco consumptionis habetur: vt hic in tex.

Si pecuniam. Pertingitur nobis dñium rei solute. h.d. ¶ In text. ibi, manu lōga. inspecta iuris fictione cū actus manus recipientis non interuenerit: sed sola oculorum inspectio: inspecta aūt veritate manus brevis est: cum nulla media persona possessionē occupauerit: vt patet in litera. Et not. hic appellari manū longam: alibi autem appellatur brevis: vt. §. de iure do. l. licet. §. j. §. si cer. pe. l. singularia. de dona. inter vi. ℣ vxo. l. iij. §. fi. no. §. de dona. l. ij. §. eum vero.

Prout quisq̄. Obligatio dissolvitur eo mō quo contrahit: ꝫ nō per eundē modū. h.d. Alius eñ modus obligādi ℣ alius dissoluēdi: cōtradicunt eñ inter se obligatio ℣ liberatio. ¶ In text. ibi, solui deber, scz vt tollať obligatio ipso iure: alias si verbis tollit per exceptionem. quod dic vt videbis in. l. an inutilis. in p̄in. j. ti. j. hic articulus declaratur. j. de reg. iu. l. nihil tam. ℣. l. ferre. dic. vt ibi.

¶ Cessio facta post debiti solutionē ex interuallo contra correos pariter obligatos est nulla.

Sabella si solui dz de omni contractu: quando solui debeat.

Cessio nō potest fieri ex interuallo regulariter. fallit vt infra.

Cessio vbi locum habet: tūc ℣ insolidum: ℣ p̄o parte debet fieri contra simul obligatum.

Cedens vtiles actiones eas transfert ita quod apud eum nihil remanet.

Cessionum formas vide plene per speculatorem.

Cessio quo iure implorꝛetur, dicitur hic.

Renuncians beneficio diuisionis non intelligitur renuncia re beneficio cessionis.

c **Modestinus.** c Cessio † facta post debiti solutionē ex interuallo, cōtra correos pariter obligatos est nulla ni si pactū de cedēdo p̄cesserit: sed cōtra obligatos dispariter tenet. hoc dicit. ℣ cessant contraria secundum Dynum ℣ Ray. ℣ Bartolum. ℣ bene. Et idem dicat si non fuisset actum: dummodo soluēs tempore solutionis fuisset protestatus quod soluebat vt sibi actio cederetur, ℣ tūc si sibi nō ceditur pecuniam condict per condictionem ob causam: vt notat glossa. in. l. cum is. supra de fideiuss. tene menti. ¶ In text. ibi, si post solutionem factam simpliciter non expresso

c ¶ Modestinus. In materia huiⁿ⁹ l. vide Bar. in. l. si res legata. ff. de lega. i. vide quo arguat per istū tex. Bar. quem refert Alre. in. l. ij. §. fi tū hoiem. in col. fi. ff. deverb. oblig. vbi vide.

Universidad de Deusto
Biblioteca

rum nomine soluentis vel alterius: tunc enim casus esset certus ꝛ indubitatus. ¶ In tex.ibi, post aliquod interuallū magnū vel parūm nō est vis si modo solutio habita fuerit p perfecta ꝛ absoluta: vt.l.cōtractus.C.de fid.instru.ꝛ.l.i.ꝛ.ff.in fi.§.eo.fm Jac.de ra.ꝛ Pet. ¶ In tex.ibi, precisē magis con cor.j.de censi.cū possessio.in prin.ꝛ.§.de tutel.ꝛ ratio.distra.l. cum pupillus.ꝛ.§.de fideiuss.l.si dubitetur. Est ergo hoc casu nominis emptio. Et hoc ideo quia numerata pecunia soluta fuit. Si aūt soluta in specie q̄ sistebat non pōt dici emptio nois, imo est potius contractus innoiatus: vt.l.i.§.si quis rē
2 §.depo.† Et ex hoc habes, an debeat solui gabella si ex forma statuti disponit q̄ de quolibet cōtractu emptionis gabella soluat. ¶ In gl.in verbo, nulla actio.in fi. In hoc articulo,
3 ꝥ an possit cessio fieri ex interuallo. concludit q̄ regula est q̄ non: vt hic, Fallit nisi pactū intercesserit: vt hic in ver. q̄ si ante. ¶ Secundo fallit si solues fuit protestat⁹ illo modo quo dixi. ¶ Tertio fallit si solues erat dispariter obligatus, nā soluendo si moliciter semper pro sua obligatione intelligitur soluisse: vt.l.si minor: actū.§.de admi.tut.j.eo.l.stichus.§.si mādato.§.mādati.l.papinianus. Et hoc voluit hic gl. In rutoribus aūt ꝛ correis ꝛc. ¶ Quarto fallit si soluens nō erat obligatus ad id q̄ solvit: tamē dicta solutio poterat ad sui cōmodum operari fortitan gratia cōditionis implende: vt.l. dominus stycho. in prin.§.de pecu.leg. vel causa liberande rei: que ab eo per hypothecariā petebatur: vt.l.si res obligata.in fi.§.de leg.i. ¶ Quinto ꝛ vltimo fallit q̄si solues expectasset q̄ solaretur pro se ꝛ obligatione sua, ꝛ iste casus est indubitatus: vt patet in gl.in ver.sed ibi soluerat. ¶ In glo. fi.ibi, alū dicit. hec non est bona: vt patet.j, aliā opi, habes in l.si plures.§.de admi.tu.f, q̄ cessio debet fieri insolidū: saluo
4 nisi haberet locū diuisio: sed illa gl. reprobat ꝛ bene. † Et cōclude q̄ vbi cessio locū habet: tunc ꝛ insolidū vel pro parte
5 debet fieri cessio cōtra simul obligatū prout pōdus et onus debiti iā soluti in effectu ꝛ in substantia respicit illum contra quē cessio postulatur, hec doctrina tradit in.o.l.cū posse.lo. in prin.j.de censi. Et ideo si ad correum tota pecunia pervenisset insolidū soluēti cessio est fieda. si pro parte pro illa parte tm̄ que ad eū pervenit. si nihil pervenisset ad eum in nullo debet fieri cessio; sicut nec debet fieri ei qui conuenit ex propria culpa sua: vt.l.vnde querit.§.cōmo. vel ex dolo. vt.l.si plures.in fi.§.de admi.tu. vel conueniret ex causa lucrativa: vt.l. in.l.falci. hoc esse seruandū.§.ad.l.fal. et illud tene ꝛ nunq̄ re
5 fallet. ¶ † In ea.ibi, cōuenit pro tertia, ꝛ est dicēdum q̄ cedere possit. nā habens solū vtiles actiones eas trāsfert per cessionē: ita q̄ apud eū nihil remanet: vt.l.i.§.de illo.ꝛ.l.ex asse. ad treb.no.in.l.si plures.C.de admi.tut.in.l.i.C.de duo.reis. in gl.mag.in Spe.de cessione act.§.i.ver.sed nūquid.ꝛ ver.ſz pone emptor: ꝛ per Alber.galeo.in margarita sua in ti.de.p cu.in rem suā.ver.sed pone q̄ emptor.ꝛ ver. pone q̄ habeo
6 debitorem. † ꝛ formas cessionū vide plene in Spe.de ces.act.
7 §.consequenter. vsq̄ ad fi. † Quo iure aūt cessio imponat cōclude quod ante vexationem creditoris petitur officio indicis. vt.l. fideiussor pro venditore.§.de fideiuss. sed creditore vexāte petitur exceptionis ope. vt.l.si fideiussores in id.et.l. fideiussoribus succurri.eod.titu. ¶ Post solutionem aūt cum cessio est fieda agitur vt cedatur actione ex eo cōtractu si qs precesserit vt possit agi, exemplū in.l.si stichus.§.si mādato.j.e. Alias agit ex empto si pecunia est soluta: qm̄ illa precium actionis est, alias agit p̄script. verb. vt dixi in textualibus. sed vbi solvit obligatus: tm̄ soluendo nō profuit sibi: vt q: solvit causa cōditionis implēde, vel vt liberaret pignus: iudicis
8 officio succurrit. tex. est in.d.l.si res obligata.in fi. ¶ † Ultimo cōclude q̄ licet renunciatū sit beneficio diuisionis: tamē nō intelligitur renunciatū sit beneficio cessionis: q: renuncia tio vnius beneficij non porrigitur ad aliud: vt.l.si domus.§. de serui. vrba. predio. licet gl. mag. in fi. dicat contrarium in.l. vnde queritur.§.cōmo. q̄ illā reprobant cōiter oēs: sed nō est reprobanda: q: sensit q̄ non pōt pati cessio: cū non habet lo cū diuisio ex hoc capite: q: pōdus debiti pertinebat insolidū ad soluentē: ita q̄ nullatenus ad correū. Et si creditor cedere non pōt, an ꝛ in quib⁹ casibus repellat exceptione cedendarū: dic vt habuisti plene in.l.si stipulat⁹.§.i.§.de fideiuss. Et vbi habet locum cessio personaliū: habet etiam locum cessio hypothece, ꝛ cōtra fideiussores: vt not.in.l.i.ꝛ.l.cum alter. C. de fideiuss. ꝛ debet fieri cessio etiā naturalium li, et naturales cedi possunt: vt.l.si eius.ad trebellianum.

Si stipulatus. Heres adiecti non pōt solutionē reci
pere.h.o. Et est ratio q: solutio est meri facti: put referī ad adiectū, ꝛ iō non trāsit ad heredē. Alia
ratio gl. non est bona. ¶ In gl.i.ibi, sed argu. cōtra de verb. obli. solu. q̄ ibi nulla obligatio quesita est adiecto, ꝛ ideo nō variat per mortem eius in cōtrario aūt obligatio erat quesita defuncto, ꝛ ideo ex persona heredum non variatur.

Si lancem. Res indiuidua quo ad solutionē
vni ex heredibus pōt solui de mā dato iudicis. h.o. ¶ In gl.mag.in fi. Quicquid hic dicat tene p primā que est ipsa veritas. f, q̄ obligatio ꝛ actio depositi incōtinenti oritur facto deposito ad rē ipsam. Sed obligatio ꝛ actio depositi secūdaria que contrahit ratione doli vel culpe late illa non oriī nisi dolo vel culpa cōmissa. Et bene dicit hec litera q̄ non incidit in obligationē depositi. f. secundariam: cū nullas dolus in deportato interuenerit neq̄ culpa ex quo paruit iudici. Et ideo bñ dicit litera q̄ optimū est p magistratū fieri nā tunc ois cessat suspicio ꝛ presumptio doli aut culpe: vt.l.ait pretor.§.permittitur. de mi. ꝛ hic in glo.pe.
1 ꝥ Pactum inter creditorē ꝛ debitorem tertio habet vim cuiusdam mandati.
2 Solui, an ꝛ quando possit adiecto inuito stipulatore, ꝛ quis dicatur adiectus.

Si cum cornelius. † Pactū inter cre
ditorē ꝛ debitorem de soluendo tertio habet vim cuiusdā mandati, ꝛ ideo reuocat vt mandatū ex
2 presse ꝛ tacite. h.o. † Et dixit Bar. hunc tex. nō inuenīri alibi ita clare limitantē oīa iura loquētia de adiecto cui solui pōt inuito ꝛ cōtradicente stipulatore: vt.l.vero.§.eo. Illud em est verū q̄n pe contractus aliquis ad solutionē adhibet: see? si ex interuallo: vt hic ꝛ dicit nō esse alibi. Tu vero dicas q̄ hic nō operat interuallū: sed solū contrahēdi forma que in adiecto observanda est: tūc enim qs dicit ad solutionē adiect⁹ cū quis stipulat sibi aut alteri. Sed cū quis stipulat sibi pecuniā reddendam alteri ille alter nō est adiectus, ꝛ ideo stipulator pōt
a suā voluntatem mutare etiā si illi alteri donatū esse voledat: vt.l.j.C.si mā. ita fue. alie.§.de ser. expor.l.iī.§. qui sine ma. ad liber perue.l.iī. vidistis in.l.qui rome.§. flauius. ꝛ.l.stipulatio ill⁹. in fi.§.de verb.oblig. no. in.l.hoc iure.§.iī.§.de dona. Et hoc est hic satis de mente glo. in verbo, cornelio. Et vide omnino. C. de iur. dot.l.ii.ꝛ.§.de pac. dota. l. maritus.§. fi. con iuncta. l. se ꝛ.§. de dote prele. cum glos. sua. in quibus dicitur quod ad solutionem adiecti per stipulationem suimet creditore inuito recipit solutionem non donandi animo inter vi uos fuerit adiectus. tene menti.

Si tuo seruo. Liber factus solues
debitum in seruitute cōtractum non repetit. h.o. Trāsit ergo vt cōmit tat obligatio naturalis in seruitute cōtracta in li berum factū, ꝛ illa naturalis repetitionē impedit: vt patet in litera. Est ergo potentior hic naturalis q̄m illa que ad antido ra est contracta: que quandoq̄ non impedit repetitionem soluti secundum docto. quam tradidi in.l.si testamento.§.f. §. de fideiuss. dic vt ibi.

Fisti. Litis contestatio facta cum dño in
actione de peculio nō liberat fide iussores serui: sed solutio debiti. h.o. Liberat etiā suia absolutoria lata ex hoc capite: q: nō debitū. secus si feratur ex eo: q: in peculio nihil sit: vt.§. de excep. rei iudi.l.si cum argentum.§.fi. que est contra.

Solidum. Non eget summario q: bre
uis est. ¶ In tex.ibi, q̄ die vel etiā loco: vt.l.ij.ꝛ.l.centū capue.§. de eo q̄ cer. lo, ꝛ ideo creditor cui alio loco soluit vel post tē pus absq̄ interesse nō cogitur solutionem recipere: sicut nec aliā solutionē particulare: vt.l.quidā estimauerūt.§. si cer. pe ta sed si recipit, an supersit sibi ius petēdi interesse tale, dicit in.d.l.centū capue. vidistis in.l.qui fibi.§.i.§.e. vbi habes gl. optimam. Et nota bene, ꝛ etiam melius legem sequentem.
1 ꝥ Solui non potest procuratori litis, etiam si sit procura tor vniuersalis omnium bonorum.
2 Solui, an possit procuratori dato ad exigendum.
3 Solui non potest curatori ad litem.
4 Procurator datus ad litē lata sententia non agit, fallit: vt.§.
5 Libellus pro procuratore procuratorio nomine agēte quo modo sit formandus.

Hociure. ſz ei q̄ ad solutionē recipiendā
2 positus⁹ est. h.o. Idē si sit pcn. vniuersalis olim bo norū. vt.l.vero. procuratori.§.eo. † an aūt procurator dato ad exigendū possit solui: fuerunt opi. Bar. concludit q̄ sic est ad exigendū simpliciter cōstitutus, ꝛ nō potest in iudicio experiri: tunc solutionē recipit, ꝛ in hoc bene dixit. Casus est in.l.si quis seruo.§.e.ꝛ.§. de pig.act.l. solutū.§. soluta. Idē si pōt in iudicio experiri: sed illud verbum ad exigendum est probatū simpliciter ꝛ sine adiuncto. C. de noua. l. non abstulit. ꝛ. C. de solu. l. inductū. Adde. j. de verb. signi. l. verbū exacte. ꝛ.§. de doli excep. l. pure.§. actoris.§. solu. ma. l. nō solum. Nam patri per legem data erat potētia exigendi dotē, et ibi dicit q̄ solutionē recipit eodem tamē modo quo exigere po test. l. cū filie voluntate, ꝛ verbū exegerit pōt ibi in vna gl. exponi. i. exigit fm Ang. ciaſi. alias illa gl. nō bene diceret. Idē si est iunctū actui importanti exercitiū iudiciale seu actui experiundi in iudicio: exēplum si procu. est datus ad agendū ꝛ exigēdum. nam poterit tūc recipere solutionē etiam a sponte soluente, al⁹ nihil importaret verbū ad exigendū: nisi posset solutionē recipere q̄ non placet, imo multū importat. nā po terit agere iudicati, ꝛ hoc modo exiget: vt.l. fideicōmissa.§. si rem. de leg. iij. nec soluet sibi sed dño, ꝛ hoc tenet Spe. in tit. de procu.§. vt aūt. ver. verum. in fi. vnde dicit esse apponenda illa verba in procuratorio ꝛ ad solutionē recipiendā. Oldra. tamē ꝛ Alb. galeoti in sua margarita, ꝛ in tit. de procu. vidē tur inclinare in opi. Bart. f. q̄ procurator datus ad agendū ꝛ exigendū virtute illius verbi ad exigendū potest solutionē recipere. Sed Jo. and. ibi in addi. tenet cōcludendo q̄ licet accipere ꝛ exigere sint diuersa: vt.l.ij. in fi. C. fo. ma. tamē illud est verū solum cum ad procuratorē litis sunt illa verba rela
a ta nō fi ad procuratorem negotiorū, ꝛ sic tenet Spe. Si autē illud verbū ad exigendum a iūgitur verbo, ꝛ recipiendū so lutionē. puta facio te procuratorē ad exigendum ꝛ solutionē recipiendū: significatum huius verbi nō importat q̄ possit solutionē recipere. Et in hoc bene dixit: q: cum habeat spe cialiter in mādatis: vt possit solutionē recipere: ergo verbum exigere aliud importat. ¶ In tex.ibi, an solui posse.l.a spōte soluente. q̄ qualiter intelligatur dictum est. §. et concor. §. de
3 pac. l. si tantū. † Et per hanc. l. dixit Dy. q̄ curator ad litem nō tenetur facere inuentariū: quia ex quo ei soluī non pōt nō est de quo conficiat inuentariū, ꝛ de hoc no. in.l. de creationi
4 bus. C. de epi. and. ꝛ ibi per Ja. de are. ꝛ Ly. ¶ † Ultimo no. hic q̄ procurator dat⁹ ad litē lata sententia iudicati nō agit. Sed hoc fallit in tribus casib⁹. Primo in procuratore in rē suam. Secō q̄n habet mandatū: vt.l. procurator meus. §. de procu. Tertio q̄n dns soluendo nō est ꝛ ipse fecit sumptus in lite. vt.l. actoris. §. de procu. Quartus casus est q̄n constituī⁹ ad lites futuras: q: tunc nō est finitum suū mandatū per sen tentiam latā. Et hoc vltimo mō limita hanc.l. tres casus pre cedētes ponuntur hic in gl. Itē adde quod nō agit iudicati: sub au. quin sibi obstet exceptio. Nā directa actio iudicati sibi cōpetit: vt.d.l.si procurator, sicut ꝛ directa actio iudicati cōpe
5 tit contra eum condēnatum: licet possit se excep. tueri. vt no. gl. vlti. in.l.iiij. §. si cōuentione. §. de re iud. tene mēti. † Sit ergo cautus procurator litis qui procuratorio nōie agit vt pe tat reum condēnatum condēnari sibi ad soluēdum dño. Nā si concluderet ad soluendum sibi male ageret: vt hac lege.

Quodlibet debitum. De
bitū solutū per procuratorē ad quod soluendum dns cōpelli poterat non repetitur. h.o. ¶ In tex.ibi, vt ratum habeat, ꝛ ideo in procuratoris frustra apponūtur illa verba promittēs ratum gratum ꝛc. quia vbi procurator non excedit fines mandati non desideratur ratihabitio dñi. Et hoc dixit glo. in.l. si curatorem absentē. §. de procu. tene il lam mēti. ¶ In gloſ. i. in fi. mandatū ergo generale factum procuratori vel executori testamenti soluendo creditoribus nō porrigitur ad creditores quibus debetur sine exactionis
1 effectu: vt in. §. flauius. hic alleg.
2 Emens de pecunia pupilli, an ꝛ q̄n acquirat pupillo.
3 Solui non potest matri quod debetur filie.
1 Solui, an ꝛ quando possit gestori negotiorum.

Filie. † Ex re pupilli non queriī pupillo p
extraneū nisi in subsidiū. h.o. lex ergo si vt pponis. C. de rei ven. que dicit queri pupillo ex pecunia eius: intellige q̄n est empta per admi nistrationē: licet noie pupilli vel eius prorsus extranei: si ex traneus ille soluendo nō est, ꝛ vide ad predicta q̄ no. Ja. de
2 are. in.l.ij. C. q̄n ex facto tu. ¶ In tex.ibi, matrique ius admini strationis ꝛc. † ſſo. matri nō posse solui q̄ debet filie: ꝛ tamē nullus pōt esse coniunctus: sic. §. de nego. gest. l. qui aliena. §. Q̄. vidistis. §. eo. l. vero procuratori. ¶ In tex. ibi, soluendo
3 non fit: a contrario ergo si soluendo est liberant argentarij: si sciuerint pecuniā ad puellā pertinere. † Nec obstat q̄ gesto ri pōt solui etiam per debitorē ignorantem nec liberatur solo

uens: vt.d.§. Q̄. ꝛ.l. qui hominē. §. si nullo. §. e. q: illud pro cedit cū gestor recipit solutionē eis quod debet domino suo absq̄ facto gestoris. Sed si recipit solutionē eius q̄ debetur dño ex facto ipsius gestoris: tūc soluens ignorāter liberatur ipso iure: semper solues scienter similiter liberat si debitor: so luendo est al⁹ non. Et ista distinctio nō est alibi quā hic. ꝛ vi de ad predicta q̄ no. Jac. de are. in.l. §. §. quādo ex facto tu to. ¶ In glo. simo. ibi, sol. hic sciuerit, hec falla: vt patet ex §. ¶ In ea. ibi, vel hic soluit. hec vera.

1 ꝥ Clausula confiteor me habuisse ꝛ recepisse ꝛ penes me habere: quid operatur.
2 Exceptio non numerate pecunie, an ꝛ q̄n possit opponi.
3 Quietatio gener aliter facta ad que porrigatur.
4 Creditor confitēdo saldata ratione se tm̄ a debitore recepisse videtur illud fuisse in residuo, ꝛ sic se satisfactum.

Si ex pluribus. Confessio solu
tionis facta in vna causa nō parit liberationē in alia. h.o. ¶ In tex. ibi, ꝛ habere gl. dicit q̄ inculcatio verboū est.
1 Et est iste tex. sing. fm Bar. † videlicet q̄ tm̄ important hec verba cōfiteor me habuisse ꝛ recepisse ꝛ etiā penes me habe re quātum importāt illa cōfiteor me habuisse ꝛ recepisse: vñ illud verbū habere nō notat numerationē actualē. tene mēti.
2 ¶ † In tex. ibi, ꝛ acceptotulisse, signāter hic dicit Bar. q̄ licet illa verba cōfiteor me habuisse ꝛ recepisse: nō inducāt pa
a tā nō fi ad procuratorem negotiorū, ꝛ sic tenet Spe. Si autē illud verbū ad exigendum a iūgitur verbo, ꝛ recipiendū so lutionē. puta facio te procuratorē ad exigendum ꝛ solutionē recipiendū: significatum huius verbi nō importat q̄ possit solutionē recipere. Et in hoc bene dixit: q: cum habeat spe cialiter in mādatis: vt possit solutionē recipere: ergo verbum exigere aliud importat. ¶ In tex. ibi, an solui posse. f. a spōte soluente. q̄ qualiter intelligatur dictum est. §. et concor. §. de
3 pac. l. si tantū. † Et per hanc. l. dixit Dy. q̄ curator ad litem nō tenetur facere inuentariū: quia ex quo ei soluī non pōt nō est de quo conficiat inuentariū, ꝛ de hoc no. in.l. de creationi
4 bus. C. de epi. and. ꝛ ibi per Ja. de are. ꝛ Ly. ¶ † Ultimo no. hic q̄ procurator dat⁹ ad litē lata sententia iudicati nō agit. Sed hoc fallit in tribus casib⁹. Primo in procuratore in rē suam. Secō q̄n habet mandatū: vt.l. procurator meus. §. de procu. Tertio q̄n dns soluendo nō est ꝛ ipse fecit sumptus in lite. vt.l. actoris. §. de procu. Quartus casus est q̄n constituī⁹ ad lites futuras: q: tunc nō est finitum suū mandatū per sen tentiam latā. Et hoc vltimo mō limita hanc.l. tres casus pre cedētes ponuntur hic in gl. Itē adde quod nō agit iudicati: sub au. quin sibi obstet exceptio. Nā directa actio iudicati sibi cōpetit: vt.d.l.si procurator, sicut ꝛ directa actio iudicati cōpe
5 tit contra eum condēnatum: licet possit se excep. tueri. vt no. gl. vlti. in.l.iiij. §. si cōuentione. §. de re iud. tene mēti. † Sit er go cautus procurator litis qui procuratorio nōie agit vt pe tat reum condēnatum condēnari sibi ad soluēdum dño. Nā si concluderet ad soluendum sibi male ageret: vt hac lege.

Quodlibet debitum. De
bitū solutū per procuratorē ad quod soluendum dns cōpelli poterat non repetitur. h.o. ¶ In tex.ibi, vt ratum habeat, ꝛ ideo in procuratoris frustra apponūtur illa verba promittēs ratum gratum ꝛc. quia vbi procurator non excedit fines mandati non desideratur ratihabitio dñi. Et hoc dixit glo. in.l. si curatorem absentē. §. de procu. tene il lam mēti. ¶ In gloſ. i. in fi. mandatū ergo generale factum procuratori vel executori testamenti soluendo creditoribus nō porrigitur ad creditores quibus debetur sine exactionis
1 effectu: vt in. §. flauius. hic alleg.
2 Emens de pecunia pupilli, an ꝛ q̄n acquirat pupillo.
3 Solui non potest matri quod debetur filie.
1 Solui, an ꝛ quando possit gestori negotiorum.

Filie. † Ex re pupilli non queriī pupillo p
extraneū nisi in subsidiū. h.o. lex ergo si vt pponis. C. de rei ven. que dicit queri pupillo ex pecunia eius: intellige q̄n est empta per admi nistrationē: licet noie pupilli vel eius prorsus extranei: si ex traneus ille soluendo nō est, ꝛ vide ad predicta q̄ no. Ja. de
2 are. in.l.ij. C. q̄n ex facto tu. ¶ In tex.ibi, matrique ius admini strationis ꝛc. † ſſo. matri nō posse solui q̄ debet filie: ꝛ tamē nullus pōt esse coniunctus: sic. §. de nego. gest. l. qui aliena. §. Q̄. vidistis. §. eo. l. vero procuratori. ¶ In tex. ibi, soluendo
3 non fit: a contrario ergo si soluendo est liberant argentarij: si sciuerint pecuniā ad puellā pertinere. † Nec obstat q̄ gesto ri pōt solui etiam per debitorē ignorantem nec liberatur solo

a ¶ Verbū ad exigēdum. Adde. l. fideicōmissa. in. §. si rē. ff. de leg. iij. l. thays. in. §. liberatē. ff. de fideicō. lib. l. inductus. C. de solu.

b ¶ Scōm Bul. Adde Bal. ꝛ Saly. in. l. si quidam. C. de trāſac. Bal. in. l. ab anastasio. ad fi. C. mā. ꝛ bar. ꝛ Ange. ſ. in. l. ij. ff. de noua. q̄ ſi dicit quod debet tot ꝛputato ea q̄ erat in tali inſtru mento q̄ dicitur facta nouatio.

c ¶ In residuo. de hac dictione resi duū. vide Bar. in l. cēturio. ff. de vul ga. ꝛ pupil. charta. iij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

alio in.l.filie.§.eo.qō raro inuenies. Vltimo no.qō tenet hec promissio:promitto tibi centū cum pacto qō debeas liberare me per acceptilationē. Et est verum qñ sit ad istum finēt liberet debitor qui liberari volebat, alias hec promissio videtur nulla:cū nullum stipulantis cōtineat interesse:vt.l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de verb.oblig.

Si mihi alienum. Adanumissi serui debiti li erat debitorē sicut mos, ꝛ si alien⁹ seruus ꝓmittit liberaꝝ debitor:soluēdo statuliberū.h.d. Sec⁹ si nō fuisset promissus signāter seruus alien⁹: vt.l.statuliberū. §.illud.de cōdi.inde.l.neratius.que sunt cōtra. ¶In glo.ih. ibi.l.inter omnes.circa prin.ibi plene per glo.magistram.

1 ☞ Cessionarius, an debeat eligere, an velit agere directa vel vtili.

2 Libelli conclusio ꝛ non narratiua consideranda est.

3 Cessionarius,an teneatur ante omnia ostēdere instrumentū cessionis,ꝛ an debeat iurare de calumnia.

4 Cessionario,an noceat confessio cedentis.

Si duo. Obligatio principalis per cōfessionē aliam principalē nō extinguit,ꝛ qui habet duas actiones cogit eligere illā ex qua eligere vult. † Et allegat qō cessionari⁹ eligere cogit,an agat directa vel vtili ꝓpter interesse conuenti. de quo p Dy.in.c.ꝓ possessore.de reg.iur. in.vi.ꝛ.l.si mihi et tibi.ff.de leg.i Sz Bar.dicit se nō posse videre qō ex forma libelli nō appareat,an agaꝫ vtili vel directa. Potes forte dicere contrariū. Nā si quis narratiue facit mentionē de cessione ꝛ fuerūt sibi cesse vtiles ꝛ exercitiū directarū cū mandato ad recipiendū solutionē, ꝛcōcludit conuentū condēnari sibi ad dandū ꝛ soluendū sibi:possunt hec cōclusionis verba intelligi dupliciter:sz vt ꝓcuratori cedētis advtilitatē sibimet: ꝛ sibi velut cessionario ad vtilitatē sui:nec video quod repugnet:cū verba cōclusionis sint ita ꝓgnātia qō vtrūq; sapere possint intellectū ꝛ verba narratiua cessionis nihil ad ꝓpositū: † qr nō inspicim⁹ in libello quid narret:sed quid concludatur[a] ſm Jnno.de re iudic.c.examinata.ꝛ hoc casu dico qō si nō est cōpulsus ad eligendū in dubio intelligit elegisse illā viā que sibi vtilior est.l.si qs intētione.ff.de iudi.tene mēti. † Et an cessionarius[b] agens instrumentū cessionis debeat ante oia producere.in iudicio ante lit.cōtest.,intra terminum probādi:dic vt no. Spe.in ti.de cess.act.§.i.versi.vtrū agēs ex iure cesso. ꝛ ibi per Jo.an.in addi. ꝛ hāc.q.disputauit Ja.de but. † Et an cōfessio cedētis noceat cessionario. dic plene per eū.ꝛ Jo.an.eo.§.versi.sed nūquid sola cōfessio. ¶Jn tex.ibi. an cōfundatur obligatio, scz ꝓpria vel hereditaria. ¶Jn tex.ibi,ꝛ placet non confundi.s.aliquem. ¶Jn tex.ibi,principalis accedit,scilicet plena ꝛ efficax ad agendū,ꝛ hoc tollit omne contrarium positum in glo.in verbo,confunditur.

1 2 3 4

a ¶Sed qd cōcluꝫ datur. Adde pulchre.Bal.in.l.edita.versi.vnū scias. ff.de edēn.l.gall⁹. b §.quidā recte.vbi vide.ff.de liber.et posthu.

b ¶An cessionari⁹ Adde an cessionarius debeat iurare de calūnia.vide p Pau.de ca. in.l.emptor.i vlt. colū.C.de heredi, vel act.vendi.

c ¶Et hic est casus qōnis ꝛc.Vide Jas.i.l.si fideiusſor.in princ.in iij. no.ff.de leg.i. Fely. in.c.ad aures, in.j. colū. de prescrip.

Sis cui. Debitor soluens alienos nūmos non liberatur. Sed si creditor eū conuenit exceptione repellitur: nisi illos restituat. Et si soluat communes liberatur quatenus sunt sui. hoc dicit. concor.ff.de condi.inde.l.neratius. et ff.eod.l.si cum aurum.

Sed ꝛ si. Fideiusſor soluēs alienam pecaniā creditori nō agit mandati anteꝙ sit debitor liberatus:licet ad eam reddendam sit obligatus alteri.h.d.

☞ Creditoris appellatione qui veniat.

Flauius ianuarius. Solutū simplici ter ꝓ debitorē cedit in debitū naturaliter ꝛ ciuiliter:non in debitū naturaliter tm̄ qō non pōt exigi: licet solutū non posset repeti.h.d. † Et hic est casus[c] questionis de qua dixi in.l.que de indebito.ff.e. ſ.qō si testator mādat fideicōmissario ꝛ executori testamenti: vt omnib⁹ suis creditoribus satisfaciat:non dicit sensisse nisi de illis qui agere possunt cū exactionis effectu,ꝛ non habes alia. ¶Jn text.ibi salutē.subaudi ꝛ qōnem talem cū titius. ¶Jn tex.ibi,titiꝰ seru⁹.etiā habēs liberā. ¶Jn tex.ibi,non debuerit.f.iure actionis efficacis:sed tm̄ naturaliter debitū.

1 1 c

Stichum aut. Si vnū ex alternatiue in obligatiōe deductis ante morā debitoris ꝛ creditoris extinguit:qō supereſt solū in obligatiōe manet sine fuerit electio debitoris siue creditoris.h.d. vsq; ad ver.eīm vero. ¶Et limita hūc tex.in alternatiua vera:vt vno eor ꝓpto reliquū in obligatione maneat:ꝛ illud sit in solutiōe secus in alternatiua nō vera:sed habēte effectū alternatiue. Exēplum in legatario serui q vsq; ad preciū serui aliqd est iussus titio dare:videt eīm ei data optio quid soluere velit, an preciū, an ipsum seruū, et sic dispositio habet vim alternatiue: mortuo aūt seruo ante morā liberatus est legatari⁹ oīno.text.est in.l. quidā testāmēto.§.si tibi.ff.de leg.i.qui tex.dixit Dy.nō esse alibi. Sed satis cōcordant leges dicētes qō vbi qs est obligatus ad pecuniam respectu certe ꝛ determinate speciei:specie perēpta ante morā liberaꝫ ab abligatione generis:vt.l.in nane saufelli.ff.de.et.l.si vehēda.§.idē iuris.ff.ad.l.rho. de iactu. ¶Jn tex.ibi,qui viuit sol⁹ petet tm̄ ex quo debitor nō fuit in mora poterit soluere preciū iā defuncti: vt.l.qua rōne.ff.de leg.i.que est contra. Jtē tunc solus viuēs pōt peti qñ nec debitor fuit i mora:nec creditor: sed si creditor fuisset in mora recipiēdi defunctum tūc liberatus esset debitor per mortē illius. Casum habes in.l.stipulatus sum damā.ff.de ver.obl. Nō dicā illud si rē⁹ sotulit eū qui viuit ꝛ creditor noluit recipere. Nā in mora nō fuit cōmissa mora per creditorē:ergo ei⁹ inteitu nō liberaꝫ debitor ab obligatiōe viuētis. Nā potest creditor mutare ꝓpositum,ꝛ petere solui sibi viuentem. vt.ff.de pericu.ꝛ cō.rei ven. ¶Jn text.ibi,qui decessit debef. Potest etiam peti vinus si stipulator qui elegit adhuc poterat variare:vt.l.si quis stipulatus fuerit stichum aut pamphilum.ff.de verbo.obliga.

1 ☞ Electio in alternatiuis,an ꝛ qñ pertineat ad debitorē.

1 2 Periculum,an ꝛ quando pertineat ad debitorem perempta re vna ex alternatiuis.

3 Debitor,an ꝛ quādo possit soluere vnum ex alternatiuis inuito creditore.

4 Debitor in alternatiuis:si vnum perit facto suo: alterū facto alterius:ad qurd possit conueniri.

5 Periculum alternatiuorum peremptorum culpa debitoris cui spectat electio.

Enimvero. Si vnū ex alternatiuis perit facto debitoris cum eius esset electio solum id qō supereſt in obligatione petitione ꝛ solutione est fi maioris est preciꝰ qꝫ id quod decessit. Et si id quod remansit post absq; culpa ꝛ morā debitoris decessit de rigore debitor liberat:de equitate secus:sicut cum fideiusſor hominem ꝓmissum occidit,vel cum rē⁹ principalis sine herede decessit. hoc dicit in terminis ꝛ in summa vsq; ad.§.aditio. et omnia sunt plana. ¶Jn tex.ibi,alter mortuus sit qui erat longe vilior:vt.j.patet in tex. ¶Jn tex.ibi,cum debitoris.scilicet occidentis ipsum. ¶Jn text.ibi,solui etiam potest,scilicet superuenien.ꝛ preciosior. ¶Jn tex.ibi,neq; defuncti,scilicet vilioris:vt infra patet. ¶Jn text.ibi, non commiserit stipulationem. Nam non tenebatur ad preciū occisi lōge vilioris: nec illud soluere poterat stipulatore inuito:sed solum teneb tur ad superuenientem qui superuiuens ante moram circa ipsum commissam,ꝛ absq; culpa debitoris decessit,ꝛ sic attē to rigore eius interim debitor est liberatus ipso iure:vt.l.si ex legati causa.ff.de verborum obligationibus. ¶Jn text.ibi, doli actio.id est vtilis ex stipulatu ꝓpter dolum: vt in glos. ꝛ ista est vtilis datiua, et ideo gloss.infra dicit desiderabitur. et est datiua illa vtilis qua tenetur fideiusſor cum hominem ꝓmissum occidit: vt dicimus in simili.C.de fideiuſ. mi.l.ſ. ¶Jn text.ibi, sine herede decessisset. concor.ff.de administratio.tuto.l.si sine herede. in principio.non enim potest dici quod obligatio qua tenebatur defunctus continetur in hereditate iacente representante personam defuncti.ff.de fideiuſ.l.mortuo. tunc enim fideiusſor tenetur directa non vtili: sed hic ideo tenetur vtili de equitate : quia nulla est hereditas rei:ex quo nemo vult eam adire:sed sunt potius bona vacantia non representantia defunctum : et per consequens in eis non continuatur obligatio cum defuncto contracta: vt dixi in.l.mortuo.et.l.si eum hominem.eod.titu. † Et not. hic casum rotundum quod ꝓpter culpam commissam per debitorem alternatiue in vno alternatiuorum : ipse perdit potentiam eligendi:et transfertur in creditorem. Secūdo quod licet mora et culpa contrahatur per debitorem in vno alternatiuorum : non ꝓpterea contrahitur in altero. nam delictum commissum circa vnam rem non egreditur illam:vt.l. rescriptum.ff.de his qui. vt indi. ¶Jn gl.ac si solus.ibi,tam promissor alium elegerit.subau. ꝛ creditor fuerit in mora recipiendi,alias periret debitori cuius erat dominium.C.de pignora.actio.l.pignus. Jtem vbi facta electione in continenti esset dominium translatum vt in vltimis voluntatibus. ad hoc ista gloss.procedit:quia res perit creditori dño non debitori cuius non est dominium. Jn gl.si ergo.ibi,sine culpa he redis.hec vera vt dixi in textualibus. ¶† Vltimo conclude qō si vnum alternatiuorū perūt ante omnē moram debitoris id solum qō supereſt in obligatione est:vt hic in principio.ff. potest tamen solui preciū defuncti etiam vilioris : vt.d.ff. qua

1 2

ratione. Fallit si creditor fuit in mora accipiendi iā mortuum.nā tunc debitor liberatus est: vt.d.l.stipulatus sum damam. ¶Secūdo fallit si facta electione per debitorē in creditorem seu translatū dñium quantūcunq; creditor non fuerit in mora : vt.d.l.pignus. ¶Tertio fallit vbi alternatiua non
3 est vera:qr tūc debitor similiter liberat:vt.d.ff.si tibi. ¶† Secūdo cōclude qō si vnū ex alternatiuis perit ex culpa debitoris occidētis ipsum:id qō supereſt si preciosi⁹ est solū in obligatiōe a solutione cōsistit:preciū vero mortui vilioris nō auferꝫ creditori inuito:sed volenti sic: vt patet hic in tex.in ver. neq; coniuncta gl.in verbo,constitutū. Sed si preciosius decessisset ꝛ supereſſet vilius posset peti defunct⁹. Et qr solui nō pōt : consequeret actor estimationē:vt.l.si seruū.§.effect⁹. ff.de verb.obl. Ratio est:qr reus occidēdo perdidit ius eligē
4 di ꝛ eā translatū in creditorē. ¶† Tertio conclude qō si vnū perit ex facto debitoris:aliud sine facto successisse ꝛ ante moram reus liberaꝫ de rigore:sed de equitate nō, ꝛ tenet ad preciū occisi:non ad preciū defuncti sine dolo ꝛ ante morā: vt
5 hic.ꝛ in ver.tū. ¶† Quarto ꝛ vltimo cōclude qō si vtrūq; perit culpa debitoris primꝫ debitor iure eligendi,ꝛ transfertur electio in creditorem non habes alia.

Aditio. Hereditatis aditio tres pōt operari effectus ſm subiectā materiā:obligationē extinguere:cōfusionis iure vicē solutionis obtinere:obligationē ineffiacem cōfirmare tollēdo de medio exceptiōis obstaculū.h.d.vsq; ad.§.qō vulgo. ¶Jn tex.ibi.ex hereditate rei: quaſi hereditas videaꝫ sibi soluiſſe[a]. Jnteresse eīm tūc creditoris vt successio ꝓ solutiōe cedat. nā poterit se aduersus alios creditores hereditatios tueri exceptionis ope:nō aūt posset cū eis vna cōcurrere vt exigeret:cū naturalis tm̄ non sit efficax ad agendū. ¶Gl.exteritet,ibi.i.j.§.i.ꝛ.l.si heres ab eo.§. i.e.tit. ¶Gl.interesserat.ibi.§.seru⁹ pactionis. Jlle.§.nō est alibi qui ꝓbet hāc doctrinā qō exꝓmissor ꝓꝓrie sit ille qui intercedit ꝓ nō obligato vere:ergo intercessor est, ꝛ iō mulier hic non intercedens inuaꝫ velleyano:non tm̄ habebit beneficiū ordinis talis intercessionis:cū impossibile sit aliū conueniri primo ex quo nullus reperꝫ obligatus,ꝛ cū hac glos. concor: glo.l.in personam.§.qui pecuniam.ff.de pac.

1 ☞ Rei appellatione ꝓꝓrie non venit fideiusſor.

Quod vulgo. Legit iste.§.vno mō tm̄vsq; ad ver.cōtrario.ꝛ ponit vna regula declaratiua ei⁹ qō vulgo dicit:qō si fideiusſor debitori principali succedit tollit obligatio fideiusſoria ꝛ sola remanet principalis. declarat enim hoc verū esse ꝛ indubitatū qñ obligatio principalis est plena.l.efficax nullū patiens exceptiōis obstaculū ꝛ.h.d.vsq; ad ver.cōtrario. ¶Gl.dūtaxat. ibi,nā fideiusſor. † Allo.qō appellat fideiusſorē reū abusiue:tñ
1 b est reus nō ꝓꝓrie. Jtē fideiusſor dicit debitor[b]. C.de fideiuſ.l. bladitus. Beneficiū ergo datū reo ex forma statuti videt⁹ porrigi ad fideiusſorē:qñ ꝛ ipse reus est.exemplū si statutū dicit reū non posse carceraceri ꝓ debito.nā nec fideiusſor carcerabit:qr reus est:ls nō reus principalis.cōtra.credo vbi de iure cōi carceratio est ꝓmissa:qr dictū statutū exorbitat a iure cōi: vñ ꝓprie ꝛ stricte sumendū est:vt.l.quicquid astringēde.de ver.ob.ꝛ.l.ꝛ institutionib⁹.ad munici. Sed fideiusſor nō est ꝓꝓrie reus:vt ptz ex diuersitate nominū:vt.C. de cōdi.l.si idē.

Econtrario. Hic est secūda pars huiꝰ.§.ꝛ le gitꝫ duob⁹ modis:vno mō.put est duplex negatiua nō in litera, ꝛ hāc prosecutus fuit Jo.ꝛ Accur.Et ponit hic casus econtrario ad primū.l.qñ obligatio fideiusſoria est efficacior ꝙ sit prima rei principalis: vt in exēplo minoris cui bona fide fuit pecunia numerata et eam perdit nō interueniēte iubau. dolo vel culpa creditoris:vnde minor pōt restitutione iuuari nō fideiusſor qui nō intercessit sub contēplatione iuris pretorii.i.le iuuandi eodem bñficio. Et ideo si fideiusſor hoc casu minori succedit:adhuc est idem qō in superiori nō possit dici hoc casu qō nō tollaꝫ obligatio fideiusſoria:ls prima non sit plenior ea,ꝛ qō dictū beneficiū restitutionis qō appellaꝫ causa iuris honorarij retineat.i. cōseruet dictā obligationē fideiusſoriā q̄ primitiue accessit,ꝛ hoc casu bñficiū restitutionis in integrū saluū erit fideiusſori,ꝛ.h.d.vsq; in finē. Sed cōtra istū intellectū fortiter ob.l.i.ꝛ ij.C.de fideiuſ.mino. vbi bñficium minoris ad fideiusſorē nō porrigit. Sed ad illud rñdet gl.in verbo,sine contēplatione. in ver.nisi esset. ꝛ in gl.si.in ver.sed tu dic. qō titulus ille procedit qñ fideiusſor nō succedit minori : sed eo casu quo succedit tunc tā vt heres qꝫ vt fideiusſor gaudere pōt beneficio restitutionis in integrū, ꝛ istud tenet cōiter. Bar.aūt dicit oppositū:qō imo etiā si succedit gaudet beneficio vt fideiusſor. Et sustinēdo hanc literā vt negatiua duplicē:rñdet ad cōtra-

rium qō ideo tollit obligatio hic fideiusſoria quantūcunq; sit plenio: obligatione primitiua:qr fideiusſor poterat habere recursum cōtra minorē, ꝛ sic poterat se tueri illo beneficio si minor vel ei⁹ heres volebat suscipere defensionē ꝓ eo vt l.idēq;.§.ꝙaliter.man.ꝛ.l.procu. ad exhi.§.i.j.rem ra.ha.vñ nullū damnū patit creditor: hoc casu: ls per successionē obligatio fideiusſoria extinguaꝫ:ex quo ita poterat succurri fideiusſori sicut ꝛ reo principali,ꝛ iste intellect⁹ est multū delectabilis ꝛ bonus fundat⁹ super illa regula cy vbicunq; obligatio fideiusſoria est fortior ꝙ principalis nō tollit accessoria ꝙ successionē, alias sec⁹.vt.l.heres a debitore.§.qō si hic seruus.ff.de fideiuſ.sed in ꝓposito fideiusſoria nō inuenitur fortior cū minor ꝛ heres eius fideiusſorē conuentum posset defendere vtē do beneficio restitutionis in integ. ¶Gl.contēplatione.ibi, ꝓsequitur.f.ante versi.nisi. sed ista verba nisi esset heres ꝛc. sunt verba Jo.ꝛ gl.vt patet in glos.ſi.ibi.sed tu dic qō autem dixit fideiusſoria accedentē principali efficaci per successionē quam facit fideiusſor reo : intellige si reus erat soluēdo,alias secus si fideiusſor conficeret inuentarium. nam tūc magnum damnum creditor pateretur si extingueret accessoria: qñ nō posset conueniri fideiusſor nisi vt heres,ꝛ conuētus vt heres vteretur beneficio inuētarij in damnū ꝛ pernicie creditoris, ꝛ hoc tenuit Dy.in.l.generalis.C.de fideiuſ. Cy.in.l.ſi.§.in cōputatione.in prin.C.de iur. delib. Ꝓnt autē in litera est vnū non ꝛ vna negatio:prout erat in lib.Rog.in ver.ecōtrario.ponit vna regula generalis vsq; ad ver.nā ꝛ ſi.ꝛ talis est.ſ. qō vbi oblig.principalis nō est plenior.i.efficax:ex eo qr debitor ꝓpriā ꝛ personalē defensionē habet,ꝛ qō tunc nō tollitur oblig.fideiusſoria. vt in.d.ver.nā ꝛ ſi.ponit casum vredi ctū.ſ.cū minori pecunia mutaꝫ ꝛ eā perdidit, ꝛ fideiusſor qui interesserat sine contēplatione iuris pretorij eidē minori succesſit. Nā hoc casu difficile est.i.graue ſm Rog.vt dictū beneficiū iuris honorarij.i.restitutionis:quo principalis minor poterat gaudere retineat.i.impediat qō obligatio fideiusſoria que accessit principali absq; contēplatione iuris predicti nō tollatur,ꝛ hoc dicit vsq; ad ver.auxilium igitur.ibi ponit aliū casum ſm Rog.ſ.ex quo non tollitur oblig.fideiusſoria ſm eum:quod inquantum conueniatur vt heres minoris:ni hilominus intra constitutum tēpus vtitur beneficio, et hoc modo seruat dictū ver.auxilium. ꝛ nō concradicat precedentibus Bar.aūt intellegit hanc literam habentē vnam negatiuam tantum:qō non tollitur obliga. fideiusſoria eo casu quo nec fideiusſori cōpetit illud beneficiū:nec etiā si soluit repetere pōt a minore ꝛ sicut minor nō pōt ipsum fideiusſorē defendere:quo casu ideo non tollit fideiusſoria : qr damnū pateret creditori: si tolleretur cum fideiusſor exigi possit cum effectu.

a ¶Videat sibi solui sse. Vide Bar. in.l.ſi is q ꝙ emptore.in.ꝛ.ꝙ.col. ver.vi. principali ter.ff.de vsucap.

b ¶Fideiusſor dicit debitor. Adde Bar.in.l.i.in vlt. col.ff.ſi cert.peta. Bar. in.l.ſpadonē.in.§.qui ciuitatis.ff.de excu. tu. Frā.de are. in.l.ſi deiusſor.in nota bili⁹.ff. de leg.j.

c ¶Naturalis obligatio. Adde quo triplex ſit. Vide gl.in.l.ſed ꝛ ſi.l.in §. consaluit.ff.de pe.here. Et an ſit de iure naturali, ꝛ an tollaꝫ per ius municipale. vide p Baro.cōſil.liꝫ. inci. opinio in. j. col.in.iiij.volu.

☞ Obligatio naturalis tollitur pacto ꝛ iureiurando sicut solutione:sed quotuplex ſit.

2 Obligatio naturalis est de iuregentium.

1 c **Naturalis.** † Naturalis obligatio[c] tollit pacto ꝛ iureiurādo:sicut solutione, ꝛ ad ſi deiusſores porrigitur. hoc dicit. Jbi,quia vinculum equitatis consistentis in fidei obseruantia. de qua habes.ff.de pac. l.i. ¶Jbi,liberari dicitur.per hunc tex.habes aperte qō minore restituto nō tollitur obliga.naturalis. nam si tolleretur naturalis obliga. restitutionis beneficiū porrigeretur ad fideiusſorem quod est falsum:vt.l.i.ꝛ.ij.C.de fideiuſ.mi. et hoc tenuit Bul.ꝛ Jaco.but.ff.de mi.l.minor. ꝛ.l.nam postea.ſ.i minor.de iureiuran. Ratio est:quia licet sententia lata super restitutione sit insta:tamen quia dictum beneficiū contra ius commune datur non tollit obligationē naturalem:secus vbi sententia fertur iuste ꝛ de iure communi: qr postq; sententia est lata super excep.tendēte ad conflictum actionis tollit naturalis : vt.l.ſi plures.ff.de fideiuſ.Non obſt.l.iul.de cōdi.inde. que dicit non tolli naturalem:quia illud verum quando sententia est iniusta et non in pena lata, alias secus:vt.l.ſi pene. eo.titu. ¶Jn text.ibi,iusto.i.bona fide, alias non tolleretur naturalis, ꝛ hoc indubitatum est in contractibus bone fidei. ff.de pac.l.ab emptione.de dolo.l.eleganter.in princ.C.de in integ.restitu.l.de tutela. ¶Jbi,conuētionis equitatis, ꝛ hoc patet qō non habet locū nisi in iuramento voluntario ꝛ iudiciali:non in necessario. ¶Glo.naturalis.ibi.idem iuregentium. † Not.quod obligatio naturalis[d] est de iuregen.probatur in.l.cum amplius.§.i.j.de reg.iur. Et considerādo ipsum insgen. ante constitutum suum illius oblig. seruus est capax et ideo cum sequēter manumissum.ff.de condi. indebi.l.si id quod. quoniam status eius illo iure non est annihilatus: vt j.de regn.iuris.l.quod attinet.coniuncta gloſ.ſua magistra. Sed considerando ius gētium post constitutū illius.ſ.iuris illius obligationis seru⁹ non est capax.ꝛ ſm illud ius loqui.

d ¶Obligatio naturalis. Adō Angel.in.l.indebitū. in.j.col.ff.de condi.indebi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

iur.l.frater a fratre.ff.de condi.indebi.

Quesitum. Pater pōt adūci a filio ad solutio
nē vbicūq; patri nō querit obliga
tio:sed filius adūci pōt a patre indistincte.h.d.¶Jn gl.nō
est.ibi.alias nō,imo filio tunc querit vtilis.vt.l.qōcunq;.de
ver.obl.ibi casus.

1 ¶ Solutio fieri pōt adiecto etiam capite diminuto.
2 Solutionis conditio nō impletur per dationē pecunie mi
nori vel furioso:nisi pecunia vertat in eoꝝ vtilitatem.
3 Procurator nō pōt ꝑstitui irrevocabiliter ꝛ apposita pena.
4 Solui an ꝛ qñ possit procuratori effecto ribaldo.

Usumfructum. Primo loquit an soluat
adiecto capite diminuto.
Scōo an tutori vel curatori adiecti.Tertio an nō adiecti.
1 Jbi scōa.si furiosi.Jbi tertia.cetex.ꝛ breuiter.h.d.† Adie
cto etiā capite diminuto solui pōt:ꝛ etiā tutori ꝛ curatori ad
iecti:nō vero nō:nisi de ipsi⁹ adiecti volūtate soluit.h.d.to
tus.ℌ.Et idē dicas in monacho adiecto[a] ad solutionē:vt nō
possit solui abbati sine eius volūtate:equiparando volunta
tem oñicam potestati abbati scōm Jnno.de priui.c.cū olim
essemus.ꝛ dixi.ff.de stipu.fer.in rub.¶† Jbi.idcꝫ ita recipi
potest.Justū tex.nō credo esse alibi.sꝙ qñ causa conditiōis
implēde minori vel furioso pecunia dari debet nō implet ꝑ
dationē cōditionis:nisi pecunia in vtilitatē minoris vel furiosi
vertatur:licet debitor soluēs talibus administratoribus libe
retur ipso iure.Et si pecunia nullo modo conuertat in vtili
tatē illoꝝ:licet tunc velut lesi possint in integrum restitui:vt
singulariter hic gloss.dicit.Ratio aūt est:qꝛ hꝫ tunc minoꝛ ꝛ
furiosus aduersus qd petant restitutionē cū ius debiti esset
fundatū in eoꝝ illud sit extinctū:ꝛ nihil in vtilitatē suā ver
sum:sed qñ causa cōditionis implēde aliquid dꝫ solui:nulla
subsistit obligatio actiue neq; passiue vt.l.si quid sub ꝙditio
ne.ff.si quis omis.causa test.ꝛ ideo non inuenit aduersus qō
minor possit restitui.Curēt igit iussi quicq; dare cā cōditio
nis implēde illis qui tutorū vel curatorū ope iuuant vt id ꝙ
soluūt conuertat in vtilitatē eoꝝ:alias nō dicet paritū cōdi
tioni qō est singulare.¶Glos.intercidit.ibi.solutio.hic actū
fuit.ista solutio est vera secūdū doc.sed diuinationē sapit:ex
3 qua diligēter no.†qō si dicim⁹ tenere adictionē pene ꝛ ipaꝫ
cōmitti si qs promisit nō reuocare procuratorē sub pena:ꝙ
etiā si procurator sit effectus quidā ribaldus ꝙmittit pena ꝛ
reuocabit dūmodo expꝛesse actū fuerit ꝙ duret procuratori
etiā si efficeret vnus ribaldus.An tñ valeat hec adictio pe
ne:cōsului pridie qō nō apud Florentiā:ex quo nō pōt ꝑcu
ratoꝛ ita cōstitui qō irreuocabilis sit.ita not.Bart.in.l.cū
precario.ff.de precario.¶Glol.ea.ibi.vel speciale in vsufruc
tu.hāc tenet Bar.eo qꝛ alius est vsusfructꝰ in persona adie
cti:alius in persona stipulatoꝛis.Et ex hoc habes mirabilē
doctrinā limitantē.l.si cū conueni⁹.ff.l.cū quis.in princi.ff.eo.
4 vers†qō licet procurator vel adiect⁹ efficiat ribaldus ꝛ infa
mate vite:nō debitor cuilibet eoꝝ licite soluere pōt.si ꝓmis
soꝝ hꝫ potētiā soluēdi stipulatori vnū ꝛ aliud adiecto seu ꝑ
curatori aliud:tūc ergo ꝺ: adēpta illa ptās per mutationem
status in deterius qñ vnū ꝛ idem debebat solui dño ꝛ ꝑcu
ratori vel adiecto.

Si creditor. Solutum creditori qō pōt au
ferri ab eo nō liberat debitorem
nec fideiussorem eius.h.d.

1 ¶ Possessoꝛ restituēs rem vel litis estimationē:liberat eū
qui dolo desijt possidere.
2 Solutio vnius ex correis an ꝛ qñ liberet alium.

Dolo. † Possessoꝛ restituēs rē vel litis estimationē
liberat eū ꝙ dolo desijt possidere:hꝫ dolo suo
estimationē prestās nō liberat possessoꝛē:nisi possessoꝛ cām
habeat a doloso ꝛ ꝙra eū possit habere recursum.h.d.ꝛ ces
sat omne contrariū ꝑm Ja.de are.ꝛ Dy.in.c.bona fides.de
2 reg.iur.li.vi.† Et qñ duo teneāt diuersimode ex eadē tñ cau
b sa.an vn⁹ soluēdo liberet alterū⁹ ponit Ly.in.l.i.C.de condi.
furti.Bar.in.l.quoties.ff.si fa.fur.fe.dicat in quadam distin
ctione.de hoc etiā per gl.in.l.nec vllā.ℌ.si quis.ff.de peti.he.
¶Jn tex.ibi.proderit.quātumcūq; ex dolo tuo iaꝫ ceperis
obligari.¶Jbi.petitoris interest.ꝛ fic ℐ te dolosum nō agi
tur ꝙ solū ad itereſſe teneris.¶Jbi.nihil ea res possessoris.
quin possit cōuenīri directa reali.¶Jbi.pderit.qꝛ tui delic
ti penā ꝓtitisti:ꝛ fic non ꝺꝫ liberari possessoꝛ ꝙ ratiōe soli⁹
possessoꝛis quenitur.Et adde ad primum casum hui⁹.ℌ.qō
no.in.l.eius rei.ꝛ in lege hic si res.ff.de rei vēdicatione.

1 ¶ Sta.quod nō exigens debitores intra tempus sui regi
minis teneatur soluere de ꝓpꝛio:si soluit an possit petere
a debitore cessa sibi actione.

Si mandato. Oñ ad idē plures sunt dispa
riter obligati:soluēs etiā ex i
ternallo petere pōt vt sibi cedant actiones.h.d.Sit ergo hic
cessio a tiōis iure ꝑpter preambulū cōtractū ex cuius natu
ra cessio est fiēda:alias ex eqtate officio iudicis petit vel ex
ceptionis ope.vt.l.si res obligata.in fi.ff.de leg.j.vidistis ple
ne in.l.modestinus.ff.eo.¶† Jn tex.ibi.ob id quod optimū
arg.quod si potestas nō exigit cōdemnatos tpe sui regimi
nis ꝛ per hoc tpe findicatus scōm formā statuti cōdemnat⁹
est vt soluat quicquid illi cōdemnati soluere debebant qō ei
sint cedende actiones ꝑ cōe cōtra ipsos ꝙdēnatos:ꝛ per hoc
do casum expꝛessum in.l.missi opinatores.C.de exac.tri.li.x.
Non ob.l.mācipia.C.de ser.fu.ꝙ allegāt in cōtrariū secundū
vnā lec.per nostros maiores.qꝛ ibi iudex faciēdo litē suā nō
condēnatur in eo qō ali⁹ soluere debebat:sed in alio prorsus.
ꝛ ideo cum sui delicti penā ferat:nō sunt sibi actiones ceden
de.Et tene mēti istud.

c **Si creditor.** ¶Si creditoꝛ sua culpa aduer
sus debitorē actionē cedere non
pōt:tut⁹ est itercessor exceptiōe cedēdarū.h.d.Et quō ha
beat hoc locū ꝛ qñ.dic vt vidistis in.l.si stipulat⁹.ℌ.si ex duo
bus.ff.de fideiuſſ.Et vide qō no.Spe.i ti.de cess.ac.ℌ.j.ver.sed
pone habeo.ꝛ Albe.galeoti i sua margarita in tit.de pcu.i
rē suam.si creditoꝛ exigit hypothecariā ℐ tertiū possessoꝛē:ꝛ
annotauit pignus ꝛ cesse sunt sibi actiones ꝙra debitorē ꝑn
cipalem:deinde idē creditoꝛ agit ꝙra pignoris possessoꝛē ꝛ
cōuentus vult agētem repellere:qꝛ actiones cedere non pōt
cum alteri iam cesserit.

Si inter. Si re integra de partium voluntate cō
tractus dissoluit fideiussoꝛ liberat.h.d.

1 ¶ Delegatio tutoris facta creditori liberat debitorē si fue
rit facta bona fide:aliter non.
2 Jnterdictum fraudatoriū est ꝓprium interdictum.
3 Jnterdictum fraudatoriū ꝓuidet qñ debitoꝛ creditoris alie
nat bona in fraudē ipsiusmet creditoris:ꝛ ad vtilitatem sui
alienantis:ꝛ illius cui facta est alienatio.
4 Solutio si fiat tutori liberatur debitor.

Pupilli. Jstud ꝓncipiū est singulare:nō
habes alibi de isto interdicto frau
1 datorio.vt.j.dicā.ꝛ breuiter.h.d.†Delegatio tu
toris facta creditori eiusdē tutoris pupilli debito
2 rē liberat si fuerit facta bona fide nō aliter.h.d.¶† Jn text.
ibi.ℨ etiā interdicto fraudatorio.ꝙ est ꝓprium ꝛ singulare i
terdictum.de quo nullā in iure mentionē habemus nisi hic.
Et differt ab edicto.ff.que in frau.cre.qꝛ illud prouidet cum
debitoꝛ alienat bona sua in fraudē creditoꝛum presentiū vel
etiā futuroꝝ:nā ꝛ aduersus illos fraus fieri pōt vt i aut.sed
3 iā necesse.C.de dona.ante nup.ꝛ in coꝛpo.vñ sumit.† Jstud
aūt interdictū fraudatoriū prouidet qñ debito alienat bona
creditoris in fraudē ipsi⁹ creditoriſmet:ꝛ ad vtilitatē sui alie
nantis:ꝛ illius cui alienatio facta est:quo casu per istud iter
dictum si fuit fraudis participatum consiliū:subuenit credi
toꝛi fraudato cōtra illum ad cuius manus bona creditoris
fraudati puenerunt.nam hic tutoꝛ erat debitoꝛ cuiusdā ex
tranei:vñ nomen debitoris pupilli erat ipsius pupilli.ꝛ hoc
nomen alienatum fuit ꝑ tutorem in fraudē pupilli creditoꝛ
ris.ꝛ ista fraus fuit cōmissa in vtilitatē ipsius tutoris:ꝛ illi⁹
cui est soluta:ꝛ ideo de isto interdicto fraudatorio Joan.in
4 arboꝛe posuit vnam cellulam ꝑ se ꝛ bene.¶† Sl.cum tuto
re.ibi.sed post poterit dari ꝛc.hocverum.vñ cōclude quod si
soluitur tutori liberatur debitoꝛ.hꝫ si pupillus elicitur.restiſ
tuitur.Jdē si soluatur alīs de voluntate tutoris:licet in fine
huius gl.dicatur cōtrarium ꝛ nō beneꝛ:ꝛ si leditur pōt restiſ
tui:nō idem si soluitur tutori causa cōditionis implende.ea
sus singularis est supra eadē.l.ℌ.vsumfructū.Sit ergo can
tus tūc soluēs vt faciat interponi tūc decretū iudicis.¶Sl.
interdicto.ibi.lege sed si postu.ℌ.sed ꝛ si filius.Jlle text.non
loquitur de hoc interdicto:imo de illo:que in fraud.credito.
quod apparet:quia ibi debitoꝛ alienabat bona sua:non aut
tem creditoris.

1 ¶ Transactione rescissa de volūtate partiū rescindit oīs
effectus exceptionis inducte per transactionē:nec aduersus
eam poterat restitutio postulari.

Si cum pupilla. † Rescissa transactiōe
de partiū volūtate re
scindit omnis effectus exceptionis per transactionem indu
cte.hoc dicit.Dy.tenuit ergo hic transactio:nec aduersus eā
poterat restitutio postulariſ:quia minoꝛ non inueniebat se le
sum:sed recessum fuit ab ea de partium voluntate quod fie
ri potest.vt hic ꝛ.C.de trāsactio.lege si diuersa.vbi habes ea
sum rotun-

dum rotundū.¶Jn tex.ibi.actionem vtilē.Dicit glo.i.i fa
ctum subsidiarū.Tu dic imo illā vtilē que primo erat dire
cta:ꝛ est datiua:qꝛ cū directa ꝙ cōpetebat a delicto esset cau
a sata extincta erat funditus[a] ꝑ trāsactionē:nec poterat rena
sci ex pacto.vt.l.si tibi.ꝛ.ℌ.quedā.ff.de pac.merito ad vtilem
datiuā recurrit.sic itellige glos.l.si diuersa.Sed qñ renasci
posset ex pacto agi debet ꝙdictione ob causam vt debitoꝛ se
i pristinā obligationem reponat.vt.l.si quis accepto.ff.de cō
dictio.ob causam.
1 ¶ Cessione nominis facta ad cessionarium ptinet pericu
lum nominis:nō autem ad cedentem.

Sozos. † Cessiōe nois facta periculū nois ad ces
sionariū ptinet:nō aūt ad cedētem.h.d.Si
aūt a ꝓin.nomē debitoris nō erat idoneꝰ i dote:hoc specia
le est vt cessio sit nulla ꝛ mulieri actio de dote fit salua.vt.l.si
cū dotē.ℌ.si mulier.ff.sol.ma.que est cōtra.ꝛ gl.hic nō soluit
bene.¶Jn aliis aūt dicit.l.si nomē.ꝛ.l.seq.de heredi.ven.ꝛ
l.inter causas.ℌ.ℌ.ff.mandati.

Cum in eodem. Preciū redactū ex pi
gnore ꝑ plurib⁹ debitis
eodē tpe simpliciter obligatio credit i causam cuiuslibet de
biti ꝑ rata:hꝫ vnū debitū altero fit antiquius.Sꝫ si diuersis
tēpoꝛibus obligatū fuit cedi ꝓmo in antiqꝰ:ꝛ residuum cū
alio debito cōpensatur.h.d.in terminis ꝛ in summa.non er
go hꝫ locū in hoc casu ꝓmo huius.ℌ.regula.l.in his.ff.eod.

Cum instituts. Solutū idebite a ꝑsci
pio nō reperit vt idebi
tum si causa indebiti cessat.h.d.

1 ¶ Pecunia soluta ꝑ debitoꝛe ex pluribus causis nō fa
cta demonstratiōe cedit in causam duriorem.

1 **Cum ex pluribꝰ.** † Pecunia so
luta ꝑ debito
rem ex pluribꝰ causis demōstratione nō facta ce
dit i causam duriorē:que sit durior hac.l.descri
bitur.ꝛ si maior soluat pecunia ꝙ patiat actio singulorū de
bitorum:solutū conuertit in dubium primo duriusꝛ:ꝛ super
fluum in sequens debitū in totū vel in partē ꝓsunt expedit.
h.d.Et hic Bar.reassumit hanc materiā de qua vidistis i.l.
in his.ff.eo.no.bene hāc.l.qꝛ clauis est i hac materia.¶Jn
tex.ibi.demonstratione facta.eligendo causam i qua debeat
solutio computari.¶Jbi.ꝙ sub ifamia.ff.grauioꝛi si plures
essent famose.ꝛ si vna esset famosa pecuniaria alia coꝛpora
lis cedit i coꝛporalē:qꝛ grauioꝛ.vt.l.in seruoꝝ.de penis.Et
si oēs essent coꝛporales:vna tñ esset grauioꝛ altera:putavna
abscissionis membri:altera fustigatiōis:in causam membri
itelligitur facta solutio veluti durioꝛē.vt in aut.sed nouo in
re.de ser.fugi.ꝛ in.l.qd ergo.ℌ.pena grauioꝛ.de infa.¶Jbi.
ante soluet.Nec ob.ff.eo.l.si ex plurib⁹.ℌ.si.vbi videt dici qō
in antiquiorē ꝓmo ꝙ in durioꝛē causam cedat solutū simpli
citer:qꝛ ibi vtraq; causa erat vsuraria:hꝫ vna vsura esset ma
ioꝛ altera.vnde non ꝓpter hoc causa ibi durioꝛ appellatur
merito cedit in debitum antiquius.sic.ff.de regu.iuris.l.si in
duobus.
1 ¶ Evicta re soluta ꝛ in solutum data ꝓo debito dotis pe
cuniario agitur ꝓmitiua.

Qui res. † Evicta re soluta ꝛ i solutū da
ta ꝓo debito dotis pecuniario
agit ꝓmitiua.h.d.vsq; ad ver.diuersum.Et non
est alibi istud ꝑnc.limitās oīa iura mūdi dicentia
qō vbi ꝑ pecunia datꝫ species i solutū:tūc qꝛ illa actio est em
ptioni similis ꝓmitiua obligatio fundit⁹ extinguit:nec re
suscitat:licet res evincat:hꝫ agit tūc vtili ex empto.C.de evi.
l.si prediū.C.de sen.l.libera.de pig.ac.l.ꝛ elegāter.in ꝑnc.vi
distis.ff.e.l.si qs alia.ꝛ ibi dixi.¶Jn tex.ibi ꝓmittēdo do
tē glo.dicit i pecunia numerata.Et ista est vera.lec.ꝙ reddit
hoc ꝑn.singulare.Sed Dy.intellexit in specie:ꝛ sic damnat
glo.Sed tunc hec litera nullū haberet dubiū ꝛ itellect⁹ Dy.
non applaudit litere.¶Jbi.a creditoꝛe.i.per creditoꝛē:ꝛ fic
actiue.l.¶Jbi.evicta est ꝑ hypothecariā a viro filie.¶Jbi
maritū cui nō pōt obꝺci culpa:neq; dolus.alias secus.vt.j.i
ver.diuersus.ꝛ ver.huic.¶Jbi.ex dotis ꝓmissiōe:ꝛ fic actio
ne ꝓma nō vtili ex empto.ꝛ in hoc nō cōsistit vtilitas hui⁹
litere.¶Jn gl.solu.facta.ibi.vel alīs:in hoc nō dicit verū.nā
si speciale est i dote:ergo in contrarium est ius commune.
1 ¶ Res data i solutuꝫ ꝑ debito extraoꝛdinario iure evin
citur:ꝛ nō succurritur creditoꝛi cui pōt culpa imputari.
2 Donatio vbi icipit a promissione tenet donatoꝛ de evictiōe
nisi aliud sit actum.

Diuersum. Jste ℵ.legit duob⁹ modis vsq; ad
ℵ.huic applicat.Uno mō qꝛ ꝑ pe
cunia debit a ꝑ libertū:vel etiā ꝓo re debita ꝑ eūdē:alia res
creditoꝛi in solutū data fuerit:ꝙ postea per patronū ꝑ fauia
nā auocat vsq; ad partē in qua patron⁹ se fraudatū iuenie
bat.ꝛ vtroq; casu decidit qō liberatio producta per dationē
in solutū nō reuocat per causam euictionis predicte.Et hoc
est ideoꝛ:qꝛ creditoꝛi liberti pōt imputari culpa cū sciret con
ditionem liberti qualis erat:ꝛ qō hic casus euictionis pote
rat euenire.ꝛ hoc tenuit Dy.ꝛ est no.itellectus scōm quē.h.
1 d.† Si res data in solutū ꝑ debito extraoꝛdinario iure euin
cit nō succurritur creditoꝛi cui pōt culpa imputari.h.d.Nec
ob.l.minoꝛ.in ꝑn.ꝛ.l.ficū vēditoꝛ.ff.j.de evic.vbi etiā re evi
a cta extraoꝛdinario iure:puta beneficio restitutionis i integ.
succurrit accipiēti ꝙra tradentē:qꝛ illud est verū qñ accipiē
ti nulla culpa imputari pōt:vt hic.tene menti.¶Scōo mō
legit qō libert⁹ donauit rem i fraudē patroni:ꝙ postea per
fauianā reuocat ꝛ icipit donatio a promissione.Et hoc ꝓz
ex litera.dū dicit partē liberationē ꝛc.ꝛ hoc casu nō succurri
2 tur donatario ℐ donantē.† Nec ob.qō vbi donatio incipit a
ꝓmissiōe tenet donatoꝛ de eui.nisi aliud actū fit.vt.l.i.C.de
evic.qꝛ illud est verū vbi ꝑ fauianā res auocet donata.ꝛ sic
auxilio quodā extraoꝛdinario ꝛ non est alibi.Et hoc volnit
sentire gl.hic in verbo per fauianā.Et scōm istū intellectum
breuiter.h.d.Si res donata ꝑ libertū auocat ꝑ fauianā:non
pōt agi de evic.ꝙra heredē eius:licet a promissione icepit.
h.d.vsq; ad ver.huic applicatur.
1 ¶ Restituto minore restituitur aduersarius.
2 Creditoꝛ cui res i solutum datꝫ illa evicta non agit si sibi po
test dolus imputari.

Huic applicatur. Restituto minoꝛe
aduersus ℑhentē se
cū ꝙ dolū ꝓmisit nō restituit ille.h.d.vsq; ad ver.rē aūt† Et
ſm istū itellectū limitatꝫ.l.i.C.de reputa.ꝙ fiūt i iu.ꝙ tradidit
b regulā:qō restituto minoꝛe restituit aduersarius[b],qꝛ illa re
gula est vera:nisi aduersarius fuerit i dolo.casus est hic:quē
tene mēti perpetuo.¶Potes summare hūc ver.aliter ꝛ be
2 ne.† Creditoꝛ cui res i solutū datur illa evicta non agit si si
bi pōt dolus imputari.h.d.Jdē si ei pōt imputari culpa.vt
ff.i ver.prece.scōm lec.Dy.Et ex his habes no.limitationē
ad.l.si qs aliā.ff.eo.ꝛ ad dictā.l.si predictū.ꝛ.l.libera.dicentes
qō re evicta in solutū data succurrit ei cui evicta est.limitat
eūt regula nisi ille cui evincitur fuerit in culpa aut dolo:acci
piendo rem illā vt patet ex his verbis.ꝛ similiter tene mēti
perpetuo.¶Jbi.circūscriptus.ſ.creditoris dolo.¶Jbi.ex
causa debiti.ſ.minoris.
1 ¶ Solutio facta i ꝓteritum quid egerit multoties futu
rus euentus declarat.

Rem autem. Sufficit rē ex postfacto credi
toris fieri vt debitoꝛ solues li
beretur.h.d.¶† Et no.qō qd egerit solutio facta i ꝓteritū
multoties futuꝝ euentus declarat.Sunt ꝛalīs casus in ꝗbus
ex futuro euentu declarantur ꝓterita vt in gl.Ante aūt fu
turum euentū an agi possit cōtra soluentem.dic vt in gl.
1 ¶ Alternatio fit in summis aut in tempoꝛibus.

Mihi decem. Si obligatio i ꝑsona debito
ris ℑhīk duriꝰ vel leviꝰ cō
ditio in ꝑsonā adiecti nō impedit illā.h.d.Et diuersitas pꝑ
sonarū inducit vt hic dicat obligatio alternativa.Non obst.
qō † alternatio sit i summis aut in tpibus:vt hic.cōiūcto.ℌ.
fe.sic ꝛ vbi est alternatio summarū vel tēpoꝛ:vt ibi loca sunt
diuersa.vt.ff.ti.i.l.si is cui.alias aūt nō est obligatio alterna
tiua sed minoꝛ:summa i obligatione intelligit ꝛ rps ꝓlixi⁹:
vt vidistis i.l.si stipulatus fuero.ꝛ.aut.ꝛv.ff.de verb.obliga.
1 ¶ Summa maioꝛ in stipulatiōe deducta si minoꝛ nō fue
rit deducta intelligitur adiecta loco pene.

Qui stipulatur. Primo ponit qñ stipula
tio ꝙditionaliter ℑhīk hꝫ
verba vsq; ad ver.ꝛ ideo.Scōo qñ ꝙtrahit cōditionaliter so
lū ſm mentē:vt ibi vsq; ad ver.at vbi.Tertio qñ nihil appa
ret de mente ꝛ stipulatoꝛ respectu sue ꝑsone plus in obliga
tione deducit ꝙ in ꝑsona adiecti vsq; ibi.cōtra.Jbi ponit
casus ecōnerso cū qs stipulat sibi min⁹ ꝛ adiecto plus:ꝛ adie
cto solvit illud miu⁹.vsq; ad ver.porro.Jbi.vltimo.vbi adie
cto soluit totū:ꝛ ꝙrit an pars repeti possit velut idebita.Et
istud fit tibi ꝑ casū in terminis ꝛ sumariō iteliectu.¶Jn
tex.ibi liberabit re⁹.i.nō incidet i obligationē:vt in glo.defi
cit enī ꝙditio stipl⁹nis eo qō solutū fuit adiecto ibi:vt ꝙsi pe
na adiecta sit.¶† No.ꝙ summa maioꝛ i stipl⁹ne deducta si
minoꝛ soluta nō fuerit itelligitur adiecta loco pene.Et hoc
ideoꝝ:qꝛ solutio maioris summe in alteri⁹ ꝑsonā erat collata
ꝙ prime minoris:ꝛ ideo potiꝰ itelligit pena ꝙ vsura.ꝛ ma-

Universidad de Deusto
Biblioteca

time:quia cū in psonā alterius opponit solutio pecunie illud soluere attribuit facto nō dari:sed factū nō dicit apposituī loco vsure obligationi dādi:nec econuerso datio obligationi faciēdi.vt not.C.de vsuris.l.cū allegas.z ibi per Lyn.z Ba,bu.Et per hanc dicit Bar.magnā excogitari posse fraudem p vsurarios vt faciāt promitti sortē tertio sibi penam si sors nō soluat. ¶Ibi.no.v.repe.hec litera mirabilis est.naz cū stipulor mihi.v.aut titio.z.i alijs.v.obligatio nō cōsistit: qz non i me:qz stipulatus mihi nō fuit:nō in adiecto cui stipulari volui nec potui:z tñ si illa quincz adiecto soluuntur nō repetunt velut indebita:sz ego stipulator repeto p actionem mandati.qō tene menti perpetuo.

1 ¶Diuersitas loci facti aut rerum circa psonā adiecti nō vitiat stipulationē:z per eandē solutionē factā adiecto contingit liberatio ipso iure.

Mihi rome. †Diuersitas loci facti aut rū circa psonā adiecti stipulationē nō vitiat:z p solutionē eādē adiecto factā cōtingit liberatio ipso iure.ħ.d.vt sic.Si stipulatori pmittit i vno loco z adiecto i altero aut vni species vna:z alteri altera:aut factū vnū z adiecto aliud:solutione facta adiecto liberat debitor ipso iure.ħ.d.Et itellige qō nō liberat virtute solutionis in obligationibus dādi vel faciēdi cū res diuerse sunt:sed virtute satisfactionis.vt.l.solutiōis.ℌ.soluere.ℓ.de ver.sig. ¶Et diuidit iste.ℌ.i tres partes.Primo cū in obligatione deductū fuerit factū dationi admixtū.Scōo qñ datio sola:sed diuersitas erat i reb⁹.Tertio qñ erat in obligatione verū factū z in persona stipulatoris vnū z in persona adiecti aliud:sed gl.magna hic psequat tñ duos articulos.ſ.qñ in obligatione est dari:z deinde merum factum.Ibi secūda.liberaretur enim.Ibi.tertia.aut ibi.

Si seruus. Si seru⁹ alternatiue stipulat duob⁹ quoz qlibet ꝛere pōt:stipulatio est inutilis:als querit illi cui pōt:z alter erit adiect⁹.ħ.d.2cor. sunt i gl. ¶In gl.inutilis.ibi.ℌ.pe.3 solu.qō ibi nō fuit stipulatio alternatiua:imo i psona vnius pura:z i persona alterius 2ditionalis z penalis:z sic nihil ad propositum.

¶Obligatio extincta nō resuscitatur in perpetuum.

Interdictum si suspendit ad tempus:elapso tēpore interdictum nō est nouum:sed illud idem qō primo.

Forma z qualitas domus non ita retinetur i memoria sicut qualitas nauis.

4 ¶Donasterio dissoluto pereunt priuilegia:nec renouātur si de nouo reficiatur.

Vream. Si res debita perit vel eximit a nro 2mercio extinguit obligatio nec resuscitat ipedimento cessante translatio vero in aliud corpus obligationē nō perimit:sz ipsa res debet peti z estimatio prestabit creditori.h.d.totus iste.ℌ.quē habuisti examinatū in.l.iter stipu. ℌ.sacram.de ver.obli. ¶In tex.ibi.i perpetuum[a] enim subl ata. †No.qō obligatio extincta nō resuscitatur in perpetuū z hec est regula habēs plures cōcor.i glo.¶Hoc aūt intellige nisi superueniat aliqua iusta causa ex qua equitas subuenit. vt.l.pupilli.ℌ.i.ſ.eo.z.ſ.de iure fisci.ſz nec renocata.z nisi ex pacto resuscitabili agendū est vt libertus se i pristinam obligationem reponat:vt dixi i.o.l.pap.ℌ.i. ¶†Ibi ob.cessare. cōcor.sunt i glo.¶Et p hoc z illas determinatū fuit Bonoñ. tpe do.Jo.de vlegio:qō si suspēdit iterdictū ad tps:elapso tpe nō est nouū interdictū:sed illud idē qō primo:qñ suspēsio nō extinxit illud:sz fecit solū illud cessare ad tps. ¶Ibi. eadē nauis est:non aūt est domus:sz fit dissoluta cū eodē proposito vt efficiat:vt dixi in.o.ℌ.sacrā.nā varietas z multitudo cementorū q̄ in domo nouella reponi nō pōt facit domū aliā esse:z qz forma z qualitas domus nō ita memorie retinetur sicut qualitas z forma nauis:qñ naues sunt cōmuniter vnif ormes:z non differūt nisi i quantitate.vt.ff.de eui.l. scapha.vnde earū forma melius in aia nostra est impressa z melius retinetur.†Et est argumentū qō dissoluto monasterio per eūt priuilegia:nec renouant si reficiat de nouo:ex quo nō intelligit monasteriū idē.Et intellige qñ est dissolutū de iure.vt.l.seruitutes.ℌ.si sublatū.ſ.de ser.vr.prę.de vsufru.l.q vsumfructū.z.ſ.de pig.l.paul⁹.ℌ.dom⁹. ¶Ibi.estimatio ei⁹ solui debebit.no.aliud petit z aliud soluit.vbi qz petit haberi nō pōt.sic de ver.obl.l.si seruū.ad fi.ſ.e.l.stichum aut pamphilū.in pnc.ibi.tunc eiñ perinde ꝛc.z.ſ.si cert.pet.l.vinum.

¶Damnum dicitur diminutio patrimonij.

Solutio potest fieri in moneta argētea non eiusdem formę: sed eiusdem lige z bonitatis:ne creditor ex hoc aliquod dānum patiatur.

Solutio debiti in pecunia minuta:ita quod non inueniturinferioris gradus:debet fieri in grossa moneta per eq nipollentiam.

Paulus. Non summaſ. ¶Glos.i.ibi.maxime.hic destruit literā. ¶Glos. ca.ibi.vel ſi.i.q.hec non est bona:quia litera dicit hic de †dāno qō ꝓprie est diminutio patrimonij nō aūt itellexit de dāno qō inferē ex hoc:qz creditor nō vult qz illud nō est ꝓpprie z vere damnū. ¶Glo.ea.ibi.vel tertio hec vera. ¶†Glo.ibi.z sic cogit recipere in alia formā.dūmodo sit eiusdē qualitatis substantifice:puta si qs dz.ꝛ.lib.bonoñ.argēti.nā poterit soluere dictas.ꝛ.lib.in alia moneta argentea non eiusdē forme:dūmodo sit eiusdē lige z bonitatis ne creditor ex hoc damnū aliqō patiaſ.posset aūt pati multipliciter:forsan qz est nauigatur⁹ z nō posset ita bñ deferre illā que soluiſ.vel forsan qz per illas partes in quibus nauigaturus est nō ita cognoſcit.vel qz forsan alteri ad soluendū teneſ bononinos z nullā aliā monetā argenteā.Cum autez moneta q̄ soluiſ nō est eiusdem bonitatis cū debita:qz non eiusdē lige:forsan moneta debita est argentea:z debitor vult soluere aureā vel argenteā ere contaminatā:z tñ non pōt:qz vere tunc soluitur aliud pro alio cꝓ nō licet creditori.e inuito. ¶†Ultimo dixit Bar.cꝓ si debitū cōsistit in pecunia ita minuta qō nō inueniſ inferioris gradus:cꝓ tūc illa moneta nō recipit estimationē[c] z ideo si valor ipsius monete minute decurrat hoc modo:qz pro.cx.denarijs in simis solebat emi flo renus.nūc aūt nō pōt emi nisi p centū denarijs supradictis qō siue debitor fuerit i mora siue non:semper periculū creditoris est:qz ista moneta ita minuta nō recipit estimationē p illā pecuniā:vnde nō pōt dici estimatio variata z deteriorata:sed potius dicit quoddā lucrū cessans iste defectus de quo nō cōtingens:cuius lucri nō est cōsideratio habēda:cum debetur pecunia:sed tantūmodo dāni qō penes estimationem consideraſ.vt.l.nūmis.de in litē turā.Adde qō imo etiā consideratur.l.in arbitrarijs:cū creditor solitus erat mercari.vt l.ij.ℌ.ſi.de eo qō cer.loco.cōiuncta gl.sua p Hui.ſ.d.l.nūmis per Ly.i.l.j.C.de sen.que p eo.z ideo tunc ita debem⁹ distinguere an debitor fuerit i mora vel non:vt sic post morā sit periculū debitoris antea creditoris:sicut z ꝓsiderare debemus moram:qñ obligatio est 3cta in moneta grossa que recipit estimationē p minutam z variaſ estimatio in deterius.tenementi.Reliqua dic vt hic per Bar.que tibi recitaui.

1 ¶Prorogatio.iurisdictionis potest fieri per iudicem de loco ad locum:de re ad rem:de tempore ad tempus:z de psona ad personam.

2 Tribunal iudicis vbi sit tenendum.

3 Judex an possit iurisditionem exercere in alieno territorio.

4 Notarius imperialis potest conficere instrumenta in terris ecclesie inter volentes.

Uero. Si administratiōe diuisa iter tutores vn⁹ mutuat pecuniā sibi soluendam in loco administrationis alterius potest sibi solutionē recipere.ħ.d.†Et allegatur ista.l.cꝓ pōt fieri prorogatio[o] iurisdictiōis de loco ad locū:sicut pōt fieri de tpe ad tempus:de re ad rem:z de persona ad plonā vt.ſ.de iudi.l.ħ.ℌ.z si iudex.cōiuncta.l.j.z hoc tenuit Hui.in d.l.ħ.Cy.i.l.ſi ex cōsensu.C.de episco.audien.multi tenuerūt Item:†qz iudex dz iudicare in loco maiorū.supra de iustitia z iure.l.penul.de iudi.l.ſi locus.de iterrog.actio.l.voluit. Ego sum cōsuetus dicere qō mere voluntaria iurisdictio sine dubio pōt prorogari de loco ad locū.vt.l.j.z.ħ.de offi.pconsul.vbi pconsul prouinciam egressus emācipationib⁹ z manumissionibus autoritatē interponit.Jurisdictio aūt contentiosa nō prorogaſ de loco ad locum:nisi signanter p hoc inter ptes agatur.p hoc do casum i.c.statutum.ℌ.in nullo autē.de rescrip.li.vi.Per actus ergo tacitos p quos solet als induci prorogatio non itelligeſ prorogatio facta de loco ad locum.Nō ob.argumē.predictū de loco maiorum:qz illud fallit quādo partes iter se aliquid agunt.Eis ergo inuitis vel altera ipsarum non pōt:sed eis consentientibus sic.Non tu intelligas qō iuito iudice illius territorij actum voluntarie iurisdictionis aut cōtentiose ille exercere possit:potest ergo illo cōsentiente aut saltem non prohibente.Et loquor in turisdictiōe simplici. ¶†An autez que sunt de mero imperio ex prorogatione possint in alieno territorio exerceri:potest maius esse dubium:idem tamē iuris esse videtur ex quo nihil aliud repugnat qñ locus habet enim iurisdi.z imperium habitu egrediēs territorium,licet careat exercitio:z sufficit habitus vt fieri prorogatio possit:vt patet in iudicibus carulariis i glos.dicte.l.i.†Et ex predictis habes quod notarius cui data est potestas conficiendi instrumenta per totū romanum

romanum imperium:etiā in terris ecclesie inter volentes instrumenta conficiet. ¶In tex.ibi.vt sibi rome soluerētur.in quo loco propter destinatā solutionē tātūmodo videtur esse contractū:adeo qō non videtur agi posse in loco celebrati cōtract⁹.quod an sit verū dic vt no.in.l.iij.de bo.auc.iudi.pos. de consti.pecu.l.eum qui.de act.z ob.l.contrarie.ſ.de iudi. l.exigere dotem.

Paulus. Indebita solutio idebite ab aliquo facta nō liberat debitorem:cui⁹ nomine nihil solutum est.ħ.d.

Paulus respondet. Pecuniā reda ctā ex vēditiōe pignoris creditor potest cōuertere in quā causaz vult etiā si vere tñ debitū fit.ħ.d.Et intellige si pro illo debito naturali pignus erat obstrictū:als nō.vt vidistis in.l.in his.ℌ.imperator.ſ.e.l.pupilli.ℌ.pe.licet gl.hic ponat oppositum.

1 ¶Periculū pecunie destinate solutioni vel emptioni prediorum:an z quando pertineat ad creditorem.

2 Debitor bānitorū si exigitur a 2munitcuius erit periculum pecunie.

Creditor. †Si pecuniā destinatā solutioni vel cōparationi prędior respublica accipiat nō est periculū creditoris siue administratoris.hoc dicit.†Et allegatur hec.l.p docto.qō si debitor exititorū exigitur a cōmuni non fit periculū creditoris ſz debitoris.Et istā questionē[a] multoties vidi de facto de quo hic per Barto.referentē alios.domin⁹ Dy.etiā hic posuit.Potes dicere qō si debitū est i specie que species per exac.forte perijt:quia cōsampta per communez:z nulla mora erat per debitorem contracta:tunc periculuz creditoris est:quoniā debitor liberatus est rei interitu: secus si mora precesſisset interitū.vt.l.qui res.ℌ.ream.ſ.eodē.z.ſ.de verbo.obliga.l.ſi serunm stichū.z.l.ſi ex legati causa.cū similibus.Si aūt debitū erat in genere z solū in iniuriam creditoris debitor est exactus:tūc creditori iniuria noceat:z nō debitori.l.ſi merces.ℌ.culpe.ſ.loca.z.l.ſi p imprudentiā.de evic. ¶Sallit forte si debitor fuit in mora soluendi quia tunc illa mora preponderat.argumen.tamē est contra: quia non fuit ordinata ad illum casum.l.ſi vehenda.ℌ.idē iuris.ad.l.rho.Sed si fuit exactus in iniuriā debitoris sequitur debitorē per easdē.ll.nisi fo.sitan fuisset creditor in mora recipiēdi pecuniā:quā si recepisset nō fuisset debitor exact⁹. argu.l.qui.z.in principi.ſ.eodē.Et hoc fine dubio esset verū si mora fuisset ordinata ad casum:als est dubium vt predixi in debitore morioso.Si autem in cuius iniuriā sit exactū nō apparet:tunc si bona sunt confiscata sine dubio debitor liberatus est cū iura z actiones in fiscum trāfuerint.l.ſi deportati. ſ.de fideiusso.cū similibus.ibi no.Sed si nō sunt bona publicata intētio creditoris est fundata qō solutio indebite facta fisco non liberat debitorem.l.qui hominē.ℌ.ſi nullo.ſ.eodem.z ideo si debitor dicit se fuisse cōpulsum in iniuriā creditoris:illud probet:qz est causa z fundamentū sue intentionis:ergo ꝛc.vt.C.de pbatio.l.actor. ¶In textu ibi.distuliſſet ex causa iusta vel debitore volēte vt cesset omne cōtrariū.

1 ¶Solutio facta simplicit 2putatur in sortē:nō i vsuras.

2 Sententia in causa appellationis quomodo sit formanda.

Cum de sorte. †Solutio facta simpliciter cōputatur in sortē nō in vsuras debitas naturaliter tātū nudo pacto.ħ.d.tex.z gl. ¶Si autē plures essent vsurarū summe z qdā debite naturaliter tñ:quedā vtroqz iure.dic vt.l.i his.ℌ.imperator.ſ.e. ¶†Et no.qō hic iudex appellationis nō pronūciauit bene vel male appellatū vel bene vel male iudicatū:sed pronūciauit equipollens:dicendo vsuras solutas non repeti:in futuruz vero non deberi:z valet sententia.facit.ſ.de re iudi.in summa.C. de senten.l.preses.no.C.de ap.l.eos plenissime in Spe.de sen ten.ℌ.vt autem.ver.in iudice antē.z versi.seq.potest etiā ifirmare z confirmare z refirmare:vt.l.ſi.ſ.qō cum eo. ¶Gl.dicit ibi.neqz ex pignoris retentione.a cōtrario ergo si crediti pignꝰ haberet pro ipsis vsuris obnoxiū:z in has vsuras solutū cederet:vt.ſ.e.l.paulus.ℌ.paulus.coniuncta glo.ſi.in ver.vel verius.Sed tunc ob.quia cum sententia qua declaratum fuit vsuras non deberi:fuerit iusta:ergo obligatio naturalis per eam fuit sublata.l.ſi plures.ſ.de fideiuſ.solu.Illud verum quādo opponitur exceptio que tenebat ad cōflictuz actionis ex eo:qz obligatio ciuilis iam fuit:sed per exceptionis obiectum illa conſligitur:z etiā effectus naturalis.sed in casu huius.ℌ.nunqꝫ fuit obligatio ciuilis sed sola naturalis ex pacto nudo:z ideo nulla potest obȝci exceptio:nisi facti z intentionis.ſ.quod sine actione agens experitur:vñ sententia non ordinatur ad extinctionem obligationis alicuius.

1 ¶Solutum in dubio cedit in causaz dantis.

2 Verbum accipio quid importat.

Valerius. Solutuz in dubio cedit in causaz antiquioris.ħ.d.vel sic.Mercator simpliciter soluens non intelligit velle dissoluere obligationē recentem:sed antiquioris.ħ.d. ¶†In tex.ibi accepit.Istud verbū accepit[b] in priuata ſcriptura posituz idem importat per oia qō importat verbū ꝓfessus suz accepisse z recepisse.vñ ita potest opponi exceptio non numerate pecunie:sicut si sola ꝓfessio emanasset.qō tenuit Bar.in.l.ſi ex cau.C.de nō numerata pecunia.Sed si instrumentum publicum contineret hoc verbū accepit:tūcꝓ ipsum ꝓbat realis solutio:z realis receptio:vt no.gl.in.d.l.ſi ex cau.de non numerata pecunia.z.l.ſi ex pcio.ſi cer.peta.z in.l.iurisgētiū.ℌ.qō fere.ſ.de pactis.

Titius. Sola pstatiōis allegatio indebite facta i preteritū non oblīgat in futurū.z istū.ℌ.z totam materiā dic vt dixi pleni ſlime in repe.l. certis annis. C.de pact.

Cum ex pluribus. Soluens simpliciter videt soluere i causaz p qua ad soluendū poterat cōpelli.hoc dicit.Et Barto.hic recolligit hāc materiam.quidam alij habent m.l.cum ex pluribus.ſ. eodem. que est clauis in hac materia.Et hanc.l.intellige circa sortē. ¶In vsuris autem quid sit:dic vt.l.in his.ℌ. imperator.ſ. eo. Angelus.

Ante. Hzanatus de restituēdo hereditatem potest soluere creditoribus z a debitoribus solutionē recipere.ħ.d.Et intellige ante restitutā hereditatē:vt in litera.concor.ſ.ad treb.l. ita tamē.ℌ.act.ar.cōtra.C.de leg.l.ſi.ℌ.finaliter.z aut.ibi posita.Sed hic ex necessitate soluebat:z ex necessitate solutionē recipiebat.cogitur enim solutionē recipere:non dico coactione precisa sed causatiua.vt.l.fideicōmissa.ℌ.ſi rē.de leg.iij.ſ.el. matri.l.ſi mora.

1 ¶Heres vel succedēs obligato tenetur soluere creditori b cū temporis tēperamento arbitrio iudicis.

2 Creditor onerosus dicitur qui venit cū sacco paratus:z tūc non est audiēdus.

Quod dicimus. †Succedens obligato tenēt soluere creditori incōtinenti cū tēperamēto tñ rōnabilis.h.d.Et dz tēperari indicātis arbitrio.In tribꝰ casib⁹ est limitatū a iure.In cōdēnato:vt.l.iij.de re iu. In note:vt.l.j.ℌ.exactio.C.de rei vxo.ac.In cōstituto:vt.l.ij. ℌ.eum.z.l.promissor.ſ.de consti.pecu.in alijs aūt semper in dicis versatur arbitrium:vt hic.Et allegatur qō purificatio cōditionis non cōstituit debitorē in mora:licet constituat solius diei euentus:vt.l.magnā.C.de contrahen.stipu. vidistis in.l.ſi ex legati.ſ.de verbo.oblig.in glo.dic vt ibi. ¶†Et no. non audiri creditorem onerosum.z dicitur onerosus quādo venit cū sacco paratus:vt hic.z cū est,valde infestus z importunus:z devsuris forsan nihil relaxare vellet.ecclesiastici.xx. c.circa prin.sic nec delicat⁹ debitor audiri debet:vt.ſ.de pig. ac.l.ſi seruos.

Aliud. Potestas soluēdi adiecto nō tollitur per renocationē:lec⁹ in alio mādatario.ħ.d.bene tñ finitur potestas solnenti per litis conte.z etiā per mutationē status in deteri⁹: vt in glo.z bene.

Verborum. Rei interitu z solutione reliquoris tollit obligatio naturaliter:ciuiliter vero tollitur per acceptilationē vel successionem.ħ.d.Ange.

1 ¶Solutio si fit destinata fieri alteri:an z quādo possit renocari.

2 Jussus an renocetur morte iubentis sicut mandatum.

Hi qui. Nō pōt prohiberi solutionē recipere qui mādato alterius stipulatus est:sed mandatum simplex mandatoris morte finitur.ħ.d.Et sm istum intellectum intellige illa verba post⁹mo:tem meam.posita in fine legis qꝫ determinēt verbū soluitur:non aūt soluere:z nihil obstabit ex eo qz mādatū z eius effectus collata fuerūt in vita mandantis.leges aūt hic alleg.in contrariū loquuntur cū mandatum vel eius effectus collata fuerūt post mortem.Jnquantū autē illa verba post mortem determinent verbū solnere:z sic mandatum fuerit collatum post mortem recipit difficilia cōtraria:qz nō videtur tunc solui morte:vt.l.mortis causa.ℌ.titia.z.l.ſi ego.

g ¶In perpetuū. Adde qd importat ista dictio.i. quādiu viuet.vt l.i.ff.p socio et in l.z in ppetuuz.ff. de procu.

b ¶Dissoluto monasterio. Adde Alex.de imo.i.l. inter stipulātē.in ℌ.sacrā in fi.ff.de ver.ob.idē Alex. i l.ſi grege.de le. a j.z diffuſe.z aliꝫ alleg. vltra alex. Fely.in.c.cū dilecti.i.ℌ. destructo monasterio de rescrip.in.j.col.

c ¶Nō recipit estimationē. Adde qō Jniū ei⁹ qꝫ hic dicit Bar.tenent imol.et Anto.de but.i.c. quāto.de jureiur.sic enim duodecim denarij faciūt solidū: ita solidus facit duodecim denarios z ita eq pollent.

d ¶Pōt fieri prorogatio.Adde glo. in.c.p.z.g.de off. dele.doc.in. .c.de causis.eo.ti. Cy. i j auf.ſi qs litigā, C.de epi.au.doc. in.l.ħ.in .ℌ.sed ſi iudex.ff.de iudi,

e ¶Verbū accepit Adde qō xbū ac cipe idē est qō ab alio recipe:vt l.e. qñ.xxxvij. di.c.ſi q de reb⁹.xij.q.ij. archi.in.c. lector. xxij.di. Jo.an.in c.j.de commo.l.ſi fraudator .in.ℌ.ſi pcurator.ff.qꝫ in frau.cre.

f ¶Qō dicimus. Circa materiā huius.l.vide Bar.i l.cū q.ℌ.ſi iuraue ro.ff.de iurein.z i l. ita stipulatus magna colū.xij. ℌ.lz circa pdicta. ſ.de ℌ.ob.z facit qō dicit glos.in.l. emili⁹.i.ℌ.do resti tui.ff.de min o.vi de etiā Are.i.o.l. ita stipulatus.in penul.charta.

Universidad de Deusto
Biblioteca

§. si reo. ⁊ l. cū pater. §. meuio. ⁊. l. si vero non remunerādi. §. si. cū. l. seq. hic alleg. Sed soluere potes vt in gl. tene primū in tellectū: q; pcedit sine scrupulo. † Et concludit q̄ vbi alicui soluī potest eo q; stipulatus est: tūc nō est possibilis reuocatio: vt hac. l. primo riuo. Quādoq; alicui soluī potest: non q; sit stipulatus: sed q; est ad solutionē adiectus ⁊ similiter non potest prohiberi expresse ne solutionē recipiat: nec etiā illa potestas finitur morte stipulatoris: aut per constitutū stipulatoꝛi factū: sed bene finitur si eius cōditio sit in deterius mutata: vel etiā stipulatoꝛ: fuerit litē cōtest. vt. §. eo. l. aliud cōiuncta gl. ⁊. ll. alleg. in ea. Quādoq; alicui pōt soluī ex eo: q; est procu. in rem suam factus: fortitan per cessionē: ⁊ finaliter nō potest illud mādatū reuocari ⁊ similiter nec finitur morte: vt C. de dona. l. illā. Quādoq; alicui potest soluī qui habet mādatū simpleꝛ ad recipiēdū solutionē: ⁊ tunc mādatū reuocatur expresse: ⁊ etiā p mortē: vt hic. ⁊. ff. respōso. Fallit si mādatū est collatū post mortē aut in mādato est dictū q̄ nō reuocetur morte. ⁊ hoc more multū vtūtur Florentini. pbat lin. l. inter cautas. §. fi. §. mādati. ⁊ in cōcoꝛ. ibi alleg. † Et q̄ dico mādatū reuocari morte[a] nō est trahēdum ad iussus q̄ illud q̄ in iussu vertit necessario p iubentē explicari debebat. casus est. §. de acquiren. pos. l. fundi. C † Ultimo pro condimē to huius. l. vide q̄ habes in. l. mandatum. C. man. per Ly.

a ¶ Mādatū reuocari morte. Addō Inno. i. c. q̄n abbas. de offi. dele. Ant. de bu. i. c. re latū. e. ti. doc. in. c. si gratiose. de rescript. li. vi. Bar. i l. filius. i. §. fz ⁊ si qs. ff. de do. Bal. i. l. mandatum. C. man.

b ¶ De acceptilatiōib⁹. Circa istā rubr. no. q̄ obligationes iuris gentiū non pñt tolli ipso iure p acceptilationē: fz tollūt ope exceptionis. Bal. i rub. C. de reuo. his que in frau. credi.

c ¶ Neq; dié. Sz an possit acceptilatio fieri sub mō vide Alex. in. l. si qs accepto. i. pn. §. de 2di. ob cau.

d ¶ Indefinita equipollet vniuersali. Adde glo. in. c. vt circa. de elec. li. vi. Bar. i. l. si is q̄ decreta. i. §. vtrū. ff. de reb. dub. fz plata a teste nō equipolleat vñi nec ꝓbet q̄ oēs 2senserint imo nihil releuat p̄ Pe. de anch. ⁊ Jo. de imo. in. c. quāto. de his q̄ fi. a pre. Old. cōsi. c. incip. an executiōe Alex. de imo 2si. ex. ici. visis acutissimis dubitatiōib⁹. i. i. vol. idē Alex. 2si. cxvij. ici. i cā ⁊ lite vertēte iter dños. i. ij. vo. idē Alex. 2si. cxij.

¶ De acceptilationibus[b]. Rubrica.

¶ Acceptilatio quid sit: diffinitur hic.

Diffinitio rei cognoscitur ab effectu.

Acceptilationis ⁊ aquiliane stipulationis formam vide remissiue.

Acceptilatio. † Hic diffinit acceptilatio magis ab effectu q̄ a modo in eundi: ⁊ hoc sit tibi p̄ summario. † vñ dixit philosophꝰ q̄ q vult cognoscere diffinitiua rei cognoscat p̄imo effectum ⁊ postea diffinire sciet. ¶ † Ibi. acceptilatio. Acceptilatiōis ⁊ aquiliane stipulationis formā vide i Spe. de solu. §. ceterū. ibi. p mutuā iterrogationē. i. vnicā verboꝝ expssionē iterrogātis ⁊ iterrogati. vel appellat interrogationē. i. respōsionē: ⁊ sic impꝛopꝛie. ¶ In glo. ibi creditoꝛ dicitur liberari. Ro. hoc ⁊ intellige q̄ libera tur a necessitudine recipiendi debitū q̄ offertur congruo loco ⁊ tempoꝛe. vt. l. fideicommissa. §. si rem. de leg. iij.

¶ Pupillus an ⁊ quādo possit se obligare sine tutoꝛe vel curatoꝛe.

Sta. q̄ mino: vel mulier obligari non possit sine cōsensu tutoris vel consanguineoꝝ: quando habeat locum.

Pupillum. † In gl. i. in fi. Ro. diligēter q̄ vbicūq; pupill⁹ sine tutoris autoritate vult obligari ad finē vt liberet illa obligatio valet ⁊ tz. Inspicim⁹ eñ effectum ad quē obligatio nō ordinat, nō autem rudē formā. † Et hoc est multum vtile pro statuto Florentie prohibente mulieres obligari sine mundualdoꝛ: minoꝛē sine cōsensu proximoꝝ cōsanguineoꝝ. nam ⁊ mulier ⁊ m inoꝛ instituti ⁊ de restituē da hereditate grauati sunt instante fideicommissario heredi tatem adire ad finem vt restituantur ⁊ liberentur: nec erit ne cessarius consensus mundualdi: aut proximoꝝ: tene menti.

Per procuratorē. Absq; speciali mādato pcu. p acceptilationē dñm liberare nō pōt: nec tūc obligare. h. d. vel fic. Acceptilatio actiua vel passiua in procuratoꝛē non habentē speciale mandatū nō cadit. h. d. Et dixit Bar. in. e. l. per iusiurā. §. tutoꝛ. q̄ nunq̄ scio nec q̄ intellexit huius dicti rōnē: nisi q̄ sic placuit inuēto ri. Et eñ acceptilatio iure ciuili introducta: vt. §. ti. i. l. penū. ⁊ iuregē. cōfirmata: vt. j. eo. l. an inutilis. §. filius. vñ sicut ius ciuile eam inuenit: ita ⁊ formā statuit ⁊ personas habiles acceptilationis declarauit.

Acceptilatio. Acceptilatiōis actꝰ cōditionē expressam nō recipit neq; diē: quoniā in promptu cōditio esset: sed ius resultans ex ipso bene potest pendere. h. d. ⁊ cessat omne contrariū. exemplū si dico acceptus habeo acceptūq; fero. fz ita demū volo q̄ acceptilatio tibi pro fit si imperatoꝛ venerit in Italiā. ⁊ hoc est solutionis exēplū q̄ solutio prout facti est impossibile q̄ differatur in diē vel conditionē. vel tñ esset dicere quantū soluo ⁊ nō soluo. Sed ius resultās ex ipsa solutione potest pendere. exēplū si soluo cum hoc pacto: q̄ per hāc solutionē liberari volo: nisi imperatoꝛ venerit in Italiam: vel nisi me de tali crimine contigerit cōdēnari pro quo soluo: vt. §. ti. i. l. sub cōditione. vt ibi di ci. Cōditionē aūt aut diē tacitā bene recipit acceptilatio: vt j. eo. l. q̄ in diē. ⁊. l. sub 2ditione. que sunt contra. Angelus

¶ Indefinita equipollet vniuersali: quādo est vna ⁊ eadē ratio omniū particularium sub indefinita cōprehensoꝝ: alis non.

Pluribus. Simpleꝛ acceptilatio refertur ad oīa nisi de certis actū appareat ⁊ dissensus vitiat stip. h. d. Ibi oēs soluere sunt. † q: idefinita equipollet vniuersali⁹: q̄n est vna ⁊ eadē rō oīm particulariū sub indefinita cōprehēsoꝝ: alis nō p̄m Dy. de reg. iur. in rub. li. vi. de legi. tu. l. legitimos. §. de aut. tu. l. obligari. §. tutoꝛ. ⁊ facit ad hāc. l. §. de pac. l. emptoꝛ. §. lucius.

¶ Acceptilatio inutilis pp ter defectū forme nō valet vt pactum.

Pactum forme est potentius q̄ materie.

Testamētū: non potest dubitari de eius solēnitate: quin dubitetur de eius voluntate.

Inutilis. † Acceptilatio inutilis ppter defectū forme nō valet vt pactū: sec⁹ si ꝓpter defectū materie: nisi in quolibet predictoꝝ cōtrariū actū sit. h. d. pūn. Et si acceptilatio esset nulla ratiōe cause efficiēcis adhuc dico valere vt pactū. vñ si procuratoꝛ sine speciali mādato accepto roꝛauit vt liberaret dñs: licet non teneat acceptilatio: vt. §. eo. l. iij. verū est vt acceptilatio: sed tenebit iure pacti: ⁊ exceptionē pacti acquiret dño: vt. l. quacūq; rōne. §. de procu. ibi casus. † Et allegatur hoc principiū q̄ potēcius est pactū forme q̄ materie. Idem habetur in. l. si vnus. §. fi. accepto. §. de pact. ¶ In tex. ibi nō habet pactū. subaudi si acceptilatio est inutilis ppter ineptitudinē forme: ⁊ tunc bene stat hec litera cōis. nō habet pactū ꝛc. sed p̄out est litera pisana. l. nisi in hoc consensum est habet pactū: ⁊ sic videtur litera cōtradictoria prime: subaudi q̄ habet pactū: ⁊ valet vt pactū: q̄n stipulatio deficit non ratione forme sed ratiōe materie. ⁊ valet vt pactū nisi contrariū sensum sit: sc⁊ vt non valeat vt pactū. ⁊ iste est verus intellectus q̄ gl. tenet. fz gl. magna. in ver. ⁊ p̄m. dicat totum oppositū: sc⁊ q̄ vbi est inutilis ratione forme valet vt pactū. ⁊ vbi inutilis ratione rei: ⁊ sic ratione materie non valet vt pactū: ⁊ credo eam corruptā vitio scriptoris. ¶ † Ibi. fingamus eum ac. per hāc literā declaratur q̄ voluerunt glossatoꝛes dicētes q̄ non potest esse questio de solennitate testamenti quin sit de voluntate. in. l. j. C. de fīm tab. ⁊ in. l. fi. C. de fideicō. Nam si testatoꝛ erat sciēs ⁊ prudēs testamentū nullius forme seu momēti nō videbat velle se disponere ad testādū. Unde propter hāc dubietatem an fuerit sciens ⁊ prudens: dicūt non posse dubitari de solēnitate q̄n dubitetur de voluntate. dic vt dictis iuribus. ¶ In glo. magna. ad fi. ibi. q: p̄m cōem literā. hec gl. est corrupta vitio scriptoris. vt. §. dixi.

Seruus communis. Alegrere post vni dñoꝝ acceptilationē etiā ab altero ex dñis: ⁊ ab extraneo acceptō ferēt⁹ siue ipse seruus dñs obligauerit: siue dñs seipsū aut alter eum. h. d.

Accepto. Per acceptilationē nō distrahitur directo nisi sola obligatio verbis inducta. hoc dicit. In consequentiam autē sic: vt. j. §. proximo que est contra.

Filiusfamilias. Obligatio pretoria acceptilatiōe nō tollit principaliter: sed in consequentiam: ⁊ potest fieri acceptilatio etiā verbis grecis: forma tamē seruata. h. d. vsq; ad fi. ¶ In tex. ibi. ciuiliter. i. verbis de iure ciuili. nā de iure pretorio est efficaciter obligatus. ¶ Glo. honoꝛarie. ibi tollatur ex prima causa. sicut miles qui transfertur de numero in numerū videtur cōtinuare militiā: vt in legibus hic allegatis incontinenti. Vel dic q̄ fz obligationes non cōtracte verbis tollant per actū ciuilis nouationis ⁊ non per acceptilationē que est actꝰ materie ciuilis q̄ causatur ex eo q: magis cōueniunt inter se vt obligatio: ⁊ obligatio vna in alterum transferatur q̄ obligatio ⁊ liberatio que sunt contrarie: vt. §. titu. j. l. qui hominem. §. fi. nam in habentibus symbolum de facili fit trāsitus: vt. l. si vnus. §. pactus. §. de pac. Et de hoc no. in. l. si. C. eo. ⁊ insti. quibus mod. tollitur obli. in prin. ¶ In glos. pe. ibi. per approbati onē. Ro. q̄ obligatiōes de iure ciuili itroducte possunt dici etiā de iuregen. si sunt iuri gē. approbate. Sic ⁊ autoritas

toritas extēsionis obligatio introducta vno iure dicit esse de alio iure. gl. habes notabilē in. l. si vt certo. §. fi duobus vehiculum. ff. 2mo. ⁊ est vtile ad multa. ¶ In gl. ibi. §. grece. imo est in titulo de verbo. oblig. ⁊ ideo hec glo. est corrupta vitio scriptoris.

Pars. Accepto ferri potest obligatio insolidū q̄ pro parte: ⁊ per seruū fructuariū ⁊ vsuariū ⁊ bona fide nobis seruientē ⁊ hereditariū: ⁊ alios qui sunt nostro iuri subiecti per acceptilationem nobis pōt acquiri: ⁊ etiā existēti apud hostes si postea ab hostibus reuertatur. h. d. cum duabus sequētibus vsq; ad fi. ⁊ nihil ob. Et semper intellige q̄ dicit acq̄ri dñis: subaudi obligatis de iure pretorio. ⁊ tunc per consequentiā. vt. §. l. proxi. §. filius. Sed obligatus iure ciuili ⁊ vere directo acquirit nobis vt ex re nostra opera mediāte. Ideo aūt dicitur ex re nostra: quia obligatio nobis cohetet. pōt etiā dici q̄ sit ex opera: q: tunc ex opera subiecto: nobis acquirit q̄n ipsi mercedē eoꝝ stipulant: nō quādo ꝓtrahūt aut distrahūt aut hereditatē agnoscūt. §. de acquirē. re. do. l. fructuario.

Quod in diem. In tex. ibi. vt' dies venerit. ⁊ tūc a tpe quo fuit facta retro liberatus esse videbit. §. ti. j. l. sub cōditione. arg. contra. j. l. proxi. §. eum qui fundum. sed ibi dicam.

Si per iusiurā. Obligatio operariū iducta iure urādo acceptilatione tollitur. h. d. Est eñ verbis nducta. vnde nimirū si tollitur.

Si id quod. Non pōt accepto ferri pro parte obligatio idiuidua: sed diuidua tantum. h. d. vsq; ad ver. si tamen.

Si tamen. Stipulatoꝛ vie accepto ferendo iter vel actū nihil agit: fz accepto ferēdo vtraq; acceptilatio tenet. h. d. vsq; ad. §. illud. ¶ Ibi. si tñ viā que ēūdi ⁊ agēdi cōmoditatē eōtinet. ¶ Ibi. iter continēs ⁊ cōmoditatē eundi. ¶ Ibi. vel actum continētē cōmoditatē agendi. ¶ Ibi. fecerit disiunctio hoīs accepto ferentis ⁊ nō legis. nam hic accepto tulit creditoꝛ iter aut actū: ⁊ si alterna tiue. ¶ In ver. p̄oxi. ¶ In ver. tamē actū. ¶ In ver. si autē vtraq; acceptilatio tenet. h. d. vsq; ad. §. illud. ¶ Ibi. si tñ viā que ēūdi ⁊ agēdi cōmoditatē eōtinet. ¶ Ibi. iter continēs ⁊ cōmoditatē eundi. ¶ Ibi. vel actum continētē cōmoditatē agendi. ¶ Ibi. fecerit disiunctio hoīs accepto ferentis ⁊ nō legis. nam hic accepto tulit creditoꝛ iter aut actū: ⁊ si alterna tiue. ¶ In ver. p̄oxi. ¶ In ver. tamē actū. ¶ In ver. si autē vtraq; acceptilatio facta fuit q̄ in seruitute indiuidua fieri nō pōt etiā quo ad cōmoditatē pro parte. ¶ Ibi. si aūt iter ⁊ actus que non sunt seruitutes cū nō fuerint in stipulatione deducte: sed cōmoditates 2tēte in seruitute vie. ¶ Ibi. accepto fuerit latū: sic in totū quo ad cōmoditatē acceptilatio fuit.

Illud. Pars integralis rei debite nō pōt i acceptilationē deduci: fz distributiua fic. h. d. ¶ Appellat autē distributiuā illā que nuncupatur sub noīe quote si est dimidia tertie. ⁊ sic de singulis. Similiter etiā pōt acceptō ferri pars rei seu coꝛporis integralis discreta distincta ⁊ separata a coꝛpoꝛe: q̄ tñ pars solo coheret: ⁊ soli pars sit: nō aūt superficiei: ⁊ hoc tenet Bar. ¶ In tex. ibi. stipulatoꝛ vsum fructū qui non est pars fundi distributiua: per quotas: sed legalis ⁊ integralis: vt. j. de verb. sig. l. recte dicimus. ⁊ vidistis plene in. l. qui vsumfructū. §. de verb. obl. ¶ Ibi. vel viā. que similiter non est pars fundi sed qualitas: vt. l. quid aliud. de ver. sig. ¶ Ibi. totū vel partē. l. distributiuā seu quotā vt tertiā vel quartā ꝛc. ¶ Ibi. he aūt partes. sc⁊ quote: sed itegrales vt dixi. ¶ In tex. ibi. vel dietā. Bar. intellexit de dieta i superficie existente: alis si staret in solo cū sit locus distinctus ⁊ separat⁹ posset accepto ferri: sicut si accepto ferrē partē domus distinctā: puta a pariete vltra vel citra vl'a tali signo vltra vel citra: tū in hoc dubio propter pregnātiā huius litere: ⁊ q: fz hoc si deberet greꝛ posset accepto ferri vnū pecus de grege: q̄ forte non est verū cū nullū in obligatione sit nisi tā tūmodo i cōcreto. ¶ In gl. j. ibi. solutio ꝛc. mo ⁊ dic de vsufructu formali loquitur. sed respondet vt dixi in text. q: vsusfructus formalis non est pars distributiua sed solū legalis ⁊ integralis.

Si quis. Creditoꝛ vsusfructꝰ accepto ferēdo vsus fructꝰ fz istos. fz hec solutio directe repugnat textui. ¶ Gl. e. ibi. sed nō sine 2moditate. ⁊ hec solutio fili falsa: q: si remaneret vsus sine cōmoditate ⁊ per cōsequēs vsusfructus non sine cōmoditate vsus acceptilatio de vsu. put est cōmoditas esset ⁊ nulla in substātia: q̄ est falsū: vt patet in litera. ¶ Gl. e. ibi. fz potes dicere. hec vera: ⁊ est subtilis imaginatio: ⁊ ita dixi in summario. Nō tñ hoc trahas ad acceptilationē vsusfructus cū quis stipulatus est fundū: vt sic videat stipulatoꝛ concessisse debitoꝛ vt alij possit vsumfructum cōstituere ꝓm Ja. de are. Ratio differentie est: q: acceptilatio iure ciuili introducta est: ⁊ in ea multū operātur verba. ⁊ ideo cū debeāt vsusfructus ⁊ accepto ferī vsus verba acceptilationis cōueniunt cū verbis obligationis in parte q̄ nō contingit acceptelato vsusfructu cū fundus in obligatiōe erat. aut accepto lato itinere: aut actu cum in obligatione est via.

a ¶ Administratores sine speciali mādato ac cepto nō ferūt: nec eis accepto ferī sed possunt obliga. noua. ⁊ ipsam nouatam per acceptilationem tollere. h. d. vsq; ad. §. heres.

¶ Acceptilatio cuius sit effectus habetur hic.

Si is qui. Per acceptilationē speciei obligatio generis in totū tollit. h. d. vel. fic. Nō i nito creditoꝛi solui pōt: id acceptolatū liberet debitoꝛē. h. d.

1 † Et cōclude q̄ vbi totū q̄ in obligatione deuenit accepto ferī acceptilatio tenet: ⁊ istud est idubitatū. Idē si accepto ferī pars obligatiōnis diuidue: vt. l. pars. §. e. Idē si accepto ferī id q̄ creditoꝛi inuito solui pōt vt hic. Idē si solutio est indiuidua ⁊ accepto ferunt oēs cōmoditates in ea contēte: vt. j. in ver. si autē iter ⁊ actus. Idē si obligatio sit idiuidua ⁊ accepto ferātur pars cōmoditatis ⁊ i verbis acceptilationis est quēlibet ⁊ cū verbi obligatiōis ⁊ cū accepto ferī vsus ⁊ debebat vsuf fructꝰ: sed tūc tenet acceptilatio iure pmissionis tñ: vt. §. §. proxi. ver. si vero quasi ex vlufru. Vbi aūt accepto ferātur id q̄ nec in totū nec in partē fuit in obligatiōe ducti acceptilatio nulla est. §. e. l. §. iliud. Idem si accepto ferātur pars indiuidua. §. e. si tamen viam.

Eum qui. Dolus futurus per acceptilationē remitti nō pōt. h. d. vel sic. Clausula doli in stipulatione cōtēta acceptilatione non tollitur. h. d. ¶ In gl. ibi. etiā si non fuit stipulatus. Ro. hanc gl. condentē ⁊ declarantē. l. an inutilis. §. acceptū. §. e. vbi litera dicit puncipaliter tolli acceptilatiōe nō posset nisi solū obligationē verbis cōtractā. Intellige eñ esse 2tractā verbis siue verba fuerint expressa siue subintellecta ex dispositiōe turis: sicut est cū qs ꝓmittit fundū per stipulationē. nam tacite intelligit eīas promittere dolū malū abesse. Idē ergo dicā vbicunq; fungit stipulatio vbi non est. l. vt illa obligatio inducta stipulatiōe ficta possit per acceptilationem dissolui q̄ no.

Si ticham. Si acceptilatio nō vz in re super qua expūmitur: nec in ea ad. q̄ tacite extenditur. h. d. Ray.

a ¶ Tutoꝛ. Vide q̄d p istū text. dicat Bar. i. l. j. i. pn. i vl. q. quarte q̄nis pricipalis. ff. de acqui. pos.

Et si fideiussoꝛ. Obligatiōes etiā nō 3cte verbis acceptilatiōe tollūt in consequētia nō p̄in cipaliter: ⁊ acceptilatio facta fideiussoꝛi obligati ad reum pꝛrigitur. h. d.

Si legatorū. Acceptilatio facta fideiussoꝛi pure, pdest reo. secus si esset obligatus sub cōditione que retro non trahit. h. d. vsq; ad. §. tutoꝛ. ⁊ cessat omne contrariū istoꝛū. §§. ¶ In gl. ibi solutio. vt hic. hec solutio sapit diuinationē. tñ no. eam q̄ sicut pactum pōt fieri personale vt nō egrediatur personā: vt. l. vbi pactū. §. de pac. fic ⁊ acceptilatio potest restringi vt non egrediatur psonā eius cui accepto ferī. ⁊ ita tenet gl. j. eo. l. si ex plurib⁹. ¶ Glo. ea. ibi. vel pone. hec solutio falla: q: acceptilatio erat vtilis. ¶ Glo. ea. ibi. vel dic speciale. hec vera fīm Dy. Et idē est in obligatione inter vivos vbi est eadē ratio ꝛpecialitatis puta quia cōditio retro non trahitur sicut est in casu sequenti q̄n conditio est potestatiua residens in prāte creditoris: nā tunc semper inueries ex quo conditio retro non trahit: acceptilatio est antiquioꝛ obligatiōe: q̄ est impossibile. Sed tūc ob. q: obligatus ad legatū sub conditione que retrotrahitur liberatur per acceptilationē: q: in puncto conditionis existē tis obligatur ex testamēto: ⁊ in eodem pūcto liberat ex acceptilatione. §. e. l. q̄ in diē. Sed solue potēcioꝛ est acceptilatio in persona eius cui accepto ferī q̄ in persona ei⁹ ad. q̄ pōt pꝛrigi per viā extēsionis. Et istud est naturale: q: homo magis potest in se q̄ in aliū: in quo aliquid potest per extentionem. ¶ Glo. e. in fi. dicit dixi. §. et omnia sunt clara. vbi ergo 2ditio traheret retro. tunc acceptilatio facta fideiussoꝛi bene pꝛrigeret ad reū: q: nō inuenit antiquioꝛ obligagatiōe rei.

Tutoꝛ. [a] Administratores sine speciali mādato accepto nō ferūt: nec eis accepto ferī sed possunt obliga. noua. ⁊ ipsam nouatam per acceptilationem tollere. h. d. vsq; ad. §. heres.

Heres quoq; Successoꝛib⁹ de iure ciuili vt ꝓtio pōt acceptoferri: ⁊ ipi possunt acceptoferre. h. d. Ratio est: quia illa eadē iura que erāt in defuncto directo trāseūt in sucessoꝛē actiue ⁊ passiue.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dubitatio aũt erat: quia origo obligationis non fuit in eis q̃ defuncto: z nullus accepto ferre: aut ei accepto ferri potest: nisi is in cuius persona radix obligationis existit. aut faciat de expresso z speciali mãdato illius i cuius psona q̃fistit. quod apparet: ga nullus administrato: citra speciale mãdatũ accepto ferre: aut ei accepto ferri potest: vt. ff. §. proximo.

Ex pluribus. Acceptilatio vnius reorũ credẽdi liberat debitorẽ ab omnibus. h. d. Ratio est: q: sicut sibi licuit solutionẽ accipere: ita etiã accepto ferre. ecõtra autẽ quid sit et casus in. l. si ex pluribus. j. e. dic vt ibi.

Nisi consentiat. Verba liberatoria acceptilationis debent verbis obligatoris conuenire. h. d.

Sis qui. Inutilis adiectio acceptilationis partẽ vtilẽ nõ vitiat. hoc dicit Angelus.

Sex pluribus. Acceptilatio facta vni ex pluribꝰ reis debẽdi pdest coreis q̃cũq;. h. d. vlq; ad §. si iudicati. z pdest propter representatã solutionem in acceptilatione: vt ptz in litera. ff. ff. e. l. z per iusiur. §. z si fideiussor. z. §. fi. ¶ In tex. ibi. sed z hi qui secũ obligant. an igitur is cui acceptilatio facta est: a coreis repetere potest viriles: z eadẽ questio i fideiussore est cui acceptolatũ est. dic vt. l. idẽq;. §. fi. §. mãda. vbi habes tex. z glo. no. in. l. duobus. §. a fideiussore. ff. de iureiur. Bar. etiã tangit. ff. e. l. z per iusiurã. §. qui ita. ¶ Ibi obligationis participibus. z insolidũ correis. z iste est melior text. qui sit in iure: qui dicant duo rei credendi vel debendi socij. nã illi dicunt qui sunt socij: eo q̃ participes eiusdẽ obligationis: ita q̃ oẽ emolumẽtũ z dãnũ inter eos cõe est. ¶ In gl. ista. ibi. solutio ibi in persona. hec solutio diuinationẽ sapit: sed notabilis est vt dixi in. l. z per iusiur. §. si legatorũ. ff. e. ¶ Hl. ea. ibi. vel vt ibi. hec vera: quia hec acceptilatio fuit facta hic vni ex pluribꝰ reis debẽdi in solidũ obligatis: merito prodest cẽteris. In cõtrario autem fuit facta vni ex pluribus heredibus: quorum quilibet erat pro parte obligatus.

Si iudicati. Acceptilatio facta fideiussori cõditionaliter obligato pdest reo si existẽs cõditio retrotrahit. h. d. Et nihil est cõtra. dixi. ff. e. §. fi legator. ¶ In tex. ibi. eiq; acceptolatũ. etiã ante sententiã Nec ob. l. per iusiur. §. fi legatorũ. q: ibi cõditio nõ trahebat retro vnde inueniebat acceptilatio fideiussori facta antiqor obligatione reimerito ad reum nõ extẽditur: vt ibi. z. §. quita. z ibi dixi.

Qui hominem. Apte vniꝰ ex rebus alternatiue debitis põt qs liberari p acceptilationẽ. h. d. Nõ aũt per solutionẽ: vt. l. si ita stipulatꝰ. §. q decẽ. ti. j. ne veniat ad illud inconueniẽs vt pars alternatiue soluta tur in vno. z pars soluatur in altero: vt. l. in executione. §. p parte. ff. de verbo. oblig. hec aũt incõtinẽtia inueniri non põt in acceptilatione: vt hic z ibi. z iste est verꝰ intellectꝰ huius. l. fz Ray. z Bar. Illi aũt dicũt q̃ hic est alternatiua legis nõ hois: z tunc nullum habet dubium. vel si alternatiua hoisve rum est q̃ pars peti põt, nõ tñ verũ est q̃ a parte soluta solues sit liberatus. Nec ob. hec lfa que dicit peremit. z sic perẽpta videtur obligatio in parte soluta: q: perẽpta est quantũ ad actionẽ: vt non possit petere: nisi partẽ: sed non quantum ad reũ quin ipse possit soluere integrũ alternatiuũ non solutũ z repetere q̃ iam soluit velut indebitũ. ff. de condi. inde. l. si non sortẽ. §. fi. tene primã lect. quã tenui in. d. §. pro parte. z in. l. ij. §. si tamen. eo. ti.

1 ¶ Quietatio generalis vt extẽdat ad oĩa que requirant.

Et vno. Põt fieri acceptilatio generalis obligationis cõprehendens certas z incertas cognitas z incognitas: et potest nouari actio personalis in rem z officium iudicis hoc dicit totus tex. Et hic est magis expressum quam alibi de officio iudicis z actione in rem quomodo nouantur. Dece. videbitis. j. titu. j. l. j. dixi in repe. l. si insulã. de verb. obli.

1 †Et est multum vtile istud pncipiũ ad materiã. §. duo fratres. sz q̃ quispotest retinere ius q̃ quis ignorat cõpetere quãdo sua intẽtio ordinatur ad remissionẽ talis iuris: z ideo cũ fiũt quietationes plene mozis est notariozũ apponere illa verba: q̃ dicta quietatio extẽditur vt cõprehendat oẽs obligationes vsq; in dictũ diez vigentes. etiã si quietans ignoraret eas sibi cõpetere. Et pro hoc etiam habes tex. no. §. de testa. mili. l. qui iure.

a ¶ In apocha. Adde qd fit apocha. viõ doc. in. l. plures apochas. C. de fi. instr. z ibi Ly. Et an appellatõe apoche sim pliciter facta itelligat de priuata. vide p bar. i. l. ad monẽdi. i. vj. col. ff. de iureiur.

b ¶ Uno correlatiozũ. Vide Bal. in. l. oĩa priuilegia. C. de epis. z cle. et de materia corelatiozũ. vide Fely. in gregoriano. in. ij. col.

Si acceptolatum. Si acceptilatio peccatõne materie non liberat ipso iure: sed doli vel pacti exceptionem inducit. h. d. Uidistis plene in. l. an in utilis. §. e. dic vt ibi.

1 ¶ Acceptilatio obligationẽ tollit: licet cõstet pecuniã nõ fore solutam.

2 Acceptilatio inserta causa an valeat.

3 Exceptio nõ nume. pec. nõ põt opponi q̃tra acceptilationẽ.

4 Apocha quid sit: z an z quando probet.

1 **Inter.** †Acceptilatio obligationẽ tollit: licet cõstet pecuniã nõ fore solutã: sed q̃fessio de recepto non. h. d. Intellige nisi post lapsum. xxx. dierũ: vt. C. de nõ nume. pe. l. in contractibus. §. insuper. qui est contra. ¶ †Quid aũt si quis accepto tulit inserta causa: q: cõfessus est sibi plenarie satisfactũ z integre solutũ de omni debito: an valeat acceptilatio: videt q̃ nõ: q: q̃fessio de soluto repugnat acceptilationis nature que est vt nihil solnatur: vt hic. cõtrariuz est verũ: quia imo acceptilatio tenet: licet pecunia sit soluta. casus est hic. fed ad suã essentiã nõ requirit. casus est hic. Bar. ponit in. l. j. §. que in frau. cred. ¶ † In tex. ibi. l. pecunia. z sic contra acceptilationem nunq̃ põt opponi excep. nõ nume. pe, nisi probaretur per accepto ferẽtem q̃ sub spe future nu

4 merationis accepto tulit. † In apocha vero[a] creditozis ante

a xxx. dies. nihil ceẽditozi probãdi incũbit: sed ipsi debitozi se soluisse: quia ergo acceptilatio presumptiue probat pecuniã nõ solutam est donatio: ergo indiget insinuatione si aureos quingentos excedat. glo. singu. est in. l. si quis obligatione. j. de reg. iur.

Si accepto. Ubi plura propter vnũ ibi cit tolli vt omnia tollantur. h. d. tñ vnũ z illud vnum sufficit

Si sub conditione. Debitori conditionali ãte existẽtiã q̃ditiõis accepto ferri põt: etiã si q̃ditio existens retro nõ trahatur. h. d. Ualet ergo talis acceptilatio in persona eiꝰ cui accepto fertur: z in eodẽ puncto existentis q̃ditionis incipit obligari z immediate in eodem puncto incipit per acceptilationẽ liberari z liberatur. Sed hec liberatio non pozrigitur ad aliuz extra se quãdo conditio retro nõ trahitur: vt. l. z per iusiur. §. si legatorum. cum seq. §. e. non tameu intelligas q̃ si debitori cõditionali accepto ferretur q̃ non liberetur fideiussor z pigno ra nõ vi acceptilationis que non extendit vires extra se in dicto casu sed ex necessaria consequentia causata ab hac parte q̃ extincta primitiua extinguãtur accessorie. l. in omnibus specialibus. §. titu. j.

Seruus. In tex. ibi. facere põt. Nõ ob. §. e. l. an intilis. §. i. z. ij. q: ibi agit de fauore dñi in q̃ seruus plus põt z ideo ei põt accepto ferri. vt. C. de pactis. l. seruus.

¶ Correlatiozũ vno sublato tollitur alterũ re integra.

Sic ego. †Sublato vnoᵇ correlatiozũ re integra tollitur z reliquũ. h. d. tex. z glo. z cessat omne cõtrarium. ¶ Et facit hec lex per contrarium ad notata: vt. l. ij. C. de indicta vite. Angelus.

¶ De pretorijs stipulationibus. Rubrica.

¶ Procurator an z quando teneatur cauere de rato.

Nouari an z quando possit exceptio.

Pretoriarum. Primo ponit diuisionẽ stipulationũ pretoriarũ. Scõo quodlibet mẽbrũ psequitur per se. Tertio qualiter debeat interponi. Quarto cuius sit officii: si cõtrouersia sup his emã cipauerit ante eas interpositas aut post. Ibi secũda iudiciales. Ibi tertia. stipulationum. Ibi quarta. q̃ si. Et ista diuisio pro casu z summario. ¶ In glo. j. ibi. z ita hoc titulo. vel dic q̃ ita accipit pretoria hic sicut ibi. l. pro omni stipulatione inuenta ab edicto pretoris. Et ista diuiditur in tres. l. in iudicialẽ que interponit propter iudicii: vt est stipulatio iudicatũ solui. In 3cio vero accipit iudicialis. put est iuẽta ab alijs partib⁹ iuris q̃ ab edicto pretoris. Cautionales aũt sunt ille que interponũ tur ob aliã causam quã iudicij. Communes ille que mixtim interponunt ob iudicii z ob aliã cãm: vt. j. patebit in litera.

1 ¶ Hl. cautiõales. ibi. l. mutuꝰ. §. penã. dic q̃ imo i ista nõ fallit si esset aliqd gessit qs vt procurator põt ab eo pncipalr peti vt caueat: nisi de mandato doceat. casus no. est hic. sicut z iste q̃ gessit vt creditor tenetur se docere creditorẽ. l. j. C. creditorẽ euic. pigno. non debe. z hoc tenet Ja. bu. §. de here. vendi. l. si nomẽ. q̃ falso tutore. in. l. j. si essi hoc verũ non esset male dixisset iurisconsultus hic: q̃ oẽs cautiones de quibus in hoc titulo fit mentio haberent instar actionis. ¶ Glo. ead. ibi. §. preterea. Prima vera. s. q̃ he stipulationes interponuntur vt aliquid addat: z hoc respectu intelligit esse nouatio z additur actio actioni. cum enim oẽs iste stipulationes interponantur ex necessitate iuris etiã iure antiquissimo z antiquo non fiebat nouatio: nisi actũ esset expresse quod fieret. tex. est in. l. si stichum. §. legata. ff. de nona. probat. j. eo. l. pe. sicut nec fit nouatio per lit. conte. vel sniam. vt. l. aliã. hic allega. ¶ In glo. ea. ibi. z. l. si. §. fi. imo dic q̃ primitiue non nouatur vbicunq; stipulationes predicte interponũtur ex necessitate vt iam dixi. ¶ Glo. e. ibi. interponũtur q̃ vi aut clam. hoc est bonũ exemplũ. Et semper intellige quod gl. sensit q̃ per stipulationẽ interpositã nouetur primitiua que primo cõpetebat. vnde dicit nouare interdictũ q̃ vi aut clam. z amplius non posse pponi: eo q̃ prestita est cautio dãni infecti q̃ ipm interdictũ nouauit. ¶ Glo. ea. ibi. vel dicas fm Azo. hoc nõ videt verũ: q: stipulatio dãni infecti nõ pozrigit ad dãna p quibus cõpetere põt aquiliana: vt. l. fluminũ. §. preterea. de dãno infec. vnde impossibile est dici nouatam aquilianã per cautionẽ. nec ob. §. fi furnũ. hic alle. vbi etiã agit stipulatione

2 dãni infec. pdãno dato p ignẽ in furnũ immissum: ga illud est verũ q̃ dãnũ pcessit vitio furni: z sic ex vitio opis. nã si nõ vitio opis: fz culpa furnarij: tũc nõ ageret ex stipulatiõe dãni infecti fz solũ aquilia. Et codẽ modo rñde ad. l. ij. de ripa muniẽda. s. q̃ ibi dãnũ emersit operis vitio. † Hl. e. ibi. alij dicũt mirabiliter. no. hãc gl. q̃ dicit excep. nouari: z dicit fieri nouationẽ hoc modo: q: iste cui exceptio q̃petebat iã beneficio exceptiõis nõ eget vt. j. dicit. Et est sensus q̃ tollit equitas que pducebat excep. z hoc modo ỹ nouatio. nõ emẽ est pp̃ria cũ pp̃ria sit vnius obligatiõis in alia trãsatio: nouatio ergo exceptio nõ vt trãsfundat in obligationẽ aliã. sed vt tollat equitas ex qua cõpetit exceptio. z hoc no. in. l. rescripti. §. si pacto. ff. de pac. dixi in repetitione. l. si insulã. de verbo. obli. nouat etiã officiũ iudicis z actio i rẽ que nõ pp̃ supponũt obligationem: z tunc nouatio dicitur eo respectu: quia est noue actionis inductio. tex. est in. l. z vno. ff. tit. j.

1 ¶ Clausula promittens facere cautum z securum: fit per stipulationem.

2 Promissum in dubio intelligitur quod minus est.

Cõmunes. In tex. ibi. vt q̃s cautio: fit. z. j. dicit q̃ nẽ esse securũ z cautũ ex solius stipulationis interpositione absq; fideiussore z pignore: vt

1 patet in ver. §. stipulatio. † Et ideo dixit Jac. de are. quod si

a aliquis pmisit aliquẽ facere cautũ z securũ[a]: q̃ sufficit q̃

2 per stipulationẽ pmittat. † naz in dubijs semperᵇ intelligit

b promissum q̃ minus est: vt. l. semper. de reg. iur. z hoc tenet Bar. hic. no. §. man. l. si mãdato titij. §. fi. q̃ limita nisi post stipulationẽ promissor promiserit stipulatori eũ facere cautũ z securũ. nam nisi intelligeret cum fideiussore vel pignore stipulatio sc̃a nihil operaretur. l. qui bis idẽ. ff. de verb. ob. debet ergo dicta stipulatio aliquid operari vt nõ emanet in vanũ: vt. l. si qñ. C. de inoffi. testa. z. §. de vsur. l. si stipulatus. ¶ Glo. edibus in. §. stipulatio. in fi. imo secus est in publicis q: tunc satisdari oportet: sicut cũ edificatur in flumine publico fz Dy. vt. l. si finita. §. de ceteris locis. ff. de dãno infec. Et ita itellige hãc literã. differt ergo nũciatio vt opus nõ fiat a cautione que petit ppter opus q̃ fit ob timorẽ ruine. nã cũ nunciat vt nõ fiat si opus sit in priuato ipsius nũciantis vel eius cui nunciat semp satisdat de opere demoliẽdo si declaratũ fuerit iniuste edificatũ. sed si opus fit in publico z nunciat ne fiat: eo q̃ fieri non põt: non ex eo q̃ nõ põt: fz q: minat ruinã: z tũc edificãs noĩe suo repromittit: alieno satisdat cũ fit opus z timet de ruina z ob hoc cautio postulat: si fit i publico satisdat in. x. annos: vt hic in ver. nã si quidẽ. cõiuncta. l. pretor. §. de eo. de dam. infec. sed si non edificat de nouo sed reficit seu purgat: tũc dic vt. l. i. in pr̃in. §. de ripa muni. z §. i. ea. l. que est contra. etiã si q̃ edificat sit domus: fz glo. dicat hic contrariũ vt dixi. sed si edes fiant in priuato z timet

1 ruina repromittitur: vt hic in ver. edibus.

¶ Emptor si habuit rem z nõ soluit precium: quomodo possit differre solutionem.

Stipulatio. In tex. ibi. repromissiõe. non ob. §. de actio. empt. l. expẽto. §. fi. vt ibi no. ¶ Ibi, nisi cõuenerit. fz tũc nõ videt pretoria. fz potius cõuentionalis: cũ per recõuentionẽ recessum sit a forma pre

toriæ: vt. j. in. §. pri. in gl. mag. vidistis no. in. l. in cõuentionalibus. §. de verb. ob. ¶ Glo. duple. ibi. quid sit fugitiuus. corrupta est vitio scriptoris: z debet dicere. l. q̃ si nolit. ¶ Glo. ea. ibi. l. si post. z. §. de peri. z cõmo. rei ven. l. pe. est z alius casus in quo dz satisdari. s. qñ est cõsuetudo in regione vt satisdet: vt. l. q̃ si nolit. §. qui assidua. de edil. edic. z. §. de euic. l. si

1 fundus venerit. Et fz predicta aperta est via fraudib⁹. † nã emptor qui rem recipit z preciũ non soluit: si videbit debitorẽ non potentẽ ad satisfandũ submittet amicũ suũ qui litem moueat vt euitet solutionẽ precij z venditor satisfdare nõ poterit. ppter impotentiã: sed aduersus hãc fraudẽ est remediũ duplex. Primo q̃ emptor iuret: vt no. glo. mag. in. l. at q̃ natura. §. cum me absente. de neg. gest. sed illud remediũ hodie derisozũ est cum hoies sint valde proni ad pcurãdũ: z ideo si emptor obijcit de calũnia in examinatione iudicis est: vt non audiat emptor: nisi verisimiliter suspicetur per calũniã litẽ motam. arg. in. l. si fideiussor. in pr̃in. §. qui satisda. cogã. in verbo sederit. z glo. exponit. s. in alio iudicis. z probat in ver. proxi. q̃ si sit. Et dixit Dy. q̃ vbi euictio ita imminet i limine contractus tenetur vẽditor satisdare: nõ solũ occasione litis iam mote: imo z cuiuscũq; quãin futurũ cõtingeret moueri. Sed Ja. bu. dicit contrariũ in. d. l. si post perfectã. C. de euict. quia cũ hic causa litis mote venditorem necessitet ad satisfandum non debet satisfari nisi pro illa.

1 ¶ Cognitio plena vel summaria an z quãdo requiratur.

2 Summaria cognitio an z quãdo requiratur.

3 App llandum est in scriptis cum expressione causarũ grauaminis cum appellatur a iussa.

Quod si sit. Si si qua dubitatio sup interpoa nẽda cautione occurrerit iudicis officio dirimetur qui summatim de ea re cognoscet. h. d. Et loquit hec litera cũ cõtrouersia est ante cautionẽ interpositã ex eo q: negat deberi cauerí: z iõ hec cã summari discutitur. ¶ In gl. ibi. vel sit retardanda: z ideo plena exigit cause cognitio: ppter plenũ piudiciũ q̃ ex fcõo decreto infert. † Et

1 circa hãc summariã cognitionẽ Dy. breuiter se expedit: scilicet q̃ vbicunq; sentẽtia tribuit ius finale: z sic aufert plenũ ius vni: z tradit alteri: ibi desideratur cause cognitio ᶜ plena:

c vt. l. iudices. C. de euic. als sufficit summaria: vt. l. ij. quis or. in bo. pos. ser. z. l. iij. §. fi causa cognita. de bo. pol. z hic. §. ad b exhi. l. thesaurus. z. l. iij. §. sciendũ. Bar. aũt aliter hic dicit. vide in eo. z plenius per eum in extrauag. ad reprimendã. et vide in spec. plene in tit. de offi. iudi. §. posthumo. vsq; quasi in fi. §. z in corpore de exhi. reis. z in. §. si vero etiã quidã in fi. §. z in corpore de exhi. reis. z in. §. si vero etiã quidã in rẽt. z. ff. qs or. in bono. pos. serue. l. ij. §. dies. z. §. in bonorum.

2 ¶ † Ultimo ex isto tex. cõiuncto glo. probatur aperte q̃ vbi cunq; implorat cautio introducta a iure pretorio ibi sufficit summaria cognitio si negẽt cauere debere: nec fertur diffi c cit summaria cognitio ff negẽt cauere debere: nec fertur diffinitiua: ff habeat vim diffinitiue: sed fertur quedã interlocutoria que iussus appellat vt hic. tene mẽti. † Et ideo si appellatur a dicto iussu erit appellãdum in scriptis: z cum expressione causarũ grauaminis: quozũ neutrũ est necessariũ cũ appellat a diffinitiua: vt in cle. appellanti. de appel.

1 ¶ Clausula saluo iure addendi detrahendi z mutandi: quid operatur.

2 Interlocutoria an z quando possit reuocari.

3 Stipulatio pretoria non potest per preto. emviuentẽ in aliã formam reduci.

Sed z si quid. Hic loquit q̃n cõtrouersia est añ cautionẽ interpositã qualiter fit interponẽda. §. proxi. erat cõtrouersia: q: dicebat nullo modo debere interponi. Potest etiã intelligi q̃n est cõtrouersia post eam interpositam: eo q̃ dicatur aliud addi debere aut detrahi: aut etiam mutari. Et iste intellectus est notabilior z qualiter põt esse cõtrouersia. gl. mag. declarat. ¶ Tex. ibi. addi. † No. q̃ addere detrahere z mutare hic ponuntur

1 vt species separate: z ideo in fine libelloz apponunt oĩa hec verba de quibus in. l. edita. C. de edendo. z in proemio. C. tñ ista protestatio q̃ fit saluum ius addendi ꝛc. nihil operatur quia non poterit detrahi aut mutari vel addi: nisi quatenus ius permittit: vt in. c. inter dilectos. de fi. instr. per doc. in. d. l. edita. ¶ Ibi in stipulatione oporteat. post quã index iussit stipulationem in certa forma prestari: non tñ adhuc erat prestita. Nec ob. vltimo q̃ functus sit officio suo. vnde se nõ debet intromittere. vt. l. iudex post q̃. de re iudi. q: hoc est verũ quando sententia est diffinitiua vt ibi. sed secus in interlocutoria vt hic. Nec ob. q̃ hec interlocutoria non sperat post se vllam aliã sniam: q: cũ lata sit vigore officij nobilis principaliter implorati: adhuc durat illud officiũ etiaz ea lata: z ideo

d põt mutari ᵇ: vt hic, sic intelligere potes. l. q̃ iussit. de re iud.

a ¶ Cautũ z securum. adde in materia. d. Jaso. plene in. l. j. i. ij. col. j ij. volu. ff. qui satig. cog. vbi ponit etiã fallẽtias ad istud.

b ¶ In dubijs semper. adde. l. nummis. ff. de lega. iij. regula in obscuris. z regula inspicimus. de reg. iu. li. vj.

c ¶ Ãe cognitio. illã sine causẽ cognitiõe nõ valẽt. l. iudices. C. cõ. vt eplas Bar. in ex trauag. in verbo summarie. Et in materia vide late p. d. Fel. i. c. eccla sctẽ marte. in. v. et vj. col. v. fz i fziij. extra de consti.

d ¶ Et iõ põt mutari. Nota ex his dictis q̃ iudex postq̃ iussit cautionẽ pstari põt reuocare officio iudicis: q: nõ est diffinitiua z expectat aliam post se ideo dutat ad hac officiũ nobile aliud ergo in mercatia post sniaz latã i principali z non expectat aliã: vt i exẽplo hic posito p Ang. vide. c. significatiõ. extra de offi. deleg.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tene mẽti. Si aũt interlocutoria fertur vigore officij mercenarij deseruiẽtes actioni preposite tũc mutari põt ante sniaz latã in pncipali: q; adhuc durat officiũ mercenariũ: vt. l. ediles. §. itẽ sciẽdũ. de edil. edi. Et hic etiã modo exẽplificare potes dictã. l. qõ iussit: sed lata snia in cã pncipali: vel lata interlocutoria non expectãti aliã post se: puta q; pnũciauit se nõ esse iudicẽ competẽtẽ non poterit iudex eam mutare: q; tali pronunciatiõe officiũ suũ totaliter est fimtũ: vt. l. iij. §. depositi. ¶ In gl. ibi. sed nunc est conuentionalis. ⁊ hec approbaui tibi. §. e. §. stipulatio duplex. dic vt ibi. ¶ † Sl. e. ibi. nisi dicatur qõ per errorẽ. mirabiliter not. istam glo. quam ita clare alibi in iure non inuenies. s. qõ interlocutoria que fertur etiã implorato iudicis officio nobili: ⁊ que nõ expectat etiã post se aliã sniam reuocari põt [a] postq; est executioni mãdata cõtrario imperio eiusdẽ iudicatis in duobus casibus tñ. ¶ Primo de partiũ volũtate. Scõo qñ õr erratũ in ea: ita qõ posset aduersus illã peti beneficiũ restitutionis in integrũ. Sententia aũt diffinitiua ex nullo dictorũ casuũ reuocarur: q; ferret reuocatoria absq; instãtia: ⁊ sic non teneret: vt. l. i. C. qñ. puo. non est ne. que instãtia nõ requiritur in reuocatione ipsi[9] interlocutorie. ¶ In gl. e. ibi. itẽ nec a pton. † Diligẽter no. qõd stipulatio pretoria innũcta ab edicto pretoris nõ põt per pretorẽ viuentẽ in alia formã reduci: nec ei[9] forma alterari vt remaneat pretoris: sicut nec põt alterari eius forma partiũ cõuentione. vt. §. dixi de testamentis. l. ij. Angelus.

¶ Dictio quãuis quid importat.

Pretorie. Hic ponitur qõ stipulatio pretoria aut rei restitutionẽ ꝙtinet: ant quãtitatẽ iportat. ⁊ sic deciditur hic qd cõtineãt stipulationes pretorie. §. aute. in. l. i. decidit qõ triplex est spẽs stipulationũ pretoriarũ. ¶ In tex. ibi. solui iudicatũ. prout habes solui iudicatũ. iste tex. nõ est alibi: ⁊ deciditur per eũ qõ tantũ importat ista verba solui iudicatũ ꝙtum iudicatũ solui: ⁊ ideo si dñs volens releuare procuratorẽ promisit pro eo soluere iudicatũ sufficit vt dicaẽ. procurator legitime releuatus. ℈ alios est ecõtra qui dicũt hec verba iudicatũ solui esse magistralia: ⁊ ideo formaliter cõcipiẽda: ⁊ p certo tutius est. de per Cyñ. in. l. ij. C. vnde leg. ¶ In tex. ibi. sindic[9]. ℈ vt quilibet heredũ actiue ⁊ passiue teneatur ⁊ aliũ habeat obligatũ solũ p hereditaria portiõe. † Ibi. quãuis. hoc verbũ aduersatiue [b] ponitur non aũt correctiue ℈m vnã expositionem gl. ⁊ bonã. ibi diuersa conditiõe ⁊c. ls illud quãuis ponatur aduersatiue vt dixi: tamen ad ꝙrariũ nõ respõdetur in litera. quare dic q; ex persona heredũ stipulationis cõditio non mutatur hoc respectu vcz vt heredes nõ alio possint q; poterit defunctus: vt. l. §. ij. ex his. de iverb. ob. sed vt sint aliter obligati: ⁊ aliter detur soluendi facultas. vñ variatur stipulatio ex personis heredũ. Nam vnus principalis est obligatus insolidũ ad diuidũ nec volens soluere admittur pro parte quando debitũ totũ est liquidũ: vt. l. quidaz estimauerũt. si cer. pe. ⁊. l. tutor. §. lucius. de vsuris. si tñ nõ tenentur nisi pro hereditarijs portionibus: ⁊ cuilibet licitum est soluere partẽ luã. C. fa mi. her. si ab vno. dixi in. d. §. ex his. Si. iudi. sol. ibi. vel dic etiã. hanc nõ approbat Jaco. de aret. q; ℈m hoc sequeret q; stipulatio iudicatũ solui cõmitteretur ante sententiã in eo qõ verbũ sonat qõ est impossibile. Sz tu tene gl. q; non querimus qñ cõmittat quid cõtineat: ⁊ ideo ante sententiã continet quãtitatẽ incertam: post cõtinet eam certam ⁊ expeditam.

1 ¶ Instantia an ⁊ quando transeat in heredem.
2 Heres nõ representat defunctũ in maiori pte quã sit heres.
3 Heres conuentus reali actione: quomodo sit condemnatus.

Sed si vnus. Iste. §. est difficilis: ⁊ intricatus multũ. ⁊ vno mõ legit ℈m. Ald. ⁊ Al. qui intellexerũt prin. vsq; adver. inquãtũ aũt. q; possessor qui promisit iud. solui. ⁊ pluribus heredibus relictis decessit ante litẽ conte. mortuus sit vn[9] ex heredibus possidẽs rem totã insolidũ cõdẽnetur in ipso reali iudicio. ⁊ in hoc etiã oẽs concordant. deinde in ver. sed si lite. ponatur casus: qñ possessor lite cõtesta. cũ eo decessit: ⁊ hoc casu ℈m Ald. ⁊ Al. vn[9] ex heredibus possessor solidi non propterea cõdẽnetur in reali iudicio ad solidũ: sed tãtũmodo pro hereditaria portione. ¶ Jo. autem Atto. ⁊ Hug. dixerunt oppositũ: vcz q; heres possessor solidi in reali ita post litem contestatã cuz defuncto insolidũ teneatur: sicut ⁊ in casu precedenti qñ lite non conte. decessit. ⁊ intelligunt hanc literam in fi. dum dicit heredem damnandum ex parte. s. ex ipsa stipulatione iudicatum solui. qñ obligatio ex illa descendens trãsmissa est in ipsos heredes pro hereditaria portione: quia hec litera dixit, sed lite contesta. ⁊c. Ita intelligendo nõ videtur aduersa-

ri ad casum precedentem: sed omnimodo ponere quendã casum aduersuz qõ est contra naturã aduersatiue. Jccirco dixerunt qõ aduersatiua, sed aduersatur ad quendã casum subauditũ i pno. §. nam mortuo possessore lite non cõtestata heres possessor solidi tenetur ad soliduz: ⁊ eãdem rationem ex stipulatione iudi. sol. similiter tenetur ad solidum: sed non debet condemnari nisi pro parte. Sed quando lit. contesta. decessit heres possessor solidi non tenetur insolidũ ex illa stipulatione iudica. sol. sic nec cõdemnatur insolidum. ¶ Tertio modo legitur ℈m Accur. qõ vbi possessio que erat apud defunctum lit. contesta. cum eo deuenit ad vnũ ex heredibus facto ipsius defuncti: ⁊ tũc oẽs heredes tenẽtur rei vẽdicatione: ⁊ p cõsequẽs pro hereditaria parte dãnatur. sic intelligitur ver. ls si lite. Si aũtẽ sine facto defuncti: tũc ita possessor solidi cõdẽnetur insolidũ: sicut ⁊ si lis cõtestata nõ fuisset. Et oẽs glossatores predicti sunt in cõcordia qõ ver. iquãtũ aũt interserat quãdã questionẽ ⁊ nõ soluat illã: imo Paulus surda aure trãsierit ⁊ qõ dictus ver. melius stetisset in fi. Ego autem hodie sum in hac opi. ⁊ sub dubio forte dico quod in ver. inquãtũ. respõdetur ad questionẽ nec Paulus surda aure trãsiuit: vt apparebit in apostil. textẽ. ¶ In tex. ibi insolidũ cũ dãnãdũ in rei vẽdi. ad restitutionẽ ipsius rei ℈ omnes: ex quo solidũ inuenitur possidere. † Et dixit Bar. qõ cõdẽnatur heres ex eadẽ instãtia. qõ nõ placet: nisi heres velit cõsentire vt super ea instãtia procedatur: quia instantia irrelata ante litẽ cõtestatã nõ trãsit in heredẽ. tex. est recte intelligẽdo in. l. si possessor. de rei vẽdi. nisi possessore mortuo lite nõ cõtesta. ab vno heredẽ possessore solidi petitur insolidũ: ergo nõ vi prime instãtie: quia in instãtia nõ succedit insolidũ: nec defunctũ representat insolidũ. ⁊ quia possessio que est apud heredẽ: nõ est illa que fuit apud defunctũ: vt. l. i. §. scuola. §. si qs test. liber. esle iust. Ratione possessionis defuncti nõ põt molestari: neq; snia ferri: q; illa possessio per mortẽ defuncti est exticta: nec de ea amplius est querẽdũ. Unde sicut defunctus si desijsset possidere ⁊ vinueret non potuisset condẽnari: ita nec heres ex eadem instãtia condẽnabitur: vnde nouo iudicio opus est: nisi consentiat vt iam dixi: alꝭ non poterit cõdẽnari: quia non ad possessionẽ defuncti: q; extincta. non ad suã: quia nunq; fuit apud defunctũ. Et qõ lit. non contestat. in reali instantia non transeat in heredẽ: videtur tenuisse Jnn. extra de iudi. quia gu. Lite aũt cõtestata defunctus incepit obligari ex quasi contractu qui in ipsa contestatiõe initur ad restitutionẽ possessionis qui quasi cõtractus consummat postea per sniam. l. ij. §. idem scribit. de pecu. Unde ratione illius obligationis contracte in cõtestatione ad restitutionẽ possessionis in persona defuncti potest continuari instantia cõtra heredẽ. ¶ Jbi, inquantũ aũtẽ ipse. glo. exponit. s. promisso. ego aũtẽ dico. s. ipse heres possessor solidi. ¶ Jbi. ex stipulatiõe. sez iud. sol. ¶ Jbi. vel fideiussores. subaudi teneãtur. Et sic queritur hic an heres promissoris defuncti vel fideiussores ipsius defuncti teneantur illa stipu. iudi. sol. qua defunctus se astrinxit. ¶ Jbi. ⁊ an oino teneãtur. i. in aliquo teneãtur. ¶ In tex. ibi dubitari potest. si verũ est qõ gl. dixit nõ debuit Paulus dubitare: vnde quia casus legis est. ℈ ex quo vnus est promissor solidi cui dubiũ qõ tenetur insolidum: ⁊ cui dubiũ qõ fideiussores tenentur insolidũ: certe nulli: vt inst. de fideiuss. §. si plures. Fatuus ergo fuisset Paulus dubitare. vnde nec hoc est verisimile qõ questio est dubia q; voluerit hanc indiscussam relinquere ⁊ ponere nos in turbine. ⁊ ideo intelligas vt. j. dicã. ¶ Jbi. ne non cõmittatur. subaudi ⁊ non cõmittitur dicta stipulatio iudicatũ solui cõtra ipsum heredẽ possessorẽ solidi: nec cõtra fideiussores defuncti. Et ideo quia non cõmittitur nec cõmitti põt: iccirco nec ipse heres nec ipsi fideiussores defuncti in aliquo tenentur: ⁊ sic directo cõtradico snie gl. cũ cuz magno timore. Ratio est in promptu: q; stipulatio iudi. sol. nunq; cõmittitur nisi feratur snia ex illa causa ex qua instantia mota est. vnde modica variatio impedit eam committi: vt videbitis plene in. l. ante acceptũ. j. iudi. sol. sed lite non cõte. in reali possessore defuncto impossibile est heredẽ possessorẽ solidi condẽnari ex illa possessione que fuit apud defunctũ: ⁊ pro qua fuit instantia incohata que ratio cessat nisi lit. contesta. decessit. Et iste est intellectus verus ⁊ valde notabilis ex quo probatur euidenter qõ dixi si instantia in reali lit. non conte. non transiret in heredẽ: qõ videtur fuisse de mente glo. ff. ad exhi. l. si ad exhibendũ. vbi heres qui incepit possidere instantia incohata cũ defuncto condẽnatur in actione ad exhibendũ: ls defunctus nunq; possederit. ⁊ hoc nõ est nisi per transitũ instantie: fec[9] si instantia cum defuncto inchoata non erat. vnde erat. vnde appellat instãtiã incohatã cum defuncto lite ꝙte. ⁊ nõ ante.

pro hoc

pro hoc optime. e. ti. l. de eo. §. si. ¶ Jbi. sed si lite conte. in rei vendi. ¶ Jbi. possessor predictus qui satisfecerat iudi. sol. ¶ Jbi decesserit relictis pluribus heredibus. ad quorũ vnũ possessio peruenerat insolidũ. ¶ Jbi dãnandũ. s. in rei vẽdi. ℈ Alb. ⁊d. ⁊ sequẽtes. Sed ℈m Joan. Atto. ⁊ Hug. ex illa stipulatiõe iudi. sol. ⁊ hoc casu dãnatur ex eadẽ instãtia cum trãsierit in heredes post cõtestationẽ factã cũ defuncto. Et q; hic possessor solidi in instãtia nõ succedit: nisi pro hereditaria parte: ideo pro illa sola dãnatur vt hic. An aũt alꝭ coheredes absolui debeant vel 2dẽnari pro reliquis portionibus. j. dicã. ¶ In gl. mag. ibi. si possessor. Illa. l. nõ facit pro Mar. q; ab vno heredũ solidi possessore totus fundus petebat: ⁊ sic cõtestabaẽ lis cũ eo. nõ vt cũ herede: ls vt cũ simplici possessore. vñ nõ mirũ si ibi 2dẽnaẽ insolidũ. vt. d. l. de eo. in fi. ¶ Sl. ea. ibi. vt sit bona aduersatio in eodẽ. i. in iure ⁊ in facto cũ hic sit aduersatiua: sed sine copula que aduersari debet ad vtrũq; vt. l. sed si lege. in prin. cõiuncta glo. §. de peti. heredi. ¶ Sl. ea. ibi. post lit. cõtest. debet ex quasi ꝙtractu q initur in cõtestationis actu p quẽ conuentus obligaẽ ad restitutionẽ rei petite: si cũ cõtigerit condẽnari. ⁊ ille quasi cõtract[9] in sententia cõsummaẽ. vt. l. ij. §. idẽ scribit. de pecu. ⁊. §. dixi. ¶ Slo. e. ibi. ⁊ heredes cõueniũt in factũ: subaudi quatenus quilibet heredũ se inuenit locupletiorẽ ⁊ non plus. l. cũ aũt. §. de rei vendi. ¶ Sl. e. ibi. ⁊ tunc tenenẽ vtili: subaudi ⁊ illa vtili qua tenebatur defunctus. nam transiuit illa actio in heredes: ⁊ per consequẽs pro hereditarijs portiõib[9]. ¶ Sl. ea. ibi. l. si plures. ⁊. l. si mihi. §. heres. ambe ille leges retroquẽtur cõtra Mar. ⁊ sequaces. Nam in. l. si plures. defunct[9] erat obligatus ex debito violentie: ⁊ tamẽ vnus heres possidẽs solidũ damnatur insolidũ ad restitutionẽ rei ablate per violẽtia expulsiuã. Sed rñde qõ illud iudiciũ personale cautum a delictor: in exordio oritur vna cũ rei vẽdicatione. vñ trahit ab ea rei vẽdicationis naturã: ⁊ sic possidẽs solidũ lz sit heres pro parte possit insolidũ cõdẽnari. Jnstãtia eñ ibi trãsiuit in heredẽ etiã lite nõ ztest. cũ fuerit actũ interdicto. ⁊ ideo cũ vnus reperiatur insolidum possidere ad solidũ cõdemnatur. sicut dicimus in reali quando instãtia trãsit: q; he res condẽnatur ex possessione sua que nũq; fuit apud defunctũ. vt. d. l. si ad exhibendũ. Similiter in. §. heres erat obligatio personalis contra defunctũ contracta ex commodato: ⁊ tamẽ vnus heredũ possessor solidi cõdẽnatur insolidũ ad restitutionẽ rei. Sed sol. qõ illud operatur equitas in cõtractu bone fidei: q; iudicis officiũ multũ ampliat. vt. l. penales. §. iul. ad. l. fal. Jn vnoquoq; dictorũ casuũ inuenies instantiã trãsiuisse: q; intẽtatur personale iudiciũ hoc cõtingeret q; possessor solidi cõdẽnatur ad solidũ: eo qõ obligatio illa ad rem restitui quantũ ad liberationis effectũ est indiuidua. vñ nõ interest possessio si insolidũ cõdẽnatur cũ soluẽdo partẽ suã liberari nõ possit. vt. l. eadẽ. §. cato. de verb. ob. ¶ † Sl. e. ibi. non in totũ est eadẽ persona. apertius probat hec gl. ℈ alia qõ heres nõ representat defunctum [a] in maiori parte ℈ fit heres: nec in iudicio reali vel personali nec in mixto. tenebam menti. facit quod habetur in. l. cum a matre. C. de rei vẽdi. ¶ † Slo. ea. ibi. tenetur heres vtili. concludit qõ lite cõtecum defuncto si facto testatoris vel heredum possessio peruenit ad vnum qõ tunc heres qui possidet condẽnantur in rem directa pro parte sua quã possidet. alꝭ qui nõ possidents cõdẽnantur ex vtili iudicio pro reliquis portionibus. vñ quilibet hoc casu condẽnatur ⁊ quilibet nõ preditaria portione lz possessor ex directa reali: q; possidet. alꝭ coheredes ex vtili: licet nihil possideant: ex quo defunctus post litem contestũ eo fecit qõ possessio ad vnũ ex heredib[9] peruenit: vel hoc fecerunt alꝭ coheredes. Sed si ante litẽ cõtestatã decessisset defunctus: licet eius facto vnũ ex heredibus possessio peruenisset: tamẽ reliqui heredes ad quos nihil peruenit: nec in aliquo sunt locupletes: sunt omnino absoluendi per dictam. l. si nautẽ. de rei ven. Sz Bar. dicit hic q; cũ hodie res effecta sit litigiosa etiã ante cõtestationẽ semper coheredes etiã nõ possidentes sunt ex vtili condẽnandi. vnde quiliber p hereditaria portione. Et sic ℈ eum tex. in prin. qui dicit possessorẽ insolidũ cõdẽnãdũ qñ reus lite non cõtestata decessit: dicebat intelligi qñ fine facto testatoris ⁊ coheredũ possessio deuenit ad illũ: alꝭ quilibet debet 2dẽnari pro hereditaria portione. s. possessor vigore directe: ⁊ coheredes vigore vtiliũ. ⁊ eius opi. placet tenendo qõ instantia transiret in heredes lite conte. ¶ Slo. ea. ibi. in stip. aũt ⁊c. decidit qõ ex illa stipu. iudica. sol. mortuo promissore insolidũ teneatur qui solidus possidet. Sed licet teneatur insolidũ non debet cõdẽnari nisi pro parte hereditatis: non possidẽtes aũt ex stip. tenẽtur ⁊ condẽnantur nisi pro parte. mortuo vero promissore lite cõ-

testata decidit qõ est par conditio omniũ heredũ possidẽtiũ ⁊ non possidentiũ: vt quilibet teneatur tãtum pro hereditaria parte: ⁊ pro eadẽ condẽnetur. Et idẽ dicit. §. hec gl. in ver. ⁊ quod dicit. Sz Bar. dicit huic gl. aduersari precedentẽ gl. in verbo cõmittatur. dum dicit heredes teneri pro parte hereditaria. Sed tu intelligas illã vt hãc: ⁊ nõ erit cõtradictio s. quod teneanẽ p partibus hereditarijs ꝓmissore defuncto post litẽ contestatã. Attẽde tñ quia Bart. dicit ⁊ bene: hoc quod hec stipulatio iud. sol. est pedissequa ꝓmitinẽ: vñ nõ arctat heredes in plus ℈ arctaret reale iudiciũ. vt. l. penales. §. iul. ad. l. fal. quod placet mihi.

Pretorie. Tex. ibi sepius iterponũtur exẽplũ pone vt i gl. secus est in stipulatione non pretoria: quia licet fideiussor desinat esse soluẽdo iterum cauere sibi oportet: cũ periculum nominis ad creditorem pertineat vt. l. pupilli. §. fozor. §. de sol.

1 ¶ Actio vtilis an ⁊ quãdo acquiraẽ domino sine cessione.
2 Tutor an ⁊ quando possit stipulari pupillo vt valeat stipulatio.

Thomnibus. Ex stipulatiõe ptoria extraiudiciali p procuratorẽ recepta: ⁊ ex stipulatiõe institoria etiã non pretoria dño queriẽ vtilis sine cessione: causa tamen cognita. h. d. ℈m verũ intellectum. versatur aũt hoc solum in cause cognitione. s. vbi expectata cessione dñs remaneret in dãno: vt patet hic in litera recte intellecta coniuncta. l. j. §. cum seq. de insti. ¶ Slo. j. ibi. domino est stipulatus. decidit hec gl. quod verba obligatiua in stipulatione pretoria possunt dirigi in personam domini absentis per procuratorẽ ⁊ quod stipulatio vtilis est et; tũc queritur domino vtilis sine cessione. Idem decidit quãdo illius qui stipulaẽ alteri interest. s. quod stipulatio est vtilis: licet ex ea non ille sed stipulator ipse solus agat ad interesse: vt. l. quecũq; gerim[9]. §. de act. ⁊ obli. Sed omnes iste glo. sunt falle per regulam. d. l. quecũq;. que est. vt omnia que cunq; gerimus si ex nostro contractu trahunt originem: misi obligatio ex nostra persona sumat originem: inutilis actus est: ergo ex illo actu non oritur naturalis neq; ciuilis. probatur hoc ad sensum: quia inter ꝓferẽtẽ verbo ⁊ ꝓmittẽtẽ negociũ nullũ ꝙtrahitur: quia partes ꝙtrahi volueriũt: vt apparet ex figura verborũ formatorũ in pson̄a alterius inter ꝓmittẽtẽ ⁊ absentẽ nullũ negociũ potest ꝙtrahi: cũ iste absens tunc nõ cõsentiat: ergo ⁊c. vt. l. j. §. de pact. † Cõclude ergo qõ vbi cũq; inuenis actionẽ vtilẽ acquiri dño sine cessione: illud vẽdicat sibi locũ quãdo stipulatio fuit rite ꝛcepta: eo qõ verba obligatiua fuerũt collata in personã stipulãtis. Et i quibus casibus querak vtilis sine cessione. vide gl. insti. de inuti. stip. §. si quis alꝭ. Si aũtẽ dominus fuisset presens tpe stipulationis: tũc ꝓpter eius pstnciã cũ eo vt cũ cõsentiẽte negociũ cõtrahitur: ⁊ ideo tunc verba obligatiua in eius personã cõcipi possunt. vt. l. si procur. ptentis. §. de ver. obl. tetigi in. l. stipulatio ista. §. si quis insulam. §. de verb. obl. ⁊ in. l. j. in prin. §. de stip. ser. vbi habes bonã gl. ⁊ ideo remediũ est vt procu. semper stipuletur recipienti noie dñi: ⁊ iste modus inter notarios inolcuit. ⁊ est gl. melior que sit in iure in. l. huiusmodi. §. de leg. j. Si etiã stipuleẽ sibi noie dñi: licet non addat illud recipienti adhuc stipulatio tenet: vt hac glo. ⁊. d. l. qõ procu.

2 ¶ † In glo. e. ibi ad instar tutoris. nullo iure inuenitur cautum qõ tutor stipulando pupillo: ⁊ dirigendo verba obligatiua in pupillum stipulatio teneat. Solum enim in cõstituto inuenitur: vt in. ℈. si actor. hic alleg. tamen ex benignitate gl. idẽ dicũt hic. tenet gl. in. l. quoties. in princ. §. de admini. tut. ¶ Sl. causa cognita. ibi. l. dãni. §. fi. imo expone causa cognita. i. in subsidium qñ dñs remanet in dãno: vt dixi in tex.

1 ¶ Pignus nõ cogitur dari in stipulatiõe pretoria: sed sufficit fideiussorem dari.
2 Cauere idonee qui promittit tenetur cauere sub hypotheca omnium bonorum suorum.
3 Fideiussor an ⁊ qñ possit prius conueniri ꝙ principalis.

Pretorie. † In stipulatiõe ptoria sufficit fideiussorẽ dari: nec cogit dari pignus. h. d. ℈m verũ intellectũ. ¶ In gl. pso nas. ibi. l. promissor. §. fin. Ille. §. non est contra: quia ibi nõ dicit qõ cogatur dare pignus: sed qõ potest. Et idem dicitur in gl. seq. magna. ⁊ in corpore de exhiben. reis. §. suscepto. colũ. v. Qui ergo obligauit se ad fideiussorem dãdum obligauit se ad factuz in quo succedit obligatio ad in-

¶ Ssio representat defunctũ. Adde q; hoc mõ limitatur tex. in aut. de iureiu. a mo. psti. i pn. ⁊ ibi gl. dum dicit quod heres est eadẽ psona cũ defuncto; nõ potest venire ℈ factũ defuncti. s. p pte p q̃ est heres: vt hic ⁊. d. l. cũ a matre. hic allegata. l. ab eo. C. de neg. ge. doc. i. l. p hereditarijs. C. de he. act. no. i. l. cũ qui ita. §. te ⁊ titiũ de ver. ob. l. j 2ditione. ff. de 2di. far. ⁊ Ang. ibi i. d. ant. de iureiur. p tex. ⁊ gl. ibi quod illud est bonũ argumẽtũ i iure. non põt fieri a testatore ergo nec ab herede q; eadẽ est psona ⁊ sic nõ põt ipugnare factum defuncti. gl. ⁊ doc. i. l. si. §. i cõpurationẽ. ff. de iure deli. ⁊ hic Bar. i. l. rez aliena. de pig. act. in fi. in. l. si creditores. C. de seruo pig. da. manu. ⁊ heres nõ põt allegare turpitudinẽ testatoris ⁊ tenet hẽ ratũ factum defuncti nec põt illo ipugnare cũ ceseatur eadẽ psona p iura palle gata. Bal. i. c. j. q. succesto. teneantur. i vñ. feu. Nõ lz eñ venire ℈ factũ dfuncti. xi. q. j. siluester. xvi. q. vi. c. illo. vid in. d. §. i cõpurationẽ. vi de dictũ Bald. ⁊ Ang. i. l. ij 2state. §. fi. ff. so. ma. ⁊ nõ dz eẽ melioris cõditiõis heres ℈ defunct[9]. i. l. his. §. nõ debeo. ò retur. ⁊ exclusa radice excludak qd ex ea ozit Bal. in c. j. hoc autẽ. qui feudũ dare pot.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tereſſe.ꝛ ideo ſi ſtipulatori cauetur cum pignore omne deſinit intereſſe.vt.d.ſ.fi.ꝛ j.de ver.ſig.l.plus cautionis. Idē ergo dicas in eo qui eſt obligatus per.l.ſatiſdare:vt audiatur volēs dare pignus. ¶Glo.ſi.ibi.ꝛamē poteſt ſi vult.ꝛ hec vera vt dixi in prima glo. Et idē tenet in dicto.ſ.fi.ꝛ idem Alber. galeo.in margarita.in titulo de procur.ver.nūquid procura. cōtrariū no.gl.in.l.in eo.ſ.nemo.ſ.de reg.iur.ꝛ male. ¶Glo. ea.ibi.ſ.in pignoribus. Et ſic habes deciſuz qō in ſtipulatione pretoria pōt interuenire pignus:licet quidā cōtra ꝛ male.

2 ¶Et glo.ea.ibi.vel non eſt cōtra:hec vera. ¶†Hl.ea.ibi q hic non prohibet.iſton tñ decidit hic an qui tenet cauere nullo verbo tneatur cauere ſub hypotheca ſuoꝝ bonorū:incli nat tñ potius in affirmatiuā ꝙ in negatiuā.et hoc ſeruat cōmunis conſuetudo mundi cū ſit facile ꝛ non preiudiciale.vt l.ſi.C.quę res pig.ob.poſ.In pena aūt an ſit adiecienda.dicā j.e.l.in fi.Et dixit Barto.qō qpromiſit idonee cauere nō ſatiſfacit cautioni obligādo bona ſua:qñ illa cautio appellat
3 mediocris.caſus eſt in.l.filio.ſ.vt le.no ca.†Ego credo contrariū ſi cauēs eſt multū diues:ꝛ eſt homo fidedignus.ita q
a eſt bene idoneus facultatibus cōueniēdi facultate ꝛ fide.pro hoc do tex.in.l.ſi quis ſtipulatus[a] ſit ſtichū aut pāphilū.ſ. fi.ſ.de ver.obli.

Paulus. Legit hec lex in gl.duobus modis.tene primā lec.que eſt ipſa ueritas ꝛ lege ver.ꝛ pōt videri.interrogatiue ꝛ ſub audias nō:ꝛ procedit plane.Ratio autem dubitandi in hac.l.fuit:qr inſtitutus ſub conditione ante conditionis exiſtentiā non eſt in aliquo obligatus ſubſtituto ꝛ potiſſime vulgari:ꝛ ideo nō videbatur habere locū cautio.In contrariū tamen eſt veritas.vt hic.ꝛ.ff.qui ſatiſ.cogā.l.inter omnes.Et hoc intendit ſi conditionaliter inſtitutus conditione pendente bonorum poſſeſſionem agnoſcit cauere cogi tur ſubſtituto vulgari de reſtituenda hereditate:ſi in inſtitutionis ſue cōditio defecerit.h.d.non ergo de vento ſeruit hec l.quaſi iſte caſus eſſet deciſus per edictū pretoris.de quo habetur in toto ti.vt leg.no.ca.ꝛ.l.in omnibus.de iudi.qr nihil faciunt ad propoſitum.

a ¶Pro hoc do tex.no.ī.l.ſi qs ſtipulatus. Adde aliū tex.ſimilē illi.ī.l.ħ.ff.q ſatiſd. co.ꝛ ibi.gl.Bar. ꝛ alħ.ꝛ no.p gl.in l.ħ.ī ſ̄bo ſuſpect ff.ſol.mat.ꝛ vide qd p ſupradicta iura dixit notanter Jo.de imo.in l.decē.ff.de verb. oblig.qō ſi notorriū ē debitor ē pn cipalē eſſe ꝛſuetū nō ſoluere ſine litigio ꝛ ēē rixoſuz nō eſt loc' excuſſiōi.creditor pōt agere poterit cōtra fideiuſſorem. idē tz Roma.i.l. ſi.i pn.ff.ſi cer.pe. vbi oīno vid Allexan.col.j.

b ¶Longū tēpus Adō qō dicaī lōgū tps.vid p bal. l.l.iperiū.ff.de iuriſ.om.iu.l.ſi.C.cō ſcrip.lō.tempo. Poſt.i.t.pe.de cōſue.Jo.de imo.i. c.querelā.in . iiħ. colū.de ſimo.

Cum ſub cōtrariis.

Si plurib' idez debeāt ſub cōtrariis conditionibus:ita quod cuētus vnius perimat legatuz alterius:omnibus eſt caueādū.h.d. ¶Ibi ſpectat.no.relictū in vltima voluntate in conditionis euentū ante eius exiſtētiam deberi ſaltim ſpe:tamen iſta ſpes non eſt ita efficax qō transmittatur ad heredem legatariī:vt.ſ.in nouiſſimo.C.de caducu.tollen.

1 ¶Stipulationis pretorie ſermo interpretandus eſt ambigue per pretorem.

In pretoriis.

†Sermo ſtipulatiōis pretorie ambigue interpretādi eſt p pretorē.h.d.Et pone exēpla.ſi quis promiſit aliquē ſiſtere in iudicio die.v.Januarii de mādato pretoris:ꝛ promiſſor dixit ſe intellexiſſe die.v.exeunte menſe.ſtipulatori vero quinto intrāte menſe.hoc eī declaraait pretor ſm Jaco.de are.

¶Nouatio an ꝛ qñ inducat interuentu noue perſone.

2 Nouatio an ꝛ quādo preſumatur:ꝛ quando fiat ipſo iure.

3 Nouatio nunq̄ preſumitur in caſibus infraſcriptis.

4 Cautio de non offendendo vſq; ad qō tēpus ſit preſtanda.

5 Preceptum de ſatiſdando eſt interlocutorium.

Valerianus.

Per ſecūdā ſtipulatiōnē pretoriā continentez tēpore plus q̄ prima nouatur prima exceptiōis ope:non aūt ipſo iure:niſi ſpecialiter actum ſit.h. d.conuncta glo. ¶†Et ſic eſt caſus qō licet iure ffoꝝ.ſecūda ſtipulatio conuentionalis cōtinens plus q̄ prima nouet illam ipſo iure.vt.l.j.ꝛ.ħ.ſ.de noua.tamen ſecus eſt in ſtipulatione pretoria:niſi ſolum ſecunda nouet primam preſumptiue:ꝛ per conſequens tacite.Et iſte tex.nō eſt alibi:ꝛ limitat omnia iura mūdi de nouatione loquentia.Circa que vltra alia dicta in titulo de noua,conclude qō aute iura.ffoꝝ. etiam ſolo interuentu noue perſone fiebat nouatio:ꝛ etiam abſq; interuētu ſiue ſcōa ſtipulatio cōtineret plus q̄ prima ſiue minus.ꝛ de iſto iure loquiſ.l.vlti.C.de noua.ꝛ ita tenet
2 gl.in.ſ.preterea.iſti.qui.mo.tol.obli. ¶†Scōo cōclude qō de iure ffoꝝ.inducto poſt illā antiquiſſimā iuris prudentiā preſumebatur nouatio ſi ſtipulatio ſcōa cōtineret plus q̄ prima.vt.l.qui vſufru.de verb.obl.ꝛ.l.ſi pupillus.ſ.quin actū. ſ.de noua.ꝛ tunc fiebat nouatio ipſo iure:ſicut ſi expreſſe fuiſſet actū qō nouaretur.vt.d.l.i.ꝛ.ħ.licet Jac.de are.tenuerit contrarium:vt refert Cy.in.d.l.ſi.C.de noua. mouebatur per hanc.l.Sed reſponde qō loquitur in ſtipulatione pretoria in qua hoc ſingulare ꝛ mirabile eſt:qō etiā hoc iure antiquo non fiebat tunc nouatio ipſo iure:ſed tantum exceptionis ope quātūcunq; iudex in animo deſtinauerit vt prolixus diſcederetur a perſona.tex.eſt hic.Videbatur enim cōtra:cū in ſtipulatione pretoria ſola mēs pretoris atiēdatur.ꝛ ideo p hoc hec.l.redditur notabilior.Hodie vero eſt neceſſe vt agatur expreſſe vt fiat nouatio.vt.d.l.ſi.Sed licet nō agatur:tamē in omnibus caſibus in quib' iure ffoꝝ.plumebatur nouatio:ꝛ hodie pſumitur ſimiliter:licet idē Ja.contra ꝛ male. Et ideo licet olim iſta preſumpta nouatio permaneret obligatione ipſo iure:hodie ſemp perimit exceptiōis ope:vt vidiſtis in.l.i.ſ.de noua. 3

¶†Deinde cōclude qō etiā iure ffoꝝ. in caſibus infraſcriptis nūq̄ pſumebatur nouatio. ¶Primus eſt.ſi ſcōa ſtipulatio interponitur ex neceſſitate.vt.l.ſtichū.ſ.legata.ſ.de noua.no.gl.i.mag.circa mediū in.l.nō lū.in princi.ſ.de pcur.licet gl.in.l j.ſ.e.in gl.magna ñ ver. cautionales.ſz vnū intellectū dicat cōtrariū ꝛ nō bene:vt ibi dixi. ¶Secūdus caſus eſt.ſi ſtipulatio ſecūda cōtinet minꝰ q̄ prima:vt.d.l.qui vſufruc.ꝛ.d.ſ.qui actū.Fallit niſi contineat minus tēpore:puta pmiſi tibi.x.in kalēdis Auguſti.ꝛ dari:dein de eadē.x.pmitto i kalēdis Auguſtiꝛ tūc nouatur pmitti na etiā iure ffoꝝ.ſolū exceptionis ope.Et hoc voluit gl.hic in ver.quid enim videtur mihi,progatū tēpus ad ſoluendū. vnde paratur mihi exceptio pacti ſi conueniat ex ſtipulatione prima.vt.l.cum ſtipulatus ſim mihi a proculo.de verbo. obli. ¶Tertius caſus eſt.ſi ſecunda ſtipulatio continet tantum quantū prima:imo tunc ſecūda eſt nulla ipſo iure:licet glo.dicat qō eſt aliqua:ſed ex vna tātum fiat exactio:vt dixi in.l.qui bis idem.ſ.de verbo.oblig.Et hoc intellige ſi vnus ꝛ idem eſt pmiſſor primo ꝛ ſcōo loco.Nā ſi alius ſecūdo loco promittit per interuētū eius fit nouatio:niſi appareat q̄ creus interuenit:vel foꝛſitan vt fideiuſſor.vt.l.ſcire debemus.in prin.de verbo.oblig.Et ſit iſta nouatio ipſo tempore ffoꝝ.hodie excep.ope. ¶Quartus caſus.ſi ſecunda ſtipulatio continet omnino diuerſum:ꝛ tunc non fit nouatio: nec ipſo iure:nec exceptionis ope.vt.l.fundū co.ſ.de noua. ¶Quintus caſus eſt.ſi continet illud idem ꝛ aliud oīno diſtinctum:puta primum ſticħū ſcōo ſtichum ꝛ pāphilum.vt d.l.ſcire debemus. ¶Sextus eſt.vbi ſecunda ſtipulatio nō eſt coequalis ad primam:ſed prima ſortis ꝛ ſecūda penalis. vt.l.ita ſtipulatus.de verbo.oblig.dixi plene in.l.ſi inſulam. ¶Septimus et vltimis vbi non renouatur obligatio principalis:ſed ſolum fideiuſſoria vt pignorum:exemplum ſi primo promiſi,ꝛ.ſub pignore:vl ſub vno fideiuſſore.deinde pro eadem.ꝛ.do aliud pignus vel fideiuſſorem:nam non liberatur fideiuſſor primus:neq; pignus primum.vt.l.ſi titius.in
4 verſic.ſed ita demum.ſ.de fideiuſ. ¶†In text.ibi.in lōgum
b tempus [b].diligenter pondera hunc tex.per quem decidi poteſt qō ſi propter inimicitias rector ciuitatis vult cōpellere aliquem ad cauendum cum fideiuſſore de nō offendēdo poteſt adhiere tempus longum.ꝛ.annoruz. ¶Hl.mag.ibi. extraq; tamē.hoc eſt falſum.vt.ſ.dixi. ¶Glo.ea.ibi.ſ.cū pater.Ille.ſ.non ob.quia ibi erant obligationes diuerſe ꝛ in diuerſas perſonas collate. ¶Hl.ea.ibi.ſed prima ope exceptionis hanc opinionem appropriauit ſibi Jaco.de are.in dicta.l.ſi, qō etiā iure ffoꝝ.vbi primitiua nouabatur tacite ꝛ preſumptiue non fiebat nouatio ipſo iure:ſed tantum exceptionis ope.Sed iſta opi.eſt falſa vt iam dixi:quia imo iure ffoꝝ.fiebat nouatio ipſo iure:licet hodie non niſi ſpecialiter actum fit.ꝛ hec.l.loquitur in ſtipulatiōe pretoria:ꝛ propter hoc hec l.redditur ſingularis vt dixi. ¶Glo.ea.ibi.non tamen dicas tacite.ꝛ hoc eſt falſum:quia imo hodie in oīb' caſib' in quib' olim videbatur tacite agi videtur ꝛ tacite actuz.Sed i quibus caſibus nō videbatur tacite agi olim:nec hodie dixi.ſ.

5 ¶In glo.ea.ibi.q̄ interlocutorium.†No.quia preceptum de ſatiſdando appellatur interlocutorium.dixi in.l.i.in fi.ſ.e. ſed Bar.dicit qō ſi etiā eſſet diffinitiua poſſet reuocari.ſed miror:qr ſz hoc vbicūq; officiū iudicis nobile principaliter imploratur:poſſet ſententia reuocari:qō eſt falſum ex regula. l.iudex.ſ.de re iudi.Angelus.

1 ¶Stipulatio cū ad intereſſe ꝙmittitur:bonū eſt:vt in ea loco intereſſe declaretur ſumma.

2 Intereſſe quomodo probetur:ꝛ quotuplex ſit.

3 Clauſula promittēs ſtare proprio ſuo ſacramēto:vel ſimplici dicto ſuo de ſuis dānis ꝛ intereſſe:quid operatur.

4 Juramentum oblatum ſeu delatum partiī an ꝛ quando poſſit reuocari.

5 Gratie miſericordie alterius ſe ſubmittens debet reportare gratiam.

Ja huiuſmodi.

1 ¶†Ih huiuſmodi. †Cū ſtipulatio ad intereſſe cōmittit bonū eſt vt in ea loco intereſſe declaret ſumma.h.d. ¶Ibi:pbatio difficilis eſt.†No. probationē intereſſe eſſe multū difficilē ꝛ vt plurimū ad exiguā ſummam deduci. Et dixit Cy.p hāc.l.triplex eſſe intereſſe cōe ſingulare ꝛ cōuentū ꝛ de quento loquit hic de quo vide i.l.vna C.de ſentē.que pro eo. ¶Glo.commodius.ibi:ꝛ hoc magis placet.ꝛ de hoc no.in.d.l.ħ.in fi.q ſatiſ.cog.Et ſup hoc Bar. refert opi.Cōdude ſup hoc totū cōmitti iudicātis arbitrio vt dixit Oldra.q dz arbitrari in plurib' caſib' penā adiici. ¶Primo ſi agatur de re eſtimabili:vt.l.pcur.ad exhi.ſ.fi. j.rem ra.ha. ¶Secūdo qñ ex quadā benignitate remittit ſi deiuſſoris datio niſi in.ſ.quāuis.ī.ſi cui pluſq̄ p.l.falci.vbi habes bonā gloſſellā. ¶Tertio qñ per cautiones quis vult prorogare morā ꝛ euitare penā:vt.l.ħ.ſ.fi.ꝛ i gl.ſi.ī. de alie. iudi.mu.cauſa facta. ¶Quarto ꝛ vltimo ſi eſt cōſuetudo loci.l.qō ſi nolit.ſ.q aſſidua.de edil.edi.ꝛ ad predicta facit gl.
3 in.l.ħ.ſ.fi.de iudi. ¶†Ultimo dixit Bar.hic qō ſi promitto
a ſtare tuo ſacramēto[a] vel ſimplici dicto de tnis damnis ꝛ intereſſe qō poſſuz reuocare hāc promiſſionē anteq̄ declares ſed poſt ꝙ declaraſti ꝛ inique debeo recurrere ad arbitrium boni viri dat ipſe pro caſu.l.ſi qs inſiurādum.C.de reb.cred. qō credo verum ſi inſta cauſa reuocādi interuenerit puta qr
b eſt effectus vnus ribaldus[b] ꝛ homo infamate vite.arg.l. cuz
4 quis.ꝛ.l.ſi cum cor.ſ.de ſolu.† Non ob.l.allega.per eum:qr iuramentum ibi delatum ſiī revocabatur ppter cām emergentem de nouo:quia ſuperuenerunt deferenti probatiōes alias non eſſet penitentie locus:vt.l.ſi non fuerit.ff. de iureiuran.Et de iſta queſtione no.in locis hic alleg.per Barto.ꝛ
5 Bul.in.d.l.ſi non fuerit. ¶†Ultimo ſcias qō Jnno.in.C.veniens.de renun.dicit qō qui ſubmittit ſe gratie ꝛ miſericordie alterius niſi gratiam reportet dz reponi in eo caſu i quo erat primo.tene menti:qz in meipſo practicaui quam promi ſi reddendam ſub illis verbis.

¶Rem pupilli ſaluam fore. Rubrica.

Cum pupillo.

Rubrica cōtinua vt in gloſ. Ex ſtipulatiōe rē pupilli ſaluā fore nō pōt agi anteq̄ poſſit tutele.h.d. ¶Hl.ſi.ibi:vel datus cū inquiſitione. Idē qō hic tenet gl. in.ſ.i.hic alle.ſed in corpore vt hi qui obli.
1 ſ.quoniam autē.ver.etenim volumus.in verbo agit.colū.vj. tenet qō etiam datus ex inquiſitione ſatiſdat niſi ſit datus a preſide aut a pretore aut a ſuperiore magiſtratu.ꝛ illā tenēt Cy.ꝛ Bar. ¶In ea gl.ibi.l.ħ.in fi.niſi ſint res tempore periture:vt.d.l.fin. Et ideo dixit Bar.in.l.cum antiquioribus.
1 C.de iure delib.qō ſciētia hereditatis delate pupillo ſufficit
1 in tutore etiam ante ꝙ ſatiſdederit. ¶Glo.eadem in fi.iurat etiam pupillum indefenſum non relinquere ꝛ eius defenſionem ſine vlla contaminatione ſubire.l.fin.ſ.defenſionem.C. de admi.tuto.mater etiam ꝛ auia quedam alia iurant vt no. iu aut.vt matri ꝛ auie. Angelus.

1 ¶Stipulatio alteri facta quid operatur.

2 Deum melius eſt quam noſtrum.

Si pupillus.

Pupill' dz ſtipulari rē pupilli ſaluā fore ſi pōt alias ſeruus eius vel in ſubſidiū tabellio aut alius officialis a pretore datus.h.d. cum.l.ſeq.et principio.l.ſeq.Et decidit hic Barto.preciſe ex ſtipulatione notarii querivtilē ſine ceſſione domino etiam ſi ſtipulatio ſit conuētionalis.Jnno.contra in.c.dudū.de conuer.coniugat.
1 Idē Joā.an.in.c.quāq̄.de vſur.lib.vj.†Tu dic qō cū tabellio ſtipulat alteri aut alter officialis publicus:tūc illi queriī vtilis ſine ceſſione quando officiū ſtipulādi ſibi iunctum eſt a iure ꝛ ita erat hic.ꝛ in.l.non aliter.de adop.ꝛ in corpore vt ſine prohi.matres.ſ.qō vero.ꝛ de his qui conue.ꝛ recōue.ſ. j.ꝛ in corpore.de litigio.ſ.ad excludendum.vnde ſumpta eſt aut.generaliter.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ in corpore.de heredi.abinte. ſ.ex his.vnde ſumpta eſt aut.matri ꝛ auie.pro hoc eſt caſus
1 in.d.c.quāq̄.per locum a ſpeciali.ſic intelligas.ſ.ſi quis alīq̄. ꝛ dicte aut.generaliter.Nō ergo credas ex ſtipulatione iudicis bononiēſis deputati ad dilcum vſi cuiquā queri niſi ſtic

Universidad de Deusto
Biblioteca

epistole concedens diuisionem actionis cõtineret iniuriam creditoris nõ est cõcedenda; cõtinet autem cum impetratur p fideiussores pupilli qui promiserunt rem eius saluam fore.
¶ Ibi: apud diuersos iudi. gl. dicit eo qõ isti fideiussores nõ sunt eiusdẽ fori sed forsan diuersorũ. & ex hoc habes qõ quãcũcq; cã sit cõnexa tñ ex quo cõtra plures nõ eiusdem fori agitur agitãda est cora iudice cuiuslibet nõ cora vno. ¶ In glo. boni viri. ibi: a bonis dũtxat boni viri recusant tutelas &c ideo lex appellat eas onus: vt. l. tria onera. sed ipie satagẽtibus substãtiã pupillarem in suã quertere tutela acceptabilis est & amabilis. text. est in corpore vt hi q oblig. §. 1 hic dicimus. tene illũ mẽti. & ideo dicebat pceptor: me qõ melior est talib⁹ opulẽta tutela quã maciliẽta hereditas. ¶ Glo. ea. ibi: sed an sint. † Nõ. p fideiussoribus recusandis. & non recusandis & attẽdi debẽt principaliter diuitie etiam facultas cõueniẽdi vt. l. h. §. qltatis. cog. & ideo fideiussor abũdãs vtroq; si recusat agit qra recusantẽ iniuriaꝝ vt. §. q satisd. cog. l. si ab arbitro. ¶ Gl. diuidere. ibi tea cautione iterposita aio no nãdi pumptiue & sic nõ agebat contra eosdem fideiussores ex pona sed ex cau. nouante noua tenetur. & sic non ob.

¶ Iudicatum solui. Rubrica.

☞ Cautio iudicatum solui quomodo sit formanda.
Cautio de iudicio sisti & iudicatum soluẽdo an sit prestãda per procuratorem.
¶ † Formam huius cautionis vide in Spec. in ti. de satisd. §. expedito. ver. satisdatio igit. ¶ In glo. rubrice ibi: vel pnali. hoc est falsum: q; olim cõuentus personali suo nomine nõ satisdabat iudicatum solui sed solum conuentus reali: vt insti. de satisda. §. si vero in personam. ff. qui. ex cau. in pos. ea. l. hec autem. §. recte. ff. de procu. l. sed & he. §. defendere. de noxa. l. si plurium. §. j. de interroga. act. l. qui ex parte. ¶ Gl. ea. ibi. §. sed hodie. olim tamẽ & hodie conuentus suo nomie satisdat iudicio sisti si non possidet immobilia vel possidet et nõ sufficiẽtia: vt. l. sciendum. ff. qui satisd. cog. que nõ est hodie correcta & si satisdare nõ potest cõmittitur iuratorie cautioni quam firmabit etiam cum aditione pene: vt. l. h. §. fi. eo. ti. dixi in. l. si. §. de pneto. stipu. ¶ † Glo. ea. ibi: ipie pcur. &c. qõ intellige nisi sit releuatus per dominum in instrumẽto pcuratorij ab onere satisdãdi. Et ita seruat communis cõsuetudo mũdi. probatur insti. de satisda. §. si vero aliquis. Sed an saltem ipse pcurator teneat nudo verbo cauere fuerunt opiniones. quas Bar. hic refert. & Ly. cõsulunt & cõcludit qõ sic per. l. tribus. de vsufru. earum rerum que vsu consumũtur. sed licet ita sit de iure de cõsuetudine nõ seruat pro qua consuetudine facit optime. ff. de procu. l. si defunctus. Et hoc ego credo etiã esse de iure. Nam cũ dñs fideiubet p procuratore suo cum fideiubeat in rẽ suã nõ est ppie fideiussor sed potius expromissor itercedens p nõ obligato. l. eleganter, §. seruus pactiõis. ff. de do. no. glo. in. l. stichum. §. aliquãdo. ff. de sol. & sic tam de iure quam de cõsuetudine dicta opinio. sustẽtatur. Item tunc sufficit releuatio dñi quãdo dñs possidet immobilia alias nõ cũ & ipse si p se litigaret teneretur cauere de iudicio sisti: vt. d. l. sciendum. vnde nõ plus tribuendum procuratori suo quam sibi litigãti. & vide ad predicta qõ no. Ly. in. l. j. C. de satisda. & Spec. in. d. §. expedito.
☞ Sententia est stricti iuris & stricte intelligenda.
Libellus an sit dandus contra fideiussorem.
Dictio statim quid significat, vide omnino hic.
Executionem paratã nullus actus cõuentionalis habet.
Executio sententie petenda est.
Fideiussor an & quãdo possit soluere inuito creditore.

In stipulatione. Latasen tentia cõmittit stipulatio iudi. sol. & incõtinẽti cedit dies eius sola que differtur exactione. h. d. ¶ Tex. ibi: rẽ iudicatã sc. cõdẽnatoriaꝝ. Et no. qz nõ dicit post sniam sed rem iudicatam que nũc est cũ finis oibus cõtrouersijs est impositus ita qõ nõ est appellationis remedio locus: vt. l. res iudicata. j. de re gu. iur. & l. i. §. de re iudi. ¶ Ibi: dies cedit. & ẽt venit: qr actio nata est & gl. hic dicat diẽ nõ venisse & male: qr tps qõ datur iudicacis cõcedit solũ miserationis cã vnde nihil impedit nisi tantũmodo exactionẽ vt hic. & l. si cũ militi. §. j. de cõpẽ.
¶ † Ibi: reo pncipali indultũ. No. ergo qõ licet snia nõ operetur vltra[a] quam rigor & forma verborum designet cõsidero qõ stricti iuris est talis dispositio & qr de sui essentia requiritur scriptura in. l. si duo. §. de arbi. tamen nihilominus virtus eius extendit vltra personas in snia numeratas & vltra actiones in iudicio deductas quãdo nisi fieret extensio legis bñficium nihil operaret. casus est hic. & C. de vsur. rei iudi. l. fi. in fi. ¶ In gl. ibi: etiam ante cõmittit. † Sed an qra fideiussorem possit procedi via executiua. O missis supfluis cõclude qõ cõtra fideiussorem cõtractus nõ imo nouo iudicio opus est: vt. l. a snia. j. de appel. cum simi. & ita lim. ta glo. indistincte loquẽtem. in. l. fi. C. de vsur. rei iudi. que dicit executionem snie late cõtra principalem idistincte fieri cõtra fideiussorem vt nõ habeat locum in fideiussore cõtractus sed in fideiuss. iudi. sol. bñ fit executio vt ibidẽ. † Nam litera ibi dicit statim & sic designat summariam cognitionẽ. l. momentarie. C. vnde vi. & in corpore. de iceſt. nup. in pnũ. i verbo mor. Adhibebitur ergo illa cognitio que requiritur in executione snie. Unde si fideiussor aliquas exceptiones haberet poterit vti. l. a diuo pio. §. si super. de re iudi. Et ideo nõ ob. obiectio. l. duobus. §. que iurauit. ver. ergo si quis. de iureiur. per quem Ja. bu. dixit cõtrariũ qõ nõ poterat fieri execution. de quo in Specu. de execu. snie. §. sequitur. ver. sed nuquid snia. Et hãc partem qõ possit fieri executio tenuit Jo. an. in. c. j. de iniurijs & damno dato. lib. vj. & ita practicatur. Dixit tñ Bar. hic diligẽter debere põderare aduocatum qualiter exe cutionem petat vnde nõ petat executionem snie: qr cum fideiussore lata nõ est sed petat executionem stipulationis et illa liquidet per sentẽtiam. Ego sum in opi. cotraria & quia nullus actus cõuentionalis habet executionẽ paratã quam habet snia vt. l. minor. xxv. an. §. fideicõ. ff. de mino. & de re iudi. l. iij. §. si ex cõuentione. vbi cõtra. pmittentẽ soluere qõ in snia lata continetur non potest fieri executio: vt in. l. h. C. de execu. rei iudica. multo ergo minus cum promittitur solutio eius qõ iudicabitur. Hec predictis obstant que not. in. l. ij. C. de pigno. vbi cõuentionalis actus executionẽ habet para tam: qr de alia executione loquit̃ pro hoc qr video cõtra fideiusso. iudi. sol. ex clausula ob rem idefensam litem cõtestari debere vt. l. ij. ĩ fi. j. eo. Et idẽ dicam cũ agit ex clausula do li vel cũ agit ex stipulatiõe illa rem ra. habe. l. Bart. teneat contrarium hic in primis duabus facta prius liquidatione quãtitatis & qñ stipulatio illa ob rem idefensam habuit diẽ & pena sicut dicit. l. sancimus. C. de fideiuss. per quã. l. ipse mouetur. Sed certe ibi nõ dicit posse ab executione icipi. & qõ fideiussor omnino cogitur quantitatem soluere postq; pterijt tempus purgandi moram. Concedo enim qõ cõpellitur tamen suo iure. † Conclude ergo ipsius sententie executionẽ peti debere quoniã eius natura est habere executionẽ paratam & addatur pro causa: qr fideiussor promisit soluere iudicatum non autem petas ipsius stipulationis executionem: quia hoc non reperitur iure cautum imo totum oppositum quod semper sua via est agendum ordinaria vel summaria: sed non executiua. l. nimis propere. C. de execu. rei iudi. & l. indices. C. de iudi. & C. de dotis promiss. l. ij. vbi dicit. competẽtibus actionibus semper agendũ pro hoc qr ex stipulatione nascitur actio precedentis materie obligatiue. Sed qõ nascatur exactio nõ inuenitur iure cautum. hoc enim solum est attributum sententie. Adde etiam pro hac parte quod dicam j. eo. l. ij. §. fi. ¶ † Ultimo scias qõ fideiussor vexatus vt soluat summatim & cora eodẽ iudice licet nõ sit iudex petere potest vt per ipsum reum cõseruetur indemnis. & sic eiusdẽ sententie contra reum executio fiet ne ipse compellatur ad soluẽdum. pro hoc adduco. l. cum eorum. C. de sentẽ. et interlo. vbi est casus secundũ intellectum qõ idẽ sit iudex et qr possit agi via executiua. Est casus in. l. si. C. de vsur. rei iudi. nec mirum si fideiussor potest compelere reum illico ad soluendũ: quia & de substantia rei autoritate propria soluere potest. l. si procurator. §. ignorat. §. mandati. Angelus.
☞ Instantia perempta liberantur fideiussores iudicatus solui.
Instantia perempta aũ pereant omnes actus cause.
Instantia perempta non pereunt probationes facte.
Testes possunt publicari in alia instantia.

Cum lite. † Perempta instantia liberatur fideiussores iudicatũ solui hoc dicit. Et intellige ex clausula quod verbum sonat: quia sententia que ferretur non ferretur ex eadem instantia pro qua fideiussores se astrinxerunt vnde instantie variatio impedit cõtra fideiussores hãc stipulationẽ cõmitti vt hic. & j. l. proxi. & de excu. tu. l. scire oportet. & obseruabunt. Sed si esset stipulatio cõmissa ob clausulã doli vel ob rem nõ defensam semper cõmissa duraret nec extingueret per peremptionẽ instantie ꝑ Ja. de are. quoniã hic non est modus perimendi obligationẽ iam contractã de quibus ponitur, insti. qui. mo. tollitur oblig. ¶ † In glo. ibi: non valent

prima acta tendentia solũ ad ordinationẽ iudicij sicut libellus iuramẽtũ de calũnia litis & testatio & cautiones q̃ aũ iudicij interponunt oia enim hec pereunt & eis eorũ effectus quatenus cõcernunt solũ instantiã iudicij & ideo oia de nouo reintegrari oportet & ita intelligas hanc gl. ¶ Effectus autẽ cõcernentes causę substantiã nõ instantiã insurgentes ex predictis nõ pereunt perempta instantia vt vitiũ litigiosi qõ actio sit ppetua in. lx. annos qõ conuentus teneat de fructibus velut male fidei. Et hoc tz glos. & bñ in. l. pperandum. §. i. in verbo iudicij. C. de iudicijs. tz glo. teneat ĩmo & male in. l. j. C. de pscri. lon. tẽpo. & in. l. h. C. de fruc. & lit. expẽ. Et intellige qõ nõ pereunt quo ad pmdiciũ interpellati pso nam enim eius non egredi nuꝝ. l. fiscus. in. q. j. de iure fisci. & est casus in. d. l. i. recte intuẽti. ¶ Hoc autẽ limita vltra posita p Bar. hic qñ instantia perit tpe: qr tunc non pereunt dicti effectus respiciẽtes substantiã cause secus autẽ si pereant renũciatione vel pacto vnde post illam nõ erit vitiũ litigiosi nõ erit mala fides nõ erit effectus ppetuationis. text. est. C. de trãsac. l. cũ mota. tene mẽti. † Acta vero cernẽtia solum indaginẽ veritatis vt attestationes redacte in publica monumẽta & pfessiones ptiũ nõ pereunt perempta instantia vt no. glo. d. §. i. l. ij in attestationibus gl. dicat oppositũ si testes viuũt. in. l. iij. in fi. §. que in frau. credi. & l. pperandũ. in fi. C. de iudi. tz dicũt male p. d. l. gesta. & p notata in. l. is apud quẽ C. de eden. & p Jnno. de testa. c. albericus. & c. cũ in tuã. Illa enim distinctio an testes sint mortui vel viuant locũ habet solum quando testes fuerunt examinati cora arbitro vel arbitratore. † Ubi autem dicta testium nõ essent publicata dicit Bar. in alia instantia publicanda. Cui adde si alia instãtia inchoatur coram eodẽ vel cora successore[a] in officio non enim possunt publicari per omnino diuersum iudicẽ. ff. de iudicijs. l. de qua re. reliqua autem dic vt in eo.

Si quis apud. Mutatio iudicis extinguit stipulationẽ iudicatũ solui. h. d. Et de hoc videbitis plene. j. eo. l. cũ apud sempronium. ¶ In text. ibi: non cõmittit stipulatio neq; pignus retineri põt datũ vt tali snie pareat: vt no. in. l. in proposita. in fi. glo. magne. §. pro socio. Et intellige hoc principiũ qõ ppriũ nomẽ iudi. fuit expressum cora quo actor se litigaturũ dicebat alias secus: vt no. in Spec. de iudi. delega. excepit. ver. sed qd si plures. Et hoc dispũtãdo tz Bar. fil. Et est verũ nisi constaret qr alia fuisset mens contrahentium. per. l. cum apud. j. eo.

1 ☞ Bastardi an possint agere in iudicio pro parentibus & econtra.
2 Cõiuncta persona an possit agere pro cõiũcta sine mãdato.
3 Agere sine mandato qui possint & qui non.
4 Cõiunctus an & quando possit agere pro conuncto inuito.
5 Processus factus ab eo qui ignorat se iudicem an valeat.
6 Tutor quantum ad ea que non sunt de administratione sua habetur pro extraneo.

Stipulationem. Stipulatio iudicatum solui vtiliter exigit̃ per procuratorẽ & alios administratores mãdatũ habẽtes & ex ea querit̃ vtilis dño sine cessione. Idem si fuerit exacta p nõ habentes mandatũ dummodo ratihabitio subsequat alias inutilis est exactio. h. d. vsq; ad. §. si reus. ¶ Tex. ibi: procur. sc. actoris. ibi: sue hnius rei mandato. per hoc dixerunt quidam hanc stipulationẽ nõ debere nisi ei qui docet de mandato non autẽ illi de cuius mandato dubitatur licet velit cauere de rato. Sed Jac. de are. tenet contrarium & bene per. l. in ter quos. §. pe. ff. de dã. infec. ¶ Ibi: sed si redactũ diligenter notatur hic text. qr sicut ex stipulatione pretoria recepta per procuratorẽ querit̃ vtilis domino sine cessione sic si recepta fuerit per negotiorũ gestorẽ & habeatur rata quoniã ratihabitio retro trahit̃ tene mẽti. ¶ † Ibi: sed si forte ex liberis legitimis & naturalibus vel naturalibus tantũ nati ex dãnato coitu[b] nam agũt pro parentibus & econtra licet quidã contra: vt no. Jnno. & Joan. an. de rescrip. c. nonnulli. ¶ † Ibi: a quibus mandatũ non exigitur dũtamen non agatur contra mandatũ: qr non audiunt: vt. l. papinianus. in fi. ff. de procurato. nec negotium requirat speciale mandatum: qr similiter non admittunt. Non enim plus possunt quã possint procuratores generales quibus est interdictũ vt nõ peragant actũ requirentem speciale mandatum. ff. de mino. l. qõ si speciali. cum. l. sequẽ. Jn hoc tamen fuerunt opiniones varie vt no. Spec. in tit. de coniuncta persona. & ibi per Joã. an. in addi. suis. Fallit cum co. mi. ta persona impetrare vult rescriptũ delegationis & rescriptum instantie: qr licet ad illud impetrandum requiratur speciale mandatum tamen & hoc con-

c cessum est cõiunctis personis & absq; mandato. text. est in. d. c. nõnulli. Et admittunt coniuncti p. o cõiũcto etiã minore licet quidam cõtra & male vt. d. l. qõ si de specia. cum. l. seq. vt refert Spec. in dicto ti. Et est ratio: qr p interuentũ psone cõiuncte nõ põt minoribus preiudicari vt infra dicit̃ gnimo pro minore patẽte mentis exilium coniunctus vf qõ possit agere & vbi requirit speciale mãdatum: vt. d. l. qõ si de specia
3 li. cuni seq. † Sunt etiã & alij tam liberi quã parẽtes q possunt agere sine mãdato sc. affines. Et intellige affinitatẽs p
d lineam ascẽdentem & descendẽtem nõ p transuersale. Sunt & agnati & cognati & liberti: vt. l. sed & he. de pcura. sed isti nõ admittũtur nisi vsq; ad quartum gradum accipiẽdo gradũ taliter: qõ ius succedẽdi sit promiscuum inter eos: vt no. Jn no. in. d. c. nõnulli. Ascendẽtes vero & descendẽtes in infinitũ.
¶ Ibi: nõ facit eos procura. & ideo introductum est vt licet cõiũctus agat pro cõiuncto nõ tamẽ snia lata cõtra eum cõiuncto preiudicet nisi eam habuerit ratam. tex. est in. l. j. C. q
4 bus res iudica. nõ nocet. † Ultimo cõcludo qõ in causa liberali & vbi vertitur pena mortis cõiunctus experiri põt pro cõiuncto inuito. Et in primo casu admittitur cõiunctus: qr iniuria fit generi suo & per consequens sibi. Et in dicto casu fortitan admitteretur etiam natus ex damnato coitu: vt. l. h. cum sequẽtibus. ff. de libe. causa. Jn secũdo casu admittitur indistincte: qr admitteretur etiã pro suis extraneus: vt. l. nõ tãtum. j. de appel. ¶ Ibi: qui tutelam administrabat sc. de a iure: quia tutor verus erat & eius rei administrationẽ habebat vt infra in ver. nam edicto. & in versi. fi. tutor. Et se tutorẽ esse sciebat: vt ifra in versi. sed & si quidem. ¶ Ibi: & dũ ignorat & tutorio nomine actum gerebat: vt. d. ver. sed & si qdem. Si quod autem predictorum defuerit ex hac stipulatõe quãtũcũq; pretoria nõ queretur pupillo sine cessione. Et sic est hic casus qõ protutor stipulando pupillo ei nõ queritur sicut nec extraneus quilibet siue stipulatio sit inducta de iure ciuili siue pretorio. concor. ff. de eo qui pro tutore. l. quero.
¶ Ibi: nõ tamẽ quasi tutor. quid ergo erit si non adiecit illa verba tutorio nomine tamẽ exprimit nomẽ officij dic semp b tutorio nomine videri stipulari & illum actum gerere ex quo ad pupillum pertinebat: vt. l. cum post mortem. §. j. ff. de admi. turo. Idẽ si nõ expressit nouum officiũ & negotium pertinebat ad pupillum & vrerq; seiebat negotium ad pupillum p tinere sic ităelligit̃. l. post mortẽ. ff. quãdo ex falso tuto. Si autem negotium nõ cõcernebat pupillum vel cõcernebat sed tutor vel cum eo cõtrahens hoc ignorabat: tunc non potest c dici tutorio nomine actum gestum cum in hoc partes nõ cõsenserint. ¶ Ibi: vel dum ignorat. Ista casus est idubitatus & cõeor. cnm. d. l. quero. † Et facit qõ si iudex ignorat se iudicem actus facti ab eo nõ teneãt. de qnõ per gl. in. l. obseruare. in fi. de offi. procõsu. & ideo iudices delegati semp expectant delegationis rescriptum. & idem dicas de arbi. Sit ergo cautus arbiter vel arbitrator: vt semper velit videre cõpromissum in publica forma & in iudice no. Bar. in. l. multus. de cõdi. & demõstra: Cui adde qõ dictum suum fallit quãdo iurisdictio iudicis ex sola progatione fundat. Nam tz quãdoq; eam ignorat tenet actus eius. l. h. §. sed & iudex. §. de iudi. in ver. si tutor. ibi: ita domum cõmitti. ¶ † Not. tex. expressissimum qõ tutor verus quãtum ad ea que nõ sunt de administratione sua omnino habeatur pro extraneo vnde nec pupillo preiudicat neq; pdest ac si simplex extraneus. nec ob. §. de admi. tuto. l. inter tutores. vt ibi not. nec. §. de sol. l. quero. quia ibi prorogatio hoc operabatur.

Si reus. Stipulatio ex clausula ob rem indefensam tunc cõmittitur cum nemo reum defendit. h. d. An autem quis velit eum defendere facienda est diligens inquisitio vt glo. hic dicit & bene.
☞ Allora in nõ defendendo põt purgari vsq; ad sniam.
1 Executionem paratam non habent omnes contractus qui
2 fiunt coram iudice.
Notorium dicitur qcquid constat ex actis & ideo iudex po- e
3 test in his supplere parte non citata.

Si plures. † Allora in nõ defendendo põt purgari vsq; ad sniam non post sniam aut solutionem. hoc dicit. cum. l. sequẽ. & prin. l. seq. vsq; ad. §. vnus. ¶ Ibi: fideiussores sc. iudi. sol. ¶ Ibi: litis contestatio est super interesse actoris eo quod res defensa nõ est. & sic
e post litis contestationem admittitur purgatio more commisse ante contestationem ad euasionem pene legalis que interesse consistit & admittitur hec purgatio vsq; ad sententiam vt patet in principio. l. iam tamen. & non erat hic adiecta dies neq; pena. & ideo tantum tempus datur ad eã purgandã. Si enim fuisset adiecta esset adiecta dies & pena; tũc

a ¶ Nõ opet vltra. No. ppetuo & bene. hic p verbis snie stricti iuris nõ extẽdendis vltra rigorez & formã verborũ. Ad de bar. i. l. si expsim. & app. tex. solẽnis i. l. j. C. si plures vna snia fuerint cõdem.

b ¶ Statim. Adde qõ ista dictio aliqñ iportat valdẽ logũ spaciuz vez. tx. an. tex. ẽ i. l. j. i fi. & ibi gl. i verbo statim. ff. de iure fisci. qñq; vero magis qñq; minus scom subiectã materiã vt est gl. i. c. qcũcq; i verbo statim. lxxvij. dist. & gl. i. c. i. de ma. pe. bar. vdoc. i. l. j. i. §. q preses. i fi. ff. de ver. sig. tũ ppter: de sui natura ista dictio statim itelligit sine aliquo i teruallo vt i. l. ediles. i. §. idẽ sciẽdũ. ff. de edil. edi. hoc firmat exp̃sse Jo. de imo. i. l. diuortio. i pe. col. ff. sol. ma. Itẽ ista dictio statim iportat ipso iure & m Bar. i. l. iperator. ff. de iu. fisc. & i. l. iubem⁹ in. §. fine. C. de sacrosan. eccle.

c ¶ Quod possit fieri executio. Adde in. l. si qs. §. si plures. circa fin. j. eodem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶Judici est notorium. Ideo iudex ex officio pt supplere etiã pte nõ excipiẽte. Adidẽ vide ange. i. l. sed si vn⁹. §. si ins su. de iniur. bart. i l. age. C. õ trãsac. z i aut. pñte. C. de fideiuss. Anto. de bu. i. c. ex tenore. de rescri. vbi eniz cõstat de nullitate vel exceptione etiaz si nõ opponat iudex supplet bal. z Ang. in. l. si vn⁹. §. pact⁹. ff. de pac. ang. i. l. interquos. §. q alieno. ff. de dam. ifec. qõ reo ztum ace põt iudex opponere de mãdato ℨ pcuratoꝛ z vbicũqz pt supplere id dz facere. ita Spe. ti. de dilpu. z alleg. §. fi. vide ẽt Spe. ti. de offi. iudi. §. ipedit. ver. i. pau. de ea. in. l. vbi pactũ. C. de trãslact.

b ¶Cõtra fideiussoꝛẽ. Adde Bar. 3 in. l. i. ff. iudi. sol. z Bal. in. l. fin. C. de a vsu. rei iudi.

c ¶Defendẽs aliũ sine mãdato. adde an admittatur defensio sine mãdato cũ cautione vide. c. non solet. §. q. vi. glos. fin. in b c. cõstitut⁹. de pcur. Jnno. in. c. venerabilis. in glo. sua. de religi. do. Jnno. in. c. super his. de accu.

d ¶Duos pcuratores. Adde bal. in. l. si in. §. ipsum antẽ. i fi. C. de bo. ḡ lib. Bal. in. l. si ita. ff. de iniu. test. Rot. dec. i. cc. lxij. in antiquis.

ipse morosus ad cõmodum sui in istis iudicialibus tendentibus ad preparatoria non posset eam purgare nisi duobus cõcurrentibus. Primo quod ius actoris nõ sit factum deterius. Secundo qõ intra modicum tempus purget iudicantis arbitrio. iudicandum. sic itelligit. ff. si quis cau. l. z si post tres. que est cõtra. Si autem nõ morosus: sed alius vult purgare moram predictam: tũc dat ei tempus prolixius. sic intelligitur. l. sancim⁹. C. de fideiuss. que est ztraria. d. l. z si post tres. ¶Jnsuper no. qõ dicit vsqz ad sniam latam super interesse admitti purgationem: vbi non est adiecta dies neqz pena: cui fortiter ob. l. si insulam. ff. de ver. ob. gl. nõ solvit. dic ẽm Pet. z And. de pisis z Bar. qõ istud est ideo: qz reus granatur in vno: qz cõmittit stipulatio ad interesse totale propter rem nõ defensam: etiam anteqz transeat totum tempus quo res defendi põt: ideo releuatur i altero vt possit purgare in tempore lõgiori: z sic vsqz ad sentẽtiam: sed in l. si insulam. nõ cõmittitur stipulatio ad interesse totale: nisi demũ elapso tẽpore: intra qõ potuit fieri totum opus: vt. l. si ita stipulatus essem abs te. z. l. si insulã. z. l. stipulatio. nõ dini. de ver. ob. z ideo lite ztestata per morã sup interesse nõ admittit decreto purgatio more: vt ibi. ¶Deinde no. bñ qõ dicit litis contesta. z pro hoc ꝛco. j. eo. l. cum querebatur. in. l. i. ff. eo. sqz qõ cõtra fideiussoꝛem iudi. sol. nõ potest fieri executio stipulatiõis: nec ex clausula ob rem nõ defensam: nec ex clausula doli per istos tex. z aliã rõnẽ quã ibi assignaui do etiaz aliã: qz ob has clausulas: ideo prius stipulatio ỏr commissa qualis fuerit ztestata super interesse: vt. d. l. cũ querebat. ver. proinde. z est rõ: qz si ferret snia in causa principali etiã post cõmissam stipulationẽ ex causa ob rem non defensam immediate prenaleret qõ verbum sonat z fingeret prima nõ commissa vt ibi no. in tex. ¶Nec est verum qõ hic regrat nouũ iudiciũ: qz nõ fuit apposita neqz dies neqz certa quantitas: sed ideo qõ nullus ztract⁹ habet executionẽ paratã: vt dixi in. d. l. i. nec est verum qõ precluderet via fideiussoꝛi ztuncto sue defensioni: vt ibidẽ dixi. ¶Dec ob. qõ ipse Bar. dicit cõfessionem factam coram iudice habere executionem paratã quia aliud est ztiteri debitum antecedere vt sic lis dirimat aliud est in iudicio ṗmittere. † alias sequeret qõ omnes cõtractus qui fierent coram iudice haberent executionez paratam qõ est falsum: qõ patet in cõtractu donationis cum insinuat. nã coram iudice fit: z tamẽ nõ petit executio: ℨ ea agit cõdicione ex. l. si quis argentũ. cũ sit per pactũ nudũ: z cum ex stipulatione vallat agit ex stipulatione. hoc etiã ꝑbat in stipulatione ṗtoria rem pupilli saluã foꝛe: que nõ habet executionẽ paratam: imo ztestat⁹ lis in ea. z idẽ in qualibet alia prętoria. l. in omnibus. de ṗto. stipu. ¶Nec ob. si dicis qõ continent quãtitatem incertam: quia hoc nõ impedit viam executiuam facta liquidatione ṗmitus etiam ṗm Bar. met per Jnno. in. c. cum querẽdum. de offi. oꝛ. † Jtẽ aduerte qõ ipse dicit in. d. l. j. qõ hec stipulatio nunq̃ habet executionẽ paratã: nisi fiat coram iudice: qz tunc iudici est notoꝛium[a] z non aliter: qõ nõ credo. Nã imediate cum cautio etiã extra iudicium facta erit iudici intimata parte presente vel regsita incipiet iudici esse notoria quãdo qcquid cõstat ex actis ỏr iudici esse notoriũ secũdum doctrinã Jnno. de appel. c. ex rõne. pro hoc est casus in. l. edicto. C. de edicto diui adri. tol. vbi per ostẽsionem factam iudici testamẽtum: eidem ỏr esse notoriuz. z ideo vta executiua quodãmodo incedit. Et hoc vñ de mẽte Jo. an. in. c. vno. de iniur. z dã. dato. li. vj. vbi ipse dicit cõtra fideiussoꝛem[b] iudi. sol. posse ꝓcedi ad executionẽ sñe: qz cum sit fideiussoꝛ totius litis sentẽtia lata cõtra ꝓncipalem videtur lata contra reum.

¶Am tamen. Tex. ibi eius qõ solutũ est. qõ esset iniquum et ineptum: vt gl. dicit. Et sic est hic casus rotũdus qõ ille qui soluit penam quam poterat enitare p purgationem more non potest eam repetere vt indebitam. adde qõ plene dicam. j. eo. l. si ex duobus.

In hac. Tex. ibi si committatur statim scz ad tota le interesse. z hoc tollit contrarium. Ad particulare enim commitii potest: quoniaz in se reuoluit. ff. titu. j. l. non quasi. §. pe.

Nunc videamus. Jn gl. j. ibi z tũc sa tisdat fideiussoꝛ. hec vera de quo dicã plenius in. §. pri. vbi ℟. dixit oppositum. ¶Jn tex. ibi si satisdet: z nõ alias: vt. ff. de iudi. l. recte. z. ff. ex qb. cau. maio. l. itẽ ait. §. fi. ff. de pcura. l. q ꝓpio. §. q aliũ. Et dicit hic Bar. fideiussoꝛẽ debere duci ad manũ nõ aũt sufficit si dicat sum satisdare parat⁹: qõ pz si actoꝛ dicat satisda. vel nõ debes audiri: nisi satisdes. Sic itelligo. l. ser⁹ si heredi. §. fi. ff. de statu lib. alias foꝛsitan sufficit oblatio. l. statu lib. §. rõnẽ. e. ti. vidistis i. l. si dubitaueris. ff. de fideiuss. z ibi tetigi.

Si ex fideiussoris. Sufficit rẽ defendi p vnũ ex fideiussoꝛibus vt nõ cõmittat stipulatio ob rẽ nõ defensam ipse autem satisdare teneꝛ vt extraneus qlibet. h. d. secundũ veram lec. Et scõm aliã silr verã que fuit Jo. bzeuiter. h. d. Si vnus ex fideiussoꝛibus rẽ defendit stipulatio iudica. solui etiam in eo qõ verbũ sonat nõ põt cõmitti sed ipse satisdare teneꝛ vt extraneus qlibet. h. d. Et ista lec. est verioꝛ z vtilioꝛ z approbata p glo. Roge. aũt dixit talẽ fideiuss. satisdare non teneri sed eius opi. repꝛobat hic in glo. z vidistis. ff. §. proxi. in gl. i. ¶Expensas litis non recuperat defendens aliũ sine mãdato si succumbit.

2 Expẽse litis facte in cã electionis ṗlati a quo sint soluende.
3 ¶Mandati fines si explicantur in effectu sufficit ac si explicẽtur in forma.

In hac. Fideiussoꝛ iudi. sol. ℨ causaz nõ defendat dño non teneꝛ. sed si cã defendit sponte: et vicit sumptus recuperat: ecus si ṗdidit. h. d. vsqz ad. §. si tũ plures. z est. no. §. ¶Jn tex. ibi: minime peteꝛ. † Not. qõ defendẽs aliũ sine mãdato' z succũbẽs nõ recuperat sumptus litis z vñ sentire glo. etiã si a ṗncipio negotium vtiliter gestum esset ℨ in extraiudicialibus secus in. l. ex parte. in ṗn. ff. fami. her. qõ Bar. repꝛobat dicens nullam esse dñam iter iudicia z negotia extraiudicialia nisi solũ in hoc: qz per sententiã declarat in iudicijs an negotiũ vtiliter ceptũ sit qõ nõ potest ỏsiderari in extraiudicialibus cũ nulla ferat sentẽtia.

2 Et sto ztentus suis dictis. † Cui adde de sumptib⁹ litis factis in causa electionis prelati sine fiant p ipsum prelatũ electum sine aliũ sine per impugnantẽ electionez z sine vincat sine pdat an repetãt z a quo. Jo. an. a mensa prelati. in. c. an ab vtrisqz. de quo plene vt no. Jo. an. in. c. cupientes. in glo. fi. de elec. li. vi. ¶Jbi: iuxta mãdatũ hoc verbũ Bar. põderat tanqz peregrinũ scz † qõ mãdatarius ℨ non explicet mãdatum in forma si tñ explicat in effectu facere dz iuxta mãdatum z cõpetit sibi mãdati. z ideo si mãdo titio vt fideiubeat p seio apud creditoꝛẽ suũ fibi pecuniã mutuãtẽ licet nõ fidebat sed creditoꝛi mandet vt pecuniã mutuet a gere potest contra me mandati. tex. est in. l. fi. §. man. tene menti.

1 ¶Judex non debet impartiri officium tuum ad commodum partis nisi requisitus.
2 Clausula ita qz occupãtis melioꝛ ꝺditio nõ existat qd opaꝛ.
3 Procuratoꝛ in criminalibus an z quando admittatur.

Si tamẽ plures. Ad defensionẽ rei plures nõ possunt pro parte cõcurrere sed vnũ pcuratoꝛẽ qui solidũ defendat cõstituere debẽt aduersario postulãte heredes vero agẽtis nõ cogunt litigare per vnũ. h. d. Et similiter in intellectu huius. §. sto cũ verbis Bar. que originaliter fuerũt Oldra. ¶Tex. ibi: dent procuratoꝛẽ facit ad id qõ no. Spe. in ti. de procu. §. j. ver. ℨ nunqd defensoꝛ. ¶Jbi: desideratis. † No. qz ad cõmodũ partis iudex nõ debet interponere officiũ suũ nisi parte patẽte. cõcoꝛ. ff. de iudi. l. ad peremptoꝛiũ. per Bart. plene in. l. nih. §. hic autẽ. de dã. infect. si tũ ei ex actis aliquid apparet notorie supplere posset nemine petẽte. C. de transac. l. vbi pactũ ante medium gl. magne. ¶Jbi. nã z plures heredes scz rei deffuncti cũ quo fuit instãtia inchoata quo nõ defenso cõmittebat stipulatio iudi. sol. vnde ita est indiuidua in heredibus sicut erat in eo alias si inchoaret instãtia contra eos cũ id qõ petit fit diuiduũ z inter ipsos fit diuisum ipso iure p legẽ. ff. tab. quilibet nomine ꝓprio cõueniẽdus esset p hereditaria portione z quilibet suũ defensoꝛẽ ztituere posset licet de facto se meli udicatũ fuerit per impentiã ℨ ℟ay. z bñ. † Et allegat iste tex. ad. q. cõstituẽtis duos procuratoꝛes ⁵ insolidũ ita qõ occupãtis cõditio melioꝛ nõ existat de qua hic p ℣y. Et hodie est factus casus in. c. fi duo. de procu. lib. vj. ¶Sic. de fide rantis. in fi. nec mirũ qz z dñs pluribus actionibus cõuẽtus ex variis causis plures defensoꝛes dare posset. † vñ dixit Bar. hic qõ accusat⁹ de pluribꝰ delictis in vno libello si ex vno venit imponẽda pena corporalis ꝓ alia pecuniaria nõ debet recusari procura. veniens ad defendendũ dominũ suũ solũ pro delicto penã pecuniariã inferẽte. ¶Jn glo. personas: ibi. l. ℨ familiã. illa facit ztra: qz tã ex parte rei quã actoris ibi est idẽ z eodẽ modo facit contra. §. si plures. j. alleg. vbi etiã plures actoꝛes vnũ pcuratoꝛẽ dare cogunt. Sz sol. qlibet dictaz legũ natura iudicij hoc importat que indiuidua est. ¶Silo eaq. ibi.

ea. ibi. §. vbi autẽ. dic qõ petitio ibi pro parte admittit ℨ nõ particularis defensio vt hic actoꝛe inuito. Jtem ibi ex parte actoris non ex parte rei vt hic.

1 ¶Defensoꝛ necessarius sequitur forum rei.
2 Cautio de iudicio sisti z iudicatũ soluẽdo vbi sit prestanda.
3 Clericus an z quando possit coram iudice laico conueniri.

1 Illud. † Defensoꝛ necessarius sequit foruz rei. h. d.
2 cõcoꝛ. ff. de iudi. l. creditoꝛ. ¶† Sed qd si conuenus scholaris coram potestate Bononie dicit se velle cõueniri coram epo vel rectoꝛe an satisdabit coram potestate de fistẽdo coram epo vel rectoꝛe cum nõ possideat ĩmobilia an vero satisdabit solũ vbi se defendere vult. tex. iste facit qõ solũ vbi se defendere vult z dz. z de hoc habes gl. i. l. ff. §. fi. de iudi. tamẽ coram potestate nudo verbo cauebit de iudicio sisti. ℨ ẽt sub pena cum fibi nõ fit graue vt ibi no. de quo in Spec. de satisda. §. dicto. ver. qd ergo de scholari. ¶† Jbi: vbi dz agi. z sic in foro rei non actoris vnde si clericus vellet defendere
a oporteꝛet qõ ibi defendat qõ intellige nisi hoc[a] totuz esset in fraudem factum vt clericus posset coram iudice seculari cõtendere. exemplum si clericus finxisset rem vendere vni laico cui emptoꝛi in foro seculari postea lis inferꝛ ad finem vt clericus de ṗprietate rei cõtendat coraz iudice seculari nã tunc nõ potest talem suscipere defensionem in foro predicto cum tendat in perniciem ecclesie. vt in. c. clericum.

Judicatum solui. Jbi: iudicatum solui. quid si non promittatur iudicatum sol. sed ecõuerso sc̃z sol. iudi. an hec tria cõtinebit dic vt. l. §. primo. de ṗcto. stipula.

Sante. Hanc legem vide in primo folio.

Si ad defendendum. Pro pcuratoꝛe pñte dñs cogit satisdare iudicatũ sol. Sed si pcura. litigat ṗ ablente ibi satisdat. h. d. Si tñ pcura. fuerit releuatus sufficit vr insti. de satisda. §. si vero aliquis. z. ff. de procu. l. si defunctus. vidistis. ff. i ru brica. Et ad quid sit vtilis hec lex dic vt hic per Bar.

1 ¶Sententia qualiter sit ferenda re perempta ꝓpter fructus z partus.

Si seruus. Perempta re de qua litigat non liberantur fideiuss. iudi. sol. si expedit ꝓpter aliquod sniam ferri. h. d. ¶Jbi: quoniã expedit sc̃z reo cõuento q re non euicta de euic. nõ agit nisi lata sentẽtia. l. euicta. ff. de euictio. ¶Fallit nisi quis scienter vendidisset rem alienam: qz tunc de euictione agitur etiam ante sniam. de acti. empt. l. seruus quem qõ tenuit Bart. in. l. at qui natura. §. cum me absente. Sed Jac. but. hoc negabat in. l. qui rem. C. de euic. z dicebat agi tunc de dolo: sed non ex capite euictionis. pro quo videtur casus in. l. si seruus vẽditus. ff. de euic. tene Bar. z exponẽ tex. ibi de dolo id est ex empto ex causa doli. † Et qualiter sit concipienda snia re perempta propter fructus z ptus dic vt. l. si homo. de re iudica. z. l. vtiqz. de rei vendi. in quib⁹ sunt gloss. magistre.

1 ¶Priuilegium personale rei nõ transit ad fideiussoꝛes.

Si reus. Si lite pendẽte reus ad magistratũ assumit cõmittit stipulatio nisi res bõi viri arbitratu defendat. h. d. Vel sic. † Priuilegium psonale rei nõ trãsit ad fideiussoꝛẽ z est multũ notabile ṗm ℟ay. qõ priuilegiũ foꝛi seu exceptionis qõ hz reus nõ potꝛigat ad fideiussoꝛẽ vñ si pro missoꝛ efficeret clericꝰ nõ posset fideiussoꝛ laicus vti bñficio vt cãm nõ defendat primo de quo in Spe. de cõpe. iudi. adi. §. i. verfi. sed pone clericus. z facit. ff. de iudi. l. sed z si restituta tur. §. i. z declarat ṗ Roff. in suis libellis. in ti. de act. ex stip. que cõpetit cõtra illum q promittit aliquem de iudicio sisti.

1 ¶Clausula de defendendo an z quando euanescat.
2 Cumulatio an z quando admittatur.
3 Exceptio litis finite dicitur exceptio solutionis acceptilationis z transactionis.

1 Cum querebatur. † b Secuta
b snia cõdem natoria cõtra ztumacẽ cõmittit stipulatio ob rẽ iudicatã z euanescit clausula de defendendo idẽ si lis alio mõ finita fuerit. h. d. vsqz ad. §. si fuero. Et primo potnitur thema z questio resultãs ex eo. Secũdo ostẽdit dubiũ resultãtis ỏstionis. Tertio arguit ṗ pte vna. Quarto decidit. Quinto decisionẽ exẽdit. Jbi secũda, dicebã. Jbi tertia. ecce. Jbi quarta. proinde iudiciũ. Jbi quinta. pinde si forte.

¶Jn tex. ibi: rursus cõmitti posse. z vñ qõ nõ ṗpter simile qõ sequitur. debet enim cõmitti hec stipulatio ex alteratã tum nõ aũt ex vtraqz. z ideo bñ sequit ifra ecce enim. z. vbi nõ cõmittit ampli⁹ cũ ex altero deberet cõmitti. Jac. de are.

¶Jbi: lis fuerit cõtestata sup interesse ex clausula ob rẽ nõ defensam secundũ verũ intellectũ approbatũ in glo. z sic patet dictam stipulationẽ ex dicto capite nõ habere executionem paratam qõ declara vt dixi in. l. iij. §. fi. ff. eo. Et licet lis fuerit super illo interesse cõtestata nihilominus põt actoꝛ ṗ sequi instantiã primã z petere reũ cõdẽnari z vsqz ad dictaz sniaz poterit mora purgari: vt. d. l. iij. vere cãz defendẽdo nõ ficte hermodiciũ ztrahẽdo: qz tunc vsqz ad litẽ ztestataz nõ postea vt hic. Et quia per cõmissionem dicti interesse etiam facta cõtestatione in eo admittitur purgatio more vt dictuz est apparec quod stipulatio predicta ad interesse co mmissa non nonat primam vt patet, hic in tex. dum dicit non prius creditur commissa z. Et ideo bona est conclusio quam posui in. l. si insulam. de ver. obli. sc̃z qõ cõmissio pene nõ nouat primitiuã quousqz põt mora purgari: sed tantũmodo quasi nouat qõ apparet: qz purgatione facta creditur nõ cõmissa
a casus est hic. dic vt dixi in repe. o. l. si insulã. ¶† Jtẽ iste tex. videtur destruere opi. Bar. sic intellectus vt dixi. dicit enim in materia cumulationis qõ vbicunqz iudicia duo le ita habent qõ condemnatoria in primo cum exactione parit absolutionem in secũdo: ibi nõ admittit cumulatio. fundat se per l. j. in fi. j. si fami. fur. feci. dicaꝛ. vbi dicit esse casum singularẽ: z ibi tetigi. nam hic pendẽte instantia prima fuit lis contest. super clausula ob rem non defensam: z tamen condẽnatoria in illa cum executione parit absolutionẽ ab obligatione interesse ṗpter rem nõ defensam. z huic tex. pro modo nõ video bene posse cõmode responderi. cogita. ad. §. fi. responde qõ vbi nõ attentabant actiones diuerse: imo vna tantũ que ex delicto familie nascebat. vnde nõ mirũ si nõ potest super eadẽ actione iudiciũ nouum fieri: sicut nec ex vno ztractu in pluribus libellis posset idẽ de eodẽ inquietari in diuersis in
b stãtijs. ¶Jbi. dies cedere cum exactionis effectu: cũ adhuc
3 possit mora purgari. ¶Jbi. lis finita fuerit. † Nota appellat exceptionẽ litis finite excep. solutiõis acceptilatiõis z trãslationis. Et in hoc vide Bar. hic. z. j. eo. l. vir bonus. ¶Ultimo no. qõ id qõ dicimus stipulationem sub disiunctiuis cõditionibus conceptam non posse committi: nisi semel ex prima existentia cõditionis: vt. l. si ita quis stipulatus fuerit. de ver. ob. habet locum vbi per existentiam secunde non tollit effectus prime conditionis existentis scilicet ob rem nõ defensam.

Si fuero. Mutatio actionis pro qua figillatim iudi. sol. stipulatio interposita est impedit eam committi: z etiam mutatio personarum. h. d. z cessat omne contrarium.

Si ex duobus. Si pro pte soluit interesse ṗ alia pte recte defenditur. h. d. ¶Jbi. partem suam scz interesse ad qõ stipulatio erat commissa ob rẽ nõ defensam. vnde diuiditur illa obligatio inter fideiussoꝛes ex beneficio epistole: licet ipsa defensio fit indiuidua. ¶Jbi. de fendi poterit. hic est casus aperte: qõ licet post executionẽ legis vel hominis non habeat locum purgatio more: tamen si executio non est facta nisi in parte pro residuo z diuiduo mora purgari potest. z hoc modo limita illam regulam negati uã impediti uã purgatiõis more ṗpter executionẽ. ¶Jbi repetat. no. nõ repetit vt indebitũ cui⁹ solutio poterat euitari ṗ purgationẽ more. cõcoꝛ. de cõdi. inde. l. qui ob rẽ. tetigi in l. iã tñ. in pzin. §. e. sic nõ repetit q poterat se tueri donec aduersari⁹ ex pte sua impleret qꝺ tenebat. C. de rei vẽ. l. incivile. Et hic no. ṗ cõdimẽto. l. iu. §. offerri. z. l. qui pẽdẽtẽ vindemiã de ac. emp. sed nõ repetit q soluit indebitũ vt a debito. l. si cũ aurũ. ff. de so. z. l. si nõ sortem. §. fi qs quasi de cõdi. inde. sic in eo qui poterat se tueri excep. diuisionis. l. si testamento. §. j. ff. de fideiuss. ibi casus. Sic nõ repetit qui poterat se tueri aduersus solam executionem: sed non aduersus substãtiam debiti exemplum in marito z alijs qui non debent exigi vltra quã facere possint. l. quod nomine. de condic. inde.

Quoties. Fideiussoꝛ soluens ex clausula ob rem nõ defensaz cõuẽtus implorare põt vt a primo iudicio dominus absoluatur. Et si hanc cautionem non exigit non agit mandati nisi in primo iudicio defendat dominum. h. d. Patet ergo quod exactio facta ex vna istarũ clausularum imponit finem omnibus alijs z tamen licet finem imponat nihilominus possunt plures instãtie cumulari vt dixi in. l. cum querebatur. ff. eo.

a ¶Quod intellige nisi hoc z. Vide de eundẽ Ange. in. l. si cui. §. idem ipse ait. ff. de accusa.

b ¶Cum quereba tur. Vide Alexã. i. i. edita. i. vi. col. ver. in eadẽ. ibi ℨ cumulatio. z ver. teneo cũ Bar. C. de edendo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Nec stipulatio. Stipulatio ex clausula ob rem nō defensam euanescit cum res incipit defendi aut defendi debere desinit. h. d. Et qualiter dicatur desinere.[a] dic vt in glo. a 1

¶ Fideiussor offerens partem interesse ei cōtingentem secundum beneficium epistole litem nō cogitur contestari.

Et iudicatum. †Fideiussor offerens partez interesse ei cōtingētez seōm būficium epistole litez non cogit̄ ꝛtestari. h. d. Et hoc ēt probat̄ qđ dixit in. d. l. iij. §. fi. qđ hic stipulatio ex clausula ob rē nō defensam nō habet executionē paratam qđ apparet: q; hic iudiciū euitatur p fideiussorē dicētem se soluere velle nec mirū si euitat̄ iudicium: q; nemo soluere volens litem cogitur cōtestari: vt insti. de perpe. ꝛ tēpo. actio. in fi. ꝛ de procu. l. si reus paratus. ¶ Ex. ibi: quod pro parte. intellige qđ certum sit aliuz esse locupletē etiam soluēdo. ¶ Ibi: cōsecuturus est id est consequi sperat forsitan per iniuriam iudicātis pm Jaco. de are. ꝛ bñ. non enim est verisimile quod iudex male iudicet. Et ly hoc cōtingere posset tamen huius cōsideratio habēda non est. l. herēnius. §. gaia. de euic. ꝛ ita intellige glo. tuam hic.

Ex clausula. Non videtur res arbitra tu boni viri defendi vbi solus adest. h. d. Et ideo cōmittit stipulatio iudicatum solui. ex illa clausula.

¶ Procuratoz rei an ꝛ quando possit inuitus reuocari.

Procurator an ꝛ quādo censeatur reuocatus morte dñi.

Mandatum procuratoris an ꝛ qñ finiat̄ morte mandātis.

Procurator lite contestata an possit reuocari cōtradicente aduersario.

Instantia vbi non est determinata quid iuris tunc.

Mutatio an ꝛ quando liceat ꝛ de eius effectu.

Mutatio personarum quid operatur in iudicijs.

Mutatio persone ꝛ cōditionis in iudicijs qđ operatur.

Mutatio cōditionis tantum in iudicijs quid operatur.

Mutatio instantie quid operatur.

Mutatio iudicis quid operatur.

Sante acceptum. Si exprei mutat̄ cōditio defensoris de habente mandatum in nō habentem vel ecōtra vel de defensore in principalē acto rt sciēte stipulatio iudi. solui cōmitti nō potuit ly actore hoc ignorante cōmittitur. h. d. Et secundū omnes hec lex vno modo legit̄ sc; qđ tota loquat̄ ex parte rei sed quātū ad clausulam stipulationis de cuius cōmissione queritur legitur tribus modis. ¶ Uno modo. pm Rog. an cōmittatur stipu. indica. fol. ob clausulā ob rē non defensam. ¶ Alio modo pm Jo. qđ loquat̄ in hac stipulatiōe q; verbū sonat. ꝛ ista est lec. vera ꝛ cōmuniter approbata. ꝛ hāc tene. ¶ Tertio modo ly Bug. vt loquat̄ de clausula doli que in dicta stipulatiōe cōprehēdit. Et nititur glo. omnes tres lec. saluare sed an saluari possint dicam in additionibus gloss. Et dividitur hec lex. Nam primo ponit vnū dictū bimembre. Secūdo vnā rationē. Tertio vnā illationē. Quarto aliā. Ibi secūda: nā vt cōmittatur. Ibi tertia: ꝛ ideo. Ibi quarta: nā vt alias. ¶ In text. ibi: si ante acceptū iudiciū facti accidentiā notat no iuris misterū secūdū verū intellectū. Nam multo fortius si post litem contestatā defensor fuisset revocatus a suis mandatis. ꝛ hoc tenet gl. j. ꝛ bene. maxime cū nō possit ita de facili revocari vt dicā in ea. ¶ Ibi: ꝓhibitus fuerit. † Hic. bene qđ licet procurator vel releuatus sit ab onere satisdādi per dñm secūdum vnū intellectū vel etiā ipse idē procu. fideiussores dederit iudicatū solui secundū aliū intellectū potest nihilominꝰ reuocari ꝛ tenet reuocatio si peruenit in notitiā aduersarij. Et istud vltimū est valde nouū: q; cū procura. ipse satisfecit incepit obligari aduersario vnde a mādato non videtur, qđ possit reuocari inuitꝰ sicut ꝛ Bar. hic dicit in defensore sine mādato qui lite cōtestata nō pōt ꝓhiberi causam defendere cū tam veniat se obligatū instātie aduersario sui dñi. ¶ Pōt dici qđ hec reuocatio pcuratoris satisfactis tēdat ad eius cōmodū: q; cū veniat eiꝰ mandatū finiunt obligationes fideiussorie. Jn defensore qui nunq̄ habuit mādatū hoc dici nō, potest. † licet antē talis pcur. reuocari possit expresse nō tñ reuocatur morte[b] qñ dñs satisfecit pro pcuratore volēte vel pcuratoris officiū acceptāte. l. si defunctus. de pcu. Et intelligit̄ pcura. acceptasse incōtinēti cū suscepit instrumētū mādati nec reclamauit vt in cle. j. de pcu. † Cum igit in oībus instrumentis pcurationū hodie fit relatio satisdandi dicas hodie nullū mādatū finiri morte mādātis siue pcu. fuerit cōstitutꝰ presens ꝛ acceptans siue absens ꝛ acceptauerit p. d. l. defunctus. Quinimo dixit Ja. bu. qđ nō finit ēt si nūq̄ acceptauit ly tñ nō cogat̄ acceptare mādatū. Sed eius opi. no. pbat. l. ¶ Ibi: pcura. sc; rei. ¶ Ibi: quā cōmitti hoc ideo: q; ly cōditio pcur. sit mutata de mādato in nō mādatū iuris interpretatiōe fingit̄ nō mutata ex eo: q; nō puenit revocatio in notitiā aduersarij vñ nō mirū si stipulatio iudi. sol. committit sicut cōmitteret vere nunq̄ cōditiōe mutata sic illud operē fictionis veritas. tolle igit ex isto ꝓncipio hāc regulā affirmatiuā qđ vbicūq; mutat̄ cōditio ex pte rei tātū fingit̄ nō mutata iuris interpretatione. Ibi: ita cōmittit stipulatio iudi. solu. sicut si cōditio nunq̄ mutata fuisset sed semper permansisset eadem. 4

¶ † In gl. j. ibi: ꝓhibere non pōt̄ subaudi multo ꝑcurator nisi iusta cā subsistēte vt in. l. post litē. de pcu. poit revocatiōnē tñ nō agitabit̄ cā cū eo donec pēdet cognitio cause revocationis. sufficit enī qđ sine nota infamie remouet: vt. l. q̄ oia. de pcu. Et hoc tenet Jo. an. in. d. c. ij. de pcu. li. vi. Si autem vult ipse remoueri ꝛ sue remotioni ꝓsentit remoueri potest ēt lit. ꝛtest. vt no. glo. in. l. si ꝑcuratore abiente. in fi. ff. de procura. ꝓbat extra eo. ti. can mādato. in antiqua p Jo. an. in. d. c. ij. de procur. lib. vi. Posset tñ aduersarius tali revocationi cōtradicere si ex reuocatione pateret dānū ne in tātos aduersarios distinguat̄. l. iam tñ. §. pe. ff. eo. facit. ff. de procu. l. si actor. ¶ Bio. ij. ibi: ꝛ dic qđ reus dedit vel ēt ipse procu. secūdū aliū intellectū ꝛ bonū. ¶ Blo. cōmitti. ibi: nō est illud iudicium ꝓbat hic: q; non tenet hic defensio in fraudē dñi revocantis procuratorem vnde si ꝓ ipso reo revocāte sententia lata esset nō patrocinaret ei. l. si procuratorē. ff. de procu. ꝛ. l. vna. C. de satisfda. ergo apparet qđ non videt illud esse iudicium p quo fideiussores interceserūt. Doc tñ nō obdicas lec. Roge. nō verā. q; ex quo sententia lata est condēnatoria ꝛ valet ꝛ ita ligat reū sicut si revocatio facta nō esset nam stipulatio ex clausula ob rem non defensam erā si no fuisset qđ est falsum fingeret nō cōmissa vt. ff. eo. l. cum querebatur. ¶ Blo. ea. ibi: sed si dices in odium revocātis hec vera ꝛ cōmuniter approbata: q; nō tenuit revocatio ex quo non puenit in notitiam aduersarij vt est dictum. ¶ Quid autē si peruenisset in notitiam iudicis nō aduersarij. dic vt not. gl. in. d. l. si procuratorē. ꝛ. d. l. vna. de satisf. ꝛ ibi per Ly. ¶ Blo. eadē in fi. ibi: ꝛ ita omnes. imo nulla ostendi pōt excepta qđ Jo. maxime propter rationē quā. §. proxi. dixit: q; per probationem fuit etiaz si cōmissa fuisset dicta stipulatio ex alijs clausulis fingeret nō cōmissa. ¶ Blo. cōmitti. ibi: quāuis nō defendat hec glo. prosequit lectu. Roge. qui dixit hanc legem loqui de stipulatione iudicatum solui ex clausula ob rem nō defensam. Jn tex. ibi: atq; ita: vt heres. Ibi: siue ēt ꝓhibitus acceperit. ꝛ in notitiā aduersarij peruenerit vt tenet gl. ꝛ bñ. ¶ Jn glo. satisfecerit. ibi: forte cōmittit ꝛ bene. ¶ Blo. ea. ibi: dñi causa nō mutatur. i. nō mutatur respectu cuius ītuitu fideiussores interceserunt. nam interceserunt fideiussores ꝓ fuia in dominum ferenda ꝛ que ipsum solum dominū obligatura erat vnde ex sententia lata contra procuratorem ita eum solum dominus obligauit sicut ꝛ si per se dominus causam agitasset ex quo procurator se liti non obtulit vt. l. paulus. de procura. ꝛ. l. si se. de re iudi. ¶ Jn glo. fi. ibi: solutio hic ante lit. cōtest. hec solutio reprobatur hic ꝛ in. l. iul. q satisfda. cogan. Non enim est vis vtrum fiat mutatio ante lit. cōtesta. vel post. tex. est in. l. j. in fin. §. quibus modis pig. vel hypo. sol. imo maior est mutatio cōditionis post litem cōtestatam. ꝛ sic post personam firmatam in iudicio quam ante vnde si post litem cōtestatas mutatio nō eneruaret vires stipulationis multominus mutatio ante cōtingens. hec tamē opi. originaliter fuit Azo. sed nō bona vt dixi. ¶ Blo. ea. ibi: mutatū est iudiciū hoc eodē vocabulo vtik sc; qđ iudiciū est mutatū supra precedēs gl. mag. Et itellige qđ est mutatum iudiciū: q; ꝓfuia alio modo ligat vnde alius est effectus inſurgēs ex ꝓfuia q̄ ferret post mutationē quā esset ex illa si mutatio facta nō esset nō aūt itelligas mutatū iudiciū. i. instātias: q; instātia est eadē saluo nisi mutaret iudicium p nouam reassumptionē oīum actoꝝ vnico verbo puta eodē mō quo titus libellum obtulit litem cōtestatus est iurauit de calūnia eodem modo facio vt no. glo. j. in. l. mutari. §. de procur. Est enim tunc nouа ꝛ alia instantia: ꝛ tunc ex quacūq; parte fiat actoris vel rei semper euanescit stipulatio propter mutationem instantie. Et est valde vtile scire hunc modum: † quia vbicunq; nō est determinatio instantie cause principalis cōsiderata qđ prorogari nō potest tempus dicte instātie pacto neq; cōpromisso remediū est vt partes heredum vno verbo acta oia reassumant vt. §. ꝛ tunc noua instantia incohabit et suo marte discurret. ¶ Blo. eadem. ibi: vel aliter. hec vera et communiter 5

cōmuniter ab oīb⁹ approbatā ꝛ hāc tene. ¶ Bl. ea. ibi: ꝛ est rō. hec rō falsa. nam hec lex loquit in defensore cui supuenit mandatum ergo defendit legitime ꝛ in defensore q̄ successit dño. ꝛ sic est legitimus Sdictoz ꝛ tñ stipl̄o euanescit vtroq; casu. Bl. ea. ibi: vel ibi in vtraq; ꝛ hec rō magis falsa quā pri ma: vt infra dicā in additione leq. ¶ Bl. ea. ibi: ipse enī ipositus illā necessitatē p hoc apparet qđ rō ꝓdicta est falsa. Nam hec lex loquit in reo q̄ decessit vñ nō pōt sibi iputari cur decessit ꝛ tñ stipulatio euanescit si ꝑcurator ei succedit. Quare ergo in. l. iul. q satisfda. cogā. dixit qđ qñ mutat̄ cōditio ex tpe actoris de nō mandato in mandatum ibi nō est ꝓprie neq; vere mutatio cōsiderato qđ q agebat sine mandato suā psonā in iudicio firmare nō poterat vnde mandatū supervenies qđ retro trahit̄ facit qđ cōditio eius q̄ a principio egit sine mandato ꝓpter mandatū supervenies retro semp fingit̄ vmodi fuisse. Sed qñ interuenit defensor ex pte rei a principio cōditio sua est aliqua vnde mādatū postea superveniēs vere mutat cōditionem eius. nec hoc casu cōsideraī ratihabitio cum a principio actus gestus fuit nullus. ꝛ hec rō defendit per. l. iij. §. sed si forte. §. eo. nisi cōditio actoris a principio erat aliqua eo qđ poterat agere sine mandato ꝛ tñ mutatio superuenies ꝑ mandatū nō irritat stipu. cum ibi sit mutatio ex pte actoris. Et licet glo. f. dictam rationem nīra fuerit defendere ex eo q̄ nō est tāta mutatio ex parte actoris quāta ex pte rei qđ apparet: q; reus interuenit pro iuito ꝛ ꝓiuncta ꝑsona agēdo nō concludens qđ in casibus in qbus admitteretur ad agendū citra mādatum idē esset si fieret mutatio ex pte actoris idē qđ si fieret mutatio ex parte rei cōiter reprobat ꝛ bene. vnde glo. ibi trāsit ad alia rationes que est ipsa veritas sc; qđ quādo cōtingit mutatio ex pte actoris non mutat obligatio cui⁹ respectu fideiussor accessit nā semper quereī ꝛ semper idē inueniet obligatus pro quo fideiussor itercessit. Sed qñ mutat ex pte rei inuenies mutatā obligationē cuius respectu fideiussor intercessit vt infra patebit. ꝛ ideo stipulatio euanescit. 6

¶ † Ultimo pro itellectu huius legis ꝛ totius materie que difficilis est ꝛclude primo qđ interdū oia stant in eodē statu secundū veritatē ꝛ iuris interpretationem ꝛ iste casus est ꝛdubitatus: q; stipulatio manet firma. Jnterduz aliqđ mutat̄ secundū veritatē ly nō secūdū iuris iterpretationē ꝛ idē vt in primo riſo huius legis. Interdū aliquid mutat̄ vere ꝛ secundū iuris interpretationē ꝛ hic capias multas cōbinationes. Quia qñq; mutatio cōtingit circa actus tantū. Qñq; circa rem petitā tantū. Qñq; circa causam petitionis tantū. Qñq; circa psonā ꝛ actoris vel rei eadē tñ cōditione persone manēte. Qñq; circa psonā et conditionē. Qñq; circa cōditionē tantū eadē tñ psona manēte. Quādoq; circa instantiā cause eodē iudice manēte. Quādoq; circa iudicē eadē manente instātia. Nono vltimo quādoq; mutatio contingit ꝓpter euentū alicuius qualitatis per quā affertur solū quoddā ꝓiuilegiū psonale. ¶ De prima mutatione actionis tantū dic qđ illa nō extinguit stipu. ex quo cetera in eodē statu cōsistūt saluo nisi figillatiz respectu dicte actionis fideiussor intercesserit. casus est coniuncta glo. j. eo. l. cū querebat. in fi. ¶ De secunda ꝛ tertia mutatiōe sc; cause. seu rei petite dic stipu. extinguit: q; alia res in vtroq; casu: vt. l. an eadē. §. actiones. de excep. rei iudi. ꝛ. l. cum quere batur. j. eo. ꝛ no. in. glos. predicte. l. cū querebatur. in fi. l. Si tñ res petita desiisset extare ꝛ sic ei⁹ respectu stipulatio euanuisset adhuc remaneret ꝓpter accessionē. casus est in. l. fernus. 7

j. eo. ¶ † De quarta pone exemplū qr reus suo nomine satisfecit deinde decessit ꝛ ei heres extitit quivꝰ heres causaz defendit. hic enim mutat̄ persona: sed non conditio cum cēseat heres eadem persona cā defuncto vel etiā actor suo nomine stipulatus est qui causaz agebat ꝛ decessit ꝛ heres successit ei demvtroq; enim casu mutat̄ persona de defuncto in heredē sed non conditio vt est dictū invtroq; ca'u stipulatio manet firma. quia obligatio hec transitoria est in heredem ꝛ contra heredem. Et hoc intellige verum si instantia transit in heredem vt in heredē: alias secus. exemplū si satisfactione prestita in reali decessit reus ante litem contestatā illa enim instātia non transit in heredem vt in heredem: sed vt in simplicē possessorem: vt. l. ij. §. de pteo. stipu. ibi. dixi. Cum igitur hic mutetur instātia euanescit stipulatio de necessitate. l. hec stipulatio. j. eo. Idem si non mutatur instantia: sed forum ꝓpter ꝓiuilegiū ipsius heredis. exēplū in fisco successore qui suos iudices habet: vt. l. si cōstante. §. fi. solu. matri. vnde tunc mutatio iudicis hic inducit vt stipulatio euanescat: vt. d. l. cum apud. ¶ † De quinta mutatione persone ꝛ cōditiōis simul pone exēplū cum dñs tamen agitare volebat vel ceperat agitare ꝛ deinde postea eam incepit vel prosecutus est procu. in rem suam factus ex parte actoris. nam hic mutatur ꝑsona sc; de dño in ꝑcuratorem. Jtem mutatur conditio eo qđ in domino erant iura directa iste autē pro vtilibus experit agēdo vel defendendo nō curo: ꝛ hoc casu stipulatio euanescit: q; si est talis ꝑcurator ex parte actoris actio ex ſnia ozietur ipsi procuratori litem cōsummanti cum effectu acquirēt cui fideiussor se voluit obligari nec cogitauit de eo vnde mutatus est respectus obligationis actine. Silr si talis procurator est ex parte rei mutatur respectus obligationis passiue. quia fideiussor se voluit obligare pro dño causam agitante non pro cessionario de quo non cogitauit ꝛ ideo stipulatio euanescit ex ratione iam dicta nisi verba fideiussoris essent ita pregnantia qđ ꝑsonam cessionarij comprehenderent. 9

¶ † De sexta mutatione conditionis tantum eadē persona manente loquit̄ hec. l. nam eadem ꝑsona hic litigauit semp sed solum est mutata eiusdem cōditio de mandato in nō mādatum vel econuerso vel de ꝑcuratore seu defensore in dñm eo qđ ipse ꝑcura. vel defensor successit dño. ꝛ tunc extinguit stipulatio si ex pte satisfactis iterunit mutatio. casus est hic. Ratio: qr mutatur respectus obligationis passiue ꝓ qua fideiussor itercessit. nam cum defendebat sine mandato fideiussor voluit se obligare solum pro ſnia in defensore ferenda ꝛ que ipsum solum defensore obligare debebat si mandatū supervenit nō obligauit defensorez sed dñm. ergo nō est illa eadē ſnia. Sic econuerso si procura. defendebat cum mādato ꝛ satisfecit ipse itercessit ꝓ ſnia que suuz dñm debebat obligare revocato postea mādato idē ꝑcura. necessario interuenit vt defensor ꝛ ſnia que ferretur contra eum obligabit euz tantum ꝛ nō dñm: vt. l. si se. de re iudi. ꝛ. l. plantius. de procura. Pro hac autem ſnia fideiussor non intercessit sic cum ꝑcura. successit domino intercessit enim fideiussor ꝓ sentētia que debebat obligare dominum ꝛ procura. vt ꝑcuratorem tantum ꝛ que debebat formari in eum ꝛ in ꝑsonam procuratoris. Nunc autē sentētia que fertur obligabit eum tātum vt principalem ergo non est illa sentētia pro qua intercessit merito euanescit stipulatio vt hic. Si ergo non mutatur talis stipulatio non euanescit. exemplum reus cōuentus agitans ꝓ se litem satisfecit fideiussor obligauit se ꝓ sententia que ipsum reum habebat obligare principaliter si postea ꝑcuratorē cōstituit sentētia que ferretur contra procuratorem principaliter pur ipse dñs obligabitur ergo stipulatio manet firma quod tenuit glo. hic sub dubio forte in verbo satisfecerit. Idem dicam hodie: qr dñi cōstituentes ꝑcuratores relenant ipsos ꝛ satisfant pro procuratore vnde itercedunt in rem eorum ꝑsnam obligando se semper pro sentētia que ferretur in eius prejudicium. Et ideo si procura. cōstitutus alium procuratorem substituit ex mādato dñi qđ habebat ad substituendum ꝛ contra substitutum fertur sententia effectus satisfactionis dñice non mutatur neq; respectus ergo stipulatio tenebit. Si autem substituisset vt dñs instantie: tunc sententia lata contra substitutū non ligaret dominum satisfactorem: quia ille substitutus nō est procura. dñi sed substituentis eum. Si autem ipse procura. satisfecisset de virtute mandati qđ habebat ad substituendum aliuz substituisset te mandati qđ habebat ad substituendum aliuz substituisset esset rotum econuerso: q; si substituisset ex mandato domini euanesceret stipulatio secus si substituisset vt dominus instantie. sic intelligo Bar. hic sic decidentem. Ut igitur omnis euitetur amaritudo tutius est vt dñs in procuratorio relenet ꝑcuratorem sunm ꝛ substituendos ab eo. ꝛ sic itelligo quod Bar. scripsit in. l. j. in fi. §. eo. Ex parte vero satis acciꝑientis si conditio predicta mutatur non euanescit stipulatio saluo nisi inenias mutari reum: vt dixi. §. in cessionario ꝓ batur in. d. l. in cause. §. fi ex parte. ꝛ. d. l. iul. ꝛ. l. ij. §. j. cum seq. §. eo. ¶ † De septima mutatione instantie tantum dic euanescere stipu. ex vtraq; pte nisi aliud actum fit. ¶ † De octaua mutatione iudicis dicas idem nisi aliud actum fit: vt. l. cū apud. j. eo. ¶ De nona dic. j. eo. l. vir bonus. 10 11

¶ Vir bonus in dubio dicitur iustus iudex.

1 Exceptio tibi non licet habere vel tua non itereſt vel es nō audiendus impedit litis ingressum.

2 Exceptio impediens litis ingressum que dicatur.

3 Exceptio litis finite est omnis illa que est ordinata ad finiēdas lites.

4 Exceptio intentionis ꝛ facti impedit litis ingressum.

5 Exceptiones impedientes litis ingressum reseruant in fine litis si non possunt incontinenti probari.

6 Exceptio impedit litis ingressum qñ opponit ad ꝓcessum.

7 Sententia absolutoria quomodo fit formanda.

8 Exceptiones dilatorie omnes impediunt litis ingressum.

9 Declinatoria an possit opponi per eum qui satisfecit.

a ¶ Qualiter dicatur definere. Ad de nō. in. l. seruus quoq; in. §. sed si filio. ff. de heredi. instituen.

b ¶ Nō tñ revocat morte. Addō ang. post alios in. l. si defunctus. de pcu. Bal. in. l. mandatum. C. man. ꝛ sic gl. ibi limitat. ꝛ gl. ꝛ Bar. in. l. 5 qr. de iurisdi. om. iudicum.

c ¶ Prohibere nō pōt. An pcurator lite cōtestata possit revocari contradicēte aduersario vide ange. in. l. post litē. ꝛ in. l. q̄ oia vbi tex. ff. de procu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Vir bonꝰ. dr iu dex vt hic. Adde qꝺ vir bonꝰ in ꝺubio é iudex iust⁹. 1 tex. cũ gl. & ibi an ge. i. l. ℔ si vnꝰ. ℣. ait ꝓtoꝛ. ℑ. ô iniur. ꝑpetuo no. doctri nã ang. hic de ex ceptiõe ipediẽte 2 litis ĝressu. & ꝺe bar. i. l. cũ ꝙre bat. ℣. e. i. l. nam & 3 postea. i ꝑn. de iu reiur. bal. i. l. post ℣ liti. C. de pact. gl. & doc. i. c. i. ô litis ꝙte. i. vi. Adꝺ qꝺ vis est in mõ practicãꝺi & foꝛ mãꝺi exceptionẽ puta tua nõ iter est vt tu nõ es au diẽꝺ⁹. bal. i. l. cũ q rebat. ℣. e. o. i. ꝺ. l. nã & postea. i ꝑn. & in. l. elegãter. ℣. si post. ô ꝺi. iꝺe. 5

b ¶ Futur cõpẽꝺit. aꝺô. l. verbũ ff. ꝺe ver. ſig. i i. l. verbũ oportebit ff. ꝺe arbi. & i. l. ſi cũ ꝺies. C. ꝺe epi. 7 & cle. i in. c. i chriſto. ꝺe ℑſe. ꝺiſt. ℣.

c ¶ Hoc notat facꝰ tus iuris. Circa iſtuꝺ notabile qꝺ ſi ꝓccꝺit nomẽ ꝓ 8 ꝓnũ ℔ poſtea ꝺi 9 caſ ꝑfati iuꝺicis tñ oꝛ ꝑſtita fiꝺe iuſſio ſub noĩe ꝓ ꝓtoꝛ: qꝛ talia ſunt ſubiecta ℚlia ꝑꝺi cata ꝺemõſtrãt. l. 10 ſi ſer. plu. ℣. fi. vbi gl. ff. ꝺe leg. i. quo ties eñ nomẽ ꝓ ꝓnũ ꝑ ꝓꝛ⁹ exꝓreſ ſum eſt & nomen officiũ ꝓ poſteri⁹ atiẽꝺ⁹ⁿ potius nomẽ ꝓꝓriuꝫ. l. ſi 1 ſeruus cõis. vbi 2 bar. ff. ꝺe ſtip. ſer. c. qñ abbas. ꝛibi doct. ꝺe offi. ꝺele. Et ꝓ ℑfirmatiõe viꝺ ang. are. i tra ctatu maleficiorũ in ver. ꝓ qꝺ⁹ an tonꝰ fiꝺeiuſſit. in j. col. Ro. ℑſi. ccc. als. cccx. vbi pul chre loquit. & ℑſi. cccclxvij. ſicut nõ teneturꝫ fiꝺeiuſſoꝛ lapſa inſtãtia ꝓ me cauſe. i. cũ lite mortua. vide ſol. gl. in. l. ꝓe. C. ꝺe fiꝺeiuſſo. ang. are. i ℣. i. inſti. ꝺe ſatiſꝺationibus. 1

b, ibi futurũ cõprehendit⁹ ꝓteritum cuius effectus conferꝛ in futuꝝ & adde qꝺ habuiſti in. l. ſi a colono. ℣. ꝺe fideiuſ. & l. cuꝫ ſtipulamur. ℣. ꝺe ver. ob. ¶ In gl. ſi. ibi: ab initio ſtipulatiꝺ nis forte ꝺũ iterponereꝰ ſtipulatio puta qꝛ ꝓmiſſor cũ iuꝺice aliqꝺ mali tractauit ſic. ℣. ꝺe iuriſꝺ. om. iuꝺ. l. ſi qs iꝺ qꝺ. ℣. 2 qꝺ ſi ꝺũ ꝓponiᵏ. & ideo ꝺixit Jac. bu. qꝺ ſi ſtatutuꝫ ꝓmittit ꝺeſcriptũ in numero bãnitoꝝ occiꝺi & bãnitus ꝺũ ꝺeſcribe batur ꝓ notarium in numero fuit occiſus non puniꝛet occiſoꝛ. ꝓ hoc facit qꝺ habetur in. l. ex eo. ℣. ꝺe teſta. mili.

1 ¶ Fideiuſſor cauſe principalis non tenetur ꝺe eo qꝺ iuꝺi catum eſt in cauſa appellationis niſi actum ſit.

2 Relatio an & quanꝺo iꝺem importat quoꝺ relatum.

3 Sententie verba quomoꝺo ſunt concipienꝺa ꝓcuratoꝛe vel ꝺefenſoꝛe interuenientẽ.

4 Sententia in cauſa appellationis quomoꝺo ſit formanꝺa ꝓ iuꝺicem appellationis.

5 Cautio ꝺe iuꝺicio ſiſti & iuꝺicatum ſoluenꝺo eſt preſtãꝺa in cauſa appellationis.

1 ¶ Cam apud. † Fideiuſſores cauſe ꝓn cipalis non tenentꝰ ꝺe eo qꝺ iuꝺicatum eſt i cauſa appellationis niſi actuꝫ ſit. h. ꝺ. ¶ Mutatio ergo inſtantie ipeꝺit cõmiſſionem ſtipulationis: vt hic. & l. cum lite mouꝛtua. ℣. eoꝺ. Siſſ & mutatio iuꝺi. ſubauꝺi cum mutaꝫ tribunal, put hic fuit. Secus ſi non mutaꝛetur tribunal: ſeꝺ per ſucceſſoꝛe in officio & in tribunali ferretur ſententia. Nam iꝺẽ eſt iuꝺicium ſucceſſoris & antecеſſoris & eaꝺẽ eſt inſtãtia: vt. l. vbi ceptũ. ꝺe iuꝺi. Et iꝺẽ ſi non ſucceꝺeret in tribunali: ſeꝺ cauſaꝫ ꝺe mãꝺato iuꝺicis expeꝺiret vt ꝺelegaᵗ⁹: vt no. Spe. in ti. ꝺe iuꝺi. ꝺele. ℣. excipiẽ. ver. quiꝺ ſi plures. miſi nominatim pſona iuꝺicis ſit exꝓreſſa. nam tunc pſonã non egreꝺiẽ ſtipulatio. Si autẽ apuꝺ collegã in tribunali eſſet iuꝺicũ pꝛoſecutũ & termina tum ꝓ eũ nõ cõmitteꝛeꝺ ſtipulatio: qꝛ iſte nõ ſucceꝺit in officio & alia ſententia eſt alterius iuꝺicis: vt. l. i. ℣. ꝺe offi. conſu. 2 Reliqua ꝺic vt ꝺixi i. l. ſi ante acceptũ. ℣. eo. ¶ † In tex. ibi: qõ ſemper iuꝺex iꝺicaſſet. hoc notat factũ nõ iuris⁹ miniſterium. nam iꝺem ſi ſimpliᵗ eſſet facta ꝓmiſſio nomie iuꝺi. non exꝓreſſo: vt. l. ij. in ꝑn. ℣. eo. ſc3 vt nõ cõmittatur ſtipulatio contra fiꝺeiuſſoꝛes exſententia iuꝺi. appellationis ſeꝺ ꝺum cõmittitur ex ſententia ſucceſſoꝛ in officio & tribunali vt ꝓꝛeꝺixi. ¶ Jbi: a cuius ſententia: ſc3 abſolutoria & vnꝺe non mirũ ſi non potuit cõmitti ſtipulatio ex quo reus fuit abſolutus. ¶ Jbi: ꝺefenſoꝛe rei cõꝺẽnato. † No. qꝺ ꝺicit ꝺefenſoꝛe qꝛ probat aperte qꝺ verba ſententie ſicut ſunt conciꝓienꝺa in perſona ꝓcuratoꝛis: vt. l. j. C. ꝺe ſeniẽt⁹ & interlocu. ſic cõcipienꝺa ſunt in perſona ꝺefenſoꝛis ſine mãꝺato. & eſt caſus in. l. liberto. ℣. litẽ. ꝺe nego. geſt. † Item not. qꝺ ꝺicit condẽnato: qꝛ per hoc qñ reus abſoluit⁹ per ſententiã & actoꝛ appellat & vincit iuꝺex appeliationis nõ ꝺebet ſtare cõtentus illa ꝓnunciatione, ꝓnũcio bene appellatum & male iuꝺicatũ: vt tex. in. l. eos. C. ꝺe appel. ſeꝺ ꝺebet cõꝺemnare reũ aꝺ ꝺãdum vel faciẽꝺũ vt ꝺebuit iuꝺex ꝓme cauſe. Et ꝺe hoc no. ibi per Ly. & not. in. l. offilius. ꝺe leg. iij. ꝺe admini. tuto. l. chyrographis. ¶ † Jbi: nõ eſſe iuris cõmiſſam, & ideo in cauſa appellationis eſt iterum ſatiſꝺandũ: qꝛ lata prima ſententia incontinenti finitur ſtipulatio iuꝺi. ſol. & etiã ſtipulatio ꝺe iuꝺicio ſiſti: vt in coꝛ. ꝺe his qui ingreꝺi. ad ap. in ꝓinc. col. v. i prima gloſſella magna. in coꝛpoꝛe. ꝺe exhiben. reis. ℣. ſuſceptũ. & inſtit. ꝺe ſatiſꝺa. ℣. ſi vero. el. i. facit. ℣. ꝺe fideiuſ. i. grece. ℣. & poſt litem. ¶ Quiꝺ autẽ eſſet ſi prima ſententia fuiſſet cõꝺẽnatoria & per iuꝺicem appellationis cõfirmata an teneret fiꝺeiuſſoꝛ iuꝺi. ſolui. Guili. qꝺ ſic in. l. iulia. qui ſatiſꝺa. cogan. & fuit opi. ẕꝺar. ſil. vt refert Ly. in. l. ij. C. ꝺe procur. veritas eſt in cõtrarium vt ibi no. gl. nam agit ex ſentẽtia cõfirmãte nõ cõfirmata & peremꝓta inſtãtia perit ipſa fiꝺeiuſſio: vt. ꝺ. l. cũ lite. ¶ Jbi: ſubſtitutus erit. hec verba non ſufficiũt vt cõprehenꝺatur iuꝺex appellationis neq; etiam collega in tribunali: ſeꝺ vt cõprehenꝺant ſucceſſoꝛes in officio & etiam iuꝺices ꝺelegati & poteſt cogi reus ꝺe ſucceſſoꝛibus etiam facere mẽtionem: ſeꝺ non ꝺe iuꝺice appellationis. text. eſt in ꝺicto. ℣. ſi vero. ꝺe ſatiſꝺationibus.

1 ¶ Solutio vnius ꝓ parte nõ impeꝺit qn aliꝰ ꝺefenꝺat.

¶ Svnus. † Solutio vniꝰ ꝓ parte nõ impeꝺit qn aliꝰ ꝺefenꝺat. h. ꝺ. Et conꝺluꝺe qꝺ ex eaꝺẽ clauſula ſtipulatio hic ſe pius nõ cõmittitur. Ex quo eñ ſemel eſt cõmiſſa ad intereſſe totale vlterius committi contra eunꝺem nõ poteſt: vt. l. cum querebatur. ℣. e. & l. hec ſtipulatio. Sed ſi committitur ad particulare intereſſe forte ex clauſula ꝺoli reuoluitur & cõmittitur quoties ꝺolus interuenit. l. nouiſſima. ℣. eoꝺ. Ex

eo. Ex ꝺiuerſis aũt clauſulis ℑ eunꝺẽ non cõmittit cũ exactionis effectu: qꝛ nõ cõmittit niſi ad intereſſe: vt. l. iuꝺicatũ ſolui. la. j. & la. ij. ℣. eo. & lex. clauſula. & l. iuꝺicatũ ſol. vñ natura nõ patit vt ipſum iꝺẽ bis exigat: vt in reg. iur. patet. licet aũt nõ poſſit committi ſepius ℑ eunꝺẽ cũ exactionis effectu: tñ bene cõmittit: vnꝺe poſt commiſſam & clauſula ꝺoli cõmitti põt ex clauſula ꝺe ꝺefenꝺeꝺo: & vltimo committi poterit ex ſnĩa ex eo qꝺ verbũ ſonat: & ea cõmiſſa certe fingunt nõ cõmiſſe: vt. l. cũ ꝙrebat. vñ prevalet hec clauſula: vt hac. l. an ſi. Fallit vbi ſnĩa ferꝛ ℑ abſentẽ ex hermoꝺicio: & añ eã erit lis, cõte. ſuper clauſula ob rem nõ ꝺefenſam: vt. ꝺ. l. cũ querebat quo caſu ꝺixit Bar. ꝺualere clauſulã rei nõ ꝺefenſe: nõ clauſulã rei iuꝺicate. Ego autẽ ꝺixi ibi ꝙ ꝺue ſunt inſtantie: & ꝺue ſnĩe: & qꝙ actoꝛ agere põt ex qua volet. vñ ꝺaꝛ ſibi optio et facta exactiõe ex vna: precluꝺaꝛ ſibi via agẽꝺi ex altera. Si eñ lite cõte. ꝓualet clauſula rei nõ ꝺefenſet ꝺixit Bar. nõ ꝺeberet ꝓcẽꝺi aꝺ vlteriora vt ferꝛet ſnĩa ſuper prima inſtantia: qꝛ eſſet fruſtratoria: tñ. l. vult ferri ſniam in ea: qꝛ põt mora purgariꝫ ad eã excluſiue: vt. l. ij. in fi. ℣. e. Cõtra ꝺiuerſos aũt bñ poſſunt cõmitti & ex eaꝺẽ clauſula & ex ꝺiuerſis. ℑ facta exactiõe totali ex vno liberabunt & alij. ℑ ſi fieret exactio ſolũ ꝓ parte foꝛſitã. ſ. intereſſe nõ liberabũ tur alij. & hoc ſenſit Bar. hic. qꝺ fuit ꝺe mẽte gl. in. l. iam tñ. in ꝑn. in ꝟbo nõ põt. ℣. e. vñ ſi vnus fiꝺeiuſſoꝛ ſoluit qꝛ nõ ꝺe fenꝺit parte ſui intereſſe: vt ꝺixit tex. in. l. ſi ex ꝺuoᵇ⁹. & l. iuꝺicatũ. ſ. e. aꝺhuc poterit cõfiꝺeiuſſoꝛ ꝙꝺemnari: & cõꝺemnatus exigi aꝺ totũ: ꝺe quo eſt qꝺ in inſtãtia prima. qꝺ nõ creꝺo qñ intereſſe ſolutũ ꝓ primũ nõ ꝺiffert ab eo qꝺ ꝺeꝺucit in cõꝺemnatoria q̃ fertur in inſtantia prima: puta petebãtur ꝺecẽ vt ꝺebita: ꝺati ſunt fiꝺeiuſſoꝛes iuꝺicatũ ſol. hic nõ ꝺiffert intereſſe ab eo qꝺ petiᵏ. vñ ſi vnus fiꝺeiuſſoꝛ: qꝛ rem nõ ꝺefenꝺit ſoluit quinq; ꝺicã ꝺiligentiem funꝺitus eſſe ſublatã: vt. l. ſi ita ſtipulaᵗ⁹. ℣. j. ℣. ꝺe ſol. circa ꝓin. tit. Si aũt ꝺiffert intereſſe ab eo qꝺ petiᵏ in prima: puta petiᵏ funꝺus: qꝛ vnus fiꝺeiuſſoꝛ nõ ꝺefenꝺit: ſoluit noie iteresſe ꝺecẽ ſi aꝺ totum fuꝺ enꝺum ſolũ fiꝺeiuſſoꝛ q ꝺefenꝺit: & ab eo totũ petet: incõtinenti: opponet actoꝛi exceptionẽ cẽꝺẽda rum: cẽꝺere aũt non ℑ cõtra fiꝺeiuſſoꝛẽ qui intereſſe ſoluit: eo qꝺ ꝓ parte ſua ſtipulatio funꝺitus eſt extincta: vt. ꝺ. l. ſi ex ꝺuobus. ℣. j. ℣. e. ergo & l. ſi ſtichũ. ℣. fi. ℣. ꝺe ſo. Et ex hoc continget vnum mirabile: qꝺ ille cui ꝺebetur funꝺus habebit partem funꝺi: & partẽ in pecunia ſub noĩe intereſſe. Nec ob. l. in executione. ℣. ꝓ parte. ꝺe ver. ob. vbi ꝺebitum non põt ſolui in ꝺiuerſis coꝛporibus. imputet eñ ſibi creꝺitoꝛ q incepit a tali exactione. Non ob. glo. in. ꝺ. l. iam tamẽ. in verbo non poteſt. quia non ꝺicit vt fiat exactio ſolidi vnꝺe intellige vt ꝺixi. Jſta ſunt ſubtilia: & ꝺo vobis materiam cogitanꝺi.

¶ Rem ratam haberi. Rubrica.

1 ¶ Clauſula promittens habere ratum gratũ & firmum quid operatur.

¶ Duas ℑ partes. Prima eſt ꝺe hac ſtipulatione rem ratam haberi. Scõa ꝺe ipſa habitiõe rei qualiter fiat. † Et qꝛ notarĩ apponũt in inſtrumẽtis ꝙ ꝓmittũt habere ratam firmã &c quiꝺ ꝺifferat verbũ ratũ ab hocverbo firmum. ꝺic 2 vt no. gl. C. ꝺe epi. & cle. l. iꝺ qꝺ ſuperflua tñ ſunt illa verba: cum & ſine illis ꝺiis procuratoꝛem conſtituens ratum habere cogatur: quicquiꝺ procu. iuxta manꝺatum exercuerit: vt no. glo. in. l. ſi procu. abſentis. ꝺe procura.

¶ Cam quis. Stipulatio rei ꝓmittẽꝺi etiã ſi nõ moleſtetur ſtipulatoꝛ: ſeꝺ ille q inquietari nõ poſſet ſi verus ꝓcuratoꝛ fuiſſet. h. ꝺ. Et eſt hic caſus qꝺ ſnĩa abſolutoria lata ꝓ vno reoꝝ rũ non ꝓꝺeſt reliquis coꝛreis nõ ſocĩs. Et eſt verũ ſi fuit lata ſup iure: qꝛ non probatum: vel qꝛ abſoluto cõpetebat aliqua exceptio pſonalis: vel etiã cũ ꝺubitaꝛ ex qua cã abſolutoria iam lata fuerit: qꝛ in ꝺubio preſumit qꝛ nõ probatũ. l. procu. aꝺ exhibenꝺũ. ℣. i. j. e. & condi. inꝺebi. l. iul. in ꝓin. Sed ſi eſſet lata ſup facto qꝛ ꝺebitũ non contractum: tunc ℔ non ſint ſocĩ: ſnĩa abſolutoria ꝓꝺeſſet: ſicut ꝓꝺeſt lata ꝓ fiꝺeiuſſoꝛe reo ẽncipali: vt. l. aꝺuerſus ℣. ꝺe arbi. viꝺiſtis no. in. l. ex ꝺuabus. ℣. ꝺe ꝺuo. reis.

¶ In ſtipulatione. In hac ſtipulatione rem ratã haberi cõſiꝺeraꝛ intereſſe ꝺñi nõ ꝓcuratoꝛis ſtipulãtis vel rei ꝓmittẽtis. h. ꝺ. ℑm verũ intellectum & oĩa plana ſunt. Unꝺe tene hic ℑm lec. poſitã in gl. magna. Pri

ma aũt ſubꝺiuiꝺit in. v. & illa. v. nõ tenꝺũt niſi aꝺ expoſitionem litere. ꝺic vt in ea. ¶ Tex. ibi. ℔ qꝺ interfuit eius. ſ. ꝺñi.

¶ Jbi. qui ſtipulatus eſt. ſ. per procuratoꝛem ſuum.

1 ¶ Minoꝛ an & quanꝺo poſſit petere reſtit. in integrum aꝺuerſus actum procuratoꝛis.

2 Laudum an & quanꝺo poſſit peti reꝺuci aꝺ arbitrium boni viri impune.

3 Appellationi renunciare viꝺetur qui promittit parere ſententie iuꝺicis.

4 Minoꝛ an & quanꝺo poſſit renunciare beneficio reſtitutionis in integrum.

5 Minoꝛ an & quanꝺo poſſit conſtituere procuratoꝛem.

6 Procuratoꝛ non gꝛauatur vltra ꝺominum ꝓeterquam in ſatiſꝺando.

7 Solui an & qñ poſſit minoꝛi & eius procuratoꝛi.

1 ¶ Cam minoꝛ. † Petens reſtitutionem in integrũ aꝺuerſus actũ ꝓcuratoꝛis veri vel falſi nõ improbat illũ: & iõ cautio rati nõ cõmittit. vt ergo cautio cõmittatur aꝺꝺenꝺũ eſt qꝺ reſtitutio non peteret. h. ꝺ. Et tũc ſi petitur reſtitutio cõmittit ex hoc capite: qꝛ reſtitutio 2 eſt petita: nõ ex eo qꝛ nõ ſit habitũ ratum. † Et allegaꝰ iſtuꝺ principiũ qꝺ qui promiſit parere ſnĩe arbitri petenꝺo reꝺucĩ ſniam aꝺ arbitriũ boni viri nõ facit contra: qñ nõ improbat ſeꝺ approbat. Unꝺe cõſiliũ eſt qꝺ renunciet potẽtie re ꝺucenꝺi: & ꝓmittaꝰ pena in quantũ reꝺuctio petaᵗ. ꝺe quo hic ꝓ ℣. q ꝺixit hũc caſum ſingulariᵗ & non inueniri alibi.

3 ¶ † Slo. aũt in. l. tale pactũ. ℣. qui ꝓnouicauit. ℣. ꝺe pac. ꝺicit qꝺ qui ꝓmiſit parere ſnĩe iuꝺicis iuri appellãꝺi renunciaſſe vꝰ: & ideo ex pacto cõueniri põt vt pareat & nõ appellet. tene menti illã gl. perpetuo. nã ſatis cõtraꝺicit ꝺeciſioni ꝓꝺicte: cũ petere reſtitutionẽ & appellare quantũ aꝺ hũc caſum iuꝺicenꝰ a pari vt hic: cõiuncto. ℣. falſus. j. proxime. ¶ Et ꝺiuiꝺit hec lex in ꝺuas partes. Quia ꝓmo ponit ꝺuo ꝺicta. Scõo ꝺuo cõſilia. ꝺi ſcõa. & ideo. ¶ Tex. ibi. interpoſitus. ꝓcuratoꝛ. ſ. verus. ¶ Jbi. neq; indebiti ẕꝺitiõe. ꝓpter ꝺuo nõ ℔ locũ condictio indebiti. vt gl. hic ꝺicit & tñ. a ꝓ ma rõ ꝓbaꝛ in. l. in ſumma. ℣. in frumento. cũ ſeq. & l. ſi nõ a ſortem. ℣. libertus. ꝺe condic. inꝺe. ¶ Jbi. tantã pe. ꝺari. hãc formã ponit Spe. in tit. ꝺe ꝓcuratoꝛe. ℣. rõne. verſi. itẽ ꝙ cõ 4 ſtituens. † Et eſt hic caſus: qꝺ ℔ minoꝛ⁹ nõ poſſit renuncia b re bñficio reſtitutionis in integrũ: vt. l. ſi iuꝺex circũuento. ℣. ꝺe mino. & ℣. ꝺe noua. l. ꝺoli. ℣. ꝺiuerſum. tñ alius põt ꝓ mittere ꝓ eo: qꝺ reſtitutionẽ non petet obligare ſe aꝺ penam. ¶ Jbi. aſtruct. i. aꝺiungetur: vt in gl. & ꝺebẽt aꝺiungi verba ꝓꝺicta: qꝛ nec minoꝛ nec heres eiꝰ aut is aꝺ quẽ ea ꝓtinebit reſtitutionẽ petet: & penã aꝺficiat ſi cõtra fiat. ¶ Jbi alioquin ſi non cõueniat. i. ſi clauſula ꝺe nõ petenꝺa reſtitutione non inſeratur. & ꝓcedit plane. ¶ Jbi maioꝛ cõ ſentiat. ſ. ſolutiom falſi, ꝓcuratoꝛis exꝓreſſim vel tacite: imo ipſam reꝓbet qꝺ põt iure cõi ſicut maioꝛ. ¶ Jbi. ac. ꝺari oportebit. ſ. ex cau. rem ratã haberi: qñ cõmiſſa eſt ex quo minoꝛ ratũ non habuit. nõ aũt intelligas qꝛ actio ꝺetur ex cautione rati: etiã vbi minoꝛ petiᵗ beneficiũ reſtitutionis vt quiꝺã ꝺixerunt: qꝛ hoc eſt falſum: vt patet in ꝓin. legis.

5 ¶ In gl. j. in fi. hec vera & notabiliꝰ ꝓcẽꝺit: & ex qua ſume ꝺoctrinã: qꝙ vbicũq; minoꝛ actũ per ſe exercere põt ibi per ſe aꝺ illũ ꝓcuratoꝛẽ ẕſtituere poteſt. c concoꝛ. allegat Bart, c Aꝺꝺe tex. optimum. in. c. ſi annũ. ꝺe iuꝺi. li. vi. Itẽ aꝺꝺe qꝙ fallit ꝺoctrina vbi in exercitio actus cõſpectus & preſentia minoꝛis requiritur. exemplũ in impetratiõe ꝺevenie etatis: vt l. cõs. C. ꝺe his qvenĩãt etatis. ¶ In gl. ſtipulatione. ibi. vel ꝺic. hecvera. & etiã precꝺentis ſolutio ſuſtentat. ¶ In glo. pnꝺẽtius. ibi. cũ habuit manꝺatũ ꝺubitatur tñ ꝺe eo: aĺs nec iſta clauſula ꝺerato interpoſita fuiſſet. ¶ Slo. aliꝰ quin ibi. ℑm Rog. omitte ſequentẽ ver. aliꝫ. vſq; ibi. nec creꝺitoꝛ. b & cõtinua verba vſq; aꝺ verſi. ℑ an cogaᵗ. q. oĩa ſunt Rog. qui voluit qꝺ vbi aꝺſiciatur clauſula ꝺe reſtitutione nõ petenꝺa ꝓpter reſtitutionẽ petitã non cõmittitur ſtipulatio rati. ſeꝺ ſi minoꝛ nõ conſentit ſolutioni facte, falſo ꝓcuratoꝛe tũc cõmittitur cautio rati ꝺe iure cõi: ſicut ſi quilibet maioꝛ actũ reꝓbaſſet. ¶ Slo. ea, ibi. creꝺitoꝛe, ſc3 minoꝛe ꝓꝺicto. ¶ Slo. ead. ibi. non conſentient. ſubauꝺi ex eo qꝛ petat reſtitutionem in integrum. Et ſic ſecunꝺum Gnar. vꝰ quoꝺ poſſit agi ex cautione illa rati reſtitutione petita. Et ſi ita intellexit, male ꝺixit. ¶ Slo. ibi. ℑ Rog. minus &c. ſc3 quoꝺ plus aſtringatur verus procu. quaꝫ falſus. ¶ Slo. c ea. ibi. conſilium ꝺat. nõ eſt ratum procuratoꝛe volẽte caue re. ¶ Slo. ea. ibi. l. non ſolum. hanc opi. approbat Syn. et Spe. in tit. ꝺe procura. ℣. hoc quoq; verſi. item quoꝺ conſti-

¶ Superflua tñ. Aꝺꝺ vltra hic al legata ꝓ Ang. eũ ꝺẽ Ang. in. ꝺ. l. ſi ꝓcurator. hic alle gata vbi allegat alias concoꝛꝺan. ꝺoc. vide Barto. pulchre i. l. ſi. ff. ꝺe of. fi., pcu. ceſa. et Bal. in. l. ſi ꝓcura toꝛ aꝺ vnaꝫ. C. ꝺe ꝓcur. Semi. in. c. q aꝺ agẽꝺũ. ℣. fi. ꝺe pcu. in. vi. iꝺẽ ꝫ qꝺ clauſula ſit reſtrictura aꝺ ꝓmiſſa. & alleg. ꝺominos ꝺe rota. facit gl. xxj. q. j. in. c. relatio. ¶ De iſta clauſula oĩno viꝺe Bar. in. l. ꝓcu ro. vide etiã gl. in c. cũ ꝺilectus. ꝺe reli. ꝺo. & ibi paꝺnoꝛ.

¶ Licet minoꝛ. Aꝺꝺe qñ minoꝛ reſtituitur in integrum & qñ nõ, vide no. in. l. ſi minoꝛ. ff. ꝺe procu. l. minoꝛibus. C. ꝺe in integ. reſtit. et Spe. tit. ꝺe reſti. in integ. ℣. ℣.

¶ Procuratoꝛẽ conſtituere põt. Aꝺꝺe ang. cõſil. clxiij. incip. titia.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 tuens. Sed Jac.de are.contra.† nam ꝓcurator non grauat vltra dñm ꝑterquā in satisdando: qz istud onus est ꝓcuratoris z non dñi: vt.l. sed z he.ff.defendere.de procu.l.minor.

7 §.fi.e.tit.† Tene glo.in casu huius principij. qz sicut minor volens sibi solui nō auditur nisi solutionē recipiat ita q nō possit restitui: ita nec ꝓcurator minoris verus dz audiri vt solutionē recipiat: nisi caueat debitori qō minor restitutionem non petet. Jn alijs tene Jac.de are. ¶Glo.ea.ibi. alij dicunt. imo est bona: z exponе eam vt dixi. Et vide Ro. in tit.de acti.z stip.rem ratam haberi.

1 ¶ Paria sunt appellare z petere restitutionē in integrū.
2 Appellans a sniа non dicitur illam approbare.

Appellans non dicitur confirmare sed infirmare.

1 **Fallus.** † Appellans a sniа lata contra falsū ꝓcuratorē non facit cōmitti stipulationem rem ratā haberi.h.d.vt ergo euitet commissio appellare vel petere restitutionē procedunt a pari. ¶Jn tex.ibi.cum ad auxilium cōe.quo vti posset dñs si per se in cā interuenisset z ideo non committitur cautio: alias cōmitteretur.z cessat

2 omne Jnium: de quo hic timuit gl.magna.† Et dixit Bar. q qui appellat a sententia approbat illā sniam vt latam vt eā improbet. Et dicit.idē in filio preterito intentāte contra tabu.sed nunq̄ placuit hoc dictū.nam approbare z improbare species sunt oppositē contradictorie.vñ dicit qō qui appellat dicit sniam subsistere: z p consequens acta retro facta a ꝓcuratore facta esse. Illa em̄ ratificata sunt per quam ratihabitionē sniа dicitur lata cum ꝓcuratore vero scōm iuris interpretationē. Et hoc sentit gl.recte intellecta in.l.i. §.de fer.dum allegat istū tex. Idē sensit Jnn.de re in.c.cum super.in quadā glosella que incipit nobis vī.z silr allegat hanc ſ am ꝓ hoc: q appellans a sniа lata p falsa instrumēta nō intelligitur eā approbare. Nec hoc casu ꝛ locū hic.§. vt notabiliter dicit gl.in.l.fi.C.si ex fal.instru.vñ nō est verū

3 qō appellās approbet ipsam sniam.† Et qō appellans nō dicatur cōfirmare ſz infirmare: no.gl.in.l.tale pactū.§.q pro nocuit.§.de pac.sic z cū filius intentat contra tabu.nā per electionē illius remedij spiritus vite insufficiatur in testamento non ab eo: sed a iure prętorio expugnabiliter tñ. ¶Jn tex.ibi.pecuniā exegerit ex nouo iudicio.non dico in causa appellationis.nam tunc non committeretur stipulatio ex qua fuit licitum appellare.

1 ¶ Debitor retardās soluere an teneatur creditori ad restitutionem pecunie z interesse.

Procurator. Cautio rati ꝛmittit ad interesse dñi stipulantis.h.d.fm cōem le.cōcor.§.§.proxi.in fi.z §. eo.l.fi. Sed no.gl.que dicit in isto interesse haberi cōsiderationem etiam lucri cessantis: qō non vī verum ꝑterquā in arbitrarijs rōne loci: z tunc non nisi in illis q soliti sunt in eodē loco mercari: vt no.gl.in.l.fi.in fi.de eo q cer.loco.de quo plene per Cy.z Bart.in.l.i.C.de sen.q̄ ꝓ eo. ¶Glo.ibi.si enim non soluisset.not.optimam glo.in ar. ad.q.de debitore qui multū ſtardauit soluere in perniciē creditoris: vt possit damnari ad restitutionem pecunie z etiā ꝓ interesse creditoris damnati si petatur vt tantam pecuniam debitoris debeat creditor retinere: z per tñ tps quantum z ꝓ quāto tpe idem debitor retinuit pecuniā creditoris iniuste: z ita vidi pronunciari in ciuitate Florentie: ſz illa causa redacta fuit ad curiam spiritualem: q̄ dicebatur continere vsuram.

a ¶ Ratihabitio Adde doc. in regula ratihabitio de reg.iur. lib.vj.

b ¶ Non poterat. Adde Ang in.l. 1 ei q.in fi.C.de ap 2 pel. Et si facta de bēt scribi p nota 3 riū q dz eligi et si 1 fuerūt scripta de a partiū voluntate ꝑsumaē electus si alr nō appareat. faciūt in silr no.p eundē Ang. in.l. siē dū.§.de verb. obli. facit qō si sit electus in ꝓcessu ꝓmi decreti sufficit ēt ꝓ ꝓcessu 2 scōi decreti q: cen b set vn9 z idē ꝓcessus 9m matheſilanū not.suo. ¶¶.

Ratihabitio a facto.h.d. Nō est: q̄ solo alio expedit: q declarari pōt vbis factis z nō factis: z etiā ex scriptura: vt ꝑz per exempla posita per Bar.in l.gerit.de acq.here. Multa em̄ signa sunt indicatiua intentionis nostre.l.ꝓ herede.§.pap.eo.ti.qui.ex cau.in pos.ea.l.falcinius.§.quid sit latitare.de sup.leg.l.labeo.§.tubero.cuz si. ¶Tex.ibi.ꝑsequeretur.quilibet ergo actus ꝑsecutiuus litis inchoate q de iure non subsisteret: nisi intelligerenꝫ precedentia approbata ratihabitionē toti9 induc it: † z ió si ex forma statuti bonoñ. acta cause appellationis debent scribi p notariū electū per iudicē z de parriū voluntate: tñ de primordiali electione nō poterat b. si tñ successiue: q̄q ꝓ vna: q̄q ꝓ altera partiū reperiē notarius acta scripsisse: ex hoc solo ꝓbāt elec.de cōmissione em̄ iudicis cōstat: q: notarius attestatur sibi semp fuisse iniunctū a iudice de voluntate partium cōstat: q: nullus actus scriptus de mādato alicuius eorū teneret: nisi ꝑsupponamus electionē factā de ipsarū ptiū volūtate. Et p hoc optime facit.l.pōp. §.fz z is.ff.de pcu. Gl.cōprobās.ibi.l.pōp.scribit.in.§.fz z is z ibi gl.melius solut.dic vt ibi. ¶† Jn gl.ꝑsequet.i fi.fide ad oia ista Jnia: q p oia signa voluntatis nostre indicatiua dz.quis ratū habere in dubio.vt in pma parte gl.Fallit nisi signa emanauerint ab ignorāte in quo nullus est ꝙsenſ9: vel nisi emanauerint ex necessitate officij vel nisi aliqua iusta cā subsit: per q̄ possit se.qs pbabiliter excusare: q ratū nō habuit.z ita loquunt iura contrariant in quolibet eor patet.

Tutor. Jn cā suspecti tutoris ēt ex pte rei interueniens dz cauere de rato.h.d. Sunt z alij casus q notātur in.l.nō solū. §.si status.z.§.est z casus.ff.de procur.dic vt ibi.

Sis cui. Sestum noie defuncti heres ratū habere non potest q̄ id non est transmissibile ad heredes.h.d. als autē esset secus.vt videbis.ff.eo.l.bonorum. per Dy. in.c.ratum.in pe.q.de re.iur.lib.vj. vidistis in.l.si quis offerenti.ff.de solutionibus.

1 ¶ Sententia absolutoria de necessitate non requirit insertionem cause.

Procurator. Hec cautio nō committit si dñs agit ex actiōe q̄ si verus ꝓcu.egisset: sibi exceptio rei iudicate nō obstaret.h.d. ¶Tex.ibi.q: nō possidebat. ¶† Ho.cām inferendā in sniа absolutoria: ne actori possit plenum preiudiciū generari.de hoc in.l.q grōne.§.duo fratres.de ver.ob.z.l.properandū.§.pe.C.de iudi.dic vt ibi. q: non est necessaria causę infertio: sed iudex valde bñ z discrete facit causam inserere.de suspec.tu.l.hec enim.z.C.de sen.que sine certa quanti.l.fi.

1 ¶ Compromissum fieri potest petere venditor ꝓ emptore.

2 Exceptio competens principali: an competat fideiussori z econtra.

3 Sententia absolutoria non tollit obligationē naturalem.

Si procurator. Defendēs aliū ex necessitate pōt vt defensiōe sibi soli cōpetēte.h.d. Silr habes in.l.idēq.§.q̄aliter.ff.mā. per Dy.ff.de fideiuſ.l.marcellus.† Et hoc Bar.fortiter allegauit ad.q.quā disputauit: q venditor suscipiens defensionem emptoris pōt petere cās cōpromitti.de hoc hic succincte p eū. ¶Tex.ibi.z litem amiserit.quasi creditor non sit. ¶Zbi.z si ꝓcurator.sz ꝑdi ct9 z falsus. ¶Zbi.ea pecunia. dño soluerit post reprobationē.nam z si añ soluisset per receptionē eiusdē pecunie videret dñs approbasse exactionez factā a ꝓcuratore.vt.C.de cond.ind eb.l.ind ebitū.que est contra. ¶Zbi crediturū cū actiōe stip.de rato teneatur ad eam debitori reddendam 9m verū intellectū lz Rog.z qdā alij dicant qō nō ꝛmittit nisi ad sumptus litis qū in plus ei9 debitoris nō interest ex quo debitū soluit vt.ff.e.l.si fine.§.cū aūt.z.§.marcellus. Sed illi.§§.loquunt qñ ꝓcurator verus egit z obtinuit: demum egit dñs z succubuit.vt ibi dicam. ¶Zbi agere ceperit.hic est casus qō semel reprobatū comprobare possum ad exceptionē parandā: non ad actionē vt dixi in.l.dispensatorē.de solutio. ¶† Zbi aduersus debitorem vti mirandū vī q defensor possit vti ea exceptiōe qua nō pōt principalis. Nō obst.ff.de mino.lege minor in pun. z.§.i.z.ff.de pac.l.heredi.§.nos aūt. Quia solue qō cōtraria loquunt in defensore volūtario cui nō dz tribui pluſq̄ dño. hic loquitur in necessario qui ꝓcuratorem sundū falsus ex necessitate defendebat: qñ defensiō omissa: ille procurator contra dominum erat habiturus regressum ad pecuniam quā ei solueraē. ¶Zbi.q: naturale debitū manet.† Not.qō per sniam absolutoriā non tolli obligationē naturalem.de quo plene in.l.iul.in prin.de condi.ind e.dixi in repetitione mea.l.i.C.e.de sen.z interlo.om.iudi. ¶Jn gl.exceptis.ibi. obſiciendo exce.hoc est falsum: q: de debito naturali cū ciuilis est sublata per sniam absolutoriam: non potest obij ci cōpensatio: alias sniа non meretur suam executionē: qō est falsum. Dic ergo qō litera hic stat ꝓprie: qō agens repellit exce.doli caufati ab hac obligatione naturali que superest. nec enim pōt dici exceptio cōpensationis: cum cōpensatio sit vnius debiti ad aliud contributio. in proposito aūt vnū z idem debitum retinetur. ¶Jn gl.fi.ibi.nī. Jo.non limita nisi dominus velit interuenire animo nouandi: z actor contentetur. nam tunc potest etiam ꝓcurator conuento mutuo, vt.l.sol.z iudicium.§.de iudi.

Si quis

Si quis. Jn cā stat9 caueꝫ de rato ex pte actoris z rei: z certa pena apponiť: q: res est immutabilis.h.d.z cessant Inia. Silium casum habuisti in quo etiā ex parte rei ꝓstatur cautio rati in.l.tutore.§.e. ¶Tex. ibi.estimabat z bñ. Et no.hanc regulā qō vbicūq̄ id q̄ in lite deducitur estimationē non recipit. vbi opponenda est pena in cautione rati.si ratū nō habebit. ¶Jbi.sed nō antea ex ea agi poterit. Nō est q: posset contingere iudicium fruſtratorium fore.hoc aūt contingeret si pronunciaret stipulatorem seruum esse. ¶Jbi.neq̄ domino acquisiuisse intelligitur: sed dñi non interest hanc stipulationem committi: z sic nullus agere potest isto casu.

1 ¶ Decretum iudicis non debet interponi nisi causa cognita.

2 Decretum iudicis an requiratur quando ordo decurionū constituit actorem.

3 Decretum iudicis an z quando ꝓsumatur interuenisse.

4 Decretum superioris non requiritur quando constituitur sindicus vel actor vniuersitatis.

5 Sindicus: vel ꝓcurator: vel actor: cōstitutus ab vniuersitate vel capitulo cum decreto: an z qñ possit reuocari.

1 **Actor.** † In gl.i.imo ēt a tutore dari ꝓt: et iudex dz interponere suū decretum vt no.C.de pcu.l.neq̄.z.§.de admi.tu.l.vulgo.z decretū. z hoc innuit sequēs gl.magna.ibi.f. mādatum tutoris z iudicis &c.vñ vtraq̄ practica est bona.l.q̄ iudex det ad petitionē: vel qō ipse tutor det z iudex interponat decretū: q nō dz interponi: nisi cā cognita: q̄ verſatur in hoc qō tutor nō possit cōmode pupilli negotijs superesse: vel si cōmode nō honeste vt isti.de cur.§.fi.z.§.de tut.l.solet. Et hoc tenet Jnn.in.c.accedēs.de pcu. Et ita intelligas q̄ not.C.de appl.l.si actor.cum ista gl.ff cōcor.gl.l.i.C.de acto re z tut.vel cura.dando. Et semp sit cautus tutor: ordinare cū suo periculo: alias nō teneret constitutio. vt.d.§.fi. ¶Jn gl.magna ibi.etiā si constat &c.hec vera: q̄ lz cōstet de mandato nō cōstat de solēnitate: vt gl.dicit cū requirat solemnitas: de qua dixi.§.qō ex cā fuerit constitutus: que cā forsan non sufficit: z sic decretū esset subreptitiū. Sed vbi de cā etiā ꝓstaret nō cogeret cauere. Et hoc tenuit Old.z etiā Ros.

2 in tit.de act.ex stip.rem ratā haberi. ¶† Ho.ibi.non consideratur solēnitas.i.nō requirit decretū iudicis. Sed Inium not.in.l.nulli.§.qō cuiusq̄ vniuer. Bull. tenet.ibi qō ordo decurionū constituit actorē: z qō ipsa constitutio habet locō decreti: nec requirit decretū alterius superioris: nisi in alienādo: vt.l.fi.C.de vēd.re.ciui.vt.l.j.C.de seruis reipu.li.xj.

3 ¶† Bl.ea.ibi.vel ꝓsumit solēnitas. sed cum decreti interpositio sit solēnitas extrinseca nō est ꝓsumenda: vt.l. quicūq̄. de pub.z vidistis plene in.l.sciendū.de ver.obli.qō tū ꝓsumatur decretū: z sic gl.dicat bñ. facit qō habet in.c.ea nesciatur.de his q fi.a ꝓcu.z q̄ notanter dicit gl.in.l.j.C.de fide instru.z iure hastę fisca li.xj.q̄ ꝓsumaē decretū tenet bar. eo casu quo de cōgregatione vniuersitatis apparet ad hoc de mādato superiorum.z ita intelligit dictū.c. ¶Jn glo.ea. ibi.vt iubet satisdatiō.imo vt.§.dixi nō sufficit dicta duo in actore tutoris: imo requiritur z tertiū q̄ constet decretū nō fuisse obreptitiū: sz qō vera cā interpositi. q̄ sit sufficiēs

4 ad cōstituendū actorem: tū hoc nō practicaē. † gl.ibi.f. mandatū a ciuitate vniuersitatis. decidit qō in cōstitutione sindici actoris ciuitatis vel vniuersitatis nō requirit decretū superioris. Et hoc tenet Bull.in.l.nulli.§. q̄ cuiusq̄ vniuer. z.l.ite eorū.§.fi de cu.e.ti. vbi dicit esse casum. Sed gl.in.d.l.

5 nulli. tenet oppositū. dic de hoc vt hic per Bar. † Et si cōstituitur ab vniuersitate cū decreto: vel ꝓstituit actor a tutore cū decreto: vel cōstituit ꝓcu. vel syndicꝰ a prelato cū capitulo an soli decuriōes p se: an solus tutor p se nō interueniēte cōsensu minoris q cōsensit in ꝓstitutionē actoris: z an solus Platus per se: possint reuocare: silr dic p Bar. ¶Jn gl.ead. ibi.qō minor ratū habebit. hoc est verū si iudex ipsum actorem cōstituit. lz si cōstituit tutor tūc est actor tutoris: vnde dz cauere ipsius tutoris rem ratā habituri. Et ꝓ hoc optime.ff.de cu.bo.da.l.ij.§.i.z ita tenet Bar.z addit qō tutus est cū tutor releuat actorē ab onere satisdandi: q̄ ipse ꝓmittat se pupillū ratū habituros. ¶Gloſſ.ea.ibi.vel 9m Rog. imo ista cautio de restitutione non petenda p minorē: nunquā ex tortqueri pōt ab inuito: nisi ab eo casu quo minor per se vel per tutorē suum cām agens non audiret: nisi in forma qua seruata ipse minor non posset restitui: vt dixi in.l.iij.in prin.ff.eo. ¶Ultimo conclude qō in datione curatoris bonorum cedentis bonis non requiritur decretum iudic. vt.l. fi.de cu.bo.dan.alias sic: vt.l.ij.eo.titu.

Interdum. Etiam extra iudiciū ex mera voluntate interpon potest cautio rem ra.ha.h.d.cum.l.seq.z prin. sequen. Et ergo tunc hec cautio conuentionalis z non pretoria.

1 ¶ Approbare an dicatur qui non improbat.

2 Tacens z ꝑsens ad sui commodum dicitur consentire.

1 **Quo.** Glo.cōprobare.i fi.i.fidē verbis vī vti gl.in.l.j.i fi.j.furti aduer.nau.† Et istū articulū an qui non improbat dicat ꝑbare actū deductū in eius scientiā: dic vt hic per Bar. potes etiā intelligere verba Rog.q̄ non improbare ratihabitioni par sit qñ debens cōprobare vel improbare vtitur his

2 verbis † nō improbo[a]. pro hoc do casum in.l.nem arbitris.

a C.de arbitris.in fi.tene menti.

Jul.air. Ratihabitio per debentē ratum habere mox fieri dz nō ex interuallo ad acceptionem parandā ratificari pōt semel reprobatū. h.d. Nō est: q: per sequentem ratihabitionez cessat oē interesse ad q̄d erat cōtracta obligatio z aduersario quesita per reprobationē: z ideo interesse sumptuū z expēsarū q̄d per approbationem nō cessat optime peti pōt. z hoc sensit gl.in verbo eus. in fi. a sili⁹ prodest ad ea ce.parandam vbi ex approbatione insurgit equitas propter obligationē naturalem: que remāserat extincta iure ciuili per absolutoriā. vt.l.ꝓcu.§.j.§.eo. Ad actionem aūt acquirendam nō sufficit approbare de nouo vt.l.dispensationem.de sol.z dixi in.d.§.f. ¶Jn glo.habitarum.ibi.bene stat glo.f precedens in sui prin.dum sensit do minum ennemēq̄ creditorem repellendum z etiam repellendum secundum alium intellectum ipsum debitorem agentem ex stipulatione de rato.

Siue. Qualitercunq̄ veniatur contra committitur stipulatio rem ratam haberi h.d.

1 ¶ Lucri ratio semper haberi debet: vbi sine aliena iniuria accipi potest.

2 Interesse lucri cessantis quomodo z quando peti possit.

Si commissa. Hec stipulatio ad interesse ꝛmittit in quo habetur etiā rō lucri.h.d. Et ad hoc allegat eam gl.in.l.pc.§.e.in verbo quinquaginta.z ibi tetigi. ¶Glo.fi.ibi.§.sed cū per venditorē. Sol.qō ibi committit stipulatio ꝓpter nō factū. iccirco nō habet ibi cōsideratio lucri. hic aūt ꝓpter maleficium. z male fecit q̄ egit in

1 procu.cū procu.non esset. † Et semper intellige q. hī cōsideratio lucri: sine aliena iniuria accipi pōt. vt videbis in eo qui solitus est cū pecunijs lucrari mercando vel negotiādo

2 vt no.glo.melior: q̄ sit in iure in.l.ij.§.fi.de eo q cer.lo. † Sit ergo cautus aduocatus petens tale interesse lucri cessantis vt articulef de consuetudine negotiatiōis z mercature: z de industria petentis ipsum interesse: z quantum cōiter fuissent lucrati z potuissent lucrari homines paris industrie in loco. Et ita iam de facto practicaui.

1 ¶ Socij dicuntur qui sunt socij eiusdem obligationis.

Si quisvni. Sine petaē a stipulatore nō posset si verus ꝓcu. actū egisset cōmittitur stipulatio hec.h.d. vidistis in.l.i.eod.dic vt ibi.

1 ¶ Tex.ibi.q eiusdē obligatiōis. † Ho.melior tex. q̄ sit in

b iure in materia duor: reor: socior: nā illi dicunt socij q̄ socij sunt eiusdē obligatiōis: ita q̄ cōmodū z incōmodū ex ea descēdēs dz esse cōe. z ad hoc ita.l.alle facit.§.de accepti lationib⁹.l.si ex plurib⁹. z facit.§.si quis cau.l.si duo.ió aūt hic regrit societas obligatiōis: q: hic stipulatio nō ꝛmittit nisi ad interesse: vt.§.l.pti. Sz solūtis nō interest coreū nō verari q̄ socī? nō est cū lz vez ei z soluat mihi sit repetitur⁹.

1 ¶ Stipulatio amplius non peti committitur cū his contestatur: cum soluitur: z cum compensatio obſicitur.

2 ¶ Clausula promittens querimoniam nō facere. ad operaē.

3 Legatum factum vxori sub conditione si dotem non petierit quid operatur.

4 Compensans dicitur petere.

5 Compensare z soluere an sint idem.

6 Interpellatio extraiudicialis an z quando sufficiat.

Amplius. † Stipulatio amplius nō peti committitur cū his cōtestatur: cum soluitur: z cum compensatio obſiciturh.d. ¶Tex.ibi.non petat. de pluribus

2 alijs verbis hic Bartolus dicit cui assentio. † Adde de eo qui promisit se querimoniam non facturum.in.l.iij.C. finium regum.coniuncta glosl.sua. Zbi.si vero soluta esset pe-

K ij

a ¶ Nō improbo. Adde qō tacens z ꝑsens ad sui commodū ꝓsumit consentire. glo.approbata i.c.is q tacet.de reg.iur.i vj glo.in.l.fi a furioso.ff.si cer.pe. tex.hic cū gl.C.r. i.l.illud.C. de sa. san.ec. Angel.in l.certi dictio. §. si nummos.ff. si certum pet.a.

b ¶ Zlli dicunt socū. Adde ff. e.de perusio i tractatu societatis.

c ¶ Simplr. circa materiā huius.l. vide Bret.i.l. vi nū.in.fi.not.ff.si cer.pe.vide etiaz Zlex.i Ledita in j.col ver. in gl.in ver.emendari.C. de edē.vide etiaz qd inferat ad istā l do Jas.in.l.cū silanfa.§.fi hac.in gl.in ver.ignoret. ff.de verbo. obli.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ennia ab ignorante pactū illud de nō petēdo.nā si sciuisset
cū esset tutus exceptione fauorabili ⁊ perpetua videretur
donare: vnde recipiēs nō fecisset cōtra nec solutū redderet.
Bar. Et addit qō nō attēta hac distinctiōe scientie ⁊ ignorantie: † si legatur vxori sub cōditione si dotem nō petieris
recipiēdo solutionē ab herede spōte soluēte indistincte legato primak: qm̄ heres nulla exceptiōe tutus erat. vt. ſ. ipse
cedenti puncto. imo libere vxor poterat dotē petere heres
ergo soluēdo nō pōt dici quicq̄ donasse. Bald. Idicit in. l. j.
C. de leg. q: heres spōte soluēdo iuri suo renūciare videtur.
Tu dic q̄ si mulier heredi p̄dixit se legatariā: ⁊ ob hoc paratā accepto ferre: ⁊ mihi lomin⁹ heres ei soluit. vera est opi.
Bar. alias teneat opi. Bar. qm̄ imputat mulieri cur tale pactum non fecit. sic intelligo. l. mulier. ſ. de cōd. insti. Jn text.
4 ibi. cōpensantis. † Allegatur qō qui cōpensat petit. ⁊ ideo
excōicatus exceptionē cōpensationis nō obijcit. de quo p
Jnn. in. c. cum inter p̄uiorem. de excep. Similiter si nobilis
p̄hibetur petere in palatio sub pena vtēdo 2pensatione in
5 cidit in illā penam. † Allegak etiā q̄ qui iurauit soluere intra terminū compensando satisfacit. ⁊ nō est periurus: pro
hoc q: stat per eum quominus cōditio impleak: vnde hȳ p
impleta. text. est in. l. iul. la picola. de condi. ⁊ demō. Et hoc
a tenuit Bar. hic⁹ lȝ Bal. ȝ ⁊ male. Jn gl. magna ibi. extra in
diciū cōmittitur. ergo mora sola interpellatione extraindiciali. Et idē tenet gl. in. l. fideiusſor obligari. in fi. de fideiusſoribus. ⁊. l. q rome. ſ. coheredes in gl. parua. de verb. ob. ¶ tenementi. ¶ † Ol. e. ibi. l. fi. ſ. cū petiero. Sol. qō vbi ex petitione petēti queritur ius: sufficit interpellatio extraindicialis
vt ibi. Sed vbi ipse petens dȝ obligari ex petitiōe tūc requ
ritur contestatio vt hic. Fallit in casu. l. j. C. de plus pet. vbi
ante contestationem pena committitur: lȝ possit purgari
mora vlq̄ ad eam cōtestationem. Et est ratio specialitatis
propter duplicem dolum commissum in exigendo cautionem pluris: ⁊ in petendo plus.

Si indebitum. Cōtra procuratorem falsum recipientem indebitū p̄otinus agi pōt. vt aut dñs ratum habeat: aut pecuniam receptam refundat. h. d. Similem imodum agendi habes in. l. iulia. ſ. fi qs colludente. de actio. emp.

¶ Ratificatio nō operak in p̄iudiciū iuris q̄siti tertio.

Si procurator. Per factū habentis cām ab eo qui rem ratā haberi. p̄misit cōmittik hec cautio. h. d. ¶ Glo. committi. ibi. nisi dicas retro trahi. hoc aūt dici non potest propter actū mediū venditiōis ex quo tertio est perfecte ius quesitū. ⁊ vnde dñs ratum habendo illud ius tollere non pōt: b vt. l. si partē. ſ. si p fundum. quemad. ser. amit. lȝ secus sitvbi ex actu inter medio ius tertio quesitum non esset. q: tunc non impediret ratihabitionis effectus postea consequentis: vt videbis. j. eo. l. bonorum. Vng.

¶ Creditor in decem potest petere quinq̄.

Executor datus ad pauperes eligendos pōt cōstituere procuratorem ad eligendum.

Electio partis an ⁊ quando extendatur ad totum.

Cum debitore. Si partē eius q̄ peritū est a procuratore falso dñs ratam hȝ pro illa parte stipulatio euanescit: p alia 2mittit. h. d. Et sic hec cautio est diuidua. ¶ cū ad interesse cōmittitur. Secus si 2mittak ad penā: q: illa in 2dition est: ⁊ tunc non scinditur. Et sic
nō ob. ſ. de ver. ob. l. ead. ſ. cato. in fi. q̄ contradicit huic. l. et
seq. ¶ Tex. ibi. egit ⁊ succubuit. ¶ Jbi. obligationis. ſ. de
rato. ¶ Jbi stipulatus esset aio nouandi: vt in glo. ¶ Jbi
quinq̄ petisset. subau. ⁊ de rato cauisset. ¶ † Et hic est casus q̄ cui debentur decē pōt petere quinq̄ de illa summa.
poterit tū agens cōpelli vt solida. ⁊. petat vt dixi in. l. scire
debemus. de ver. ob. dic vt ibi. ¶ † Jté allegak iste tex. q̄ executor deputatus ad pauperes eligēdos: pōt 2stituere procuratorē ad eligendū. Nam hic obligatio erat alternatiua ⁊ pertinebat electio ad creditorē ⁊ eū esset facta per procuratorem dñs ratificauit illā. tetigi in. l. si ita stipulatus illud aut illud de ver. ob. Bar. in hoc inclinauit ⁊ allegat. ſ. de pcu. l. fi is q stichū. Adhi facit dubiū q̄ testator fiducz ⁊ industriā elegit q̄ persone coheret. vnde nō vt posse per substitutum vel procuratorē seruiri. l. inter artifices. ſ. de sol. ¶ p no. C. de epis. ⁊ cle. l gl gs. Nō obstāt hec iura: q: hic fuit facta approbatio post factā electionē: per quā approbationē declarak q̄ ita pcu. se industrio se gessit sicut fecisset ⁊ dñs. diocesanus vero ad quē esset deuoluta ptās ex negligentia vel forsan morte executorū. bene posset q: ista deuolutio fit rōne officij nō industrie. ⁊ vide qō no. Ly. in. l. id q̄ pauperibus. C. de epis. ⁊ cle. ¶ † Tertio ⁊ vltimo est hic casus: q̄ ille cui aliq̄d alternatiue debet: recipiēdo partē vnius alternatiui: vt eligere illud totū si electio spectabat ad eū: vñ liberatur soluens ab illa parte. Secus si electio spectabat ad debitorem: q: tūc in nulla parte contingit liberatio: ne in diuersis corporib⁹ vnū debitū soluat. l. in exec. ſ. pro parte. ſ. de ver. ob. Jstam. q. tangit Spe. in ti. de instru. edi. ſ. nunc aliqua. ver. sed nunquid ante lit. cōtest. ⁊ ibi per Jo. an. in addi.

1 ¶ Stipulatio rem ratam haberi: an ⁊ quando ⁊ quoties committatur.

2 Ratihabitio an possit haberi pro parte tantum.

Procurator. Stipulatiorem ratā haberi: si p
pte rata nō habet: pro pte committit. ⁊ si sepius
interest sepius cōmittit. h. d. ¶ Et huic. l. 3dicit
l. ea. ſ. cato. de ver. ob. Sz dic vt. ſ. l. p̄xi. dixi. ¶ Tex. ibi. ⁊ iō
1 sepius. † No. ex hac lr̄a regulā magistralē cui cōcor. l. nō ſ̄ſt
ſ. si qs curator. ſ. rem pupilli sal. fore. ſ. q̄ vbicq̄ stipulatio
cōmittik ad interesse particulare illa in se revolvit. ⁊ sepius
cōmitti pōt ⁊ cōmittit quoties ſ̄terest. Sz vbi 2mittik ad tale: semel cōmissa iterū nō cōmittik: vt. l. cū ꝓbēar. ſ. iu. sol.
¶ Jbi. qd euocat. hoc expone notabiliter vt in gl. cōmittit
2 etiā ad lucra de perdita: vt. l. si cōmissa. ſ. e. ¶ † Ultimo no.
qō dñs pōt habere ratū pro parte: vt p̄z in ver. nā ⁊ si. Sed
huic ob. de adm. tu. l. cū ꝓnr̄. ⁊ de pcu. l. in cause. in p̄n. glo.
vltime p̄cedēs. l. nō soluit istud 3nō. dic qō dñs nō pōt habere ratū gestū a procuratore pro parte eo inito vt in 3tis. lȝ
eo volēte sic. p̄t tū ratū habere inito aduersario: q: p ratihabitionē p̄tis cessat itereſſe aduersariū. ¶ ea pte: vt h. ⁊. ſ. l. p̄xi.

Non solum. Cum dubitatur de mādato caueri oportet si
ue iure actionis agatur siue officio iudicis. h. d.
Judicis ergo officium non est actio: vt plene
not. insti. de actio. in p̄n.

1 ¶ Cauere de rato non tenetur procurator: nisi cum dubitatur de mandato.

2 Cauere de rato non tenetur procurator: quādo mandatus est certum.

3 Cautio de rato an exigatur vbi quis petit resti. fideicommissi nomine alieno.

Nec satisdatio. † Cautio rati non
exigit a procuratore: nisi cū dubitāt de mādato vel solēnitate eius: lȝ
cautio iudi. sol. p mandatū nō euitak. h. d. ¶ Et
sic nō ob. l. actor. ſ. e. que est ȝ: q: ibi cōstabat de mādato: lȝ
nō de solēnitate mādati. ¶ Ol. fi. ibi. ſ. q. pcuratorio. Jn intellectu illius. ſ. variak. † cōclude q̄ si mādatū esset certū. q:
aduersarius cōfitet nō debere caueri de rato: sed vbi mādatum negatur 2siderato qō negotiū celeritatē desiderat: ita
qō de veritate mādati non. pōt disquiri quātūcunq̄ mādatum appareat in publica forma caueri de rato debet vt ibi.
3 † Ol. ea. ibi. l. qui ita. ſ. etiam. Jlle tex. nō est alibi. ſ. qō vbi
dubitak de mandato petentis restitutionē fideic. noie alterius ⁊ petētis vt heres institutus cogatur hereditatē adire.
non admittitur cum cautione de rato propter fragilitatē
cautionis: ad hoc. ſ. tantum vt heres cogatur adire.

1 ¶ Procurator falsus si exegit pecuniam a debitoribus quid iuris.

2 Exigere est ab inuito extorquere. ſ. in iudicio.

3 Solui quomodo possit ⁊ debeat procuratori vt tutus sit soluens.

4 Libellus contra procuratorem falsum excipientem pecuniam nomine alieno quomodo formatur pro soluente.

5 Furti actione an teneatur procurator falsus recipiens pecuniam nomine alieno.

Si fine. Jsta. l. vsq̄ ad. ſ. si pcurator. diuiditur in duas partes principales
Nam prima loquitur in pcuratore falso vsq̄ ad
ſ. cum autem. Secūda in procuratore vero vsq̄
ad dictū. ſ. si pcurator. ¶ Jté prima subdiuidit. Nam prima loquit q̄ pcu. falsus exigit pecuniā sine iudice. ⁊ durat
vsq̄ ad. ſ. si procu. per iudicem. Scōa q̄ cū iudice. ⁊ durat
vsq̄ ad dictū. ſ. cum aūt. ¶ Jté adhuc prima subdiuidit in
duas. Nam primo loquitur q̄ exegit pecuniam indebitā: ⁊ dñs illam exactionem ratam habuit vel non habuit. ⁊ durat vsq̄ ad ver. qō si procurator debitam. Jbi est scōa in qua
loquitur q̄ procura. falsus pecuniam debitam sine iudice
exegit. ⁊ durat vsq̄ ad dictum ver. qō si procu. per iudicem.

Adhuc

¶ Adhuc dictus ver. qō si procu. subdiuiditur in duas. Nā
primo ponit qn̄ procu. falsus p iudicē exegit indebitū. vsq̄
adver. qō si debitā. Jbi scōa in qua ponit qn̄ procurator falsus[a] exegit pecuniā debitā coram iudice. Et hoc dicit istud
1 principiū vsq̄ ad. ſ. qō si procu. p iudicē. † Si falsus pcu. pecuniā sine iudice exegit indebitā ⁊ dñs ratū nō hȝ sideiusſores ex hac cautione tenentur: ⁊ impeditur tunc natiuitas
cōditionis indebiti: ⁊ cōmittit tūc ad totū exactū: ⁊ ad expēsas. Sed si dñs ratū habeat: pōt eidē pecunia cōdici: sed
cautio nō cōmittit. Jtē si pcu. falsus debitū sine iudice exegit ⁊ dñs ratū nō hȝ cautio ſ̄lr cōmittitur. Sed si ratū hȝ
no: nec tūc pecunia cōdicitur ei dño ratū habenti. h. d. i terminis ⁊ in summa. ¶ Prosequitur ergo totū istud p̄ncipium
vsq̄ ibi. qn̄ sine iudice procu. falsus exegit. Et primo qn̄ exegit indebitū vsq̄ ibi. qō si procu. Scōo qn̄ exegit debitū vt
ibi. vsq̄ ad aliū ver. qō si procu. ¶ † Tex. ibi. exegerit. ip̄o
pria locutio est cum exactio propriē sit ab inuito extorsio. l.
fideicōmissa. ſ. si rem. de leg. iij. q̄ extorsio ab inuito extra iu
dicū fieri nō pōt: imo extorquens incideret in constitutio
nem. l. ext. at. ſ. qō metus cā. ¶ Jbi. pcu. f. falsus. ⁊ sic est op
positū in obiecto: vt dicit gl. C. de fur. l. falsus. ⁊ canit subau
di de rato: vt patet ex. j. dicē dis. ¶ Jbi punik. i. impeditur
nasci p̄n verū intellectū. Et hoc ideo: q: pcu. cauit de rato:
vt. ſ. alias cōdictio. inde. teneret procu. vt. l. si procurator. ſ.
de cōdic. inde. Nec ob. l. si indebitū. in fi. p̄n. ſ. eo. vbi dicit
procuratori cōdicendū. Ram expone. i. loco cōditionis ex
3 ſt. agēdū: vt hic. ⁊. j. e. l. si. ſ. fi. † Et ideo per hos tex. aduna
ri pōt opi. Bal. contra Bar. tenentē qō procuratori recipiēs
pecuniā intelligit p̄mittere soluenti: aut q̄ ostendet māda
tum: aut qō dñs ratū habebit. ⁊ ideo posse agere ȝ talē pre
seri. ver. per. l. si pcurator falso. de cōdi. ob cām. Si em̄ intel
ligeretur facta p̄missio: vt ipse dicit: ⁊ sic posset agi ex quodam ȝctu tacito innominato: iam impediret natiuitas cō
dictionis indebiti: quinimo nō esset agendū p̄scri. ver. imo
ex quadā stipulatiōe ficta. cogita sup hoc. ¶ Jbi. per cōditionē peti pōt 2di. ſ. indebiti q̄ soluēs credidit se liberatū
vel p 2dictionē ob cām q̄ credidit se liberandū ex quo liberatio secuta nō est nec̄ sequi pōt. vel dicas p cōdictionē
sine cā cū solutio facta fuerit ob cām iniustā: ergo competit
4 sine cā vt. l. j. ſ. de 2dic. sine cā. ¶ Jn gl. cōdi. in fi. † Cōclude
ergo q̄ si cōstat soluentē procuratori falso in eū dñium tranſtulisse vt faciat eū liberari hȝ locū cōditio ob cām sine dubio: ⁊ p̄m oēs. vt. l. si procu. de cōdic. ob cām. Et hoc si dñs
poterat liberari: q: obligatus erat efficaciter: ⁊ sic cā imple
ri poterat de iure ⁊ de facto. Sed si non poterat liberari: q:
pecunia erat p̄oprius indebita: tūc cōuenit cōdictiōe sine
cā: vt. l. j. de cōdic. sine cā. Si aūt erat debita: sed nō cū effectu: q: obstabat exceptio. hūc punctū Bar. indiscussum relinquit in. d. l. si pcur. Dic qō etiā tutus exceptiōe liberari
pōt per acceptilationē ad quā cōsequendā debitor legatarius ipsius debite agere pōt. vt. l. iij. de libera. legata. ergo
impleri pōt cā etiā de iure. merito cōuenit adhuc cōdictione ob cām. Jnterdū cōstat qō soluens trāstulit dñium in p
curatorem falsum ⁊ credidit se tūc liberatū. vnde non obtā
te illa liberatiōe futura pecuniā soluit: ⁊ tūc agit cōdictiōe
indebiti soluens ſ̄lr p̄m oēs: vt. l. cōditionis. C. de cōdi. inde.
5 † Sed an tūc procu. teneā furti si habuit animū pecuniam
cōtractādi: grandis opi. est. ¶ dixit qō sic. ⁊ dixit qō tunc
ȝ eū degenerat ois 2dic. Ultramon. dixerūt qō. ¶ nunq̄
dixit: sed hoc solū dixit qō qn̄ pcurator falsus facit furtum
tūc denegerat ȝ eū ois 2dictio. Et si ita dixisset sine dubio
dixit verū: vt. l. si. vsuff. quemad. ca. Bar. defendit ¶ Bar. dicēs q̄ in puncto receptiōis pecunie furtū 2mittit: q: nōdū
dñs factus est. post vero non. ppter dñium assecutū. ȝ eū vt
casus in. l. falsus. ſ. j. ſ. de fur. vbi lr̄a dicit eū nullo modo furtū cōmittere. Ego defendo ¶ Bar. qō cōmitti furtū vsus vt
ibi dixi. Jnterdū dubitak an soluēs voluerit trāſſere dñium
necne: vt sic videat an pcurator teneāt furti: ⁊ tūc 2clude q̄
si soluēs lapsus est in psonā pcuratoris nunquā ſtelligitur
voluisse trāſferre p̄m oēs: vt. d. ſ. j. ⁊. l. si vēdidero. ſ. si titius.
eo. ti. Sz si nō est lapsus in psonā: sed solū in mādato: q: credidit eū pcuratorē cū nō esset: tūc est opi. magna. Nā qdā
dicūt qō in dubio p̄sumit trāslatū. Bart. ȝ cui adhere p. l. si
dicūt qō in dubio p̄sumit trāslatū. Bart. ȝ cui adhere p. l. si
ego. de neg. gest. ⁊ iō in hoc casu dubiū si apparet de ⁊tracta
tione. pcu. teneā furti 2dictiōe furtiua: ⁊ ola alia 2dictiōe.
⁊ sic intelligit vltimū ſ̄ssum. d. l. si pcu. ¶ Jn gl. ibi. locū. in
fi. hoc est falsum: q: i nullo hec. l. cōrigit. vñ tene opi. p̄cedēte
qō ipedit natuitas 2dictiōis idebiti, nō aūt dicas eā primo
nasci ⁊ deinde nouari iure ātiquo. gl. tū in. l. j. ſ. cautionales
ſ. de p̄eto. ſtip. dicit in cautiōe nouationē interuenire, dic
vt ibi dixi. ¶ Jn gl. ſ. debitore ex contractu ⁊ ista expositio
respicit p̄ece. literam in qua habetur id agi ⁊c. in p̄ce. glos.

1 ¶ Processus agitatus cum procuratore falso an valeat.

2 Sententiam latam cum pcuratore falso: an dominus possit ratam habere.

3 Solutum indebite per sententiam nunquam repetitur vt debitum.

4 Solutum indebite per condemnatum iniuste an ⁊ quādo possit repeti.

Quod si procurator. Si pcurator falsus indebitum exigit p̄ sniaz nec dñs ratū hȝ: stipulatio nō 2mittit de
rigore: lȝ de equitate ad solidū ⁊ et ad sumptus lit. h. d. ſm
verū intellectum vsq̄ ad ver. qō si debita. ¶ Jn tex. ibi. dicit
pōt. ſ. de rigore. ¶ Jn text. ibi. vel qz. ponitur vna rō ex qua
descendit rigor. ſ. in ver. vel qz. ponit alia. ¶ Jn tex. ibi. magis tū est. ſ. de equitate. ¶ Jn tex. ibi. fideiusſores teneātur
ad exactū ⁊ et ad sumptus litis ſm verū itellectū: vt dixi. Et
sunt hec opi. Rog. approbata hic in gl. Jn glo. q̄ ad dñz. ibi
1 vel q: nullū est iudicium. hoc est falsum. † Nā iudiciū agitatū
cū pcuratore falso valet inter eū ⁊ aduersariū. Si em̄ esset
funditus nullū oī respectu: nunq̄ posset ratū haberi: q: ratihabitio nō inueniret aliq̄d cōfirmabile ſm Jnn. q ita dixit in. c. prudentiā in vbo nihil de offi. deleg. ¶ † Jn ea. ibi.
2 nam bñ posset habere ratū. hec gl. recte itellecta decidit qō
sniam latā p procuratore falso dñs in sui fauorē ratā habere pōt. cōcor. gl. q̄ est in. l. si mater. ſ. hoc iure. de ex̄ce. rei in.
b Et illā partē tenet Bar. ibi. lȝ qdā ȝ ⁊ male. ¶ Jn gl. hic de
rigore. ibi. tenet etiā dñs sine cā. hoc est falsum: q: si dñs teneretur sine cā: ergo interesset solūtis vt dñs ratū haberet
q̄ ei ratū habēti pecunia posset cōdici. ⁊ sic etiā de rigore
3 cōmitteretur hec cautio. † Et 2clude qō indebitū solutū p
sniam nunq̄ repetitur vt debitū: q: sniā de idebito fecit debitū: vt. l. cū putarē. fami. her. Fallit vbi sniā est lata p falsas
allegatiōes ȝ absentē: vt. l. si ꝓtor. ſ. marcellus. vel vbi pōt re
medio restitutiōis ret ractari. puta q̄ lata p falsa instrumēta. Cōdictio vero sine cā hȝ locū solum in vno casu. ſ. qn̄ reci
piens recipiēdo stellionatū cōmittit: q: in dolo vero versat
qō est vbicq̄ agitur de facto suo: ⁊ ȝ veritatē pecuniā su
4 scepit. † Sit igit cautus 2dēnatus iniuste: quē soluere opor
tet inuitū: vt soluat ⁊ deinde solutū repetat p cōdictionem
sine cā. ſ. recipientē cōuincere pōt de dolo vo: vt. l. si fideiusſor. ſ. in oīb⁹. ſ. man. Et hoc pluries ꝓcticaui. dic ergo qō
equitas p quā causāk ista cōmissio ſtip. ad repetendū solutū
falso procuratori causatur ex eo q: pcurator cōuentus non
pōt dicere pecuniā indebitā sibi solutā: q: iam diceret sniaz
p iniuriam iniquā se obtinuisse ȝ. l. si. ſ. seruus pluriū. ſ. fi. de
leg. j. ¶ Jn gl. ⁊ in id qō stipulator. ibi. nec ob. qō sequitur.
j. ꝓme. ſ. cū aūt. ¶ Jn ea. ibi. cogere potuisset Rog. duo
ergo dixit Rog. vnū bñ: alind male. Bene in hac gl. ſ. qō qn̄
pcurator falsus pecuniā idebitā exegit ⁊ succesſiue dñs ſ̄lr
exegit: lȝ per iniuriam tunc cōmittitur cautio ȝ eū insolidū
de equitate: vt in hoc. ſ. qō si procurator. ¶ ale aūt dixit in
l. p procurator ad exhibendū. ſ. j. ſ. e. vbi precise tenuit qō pro
curator falsus si petīt pecuniam indebitam ⁊ exegit: ⁊ deinde dñs iterum egit ⁊ succubuit qō nō cōmittetur cautio
nisi ad sumptus litis: q: imo committetur tunc in totum. ⁊
ista fuit opi. Jo. approbata.

1 ¶ Procurator falsus si debitum exegit ⁊ dñs ratum nō habuit: cautio hec insolidū cōmittitur.

2 Procurator falsus si exegit pecuniam domini quid iuris.

Quod si debitam. † Si falsus procurator debitū exegit ⁊
dñs ratū nō habuit cautio hec insolidū cōmittitur. h. d. Et
intellige etiā de rigore qn̄ interest stipulātis dñm ratū habere cū tūc liberetur. † Ultimo collige circa pcuratorem
falsum combinatiōes infrascriptas. ¶ Prima. cū sine iudice exegit pecuniā nec ratihabitio est secuta. nā indistincte
ad totū exactū ⁊ ad sumptus litis si q̄ sunt. cōmittitur sine
pecunia erat indebita: vt hac. l. in p̄n. sine erat debita vt in
versi. qō si pcurator debitā. ¶ Scōa combinatio est. qn̄ pcurator falsus exegit pecuniā indebitā p iudicē. nā de rigore
non cōmittit stipulatio: q: stipulatoris nō interest: vt hic in
ver. q: si pcurator p iudicē. Si igitur interesset ratū haberi:
puta q: ratihabitiōe secuta pecunia ratū habentis posset
cōdici: cōmitteretur cautio: lȝ gl. in p̄ced. ſ. in versi. pluriū. ⁊
dicat 3nium ⁊ non bene. De equitate aūt indistincte cōmittitur: vt. d. ſ. in ver. afficiet ergo. ⁊ causatur equitas ab
eo qō ibi dixi. ¶ Tertia combinatio est. si pcurator falsus
pecuniā debitam petīt ⁊ exegit: ⁊ tūc committitur cautio

a ¶ Procurator falsus. adde qs dicāt falsus pcurator. vi. ō p̄se. ti. ō pcu. i. ſ. rōne aūt forme. ver. itē no. doc. i. c. ex pte de cauī de rescript.

b ¶ Dñs in sui fauorē ratā habere pōt. Jn ecclia ⁊ in minore nō est dubiū. qz oēs tenēt quod pōt habere ratū. ſ. an maior possit est maius dubium. Et ista qōne vide. d. Alba. Pano. in. c. cām. i vlt. col. ver. vlt. qro de no. de iud. ⁊ ibi do. Felyn. q ista qōne latissime ponit ⁊ limitat in añ pe. colū. cum duabus seq. vltra eū limita. vt p bal. in. l. in bem⁹ ff. q satisf. cog. duz allegat. l. ob ꝛepserit. ff. de falsis. in fi. col. ⁊ seq̄t alex. in cōsi. ꝛxxij. ici. viso puncto. an. j. volumi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

insolidū ratihabitione non secuta: vt hic.§.qō si debitam.
¶Quarta combinatio est.si procurator falsus petiit pecuniam debitam ⁊ succubuit: ⁊ postea dñs eam exegit: qō silr committitur cautio ad totum: qr non potuisset dñs eā exigere si verus procurator egisset: vt.j.e.§.pcurator. ¶Quinta ⁊ vltima combinatio est.si pcurator falsus egit ad pecuniā debitam ⁊ succubuit ⁊ deinde dñs iterum egit ⁊ silr succubuit licet iniuste. Et in hoc gl.mag.in.§.seq.inver.que eque. silr dicit qō committitur insolidum. Sed doc.contra ⁊ melius: qr cum interesse desinat ex causa de preterito: sufficit ad absolutoriam: sicut si nunqā interfuisset vt.l.fi.j.e.vnde illa glo.male dicit.

1 ☞ Procurator verus si egit ⁊ obtinuit: dño postea agēte cautio rem ratam haberi cōmittitur solum ad expeñ. litis.
2 Procurator an ⁊ qñ teneatur ad expensas litis.
3 Extorsio est omnis exactio contra debitam equitatem: interdum aliter accipitur.
4 Approbari an possit reprobatum.
5 Procurator verus si reprobatur per dominum: quid iuris.
6 Procurator falsus si ex egit debitum verū: ⁊ dominus egit ⁊ succubuit: quid iuris.
7 Clausula promittens habere ratum quicquid gestum erit a procuratore quando habet locum.
8 Sententia iniuriosa lata contra procuratorem an noceat domino.

Cum autem. †Si pcurator verus egit ⁊ obtinuit: ⁊ dñs postea egit silr et obtinuit: vel etiā succubuit solū ad litis impendia cōmitti tur hec cautio.h.d.vsq; ad.§.si pcurator. Et cōclude in pcu.vero qō si egit ⁊ succubuit: demū dñs egit ⁊ obtinuit: cō mittet solū ad sumptus litis: vt hoc.§.⁊ hoc tenet Barto.⁊
2 cōiter oēs. †Ego addo hoc esse verū si debitor cōtus opposuit exceptionē absolutiōis ⁊ pbauit ⁊ nihilominus succubuit: qr succubuit iniuria iudicātis: vel exceptionē solutiōis nō opposuit negligētia ductus vñ damnū sua culpa sensit qō sibi iputare dz: vt in regula iuris dānū.lz si nō opposuit paupertate ductus: vel ex forma alicuius statuti opponere ipeditus: vel qr ignorabat sniaz absolutoriā: qr erat heres debitoris absoluti: ⁊ sic iustā habebat ignorātiā: vt in c.cū qs in ius.⁊.§.manda.l.fideiussor.§.quedā.⁊.e.tit.l.si pcuratorē.§.si ignorātes. tūc cōmittit cautio insolidū, neduz ad sumpt⁹ litis. ¶Scōa cōbinatio est vbi vterq; obtinuit: ⁊ tunc ꝯmittit solū ad sumptus litis: vt hic. Interdū tñ in nihilo cōmittit si pcurator qui obtinuit nihil exegit: licuit enī dño de nouo iudiciū suscitare: sicut potuisset si p seipm iudiciū agit asset: vt.l.eudēter.§.de exce.rei iudi.⁊ eo.tit. si ate in gl. ¶Tertia cōbinatio est qñ vterq; succubuit: ⁊ tūc sine dubio solū ad sumptus litis committit. Nec ob.q scōa lis mota p dñm est mota de facto.vñ nec ad sumptus litis vl cōmitti: vt.l.cōtinuus.§.cū qs.§.de ver.oblig.qr istud est verū: vbi motio litis afferat de facto nouū dānū: vt est i pposito: qr affert dānū sumptuū.lz gl.hic in vbo impensam non bene rñdeat. ¶Quarta cōbinatio est qñ verus pcurator egit ⁊ obtinuit: ⁊ deinde dñs succubuit: ⁊ iste casus non est dubius: qr solū ad sumpt⁹ litis cōmittit: nō cñ interest in plus: ergo ꝛc.vt.§.e.l.si ꝯmissa.⁊.l.in stipulatiōe. ¶Quinta ⁊ vltima cōbinatio est qñ pcur.egit ⁊ obtinuit: deinde dñs egit nec obtinuit nec succubuit: qr forsan litis renūciauit: vel qr res petita fine dolo ⁊ culpa debitoris desit ⁊ esse in rerū natura: ⁊ tūc silr ꝯmittit ad sumptus liti tm̄. ⁊ hoc voluit gl.hic in vbo remāserit. ¶In tex.ibi.recte petit ⁊ obtinet vel succūbit ꝑm cōem intellectū. ¶In tex.ibi.dñs perderā. i.silr obtinet. ⁊ i hoc differt a ỹ.marcellus.qr ibi succubuit. ¶In tex.ibi.pstare.⁊.debitori ex stipulatiōe de rato agēti pecuniā dño p iniuriā iudicis ab eo solutā ⁊ exactā ꝑm gl.⁊ verū intellectū. ¶In tex.ibi.ne iniuria.scz facta debitori cōdēnato q rei iudicate exce.opposuit ⁊ pbauit ⁊ nihilominus succubuit. ¶In tex.ibi.in impensa litis teneri.nō ob.§.de pcu.l.nō cogendū.§.fi.in gl.mag. qr imo cōcor. silr nō ob.j.eo.l.antepe.vt ibi videbis. ¶In gl.iniuria essi.in pun. Ista est vera expositio litere: ⁊ hāc tene. ¶In ea.ibi.extorqueat. ista.qō dicit extorqueat: ⁊ appellat extorsionē qñ debitor absolutus iterū cōuenit ⁊ condēnatur ⁊ exigit iniuste. †Extorsio ergo est ois exactio ꝛ debitā equitatē: vt hac gl. ⁊ cū ea.concor.§.que in fraū.cre.l.pup.§.j. Interdū tñ hoc verbū extorsionis[a] accipitur multū large pro oi exactione q̄ sit ab inuito: vt.§.de re iudi.l.inter eos.§.fi.§.de calum.in heredem.§.qr me.cā.l.si cū ex ce.§.qō si nomo. Et p hoc fuit semel condēnatus in perusio qdā officialis qui non tenebat stare ad sindicatū: nisi de furtis ⁊ baratarijs ⁊ illicitis extorsionibus. nam qr cōdemn anit quēdā qui ex actis euidēte nō debebat condēnari: ⁊ ipsam cōdēnationem exegit fuit cōdemnatus p syndicatores suos. ¶In.e.ibi alīs dicūt. hic intellectus applaudit litere ꝛ est notabilior alijs ⁊ tene eū menti perpetuo.⁊.q si dñs reprobauit solutionē factā pcuratori vero quā nō poterat probare de iure: ⁊ deinde agit de facto contra debitorem qui soluit ⁊ exegit: cum non pōt recipere a procuratore illud q ei solutū est. Et p hoc facit qr non potest approbare actū quē reprobauit ad actionem querendam. vt.l.dispensatorē.§.de sol.doc. tenēt oppositus per.l.qui proprio.§.de pcn.⁊ per.l.si negocia.§.de neg.gest.
4 †Et est valde notandum: qr limitat.d.l.dispensatorē.⁊.qō
b reprobatiū nō possit approbari qñ approbatio fuit iuridi. secus aūt si de iure nō tenuit. ¶In gl.si cum hoc.ibi.l.si per imprudentiam. gl.tñ ibi tenet ẑium ⁊ male. ¶In.eo.ibi.q̄ eque.hic punctus est valde dubius: quē examinaui tibi in ver.qō si debitā. ¶In.eo.ibi.qui tenet scz ad expensas tñ. ¶In.eo.gl.in fi.hec in hac parte non dicit verū vt dixi plene in ver.qō si debitā. ¶In gl.cōmittitur.in prin.que autē sit rō qō committatur. lz allegetur de facto.dixi.§.in ver.qō
5 si debitam. ¶†Ultimo cōclude in procuratore vero vnicā regulā.⁊.q reprobatione secuta solū ad sumptus litis cōtra eum stipulatio committitur. vt hoc.§.cum aūt. cum seq. siue ambo obtinuerint siue succubuerint: sine vnus obtinuerit ⁊ alter succubuerit: siue pcurator obtinuerit primo vel succubuerit ⁊ dñs postea successiue nec obtinuit nec succubuit sed instantia forsan periit tpe renunciatiōe vel rei interitu. Et istud vltimum probatur hic in gl.in verbo rem amiserit. ¶Fallit aūt hec regula dupl̄r. Primo qr interdū cōmittit ad totam sortem ⁊ sumptus ⁊ hoc contingit qñ inde ex nullam iniuriam tulit ꝑm acta p suā sniam: nec etiā ipse debitor q primo fuit absolutus ⁊ postea cōdemnatus in aliqua negligētia aut culpa fuit forsan rōne paupertatis vel ignorantie. vt.§.ofidi p exempla. ¶Scōo fallit qr interdum nec etiā ad sumptus litis cōmittit: ⁊ hoc cōtingit qñ procurator egit primo ⁊ obtinuit sed nō exegit: ⁊ iterū dñs agit et obtinet. nam in hoc potuisset facere dñs etiā si per seipsum primo iudiciū agitasset. vt.§. dixi. In pcuratore aūt falso concludo qō vno solo casu reprobatiōe secuta ꝛ eum cōmittitur cautio solum ad sumptus litis.⁊.cū ipse pcurator falsus succubuit.⁊ eodē modo succubuit dñs ordie successiue qñ stipulatoris amplius non interest quā in sumptibus, ex quo semp obtinuit. lz gl.mag.hic in ver.q̄ eque tribus rōnibus mota dixerit ad solidū cōmitti. qr tñ est falsum cum ex toto desierit interesse propter dictas victorias. Jn oib⁹ aūt alīs casibus q excogitari pñt stipulatio ꝛ procuratorē falsum cōmittit ad sortē ⁊ ad sumptus ⁊ sic insolidū tñ in uerso. Nā, interdū cōmittit de equitate tñ in vno casu dum taxat.⁊.cū pcu.falsus pecuniā indebitā exegit: dñs reprobauit nec interest exacti qō dñs habeat ratū: eo qō etiā ratum habendo non posset a se vllo remedio pecunia p dicta cōdici. Sic intelligit.§.qō si debitā. lz gl.⁊ pessime ibi dicat qō si posset ꝯdici idē est vt ibi dixi in oib⁹ aūt alīs casibus qui excogitari possunt etiā de mero rigore cōmittit hec cautio insolidū siue talis pcurator pecuniā debitā vel indebitam exegerit siue indice quātuncūq; exitū reprobatio habuerit vt hac.l.in prin.vsq;.ad.§.qō si per iudicē. siue dictus falsus pcurator exegerit p iudicē pecuniā debitā ⁊ dñs succubuerit ꝑm Jo.⁊ sequaces. lz Ro.⁊ male tūc dixerit solū ad sumptus litis vt.d.l.pcurator ad exhibendū.§.j.⁊.§.dixi. Sine procurator qō dñs etiā exegerit quo casu cōmittitur insolidum etiā ꝑm Rog.⁊ in hoc bñ dixit. vt in.§.qō si procurator. ¶In gl.inverbo teneantur. siue ipse procurator succubuerit ⁊ dñs postea obtinuit: qm̄ nō potuisset obtinere si verus
6 fuisset: ergo ꝛc.vt.j.e.l.§.quod si procurator. ¶†Illud aūt attendendum est diligenter: qō vbi procurator falsus exegit debitū verū: ⁊ deinde dñs egit ⁊ succubuit: qr remansit adhuc obligatio naturalis post illā absolutoriā pt idē dñs defendere procuratorē cōuentū ex cautiōe rati p excep.do li vt.d.l.procurator.§.j. Et multo fortius posset si etiā obligatio ciuilis durat: qr nō fuisset debitor absolutus: sed tm̄ dñs stetisset in finibus reprobationis simplicis: vt.l.q enim §.j.⁊.e. Sed si procurator falsus exegisset indebitum. ⁊ dñs primo reprobasset: ⁊ deinde vellet approbare vt defenderet eum non posset cum stipulatori propter cōtrauenire actio sit perfecte quesita. casus est in.l.cum indebitum.§.eo. con
7 iuncta glo. †Tolle etiam regulam non habentem fallētiā tam in vero procuratore quā in falso: qō si dñs approbat factum eius recte ⁊ rite: cautio rati nunq̄ cōmittitur sed ꝑm ditus euanescit, obseruauit eam pcurator ver⁹, vel falsus qui

a ¶Verbū extorsionis. Adde an extorsio videat habere ꝑsiliū. vide i l.pupillus.i.§. fi. ff.q in frau.credi. ⁊ in.l.i.C. ne fili⁹ p patre.c.notificasti.extra.q.v.⁊ Spec.i ti.de sala. in.§.j. ver. nūgd.

b ¶Qō reprobatiū Adde no.in.c.cū vintonien sis. de electio.

¶Regula q p batiōe secuta stipulatio solum ad sumptus litis cō mittitur.

a

8 quid p missit: ergo ꝛc.vt hac.l.in ver.hic secus. †Tolle etiam aliā regulā in pcuratore vero q̄ iniuriosa sniā lata pro dño suo eū afficere damno nō pōt: vt hoc.§. Si aūt nō esset lata pro dño sed pro falso pcuratore dñi tūc non afficit eum eti ā dño sumptuū: vt.j.eo.l.procu.⁊ non est alibi ꝑm Dyn.
1 ☞ Factum defuncti nomine heres ratum habere potest si est transmissibile ad heredes.
2 Procurator verus si postea morte domini sit reuocatus an valeat processus cum eo.

1 a **Si procurator.** †Factū noie defuncti heres ratū habere pt[a] si est trāsmissibile ad heredes: alias ỹ: vt.§.e.l.si is cui. Et hic est tex. expressus qō gestū noie eius qui nō erat in rerū natura heres ratū habere pōt. Rō est: qr ipsum gestū non erat fundatus nullū eo q̄ in mero facto cōsistebat cū solutio pecunie q̄ facta fuit procuratori falso habeti pro facta. ¶In gl.⁊ si verus. ibi. fundi. Et nō ob.§§. pcedētes: qr in eis dura bat mādatū: hic aūt reuocatū erat morte si qō precesserat. ¶ꝛn gl.ignorante herede. Sed tunc cū heres p solutionē huic pcuratori factā esset ab herede legatarū liberatus. vt ỹ.de leg.ȝ.l.cum pater.§.meuio.⁊.l.diuisi cōtorē.⁊.l.cū quis. §.j.de sol.si postea cōuenit heres testatoris ab herede ipsi⁹ legatarū non conuenit nisi de facto: ergo ad sumptus litis tm̄ stipulatio dz ꝯmitti: vt.ỹ.e.§.cū autē.⁊.§.marcellus. ꝑm
2 Ja.de ra. †Et nō. hic qr per istud habes casum tertium.⁊. cum procurator a principio fuit verus deinde mandatū est reuocatū morte dñi: ⁊ cum hoc pcurator reuocato actus gestus est ⁊ si postea reprobatur per heredem dñi an stipulatio cōmitta: cōtra ipsum procuratorē ad totū: anvero ad sumptus litis: Et loquitur eo casu qñ mos domini ignorabatur per gerentem cum procuratore. tene menti.
1 ☞ Clausula promittens alium ratum habiturum quid operatur.
2 Clausula promittens qō talis habebit ratum vel ratificabit quid operatur.
3 Promittens alium ratum habiturum non tenetur cauere q̄ etiam creditores illius ratum habebunt.

Si in stipulatione. Si in cautiōe ratipolum cauentis omissa est mētio heredū agit rōne doli. Secus si nullus dolus intercesserit eo qō stipulator sciēs ꝑsensit. h.d. ꝑm verū in
1 tellectū. ¶†Et allegat iste tex. qō qui ꝑmittit aliū ratū habiturū teneť etiā facere ⁊ curare q̄ heres illius ratū habeat
2 si ille ratū nō habuit tpe vite sue. †Et hoc est ponderādū p
b illis q ꝑmittūt fres vel alios attinētes[b] ratificaturos cōpromissum: vel alienationē: vel aliud ille postquā erūt etatis legitime. Nā illis monētibus forsitan aī pfectā etatē cōmitti tur stipulatio: misi heredes eorū ratū habeāt. cōcor.§.de pcu.l.nō solū.§.q̄rit. †Illud aūt scias qō q ꝑmittit aliū ratū
3 habiturū nō teneť cauere q̄ etiā creditores illius ratū habebūt. vt.d.§.q̄rit. vbi est casus. dicā incōtinēti in.l.pcu. insi.j. eo. ¶In tex.ibi.luciū titium tm̄. als etiā heres intelligeret cōprehēdi: vt.l.stipulatio ista.in pn.§.de ver.ob.lz illa nihil facit: qr loquit de heredibus se obligātibus: qō nostra loqť de heredibus tertij quem quis ratum habere promittit.

Si procurator. Stipulatio hec ꝑmittit casu quo reperit actus ꝑ dñm q reprobari non potuisset si verus pcurator eū egisset. h.d. ¶Expone ergo hoc ybū plerūq;. i. omni casu ⁊ oia sunt plana. vel expone scōo mō ꝑm Rof. cū additione quā
2 dabo in gl. ¶In gl.j. in oib⁹ ibi in vltimis est actio ipso iure non aūt ex facto procuratoris pōt opponi sibi exceptio cū sit falsus: ⁊ tunc bene stat exemplum Rog. in fi. positum.

Qui patris. Mutatiōe psone extinguit hec cautio, ⁊ iō interseri debēt psone ad quas instantia debet facere trāsitum: etiā si heredes nō extiterint. h.d. ¶Et legitur tribus modis. ¶Uno modo ꝑm Rog. qō deducebatur in iudicio iniuria patris tm̄ ⁊ filij et ponitur in prima gl. ¶Scōo q̄ iniuria patris tm̄ ⁊ agebat pretoria. Et ista fuit Azo. ⁊ ponitur in glo.fi. ¶Tertio qō hic deducebatur in iudicio solum iniuria filij cuius exercitium cōpetit patri. Et si pater decedit instantia inchoata trāsit in filiū etiā non heredē cā tm̄ cognitā vt.l.sed sivnus.§. filio.j. de iniur. Et ista lec. fuit Dy. ⁊ Jr. ⁊ tanē tene tanquā
3 verisimam: ⁊ ponitur in prima gl. magna: sed eadem glo. in fi. non tenet illam ⁊ male.

Procurator. Jstā.l. dixit Dy. nō ꝙueniri alibi: vt dixi. ȝ.l. pri.§.cū aūt. ⁊ breuiter. h.d. factū falsi, pcuratoris nō facit cōmitti stipulationē rati ȝ pcura
4

a ¶Heres ratum habere pōt. Jsta regula bene probať hic. ⁊ no. Dy. in regula ratum. de reg. iu. i. vi. ⁊ plene bar. in l. bonor. j. e. ti. ⁊ Bal. in l. ab vno. C. de neg. gest. Et ad intellectum huius.§. vide do. Ulex. in.l. eius qui in prouincia. in. iij. col. ff. si cer. pet. vbi reprehendit Ang. ibi.

b ¶Alios attinētes. Adde q venīāt appellatiōe attinētiū. vide p Bar. i repe. l. acutissimi. C. de fideic. Et tān appellatiōe attinētiū veniāt maritus vxor. vir gl. in. l. amite. ⁊ in. l. nā fi. C. de accef. ⁊ per Pau. de cast. l. l. fi. de ver. signi. Adde de hoc ad ꝓpositum nostrū no. Jo. an. in. addi. ad spe. in ti. de arbi. ⁊ arbitrato. §. finit. circa pnc. addi. incipientis si plures sunt cōpromittētes. vbi dicit, q̄ si marit⁹ faciat cōpromissum pro vxore p mittendo de rato ea morīēte nō tñ finitur cōpromissum.

¶Quo act⁹ geri pōt ꝛc. Adde qō ratihabitio semp dz fieri intra pau cos dies ꝑm bal. i l. si tutor. C. in q. causis i inte. resti. nō est nece. Adō qō istud idem q̄ volūt bar. ⁊ ang. hic. tz idē bart. in l. fi is q̄ p empto re. circa. iij. col. ff. ⁊ vsu. vbi allegat plura iura. idem clare. bar. ⁊ ang. i d.l. si debita. §. j. i fi. §. e. ⁊ est bonus tex. in. l. si ptē. §. si p fūdū. ff. quēadmodum ser. ami. ⁊ ita sensit Bar. l repe. l. fi. i ante pe. charta. ff. de iure iurā. vbi allegat plura iura. imo spec. ti. de appel. i as. pe. col. volūt q̄ ratihabitio ex eadē p lapsum tri. nū. ⁊ ad regulā de q̄ hic als limitatiōes. vid p Ang. ⁊ Jmo. i d. l. si is q̄ p empto re. ff. de vsuc. p Bal. i. l. labeo. ff. de iureiur. mod in. l. j. C. q admit. vide ad pdicta oia no. p Bal. i. l. in. l. obser uare. ff. ff. de of. pcon. ⁊ lega. vbi plene ponit māy ratihabitionis.

¶Ad deciuz mīi. Adde Ja. de zochis de ferraria l repe. c. venerabile. q filij fint leg.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ¶ Dos restituta dissoluto matrimonio vel cõstante: an ꝛ quando possit per maritum repeti.

¶ Later dotem. Si ꝓmittẽs de rato succedit dño suo succ cessio loco ratihabitionis habet: ꝛ stipulatio nõ cõr; ittitur. h. d. ¶ In tex. ibi. cauit. qõ facere dz vt. s. de proc. l. nõ solum. §. si de dote. ibi casus. ¶ In tex. ibi restitui. † Allegatur qõ matrimonio dissoluto si vir dotem restituit constante matrimonio non potest eam repetere vt sic possit eam tenere vsq; ad annum: postq̃ restituere deberet. de hoc vide quod habes in. l. j. C. si dos constan. ma. re fue.

1 ¶ Actio temporalis est omnis illa cui lex eam introducens terminum vite statuit.

2 Actio perpetua que dicatur.

¶ Procurator. Iste. §. cẽ pulcher. ꝛ tripliciter põt intelligi. ¶ Primo in eo q liberatus est tpe. ꝓpter conuentionẽ: qm̃ se obligauit ad tps ꝛ pcedit plane: qr post tps intelligitur sibi factũ pactũ de nõ petendo per qõ tollitur naturalis ꝛ ciuilis eliditur vt l. si stichũ. §. naturalis. ff. de sol. vñ non mirũ si tunc solutum repeti põt velut indebitũ qñ solues ita tpe liberatus tutus erat exceptione fauorabili: ꝛ ꝓterea soluens per errorẽ facti repetere põt velut indebitũ: merito hoc casu antedicte prescriptionis lapsum: si solutio facta est. procuratori falso ratihabitio fieri dz per dñm. Nõ aũt dixi elidi ciuilẽ p lapsuz talis tpis: intelligoverũ in obligatiõe ciuili mere: nõ aũt in obligatiõe pretoria: qr illa tollitur tpe: non aũt elidit. vt. l. si fideiusso. C. de fideiuss. ibi liberari ꝛc. Sic limito sub dubio forte. l. obligationum fere. §. placet. ff. de act. ꝛ oblig. q̃ dicit tps non esse modum obligationis tollendi. Pro hoc facit ff. de pretio. stipu. l. valerianus. ꝛ. ff. qui satisf. cog. l. de die. ꝛ de act. ꝛ oblig. l. honorarijs. §. sed cum rescissa. ¶ Scõo modo põt intelligi qõ loquit hec litera in actiõe sui natura tpali.

1 † Est aũt actio tpalis omnis illa cui. l. eã introducens metam vite statuit. exemplũ in redhibitoria ꝛ quãto minoris ꝛ in rescissoria ꝛ aliis casibus q̃ pretorie nõ sunt: ꝛ tunc per lapsum tpis tollitur cuilis ꝛ remanet naturalis. vt. l. at qui natura. in prin. ff. de neg. gest. Et tũc solutũ procuratori falso. de quo loquit hec. l. optime repeti põt ab eo: sed qr super est obligatio naturalis de qua dixi si dns ratã hz solutionẽ põt assistere procuratori conuento ꝛ p doli exce. dñm agentẽ repellere. vt. l. procu. ad exhi. §. i. ff. e. Et ita limita hãc lam.

2 ¶ † Tertio modo põt intelligi in actione perpetua cuius vita per alꝰ. ll. limitata est in annos. xxx. Et intellige habito respectu ad ius nouum ꝑm qõ hec ꝓscriptio est inducta. Nam iure. ffoz. nõ erat cognita. vt no. in corpore vt eccleſia romana ꝛc. per gl. ff. ad l. aql. q occidit. ff. ex qbꝰ cau. ma. l. nõ solum. vñ soluens postea repetere põt vt indebitũ: eo ꝙ ciuiliserat sublata. Et lz nõ esset sublata naturalis: qr nõ põt tolli ex dispositiõe sola iuris ciuilis: tũ ois eius effectus est extinctus ꝑm Dy. ꝛ Ly. in l. cũ quis. C. de iur. ꝛ fac. igno. q tenet Bar. hic cũ tutus tali prescriptione silis sit soluẽti. vt l. si pupillus alterũ. ff. de admi. tut. Et hoc etiã tenuit gl. hic dubitatiue tũ: pro qua facit qꝫ habuisti in. l. si qs postq̃. ff. l. vbicũq;. §. de fideiuss. Bul. de cu. dixit oppositũ: qr naturalis remanet cũ oibus suis effectibus in. l. j. §. qõ quisq; iur. Idẽ dixit spec. tit. de pscri. in prin. vnde concluſit soluentem nõ posse repetere: ꝛ sic non haberet locum hec. l. ꝑm eos. Et est magni effectus hec iuestigatio: qr si remanet naturalis etiã prescriptione cõpleta poterit creditor recurrere ad eccleſiã rõne naturalis que supereſt. Et hac practica vtuntur canoniste. Hoc aũt fieri nõ põt si diceremus naturalez extinctã cum oibus suis effectibus. Et q̃ soluens nõ possit repetere ꝓpter naturalẽ ꝛ eius effectum tenuit Albertus papiẽsis ꝓ quo spaliter induco. qr exceptio prescriptionis est exceptio vera ꝛ odiosa: ꝛ solũ contra desides est introducta. vt l. vlti. C. de anna. excep. Constat aũt tutum exce. odiosa solentem non posse repetere. vt. l. qui excep. ff. de condi. inde. Non ob. l. si quis emptionis. ff. l. oẽs. C. de prescri. xxx. an. in quibus dicit qõ tuti exce. talis prescriptionis sunt plenissima securitate tuti: ꝛ qõ tales actiones viuendi vltra non habent ptãtem. concedo esse qꝫ non viuunt ex quo mortificari possunt per excep. obiectũ ꝛ qõ prescribentes plenissimã libertatem habent sub au. si ex ciuiant. vt lege si maritus. §. prescriptionis. ff. de adul. ꝛ. C. de prescri. long. tẽp. l. emptor. Quod aũt dixi remanere obligationẽ naturalem ꝛ eius effectus cum obligatio est tpalis sui natura: limito cũ defectus ꝛ culpa imputari potest obligato cur nõ soluit. Excẽpluz in gestore tpaliter obligato qui debuit a scipso exigere. vt. l. at qui natura. alias non video quare sui natura sit perpetua. Dico tenendo opi. dicentium qõ tollit naturalis effectus. Unde concludẽ qõ concluſi: qõ nec in hac specie actionis temporalis: nec in alia actiõis perpetue: per prescriptionis cursum tollitur effectus naturalis. Nec ob. l. si pupillus. de admi. tu. vbi tutus excep. tali similis est soluenti: qr concedo quo ad retentionem vt sic se tueri possit. Et de illo loquitur illa. l. Non habes hic alia.

¶ De priuatis delictis. Rubrica.

1 ¶ Actiones penales contra heredem non transeunt.

2 Heredes non tenentur actionibus penalibus delcendentibus ex delictis.

3 Heres iudicis an teneatur stare ad sindicatũ pro iudice.

4 Confessio inquisiti facta in iudicio an prosit accusatori vel inquirenti tantum.

Iuilis constitutio.

1 Hec. l. ponit tres regulas ſ Unã negatiuã. ſ. q actiões penales ꝫ heredẽ nõ transeunt. Aliã affirmatiuã qõ q̃dã träseũt ad heredes. Tertia qõ nota caput segũ. Scõa ibi. heredes. aũt tertia ibi. nõ tm̃. ¶ Itẽ pma sub diuidit vt ꝫ in lfa. breuiter. h. d. † Actioũ penalibꝰ ex delictis descẽdẽ

2 tibus nõ tenenẽ heredes: sed bñ ꝫ eos succurrit aliꝰ remediꝰ: ꝛ qdicto furtiua cõpetit etiã ꝫ eos. heredes aũt ex qbusdã delictis agere possunt: sed nõ iniuriarum ꝛ noxa caput segũ: siue agaũ ciuili: siue ꝓtoria. h. d. in terminis ꝛ i sum ma tota ista l. ¶ In gl. j. ibi. nec minus. hic vera dictat. hoc verũ qñ actiões ex delictis descẽdẽtes sũt penales ex vtraq; pte. sed vbi ex parte cõuenti tñ bñ träseũt ꝫ heredes. vt in

3 c. j. extra de rap. ꝛ ibi p Inn. ꝛ Jo. an. ¶ † In gl. ñ. ibi. ex delictis vel quaſi. vñ heres ptãtis Bonoñ. non tenet stare ad sindicatũ pro eo: nisi cũ ptãte primitus cõtestata fuit lis. ff. de iud. l. iul. ibi casus. saluo si nõ potuerit lis cõtestari cũ eo forsitã ꝓpter eiꝰ subterfugia. C. de anna. exce. l. vt pfectiꝰ. Et hoc vltimũ tenet Bar. ꝛ bñ. Eodẽ modo si delictũ purgãt officio mercenario deseruiẽti actioni reali: nõ träsit actio in heredẽ: nisi lite ꝙtestata in reali. l. si in rem actũ. ff. de rei vẽ. ¶ In ea. gl. in fi. ſ. qõ actiões penales ex delictis descẽdẽtes ꝫ heredes nõ träseũt: nisi lite cõtestata. hoc tñ fallit in casibus ibi notatis. ¶ Sed adde duo singularia. ¶ Primo qõ si lis sit ꝙtestata: tũ nunq̃ actio penalis est träsitoria in heredẽ si pacto ꝫhentiũ fuit recessuz a lite. casus singularis est ꝑm vnã lec. C. de träs. l. cũ mota. ¶ Scõo adde qõ vbicunq; actio penalis incepit esse hereditaria: ibi träsit in oẽm heredem: lz ꝫ defuncti illius heredis nũq̃ actũ fuerit. casus est in. l. videamus. §. qõ me. cã. ꝛ nõ est alibi. Si aũt criminosus añ litẽ ꝙtestatã post confeſſatũ crimẽ decesſit: an teneatur heres: dic vt hic ꝑ Bar. Et adde qõ lz per cõfeſſionẽ fiat actio träsitoria: vt per cõtestationẽ: tñ si per viã accusatiõis ꝓcessum est ꝫ malefactorẽ: ꝛ malefactor cõfeſſus est maleficium illud ꝛ alia plura vt in fure cõtingit: illa confeſſio soli accusatori ꝓdest ꝛ nõ aliꝰ: qr soli illi intelligitur confeſſa

4 tum: ꝛ ideo solus ille sup bonis eiꝰ habebit recursuz. † Sed

a si fuiſſet ꝓcessum per viã inquiſitionisᵃ: qr tũc oibus furtũ passis intelligitur facta confeſſio: ex quo est facta iudici inquirenti: qr oim̃ personam repꝛesentat ꝑm Jo. and. in addi. Spec. in tit. de accu. in versi. quid sit latro.

1 ¶ Puniri potest quis ꝓ omnibus criminibus cõmiſſis: vbi ex pluribus factis oriuntur plures tituli criminis: ꝛ plures agendi forme.

2 Puniri quomodo debeat qui potest puniri pecuniariter ꝛ corporaliter.

3 Damnum qui passus est ex contractu: an ꝛ quando possit agere aquilia.

4 Delinquendi an sint plures species ꝛ pene.

5 Bannitum receptans pluries an debeat pluries puniri.

6 Vulnerãs an ꝛ qñ possit puniri ꝓ vulnere ꝛ homicidio.

7 Consuetudo est optima legum interpres.

8 Insultus ꝛ percuſſo sunt ꝓparatoria ad homicidiũ: sed an quis possit de vtraq; puniri.

9 Colloquium amplegus ꝛ osculuz an sint peccata mortalia.

10 Sta. qõ percutiens aliquem alapa vel pede puniatur in. ℔. si quis percuſſit quem pluribus alapis vno cõtextu: an debeat pluries puniri.

10. Puniri an debeat percutiens quem volentem.

11 Justitia hodie facta est sicut tela granee: que rumpitur per muscas grossas.

Nunquam

Nunquã plura.

Hec. l. ꝑm gl. diuidit in partes duas. Uno modo ꝑm gl. q̃ ꝓ ꝛo ponat regula. Secũdo octo exẽpla regule. ptes patẽt i gl. textualibꝰ. Scoo mõ diuidit ꝑ bar. vt nõ ponanẽ nisi exẽpla. viij. Et in ver. itẽ q̃stio est. nõ ponat exẽplũ: ſz noua cõsultatio dic vt hic p eũ: qr hec placet. ¶ Et in summa breuiter. h. d.

1 † Ubi ex pluribꝰ factis oriunt plures tituli criminis: ꝛ plu-

2 res agẽdi forme nulliꝰ crimis dat ipunitas. h. d. ¶ † In tex. ibi. nullius impunitas def. hoc est clarũ qñ oẽs pene sunt pecuniarie: qñ oim exactio est possibilis. Si aũt oẽs essent corpales ꝛ p ꝙsequẽs criminales: si aliq̃ est absciſſioꝰ mẽ-

a bri aliq̃ mortis: ꝓ illo fieri dz executioᵃ in mẽbris: ꝛ deinde in exanimatione. i. morte. nõ aũt ecõuerso. gl. singularẽ habes ꝛ nõ est alibi in. l. oẽs. C. de delatoribꝰ. li. x. Et est casus recte intelligẽti in. l. j. in fi. ff. nil nouari appellatiõe pẽdente. Si aũt oẽs pene essent vltimi supplicii: vt cõtingit in exbannitis pluribus exbannimẽtis: dicas fieri executionẽ in morte q̃ per ꝓxus in obligatione fuit velut in cã vetustiori: vt. l. j. §. de so. Uel dic q multis crassantibus locꝰ sit exẽplo: stãdũ in hoc iudicãtis arbitrio quã penã velit inferre. ar. optimũ. ff. de effractoribus. l. j. §. expilatores. ꝛ eorũ q̃ no. in. l. si fugitiui ꝛ aut. ibi posita. C. de ser. fu. tene mẽti: qr quotidie ꝓtingũt ꝛ ita seruat cõis consuetudo: qr cũ oẽs pene fisco sint debite: ꝑs exigere põt quã vult. ¶ In tex. ibi. et scripsit põpo. agi posse. Singulariter no. ꝛ põdera tex. hũc. gl. hic opponit de. l. q seruũ. in fi. ff. de act. ꝛ ob. sup hoc hic dubitat Bart. tz solutionẽ primã. q agi põt aquilia in eo qõ plus est ꝙ in condi. fur. in. l. vñ q̃rit. ff. cõmo. in fin. tenet opi. Jo. q agi possit aglia ꝓ ꝛo simplo qõ debetur ratione negationis dãni: vt ibi. sed nõ ꝓ eo qui debetur ex aquilia

3 virtute repetitionis retrorsum. sic intelligit. d. l. q seruũ. et sic variauit ꝛ suos pedes nunq̃ fixit. † Tu aũt dicas q vbi agitur ꝓ cõtractu ex quo cõpetit aquilia vel cõdictio furtiua ad ipsum corpus in quo dãnum datum est q lz agẽs consecutus sit corpus: qr nullius damni consideratio est habita: agi tũc põt aquilia etiã occasione repetitionis retrorsum: vt hic. Sed vbi est actum ex cõtractu ratione dãni ꝛ simplum quis consecutus est per illã actionẽ tunc non põt agi aquilia occasione repetitionis retrorsum q: subla-

4 to simplo ꝛ ipsum tolli necesse est. sic intelligit. l. q seruũ. in fi. ¶ In gl. j. ibi. ex diuersis tũ factis. ſ. ficte inspecta origine pumitiua: vt. l. ij. §. de tu. ꝛ rõmbus distra. Ray. ¶ In gl. mag. ibi. lz illud in extraordinariis. hoc falsum est: qr et priuata crimina extraordinaria sunt. j. ti. j. l. fi. j. de iniu l. vlti. Ideo aliter dixit Dy. aliter Ja. de bel. Bar. quẽ ibi tullas solutiones ꝛ bñ: dic vt in eo. ¶ In eo. ibi. l. nunq̃. vbi est glo. magistra ꝑ Bar. recitatẽ Dy. ꝛ Ly. ꝛ alios i. l. j. §. dixerit aliquis. ff. de publi. dic vt ibi ꝑ eum. ¶ In ea. gl. ibi. so. ibi. alte

4 ra vero ex delicto. Tu dic q ibi oẽs ex vno facto nascunt: ideo quis vna dz esse contentus: hic aũt ex diuersis. ¶ † In e. gl. ibi. qñ diuerse sunt species delinquẽdi. hoc reprehẽdit Dy. ꝑ. l. quicũq;. C. de ser. fug. per. l. inter oẽs. i fi. j. ti. j. in gb̃ sunt eedẽ species delinquendi ꝛ multiplicant pene. vñ dixit q vbi renouat interesse multiplicatur: alias nõ: vt. d. §. infans Bar. reprehendit gl. ꝛ Dy. dicẽs q in. §. infans non fuit nisi vnũ furtũ nõ plura: accipiẽdo furtũ ꝓut nomẽ iuris est. ꝛ ideo nimirũ si vna pena tũ impingit. sed accipiẽdo furtũ ꝑ simplici ℨctatiõe facti nõ baptizata nõie iuris ꝓut accipit in. l. q̃uis. j. ti. j. verũ dicit Dy. ꝛ gl. alꝰ nõ ꝑ. d. l. inter oẽs in fi. cuiꝰ opinio nõ placet. Nã in. §. infans i ver. quippe si surrepti duo fuerũt furta ꝓut habent nomẽ iuris: ꝛ tñi ca actio dat. rõ huiꝰ est: qr ex quo hõ surreptꝰ nũq̃ redit in ptãtem dñi semp itelligit fuisse assidua ℨctatio: ita q nõ renouat actio: lz renouet furtũ: qr non renouat interesse dñi: ꝛ actio furti cõpetit solũ ei cuius interest: vt. j. ti. i. l. is cuius. ſz vbi redit in ptãtem dñi tũc renouat interesse: qr de nouo posſessiõe priuat: ꝛ iõ tũc noua furti actio nascit: vt. d. l. iter oẽs in fi. Idẽ si nõ reuertat: lz in dñi ptãte permaneat. excẽplũ singulare in. l. vulgaris. in fi. ꝓncip̃. j. ti. j. de eo q aperto dolio vini recessit ꝛ reuersus aliqd exportauit ꝛ reuersiõe deprehensus fuit in furto. Nã eiusdẽ rei fur nõ manifestus ꝛ manifestus est ꝛ duabꝰ actioũbꝰ cõuenit ꝑm verũ intellectũ. ꝓpter renouatũ interesse dñi q fuit totaliter ꝓuatus possessiõe rei exportate. sic itelligas. l. qcũq;. C. de ser. fu. ſ. q seruus

5 pluries occultatꝰ in ptãte dñi pluries erat reuersus: alꝰ nõ multiplicarẽt pene q nõ renouaret interesse. † Idẽ dicã de receptãte bãnitũ pluries: si statutũ ꝓhibet receptari solũ ad finẽ vt receptãs non receptet ne puniat. Secꝰ aũt si statutũ simpliciter ꝓhibeat receptari. Nã tũc ꝙtinuo reipublice interesse.

a ¶ Primo fieri dz ꝛc. Nota incho. ari primo a pena mẽbri q̃ mortis. idẽ Bar. hic ꝛ si est carcer priuatus ꝛ quis tenet vi vtraq; lege punit cũ sint diuersa delicta: ꝛ qñ mulier ita tenetur. no. in. l. si, cõfidis. cũ gl. C. ad. l. iul. de vi.

b ¶ Que est optima iterpres. adde tex. i. c. cũ dilectꝰ. de ꝙsue. c. certificari. ó sep. gl. c. ab eo. de app. li. vj. gl. in. c. ex pte. de cele. miſ. Car. za. in. c. vlt. in. ℨ. no. de ꝓbeci.

c ¶ Dz eiꝰ dcõ tion placet. Et in pena ilsultꝰ cõfundat i penã pcussus cõtra Bar. ꝛz ang. hic. idẽ Alber. in l. si. C. de mõ mul. Bar. hic dicit q si incõtinẽti post vulnerationẽ te occidi, teneor de vtraq; aliud i eo dẽ ipetu. vide hic Ang. vide in. l. si adulterũ cũ ĩcestu. j. de adulte. ꝛ nota elegantia verba Ang. j. ad puniẽdũ pluries vbi versat. inter esse. Saly. plene i l. q homicidiõ. C. de accu. Idde q insultꝰ cõfundit pcussione secuta ꝑm Bar. hic gl. ꝛ Ly. in. l. de crimine. C. de accu. viõ qõ pulchre not. bal. in. l. adaquẽ. circa fi. C. de fur. vbi dixit q ſtare statuto q̃portãs arma puniat in cẽtũ ꝛ vulneras i mille q̃ tũc pena portatiõis armorũ ꝛfundatur. in mille tãq̃ arma sint instrumentũ preãbulũ ad vulnus. facit text. in l. illud. ff. fina. ad l. aquiliã. vbi est tex. no. q aggressor animo occidẽdi qui percuſſit videꝫ nõ implesse ꝓpositũ rei terato ictu occidit. dicit ibi tex. cũ gl. q̃ de homicidio tñ tenetur

d ¶ Accuſans aliquez de crimine tenetur se inscribere ad penam talionis: secus si agat ciuiliter.

2 Pena arbitraria debet imponi per iudicem ꝑm consuetudinem ꝛ stilum curie.

3 Uindicta: qñ quis dicatur agere ad vindictam.

4 Ciuilis actio an ꝛ qñ ꝓiudicet criminali ꝛ econtra.

5 Accusare põt qlibet vbi pena imponẽda applicatur. f. fco.

6 Forensis non habitans in loco potest accusare maleficia.

¶ Si quis actiones. † Utgẽs ciuiliter de crimi d ne se; nõ tenet iscribere: secꝰ aũt si accuſet. h. d. ¶ In gl. j. ibi ad nocturnũ vk restringi. vel verꝰ. imo idẽ in diurno: vt ibi no. Jac. ó ra. ¶ In gl. ij. ibi vel ordiariũ. hec va. †

2 In eadẽ ibi. rũde ad arbitriũ iudicis qꝛ dz eẽ ꝑm ꝙsuetudinẽ ꝛ stilũ curie ꝓponẽdo penã q̃ cõiter solet impoi. vt not. plene ꝑ Bul. ꝙalios in. l. qd ergo. §. pena granior. ff. de iſa. †

3 In glo. iij. ibi. ad vindictã. tunc agit ad vindictam cuz agi e ¶ Percutiẽtẽ alapa. Adde qd de

dãte alapã volẽti an ĩcidat in penãm quã incideret dãs nolẽti vide ꝑ Bar. in l. j. in. §. vsq; adeo. ff. de iniur. Angel. ꝛ Alexã. de imo. in. l. q̃uis. ff. de in ius vocan.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur solū ad satisfactionem cōtumelie nō habita ꝙsideratione dānorū vel interesse. ꝑm Dyn. in l. iij. §. j. j. vj bo. rap. diç

4 vt ibi. ¶ † Jn eadē ibi. nō tollitur per aliā. hoc verū qñ vna est criminalis alia nō proponitur ad vindictā. sed si ꝓponeret ad vindictā ex actio facta ex ea impediret vt no possit agi criminaliter. j. de iniur. l. qui ait senat. Et ideo vbi crimen est grane: inde ex nō dz pati vt agat ciuiliter ad vindictam: ne fiat preiudiciū criminali. vt. l. ꝓtor. edi. it. §. j. eodē titulo tene mēti. ¶ † Jn eadē ibi respō. nā hoc intellige ni si pena pecuniaria veniret applicanda fisco: qr tūc quilibet pōt esse accusator. ꝑm Dy. & Jaco. de are. & hoc tenet glo. j. de popu. act. in rub. qō tene mēti. ꝓ statutis imponētibus pēnā pecuniariā delictorū: qr qlibet poterit accusare: lz statutū mētionē nō faciat. † Sz an ius accusandi cōpetat forēsi nō incole cuius nō interest vel modicū interest maleficiū puniri: dicas qꝙ sic. ꝓ hoc do tibi gl. no. in. l. ij. §. pe. ff. ne gd in loco publico. tene eā mēti. ¶ Jn eo. ibi. l. ꝓtor. §. j. dicꝙ sic. vbi arguit dol⁹ vel lata culpa. lz vbi argueret. ꝓ leuissima q̄ venit in aliā iniquū esset restitui actionē criminalē. Dy. ꝓ q̄ facit. j. de fica. l. i. lege. & j. de incē. & rui. l. pe. ¶ Jn ea. gl. ibi qꝙ no. & male. casus est. j. de pu. iudi. l. infamem.

5 ¶ Furtorū duo sunt ḡna. Adde pau. ff. ca. in ant. lz nono iure. i vlti. colū. C. de fur.

6 ¶ Usurari⁹ manifestus. adō gl. i. c. j. de vsur. li. vj. gl. i. c. q̄ꝫ. e. tit. & li. gl. i. cle. eos. de sepul. et ibi car. j. xix. q. Fed. ff. senis cōsi. viij. inci. qūo accipit manifestū. Cal. cōsi. 1
v. in rub. de vsur. 2
abb. ff. l. xxxj. ici. 3
ex themate. in. i. 4
col i. ff. vol. adde 5
gs dicaꝫ fur ma- 6
nifestus. Fel. i. c. 7
auditis. i pe. col. 1
de rescri. vi⁹ etiā
panor. cōsi. xxii.
col. i. vol. i. & cōsi. 2
xxxiiij. col. ij. eo.
vol. ꝓpositū in. c.
q̄sincere. col. ij. 2
di. xlv. Et an va-
leat constitutio
epi qꝙ ad pbādū 3
quē vsurariū ma
nifestū sufficiat
pbatio ℨ iusc̄oē
vi⁹. Fed. ff. cvij.
& aliq̄ i ff. lxiij.
panor. ff. ij. vo. 4
ñ. & ff. lxxxi. eo.
volu. Cepol. ff.
lix. col. iij. et tri-
bus sequētibus. 5

7 ¶ Licitū est offensorē. Adde. c. significasti. el' prio ō ho. & i de. j. e. ti. & ibi docto. 6

8 ¶ Fuisset clericꝰ. adō ab. pañ. & extendit istū tex. et ꝓcedere in clericō ꝓhēsō in furto. i. c. cū non abhoie. in. ij. colū. ver. q̄ ad primum vidistis opinionem &c. de iudi. 1

9 ¶ An aūt ipm furē. adō. c. fortitudo. & c. seq. vbi glo. fxxiij. q. iij. & gl. in. c. cum hō. lxxiij. q. v. 1

¶ Furtum quid: & quotuplex sit & quomodo fiat.
Furtum nō dicitur necessario ab afferendo foras.
Furtum potest cōmitti in solo vsu rei.
Fugitiuus seruus qñ sit dicitur hic,
Furtū cōmittit sola denegatiōe restitutiōis cū ℨctatione.
Fur manifestus dicitur qui deprehendit in furto.
Usurarius manifestus quis dicatur habetur hic.

Furtum. † Ponit hic triplicē definitionē furti: & ꝙ sola cogitatione nō cōmittit furtū & diffinitionē furti: & ꝙ furtorū duo sunt ḡna manifesti & nō manifesti & declarat vtrūq. Et circa illud ponit q̄sdā dubitabiles q̄stiones: & eas decidit vsq; ad. l. ei q. ¶ † Jn tex. ibi afferendo foras. dixerūt nō sequit fert foras: ergo cōmittit furtū. sic non est necessariū ar. ab ethimologia vocabuli: qr ei ℨdicit; diffinitio. de q̄ vide Bar. plene in. l. i. de testamētis. ¶ † Jn tex. ibi. vel eius vsus nō. cōmittit furtū ipsius vsus. sic insti. eo. §. j. j. e. si is q rēcōmodasset. ꝓ hoc sustineo mar. derelictum ab oībus in. l. falsus. C. de fur. gl. in verbo ℨctatio. ibi. velex pone vt ibi. ibi nulla expositio fit. vñ solue ꝑm Ray. ꝙ hic loquit in furto: ibi in seruo fugitiuo: † q lz pedes de domo nō extrahat fugitiuus: est si animū fugiendi hz. qō intellige si se occultat intra domū: & ꝓtimore nō audet tūc fugere secus si nō esset tali timore perterritus. l. ea. §. apud celsum. Jn cuius intellectu variauit gl. † Jtē nō ob. ff. de acq. rerū do. l. pompo. in fi. vbi est casus peregrinus ꝙ sola denegatione restitutionis cōmittit furtū: qr ibi est casus singularis & specialis ꝑm Dy. vt habeo in gbusdā suis reportationibus extraordi. Ray. aūt intelligit & supplet illū tex. per hunc. ff. vt cōtractatio cōmissa fuerit. ¶ Jn gl. in verbo naturali. ibi diuina. de hac nō cōsiderauit iurisc̄ōsultus: lz de iure gētiū quo distincta sunt dominia & illud ius naturale est. vt insti. de re. di. §. singuloruꝫ. ¶ † Jn tex. ibi. dephēdit. idē si nō deprehēdat lz ad eū dephēdendū occurrat cū exclamatiōe. vt. j. e. l. si qs in seruitute. & ff. de cōd. fur. j. siue ℨ Ja. de are. & bñ. Dē q̄ vide bar. j. e. l. si vēdidero. §. cū raptor. & hic. † Et dicit hic Bar. ꝙ usurarius manifestus b intelligitur nō solū ille, qui tz altare paratū aut in iudicio est confessus vel connictus sed etiā qui in camera sua mutuat oībus volētibus. ar. l. pal. ff. de ri. nup. Tu dic ꝙ tūc eps pōt eū publicare. Sed si mutuat cū instrumentis q̄ rem faciūt manifestam tunc intelligitur manifestus ꝑm Jo. an. & ita no. in spe de notorio crimine. §. iam de notorijs.

¶ Furtū cōmittitur ℨctatione q̄ cōsistit in amouendo, Jnitium qualiter accipiatur.
Sta. ꝙ potestas iniunctio sui regiminis teneatur inquirere contra malefactores quomodo intelligatur.
Jndicium sufficiens ad torturam est fuga diffamati & inuenti cum gladio sanguinolento.

Quamuis. Jn tex. ibi sepe eñ furtū, † Acc. pe hic furtū ꝓ sola cōtractatione q̄ in amotione cōsistit. vt. l. iij. §. furē. ff. de acqren. pos. ꝑm Dy. & bñ nō ꝓ furto ꝓnunc̄ iuris est. non eñ cuiusl̄bet loci mutatio nouū furtū inducit. vt. l. seq. & dicā in. l. si ꝺnium. j. eo. ¶ Jn gloss. j. ibi, appellat illud totale tps Bart. hic cōsiderauit vbi. l. loquitur de initio temporis. † qualiter accipiat initiū. dic vt hic per eum. † Et subdit ꝙ si ex forma statuti potestas in initio sui regiminis teneꝫ inquirere cōtra malefactores habebit tēpus vnius mēsis cū eius officiū duret per mēses. hoc nō placet: qr non inquirendo comprehenditur in negligētia ex qua punit ex forma statuti vel iuris. vt in cor. vt dixi. iudi. Vñ dico semper in initio videri eū fecisse: si fecit cū primum potuit & non alias: ꝓ hoc allego tex. notabilem in. l. diuortio. de neg. gest. cōiuncta gl. ibi & vestigio &c. ¶ Quid eñ si maleficium erat occultum: vel magna varietas erat in ciuitate quis maleficium illud cōmiserit. non eñ debuit precipitare ad inquirēdum. de custo. reoꝝ. l. diuus. Jn reli quis vero casibus concludo qō initiū cuiusc̄ temporis est ipsum primum extremum siue momentum. vt. ff. de iudi. l. ij. §. scio. Facit totū illud generale initium spectandū de reg. iur. l. que initio. de verb. sig. l. cum bissextus. Fallit vbi ratio subiecte materie aliud inducit: quia tunc iudicamus ꝑm illum esse principium medium aut finem. vt hic. & l. j. §. siquis ius di. nō obtempe. ¶ † Ultimo Bar. hic dicit qō si qs inuenitur interfectus alter inuenitur tunc fugiens cum cultello exaginato qō ille dicit tunc manifestus homicida. Tu contra si alter homicidiū non ꝓbatur. potuit eñ esse de quibuslibet antibus: potuit percussisse & non examinasse. vt l. ite mela. §. si alius. ff. ad. l. aquil. & ꝓbatio debet esse necessario cōcludens. vt in. c. in ꝓtia. de ꝓba. maxime in capitalibus. C. de ꝓba. l. sciant. Cōcedo tñ ꝙ vehemētissimū indicium est sufficiens ad torturā fuga diffamati & inuenti cū cultello maxime tincto cruore. ita practicatur.

¶ Fur manifestus quis dicatur habetur hic.
Fur manifestus ad hoc vt qs dicaꝫ regrunꝫ infrascripta.
Offensam an & qñ & cui liceat defendere.
Offensor potest licite percuti ligari & occidi: si insultatus aliter defendi non potest.
Clericꝰ deprehensus i crimine an & qñ possit impune offendi.
Clericus deprehensus in flagrāti crimine potest statim capi per laicum autoritate propria.
Fur an possit licite interfici.

Si quis in seruitute. † Ille est fur manifestus q in furto deprehēdit anteꝙ trāsferat ad destinatū locū nullo furis statu mutato: alias inspicit initiū furti: lz cū re subtracta deprehēdat. h. d. cū. l. seq. Jn tex. ibi. deprehendit cū re furtiua & tangit. ¶ Jn loco destinato se trāsferat & sic est hic casus in quo fur fugiēdo cū re furtiua licet deprehēdatur cū fugit non est manifestus. Sed cū tpe apprehēsionis eius status mutatus est de nō esse in esse: alis aūt sp est fur manifestus dūmō apprehēdat ea die. vt. l. q̄ destinauerit. j. eo. Quicqd igit opatur lapsus diei vt nō sit manifestus fur: lz apprehēdat cū furto illud idē, operat statꝰ mutatio. Et iste est verus intellectus & iō nō ob. ff. ver. idē pomp. j. ꝓti. qr ibi nō cōtingit statꝰ mutatio. ¶ Sequit in lra. absc̄ōdisti te. † No. nō sufficere dñm videre furtū cōmitti vt fur sit manifestus: lz etiā regrit apprehēsio vel etiā occursio cū acclamatione vt. j. eo. v. sed cel sus. vel etiā sine acclamatione sufficit si fuit visus a multis vt insti. e. §. manifest⁹. vbi est casꝰ. Et ita intelligebat Ray. ¶ Et Sequit in lra an vicin⁹. no. vicinū & trāseuntē posse accurrere offenso. ꝓ tuitione rerū: multo magis ꝓ tuitione ꝑsone: & maxime si oim est exhortata succursio: vt hic. & l. iiij. ff. ad. l. aql. Jdeo & antiqs tpibus & hodie⁊ moris fuit et est clamare: accurrite accurrite. Et dixit Bar. in. l. iij. §. eo. ꝙ li citū est cuicunqꝫ etiā extraneo talem offensum defendere. Cui adde honesto modo & congruenti & etiam offendēdo offensorē si erat cōiunctus defendet offensum vt l. culpa ca tet. j. de reg. iu. & ibi p gl. & Bar. † Quinimo dixit Jnno. licitū est offensorem ligare & flagello pcutere: & etiā illū occidere si insultatus alias pdendi nō poterat. † Quinimo et si insultans fuisset clericus inferēs manus in illū ꝓ nō incideret in ꝙstitutionē. si qs suadēte diabolo. de sen. exc. in. vi. et ipse no. de sen. ex com. li. vero. el. cōo. † Et dixit ꝙ laicus clericum in crimine flagranti autoritate ꝓpria capit: lz nō ex interuallo eodem ti. vt fa. † Et hoc no. An aūt ipse furē licitum sit occidere: dic vt. d. l. iij. et. j. de fica. l. furē. dicā j. eo. l. si pignore. §. furem.

¶ Furti actio an cōmittat totiēs quotiēs ℨctatur res.
Furti actio an cōmittat totiēs quotiēs ℨctatur res.

Si qui. † Assidua ℨctatiōe nō q̄rit nouā actio furti & furti rei vē. quēto. restituere volēti rē est furtiua cōdictio remittēda & sic q̄libet ℨdictiōe furtiua estimationē solueꝫ debet

ℨ ei restitui si postmodū cōuenit rei. vēdi. vt restituat ipsā rē & poterit cōtra eū negantē restituere in litē iurari. h. d. to ta. l. q̄ habet tres partes principales. vtiptz in litera. secūda ibi. sed si eā. tertia ibi. ꝙ si ex cōdictione. ¶ Jn text. ibi. sed pōt dici. officiū. qꝫ qdē officiū multū pōt in hac rei vendi. q̄ est arbitraria. Sequit in litera. ꝙ si ex cōdictione añ ꝺdē nationē in qua cōdēnatus officiū iudicis nihil pōt. Sequitur in tex. subaudi cū post latā sentētiā in cōdictione cōuenit rei vendi. fur. in qua similiter officiū multū pōt. & ideo reus absoluit si actor vult refundere litis estimationē quā habuit. sed si vult refundere & fur restituere rem sufficit. si rē restituere detractat: tunc variat in lite. Et iste est verꝰ intellectus istius. l. ¶ Jn gl. i. ibi. j. eo. si qs vxore. ℍ. si qs iurauerit. Et vbi gl. hoc tz precise. Sz cōtraria gl. habes in. l. eū q. §. in popularibus. ff. de iureiu. & illā tenebat Ja. Bal. rūdebat. ad. §. si quis iurauerit. ꝙ dz esse ibi litera affirmatiua: vel si est negatiua subaudiat maxime. Tu dic ꝙ si noua cōtractatio interuenit si est factū furis vera est hec gl. secus si nullū factū intercessit de nouo. exēplū in eo q tenebat appensum supra fenestrā & iuranit: semp est durat idē appēsum sine nouo facto, hoc & iō de noua appensione nō pōt vlterius molestari: vt ibidem. ¶ Jn gl. in verbo remittitur ibi. respon. ꝓpter sumptus & iō non ob. l. hec stipulatio. qr ibi nullo modo pōt cōmitti. & si dicis sumptus potuerunt recuperari in diffinitiua in qꝫ vincit reus ꝓpter victoriam. dic ꝙ nō sufficit: qr plenꝰ subuenit ei posse recuperare illos sumptꝰ iure actiōis qꝫ officio. vt no. gl. i. l. nō solū. hic alleg. & habes gl. optimā i. l. si mulier. de legā. iij. tene mēti. ¶ Jn gl. pe. ibi. l. eius rei. so. vt ibi no. in gl. que clara est.

1 ¶ Furti actio competit ei solum cuius interest.
2 Furtum cōmittitur in sola possessione & vsu rei.
3 Fur an possit agere contra furem.

Caius inter fuit. a † Js furti agit cuius interest & nō alꝰ: nō tñ sufficit oē interesse. vt ptz ꝓ regula. l. hic descripta. h. d. vsq; ad. l. cū opz. opz ergo ꝙ intersit rōne alicuius iuris realis nō aūt sufficit ius ꝑsonale qō qs hz ad cōseq̄ndū rē surreptam: vt ptz in. l. is cui. cū prin. l. sequētis vel saltē rōne custodie ex cā pbabili & honesta: vt ptz in fallone. j. eo. l. itaq; fullo. & dicit interesse pecuniariū nō aūt affectiōis vel aliud vt ibidē: & ex cā dāni vt ibi: nō ex cā, lucrifaciēdi cū aliena iactura ꝓp vsucapionē forte interpellatā vsucapiēti: vt hic plene no. in. l. manifestissimi. in ꝓin. C. e. & gl. hic satis dicit & tangit. ¶ Jn tex. ibi. eius piculo nihil est. s. pecuniariū cū debiti exactio sit inanis ℨ eum. ff. de dolo. l. nā is. Sed bñ est eius periculo detrimētū ꝑsone: qr poterit capi & carcerari ꝓ debito: nisi cedat bonis. vt. l. j. C. q bo. ce. pos. Et sic potētius est hoc casu interesse pecunie q̄ ꝑsone. ¶ Sequit in litera. ipz q̄ꝫ dñm. † Not. ꝙ hic dñs facit furtum subaudi possessionis & vsus. & ꝓ hoc sustinui dictū. ff. in. l. falsus. C. eo. vt ibi dixi in repetitione padue. ¶ Jn glo. an ver. improbitatis. ibi. in sequenti. i. in eius personam ꝓpter violentiam cōmissam in eo. vnde non immerito si talis inuasor potest agere cōtra alium inuasorem. † Sed cum furi furtū cōmittit in ipsum furem minime agit: sed in rem detentam ab eo: vñ non est delictū personale: sed reale mere: vnde talis fur contra suū furē furti nō agit. & hoc tz glo. in. l. cum par. j. de reg. iur. bñ tū potest cōdicere possessionē p tritiscariā. Sic intelligāt. l. inficiando. §. infans. j. e. ꝑm vnū intellectū. s. q̄ fur iuridice recuperauerit holem surreptū. ꝑm aliū intellectū nihil facit q̄ magis applaudit litere. dictam tamen partē tenet gl. in. l. cū par. & Dy. & Bar. seq. illam.

1 ¶ Cedi pōt actio furti: ꝺdictio furtiua: & rei vēdicatio.
2 Libellus ꝓ cessionario agēte ad rē cessam quo formatur.
3 Emptor soluto precio si ingreditur possessionem contradicente venditore est spoliator.

Tamqui. Jn textu ibi. plane oportebit. ¶ † No. bonū tex. q̄ pōt cedi actio furti ꝺdictio furtiua & rei vē. Attēde tū q̄ vēdicatione cessa nō trāsfert, oñtū im cessionarius: lz sola vtilis vēdicatio ei cōpetit: † & ideo cū cessionarius agit dz in libello narrare rei dñiū ptinere ad cedētem & petere sibi rē restitui eo ꝙ cessionarius est. vt no. glo. in. l. plane. in princ. ff. a. her. plene per Dy. in. c. ꝓ possessor. de reg. iu. in. vi. ibi vide. ¶ Jn gl. in ver. nō tenet ibi. l. min⁹ hic nō aperit gl. † lz cōcludē ꝙ ꝑdo est⁹: si eo ꝑsente & inuito in uasit. Secus aūt si eo absente: qr nō ꝑsumit velasse: ex q̄ ad tradēdū obligat⁹ erat ex ℨctu. vt dicta. l. minus. & l. si ex stipu. hic alleg. & ideo nō incidit in constitutionem. l. inuasor.

a Cuiꝰ interfuit. Limita hāc materiā ꝑm Ang. in. l. si apes. §. j. j. eod. vbi lz nō, interfuit tñ si delꝓximo nit interesse agitur actione furti

b ¶ Cō predo est. Si emptor soluto ꝓcio ingreditur possessionē reicō tradicēte vēdito re & spoliator alis nō. Adō ad hoc eūdē Ang. no. j. l. si fuꝰ. §. locauit.

c ¶ Et allegat iste §. ꝙ si eo dies mouit to. Dicit hoc Bar. facere ꝓpter tutoquo cauet ꝙ ꝓ primo furto qs fustigetur. ꝓ secō amputetur auricula. ꝓ tertio suspēdat. ℙro intelligētia huius statuti de quo p Bar. hic vi⁹ bal. cōsil. cccxxiij. i. §. vo. vide etc. epo. in repe. aut. lz no uo iure. i. tu. col. & seq. C. de ser. fu.

1 ¶ Furti actio an & qñ cōpetat depositario ꝓ re deposita.
2 Furti actio cōpetit depositario furtū passo lata culpa sua.

Js autem. † Depositario reidepositefurtū cōmittenti ꝑsum. ꝓpriū si fur. um patit nō cōpetit actio furti. Jdē si rei subtracte piculū ad eum nō pertinet. h. d. vsq; ad. §. pap. & cessat oē cōtrariū & maxime. l. qui vas. §. si ego. j. eo. vt dicam in gl. ¶ Jn glos. ibi vel hic cōmisit furtū. hec vera. Ratio differētie: qr cū deposita vtik rē deposita priuat dñm possessiōe: iccirco sibi furti actio nō cōpetit. lz cū alīs rē vtendā cōcedit cōseruat dño possessionē & ideo nō tātū delinquit. iccirco tunc sibi furti
2 actio cōpetit. † Sz q̄ro quid si depositarius nō cōmisit dolū sed latā culpā: an cōpetit sibi actio furti: dicas ꝙ sic: nā dolus furis ꝓponderat culpe sue. vt. l. ite & si obste. §. fin. ad. l. aq. ꝑm Ja. de are. & bñ ꝓ Dy. in. c. in pari. de reg. iur. lib. vi.

Papinianus. Si vna ex rebꝰ pluribus pignoratis subtradit creditori absq; sua culpa totiꝰ obiti duplatio est fida. h. d. vel sic. O dio ōliquētis ispicit qō euenire ꝑt: & ista ēvia brocardica ꝙ videbis i. l. inter stipulātē. q. sacrā. §. ō v. ob. & ibi ꝓ Bar.

Idem scribit. Si pignus bis creditori sub trahit ꝓ furto secūdo actio furti nō competit si a primo fure est debitū consecutū & secundi furti periculū non est suum. h. d.

1 ¶ Furti actio an competat simul duobus creditoribus quibus pignora subtracta sunt.
2 Sta. ꝙ cōmittēs tria furta suspēdat: quomodo intelligat.

Idē dicit. † Si duo pignora creditori simul subtradit sine sui culpa ꝓ parte dimidia eius qō creditoris interest propter debitū in quolibet cōsideratio est habēda. Sz si diuersis tēporibus subtra a
hant & noie vnius actū & exactū sit: noie alterius agi nō poterit. h. d. Ratio: qr creditoris furtū passi desinit fundi⁹ interesse ꝓpter solutionē: alias lz desineret aliter interesse nō extingueret obligatio semel ꝓtracta ex debito. vt. l. sine ma
2 nifestus. ff. de ꝺdi. fur. † Et allegat iste. §. ꝙ si eodem momē
c to ꝙ plures res surripiunt: vnū est furtū: vnde non punit vt famosus latro: qr tria surripuit eodē tpe: licet sta tutū appellet famosum oēm tria furta facientē & hoc operat tpis b
idētitas: vt hic. C. vñ vi. l. j. ¶ Jn glo. magna. j. e. l. vulgaris. tetigi in. l. nunq; plura. ff. tit. j. ¶ Jn gl. in ver. sed nō in totū. ibi. misi vnū furtū. sed ibt fuit vnum furtū: qr vnus seruꝰ fuit subtractus tantū. vnde hec solutio nō est bona. ¶ Jn ea. ibi. periculo creditorū &c. hec ratio nō est vniuersalis ꝑm Bar. cū semper nō sit creditor in periculo: si ponamus eius culpā abesse. Tu sustineas gl. q̄ intellexit ꝙ piculū interit? seruī nō subtracti ad creditorē ptinebat oīno: ex eo qr occasione seruī illius ℨ neminē poterat habere recursum. Sz in c
casus huius. §. q̄nunq; ex seruis subtractis moriat cōtra fu rē subtrahētē q sp i mora est p creditorē pōt haberi recursꝰ vñ nō pōt mors illi⁹ seruī esse piculo creditorū. Et hoc sentit ista glo. recte intellecta & bene: licet Bar. reprobet eam.

1 ¶ Furti actio non competit cōmodatario & mandatario subtrahentibus: & furtum patientibus.

Item pōponius. † Commodatario & mādatario subtrahē tib⁹ & furtū patiētib⁹ actio furti nō cōpetit. h. d. hoc totū causāt ex regula ne qs ex improbitate sua ꝙsequat actionē vt. ff. e. l. i. & ꝙ fullo. & ff. e. l. §. is aūt. ¶ Jn tex. ibi. dolo fecerit. s. vt dēdo: & sic furtū cōmittendo: & cessat omne cōtrariū.

1 ¶ Furti actio nō cōpetit patri: si filio res commodata si bi subtrahitur.
2 Furti actio competit solum ei cuius interest.
3 Furti actio an competat patri ꝓ filio.

An pater. † Si filio ꝙmodatario res ꝙmodata subtrahit ꝑ si nō ꝓpetit actio furti: nisi
1 peculiū filiꝰ sit solutꝰ do. h. d. Et cessat ℨtiū. l. fi. qs vxori. ℍ. si seruꝰ tuꝰ. j. e. ꝓbat eadē. l. ℍ. si seruꝰ meꝰ. Et sic intelligē noie suo noie aūt filiꝰ agere pōt. vt gl. hic dicit. Et attēde: qr accipere filiū rē & cōmodato vel ōposito extra administrationē peculiare &. Jtē nihil ꝑ ℙ ꝑ acqrit. vñ nō ꝑt ℨ ipz ꝑsem ex cōmodato vel ōposito hodie agere lz ℨ ipz filiū cui ꝑ ꝙsen tit tenet lz gl. i. l. iij. §. si filio. ff. ꝙmo. Sz illa gl. i ℙ vltio nō e va: qr ꝑ nō tenet cōsentire: nisi vbi renūciat vsumfructū i signū repudiationis. nō aūt vbi patri ipo iure nō ḡrif. vt. l. cū nō solū. §. necessitatē. C. de bo. & li. ℍm verā opi. Vel sum
2 ma sic. ¶ Nō ois cuiꝰ interest rē nō perire etiā ex honesta

Universidad de Deusto
Biblioteca

causa furti agit cõtra furē:ſz is cuius interest ex Sctu.h.t. Secus ergo si ei⁹ interſit ex cā ſi Sctu:vt ptz in negocio⁹ gestore.vt.j.co.q iniurie.§.ſi qs alienis negocijs.⁊ hic. ¶ In gl.i§.tenet. Et no.patrē eqparari fideiussori. Aduerte ad casum:qr est pulcher. ¶ In gl.in ver.nō posse.ibi dic.ergo hāc approbauit semel Ray.⁊ semel postea approbauit primā. † Cōclude q̄ noie suo nō agit ꝓpter rōnē litere:q̄ ipse nō est ad custodiā obligat⁹:⁊ sic nō tenetur ex Sctu:agit ergo nomine filij:sed tūc cum peculiū soluendo est.vbi ergo soluendo non esset:filij periculo nihil esset:ergo ⁊c.vt.§.e. l.itaq; fullo.⁊ ſi filij⁹ haberet castrēsia vel quasi non ageret tunc pater:q̄ illa bona in sua administratione nō sunt sed ageret filius sine dubio:q̄ eius interest.

Is qui. Rogāti precario vel cōductori furtū passo cōpetit actio furti ſi rei subtracte periculū est eorū.h.d.vsq; ad.§.ſi filius. ¶ In text.ibi q̄ simile donato precario quantū ad vsum.

1 ☞ Filius tenetur operari patri ⁊ ad vtilitatē patris cuz est in domo patris:non sic matri.
2 Opera filij vel vxoris cōpensatur cū sumptibus.

Si filius. Nō eget summario. ¶ In glo.ibi.qō nō placet.⁊ bene.ſz tū ista opi.approbat ⁊ male in l.vt ttī.§.j.§.de ser.cor. ¶ † Jn.e.ibi.dicā ergo.hec vera:ex qua habes qō filij⁹ tenet operari patri ⁊ ad eius vtilitatē sic ⁊ vxor marito.vt.l.sicut patronus.de ope. li.ibi glo.Et intellige dū filij⁹ in domo patris ⁊ vxor in domo mariti morat. † cōpensat eiſ opa cū sumptibus:alias secus.vt.l.ſi qs a liberis.§.de li.agno.matri aūt filius operā nō dz vt.j.eo.l.matri.ibi casus. ¶ In ea.ibi.alij hoc dicūt. hec falsa:q̄ text.hic loquitur de actione ciuili nō criminali.

1 ☞ Furtum non fit hereditati iacenti:nec ei queritur furti actio:sed domino rei.

Si res. † Hereditati iacēti nō fit furtū:nec queritꝰ furti actio:ſz dño rei subtracte.h.d.vsq; ad §.nō solum. Ratio.est:q̄ in re hereditaria non pōt cadere furti distinctio:⁊ ideo furti actio hereditati nō dat nec ei vere fit furtum:niſi oīnium verū habeat.⁊ sic est hic dare casum q̄ cōpetit actio furti ⁊ expilate hereditatis.

1 ☞ Furti actio cōpetit oībus furtum passis de re aliena cuius periculum est eorum ex causa honesta.
2 Cōmodata re vel eā:an intelligat cōmodata eius sequela.
3 Vendita vel donata re,an veniat eius sequela.
4 Legato vestimēto veniūt ple ralia ornamēta ꝑ eo ꝓstituta.

Non solum. † Actio furti cōpetit oībus furtum passis de re aliena cuius periculū est eorū ex causa honesta.h.d.vsq; ad.§.ſi epistolā. Et cessat ḥiū.l.itaq; fullo.§.e.nā ibi erat periculū furtū passi nō ex cā honesta:⁊ ideo furti sibi nō cōpetit.h.d. ¶ In ver.ſi.tē ſi iumenta. † no.diligēter ex hoc ver.⁊ p̄cedenti:q̄ commodata re nō intelligitur cōmodata eius seqla:ſz seqle periculū ad cōmodatariū ptineat.Et tō cōmodata vaccavel equa:nō intelligit cōmodatus pullus. Rō est:q̄ nō deseruiūt vſui ad quē cōmodatarius desiderabat matrē.cōcor. §.cōmo.l.ſi vt certo.§.vsq; adeo.Eo mō nō venit in depoſito.vt.l.i.§.q̄ depositis.§.depo. Rō:q̄ nō desiderat in tali seqla.eadē ſpecies custodie quā desiderauit haberi deponēs. In pcario aūt secus est. Nā dat ad indeterminatū vſum:vñ rogātis affectio cadere pōt in pullo ⁊ alia seqla.vt.§.de pcario l.q̄is. Jdē in pignore eadē rōne.l.i.C.de peri.pi.et l.grece.in prin.§.de pi.⁊ de pi.ac.l.ſi cōuenerit.§.ſi fundus.

3 Nec tractat hoc casu de piudicio magno. † Jn vēdito[a] aūt ⁊ donato venit sequelā habente cōclude q̄ ſi sequela nō pōt separari a vētre ſine periculo interitus:tūc pars vētris ꝺz ꝑsiderata vtilitate pcī.⁊ ideo semp veniet niſi aliud actū ſit.ar.optimū.§.lo.l.ſed addes.§.ſi qs ad mulierē.q̄ucta.l.vxorē.§.cōcubine.de leg.iij.alias aūt nō venit:q̄ diuersa res est ⁊ a vētre seqſtra. Ealias aūt q̄ adherēt empto ⁊ donato ſi sunt inſita:nō est dubiū q̄ veniūt.§.de acti.empti. l.limes ⁊ labra. † Et ideo legato vestimēto veniūt perle et 4 alia ornamenta in eodē cōstituta.§.de aur.⁊ arg.le.l.cū aurū.in fin.Sz nō adīga nō veniūt:ſaluo niſi in tpe cōtractus oīdat cū eis.Exemplā ſi equus ostēditur cū pulcherrimo fulcimēto nā⁊ illud venit.vt l.ediles aiunt.in princi.§.de ed.l.edicto ꝑ Gul.de hoc vltimo in.d.§.vsq; adeo. ¶ In gl.in ver.cōditio ibi ſed incerti datur.hec gl.reprobat:q̄ cōmodatario nō cōpetit cōdictio incerti ad recuperationē detentationis:ſed bene cōpetit creditori ad recuperandā possessionem.cōpetit igitur cōmodatario officiū iudicis vel cōdictio ex.l ſi colon.vt no.glo.in.l.ſi.§.ſed,cū secunda C.eo.⁊ hoc tene.⁊.§.de do.l.aquilius.

a ¶ In vēdito.vide Baſ.i.l.de gbus in xxvj.col.ff.de lega.

b ¶ Si epla. Epla niſi pūctē nō habet effectum nec obligat mittentem.l.qui absenti in prin.ff.acqr. pos.bal.in rubr. C.de.do.promi.

1 ☞ Nuncus quis esse potest etiam in re ꝓpria.
2 Epistola si subtrahitur:cui cōpetat actio furti.
3 Conducens rē deferēdā aliquo:an ⁊ qñ teneatur de culpa.
4 Procurator an teneatur de culpa leui ⁊ leuissima.
5 Periculum rei peremptę vel amisse an ꝙñ ſpectet ad nautas vel muliones vehentes.

Si epistola. [b] † Etiā in re ꝓpria qs nūci⁹ esse pōt.h.d.Et ad hoc allegāt de q̄
b vide Bar.in l.inste.§.de acqui.pos.vel ſic.† Si epistola subtrahitur is agit furti cuius interest epistolā nō foze subtractā:⁊ durat transmittētis quousq; ꝑsentetur niſi eius nuncio tradita fuerit:durat etiā trāsmittētis cōtinuo ſi ſibi voluit eā tradi.h.d.in terminis:⁊ in summa. Et facit.§.de acq. re.do.l.pe.q̄ incipit ſi epistola. ¶ In tex.ibi.vel ſi custodia
3 eius rei receperit. † No.q̄ rē deferendā recepit nō tenet de culpa leui in duobus casibus. Primus est ſi recepit inſe custodiam eius rei. Secūdus ſi mercedez recepit ꝓ delatione. Et hoc est vtile cōtra muliones q̄ de culpa leui ꝙtenētur:nō autē de leuissima. Est eñ locatio in qua venit leuis culpa.vt.l.ſi in iudicio.C.loc.⁊.j.de re.iu.in.l.cōtractus. Sz ſi nō deferret multo velut ꝙductor ſz velut mādatarius de ferētis ⁊ sic gratis:videt q̄ tunc teneat de leuissima. vt. C. mā.l.a pcuratore. Et est verū ſi in delatione requireret ea ctissima diligētia:alias nec de leuissima tenet nec de leui: ſed ſolū de lata.casus est hic. Ratio.quia ministeriū delationis cōiter quilibet facere scit:vnde non requirit diligē
4 tiam exactissimam vel exactā. † ⁊ per hoc apparet tibi de cisio an procurator teneatur de culpa leui ⁊ leuissima.de q̄
5 bar.hic melius quā per Ly.in.l.q procur.C.man. † Jn nauta aūt qui rē deferendam percepit hoc ſpeciale est vt semp periculum eius ſit:vt.l.idem ait nau.cau.

Creditoris. Si creditori res pignorata subtrahit culpa ſui ſolidū duplā nō creditū.⁊ qcḡdvltra credita receperit:debitori restituere tenet.h.d. Ratio quare teneatur restituere est ꝓpter culpā ſaltē leuē quaz cōmisit:cōmodatarius aūt nihil restituit.vt.l.ſi.§.ſz cū.in ſcōa.C.eo.q̄ tenet de leuissima.vnde magis grauatur.

Dominus. Dominus furripiens fructuario rē eidē furti tenet. Jdē ſi furripiat cōmodatario cuius intererat retinere:⁊ ſ nō h.d. ¶ In tex.ibi.quasi pignoris loco. Rō.q̄ dicit quasi impropꝛietatis nō est:vnde nō dicas pignus tacitū contractū esse in re ꝓpter ꝺimpensas necessarias vel vtiles factas in ea:ideo poterit illa res ab alio possessore per hypothecariā auocari ſm Ly.q̄ tene fixū mēti.nō habes hic alia.
☞ Furti actione vel pena an teneantur filij vel serui furādo rem patris vel domini. 1

Nec cum filio. † Filij in ptāte ⁊ seruī furādo furtū cōmittūt ⁊ res efficiūtur furtiue:ſz nō tenenť furti patribus aut dñis:niſi Sctanerint postq̄ fuerint ſui iuris effecti.h.d.ptz igit q̄ assidua Sctatione fit nouū furtū qñ ex prima furti actio nō est nata:alias secus.vt.§. e.l.ei q.Et hanc l.intellige in furtis leuibus ꝓ quibus nō hz locū iudicium ciuile nec etiam criminale. Jn grauibus autem dic.vt.l.respiciendum.§.furta.j.de penis.

Serui ⁊ ſi.§.cū aūt. Sij seruꝰ redhibitus furtū fecit emptori furti ꝺ venditorē nō agitur:ſz refectio dāni venit per redhibitoriā.h.d.

Illud quesitū. Legit duobus modis tiore cōtrarij.l.apud antiquos.C.e. Primo qō hic loquāť in dño putatiuo.⁊ iste itellect⁹ ꝓfonat multū litere:⁊ plan⁹ e.⁊ ideo nō ob.l.Scia.q̄ logit in dño vero. Scōo legit qō loquať in dño vero:⁊ tūc rūde legi Scie.qō vbi seruus fugitiu⁹ in ptāte dñi fuit reuersus: vñ nō mirū tūc ſi dñs pōt cōueniri noxali ꝓ furto in fuga cōmisso bonefidei possessori añq̄ desineret possidere:hic aūt nunq̄ redierat in eius potestatē.tene quam vis.Sco m primā lec.breuiter.h.d.Si bone fidei possessori seruus furtū cōmittit ⁊ fugit ꝓ eodē furto furti agere pōt.h.d.vsq; ad.l.qō dicit. ¶ In tex.ibi.bonafide possidere ceperit.l.ſe cūdo hoc. ¶ Sequitur in litera.amouet questionem.ſ. qō possit. ¶ In tex.tu ibi.ad vſucap.hic est casus quod ex ſola ciuili pceḑit vſucapio.nam seruum cōstitutum in fuga emptor bonefidei non possidet niſi ciuiliter tm. naturaliter eñ perdidit.l rem q̄ nobis cōiuncta.l.j.§.per seruū qui in fuga.§.de acq pos.per ſolam autem naturalē vſucapio nō completur.§.de acqui.re.do.l.homo liber.

Quod

Quod dicitur. Si seruus noxam cōmittēs in potestate dāni passi pueniat actio noxalis extinguitur nec reuiuiſcit ſz de eisdē ex eat potestate.h.d. Hoc aūt limitat:niſi in eius ptāte peruenerit:lite cōtest.ꝺ dñm primitiuū.vt.l.ſi alienus.§.de nox.q̄ vt ꝺ. ¶ In glos. vlt.ibi.l.ſi alienus. Illa facit cōtra:sed ſolue vt iam dixi.

1 ☞ Libellus ꝺ fures ⁊ alios delinquētes quō formatur.
2 Aestimenta sua q custodit ⁊ vigilat beatus est.
3 Furtum quomodo ꝓbatur:⁊ quomodo sit ferenda sententia ſuper furto.

In actione. Cū igitur furti vel cōdictione furtiua rē in libello expedit demōſtrari vt plene intelligi possit q̄ plurib⁹ hic declarat exēplis.ſz ſi ita plene declarari nō pōt agēt ꝙper iuramētū ſuccurrit.h.d. vsq; ad.§.ſi rē pignoris. ¶ In tex.ibi.nō est necesse loqui.Nō ob.j.e.l.q vas.in prin.quoniā ibi pōdus vaſorū expreſſus fuit ſpōte.

1 ¶ † In tex.ibi.plureſve.hinc ſumptus est cōis vſus[a] libel
a lādi cōtra fures ⁊ alios delinquētes:q̄ narret eos criminū dānificasse accusatorē:in.§.⁊ vltra.illud tamē ⁊ vltra modi
2 cū aut nihil operatur:niſi quatenus de maiori summa docet.vt.§.de in litē iur.l.cū furti. ¶ † In tex.ibi.de veste ꝛē de hac veste loquitur forte Joan.euangelista apocalypſis. xvi.c.vbi sic inquit.Beatus qui vigilat ⁊ custodit vestimēta sua:ne nudus ambulet ⁊ videat turpitudinē dinez eius cū quo satis cōcor.§.ex qui.c.au.ma.l.in lea.⁊.l.ſuccurritur. ¶ In gl.in ver.nō est.ibi.ſed aliud in depoſito.vel dic ſm illā. Ray. ¶ In glo.in ver.debet.ibi.ſed postea debebit ex primere:alias nō posset ſequi dānatio:quia ignorato ſimplo:necessario ignoratur duplū ⁊ quadruplum. † Addit
3 bar.q̄ imo ⁊ ſine hoc poterit fieri cōdēnatoria:q̄ de estimatione rerū ablatarū ſtabit ſacramēto furtū passi:vñ ſufficit q̄ ꝓbet furtū:ꝺ aliter non ꝓbe quantitatē seu valorē rei ſubtracte fundat se p.l.ſi q̄ñ.C.vñ vi. Sz illa loquit in violētia expulſiua. Adde q̄ in oī violētia locū hz ⁊ etiā in furto ſm Jnno.⁊ Jo.an.post eñ.extra.q̄ metus cā.c.ſuper eo.
1 ☞ Furti actione tenetur debitor vendens rem creditori pignoratam.

Qui rem. Debitor ſubtrahens creditori:autrē
1 dens rē mobilē pignoratā tenet furti hoc.d. † Et no.casum quē vulgares ignorant.ſ.de debitore vendente rē pignoratā q̄ furtū ſcommittit:ſubaudi etiam ſi eius possessio nunq̄ perueneriť ad creditorē:ex quo cōnētione speciali obligata,erat.ſecus aūt ſi generali:⁊ nūq̄ eius possessionem habuiſſet.vt hic in glo.⁊ bene.
1 ☞ Pignorās argentū ꝓ auro incidit in ſtellionatum.
1 **Quames.** † Pignorās argentum quod aurum esse dicebat,in ſtellionatū incidit nō in furtum.h.d.iſtud ꝓnici.
1 ☞ Clandestinitas ⁊ furtum non ſunt paria.

Si bonafide. Si dñs ſubtrahit fructuario aut bonafide emptor furtuz cōmittit ⁊ tenet furti.ſz nec efficit res furtiua nec vſucapio
1 impedit.h.d. ¶ † Jn gl.in ver.dñs.ibi.ſ in alio casu est:q̄ nō ſunt paria clandestinitas ⁊ furtum.vel hic iuriſcōſultꝰ respexit possessionē:ibi ꝓpter tē. Ja.de are. Tu dic clariꝰ q̄ ſicut hic cōmittitur furtū ſic ⁊ ibi crimē clādestinitatis: ⁊ ſicut hic per furtū nō efficitur res clandestina.et hoc voluit iuriſcōſultus dū dicit q̄ causa clandestinitatis nō pōt ſeparari a causa ꝓcarij ⁊ locationis. ¶ In fi.gl.ſubaudi nec eius intererat furtū non fuiſſe cōmiſſum:alias quātūcūq̄ tenuiſſet rem ex causa lucratiua:nihilominus ſibi cōpeteret actio furti.vt.j.eo.l.ſi ns qui rem.
1 2 ☞ Furti actiōe tenet ptē capiēs ex integro ꝓ ea parte.
2 3 Baptizato capite hois totus hō intelligitur baptizatus.
3 4 Probatio ſi nō ſequit ſuper eo qs fuit deductū in accuſa,
4 5 ſed ꝓbatur aliud:an debeat accuſatus ſcōdemnari.
5 6 Fur an ⁊ quādo teneatur ꝓ toto:vel ꝓ parte furata.
6 7 Furta plura vel vnū an ſit ſi qs pluries furatur ſtotum. Jd
7 Adulterij pena que ſit.
Sta.q̄ percutiens aliū cum ſanguine puniatur pena manus:quomodo intelligatur.

Valgaris. Primo ponit q̄ſtio. Secūdo reſpōſio de ſtricto iure:⁊ eius ꝓbatio. Tertio reſponſio de equitate vſq; ad.§.ſi is qui.ſecūda ibi.oſilius.tertia ibi.ſz ve
1 ru vel nc. Jpsa ponit q̄ſtio.Scōo rūſio oſilij⁹ ⁊ eius rō. Tertio rūſio Ulpi.autoris leg.partes nō mutant. † Qui ex integrali cōſiſtēte ex partibus ſeparatis partē abſtulit:cum totū ferre nō posſet:illius ſolius partis furti tenet ſz totuz integrale Sctanerit. Et ſi reuertēs aliā ptē ſuſtulit:illius ſolius ptis fur manifestus ⁊ non manifestus erit.h.d.vsq; ad §.ſi is q. Et iſtud principiū est canonizatū de penitē.di.i. c.vulgaris.vbi habes opti.gl.ꝓ intellectu iſtius pri. ¶ In tex.ibi.furē esse putat.ſ.de rigore. Et iō nō ob.ver.ſz vez.j. prozi.q̄ loquit de egtate. Jtē iſta est ſnia oſilij:illa ſēlpia.
2 Jbi.totū videri eū intelleriſſe. † Allegat q̄ pte hois baptizata[b] totū intelligit baptizatū. Et est verū etiā pte principali:puta capite.ſecus aūt in alijs mēbris.de quo p glo.in a
l.iij.§.j.§.de acq.poſ.dic vt ibi. ¶ Et no.tex.hic dū dicit videri eū tetigiſſe.nō eñ vere tetigit. † Et hec not.ꝺ iudices ignorātes q̄ deducta pcuſſione faciei cōdemnāt accuſatū de pcuſſione in alia pte corpis,ꝓbata ꝑ testes:aſſerēdo q̄ illa etiā intelligit deducta cū totū corꝑ dicat tactū. Jniq̄ eñ faciūt. Differt eñ mēbrū a mēbro:⁊ vulnꝰ a vulnere.vñ ſup nō deducto nō pōt ſeq cōdēnatio:ſaluo niſi vulnꝰ nō deductū ſit ꝓbatū ꝑ cōfessionē rei:q̄ tūc etiā in pcedēte ꝓcessu:vel etiā in precedēte quantūcunq̄ inordinato ex illa cōfessione pōt ad cōdēnatoriā deueniri ꝛimponi:quātūcū q̄ pena grauiſſima ſm Jnno.in.c.qualiter.de accu.facit.ſ. b ad.l.aquil.l.pinde.§.notandū. Et vide quod notat Cy.C. de ꝓba.l.poſſeſſiones. ¶ Sequitur in litera.q̄ tollere nō poterat.ſecus ſi poterat ⁊ ſuſtulit:q̄ tunc tenetur de toto ex quo totaliter contractauit.vt.j.eod.§.item ſi quis maio
4 ris. ¶ † Jn glo.in verbo ſi verum est.ibi.ſ.de equitate.hoc cōmuniter approbatur:⁊ iūge q̄ hic equitas competit vt ſolius partis exportate cōmittat furtū.⁊ ꝓ illa ſolū furteneatur quare nō potuit exportate totum:ſ vbi totū po c tuit hoc caſu teneat de toto:q̄ vere ⁊ cū effectu totius contractatio facta est.vt.j.e.§.item ſi qs.ver.q̄ ſi totū. Et hoc
5 voluit glo.ſequēs in verbo quantū. ¶ † Jn glo.in ver.fur erit.ibi.nihilominus plura furta ſunt.hoc est verū accipiēdo furtū,put est nomē iuris:ſed ꝓ ſola cōtractione facti q̄ ꝓcit ex ſola amotione rei de loco ad locū.vt.l.iij.§.ſi rem
6 de acquiren.poſ.ſic intelligit l.q̄uis.§.e. ¶ † Sequit in gl. c ⁊ tū ꝓ vno adulte.pena imponit[c]. hoc est verū:q̄ pena nō est reiterabilis:q̄ est pena mortis.⁊ ſi eſſet pecuniaria:⁊ſic reiterabilis,vt est in multis ciuitatibus:tūc eū q̄libet fornicatio habeat ſuū effectū perfectū ⁊ cōſumatū ⁊ diſtinctū ab alijs ꝓ q̄libet fornicatiōis actu,imponet vna pena.vt ꝺ.de priua.deli.in.l.nunq̄ plura. ¶ Sequit in gl.poſſet tamen defendi.hec est vera ⁊ approbata:⁊ hanc tibi tenui.in
7 l.nunq̄ plura.ꝺ.de priua.delic.dic vt ibi. ¶ † Vltimo decidit hic Bar.q̄ ſi ſtatutū punit pcutiēte cū ſanguine pena manus:⁊ vnꝰ pcuſſit aliū pluribus pcuſſionib⁹ ambe manus amputabunť:q̄ hoc genꝰ ſubalternū ſmultiplicatio d nē recipit:ſec⁹ ſi ſtatutū decidit eū puniri pena manꝰ dextre vel ſiniſtre:⁊ ſic in ſpē determinata.illa eī multiplicatio nē nō recipit de ſui natura.de vſuf.l.ſi alij.§.rez.ſz nō alleget eā. Et hoc est verū ſi añ condēnatiōnē facta de vulnere primo vulnꝰ aliud ſubſequat.ſz ſi poſt tūc pmutāda est pena.vt.l.hos accuſare.§.vl j.de accu. Adde ſi vulnera eo tpe ſunt cōmiſſa ſemp vna manus abſcindetur:⁊ nō alia:loq̄ de manu,de qua ſtatutū in ſpecie loquit.ſz ſi ꝓ uno vnū vulnꝰ infert:deinde aūud ex poſtfacto tūc manꝰ ꝓpio vulnere est affecta exēcutiōi penali:ſicut ⁊ ſi ſnia lata eſſet.vt.l.j. §.beſtias.de.po.nihil eñ ſnie addicit:niſi q̄ crimē ſctū declarat:⁊ incōtinēti exēcutio fieri pōt:vt.l.ei q̄ delatorē.de iure fiſci. Sz vbi pumitio facta ē:tta q̄ manꝰ fuit trūcata: c verū est q̄ indiſtincte loq̄ est alterationi pene.vt.ꝺ.§.fi.ple ne p doc.in.l.ſi ſerui fugitiui.C.de fur.⁊ ſeruo corrupto.

Si quis. Error in materia ſeu qualitate,nō impedit furtum cōmitti de toto:vnde inſpicit veritas non opi.hoc dicit. Ratio est:q̄ totius volunt ſuripiens furtum committere.
1 ☞ Furti actione qūo teneat fur errando in re furata.

Sed et siqs. Ubi p furē errat circa dñi rez:: ⁊ nō veritas:ſecus ſi vna res vno ſpiritu cōtēta ſubtracta fuerit.h.d.vsq; ad.§.ſz ⁊ ſi de naui. † Cōclusio ergo est q̄ vbi nō errat in corpe:ſz in ſola q̄litate ſeu materia:⁊ tūc q̄ totī⁹ corpis fur intēdit furtū facere totū q̄ corpus Sctauit:⁊ aio lucrādi totī⁹ furtū facit:nō ob.errorē materie aut q̄litatis:vt.§.§.pri.Si aūt errat in dño ⁊ corpa sunt diſtincta illius ſolius corpis fit furtū q̄ fur ſuū nō esse eſtimauit:q̄ illius ſoli⁹ habuit aīm Sctādi ⁊ lucrū faciēdi:vt.§.e.§.ſi is q.⁊ hoc.§.vsq; ad ver.ſz ſi ausam. Si aūt est vt res vnica ⁊ vna elemētatione ſeu ſpū cōtēta:hoc casu ꝓportio alterius facit vt totius alterius furtū cōmittat:vt in ver.ſed ſi,au-

Universidad de Deusto
Biblioteca

sam. vñ illicitū trahit ad se licitū. ¶ Jn glo. in ver. cām. ibi vel per aplūb. aturā. sed nōne inter hec duo est differētia. vt ff. de rei ven. l. in rē. §. itē si quecūq; dic qō adiūctione durā te nulla est differētia qn totus furtū cōmittat. vt hic. ⁊ sic intelligit istū tex. ff. facta separatione est magna differētia qr adiūctū per aplūbaturā vē dicat: sed nō adiunctū p ferruminationem: adiungit; aūt per aplumbaturam omne id adiunctū non est eiusdem speciei cum adiuncto.

1 ¶ Furtum quomodo cōmittatur quando contractatur totum ⁊ exportatur pars.
2 Furtum committitur, effectu ⁊ cum affectu.
3 Libellus cōtra furem quomodo formatur.
4 Furti pena quomodo teneatur furans duos sacculos eiusdem vel diuersi valoris.

1 **Sed vñ de naui.** †Si ☞ctat totū et exportat psillius solius furtū cōmittit ⁊ nō totius: si totū exportari nō potuit vno simul: nec⁹ si totū potuit exportari: ⁊ exportatū nō est: tū exportādi intēt̄one fur habuit. h. d. cum. §. itē si qs maioris, vsq; ad. §. si duo. excepto. §. q furti. vsq; ad. §. si quis maioris. quēpostea lege p se. † Un̄ delude in hoc art. qō q totū pōd⁹ ☞ctat sub au. monēdo de loco ad locū: vel ipsum involuēdo vt involutū vel torsellum: vel aperiendo vi armariū librorū: doliū vini: granariū frumēti ipm granū tangēdo: aut ipsum granū in sacculis ponēdo: aut vinū in amphoris dilūctis: tū ex quo ipsa integrale deferre nō appareat de quo sacculo sit furtū cōmissum ⁊ cōstat qō de vno est cōmissum ⁊ de altero nō sequit absolutio: nō ꝓpter defectū iuris: sed ꝓbationis ambigue. ff. de te. tu. l. duo sunt tit. C. de ꝓba. actor. ⁊ ita intelligo istam glo. ⁊ tene menti.

2 ¶ Furtū nō cōmittit ex solo introitu domus aliene.

Qui furti. †Jntrās cū claue vt furet ex solo introitu nō est fur: ☞ iniuriarū tenetur aut devi si intercessit. h. d. Nō aūt ꝗre tenet de illo ꝓparatorio est qr ex natura act⁹ ꝓparati nō ordinat ad illud necessario ☞ potius cōtingēter. Si eñ naturaliter ordinaret fieret cōfusio. vt. C. de accu. q de crimine. in gl. dixi in. l. nunq; plura. dic vt ibi. ¶ Jn tex. ibi furti faciēdi. furtū tñ nō ꝓfecit: vt ptz ex ꝑdictis. ¶ Sequit in litera. nōdū fur est. pōt tñ criminaliter accusari sm quosdā ⁊ male subau. de fur. qr ex quo nō est cōmissum furtū: cessat actio ciuilis ⁊ criminalis.

Si duo. Si plures eiusdē terre furtū cōmittūt q libet tenetur insolidum. h. d.

Quamuis. Licet cōmittat furtū ⁊ fur teneat furti nō tñ tenetur cōdictione fur tiua si res apud dominum remanserit. h. d.

1 ☞ Finis semp inspiciēdus est: ⁊ triplex est: honestus delectabilis ⁊ vtilis.
2 Furti actione nō tenet frāgēs ostiū vel archam: sed aqlia.
3 Percussio ⁊ insultus an ⁊ qñ simul puniri possunt.

Si quid fur. Si vna res ☞ctatur vt alia subtrahatur: ☞ tracte furtū cōmittit. h. d. vsq; ad. §. qui lāce. vel sic. † Unū qdq; ꝓpter finē ☞ solus finis inspicitur h. d. ff. l. verū. la. ij. cōcor. cū dicto ꝑbi q dicit triplicē esse finē honestū delectabilē ⁊ vtilē: vt plurimū aūt ꝓpter vtilitatē. ¶ † Jn glo. in ver. nō pōt. ibi. §. iij. Sed quō agit aqui lia ꝑ fractura arche seu ostioū cū sit actus ꝑparatorius ad furtū: vñ nō vr agi posse: mi☞ solū de furto. C. de accu. l. q accusare. in gl. dixi in. l. nunq; plura. ☞. tit. j. Et est casus in. l. illud. §. j. ☞. ad. l. aql. Sol. q: actus fracture nō est de sui natura ordinatus ad furtū: sed cōtingēter. † Jnsult⁹ aūt ⁊ ame natio ad pcussionē de actus natura ⁊ eo modo pcussio ad homicidium ⁊ ideo ꝙde solo actu finali est punitio finienda. vel dic q vbi actus ꝓparatorius per se infert finalem vltimum effectum ab actu ꝓparato tūc punitur quis de vtroq; vt hac gl. alias secus vt in contrarijs.

1 ☞ Furti tenetur ꝓ toto qui contractat vnū indiuiduū vt illius partem ferat.

Qui lancē. †Qui ☞ctat vnū indiuidū vt ptē illius ferat totius furtū cōmittit: solū aūt duplat̄ qō interest. h. d. Et accipe vnū indiuiduus ꝓ vno corpore qō vna elemētatione seu spū continetur vt scut ella argētea. Et intellige q illud indiuiduum poterat vno semel portari: ⁊ ideo de toto furtū cōmittit ⁊ totū efficitur furtiuū. duplat̄ aūt solū qō interest vt vidimus. ff. l. ꝓ. circa ꝓin. ⁊. §. si de naui. ⁊. §. itē si quis.

1 ☞ Impubes doli capax potest omne delictum commitere ꝓter crimen carnis.
2 Puer an ⁊ qñ possit puniri de delicto.
3 Proximus pubertati quis dicatur.

a **Impuberē.** a †Impubes doli capax cōmittit furtū ⁊ tenet furti ⁊ cōdi. furtiua: alias nec de furto nec ꝙ ope ⁊ cōsilio obligat. h. d. Et audi seuerā sniam capitalē latā ☞ impuberē negligēter. ff. ad fil. l. excipiunt. no ta illā ¶ Jn gl. ibi. nō als. † Nota diligēter hāc gl. que tibi clare aperit ⁊ rūdet qō impubes doli capax b nō punit de delicto: nisi hoc ☞ curet qō sit ꝓximus pubertati, c ⁊ tenementi qr pluries habui de facto. † quis aūt intelligat ꝓximus pubertati. dic vt. j. de reg. iur. l. ꝓpuillū. tene mēti. qr ota die video pueros excellisse infantiam ⁊ percutere cū lapide d ⁊ fuste alios pueros. Et magna contentio est an debeant puniri et an ſyndici talia vulnera denunciare teneā tur ex forma statuti dispo. quod ſyndici denunciare teneātur delicta puerilia.

Verum. Rei immobilis nō fit furtum ☞ ea. concor. ☞. eo. l. si certe. Possessio tñ condicipotest per triticariam vt in glo.

1 ☞ Furti pena an ⁊ qñ teneat capiēs apes in arboribus.
2 Apes sunt ꝓmo occupantiū nō aūtē dñorum arborum.
1 **Apes.** †Apium in arbore existētium nō fit furtū: sed eorū dominū cōcedit occupāti. h. d. Et intellige hoc sine apes existāt super ramos siue intra cortices: seu ligni substantiam saluo nisi opere manufacto in concauitate arboris apes essent recluse. vt. l. naturaliter. §. apiū. ☞. de acq. re. do. ☞ insti. de re. di. §. apiū. ¶ † Ultimo nota hoc ꝓcipiū in nidificationibus auiū mobiliū: qr occupātiū sunt: non autem dñorum arborum.

1 ☞ Colonus nummis colens furti agit ꝓ o fructibus collectis per furem.
2 Furti actio cōpetit ☞ductori ꝓ fructibus furti subtractis.
3 Colonie quotuplex ☞ est species.
4 Fructus an ⁊ quando sint coloni nummis colentis.
5 Fructus an ⁊ quando sint coloni partiarij.
6 Fructus an quando sint fructuarij.
7 Fructus an ⁊ qñ sint possessoris bone fidei.
8 Fructus naturales qui dicantur: ⁊ qui industriales.
1 **Nec cōstat.** Or dñi iste. §. est solēnis. † Colon⁹ nummis colēs furti agit ꝓ fructibus collectis p furē. Hōt sm vez itellectū. Or attēde qr iste. §. ē bon⁹. Jn tex. ibi. colonū q nūmis colit. ad lōgū tps vel mo dicū sm vtrūq; intellectū Seqt in litera. acturū furti. Nō ex eo qō sua interſit rōne dñi vel possessionis aut rōne cuſtodie:

stodie: ☞ ex eo qr interest furtū fructuum nō esse factū qñ facto furis colonus est impeditus habere dñiū ipsorū. Et hoc modo limita. Lis cui. ff. e. q dicit q nō cōpetit actio fur ti furtū passo: nisi ei⁹ interſit rōne dñi⁹: aut iuris realis: tū interesse. ſ. dñi qō cōsecut⁹ fuisset furtū passus: nisi subtractio facta fuisset. ⁊ hoc est qō tex. h. d. in fi. recte intelligēdo. ¶ Sequit in litera. eius esse cepissent. ſubau. ſi ꝓ ipsum colonū aut alium eius nomine fuissent decerpti: ⁊ in hoc solo

2 colonus interesse ꝓtendit: vt dixi. † merito ipse agit furti a: pōt etiā agere ex cōducto cōtra dñm vt agat furti ⁊ cō dictione furtiua. vt. l. cū in plures. §. messem. ff. lo. ⁊. j. eod. l. fallo. §. si sul furarie. ¶ Jn gl. in verbo nūmis. ibi partē fructuū dño reddidit. ⁊ tūc inter colonū ⁊ dñm intelligit contracta societas: nec agit tunc inter eos ex locato ⁊ conducto: ☞ agitur actione ꝓ socio: vt. l. si merces. §. vis maior b ⁊

3 ff. ꝓ socio. l. cū duobus. §. si in coeunda. † Est et tertia species colonie. ſ. cū quis locat fundū ꝓ annua mercede in frugibus consistēte in genere: vt fit in tuſcia. vel cū duo vicissim locāt fundos eorū: vt sic fructus vnius cōpenſent in mercedē alterius: ⁊ hec appellat locatio ☞ impropriē: nā vere cōtractus innoiatus est ozit ꝑscrip. ver. inter eos: vt. l. ⁊ hec di stinctio. in fi. ff. loc. C. lo. l. stolei. Et ſimiliter hic colon⁹ agit furti cōtra furē: ☞ nō cōdictiōe furtiua: vt. j. dicā in colono nūmis colēte ¶ Jn. e. ibi cū sui sunt fructus. vt hic. hoc est falſum: vt. j. dicā in cōclusione. ¶ Jn. e. ibi. ⁊ addūt quidā. ⁊ bñ ſm Jac. de are. ¶ Jn ea. ibi. et tūc ipse solus dñs. ⁊ male dicit: qr tūc etiā ipse colonus ḥz cōdictionē fur. vt. j. dicā. ¶ Jn. e. ibi. §. messem. hoc est falſus ꝙ ille. §. loquat in colono partiario: qr nō ageret tūc ex conducto: vt ibi. imo act.

4 ꝓ socio: vt iam dixi. † Conclude ergo ꝙ colonus nummis colens aut alia mercede in genere constituta: facit fructus suos recollectos a se: vel ab alio eius nomine tamen: ſecus ſi fint recollecti ab alio ſine eo inuito vt hic: ſiue fint recollecti eo inuito vt per furem: vt hic. licet Ray. in hoc cōtra ⁊ male. ſiue eo volente: vt per emptorem ſuum: vt. j. eo. l. ſiſeruum. §. locauit. Fallit in colono ad longum tēpus habente vtile dominium fundi. ⁊ ſic fructuū vel ſaltem habet

5 ius reale in fundo: vt hac gl. in ver. ⁊ addūt quidā. † Partiarius aūt colonus ratiōe ſocietatis: vt dixi: cōtracte inter eū ⁊ dominū, efficit dñs fructuū exemplo alterius veri dñi: ⁊ ideo ꝓ o parte ſua ḥz actionē furti ⁊ cōdictionem fur. et ideo male dicit. hec gl. ꝙ colonus nūmis colens facit fructus ſuos a quocunq; ſeparent. ⁊ penus dicit dū ſubiungit ꝙ partiarius nullo modo facit ſuos: ⁊ ideo ſolus dñs habet cōdictionē fur. cū hac tamē glo. cōcor. gl. d. ff. meſſez. male etiā dicit gl. ff. e. c. eū qui. ☞. prelia. dū nullā facit differentiā inter colonū nūmis colētē ⁊ ptiariū dū cōcludit vtrūq; fructibus collectis a quocūq; quēlibet ipſorum effici dñm fructuū: qr imo est differētia inter eos: vt ptz ex predictis.

¶ Jn gl. ſi. ibi. anteq; cōſumantur. hoc est falſus: qr non est neceſſe ꝙ vſufructuari⁹ fructus cōſumat vt ſui efficiantur: imo nō est neceſſe vt eos recōdat: vt. l. ſi vſufructuari⁹ meſſem. ff. qui. mo. vſufru. amit. ſm verū intellectū. ⁊. l. ſi fur. hic

6 alle. † Unde cōclude ꝙ fructuarius nō facit fructus ſuos niſi ſint collecti per eū: aut per aliū eius noīe: ex ꝑplo coloni nūmis colētis. rō est: qr fructuarius poſſidet naturaliter tātū: vt. l. naturaliter. in ꝓin. ff. de. acq. poſ. ⁊ ſicut ſola naturalis nō est ſufficiēs ad acquiſitionē dñi: vt. l. acquirere. ff.

7 de acq. re. do. ita eadē rōne nec ad acqſitionē fructuū. † In bone fidei autē poſſeſſore aliud est: vt. l. q ſcit. §. ꝓterea. ff. de vſur. ⁊ hac gl. rō est: qr ipſe poſſidet ciuiliter. ⁊ ſicut ſola ciuilis ſufficiēs est ad vſucapionē: ⁊ ꝓ cōſequēs ad acquiſitionē dñi: vt. l. ſi fundū. ff. de fundo do. ⁊. l. i. §. ꝓ ſeruū qui in fuga. ff. de acq. poſ. ita etiā est ſufficiēs ad acqſitionē fructuū. poſſidet em̄ bona fide, cogitatiōe dñi. ⁊. d. §. ꝓterea. Et hoc intelligas de fructib⁹ induſtrialib⁹ quos bo. fin. lucrat rōne culture ⁊ cure: vt inſti. de re. diui. §. ſi qs a nō dño. Naturales aūt fructⁿ ſuos nō facit niſi cōſumat: qō apparet: qr expēſtituit quatenus locupletior factus est ex eqtate. l. ſi ⁊ me ⁊ titiū. ſi cer. peta. vt no. gl. inſti. de offi. in. in. ꝓin. ff. de rei vē.

8 l. fructⁿ. Et ꝙ nō faciat naturales ſuos. est caſus in. l. fructⁿ. ff. de vſur. no. ꝓ Ly. C. de rei ven. certū. † Sunt aūt fructus naturales qui abſq; hoīm induſtria ⁊ facto naſcunt: vt. d. l. fructⁿ. in fi. ⁊ ſubaudi ⁊ ſunt in vſu finali: ad quē deſtinauit natura abſq; hois induſtria: alias nō ſufficit naſci abſq; facto hois ſi in dicto vſu finali nō ſunt. vnde eſſi ⁊ oliue ſine facto noſtro naſcunt: ⁊ tñ induſtriales ſunt: vt. l. ſi feruꝰ. §. ſi olivā. ff. ad. l. aql. cōiūcta. d. l. fructⁿ. Similiter lana onium: lac ⁊ agni induſtriales ſunt. vt. ff. de vſur. in pecudū. ⁊ tamē

a ¶ Merito ipse agit furti. Nota quaꝛ ☞ductor q nūmis colit pōt agere act. furtiō tra furē ſurripiētē furto fructⁿ ex fundo cōducto: vt☞ reſpiciēdo interesse qō eſt ipſe cutur⁹ ipſe cōductor niſi ſubtractio fuiſſet facta ⁊ vide Ang. in. l. is cui⁹ in ꝓin. ff. eo. ⁊ i. l. ſi ſeruus §. locaui. in fi. ff. e. qō no. qr videretur dicēdū ꝙ nō poſſit agere furti cū iſte colon⁹ naturaꝛ poſſidens nō facit fructus ſuos niſi q diu il los percepit. l. ſi fur. ff. de vſufru. Et ibi Bart. no. ⁊ dicit facere ad ſtatutū diſponēs q ſi gs deroba uerit rē alienā ꝓ niaꝛ certa pēa q nō cōpēdat de robanté fructus coloni ſeu fictabilis nondum perceptos.

b ¶ Vis maior. Vbi vide bart. ⁊ Bar. in ꝓin. ⁊ in fi. ⁊ eūdē bart. in l. dñi ꝑdictū. C. ☞ agricol. ☞censi. li. xj.

c ¶ Tabule lignee. Adde doct. in. c. inter dilectos. de fide inſtrumen.

1 Quis dicatur doli capax. adde doc. t. c. j. de deli. pu. car. in cle j. in v. q. de ho. Do. i c. j. in. §. qr nō. de reg. lib. vj. lapum all. g. cxciij.

2 Impuberem. Impubes doli capax. cui⁹ malitia ſuperat etatē pōt de oī delicto iculpari ꝓterq; ō delicto carnis q ſ eo vſgere nō ꝓſumit. c. j. de deli. pue. ⁊ ibi Andr. bar. ⁊ videꝛ l. j. in pnc. ff. ad ſil. vide ang. in trac. maleficior. in v. ſciēter ⁊ doloſe.

3 Pōzim⁹ pubertati. adde qs dicāt ꝓrim⁹ pubertati. vi☞ text. i. l. nō tñ. ff. de excu. tu. ⁊ no. in. l. j. ff. de dona. doct. i c. puberes. in. c. literas. ⁊ i. c. ꝓtinebat. et vtrobiq; p doc. de deſpon. impu. be.

4 Et percutere cuz lapide. adō pe. ō anc. ☞ſi. cclxxij. in ci. iure ſcripto. et eū ſequit alex. de imo. cōſi. cvij. inci. ꝓ ineſtigatione. in. ij. volumi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 Debitū pbat per vnū,instrumētū debitū,z securius p duo instrumenta.
6 Apotha quid sit:z quid antapocha.

Quod si iā erāt inanes. In text. ibi. videtur estimatio facienda.q.o.prima fronte,videtur quod sic. ¶Sequitur in litera.quid em̄ interfuit eius,subaudi creditoris ei nō surripi:ex quo ei erat solutū.quasi dicat nihil z sic solū preciū tabularū videt duplicari nō aliud. ¶Sequitur in litera.sed pōt dici.hic iurisco.decidit oppositum qō imo potest interesse in alio quā in precio tabularum: z ideo fit duplicatio oīs eius qō intererit. vt in ỹ. z generalis. Et pōdera bñ qr nō dicit duplicari quātitatē in instrumento cōprehēsam sed solū qō interest.si ergo intererit in tota summa:illa tota duplicabit:si in minus illud minus.

1 ¶Sequit in litera.sibi restitui petūt.†No. qō debitor potest petere a creditore vt sibi restituat īstrumētū debiti cācellatū,sic.C.ad exhi.l.fi.z.C.de ꝑdi.sine causa.dissolute. Et per hūc tex.reprobat Bar.opi.Azo.qui dicit actorem nō edere reo ad excep.fundādā.dictū est verū. Iꝫ hec lex nihil ad ꝓpositū.Azo em̄ loquit de editiōe q̄ petit officio mercenarior:z cū petit copia hic loquit cū agitur ad editionē cōdi.sine cā:z vt ipsum originale tradat nō aūt vt edat. vt d.l.si soluto. ¶Sequit in litera interest creditoris tabulas habere vt eas tradere possit debitori in quietāti illū, nā he tabule cācellate nō debēt penes eūmanere:qm̄ ptinent ad debitorē.vt hic.z.d.l.dissolute.†hodie aūt debitores cauti faciūt se liberari p acceptilationē vel p getationē ex causa solutiōis.z tūc,eorū nō interest habere instrumētū cācellatū cū alia via sint tuti:z ideo nō vtimur cōiter vt nobis debitoris instrumētū cācellatū reddat. ¶Sequit in litera.ne forte ꝓtrouersia.†No.multū interesse nostrā ꝓtrouersiā nō pati z tm̄ est interesse qō minor solū ad hāc causam petere pōt in integrū se restitui.tex.est i.l.minoribꝰ.ff.de mi. ¶In gl.in ꝟbo interesse.in fi.hec gl.se refert ad sententiā Hugo. de qua dicā.i.ꝧ.pri.dic vt ibi. ¶†In tex.ibi quēadmodū si binis tabulis.hic est casus:qō sicut de vno testamēto plura possunt cōfici instrumēta.vt.ff. de testa.l.vnū.z de scōm tabu.l.i.ꝧ.sed si qs in duobꝰ,ita z de cōtractu vnico. Et eo dē modo in vno,z eodem pgameno possunt esse descripta instrumēta pluriū ad diuersas causas pertīn.ꝙtestamēta similiter diuersoꝝ.z hoc tenet Bar.in.l.si quis ita.de vulga. z pu,allegabo tibi casiꝫ.C.fi.cer.pe.l.ex eo qō multis. Segtur in litera.securior sit creditor.†Nota bene q̄ creditor est securus in ꝓbatione debiti qñ habet instrumētū vnū debiti.sed securior qñ duo. ¶†Sequit in lra apocha.i.scriptura quā debitor ꝓbat debiti solutionē. Antapocha est scriptura ꝓbans debiti substantiam.C.de fide instru.l. plures apochis. In ſtex.ibi ſz nil videt mihi interesse.ſ.eo casu,quo alie ꝓbatiōes supsunt.vt ſ.ptz z p ꝙsequēs nullū dānū esse: z iō dz fieri duplicatio ſumme in instrumēto ꝙtēte.z hoc voluit dicere pla.z bñ. Et sic hic iuriscōsult⁹ dicidit lꝫ Hug. dicat q̄ iurisco. hic male dixit cuius opi.sequunt dꝫ.z Ol. z tūc exponere pōt.hoc verbū interesse q̄ est in lra. i. nulla differētia esse.z tūc erit sensus ſm Hu.q̄ quātūcūq; alie ꝓbatiōes supsint fieri dz duplicatio dicte ſumme. mouetur per.l.eū q.ſ.pap.ſ.e.cui rndet vt dicā in gl. ¶In glo.ibi ſz mihi videt z male ſm Hu.imo z bñ.vt gl.hic decidit. z idē tz gl.ſ.e.l.iij.z est casus.ſ.e.l.qdā tabulas. ¶In glo.ibi. q̄ euenire pōt.ſ.q̄ instru.retētū ꝙ venditorē ꝓdet.ray.Sequit in gl.ſ.e.l.eū.ſ.pap.ſz ille.ſ.nō ob.qr ibi loquit de interesse extrinseco:h de intrinseco. Itē qr seruꝰ ibi pignorat⁹ q remāserat apō creditorē:potest pire absq; aliū culpa creditoris:h chyrographū de facili sine eī⁹ culpa pire nō poterat: iō nō inſpicit q̄ euenire pōt. ¶In e.ibi.z veriꝰ ſz pl.z bñ.

Sed et si quis. In text.ibi.sed z si quis,nō amouerit. intelligetm̄ qō amouit z deleuit.z cessat omne ꝟium. Vel dic q̄ non amouit exportando de loco ad locum:tū cōtractauit delendo: vel animo lucrandi:qr ipse delens in eisdē tabulis debitor apparebat. Et ista est ſanior intellectus.z eo modo soluitur hoc contrarium.ſ.eo.l.ſi quid fur fregerit.

1 ¶Furti pena quomodo teneatur qui furatur instrumēta debitorum.
2 Interesse in strumētorū deletorū quomodo ꝓbatur.
3 Instrumenti tenor quomodo ꝓbatur si testes sint mortui: z instrumentum sit cassum.
4 Testes an z qñ possint repeti post didicita testificata.
5 Testis si vno tempore interrogatus dixit se nō recordari z alio tēpore dixit se omniū habere memoriam nō est ꝟius.

1 **Quidam tabularū.** †In text. ibi. furti actione existimāt z male.vt.ſ.sequit.nam si subtractis tabulis recuperant eedē z nulle alie ꝓbationes erāt de debito:per illas inter eas dē subtractas recuperata ſpe,ꝓbat quātitas interesse.vt.ſ.patet. Itē z si alie ꝓbatiōes de debito existeret:adhuc pōt furtū passi aliter interesse:puta qr ꝓbatio p instrumētū est ꝓnilegiata z hꝫ executionē parātā.vt est in partiꝫ italie. ¶Probationes aūt que supsunt sunt p testes nullo mō ꝓuilegiate:vñ dupli cabit tale interesse:qō tenuit Bar.z bñ in l.q tabulas.ſ.e.

2 ¶†In tex.ibi.posse ostēdi.ꝓ hūc tex.fundaui dictū meū. ſ.q̄ ſpeciale sit in hoc casu vt interesse nō ꝓbet ꝟ dolosuꝫ p iuramētū in lite. Impossibile em̄ esset nō posse ostēdi inter esse stādū si esset sacramēto:qr z si agēs iurare nollet estimatur iudicantis arbitrio.vt.l.semp.ſ.in hoc interdicto. q̄ vi aut clā.p Jnno.plene extra qō me.cā.sup eo. Ratio aūt ſpecialitatis:qr etiā qlibet vilissim⁹ habere pōt instrumētum debiti grādis quātitatis ꝟ alīū:vñ hic nō subsunt aliq̄ circūſtātie,ex quib⁹ inde ex possit iuramētū vllaten⁹ moderari. ¶In tex.ibi quāti eius interſit.si tabulas ponas esse deletas:vñ p eas recuperas q̄ legi nō possunt debitū ꝓbari non pōt ex quo delete sunt. ¶†In tex.ibi. q possunt mori cōditiōe pēdēte.subaudi z sic tpe existētis cōditiōis nulas ꝓbatiōes habeo cū testes inueniant mortui:z instrumētū debiti similiter inueniat deletū.sed hoc nō obstante examinari poterūt dicti testes z cōdēnatio fieri solaꝫ differt exactio in cōditiōis euentū.vt.l.in.l.aqui. si deletū. ſ. ad.l.aql. Et hoc voluit gl.hic z bñ. ¶†In tex.ibi.eorū memoria z ꝓsentia.hic est casus apert⁹:qr in diuersis instātijs sup eodē post testificata didicita testes repeti possunt hic em̄ fuerūt examinati p̄mo sup cōtractu:z cū agebat ex eo: deinde sup eo ꝟctu z debito cū agebat furti. ¶In.e.instātia repetitio locū nō hꝫ.nisi quo ad hoc:vt dictū eor obscurū declarēt nō ad partis instātiā:Iꝫ ex officio non aūt vt aliqd addāt.gl.singularē habes in ſco ꝓpore de testibus.ſ.qr vero.col.vñ. ¶†Itē est hic casus dū dicit.eorū memoria. qō si testis interrogat⁹ in vno iudicio vel vno tēpore dixit se nō recordari:deinde postea dixit omniū memoriā se habere nō est cōtrarius sibimet:z stat dicto vltimo. Casus est hic.hec em̄ possibilia sunt vno tempore non recordari alio sic.vel vno tpe memorari melius quā alio vt in nobilissimis sentimus.z est casus in.l.ij.ꝧ.cause de car.edicto.

Sed et si surripuerit. In textu ibi. nihil ad penā adūcit:z sic per delictum posterius non augetur pena extraq; partē.vt.ſ.ad.l.aquil.l.si seruum.in pin.z sic nō obſ.titu.ſ.l.nunquam plura.

Hoc amplius. In tex.ibi.interdicto quoꝝ bono.id est interdicto de tab.exhi. ꝓparatorio interdicti quoꝝ bonorū:z sic cessat cōtrariū signatū in gl.

1 ¶Furti pena tenetur imaginem reipublice:vel templo positam capiens.

Sed si imaginē. ꝧ.si quis. In tex. ibi.reipublice municipij.†Idē si alicuius tēpli diuini:si tū perfecte dedicatio facta nō erat als surripiens incidit in sacrilegiū:qm̄ subtraxit donatū deo immortali.vt.l.sacrilegij.ſ.ad.l.iul.pecu.q̄ declara ſm not. in.l.si nondum templo.C.de furtis.z ibi per Cyn.

1 ¶Furti tenetur tutor subtrahens res pupilli.
2 Prelati ecclesie ledentes ꝓprietates substantiam deo et superiori satisfacere tenentur.

Tutor. Quasi dñs committit furtū. h.d. vel sic.†Si tutor rerū pupi. furtū facit tenetur furti z efficit res furtiua.h.d. Intellige aūt de quasi dño ratione officij.non aūt hic referas ad prelatū qui loco fructuarij est nec referas ad habētē publicianā:qm̄ habent plenā administrationē:†si tñ ledūt plati ꝓprietatis substātiā:z deo z superiori satisfactionē facere compellūtur sicut fructuarij qui abutuntur.

1 ¶Furti nō manifesti pena tenetur qui ꝓbet opē furto.
2 Opem prebēs furto non est fur:pcussiōi non est pcussor.
3 Statutū q̄ pax nō ꝓsit homicide vel pcussori:vel accusatiꝫ de homicidio:quomodo intelligatur.
4 Opem ferens delicto:an puniaꝫ eadē pena vt principalis.
5 Auxilium z fauor quot modis ꝓstatur.
6 Proxenete vsurarum tenentur restituere vsuras sicut accipientes illas.

Auxiliantes

7 Auxiliantes fauentes consulentes z persuadentes ne delinquens puniatur sed euadat manus iudicū quomodo puniantur.
8 Persuadens dicitur qui incitat vel hortatur ad maleficiuꝫ faciendum.
9 Participes socij z consortes delictorum qui dicantur.
10 Caporales seu principes delicti qui dicantur.
11 Adherentes delicto qui dicantur.
12 Complices delictorum qui dicantur.
13 Agentes consulentes fauentes z participantes eadem pena puniuntur.
14 Consulēs z persuadens spoliū bonorū quomodo puniaꝫ.

a **Is qui opē.** a †Prebēs opem furto nunq; est fur manifestus ſz tenet furti nō manifesti.h.d. Jnest ergo qualitas ꝓpter ꝓpositū delinquētis ex postfacto in principali que nō est in opē ferentē qō est vtile ad ea que.ſ.
2 dicā. ¶In tex.ibi.nunq; manifestus est.†Nota prebēs opē furto nō est fur.similiter opem ferēs pcussioni nō est pcussor.homicidio opem ferēs nō est homicida.†Et ideo si sta-
3 tutū dicit qō furi homicidevel pcussori nō ꝓsit beneficiū pacis nihilominus ꝑderit auxiliantib⁹ z fauentib⁹. Secus si statutū loquaꝫ per verba in rē scripta puta condēnatis vel accusatis pro homicidio pcussionevel furto nō ꝓsit pax: vt.ſ.de adul.l.hec verba.cōprehendunt em̄ sub his verbis z mādatores z aliꝰ quicunq; occasionedictorū criminū iniecti
4 casus est ibi. ¶†Sequit i litera manifeste teneat.plus ergo punitur principalis delinquēs quā ferēs opem.nā principa
b lis hic punitur in quadruplum opem ferēs b puniꝫ in duplū ꝓpter qō Dy.consuluit fauētem z auxiliantē puniri solum media pena. Et idē tenuit Ray.cū agit ciuiliter secus si criminaliter:qr tunc,vniformiter puniunt.ſ.de fica.l.nihil interest.ſ.de a.hæ.l.is cuius,ſope.Cy.aūt nihil firmat in.l.vna.C. de mil agge.non rumpē.lib.xi.Bar.dat regulā qō vniformiter punit.Fallit in casib⁹ expressis in iure,exēplū in.l.vna. C.de rap.virgi.ꝓbat.ſ.de parici.l.vtrū. Joā.an.in.c.felicis. de pe.lib.vi.dicit qō vbicūq; auxiliū z fauor est simpler eo qō maleficiū nō est auctū sed ita est exercitioni mandatū ſicut z si nō interueniſſet qō tūc auxiliū z fauor arbitrio iudicis cōpescendū est non eadē pena z tene menti hāc doc. Cui addo qō vbicunq; multorū iacet stragesibi necessario seueri
c tati detrahendū est:vt.l.pe.c ſ.de fica.no.gl.in.l.aut facta.in fi.ſ.de pe.z ideo tūc non puniāt auxiliantes nec fauētes eadē pena sed ad iudicātis arbitriū.z ita vidimus quotidie obſeruari:qr principes z caporales factionū z seditionū ciuitatis puniunt asperrime reliquis autē auxiliantib⁹ z fauētib⁹
d mitigātur pene. ¶†Quot autē modis prestet auxiliū z fauor collige ex no.in.l.i.ꝧ.tulisse.z l.cū dñs.ſ.ad fil.ſ.de adul. l.si amicis.insti.eo.ꝧ.ope.ſ.eo.l.si pignore.ꝧ.qui ferramēta.ſ. eo.l.in furti.ꝧ.ope.ſ.ad legē,iul.maie.l.iij.ſ.de parici.l.si ſciē-
6 te.vt tex. dicit etiā pecunia sua ministrari auxiliū z fauor.†z
d ideo ꝓfonetas vsurarū d dicit alibi teneri ad restitutionē vsu-
7 rarū pariter cū accipiētib⁹ illas tene mēti.†etiā de istis auxiliantib⁹ fauētibus cōsulētibus z persuadētibus in ꝓin.tem poze delicti z post delictū ad enadēdū malefactorē a familia vel cōsanguineis ne capiaꝫ et iā in curia vt nō puniaꝫ post captūrā ꝓsequit Jo.an.in cle.ſ.de penis. De assistente autē sibi principi in supplicādo ne puniaꝫ dicā tibi.ſ.eo.l.in actione.ꝧ.ope.vbi Bar.ponit.sed est casus in.l.in metallū.ſ.de pe. z qr multifariā opes prestant vt vides idcirco libellus accusatorius propositus cōtra opē ferentē generaliter hoc modo qō opē prestitit vult generalis,reſciēdus eum opponēte
8 reo cuius interest accusatorē non vagari cū eius discrimine: vt.l.pretor edixit.in pria.ſ.de iniur. ¶†Et attēde qr quidā vocant auxiliātes quidā opē ferentes quidā cōsulētes quidā persuadētes. Js autē cōsulit vel psuadet qui solū incitat aut
9 hortaꝫ ad maleficiū faciendū:vt.l.ſ.ꝧ.persuadere.de ser.cor rup. ¶†Quidā autē appellant participes quidā socij qdaz
10 cōsortes delictorū,de cōsortibus habes in.d.l.vna.C.de mili agge.de socijs.in.d.ꝧ.opē.ſ.eo.de cōsoc.participib⁹.ſ.de pari ci.l.verū. ¶†Quidā nominant principes delicti siue capo
11 rales de quib⁹ habes in.l.in hoc.ſ.de ser.cor.facit.C.ad legē iul.de vi.l.qm̄ multa facinora. ¶†Quidā appellant adherētes de quib⁹ habes in.l.iij.C.de discus.li.x. Sine his autē adherentib⁹ in cōpilatione pacis in ecclesia romana transire
12 nō debet nisi primo eos ponat in turo.de re iudi.c.apostoli-
13 ce.z ibi per Jnn. ¶†Quidā appellant cōplices de quib⁹ in c.ex parte.de foro cōpe.†Cōclude autē oēs istos eadē pena puniri qua puniunt principes factionū. ¶Fallit in trib⁹ casibus. Primo vbi in iure aliud inuenit expressum vt iam di

a est qm̄ tunc ad arbitriū iudicis cōpensant. Tertio secunduꝫ me vbi multorū iacet strages. Quarto fallit si qualitates in principali z fauentibus sunt difformes.nā ꝓpter has contingere potest qō in plus puniāt principalis quam opem ferēs.vt hic z quādoq; ecōuerso vt.ſ.l.proxima.z.l.qui seruo.

14 ¶†Scias autē vltimo qō Jnn.de elec.c.querelā.in gl.que incipit dicunt tenet q̄ cōsulens vel persuadens spoliationē b bonorū nunq; cōuenit interdicto nec etiā cōdictione ex illo canone tene mēti. Allegat etiā Bar.hāc legem qō quādoq; qualitas vna ineſt principali z nō accessoꝛijs vel etiā ecōuerso an tāc pene debeāt pariter imponi ſto dictis suis cōtent⁹ vno addito videlicet qō cōsulens vel persuadēs maleficium perpetrari eo perpetrato post nimiū interuallū nō tenetur persuadēs quasi ille non videat persuasionē suā secutus ꝓpter tēporis distātiā.de ser.cor.rup.l.in hoc.z.l.nerati⁹.tenet gl.in.d.ꝧ.ope.insti.eo. ¶Ultimo esset videndum an vbi ꝓpter qualitates inherentes principali pena grauior debeat inferri sit necesse vt opem ferēs grauius puniaꝫ cū habuerit notitiam qualitatū dicam.ſ.de parici.l.vtrū.vbi ꝓprie cadit punctus iste.

1 ¶Opem ferens delicto an z quando puniaꝫ in plus quā principalis.
2 Furtum cōmissum per familiam quomodo cōueniaꝫ dñs.

Si quis preferendū. Opē ferēs in furto deprehēsus cū eo fur est z furti manifesti tenet principalis autē solum furti nō manifesti z plurib⁹ seruoꝝ nomine est possibile dñm differenter obligari ꝓpter furtū.h.d.† Est ergo casus hic in principio qō in
1 plus tenet opem ferens quā principalis ꝓpter qualitatē si bi inherētē sic in.l.proxi.ꝧ.item placuit. quinimo interdum
2 opem ferēs tenet z principalis in nihilū vt ibi dicā ¶†Ex casu autē huius legis limito tibi totum ti.ſ.fi fami.fur.fecisse dica.vbi pro furto familie dñs ad vnā penā tenetur de quo etiā in.l.ſi familia.ſ.de iurisdi.om.iudi.qr illud est verū quādo tota familia vniformiter delinquit respectu eiusdē rei sub tracte,secus si difformiter puta quia vnus ex seruis cum furto deprehensus est z sic commisit furtum manifestum alīꝰ ne quaq;.quod doct.non ponunt nec hic nec.ſ.fi fami.fur.feciſſe dica.

1 ¶Persuadens seruo fugam non est fur nisi furto secuto.
2 Mandans fieri delictum quomodo puniatur.
3 Persuadens furtū vel fugā tenet etiā delicto nō secuto.
4 Consulens an z quando obligetur ex consilio.
5 Consulens fieri delictum an z quando puniatur.

1 **Qui seruo.** Ordo ista lex est bona.†Persuadēs seruo fugā z ꝓcurationē sui nō est fur nec tenet furti nisi regulr furto secuto z opē ferēs delicto qō postmodum cōſummaꝫ cōſummationis tpe incipit obligari.h.d.vsq; ad ꝧ.ité placuit. ¶In tex.ibi:vt fugeret z fugit licet glo.hic dicat ꝓtra.z male:qr tūc nullū haberet dubiū. ¶In tex.ibi:nec em̄ qui alicui cōmittēti furtū. ¶In tex.ibi:aut manus sibi inferret ſcz seruus subaudi z ꝓpriā se z manus sibi intulit. ¶In tex.ibi:hoc em̄ furi nō admittit actionē:qr seruꝰ precipitatus vel ita per se ipsum occisus per nemīnē contractus fuit vnde lꝫ sit subtractus dño per mortē serui tū nō est cōmissum furtū regulare sed irregulare z ideo talis persuadēs vel opem ferēs nō tenet furti vt hic.z.l.i.C.de seruis fugi. Et ista est veritas licet gl.mag. aliter hic sentiat z nō bene. ¶In tex.
2 ibi:vt ab alio surripiaꝫ subaudi z surrepꝫ sit. ¶†In tex.ibi tū nō illud tūc qō extremitate tēporis no.hoc dicit doc.in.l. c is qui ope.qō si per mādatariū maleficiū cōſummatur de no cte in platea vel in ecclesia qō licet alio loco vel tēpore mandatū precesserit tū incipit tūc obligari z ideo cōtra mādatorē pene augmentanē ratiōe loci z temporis tene mēti. ¶In gl.i ibi:hic nō.hoc est falsum vt dixi in tex. ¶In ea.ibi.ſ.eo. d ſi is.ꝧ.ſi tutor.hoc declara vt dicā incōtinenti.ꝧ.proxi.ité placuit. ¶In ea.in fi.imo verius dicas qō cōmittit furtū irregulare z ideo ex ope vel cōſilio nō tenet quis furti vt iam dictū
3 est. ¶†In gl.ꝧ.in fi.dixit Jnn.in.c.querelā.de elec.in glo.in verbo dicunt qō ipse tale est in persuadēte fugā vel furtū vt teneat persuadēs z cōſulēs etiā delicto nō perpetrato.z licet e
4 quis alius factu⁹ erat vel nō erat.†De hoc an quis obligetur ex cōſilio e fuerunt opi.varie vt refert gl.in.l.ij.ꝧ.fi.ſ.mādo. Azo in ſumma insti.de obli.que ex delicto. Dy.in.c.nullus.de reg.iur.gl.in.l.consilij.ſ.de reg.iur. Conclude qō in cō tractibus ei cui consilij datū est consulens nō tenetur z ista est regula:vt.d.l.consilij.z.d.c.nullus.primo responſo. Fallit

L

a ¶Is qui opem. In materia huiꝰ legis vide Bart. i.c.i.de offi.dele. Oldra.consi.clij. in fine.

b ¶Opem ferens. Circa istā materiam vide Lepo. cōsil.xxvij. col.ij. z ꝑsil.xxxiij. i.v. col.z seq.z consi. xxxvi.in pe.col.z seq.z consi.lxiij. col.v.z ꝑsil.lxxxi. col.i. Et qd enim si stat armatus z nihil facit vide Roma.ꝑsil.cxvij. Corse.in singula. in litera auxilij. ristud idē qō prestans opem furi nō fit ꝓprie fur tenet glosſ.in.l.si qs vxori.in ꝟbo tenet.ſ.eo.in.ꝧ.in terdum.insti. de obli.que ex quasi delic.z Dy.hic q dicit se cōſulniſse. facit.l.sepe. in fi.ſ.de verbo.sig. qr ꝟba statuti nō trahuntur ad casum ex interpretatione vel fictum. Bar.in.l.i.ꝧ.i.ad l.falci. Bald.in.l. si qs seruo.C.de fur.in.l. meminimus.C.de ſle.here.l.c.i.de succeſ. feu. Jnnocē.in.c. cū in nostra.de in iurijs. Jmo.l. i.si vero.ꝧ.ō viro.ff. ſol.mat.in.l. gallus.ꝧ.qō ſi tātū. ff.de libe.z posthu.maxime i penalibus non extendūtur statuta quo ad penā glo. in.l.si.ff.de in ius voc. Joā.an. in.c. odia.de regn.iur. in mercurialib⁹. in.c.statutuz.z in c.si forte.de elect. in.vi.in nouella.

¶Ut.l.pen.ſ.de fica. Et ibi vide eundem Ange.

c ¶Prosonetas vsurarum. Adde Philippū in.c. j.de ſest.lib.vi.in principio.

¶An quis obligetur ex cōſilio. Adde Bar.in.l. ſ.ff.de exerci.bal. in.l.iij.C. de ser. fugi.doc. in.c.cuz in veteri.de elect.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in duob⁹ casib⁹ tñ. Primo si consiliū fuit fraudulentū vt dicties iurib⁹.ff.rūso.q.l.si quis cū sciret.ff.de do. Et no. hoc contra prosenetas. Secōo si alias ille nō erat facturus ⁊ damnū passus est ex consilio:vt.l.si remunerādi.ff.plane.ff.mand.⁊ ideo cū amicus tu⁹ te cōsuluit super cōtractu ineūdo nunq̄ persuadeas sibi vt cōtrahat nisi eū videas ad cōtrahendū dispositū. nā si diceret amice nolles cōtrahere nisi q; tu persuades quātūcunq̄ persuasio tua careat omni dolo si damnum pateret teneris ex ea. † In delictis tolle duas regulas. Una negatiua ⁊ nō habet exceptionē. Regula est qō ei cui consilium impedit cōsulens nunq̄ tenet:qm rei turpis est:vt.l.si remunerādi.ff.rei turpis.ff.man. Affirmatiua est qō cōsulēs delictū in pernicie tertij qō tenet illi tertio secuto delicto siue ille cui cōsuluit erat alias facturus siue non. casus est in.l. nō solū.ff.attilicinus.ff.de iniurijs.prout in litera est ibi volē te. licet Azo aliter senserit in summa predicta. Eo nō secuto nō tenet casus est hic dū dicit persuadentē teneri:tūc cū delictū cōsummat ergo a cōtrario nisi delictū perpetret nō tenetur cōsulēs. Fallit in persuadēte fugā:q; de sola persuasi corruptione extractat vcz nō oportet ei⁹ malitiā augeri vt fea auctā in delictū prumpat:vt.l.i.ff.psuadere.de ser.corr.⁊.C.de fur.l.si qs seruo. Secōo fallit in crimine maiestatis:vt.l.quisquis.C.ad.l.iul.maie. Tertio in crimine heresis multotiēs ar.extrauagātis cessaree de qua Cy. mētionē facit i.d.l.quisqs.

1 ¶ Opem ferens delicto teneri potest licet non obligetur principalis.

a ¶ Verū. Ad ma 1 **Item placuit.** †Opē ferēs delicto teneri
tenā huius.l.vi- pōt ⁊ non obligeē principa
de matheſil.not. lis.h.d. Et sic opem ferēs hic punit ⁊ nō principalis.sic in.l.
cij.inci.nota vnū qua actione.ff.celsus.ver.quēadmodū.ff.ad.l.aquil.quādoq̄
cuius solent ⁊c. punit grauius:vt.ff.l.proxi. Et hoc intellige qñ principalis
Item vide i ista ex delicto saltem est naturaliter obligat⁹ vt hic. Si autē nec
materia que di- naturaliter nec ciuiliter:tūc si delictū stat in nomine iuris seu
cit excellēs dom. iuris sortit effectū si nomine illud in principali deest nō te-
Jaſ.in.l.ne.ff.ne quis netur fautor.tex.est in.l.si is qui.ff.si titiū.ff.eo. Sed si delictū
eī qui.vbi gs da cōsummat solo facto nec sortit iuris effectū tūc tenet fautor
bat operā a pnci licet nō teneat principalis:vt.d.ver.quemad.⁊ est text.in.l.si
pio rei licite ⁊ bo quis id quod.ff.si.de iurisd.om.iudi.
no aio faciebat ⁊
tñ si malū sequa- **Itē pomponius.** Sollicitās seruū vt
tur ipse tenet. vi- 2 fugiat ⁊ furtū cōmit
de per eum. tat furto commisso per eum tenetur.h.d. Fuit ergo hic commissum furtum regulare ⁊ ideo non ob.principium huius legis vt ibi dixit.

1 ¶ Furtū si cōmittit per plures anvnus teneat pro altero.
2 Clausula sibyllina adinuicem auxilium ⁊ fauorem prestantes quid operatur.
3 Libellus contra duo accusatos de duobus vulneribus ⁊qui libet de suo quomodo formatur.

1 **Si duo.** †Si per plures furtū irregulare cōmittit nullus alter⁹ nomine tenet vt opē ferēs secus si furtū regulare cōmittat vtvicissim sibi opē ferāt. h. d. ¶ In text.ibi:alter alteri⁹ fur nō est:q; nullus alterū cōtractant ⁊ solū furtū regulare cōmissum inuenit in quolibet ipsorū. ¶ In tex.ibi:quēadmodū si altū.scz extranei. ¶ In text. ibi:singulos scz seruos. ¶ In tex.ibi:teneant scz ipsi extranei vel ipsi serui inuicē opē ferētes dictis extraneis subtrahē
2 tibus eos quasi alter alterius nomine. ¶ † Est ergo hic casus in terminis q⁹ duo simul delinquentes sibi inuicē ⁊ vicissim pstare possunt auxiliū ⁊ fauorē ⁊ sic quilibet eorū puniet vt principalis ⁊ etiā vt opē ferēs. Et est verū qñ in quolibet pdictorū sunt maleficia distincta ⁊ separata secus autē si per oēs esset cōmissum vnū delictū numero vt puta vnū furtū vel homicidiū:q; tūc cū quilibet puniat vt principalis:vt.l.item mela.ff.si plures.ad.l.aquil.impossibile est de eodē vt accessorū puniri:q; pncipalitas ⁊ accessio respectu eiusdē idiuidui nō cadit in eodē:vt.l.heres a debitore.ff.l.generaliter.ff.de fideiuſ. ¶ † Subdit autē Bar.qō si duo accusant;de duobus vulneribus quilibet de suo ⁊ subnectit qō inuicē sibi prestiterint auxiliū ⁊ fauorē nō pcedit libellus respectu auxiliū ⁊ fauoris:q; possibile est qō quilibet alteri prestitit auxiliū per suā percussionē quā fecit de qua percussione ⁊ vulnere cū puniat vt principalis nō est possibile vt puniat vt opē ferens. Sed suo dicto ob.q; act⁹ sui vulneris ⁊ percussiōis fuit ordinatus sm̄ pposita in accusatione ad duos distinctos separatos ⁊ sequestratos effect⁹ inter se cōtingētia nullā habētes. Primo ad scissionē cutis factā per ipsum vulnerantē. Secōo ad scissionē cutis factā per sociū vulnerātis. Cū igit ex vno facto resultēt plura crimina plures tituli criminis plures agēdi forme nō video cur de illo eodē vulnere due pene sibi nō possint inferre sicut dicimus in eo qui simul cōmisit adulte-

b ¶ Carcerat⁹. Ad de Ang.in.l.ff. de effracto.

rium cū incestu vel etiā rapuit cultellū de manu alterius cum sanguinis effusione vt no.idē Bar.ff.de accu.l.senatus. Non tñ nego quin alia forma libelli de qua ipse dicit si tutior.

Si pauonem. In ff.gl.sciebam tñ
aliuz subtractorum alias nō teneretur furti:vt.ff.e.l.in furti.ff.i.no.gl. ff.l.proxi.ff.si alius.in verbo iuasit.⁊ videbis in d.ff.i.no.ff.eo.verum.

Mater. Hoc ideo quia filj⁹ non tenetur opera
ri matri licet ei debeat reuerentiā:vt vidistis.ff.l.eum qui.ff.si filius.

1 ¶ Rapiens meretricem etiā effractis foribꝰ domus sue non tenetur furti si res meretricis per alios capte sint.
2 Animus ⁊ propositum distinguunt maleficia.
3 Delinquens preter propositum quomodo puniatur.
4 Delicti causa principalis inspicienda est.
5 Ciuilis actio cōpetit pro delictovbicūq; cōpetit criminalis.
6 Meretricem nuptam vel viduam carnaliter cognoscēs punitur pena adulterij.
7 Verbum fregerit importat violentiam.
8 Carcerat⁹ exiēs de carcerib⁹ inuēto ostio apto quo puniat.
9 Damnū qui dat frangendo ostia alterius tenetur.l.aquilia.
10 Pax non intelligitur rupta inimico per actum libidinis.
11 Interpretatio in dubio fit delinquētem in duriorē partem.
12 Mulierem alienam detinens inuitam an sit infamis.

a **Verum.** †Rapiēs meretricē etiā effractis foribꝰ domus sue ⁊ etiā si ea
1 dem occultata fuerit nec furti nec fauia tenet:⁊ si per alios res meretricis subtracte fuerint licet illi
2 furti teneant non tamē rapiens.h.d. † Allegat qō animus ⁊ propositū distinguūt maleficia ⁊ iste punctus examinabitur
3 vobis plene.ff.de fica.l.diuus.vbi alij ⁊ Bar.ponunt. † Secūdo allegatur qō vbi preter propositū inciditur in aliam speciem delicti non tenet quis de illa alia.secus aūt si in eadem incideret:vt.ff.eo.l.vulgaris.ff.si quis heres.vel vbi delictum cōmissum scōm propositum de sui natura ordinari potuerit ad illud.sic intelligit.ff.eo.qui seruo.ff.plus pompo.⁊.C.ad
4 l.iul.de vi.l.quoniā multa facino.⁊a. † Tertio allegatur qō inspicitur causa principalis delinquēdi.sed tunc ob.ff.de condi.ob tur.causam.l.iij.ff.sed qō meretrici.⁊ in glo.que hāc signat pro cōtraria dic vt ibi dixi i reportationibꝰ meis. † In
5 tex.ibi:nec enim furtū querit hoc verū respectu dñi;vt querelare nō possit de violētia illata ancille sue tanq̄ de iniuria sibi facta sed vt de iniuria ipsi meretrici per actū rapine facta forsan poterit querelare ff. Ja.de are. Alij dicūt qō etiā violentia ⁊ raptus in meretrice non sunt actus ad finē libidinis ordinati.p his facit.ff.de iniur.l.aduladeone.ff.si quis virgines. Ray.dixit qō agi nō potest ciuiliter vt hic vllo modo sed criminaliter sic pro dicto crimine violētie qō non placet: q; non est dare delictū pro quo cōpetat criminalis quin.etiā cōpetat ciuilis.C.de fal.l.qui in nomine. Tene ergo precedē
6 tem quā tenet Bar. † sed adde q; si meretrix esset nupta amplexus i ea reprobant:vt.l.que adulteriū.C.de adul.⁊ eo.ti.l.si in ea. Caueant igit fornicātes a meretricū nuptarū ample xu cū eas nuptas sciūt. Idē si fuisset soluta:q; diuerterat itē dens meretricio more viuere. Casus est in.l.si mulier.C.de adul.tene mēti.⁊ vide ad predicta qō habes.C.de rap.vir.l.i.
7 vbi p Cy. ¶ † Sequit i litera forea meretricis effregerit hoc verbū fregerit de sui natura violentiā importat vt hic.ff.de
8 effrac.l.i.ff.ad.l.aquil.l.ij. † Carceratus digit exiens de carce
b ribus eo qō inuenit apertū ostiū nō puniet pena effracti carceris sed eu⁹ soris vnde erit arbitraria:vt.ff.de pe.l.hodie. facit qō no.C.de custo.reo.l.pe.in fin. ¶ † Sequit i litera furti
9 nō teneri.teneť tñ aquilia qñ ita frangēdo ostia causaz dāni dedit qñ eo culpa negari nō pōt que licet sit leuissima venit tñ in aquilia:vt.ff.ad.l.aquil.q occidit.ff.pe. ¶ In litera facti ignominia cōpensat.cōcor.sunt in glo. Et not.nō modicā penā esse infamiā facti que icurrit apud bonos ⁊ graues.cōcor.C.de infami.ea que.⁊ ipsius infamie duplex effect⁹ est vt ibi no.in glo.⁊.ff.de infa.l.i. ¶ Ultimo subdit Bar.hāc.l.allegari ad tria. ¶ † Primo qō per actū libidinis nō itelligit
10 rupta pax inimico qō itelige qñ cōstat solū ad finē libidinis ad hūc actū fuisse.pcessuz alias degenerat presumptio ⁊tra
11 libidinē facientē ⁊ ad istud adde arg.C.de fica.l.i. † vbi enim actus ad plura delicta se habere potest odio deliquētis sem per fit interpretatio contra eū in parte duriorē vt plene no.p Dy.in.c.in ob scuris.⁊ de re.in.i.vj. ¶ Secūdo allegatur qō
12 cōmittēs furtū nō rupit pacem in hoc sto cū Bar. ¶ † Tertio qō detinēs liberā mulierē inuitā non incurrit infamiam. ⁊ credo eum intelligere cum detinet causa libidinis. sed eius dicto

dicto videtur cōtra.ff.de plagia.l.pe.iuxta fi.⁊ in fi. ¶ In gl. i.ibi:solue.ibi:nō in meretrice.⁊ eo modo solue.ff.de iuiurijs. l.si stuprum.⁊ hanc legem allegaui tibi.ff.de prīna.delic.l.nū quā plura.dic vt ibi.

1 ¶ Furtum solus vsus committit abutens re commodata ⁊ punitur in duplo estimationis vsus tantum.

a **Quiumenta.** a † Abutēs re cōmodata cōmittit furtū. h.d. Et cōclude qō facit furtū vsus nō ipsius rei. ⁊ hāc opi. Azo hic tenet tanq̄ benigniorē ⁊ ideo debet duplari solū estimatio vsus nō autē pprietatis rei cū circa illam lucrandā nullus fuerit cōmissus affectus ergo ⁊c. vt.ff.eo.l.vulgaris.ff.si quis heres.cum seq. Et q; delicti commissi circa rem pena non debet egredi rem:vt.l.rescriptum. de his quibus vt indig.facit ad hoc insti.eo.in prin.⁊ quod no.per Cy.C.de seruis fugi.l.i.in.ff.q.

Si quis cum. Pro furto facto exi
ēti apud hostes cō
petit furti actio.h.d.contra videbaē vt in gl.⁊ nō soluit dicam in ea. ¶ In glo.in verbo actionē.sed solue qō fictio postliminij tollit cōtrarium que fingit captus teneri sum semper in ciuitate fuisse. Nec ob.finis huius legis: quis ibi veritatem respicit legislator hic autem fictionem.

Arrogatorem. In arrogatorē transit actio
furti que cōpetebat antea arrogato.h.d. Et sic in vniuersalē successorē transeunt actiones etiā cōpetētes ex delicto que ad rē familiarē cōpetunt ⁊ ideo homine confiscato in fiscum transibunt etiā tales actiones tene menti.concor.ff.de iudi.l.tam ex contractibus.

1 ¶ Furti actio durat ponec fur viuit.

1 **Quandiu.** † Donec fur viuit actio furti durat. h.d. Et no.qz gl.dicit vsq; ad annos triginta.sed olim erat perpetua tene mēti. Jus autem accusandi criminaliter durat annis.xx. Jus autē inquirendi eo casu quo inquiri potest de crimine durat annis.xxx.vt.C.de fal.l.querelā.⁊ ibi per gl. Quedā tamē crimina sunt de quibꝰ tanto tempore cognosci non potest vt ibidē not. ¶ In text. ibi:aut alieni iuris esse ratione dominij nō autem intelligas ratione patrie potestatis:vt.C.eo.l.apud antiquos.in fi.instituta.de noxa.in fi.titu. que sunt contra.

Si quis post noxā. Actio
furti nata cōtra furē propter captiuitatem extinguit ⁊re nascitur captiuitate finita.h.d. Ratio est:q; fingitur non extincta propter fictionem postliminij ipsa autem fictione cessante actio semel extincta non posset renasci:vt.ff. de sol.l.qui res.ff.aream.vidistis.ff.de ver.obli.l.inter stipulantem.ff.sacram.

Si seruus. Pro furto facto in naui p
seruuz exercentē dominus de peculio cōuenitur:pro furto vero eiusdem serui tenetur noxaliter ⁊ eo manumisso tenetur intra annum nisi promissio facta fuerit in fraudem.h.d. Et hec
b lex allegatur contra nō qō actio est vulgaris formula b qⁿ an fit verum dic vt no.per Dy.institu.de act.in prin.per Bart. hic. Nihil addo.

1 ¶ Furtum facit simulans se esse illum cui debet pecunia.
2 Furtum cōmittit falsus creditor sciēter recipiēdo indebitū.

1 **Falsus creditor.** † Simulās se
esse illū cui debetur pecunia furtū facit.h.d.vel sic. Cū debitor labit i psonā recipiētis solutionē dominij pecunie nō trāsfert ⁊ recipiens furtum facit.h.d.concor.ff.eo.l.si quis vxori.ff.cū titio.⁊.l.si is qui rē.ff.si titiū.⁊ istud est verū scōm oēs. ¶ In gl.i.ibi:videť eñ sub quadam cōditione solutū qō Bar.limitat.⁊ est opi.sua qñ falsus creditor induxit ad credēdū qō debitor esset:⁊ tūc dicit habere locū hanc legē ad credēdū qō debitor esset:⁊ tūc dicit habere locū hanc legē vt recipiēs furtū cōmittat.sic intelligit.l.qñ.ff.de cōdi.furti. alias autē dicit falsum creditorē recipientē indebitū nunq̄ furtum cōmittere quasi simpliciter ⁊ pure in eū sit trāslatum dominiū pecunie. Sed nunq̄ placuit mihi tanta restrictio ⁊
2 est cōtra mentē dicte.l.quoniā.⁊ contra.ff.si is.ff.ea.l.ff.respō. † Unde cōclude qō falsus creditor sciēter recipiēdo indebitū cōtinuo furtū cōmittit nec transfert in euz dominiū pecunie vt hic.⁊in iurib⁹ superius alle. Ratio est:quia tradēs tradit pecuniā vt debitā recipiens eā recipit vt indebitā vnde sunt discordes in causa:q; recipiēs non vult sibi acquiri dominiū ex causa iusta ex qua fit traditio sed ex reprobata ⁊ non habili ad translationem dominij vnde cum sibi dominium nō acquiratur nec tradēti aufertur ⁊ ideo indistincte furtum cō

mittit. Non habes alia. Titulus ergo de cōdictione indebiti.tūc vendicat sibi locum quando recipiens bona fide recepit. Nec ob.qō error in causa traditionis impedit translationem dominij:vt.l.cū in corpus.ff.de acquiren.rerū domi.qz illud verum qñ vtraq̄ causa est habilis ad dominū translationem alias secus ⁊ maxime vbi non est habilis secundus intentionem recipientis:vt.ff.si cer.pe.l.si ego.ver.nā si ego.⁊ seq.⁊ facit.ff.eo.l.si iussu.ff.si.

1 ¶ Furtum facit falsus procurator debitum veri creditoris recipiens.
2 Furtum vsus committit falsus procurator recipiens pecuniam creditoris.
3 Furtū solius vsus cōmittit quis non vtendo re vt debet.

1 **Falsus procurator.** c † Falsus procu
c rator debitum veri creditoris recipiens furtū facit pecuniā cōtractando:tūc enī eius dominiū nō transfert in ipsum.h.d.⁊ cessat omne cōtrariū. Et cōclude qō cū procurator falso simplici pecunia debita creditori vero soluit per errorē:q; falsus est eo qō solutens labit in personā eius scōm omnes non transfert in eū dominiū pecunie per consequēs furtū cōmittit scōm oēs. casus est hic secundū vnū intellectū vt.d.ff.cū a titiū. Sed quando est falsus hoc solo respectu q; nunq̄ habuit mādatum aliquod:tūc solutio est facta sibi vt dominiū nō trāsferatur in eū ⁊ cōstet ⁊ similiter secūdū oēs:q; nō transfert dominiū cōtractando pecuniā furtū facit secundū omnes vt hic secundū aliū intellectū ⁊ bene. Sed vbi de animo ⁊ intentione solutis nō constat vel etiā nō apparet vel forsitā etiā solutis nō cogitanit secundū qō cōtingit vt plurimū:⁊ tūc cōmunis opi est qō in eū intelligāt dominiū translatū in hoc casu dubij vt no.in.l.si procuratori falso.de cōdi.ob causam.⁊.l.falsus. C.eo.⁊ hanc opi.secuti fuerūt Dy.⁊ Ray. Bar.dixit oppositū:q; imo videť tradita procuratori vt soluentē faciat liberari vel ratā solutionē habere per creditorem verū ⁊ ideo si recipiens pecuniā nō cōtractat ⁊ dñs ratū nō habet pecunia ex tans vendicat per ipsum soluentē si est cōsumpta bona fide cōsumptur cōdictione ob causam.sic intelligit.d.l.si procuratori.in ver.nō eñ. Si autē cōtractat pecuniā cōuenit furti ⁊ per cōsequēs omni alia cōdictione sic intelligit finis.d.l.si procurator.⁊.C.eo.falsus. ¶ In tex.ibi:nullo modo ⁊ sic patet qō opi. Bar.quā ponit in.l.si procuratori falso.disputationis gratia nō est vera dū dicit qō procurator falsus in quē transfert dominiū pecunie secundū tradētis ppositū cōmittit furtū etiā tē pore traditionis in pūcto ⁊ ex illo furto tenet furti.ideo modo falsat opi. Adar.sed post traditionis punctum cū dñs sit perfecte nō tenet furti sic intelligat hic.ff.⁊.d.l.falsus.tex.eñ hic dicit nullo modo ⁊ sic cōtradicit ei.⁊ q; punct⁹ traditionis nō est separabilis pūcto acquisitiōis dominij:vt.l.in traditionib⁹.C.de pac.⁊ qz in pūcto traditiōis nulla sit cōtractatio ⁊tpe sequētis ⁊tractatiōis procurator inuenit se dñm ergo nō pōt furtū cōmittere. Nec est verū qō dicit inuito tradēte procuratorē acqrere dominiū est eñ directo cōtra casum istius tex.dū dicit volūtatē dñi eos accipiēdo. † Ego autē sustētando. Adar.dico qō procu.falsus est simpliciter recipiēdo pecuniā
b debitā nō secuta ratihabitiōe per dñm cōtractādo pecuniā cuius dominiū in eū translatū est cōmittit furtū nō dico pecunie nec hoc dixit Adar.si cōmittit furtū vsus hec eñ stant simul.exēplū si pater sum cū procuratore in quē trāstulit dñiū q; incōtinēti pecuniā portet ad dñm cui tenebat sub vsuris vel ad diē sub pena interest eñ mea recipiēte nō abuti ⁊ observare.l.quā apposui in traditiōe:vt.l.in traditionib⁹.ff.de pac.videor igit quodāmodo mihi quoddā ius in pecunia reseruasse ppter qō agere possum furti cōtra eū non tñ agā cō
c dictione furtiua:q; nō dñs. ¶ † In gl.inverbo furtū facere
d ibi habet locū cōdi.inde.hoc verū si indebitū fuit solutū sed si debitū tūc ex quo dñs nō habet ratū nec procurator falsus pecuniā cōtractauit cōuenit cōdictione ob causam si trā pecuniā cōsumpsit nō mala fide ⁊ sic translatū est p cōsumptionem in eum dominiū non per traditionem primitiuam.iste est verus intellectus dicti ver.non enim.

1 ¶ Furtum committit tur etiam non tangendo rem.

Sed si is qui. Accipiens scienter indebitus
d ver delegatum presentem fur
tum committit secus si per absentem.h.d.hoc declarat dixi in prin.l. † Et no.hic singulare casum in quo qui rem nō attingit vllo modo fur est furtum committit.⁊ est vtile pro limitatione.l.is qui opem.ff.eo. Et no.singulariter istuz tex pro ampliatione.l.singularia.ff.eo.

Si qs nihil. Cōstituēs se debitorē recipiens
pecuniam velut locuples cū sit

a ¶ Qui iumenta. Ad istā legem facit qō dicit Bal. in.l.i.in.iij. colū. versi.quero quid de erroze.C.de ser.fugiti.

c ¶ Falsus procurator. Jste. ff. videtur esse contra opin.Adarti. de qua late p Ang. in.l.vli fine.i pn. ff.rem ratā habe. vbi late pōit materiam.

d ¶ Furtum facere. Adde qō etiā cōmittit furtum solius vsus.f. non vtēdo vt debet.l. qui furtum.ff.de cōdi.furti.que est bona lex ad hoc.

b ¶ Formula. An autē ista formula hodie sit sublata dic qō nō vt p.o. Jaſ.insti.de acti. in prin.in.vij.col. in prin.post bar. in.l.i.C.de formu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

pauper mentiť furtū autē nō cōmittit.h.d. Ratio est: qz ex qua causa tradēs vult trāsferre dñium ex eadē recipiēs vult in se trāsferri ergo impossibile est furtū cōmitti cū dominiū sit trāslatū. z sic nō ob. prin. huj⁹. l. Vel dic qō ibi fuit errarū in substātia corporis hic autē in qualitate. z no. hāc. l. que limitat. l. fi quasi. ŝ. de pig. act. ¶ In tex. ibi: z ideo furti nō tenetur. nō ob. ŝ. de acqui. pos. l. qō meo. ĵ. fi a furioso. qz ibi errabāt in tali qualitate que circūscribebat cōsensum recipientis z ideo dñium transferť. ¶ In tex. ibi: aduersus eū actio. scz spālis. Ray. z qño possit esse qō nō sit spālis dic vt in gl.

1 ☞ Furtum nō conmittit tollens iacens in terra quod nullius est idem si sit alicuius si eam inuenit sine custode.

2 Inueniens rem alienā z non restituens committit furtum.

3 Furti accusatio vel inquisitio quomodo formatur.

a ¶ Qui alienum. Lōcordat. c. fi. gd inueniśti. xiij. q. v. no. in. c. qz frustra. de vsur. vide Danor. in. c. qz sepe. in vlti. notabili. de resti. spo. z in. c. oudum. in viij. col. de elec.

Qui alienū. [a] †Tollēs iacēs in terra: qō nulli⁹ habeat. h.d. Idē si sit alteri⁹ nec habeat animū cōtractādi etiā si petat inuētionis preciū. h.d. vsqz ad. ĵ. fi quispō te. † Loquiť ergo iste. ĵ. in mercatore cui cecidit valixia plena florenis quā iacentē in terra quidā recollegit vnde recollegēs tenet furti licet nesciat cui⁹ fuerit valixia z preciū inuentionis recolligēs repetere pōt lz parū. pbet. Dictū mos petēdi inoleuit z maxime inuenientib⁹ animalia oberrata que per plateas quotidie banniunť. Si vero mercator valixiam peciisset necessitate cōpulsus vt meli⁹ fugeret cū. a latrūculis fugarek: tūc idē dicas qō in casu precedēti saluo nisi dilanniasset valixiā ex preclim iactasset pecunias lz ad man⁹ illo rū nullaten⁹ venirēt. nā tūc alī inuētores nunq̄ tenenť furti: vt. ĵ. eo. ĵ. fi iactū. Sz si valixiā iactasset spōte: tūc derelinquit eū ex quo iactauit nulla necessitate cogēte z ió nullo casu in uētore facit furtū sed sibi illā acquirit vt habitā p derelicto vt ĵ. ĵ. pxi. z istud fit tibi p summario ↄcasu in terminis vsqz ad ĵ. etiā. ¶ In tex. ibi. nihil esť ad furtū muniendū. † No. quia sufficit qō in inquisitiōe dicat inquirēs qō talis traxit tot porcos cōtra voluntatē dñi dictor: porcorū. pcedit esť inquisitio lz null⁹ notatus existat. z ita fuit in Perusio. cōtradicto rio iudicio obtētū ↄtra quosdā suspēsos q furati fuerūt quosdā porcos dom⁹ sapientie. ¶ In tex. ibi: z si. nō. pbe. No. bene hūc tex. qui limitat oēs. ll. dicētes qō accipiēs pecuniā vt reddat suū soluenti illam tenek cōdictione ob turpē causam.

1 2 3

Etiam. Si res deueniat ad casū a quo non potest incipere in eo statu est. vide pro hoc qō habuistis. de verbo. obli. in. l. pluribus.

Si iussu. Falsus ꝓcurator recipiēs q vero creditori debetur furtum cōmittit. h.d. Dic vt vidistis. ŝ. eo. l. falsus. ĵ. falsus. ¶ In tex. ibi: debitoris errantis in persona recipientis z nihil obstabit z in hoc erit falsitas.

b ¶ Qui ergo occidit bannitū. vide Fely. in. c. q in ecclesiarū. colū. iij. de consti. Lepo. consi. vij. col. ij. 1

☞ Furtum committit qui recipit ab aliquo rem alienam vt suam recipientis.

Si rem. Recipiens rem tradētis vt eius cōmittit furtū licet tradens crediderit eam esse ei⁹ cui tradebat. h.d. in terminis z in summa vel sic. † Tradens propriā vt alienā nō transfert dñium z ideo sciēter recipiens furtū cōmittit. h.d. Lōcor. sunt in gl. Et recurre omnino ad gl. magistram. l. j. ŝ. de offi. procu. cesaris. vbi habes declaratum de procura. vero vendēte rem propriā vt oñi sui an trāsferat dominium z an possit impugnare contractum z an teneatur de euictione vic vt ibi.

Si seruus. Seruus pure liber testamento esse iussus subtrahēdo rē heredi etiā he reditate nō agnita tenek furti. h.d. Ratio patet in glo. ¶ In tex. ibi: manumissus scz pure. ¶ In tex. ibi: aduersus eū cōpetit scz adita hereditate: qz tunc liber factus est. z ideo litera dicit qō nullo tempore heres fuit dominus eius.

1 ☞ Furtum fit etiam per socium in re communi.

2 Libellus contra socium furantem rē cōmunē quo formatur.

1 **Si socius.** † Etiam rei ↄmunis fit furtū si ↄtrandi anim⁹ adfuit. hoc dicit. Tunc aūt dicitur contractādi animus adfuisse quando habens rem cōmunem p vsum

2 eius abstulit cōmoditatem socio. † Et iō fit cautus a duocatus in formando libellos z articulos. Nam si accusaretur socius qō subtraxit fructus nō. pcederet accusatio: qz presumeretur vsus iure proprio: vt. l. merito. ŝ. pro socio. Unde debet addere qō vsus fuit contra voluntatē eius auferendo eidem vsum z cōmoditatē partis cōtingentis eū. Et ita intellige q no. ŝ. de vsufru. l. arboribus. ĵ. nauis.

1 ☞ Manumissio similis est mortī quo ad subtrahendum manumissum a potestate domini.

Inter omnes. Etiam extincta re furtiua durat actio furti iā nata quinimo z furtiua ↄdictio si. absqz facto domini dñium sit extinctū. ¶ In text. ibi: nec esť ibi similis. † No. qō manumissio similis mortī est quo ad subtrahēdū manumissum a manu z potestate dñi. z. h. d. tex. iste. Et quo ad hoc vt seruo manumisso per aliū quā per debitorem extinguat actio ↄtra eū si in nulla mora fuit: vt. l. inter stipulantē. ĵ. sacram. de verbo. obli. z. ŝ. de solu. l. si alienū. Assimilatur etiam z non assimilat in aliquibus alīs de quibus hic in glo. z bene. ¶ Sequitur in litera aliqua ratione extincta sine facto dñi. z sic cessat contrariū de. l. si seruus. ŝ. de cōdi. furti. z hoc tenet glo. hec in verbo furti z bene. ¶ Sequitur in litera posse furti agi. z etiam condictione furtiua: qz sine facto domini desīt interesse z cessat omne contrariū. ¶ In gl. iij. in fi. z eo modo solue. ĵ. eo. qō in iure. ĵ. fi seruus. licet ibi aliter no. z male. ¶ Itē nō ob. ĵ. eo. l. fi quis ꝓxi. ĵ. fi. qz ibi facto testatoris desīt res subtracta esse heredis merito nō ↄpetit furtiua ↄdictio: qz factū testatoris heredis reputat z sic heredis facto itelligitur ab eo dominū recessisse.

2 3

Si seruus. Pio furto rei subtracte dño z fructuario ↄpetit furti actio. h.d. ¶ In tex. ibi: diuidit enim actio. i. agendi cōmodū cū istis cōpetāt actiones ad diuersa: vt. ŝ. de tute. z ratio. distra. l. cum tutor. z probatio. ĵ. ĵ. proxi. hec autem actio. In tex. ibi: non esse furreptam. de hoc plene. C. eo. l. fi. ĵ. tales.

Hec actio. Actio furti ↄpetit vsurario credito ri z debitori quatenus eorū interest z non vltra z transactio vnius non preiudicat alīs. h.d. Nō igitur sunt plures rei debendi.

1 ☞ Ignorantiam allegare licet in delictis ad commodum delinquentis.

2 Bannitum qui occidit ignorās fore bannitum an puniatur vel premiabitur.

3 Furtum an committat credens dominum rei non contradicentem contractationi.

4 Furtum an ↄmittat ducens equum longius quam ei fuerit concessum si credebat dominum equi permissurum.

5 Furtum passo an sit credendum in preiudicium fisci.

Recte. † In delictis lz allegare ignorātiā ad ↄmodū delinquētis. h.d. Et itellige ad excusandum allegantē a pena non aūt vt premium consequat. ŝ. ad

2 fille. in graui. de cōdi. z demon. l. ij. † qui ergo occidit bannitum⁵ quem ignorabat fore bannitū nō punit quoniā inspicitur veritas nō opi. que tendebat ad criminis exclusionē nō tū gaudebit premio capientis bannitū: qz premiū debet subditione qua impleri oportet nō facto: vt. d. l. ij. z ita vidi iudicari Perusij ℨ quendā qui cepit rebellē z nō credebat eū fore rebellē: qz nō fuit admissus ad ꝓmiū. Quidā tū dicebāt ℨium eo qō illā cōditionē impleri erat valde difficile vnde

3 fusciebat qualitercunqz esset impleta. Et si esset verū etiā si balistarius in ↄcertatione multoꝝ occideret rebellē incogni tū prem⁹o gauderet. ¶ † In tex. ibi: siue falsum etiā iniustissima ratiōe motus dūmodo hoc constet: qz tūc nō pōt cōgrue diffinitio furti ex quo tollens nō habuit animū lucrandi. Ubi aūt constat qō animū habuit lucrādi nō est locus cōiecture sed sine dubio furtū committit nec est cōiecture locus. Sinauté dubitāt an habuit animū furādi vel nō. gl. hic dubitauit z vī inclinare qō nō cōmittatur furtū sed tollēs alia teneāt actione. ℨium no. insti. de ob. que ex delic. ĵ. placuit. l fi. z. ĵ. eo. l. q vas. ĵ. vetare. Pōt dici qō si tollens rē habuit a principio in vsu cōcurrēte animū dñi credendū sit sibi qō

4 animo furti nō fecit lz longiori tēpore vsus sit † exemplū in cōmodatario equi p duob⁹ diebus q forsan retinuit eū. gr. vel vt duceret ad villā. vnxit eū lōgius nō dico ad bellū. sed si nō habuit animū dñi ↄcurrēte tūc in dubio ꝓsumit habuisse animū subtrahēdi nisi illa presumptio tollat p alias presumptiones vehemētiores de quib⁹ est probandū z articulandū. z ita intelligo hāc gl. z hoc totū credo iudicis arbitrio re

5 linquēdū. ar. l. ait ꝓtor. de iure deliberā. † licet ergo furtū passus ↄparet corā curia z dicat sui volūtate diffamatū fecisse nō releuabit eū a pena: qz nō est sue cōfessioni stādū in preiudiciū fisci ℨm Bart. lz Jac. bu. disputaunt ℨium. tene Bart. cui adde qz si dicit furtū factū ei cui est gloria ignoscēdi z nō reputādi ad iniuriā rapinā vel furtū qō stādū est assertioni eius ℨm Ja. de are. per. l. si quis in hoc genus. de epis. z cle. lz illud de ↄsuetudine nō seruak. Sequit in litera. q pōp. z ma le. ¶ Sequit in litera ne furto fit obligat⁹ inspecta veritate nō opinione ei cōtraria nō habes alia. ¶ In gl. magna ibi: vel verius. hec solutio falsa est vt probat i. d. ŝ. item placuit.

¶ In eadem

¶ In eadem ibi: vt alia actiō teneak scz forsan ex cōtractu intercessit. z est glo. clara. Et vltimo dicas quod vbi precedit denunciatio ne quis vtatur semper vtēs intelligitur vti animo furandi si res pertinebat ad protestantem. argu. l. si fundum. de rei vendica.

Si furtiua. In text. ibi: cōpetit alia furti actio quia ex quo ad dominū fuit reuersa z iterum subtrahitur nouum affertur preiudicium ex contractatione noua vnde nō immerito alia furti actio nascitur vt vidistis in. l. vulgaris. z. l. ei qui furti. ŝ. eo.

1 ☞ Furtum an committatur toties quoties res cōtractat z de loco ad locum transfertur.

2 Furtum an committatur ratione mutationis territorij.

3 Compromissum dicitur nouum quando duobus arbitris discordantibus assumitur tertius.

4 Furti actio ↄpetit ei q aliqñ fuit in possessiōe rei subtracte.

Si dominiū. † Mutatiōe dominij noua furti actio nasci

1 tur ex continuata contractatione. h.d. † Et dixit Bar. [a] eadē ratione mutatione territorij z nō vidit plus. Facit. ŝ. de statu homi. l. q furere. vbi equiparat dominiū territorio seu iurisdictioni. Et illud vidi obseruari per plures accessores z obseruātia est vtilis reipublice tñ hec sua opi. de rigore cōiter reprobak. Mā si per mutationē territorij in contractatione cōtinuatā cōmitteretur nouū furtū varia ri posset ex mutatione locoꝝ etiā furti qualitas. Et sic respectuvni⁹ loci esset fur manifest⁹ si ibidē esset deprehēsus z respectu alterius nō qō est falsum: vt. ŝ. eo. l. iij. ĵ. fi. cū trib⁹ sequētib⁹. nisi sustineas Bar. qō inter medios furis conditio mutata fuerit vt de seruo liber factus in itinere vel nisi dicas qō in furti initio furti actio nō est nata vt in dictis iurib⁹ vel qz in ipso initio fur fuit ꝓpositi vt alīū territorij trāsferret sue securitatis cā. exēplū pone in furāte in. l finib⁹ Bononie. vt trāsferat se Ferrariā ibidē esse maleficium consummatur vnde ibi poterit puniri vt dictis iurib⁹. Et pro his trib⁹ casibus

3 vera esse possit opi. sua. ¶ † Ultimo allegat hec. l. per Dy. q si propter discordantiā arbitrorū qui inceperūt cognoscere de iure assumptus est tertius arbiter vt est moris dicit compromissuz nouū vnde a modo pceditur alia forma z eligi alia via arbitrorū. de hoc etiā per Dy. ŝ. de testa. milī. l. fi miles. Spe. in ti. de arbi. ĵ. sequit. ver. quid si cōpromissum. Adde autē vnū valde notabile ℨm Bar. qui dicit hūc tertiū de iure cōi nō esse arbitrū nec sentētiare debere sed solū debere cōsulere primos autē sententiā ferre sed scōm iura municipalia appellak arbiter z ideo etiā ipse arbiter iudicare. ŝ. de arbi. l. si cū pactis. ĵ. fi. cū. l. seq. ¶ In gl. ij. ibi. l. si quis eū. ĵ. ĵ. cōtrariū no. glo. z male in. l. si abducta. C. eo. scz qō heres z vniuersalis successor solū ex cōtractatiōe veteri agit nō autē p noua z sic agit vt heres vel vniuersalis successor. ¶ In ea. ibi: qō est cōtra mentē huius. l. scz vt ex sola cōtractatione veteri actio furti detur: qz imo datur ex noua z ex illa tātū agit legatarij⁹ ex illa vero antiqua agit heres z vniuersalis successor vt dixi. z de hoc in. l. sed nec legatarij⁹. in gl. magna. de cōdictione furti. ¶ In gl. fi. ibi. ĵ. fi. z. l. seq. scz qō nulli cōpetit heredi nō: qz est mutatū dūiam testatoris facto legatario nō qz nō erat dominus tēpore furti facti actio vero furti non desinit ob hoc heredi competere: vt. ŝ. in. l. i. in pxin. ¶ Ultimo huic. l. ob. qz nouus dominus nunq̄ possedit vnde nō videt sibi actio furti cōpetere: vt. ĵ. eo. l. hereditarie. gl. in. d. l. sed ne

4 legatarius. dicit qō hoc ideo qz facto furis nunq̄ potuit possidere. Sed illa ratio nō tollit cōtrariū † vnde dic qō si fit furtum rei que a nemine possidek tamē fuit aliquādo possessa per illū cui subtrahitur: tunc cōpetit illi actio furti: vt. l. falsus. ĵ. fi iactum. ŝ. eo. z. l. qua ratione. ĵ. fi. ŝ. de acquirē. re. do. Sed si nunq̄ fuit possessa per eū z tempore furti nō erat dominus licet efficiak post nō cōpetit sibi furti: vt. d. l. hereditarie. Et ideo nō ob. l. si homo. ŝ. de vsuca. cuius intellectus est ambiguus: qz ibi fuit homo subtractus post hereditatē adita z sic heredi dominio acquisito z prestita satisdatiōe per fructuarium qui ante furtum rem potuit auocare vnde sibi cōpetit actio furti quoniā ius habebat in re z eius interest propter periculum custodie heres autem ibi non agit furti: quia sua nō interest cum sit aduersus fructuarium securus.

f ☞ Pena dupli vel quadrupli an debeat solui in foro aīe.

2 Valor rei licet non sit probatus debet tamen sequi condemnatio.

3 Controuersia lis causa z questio quomodo differant.

4 Statutum quod de valore furti stari debeat sacramento furtum passi quomodo intelligatur.

5 Statutum quod de damno dato credatur iuramento cam-

parij quomodo intelligatur.

6 Animal furto subtractum an z quando possit dominus autoritate propria capere.

7 Furtiua res an possit capi inuito fure vel clam.

1 b **Qui vas.** † In duplo vel quadruplo qō debeat actiōe furti b nō cōnumeratur res ipsa subtracta. h.d. istud principiū. Vel

2 sic. † Licet nō probet valor rei subtracte put est in libello deductū tñ sequi debet cōdēnatio secūdū valorē probatū. h.d. istud principiū notabile. Et iste casus est valde quotidianus in eo qui accusat de furto decē corbiū frumēti z probat de quinqz vt saltē de quinqz sequi debeat cōdēnatio videbat cōtra quasi nō esset probatū furtū deductū sicut dicim⁹ in eo qui agit ad decē ex causa mutui z probat de quinqz nam vincit in illis nec dicit probatū aliud mutuū quā deductū de quo in. l. qui solidū. in prin. de leg. ij. per Bar. no. in. l. i. C. si aduer. rē iudi. tetigi in. l. scire debemus. ŝ. de verbo. oblig. z vide

3 omnino Barto. in. l. pedius. ĵ. de incē. z rui. ¶ † In tex. ibi: c cōtrouersia c cū esset. Sed quomodo poterat esse cōtrouersia cū probato furto de estimatione rei subtracte sterur iuramēto accusatoris: vt. l. si qñ. C. vnde vi. ŝ. qō vi aut clā. l. semper. ĵ. in hoc interdicto. in gl. latissime per Jnn. qō metus causa. cuius e. dic qō hic fur exhibebat vas subtractū per cui⁹ exhi-

4 bitionē cōstabat de valore † vnde per hanc tex. dico qō licet b de iure cōi vel ex forma municipalis censure de estimatione furti vel robarie stari debeat sacramēto furtū vel robariam passi. Si tū accusatus probat de estimatiōe vera nō est standū

5 sacramēto sed veritati. † Idē dicā si standū est dicto saltuarij d super dāno: qz veritate probata precedit a sacramēto licet Jac. de are. dicat saltuarijs puniendū sed sacramēto stari in. l. j. seu vltima. C. si aduer. lib. ¶ † In tex. ibi: abstulit ei qui surripuerat. Est em casus rotundus qō inueniēs equū sibi subtractū autoritate ppria de manib⁹ furis tenētis auferre nō potest. Et hoc intellige ex interuallo alias secus vt. l. si quis in seruitute. ŝ. eo. Vel ni fi fur sit super equū z fugiat cū eo ne expectata iudicis copia furtū passus eo prius ex. vt. l. ait pretor. ĵ. fi debitorē. ŝ. que in frau. credi. in corpore vt iudi. fine quoquo

7 suffra. ĵ. necessitatē. insti. de ac. in prin. ¶ † In gl. z in. c. col. de pace tenē. ĵ. fi quis hominē. z sicut nō est licitū rapere rē furtiuā[e] furi, ita nec etiā pciū redactū ex ea. vt. ĵ. e. l. ĵ. fi. tene mēti. ¶ In gl. ij. ibi: vel veri⁹. hāc tene. Rapiēs ergo rē subtractā furi bene perdit condictionē furtiuā: qz delictū est cōmissum circa rē sed nō perdit actionē furti. z de hoc in. l. fi qs in c tantam. in. iij. contrarios. C. vnde vi.

1 ☞ Furtum non committit nolens indicare furem.

2 Indicare furem an z quando possit quis cogi.

1 **Qui furem.** † Nolēs indicare furez nō est fur: sed celās furādi animo tenek furti. h.d. ¶ Et quando intelligat celare dic vt. ŝ. de seruis fugi.

2 l. j. in prin. ¶ † Et no. hic neminē cogi iudicare furem a lege subaudi vel a parte sed bene potest cogi per iudicem: vt no. C. eo. l. in ciuile. z. l. idem. ĵ. fi tibi ob iudicium. ŝ. de condic. ob tur. causam. dic vt ibi.

1 ☞ Delinquētes an cui z quando liceat retinere z celare. d

Qui ex volūtate. Suscipiēs seruuz dño volēte nec ꝓ furtū nec ꝓ plagiū cōmittit sec⁹ si eo vētāte dūmodo animo celādi fecerit secus si misericordie gratia. h.d. ¶ Licitū est ergo retinere

1 homicidas z fures gratia misericordie z etiā eos celare hoc respectu nō tū cōtra ipsum iudicis vt dixi. ŝ. ĵ. pxi. Et ideo nō peccauit beat⁹ Fräcisc⁹ Perusij q interrogat⁹ si homicida inde trāsiuerat vsus verbis amphibologicis seu equivocis dixit nō trāsiuit hinc z manū immisit i manicā cappe.

1 ☞ Consensus non presumitur nisi probetur.

2 Furtum passo an z quando sit credendum in fauorē furis.

1 **Vetare.** † Nisi dñs appareat q ↄsentiat furi semper

2 in dubio vetare ꝓsumit. h.d. † Nō ergo ex audit furtū passus si dicat fure deprehēso z iudici attestetur sui volūtate illū exportasse nisi cū dicto suo cōcurrāt indicia assistētia dicto suo puta q erat multū amicus z solitus erat talia facere eidem. ar. l. vniuersorum. de pigno. acti. Et inter hec indicia satis est si furtū passo sit gloria ignoscendi: vt dixi in. l. inter oēs. ĵ. recte. per. l. si quis in hoc genus. C. de epis. z cleri. licet Dy. simpliciter dixerit stari dicto furtum passi z bene vt dixi in. d. ĵ. recte.

Si ego. Fur ex furto sibi facto agit furti quando non sibi sed alī furtum commisit z sic de solo vsu furtum fecit. h.d.

1 ☞ Furti actio an cōpetat pro partu sicut pro matre part⁹.

2 Partus vacce an z quando sit furtiuus.

a ¶ Et dicit Bart. Opinionē Bar. sequit Bal. i. l. si abducta. C. eo. ti. ħz cōter ō rigore iuris reprobat ħz d. Jo. de ligna. vt refert z sequit rapha. Fulg. i. d. l. si abducta. z equa est opi. ħia vbi agit de pena corporali. idē tenuit ħ Bar. z Salyc. dicens collegium Padue ita cōsuluisse hanc tenet Saly. ibi p multas rationes cōtra Bar. vide per eū vide Fely. in. c. i. in. iij. colū. in. iij. de ꝓcesum.

¶ Quod debet actiōe furti. An ista pena debeat solui in foro aie. vide de hoc glo. singularē in. c. fraternitas. xij. q. ij. z illam glo. dicit singularē z se nescire alibi Pano. in. c. i. col. pe. ħ. itē addo gl. tc. de cōsti. z ad illā gl. vide Fely. qui facit regulā cum quibus fallētijs in d. c. i. in. xij. colū. z duab⁹ sequētib⁹. de consti.

¶ Controuersia. Adde q̄ sit differētia inter cōtrouersiā litē cām z questionē vide p doc. in. l. i. ff. de testamē. l. causas. z ibi Cy. C. de trāsactio. z p doct. in c. fozus. de verbo. signi.

¶ Quia veritate probata. Add idē Bal. in. l. i. C. si aduer. liber. per glo. Jo. an. Joā. de fantu. z Hem. in. c. ij. de tempo. ordi. lib. vi.

¶ Nō est licitum rapere rem furtiuā. Adde an furtiue possiz auferre rē de qua spoliatus fuerā vide Flozia. in. l. itaqꝫ ff. ad. l. aquil. glo. in. c. ius gentiū. i. dist. d. Abb. in. c. j. in. ij. col. de his q̄ vi me. ve cā fi. Archid. in. c. dños nostr. xxiij. q. ij. Pau. de ca. cōsil. xxxv. inci. primō iura fierēt. Ale. ō imo ꝓsi cxxxv. inci. circa primū

Universidad de Deusto
Biblioteca

dubiũ. in.i.volu. ℨ Innoc.in.c.olim 1 el.i.de restit.spo. ⁊ ibi dicit Anto. de but.in.vij.col. qđ non solũ possum rem meã furtiue recuperare imo aliã rem eq̃lẽtem mee q̃ meã habere non possum dummodo nõ sequaꝫ scã dalũ.et ibi refert ita tenere theologos.

a ¶Et vide p Ly. Adde do. Alex. cõsil.clxviij.in.ℏ. col.⁊ aliquid per Barba. cõsil.xli. col.xxiiij.volu.i.

b ¶De auxilio et fauore. Adde gl. in.c. alioꝛ.xxiij. q.iij. Innoc.in.c. 2 sicut dignum.de homi. Bart.in.l. sepe.in fi.ff.de ℵ. sig. Adde Abb. i.c.i.col.ℏ.de offi. ⁊ pote.iudi.delegati.

c ¶Contra blasphemantes deũ. Adde qua pena puniantur tales de iure ciuili ⁊ de iure canonico. De iure ciuili habetur i auk.vt nõ lux.contra naturam.in.ℏ.et qñ. colũ.vi. De iure canonico habeꝫ i.c.qd ergo.xxiij. q.ℏ.in.ℏ. autozitas.iũcta glo.de pe.di.iij.c.ſi igitur.⁊.c. seq.xxiij. q.iij.et doc.in.c. statuimus.de cleri.percusso.

d ¶Ipsa autem. nõ tenetur furti. Et ꝑ ꝯ iter domestici.l. respiciẽ dũ.ℏ.furta. ff. de penis.⁊ ibi bart. ⁊ Bar.in.l.j.ff.rerũ amota.i.l.ius familiarũ cũ gl. ff.de religiosis ⁊ sump.func.

Furtum an sit quando venter furtiuus parit apud furem.

Si ancilla. †Si ancilla vel vacca pregnãs furripit partꝰ ⁊ fetus est furtiuꝰ apud quẽcũq; sit edit̃ nõ tñ pro eo cõpetit furti actio cũ est editus apud bonefidei possessorẽ. Cum vero est cõceptus ⁊ editus apud bone fidei possessorẽ:tũc nõ est furtiuꝰ nec ꝓ eo cõpetit furti actio sed partꝰ ancille vsucapit,fetus vero incõtinẽti est bone fidei possessoris.h.d.secundũ verũ intellũ cũ.ℏ.seq. Ideo aũt fetus incõtinẽti bone fidei possessoris est:qꝛ i fructu industriali est:vt.ℵ.de vsur.l.in pecudũ. Constat aũt bone 1 fidei possessorẽ fructꝰ industriales suos facere eosq; lucrari ratiõe culture ⁊ cure:vt insti.de rerũ diui.ℏ.si qs a nõ. Partus aũt ancille in fructu nõ est:vt.d.l.in pecuniam.⁊ iõ eius vsucapio necessaria est.⁊ omnia sunt plana. ¶In tex.ibi:ſz hic posteriore casu ſz cũ ancilla vacua est furrepta.⁊ deinde ꝛcepit apud furẽ ⁊ successiue peperit apud bone fidei possessorem. Si enim ponerem9 qđ ancilla pregnãs esset furrepta quãtũcunq; pariat apud bone fidei possessorẽ semp ipse furtinus est.⁊ ꝓ cõsequẽs nõ vsucapitur. ¶In tex.ibi:i pecudibus acceptis apud dominũ vel etiã apud furem vt sit furtũ ⁊ ꝓ eisdem competat furti actio.⁊ nõ ꝛpetat vt in partu ancille. Nõ aũt intelligas qđ sit idẽ in pecudibus vt fetus earũ concepti ⁊ editi apud bone fidei possessorẽ vsucapiant̃ put vsucapit̃ partus ancille:qꝛ incõtinenti efficiunt̃ bone fidei possessoris vñ in illis non ꝓcedit vsucapio vt est dictum vt.ℵ.de vsucap.l.sequit.ℏ.lana.⁊.l.ver.prꝛogi.ex furtiuis. † Et 1 conclude qđ partus ancille vel pecudis cõceptus ⁊ editus penes furẽ vel saltem edit9 penes eum est furtiuꝰ ⁊ non vsucapit ⁊ pro eo ꝛpetit furti actio:vt hoc.ℏ.in prin. Ratio quare cõpetit furti actio vt hic in ver.sed si ꝛcepit. Ratio quare non cõpetit actio furti in promptu est:qꝛ dictus partus ⁊ fetus nunq̃ fuit ꝛcatus discretiue cũ editus fuerit apud bone fidei possessorẽ ⁊ ideo discretiue pro eo nõ ꝛpetit furti actio. Sed qñ ꝛceptus fuit apud furem ꝛcatus fuit in cõcreto ⁊ hoc modo pro eo ℨ furẽ cõpetit furti actio:qꝛ agẽdo pro matre habebit ꝛsideratio meliorationis matris ꝓpter partũ ⁊ fetꝰ:vt l.ſi qõ ex pãphila.de leg.ℏ.⁊.l.ſi pregnas.⁊.l.vacce.ℵ.de eui. Partus ancille furtiue vel vacce ꝛceptus apud furis heredẽ non malã fidẽ habentẽ ⁊ successiue edit9 apud bone fidei 3 possessorẽ nõ est furtiuꝰ ⁊ dict9 partus vsucapit ⁊ per ꝛsequens pro eo nõ ꝛpetit furti actio.sic intelligit.l.ſi aliena.ℏ. ſi.ℵ.de vsucap.secundũ verũ intellectũ. Partus ancille furtiue conceptus ⁊ editus apud bone fidei possessorẽ nõ est furtiuꝰ nec pro eo ꝛpetit furti actio ⁊ vsucapit vt hic vide ver. sed si cõcipit. Sed fetus vacce nõ vsucapit:qꝛ incõtinẽti bone fidei possessoris est vt i ver.ex furtiuis.⁊ supra dixi. Licet aũt bone fidei possessꝛ.apud quẽ partus ancille est ꝛceptus ⁊ editus furtiue ipsum vsucapere possit tñ hoc itellige si i bone fidei permãsit vsq; ad partũ editum secundũ omnes fine dubio sic intelligit.ℵ.de publi.ſi ego.ℏ.partus.⁊ l.vnica.C. de vsucap.trãſſor. Sed ſi incepit esse male fidei ante partũ conceptũ vsucapionem inchoare non potest:vt.l.sequit.ℏ.de illo.de vsucap. Idem ſi post partũ conceptũ incepit scire ꝛ an ciliam aliena ⁊ furtiuã:vt.l.non solũ.i.ꝛrſo.in fin.⁊.l.iusto.ℏ. ⁊ ſi possessionis.ℵ.de vsucap. Sed ſi sciuit simpliciter aliena 1 sed nõ furtiuã matrẽ non impedit vsucapio. Si autem post 2 partũ editũ ⁊ eius vsucapionẽ discretiue inchoatã superuenit possidenti iciẽtia furtiuitatis similiter interpellat vsucapio inchoata niſi possessor denũciauerit se habere ancillã et 2 partũ eius vel per eũ nõ stetit quominus denunciet dño eiꝰ vt.l.ſi ancillã.ꝓ suo. Et ille text.est alibi. ¶†Ultimo dixit Bar.sequẽdo Jac.bu.qđ quãdo venter cõcipit apud furem qđ est furtum licet pariat apud bone fidei possessorem:qꝛ interest eius haberi ꝓ nato vt non mutet dominiũ ergo ꝛc.de 1 statu ho.qui in vtero. Sed nõ habetur pro nato quãtum ad hoc vt domino cõpetat actio furti:qꝛ in hoc partus nõ ꝓtendit aliqđ interesse ⁊ ista ratio fuit originalis Jac.but.sed mihi nunq̃ placuit:qꝛ nõ animaduerto interesse cũ nõ possit seueritas vel clemẽtia vnius dñorum cõsiderari plus quã alterius:vt qꝛ falsum est vt nõ ꝛpetat pro eo furti actio con- 2 cretiue vt superius dictũ est non aũt discretiue:qꝛ nunq̃ fuit d sic discretiue contractus vnde ſi bene aduertis ⁊ in nato ⁊ in non nato idem erit iudicium licet difformiter.

Cum fur. Preciũ redactum ex re furtiua nõ est furtiuũ ⁊ iõ neq; vi neq; clã redigenti auferri põt per dñm rei furtiue.ℏ.d. ¶In glo.ſi.ibi:vel res. solu.ibi in vniuersali iudicio hic in particulari de quo plene per Pe.ℵ.qõ me.causa.videamus. Est enim dos quoddam vniuersale:vt no.Bar.ℵ.sol.mat.in rubrica.

Interdum. Nõ enim cui9 interest rẽ non furripi furti actionẽ habet ideo ꝓ re dotali vxoꝛ furti nõ agit neq; creditoꝛ ꝓ re debitoris ei furrepta nõ obligat̃.ℏ.d. Et hãc.l.declara vt.ℵ.eo.l.is cuius interest. ¶In tex.ibi:ob ligata non fit alias dic vt.ℵ.eo.l.eum qui.ℏ.sed scribit.

☞ Interesse appellatione an veniat verum precium.

In furti. Cum agit furti ratione dominij verum precium rei duplat vel quadruplatur nõ ad aliud interesse.h.d.Sed si agit ratione interesse:tunc duplat vel quadruplatur ipsum interesse. Et intellige ꝯmune non aũt singulare. Et ita intellige gl.hic in ℞o verũ.ꝛcessant ctraria. † Et videt hic casus ℑm Dy.qđ verũ rei precium nõ interesse licet cõtineatur sub nomine interesse. Et ista questio est multum dubia de qua vide latissime p eum in.c.moꝛa.de reg.iuris.lib.vi. Et vide per Ly.ª C.de senten.que pro eo.l.i. a

☞ Periculum rei subtracte semper pertinet ad furem. 1

Sed ⁊ si res. †Etiã re subtracta perempta pẽdente iudicio ꝛdemnatio fieri debet. Idem ſi est facta deterioꝛ vel preciosioꝛ habita semp cõſideratione quantiplurimi fuit a tẽpoꝛe furti facti.hoc dicit. 1

☞ Furto non prestatur ops vel consilium fine dolo. 2

Auxilium vel consilium aut fauorem prestans delicto quomodo puniatur. 2

Supplicare non licet pro damnato crimine lese maiestatis. 3

Blasphemans deum quomodo sit puniendus. 4

Libellus contra auxiliantem ⁊ fauentem delicto quomodo formatur. 5

Ope ⁊ consilio. †Furto non prestat ops vel ꝯsilio fine dolo.⁊ põt adhiberi etiã si ignoꝛet subtrahens.⁊ inter consilij opem ⁊ adiutoꝛij differentia est tradita hac.l.hoc dicit. Et quedam pulchꝛa verba Bart.hic ponit de ope ⁊ consilio quibus assi 1 sto. † Sed adde qđ de auxilio ⁊ fauoꝛe prestitis ante delictũ 2 in delicto ⁊ post delictũ loquitur decretalis felicis.de penis. b lib.vi. Et ibi Jo.an.in quadam glos.parua.notabiliter dicit qđ simpler fauoꝛ simpler auxilij est vbicũq; delictũ nõ angeat ꝓ illa. Et ideo tũc semper prebens tale auxilij vel fauoꝛe est iudicis arbitrio puniẽdus. † Item adde qđ sicut pro dãnato crimine lese maiestatis nemo supplicare põt etiã cesaree potestati sic nec pro sacerdote contra custodiam ⁊ quietẽ publicam aliquid moliẽte imo sacerdotio pulsus debet cogi ad habitandũ per centũ miliaria a longe.text.est in.l.quicũq;.C.de epiſ.⁊ cleri. Ideo scribit.i.Regũ.ij.c.ſi peccauerit vir in virum placari potest deus.ſi aũt contra dñm quis orabit pro eo quaſi dicat nullus. † Et no.istud ꝓtra blaſphemãtes deum c de quibus habes etiã titulũ specialem vt non in- 4 rent per capillos dei. ¶†Ultimo no.hũc tex.qđ pcedit in c quisitio ⁊ accusatio ꝓtra auxiliantẽ ⁊ fauentẽ etiã si deducat ℨ in ea qđ prestitit auxilij ⁊ fauoꝛem his qui maleficij cõmittebant licet eoꝝ ante notitiã nõ haberet ⁊ habes etiã hic casum posse fauoꝛe ⁊ auxilij furto prestari causa inimicitiarũ: ℨ in vnin.plene p Bar.ℵ.de publica.l.licitatio.dic vt ibi. 5

☞ Furti tenetur fugans pecus vt in fures incidat. 1

Ludus pernitiosus non ꝺz transire impunitus.

Cum eo. †Fugãs pecus vt in fures incidat tenet furti. Sed ſi pter eius propositũ fortuꝫ fit tenetur in factum.h.d.cum.l.seq. ¶†Et no.ludum pernicio- 2 sum non debere impunitum transire.sic ad.l.aquil.l.nam ludus.⁊ in prima constitu.C.ℏ.pe. Et vide Jac.de are.C.de epiſ.⁊ cleri.l.ſi quis nõ dicam rapere. ¶In tex.ibi:quaſi ex l.aquilia.ſcilicet directa.

☞ Furti tenetur prestans opem vxoꝛi alterius subtrahenti viro. 2

Furti pena non tenet vxoꝛ ſi furaturviro nec domestici ſi furantur domesticis.

Si quis vxoꝛi. †Prestãs opem vxoꝛi alteriꝰ subtrahenti viro tenet furti. Et ſi cũ ea ℨ rit fur est.⁊ Ipsa aũt vxoꝛ non tenet furtiꝰ ſi furat̃ sed ꝓ furto serui ſic. Tenetur tamẽ ob res amotas in factum. Et filiꝰ subtrahens patri non tenet de furto niſi habeat castrense peculium pater aũt filio obligat̃.h.d. Non tamẽ intelligas qđ conueniatur furti. Et hunc tex.allegant quidam qđ vbi ꝓ furto imponit pena coꝛporalis filius subtrahẽs patri iudi- 3 ſtincte punitur:qꝛ illam soluere potest.de quo videbis in.l. respiciẽdũ.ℏ.furta domestica.j.de penis.dicet ibi. ¶In tex. ibi:furti tenet ipsa vero nõ:vt.ℵ.eo.l.qui seruo.ℏ.itẽ placuit. ¶In tex.ibi: cum ipsa.cũ ꝓ quãuis. ¶In tex.ibi:ſz rerũ amotarũ id est in factũ ꝓpter res amotas:vt.C.eod.l.ſi.ℏ. ꝛcessat cõtrariũ. ¶In tex.ibi:sed etiã furti id est ꝓpter furtum ⁊ ex furto sed non connenitur furti vt in gl.⁊ bene.

Eum creditorem. Creditoꝛ cõtractãs pignus eius debito soluto fur est.h.d.non habes alia.

Si sulfurarie. Etiã cõductoꝛi furtum passo de re sibi locata aut ei9 parte competit actio furti.h.d.Nunc.ℏ.declara vt videtis.ℵ.eo.l.ſi apes.⁊ etiã vidistis in.l.ſi seruus.ℵ.locati. ¶In tex.ibi:dominus furti agat.i.cõdictione furtiua vel stat proprie ⁊ subaudi quod etiam colonus secundum Roge.

Si seruus. Si seruo vel filio res cõmodata sub trahit̃ pater ⁊ dñs agunt furti ſi eorum peculium est soluendo. Et istum.ℏ.habes declaratum plene.ℵ.eo.l.eum qui.ℏ.an pater.dic vt ibi. ¶In tex.ibi:potes habere furti actionẽ. Sed an tuo nomine vel filij in hoc sunt opi.dic vt.ℵ.ℏ.an pater.

Si rem. Possidẽti bona fide ex causa onerosa furtũ passo cõpetit furti actio.h.d.Si autem possidebat ex lucrativa dic vt in gl. 1

☞ Furti pena tenetur falsus nuncius recipiendo rem. 1

Bidellus an gaudeat priuilegio studentium. 2

Siligo est farina segale. 3

Apud labeonẽ. †Falsus nũcius recipiendo ª furtũ cõmittit ⁊ tene 1
tur furti tradẽti nõ illi pro quo tradebat.⁊ nõ est alibi iste ca- 2
sus. Dyn. † Et allegatur ad.q.de bidello b qui libũ tradidit a
asserenti se esse famulũ scholaris ℑ prequere hic plene per b
Bar.cui inhereas. † Et dicas qđ siligo est flos farine grani 3
ni vel dicas qđ est farina segale. ¶In tex.ibi:⁊ accepit fine ipsius mãdato ⁊ ideo nũci9 erat falsus. Et cõclude qđ ſz venditoꝛ in nulla culpa fuerit tñ hic nõ liberat̃:qꝛ erat obligat̃ ad siliginẽ in gñe:vñ ſz casu perdat siligo tradita tñ periculũ eius est:vt.l.incẽdiũ.C.ſi cer.pe. Sed ſi fuisset obligat̃ ad siliginẽ in specie tũc nõ video in eo culpã aliquã reprehẽſibilẽ cũ emptoꝛ voluerit tradi cuicũq; eius nomine petenti vnde nõ debuit vẽditoꝛ aliud inuestigare.ar.ℵ.de noua.l.doli exceptio.ℏ.diuersis.vnde hoc casu dicã debitoꝛẽ liberatũ nõ ex eo qꝛ soluit cũ soluerit nullũ mandatũ habẽti:vt.l.qui hominẽ.ℏ.ſi nullos.de solu.sed liberatur veluti rei interitu ꝓpter casum:vt.l.ſi ex legati causa.ℵ.de verb.obli.

1 ☞ Carceratus ſi eximitur a carcere ad falsas assevera- a tiones quid iuris.

2 Custos carceris nõ punit̃ ſi relaxauit carceratũ iussu ꝓsidis.

3 Falsi pena an puniatur iudex vel pars ſi conseruatur indemnis a sententia ferenda.

4 Carceratus quando non apparet de causa carcerationis potest relaxari vt hic.

5 Stipulatio alteri facta per officialem quid operatur.

1 **Si fugitiuũ.** †Si carcerat̃ ꝓpter falsaꝫ asseue- a rationẽ alterius de carcere sit exẽpt̃ fideiussoribꝰ datis cedẽda est actio illi qui eum fecerat carcerari alias succurrat̃ eidem cõtra falsuꝫ asseuerantẽ.

2 h.d.iste singularis.ℏ.† Ex quo habes nõ imputari cõmenta rienſi ſi relaxauit carceratũ de mãdato prẽsidis aut duũviro rũ:ꝓsit ergo ãtiani Bononiẽ.a carcere liberari facere carcerati. Et ex hoc sequit qđ duũuiri habẽt exercitiũ iurisdictiõis ſz quidã cõtra.do tibi casum.C.de spor.l.ℏ.alias.l.cũ speciaſ- 3 lis.facit.ℵ.de tuto.⁊ cura.da.ab his.l.vbi abſunt. † Itẽ allegat̃ iste tex.qđ ſi iudex cõseruat indemnis sentẽtia ferẽda p eũ nõ ꝓpterea incidit in falsum:qꝛ nõ cõmittit baratariã. Sed 1
au pars cõseruãs cadat aliter dic vt.l.ℏ.cũ seq.ℵ.de cõdi.ob
4 turpẽ cau.nã species corruptele est. ¶† Allegat̃ qđ vbi nõ apparet de cã carceratiõis põt preses misso generali ꝑconio ſi quis vult cõtradicere carcerationi ex carcerari facere carceratũ. Et hoc no.p illis qui recõmẽdant in carcere pro auere ⁊ psona alio nõ expresso tẽpoꝛe noui9 regiminis nullũ eñ mo- 1
dũ tutũ successoꝛ habere poterit in excarcerãdo carceratũ ni 1
5 ſi misso ꝑconio. ¶Itẽ allegat iste tex.qđ ex stipu.officialis nõ queritꝰ vtilis sine cessione. Et est verũ qñ stipulat ad vtilitatem sui puta se cõseruari indẽnem. Idẽ ſi stipulatur alteri sed eius officiũ nõ est ordinatũ ad recipiẽdas stipulationes alias secus:vt in.c.quãq;.de vsur.lib.vi.cõiuncta aut.genera liter.C.de epiſ.⁊ cle.⁊.ℵ.de adop.l.non aliter.⁊.l.his verbis. ⁊.l.i.ℏ.exigere.de magistratibus conueniendis.

Si quis de manu. Executiẽ de manu alteriꝰ pecuniã vel aliud vt alius illud subtrahat furti tenetur.h.d. ¶Fuit igit̃ excussio ordinata ad furtuꝫ ⁊ ideo furti agitur licet executiẽs contemplatione certi furis non fecit ⁊ sic concoꝛ.ℵ.eo.l.in furti.ℏ.ope. Sed ſi furti consilium ⁊ propositum non fuisset cõtra exeuntem:tunc ageretur aquilia:vt.l.ſi seruus seruum. ℏ.ſi quis de manu.ℵ.ad.l.aquiliam.

Si quis massam. Si ex furtiua materia materiatũ mobile fit cõstructũ agi potest ꝓ illo furti ⁊ cõdi.furtiua etiã ſi ad priꝰ mam materiam reduci ꝓn possit.h.d. ¶In glo.in verbo a possum:ibi.adeo.ℏ.cum quis.imo ⁊ hoc casu ſi interuenisset sic vt rei non efficeretur dñs specificãs eo casu quo põt materia ad materiatũ reduci. Vel dic melius qđ ille.ℏ.non habet locum in re furtiua ⁊ sic cessat omne contrarium.

Seruus quis se. Mentiens solũ in qua- 1
litate plone ⁊ nõ in substãtia recipiẽdo solutionẽ nõ facit furtum.h.d. Et declaratur iste.ℏ.j.eo.ℏ.cum titium.vidistis.ℵ.eo.l.falsus.videbitis etiã j.eo.l.is qui rem.ℏ.ſi tutum.⁊ facit.ℵ.ea.l.ℏ.apud labeonem. ¶In tex.ibi:ideo se debitoꝛẽ affirmat. Et sic non fuit mẽtitus in esseutia sed in qualitate persone ⁊ sic cessat omne contrarium huius.ℏ.seruus.

Julianus libro. xxij. Nũcius cõtractãs pecuniaꝫ b
tradẽti tenet furti.h.d.Facit ad materiam.l.falsus.ℵ.eo.⁊ ha
bes.ℵ.de dona.l.ſi tibi dederim.

Si titius. Precium ex re aliena redactum non est furtiuum ⁊ ideo non fit furtum nec ꝓ eo competit furti neq; furtiua condictio.h.d.vt vidistis in.l.quivas.ℏ.ſi.ℵ.eo.ſecus autẽ ſi de eadẽ rei substantia exſit vt ex vuis vinũ:vt.ℵ.ea.l.ℏ.ſi quis massam.⁊ ex ancilla ⁊ vacca:tus ⁊ partus.ℵ.eo.l.qui vas.ℏ.ſi ancilla. Et vide.C.ꝓ emptoꝛe.l.venditioni.

Si ex duobus. Si vni sociorũ etiã omniũ bonorũ res piguorata sub trahit̃ alter furti nõ agit.h.d. ¶In text.ibi:socii nõ habere. concoꝛ.sunt in gl. Ratio autẽ est:qꝛ ex cõtractu socij:socius nõ agit niſi actione cessa:vt.l.pe.ℵ.pro socio.

1 ☞ Furtum non fit sine contractatione.

2 Consulens ⁊ opem ferens delicto quomodo puniatur.

1 **Neq; verbo.** †Sine cõtractatiõe furtũ non fit c
vnde nõ sufficit scriptura vel verbi:⁊ tũc nocet actio opis aut consilium cũ est cõtractatio subsecuta.h.d. ¶† Et no.qõ dicit tunc extremitatẽ tẽ- 2
poris notat ⁊ ideo cõsulẽs ⁊ opẽ ferẽs ante maleficiũ obligabitur secundũ tẽpus ⁊ locum cõmissi maleficij nõ secundum tẽpus ⁊ locũ prestite opis vel cõſilij ⁊ ideo nec illud tempus aut locus sunt in libello necessario describenda.tene menti.

1 ☞ Furti tenetur destinãs animal alienum ad coitum.

1 **Si quis asinũ.** † Ex coitu equi ⁊ asini nascuntur muli:⁊ ideo ad talẽ vsum animal alienum destinans furti tenetur ſi animo furãdi fecit.h.d. Tenetur ꝓtia aquilia ſi non habuit animũ furandi. Nam propter talem cõmixtionẽ animalia efficiũtur debilia. Ex cõmixtione vero muli animal nullum nascitur propter intemperiem seminis.

1 ☞ Bonestus vir dicitur diues virtuosus.

2 Nobilis quis proprie dicatur.

Cum titio. Si errat in essentia,corporis ꝑ consequẽs in ꝑsone substãtia pecunie dominiũ non transfert in eum ⁊ ideo scienter recipiens furtum cõmittit ꝓ persuadẽs tenet furtiſi cũ eo diuiſit pecuniã. h.d. Si autẽ fuisset erratum in qualitate dic vt in glo.⁊ vidiſtis.ℵ.eo.ℏ.seruus qui. ¶In tex.ibi:honesto viro. † Appellat hic honestũ virũ diuitẽ.sic.C.quãdo ⁊ quib9 quarta pars debe.l.ij.lib.x. Junge ergo diuitias cũ virtute ⁊ appellabe- 2
ris honestus. † Ille poetarum Dantes dixit. Nihil aliud nobilitatẽ esse c niſi decorẽ morũ ⁊ antiquas diuitias.quã diffinitionem Bar.reprobat.l.j.C.de digni.lib.xij. 1

☞ Furtum committit commodans ꝓndera grauiora. 1

Si maiora. †Commodãs pondera grauiora in vtilitatem emptoris animo lucrandi furtum committit.h.d.

Si quis seruo. Faciens deleri de instrumẽ- 1
to debiti nomen suum tenetur furti ⁊ persuadens seruo vt tabule rase calamo denigrentur eis denigratis similiter furtum committit alias serui corrupti.h.d. Et dic vt.ℵ.eo.l.ſi tabulas,

¶Falsus nũcius recipiẽdo ꝛc. De ꝑcuratore falso recipiendo pecuniã noie alterius an cõmittat furtum. Itẽ ⁊ de falso creditoꝛe habes.ℵ.ꝓ Ang.late in.l.ſi fine.ff.rẽ ratã ha.⁊ in.l.falsus creditoꝛ.ℏ. falsus.ℵ.eo.tit.de furtis.

¶De bidello. Adde.l.j.in.ℏ.recipit.ff.nau. cau. ſta. Et an tales bidelli gaudeãt priuilegio scholariũ vide glos.⁊ doct.in.c. potuit. de loca. Bal.in.l. scriniarios. C. de testa.mili. Bal.in aut.habita.C. ne filiꝰ ꝓ patre.doc. in.c. licet.de priuile.lib.vj.

¶Nihil aliud nobilitatẽ esse. Adde Bart.in.l.nobiliores.C.de cõmer.⁊ mercato. Bal.in.l.ℨ ſi milites.ff.de excuſ. tut. Bal.in.c.j.in ti.qui feud.dare pos.in vſib9 feu. Bald.in.l.ij.ff.de adop.bar. cepol. in trac.de re mili. inci.ꝓ imperatore nostro. Angel. cõſi.cxxxij.incip. mãdatũ ꝓncipis Aud.roma.cõſil. ccccxlv.incip.cõſultatio ꝑsens in v.colũ. Paul.de caſt.cõſi.ccxxviij. inci.videt q̃ ista accusatio. Adde Aug.i.l.⁊ ſi vn9. ff.de iniur.⁊ car. Alex.in.c.eos q. in.ℏ.inci.pl. dist. vid Corne.i.c.grãdi.de sup. negli. plã. vbi infinita refert. Et quot requirãt ad hoc vt qs dicat̃ nobilis vide Bar.in cõſi.lvij.inci.ꝓclare scribitur.in.ij.parte.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ☞ Libellus in actione vel condictione furtiua quomodo formatur.

Si línea mar. †Cũ agit furti vel cõdictiõe furtiua in libello dicẽd' est numerus rerũ subtractarũ.h.d.Et intellige qñ agit principaliter ad res illas si autem accessorie ageretur puta ageret ad domum interdicto r pro rebus subtractis:tunc in domo existentibus nõ est necesse tunc numerum allegari:vt.l.si quando.C.vnde vi.facit qõ dixi.ś.eo.l.qui vas.in prin.

1 ☞ Monachus potest solus recipere solutionem r quietare contrahentes cum ipso.

Si seruus. Si res peculiaris seruo subtrahit actio furti ncõdictio furtiua in peculio est r in administratione seruili r tam ipsa res quam pena seruo sola: possunt põt etiã super his transigere.h.o. ☾ Et no.hunc casum qõ sicut ex cõtractu facto cum seruo vel monacho idem seruus r monachus potest recipere solutionẽ r liberare soluentẽ:vt.l.qõ seruus.ś.depo.r.ś.de solu.l.quod seruus.ita etiam si rei possesse per eũ furtũ factum est aut circa ipsam aliter est delictũ perpetratũ tam rei quam penepossunt recipere solutionẽ r transigere tene menti. ☾ In tex.ibi recte transactum videat quo ad effectum liberationis eius.

Si quis iurauerit. Prestito iuramento super furto non potest agi furti neq; condictione furtiua sed sola rei vendicatione.h.o.r cessat omne contrarium.

1 ☞ Seruus equiparatur monacho.

2 Lucri cessantis r dãni emergẽtis quando sit habenda ratio.

Si seruus. Si seruo surrepto r herede instituto agit furti vel condictione furtiua venit estimatio hereditatis delate r pdite.hoc dicit.r nihil ob.

1 ☾ In tex.ibi:mortuus fuerit r equiparãdo seruum monacho[a] vt dixit Inno.de primile.c.cuius olim.r dixi.ś.de stipu. seruo.in rubrica. Concludẽ qõ sicut seruo mortuo instituto dñs nõ põt hereditatẽ adire non agnitã per eum ita nec monasterium mortuo monacho ante hereditatẽ adirã sed equiparando filium|monacho hodie esset secus ẽm Bar.vt not. in.l.cum solum.de bo.que libe. Sed ego ibi semper sum solitus tenere contrariũ:qi cũ illa.l.veniat.ad correctionẽ iuris antiqui nõ possumus eas extẽdere ex identitate rationis:vt l.precipimus.in fi.C.de appel.r de sacrosanc.ecle.aut.quas actiones. Illã ergo.l.loquẽs solũ de filio non põt extendi ad monachũ. In glo.in verbo prosequetur:ibi.l.proculus.ibi p Dy.r Bar.† Et ex hoc no.qõ vbicũq; inuenis in materia interesse haberi considerationem lucri qõ glo.dicit hodie esse generale in.l.vna.C.de sen.que pro eo.vendicat sibi locũ si lucrum percipi potest sine iniuria aliena alias secus per hanc glo.quã Dy.dicit nõ esse alibi b r verã.de quo per Ja.bu.in d.l.vns. Sic intellige quod no.glo.in.l.si sterilis.ś.si per venditorem.de actio.emp.r.l.nec vtile.quibus ex cau.ma.que similiter dicit non haberi cõsideationem lucri ex aliena iactura percipiendi nihil facit ad propositum.

b ☾ Quã Dy.dicit non esse alibi. Adde alia cõsocia in.l.ſ si cõstante.ff.de dona.inter vi.r vxo.quã allegat Bar.in.l.i.ś.nunciatio.ff. de oper.no.nun.

☞ Valor rerum vel an malis quomodo probatur.

Si statu libe. Si res surrepta facto furtũ passi definat esse sua nõ potest agi furti neq; cõdictione furtiua.h.d. Et concor.habes in gl.de quo vide plene.ś.de cõdi.fur.l.si seruus.cũ seq.r nullũ ob.cõtrarius. ☾ In tex.ibi:si anteq; adeat istud verbũ põt assumi proprie r improprie.r vt glo.dicit. Vel melius potest intelligi anteq; adeatur hereditas vel anteq; adeatur iudex p furto r quolibet modo sustentatur litera vt in glos. ☾ In tex.ibi: exiterit cõditio scz libertatis vel legari ☾ Sequitur in litera furti iam agi.id est cõdic.furtiua. ☾ Sequitur in litera nõ potest.scilicet ab herede a quo recessit dominium. ☾ Sequit in litera:qi de sit interesse heredis scz facto testatoris qõ videtur esse heredis r sic cessat cõtrariũ. ☾ In tex.ibi:tãi estimãdus est in cõdictione furtiua quã heres intẽtat cõtra furem. † Et hũc tex.dili gẽter nota qõ qñ querit de valore rei mobilis semp estimãda est tãti quãti emptor inueuit cõiter r intelligi per homines scientes cõditiones ei⁹ vt sic cũ suis supositibus r spinellis semp cõsideratio habeat quãti emptorẽ inuenire põt ꝯ cor.d.l.si seruus.probat in.l.mortis causa capim⁹. ś.fi.ś.de dona.cã mortis.r ibi p Jac.de are. Et istud est vtile ad multa ẽ maxime ad materiã.l.ĩ.C.de rescin.vendi. Debet eñ emptor esse cautus cõtra quẽ agit vt articuletur r ponat qõ tpe venditionis res erat subiecta tot r totalibus:discriminibus r erat affecta talibus supositibus r spinellis quo pato nisi vẽditor doceat qõ homini scienti tales cõditiões cõmuniter sic vendi potuisset deficit intẽtio sua r reus absoluitur.

1 ☞ Ingressus cũ armis i domo aliena an qñ sit punibilis.

2 Libellus contra committentem robariam frumenti existentis in fundo quomodo formatur.

c **Si quis ex domo.** Ista est bona lex r vtilis. Rapiẽs ex domo ab homine vacua quam rapto: plenã esse credebat teneť vi bonorũ raptorũ in quadruplũ.h.d. Vel.sic. † Armat⁹ inuehẽs in domũ r violẽter rapere querẽs teneť vt rapto: etiã nullo intra domũ inuẽto.h.d.Sic intellige.l.ĩ.ś.dãni.j.vi bo.rap.cõũcta gl.in verbo sine vi. Nõ ob.l.vugaris.ś.q furti.ś.eo.vbi simpliciter intrãs domũ anteq; furet nõ teneť furti:qi ibi nemo furtũ fecit hic fic. † Et est hic casus directo p libellis accusatorẽs in quib⁹ imputať aliquis de robaria frumẽti existẽtis in fundo pcedit eñ hic libellus si frumentũ fuerit exportatũ nemine existẽte in fundo sufficit eñ exportantẽ habuisse animũ vim inferẽdi in exportãdo r hic anim⁹ pſumit in dubio si armat⁹ accessit ad fundũ ẽm Ray.r Ja.de are.q ex delatione armorũ dixit animũ pſumẽdũ ita multoties practicau. ☾ In gl. j.ibi:si inuenisset aliquẽ.r hoc pſumit in dubio si intrauit cũ armis ẽm Jac.r Ray.vt predixi. ☾ In gl.ĩ.ibi:vel dic.hec vera. Et idẽ no.in cõtrario. ☾ In eadẽ.ibi.l.infamẽ.scilicet cum agit criminaliter pro rapina alias non.nõ habes alia.

1 ☞ Voluntas r ppositũ delinquẽtis distinguũt maleficia.

2 Furti tenetur intrans domum alienam animo furandi licet ipse nihil acceperit sed alĩ.

d **Qui iniurie.** † Voluntas r ppositũ delinquẽtis maleficia distinguunt.h.d.concor.sunt hic in glos.q.cui adde C.ad legẽ iul.de vi.l.quoniã multa factenꝰ. Adde etiã qõ no.de sen.ex cõ.c.cũ voluntate.in prin. Nec ob.j.vi bo.rap.l.pretor.ś.si quis non homines.qi ibi cõmittebatur delictũ rapine in quã cõcurrũt alĩ preter propositũ rapiẽtis r idee si quis intrat in domũ vt furetur aperiẽdo ianuas r alij intrant r furanť licet hoc sit preter propositũ primi furis tamẽ nihilominus furti teneť pro furto aliorum.tene menti.

1 ☞ Commodatarius an r quando teneatur de periculo rei commodate.

Si seruus. Cũ actio furti cõpetit solũ ratiõe solius interesse:interesse extincto extinguit actio. Et si res cõmodata subtrahit p seruũ cõmodatarij nõ tenetur cõmodatarius domino actione furti.h.d. ☾ In tex.ibi:rem surripuerit.intercedente culpa cõmodatarij. † Nam ita teneť cõmodatarius rem custodire r saluare aduersus familiam cõmodantis sicut aduersus exteros.casus notabilis est hic:subaudi nisi qui subtraxit fuerit a domino tradit⁹ vt ipsam rem cõmodatam custodiret:tũc enim nihil imputandum est cõmodotario:vt.ś.cõmo.l.rem mihi.ś.fi.r.l.si seru⁹. ☾ Sequit in litera.r cõtra dum furti scz cõpetit cõmodatario. ☾ Sequitur i litera quã dñs exegit scz per actionem cõmodati ab ipso cõmodatario. ☾ Sequit in litera reddar scz ipsi cõmodatario. ☾ Sequit in litera euanescere furti actionem quesitã cõmodatario cõtra dñm. Et sic est hic casus qõ actio penalis ex legis dispositione quantũcũq; cõpetat propter delictũ in faciendo cõmissum euanescit si cessat funditꝰ omne interesse a quo est causata actio ad penã.sic.j.eo.l.fullo si actione.secus autẽ si causetur actio penalis a dño seu ex delicto propter dñium.nam tunc etiam extincto vel habito p extincto dñio non extinguit pena:vt.l.inter omnes.in prin. ś.eo. Ubi autẽ pena debeť ex cõuẽtione vel debeť ex legis dispositione ppter non factũ vel nõ est pena sed solũ interesse r definit interesse an per hãc definẽtiã actio illa tollat nec vt dixi Padue in reportationib⁹ mete i.l.q aũt.ĩ.ś.fi ge can.

1 ☞ Compensatio fit de liquido ad liquidum inuicem quãdo hincinde debetur genus.

Quod si seruus. Rationẽ huius per.dicã in gl. ☾ In gl.in verbo furti actiõe.ibi id est cõdictiõe furtiua. Ista expositio est falsa:qr violat literã. Itẽ qr furtiua ꝯdictio cõmodatario nõ potest cõpetere.l.i.ś.de cõdi.fur.r.l.eũ qui.ś.nõ solũ.in fi.ś. ś.eo.vnde dic qõ text.stat ppũe.r sol.vt in textualibus dixi. ☾ In eadẽ glo.in fi. Cõtrariũ videť notari.j.eo.si seruus cõmunis.ś.i.in gl.que incipit scz dãni r male. † Et ex hoc no. pulchra limitatione ad omnes leges dicẽtes qõ debiti liquidi ad liquidũ sit cõpensatio inuicẽ qñ hincinde debeť genus hoc enim verũ est qñ genus est in obligatione r etiã in solutione. Sed si ex parte vna est in obligatione genus r in solutione species illi multo nõ põt obũci cõpẽsatio donec speciẽ soluere põt:vt hac glo.tene mẽti. ☾ In glo.in verbo cõmodati.in fi.rñ.qr seruus cõmodatarij furripiẽdo sibi rem commodatam facit furtum dño suo cuius periculo res est cui domino non

mino nõ dat furti.vt.ś.e.l.serui r filij. Sed ipse cõmodatarius cõtractãdo directo facit furtũ dño rei.vñ nimirũ si ipse teneť ex furto suo:r nõ ex furto serui:r tũc cõmodatarij teneť dño ppter furtũ rei cõmodate:cũ furtũsit p personã cõtra quã cõmodatarius agere possit furti. Non habes alia.

Qui alienis. Negotiorũ gestorij.pntoris:r tutoris de negligentia obligatis actio furti nõ cõpetit.h.d. ☾ In gestore r ptutore ratio:qr rẽ subtractã de volũtate dñi nõ possidebãt:ergo ꝛc.vt.j.e.is cui.tutori nõ cõpetit:qr sufficit cp põt tutorio noie expediri.

Si ex donatione. Donatario cõpetit furti actio contra dominum furripientem si contra eundem poterat iuste vti retẽtione.h.d.Nec obstat.ś.de donatio.l.aristo.vt ibi nota. Non habes hic alia. ☾ In tex.ibi.sic intersit tua:scz iuste. ☾ In gl.ſi.ibi.que sunt contra.dic vt in eis no.r dixi.

1 ☞ Furtum committit creditor locando alteri pignus debitoris.

Si pignore. In textu ibi.creditor vratur contra voluntatem debitoris. Nec obst.ś.de pigno.l.creditor.in prin.quia ibi pignus erat immobile quod locabatur: vnde in eo non cadebat furtum. † Secus esset si creditor locaret rem mobilem:vt ibi in gl.Quod no.contra prauos vsurarios qui pignori accipiunt equos r ipsos locant ad veturam. Nam locando sine consensu domini furtum commit tunt.tene menti.facit optime.j.proxi.

1 ☞ Furti species est largiri de alieno.

1 **Eum qui.** † Commodatarius abutens facit furtum vsus:r de alieno largiri:species furti est.h.d. ☾ Et no.donatarius ad antidora obligari:que obligatio quandoq; repetitionem impedit:vt dixi.ś.de fide inſ.l.si testamento.

1 ☞ Sta.quod percutiens aliquem cum re apta ad nocendum puniatur tali pena:quando habeat locum.

2 Armorum offendibiliũ appellatione non venit gladius ordinatus ad incisionem panis vel temperationem pennarũ.

Furem. Furẽ diurnũ nõ lz occidere nisi se telo defendat.h.d.Et iste articulus declaratur plene in.l.furem.j.de sica.dic vt ibi. ☾ In tex.ibi qõ nocendi cã. intellige principaliꝰ ẽm ordinationẽ nature:alis modica sunt q̃ nocere nõ pñt. † Et istud vidi de facto Perusii in statuto puniẽte percutiẽtẽ in platea cũ re apta ad nocẽdũ in pditiõe manus. Et quidã per vim[a] rapiẽdo de manib⁹ caponẽ scidit manũ rustici cũ aridovngue.pronũciatũ fuit nõ debere eum manu priuari:qr ille vnguis nõ est ordinat⁹ naturaliter ad nocẽdũ. Idẽ dicas i pcutiẽte aliquẽ cũ vno panevel lintheo. pro hoc facit optime incorpore de armis:† vbi gladi⁹ ad incisionẽ panis[b] ordinatus:vel tẽperationẽ penarũ:qr non sunt principaliter ordinati ad offensam:nõ cõtinẽtur appellatiõe armorum offendibilium:gl.est ibi r non est alibi.

Cum furti. Persecutoria nõ tollitur per penalem nec ecõuerso.h.d.Et iste articulus declaratur in.l.ſi pro fure.ś.furti.ś.de condictio.fur.r.C. e.l.ancille. ☾ In tex.ibi.r vẽdicationẽ tolli rei perceptione. Ja.de are. ☾ Sequitur in litera r condictio.ſ.ad rem.Ja.de are. ☾ In gl.in verbo,condictio ibi.l.ei qui.quia ibi loquit estimatione soluta:r ideo tunc altera non tollitur ipso iure: sed exceptionis ope.

Qui ferramenta. Etiam ante maleficiũ potest prestari auxiliũ. h.d.Sic vt vidistis plene.ś.e.l.in furti.ś. ope. ☾ In gl.in verbo principaliter.ibi.expressim.Nota ppter rationem subiecte materie ꝯbũ principaliter exponi.i.expressim habere caristiã inueniẽdi. ☾ In eadẽ.ibi.sed ibi dixi.qr hic cõstitũ intercessit secũdario lz nõ principaliter:ibi aũt nullo mõ qõ apparet:qr hic erat sciens maleficiũ debere committi:ibi aũt ignorans.

1 ☞ Clausula cõstituens se creditoris nomine precario possidere quid operatur.

Cum creditorẽ. In glo.prima.ibi.sol.hic loquit in dubio. vertitur aũt dubietas ex eo:qr in obligatiõe rei creditor violẽtiã nullã cõmisit:vñ vt vti iure suo ẽm Dy. Sed si violẽtia interfuisset in obligatiõe rei:tũc cessat pſumptio bone fidei:nã anteresne amiserit:r eam recuperabat incõtinẽti:qõ lz nõ ex intervallo.vt.l.ĩ.ś.cum igitur.r.ś.qui vi a me.ś.de vi r vi arma. ☾ Sequitur in gl.vel ex conuentione.hoc declara plene vt l.ĩ.de pigno.r ibi per Ly.Ja.bu.r Bar.

1 ☞ Furti noua actio ex noua contractatione nascitur per mutationem dominij.

Inter cũ. † Ex noua cõtractatione nouna furti actio nascit per mutationẽ dominij:vel qr res in potestatẽ dominij sit reuersa.h.d. ☾ In text.ibi.interdum.quasi dicat regulariter secus.vt.ś.eo.l.ei qui. ☾ In tex.ibi.r rursus obligatur.ex noua contractatione. ☾ In tex.ibi.in domini.secus si extranei.vt.j.eo.l.inficiando.ś.vim facere.que est contra.r dic vt ibi.r vidistis.ś.eo.l.ei qui. Ange.

1 ☞ Furti pena videtur tacite remissa si fur damnatur ciuiliter ad restitutionem rei.

2 Expensarum cõdẽnatio fit in causa criminali sicut in ciuili.

3 Index causarum criminalium an r quando possit cognoscere in ciuili.

4 Debitorem fugientem cum pecunia creditoris licet capere r non aliter.

5 Membrorum suorum nemo est dominus.

6 Torture nemo potest se sponte submittere.

7 Fur inuentus in flagranti crimine furandi potest auctoritate propria capi r ad iudicem duci.

8 Tortura potest inferri etiam innocenti aliquando:vt hic.

9 Actio criminalis an r quando preiudicet ciuili.

1 **Qui furem.** † Si fur ad iudicẽ ducitur inciuili ter dãnaf vt rẽr subtractã saltem restitua:tacite videtur eidem pena furti remissa.h.d. Et iuxta tellige de pena cõtingẽte furtũ passo. Et iste casus nõ est alibi. Et Ly.appellat hũc casum peregrinũ in.l.vna.C.qñ cimilis actio.in.ĩ.q. ☾ In tex.ibi.qñ furẽ.facit ad no.per Arch. extra qõ metus causa.c.i.lib.vi. ☾ † Et allegat qr in cã criminali fit cõdẽnatio expensarũ.de quo vide per Lyn.r alios in l.nõ ignorat. C.de fructibus &litiũ expẽ.r.ś.fi quis ius dicẽ. non obtempe.l.i.ś.hoc iudiciũ.r.C.qui accu.non pos.l.ĩ.in fi. ☾ Sequitur in litera.ad prefectũ vigilũ indicẽ solũ criminalium causarũ. † Et sic est hic casus qõ cora assessore solũ criminaliũ causarũ officiũ imploratur vt ex eodem pcessu fur vel alius dãnũ dans ad restitutionẽ rei r dãni condẽnetur. de quo hic vide per Bar.r.j.vi bonorũ rapto.l.ĩ.ś.i. ☾ Sequit in litera.in dãnato fure.f.criminaliter. Ray. ☾ Et hoc facit ad.q.vlti.not.per Ly.in.l.si quis ad se fundum.C.ad.l. iul.de vi.quã omnino vide in gl. ☾ In gl.in verbo dãnato. ibi.vel datum fuit mihi a domino.hec solutio r superius vere sunt in sensed diuinationem sapiunt. ☾ † Ex precedenti autem dixit Dy.qõ debitorem fugitiuum tunc capere licet cũ fugit cum pecunia creditoris non aliter in.ś.fi debitorẽ.hic allegato. Vide quo vide in corpore.vt iudi.sine quoquo suffrag.ś.necessitatem. ☾ In glo.insti.vt actio.in prin.in gloss. ☾ In gl.in.r.col.de pace tenenda.ś.fi quis hominem.in gl. ☾ In ea.ibi. vel ipse se dedit.inquantũ habeas.i.vt torquere tur a furtum passo.male dicit:† quia nemo suorum membrorum est dñs[c]. vnde nulli priuato se dare potest ad torquẽdũ. vt.l.liber homo.ad legem aquil.r hoc tenet Dy. Sed inquãtum habes qõ deberet optime torqueri per iudicem ductus ad eum.glo.ista dicit optime. † Et no.istud contra familares diffamatos de furto qui dicunt dominis suis:suum contẽtus vt me ducas ad iudicem:r volo torqueri si hoc verus est. ☾ † In ea.ibi.vel speciale in fure.imo nulla specialitas. Ratio est:nam hic fur fuit inuentus in furto:vnde propter criminis flagrantiam autoritate propria capi potuit:r adhuc deum duci:vt sic per iudicẽ puniret:vt hic r.j.de adul.l. capite quinto. ☾ † Illud aũt mirabiliter no.pro te assessore qui posuisti ad torturam aliquem ductum velut repertum in crimine flagrãti qui re vera non erat culpabilis.excusaris eñ tempore sindicatus:quoniã hec inciuilis ductio ipsum ducẽ in maius periculũ posuit:vt hic in ver.eo ipso. Et hac practica vtũtur assessores. Utere tamẽ hac tortura velut homo discretus ẽm causam:qualitatẽ:r cõditionẽ psone:ne alias vt iudex pernersus recipias punitionẽ. C.de exactoribus tribu.l. nemo carcerẽ. ☾ In gl.in verbo pena.ibi.l.i. Ideo dixit Ly. ibi hunc casum peregrinũ: † ex quo cõclude qõ condenatoria lata in criminali nunq̃ preiudicat quin posit intentari ciuilis ad penã applicandã parti.vt.ò.i.j. Fallit in casu huius.ś. propter inciuilem inductionem:r propter hoc ille.ś.reddit peregrinus.

Si res peculiaris. Si res peculiaris surrepta i potestate

a ☾ Et quidã per vim. Facit tex.in l.i.ś.deinde.ff.de edil.edic.r quod no.Bal.in.l.fi.C. de edi.act.in.c.cũ adeo.extra de rescript. Lud.ro.in l.i.ś.fin.ff.ad fill. vbi statutum imponens penã p vulnere non comprehendit vulnus ciuilũ. facit gl.in.c. cum illorum.ś.fi. extra de sentẽ.excõ. Dan.in.c.pro posuisti.de consc. eccle.vel alta .vbi constitutio pena lis p sanguinis effusione non intelligitur de modica:quia non debet comprehendere minima.bal. in.d.c.cũ adeo. r idẽ Bal.r Imo. in.l.senat⁹.ś.marcellus.de le.i.statuta penalia restringunturvltra quam verba patiantur. Bal.in.l. quamuis.ff.de in ius vo.

b ☾ Gladius ad incisionem panis. Adde gl.sing.in verbo minores. in auf.de armis. quam ad hoc allegat singularem Jo.de ana.in.c.lator.in.j.col.de homi.

c ☾ Nemo suorum membrorum est dominus. Adde gl.in.c. inferẽda. xrij.q.iij.gl.in.c. ex parte.de corpo.vitia. Ibi.dic.in.c.cum olim.de re iudi. Imo.in.l.rescripta.C.si contra ius vel vti.pu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

seruꝰ reuertatur purgatur vitium furti. Et si seruus eum subtraxit donec apud eum existit furtum non est. h. d.

a ¶ Ultio Bar. hic refert. q. q̃ ꝛc. Vide do. Jac. in. l. si pecuniã. ff. si. post Ang. ibi. ff. de cõdi. ob cãz. Barb. 2si. lvj. in. j. vol. ꝛ cõsi. seq. l. iiij. col.

Qui tutelã. Tutor cũ fure trãsigit: ꝛ curator furiosi. Et re in eorũ potestate reuersa desinit esse furtiua. Cõdicere etiã possunt nomine dominorũ. h. d. Et est arg. q̃ tutor de morte patris pupilli possit facere pactũ: qõ an sit verũ dicã. j. de iureiurã. l. si vxius. ff. si iniusta. Ja. bu. C. de pac. l. pactũ curatoris. ibi vide. ¶ In gl. i. ff. qui alien. hoc mirũ tolle per rationẽ quã dixi in. d. ff. q alienus. ¶ In gl. in ver. dñi. ibi. sed in duob⁹ casib⁹ fallit. ista nõ est fallẽtia: q̃ ꝛa hic loquitur de trãsactione: nõ de pacto gratuito. ¶ Sequit in gl. vt in pacto gratuito. ꝛ etiã pacto gratuito iniuriã pupilli remittere põt qñ interest pupilli potiꝰ remittere quam vlcisci: vt no. per Jac. bu. in. d. l. pactum. ꝛ dicam in. d. ff. si filio.

1 ☞ Furti actio non competit pro furto facto per seruum: sed aliter agitur.

Si seruus communis. Ista. l. tota diuiditur in partes octo. ffã primo loquit de seruo cõi furripiẽte alteri domino: manẽte in eodẽ statu vel alienato vel manumisso vel mortuo vsq; ibi: his etiã illud. Jbi est scõa in qua loquit de seruo pignori obligato creditori furtũ facienti: quo casu distinguit: an debitor fuerit sciẽs eũ furẽ vel non vsq; ibi. idẽ dicendum. Jbi tertia in qua loquit de seruo redhibito aliquid subtrahẽte emptori: quo casu similiter sciente ꝛ ignoráte est habẽda cõsideratio ꝛ etiã forme ꝑmissionis vsq; ibi: qõ vero. Jbi est quarta in qua loquit de seruo empto per aliquẽ de mãdato alicuius subtrahẽte ipsi mãdatario eidẽq; emptori: quo casu cõsiderãdũ est potius id qõ est equius q̃ qõ est equum vsq; ibi. idq; euidẽti⁹. Jbi quinta in qua loquit de seruo deposito surripiẽte rẽ depositario vsq; ibi. circa cõmodatũ. Jbi sexta de seruo cõmodato surripiẽte rẽ commodatarij vsq; ibi. locaui. Jbi septima in qua loquit de fructib⁹ in causam pignoris deductis ꝛ furtim exportatis vsq; ibi. statu liberũ. Jbi octaua ꝛ vltima de seruo ꝓpter eius delictũ agebat: ꝛ pẽdente iudicio fuit ad libertatẽ perductꝰ vsq; ad fi. Jstud fit tibi pro casu summario ꝛ in terminis. Et istud ꝑncipaliter ꝓ tui intelligẽtia

1 breuiter. h. d. † Pro furto facto per seruũ cõem furti nõ agitur: sed in cõi diui. iudicio habet consideratio dãnorum ꝛ interesse ad quorum restitutionem conseruo in dñio tenetur aut relaxare debet eum pro noxa. h. d. non habes alia.

1 ☞ Compensatio nõ potest obꝺci contra debentẽ genus: ꝛ potentem soluere speciem.

His etiam. In pignoratitia ꝓtraria ꝛ in redhibitoria habet ratio furti facti p seruũ pignoratũ aut redhibitũ. Et si vẽditor vel debitor fuerit sciens aut ꝓmiserit seruũ furti solutũ non liberat dãdo seruum pro noxa: sed ad emendã dãni oĩno tenet: ꝛ emptor tenetur refundere accessiões ꝛ fructus: nisi plus recipere teneatur vel tantũdem quantũ facit summa fructuũ. h. d. ꝑm verũ intellectum. Obꝺcit ergo hic cõpẽsationẽ emptoris ꝛ istud in dubitatũ qñ venditor oĩno tenetur ad emendationẽ damni precise. nam tunc hinc inde est debitũ liquidũ ꝛ in genere: ponendo qõ fructus sunt cõsumpti. Sed si vẽditor liberari potest dando pro noxa: tunc valde dubium est an compẽsatio admittatur ex quo venditor liberatur tradẽdo speciẽ. i. seruũ. Tandem gl. hic dicit qõ sic. cõtraria gl. habes notabilem in

1 l. qui iniurie. ff. j. 3. co. † nam cõtra debentẽ genus ꝛ potentẽ soluere speciẽ nõ põt obꝺci cõpensatio vt ibidẽ: nec cõtra debitorem alternatiuum speciei ꝛ generis. vt. l. si debeas. ff. de cõpẽsa. qõ est verũ fine dubio ꝑm Bar. nisi apponatur cõditionaliter. f. si aduersus eligeret soluere genus. tene menti. ¶ In glo. ibi. sed hic sua voluntate. imo solue qõ illa. l. recte intellecta cum ista concor. non autem cõtradicit: q̃ ibi in ꝓmo casu illius. l. tenetur in solidum: vt hic in secundo liberatore debendo.

1 ☞ Culpa leuissima venit in actione mandati contraria.

2 Ambasiatorꝫ si vero derobatur in legatione an sit restituendus a delegante.

Quod vero. In actione mãdati cõtraria habet⁹ cõsideratio dãnorũ q̃ mãdate. ꝛ eodem modo in actiõe cõtraria depositi. h. d. ¶ † Et est hic casus qui non est alibi ꝑm Bar. qõ in actione mãdati cõtraria venit culpa leuissima. Nam tex. hic dicit imputari deponenti cur non fuit diligentior in monendo depositarium. Requirit ergo in deponente iuris censura exactissimã diligentiam. de quo per Barto. late. in. l. quod nerua. ff. depos.

2 ¶ † Ultimo Bar. hic refert. q. q̃ª occurrit de facto in ꝑsonã

a Jo. an. qui sue legatiõis tpe fuit captꝰ ꝛ derobatꝰ: ꝛ petit a cõi Bonoñ. restitui sibi dãna ꝛ spolia. verba referã. Sz vltra eũ adde notabilia verba Jnn. de iureiur. c. si vero el. ij. ¶ In tex. ibi. decidere cogit. vnde nõ liberat dãdo seruũ ꝓ noxa.

Circa. In actiõe cõmodati ꝓtraria fit ratio habenda. Et ideo si seruus cõmodatꝰ cõmodatario subtraxerit: cõmodãs liberatur dando seruum pro noxa. Eodẽ modo liberatur deponens ꝛ mãdãs qui mãdatum ꝛ depositum affectant. h. d. Potuerũt autẽ affectasse: quia mãdatarius vel depositarius ꝑ mãdato ꝛ custodia pecuniam forsitan receperunt.

1 ☞ Furti tenetur colonus exportãdo fructus rei locate ob mercedem specialiter obligatos.

2 Dominium rei vendite non transit in emptorem nisi precio soluto aut habita fide de precio: sic etiam est in omnibus contractibus.

3 Fructus an ꝛ quando sint coloni.

Locaui. Hic est septima pars ꝑncipalis hui⁹. l. ꝛ breuiter. h. d. † Coloꝰ exportãdo fructꝰ rei locate ob mercedẽ specialiter obligatos tenet furti. Et si oẽs ab alio exportauerit sunt furtiui cũ coloni noĩe nõ fuerit a terra decerpti. h. d. iste notabilis. ff. ¶ In gl. cã tollẽde. ibi. sed cõtra puto. precedens opi. vera. ꝛ hec falsa per tex. d. l. si is qui. in ꝑn. j. eo. ꝛ per. l. interdũ. la prima. ff. e. vbi vꝛor cui cõ petit tacita hypotheca pro re in dote data subtracta nõ agit furti. ifnõ ob. ff. si is. qz ibi non fuerũt subtracti fructꝰ fundi: sed alie res dñi existentes in fundo: vt ꝓz ibi dum subiicit de l. aquilia que creditori non datur: nisi solũ in subsidium. vt. ff. ad. l. aquil. l. q occidit. ff. j. ¶ In gl. cũ merx. ibi. cũ merx sit soluta. hoc non placet: q̃ si esset soluta iam venditor fuit non

2 ageret: quia sua nullaten⁹ interesset. ¶ † Sequitur in gl. vel fides habita. hoc exꝑplũ est bonus ex quo habes qõ sicut dominiũ rei vendite non transfertur in emptorẽ nisi ꝓcio soluto: aut habita fide de eo: vt in ff. vẽdite. hic alleg. ita ꝛ in aliis ꝓtractibus bone fidei. Et hoc etiã tenet gl. C. de rei vẽd. l. ciuile. quinimo ꝛ idẽ in cõtractib⁹ stricti iuris: vt no. glo. in. l. cũ ꝓponas. C. de dolo. l. ꝓtrariũ gl. no. ꝛ male i. l. i. C. de rerũ permu. ꝛ in. l. traditionibus. C. de pac. ꝓtra quas videt casus in. l. iij. de pig. act. Sed gl. in. l. cũ precibus. C. de rerũ permu. querit de hoc ꝛ non sol. ¶ In glo. scz qõ fiant. cõiũge hãc gl.

3 cũ ꝑin. gl. vlti. † Et ex ea habes q̃ etiam mercede soluta per colonũ: fructꝰ separati a terra de volũtate coloni: nõ tũ eius noĩe per aliũ: nõ efficiunt coloni. Jdem ꝛ multo fortius si cõtra volũtatẽ coloni sepãrati fuerint: puta per furẽ vel violentũ. sic intelligit. l. ij. apes. ff. si. 3. eo. lz gl. vlti. hic in ꝑnc. dicat ꝓtiũ ꝛ non bene. ꝛ idẽ tenet in. d. ff. si. ꝛ similiter no. bũ qõ sequebat Ray. Nec ob. litera ibi. qz vt ꝑmũ decerpti essent eius esse cepissent. debes eũ itelligere qõ eiꝰ coloni esse cepissent: nõ in casu illius. ff. sed vbi fuissent separati per ipsum colonũ: aut per aliũ eius noĩe: ꝛ ideo ibi cõpetit sibi actio furti quia sua interest: quia fructus non sunt facti sui.

1 ☞ Legatũ victus ꝛ vestitus factũ collegio mẽdicãtiũ sub conditione si heredi. ꝛ. dederit quod operatur.

Statu liberum. Solutõ ꝑ statu liberũ cãditionis iplẽde dño cõuẽto nozali oz actori restitui si aliũde q̃ ex peculio dñi solutũ fuerit. h. d. Et est hic octaua ꝛ vltia ꝓsup⁹. l. ¶ In tex. ibi si. ꝛ. dederit. f. heredi. vel simplr qõ in idẽ recidit vt. ff. de statu libe. l. ita liber. ꝛ. l. qui pecuniã. ¶ Sequit in lfa. si vero ex peculio qõ pertinet ad heredẽ qõ soluere videtur tacite sibi permissuꝫ: cũ aliunde pecuniã habere nõ possit. vt. ff. de ꝛdi. obtur. cãm. l. iij. ff. si. ꝛ. ff. de statu libe. l. iij. ¶ † Idẽ forte dicaꝫ si collegio mendicantiũ fit relictus victus ꝛ vestit⁹ sub cõdi. si heredi. ꝛ. dederit. ꝛ in collegio erãt. ꝛ. ad testatorẽ pertinẽtia nam cum ipsum collegiũ sit pecunie omnino incapaꝫ: satis videtur permissum collegio vt de illis. ꝛ. satisfacere possit. tene menti.

Furtum. Prestãs opem furto irregulari non tenetur furti. hoc dicit. Nõ ergo ideo hic non tenetur furti: qz nõ in odiũ dñi non monstrauit: quia hec diuinatio est quaꝫ ponit gl. sed quia furtum erat irregulare. de quo plene in. l. j. C. de ser. fugi. Sed si seruo fugiẽti cum alia refuerit iter mõstratum: tunc tenetur furti monstrans iter: quia post delictũ non totaliter cõsummatum opem prestat cum fugiẽdo semper cõtractet vt dicimus in receptatore: vt vidistis in. l. furti. ff. ope. ff. eo.

1 ☞ Jnfamis an quis efficiatur ꝓpter solum bannum.

2 Bannitus an ꝛ qñ sit infamis ꝓpter bannum.

Non potest

a † Jn text. ibi an furti cõdẽnatũ. f. diffinitiue. extraordinariũ esñ bãnũ nõ infamaret eũ. vt. l. j. C. de mo. mul. ꝛ. ff. de suspec. tu. l. iij. ff. ꝓterea. ꝛ in Spec. de sen. ff. j. ver. quid ergo. Jdẽ forte ꝛ si bãnũ esset pena ordinaria statuta a municipali sensura: qz ista bãni nõ excedit terminos suos. termini aũt sunt vt luat in corpus vel pecunia: nõ autẽ vt sit infamis. Et qz magis ꝓpter cõtumatiã quã ꝓpter delictũ intelligit cõdẽnat⁹. vt. ff. de enic. l. si iõ. qõ intelligo nisi bãnit⁹ post bãnũ soluerit. nã solũdo videt dicta suiam approbare. vt. l. ad solutionẽ. C. de re iudi. ꝛ fic ex hoc ficta confessione infamatus videtur. vt. l. quoniã. ff. de infamib⁹. facit. j. de iure fisci. l. eins qui delatorẽ. ꝛ. j. de bonis eo

2 rũ. l. ij. † Sis ergo cautus tn bãnitus qui aliter quã soluẽdo nõ potes bãnũ euadere vt bãnũ nõ soluas: sed ali⁹ soluat ꝑ te absq; tũ tuo mãdato. Et vide ad predicta quesdã que Bar. tangit in. l. infamem. de publicis iudi. ꝛ. l. ff. ꝛ ibi dicam.

1 ☞ Legare rei dominium an ꝛ quando transeat in heredẽ.

b 1 **Titio herede.** b † Rei testatoris pure legate trãsit in legatariũ dñium recta via. Si aũt fuerit ipsius heredis cõtra eũ: vt hic no. in gl. ꝛ in ll. allegatis in ea. Et Bar. hic tãgit ꝛ bene. Et trãsit dictũ dñium vere ab adita hereditate: ꝛ causaꝫ ab ea ficte aũt trãsit ex mora testatoris. gl. tñ in. l. ij. C. cõia deleg. dicit qõ etiam rei heredis trãsit in legatariũ oñium recta via: ꝛ nõ est alibi: sed reꝓbat ab oĩb⁹. ¶ In tex. ibi. homo. f. testatoris. ¶ In tex. ibi legatus. l. pure. ¶ In tex. ibi. titio furtũ fecit de ꝓprijs rebus ipsius titij. nõ autem intelligas de hereditarijs: quia illarum nõ fit furtũ. vt. j. e. l. hereditarie. cũ. l. seq. ꝛ. ff. e. l. si ius. ff. ff. ¶ In tex. ibi. titius sciens scilicet heres furtũ passus. ¶ In tex. ibi. transeunt. quid in donatione causa mortis: dic vt. ff. de publi. l. ij.

1 ☞ Penitentia non habet locum in delictis cõsummatis.

2 Furtum an committat qui occultat animal alienum.

3 Penitentia an ꝛ quando habeat locum in delictis.

4 Penitentia habet locum in contractibus innominatis in casibus infrascriptis.

5 Puniri quomodo debeat qui noluit delinquere sed impeditus non potuit.

1 **Quia ea.** Jn delictis cõsummatis nõ est penitẽtie locus. vel aliter. † Penitentia nõ tollit penam ex delicto cõsummatam. h. d. ¶ In gl. i. ibi. iccirco nõ ꝓtractauit. imo cõtractauit: sed admittit ibi puñ: vt extinguaꝫ furtũ reale furtiuitatis: nõ vt extinguaꝫ ipsum delictũ nec eiꝰ pena. ¶ In eadẽ ibi ignorauit. hoc falsum. nã cum ibi teneaꝫ furti: ergo fuit in dolo. ¶ In eadẽ ibi. vel alius est ibi casus. hoc tenet Bar. qz

2 ibi celans seruũ fugitiuũ fuit incitatus ab ipso seruo. † vnde cõcludit qõ si pulli fugerũt in domum scholaris: teos reclaꝫ fit aio comedendi: ꝛ mutato cõsilio reddit illos: nõ tenet furti. qõ nõ placet: qz in brutis nõ cadit ordinatio ad celandũ: lz forsitã dãnũ datũ ꝑ ea incitet ad claudendũ: vt ꝓz in pecore in pastu inuẽto: qz si animo celãdi includit: incõtinẽti furtuz cõmittit. ꝛ si dños pecoris dãnũ patit agere põt aquilia. ff. ad l. aqui. l. quintus. ff. pompo. Spe. in ti. de actore. ff. j. versi. sed quid si pecudem. Rof. in ti. de actione in factuz de pauperie. Rñdeo igitur ad dictã. l. j. qõ ibi ꝓstitũ fuit auxilio furtuz irregulariter: merito penitentia conceditur ad euasionẽ pene: vt ibi. ¶ In ea. ibi. l. Quis. ibi. delictũ cõmittebatur vocã

3 do in ius. vnde donec durat iudiciũ non potest dici perfecte cõsummatũ: merito penitentia locum habet. vt. l. qui cũ maior. ff. accusasse. ff. de bo. liber. ꝛ. ff. de inoffi. testa. l. papinian⁹. ff. meminisse. Non autẽ hoc trahas ad statutũ puniẽs aliquẽ accusatũ vel in ius vocantẽ: qz ex quo vltra nõ ꝓgreditur nõ

3 erit penitẽtie locus. † Et conclude qõ vbi delictũ stetit in finibus cogitationis simplicis penitẽtie locus est: qñ̃ nullaz pe tum ad deum. Jnquantũ aũt maleficiũ fit cõsummatũ in foro cõtentioso regulariter nõ est penitẽtie locus. casus est hic. Fallit in multis casibus: quoꝝ quidã notanꝫ hic: alq̃ in aut. nam meretur cogitans. vt. l. cogitationis. j. de penis. nisi quã nouo iure. C. de pena iudi. in glo. Et de quibuldã põt reddi ratio: de quibusdã nulla: nisi qõ sic placuit autori. Et istud sufficit. vt. l. i. de consti. ꝑin. ¶ Sequit in glo. l. si cõuenerit. illa nihil ad ꝓpositũ. nõ emꝫ ibi loquit in delicto: sed in pa-

4 cto in efficaci. ¶ † Jn eadẽ ibi. in noĩatis penitere lz. ¶ Fallit fauore matrimonij. vt. l. qõ seruus. ff. de condi. ob causam. ¶ Fallit vbi factũ nõ est nõ est repetibile: qz tũc nõ põt cõpetere alia actio q̃ de dolo. in nullo aũt dolo est q̃ implere vult

a ¶ Nõ põt. Limita istã. l. nõ. pcede rei eo q est dãnatus iz de crimine ciuili: vt p gl. i. c. at si clerici. circa fi. de iudi.

b ¶ A titio herede. Pro limitatiõe hui⁹. l. vide. l. emptor. ff. ancilla. de rei vẽ. ꝛ. Bar. ibi. ꝛ est not. limitatio. limita etiã vt nõ ꝑcedat i legato vsufructꝰ earꝝ rerũ q̃rũ vsu ꝛsumitur. vt ꝓ Anch. ꝛ 2si. cccl. xxxij. ici. dubiũ ꝑncipale est. ꝛ vide alex. in l. i. j. col. i. ff. de leg. j. q dat duas limitationes.

1 ☞ Furtum committit quivendit rem exꝑresse pignori data tam licet sit dominus.

Si is qui. † Vẽdes rẽ exꝑresse pignori datã furtũ cõmittit: lz sit dñs h. d. istud ꝑin. ¶ In tex. ibi tñ obligauerit. lz cõtra. j. e. l. si vẽdidero. ff. si. sol. vt ibi dicã. mirũ tñ est qño ex sola obligatione furtũ cõmittit re nõ tradita: cum nõ possit cõmitti furtũ sine cõtractatione: ꝛ sic non contrahẽdo. vt. ff. e. l. si qs vꝛori. ff. neq; verbo ꝛ. j. l. ꝓpter. in ꝑin. Sed dic qõ hic venditor ꝛ detabat dñ sub pignoꝛabat saltem pignoꝛa ostẽdẽdo: ꝛ sic de loco ad locũ mouẽdo: aliter nõ video q̃ hec litera possit fustẽtari. ¶ In gl. i. ibi. vel dic speciali. i. exꝑresso hãc tene ꝑm gl. q̃ est de distra. pigno. l. i. sed primã opi. sequit glo. in. l. labeo. hic alleg. de quo vidistis in. l. si seruus cõis. ff. locauí. ff. eo. dic vt ibi secundum Bar.

1 ☞ Furtum nouũ committit mutatione dominij noua cõtractatione secuta: ꝛ illi nouo domino actio competit.

1 **Si is qui.** † Mutatiõe dñi cõmittit nouũ furtũ noua cõtractatione secuta: ꝛ illi nouo dño actio cõpetit. h. d. Vidistis in. l. si dñium. ff. e. dic vt ibi. Jdeo aũtẽ mutatione dñi cõmittitur nouum furtũ: noua cõtractatione interueniente: qz renouaꝫ interesse. Aliud esñ interesse fuit in persona primi dñi aliud in persona secundi: q̃ ratio cessat cũ locus mutaꝫ sed nõ mutaꝫ dñium: qz interesse nunq̃ renouaꝫ ꝛ ideo opi. Bar. posita in. d. l. si dñium. nõ est vera vt ibi dixi. tene menti.

1 ☞ Furti agere potest rusticus ad iudicium vocatus vt fibi asinus subtrahatur.

1 **Eum qui.** † Rusticus vocatus ad iudicium vt fibi asinus subtrahatur: agere potest furti. h. d. o se li villani sapesseno questo.

Julianus respondet. Exigens falso pecuniam sine mandato committit furtum. h. d. ff. s. e. l. falsus.

1 ☞ Auxilij ꝛ fauoris pena non tenetur vbi non contrahitur delictum.

2 Furtum est nomen iuris.

3 Fautor absoluto principali an possit condemnari.

4 Maleficium tribus modis probatur.

Sicut itium. Si soluens pecuniã erat in coꝛ lo tenetur furti: ꝛ adducens eum: alias neuter obligaꝫ furti. hoc dicit. vel sic. † Vbi non contrahitur furtum nõ est posibile quem puniri de auxilio ꝛ fauore. hoc dicit. ¶ † Est enim furtum nomen iuris. vnde si nomen non cadit in principali non contrahitur delictum: merito non punitur quis de auxilio ꝛ fauore. vbi vero delictum contrahitur: licet illud non sit punibile in principalitũ bene puniri potest auxiliator ꝛ fautor. vt. ff. e. l. seruꝝ ꝛ filij. coniuncta. l. fallo. ff. j. eo. Et multũ ponderat hic Bar. dicens non posse procedi de auxilio ꝛ fauore: nisi constet de maleficio in processu auxilij ꝛ fauoris.

3 † Et assessores minus intelligentes dictũ eius: dicũt qõ absoluto principali non poterat fautor condemnari. Sed male dicunt. Concedo emꝫ q̃ oportet de maleficio cõstare in dicto

4 processu. † Cõstare aũt põt tripliciter. Primo per testes. Secundo per confessionem veram inquisiti de fauore. Tertio

Universidad de Deusto
Biblioteca

per cõfessionẽ fictã eiusdẽ:puta qz cõtumax est:z patit se banniri:ita qõ ex forma statutorũ habet ꝓ cõfesso z cõuicto. Et ꝓterea si accusat principalis z fautor:z principalis cõparet z absoluit:quia maleficiuz nõ probat:fautor est cõtumax z bannitur:satis probatũ est maleficiũ cõtra eũ:vnde ipse cõdẽnabit. Sic dicim⁹ autor:e criminis defuncto:qtra qué maleficiũ nõ põt pbari ꝓpter mortẽ:cũ nõ possit esse cũ eo iudicium.nã porerũt fautores nihilominus accusari z cõdẽnari: z sic cũ eis maleficiũ pbari casus in terminis est.in.l.ꝯ.ad carbo.tene mẽti. Si autẽ principalis esset absolut⁹ qz esset pbatũ maleficiũ nõ fore cõmissuz:tũc nõ posset fautor cõdẽnari ꝓpter suã ꝙtumactã:qz nõ plus operat illa ficta cõfessio ꝙ vera. Sed doc.qõ maleficiũ nõ fit cõmissum:cũ vtriusqꝫ sit eadẽ causa defensionis:pbationes tẽdentes ad absolutionẽ rei ꝓsunt etiã fautori.vt.l.oenũciasse.ff.qui tũ.ff.de adul.z iõ nõ est standũ illi ficte ꝓfessioni tãꝑ false:sicut nõ staret vere. vt.l.cõfessionib⁹.ff.de interro.act.tene hec mẽti:qz quotidiana sunt.facit.ff.de penis.l.si nõ defendant.z qõ not.glo.C.de trãsac.vbi pactũ.Et si tu assessor maleficiorũ pur times cõsulas superiorẽ vt possit talis cõtumacie gratiã facere.vt.ff. de questionib⁹.l.ff.ff.fi.tene mẽti:quia quotidiana sunt.

Si stipulatus. Non potest agi furti ratione cuiuscũqꝫ interesse.h.d.Hoc declara plene vt vidistis in.l.is cuius interest.ff.eo.Vel sic. Habens actionez personalem ad rem subtractam non competit actio furti.h.d.

1 Furtum non committitur sola negatione depositi:sed requiritur contractatio.

2 Furtum habet oculos retro ad rem instar.l.aquilie.

1 **Inficiãdo.** †Sola denegatiõe depositi nõ cõmittitur furtus: sed est necessaria cõtractatio.h.d.istud principiũ. In tex.ibi.ꝫ ꝑpe furtũ est.nec ob.ff.de acqui. rerũ do.l.põpo.in fi.vbi sola negationevidet fieri furtũ:qz intellige cũ contractatione. In tex.ibi.habere de suo destinauit z cõtractauit.alias ꝑ solã destinationẽ nõ cõmittit furtũ.z iste est verus intellectus:alij aũt falsi sunt. In glo.ff. ibi z creditori traditus a depositario.z hec fuit lec. Joã.quã approbat gl.in fi.z bene ꝓbat.ff.eo.qui re.in ꝓinc. In ea. ibi.z sic interuenit cõtractatio.f.anteqꝫ reponeret in apotheca:z deinde postea inficiatio est secuta. In ea.ibi.z prius ante cõtractationẽ.z ad hoc vadit cõtrarium sequẽs. In ea dẽ ibi.nñ.trahit retro.hoc falsum:ex quo ab initio nõ habuit animũ cõtractãdi:nec cõtractatio postea est secuta:si autẽ secuta sit postea furtũ cõmittit sine dubio ex tũc. Sed an tractat retro quantũ attinet ad estimationẽ rei subtracte:hoc est 2 qõ statim querit. In ea.ibi.nñ.nõ.Nõ.casus in †quo furtũ oculos habet retro ad rez instar.l.aquilie. In ea.ibi.qz nõ ad oia.coniunge qõ cõtradicit dum allegat.l.donationes.ex
b Statutũ punit ludentes. Adde Bap.de cacialupis in trac.de ludo.Adde i materia an z qñ reiteratio act⁹ causet pluralitatẽ delictorũ.Fely.in.c.sicut.extra de re in di.
presse emẽ tenet qõ donatio que morte cõfirmat:non trahitur retro quantũ ed omnia:z sic non quatũ ad dominiũ.de quo vide quod dixi in.l.sub condi.ff.de solu.Et hãc gl.tibi ibi notabiliter allegaui.

Si tibi. In actione furti habet ꝙsideratio interesse etiã extra rẽ.h.di.Et hoc declara plene vt vidisti in.l.in furti.ff.eo.dic vt ibi.

1 Furtum nouũ non committitur assidua cõtractatiõe:licet qualitas rei mutetur.

2 Pluralitas delictorũ an inducatur ex pluralitate tẽporum z actuum.

3 Plura delicta an inducant ex diuersitate tẽporum z actuũ.

4 Plura delictavel vnũ an sint quando delictũ habet causam successiuam:vt in heresi.

5 Sta.qõ ludẽs ad azardũ vel portãs arma puniatur:quomodo intelligatur.

6 Sta.qõ non liceat ducere ad nuptias vltra.x.dominas:quo modo intelligi debet.

1 **Infans.** †Assidua ꝫctatione non committit nouũ furtũ:ꝫ rei qualitas mutet nisi fit possessio interrupta:nec ꝓpter ꝙtinuationẽ dñi fit vnqꝫ melioz cõditio delinquentis.h.d. In text.ibi.cũ recuperasset.ff.de facto furando.Jac.de are.z hoc innuit implicatiua etiã que est infra.pbat.ff.e.l.qui re.ff.i.z ibi ꝑ Bar.Vel dic qõ recuperauit etiã de iure ab illo scõo iure condicendo possessionem per triticariã.ar.ff.e.l.verũ.in fi.de quo plene per glos.in.l.fi. ff.sed cum in scõa.C.eo.z vtraqꝫ opi.bona est. Sequit litera.nõ amplius ꝙ semel.Nõ.licet furtiua sint duo:tñ actio nõ nascit nisi semel.Rõ est:qz nũqꝫ renouatũ est itereresse furtũ passi:z ideo nõ ob.l.nũqꝫ plura.ff.de ꝓtina.delic.z cõcor. 2 huic.ff.eo.l.vulgaris.z.l.ei qui.in ꝓin. †Ultimo Bar.hic ponit an ex pluralitate tẽporũ inducat pluralitas delictorũ: z recitaui tibi.Adde qz vbi delictũ cõmittitur negligendo licet termini negligẽtie sint plures:z ꝑ cõsequẽs delicta plura:nõ semper fit reiteratio penarũ vt ipse dicit.exẽplus pone in mulcta que solum trina imponi potest:ꝫ negligẽtie fuissent mille.vt no.in.l.eos.C.de mo.mulc.z.l.multarũ.eo.tit. Item addeqz ipse in delictis in faciẽdo cõmissis:que habẽt cãm instantancam decidit delictuz esse vnicũ:ꝫ multa facta sint:tñ ad effectũ vnũ tendẽtia z mutatur. Dy.exẽplũ ponit in euellẽte multos terminos existẽtes in vno angulo ad demõstrationẽ illi⁹ soli⁹:in ꝓducẽte plures testes falsos ad ꝓbationẽ vni⁹ articuli:z in vno teste deponẽte falsum sup multis articulis ad vnũ effectũ tendẽtib⁹ a:naꝫ oẽs illos dicit cõ 3 mittere delictũ vnũ:z vnã penã mereri nõ plures:qz credoverũ si vno contextu z tpe oẽs termini sunt euulsi oẽsqꝫ testes falsi ꝓducti eodẽ contextu testimoniũ falsum dicũt:naꝫ vnitas tpis inducit vnitatẽ delicti.vt.l.i.C.vnde vi. †In glo. sed diuersis tẽporibus termini fuissent euulsi quãtũcũqꝫ existentes in vno loco:vel varijs diebus: idẽ testis cũ iuramẽto fuisset repetitus super pluribus articulis:licet ad eũdẽ effectũ tendentib⁹:vel diuersis tẽporib⁹ fuissent facte productiones testiũ diuersoꝝ ꝑm formã aut.qui semel.C.de ꝓbat.tũc quot sunt tẽporaztot erũt delicta.z tot erũt pene.vt.l.vulgaris.in ꝓin.ff.e.facit optime ad.l.aquil.l.illud.ff.fi. †In delictis vero habẽtib⁹ cãs successiuã decidit idẽ Bar.qõ si animus circa continuationẽ potentius operatur:vt apparet in furto:in heresiun cõtinuatione castri occupati per vim.vt.l. iñ.in ꝓin.de acqui.pos.ꝓ to tolo illo tẽpore cõtinuato maleficiũ est vnuz:misi fit possessio interrupta:vt hic.z ideo vnica pena sola imponẽda venit.z hoc credo verũ quo ad impositionẽ vnitat⁹ pene:nõ tñ qõ itelligat ex toto vnũ maleficiũ: eo qõ ꝓpter animũ quotidie peccat:z ideo si ꝓ antecedẽti tẽpore quis est absolutus sniã iureiurãdo vel ꝓscriptiõe vel ꝓ tpe ꝓterito nũqꝫ potuit imponi pena:potest iponi z procedi ꝓ to tpe ꝓsenti.vt.l.ff.ff.pe.ff.de vsufr.accre.ff.de 4 his qui deie.l.ff.ff.pe.z fi.vbi de ꝓsenti apprehẽsione qs punit:licet nõ possit puniri de antecedẽti.Qꝫ gl.ꝙrariũ teneat in.l.eũ qui.ff.in popularib⁹.ff.de iureiur.quã Bar.reꝓbat ibi:ꝫ eã teneat i.l.ei qui.ff.e.Et ex hoc habes qõ si de maleficio nõ põt rector cognoscere post tres mẽses:z facta fuit cõsideratio ꝙtra statutũ iã sunt sex mẽses:z adhuc durat:qz quotidie peccatur:z quotidie timor subest subuersiõis statuti:et sic omni die renouat timor poterit procedi non habito respectu ad initiũ ligę seu cõfederationis ꝙtracte. Subdit qõ vbi maleficiũ continuatur non tam animo ꝙ facto: quia ipsum factũ est cã potissima cõtinuationis:tũc nisi renouatio interueniat ꝓ toto tpe cõtinuato semper intelligit esse:z est vnũ factũ.casus est in.l.semper.ff.annus.ff.qõ vi aut clam.z ideo 5 vna pena. †Unde subdit qõ si statutũ punit ludẽtes b ad azardum:z multi sunt collusores per lõgũ tps:vnus est ludus z vna pena:potissime cũ ibi sola respublica offendatur. Similiter si punit deferentẽ arma.nã vnũ est delictũ per totã vnã diem. Adde hoc verum si nullus ex collusoribus a bãcho ludi recesserit.nam si quis recessit z mutato consilio redit licet incontinenti:bis delinquit:vt.l.i.ff.fi rem.ff.depositi. Eodez mõ si arma depositi:z mutato ꝙsilio reassumit rõne ꝓdicta. Itẽ qz si statutũ non puniret ludentem vel deferẽtem:sed inuentũ cũ armis vel ad ludũ:tũcli pluries inuenit pluries punit:ꝫ ludus sit cõtinuat⁹:qñ ad inuẽtionẽ statutũ se retulit. vt.l.qd ergo.in ꝓin.ff.de infa.facit.C.de ser.fugi.l.si seruus. 6 †Ultimo subdit qõ si statutũ ꝓhibet vltra.x.dñas cõuinari ad nuptias:z pater z filius simul duxerũt vxores z quinquerũt.xx.qõ incursa est pena statuti:qz vnice nuptie reputant. per.l patris z filij.ff.de vul.z pu.Tu dicas cõtrariũ:qz vere nuptie sunt due:tam quo ad personas ordinates:ꝙ quo ad solẽnitatẽ matrimoniorũ:ꝙ etiã quo ad effectũ z substantiã: ergo nõ est ventũ ꝙtra statutum.Nõ ob.l.presens.qz ibi erat vnica persona.f.patris tñ.vñ veritate inspecta totũ est vnuz ꝓpter vnitatẽ persone z vnitatẽ ordinationis:sed fingunt plura ꝓpter pluralitatẽ hereditatũ.

Cum seruus. Ꝓ to furto serui redhibiti emptor cõtra vẽditorem furti nõ agit:ꝫ per redhibitoriã indẽnitas sibi prestat ff.h.d.

Quod furi. Ꝓ to furto facto furi ꝑ seruum ab eo subtractũ:dñs tenet furti noxa li.h.d.Nõ ergo agit fur ex furto sibi facto de re subtracta.vt j.e.l.q re.ff.i.ꝫ bene agit furti ꝓ to re ꝓpria sibi subtracta per ipsaz subtractã ab eoz:z ita loquit hic:z cessat omne ꝙrariũ. Colonus percipiẽs fructus post tẽpus locationis finitum tenetur furti.

Si colonus.

1 **Si colonus.** †Colon⁹ percipiẽs fruct⁹ post tẽpus locatiõis finitũ tenet furti.h.d.Interdũ etiã tenet locationis tpe durante:vt vidistis in.l.si ꝑuus.ff.locũ.ff.e.que est contra.

1 Furtum non fit rei hereditarie ab alio nõ possesse neqꝫ detente.

2 Furtum non ꝙmittitur:nisi fiat contractatio inuito dño.

1 **Hereditarie.** †Rei hereditarie ab alio non possesse neqꝫ detẽte nõ fit furtũ.h.d.Et dicunt qdã qõ rõ est:qz 2 añ adita hereditatẽ nulli⁹ est dñium: †z furtũ nõ 3 ꝙmittitur a nisi fiat ꝫctratio inuito dño.sed hec rõ falsa:qz apparet:qz si aliquis detentor est cõmittit furtũ:vt hic.qz here ditate adita ante possessionẽ apprehensam heredis negligẽtia non cõmittitur furtũ.vt.ff.de cri.expil.hereditatis.l.ff.ff. z tñ cõstat dñium in heredẽ incõtinẽti trãisse.z rõ huius est quia donec hereditas iacet:z nullius possessio est aut detẽtatio:impossibile est furtũ cõmitti:cũ nullus inueniatur:quo inuitore cõtractetur.Nec ob.ff.e.l.si dñium.vbi heredi cõpetit actio furti ꝓ to cõtractatione facta post aditã hereditatẽ ante possessionẽ apprehensam:qz ibi facto iuris nõ potuit heres possessionẽ apprehendere:non autem qõ fuerit negligens in apprehendendo.vt dicta.l.ff.ff.i.Licet aũt heredi nõ cõpetat actio furti:tñ cõpetit sibi cõdictio ex.l.cũ ꝗrebat.C. vnde vi.ad recuperãdã possessionẽ:qz quodãmodo ꝺ spoliatus:eo qõ spoliat⁹ fuit defunctus.vt no.in.d.l.cũ quereba.z insti.de vsuca.ff.qõ aũt.z.l.i.de cri.expil.heredi.Nec ob.primo dictis que no.in.l.in ratione.in ꝓin.ff.ad.l.fal.qz intelligitur illud principium ꝑm hanc.l.

Ari iniqua. In text.ibi.alien⁹ est.scz post satisfactionẽ ꝑ eum prestitã:z post possessionẽ per eũ apprehẽsam:ꝫ nũqꝫ apprehenderit heres.vt.ff.de vsuca.l.si hõ. Et adde ad predicta qõ notant vltramõ.quos refert Ly.C. eo.l.si abducta.

1 Commodatarius si rem ꝙmodatã cõtractat furti z cõmodati tenetur.

Si is cui. Lõdictio furtiua ꝑ actionem ꝙmodati tollit ope exceptionis:sed cõmodati ꝑ furtiuam tollit ipso iure.vel sic. †Si ꝙmodatarius rẽ ꝙmodatã ꝫctat:furti z 1 ꝙmodati tenet:z vna per aliã tollit:quaten⁹ cõcurrũt:nõ in residuo.h.d.Intellige ergo qõ q ꝓposuit actionẽ furti officio iudicis ꝓsecutus est rẽ subtractã:qõ fieri potuit.vt.l.interdũ.ff.q fur em.ff.eo.vñ nõ mirũ si tollit cõmodati:q rei ꝓsecutoria est:alꝫ nõ tolleret ꝓsecutoria per penalẽ.vt.l.ancille.C.e.t.l.si ꝑ fure.ff.furti.de ꝙdi.fur.Sed magna dubitatio est quare actio cõmodati per ꝙdictionẽ furtiuã tollitur ipso iure z nõ ecõuerso:saltem quatenus cõcurrũt.vt.l.qui seruo. ff.de actio.z obliga.Potes dicere z est subtile:quia actio cõmodati est bonefidei:z actiones bonefidei sunt magis obdictis nature ꝙ stricti iuris.de act.empt.predia.C.de furtis. l.i.in.iiñ.q.ver Ly.z ides re recuperata per dominum tollitur actio ꝙmodati ipso iure:sed non furtiua cõdictio nisi exceptionis ope.

1 Actio furti non ꝙpetit propter interesse lucri cessantis sed damni emergentis.

Eius rei. Possessori possidenti ꝑ herede nõ ꝙpetit furti actio ratione ꝓprietatis:sed possessionis sic:z cessat omne cõtrarium.h.d.vel sic. †Actio furti non ꝙpetit propter interesse lucri cessantis:sed dãni emergentis.h.d.z nihil obstat.Et intellige de lucro qõ nõ potest percipi sine aliena iactura:alꝫ etiã talis lucri ratio est habẽda vt.l.si quis vxori.ff.pe.ff.e.que est contra.Et intellige hoc etiam si lucrũ percipiendum cum aliena iactura in mometo tẽporis percipiendũ erat:puta quia ad vsucapiendũ non restabat nisi fortitan vna dies.vt.ff.de vi z vi ar.l.i.ff.qui autẽ. In gl.in verbo habiturus.licet Dy.videat tunc tenuisse Ioannem in.l.q fundum.ff.qui bona.ff.ꝓ emptore.sed precedens opi.vera est.ꝓ qua facit.ff.de acqui.pos.l.iñ.ff.labeo.

1 Furti tenetur subtrahẽs libellũ in domo formatum vt iudici traderetur.

2 Scedulã assertiue producens vel recitans in iudicio que re vera non fuit producta in iudicio:qua pena puniatur.

3 Libellũ vel scedulã nõ esse producturũ probatur per inspectionem actorum.

1 **Emptonia.** †Subtrahẽs libellũ i domo formatũ vt indi 2 ci traderet z recitando illũ apud tribunal furtum cõmittit:alꝫ furti tenetur.h.d. †Et no.hũc casum pulcherrimum.Primo ꝓ tabellione ꝓ tribunali recitante aliquã scripturã velut iudici traditã:que tradita nunquã fuit.Et hoc est crimẽ extraordinariũ.de quo habes in.l. ff.ff.sunt ꝓterea.de extraordina.cri.z.ff.de penis.l.ff.ff.q aliud. ff.instrumẽta.arbitrio ergo iudicis ꝓ hac recitatione sola puniendus erit.Non aũt irrogabis ei penã falsi:qz nõ continetur hoc delictum sub capitulis legis cornelie.Sed ꝓ eo qõ illa modica chartula de domo formãtis eã subtracta est cõpetit actio furti:z ita intelligit hec lex.Nõ ergo intelligas furtũ ꝙmissum ex recitatione.Vl.hic voluit sentire p.l.ff.qs. ff.neqꝫ vero.ff.e.de ipsa ꝫtractatione chartule:z legit duob⁹ modis i glossis. In tex.ibi.in officio iuẽti.inter alia chartularia archiui dicti officij. †Et sic no.hic casuz qꝫ libellũ nõ esse ꝓductũ vel litẽ non esse ꝫtestatã probatur eoipso qꝫ facto diligẽti scrutinio nõ inuenit⁹ inter chartularia einsdez officij sic.C.de eden.l.non est nouum.

1 Furti tenetur creditor vendẽs pignus tpe non ꝑmisso.

1 **Si is qui pignus.** †Creditor vẽdens pignꝰ tpe nõ ꝑmisso tenet furti.h.d. Et not.hũc tex.ℨ hebrei vendentẽ libruz scholaris ℨ interdictum legum:qz committit furtum z tenetur furti.

Restituam. Ꝓ furto facto bonefidei possessori:fur tenet dominꝰ z eidem:nec soluẽdo penã vni liberatur ab altero.hoc dicit.

Si is qui simul. Falsus procurator nõ ꝙmittit furtũ solute pecunie:nisi ꝫctanerit corpus eius.hoc.d. Et limita hanc.l.nisi hoc procuratore presente sit alteri pecunia numerata eius mãdatoz:qz tũc licet manualiter pecuniã non attingat:tñ eius furtũ facit.vt.ff.e.l.falsus.ff. sed z fi is.

1 Furti nõ tenet vtens cõmodato vel depositο ꝫtra dñi voluntatem:si furandi animũ nõ hz:nec etiã tenetur depositi si in alia culpa non fuit:cõmodati vero tenet ꝓpter culpam.h.d.

Qui rem. †Utẽs ꝙmodato vel depositο cõtra dñi voluntatẽ non tenet furti si furãdi animũ nõ hz:nec etiã tenetur depositi si in alia culpa non fuit:cõmodati vero tenet ꝓpter culpam.h.d.

Si quis alteri. Fur furtũ passus de re quã ipse subtraxerat nõ agit furti:sed dñs agere põt contra vtrũqꝫ furẽ.h.d.Nec ob.ff.e.l.inficiãdo.ff.infans.que est ff:qz ibi fur nõ recuperauit a fure rẽ subtractã per actionẽ furti:sed eã recuperauit furto:vel per actionẽ triticariã:vt ibi dixi.Nec etiã obstat.ff.qõ furi.in.e.l. vt ibi dixi. In gl.ff.ibi.C.de cõdi.fur.l.ff.sed ibi cõpetebat ex eodem facto:hec ex diuersis.vñ nõ mirũ si semel intẽtata z ex actione facta tollitur.de quo in.l.si seruus.ff.bone.ff.de condi.fur. In eadẽ ibi.z.ff.e.l.ei qui.sed ibi sunt actiones diuerse.f.rei vendicatio z ꝙdictio furtiua ꝫtra vnũ:merito vna per alterã tollit cũ vtraqꝫ sit rei persecutoria:vt ibidem. hic aũt vna ꝙdictio cõtra plures. In.e.ibi.vel dic rem.ista gl.corrupta est vitio scriptoris ꝑm doc.debuit eñ dicere totũ oppositũ.f.qõ si primo cõsecut⁹ est ipsam rẽ subtractã per cõdictionẽ furtiuã tollitur cõdictio ꝫtra alterũ:obstat eñ sibi illa exceptio:frustra petis qõ intus habes.Sed si primo ꝙsecutus fuit estimationẽ rei furtiue:adhuc agere põt ꝙdictiõe furtiua cõtra alterũ:z sibi nõ ob.exceptio.z sic intelligit hec litera:tũ similẽ gl.habes.ff.si fami.fur.fe.di.l.quoties.ff. similiter dicit male.nã appꝛehẽsa possessione rei furtiue:imediate tollitur furtiua ꝙdictio.vt.ff.de condi.fur.l.siue manifestus. ff.i.z.l.i.ff.de cõdi.fur.que loquitur de pluribus simul furtũ facientibus.vbi casu habet locum illa.l.i.Oriuntur eñ tũc plures rei ꝑsecutorie ex eodẽ facto:sed cum oriunt ex diuersis:si vn⁹ causam hz ab alio facta exactione semel tollit ꝫtra alterum. Idem si vnus non hz causam ab altero:z primo fit facta executio in re:secundo in estimatione vt dictum est.

1 Furti tenetur de vtroqꝫ qui furatur continens z contẽtum vt contenti furtum faciat.

Qui saccum. Ꝓ furto rei i ꝙsequtiã quodãmodo subtracte qs tenetur furti.h.d.ꝑmynũ intellectũ vbonũ.vel sic. Etiã sine affectu furãdi contingit interdũ furtuz cõmitti.h.d. Sunt z alij duo casus qui hic notant in glo. cui Bar.applaudit.Et idẽ tenet glo.in.l.furtũ.in ꝓinc.ff.de vsucap. Tu tene primũ ꝑ summariũ ꝗ intellectum cui nihil obstat.vel sic. †Deferens secũ continens z contentum vt ꝙdicti furtum faciat tenetur furti de vtroqꝫ.h.d. In glo.in fi.vel dic vt ibi no.in glo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Rem inspiciendā. Si rei inspiciende periculū pertineat ad inspectorē:ipse furti agere potest.h.d. Ratio est:q̄ ois ille ad quē spectat rei periculū ⁊ custodia ratione contractus:ille furtū passus agit furti:nō idem si ratione officij.vt.j.e.l.is cuius interest.ⁿ.ē.e. Interdum.ℌ.qui tutelam.

Si debitor. Solutū per debitorē no mine pene non extenuat sortē.h.d. Cōsequi ergo debet creditor:vtrūq̄. Et hoc facit ad id q̄ dixi.ē.de ver.obli.l.ſi insulaⁿ.ⁿ ē.de sol.l.id q̄ pene.ſ.q̄ clausula rato manente pacto [a] impediat purgationem more. 1

Si vendidero. Pro furto rei vēdite ⁊ nō tradite vēditor agit furti.h.d. ¶ In textu ibi.teneor.nec ob.ē.e.l.ſi quis vxoris.ℌ.apud labeonē.nam ibi fuit venditor generis non speciei:ideo ad cedendum actionē furti venditor non tenetur. 1

Cum autem. Ubi furtū passi interest ratiōe dñij:eius solius cōsideratio est habēda ⁊ causarū coherētiā:alias soli⁹ vtilitatis.h.d. ¶ Et facit ad notata per Dy.in.c.mota.de reg.iur.in.vj.vbi dicit qualiter habeatur consideratio interesse. 2

Si ad exhibendum. Obligatio ad rei custodiā ex honesta causa furtū passo cōpetit furti actio.h.d.vidistis.ē. prox.l.rē. ¶ Nec ob.ē.eo.l.qui iniurie.ℌ.qui alienis.nam ibi omnis custodie pertinebat ad illū ratione simplicis administrationis ¶ In tex.ibi.heres furti habebit:q̄ ergo actio datur heredi:male dicunt quidā dicentes oppositū de quo per gl'o.in.l.ſi seruus.in pun.de condi.fur. Nec ob.ē.e.l.ſi is qui. ℌ.i.vbi datur legatario:quia ibi loquit in legato puro ⁊ certo:hic loquit in legato incerto de certis q̄ assimilat legato generis.vt.ē.de sol.l.q.ℌ.ſtichū.ver.fingam⁹ ita stipulatū.

Cum raptor. Rapiēs tenet furti:ꝛ delū cōmittēs vt rapiat tenet vi bonorū raptorū:ſed nō tenetur furti.h.d. Et intelligit gl.q̄d nō tenetur furti.ſ.manifesti:ſi deprehēſus nō fuit.ſed ſi fuit deprehensus ſic.hoc nō placet Bar.q̄ licet opem ferēs deprehendatur:nō propterea tenetur furti manifesti cū ipſe rem nō cōtractet:vt.l.is qui opem.ē.eo.ⁿ ibi dixi.

Si titius. Procurator falsus recipiēdo indebitū obligatur domino negotiorū gestorum ⁊ ratihabitione secutaꝛ ratificās tenet ſoluēti cōdictione indebiti furtiua ⁊ furti:quā cedere ſoluens tenetur ratum habenti. Sed ſi procurator falsus debitum recepit ratihabitione secuta:furti actio euanescit.h.d. ¶ Nec obſt.ē.e.l.inter oēs.in prin.vbi non euanescit actio furti iam natā:ⁿ desinat interesse:q̄ hic desinētia retrotrahitur ⁊ nō ibi. Item cōdictio indebiti ⁊ furtiua causantur ex diuersis principijs.vnde nō mirū ſi concurrūt.nā procurator falsus recipiendo indebitū ipſa receptione obligatur furti ⁊ cōdictione furtiua tradēti: q̄m cōtra uolūtatē tradētis cōtractauit asserēdo ſe procuratorē verū:nec dñium discessit ab ipſo ſoluente:merito eidē cōpetit furtiua cōdictio:que ſoli dño datur.postquā autem dominus ſolutionem ratam habet incontinenti discedit dominium a ſoluente:ⁿ transit in ipſum dominium ratum habentem:iccirco ratum habens procuratorem falsum agit negotiorum gestorum ⁊ immediate cum ratum habuit obligat ſoluenti condictione indebiti.ⁿ ipſe ſoluens agēs condictione indebiti:cedet condictionem furtiuā ipſi ratuꝛ habenti.ⁿ sic contra procuratorem ratum habens habet duas vias.ſ. nego.gesto.ⁿ condi.furti.

Falsus autē procurator. Falsus procurator recipiēdo indebitū ſcienter furti ⁊ cōdictiōe furtiua tenet.h.d.hoc declarauī in.l.falsus.C.eo. ¶ In tex.ibi.circū uenerit,inducēdo cum ſuis persuasionibus ſub dolis ſoluentem ad ſoluendum vel etiā absq̄ aliqua persuasione tacēdo ſe esse procuratorē falsum:vt dixi in.d.l.falsus.licet Bar.aliter ſentiat. ¶ In tex.ibi.quod eque probatur.nō ergo transfertur dominium pecunie in creditorem falsum quando ſe falsum ſcit:ⁿ ideo non tenetur condi.inde.ex hoc capite:quia dñium pecunie ſit in eū translatū:ſed bene tenetur illa cōditione ⁊ omnī alia:q̄ cū furtū cōmiſerit:omnis ꝑdictio degenerat contra eum.vt inſti.de act.ℌ.ſic itaq̄.

Cum esset. Bestor ſoluēs de ſuo indebitū falso procuratori:ſibi cōtra eū actionē furti ⁊ cōdictionē furtiuā acquirit ⁊ aduersus ratum habentem condictionem indebiti:quā ſi intentare vult cedere debet cō dictionē furtiuā quā hꝫ aduersus ꝑcuratorē falsum.h.d. Differt ergo hic.ℌ.a.ℌ.ſi titius q̄ ibi dñs pecunie ſuo noie ſoluit indebitū:hic gestorio nomine alterius ſuā pecuniā ſoluit indebitā.ⁿ non habes hic alia.

Qb pecuniam. Pro pecunia ciuitati ſubtracta cōpetit furti:nō autē peculatus.Fallit in ciuitate romana ⁊ nihil obſtat.

¶ Furti tenetur fullo vel ſarcinator abutens veſtimentis ſibi traditis.

Fullo ⁊ ſarcinator. † Fullo vel ſarcinator abutens veſtimentis ſibi traditis tenetur furti.h.d.

Frugibus. Fructibus ſubtractis tam domino quam colono quatenus interest furti actio competit.h.d.

¶ Rapiens alienam mulierem etiam libidinis causa tenetur furti ⁊ fauia.

Deretricem ſubtrahens vel rapiens qua pena puniatur.

Qui ancillam. † Subtrahens mulierē etiā libidinis causa tenet furti.ⁿ ſi abſconderit tenetur fauia.h.d. ¶ In tex.ibi.non meretricem.in meretrice autem ſecus:vt.ē.e.l.veruꝫ. Si autem eſſet meretrix ⁊ nupta:adhuc pena adulterij lucē habere videtur in ſciente eā nuptam.quod dic vt no.in.l.qui adulterii. C.de adulte. 2

¶ Furti tenetur ſurripiens libros vel inſtrumenta quib⁹ potest debitum probari. 1

Qui tabulas. † Surripiēs tabulas etiā cancellatas per quas debitū poſſet probari tenetur furti.h.d. Unde potest intelligi in credito re qui vult probare per inſtrumentum cācellatū q̄ debituꝫ fuerat ſibi ſolutū nō indebitum.ⁿ de hoc loquit.ē.eo.l.qui tabulas. Et in debitore qui per inſtrumētū cancellatū vult probare ſe liberatum:hoc tū non ſemper probat.nam ſi debitor eſſet perſona domeſtica creditoris cui faciliter potuit ſubtraheꝛ:talis cancellatio liberationem non probat.C.de probationi.l.ſi de poſſeſſione.ⁿ ibi per Ly.C.de lati.liber.ℌ.ſed ne furādi.ē.de pac.l.labeo.ⁿ.l.poſtq̄.Ꝛso in ſumma in ti.de ꝓbatio.facit.ē.de probatio.ſi chyrographis.

Si quis ex bonis. Recipiens indebitum igno ranter non tenetur furti.h.d.

Ei qui. Conuentus furti pro ſe potest etiam conueniri noxali pro furto ſeruili.h.d.

Quamuis. Utium furtiuitatis purgatur ſi domin⁹ a fure eſtimationem rei ſuſceperit.h.d. ¶ In tex.ibi.non interpellari.i.non impediri.

Scius. Is cuius interest ratione cuſtodie ex contractu agit furti:ſed non adminiſtrator nec is qui ſolum actionem perſonalem habet ad rem.h.d.

Si ad dominum. Nō dicitur res furtiua reuerſa in domini potestatem:niſi ſcierit eam reuerſam:ⁿ ideo vſucapi non potest.h.d.

Creditori. Si pignus creditori ſubtrahit per extraneum ſua culpa eſtimationis pignoris ⁊ nō debiti rō eſt habēda:ſecus ſi per debitorem ſubtrahitur.h.d.

Si quis egerit. Si ex eadē cauſa competit furti ⁊ vi bonorum rapto.ſi actum ſit furti agi potest ex vi bonorum rap.ſed non econtra. Ratio est:quia actio vi bonorum rap.competit ad quadruplum:vnde in eo pluri non est conſumpta per actionem furti.h.d.

Si libertus. [b] Pro furto liberti vel etiam famuli vilis ⁊ etiā clientis non agitur furti.h.d. Secus ſi furtum nō ſit vile:vt gl.dicit.ⁿ probatur.ē.de acqui.re.do.l. liber homo.ℌ.i.que est contra. b

¶ Interesse actoris ſi desinit pendēte iudicio ceſſat actio. 1

Fullo actione. Liberat⁹ a periculo perditionis quo erat astrictus propter custodiā nō agit furti. ⁊ ſi agere cepit fur cōuentus abſoluit.hoc dicit. Ratio est:q̄ desinētia interesse retrotrahit:ⁿ ideo furti actio euanescit:

[a] ¶ Clauſula rato manente pacto. Addō an iſta clauſula ꝑdest ei qui ex parte ſua non seruat ꝓmiſſa.vide per Bar.in.l. pater.in.ℌ. libertus.ff.de lega.ij. Bar.in.l.qui fundus.ff.de trāſac. doc.in.l.ita ſtipulat⁹ magna.ad ſi. ff.de ver.obl.gl.ⁿ doc.i.c.ſi.de loca. doc.in.c.cū. R.ſe nioꝛe.de elec. a

[b] ¶ Si libert⁹.Hnr ta lema de quib⁹ hic puniunt ⁊ ſgeneraliter facta a domeſticis. l. reſpiciēdū.ℌ. furta. ⁊ ibi bar.ff.de pe. Bar.i.l.i.ff. rerū amotarū.l.ius ſa miliarū.cū glo.ff. de relig.eſum.fu. in.l.ſi quis vxoꝛi. in prin.vbi tex.ē e.l. ꝓnūciatio.ℌ. familie.ff.de ver. ſig.Familiaris dicitur perſona domeſtica,gl.cū tex. ⁊ ibi Bart.in.l.i. in princi.ff.ad ſil. Agnati ꝓpte dicunt de domo.l.i. cum gl.Ç.ſi qua pred.pote.gl.in.l. cū anus.ff.de ali. ⁊ cib.leg.De familia quis dicat no.i.l.i.ℌ.familie. ff.de publica.Albe.in.l.ſi pſenti. ℌ.ſane.C. de his qui ad eccle,cōfu. Domeſtic⁹ quot modis dicat.vid Angel.ⁿ Alber. poſt Jac.de aret. i.l.etiā.C.de teſt. vbi dicūt domeſtic⁹ dici altero de tribus modis vi de per eos,

1 euanescit:vt dixi in.l.ſi vendidero.ℌ.ſi titius.ē.eod. ¶ † Et no.hic quod ſi pendente iudicio actoris desinit interesse ſuum dictus ⁊ ex toto:ita repellit ſi a iudicio ſicut a principio egiſſet ſine actione.tene menti.

Nemo opem. Incapax delicti ꝓpter imbecillitatē conſilij:nō pōt teneri de ope.h.d.ⁿ cessat omne contrarium.Ang.

1 ¶ Tacens propter verecundiā nō intelligit conſentire.

Si quis cū sciret. Si furtū patiēs non reſiſtit ſubtrahenti:eo q̄ furis preſentia ob pudoꝛē ad nō reſiſtendū inducit:non impedit natiuitatē actionis furti.h.d.vel bzenius. Ubi pudoꝛ impedit reſiſtentiā furandi:non propterea minus naſcitur actio furti.h.d.

1 ¶ † Nō.q̄ qui ꝓ verecundia tacet nō intelligit cōſentire. Et no.ꝓ vxorib⁹ que nō audēt cōtradicere ꝓpter marito rum preſentiam.de quo.ē.in.l.i.ℌ.in ſumma.

1 ¶ Furti actione potest agi ciuiliter ⁊ criminaliter.

2 Punitus ciuiliter:an poſſit criminaliter puniri.

3 Fur an poſſit ꝓ furto ſuſpēdi:vel aliter corpoꝛaliter puniri.

1 **Meminisse.** † Pro furto pōt agi ciuiliter ⁊ criminaliter:ⁿ cū criminaliter agit debet agēs ſe inſcribere ad penam

2 alionis.h.d. ¶ Si autē est actū ciuiliter ⁊ pba tū crimē:an ex eodē ꝓceſſu iudex criminaliter poterit punire:dic vt in Spe.de inquiſitiōe.ℌ.nūc videndū.ver.qd ſi actū. ⁊ per gl.ē.de offi.vicā.l.i.ℌ. Solet notari in.l.ſi quis a ſe fun

3 dū.C.ad.l.iul.de vi.in vlti.q.ver Ly. ¶ † An autē pro furto poſſit quis ſuſpendi vel aliā penam corpoꝛalē pati:dixi plene in aut.nouo iure.C.de ſeruis fugitiuis.vbi in aliquo diſcrepo a ſentētis aliorum.dicam in.l.capit alium.ℌ.famoſos. ℌ.de penis.vbi articulus iſte diſcutitur. Ange.

¶ De tigno iniuncto. Rubrica.

1 ¶ Tignum furtiuum iniunctum edibus alienis:quomodo repetatur.

2 Edificatum in alieno ſolo ex aliena materia:an ⁊ quādo poſſit deſtrui.

3 Tignum alienum an ⁊ quando poſſit euelli.

1 **Lex xij.** † Tignū furtiuū iniunctuꝫ edib⁹ aut vineis:nec euellit: nec a poſſeſſore vendicat:ſed ad exhibendū agit cōtra inītūgentē ⁊ eo ennſo poterit vēdicari:licet ante actū fuerit hac actiōe.h.d. ¶ Et intellige ꝙ fuit actū ſed ſic ꝓtractū:q̄ tūc rei vēdicatio q̄ ꝓſecutoꝛa est:eſſet ſublata:vt inſti.de rerū di.

2 ℌ.cū in ſuo.ibi caſus. Et hoc etiā tenuit Dy.ⁿ bene. ¶ † Et quicq̄d hic dicit de domib⁹ intelligit etiā in cābānis:q̄ ſi cō ſtructe ſunt ex alienis cemētis nō poterit illa per dñm vēdi cari:vt ſic cābāne deſtruant:ſed bene poterit agi cōtra cōſtruentes cābānas dolo malo rei vēdi.vt inreſ in litē contra eos vt no.in gl.in.d.ℌ.cū in ſuo.tene mēti. ¶ In tex.ibi.qui,cōui ctus est iniunxiſſe.Uerba ergo legis,xij.tab.q̄ in personam ſcripta ſunt nō cōprehēdent iniunctū tenērē:qui tū nō iniunxit.ⁿ hoc tenet Jac.de are.ⁿ Ray.ⁿ bene. Cōtrariū no.gl.in l.ꝓxi.ⁿ no.in.l.in rē.ℌ.tignuꝫ.ē.de rei vē. ¶ In gl.ſte finis in fine.ⁿ iſte perſecutoꝛis nō est dubium q̄ vna per alteram tollit exactione facta. Sed an tollit furti facta exactione de pena que imponit per actionē delcendentem ex illo edicto: Pe.dixit q̄ nō cū habeant ſe vt excedētia ⁊ exceſſa.gl.dicit contrariū in.l.in rem.ℌ.tignū.de rei vendi.ⁿ illa vera:quoniā hec actio ſe habet ad actū furti:vt ſpecies ad genꝰ:ergo vna per alteꝛā tollitur. Et hoc tenuit Bar.ⁿ bene. ¶ In gl.ſecus ſi ignoꝛās.in prin. Intellige q̄ contra ignoꝛantē non cōpetit actio ex iſto edicto ad penā:ſed bene cōpetit ad ſimplus: rei autē vēdicatione ignoꝛans nunq̄ tenet:quia nō vt poſſeſſoꝛ cū tignū euelli non poſſit:non vt dolo deſinens poſſidere:cū tignū iniunxerit bo.fide. Et ideo etiā ſi ꝓ mille annos tignum domib⁹ fuerit iniunctū bona fide:ⁿ deinde domus dirupta ſi non erit dominiū vſucaptum:ⁿ poterit tignū vendicari cum ante nunquā vendicari potuerit. Sed ſi faiſſet in iunctū mala fide:tunc poſt annos.xxx.domo dirupta nō poterit vendicari tignū:cum rei vendicatio potuerit proponi ſponte etiam iniunctoꝛ ſi hoc caſu preſcribit fur.nō bo.fidei

3 poſſeſſoꝛ:quod est.no.dignum.ⁿ ita decidit gl.in.d.ℌ.tignuꝫ. ⁊.d.ℌ.cum in ſuo. ¶ † Ultimo conclude quod etiam ſi tignū poſſit ſine diſformitate tolli vt regula:ⁿ etiam ſi conuentus velit ipſum euellere:quod non pōt:vt no.gl.in.d.ℌ.tignum.ℌ.ſi.e.l.

¶ Si teſtamento liber eſſe iuſſus fuerit. Rubrica.

¶ In gl.rubrice ibi naturaliter ſcꝫ vt aliquid de nouo ſignificet:ſed repetatur quaſi ab alio iam ſignificatiue prolata.

¶ In ea.ibi.vel ponit verba edicti.hoc est falſum:q̄ illa verba nō habemus:licet habeamus eius ſentētiā.in prin.l.i.

1 ¶ Damnum vel furtum datum per ſeruum iuſſum fieri liberum in hereditate:quomodo puniatur.

2 Suſpitio ſemper probanda est per eum qui eam allegat.

1 **Si dolo.** † Pro furto vel dāno dato vel culpa lata per liberū eſſe iuſſuꝫ intra annū vtilis datur in factum ex hoc edicto deſcēdens.h.d.uſq̄ ad.ℌ.non autem.ſed ſi ſubtraxiſſet de bonis heredis teneretur furti cum nūqua fuerit talis ſeruꝰ in dñio heredis:vt.l.ſi iuſſu. ℌ.ſi.ē.de fur.que est cōtra.ⁿ.ē.e.ti.l.a titio. ¶ In tex.ibi.ſi dolo malo vel lata culpa.vt.j.eo.ℌ.non autem. ¶ In text.ibi. iuſſus erit.ſ.pure vel ſub cōditione:que ſtatim exiſtit:vt.j.e. ℌ.non aūt.verſi.quid tū.ⁿ.l.pe.ⁿ ſi.ⁿ.ℌ.ſi ſeruus pure. ¶ In tex.ibi.in bonis nunc hereditarijs.ſecus aūt ſi non eſſent hereditaria:vt q̄ eſſent heredis:vt.ē.dixi. ¶ In tex.ibi.factus eſſe dicetur:ⁿ verum ſit quia probatur:vt.ē.ſi quadru.pau. feci.l.i.ⁿ.ē.de dolo.l.i.in princip.ⁿ j.vi bono.rapto.l.ℌ.in

2 princip.ⁿ hoc est multum vtile. † Si ſtatutum dicit quod capiatur qui dicetur eſſe ſuſpectus:ª vel remoueatur iudex vel

a arbiter qui dicetur eſſe ſuſpectus:ſemper intellige ⁊ verū ſit: eo quod probetur. a

Hec actio. In tex.ibi.naturalē de inre ꝓtorio conſiderata.vt patet in ſi.ℌ.in verſi. itaq̄.In tex.ibi.ſpe imminētis libertatis ipſe iure cōpetentis adita hereditate. Et inducitur in ar.contra preſcriptum qui contrahit multa debita cum ſcit imperatorē de proximo coronandū.ⁿ per cōſequēs ſe ab oībus debitis autoritate ceſarea liberandū:q̄m nō erit liber ab illis que cōtraxit in fraudē ſic nec illi qui ſub ſpe pacis noniter ineūde multa delicta perpetrarūt:ⁿ hoc tenet Bar. ¶ In gl.i.in ſi.hoc est falſum: q̄ tūc ex.l.noua datur condictio ex.l.q̄ſi deficit nomē aliud actionis quādo.l.est ciuilis:vt.l.i.de condi.ex.l.ſed q̄ lex est pretoria:tunc nunq̄ oꝛitur cōdictio ex.l.ſed actio in factū:ⁿ ideo tene ſo.primam.

1 ¶ Lata culpa an ⁊ quando equiparetur dolo:ⁿ econtra.

2 Latam culpam committens an ⁊ quando poſſit corpoꝛaliter puniri.

3 Poculum inferens nociuum cauſa ioci vel aliter:quomodo puniatur.

4 Miles fingens ſe non poſſe purgnare:quomodo puniatur.

5 Turbans poſſeſſionem alterius iuſta ratione motus:an ex cuſetur.

6 Verba legis vbi deficiunt deficit ſemper diſpoſitio.

Non autē. Pro dāno dato cul'pa nō lata per liberū eſſe iuſſum actio ex hoc edicto nō cōpetit ſed aquilie:nec etiā cōpetit niſi hec ſimul ꝓcurrāt q̄ dolo aut lata culpa damnum datū ſit:ⁿ ante hereditatem aditā:ⁿ dño mortuo:ⁿ in reb⁹ hereditarijs.h.d.uſq̄ ad.ℌ.ſi ſeruus pure. ¶ In tex.ibi.dolū repreſentat.mirū videt q̄ repreſentat dolū:cū inverbis edicti ſignāter fiat mētio doli. Dicit Bar.hoc ex exteſione iuriſcōſultū ꝓcedere:q̄ nō placet: q̄ tunc dolus non repreſentaret culpā:ſed iuriſconſul.dolum extenderet ad culpā.vnde ſolue q̄ ideo hoc caſu repreſentat dolū ex eo q̄ verba edicti ſunt in equitate naturali fundata: que equitas naturalis ita hꝫ locū in lata culpa ſicut in dolo.

1 † Unde cōclude q̄d.l.rigoroſa loquēs de dolo ſignanter non cōprehendit latā culpā ſed fundata in equitate naturali repreſentat latā culpā vt hic:q̄ tene mēti perpetuo,ⁿ eſt dictū meū. Nec ob.j.de ſica.l.in lege. Lata culpa nō equiparat dolo:q̄ illud intellige quātū ad penā corpoꝛalē infligendaꝫ:vt ꝓbatur ex cōiunctione duarū gloſſarū.j.de verbo.ſignifi.l. magna negligentia.ⁿ de in litē iuram.l.in actionib⁹. † Hinc

2 dixit Bar.in.d.l.in lege.nō inueniri caſuꝫ in quo ꝓpter latam culpam poſſit quis corpoꝛaliter puniri. Et ego do tibi duos. Unus est in.l.milites.de cuſt.reo.niſi ꝓpter latā culpam commentariēſis ſi cuſtodita perſona effugit cōmentariēſis interdum vltimo punitur ſupplicio. Secundus in eo qui dedit per laſciuiā poculū amatorium mulieri pregnāti. vnde ſecutus est abortus aut mulier interempta vt.l.ſi quis

3 aliquid.ℌ.qui abortionis.j.de penis. † Caueāt igitur illi qui per modū ioci ſiue per ſocū immiſcēt in poculis quedā ꝓpter que quis ſolet interdū infatuari ad tēpus:nam ſi cōtingeret ᵇ poculatā mortī tenetur immiſcens.l.cornelia.ſecus ſi b

b ¶ Nā ſi ꝓtingeret. Aduocati cōiter dicūt q̄ vbi ſtatutū regrit merū factū i. nūq̄ requirit dol⁹.Ꝛba ſunt Bal.i repertorio ſup Inn.i ver bo cōſtitutio. ió ſtatutū nō faciēs mētionē de dolo ſuabit ad vnguē nec fiet interpretatio etiā i penis ſi dolose faciat:q̄ Ꝛba ſtatuti nōde bēt nec pūt gloſſari.ita bal.i.l.pignoris.C.de pig. ⁊ i.l.iñ.ne qs eū q̄ in ius vo.est vi eri.q̄ ſtatutū vbi figit pedem a fōrma ſtatuti nunq̄ diſcedat Bal.in reptorio ꝑdicto i Ꝛbo dilatio.vid Bal.plene in.l.i. ff.de legi.Bar.in l.q̄d ergo.ℌ.cum aūt.ff.de infami.

Universidad de Deusto
Biblioteca

dedisset poculū ad finē bonū:z exit⁹ fuisset prauus:vñ dedisset poculū mulieri ad cōcipiēdū z mulier nec essisset:qñ tūc nō dabat operā illicite rei.videō non punit:vt.l.iū.§.sed z cō
4 salto.ff.de fica.tene menti.†Et est tertius casus in milite caligato:qui metu hostiū noluit in aciē se cōferre aut simulauit languorē timēs pugnare:vt fecit Brunald⁹ bonoñ.ff.de re
mi.l.oē delictū.§.exploratores.ver.sed z caligat⁹.z.c.l.§.qui in acie.¶†Ultimo Bar.hic ponit de turbante possessionē
5 alterius:an excusēt iusta rōne mot⁹:dic vt hic per eū.¶In
6 tex.ibi.habet itaq⁹.†No.hūc tex.melior̄ē qui sit in iure:qō
a qualitercūq⁹ verba leg.deficiāt semp deficit dispositio.ª con
cor.s.sol.ma.l.si vero.§.de viro.ff.de adul.l.denunciasse.§.qui
tñ.de iti.actuq⁹ pti.l.iū.§.hoc interdictū.vi bo.rap.l.iū.§.do
cere.¶Dispositio igit̄ limitata p respectū certe qualitatis ad
eam restringit̄.facit.s.de riuis.l.i.§.pe.de aqua quoti.l.i.§.
illud tū per Rofre.in titulo.super hac rubrica.¶In tex.ibi.
sed vt seruus potest coercer̄i:q⁹ cōditio nō cito exiit̄:alias
secus.vt sequit̄ in sequentiver.z.i.e.l.pe.in fi.¶In tex.ibi.cō
tinuo.i.incontinent̄:alias nō haberet locū remediū hui⁹ edi
cti:ex quo potuit iure ordinario agi:quod iuris est in seruo
libero esse iusso.

1 ¶Calculator assumendus est vbicunq⁹ in reddenda ratione est questio in reliquis.

Si seruus. Pro delicto cōmisso p seruū here
ditate iacēte in bonis hereditarijs
locū hz hec actio siue per heredē delictū coerceri nō potuit
ppter libertatē seruo relictā directo vel p fideicō.vel ppter
fubitā mutationē dñi.h.d.vsq⁹ ad.§.ante aditā.¶In tex.
ibi.immutat̄.ipso iure cū recta via dñiū trāsierit:in legata
riū.vt.s.de fur.a titio.z ideo nullo tpe heres coercere potuit
delictū eius.In tex.ibi.post interuallū modicū:sec⁹ si post in
terualllū lōgū:vt no.s.prox.in gl.in verbo cōtinuo.z etiam
hic in gl.nā sufficit tūc qō heres potuerit arbitrio ppio deli
ctū coercere.¶In tex.ibi.arbitrio ex cōtinēti ⁊c.†No.bene
qō vbicunq⁹ in reddēda ᵇ rōne est qō in reliquis:incōtinēti ar
biter debet assumi:ad calculandus ipsas rationes.Sic.s.de
statu lib.l.statulib.rationē.z.C.de distra.l.sed resciduum.

Ante aditā. Etiā si per vnū ex institutis here
ditas adita fuerit nō habet locus
hec actio si post furtū aut damnum detur.h.d.

Si pupillus. Si libertas relicta est seruo a
substituto pupillī:z viuēte pu
pillo cōmittit furtū cessat hec actio:secus si eo mortuo ante
quā adeat hereditas exit̄ abulis pupillaribus.h.d.

1 ¶Genitiui natura est significatiua dominij.
2 Sta.quod incendens domum alterius puniatur in.x.quo modo intelligatur.
3 Actio subrogata producitur ad omnes casus in quibus prima locum habere poterat.
4 Legitime supplementum an z quando possit prescribi.

Hec actio. Pro furto vel dāno dato p seruū
hereditate iacēte in bonis testato
ris aut alteri⁹:actio illa cōpetit dūmodo interfuerit heredis
dānum nō fore cōmissum.h.d.Et intellige ex iusta cā:puta
rōne cōtractus preambuli:ex quo erat obligatus testator:z
cessat oē cōtrariū.¶In tex.ibi.q⁹ in bonis.i.in dñio:z sic stri
cte:vt.s.pt⁹.¶In tex.ibi plenⁱ⁹ eñ causas bono⁹ ⁊c.No.qō
dicit plenius.nā verba edicti nō sonāt nisi de dñio:vt pt⁹.s.
e.in pria.ibi.in bonis que eius fuerint ⁊c.†natura eñ geniti
c uⁱ⁹ est significatiua dñi.vt.l.ij.§.in locū.de relig.z plene per
1 2 Bar.s.de no.ope.nū.in rubrica.†Et est vtile ad statutū di
sponēs qō incendēs domum alteri⁹ puniat̄ in.x.nā vtile est
istud statutū pducere ad casum in quo dom⁹ nō fit̄ alterius:
sed ab alio possessa:z ei⁹ interfuerit domū nō incēdi.¶In
3 tex.ibi,oib⁹ causis ⁊c.†No.bene qō actio subrogata pducit
ad oēs casus in quib⁹ prima locū habere poterat.Et iste ar
ticulus examinat̄ per Ly.C.de rei vxo.act.in prin.Jac.bn.in
l.si eū.§.qui iniurijarū.s.si quis can.Plenⁱ⁹ per Butl.de cu.
qué Bar.subticuit z assumpsit verba sua in.l.eū qui.in prin.
de iurein.Bar.antē hic multū clare.Adde qō vbi vna actio
inducit̄ de nouo per.l.propter fictā dispositionē:p oia sapit
eosdē effect⁹ quos saperet actio introducta ex dispōne vera:
vt.l.quāuis.§.si cū essem.s.ad velle.vbi est bon⁹ tex.Itē adde qō vbi vna actio accumulat̄ ad alterā principaliter ab homine:etiā quātū ad vitā nō sapit naturā ei⁹ cui accumulat:
vt.s.de consti.pecu.l.itē illa.§.qō adijcit.vbi actio de pstituta accumulata redhibitorie est perpetua:z tū redhibitoria est tēporalis.Ultimo adde qō Bat.dixit z bene qō vbi vna actio subrogat̄ in locū alteri⁹ ad diuersa:nō sapit eandē natu
ram:vt.l.cū in fundo.§.si fund⁹.s.de iure do.vbi est casus.Et
c ¶Natura geniti uⁱ.Adde Bar.in proe.C.Bal.i.l.i.§.idē pōpon⁹. ff.nau.cau.stab. doc.in.c.q.R.de iudi.Pe.de anc. in.c.postulasti.de cle.ex.mini.

d ¶Scenola.Intelige hunc.§.verū qñ defunct⁹ solū p se possidebat q uiliter z naturaliter:sec⁹ si p alium:qz tūc hereditas d: possidere defūcto eo.ita d: Ange.i.l.qui vniuersas.§.q colonū.d acq.pos.Curti⁹,
per hāc suā doc.met z per illā literā sum cōsuet⁹ reprobare
4 opi.suā.†Dixit eñ ius agēdi ad supplementū legitime fuisse quinquēnio vt querela:cū in ipsi⁹ locū subrogeī:vt.l.pater filiū.s.de inoffi.testa.Ego cōtra:qz non subrogat ad idē:imo ad eius oppositū.Querela eñ introducta est ad expugnandum testamentū ius agendi ad supplementū ad conservationem eius.Itē expugnato testamēto expugnās totū occupat vel partē prout sibi contingit:agens ad supplementū solū supplemētum recuperat querela solo odio testatoris principaliter:z filij fauore ius agēdi ad supplementū principaliter testatoris fauore:z etiā fauore filij:vt.l.omnino.C.de inoffi.test.In querela inofficiose donationis pōt hoc pcedere:qz per vtrūq⁹ remediū tantūdem auocatur:vt.l.vlti.C.de inoffi.donatio.tene menti.

In summa. Etiā pro reb⁹ alienis in heredita
te inuētis in quib⁹ dolū nō cōmiti heredis intererat:actio hec cō petit:etiā p fructib⁹ z alijs hereditatē augētibus:z etiā pro dolo cōmisso in reb⁹ acquisitis per impuberē eo mortuo ante eius hereditatē aditam ex tabulis pupillarib⁹:z cōpetit actio nō solū pro furto sed etiā pro omnib⁹ dānis dolo vel culpa lata cōmissis:z rei hereditarie nō fit furtū:nec heredis est possessio antequā incipiat possidere.h.d.vsq⁹ ad.§.illud in terminis z in summa.¶In tex.ibi.idem si fructus videbatur.ex quo post mortem testatoris:quoniam nunq⁹ eius fuerūt:z verba edicti dicūt in bonis que eius fuerunt.s.ea.l.in prin.¶In versi.preterea.ibi. furripiatur.s.a seruo in tabulis pupillarib⁹ manumissio vel etiam pure legatum.

¶Hereditas nihil in heredem transfundit:nisi qō ipsius hereditatis fuit.

Scevola⁹ ait. In tex.ibi.q: hereditas in eū.
d †No.melior̄ē tex.qui sit in iure.s.qō hereditas nihil in heredē trāsfundit:nisi qō ipsius hereditatis fuit.vnde qz dominū rerū fuit hereditatis:iccirco transit in heredē hereditate agnita.sed q: possessio facti est nunq⁹ hereditatis fuit:ideo in heredem non transit:nisi apprehendat:vt.l.cum heredes.s.de acquirē.pos.etiam si here res sit de suis:licet quidā contra hic.z in.l.cuz miles.in prin.s.ex qui.cau.ma.z male.

Illud verū. Actio ex isto edicto descendēs nō
cōpetit.vbi remedium ordinarij competere potest.h.d.Et intellige ad ipsam penam.nam ad rem competit ordinarium rei vendi.vel petitio hereditatis: vt.j.prox.Ange.

1 ¶Prescriptio inquirendi vel accusandi non currit ignoranti.

Si paulo. Si seru⁹ sub cōditione liber
esse iussus ante cōditiōis exi
tentiā quid furripuit domino ignorāti nō competit actio ex hoc edicto si ex internallo libertas
1 competat.h.d.†Et dixit Bar.hic videri casuz:qō si maleficiū est occultū z recto:ignorauit qⁿ tps statutorū prefigū ad inquirendū z accusandū currit ignorātia non obstāte:nō tñ decidit:qz dixit se dubiū z qō.de facto pendere.Tu dic quod iste tex.nihil facit:qz actio ex ist⁹ edicto nunq⁹ cōpetit:vnde nō est tractandū de prescriptionis cursu eius ad eam.Jn contrariū facit.l.annus.de calū.qō nō currat ppter ignorantiam:cū nō subsit agendi potētia:ergo nunq⁹ fuit prescriptio inchoata:vt.l.i.§.de diuer.z tēp.prescrip.z.l.j.C.de anna.excep.Contrariū credo verū.nam z actio nata est:licet propter ignorantiā in iudiciū nō sit̄ deducta que nō obstet etiā initio cursus prescriptionis.casus est in.l.si fundū.§.si partē.s.quēadmo.serui.amit.Ratio est:qz hec prescriptio currit al⁹ q aliquo facto prescribentis z est prescriptio libertatis fauorabilis.sic in.l.sequit̄.§.si viā.s.de vsuc.z qz prescriptio predicta statutaria est subrogata in locū prescriptionis legalis q est lōgissima:cū per inquisitionē procedit:vt.l.querela.C.de falsis.in gl.magna.vnde sapere debet eius natura.Illa antē currit ignorāti etiā ius z factū:vt.l.si quis emptionis.in fi.C. de prescrip.xxx.anno.Nec credo posse implorari beneficium restitutionis ex clausula generali in executionib⁹ penarum: illud non vēdicat sibi locū:sicut nō patrocinat̄ minorib⁹:vt l.auxiliū.§.in delictis.s.de mi.licet alias haberet locum vbi esset prescriptum propter ignorantiā vel aliud impedimētū cōtra actionē ciuilē.tex.est in.l.tattilicinus.s.de serui.ru.pre.
tene menti:quia multoties ego vidi de facto.¶In tex.ibi. amouerit aliquid:seruus.sub cōditione manumissus.¶In tex.ibi.excusationē mereat.subaudi a pena:z quibusdā aliis. qō dic vt.s.de iur.z fac.igno,l.regula in princ.z per Dyn.de regu.iur.ignorantia.

¶Furti

¶Furti aduersus nautas ⁊c. Rubrica.

¶In glo.rubrice ibi:vt ibi.glo.inter cetera ibi dixit qō duplum de quo in hoc edicto fit mentio non est mera pena:sed ibi sic.Doc.dicunt totum oppositum z bene:qz imo hic est mera pena:z in eo non continetur merum simplum cum ex quasi delicto detur hec actio.Jbi autem cum detur ex quasi contractu in duplo continetur simplum.

1 ¶Periculū an z quādo spectet ad nautā vel cauponē.

Theos qui. Jn glo.i. in princi.
hoc itelligevbi agatur ex hoc edicto:qz ex eo nō est pdita actio ciuilis:sed tantū pretoria.vnde licet ageret cōtra furem vel opē ferentē:nulla alia actio prodita est quam in factuz. ¶In tex.ibi.z in duplum totum est pena.vt dixi in glo.rubrice.¶In gl.
1 tantum.ibi:vel non differt hec vera.†Unde concludo quod nauta vel caupo qui recepit rem saluam foze:furto facto nō agit furti si ipse soluendo non e fi:quoniam ille tunc eius periculo nihil est:vt.s.de fur.l.i.z qⁿ fullo.Ang.

1 ¶Familiam prauam an dominus teneat eam expellere.
2 Nauta an z qñ teneat pro furto cōmisso in sua naui.
3 Hospes an z quādo teneat pro immissis in suo hospitio.

Serui vero. Jn tex.ibi nō exercitor nauis cō
dēnatur sz insolidum vltra dedi
tionem noxe.¶In tex.ibi.seruum tam malum scisz fuimet exercitoris.¶In tex.ibi.ignoscendum sit ei.†No.ignoscēdum ei qui suam familiam nō repulit quantūcunq⁹ cognouerit eam prauam:z ideo mitius agit̄ cum rectoribus ciuitatum si eorum sclaui in palatio aliqua perpetrarunt. sic.s. nau.cau.l.i.grauiter autem est cum eis agenduz si in officio tenuerunt seruos alienos aut liberos:quoniam inuestigare debuerunt de moribus z cōditionibus ipsorum.¶In glo. dedere cōtra.s.ibi.§.seruorum.solu.qz cōtrarium loquitur de actione descendente ex cōtractu de receptо:hic de ea que
2 ex quasi maleficio descendit.†Illa autez actione que oritur ex recepto nō tenet exercitor per remigem mesouatrum aut mediastinum aut atriarium:nisi receperint ex cōmissione eis facta per magistrum nauis aut hospitī:vt.l.i.§. qui sunt. cō iuncto.§.caupones.s.nau.cau.z ibi glo.ponit qui dicantur mediastini:z qui dicant atriarij.dicit autem recepisse laluz foze:vel cum recepit hoc expresso magister nauis vel hospitī vel etiam cum immitti patitur:nam sufficit ipsuz pati: vt.l.
3 i.§.fi.C.eo.†Et si magister predixit qō tenent nolebat de im
a missis in hospitio ª vel in naui non tenetur si ante immissionem contradixit:secus si post res immissas nisi hospes cōsenserit.Et si hospitator claues camere tradiderit hospitāti:nō propterea eximit a periculo mitius tamen cuz eo agitur:qz
b de culpa leuissima nō tenet ᵇ.vt.l.fi.item si predixerit.ff.nau te can.per Ly.C.de pac.l.pacta nouissima.in.j.q.z facit etiā qō no.per eum in.l.i.C.de erro.adno.quando clientulus pestat ad stangam qō ratuz habet omne qō aduocatus suus dixerit in sui profectionem:z non aliter|vllo modo.

1 ¶Habitare quis dicatur:z quid veniat appellatione habitationis.
2 Hospes esse nemo cogitur:sed postquam est cogitur hospitari nisi iusta causa aliud suadeat.
3 Notarius nemo cogitur esse,sed postq⁹ est cogitur de instru
mento rogari:nisi iusta causa aliud suadeat:sz quo puniatur
4 Hospes an z qñ teneat de recepto in hospitio:z an teneatur hospitari excōicatum euntem ad papam pro absolutione.

c **Caupo autem.** †Jn tex.ibi habitādi cā.
1 ibi sunt sz ppetuo|als habitantes tantisper:vt faciunt cōmuniter viatores non intelligunt habitare.vt.l.i.§.habitare.s.de oeiec.z ideo si ex forma statuti quis citari debet ad papam pro absolutione. cit citari ad hospitium:vt ibi.z.j.prox.¶In tex.ibi. viatorum autem.concor.s.nau.cau.sta.l.licet.§.itē hac.¶In tex.
2 ibi.nec repellere potest gl.dicit id est debet. † Et secundum hoc videt quod hospes repellere possit hospitari volentes: licet facere illud non debeat de quo⁹ per Buli.l.i.C.e. Et ibi concludit qō non cogitur esse hospes:sed postq⁹ est cogitur
3 hospitari.† Sic nemo cogit esse tabellio:iamē postq⁹ est co
d gitur de instro rogari⁹.Hoc limita nisi notarius esset mal tis instrumentis implicitus:vel alia iusta causa subsit: protер quā nolit rogari:vt patet in corpore de tabel.circa prin. z in corpore de instrumentorum cautione.circa princip.Sic
e nec hospitator cogitur hospitari ᵉ si aliqua iusta causa suadet puta quia hospitium aō alijs sit preuentum: vel etiam quia

hospitari volens est homo infamate vite.ecclesiastici.xi.c.in a
fi.ibi.nō tamen hominem.z.s.§.proxi.in ver.nisi forte.no.in
l.j.C.de epi.aud.z.C.cōia de suc.aut.omnes peregrini.Post quam autem hospes est in hospitio introductus:non potest repelli:z hoc credo tenuisse hanc literā:z ideo expositio glo. nō est necessaria.arg.in.l.in cōmodato.§. sicut. s.cōmo.s.de arbi.l.ij.C.de actio.z oblig.l.sicut.subaudi nisi de nouo iusta causa superuenit expellendi.exēplum forte si quidam ribaldus peruenisset in hospitium:z deinde ambasiatores regis aut alterius inclyti dñi superuenirent qui hospitari nō possent nisi illo electo.ar.opti.in.l.iubemus.C.de sacrosan.eccle. z.s.de arb.l.licet.z.s.de procur.l.ante litē.z.l.post litem.cum
4 seq.¶†Si autem hospes ᵇ de sero immittit valigiam z de ma
f ne consurgens dicit se furtum passum.quid iuris sit. recurre ad no.hic per Bar.Et adde qz nulli caupones in eorū mendacijs iustificabunt.ecclesiastici.xxvi.c.z ideo tāgim⁹ z palpamus modicos diuites z diuitum diuitias non durare.

¶Si familia furtum fecisse dicatur. Rubrica.

1 ¶Familia furtum vel delictum committente quomodo teneatur dominus.
2 Dominus an z quomodo teneatur pro delicto familie.

Vltissimum. †Pro furto vt
1 dāno culpa dato p familiam dūs noxaliter conuentus liberatur prestando quantum pro vno delinquente prestari oporteret:vel dādo familiaz vniuersam p noxa:nisi domin⁹ scienter maleficium ppetrari z prohibere potuerit:z non fecerit:nā tūc c
tenetur insolidum.h.d.vsq⁹ ad.§.cum plures.¶In tex.ibi. euertant patrimoniam.prouisio ergo huius edicti mere in fauorem domini introducta est:ne eius patrimonijz euertatur,z sic eo casu tantum quo pro furto ciuiliter agitur.Si ergo ageretur criminaliter ad vindictam:tūc qz in seruis pecuniaria pena cadere non potest alteriada est in corporale:z ideo tunc sunt singuli puniendi:nec sufficit alterum eorum penam luere:vt.l.si quis id qō.in fin.cum.l.seq.z.l. si familia. s.de iurisdi.om.iudi.z hoc tenent omnes cōmuniter z bene. ¶In tex.ibi possit|omnes dedere.z eos dādo liberetur:z si daret vnum tantum pro noxa non sufficeret.eius tū preciuz computaretur in estimatione quātum ad ceteros:vt.s.de noxa.l.qō ait.Et hoc etiam tenet gl.hic in verbo estimationē. ¶In tex.ibi.nam z suo nomine.glo.exponit id est isoliduz
d z bene.nam dominus qui scit maleficiuz committi.z potuit prohibere z non prohibuit:non obligatur tunc ex facto suo sed teruz:licet grauius propter scientiam suam:si tū esset imleficium in quo sola scientia absq⁹ alio participio esset pena bilis.exemplum j.de particidijs.l.vtrum. tūc obligaretur ex facto suo non alterius:vt ibi.¶In tex.ibi z potuit prohibere z non prohibuit.¶In glo.i.insolidum.ibi solutio vt ibi quia vbi dominus iussit non liberatur per exactionem vni⁹ pene:secus si non iussit:sed tantū sciuit delictū cōmitti z non
2 prohibuit:vt ibi no.†Unde cōclude qⁿ vbi familia vni⁹ deliquit dño ignorāte vel iuito:tūc dñs tenet tantū noxaliter. Pōt enim soluere tātū quātū solueret vnus liber si deliquisset z liberat tam ipse quā tota familia.pōt soluere similiter totam familiā pro noxa z similiter liberatur:vt hoc pūn.vsq⁹ ad.§.hoc autē.Ubi vero sciuit tantū z non prohibuit cū posset tunc tenet insolidū propter suā scientiā.Et hoc est qⁿ tex. hic dicit suo nōie.Itē nōie singulorum de familia potest noxaliter cōueniri:vt sic nomine cuiuslibet prestet damnū seu penam:vel debet pro noxa illū seruū cuius nomine cōuenit. vt hic ibi.nam z suo nōie ⁊c.vsq⁹ a d ver.necvna.Si tamē cō uenitur insolidū ex eo qō sciuit:z sic absq⁹ noxe deditione vel conuenitur noxaliter nomine singulorū:z sic cum deditione noxe quācunq⁹ iftarum penarum dūs conuentus soluerit liberatur:z sic ad penam aliam nullatenus teneatur.tenet ergo dupliciter propter scientiam vt est dictum:scilicet noxaliter noie familie:z nō noxaliter ppter suā sciam.sed vnā pe
f ter nōie familie:z nō noxaliter ppter suā sciam.sed vnā pe nam tantūmodo soluit:qz pretor nouit grauare dūm nisi in vna,vt.d.§.cū dūs.Ubi aūt dūs iussit:tūc vnuz est delictum domini cōtractū per iussuz:aliud est ipsius familie delinquētis que iussu parere nō debuit:si maleficiū erat atroz:z ideo nullū dictorū delictorū ipanitū debet esse merito tunc dūs cō uenitur suo nomine ex iussu z insolidū z prestat penam inte grā.Item cōuenitur vt dominus ex facto familie:z pro quo libet similiter prestat solidum.vnde pumik grauissime vt hic in ver.nec vna pena.vbi mutatur casus dominus iussit.s.autem quando non iussit.

¶De imissis in hospitio.vide bal. i.l.i.C.loc.hospes dū recipit vel patit imitti obligat vt hic ēt si nō fuerūt sibi ꝓsignata. l.i.§. ait pretor.ff. nau.cau.cū.l.seq. vbi tenet de vestimētis q̄ accedūt: qz ipm recipiēdo itelligit recipe cura rez quas secū affert.bal.i.l.pui. als i.l. recipit eo. ti.vt tollat materia ne hospites cū furib⁹ cōueniāt.l. j.i pn.s. allegata.

b ¶Nō tenet.Non enī intelligit clauis data vt se liberet a piculo:sz vt res suas pōat ib absōdito.ange.in voce.

¶Caupo. ille ōr habitare vbi larē cōstituit vel habitat cū vxore.bar. i.o.§.habitare.et i.l.i.vbi text.ff.de li.agno.z i.l.si mulieri.ff.g.mo.vsufru.amit.vidang. in.l.cornelia.§.do mū.ff.de iniur.et tex.cum gl.in.l.cjues.C. de incolis lib.x.

¶Legit̄ ō instro rogari.adde qua pena puniat notarius recusans fine cā cōficere in fi⁹m.vide Lardi, i cle. ducū.de sepul.ho.in sum.ti. de fi.instru.i.§.ex qb⁹.xx.z lex.iij.et Bal.in rub.C.de fi. instru.i.ij.colū.

c ¶Hospitator cogit hospitari.ad de an hospes possit hospitari excōicatū qui vadit ad papā absolutē dus.an teneāt ꝓbere z vēdere necessaria.viō p archi. i.c.qñ iuntos. in fi.xj.q.iij.

f ¶Si aūt hospes. Adde diffuse p Jaso.in addi.ad christophor.pozi cū ista.q.mo.re ō. ob.i addi.inci. tu dic qⁿ q̄tuor sunt que faciūt.verific. sed hic querit de q̄stione de facto.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Delictum commissum p plures simul quo puniatur.
Puniri quo debeāt plures cōmittentes simul vnū delictū.

Si plures. In glo. cum eadē. ibi: vel solu. vt ibi: q ibi in albo corrupto: nō autem in
1 iniuria: vt ibi no. in glo. magna. † Et concludē qō vbi facta sunt plura: r plura intelligunt a iure: tunc licet cōmittatur p vnam familiam non sufficit vna pena: exemplum cum vna familia suis manibus album corrumpit. nam propter contemptum maiestatem pretoriam: sicut sunt vere r essentialiter plures corruptiones propter pluralitatem corrūpētium sic. l. voluit propter ipsum cōtemptum haberi pro pluribus r ideo plures pene imponunt. Sed vbi facta sunt plura: ꝫ a iure intelliguntur vnum: sicut accidit in furto in iniuria r damno dato sumpto hoc intellecta a iure pretorio propter vtilitatem domino: ne ꝫ: tūc sufficit vna pena: vt hic r ibi. Nec ob. q ibi equiparat iniuriam corruptioni alb i: q: equiparat quātum ad essentiam vt facta sint plura: sed nō equiparat quātum ad iuris intellectum: quia iuris intellectu licet iniurie sint plures: tamē reputantur vna: sic r reputat vna corruptio albi: r sufficit vna pena quādo nō suis manibus, ꝫ familia corrupit: sed de eius communicato consilio corrumpit alter: licet enim realiter sint plura consilia: tamen quia in
2 vnum concurrunt reputātur vnum: r tūc sufficit vna pena. ¶ † Ultimo concludē qō vbi plures delinquunt: r de eis puniendis tractatur quilibet puniri debet: r vnius solutio non liberat alterum: vt. d. l. si quis id qō. in fi. cum. l. sequenti. et. j. de iniur. l. si plures. ¶ Fallit nisi illi plures reputētur vnum corpus forsitan propter vnitatez officiū. casus est. ff. de pub. l. si multi. Et hoc no. p̄o antianis Bononiensibus: qui fi in officio delinquunt vnicam penam sustinēt: licet nisi remoto officio totidem deliquissent: quilibet suam penam sustinere deberet. ¶ Secūdo fallit vbi plures obligant ex quasi delicto: r ita cōsoluit Dy. per. l. ex maleficiis. ff. is quoq; contuncta glo. ff. de act. r ob. ¶ Tertio fallit vbi de cōsilio plurium cōmunicato alius delinquit: r pena que iponit pro delicto non est mera pena. tex. est in. l. semper. ff. si in sepulchris. ff. qō vi aut clam. r no. hoc.

Cum plures. Si secundum iudicium ita se habet ad primum qō ꝫactio
ne facta ex eo reus liberat donec pēdet primum superseditet in eo. h. d. Et est noua regula impediēde cumulationis: de qua Dy. nō fecit mētionē in. c. nullus pluribus. vt Bart. refert in repeti. ff. nihil cōmune. ¶ In tex. ubi furtus ꝫ mani festus: vt patet in. l. p̄i. ¶ In tex. ibi. sustineri debebit. Iste tex. p̄stat optimum arg. ad id qō no. Spe. in ti. de rescripti p̄sentatione. ff. rōne autem cause. ver. idem qō ad diuersos. ¶ In tex. ibi. si liber id furtum feciſſet. Nec ob. ff. ad. l. aquil. l. ītē mella. ff. sed si plures. vbi in iudicio inchoato qra vnū r alter potest inquietari: q: ibi per exactionem primi non liberatur secundus: r sic nihil obstat. Ang.

¶ Furtum commissum per familiam quomodo puniat dominus vel familia.
Pena an r quando possit petivna cum re,

Quotics. † Si p̄o furto familie dōs p̄stat id q p̄stitisset liber subtra
hēs agi no pōt decetero cōtra eū: nec cōtra habētes causam ab eo: nec cōtra aliquē de familia manumissum. Sed si habens causam a dño solut nō liberatur dōs: nisi cū p̄o soluto potest aduersus eum per soluentē haberi regressus. h. d. Et dixit Bar. ie nunq̄ legisse hanc. l. sine magna briga. sed non video vnde tanta briga. p̄cesserit. dōs enim obligatus ex delicto familie eenet semper ex quasi delicto vbi delicti particeps ipse nō fuit: r vbi familia delinquit integra pena est attēta equitate pretoria: illud tātū qō vnus liber p̄stitisset. vbiq; ergo illud p̄stitū est p dño: ibi liberat dōs r familia vniuersa. In duobus tn casibus p̄stat solidū. Primo cū dōs cōuentus p̄stat: r qr p̄stat p̄o familia ergo liberat se r familiam vniuersam r omnem qui haberet causam ab eo lucratiuā vel onerosa: ex quo enim familia est liberatio: ergo liberati sunt oēs ad quos illi de familia perueniunt: r similiter ipsi delinquētes si manumissi sunt: siue manumissi sunt gratis siue non gratis. Scōo qñ habens cām a dño: ita qō qra eum pōt habere recursum evicta familia nā quicqd soluit talis cām habēs cū sit recuperaturus a dño intelligit dōs soluisse: merito liberat dōs: r liberat tota familia: qr illa solutio p familia dicit esse facta: ne si aliud diceremus bis grauaret dōs cōtra mētē edicti. Sz vbi habēs cām ab eo nullū cōtra ipsum pōt habere regressum soluēdo: tūc nō pōt dici qō p dño soluat: r p conleqēs nec p familia: ꝫ primodo vt se liberet r p obligatione sua: r illi soli p̄cerit p

a ¶ De repsaliis iniuste concessis. Adde q sint cognitores repesaliaꝝ iniuste factarū vide per Bal. cōsi. iij. inci. q̄uor ad p̄positū. in ff. volu.

quo cōueniebat: nō aūt reliqs de familia p̄o qbus solutum nō est: nec ipsi dño reliquos possidēti. p̄o hoc. ff. de. l. r magis. Sūt enim due obligationes distincte: vna dñi obligati ex quasi delicto: alia manumissi obligati ex suo delicto: vnde si dōs soluit nō intelligit soluere p manumissos: nec econuerso manumissus p dño: sed p se. arg. optimū in. l. filius. de in rez verso. r. l. si minoris actum. de admi. tu. ff. mā. l. papinianus. ff. de so. l. stichum. ff. si mādato. ¶ In tex. ibi. si aduersus eum p̄o: ē dūtaxat. gl. accipit hic em p̄o: ē p omni successore singulari nō habēte cām lucratiuā: sed habēte recursum ex cā euictionis: r sic p̄m istū intellectū solutio facta per dōm non p̄derit successori singulari p̄tēdēti cāz lucratiua. Et p istū intellectu facit hec l'a dūtaxat: r iste intellectus est verus ponē do qō alienatio ex cā lucrativa fuerit facta ex causa lucrativa an onerosa cum solutione p̄dicta vniuersa familia dñi liberata fit: vnde ad quēcunq; trāseat semp trāsit libera. ¶ In gl. iij. ibi. r dato p̄cio serui. hoc est falsum vt Bar. dicit r dñs: qr cū seruus liber factus q̄eniat ex suo delicto: siue dederit pecuniā siue nō p̄tra dōm nō pōt habere recursum. ¶ Sequitur in gl. in subaudito. ff. in eo q hz cām lucratiuam. r hoc tz Dy. ¶ Sequit in gl. si ergo aliud. hoc intellige qñ aī solutio nem seruus est manumissus vel donat⁹: qr tūc nō p̄dest manumisso neq; possessori cū nō interfit dñi eis p̄desse. Sz qñ dōs aī manumissionē vel alienationē soluit liberati sunt oēs vt dixi. ¶ In gl. si. ibi. de eo qō certo loco. l. si. qō dic vt ibi: qr nō est verū semp. ¶ Sequit in gl. an nihilomin⁹ ab alio peno. Ista gl. vult dicere totū econuerso. ff. qō si ab vno peto primo r ꝫ eqoz nō peto penā ab altero: secus ecōtra si ab vno nō socio peto penā rōne sui delicti. ab altero nihilominus petere possum rē. vt. l. stichū. ff. si dolo. ff. de sol. r credohāc gl. corruptā vitio scriptoris. ¶ In glos. antepe. ibi: ꝫ Jo. cōtra r bene. nō curat an successor habeat cām lucrativā vel onerosam: sed hoc solum ponderat an p̄ soluto possit cōtra dōm habere recursum: qr tunc illa solutio p̄odest dño r p consequens reliquis de familia. alias non.

Huius edicti. Beneficiū huius edicti cō
petit dño ignorāti etiā si dolo defierit possidere familiam. h. d. ¶ In tex. ibi: qr dolo fecerat. r sic delictū erat extrinsecum respectu delicti cōmissi a familia: r hoc tollit cōtrarium hic in glo. signatum. Ange.

Etiam heredi. ¶ Hec actio cō
petit heredi: sed nō in plus quam defuncto cōpeteret. h. d. cum. l. seq.. eo. reprobata sua labeonis. Ang.

¶ Familia deliquēte vno sciēte r altero nō qño fit agēdū. Repesalias iniuste cōcessas dānum passo qūo succurrat r cui spectat cognitio repesaliarum iniuste concessarum.

Si familia. † Si familia duoꝝ delin
qt vno sciēte r altero ignorante: cū sciēte agit insolidū ignorās aūt gaudet beneficio edicti: r ꝫ fit cōuentus r exactus in eo q p̄stitisset liber homo: nihilominus r q sciuit pōt p aliōs conueniri ne seruorum pareat iniquo consilio: r quod solut ignorans p̄o dimidia repetit a conscio. sed si solut sciens ab ignorāte repetit solū illud qō solui̇sset ipse si fuisset quentus. sed si vnus iussit r alter ignorauit: q̄q̄ soluit ignorans repetit a inbēte. h. d. in terminis r in summa. r habet plures partes q̄ apparent in lra. ¶ In tex. ibi. furti agi pōt no. aliter. ppter scientiam suā in solidū: vt. ff. actio. r sufficit tūc exactio alterius pene: vt ibi dixi. ¶ In glo. in verbo agi potest. ibi. vel dic. hec vera r etiam sequens. ¶ † Et no. qr facit ad questionem. de repesaliis iniuste concessis[a] vt grauatus ex eis sit tanq̄ indebite nō possit habere recursum contra vnum ex cuius facto dicunt emanasse. tetigi in. l. ff. ex his. de verb. ob. Bar. in tractatu repesaliarum. Ang.

¶ Arborum furtim cesarum, Rubrica.

Si furtum. Cum ex vno facto
plures resultāt actiones vna intentata: r altera poterit intentari p̄o eo qō venit in secunda plusquam in prima. h. d. dicit. r Bar. examinat istum articulum in. l. i. ff. dixerit aliquis. de publicanis. r tanq̄ in. l. i. ¶ In tex. ibi actionem: scilicet ciuilem ex quo dicit actionem. Ang.

Arborum

1 ¶ Arborum succisor⁹ puniri potest vt latro: r quid contineatur appellatione arborum: r qd fit cedere, scindere r subscare. dicitur. j.

1 **Sciendum.** † Arborū succisor puni
ri pōt vt latro: r qd contineat sub appellatione arborum: r qd fit cedere: qd scindere: quid subsecare infrascriptis legibus declaratur: nec cōpetit hec actio fructuario: sed habenti fundū vectigalem sic. h. d. vsq; ad. l. si plures.

1 ¶ Membrū aridum an dicat mēbrū si coheret corpori.
2 Membrum illud dicitur qō in corpore nostro habet operationem separatam.

Vitem. ff. quod si quis.
1 ¶ In tex. ibi eius radices definūt viuere. † hic
a videt casus qō mēbrū ꝫ aridum[a] donec coheret corpori tū dicat mēbrum. vnde si delinquēs d̄z puniri pena manus dextere: r dextera sit arida nō videt puniēdus in sinistra: quia ex quo coheret corpori man⁹ appellat. r ad hoc cōueni semp allegare hūc tex. r facit ad. l. rbo. de iac. l. amisse. ff. si. argu. tamē est cōtra qō scribit philosophus in. iiij. me
2 tha. ad fi. † vbi dicit qō illud est mēbrum qō in corpore nostro habet operationē separatam atq; distinctaz: vt oculus ad videndum: r nasus ad odorandum, lingua ad gustandu: z loquēdum: auris ad audiēdum: r pedes ad ambulandu: z habet vitam membri: alias nō est mēbrum. sicut nec oculus lapideus vel depictus. dixi in aut. ꝫ nouo iure. C. de ser. fug. in reportationibus meis Padue.

1 ¶ Lex vel statutum vtens verbo p̄sentis temporis ad punitionem delicti semper intelligēda est de p̄terito plusquam perfecto.

Cedere. ¶ In gl. i verbo subsecuisse. ibi.
1 plusquā p̄fecti. ff. j. de ver. sig. l. verbum erit. † Et no. bñ qō lex vtens verbo p̄sentis tp̄is ad punitionē delicti semp intelligēda est de p̄terito plusquam p̄fecto: voluit enim maleficium esse cōsummatum p̄fecte: licet vtatur verbo p̄senti.

Eius. No. directam aquiliam dari emphyteote r feu
datario. videbat cōtra eum illa competatoño. vt. l. item mella. ff. legis. ad. l. aquil. Ange.

Si plures. Ex pluralitate delinquen
tium augeꝫ pena delicti: ꝫ nō ex pluralitate p̄sonarū in quarū re delinquit. h. d. de primo vide Bar. j. de fica. l. si in rixa. de se cundo in. l. ff. si ad plures. de sepul. vi. Ang.
1 ¶ Arboris aliene radices in suo fundo porrectas non licet vicino propria autoritate succidere. r arbor eius est in cuius fundo origo est.

Si arbor. † Non licet vicino autoritate ppria ra
dices arboris aliene in suo fundo porrectas succidere. r arbor eius est in cuius fundo origo est: licet radices eius ex aliena terra partim alātur. h. d. Et cessat cōtrarium: de quo in. l. adeo. ff. hic allegat. Ang.
1 ¶ Arbor si furtim succidatur: vel radicitus extirpat: r exportetur, quomodo succurratur domino.

Furtim cese. † P̄o arboribus fur
tim succisis nō cōpetit furti nisi postea cōtractent. r p̄o arbore euulsa vel radicitus extirpata nō agit hac actione ꝫ aquilia. r cōpetit hec actio etiā arbore cesa p pte r cōtra cedentē r mādantem. cōpetere etiaz potest nōaliter cōtra dominum: r est penalis r in duplaz cōpetit heredi: ꝫ nō aduersus heredē. h. d. tota. l. in terminis r in summa. ¶ In tex. circa fi. ibi. in duplum cōtinet. in quo etiam rei p̄secutio cōtinet vt. j. l. p̄oxi. in p̄in. r ibi est casus.
1 ¶ Simplum continetur in duplo: r deduci oportet p̄cium eius qō superest.

Decienda. † In duplo continet⁹ sim
1 plum r deduci oportet p̄cium eius qō superest. h. d. vnde si domus diruta d̄z alicui emēdari intelligit qō emēdetur deducto p̄cio ruderum superstitum: vnde nō p̄obat qs tanto sustinuisse damnum ex ruina domus quātum valebat vt patet ex litera.
1 ¶ Arbores succidere an liceat colono: emphiteote: vl' feudatario: vel marito in fundo dotali.

Si colonus. † Non ꝫ colono arbo
1 res icidere: r si incidit: cidit in hoc edictū: r tenet ex locato. h. d. Idē di
b cas in emphyteota[b]: qr nō succidit arborem po-
miferas. Idē in vasallo r feudatario. casus est. j. de iure fis. l. in fraudē. ff. colonus. n c ēt succidit oliuas nisi nouellas reponat substituēdo in locū veterū. Et idē dicas in viro in fundo dotali neutrū faciat p̄dictorū: nisi put emphyteota r feudatarius. casus est. ff. de fun. do. l. vir in fundo. Angelus.
1 ¶ Percutiens vel vulnerans quem cum fortice vel tridēte quomodo puniatur.
2 Percutiens aliquē in cerueleria: r cerulerie repercussio scindit frontem percussi: an attribuatur percutienti.
3 Lanem qui incitat ad mordendum aliquē tenet aquilia.
4 Vulnerans quem bis in vnomet loco: an teneatur de bino vulnere.

Si gemma. Ista lex nō eget summa
1 rio qr clara: r etiā ipsa[a] litere verba sunt multū polita. † In hac. l. Bart. examinat questionē pcutiētis cum fortice vel furcone: an puniatur, vt de vno vulnere vel de pluribus: r an vt a de vna percussione vel de pluribus: de qua etiam no j. de si
2 ca. l. i. ff. diuus. r sto suis dictis cōtentus. † Deinde ponit de pcutiente aliquem in cerularia r cerulerie repercussio scindit frontem percussi. an vulnus attribuatur pcutienti: r decidit qō sic p. l. item mella. ff. j. ad. l. aquil. vbi tenet aquilia di recta pcutiens. r ex hoc sequit qō si pcutienti manu vacua r cum sanguine: tota pena remittit si habeat pacem vel cōcordiam vt est Perusi. r pcutienti cum armis nō remittit nisi solū quarta. qō huic nō remittet nisi solū quarta. r hoc credo vez: qr instrm scindēs frontē agit ex necessitate: vñ effectus resultans ex eo attribuit pcutienti directo: sicut attribueret vulnus impingenti aliquem vt caderet sup saxum: sicut r si saxa alicissent eum, pciendo. casus in terminis est in. l. qua actione. ff. pe. ff. ad. l. aquil. facit. eo. titu. l. obstetrix. ff. si seruū. r. l. j. ff. inantem. si quadru. pau. fecit. dica. Ubi autez instrm inferens vulnus aget in virtute sui arbitrij: tunc effectus sequens ex actu attribuit instrumento nō autem agenti. ex ē
b plum si posui gladium in manu furentis: vel etiā non furen tis r alium pcussit: vt. d. ff. si seruum. r. d. l. quia actione. ff. quē
3 ad modū. r. d. l. j. ff. sed si canis. coniuncta glo. † que dicit attantem canem teneri aquilia vtili non directa. † Subiūgit
4 Bar. qō si in eodem loco quis percutit bis tenet de pcussiōe bina: sed nō de bino vulnere: quoniam est vnum non binū: ꝫ ampliatū est bina percussione. r ꝫ nō alleget facit p̄o determinatione sua. l. vulneris magnitudo. j. de iniur. Et qō dicimus in pcario ampliatio per ips qō est vnū r idē: vt. in. l. ꝫ si manente. de precario. Et qō dicimus in fundo vel territorio aucto per alluuionem. nā est vnus fundus r vnū territoriuz r nō plura. C. de alluuio. l. is. de vsufru. l. item fundi. r. l. adeo de ac. re. do. P̄o hoc qr intelligere nō possum⁹ ppter imbecillitatē r infirmitatem ipsius quāta ampliatio hec sit: vt. l. adeo. ff. i. de acqui. re. do. coniuncta gl. inveſic. momento. Est enim hoc latēs incrementum: ppter quam latentiam vnum r idem iudicare debemus: vt in. ff. preterea. insti. de rerū diui. In cōtrarium facit p̄imo vtilitas reipu. cuius interest puniri maleficia: vt. l. ita vulneratus. cum suis concor. ad. l. aquil. r qr vulnus nihil aliud est quam cutis scissio parua vel magna: licet cum parum scindit vulnusculum appellet. tex. fing. est. ff. de edil. edic. l. j. ff. sed sciendum. Constat autem per secūdam percussionem carnem scissam in aliqua quātitate: ergo quatenus scissa est nouum vulnus factū est: r nouus effect⁹ cōsummatus secutus ex percussione scōa, licet ppter coherentiā quā habet cum scissione prima r continuationem scissure coniunctam infirmitati nostri visus quātitas apparere non possit: r ideo quātum ad illationem penarum duo vulnera iudicabo: qr vere duabus vicibus caro scissa est r primo in vna parte, secundo in alia cōtigua r cohereti. per hoc quia vulnus primū ex percussiōe prima illatū omnē suū cōsumat effectum. vnde omnis effect⁹ renouatus r illatus p pcussionem scōam inducit vulnus nouum r factum nouum: vt no. in. d. l. sed si manente. vbi finito pcario si renouat illud dicit precarium nouū. sic dicimus in pacto renouato habēte alias qualitates r substantias: vt patet in toto ti. de no. r. l. si vn⁹. ff. pactus. de pac. Non ob. ar. de alluuionibus: qr non hz locū in casu predicto ppter reprobationem actus ar. in. l. in agris limitatis. de ac. re. do. cetera dicit in eo. Ultimo scias qō hec l. non est alibi: r ideo tene eam menti.

¶ Ui bonorum raptorum. Rubrica.

¶ Punitus p̄o vno facto ex quo descendunt duo delicta an possit etiam puniri.
1 Actio vna an r quando tollatur per alteram.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 Penam statutariam sequi debemus potius cꝫ iuris cõmunis. vide. j. in. ℣. oinus adrianus. de sepul. viola.

4 Puniri non dz quis pluries vel sepius de eodẽmet facto.

1 Ci rem. Cũ ex eodẽ facto plures actiões ciuiles nascuntur exactio facta ex vna ex altera ẽt agi põt in eo qõ plus venit in illa. h. d. vel sic. † Quãdo ex eodẽ facto duo delicta descẽdũt quoꝝ se vnũ hz vt genus: aliud vt species exactione facta ex vno tollit aliud: quatenus cõcurrunt. h. d. ꝛ pone hic casum per. l. si quis ex domo. ff. de fur. vt glo. h. d. ꝛ bene. ¶ In tex. ibi. si ante furti. s. nõ manifesti vt bene sequat qõ subiecit. ¶ Sequit in tex. actũ est ꝛ condẽnatio secuta: secus si fuerit secuta absolutio ex ea: qꝛ delictum nõ est cõmissum vel nõ probatũ: hz glo. notet cõtrarium: n. l. singulis. ff. de exceptrei iudi. ꝛ intellige cꝫ fuerit facta absolutio nõ rõne iuramẽti: alꝫs agi põt: vt. l. duob⁹. ℌ. si qꝫ. ff. de iureiur. tene menti.

2 ¶ † Sequit in tex. denegãda est actio. Rõ est: qꝛ vtraq; est ciuilis ꝛ rei familiaris pſecutoria, merito vna p alterã nõ tollit in eo qõ excedit ab alia: vt hic. ꝛ in cõcor. hic alle. in gl. ff. secus aũt si plures actiones ex eodẽ facto descẽderent: ꝛ que libet ꝓponeret ad vindictam: mã tũc vna intẽtata ꝛ executiõe secuta tollit altera: vt. j. de iniur. l. senatus. ꝛ no. j. de accu. l. senatus. † Et ꝓ hoc decidit questio qõ fi[a] ex forma statuti

a ¶ Et ꝓ hoc decidit qõ qõ si ꝛc. Addõ qõ a pena statutorũ allesores maleficioꝝ recedere non debent. Ang. in. l. q sepulchra. C. de sepul. viola. qõ dicit esse notanduꝫ idẽ Ange. in. l. in credibile. C. de penis, ꝛ indistincta pena statuti est sequẽda non iuris cõis Bal. in. l. in cã. C. de furt. in repe. l. qd ergo. ff. pena grauior. de infa. in. l. data opa C. q accu. nõ pos. Pe. de anc. in. c. canonũ. ver. quero vtrũ sicut statutũ ℣m de cõsti.

pronis. ꝓ homicidio iponit pena mille: zest ipositaa nõ potest agi postea. l. cornelia. ꝛ istud est vez sine dubio. Sed antecꝫ agat ex statuto bene poterit agi cornelia: qꝛ ꝓ pena ipositã nouiter a statuto nõ intelligit recessuꝫ a pena iuris cõis: sicut nec hic per penã ipositã ex rapina intelligit recessum a pena furti. de quo p Ly. in. l. q sepulchra. C. de sepul. vio. ꝛ. l. j. C. qñ ciuilis actio. qõ itellige nisi lex antiqua per statutũ sit nouata expresse vel tacite. Expresse qꝛ dicat in statuto cꝫ nulla alia pena possit iponi nisi ꝓ statutum idncta: vt est Perusij. Ita cite qꝛ disponat in statuto qõ vbi deficit pẽa statuti recurrat ad ius cõmune: ꝛ sic patet qõ in subsidium tantum pena iuris communis debet imponi. de hoc etiam notaui per Dy. in. l. iij. in prin. ff. de libero homine exhi. ¶ † Sequitur i tex. id qõ amplius in ea est. ff. lec ob. ff. nau. cau. stab. licet in fi. vbi nõ debet de eiusdez hominis facto sepius queri: qꝛ illud est verum cõtra plures: quorum vnus tenet ex delicto: vt ibi. sed contra plures diuersis legibus obligatos fic: vt hic. Itẽ non ob. ff. de dolo. l. eleganter. ℌ. si quadrupes. vbi ꝓposita actione de dolo non intentat alia nec econuerso: quia ibi per ꝓpositionem vnius impedit alterius natiuitas. hic aũt vtraq; erat nata. Nec ob. ff. qõ me. cau. l. si cum exceptione. ℌ. eũ qui vbi similiter vna proposita nõ agek alia ad id qõ plus est: qꝛ ibi illud plus qõ venit in alia nõ venit ex natura primo: dialis actionis: ꝛ ideo agi non potest ex ea. Itẽ non ob. d. l. duobus. ℌ. si quis. ff. de iureiur. propter duo. Primo quia ibi secuta fuit absolutoria. Secundo quia ex iuramẽto. ¶ In gl. j. ibi. si in rapina non deprehendatur. idem si deprehẽdatur cum ad ipsum deprehendendum non occurratur ℣m Dartinum silli. C. de fur. l. falsus. Ang.

3 Retor. In tex. ibi dicek. subaudi ꝛ verũ sit vt. ff. si qs test. li. esse inf. fue. l. j. ꝛ est vtile ad id qõ dixi. Et intellige qñ rapina per hominẽ liberũ est cõmissa. nam quando per seruũ loquitur tex. j. in ver. item si seruus. ¶ Sequit in tex. in quadruplum. imo videtur qõ in duplum tantum: vt. C. de seruis fugi. l. mancipia. ¶ Hic ff. ibi. dixit speciale ibi esse in raptu mancipioꝝ: sed nulla ratio specialitatis reddi põt. Unde solue qꝛ ibi agebak condictione ex illa lege vnde semper pena tunc est vniformis. ¶ In glo. ij. ibi ꝛ nõ coactis. ꝛ ex hoc patet qõ qualitas apposita in vno capitulo legislatoris nõ intelligik in sequẽti repetita qñ sequẽs cõtinet oratione pfectã de se. de quo vide Bar. in. l. de repetẽdis. de leg. iij. ¶ In gl. iij. ibi. qõ non placet, ꝛ bene ℣m Barto. ¶ In glo. iij. respõ de hoc verus, forte. hec bona. ꝛ probak per. l. si quis ex domo. ff. de fur. ¶ Sequik in glo. vel in factum in primo capite. vel dicas qõ imo agik vi bono. rapto. vtili: ꝛ sic ex interpretatiõe ar. j. eo. ℌ. ceterum. neꝫ furti: ꝛ hoc tenebat Ray.

1 ¶ Criminalis actio intẽtari debet si fieri põt: ꝛ nõ ciuilis.
2 Publicum iudicium dicitur quando publica est accusatio.
3 Actio criminalis an ꝛ quando preiudicat ciuili ꝛ econtra.
4 Sententia condẽnatoria lata in ciuili facta exactione an tribuat securitatem in criminali.
5 Accusare qui potest criminaliter non debet audiri volẽs agere ciuiliter.
6 Sententia absolutoria lata in ciuili vel criminali ad vindictam intentata an pariat exceptionem in altera.
7 Criminale ꝛ ciuile iudicium an possit in eodẽ libello intẽtari.
8 Probationes facte in causa ciuili an prosint in criminali et econtra.
9 Acta facta coram incompetenti iudice: an probent coꝝ cõpetenti.
10 Confessus coram incompetenti potest dicere oppositus in alio quo ad alium effectum.
11 Testes examinati in causa ciuili: an possint repeti in causa criminali.

Hoc edicto. Legitur tribus modis in glos. secũdum Placẽtinũ scõm quẽ iste. ℌ. h. d. Si ex eodẽ facto oriẽt ciuilis ꝛ crialis absolutoria lata in ciuili parit exceptionẽ rei iudicate in criali nõ ecõuerso. h. d. Douebak fo: san Placentinus hac ratione: qꝛ crialis competit ad vindictam: ꝛ ideo facilius debet tolli quam ciuilis: que solum ꝓpter rem familiarem datur. arg. l. ꝓtot edixit. ℌ. j. de iniur. coniuncta. l. si tibi. ℌ. quedam. ff. de pact. Sed hec lec. per omnes reprobat ꝛ merito: qꝛ cũ in ciuili nõ exigant probationes tã dilucide cꝫ absolutoria lata in ea parit ꝓiudicium in criali: multo fortius ꝛ econuerso: vbi probationes magis exacte interuenerunt. ¶ Secundo modo legitur ſm Jo. ꝛ eius lectura est vera ꝛ approbata: ꝛ illam tenet scõm eã breuiter. h. d. Cum ex eodem facto ciuilis ꝛ crialis oriatur: duꝫ pendet ciuile iudicium superseder tur in criali: qõ põt intẽtari sopito ciuili. h. d. Et intellige sopito ciuili ꝓ condemnatoriam: ꝛ ita intelligitur iste tex. vt. C. qñ ciuilis actio. l. j. si autem sit sopitum per absolutoriam: dicaꝫ j. ¶ Tertio modo legik secũdũ antiquos scõm quos breuiter. h. d. † Do nec põt agi de crimine crialiter non est audiendus volẽs in tendare ciuilem. h. d. Sed hec lec. nõ applandit literę: ꝛ istuꝫ pũctum examina plene p Ly. C. de fide instru. l. fi. vbi gl. tangit. ¶ In tex. ibi. ea que vi. l. ablatina. ꝓ qua competit actio vi bonorum raptorum. ¶ In tex. ibi. consulit ꝓtorem: scz ciuiliter: ꝛ per hanc actionem vi bonorum raptorum: ꝛ nihilominꝰ competit actio crialis de vi ꝛ hec. ¶ Sequit in tex. se vim. ff. predictã. ¶ Sequit in tex. potest experiri. j. criaIiter: ꝛ hoc edicto ciuiliter. ¶ Sequitur i tex. publico iudicio scz crialiter. † ꝛ itellige publicum ex eo: quia publica est accusatio siue agatur. l. iulia. de vi publica: qꝛ vis sit commissa cum armis, siue ꝓuata: qꝛ sine armis: licet in hoc vltimo gdam dicant contrarium: qõ nõ est iudicium publicum sed priuatum: vt no. gl. j. de publi. iudi. l. infamem. ¶ Sequitur l tex. priuata actione. f. ciuili ex hoc edicto descẽdẽte. ¶ Sequit in tex. qdam putant interim. ꝛ in hoc male: qꝛ imo ꝛ iterim preiudicatur publico iudicio per pendentiam ciuilis iudicij. rõ est: qꝛ talis posset fieri sentẽtia in ciuili que pareret exceptionem rei iudicate in criali: vt. j. dicam: ꝛ ideo nõ possunt hec duo iudicia principaliter accumulari impediente regula tradita in. l. fundi. ꝛ. l. fundum. de except. ¶ Sequitur in tex. de vi priuata fiat. f. interim: dum pendet ciuile iudicium.

2 ¶ Sequitur in tex. non esse deuegandam actionẽ id est accusationem criminalem: ꝛ fabaudi finita ciuili per condemnatoriam: vt dixi. ꝛ qñq; finita per absolutoriam: vt. j. dicam.

3 ¶ Pro declaratione materie plura videnda sunt. ¶ † Primo cum ex eodem facto oritur ciuile ꝛ crialis iudiciuꝫ: an do nec pendet ciuile potest intentari criale: ꝛ dic qõ nõ vbicũq; in ciuili potest ferri talis absolutoria que parere potest exceptionem rei iudicate: vt dixi. Idem si hec duo iudicia ita se habent qõ vnum est mains ꝛ potentius alio: qꝛ super potẽtiori procedit: ꝛ aliud silet interim. ff. de iudi. in. l. per minorem. C. de ordi. cog. l. fin. ꝛ de ordine iudiciorum. l. fi. ¶ † Secundo an condemnatoria lata in ciuili facta exactione securitatem tribuat in criali. Et conclude qõ si ciuilis est postpo sita ad vindictam ꝛ sic ad penam applicãdaꝫ fisco amplius criminaliter agi nõ potest. sic intelligitur. l. ꝓtor edixit. ℌ. j. de iniurijs. sed si est actum ciuiliter ad persecutionẽ rei familiaris quãtũcũq; cum impositione pene: tunc nõ est securus delinquẽs, casus est hic. ꝛ in. l. j. C. qñ ciui. actio crimi. pre iudicet. ¶ † Tertio an iudex debeat pati volentem agere ciuiliter ad vindictaꝫ ex quo potest criaIiter experiri. ꝛ dic qõ vbi potest criminaliter experiri agendo iniuriaruꝫ cornelia que competit in casibus tribus: scz cuꝫ quis est pulsatus verberatus vel eius domus introita. vt. l. lege cornelia. j. de iniurijs. ꝛ iniuriam passus vult eligere pretoriam ciuilem ad vindictam: vt preiudicetur cornelie: ꝛ non potest nec debet audiri. vt. d. ℌ. si dicatur. ꝛ iste est verus itellectus eius. ꝛ hoc vult

6 Joan. hic in glo. ij. in fin. ¶ † Quarto videndum est an absolutoria lata in criminali vel ciuili ad vindictam intentata pariat exceptionem in altera: Et conclude quod fic si pnũciatum est super facto. f. delictum non perpetratum fore per

l. preses. C. ad. l. fal. de plagia. ꝛ quia negotium examinatum in vno iudicio ꝛ decisũ si postea in alia instãtia refricak exceptio rei iudicate obstat: vt. l. si qs cum totum. ℌ. plane. ꝛ. ff. si ancilla. de exce. rei iudi. ꝛ hoc tenet Dy. in. c. nullus pluribꝰ. de reg. iur. lib. vj. secus si absolutoria sit lata super iure: quia manifestum non ꝓbatur. vt. l. duobus. ℌ. a fideiussore. et. ℌ. si quis iura. ꝛ. ℌ. fi. de iureiur. ꝛ hoc tenet etiam Dy. ibi. ꝛ Ly. in. d. l. Et idem dicas si dubitak an iudex ꝓnũciauerit super facto vel sup iure: qꝛ semper presumit pronũciasse: eo qõ nõ probak: nõ eo qõ delictum non commissum: cũ de hoc nõ habeat plenam notitiam: licet secus si tin iuramẽto simpliciter prestito: qꝛ sui facti iurans notitiã habuit. vt. l. fi. de iureiurãdo. ꝛ qõ iudex in dubio videak pronunciasse: qꝛ non probatum[a]. probak in. l. iulianus. de cõdi. inde. ꝛ. l. si pcurator. ad exhibendum. ℌ. j. ℌ. rem ra. ha. ꝛ. l. si mater. de excep. rei iudi. Addit Bar. ꝙ vbi ob. exceptio in hoc secũdo iudicio habet locum eodem accusante qui primo egit ciuiliter ꝛ nõ alio: vt l. q ni de crimine. coniũcta glo. C. de accusa. vbi quando ex eodem facto plura resultant crimina facta absolutione de crimine vno idem accusatus potest ab altero iterũ accusari de alio crimine non deducto: sic ꝛ absolutoria lata in ciuili vno agẽte alter qui nõ egit: poterit intẽtare criminales. qõ est no.

7 ¶ † Quinto est videndum an possit intentari criminale iudiciũ ꝛ ciuile in eodẽ libello ꝓponendo ciuile non principaliter. exemplum in eo qui accusat ꝛ petit rem ablatam sibi restitui in eodem libello: ꝛ sic imploraꝛ officiũ. ꝛ dicas qõ sic

8 vt. l. interdũ. ℌ. qui furẽ. ff. de fur. dic vt ibi dixi. ¶ † Sexto an probatiões facte in vna prosint in altera: Et cõclude qõ sic ad absolutionem: eodem modo quo ꝓdesset absolutio: vt. l. preses. C. ad. l. fa. de plagi. Ad cõdemnatoriã vero ꝓbatiões facte in ciuili sup crimine directo nõ ꝓsunt in criminali: qm testibus ꝛ nõ testimoniꝰs ꝛc. vt. l. iij. ℌ. idẽ de testibus. hoc tenet glo. in. l. fi qs ad se fundum. C. ad. l. iul. de vi. Sed sup circũstãtijs vel admiculis bene probãt: puta si esset facta probatio dominij serui occisi. vt. d. l. j. ꝛ. l. preses. Ecõuerso ꝓbationes facteᵇ in criminali ꝓsunt in ciuili inter easdẽ ꝑsonas.

b vt. l. is apud quẽ. C. de edendo. ꝛ etiam inter alias personas quibus obstat illa sentẽtia ex generali doctrina Jnn. de test. c. causam q̃. vbi dicit qõ vbicũq; sua ꝓiudicat alijs ubi ꝛ ota acta precedẽtia preiudicãt. ¶ † Septimo ꝛ vltimo est videndũ si acta sunt facta coram incompetenti iudice an ꝓbet coram competẽti: et dicas qõ non. vt. l. interrogatum. C. de lib. cau. Sed si confessio em a fuerit[c] coram incompetẽti an ꝓsit in competenti iudicio? non d cido nũc: quia de facto pẽdet.

9 Anno. in. c. per inquisitionem. de elec. dicit qõ nocet in hoc vt possit cogi ad confitendum coram competenti iudice: ꝛ vbi confitens esset mortuus preiudicaret heredi scõm eũ in. c. dilectus. de succes. ab intestato. Ly. in. l. j. C. de cõfes. in. iij. q. dicit confessionem non tenere. Et idem Bar. ibi. Jo. an. in. d. c. inquisitionem. nihil decidit: sed hoc decidit ꝓbe in Spec. in

10 ti. de cõfes. in addi. suis qõ cõfessio nõ tz. ¶ † Unũ tñ scias qõ cõfessus in vno iudicio etiã competẽti põt dicere oppositum in alio quo ad alium effectum: vt in glos. in aut. itẽ possessor. C. qui poti. in pig. habe. ꝛ in cor. vnde sumit. ¶ † An

11 aũt post didicita testificata ℌ. dẽ testes qui deposuerũt in causa ciuili possint repeti in criminali? dic vt hic per Bart. quia inter alias ꝑsonas ꝛ ad alium effectũ ꝓssunt: als sec⁹. Ang.

1 ¶ Testes dicuntur rogati a testatore: ꝛ tiam vt hic.

Dolo autem malo. Ulpianus hic ex ponit verbũ illud dolo malo. ꝛ istud sit ꝓ summario intellectu. ¶ In text.

1 ibi. siue ab alio coactus vtitur. † opti. argu. prestat qõ si aliquis coadiuuauit testes ad testamentum titiꝰ eo scientie. et illis vtitur titius in testando quod satis intelliguntur rogati a testatore: vt sic valeat depositio.

1 ¶ Testes sufficit qõ sint rogati: licet sint aduentitij.
2 Statutum qõ produces falsos testes puniatur: habet locũ in producente vnum tantum.
3 Pluralitas an ꝛ quãdo resoluat in singularitatẽ ꝛ econtra.

Homines coactos. Idic exponit Ulpianꝰ verba illa hominibꝰ coactis. ꝛ istud sit ꝓ summario. ¶ In tex.

1 ibi. ad hoc coactos. f. principaliter nõ ꝑ accidẽs quoddã: sic ꝛ testes testamẽti debẽt esse collecti ad hoc ꝓ quosdã. † Sed tu dic qõ sufficit esse aduẽtitios: nõmodo post collectionem specialiter sint a testatore rogati: qñ. l. nõn requirit nisi rogis tum: nõ aũt collectionẽ. ad hoc. l. hac cõsultissima. C. de testamentis. Sed eoipso qõ apparet homines esse collectos ꝛ dãmentis. Sed eoipso qõ apparet homines esse collectos ꝛ dãnum datũ: ꝓsumitur collectos ad hoc esse: ꝛ presumit testes ad ipsum testamẽtum fore rogatos: licet notarius non dicat ad hoc: sed solum declaret de rogitu ſm Bar. hic. ꝛ in. l. scien dum. de ver. ob. ꝛ allego hunc tex. ꝓ o declaratione. l. de his. ff. de trãsac. duz dicit visis inspectis ꝛc. ad hoc enim intelligitur scz vt fiat trãsactio nõ igitur sufficit ad aliam causaz verba testamenti vidisse ꝛ inspexisse. vt. ff. de verbo. obli. l. qui rome. ℌ. duo frates. vbi per Bar. ¶ Sequitur in tex. ff si vnus.

2 hunc tex. allegat. † Dy. ad. q. statuti punientis falsos testes d producentẽ vt pena illa habeat locum in. pducente vnũ solum. super quo vide omnino qõ no. per Jo. mo. in. c. i. de sententia excom. in. vi. facit. ff. de manumiss. testa. l. libertas que in vltimum. ℌ. fi. ꝛ. j. e. ℌ. vel cuius bona. † resoluitur enim[e] pluralitas in singularitatem vnam: vt hic. ꝛ. ff. de nego. gest. l. iij. ℌ. negotia. de lib. ho. exhi. l. iij. ℌ. hec verba. de leg. iij. l. qui cõcubinam. ℌ. si stichus. de condi. ꝛ demon. l. falsa. ℌ. fi. Anno. in quodam loco videtur tenere contrarium: qꝛ non resultat idẽ a delictum: sed tene quod dixi: ꝛ ita practicatur.

Dolí mali. Jn tex. ibi. hic: ꝛ in isto edicto quãtum ad secũdũ caput de rapina loquẽs. ¶ Sequik in tex. ꝛ fine vi. glo. hic supplet: nec etiã coactis hominibꝰ a se vel ab alio. Tu aũt dicas qõ vbi homines sunt coacti ꝛ dolo malo: licet nulla vis interueniat: neq; scõm propositũ neq; realiter cõpetit actio vtilis ex hoc edicto: vt dixi. ff. de. l. in prin. ¶ In gl. in verbo ceterũ. si aũt homines coacti non sint: licet dolo malo damnũ dek: nõ habet locum hoc edictum: qꝛ deficiũt verba: salvo nisi qs habuerit animum ꝛ ꝓpositum rapiẽdi: vt patet in. l. si quis ex domo. ff. de furtis. ¶ Sequitur in glos. contributre sunt. f. ad hoc vt vbicũq; habẽt locũ ille: dek ꝛ ista, sed ecõuerso sic: qꝛ vbi ista datur bene habent locũ ille: ꝛ hoc est qõ sequitur.

1 ¶ Socius an ꝛ quando teneatur ꝓ o delicto consocij.
2 Unionem facientes quomodo teneantur.
3 Damnum si infertur per partiales quomodo puniatur.

Si quis nõ homines. ¶ † Omnino coactorũ de rapina vel dãno per eũ illatis tenetur: ſz qui

2 coegit tenetur de omnibus. h. d. ¶ † Jn gl. ff. ibi. qõ comes albertus qui fuit rogatus a bannitis bononiensibus vt eos iuuaret in guerra contra commune bononie. nam cum ipse non fecerit coadunatum bãnitorũ tenet solus de dãno dato per eum: nõ aũt de dãnis illatis per ipsos bãnitos ipluz ro

3 gantes. † Et hoc multũ no. ꝓ dominis iuuãtibꝰ partialitatem aliquã exttinsecam cõtra intrinsecã: vt non teneant solũ nisi de dãnis illatis per eos ꝛ gẽtes suas: non aũt ꝓ o illatis per illos de partialitate rogante. Et audio quod illustris rex vngarie fecit tempore sui obitus magnam sibi conscientiã de predictis ꝓ o damnis illatis per gentes suas contravenetos. ¶ Sequitur in glo. l. iij. ℌ. sed ꝛ qui. solue qõ ibi satisfactum est verbis. l. et inquantũ sufficit ad materiam illius. l. hic aũt non est, satisfactũ verbis edicti. et ideo casus est diuersus non aduersus. Ang.

Jn hac actione. Jn hac actione etiã intra animũ nõ quadruplatur interesse affectionis: sed verum rei precium. h. d.

1 ¶ Multitudo si damnum datqũo cõueniatur: ꝛ puniat.

Hec actio. Cũ agitur hac actione noe familie nõ expedit figillatim oẽdi rapientes vel dãnũ dantes. h. d. ¶ Jnglo. ij. in fi. imo solue prout

1 no. in. d. ℌ. ante. hic alleg. scz qõ vbi sciunt nomina figillatim exprimenda sunt alꝫs non debet actor ad hoc admitti ꝛ sufficit qõ dicatur familia rapinã vel dãnum dedisse: ꝛ hoc doceat ꝛ sequi debet condemnatoria. hoc ꝓbato tñ semp est tota fama lis exhibenda, vt sic possit maleficium melius liquidari vt. l. si cum exhibuisset. ff. de publicanis. ꝛ istud est multũ vtile qñ ciuiliter, agik contra rectorem tpe sui sindicatus ꝓ o dãno in iuria ꝛ rapinis illatis per eius familiam. Ang.

1 ¶ Familie appellatione non veniunt qui in officio nõ ministrant.
2 Testis an ꝛ quando possit famulus esse ꝓ o domino.

1 Familie. Jn tex. ibi. qui in ministerio sunt. † Not. bñ qꝛ exigit qõ in ministerio sint vnde cõ

e sanguinei vel amici rectorum ciuitatis qui in officio non ministrant sed tantummodo stant in palatio non continerentur appellatione familie ꝓ o, qua rectores tenentur secũduz formam statutorum. Nam plures iniquos rectores vidi militantes in symonia qui retinẽt consanguineos vt possint batratare: ꝛ post multas baratarias facũt eos recedere: ꝛ dicũt se illorum nomine non teneri: qꝛ non fuerunt de numero fa-

f milie. † Sed boni sindicatores[f] fraude hac comperta debẽt occurrere sicut occurritur cõtra dominos suam familiam expellentes vt eos possint in testes inducere. Ange.

c ¶ Qꝛ nõ ꝓbatũ. Judex in dubio intelligik ꝓnunciasse ex eo qꝛ nõ ꝓbatũ. addõ ang. in. l. ex duobus. ff. de duob⁹ reis. Idẽ tz imo. in. l. interdũ. ff. ꝏ pub. iudi.

d ¶ Probationes facte. Adde bar. in. l. iij. in. ℌ. si qs dolo. ff. ꝏ tab. ex hi. Ja. de are. in. l. si ab hostib⁹. i. ℌ. sed ꝙ silr. ff. ex q. cau. maio. Anto. de bu. i. c. pingitionem. de elec. Abb. i. c. at si clerici. de iudicijs. Abb. in. c. cũ dilect⁹. ꝛ de or. co. ꝛ doc. in. c. venientes. de testi.

e ¶ Sz si emanasset cõfessio qꝛ. vide pulchre Ang. in. l. i. j. de cõfes.

f ¶ Falsos testes producẽtẽ. Pluralitas resolvit in singularitatẽ stãte statuto de producẽte falsos testes. Bart. Bal. ꝛ Ange. i. l. iij. ℌ. negotia. ff. de nego. gest. Ang. in. l. diu⁹. cũ glo. ff. de pe. hr. quã oinovi debis. Bal. in. l. galli⁹. ℌ. qd si is. i ff. de li. ꝛ postbu. dictũ in singulari verificant et trahik ad plura le. glo. ailegãs cõ cor. i. l. si seruũ. ℌ. ait ꝓtor. in verbo siue vna res. ff. de acq. here. facit rõ assignata p Bar. ad determinationem illi⁹. l. fi. C. de postulan.

g ¶ Resolvik etiã. Vide bal. i. l. i. C. de cõdi. ifer. ꝛ in l. i. ff. de cõsti. pnc. l. nõ est fine. ꝛ. l. sequẽti. ff. de. ver. ſi.

h ¶ Sed boni sindicatores. Adde Ang. in. l. i. ℌ. familie. ff. de publi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ☞ Rapiens rem suam ab alio occupatam propria autoritate an puniatur.
2 Error non presumitur in delinquente: sed dolus sic.
3 Clausula quod possit ipse emptor autoritate ppria accipere ꝛc. quid operatur.
4 Clausula constituens ipse debitor se sua bona precario nomine creditoris possidere: quid operatur.

1 **Hac actione.** In tex. ibi. si qs igit. † No. bñ ꝑ hūc ver. ꝛ sequentem ꝑ auferētibus de manu deducentis ronzenū suum putātibus hoc sibi licere de iure: quoniam criminaliter nō tenent: quia illa pena infert aduersus dolosos. Larent aūt dolo qui putauerūt sibi licere: eo qō ronzenus ducebat fortitā per exterū vel incognitum. hec autem ratio licet sit iniusta: tū exeat a dolo, ꝛ per consequēs ab eius pena: vt. l. igit. de libe. cau. ꝛ. l. plagij. C. ad. l. fal. de plag. † Sic ꝛ excusatur offendēs aliquē vt bannitū: eo qō aliqua rōne motus ꝛ nō iusta credebat eum bānitum. ꝛ itellige errabat i iure. nec ob. qꝛ scōm hoc qlibet deliquēs dicet i iure se errasse vt sic euadat penā psonales q̄ infligit rōne doli: qꝛ nō est credendū cū errasse i iure nisi sūt aliqua causa colorata ex qua imaginari hoc verisimile potuerit. ꝛ hoc ꝓtingit i recipiēte rē suā vel seruum suū fugitiuū ab alio possessum vel equū ductū ab icognito vel i pcutiēte bānitum q nō erat bānitus rite tñ erat in scriptura bannitorū descript⁹. facit. ff. de inter. act. l. de etate. ff. ex causa. ibi. scriptura duct⁹ ꝛc. Hec ob. ff. de fur. l. cū es. ff. i. vbi subtrahēs rē suā tenet furti: qꝛ ibi erat dolo: ꝛ iciebat sibi nō licere furari. ideo clam accessit. hic autē rapuit ꝛ palā fecit qō in animo gerebat. nā credebat sibi licere. ☞ In gl. pe. ibi: licet criminaliter. hoc nō est verū quando illa pena solū rōne venit ꝓponenda ꝛ ideo tene sequentē expositionē que est vtilis ꝛ bōa. ☞ In glo. ff. ibi. ꝛ hoc si nō fuerit actus. † No. qꝛ decidit expresse qō pactū de accipiēdo possessionem autoritate ppria est tāte virtutis qō cōtra pacisc̄tem ꝛ resistentē potest executiōi mādari de facto: de quo dic vt plene habem⁹ in. l. iij. C. de pig. a
4 † Illud aūt no. qō si debitor constituit se sua bona ꝑcario nomine creditoris possidere: ꝛ demum postea alienauit q̄das: poterit creditor nulla facta discussione agere cōtra possessorem: nō dicas hypothecaria qne discussionem regrit: sed cōdictione ex. l. fi. C. de acq. pos. b Et ifud est vtile pro bononiē fibus qui multum vtunt isto precario, sint ergo cauti creditores: vt cum eis obligantur bona debitoris semper apponāt clausulam p̄car̄: ꝛ hec fuit intentio Uber. de bo. doc.

a ☞ In. l. iij. C. de pigno. Adde glo. ꝛ Ange. i. l, si creditor. ff. de fur.
b ☞ Ex. l. fina. C. de acqr. poss. Adde Ang. i. l. exit⁹. ff. de acq. pos. Adde et bar. l. c. cū venis set. de re. sp. ꝛ An. in. d. l. fi. C. de acq. pos. ia. bu. i aut. ß si debitor. C. de pigno.
c ☞ Nō ꝛ clericis nō liceat interficere. Adde. c. significasti. ꝛ ibi doct. de homi. ꝛ in cle. si furiosus. ꝛ ibi doc. eo. ti.
d ☞ Quia resultaret iniqtas. adde. ff. statutū interpretando. nā melius est non opari statutū q̄ nō contineat iniquitatem Bal. i. l. terminato. C. de fructib. et lit. expen. ꝛ in. l. si q̄s. in pn. C. de in offici. testa. Bar. ī l. oēs populi. in fi. ff. de iusti. et iur. Ad dictū Ang. hic i exēplo. ad de Ange. in. l. lex cornelia. ff. i. ff. de iniur. vide oīno et bal. ꝑ dicto ang. cōcludēdo in. l. i. ff. de. oñi. ff. ad fil.
e ☞ Plus puniri publice delinquētē. Adde gl. in. c. cū qdā. de. oñi. eur. que allegat plures remissiones,

1 **Si publicanus.** In tex. ibi etiā vtili. i. agitia. vt. ff. ad. l. aq. l. quēad modum. ff. magistratibus. ꝛ. eo. titu. l. de pecoribus. Et not. qō dicit vtili. directa enim datur contra necantē hominē vel pecudē. † vnde dicūt canonistę q̄ licet clericis nō liceat interficere[c] quēq̄; tamē possunt in carcerē includere cum tanta necessitate cibi ꝛ potus vt fame necentur. ꝛ hac practica vtunt sed certe satis necat qui victum aut stratum denegat: vt. d. l. de pecoribus. ꝛ est casus in. l. victū aut stratum. ff. de re iudi. licet in eis deficiant verba directa. l. aquilie.
1 ☞ Statutū non est obseruandum si cōtinet iniquitatem.
2 Statutum qō rapiēs vel occupās rem alterius puniat: quo modo intelligatur.

In hac actione. In tex. si tū ex bonis. cōiunge hanc literā cū litera q̄ est. ff. vel cuius bona. nā ibi est genitiu⁹ de cuius natura est significare oñium. vt. l. i. ff. in locum. ff. de reli. ꝛ tū hic non requirit oñium. † Ratio: qꝛ resultaret iniquitas[d], ꝛ esset cōtra vtilitatem reipublice que vult maleficia purgari. vt. l. ita vulneratus. † Et ideo si statutū punit rapiētem rem alteri⁹ vel occupantē possessionē alteri⁹ pena habebit locū si res occupata vel rapta nō erat illius q vim passus est: si tū sua iter erat vim nō pati. ꝛ de hoc vide Bar. in rub. ff. de op. no. nun.
☞ Delinquēs publice magis puniri debet q̄ si occulte.

Et generaliter. In tex. hic publice. † Not. pl⁹ puniri publice delinquētē q̄s occulte. gl. arguit ff. ꝛ nō soluit. Dy. dicit qō in his in quib⁹ nō pōt prętendi ignorātia ꝓhibitionis magis delinquit q̄ publice q̄ qui clam. ꝛ ista hic alias minus delinquit qui palam: qꝛ presumitur ignorasse ꝓhibitionem illam: sic intelligitur. l. fi. de ritu nup. Ael. dic vt plene no. per Ly. in. l. nemo clericus. C. de summa tri.

Hec actio. In glo. fi. ibi: si solue vt ibi. ff. qō illa lex factū no. ꝛ nō ius ꝛ sic cōcordat hac non discordat. Ray. vel dic apertius q̄ vbi directe actio denominatur ab ipso delicto: quia eiusdē nominis est actio cuius delictū: tūc nō dat actio illa cōtra heredē etiam i eo in quo heres locupletior est: vt hic. alis sic ēt in foro cōscientie: qm̄ ab heredibus lucra iniqua sunt penitus extorquenda.

Si seruus. Cum vna actio numero ex dispositione legali cōpetit cōtra diuersos negligētia adhibita cōtra vnum iudicat ꝛ tra alios: ꝛ sua absolutoria lata ꝑ vno prodest alīs. h. d. tex. ꝛ gl. ꝛ qō de absolutoria dixi. pbat hic scōm vnum itellectum. ꝛ in. l. i. ff. in fi. ff. nau. cau. ꝛ idem dicas si sunt plures actiones diuerse cōpetētes contra diuersos: ꝛ negligētia adhibita cōtra vnum eneruat id qō erat cā. ꝑducendi actionem contra alterum. exemplum in. l. fi. C. de his q̄ a nō dño. alis. secus. vt. l. item si res. in pn. ff. de alie. iud. mut. causa. ideo male dixit glo. l. iij. ff. qō metus causa sc̄z qō fubla to domino prescriptione tollitur actus q̄ metus causa contra alium. tene menti. Ang.

Pretor. Hic ponūtur verba alterius partis edicti pretoris per quam succurrit aduersus illos quorum dolo malo i turbā dānum vel qd aliud factum esse dicetur. ꝛ ex ista parte competit ifra annum actio in duplum: post annum in simplum: ꝛ datur in factum ex isto edicto: vt in gl. ꝛ differt hoc edictum ab edicto superiori in pluribus: vt patebit. i. in ff. eritq̄s hec differentia. Ang.
☞ Turba quid sit: ꝛ qd rixa: gens collegium vniuersitas populus vel numerus.

Hoc edictum. Hoc edictū succurrit cōtra dāna data: ꝛ i turba. † turba autem est cetus ꝙturbatio multitudinis hoīm. rixa vero i duobus verificat. h. d. In quot aūt verificet gens: ī quot collegium in quot vniuersitas: in quot populus in quot numerus. dic vt hic per Bar. ꝛ vide vnam glo. insti. de iure personarum. ff. in. in quot etiam verificetur grex dic: vt. l. ij. ff. de abigeis. Angelus.
☞ Damnum datum per turbam quomodo puniatur.
☞ Unionem fecisse dicitur qui congregat vel inducit.

Hoc autem. † Siue ga det dānū i turba ꝑ dūmodo fuerit in turba: l3 pūctualiter nō fuerit in loco dāni dati. h. d. cū. ff. seq. ☞ In tex. ibi. dedit: l3 ꝑ seipsum. ☞ Sequitur in tex. da retur. l. ꝑ alium. ☞ In tex. ibi. magnū spacium. per hoc soluitur cōtrarium. ff. precedētis: vt dixi i summario. † ꝛ per hoc decidit qō cōgregationē gentium dr̄ fecisse ad homicidium vel ad aliud maleficium cōmittendum: qui homines induxit ad illud: l3 non posuerit seu congregauerit in eodem loco: sed in diuersis: puta vnū in vna domo: alium in alia. ꝛ sic de singulis. Ang.
☞ Unio faciens damnum quomodo puniatur.
Determinationes plures si recipiunt vnum verbum: quelibet per seipsam determinat illud verbum.
Clamans foras: foras succurrite adiutorium: ꝛ similia dolo malo punitur.

Si quis. † Sufficit turbam cōgregatam ꝛ dolo malo alicuius dānū datū in turba: vt locum habeat hec actio: l3 turbe cōgregande cōsilium nullum fit initium neq̄ propositū. h. d. † Et per istū tex. dixit Bar. qō si plures determinationes respiciunt vnum verbum quelibet per seipsam determinat illud verbum: sed iter se ipse determinationes vicissim nō determinant. si enim dānum est datum in turba regritur qō dolo malo factum si aliud pnicio sum est factum sīr regritur dolo malo factum. ꝛ l3 litera dicat in turba qō verbum venit ad determinationem illius verbi datum ꝛ factum nō tamē dolo regrit turbā cōgregatā.
☞ In tex. ibi iniuriam prouocat. † No. qō licitum est metuenti iniurias exclamare succurrite. si tamen ex aliqbus idicijs constaret talem misericordiam iuocatam: dolo malo puniet taliter exclamans. ꝛ facit ad predicta. ff. de furt. l. ij. ff. i. ff. si quis in seruitutem. ꝛ ibi dixi.
☞ Dānū datus per turbam vi seu rapina qūo puniatur.
Repetitum in alia parte an itelligat quod dictū est in vna.
Unionē gentiū facientes vt deliquant acrius puniantur.

Eritq̄. † Hoc edictū loquens de dāno dato i turba differt a precedenti: qꝛ locum non habet. nisi cum damnum datur hoibus coactis: vel cum fit rapina hominibus coactis: ꝛ datur illud itra annum ad quadruplum: hoc ad duplum: ꝛ sufficit hoc damnum datum i turba alicuius dolo: licet per eum turba congregata nō fit: nec habet locum istud edictum pro crimine rapine. hoc d. vsq̄ ad. ff. hec autem actio. Et ponit Barto. † an dictum in vna parte capituli itelligatur repetitum in alia: ꝛ an dictum in vno capitulo

a pitulo itelligat repetitū in alio: ꝛ an dictū in vna lege[a] intelligat repetitū in alia. ꝛ dictis suis assentio. ☞ † In tex. ibi ꝓpter atrocitatē facti. hic est casus i terminis qō omne delictū cōmissum facta ꝙgregatione hoīm. ad hoc intelligit atrociq̄ illud qō fine ꝙgregatione, cōmittit. vnde nō est mirū si ꝑ totam Italiam vigent statuta qō delinquentes faciendo cō adunantiam gentium acrius puniantur.
1 ☞ Interesse appellatione continetur verum precium rei qñ aliud interesse considerari non potest.

Hec autem actio. Hec actio dat in duplū. ꝛ sic ꝙpetit rōne dñij solū rei vere ꝑcium duplicat: alis illud qō interest: ꝛ fit cōsideratio estimationis ꝑm tps dāni nō retro: vt in. l. aquilia. h. d. tex. cū gl. † Et iste tex. allegat ꝓ casu qō verū ꝑcū rei continet sub noīe interesse: ꝛ est vex quando aliud interesse considerari nō potest: vt vidistis in. l. in actionibus. ff. de fur. ꝛ. l. si vendidero. ff. cum autem. Angelus.
1 ☞ Uerba legis[1] vbi cessant cessat eius dispositio.
2 Qualitas an ꝛ quando sit in iudicio deducēda ꝛ probanda.
3 Probare q nō pōt oīa deducta: sed alterum nō succumbit.

Docere. Non sufficit ad hāc actionē dānū datū: nisi sit datum in turba. h. d. vel sic. † Ubi cessant verba legis: cessat eius dispositio. h. d. Sic. ff. so. ma. l. si vero. ff. de viro. ꝛ. ff. ad. l. rho. de iac. l. q occidit. ff. i. hoc. ff. rñ. ver. sed ꝛ si qs cū sillibus: vel sic. † Ubi lex ad actū ꝛcursum certe qualitatis regrit: illa qualitas est in iudicio deducēda: ꝛ in iudicio ꝓbāda. h. d. sic. ff. si qs testa. liber esse iuſ. fue. l. i. ff. nō aūt. ꝛ. j. de adul. l. denunciasse. ff. qd tñ. ☞ † Itē allegat qō q accusat de vulnere cū cicatrice si ꝓbat vulnus simplex sed nō de cicatrice: succūbit. de quo ꝑ Cyn. in. l. ij. C. de ꝓba. ꝛ ꝑ Bar. in. d. ff. qd tñ. ꝛ nota dictum Jnno. in. c. sup his. ꝛ in. c. qualiter ꝛ quando. extra de accusationibus. Ang.

Si cum seruum. Pro dāno dato in turba ꝑ familiā agi pōt cōtra dñm. ꝛ si turba est cōuocata licet ad aliū finē teneat cōuocans de dāno dato in turba ex hoc edicto: sed si turba cōuocata nō est: sed dānum datum est in turba ꝑ accidens: nō h3 locum actio ex hoc edicto. h. d. vbi ergo turba cōcitat finue cōciteꝛ ad finē dāni: finue nō: locum h3 actio ex hoc edicto. vbi vero nō ꝓcitat turba: sed hoīes nō facientes turbā ꝛ ꝓcitant ad hoc: locū habet actio ex ꝓcedenti edicto. ꝛ ꝓ hoc apparet esse vnā aliam dr̄iam inter hoc edictum ꝛ illud.

Quod vi. In tex. ibi. vi. f. ablatiua vel ex pulsiua. nam ambe ille violentie afficiunt rem: ita qō vsucapi non potest: nō autem intelligas in violentia compulsiua: qꝛ illa nō impedit vsucapionem: vt. l. iij. ff. qō met cau.

☞ De incendio ruina naufragio. Rubrica.

Pretor. In tex. ibi huius edicti. hic ponitur commendatio huius edicti: ꝛ quare ipsum edictum emanauit.
☞ Sequitur in tex. ꝛ criminum. id est crimi naliter. Angelus.
☞ Actio ex quid significat.
Prepositio ex notat causam efficientem aliqñ materialem.
Mortuus in bello an dicatur equus pcussus in bello ꝛ domi mortuus.

Ex incendio. † Ex icēdio raptū ōr̄ gegd ꝓpter incendiū ꝛ eius tumultum: aut eius trepidationē rapit: ꝛ ét si ex pdīs adiacētibus rapiat. h. d. ☞ † Et no. hic qō ꝓpositio ex notat cām efficientem[c], aliqñ materialē: vt. C. si ser. exte. l. fi. C. de legib. l. nō dubiū. ꝛ. l. i. ff. nūc videamus, de cōiunge. cū eman. lib. ꝛ significare dr̄ cām ꝓximā: hic aūt denotat remotā. ☞ † In tex. ibi ꝓpter cām belli. arg. qō equus pcussus in bello[d] ꝛ mortuus domi dicat mortuus in bello ꝛ sic emēdari dr̄ stipendiario ex forma pactorū ꝑm Dy. ꝑ hoc. ff. ad. l. ag. l. huic scripture. arg. est cōtra. ff. de excu. tu. l. bello. Sed ibi de priuilegio loquit: questio autem de iure cōmuni. Ang.
☞ Raptum ex ruina vel incendio quādo quid dicatur.
Suspitio sola non sufficit vbi lex exigit factum.
Suspitio hominis an ꝛ quando sit attendenda.

Item ruina. † Ex ruina raptū ōr̄ nō solū qō rapit ex ruētibus: sed ét qō rapitur ex iacentibus: nec dr̄ rapi ex incendio vel ruina si sola vna fuerit suspitio: nō tamen ruina vel incendius sunt secuta. h. d. vsq̄ ad. ff. ité ait. ☞ † In tex. si suspitio. No. q̄ vbi lex exigit factum nō sufficit sola suspitio: qō intellige si factum est reparabile: alis sufficit suspicari iuste. exēplum ptz in eo q̄ suspicat corporis cruciatū. C. de transac. l. interpositas. ☞ In glo. ibi. ff. est ꝛ alia. ꝛ. ff. qō me. cau. l. metū. in pnn. ☞ Sequit in glo. ff. iis quoq;. ibi est speciale in odiū spernētis denūciationē: vt ibi no. ☞ Sequit i glo. ff. qō dr̄. ibi erat iusta suspitio: merito eius rō est habēda. vt. d. l. interpositas. ☞ † Sequitur in gl. l. quānis. ibi est ꝓsumptio legis siue suspitio: hic autem falsa suspitio hois non habens admixtum aliqō admiculuz iuris: ꝛ ideo nō attendit[e] ex quo est falsa: vt. ff. de pe. l. absentē. ꝛ est vtilis hic pūctus ad statutū. quidēs aliqbus suspicātibus: vt habeat locū. quisio qñ iusta est: vel qñ suspitio est iuris: secus si tm̄ hois adminiculū iuris nō habens ꝛ vbi talis suspitio nemini pōt esse dānosa. adhuc attēdit l3 sit falsa. exēplū in eo q̄ vult assistere liti alterius suspicās ne celudat. nā ex quo sibi piudicare pōt litigiū ꝛ assistentia nō nocet litigāti. Sed si ꝑ tit attendit illa suspitio vt. l. si perlusorio. ff. de appella. ꝛ. l. si suspecta. ff. de ioffi. testa. ☞ Sequit i gl. sed ibi solue. qꝛ ibi suspitio fuit vera ex eo qꝛ postea naufragium emanauit. Angelus.
1 ☞ Locus ꝛ tempus debet probari vbi lex exigit.

Item ait pretor. Illud ex naufragio rapit qō eodē tpe ꝛ loco vel certū tps illō dr̄ deduci ꝛ pūctualiter ꝓbari: vt hic. ꝛ. j. e. l. si qs ex naufragio. ff. de ac. l. libellor. de ne. ge. l. eū actū. ꝛ. C. de ꝓba. l. matrē tuā. ꝛ. ff. de ope. no. nū. nō solū. sed vt ꝓbari. Ange.

Quo naufragium. In tex. ibi. factum est. icōtinenti: vc. l. si quis. ff. eo. Ang.
1 ☞ Naufragij rem auferēs in littore iacentem teneat furti.

Qui autem. † Auferens rem naufragij in littore iacentem ex iteruallo non tenetur hoc edicto sed furti. h. d. ꝛ cessat contrarium. Ang.
1 ☞ Prelium ꝙtinet omnem pugnam grādem ꝛ puam.

Deinde ait. De naue expugnata rapit qī pugnā rapit: finue expugnet p se siue alīs expugnātib⁹ rapit. finue rapit i domo: siue i villa aut mari. h. d. vsq̄ ad. ff. i. tm̄. ☞ In tex. ibi. quasi i ꝓlio. ☞ † Not. de prelio. nam verificat in omni pugna grādi ꝛ parua. cōcordat C. de testa. mili. l. milites. Et est vtile ad statutū puniēs pliatesdomū vel villā vt omnis expugnator teneatur ex verbis.
☞ Sequit in tex. domo aut in villa. No. qō verba edicti nō loquuntur nisi de naue vel rate: ꝛ tamē trahunt ad domū ꝛ villam. poter idēritatem rationis. Ang.
1 ☞ Receptās dolo malo res raptas ex incēdio teneat hoc edicto.
2 Receptator punitur pena raptoris.
3 Receptans ignoranter malefactorē vel rē furtiuā non tenet.

Non tantum. † Receptans dolo malo res raptas ex incēdio naufragio vel ruina teneat hoc edicto. sec⁹ si ignorās recepat vt rē saluā faceret ꝛ custodiret. h. d. vsq̄ ad. ff. nō solū. Et not. † hic receptatorē puniri pena raptoris. sic. j. de receptatorib⁹. l. i. ꝛ de officio ꝑfidis. l. cōgruit. ☞ † Et no. qꝛ receptās ignoranter malefactorem vel rem furtiuam non tenetur: vt hic. ꝛ. d. l. i.
1 ☞ Uerbum auferre quid importat.
2 Incendio orto in domo vicini: potest conuicinus domū vicini vbi ortum est diruere: ne vlterius procedat.

Non solum. Nō solū rapiēs l3 auferēs ex ruina incēdio vel naufragio tenetur hoc edicto de dāno dato in eis. non teneat dānificās nisi fuerit in dolo vel culpa: ꝛ eis cessantib⁹ nō teneat aqlia. h. d. vsq̄ ad. ff. senat⁹. ☞ † In tex. ibi abstulerit. supplet alo. nō de manu: sed tñ aliter ei inuito abstulit. ꝛ per hoc semel defendi accusatū: qō abstulerat titio. ꝛ. ff. petebat eū condēnari, ex statuto puniēte robatorem. dixi enim qō verbū abstulit robaria3 nō notat cū ꝛ sine violētia aliq̄d auferri posse. nō modo auferāt inuito: vt hic. ꝛ. l. g vas. in pnn. ff. de fur. ibi abstulit ei qui surripuerat ꝛc. ☞ Sequit in tex qō labeo scribit: ꝛ male: vt. j. patet. ☞ † Sequit in tex. alis nō posset. secus ergo si posset vt patet in glo. sit ergo multū cautus vicinus ex orto incēdio in domo vicini: qui diruit si dissipauit edificiū in quo incēdio est ex ortum vt articulet qō fecit causa defendendarū suarum ediū. ꝛ qō aliter edes suas tueri non poterat. ꝛ istud vltimū. probet. Sic. ff. ad. l. aquil. si quis. ff. i.
1 ☞ Fortuna miseri submergunt. ꝛ infortuino sublenantur.

Senatus. Rapiēs etiā clauū vnū nauis gubernatorē omniū rerū existentiū in naui perditarū noīe tenet. Et si hoīes naufragiū passi sunt tenetur autor etiā cōme. h. d. ☞ In tex. ibi. ex misserrimo naufragio

a ☞ Et an dictū in vna lege. Adde ff. de Ang. quēvide in. l. ij. ff. eo.
b ☞ Ex icēdio. ff. di ctione ex vid bar. ff. cvij. ꝛ. exxviij. Leps. ff. exviij. colū. v. ff. dubio. and. sicu. ff. xvi. col. vij. vo. i. ꝛ ff. iiij. colū. i. vo. ff. ꝛ cōi. lvij. col. ij. eo. vo. ij. Lar. Allexādrum i. c. mos est j. dist. vide. l. j. C. si ser. extero.
c ☞ Et no. icām efficiēte. adde. l. fi. ff. de eo ꝓ quē factū erit. ꝛ in. l. ij. ff. de arbi.
d ☞ Equs pcussus i bello. adde bar. i l. bello. ff. de excu. tu. bar. i. l. dāni. in ff. sabini. ff. de oā. infecto.
e ☞ Et ideo nō extendit ꝛc. adde di ctū Angel. i. l. i. in pn. ff. si qs test. li. esse iuſ. fue. in fi. ī.
f ☞ Et sic not. qō vbi lex exigit certū ꝛc. Adde enim dē Ang. i. l. fi seruus. ff. de ser. rū. ꝑ. l. ei q. ff. publiciana. vbi idem Ang. ff. de publi. Bart. i. l. nō solū. ff. ff. ꝛ ꝑbari. hic allegato. et Ang. ꝛ doc. i. d. l. eū actū. hic allegata. et tex. optim⁹ ꝛ ibi glo. in cle. fi. de rescri. tex. i. l. spadonē. ꝛ ibi Alberic. in. ff. q absolutus de excu. tutorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Pedius. Ita. l. habes ponderata m pro concordando testes per do. Alex. in. l. diuortio. in prin. in. ff. col. in prin. ff. solu. ma.

b ¶ Vel immediate ante vel post. vide qd p hec no. p bar. dicat Bald. in. l. diuortio p illā tex. vbi. d. Ja. in. iiij. no. ff. so. ma. q illud dr factum tpe guerre qđ est factus an te vel paulo post. & pro isto dicto ibi. d. Jas. adducit duo. vide per eum.

c ¶ Nisi ministri et familiares &c. Nā si tales deputati ad custodiā d aut dā ei dns tenet i solidū. ar. l. i. ff. familia. de pub. l. i. si fa. fur. fe. dica. et l. i. ff. furt. aduer. nau. io comes albertus obligatus fuit bononiēsib⁹ ad damna data a suis stipēdiarijs qb⁹ parare potuit. ita. gl. i. l. ij. ff. si qs nō vi hoies. ff. vi bo. rap. bal. i. ff. C. de fer. fu. an ge. i. l. ff. de pba. nas is regulariter qs nō obliget ex sola scia. l. i. si fa. fur. fec. dic. l. si scie. ff. ad. l. pō. de pri. nā qi dānū da tā est i villa vt ca stro dono sciēte & p hibere valente et patiēte tuconis te net is bar. & ang. hic qr qđ sit p fa mulos dns fecis se vt. bal. i. l. ō pu pillo. §. si qs ipsi ptor. ff. de op. no. nū. alleg. l. flumi num. §. ꝑ. ff. de dā. infect. tex. i. cō stitut⁹. ō resti. Jn no. i. c. dilectis fi lijs. extraō. sy mo. cogitabis su per bis bar. & ang. & cogita sup ver bis ang. i. d. l. i. de pba. q alleg. bal. i. l. i. C. de ser. fug. vbi de comite al berto. stipēdiato a bannitis bono niēsib⁹ p se & fami lia tenet nō p a lijs: qr nō vt pnci palis & capo. ralis accessit: als sec⁹. vide et Bal. i. l. si qs nō dicā rape. C. ō epi. & cle. adō q scribit Bal. i. l. ad inuidiā. C. qđ me. cā. & no. i. c. cū ad fedē. ō re. spo. q dns nō tenet ō illicite gestis p familiares nec ꝑmitur de scia dni. tex. & ibi bar. i. l. i. si. ff. q vi aut clā. & nō ita limitat oi ctū ang. i. l. i. C. de fal. mo. eo casu q scientia ꝓbet vel pub. fama.

rum fortuna. † No. miseros fortuna submergi. sic. C. qñ ipe rator inter pupillos & viduas. Solum ergo tales miseri de fortuna querant: sic & infortunium subleuat: vnde & illud qđ Celarem esse constituit. Ang.

¶ Naufragium rapiens quando puniatur. Nobilis an & quando sit magis puniēdus q̄ ignobilis.

Pedius. [a] † Ex naufragio rapi dr et qđ postea naufragiū subsequat: & ꝫ rapiētes ex nau fragio criāl'r agi pōt & est iferēda pena. put hac. l. describit. h. d. vsq; ad. §. he actiones. Rescriptum ergo diui pij penā criālē inferēs ꝫ rapiētes dirigit: sed senatusc̄ōsultū de quo in pcedenti. §. dirigit ꝫtra illos quoꝝ fraude vel ꝫsilio hoies sunt submersi: illi enim in differenter tenent cornelia. Jsti aūt nō tenent cornelia: sed ex pſonaꝝ ditione & rei quatitate pene afferēde sunt: vt sic nihil durius aut remissiꝰ cōstituat q̄ cā postulet. sic. j. de pe. l. respiciēdus. ¶ † Et no. hic plus punit ignobilē q̄ nobilē: & est ver: nisi circa officiū delinquat: qr tunc magis punit nobilis: qñ tunc dignitatez contēnit: vt. l. pſbyteri. C. de epi. & cle. & C. de sum. tri. l. nemo. & ibi p glo. & Cy. Jtē hoc veruꝫ vbi pena non est determinata a lege: al's magnus iudicat vt paruus. Jn pena vero pecuniaria magis pūit nobilis: qr magis pecuniosus est. & de hoc hic per Dy. & per Cy. in. d. l. nemo. Ang.

Si quis. Qui rem naufragij seruatam fa cto hois vel iacentem ex iternal sustulerit hoc edicto non tenet: secus si naufra gij tpe. h. d. vsq; ad. §. de eo. & cessat omne contra rium. Idem dixi in. l. §. circa prin. ff. eo. Ang.

¶ Tempore belli vel naufragij dicitur factum qđ fit ante vel paulo post.

Participium ꝓteriti temporis verificatur etiam in actu ꝓsenti.

De eo. † Jn tex. ibi. eā dē interpretationē. s. vt sit ne cesse q̄ in actu expugnationis nauis vel im mediate an vel post aliqd rapiat vt locū habeat hoc edictū sic. ff. e. l. ij. §. de ide. ver. expugnare. ¶ † Et no. mirabiliter ꝫ Bar. qr hic & ibi est ptcipium ꝓteriti tēporis expugnata: & etiam verificat in actu ꝓsenti: qđ vtile est ad multa.

Expugnatur. Jn glo. ff. ibi i vulga ri dicimus. ſm idioma Florentinorum & Bonoñ. qui furantes ap pellant involantes. Angelus.

¶ Raptores & q̄ ꝓhibere eos potuissent pūirī vt hic. Collecta an sit imponenda p eos & libram: vel per capita. Robaria ꝑmissa i aliquo territorio ē p territorij emēdāda. Damnum vel furtum passus quomodo ꝓbabit.

Castellani an & quando teneant emendare robarias factas. Robaria quomodo & qualiter ꝓbatur. Statutum qđ offendens bononiensem vbiq; locoꝝ possit puniri bononiēsi an valeat.

Nequid. Cōtra rapiētes ex naufragio & cōtra possessores locoꝝ & ter ritorij in qb⁹ rapine cōmittunt hac. l. pusuꝫ est. & h. d. hec tota lex. ¶ † Et ꝓclude qđ ꝫ ipsos rapiē tes est pusum i quadruplū ꝫ possessores locoꝝ & territorij in qb⁹ est cōmissa rapina q potuissent ꝓhibere & nō ꝓhibuerūt est pusuꝫ vt teneant in simplū. de sola aūt scientia nō tenet de iure cōi. sic ītelligit i corpore vt nulli iudi. §. qñ ve ro. col. ix. † Et an tūc qlibet de territorio teneat insoliduꝫ: & an si pueniē ad collectā debeat imponi p solidum & libram: an ve o p capita: notat hic p Dy. & Bar. de quo ēt in ꝑpec. de rap. §. i. ver. sed pone inter statuta. ¶ † Et ex ꝑdictis con clude q̄ si in territorio alicuius ville vel castri aut alterius dñi cōmittit robaria: villa vel castrū vel dns tenet emendare dā nū: si modo potuit ꝓhibere ne robaria fierent: vt hic: al's ꝫ: vt d. §. qñ vero. vbi casus. Et satis ītelligo potuisse ꝓhibere si in locis suspectis potuisset retinere custodes & noluit retine re. Illā ciuitates & dñi obuiare debēt isidijs retinendo custo dias i isidiosis locis i qb⁹ solēt maleficia ꝑpetrari. exēplū po ne in alpib⁹ & alijs locis desertis & nemorosis. ar. l. iperator. j. de ap. & est casus i. l. j. C. de iur. & iti. li. xij. tene mēti. † Et si ter ꝓbet dānū ꝫ dictū cōe vel dñm bar. b refert & Cy. i. l. fi. C. vñ vi. ¶ Jn glo. ij. in fi. & no. j. de iure fisci. l. ij. ¶ Jn glo. iiij.

ibi. forte idē imo non idē: saluo nisi ministri et familiares erant in seruitio custodie deputati: vt. l. ij. §. custodie. ff. de pub. ¶ † Et no. hoc ꝓ & ꝫ tra castellanos fortilitioꝝ & rocharū: & sunt deputati ad custodiā ipsarū ꝑ pter seipsam tm̄: & ꝫ in territorio robarie cōmittant nō tenent ipsi nec dñi eorū: sed si sunt deputati vt custodiāt totū territoriū & negligunt tunc ipsi tenent & dñi & tenent in simplū. & ad emendā dāni. Et no. istud ꝓ romipetis de robatis anno ꝓterito in territorio Perusij. ¶ Sequit in glo. al's si scies & ꝓhibere valens & nō ꝓhibuit: vt. §. dixi. ¶ Sequit in gl. q occultant. imo est rubrica de his q latro. ¶ Jn gl. v. in fi. hoc ītellige qñ plures cōmiserūt: al's secus. sic nec ꝑ furto qs pūi ri pōt tanq̄ latro. ¶ † Jn glo. vij. hoc nō est ver: q̄ ꝑ ptestationē factā coā testibus ꝑ robaria sibi facta: nō ꝓbat roba ria. vñ in iudicio ꝓbari opꝫ. Sed in hoc est speciale: q̄ etiam in illo loco in quo qs robariā est passus coā iudice loci pōi cti poterit fieri ꝓbatio lite non cōte. vt. l. de submersis. C. de naufra. li. xi. qđ est no. dignū. ¶ † Jn glo. antepe. in fi. hoc est falsum. sed tñ tenēdo hāc lec. decidit qđ Bononiēn. possunt facere statutū q̄ in quocūq; loco mundi bononiēsis esset of fensus posset hic puniri & sic trahent malefactores ad locuꝫ ipsius offensi: sed tñ est falsum. de quo ꝑ Bar. i. l. omnes po puli. §. de iusti. & iure. ff. lo. que hic dixi. Ang.

¶ Fluminis vi delata in alienum agrum auferri non pōt ꝑ dñm: nisi prestita cautione dāni facti & infecti.

Animal dās dānū i alieno ꝓt retineri quousq; sciat cui' sit.

Dānū illatū ꝑ pecudē i re aliena iure actiōis consequi pōt.

Ratis. † Delata vi fluminis in alienū agrū auferri nō possunt ꝑ dñm nisi ꝑstita cautiōe dāni facti & infecti. h. d. & est optimū: & quotidie trabes ligna & alia cemēta vi flaminis in nostrū decurrūt: vñ nostra no fiūt. g ergo ꝫtiū faciūt vsurpā tes illa furtū cōmittūt. sic. §. si cer. pe. l. si qs nec cām. §. fi. † Et allegat ad qōnē pecudis repte dānū dare i segretib⁹ vt retine ri possit q̄usq; dānū emēdet. Jtiū est Vitae. §. ad. l. aq. l. qui⁹ pōt tñ teneri q̄usq; sciat cui' est pec⁹: vt no. glo. in. c. si lederit. de iniur. & de dā. & ꝓ & ꝫ soc. in ti. de actore. §. j. ver. ſz po ne q̄ inuenio pecudē. ſſō ob. hec lex: q̄ dānū ratis non pōt dns ꝫsequi nisi retētionis iure. † Sz dānū illatū ꝑ pecudē iure actiōis qs ꝫsq; pōt: vt ꝑz in ti. §. qua. pau. fe. dica. ang.

¶ Incendiarius punitur pena hic inserta.

Qui edes. † Jncēdens edes vel acerui frumēti dolo vel culpa pena hic inserta punit. h. d. & de pena incēdior: vide di stinctionē Cy. C. q acc u. nō pos. l. data. ¶ Jn tex. ibi appellatiōe aūt. vñ dicit Ray. obseruatū fuisse de facto i eo q̄ intēdit q̄dā torcularia: q̄ fuit cōbustus & idē dicas in eo qui combussit tinctoriam pannoꝝ.

¶ Jter pniciosuꝫ alicui mōstrās dolo malo punit: vt hic.

Nepiscatores. Nō debēt piscato res lumie falli ne sicidāt i periculū cū credūt se in portu deferri. h. d. † Et est casus direeto ꝫ mōstrātes alicui dolo ma lo iter pniciosuꝫ: vñ appetit scire bonū. de mōstratio aūt q̄ fit ad bonū finē non est punibilis. vt. l. qđ in eo. §. si vēditorē. ff. de acq. pos. que videt contra. Nec ob. §. de fur. l. furtū. q̄ ibi non fuit dolus: hic sic: ꝫ glo. non soluat. Ang.

¶ Incēdium si sit sine culpa locus est venie: nisi fuerit lata aut dolo ꝓxima.

Si fortuito. † Si incēdij sit sine cul pa locꝰ & venie: nisi fuit lata aut dolo ꝓxima. intelligit aūt dolo ꝓxima ea q̄ latissima est. §. dep. l. qđ nerua. vbi aūt nulla culpa nec negligētia interfuisset non esset qs puniēdꝰ: vt. l. q occidit. §. pe. ad. l. aqui. & plene per Cy. in. l. data. in glos. si. ibi cōcremat. ſm istā opi. est hic casus ꝫ Bar. qđ etiā absq; dolo ꝓ culpa que. ꝑ dolo ꝓxima est capitaliter qs pōt pu niri. de quo per eum in. l. in lege cornelia. j. de sica. et ego opi. eius non tenui: qr plures casus inueni in quib⁹ ꝓ culpa do lo ꝓxima pena corporalis imponit: vt. l. j. si quis test. liber esse iuss. fue. ¶ Jn ea. gl. in fi. dum dicit qđ pena castigatiōis non imponitur: nisi in defectum pecunie: sed rūde illi legi. q̄ loquitur de leui culpa: non de negligentia dissoluta. Ang.

¶ De iniurijs & famosis libellis. Rubrica.

¶ Sententia contra iustitiam scienter lata dicitur iniqua si per imprudentiam dicitur iniusta.

Libellus contra iudicem tempore sindicatus inique vel in iuste iudicantem quomodo formatur.

Iniuria. Jn tex. ibi. ex eo iniuriam dictā. facit tñ tūc iudex li tē suā. j. de var. cogni. l. fi. insti. de obliga. que ex quasi delic. in prin. de actio. & obliga. l. ex maleficijs. §. fi. iudex. de iudicijs. l. fi. filiꝰ. & ibi plene no. in glo. ¶ Jn glo. i verbo cuꝫ quis. † no. qđ tūc est sentētia ſtigna qñ est lata sciēter & ꝫtra iustitiā. Sz cū ꝑ ignorātiā appellat iniusta. & ꝑpēma tenet iudex iso lidū. ꝑ secūda quatenus religioni indicātis videbit equū. vt in iuribus superi⁹ allegatis. † Sit ergo cautus q dat libellū cōtra iudicē rēpōse sindicatus vt nō ꝓponat solū sentētiā iniquam: quia tunc deberet etiam dolum iudicis ꝓbare.

¶ Iniuriarum actione agit ciuitas ꝓ ciue: abbas ꝑ mo nachos: & dominus ꝓ vasallo iniuriam passo.

Item aut pro se. Jn tex. ibi. vel potestati nostre. secus ergo i filio emācipato vel naturali. Ray. ¶ Sequitur i tex. vel affectu. nō intelligas de ꝙlibet affectu: vt gl. hic dicit. ¶ † Quid ergo si ciui fiat iniuria aut mōacho: aut vasallo an ciuitas dns vel abbas iniuriarū agent: dicas qđ sic: si in eoꝝ contēptū iniuria est illata. quinimo & nisi ciuis iniuria vendicet ꝑ iudi cem in cuius territorio iniuria committa est poterit ciuitas indicere bellum & concedere represalias: ad emendā aūt dā ni ciuiliter absq; mandato non aget ſm Jnn. qui ita decidit in. c. dilectus. de appella. dic vt ibi. ¶ Jn tex. ibi. que in volē tem fiat.

¶ Iniuriarū actione an agat passus iniuriam sic volens.

Offendens an possit se sponte ponere in manibus offensi:

Usq; adeo. Jn tex. ibi que in volēte fiat. † hoc intellige de tali iniuria p quā infe riatur in corpus volens. nā si inseuiret in corpus puniretur actus: qñ nec ꝓbꝫ si ꝫ inseuire in corpus sui: vt. j. de bonis eoꝝ qui mor. ſibi cōsciue. l. fi. §. si quis aūt. & ideo cōsuetudo romanoꝝ est directe iuri ꝫtia ſm quā offendens ponit se in manibus offensi vt eū verberet & vulnerer ad libitū suū. ꝓ hoc de sententia excō. c. cōtingit. causa aūt medicine bene ꝫ carnē scindere & sanguinē effundere: vt i. c. tua nos. de homi.

¶ Iniuriarū agit heres ꝑ iuria illata cadaueri defuncti.

Actio an & quando transeat ad omnes heredes in infinitū.

Quoties. Si iuria iferē cadaueri defuncti post aditā hereditatē heredi iuriarū actio queritur: sed ante queritur hereditati & per eā heredi. Jtez si seruo hereditario fiat iniuria. h. d. vsq; ad. §. adeo. ¶ † Et no. hunc textū contra sequestrātes corpora cadaueri ꝓtextu vsurarie prauitatis seu alterius debiti. de quo in. l. fi. & aut. ibi posita. C. de sepul. vio. & in corpore vnde sumit: canoniste permittūt hāc iniuriā inferri cadaueri ꝑpter vsurariā prauitatem, nisi ille dū viueret cautionē prestiterit de restituendis vsuris ſm formā. c. quā ꝙ. de vsuris. li. vi. ¶ † Jn gl. iecunda ibi. l. videamus: et illa lex non est alibi. & tradit hāc doctrinā qđ vbicūq; actio de sui natura nō trāsit in here. si tñ semel transitum fecit: et sic hereditaria esse cepit: in inmitū postea ad omnes heredes transit. Secus aūt est vbi defuncto nūq̄ cepit actio cōpetere: sed hereditati iacētis: & demum, illa actio transitum facit in heredem: quia non ꝓpterea transibit in heredes heredum. Et no. hoc qui limitat et declarat dictam l. videamus.

¶ Iniuriarum agere possunt plures ex vna iniuria.

Vxor est in potestate viri quo ad opera maritalia tantum.

Sive aure. † Ex vna iniuria plures iniuriarū agere possunt: nec curat si iniuriam inferens ignorauit quod ex illa iniuria patiatur dummodo affectum habuerit iniuriā inferendi. hoc dicit cum. l. sequēti.

¶ † Jn fi. glo. huius. l. ibi. l. si vxori. etiam si est in potestate vi ri quo ad opera maritalia tātū. & qualiscūq; hec potestas quā ri quo ad opera maritalia tātū. & qualisit hec potestas quā ri quo ad opera maritalia tātū. & qualisit hec potestas quā ri quo ad opera maritalia tātū. & qualisit

Universidad de Deusto
Biblioteca

ret qđ ibi stabat solū causa studendi. Sed in casu dnbđ gl. dicit verū. Et attēde q regrit decēniū cōtinuatū: nō aūt sufficit interpollatū. vnde nec pater q frequētissime vadit ad filiū visitādū & ibi stat per tps ōz trahere domicilīū: vt. l. ij. C. de incol. li. x. cū sua gl. & Bar. hic ptim tangit. ¶ Sequit in tex. ad meritoria. gl. exponit. i. stationes. & sic est hic casus qđ nō sufficit quē citare si, nō est ibi inuētus: lz sufficiat citari ad domū: vt. l. iiij. §. quoties. ff. de dā. infec. nec ob. j. e. l. itē apud. §. conuiciū. in fi. §. q: ibi loquit in cōuicio qđ sufficit perpetrari quocunqz loco. ¶ Sequit i tex. domiciliū nō habeat. † si ergo statutū a disponit fieri citationē ad domuz habitationis: sufficit si citat in villa: secus si nō inuerit causa habitādi: lz forte vindemiā colligendi. est etiā vtilis hec litera ℨ faciētes insultū acriter pnniēdi cū sit ad domū b habitationis vt nō habeat locū si fiat ad stationē vel ad stabulū. & hoc intellige nisi stabulum sit intra clausurā loci vbi habitat dñs. nā si fiat ad pericū domus videt sufficere. in Spec. de iniurī. §. §. j. versi. pone in statuto. facit. de leg. i. l. cetera. §. hoc senatus.

¶ Assessor pretoris fuit sabinus & vlpianus.

Hac lege. In tex. tbi. sabin⁹. † no. sabinū fuisse assessorē ptoris: sic & vlpia. ℨ. qđ me. cā. l. metus. §. lz qđ ptoz. & de hoc fuit gausus Ray. de forli. & tu sequere istam doctrinam semel vel bis ad plus.

1 ¶ Libellū famosum scribēs: dictās: & manifestās: aut alterum ecz fieri faciens: aut ipsum emens: punitur capitaliter.
2 Cantilenas aut scripturas infamatorias componentes puniuntur vt hic.
3 Scripturas infamatorias ponentes in aliquo loco puniuntur vt hic.
4 Iniuriarum actio cui & quando competāt.
5 Salarium est soluendum de substantia malefactoris indicāti ipsum malefactorem.

Si quis liberū. Iste. §. tractat de scđa pte rubrice. ō famosis libellis.

1 breuiter. h. o. † Scribēs: dictās: & manifestās: aut alterū ecz fieri faciēs libellū famosuz ad alteri⁹ ignominiā: aut etiā ipz emēs vel vēdēs: capitaliʒ ꝺdenāt: & iteū abilis efficit: & idicas talī delinqūtē pmiat. pōt & ciuiliʒ ꝙueniri q tale delictū cōmisit. h. o. cū. l. seq. † Laueāt igit illi q cātilenas ꝙponūt c i famiā alicui⁹: aut etiā scripturas ponūt in loco publico: puta in vna colūna in platea ad infamiā fortē magistratuum. † Laueāt etiā illi q sup altari palatij pnoz ponūt scripturas ifamatorias nō descripto noīe alicui⁹. nā isti capitaliʒ puniunt. Et hoc vltimū vidi de facto. agi etiā pōt ꝙtra tales ciuiliter ad vindictā: vt patet i. l. seq. ¶ † In tex. ibi. agere liceret. s. cuilibet de populo: vt in fi. l. z. j. l. pti. in prin. Si tū ipse vellet ostēdere se dixisse verū tūc q ꝓpalatio taliū criminū est vtilis reipublice nō puniek. ar. j. e. l. eū q nocētē. Ly. C. de famo. li. l. j. p Ly. in. l. si nō cōuicij. C. eo. ¶ Sequit i tex. intestabilis. hūc ꝺdenatū dicimus dānatū de crimine famoso vt intestabilis sit. ¶ Sequit in tex. p mō substātie † no. bene qđ vbi premiū ꝙcedit indicātibus malefactorē semper est soluēdū de substātia malefactoris: & debet statui arbitrio boni viri. pro hoc facit optime de cap. l. mulier in opus salinarum.

1 ¶ Iniuriam inferens puniendus est: licet non constet de nomine eius cui infertur.
2 Actio ciuilis an & quando preiudicet criminali & econtra.
3 Iniuriam passus potest eligere ciuilem & criminalem.

Quod senatus. In tex. ibi. cū no mē adiectū non est † no. casuz in quo lz nō cōstet de noīe eius cui infert iniuria tū iniuriā faciēs puniēd⁹ est. & hoc cōtingit cōtra oēs illos hypocritas qui studeant ad cōcitationē populi cum falsis artibus seminando scripta per ciuitatē ad infamiā alio⁹ nullo noīe posito: ad ꝙcientes quod in ciuitate talia & talia maleficia perpetrant. cōtra istos eñ prouidet senatusconsultū tñ. Sed contra diffamātes apposito noīe punit. l. antiqua. vt patet. j. in ver. ceterū. ¶ Sequit in tex. puto agere in iudicio. i. ciuiliter ad vindictā. ¶ Sequit in text. ciuiliter ex diuerso. † Nota qđ hic. z. j. l. pti. habes clarius ꝙ alibi: q: vbi. p eodē facto pōt agi & criminaliter & ciuiliter ad vindictā si est actum vno iudicio: alio nunqz agi pōt: secus si non sit actū ciuiliter ad vindictā: sed ad persecutionē rei familiaris: q: tunc exactione facta ex vna via non tollit alia: vt l. ij. §. i. §. vi bo. rap. licet donec vnū iudiciū pēdet super alio superlederēdū sit. vt. l. j. C. qñ ci. actio. ¶ † Ultimo est hic casus in ver. nec enim. qđ vbi pro eodē delicto pōt agi criminaliter & ciuiliter ad vindictā: eligere pōt passus iniuriā an primo velit agere ciuiliter: an vero criminaliter. vnde nō pōt iudex eidem audientiā denegare: licet incipiat a ciuili. hoc aūt fallit in vno casu. s. cum preiudicaret publico iudicio. l. cornelie de sica. sic intellige. §. si dicatur. j. l. proxi. Ange.

1 ¶ Libellus in actione iniuriarum quomodo formatur.
2 Excipiens de crimine famoso debet dicere oēs circūstātias.

Retorcidit. Intendēs act. mosaz nō ꝺz vaga ri cū aliene estimationis discrīe. ad hoc alleg. vel sic, † Algēs iniuriarū ꝺz exprimere iiurie speciē & nomē iniuriā iferētis: ac etiā ipsius agentis nō aūt ꝺz libellū alternatiue ꝙcipere. h. o. cū. §. hoc aūt. j. ea. l. ¶ † In text. ibi. nō ꝺz. sic & q excipit de crimine famoso & loc⁹ & tps & alias circūstātias ꝺz dicere si libellū ꝓponeret: vt i. c. pientiū. ō test. lib. vi. t. c. quia. de lentē. excō. Bar. hic & in. l. libelloū. Ang.

1 ¶ Iniuriarum actione nō potest agi ciuiliter: quādo pōt agi cornelia de sicarijs.
2 Homicida qūo fit accusandus & noscit nomen ꝓpriū occisi.
3 Maleficium publicum quod dicatur.
4 Statutum quod de vulnere & homicidio solum agnati admittantur ad accusandum: quomodo intelligatur.
3 Libellus ad petēdum interesse potest incertus formari & certificari in processu.
6 Regula exceptionem non habēs que dicatur: & exempla nō restringunt regulam.

Si dicatur. † Cū potest agi cornelia ō sicarijs vel veneficijs vel paricidijs nō ꝺz iudex pati vt agatur iniuriarū ciuiliter ad vindictam quando per eam preiudicatur. l. cornelie. sed non preiudicatur publico iudicio per ciuilem actionem que solam rem familiarē prosequitur vel econtra. hoc dicit secundum intellectur Jade are. quem tenui. §. l. proxi. vbi vero non preiudicat. l. cornelie predicte: sed alteri iudicio publico. optare potest passus iniuriam: an primo velit agere ad vindictā: an criminaliter accusare: & indistincte per vnū iudicium preiudicat alteri: vt §. l. proxi. & ideo ne preiudicet. d. l. cor. Bononie accessor agētem ciuiliter ad vindictā audire nō debet: propter hoc est factus iste. §. qui singularis est: & est multū vtilis cū inter nūtes amicoz interuentu pax facta est. nā vt non possit interesse iniuriā criminaliter accusari: & ex magnitudine & grauitate pene vt ita dixerim desolari: remedium est quod proponatur libellus ciuilis ad vindictam: & qualiter concipiatur libellus ciuilis ad vindictam: & qualiter proponatur dixi. §. l. proxi. differt ergo hic. §. a. l. quod senatus. q: ibi actum fuerat iudicio primato ad vindictam: & qui egit volebat agere publico & indistincte denegatur sibi potēta: & hoc generale est vi. patet ibi q: per ciuile preiudicatur publico & econtra. hic autem non egerat sed agere volebat: & ideo hic audientia denegat ne preiudicare possit dicte cornelie vt iā dixi. ¶ † In tex. ibi si dicatur homo exprimendum est autem nomen hominis si pōt: q: cognitus erat. sed si incognitus erat vt romipeta & peregrinus: sufficit si i libello accusatorio vel inquisitionis. l. cornelie inseratur hominē interēptum: vt. §. de interroga. act. l. confessionibus. & l. qui seruum. ifiec ob. si dicatur potuit esse banaitus: aut talis conditionis qō impune occidi potuit a quolibet: ergo exprimendum est nomen eius ne vagetur accusans vel inquirens cum alieno discrimine: vt. §. ea. l. in prin. q: talis qualitas cum naturaliter insit: non presumit. vnde allegās debet eā ꝓbare. nā degenerat presumptio contra delinquentē. vt. C. de fica. l. j. ¶ Sequit in tex. publicam excusationē. i. vindictā. ¶ In gl. in ver. act. ibi. l. ij. §. vbi per ciuile iudicium preiudicatur criminali etiam si rem familiarem prosequat: cuius contrarium dicit hec litera. sed solue quod ibi loquitur interim ꝑm lec. Jo. que est ipsa veritas. hic autez loquitur postq̄ est determinatum & decisum sententia condēnatoria: ideo nō preiudicatur publico. ¶ In glo. in ver. publico. ibi. cū nō cuilibet de populo. † No. ꝑm Rog. qđ illud ꝺz maleficiū publicū e: de quo qlibet de populo accusare pōt: & hoc proprie & stricte. assumitur autem publicū aliqs modis quos habes. ff. de pu. iu. l. j. dic vt ibi. † Et ideo si ex forma statuti de vulnere & homicidio solum iniuriam patientes: & agnati admittunt ad accusandū: condēnati ex illo statuto non erunt condemnati publico iudicio: & effectus est valde grandis propter notata in. l. i. j. de infa. ¶ In glo. in ver. sortiatur. ibi conuenio te. l. aqui. ad. x. si hec glo. esset vera multi libelli destruerentur: & non decidit verum † q: cum agatur ad interesse pōt incertus libellus formari: & certificari postea in processu: vt plene no. in. l. certi condictio. in prin. §. si certum petatur. ¶ Sequitur in glo. vel dic in contrarijs vbi de hoc no. melius per Ly. C. eo. l. si nō cōuicij. ¶ In glo. f ff. ibi. ex predictis no. exempla. hec tria exempla non restringunt regulam f: vt fuit fortitan de mente gl. † nā regula exceptionem

c ¶ Qui cātilenas componūt. adde Ang. in. l. j. C. de famo. libel.
d ¶ De crimine famoso & locuz &c. querit hic Bart. an qñ de delicto agit ciuiliter debeat iferi locus & tēpus. Circa iſtō vide Bart. consi. clxxxvi. col. vlti. Rom. consi. cxcj. Et ex. cōsi. clxxv. col. iij. volu. ij.
e ¶ Maleficiū publicū. Adde bal. in. l. cū fratre. C. de his quibus vt indig.
f ¶ Exempla non restringunt regulam. Adde iusti. de gradibus. i. §. hactenus. l. dāni infecti. in. §. fi. ff. de dā. infe. & glos. in. c. i. ne cler. vel mona.

6 ptionem non habens est hec qđ ꝓpter iudicium ciuile ꝓpositum ad vindictā preiudicat publico & ecōuerso quodcūqz sit illud: vt patet. §. l. proxi. in fi. & melius hoc ꝓbat q̄ alia que sit in ire. Sz in tribus exemplis hic positis hoc plus est: & hoc speciale versatur: vt nō detur potestas iniuriā passo prius ponendi primo iudicium ciuile. In omnibus aūt alijs casibus iniuriam passus proponit primo quod vult. Ange.

1 ¶ Libellus in actione iniuriarum quid continere debeat.
2 Rusticus pauper de stercore erectus ad dignitatem: si superbit potest vt ingratus puniri.
3 Iniuriarum actio ciuilis non competit filio contra patrem nec liberto contra patronum.
4 Filius potest agere contra patrem ad vindictam criminaliter pro iniuria.

Preterea. † Algēs iniuriarū exprimere taliter debet iniuriā q: de ea cōuētus possit puniri. h. o. vsqz ad. §. qđ aūt. sic & q agit coram iudice regulr nō suo nā vt libellus ꝓcedat ꝺz in eodē inserere tale qđ ꝓpt qđ necessario eius fit iurisdictio. doctrina notabilis est Inn. i. c. cū sit generale. de foro cōpe. ¶ In tex. ibi. heri seruū: hodie liberū. † No. bene hūc tex. cōtra illos qui de limo terre facti sunt die sequenti in tantū superbiunt qđ corrigentes eos volunt efficere. hos aūt in tantū detestatur lex q: si ex iugo seruili fuerūt in libertatem erecti velut ingrati possunt in seruitutem reduci: libertatis premium nullatenus in posterū consecuturi: niſi annuente maiestate cesarea: vt. l. manumissus. C. de libe. & eo liber. & tene menti: q: adhuc ad multa & cōtra multos allegabis. ¶ Sequit in tex. qđ nō sis ei cōuiciū. † No. qđ nullum conuiciū act. iniuriarum parit liberto contra patronum: neqz filio cōtra patrem: siue sit in potestate siue nō q: in solis verbis atrocitas iniurie esse non potest cōtra predictos. sustinere eñ debent ea verba quantūcumqz iniuriosa: vt patroni & patris: qñ eoz persona a filio & liberto sancta & honesta semper videri debet. vt. C. de obsequi. l. honor.

4 ¶ † Sequit in tex. etiam si a troz fuerit. subaudi & filius. vel seruus pro ea ciuiliter agere velit ad vindictā, criminaliter enim potest per ti. de pari. per totum.

1 ¶ Alternatio obscuritatem parit & vitiat dispositionem iudicialem.

Quod autem. Iste. §. summat⁹ est cū pnci. s. † & no. q: alternatio obscuritatē parit & vitiat dispositionē iudicialem: vt hic: non conuentionalem, non vltime voluntatis: nec etiā qñqz vitiare lz sententiam. exempla patent hic in glo.

1 ¶ Iniurias plures passus si agere vult omnes tenetur cōiungere reo postulanti.

Si plures. Passus plures iniurias cā minuē darū litiū si agere vult oēs tenet cōiungere postulante reo: ex qualibet tñ per se pena veniet imponenda. h. o. Et sic nō ob. §. de act. empt. l. nō est nouū. nam ibi diuersis tēporibus orte fuerūt plures actiones: & posiq̄ sunt in vnū tempus reducte sufficit vnā ꝓpositionē: vt ex eo qs ꝙsequat cōmodū oīz. sic & pponunt plures: vt plures in seruant pene: & si oēs penas coarctauerit index in vnico verbo cōdēnatorio satis erit. vt. l. i. §. i. j. que sen. fine ap. resc. vñ pōt dicere iudex pro oībus in accu. cōtētis cōdēno te in cētum & potest dicere pro tali iniuria condēno te in quinquaginta, et pro tali in alia quinqua ginta: & sic de singulis. Ange.

Vlneris. No. qđ dicit magnitudo. vñ est differētia magna inter vulnus magnum & vulnus paruum: & quādoqz paruum vulnus culum appellatur in. l. i. §. vitium. §. de edil. edi. & tene menti illum tex.

1 ¶ Iniuriam personalē non dicitur inferre qui alteri scindit vestimenta.

Sed & est. In tex. ibi vestimētis scissis. † No. qđ scindere vestimenta nō est inferre iniuriaz corpori: subaudi vt agi possit iniuriarū ex capite. l. cor. de qua per Bar. in. l. licitatio. §. q illicite. §. de publi. & ibi dicam. Ange.

¶ Iniuriarum tenetur percutiens & percuti faciens.

1 **Non solum.** † Iniuriarū tenet percutiēs et pcuti faciēs. h. o. istud prin. ¶ In text. ibi iniuriarū: scz. l. cornelie lz gl. hic dicat qđ solū, pretoria & male. nā verba legis cornelie ex parte iniuriam inferentis sunt in rem: licet ex parte passi sint in persona: vt. §. e. l. cornelia. §. illud ergo &c. & ſ. de adulte. l. hec verba. & §. quod vi aut clam. l. aut qui aliter. §. fi. cum. l. sequen.

1 ¶ Iniuriarum actio ex bono & equo est: & dissimulatur et aboletur: & ex penitentia nascitur.
2 Iniuriarum actio quomodo remittatur.
3 Bannitus cui parcitur cum pacto qđ si intra decem dies nō soluerit qđ reincidat in bānū: an eo non soluente reincidat.
4 Iniuriarū actio an censeatur remissa per cōfessionē peccatorum factā sacerdoti: & an sit remittenda si non petitur.

Iniuriarum. † Actio iniuriarū ex bono & equo est: & dissimulat & abolet & ex penitētia nascit. h. o. vsqz ad. §. agere. ¶ In text. ibi. ex bono. bonū est enim iniuriātē puniri: & in hoc versatur vtilitas reipu. vt. l. i. ta vulneratus. ff. ad. l. aquil. ¶ In text. ibi. & equo. hec aūt equitas versat vt satisfiat iniuriā passo: & quālitercūqz satisfiat sufficit. bonū ergo & equum sunt causa productiua istius actionis: lz ipsa actio ex contumelia nascit: vt in glo. & bene. ¶ † In tex. ibi. abolet. id est eas natiuitas ipe ditur si iniuriā patiēs dissimulauit⁹. dixit Ray. q: forte risit cū iniuriam passus est: vt insti. eo. §. fi. b hec ergo dissimulatio impedit natinitatē eius. qđ intellige qñ iniuria non est illata in corpus aut in membra cū sciutia: cū nemo sit dñs membroz suoz: vt. l. liber homo. ff. ad. l. aqil. nec possit qs ꝙsentire vt suū corpus lacesciat: aut sibimet iferri iniuriā: imo ℨ faciēs punit: vt. l. i. j. de bonis eoz. Si aūt a principio qs non dissimulauit illā: lz postea remisit absqz pacto: an sufficiat remissio simplex: sunt opiniones. pōt dici q: sicut nuda voluntate impedit natinitas & ortus: ita nuda voluntate tollat etiā si nō deducat renūciatio in pactū: sicut dicimus in actiōe negest. fs lec. quā ibi teneo: & aūt remissio facta absente parte exceptionē doli nō ꝓducit: vt. l. z heredi. §. fi. cum. l. seq. §. de pac. lz gl. dicat ꝙtrariū & male i. l. nō solū. §. fi libera verba. §. de lib. leg. ¶ In tex. ibi. nō poterit recolere p penitētiā etiaz si remissio iurie facta fuerit i vltima volūtate & recōualescat remittēs fz gl. iſti. eo. §. fi. ¶ Dubitabat Bar. si officiales ecclesie cōponūt cū homicidis p certa quātitate pecunie persoluēda & bāna eoz cācellēt: adiecto pacto qđ nisi soluerit intra tps reincidāt in bāna: an eis nō soluētibus reincidāt. & nihil decidit. dic vt dixi in ſtiōe quā disputaui hoc anno: quecatozum facta sacerdoti iniuria sit remissa. vide Bar. hic.

c incipit exorta est guerra &c. † Et an ꝓbata cōfessione. confessio peccata tantū remittit nō actionē iniuriarū. gul. de cu. in. l. si tibi. §. quedā de pac. quē sequit Bar. hic. & Ange. sequendo Barto. subdit tñ Bart. vidisse i li. sententiaruz sup oratiōe dñica dimitte nobis &c. qđ ficst mihi nō remittit nisi petā ita nō teneoz remittere inimico nisi petat. quod bar. nō affirmat. tñ ſm bar. si esset verū esset decisio predicatoz. vide Bar. hic ꝓ decisione Gul. de cu. vide. xxiij. q. iij. si alia. & &c. di. si qs cōtristatus. & no. xlv. dist. & q emēdat. & si rancoreż nō dimitteret pē cū deo non haberet. xcv. dist. ne qz. vide de hoc. & circa remissionē iniurie bal. in. c. i. §. iniuria. de pace iur. fir.

a ¶ Dissimulauit. Utrū dissimulatione impediat natinitas actionis iniuriaz. ad hoc vide Spec. in ti. de iniur. circa fi. versi. vlt. nota &c.
b ¶ Insti. e. §. fi. et ibi glo. & semel extincta nunqz reuiuiscit: imo tz ꝓpetuo remissio. l. pōponius. ff. de neg. gest. l. papinianus. ff. & inof. test. l. cū mota. C. de transa. l. si tibi. §. dā. ff. de pact. l. si vnus. §. pacta. tit. vide. j. in. l. si vnus. §. finaūt j. eo. titu.
c ¶ Et an ꝓbata cōfessione. confessio peccata tantū remittit rāonem non actionē iniuriarū. gul. de cu. in. l. si tibi. §. quedā de pac. quē sequit Bar. hic. & Ange. sequendo Barto. subdit tñ Bart. vidisse i li. sententiaruz sup oratiōe dñica dimitte nobis &c. qđ ficst mihi nō remittit nisi petā ita nō teneoz remittere inimico nisi petat. quod bar. nō affirmat. tñ ſm bar. si esset verū esset decisio predicatoz. vide Bar. hic ꝓ decisione Gul. de cu. vide. xxiij. q. iij. si alia. & &c. di. si qs cōtristatus. & no. xlv. dist. & q emēdat. & si rancoreż nō dimitteret pē cū deo non haberet. xcv. dist. ne qz. vide de hoc. & circa remissionē iniurie bal. in. c. i. §. iniuria. de pace iur. fir.

Agere. Iniuriarū ciuilis & per pcuratores & administratores reliquos exerceri potest. hoc ꝺt.

1 ¶ Iniuriarū tenet faciēs iniuriā de mandato alterius: tenetur etiā mādās & ꝺducēs psuadēs nō facturo vel facturo.
2 Assassinus committens assassinagium sponte vel mandato quomodo puniatur.
3 Persuadens & fouens fieri delictum punitur vt faciens.
4 Crimina leuia grauia grauiora & grauissima que dicantur.
5 Iniuria atroz que dicatur.
6 Mandans obligatur ex mandato ratum habendo delictuz suo nomine perpetratum.

Si mandato. Iste est pulcher. §. & quatuor lz dicta. Primū loquit i mādāte. Secz loquit i ꝺducēte. Tertiū loquit in filio faciēte in iuriā ex mādato paterno. Quartū in psuadēte. Secda ibi. pculus. Tertia ibi. idēqz. Quarta ibi. attrilicin⁹. Et differentiā inter mandātē psuadētē & ꝺducētē: dic vt hic p Bar. & breuiter. h. o. † cōmittēs iniuriā de mādato alterius aut etiā accepta pecunia iniuriaz tenet: tenet & mandās & ꝺducēs & etiā persuadēs nō facturo vel facturo. h. o. ſm verā lec. vsqz ad. §. quāqz. & est iste. §. solēnis. & ego tibi bene legāpm. ¶ In tex. ibi. iniuriarū teneri. & qlic et tenet cornelia si mādatari⁹ incidit in cornelia: vt dixi. §. in ꝑn. l. & si mādatarius mādauit alteri: ambo mādatores & mādatari⁹ vlteri⁹ tenet. §. qđ vi aut clā. l. si ego. & tenet mādator: vt caporalis qñ mādat executio nē vindicte iniurie sue. secus si in vindictam iniurie proprius extranei forsan sui amici. adduco ad hoc tex. no. §. ma. l. papi. tene mēti. Et de istis caporalibus vidistis. §. vi bo. rap. l. §. fi quis nō hoies. cōiuncta glo. in ver. coactis. ¶ Sequit in tex. si ad hoc te cōduxerim data tibi pecunia: † & sic est hic casus qđ assassinus de iure cōi nō tenet & plus qz teneat mādator. sed de cōsuetudine nō sernat & meritoz: q: plus delinquit faciēs pecunia qz q gratis: vt. j. de penis. l. titio. ad trebel. l. sed no inuito. §. cū ptor. C. qñ. ꝓuo. nō est ne. l. venales. & de istis assassinis vide casum in. c. i. de homi. li. vi. & in. c. ꝓba manu. de homi. in antiqua. ¶ Sequit in tex. voleti. qđ habent no lenti: vt glo. dicit & bene. & qualibet casu dic persuadētem teneri: † q: oīa persuadens fauet et auxiliat. fauens aūt ad maleficium cōmittēdum indistincte tenetur siue ille erat als facturus siue nō: de quo per Bar. hic. ¶ Sequit in tex. idēqz ait &c. idco aūt hic punitur filius lz obediuerit patri: q: iniuria atroz erat: vñ non debuit obedire. vt. §. ad. l. aqui. liber

Universidad de Deusto
Biblioteca

homo. ¶ †Et ponit hic Bar. que crimina dicant leuia: que grauia: que grauiora: z q grauissima. dic vt hic p eñ. †Adde o: ipse dicit: qđ ois iniuria q̄ infertur in corpus est atrox. qđ nō placet: vt ff. l. pretor. §. pe. z fi. z l. seq. in princi. z. §. pri. tūc ergo eā dicā atrocē cū fm opi. loci cōem iniuria appellata fuit atrox. Florētie etiā percussio cū pugno nō reputat atrox: z alibi icēdere barbā appellat atrocissima. vbi vero opi. vulgi deficit: illā dicas atrocē q̄ illata in psonā filij aut inuenis errantis emēdationis causa puniret. tex. est in l. i. C. de emendatione ppinquoꝝ. ¶ †Ultimo scias qđ ex mandato quis obligat: ita ratū habendo delictū suo noīe perpetratū z trahitur ista rati habitio reo: ꝫ Ray. dubitauerit. casus est in c. cū quis. de sentē. excō. lib. vi. facit. §. de vi z vi ar. l. i. §. dei. ciſſ. ver. sed z si cum quis. no. hoc z tene menti. Ange.

1 ¶ Judex potest procedere de maleficio impunibili etiaꝫ nemine instante.

2 Statutum qđ querele bannitoꝝ nō audiant quo intelligat.

3 Patrifamilias iniuriam inferens grauiter punitur: z dicitur materfami. femina autoritatis note.

Quāquam. †De maleficio ipunibili ad nullius instātiā pōt quis pcedi. h. d. magistraliter. vel sic. Leuis coercio cadit in libertā z nuptā: z ideo nō punit grauius: z ideo p illa agit liberta z vir eius

2 vxoꝝ etiā liberti nulla iniuria inferri pōt. h. d. ¶ †Et allegatur iste tex. qđ si ex forma statuti q̄rele bannitoꝝ non audiant qđ nec etiā per inquisitionē poterit iudex punire. hoc est verū si statutū facit maleficia in bannitos cōmissa impunibilia. secus aūt si simpliciter a querelando statutum bannitos excludat: vt l. querela. C. de fal. vbi de maleficio pcedit per inquisitionem. j. xxx. an. z per acculationē solum infra. xx. ¶ In tex.

3 ibi. cōuicium nō impudicū. †No. vitiū impudicū i matrem fa. illatū esse graue iniuriā: z est vtile cōtra infamātes aliquā matrēfa. de honestate vite: sunt aūt grauiter puniendi. ideo autem dixi matrēfa. qz cum illam audis semper intelligas feminam autoritatis note: vt l. ij. in fi. §. de lib. exhi.

Si qui. Pronocās aliū in seruitutē agēdo vel excipiēdo iniuriā tenet: nisi aliū iusta causa mo tus faciat. h. d. cū l. seq. est aūt iusta causa si eū liberū esse sciat si illō dicat causa euictiōis sibi pferūde: vt l. l. seq. z sic ppter ius suū pferūdū licitū est i iudicio mēturi. casus est i hac lege de q̄ vi ō tex. z gl. §. de neg. gest. l. atq natura. §. cū me absente.

1 ¶ Iniuriarum actio lite nō ptestata ad heredē non trāsit.

1 **Iniuriarum.** †Ante litē ptestatā hec actio actiue vel passiue ad heredē nō trāsit. hoc ōt. Ratio: qa i bonis nostris nō est ante ptestationē: ideo nō est trāsitoria.

1 ¶ Iniuriam nemini infert qui vtitur iure suo.

1 **Is qui.** †Juris executio nullā habet iniuriā. h. d. ¶ In tex. ibi. iure publico vtit. vocādo aliquem ad iudiciū vt differat a. §. quo iure. j. e. vel dic mulctando cōtumacē: pignus capiendo: bāniēdo: vel similia: vt. j. ad l. iul. pecu. l. sacrilegij. z facit. C. de iura. calū. l. ij. §. qđ si actor.

1 ¶ Iniuriarum nō tenetur ducēs aliquem ad carceres vel torquens de mandato iudicis.

2 Judex conuētus in sindicatu pro eo quod torqueri fecit aliquem quomodo possit se z famulum tueri.

1 **Si quis id quod.** †Inobediēs ductꝰ ad carceres vl tribunal de mādato iurisdictionē exercētis nō agit iniuriarū ꝫtra ductorem: sic nec miles aut alius de familia rectoris ponēs aliquē ad torturā de sui mādato forsitā de aliquo crimine difamatū: vel qz forte examinabaſ vt testis z vacillabat: puniri pōt siue iuste siue iniuste rector torqueri mādauerit. casus est hic cōuncta gl. hoc idē decidit. j. de reg. iu. l. nō rōne. §. q

2 iussu i gl. magna. †Sit ergo cautus rector vt libello oblato de torturā ꝫtra aliquē de sui familia lapso tpe ad dādū libellos ꝫ seipsum faciat reū cōtentū articulari z pbare qđ hoc fecit de mādato rectoris. z etiā ipsemet rector cōsteat qđ fieri fecit p offō exercēdo: z erit liber z rector z ille q tormētauit.

1 ¶ Citatus indebite vt vexetur agit iniuriarum contra facientem citari.

2 Item mouentes indebite quomodo possint puniri.

1 **Si quis per iniuriam.** †Citatus vt vexetur agit iniuriarū cōtra facientē citari. hoc dicit. Et ꝑsumo i dubio affuisse animū vexationis: misi appareat qđ aliqua iusta causa suberat propter quā ille fuit citatus. degenerat autē cōtra talem presumptio calumnie: vt. l. i. C. de iudi. diuer. iudi. ff. de iudi. l. enim quem temere. ad turpil. qui non probasse.

2 cum concor. suis. †quinimo z contra talem facientem citari posset agi de falso ex eo capite quod obrepsit pretori: vt. j. de fal. l. si quis obrepserit. caueant igitur litigantes ne eniden ter lites iniquas inferant: quia diuersimode possunt puniri.

¶ Iniuriarum non tenetur impediens honorē alterius.

2 Judex exercendo iurisdictionē non presumitur in dubio animo iniuriandi facere.

1 **Si quis de honoribus.** †Impediēs honorē alteriꝰ etiā in ꝫtumeliā nō tenetur iniuriarū. Jtē vocās alium ad munera indebite vel iniquā ferens sententiā: iniu

2 riarū simil̄r non tenet: ꝫ in factū. hoc dicit tex. z glo. †Jn dubio ergo magistratus actum iurisdictionalem exercens non presumitur animo iniuriandi facere vel fecisse: quia non est credendum ipsum fuisse immemorē salutis eterne: cum iurauerit vnicuiq̄ iustitiam ministrare. in corpore iusiurandum quod pre. ab his. hec tamen presumptio tollitur per aliā presumptionem causatam ex indicijs vel cōiecturis: puta quia accepit pecuniam: vt. C. quādo prouo. non est necesse. l. venales. vel quia fuit cōminatus antea parti se dictam sententiaꝫ laturum etiam si esset iniusta. ex his enim verbis detegeſ q̄ litas sui animi vt. l. apud celsum. in princi. §. de doli excep. §. qui. ex cau. in pos. ea. l. fulcinius. §. quid sit latitare. in glossa. ¶ In glo. ibi. puta imaginem. fortitan lapideam aut eneam quam romani concedere solebant cōmuniter omnibus qui ob rem pub. vltra alios vigilabant. Et no. istud pro decurionibus impedientibus honorem alicuius ciuis: quia non tenetur ob hoc iniuriarum. nec ob. §. de aqua quotidia. l. i. §. penulti. quia ibi accipitur nomen iniurie multum large: hic stricte. Ange.

¶ Turbans quem vi in possessione sua tenetur etiā actione iniuriarum.

2 Jniuriarum actione tenetur qui alium prohibet vti re propria aut communi de iuregentium.

Si quis me. †Pro vi turbatiua pditum est etiā iniuriarū iudiciū hoc ōt manifestaliter: nullum autem aliud iudiciū criminale pro vi turbatiua introductum reperitur: ꝫ pro aliꝰ vioꝫ ths sic. tene

2 menti. vel sic. †Prohibitus vti re ppria aut cōmuni de iure gentium iniuriarum agit etiā si phibeatur vti ante edes vel pretorium alienum. hoc dicit vsq̄ ad fi. Et no. istum. §. qz est valde vtile pro venetis. ¶ In tex. ibi. vsurpatū tñ. z hoc est qđ dicit glo. j. cosuetudine obtentum. subaudi hoc qđ quis prohibet ante domū vel pretorū suū piscari. tñ qz hec vsurpatio iurisgentiū ꝺicit reprobat z nil operat: z ideo vsurpatione hac non obstante qui cōtradicit ante domū vel pretorū suū piscari iniuriarū tenet: vt hic. sic z oīs vtens iniusta consuetudine: vt in glo. q̄ intell. ge qñ est iniusta ex eo q̄ contradicit iuri diuino naturali vel gentiū: nō eñ tūc consuetudo appellatur: sed vsurpatio quedam: vt in corpore vt nulli iudi. §. j. col. ix. Ang.

1 ¶ Turbans aliquem in mari vel flumine publico ne piscetur vel nauiget potest conuenire interdicto vti possidetis z iniuriarum.

2 Maris proprietas an possit ad aliquē iure ppio pertinere.

3 Publica loca an z quando possint prescribi.

4 Flumē publicū z iusin eo piscādi z nauigāgi qñ prescribaſ.

5 Maris iurisdictio est illius loci cui magis ipsum prope est.

6 Papa si moritur in mari vbi debet fieri electio successoris.

7 Confines territorij sunt communes vtriq̄ ciuitati.

8 Preuentio iurisdictionis quomodo fiat.

9 Fluminis vel maris quasi possessio acquisita quomodo et quando perdatur.

1 **Sane.** †Si ius nauigādi in mari ad aliquē pertinet iure ppio z in sua possessione turbaſ potest agere interdicto vti possidetis hoc dicit. Differt autem a precedenti. §. quia ibi nauigans prohibebatur nauigari seu piscari z nullum ius propriū habebat. Sed qz phibitio erat illicita: cum mare sit commune de iuregentiū: sicut reliqua elementa: vt terra aer igms. a principio enim mūdi erat chaos. i. confusio. ꝫ deus elementa distinxit ex quibus animantia consistūt: merito tali phibito competit iniuriarū: sed vti possi. nō. quoniā inter dictum ad priuatas causas cōmodaſ: nō aūt ad publicas, vt

2 hic in fi. ¶ †In tex. ibi si maris ppriū ius ꝛc. quomodo aūt ius maris possit ad aliquem iure ppio pertinere. glo. hic dicit ex priuilegio cesareo vel longa cōsuetudine: z sic apparet qđ ppietas maris ꝑm hanc glo. dupliciter queri pōt: z priulegio cesareo subaudi vel senatus: vt. l. q̄ principis. §. de aq̄ plu. ar. z. §. de flu. l. quominus. z etiā ex ꝙsuetudine lōga. alibi glo. dicit qđ per longā consuetudinē hec ppietas queri non potest

non pōt: ꝫ per longissimā cuius initiꝭ memoria non existit. in. l. vsuſq̄. in princ. C. de aque duc. lib. xi. alibi dicit qđ nō est possibile hanc ppietatē acqri aliqua prescriptione seu ꝙsuetudine. in. l. diligenter. in fi. eo. ti. z hoc etiā satis videt de mēte gl. in. l. si qs qđ §. de diuer. z tēpo. pscri. †Et ista opi. est ve

3 ra qđ ipsa proprietas nō acquirit ex eo: qz ea q̄ nobis cōmunia sunt de iuregentium: z sic sunt publica z in vsu publico vt mare z flumina nauigabilia: nullo tpe acquirunt: nisi concessione cesaree a: aut senatus interueniat. z hoc tenet glo. parua in. l. fi. §. de vsuca. que aūt publica sunt nō tñ in vsu publico: illa bene querūtur prescriptione longissima: vt. l. fin. C. de fundo patri. lib. xi. z no. in. d. l. vsu. quod aūt dixi requiri concessionē cesareā intellige tacitā vel expressam: z ideo qz venienti sciente z patiēte principe per tantū tps cuius initiꝭ memoria nō existat: put est notorū apud oēs nauigāes: z ēt apud maiestatē cesareā nauigare sunt soliti ipsi soli p gulfam eorū z nulli alij eis inuitis. qđ apparet: qz nauigātes per illud gulfum soluūt ipsis dñis venetis datia z gabellas: z apparet qđ ppietatē ipsius gulfi acquisiuerūt per dictū tps cōcurrēte patiētia ipsius pūcipis. Occurrit ergo hoc casu simul z semel prescriptio z cōcessio: qz in actu prescribēdi cōcessio patefit: ꝫ vbi esset facta cōcessio exp̄essa nō cōcurret tūc prescriptio. cū enim ex concessione iam sit questita maris ppietas amodo impossibilis est prescriptio q̄ acqsitionem proprietatis simuliter tēdit: vt. l. sequitur. §. lana. de vsucapio. Si enim quis vellet prescribere post priuilegium: ergo renunciaret priuilegio. de prescrip. c. veniens. sic intelligo glos. in hoc dubitantem in. d. l. quisq̄. ꝫ aūt ppietas maris vel fluminum publicoꝝ non queraſ nisi vt superius dictū eſt: tñ quasi possessio

4 nauigandi z piscādi queritur longo tēpore. †z ideo si qs in certo maris brachio aut fluminis diuerticulo solitus fit solus piscari aut etiā nauigare: omnē turbantē eū in possessio ne predicta cōuenire pōt interdicto vti possidetis. z ita intelligitur hec lex. §. qđ hic agens erat in quasi possessione nauigandi. hoc tenet aperte glo. in. l. in tantū. in princ. §. de rerū di vi. l. §. quisq̄. quantum aūt ad exercitū meri z mixti imperij olmode iurisdictiōis ꝺ cōtrahētes vel delinquētes vel quasi

5 in mari. †Concludo qđ illius est iurisdictio z illius est impe rium rōne cōtractus vel quasi ex delicti vel quasi cui propin quior est illa maris particula i qua negotiū aut delictū factū est qui ꝫ insitū merū: mixtū imperiū z oēz iurisdictionē: vt. l.

6 lum. de elec. li. vi. vbi dicit qđ si papa in mari moriſ[a] in illa
a cinitate ꝺ fieri electio successoris q̄ ppinquior est loco obit?
7 dicti pape. facit q̄ no. Bar. C. de publi. l. cesar. z si iter duas
b ciuitates eque distātes esset cōmissum delictū[b] in mari: tunc diceret cōmissum in cōfinio qđ cōe est vtriq̄ ciuitati. vt. l. arbo. in princ. z. §. de vestibulo. cōi diui. z ideo pariter adveträ pertinerer cognitio criminis z Jctus: sicut qñ pūctualiter in cōfinio pluriū ciuitatū delinquit vel ꝺhiſ: z sic in eadē parti cula maris plures habēt imperiū. exemplū. fesc aleus vel admiratus maris regis arragonū rōne officij admiratus: ciuitas existēs in mari. eo qđ illa particula sibi ppinqor z sic de

8 suo territorio est: tūc quilibet pariter cognoscere pōt: z preuenientis in cognitione iurisdictio firmat: vt. §. de iudi. l. si qs

9 postea. de iurisdi. om. iu. l. pe. †Preueniſſe aūt intelligit̄ quātū ad imperiū ille qui delinquentes cepit in mari. nā p psonalē captura iurisdictio itelligit esſ pūcta ſꝫ Jo. an. i. c. i. de ob. ad ró. i nouella. z ista tibi p declaratiōe isti[n]. l. sufficiat. †vnū ad de. §. q̄r. pdaſ quasi possessio maris vl fluminis acqsita z p quātū tps. q̄ no. in. d. l. fi. z Bar. ibi melius in. d. l. quominus.

Item apud. Alienās magice mentē alteri? iniuriaꝝ tenet. h. d. Secꝰ aūt est i mutāte mētē alteriꝰ blādo sermone. vt. l. fi. §. si quis ali. te. phi. que est cōtra. ꝫ glo. nō rñdeat. ¶ In text. ibi. aliene quomodo. §. magico.

1 ¶ Jniuriarū tenet q ꝺ aliū manū leuat velut percussur[a].

2 Statutum quod percutiens aliquem puniatur in decē si nō percutit sed aminat: quomodo puniatur.

Si quis pulsatus. †Jn text. ibi aduerſ? eū leuate. hic est ca

1 sus de aminate z nō est alibi. †Ille ergo aminat q ꝺ aliū manū leuat velut vapulator z percussurus: sed qz non vapulat

2 nec̄ percutit: non tenet iniuriarū directa. sed vtili. †Et hoc
c est valde vtile ad statutum disponēs qđ percutiens[c] puniat in decem. nā si non percutit ꝫ aminat tenetur vtili ex illo statuto: ꝫ nō tenebiſ tanta pena: qz actū nō cōsummauit: vt ple ne no. Pe. z Cy. in. l. si quis non otcaz rapere. C. de epi. z cle.

1 ¶ Statutum quod pro quolibet verbo iniurioso quis puniatur: quomodo intelligatur.

Conuicium. †Jn text. ibi. quasi ſconuicium. facit Ja. iij. c. z cōmittit istud

1 de facili. eccle. li. viij. c. in fi. †Et ponit hic Bar. si statutū punit quodlibet verbū iniuriosum: vt etiā mille verba iniuriosa simul z semel prolata dicātur vnū verbū. dic vt hic per eum.

1 ¶ Factum cōtra bonos mores dicitur quod repugnat bonis moribus ciuitatis.

Idem ait. †Jn tex. ibi. bonos mores huius ciuitatis. †No. bene qđ illud dicit factuꝫ

1 contra bonos mores quod repugnat bonis moribus ciuitatis: quod est vtile ad multa. z facit ad id quod not. in. l. iij. §. eiusdē. de testibus. de proba. l. si arbiter.

1 ¶ Domum intrare aliud est q̄ venire ad domum.

Conuicium. †Jn tex. ibi. si quis ad domum.

1 †No. qa nō itrauit domū. aliō ergo ſest itrare i domum: aliud venire ad domū. vnde nō puniunt eadē pena. z dicitur ad domū venisse etiā si distet ab ea: dūmodo nuciū audiatur: nec sit nimis lōgū spaciū interuallū. arg. §. de serui. rusti. pd. l. quidā hyberus. ¶ Sequitur in tex. idē z si ad stationē. nō ob. §. eo. l. lex cornelia. §. domū. quia ibi iuria reali z ex. l. cor. hic in verbali z de iure ptorio.

1 ¶ Jniuriarum tenetur qui cōcitat pueros ad vociferationem iniuriosam in alium.

2 Conuicium inferens tenetur iniuriarum.

3 Libellus accusatorius quomodo formatur.

Fecisse. Jn tex. ibi. qui cōcitauit. †No. cōtra pcitā

1 tes pueros ad vociferationē iniuriosam in alium: iniuriarum tenētur. ¶ Sequit in tex. nulla executio est. nō ob. j. e. l. eū qui nocentē. §. si iniuria. vt ibi dicā. ¶ †In glo. aliud. ibi. §. hoc amplius. sed ibi ex post facto apparet cui voluit transferre cōuicium: hic aūt nō apparet cui voluerit cōuiciū dicere. vnde si ex post facto hoc cōstare posset cui

2 voluerit cōuicium dicere teneret iniuriarū sine dubio. Dy. Et est hic casus quod semper in libello accusatorio debet inseri persona certa z determinata in qua maleficium est commissum. de quo dic vt. l. falsus. §. penul. §. de fur. Ange.

1 ¶ Judex dans fieri delictū data pecunia quomodo puniat si mandatarius non exequitur mandatum.

Si curauerit. †Argumētū pro date pecuniam assassino[d] vt homicidio

1 d nō secuto de homicidio nō puniatur[e]: z est verū. vt. §. e. l. nō
e solum. §. si mandato. punietur tñ vt calūniator. vt. §. de calū. l. generaliter. §. ij. §m Dy. ¶ In glo. ibi. l. iij. §. sufficit. hec lex precedens loquitur in cōtractibus vel quasi contractibꝰ z precedens loquitur in cōtractibus vel quasi contractibꝰ in quibus sufficit aliquid vtiliter esse ceptum: hic in delictis in quibus insp̄icitur euentus misi sint atrociora: quo casu pe

2 d na arbitraria est. vt. j. tit. j. l. j. que hic signatur pro contrario: licet non respondeatur.

Ex his. Jn tex. ibi. sed infamādi causa dictū. quo

2 e casu habet locū sequēs edictum de quo fit mentio j. e. §. ait pretor. z hunc. §. bene sciunt quidā sagaces qui in auricula eorum inimicis iniuriā dicunt. vel etiā multum plane loquendo in modū cuiuldam ratiocinij. isti enim non tenentur iniuriarum: vt ex commicio. casus est hic. sed tenent ex edicto: de quo dixi. z ideo ad pretorem spectat inspicere qualiter verba prolata fuerint. tene menti.

1 ¶ Diuinatorib[us] z diuinationib[us] nō est credēdū i iudicio.

Si quis astrologus. Jn text. ibi. si

1 qs astrologus hic est casus †quod istis diuinatoribus[f] nō est stādū. nā si he diuinationes illicite sunt: ergo non probant nec̄ indicium faciunt ad torturam: caueant igitur iudices quod non errēt moti ex predictis diuinationibus. concor. C. de infa. l. verbū

1 ¶ Excommunicatus nō est qui percutit clericum incedētem in habitu seculari.

2 Familiaris vel famulus iudicis quis non presumitur si non f defert vestes z insignia deferri soluta.

3 Adulterij pena tenetur qui fornicatur tū meretrice nupta.

Si quis virgines. Jn tex. ibi min[o] pec

g care videt. nō ob. §. eo. l. si stupri. vt ibi videbis. ¶ Sequit i tex. ibi. si meretricia veste. †allegatur quod percutiēs clericum[g] eūtem in habitu laicali non fit excōmicatus: z est verum si eum clericum ignorabat. z hoc tenēt canoniste. nam quis talis esse presumitur in quali habitu inuenitur. de quo in. l. si per calumniam. C. de episcopis z clericis. Specula. in titulo. de aduo. §. sequitur. ver. talis. ¶ †Allegatur etiam qđ qui percussit familia

2 tur. ver. talis. ¶ †Allegatur etiam qđ qui percussit familia

a ¶ Si papa immari moritur. addit Ang. in. l. insule. in fi. ff. de iudi.

b ¶ Cōmissum delictū. adde qđ de cōmittente delictū i exercitu an possit ibi puniri si non sit de exercitu. vide p Caradi. Alex. in. c. ius militare. in vlti. col. i. dist.

c ¶ Ad statutū disponens q̄ percutiens. Statutum puniens delictuꝫ nō ꝫ locū in eo qui inchoauit: ꝫ non pfecit. Bal. in. l. si. §. donec. ff. nau. caup. stabu.

d ¶ Pro date pecuniaꝫ assassino. adde glo. in. c. fi. lxxxiij. dist.

e ¶ De homicidio non puniat. not. qđ i delictis mādatū nō obligat nisi mādatarius executioni demādauit. ita ꝺy. hic per hūc tex. z. l. q huo. §. i. ff. de fur. bar. in. l. nō solū. §. si mādato. in. j. col. xvi. hoc pmisso. ff. de iur. z idē no. i. l. sepe. i fi. ff. de ver. sig. z in. §. ope. isti. de obli. q̄ ex quasi delic.

f ¶ Istis diuinatoribus. adde text. in. c. intelligi. xxvi. q. vj.

g ¶ Percutiēs clericū. adde. c. si vero. z ibi doct. de sen. excō. gl. in. l. ignorans. ff. lo. inn. i. c. ij. de ſsti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

rem potestatis non deferẽtes vestes:vel nõ dimisit se rimari p armis:vel nõ permisit se duci ad palatiũ nõ punit. cõcor. s. locati.l.si ignorãs.nec est credẽdũ eis:q se familiares dicãt vt.ff.de appel.l.i.de custo.reo.l.dinus.ꝛ vide de sñia exõ.c.i audientia.ꝛ ita fuit de facto determinatũ i ciuitate Senarũ. 3
ꝛ ita etiã tenebat Ray. ¶ †Itẽ est hic casus qõ q fornicat cũ meretrice vel etiã blãdo sermone illã adducit nõ punit. qõ i tellige nisi fit nupta:q; ad nuptã nõ est licit⁹ accessus p scientẽ quin puniatur vt adulter:vt.l.que adulteriũ.C.de.adul.Ang.
1 ☞ Iniuria facta socio meo videtur mihi facta.
2 Socius accusatus de vulnere illato alteri pro defensiõe soci non punitur.
3 Iniuriarum tenetur qui aufert duces seu guidas itineris.
1 **Comitem.** †Argumẽtũ qõ faciẽs iniriã socio
a meo i itinere[a] vt facere mihi:ꝛ tõ licite possum occurrere:ꝛ pro illius defensione facere illud qõ possem pro mea persona.ꝛcor.ff.l.ff.tenet.ꝛ in pemio ff. 2
ff.illud vero.ꝛ.ff.pro socio.l.inter fratres.ff.fi.†Sit ergo cantus accusatus de vulnere ꝛ excipiat q̃ istud fecit p defensione soci tui in itinere:ꝛ probet societatẽ itinerantis. ¶ †Itẽ nota bene contra auferẽtes duces itineris alicui:aut associãtes dominas per vicos vel plateas:nam iniuriarum tenẽtur dominabus ꝛ illis qui ducebantur.
Abduxisse. In tex.ibi.persuasit.ff.blãdo sermone ꝛ fine vi.Ang.
Hoc edictum. In tex.ibi.q̃si neglecta.fa- cit extra de heret.c.fi aduersus.in pnc.ꝛ de testa.mili.l.iiij.ꝛ in cle.i.de excess.p.ꝛa.ff.fi. ¶ In gl.ff.ibi.arg.contra.Solu.vt ibi.ꝛ.ff.de serui.vrba. pdio.l.ff seruitus.ꝛ de acquiren.hereditꝛ.l.ff quis mihi bona. ff.iussum.de condi.ꝛ demon.l.nonnunq̃.
☞ Iniuriarũ tenet qui vtitur veste in alterius opprobriũ. Faciei appellatione non veniunt pili barbe.
Generaliter. †In tex.ibi.ad iniuriã alicuius. veste lugubri etiã in improperiũ amici sui infamiã passi:aut aliã detestabilem iniuriam.cõcor.sunt in gl. ¶ Sequitur in tex.ibi.qualida.id est aliqua turpi aut sordida veste. ¶ †Sequitur in tex.aut si barba.per hoc defendi iam quẽdam ãccusatum q̃ percusserat barbã accusatorũ.nã dixi qõ barba[b] ou pliciter sumi põt.vno pro ipsis pilis:casus est hic.alio put carnem significat que est pars faciei.in dubio igitur intelligenda est de pilis:vt.l.si preses.ff.de penis.ꝛ ideo non fuit punitus pena percutientis in faciem:quia pili non sunt facies neq; de facie:licet existant in carne.
☞ Cantantes ꝛ sonantes ꝛ ioculantes causa solatij in cõmunis non tenẽtur iniuriarum.
2 Iniuriarum actione tenent cantantes matutinatas: vel frequentates viam ante domum dominarum de nocte.
Deminisse. In gl.colludẽdo.i.sonando.alij habẽt deuiãdo.†Ista gl.est me- lior que fit in iure p ꝛ cantares:nõ q cãtant cã solatij ':vt sit in cõmunis deuiãdo aut etiã sonãdo:ly p totũ diẽ hoc faciãt: sic tñ iniuriarũ nõ tenent:nec etiã ioculatores:vt patet ex gl. ff.eo.†Qui aũt de nocte tacite viã frequẽtãt:vel ante domũ dñarũ faciunt matutinatas:iniuriarũ tenentur:qm̃ ex nimia frequentia nõnullam prebent infamiã.casus est hic cum gl.
☞ Iniuria nõ oi⁹ est punibilis:sed arbi.iudi. cõmittitur.
2 Statutum quod bannito non reddatur ius an valeat.
3 Statutum q̃od quis non audiatur valet:non autem quod vnicuiq; ndn fiat iusticia.
1 **Quod ait.** †Nõ omne factũ ad infamiã ex hoc
2 edicto punitur:ly hoc totũ indicãtis arbitrio cõmittit,an audiat querelantẽ.h.d. ¶ †In tex.ibi. audiat eũ allegaꝫ ad statutũ disponẽs qõ bãnito nõ reddat ius:vt ly hec exceptio bãni nõ opponatur:tñ iudex poterit eũ repellere:vt.ff.eo.l.pretor edixit.ff.preterea.ꝛ.ff.ff.si quis fecit iniuriã.facit.ff.de postu.l.quos phibet.ꝛ de pcu.l.fili⁹. ff.militis.qm̃ iudicis officiũ in libellis cõsistit sit recipiendũ vel reꝛciendum.vt.l.i.de offi.assef.Jaco.de are.†Est etiã hic casus quod valet statutum quod quis non audiat:vt hic.ꝛ l.ff.C.de legi.ꝛ de rescrip.c.statutũ.lib.vi.Et ibi Jo.an. dixit qõ licet valeat dictũ statutũ nõ valet si dispoait qõ vnicuiq; non ministretur iustitia que directe cõtradicit iuri diuino.de quo per Inno.extra de consti.ꝛ in.c.que in ecclesiarum.
1 ☞ Iniuriarũ tenet offerẽs libellũ vel citari faciẽs sine cã.
2 Excusans ꝛ nihil probans tenetur iniuriarum.
Si quis libello. In gl.i.ibi.vel dic i ciui- li.ꝛ bene vt i.ff.hic alle
1 ga.ꝛ in.ff.proxi,si quis meum debitorẽ.†ꝛ plumo in dubio semper animo diffamandi ꝛ iniurie faciende causa libellum oblatum si nulla iusta causa vocationis ꝛ oblationis libelli appareat excusans offerentem libellum vel vocãtem:vt.C. de aduo.diuer.indi.l.i.alꝰ secus:vt.l.mater.ꝛ.l.qui non pro-
2 basse.C.de calum.ꝛ.ff.ad turpil.l.ꝛ in priuatis.†Caueãt igit agentes ciuiliter vel etiam de crimine vt semper nitant ꝓbare saltem semiplene quod intendunt:q; si nihil probauerint poterunt iniuriarũ conueniri.Si tamen in eadẽ sentẽtia in qua reus fuit absolutus agens ciuiliter vel criminaliter fuit punitus aliqua pena inducta per statutũ contra non probãtem libellũ:tunc credo illã punitionem sufficere ꝛ iniuriarũ agi nõ posse:quoniam hoc est vnum factum ex quo resultãt plures agendi formꝛ:ergo ꝛc.vt plene no.ff.de accusa.l.senatus.ꝛ ita pridie de facto consultus consului ꝛ dixi in.d.ff.ff.
☞ Iniuriarum tenetur iudici qui pollicetur alicui enẽtũ 1
sententie ferende.
2 Baratatores quomodo puniantur.
3 Aduocatus vel procurator promittentes litigantibus se taliter facturos cum iudice quod iudicabit:tenentur iudici iniuriarum.
4 Judices exploratores vestrarum sententiarum ferendarum: ꝛ meretrices fugite animiq; vestri motum in ferendis sentẽtijs nemini propalate.
1 **Idem ait.** †Pollicitus euentũ sententie ferẽde per aliũ tenetur iniuriarum iudici cui
2 ius sententiam est pollicitus. ¶ †Not.istud cõtra baratatores[b] curiarum qui in palatijs sepissime conseruãtur:qui re
b cepta pecunia promittunt euentũ sententie. ¶ †Hoc etiam 3
no.contra aduocatos ꝛ procuratores qui indubitanter promittunt se taliter facturos cum iudice quod iudex taliter iudicabit,quod plerũq; solent facere accepta pecunia iactãtes se habere amicitiã dicti iudicis.nam isti iniuriarum tenẽtur iudici:ꝛ grauiter possunt puniri.casus est hic. ¶ In ff.ibi.l. qui explicandi,vbi notanter glo.dicit hic.†Caueãt igitur te 4
ctores ꝛ assessores a consortio talium virorum.Caueãt etiã ab amicitia meretricum:quoniam vidi quandã meretricem que stabat in camera iudicis que motum iudicis audiuerat in ferenda sententia capitali:ꝛ accepta pecunia propalauit ferendam sententiam:ꝛ fere combusta nõ fuit:ꝛ iudex stetit in periculo:ꝛ ideo no.in tex.ibi.ei.ff.iudici.
1 ☞ Turbans vel compellens quem vi tenetur iniuriarũ.
2 Iniuriarum tenetur creditor diuulgando pignus habere alicuius.
3 Iniuriarum actio ciuiliter intentata comprehendit etiam interesse.
1 **Si quis bona.** †Pro vi turbatiua ꝛ com pulsiua locũ hꝫ iniuriarum
iudiciũ:ꝛ proscribens vt vẽditurus rem alterius vt pignus
2 cum re vera non sit pignus:iniuriarum tenetur.h.d. †Idem dicã si re vera esset pignus alicuius magni ꝛ notabilis mercatoris:ꝛ creditor illud publice proscribebat asserẽdo illud esse pignus talis:ꝛ q; ipse illud pign⁹ habere nõ poterat:vt sic eũ de paupertate infamaret ne alij fidẽ illi⁹ mercatoris sequerentur sine dubio:ei iniuriarũ tenet:vt hic ꝛ not.hoc. ¶ In tex.ibi occupauerit,ꝛ ita occupãdo eũ in possessione turbauerat:ꝛ sic p vi turbatiua est pditũ istud iudiciũ:nullũ autẽ aliud criminale:vt.ff.e.l.iniuriarũ.ff.si quis me.vel dic q̃ occupauit per vim cõpulsiuã vel etiã ablatiuã:ꝛ ita intelligẽdo
3 est hic casus expressus †q̃ vbi iniuria hꝫ causam permanẽtẽ in actione iniuriarũ ciuiliter intentata venit restitutio dãni ex necessitate.dicam.ff.eo.ff.si quis seruo verberato. ¶ Sequitur in tex.tanq̃ a me acceperit.cum re vera non accepisset,idem si recepisset in exemplo quod posui.
Si quis videbitur. In tex.ibi iurie faciẽde cã qõ pre
sumo in dubio:vt dixi.ff.eo.l.si quis libello.
1 ☞ Judex an ꝛ quãdo possit per inquisitionẽ procedere.
2 Iniuriarum actio an ꝛ quãdo possit intẽtari per iudicem nemine instante.
Preterait. Si seruo inferẽ iniuria ad sigillatio
nẽ dñi:nd'istincte dñs iniuriarum agit:alꝰ non noie suo sed serui.sic si verberibus vel questionibus fuit afflictus.h.d.iste pulcher.ff. ¶ In text.ibi video. pro visu intellectuali ponitur.sic.ff.de leg.ff.l.si mihi ꝛ titio in princi.Dy. ¶ Sequitur in tex.multa.per hunc text.dicebat Dy.ꝛ Joan.de are.quos Barto.hic videtur sequi.†qõ 1
etiam de crimine priuato potest per inquisitionem procedi cum nulla iniuria grauis inulta'esse debebat.quod an sit verum Dy.ꝛ Barto.examinant'in.ff.ff.si publico.de adul.de isto articulo ego in iuuentute mea dixi in.ff.si vacantia.C.
debo.

de bo.vac.lib.ꝛ in repe.illius legis.tñ hunc intellectum glo. hic non sequit:nec etiã.ff.eo.ff.interdum. ¶ †In gl.ff.iimo ꝛ hic.ꝛ ibi tenet qõ hec iniuria nõ debet remanere inulta dño acquirente noie serui sui.vel dicas qõ vbi iniuria est punibilis:sed nemo est q̃i eam in iudicio deducere possit.exẽplũ cum seruus pupilli vel furiosus iniuriam patit qui in iudicio esse non possit:tunc poterit per inquisitionẽ ꝓcedi.ꝛ hic intellectus placet mihi:ꝛ est dictum meum.Ange.
Si communẽ. In tex.ibi.notabilis.insur- git aũt hec notabilitas pre sumptiõis:q; actus exercit⁹ i seipso de genere ꝓhibitoꝝ est: ꝛ tñ ad exclusionẽ criminis ꝑsumit qõ fuerit exercit⁹ eo iure quo potuit exercere licite.ꝛ ad hocsemp allega hũc.ff.nõ au tẽ.l.marito.q; illa loquit quãdo actus est de genere licitorũ.
1 ☞ Iniuriarum tenetur qui cedit quem flagellis.
2 Percutiens quem cũ baculo causa correctionis an puniat.
3 Uestes ꝛ ornamenta deferens sibi non conuenientia punitur pena ambitus.
4 Falsi pena tenetur deferens monilia doctoris:vel asserẽs se doctorem cum non sit.
5 Asino non licet deferre ornamenta equi.
1 **Adducitur.** †In tex.ibi.loris ruperit scindẽdo
carnẽ cũ sanguinis effusiõe.vel etiã linoꝛ faciẽdo forsan in facie per quẽ sanguis corrũpitur:ꝛ linoꝛ apparet inter carnẽ ꝛ pellẽ:vt.l.si seruus seruũ.ff.rupisse.
2 ff.ad.l.aquil. †Et no.diligẽter hũc tex.pro militibus rectoꝝ portantibus semper baculũ in manu cum discurrunt per vicos ꝛ plateas causa eoꝝ officij exercẽdi.nã si percutiũt cũ dicti baculis non propterea debẽt puniri.ideo per sindicatores eorũ debet inquiri quid faciat percussus:ꝛ an tali percussione dignus esset.ꝛ ideo sint multum cauti dicti milites qñ accusant tempore eoꝝ sindicatus vt sigillatim deducãt quid percussi faciebãt:ꝛ que fuit causa percutiendi:ꝛ per hoc iam
3 quã plurimos defendi. ¶ Sequitur in tex.peculatus.†No. qõ attẽtãs honoꝛes vel ornamenta sibi nõ cõuenientia dꝛ attẽtare petulanter.i.per superbiã quandã:ꝛ liber homo incidit in ambitum.vt.l.i.ad.l.iul.ambitus.ꝛ intelliguntur appetere tunc causa fuit:vt not.glo.in.l.que vtiliter.ff.de neg.gest.
4 seruus aũt incidit in.l.viscelia.vt.C.ad.l.iul.viscelia.†ꝛ not. hũc tex.p medicis q ponũt sibi caputiũ varij:ꝛ deferũt monilia deaurata vt ostẽdant se doctores cũ non sint.ꝛ cõtra licentiatos q dicũt se doctores cũ nõ sint,ꝛ audẽt alijs imponere insignia doctoratus quinimo ꝛ isti in falsum incidunt:
5 vt.l.eos.ff.ff.de fal. †No.etiã hunc tex.cõtra asinũ volentem deferre ornamẽta equi:ꝛ pro his vide.C.nulli li.in fre.eque. ꝛ de vesti.olo.lib.xi.
1 ☞ Uerberare aliud est q̃ pugnis cedere.
Uerberasse. In tex.ibi.abusiue.i.improprie ꝛ
ſõ cũ verba statuti sint accipiẽda
1 proprie nõ improprie:vt.l.i.ff.si is qui nauẽ.de exerci. †statutum puniens verberatũ non trahit ad cedẽtem aliquem pugnis.ꝛ no.hoc pro florentinis.
1 ☞ Tortura leuis q̃ dicat:ꝛ an iudex possit ipsum quẽ ducere ad curluꝫ fingendo eũ velle toquere vt dicat veritatem,
2 Carcer dicitur mala mansio:ꝛ est quedam species torture.
3 Torture appellatione venit carcer cum denegatione victus ꝛ vestitus.
Questionẽ. In tex.ibi.leuis territio.†No.pro
assesso.ducentibus testem vel malefactorem ad fanem curli vt habeat leuẽ territionẽ:et credo
a hanc esse leuẽ territionẽ nisi ligenẽ ad eam[a]:sed postq̃ sunt ligati arbitror hũc esse metũ cadentẽ in virũ constantẽ vt sic confessio tunc dicat metu tormentorũ extorta,vt.C.de trãs. l.interpositas.sufficit emi iste terror tanq̃ ꝓmus.vt.l.ff.C.
2 de fica. ¶ †Sequitur in tex.malã mãsionẽ.no.carcerẽ malã mansionẽ appellari ꝛ ipsam contineri verbo questionis.ꝛ p hoc dicũt quidã qõ si aliquis fuit de numero antianoꝝ ꝛ nõ põt toꝛqueri ex forma statutoꝝ:vel etiã dicit statutũ q̃ potestas sine ꝓsensu antianoꝝ neminẽ ponat ad toꝛturã:nõ̃ potterit poni.carcerib⁹ sine victo cõsensu nec carcer rari qui fuit
3 antian⁹.ꝛ hoc tenuit Uber.de cremõa quẽ sequit ray.†ego intelligo illud verũ,qñ incarcerat cũ denegatione victus vel stratus:ꝛ hoc voluit glo.hic.facit,ff.de re iudi.l.si victũ.tunc eũ ponit in carcere pene.vnde nõ mirũ si ꝓtinet appellatio ne questiõis:secus si solũ ponit in carcere ad custodiam:qõ apparet:q; nõ est incipiendũ a questionibus:ꝛ tñ incipi põt a captura ꝛ positionem carcerum:ergo non est quẽstio.
1 ☞ Iniuria atroꝝ que dicatur.
2 Diffamari nullatenus cuiuslibet interest.
3 Blasphemia quid sit:ꝛ quid maledictio.
Pretoꝛ ait. Pro leui iniuria etiã pcuriẽdo cõ
missa:vel leui maledicto i seruũ cõ missis:iniuriarũ nõ agit:secus si sunt grauia.h.d. ¶ In tex. ibi.factũ ꝙdicere cã cõtumelie.in alienũ seruũ. ¶ Sequit in tex.si quidẽ verberatis.ff.atrociter secus si leuiter vt statim se quitur in tex.sit seruus.ff.alienus. ¶ Sequit in tex.nã si leui
1 ter percussus sit.per hunc tex.reprobari põt opi.Bar. †dicẽ
b tis qõ omnis iniuria[b] dilata in corpus est atroꝝ nã falsus est. dixi in.l.non solũ.ff.si mãdatoꝝ.ꝛ ibi vide. ¶ Sequit in text.
2 at si infamatus. †Nota diligenter qõ interest tã dñi q̃ serui bone frugi ordinarij fortitã vel dispensatoris:puta mensularij vel tabularij nullatenus diffamari:ꝛ ois diffamatio voca
3 tur maledictũ. †Est tñ differẽtia inter maledicere ꝛ blasphemare.nã ꝓprie blasꝓhemia est omne id finistrũ ꝛ̃ alicui optatur i futurũ.maledictio aũt de preteritis ꝛ ꝑsentib⁹ est vt patet ex hac litera.ibi.vel maledictũ ꝛc.interdũ etiã maledictio de futuro est:exẽplũ pone in parẽtibus qui filios maledicũt.de hoc vide Bart.ff.eo.ff.conuiciũ.ver.ex his apparet. Ange.
1 ☞ Iniuriarum non agunt ita degentes quod damnum fame eis nulla est infamia ex conuicio:vt meretrices.
Interdum. Nisi iniuria illata seruo in dñi cõ
tumelia ferat⁹:dominus iuriarum non agit.h.d.dicit tamen hic glo.quod agit nomine serui si iniuria atroꝝ est:vt dicam in ea. ¶ In glo.ff.ibi.ꝛ fic iniuria esset inulta.per hanc glo.reprobaui tibi opi. dicẽtium de iniuria priuata inquiri posse:sed eam salua ꝛ defende vt dixi in.ff.si quis fecit iniuriã. ¶ Sequitur in glo.doli.ff. Sol.aliud in act.illa per quam dñs cõsequit quanti sua interest seruum nõ corrumpi vel corruptũ corruptioꝛe ꝛ peioꝛẽ
1 nõ fieri. †Sed in hac actione iniuriarũ principaliter agitur ad estimationem contumelie que nulla est quando dãnum fame diffamato nulla est infamia.vnde etiã liberi homines ita degeneres quod damnum fame eis nulla est infamia nõ agent iniuriarum ex cõuicio.exemplum in lenonibus:meretricibus:arenarijs ꝛ similibus.
1 ☞ Iniuriarum qui egit ꝛ obtinuit adhuc.l.aquilia agere poterit.
2 Actio vna intentata an ꝛ quando consumat aliam.
3 Iniuriam passus an possit etiam agere ad damnum.
4 Iniuriam passus potest agere ciuiliter ꝛ criminaliter.
5 Libellus in actione iniuriarum quomodo formatur.
1 **Si quis seruo.** †Qui egit iniuriarũ ꝛ obti
nuit adhuc.l.aquilia agere
poterit.h.d.vel fic.Agenti aquilia ad confectionẽ dãi non obstat exceptio sẽtẽtie late ꝛ exactionis facte in actione in a iuriarum.h.d.Ratio est:q; eandem rem in iudicium nõ deducit.nam cum agitur iniuriarum agitur ad estimationem contumelie principaliter:ꝛ vt ipsa contumelia vindicet non vt dãnum sartiatur.in aquilia principaliter agitur vt damnum sartiatur illatum propter cõtumeliam.vt.ff.eo.l.pretor edixit.ff.i.ver.quid ergo de lege. ¶ In tex.ibi.iniuriarũ egerit.ad vindictã in qua principaliter solius cõtumelie estimatio est habenda.nõ autem intelligas quod hic actum fuerit cornelia etiam si in iniuriã domini seruus verberatus fuerit vt quidam dicunt:q; cum dñs in corpus suũ non fuerit passus agere non põt iniuriarũ sed cornelia:vt.ff.eo.l.lex cornelia.ff.illud.vbi casus.male ergo dixit Ray.qõ hic agebatur cornelia.nec ob.l.non solum.in prin.ff.eo.vbi mandãs tenet cornelia:q; concedo ipsi verberato vel pulsato:nam verba.l. cor.ex parte inferẽtis sunt in rem:ꝛ ideo cõprehẽdit etiã mãdatorẽ,Sed ex parte patiẽtis sunt in ꝑsonã:ꝛ ideo nõ cõprehẽdit illũ cui infert iniuria ꝓquadã cõsequẽtiã:vt ibi dixi. ¶ In gl.ff.ibi.fol.vt ibi.ambe erãt persecutorie:ꝛ ideo vna per alterã tollit:hic vero vna erat penalis:altera ꝑsecutoria.
2 ff.l.aquilie:merito vna non tollit aliã. ¶ †Sequit in glo.hoc ſm illã ꝛ bene.q; quatenus esset i vna plusq̃ in alia eatenus vna non cõsumit alterã.fic intelligit hic.ly vsq; ad concurrẽtem quãtitatẽ sic vt in contrario.ꝛ est exemplũ ff.fuit actũ in iuriarũ ꝛ non fuit habita consideratio:nisi fone dãni intrinseci:puta deteriorationis serui ꝛ impẽsarũ curationis: nunc aũt cũ agitur aquilia petit restitutio dãni qõ sentit dñs propter lucrũ cessans puta q; ꝓdidit ꝛ ꝓditurus est operas serui quas solebat locare:ꝛ ita eõuerso ff.primo fuit actũ aqui b
lia pro illo itereſſe extrinseco ꝛ nõ intrinseco.nã poterit agi pro intrinseco actione iniuriarũ. ¶ †Sequit i gl.alq̃ dixerunt.de hoc an in actione iniuriarũ ciuiliter intẽtata ad vindictã habeat cõsideratio dãni.varie sunt opi.vt habes in glo. de quibus in.ff.cõtraria.ꝛ ibi per Ly.ꝛ insti.ff.ꝓtera.Bar. dicit qõ cum iniuria habet causam permanentẽ:ex empl.in cum agitur iniuriarũ pro vi cõpulsiua vel ablatiua:ꝛ tunc

Et nisi ligent ad eam ꝛc.Cõtra de l. nouissime.ff. ꝙ fal.tut. aut.ꝛ ibi doc.nã pro ang. hic facit qꝛ leuiter tortus non dꝛ tortus:qꝛ tortura ꝓprie est magnus dolor.bar. in.l.ff. C.quorũ appel. non reci.ꝛ pro dicto Angel.hic in ff.dicto.vir̃ Bar. in.l.i.ff.diuus seuer⁹.ff.de quest.ꝛ cõtra dictũ Ange.hoc vide not. bal.in.l.interpositas .circa fi.C.de transac.allegãdo d.l. nouissime.ꝛ ibi Ly.qõ debilis suspitio tormẽtoꝝ idẽ operat qõ illatio.vide etiã Bal.in.d. l.nouissime.
¶ Os iniuria. Adde q̃ dicatur atroꝝ iniuria .vide gl.insti.de in- iur.in.ff. atroꝝ.ꝛ in.c.cũ illoꝝ.de sentẽ.excõ.ꝛ in c.tanta.de excess. prela.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sine dubio habetur consideratio dāni:qm̄ aliter satisfieri nō
potest iniurie:vt.ff.eo.§.si quis bona.Iz si iniuria habet cau-
sam instantaneā vt verberatio ⁊ conuiciū ⁊ similibus.⁊ tunc
in ea haberi potest ⁊ non haberi consideratio damni prout
actor suam iniuriam estimauerit:⁊ sic in consequentiam ve-
niet ⁊ non veniet:vt hic dicit glo.nam si actor suam cōtume
liam estimando:estimat eam forsan in decem:qr in istis decē
computat summā damni quod sustinuit veniet hoc dānum.
Sed si non computat sed solum considerat q̄ noluisset susti
nere iniuriā pro decē tunc non venit restitutio dāni.lex ergo
contraria que dicit damnū venire intelligitur qñ eius damni
actor cōsiderationē habuit modo predicto.potes eñ dicere
quod restitutio damni veniat ex eadem instantia:non ex na
tura actionis:sed officio iudicis:sicut cum agitur criminali
ter:vt vidistis plene in.l.interdū.§.qui furē.ff.de fur. ✠ Ul
timo concludē qō ex qualibet iniuria agi pōt ciuiliter.⁊ cri
minaliter:siue illa iniuria possit puniri p.l.cor.qō est in tribus
casib⁹ vt.l.lex cornelia.ff.eo.siue solū ex edicto pretoris qō est
in omnibus alijs casib⁹:vt.d.§.in summa.Et cū agit crimi
naliter debet offerri libellus cum inscriptione solēni:vt.C.de
l.fi.Et pena est extraordinaria ⁊ arbitraria ⁊ fisco applicat
semper:vt.ff.eo.l.✠Sz cū agitur ciuiliter siue agat ciuili corne
lia siue agatur ciuili pretoria:semper agens in libello debet
narrare iniuriam quam sustinuit:⁊ qō prius voluisset de suo
perdere tantū q̄ iniuriam dictam pati:⁊ petere iniuriantem
condemnari:quatenus religioni iudicis equū videbit:siue
agatur pretoria:vt.ff.eo.l.sed si vnus.§.seruus meus.siue aga
tur cor.vt.ff.eo.l.constitutionibus.§.i.sed cui debeat conclu-
dere penā applicari an fisco vel sibi:ego semper dubitaui.gl.
in.d.§.in summa.dicit q̄ debet concludere dari sibi, Idem
tenet Spec.in tit.de iniur.in prin.idez Rof.in suis libel.pro
hoc actio est ciuilis:Iz ꝓponat ad vindictā ⁊ actio est ius per
sequendi in iudicio qō sibi debet:vt insti.de act.in prin. In
cōtrarū facit:qr ex quo proponitur ad vindictā:ergo pena
debet esse filii:vt.l.agraria.de ter.amo.ad.l.aqui.l.inde nera-
tius.Secundo qr olim per edictū pretoris pena iniurie erat
membrū:omnis autē alia iniuria vendicabitur pecunia: vt
insti.e.§.preterea.ff.alleg.hec autem pena iterum in desuetu
dinem abijt propter constitutum pretoris.vnde penam sur
rogatam per pretorem dicam eiusdē nature.⁊ hanc partē te
nui in.d.l.pretor.§.i.sed nō audeo affirmare propter autori-
tatem predictorum:tamen non recordor alicuius.l.hoc po-
nentis.⁊.ll.allegate per Specu.nil faciunt.Ange.

1 ✠ Iniuria si fit vasallo aut famulo cōperit actio domino.

Si vsumfructū. Iñ tex.ibi q mihi bona
fide seruiebat.p hūc.§.di
cit doc.qō p iniuria facta vasallo ita dem̄ dominus agit si
1 fiat in eius cōtumeliā.de quo i spe.e.tit.§.i.✠ Idē si famulus
verberetur,⁊ de famulo vide Rof.in tit.de act. iniuriarum.

Sed si vnus. Si seru⁹ est tortus de vul⁹ dñi volūtate:vo
lenti iniuriarum non cōpetit:sed alijs si tor:quens
esse sciebat communem,hoc dicit.Ange.

Sed si iussu. Si seru⁹ torquet de volūtate tu
toris vel curatoris vt procuratoris
habētis mādatū cū libera cessat in.uriarū actio.h.d.impedi
re ergo potest administrator ortū actionis: vt hic.Iz postq̄
actio ex iniuria est nata eā nō primit:vt.ff.de admi.tu.l.licet⁹.
in fi.ff.de fur.l.tutor.⁊.l.interdum.§.qui tutelā ⁊.C.de pac.l.
pactū curatoris.ff.de his q̄ sunt sui vel ali.iur.l.patre furioso.
non ergo facit tutor: vel cur.pacē de morte patris pupilli,qō
an sit verum dic vt dixi in.d.§.qui tutelam.Au autem pa
ter possit facere pacē de iniuria filij:dic vt.ff.eo.in.§. interdū.

1 ✠ Libellus in actione iniuriarum pretoria ad vindictaz
quomodo formatur.
2 Susurrantes in auribus iudicis tenentur iniuriarum dam-
num passo.
3 Delictum an ⁊ quando attribuatur homini vel instrumen-
to:aut animali.
4 Damni causam dans quomodo puniatur.
5 Canem irritans ad mordendum quomodo puniatur.
6 Homicidium verum attribuitur carnifici:non autem iudici
qui carnificem deputauit.
7 Mandantis ⁊ facientis delictum an sit vnum.

Seruus. ✠Iñ actione iniuriarū ptoria que ꝓpo
nitur ad vindictā ꝛcludit vt q̄etus cō-
dēnet quatenus iudici equū videbit:⁊ facta ꝛdēnatione ⁊
exactione ex ea intentat aquilia in qua solius dāni restitutio
cōcludit.h.d. Proponitur ergo iniuriarū actio pretoria
ad vindi.⁊ in ea cōcludit:vt dixi.hic ⁊ ad vindictā agi potest
iniuriarū cornelia:vt.l. pretor edixit.§.si dicat.⁊.l.ītē apud
§.si quis verberato.⁊ ibi dixi.⁊ insti.e.in fi.⁊ in.e.cornelia ci
uili intentata ad vindictam eodē modo concludit:q̄ estima
tione iudicis facienda est:vt.l.cōstitutionibus.§.i.⁊.l.iniuria
rum estimatio.ff.eo.Et attende qr siue agatur corne.siue pre
toria ad vindictā in ea non habetur cōsideratio dāni:sed tā
tūmodo cōtumelie:vt.d.§.si dicatur.⁊.§. si quis seruo.qō ap
paret:qr postea agi pōt aquilia:vt hic.qō intellige Iz ea que
2 dixi in.d.§.si qs seruo verberato. Iñ tex.ibi.querela.✠no.
tex.contra susurrātes in auribus assessorū propter quam su
surrationem ꝓcessum est ad alicuius torturā vel captūrā.nā
isti susurrones iniuriarū tenent:vt hic probat.⁊ isti proprie
dicuntur facere impostūram:de qua in.l.sacculariū.ff.de ex
traor.cri. Sequit in text.dandā mihi.dixit Ray.l.corne-
liam ex quo seruus flagellatus fuit:⁊ ideo dixit male loqui
glo.in.l.non solum.in prin.ff.eo.tu autem dic qō imo hic age
batur iniuriarū pretoria.nam Iz seruus fuerit flagellatus ⁊
celus:non tū fuit cesus dñs agens:ergo non cōpetit sibi cor
nelia:qñ illa nō datur nisi flagellato ⁊ ceso:⁊ sic ex parte in-
iuriati legis verba sunt in personā scripta:vnde nō extēdū
tur ad alium qui per cōsequentiā iniuriā patit:vt.l.lex cor-
nelia.§.illud.ff.eo.contra inferentē vero vel infern facientē be
ne competit ceso cornelia:qr ex parte inferētis verba sunt in
rem:⁊ ideo male dixit glo.ff.eo.l.non solum.in prin.qō cōtra
mandatorem agi non pōt cornelia. Sequit in tex.equum
3 iudici.no.modū cōcludēdi de quo.ff.dixi. ✠ Ultimo Bar.
hic dixit qō si instrumentū quo mediante actus perpetratur
agit ex necessitate vt gladius vel sagitta vere agit qui actuz
exercuit cū instrumento:vt.ff.ad.l.aqui.l.item mella.in prin.⁊
adde.e,ti,l.qua actione.§.i.sed huic dicto cōtradicit.d.l.qua
actione.§.pinde si quis.in prin.sui.vbi impulso aliū impellē
t actio attribuitur impulsionis:nō aūt cōpellenti ꝓpio ⁊
tñ egit ex necessitate:non ex libero arbitrio.vnde notanter
tex.ibi dicit qō primus impellens nō occidit:⁊ ideo nō tene
4 tur directe aquilia:sed in factū.✠ Similiter huic dicto ob.e.
ti.l.idem si obstetrix.§.si seruū.nam ibi equus cōcitatus per
cussit:⁊ sic ex necessitate cōcitationis:⁊ tñ concitās nō tenet
aquilia directa:sed in factū:qr ipse non fecit:sed causam dam
ni dedit.possumus dicere qō instrm interdū est insentatū ⁊
inanimatum vt gladius ⁊ sagitta:tunc vera sit opi.Bar. inter-
dum est sensatū ⁊ animatū sensu saltem naturali:⁊ tūc attri-
buit ipsi instro:non aūt ꝓmotori:vt in similibus superius al
5 lega.✠ Huic tñ repugnat.e.ti.l.mella.§.itez cū eo.vbi irritās
canē ligatū subsequēter mordentē vel occidentē tenetur aqui
lia directa:secus si canis erat solutus.quia primo casu canis
agebat de necessitate ⁊ est aial sensatū.habens aiam sensiti
uā.Scōo casu attribuit canī:qm̄ egit virtute liberi arbitrij.
potes rndere qō ibi in manibus autoris erat instrumentū:
qr habebat canē ligatum in manibus:⁊ ideo attribuit auto
ri non canī.Sed qñ est separatū a manu autoris tale instru-
mentum sensatū cum ei possit actio attribui illud instrumē-
tum vere agit nō autor.✠ vnde ex predictis cōcludo quod ho
6 micidium verū attribuit carnifici quantuncūq; ex necessita
te agat:non aūt iudici qui carnificē deputauit.qō tene mēti.
Et subdit etiā qō si instrumentū agere potens in virtute
liberi arbitrij:prout est homo agit ex necessitate iuris.exem
plū in ꝓcuratore qui actū exercet de necessitate iuris ex quo
mandatum suscepit:vel seruus leuiter delinquit de manda-
to dñi:cui in hoc parere tenebat:qō tunc dñs ⁊ mandans ve
re agunt eadem ratione in mādato licito.ex parte vtriusq; est
casus fm eū in.l.pater ex puincia.ff.de ma.vindi.⁊ in.l.iū.§.
si ꝓcurator.qō quisq; iur.in terminis probat.ad.l.aquil.libē
homo.Sed hnic opi.contradicit:qr actus exercitus per
ꝓcuratorē initiū ⁊ fundamētū sumit in personā eius non in
personā dñi:vt.l.ea que ciuiliter.de acqui.re.domi.adeo qō
si in eo initium sumat inutilis est:vt ibi.ergo attribuit pcu
ratori.non dño:qr si dñs ipsum vere fecisset in eū sumpsisset
initium:⁊ sibi soli actio quereret,qō est falsum:vt sunt iuris
vulgaria. Non ob.l.pater ex puincia.qr ibi explicabatur
actus per filiū cuius effectus non cadebat in eū:merito attri
buitur patri qui dñs est:⁊ ratione dñij manumittit. sic dici-
mus in procuratore vendente:qr actus venditionis fundat
in ꝓcuratore.Iz dñs alienat:nō aūt ꝓcurator.ille eñ alienat
qui Iz dñium:non aūt ꝓcurator,non ob.l.iū.§.si procura-
tor.ff.alle.qr ibi impetrabatur ius iniquū pro dño actus er-
go impetrationis bene procuratoris est nō dñi.sed effectus
ita cōcernit dominū qō non ꝓcuratorē.vnde cū effectus resi
dere non possit in ꝓsona ꝓcuratoris:merito nō ꝓcurator pu
nit:sed dñs impetratione vtens.sic vbi ꝓcurator criminal'r
cōdēnat.nā actus sentiēdi cū eo nō fit:qr effect⁹ suus ex eo
cadere

cadere nō pōt:formāda sunt verba suis in dñm.vt.l.si.C.de
iniur.p Ly.⁊ alios.C.de sen.⁊ interlo.l.j. Idē in procu-
ratore rogante precario:qr actus rogatiōis ꝓprie cadit in
procuratore:Iz iuris interpretatiōe dñs videt rogare:vt.l.
j.§.deiecisse.⁊ ibi no.in gl.super verbo videor.cū similibus
pluribus.ff.de vi ⁊ vi ar.Sed actus habēdi ꝓcario seu ha-
bere precario est ꝓprie dñi mādantis vel ratū habentis:vt
est casus expressus in.l.certe.§.si procu.ff.de ꝓcario.⁊ arg.l.
in rebus.§.j.eo.ti.Et ideo.d.Bar.subdit qō si statutū pu
nit opponētē excep.cōtra instrumētū guarētigiz:⁊ procu.
ullam opponit,qō non punit procu.sed dñs.⁊ ex verbis:qr
vere dñs opponit ex quo ꝓcu de necessitate iuris tenebat
eam opponere. Male dicit iudicio meo:qr statutum punit
actum opponēdi:⁊ ille actus fundat in persona procur.nō
dñi:cū ipse dñs sit instantie. Et ideo nō ob.dictus.§.si pcu.
per quē.h.d.qubi non punit impetratio simplex:sed vsus
impetratiōis.Dicā ergo puniri procu.opponētē qui dño
7 parere non debuit:cū opponēdo delinquat.✠ Iñ reliquis
aūt que Bar.hic tangit.ff.an mādantis ⁊ facientis delictū
sit vnū:⁊ qñ delictū nō est explicabile per instrumentum se
paratum ab hoie:sibi consentio.dic vt hic per eum.

Quedam. Ex qualitate persone iniuriam in-
ferentis iudicatur iniuria atrox et
leuis.hoc dicit.vel sic.Ex persona iniuriam inferentis con
tumelia crescit.hoc dicit.

1 ✠ Dominus an ⁊ quādo possit tradere seruū pro noxa.
2 Noxa vel eius estimatio quando possit dari pro delicto.

Cum seruus. ✠Cū pro priuato crimine pōt
agi noxaliter ad vindictaz:an
ptāte dñi est:si ad vindictā noxaliter cōuenit seruū tradē
re verberādū vel dare ꝓ noxa vel litis estimationē offerre.
2 h.d.scōm verū intellectū. ✠Et declarat iste.§.totā,mate
riā noxaliter.qua alternatiue dñs cōdēnat.ff.ad litis estima
tionē aut noxe deditionē.ff.de re iud.l.miles.§.ita cū suis
cōcor.qr illud procedit cū agit ad ꝓsecutionē dāni.Sed cū
agitur ciuiliter ad vindictā:alterū de tribꝰ ꝑdictis dñs face
re pōt.⁊ p illa modica verba habes declaratū totū titu-
lū de noxalibus. Iñ tex.ibi.maleficiū.§.priuatis:vt.C.e.
l.iniuriarū.⁊.l.fi. Sequit in tex.sicut in delictis.§.p priua
tis nō publicis,vt.ff.de edil.edi.l. quid sit sugitiuus.§. qō
aūt.⁊.§.noxas. Itē noxalis act.dat.ff.dñm ad vindictam
iniuriarū.actio propositaz in qua ꝑ hoiem liberū qualiter
cōcludat.vidistis in.l.ītē apud.§.si qs seruo.ff.e. Sequit
in tex.sufferēdā.prestari eñ debēt per dñm ita cōuētū esti-
matione litis,i.quātū bono viro equū,videbit:vt.ff.e.l.ser-
uus meus.⁊ ibi dixi. Iñ gl.ij.ibi.actione postulante.ꝛc.
imo etiā ⁊ pactor nō petat cū insalternatiuis sit debitoris
electio,eligit ergo dñs cōuētus quā partē velit prestare.⁊
hoc innuit gloss.sequens que incipit admittit.⁊ hoc tene
bat Jac.de ra.⁊ Ray.⁊ bene.

1 ✠ Vir bonus in dubio est iudex.
2 Arbitriū hominis debet esse bonum: non autem enorme.

1 **Pretor.** ✠Insoubio vir bonꝰ est iudex,ª h.d.con
a cor.sunt in gl. ✠Et est hic casus qō si ali-
2 quis submittit iniuriā passo vt eū vindicet nō poterit pas-
sus iniuriā enormiter vindicare Iz fm arbitriū boni viri et
ita obseruat rome:qr cūp̄ax sit p satisfactionē iniuriarum
semp duo ex bāderibꝰ sunt ꝑsentes ne modꝰ possit excedi
⁊ ita pluries ibi vidi practicari me ibi legente.ff.vet⁹.Edi-
ctū aūt de quo loquit iste.§.nō habem⁹:vt in gl.Angelus.

1 ✠ Iniuria remittitur vt hic.
2 Iniuriarum actio remittitur modis infrascriptis.
3 Iniuria remissa non censetur remissum damnum.
1 **Si ante.** ✠Recipiēdo satisfactionē iniurie fit eiꝰ
remissio:quinimo ⁊ nuda voluntate ex-
tinguit ⁊ tpe abolet.h.d. Intellige aūt qō extinguit nuda
volūtate ipso iure:⁊ iō postea ex penitētia non reuocat:vt
insti.de iniur.§.fi.⁊ facit qō no.C.de ser.fug.l. quicūq;. in fi.
Itē q̄ dixi tpe aboleri:intellige p exceptionē nō ipso iure:
qr tps nō est modus inducēde vel tollēde obligatiōis.vt.l.
obligationū,fere.§.placet.de actio.⁊ oblig.⁊ iō dicit lex qō
ꝑscribēs Iz qd obticiat petitori.nā Iz exceptiōis auxilium
q̄ nō Iz ille q̄ soluit:cū eis obligatio sit ipso iure extincta.
2 vt.l.si pupil.alterū.ff.de admi.tu. ✠Per mortē aūt inferen-
tis iniuriā aut ipsam iniuriā passi abolet iniuria ipso iure:
si lis cōte.nō erat.vt.l.si eū.§.qui iniuriarū.ff.si qs cau. Idē
si erat ꝓtestata ⁊ mouit iniuriā faciēs:vt ibi no.⁊ dic de hoc
vt ibi.⁊.C.ne ex deli.defun.l.j. Similiter abolet iniuria ipso
iure p satisfactionē:⁊ iō potꝰ illā iniuriarū agere volēs ciui
liter ad vindictā nō pōt:⁊ ita intelligit hic.nā sufficit semel
esse iniuriā vindicatā:sed posset bñ agi.l.aquilia ad satisfa
ctionē dānorū.vt.ff.e.§.seruus me⁹.⁊ no.hūc.§. Facit opti-
me.ff.de fur.l.interdū.§.g furē. Iñ text.ibi.exhibuerit.ff.
iniuriā passo vt ⁊ ipe passus iniuriā eū verberet. Sequit
in tex.satisfactionē pro iniuria sibi facta eā manualitervn
dicādo iure pmittētē. Sequit in tex.iniuriā suā remisit.
ff.ipso iure vt dixi:⁊ iō nō pōt post agere ciuiliter ad vindi
3 ctam:Iz bñ aget aquilia:⁊ sic non ob.C.qñ ci.acti.l.j.⁊ est
iste tex.valde vtilis cū dicta limitatione qñ in aliqua reno
lutione status ex forma statuti remittant iniurie nā remisse
intelligunt.vt ex eis nō possit agi criminaliter nec ciuili-
ter ad vindictam:sed bñ poterit agi ciuiliter ad restitutio-
nem damnorum.pro quo vide Dy.in.l.interdū.§.g furē.ff.
de fur. Sequit in tex.extingui.scilicet ipso iure vt dixi.
Segit i tex.abolita exceptiōis ope.vt dixi post sumariū.

1 ✠ Iniuriarum tenetur seruus ⁊ dominus pro iniuria
illata per seruum.
2 Defensionem qui non facit cum potest:si non deliquit pōt
absolui ex officio.

1 **Si iussu.** ✠Si seruus fecit iniuriā de mādato dñi
cū parere nō debuerit ex illa iniuria te-
neat vter⁊ ⁊ noxa caput sequit.h.d. Iñ tex.ibi. exceptio
2 obiciēda erit. ✠No.q̄ dicit exceptio patet eñ qō qui cā se a
vel alij defendēdi iniuriā infert nō est tutus ipso iure:imo
teneꝰ ex iniuria:nisi exceptionē obiciat. Sit ergo cautus
b cōuentus⁹ obiicere.forte tñ ⁊ eo nō obiciente si ex processu
apparet eū fecisse aio defendendi poterit index ex officio
eum absoluere.arg.j.de pe.l.si non defendatur.C.de trāsac.
l.vbi pactum.in glo.de peti.here.

Si seruus. Si seruus fructuarius iniuriā pati
tur:taz dño q̄ fructuario iniuriarū
actio competit:⁊ fructuario ꝑ dñm:sed non iuri sociorū cō
tra socium.h.d. Iñ tex.ibi.in alterius ptāte.ff.patria vt p
bant inferiora. Sequit in tex.iudiciū dabo.adeo qō pa-
ter rediens nō poterit retractare acta per filiū.vt.C.de sen. c
pas.l.fi.Spe.in ti.de accusatore.§.j.ver.Iz pone qō filius pa
tri cōtrac.⁊ est casus.j.eo.§.si filius.⁊ facit ad hanc materiā
qō no.Archi.de procu.c.si procurator.lib.vi.Et adde glos.
que est in.d.§.si filius.

1 ✠ Iniuriarum actione qñ possit filius agere sine patre.
2 Furiosus ⁊ demens loco absentis habetur.
3 Pacem an possit facere pater pro iniuria filij:vel alius pro
alio.
4 Pacē nō potest facere filius pro iniuria facta in patrem.
5 Pater potest esse vilissimus:⁊ filius non ⁊ econtra.
6 Pater an possit remittere iniuriam filij filio inuito.

1 **Filiofa.** ✠Filiꝰ iniuriā passus patre absente aut
d ꝑsente:Iz agere nō valente iniuriarū age
re pōt.secus si pater sit ꝑsens:⁊ remittat iniuriaz nisi pater
sit vilis:filiꝰ aūt honesta persona cui tunc curator ꝑstituē
dus erit.⁊ si pꝰ lite cōtestata absentare se cepit:aut vilis exi
stens executionē negligere:trāslatio instantie cā cognita
fit in filiū.⁊ idē si fuerie emācipatus.h.d.in terminis.⁊ i sum
2 ma cū seq.§. Iñ tex.ibi absentis loco. ✠Not.furiosum ⁊
c dementem loco absentis haberi. Nec ob.ff.de ꝓcu.l.ij.§.
j.vt hic not.in gl.⁊ ibi. Sequitur in tex.donec iniuriam:
3 Iz ipsi filio factā.qō tenē menti. ✠ vnde dixit Bart.patrem
posse facere pacē ⁊ cōcordiā de iniuria facta filio,⁊ est mul
tum vtile fm eū in ciuitatibus vbi vigēt statuta q̄ pena nō
debeat imponi habita pace vel cōcordia vt est Perusij:et
est verū si verba statuti in rem concepta sunt hoc modo qō
pace habita non ꝑponatur pena:sufficit eñ a quocunq; ha
beatur dūmō pacē facere possit.Sed pꝰ pōt vt hic:ergo ꝛc.
Sed Iz statutū dicit habita pace ab offenso tūc nō sufficit
4 pax patris de iniuria facta filio:Iz ipe filiꝰ pacē facere dz:qr
ipse offensus est:vt.ff.e.lege lex cornelia.§.illud. ✠De iniu-
ria vero resultante in personā patris:pater faciet pacem ⁊
5 nō filius. Sequit in tex.pater vilissimus. ✠No.nō sequit
d pꝰ vilissimus:ergo filius vilissimus.nā tanta pōt esse ho-
nestas filij qō ꝑpter honestatē refulget. Pōt etiā refulgere
moribus ⁊ doctrina:ꝑpter qō Imperator Ulpianū appel
lauit parentē.vt.C.loca.l.ex diui. Sequit in tex.transla-
tionem.ff.instantia iudicij.⁊ hoc tenet gl.hic in ver.emanci
pat.⁊ sic not.qō instantia est ambulatoria de persona per-
sonā.de quo plene per glo.supra de iudi.l.tam ex Octibus.
6 ✠ Jn,gl.ij.ibi.l.ij.⁊ hoc est regulare q̄ etī si exercitiū actio
nis ⁊ eius vtilitas cōpetat patri:ipse pater nō remittit.vt
l.j.in fi.C.de ho.ma. Fallit i actiōe iniuriarū vt hic:qr est ve
risimile,qō pꝰ sine cā non remittit:cū illa iniuria quodam-
modo contingat patrem plus q̄ filium.vt.l.isti quidem.in

✠ Vir bonus est index. Adde ange.i l.vir bonus. in.j.nota.ff.iudi. sol.

✠ Sit ergo cautus cōuentus ꝛc. De hoc vide i.l. iā tñ.§.si plures.i fi.ff.sol.mat.

✠ Furiosus ⁊ demente. Adde.l.i negocijs.ff.ōreg. iur.gl.in.l. iij.i.§. ⁊ si furiosi. ff. de neg.gest. Bal.i.l. furiosus.C.q̄ test. fa.pos.pau.ō ca. i.l.i.in.§.fi. in vlt. col.ff.sol.mat.

✠ Mā tanta pōt esse ꝛc.No.de honestate moꝛibꝰ et doctrina ꝑpter q̄ iperator appellat quē paretem. Adde Dy.⁊ ange.oino in.l.si qs stipularꝰ.§.fi. de ver.ob. vide in.l. cum possit.j. eo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

fi.s.qđ met.cau.ꝛ ideo valet remissio etiã in filꝫ personã.qđ est not.tandũ scõm Dy. ☞ Sequit in gl.l.pap. sed ibi iniuria ex heredationis erat soli? filij:nõ aũt patris:hic autem vtriusq; vt not.s.de mino.l.pater. ꝛ de penis.l.in personã. ☞ Jn gl.fi.i fi.Sol.qđ hic sunt due actiões:ibi vna:lz cõis patris ꝛ filie.vel hic habebat causã ꝛ tradicẽdi:ibi nõ.arg. l.qđ tẽ.ꝛ l.si cũ qđ tẽ.§.e.aũt tpe.s.sol.ma. ☞ Jn gl.in verbo emãcipat'.ibi.in prima instãtia.pcedat.qnimo ad hoc cogãtur.pcedat super ea vt aliã nõ.inchoet.vt supra de inoffi. testa.l.fili?.§.multomagis.p Dy.j.de regu.iuris.l.penalia.

Procurator. Jn tex.ibi.cui oĩm rerum ꝛc. hic est casus illius qõnis: de qua sepe fuit dubitatũ q procurator oĩm bonoꝝ videt.cõstitutus etiã ad iudicia.sic.s.iud.sol.l.iij.§.j.sic.j. an.p aliũ. l.fi.fm vnũ intellectũ.s.de.pcu.l.q.ppõ.§.fi.ꝛ hodie fact' est casus.c.q generaliter.de.pcu.li.vj. Nõ tñ intelligas qđ ad iudicia possit sustinere.pcu.ante litẽ cõte.lz ad negocia posset.sic intelligit.l.qui procuratorem.s.manda.

1 ☞ Dilatio.danda est.petenti propter aduocati absentiã si de proximo reuersus sit.

Quod autem. Jn tex.ibi.ꝛ qñ superuẽtus est nã expectari dz si est de ꝓximo reuersur?:alias secus. †sicut;dicim? in querẽte dilationẽ ꝓpter aduocati absentiã:qr cõcedenda est si aduocatus sperat reuerti de ꝓximo ꝛ nõ aliter.sic intellige qđ habetur in.l.ab hostibus.§.fi.s.ex qui.cau.ma.ꝛ Bar.hic.

1 ☞ Alere nepotẽ an teneat auus patre nepotis viuẽte.

Quod deinde. Jn tex.ibi. oibus tueri. †No.qđ dicit in oĩbus.nã allegat ꝓ casu qđ nepos etiã viuẽte auo a suo patre licite petet alimẽta.Dy.de quo in.l.j.C.de alen.lib.dic vt ibi.

1 ☞ Procuratorem potest constituere qui suo nomine possit agere.

Idem ait. Jn tex.ibi.oibus eñ.ꝛ †No.bonã do crimã qđ oĩs suo noie potẽs actionẽ intendere ad eius exercitiũ põt cõstituere procu.hic descẽdit q minor habẽs legitimã psonã sistẽdi in iudicio in aliquibus casibus in ijsdẽ.solis procurator cõstituit.vt hic.ꝛ j.rem ra.ha.l.cum minor.ꝛ propter ea fuit inductus procuratoris vsus.vt.l.j.§.iussus.s.de.pcu.Jnterdũ tñ hec doctrina fallit vt in gl.qr cogit qs experiri per se:interdũ nõ põt quis experiri p se:sed cogitur experiri per procuratorem.

1 ☞ Jniuriarum actio intentata per patrẽ non trãsit nisi in filium iniuriam passum.

Idem ait filio. Jn tex.ibi.siue ex parte ꝛ modi ca.vt.s.qđ cũ e.l.ij.ꝛ ibi no. ☞ Sequit in tex.executionẽ litis inchoate a patre. vt.s.eo.l.interdũ.est eñ ambulatoria dicta institãtia de patre.in filiũ vt ibi vidisti. ☞ Sequit in tex.omiserit emãcipãdo vel exheredando seu ex parte modica heredẽ instituendo.vt.s. †Et no.diligẽter hũc tex.qđ si pater iniuriã filꝫ in iudiciũ deduxit:deinde postea emãcipauit eũ:aut etiã exheredauit.vel instituit eũ ex modica parte:qđ dicta instãtia nõ trãsit in oĩs heredes:sed solũ in filiũ iniuriã passum: qñ executio dicte iniurie i heredẽ extraneũ nõ trãsit. Videbat̃ cõtra:qr ex quo pater lite conte. decessit in bonis suis actio iniuriarũ videbat vt no.j.e.l.iniuriarũ.la.ij.ꝛ quasi in ipsa cõrestatione litis videbat quasi cõtractũ.vt.l.iij.§.idẽ scribit.s.de pecul.vnde tam obligatio q̃ actio ꝛ instantia transire videbat in oĩs heredes:qđ hic remouet:ꝛ ideo est no.dignũ.Et attẽde qr lz filius talem instantiam prosequatur:non tñ per hoc intelligit se immiscere hereditati patere.vnde non;poterit a creditoribus hereditarijs cõuenri. casus est.infra de sepul.vio.l.quesitum.

1 ☞ Jniuriarũ tenetur impropẽrãs alteri delictum de quo iam fuit condemnatus ꝛ absolutus.

2 Jniuriarũ tenetur qui dicit alicui.claud?.cecus.ꝛ similia. licet verum dicat.

3 Jniuriarum an teneatur diffamatus nocens diffamanti.

Eam qui. Jn tex.ibi infamauit.ꝛ de tã si facto de quo poterat̃ in iudicio accusari:vt patet p rationẽ q̃ sequit: aliãs secus sm Dy.ꝛ Ray.†vnde si aliquẽ de crimine iã accusatũ ꝛ cõdẽnatũ qs infamauerit iniuriarũ tenet: cũ nõ possit amplius accusari neq; cõdẽnari.ꝛ qr p talem diffamationẽ peccatũ detegit:cũ iã p sniam sit detectũ et in iure notoriũ deductũ.vt.l.emptorẽ.in prin.de acẽ. e;p. caueãt ergo reimpropẽrates alicui peccata q̃ iã facit de quibus extitit odẽnatio.exẽplũ in eo qui dicit alicui homicida fur vel falsari?.est eñ hec impropẽratio. Sz inquãtũ nõ

a ☞ Non puniret impropẽrator ꝛc. Cõis vr snia qđ nõ expediat reipublice detegi si verbũ iuriosum pferat̃ lz sit verũ:tñ pferens tenet iniuriarũ qr defect? detegit in humanũ atq; in iuriosum est.l.ij.C.de iniur.vbi exẽplificat i furto vl homicidio dicta ad nullũ aliũ finem nisi ꝛtumelie cã. Idẽ Alb.i.l.i.in iij.col.e.ti. Idez gl.i.§.i.insti.eod. vide Lu.ro.cõsi. xcvj.vide Alex.i l.iij.col.ij.ff.de li. et post. vbi dicit opi.bar.eẽ cõez. Rom.cõ.cxxiiij. in.ij.dub. Fely.i c.j.col.vl.de exce. ꝛ in.c.dilecti filij in.vij.col. eo. tit.

2 Jniuriarum tenetur impropẽrãs alteri delictum de quo iam fuit condemnatus ꝛ absolutus.

3 Jniuriarum an teneatur diffamatus nocens diffamanti.

Eam qui. Jn tex.ibi infamauit.ꝛ de tã si facto de quo poterat̃ in iudicio accusari:vt patet p rationẽ q̃ sequit: aliãs secus sm Dy.ꝛ Ray.†vnde si aliquẽ de crimine iã accusatũ ꝛ cõdẽnatũ qs infamauerit iniuriarũ tenet: cũ nõ possit amplius accusari neq; cõdẽnari.ꝛ qr p talem diffamationẽ peccatũ detegit:cũ iã p sniam sit detectũ et in iure notoriũ deductũ.vt.l.emptorẽ.in prin.de acẽ. e;p. caueãt ergo reimpropẽrates alicui peccata q̃ iã facit de quibus extitit odẽnatio.exẽplũ in eo qui dicit alicui homicida fur vel falsari?.est eñ hec impropẽratio. Sz inquãtũ nõ

add ibiq; et salue in l. si nos es C de in iurr.

faiſſet cõdẽnat?:ꝛ reꝝ tale peccatũ cõmisisset;nõ puniret impropẽrator?.nã expedit reipublice esse talia peccata detecta:vt p ea ad officia nõ assumant̃ tales diffamati.† Caueãt etiã dicẽtes alicui claudus cecus vel mutus ꝛ similia. hec eñ nõ sunt peccata:sed defect? forsan nature:aut etiã p laccidẽs:qr tenenꝫ ex iniuria illata in talẽ impropẽratũ.

3 ☞ Jn gl.j.ibi.non tñ libello famoso.contrariũ tenet gl.qđ etiã per libellũ famosum nocẽs diffamatus nõ agit iniuriarũ:nec tenetur diffamator.insti.eo.§.iniuria.in gl.que incipit nisi nocens.ꝛ satis videt probari in.l.j.C.de famo.libe. ꝛ vide quod no.Cy.C.eo.l.si non conuitij.in.ix.q.

1 ☞ Jniuria cum infertur inspicitur veritas ꝛ nõ opinio.

2 Clericũ pcutiẽs nesciens eũ clericũ an sit excõmunicatus.

3 Furtum committit qui rem alienam subtrahit licet ignoret cuius sit.

Si nupta. †Si iniuria alicui inferꝫ principaliter inspicit veritas nõ opinio:sed in consequẽtiã inspicit opinio ꝛ nõ veritas.h.d.ꝛ cessant plura cõtraria.†Et allegat qđ si qs percussit;clericũ credẽs eũ laicũ:nihilominus excõicatus sit.de quo in.c.si vero aliqs extra de sen.excõ.qđ intelligẽ nisi eũ percussierit existẽtẽ in habitu laicali ꝛ ab oĩbus vt laicus reputet:vt.l.item apud labeonẽ.§.si;quis virginẽ.s.loc.l.si qs ignorans. ☞ Jn tex. ibi.cuicunq; patri.ꝛ sic ꝛ qui rem subtrahit:lz ignoret cui? sit:qr cuicũq; dño intẽtionẽ habet furãdi:furtũ cõmittit: ꝛ puniri põt de furto.ꝛ in libello inquisitionis nõ expedit dñm designari:sed sufficit qđ dicat qđ inquisitus subtraxit contra voluntatẽ dñi rei subtracte.vt.l.j.in fi.s.de fur.ꝛ ibi dixi.ꝛ ita semel fuit practicatũ Perusij:ꝛ tres fuerũt suspẽsi. ☞ Jn gl.in ver.me aliũ.ibi.l.fulcinius.§. qđ si aduersus, ꝛ ibi cõtra;illos quos latitare volebat non erat fraudulenta latitatio:sed hic contra istã personã erat̃ alius iniuriã inferẽdi:vt patet in tex.scõm Dy.ꝛ bene. ☞ Sequit in gl.l. si pater.solue quod licet ibi testator errauerit instituẽdo nullum passus est damnum.vnde contra propositũ testatoris agere non potest:sed,hic licet iniurians erraret:tamẽ iniuriam passus est:meritoq; agit iniuriarũ.vt hic.Dyn. ☞ Sequitur in gloss.quod ibi non est.nam hic tractatur de punitione maleficiorũ in qua non attenditur alius delinquẽtis:quoniã nunq̃ consentiret se puniri.

1 ☞ Debitoris interest fideiussores suos non vexari.

Si creditor. Jn tex.ibi.interpellauerit ad iudicium vocando.Dy.† Et nota qđ interest multũ debitoris fideiussores suos non vexari.vt hic.tene menti. Angelus de Perusio.

1 ☞ Sigillari ꝛ bullari possunt ostia domus debitoris auctoritate iudicis.

2 Doctor non potest doctori nouello cõcedere insignia doctoratus nisi postulanti primo.

Si in iure. Jn tex.ibi.sine auctoritate ei? scilicet magistrat?.† Et not.bene:qr de autoritate magistratus possunt sigillari ꝛ bullari per creditorẽ ostia domus debitoris:subaudi vel etiam apothece.ꝛ isto more vtuntur multum tusci:ꝛ etiam ecclesia romana absq; autoritate magistratus:secus vt hic.subaudi iure permittente. Excẽplũ in domino domus locate claudente domum propter pensionem non solutam.vt lege est differentia.supra in quibus cau.pignus tacite contrahitur.ꝛ supra loca.lege cum domini hoꝛreoꝝ.† Et allegatur hec lex q̃ doctor non potest doctori nouello concedere insignia doctoratus:nisi postulet sibi primo:ꝛ ideo hec postulatio est semper de more. et hoc dicebat Barto.me audiente.per legem primam ꝛ secundam.C.ne litere insignia ꝛc.

1 ☞ Jniuria quomodo dz estimari qñ agit ad vindictam.

2 Jniuriarum estimatio augenda vel minuenda.ꝛ qualiter debeat iniuria estimari cum agitur ad vindictam:gloss.hic;ponit duos modos ꝛ quilibet bonus est.de quo hic per Bartolum.dixi supra eodem.lege itẽ apud.§.si quis seruo.ꝛ lege sed si vnus. §.seruus meus.

Qui domum. Nota istũ tex.contra illos qui cũ prosenetis ꝛ alijs machinatoribus impediunt alienationem domus vt nõ fiat alienatio.donec colligant pecunias quas nunc paratas nõ habẽt.dixi in voce.

1 ☞ Jniuriarũ tenetur corumpens seruum vel ancillam vt sui corporis lucibrium faciat.

Si quis

1 **Si quis seruũ.** †Jn tex.ibi.ludibriũ habeat.i.pcuret vt sui corporis ludibriũ faciat:vt sunt ioculatores ꝛ goliardi quos tusci buffones appellãt ꝛ dicit Jo.an.in.c.j.de vi.ꝛ ho.cle.ꝛ ibi vide in tex.ibi. iniurie faciẽde.s.mihi patri vel dño. ☞ Jn text.ibi.serui corrupti actio.actio est etiã pro filio corrupto:vt.l.vt tantum.s. de seruo corrupto.ꝛ.C.de furtis.l.si quis seruo.

1 ☞ Sta.qđ delinquens in platea plus puniat nõ cõprehendit delinquentem iuxta plateam.

2 Dictio in causa contrarietatis euitande ponitur p iuxta.

Si statura. Jn glo.ibi.iuxta monumẽtũ.† allegat quod si statutũ imponit maiorẽ pẽnã deliquẽti in platea qđ illa non punit delinquẽs iuxta plateã.de quo in l.pontiminiũ.j.de cap.s.de via pub.l.ediles.de fluminib?. l.pe.ꝛ.l.j.§.in flumine.e.ti.s.de serui.vrb.pre.l.quidam hyberus.†ꝛ not.quod causa contrarietatis euitande ponitur in pro iuxta. Angelus.

Iniuriarum. Actio iniuriarũ non est in bonis iniuriam passi quo ad transmissionẽ ad heredes:sed quo ad alia sic.h.d.tex.ꝛ glo.ꝛ cessat omne cõtrariũ. ☞ Jn glo.j.ibi.l.fin. Idem not.ibi.ꝛ in.l.si nomẽ.de hered. vel actio. ven.ꝛ.l.fi.C.eodem.

Seruo. Jn gl.prima.in fi.solu.ibi tpe mãnumissionis non erat quesitũ ius dño ex persona serui:hic sic. ☞ Jn gloss.§.ibi qñ competat.scilicet domino quondã:non ipsi manumisso vel domino nouo.Dyñ. ☞ Jn glo.fi.ꝛ.s.eo.l. eius qui.§.si nupta. Angelus.

1 ☞ Filius propter dignitatem est prehonorandus patri.

1 **Cum possit.** †No.bene qđ ppter dignitatẽ prehonorãdus est filius:sic videmus cũ filius ad doctoratũ:episcopatum:aut papatũ ascendit:vt vidi in vrbano.v.qui patrem habebat.de bonifacio nono nunc papa matrem habente.concor.sunt in glo.

1 ☞ Jniuriarum tenetur officialis sicut quilibet alius.

2 Officialis;quando dicatur delinquere in officio.

3 Magistratus maiores vel minores qui dicantur:relinquit arbitrio iudicis.

1 **Hec magistratibus.** †Magistratus inferẽs iniuriã vt priuatus vel sub magistratus fiducia:iniuriarũ tenet:qr cõueniri põt etiã magistratu durãte si sine fraude possunt in ius vocari.h.d. ☞ Jn tex.si sine fraude.q̃ semp cõmitteret psumptione iuris si durãte officio vocaret magistratus q põt minãtẽ furoꝛe inferre.C.si q̃cunq; pdi.ptãte.nã iniuriã passus metu pterit? ageret de magistratus iussu vt faceret se absolui: vt sic magistratu finito postea cõueniri nõ posset.gl.tñ exponit aliter.tene quã vis.Et adde qđ no.gl de offi.pco.l. solent.ꝛ qđ no.Spe.in ti.de ac.§.j.ver.ntẽ illustris.ꝛ in tit. de accusatoꝛe.§.j.ver.itẽ qđ magistratus.ꝛ ver.seq. ☞ Jn gl.magna ibi.qñ in officio.ꝛ ex delicto cõmisso rõne officij: vt dicim? in.d.l.iubem?.ꝛ iõ glo.hic in fin.male dicit. ☞ Jn ead.ibi.§.si tñ.ꝛ ibi no.de hoc † qñ dicat̃ in jofficio delinq̃re officialis.dic vt nn.in corpore vt iud.sine quoqno suffra. §.si qs. ☞ Jn ead.in fi.hoc est contra text.huius.l.ideo dic vt no.in corpore vt iud.sine quoquo suffra.§.necessitatem. ꝛ not.j.ad.l.iul.repe.l.j.ꝛ.C.de epis.au.l.fi preses.in prima gl. ☞ † Ultimo adde qđ Jnno.hãc.l.declarat q dicant magistratus:ꝛ qui minores.hoc totum relinquitur iudicantis arbitrio.in.c.sedes apostolica.de rescriptis.

1 ☞ Magistratus agens aliquid ad vindictã reipublice non tenetur iniuriarum.

2 Militibus male se gerentibus in bello vel iostra possunt eorum scuta perforari.

1 **Qui reipublice.** †Qđ magistratus agit p vindicta maiestatis publice in hac actione nõ venit.

2 h.d. ☞ † Glo.hic ponit mirabile exẽplũ de eo q se male gessit in bello cui pses scutũ sue ignominie cã pforasse male gessit in bello cui pses scutũ sue ignominie cã pforauit. Caueãt igit iostratores ꝛ toꝛniatores florẽtini ꝛ bonoñ. vt nõ intrẽt cãpũ si credũt male agere cũ forẽsibus teneti: b? tabulã:qr poterit eoꝝ scutũ pforari si male gestãt.si ecõuerso põterũt coronari:ꝛ coronari debẽt si tñ in suo bellovi ctoꝛes extiterint.vt.l.j.C.de athletis.li.x.hoc õt.Angelus.

1 ☞ Plures si delinquũt cuiuslibet est delictũ ppriũ: nec sufficit vna pena.

2 Vniuersitas si delinquit vna est pena.

1 **Si plures.** †Si plures delinquũt cuiuslibet est delictũ ppriũ: nec sufficit vna pena:ꝛ ppter pluralitatẽ delinquẽtiũ grauioꝛ pena inferꝫ.h.d. Hãc.l.l.mita pcea q̃ dixi.s.de publi.l.si multi.ꝛ.s.si fami.fur.fec.di.l.i.§3 si delictũ cõmittat ab vno ꝛ interfit pluriũ:dic.vt.l.si plures. s.arb.fur.cef. Et facit iste tex.ad.q.de vniuersitate delinquẽte vt glibet teneat:qđ gdã dixerunt. † Tu dic qđ si delingt vt vniuersitas vna est pena:qr delinquẽs fingit vnus.sic intelligo.l.metũ.§.aliaduertendũ.q đ met.cau.cũ glo.ꝛ de dolo.l.sed de dolo.§.an municeps.ꝛ si est pena capitalis non decapitabit vniuersitas:sed aliã penã patiet:vtiaratrũ vel aliã penã pecuniariam vt.l.tam collatoꝛes.de re mil.lib. xij.ꝛ vide.j.de penis.l.aut facta.§.fi.ꝛ melius per Jnno.et Joã.and.in.c.graue.de sent.excommunica.Angelus.

Si quis. Qui non potest in re luit in persona.hoc dicit. Concordãtes sunt in glo.Angelus.

1 ☞ Pater potest recusare defensionẽ filij in causa in qua nõ est legitimus administrator.

1 **Si filij.** †Potest pater recusare filij defensionẽ in causa in qua nõ est administraa toꝛ legitimus.h.d.Angelus.

1 ☞ Jmaginẽ impatoris dsferẽs ad blasmũ alteri? carcerat.

2 Carcer an ꝛ quando possit inferri ad perpetuam penam.

3 Ecclesia non infert mortem:sed penam perpetui carceris.

1 **Senatus.** †Deferẽs imperatoris imaginẽ ad blasmũ alteri? invin

2 culo coercet.h.d. ☞ † No.casum in quo quis dã natur ad carcerẽ pene:imo ꝛ ad vincula qđ est

3 durius regulariter.cõtra est de pe.l.incredibile.† Ecclesia

c vo romana vtik tali cõdẽnatoria ꝛ appellat hũc carcerez pnie nõ pene.de penis.c.Quis.li.vj.de sent.excõ. nouim?. ad fi.extra de hereti.c.pe.lz aũt talis odẽnatoria de iure civili ferri nõ debeat:si tñ ferat est aliq̃:qr lata Ď ius litigatoris:nõ cõtra ius constitu.vt no.glo.in.d.l.credibile.

1 ☞ Vestes fordidas in alterius iniuriã non licet deferre.

2 Jniuriarum actione tenetur qui dicit me tedet de tali condẽnatoria contra te lata.

1 **Vestem.** †Jn iniuriam alterius nõ lz fordidam vestẽ deferre aut capillũ submittere. Et ratio sanguinis tollit psumptionẽ iniurie.h.d.† Et no.cõtra illos qui dicunt;cõtra notorie dãnatos me tedet de tali cõdẽnatoria Ď te lata ꝛ hoc modo reꝓperãt:ꝛ vidi aliquos facere. Angel.

1 ☞ Decurionatus est honoꝛ.

2 Notario damnato de falso an possit reseruari cõfectio instrumentoꝝ.

1 **Duus.** †Decurionatus est honoꝛ: et iõ dãnatus de atroci iniuria decurio esse nõ põt.ꝛ snia in cõtrariũ lata est Ď ius legis:ideo dãnato nõ ꝓdest.h.d. ☞ Jn text.ibi.s. dãnato iniuriarũ. ☞ Jn tex.contra iuris formã pronunciãdo dãnatum de iniuria atroci posse esse decurionẽ. Est eñ hoc casu snia lata cõtra ius cõstitutionis:ergo nulla.l.j.§. itẽ cum cõtra sacras.j.que sniẽ sine appel.rescin. Tel̃ secundũ aliã lecturam intellige qđ preses qui reũ de iniuria dãnauit reseruauit dannato potentiã ascendẽdi decurionatus honoꝛem qđ nõ potuit. ☞ Jn gl.fi.ibi.sed ibi causa cognita.hec vera.vel dic qđ hic non fuit pena nunozata scõz primã lec.sed solũ pronunciatũ super iure constitu. iõ snia

2 nulla.† Et allegatur iq̃ notario damnato de falso non potest reseruari cõfectio instrumentoꝝ. Et est verũ si fuit cõdemnatus de falsitate cõmissa in tabellionatus officio:alꝫ sic:causa tamen cognita.de quo plene per Cy.in.l. ex militari.C.de testa.mili.ꝛ per Dy.hic.

Pater cuius. Pro iniuria facta filio ꝓpater ꝓ suo nomine vno iudicio ꝛ noie filꝫ altero potest experiri: et ex vtroq; fieri condẽnatio ꝛ punitio.hoc dicit. Et vide.s.de procura.l.nõ solum.§.si pater.ꝛ sol.matrimonio.l.ij.§.sed vtrum. Angelus.

1 ☞ Fumũ facere non lz vicino inferiori si nocet superiori.

1 **Superiorum.** †Nõ lz vicino superiorẽ suffumigare:ꝛ cõtra facies iniuriarũ tenetur h.d.hoc tñ animo iniuriãdi:secus si animo nõ iniuriandi:

b Qui dicantur maiores magistrat?. Adõ q dicant magistrat?, vide in.l.pars literarũ.ff.de iud. Spe.ti.ó in.om. iud.in.§.j.idẽ in ti.de reo.ver. illustris. Jtẽ magistrat? egparat ꝓfecto ꝓtorio. vt i l.j.ff. de offi. ꝓfe. ꝓto.ꝛ in.l.magistratus.ff.de iur. om.iudi.

c Eccla vo romana vtik tali cõdẽnatoria. Adõ q ecclesia vtitur carcere ad pẽnã: sec? de iure ciuili qr solũ ad custodiã.l.si ser?. ꝛ.l. incredibile.C. de penis.ꝛ dic qđ si secularis vteret carcere in penaz nõ efficeret intestabilis:sec? scõz Ange.ꝛ Joã. de imo.i.l.si qs mihi bona.in.§.j.ff. de acq her.ꝛ per Bart.in.l.j.C.de his q ad lib.pue. pos.bart.i.l.reos l.ij.col.C.ó accu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tenementi:q nõ potest superior habitare nisi forsan aquã infundat:ꝛ econuerso inferior nisi ignem faciat ex quo superior necessario suffumigetur.

1 ☞ Pena iniuriarũ est arbitraria si actũ sit criminaliter.
2 Pena arbatraria est imponẽda iuxta solitum stilũ curie.
1 **Do iniuria.** †Cũ agit iniuriarũ criminaliter pena lest arbitraria.h.d.†Cõiũge hanc.l.cũ.l.fi.C.eod.ꝛ habes decisum qõ vbi pena est arbitraria nõ admittit
pcuratoꝛ.de hoc plene.ſ.de publi.iud.l.pe.§. ad crimen. p
2 Bar.†Tñ adde ꝛ limita nisi de stilo ꝛ cõsuetudine sit semp
penã pecuniariã imponi in hoc casu:q: tunc lz pena sit arbitraria:nõ tñ de iure debet excedi modus ex cõsuetudine
ꝛ stilo curie regionis introductus:vt plene no.p glo.ꝛ doc. in.l.quid ergo.§.pena grauioꝛ.ſ.de infami.ꝛ ideo tunc admitteretur procura.Nec ob.qõ iudex tñ de facto post illam penã augere ꝛ in corporalem conuertere:quia non est hoc considerandum qõ iudex iniquam ferat sententiã.de pec. l.eo tempore.ꝛ de euic.l.herennius.§.gaia.

De extraordinarijs criminibus. Rubrica.

1 ☞ Affectus an puniatur sicut effectus.
2 Adulterium vel alius coitus quomodo probatur.
1 **Solicitatores.** †Affectus pnicioſe libidinis extra ordinẽ coercetur.h.d.nõ ergo punitur affectus sicut effectus.qõ declaratur plene per Ly.in.l.ſi quis non dicam rapere.C.de epiſ.ꝛ cleri. ¶ In glo.ẽ.ibi.ad col-
2 loquium.†No.hanc glossam singularem ad probationem adulterij aut alterius coitus.
1 ☞ Fedantes vel turpantes alterius vestes vel puteum aut fontem tenentur iniuriarum.
1 **Fit iniuria.** In.tex.ceno luto.hec duo synonyma sunt.†Et no.hic cõtra turpãtes alicui vestimenta:ꝛ turpantes fontem vel puteũ. Qui autẽ venenaret fontem vel puteũ:morte secuta tenetur lege cornelia de sicarijs.Angelus.
1 ☞ Collegia sunt dissoluenda per rectoꝛem loci si in eis aliquod illicitum committitur.

a ¶ Sub pretextu. De materia. vide in.l.i.§.i.ſ.de collegillicitis.
a 1 **Sub pretextu.** a†No.hãc.l. cõtra istos q faciũt ſtas fraternitates.nam ſi ſub religionis pretextu in dictis collegijs aliqua illicita committuntur:rector loci debet tale collegiũ dissoluere. ¶ In tex.soluẽdi vo
ti.puta vadũt ad sanctum Jacobum vel sepulchrum secũdum Jacobum de arena.
☞ Abortiuum mulier faciens studiose relegatur.
b ¶ Mulier faciẽs studiose aboꝛtũ.Adde.l.ſi mulier ff.ad.l.cor.de ſic. ꝛ parchi.i c.cõſuluiſti.ij.q.iij.
1 1 b **Dius.** †Mulier faciens studiose aboꝛtũ relegat.h.d.Et est anteꝑ partus viuificatus est:qõ est ante.gl.dies immedia
te sequẽtes post cõceptionẽ in masculo: in femina ante lx.dies scõm naturales.vñ citius viuificat masculus ꝙ femella:post viuificatũ partũ tenet pompeia ꝛ cornelia.Idẽ ſi ante viuificatũ partus:dũmodo mulier pecunia corupta aboꝛtũ,fecerit.vt.ſ.de pe.l.cicero.que est cõtra.Et vide ad prędicta.de homi.c.ſicut dignum.Angelus.
☞ Merces corumpentes vel falsificantes puniuntur extraoꝛdinarie.
c ¶ Fruges vel frumẽta Adde lau. derhodulphis i tra.vſuraruꝫ.vbi diffuſe.
1 Fiscus potest species vetustate corruptas licite immiscere cum bonis.
2 Constitutio ꝛ mandatum in quo differant.
3 Emere pro carius vendere frumentum an ꝛ quãdo liceat.
4 Emere victualia cã reuendendi in copioso numero nõ lz.
5 Emere annonam causa reuendendi an ꝛ quando liceat.
6 **Annonam.** Jn tex.vexare.i.corum pere intus aligd cõmittendo lucri cã.†exemplũ in vẽdẽtibus sal qm miſcent albos lapillos:ꝛ in vendẽtibus frumentũ q immiſcent auenã aut aliã specĩ vel frumẽtũ coꝛruptũ in vẽdẽtibus vinũ maluaſe q immiſcẽt aliã vini ſpeciẽ. ſic videmus in aromatarijs q aromata coꝛrũpunt.ſic videmꝰ in alijs coꝛrũpentibus alios liquoꝛes:vt oleũ ꝛ ſimilia. oẽs ergo iſti extraoꝛdinarie puniunt:q: ſunt mercimoniũ falſa-
2 toꝛes.vt hic.ꝛ.C.de veſti.olo.l baſſi.li.xi.†fiscus aũt hoc ex priuilegio lz vt ſpecies ſuas vetuſtate coꝛruptas quas p ſe ſine dãno magno vẽdere nõ põt niſi illas cũ bonis immiſceat immiſcere põt licite.vt l.i.C. de cõdi.in publicis hoꝛreis,li.x.q ſingularis est ad hoc. ¶ In tex.Dardanarij.ꝛ tur
3 cuſi boñ.vt in gl. ¶ †In tex.qõ cõſtitutionibus.differẽtiã inter cõſtitutiones ꝛ mãdata.vide in ſ.corpore de mãdatis prin.in prin.col.ij. ¶ In tex.nullius mẽtis.†No. ad curaz
4 preſidijs ſpectare qõ nullus faciat cãbionẽ:alias caneuam blaue:vt ſic carius vẽdere possit.fallit.ſ.de nũdinis.l.ij. vel dic vt ibi.†No.ergo lz emere fruges vel frumẽta vel segeꝛ
5 c tes cã reuẽdendi in copioſo numero:bñ tñ credo fallere in cauponibus q emunt vt hoſpitibus vẽdãt:eoꝛ em̃ officiũ neceſſarijs eſt oĩbus mercatoꝛibus. Et loquo:qtenus emũt p hoſpitij fulcimẽto:ex quo em̃ iura pmittũt talia officia: oĩa intelligunt permiſſa ſine qbus illa cõmode expediri nõ poſſent.l.ij.de iur.om.iud.l.ad rẽ mobilẽ.ꝛ.l.ad legatuz.de
6 pcu.§.de acqui.here.Lillud. ¶ †Jn text.annona onereꝫ.i. ita cara vendatur vt onus ſit populo eã emere.vbi ergo eſt tãta abundãtia qõ nõ eſt poſſibile eũ onerari:q: eſt preciũ ſtatutũ tpe vbertatis:qõ träſcendi nõ põt:forte nõ haberet locũ interdictũ huius.l.vel dic qõ imo hz locũ interdictũ propter euitandas frandes ꝛ pericula ſuppꝛimentiuz ipſam blauã ne venalis inueniaꝫ:ꝛ ſic occulte carius vẽdatur. ¶ Jn glo.peruentũ.i.ſi non vendãt.hoc non est veruz ſemper.vnde limita vt Bar.hic.Angelus.

Sacularij. Hoc ver.bñ expone tripliciter:vt in ſgloſſ. ¶ In tex.dirigunt ex cõſuetudine.ſ.de abig.l.ſ.§.abigei.et ſic nõ ob.§.de furtis.l.vulgaris.§.qui furti.vel criminaliter.abi ciuiliter.Ray.

Sin preterea. Jn tex.preſidis.accipe large vt omnẽ prefectũ vbiũ comprehendat.§.de officio preſid.l.j.
1 ☞ Metum inferens an ꝛ quando puniatur.
2 Pena capitis idem est quod pena perpetui exilij.
1 **Sunt quedã.** †No.nemo dicit cuiꝰ etiam niſi magnũ damnuz ſequi põt:ꝛ ſic limita.§.qõ met.cau.l. metũ.la.i.ꝛ.l.interpoſitas.C.de träſac.q:illud quo ad actũ
2 qõ me.cau. ¶ Jn tex.†No.vbi pena capitis dicimus in dubio intelligiꝫ de morte.Sed ob.ſ.de pe.l.ſi qs aligd.vbi in cutiens timoꝛẽ ꝛ vanũ propter quẽ leues animi boĩn ſubleuant nõ punitur capite.ſol.vt ibi no.in glo.
1 ☞ Aggeres nili vel alterius aq rumpẽs qũo puniatur.
2 Cautus quomodo diuiditur:ꝛ quibus nominibus cõprehendatur.
1 **In egypto.** †Quid erit in rũpẽtibꝰ aggeres ferrarie.dic vt not.Cyn.C.de nili
2 agge.l.vna. ¶ †Jn glo.in egypto.no.hãc glo.ſingularẽ de cãtu loquentẽ ꝛ eius diuiſione ꝛ nominibus.
1 ☞ Jncantatoꝛes qui secum portant serpẽtes quomodo puniantur.
1 **Circulatores.** †No.hãc legem contra illos quos vulgo incriminatoꝛes appellamus q secum portant serpentes.

De ſepulchro violato. Rubrica.

1 ☞ Sepulchrũ alterius vexans vel violans qũo puniat.
2 Sepultũ cadauer exportans quomodo;puniatur.
1 ¶ †De iſta materia vide in declamationibus Senece.et ferr Boñ.qõ,Agolinus gloſſator antiquus vexauit in no
cte in dicẽ ptãs Boñ.q: ſepulchrũ ſuũ ab alio vexabat: vñ facta est archa;apud;eccleſiaz ſancti Petri vbi illuſtris
2 ſue memorie oſſa iacẽt.†Et pro iſto crimine due ſunt actiones pdite.Una criminalis:ꝛ de hac tractat in.l.ſi.ſ.c.Alia ciuilis ex primo capite:ꝛ in hoc habet rõ pſonarũ:ꝛ ad intereſſe agitur:vel ad penã cẽtũ aureoꝝ:ꝛ hoc cũ violat ſepulchrũ.Alia ex ſcõo capite:ꝛ tunc nõ habet rõ perſonaꝝ: ꝛ hz locũ qñ inhabitat ſepulchrũ:ꝛ est pena centũ aureoꝝ. vt.ſ.l.iũ.§.i.ꝛ.ẽ.ꝛ.§.ſi qs in ſepulchro.cõiuncta gl.in verbo agere debet.lz Dy.dixerit ibi qõ nõ videbat quare ꝛ in illo non haberetur ratio perſonarum.
1 ☞ Sepulchrũ violato punitur criminaliter põdo.ꝛ.auri:ciuiliter vero centum aureis.
2 Pena an ꝛ quando applicetur parti vel fiſco.

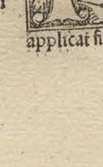

Petroz. Jn tex.gcũꝫ.ſ.idoneꝰ vt dictũ est.§.de ope.no.nũ.l.i.puticiali.§.fi.no.§.de locis ꝛ itineribꝰ publicis.l.j,C.de ſacroſanc.eccle.l.i. ¶ Jn tex.
actionẽ.glo.exponit ciuiliter ꝛ bene.†Nã ſi criminaliter agit pena est.x.pondo auri:ꝛ applicat fiſco.l.qui ſepulchrũ.C.eo.Jſta autem pena cẽtũ aureoꝝ

aureoꝝ de qloquit hic applicat parti.†Ex quo no.q vbi
pro maleficio lex introducit ius agẽdi ciuiliter ꝛ pcedit ex
periundi ptãte cuilibet etiã cui nõ interest pena applicat
pti.Nã ad vindictã pponit hec actio.vt.j.e.l.ſepulchri.Et
iõ cũ agit cornelia ad vindictã pena applicat pti per hanc
literã ꝓiuncta.d.l.ſepulchri.ꝛ vide qõ no.extra de ꝓcu.c.tue
tene bñ mẽti.tetigi.§.de publica.l.hocedicto.ꝛ no.ſ.de ter
mi.amo.l.agraria.facit qõ no.Spe.in ti.de accuſa.§.j.ver.
qd ſi primo.arg.tñ est cõtra.C.de epiſ.ꝛ de.l.ſi qua p calum
niã.vbi pena applicat fiſco:etiã ſi ciuiliter agitat:ſed ibi
lex vltra procedit.Jtẽ nõ ob.l.j.C.de his qui pube.ratio:q:
ibi delinquebat contra fiſcum:vnde ibi fiſcus est pars merito applicatur fiſco:ꝛ ſic concoꝛ.
1 ☞ Verba legis vbi exigunt dolum ceſſante dolo ceſſat eius diſpoſitio.
2 Juſta cauſa an ꝛ quando excuſat a dolo.
1 **Prima verba.** Jn tex.ſi ergo.†Not.bñ ꝙ vbi verba legis exigũt dolũ ceſſante dolo ceſſat eius diſpoſitio:ꝛ ſi gs iniuſta rõne motus illud faciat.l.plagij.C.de plagia.l.igitur.§.põt.de libe.
eau.dãmodo nõ erret in iure naturali vel ẽſi.vt.l.ij.C.de in
2 ius vocãd.no.ſ.de ficar.l.in.l.†Et ad hãc pcoꝛ.reducas tex.
4 in.l.i.in fi.ſ.de abigeis a,oũ ad iuſtã cauſam ſe reſtringit.
1 ☞ Sepeliri debet quis ſecundum quod iubet.
1 **Si quis.** †No.iuſſum teſtatoris ſeruãdum in ſepultura.Et est verũ in cõcedẽdo vel negãdo corpora ſepulchroꝝ:nõ aũt ſeruat iuſſus eius in ſepultura ſui ſi est inhoneſtus vel reprobatus:vt q iuſſit corpus ſuũ in mare pꝛoĵci vel nõ tradi eccleſiaſtice ſepulture:vt.l.
qdã in ſuo.de cõdi.inſti.vel iuſſit ſe ſepeliri cũ ornamentis: vel vi tuperoſe:vt vidi quendã mercatorẽ florentinũ Padue diuitẽ qui iuſſit corpus ſuũ tradi inuolutũ in quadam ſtoia:ꝛ cũ vno ſacerdote habente candelã vnius denarij. ff.de relig.l.vt ſi gs.§.impenſa.cum ſeq.ꝛ ſeq.
1 ☞ Cadauer ſepultum non est amouendum.
1 **Non perpetue.** †Corpus traditũ perpetue ſepulture nõ est amouẽd.h.d.ꝛ ſic nõ ob.C.de legi.l.ſi.qꝛ ibi nõ ppetue ſed tpaliter vt contingit in magnis dñis qui in peregrinatione moꝛiũtur et iubent oſſa ſua ad ciuitatẽ ſuam tranſferri.
1 ☞ Cadauera defunctoꝝ non ſunt inferenda per aliena territoria.
1 **Diuus tamen.** †No.corpora defunctoꝝ nõ eſſe inferẽda paliena territoria ſine cõſenſu territoꝛio preſidentiũ:ſi ſi cõtra fit nulla est pena.Et est caſus ſpecialis:qõ delictũ nullam penaz meretur.Angelus.
1 ☞ Conſuetudo ſpecialis precedens tollitur per legẽ generalem ſequentem.
b **Diuus adrianus.** b†Dic est caſus qõ lex gñalis tollit conſuetudinẽ ſpecialẽ precedẽtẽ.ꝛ est verũ ſi eſt facta mẽtio de ea:vt in.c.j.de cõſti.lib.vi.vel etiã ſi per legẽ ceſſat oĩs conſuetudo cõtraria ſimul:vt in aut.caſſa.ꝛ in corpore vñ ſumit. C.de ſac.ſan.eccle.ꝛ.C.de furtis.aut.magna.C.cõia.de ſuc. aut.oĩs peregrini.Et ita intellige hunc tex.de quo p Cy. C.de teſtamentis.l.ſi.circa finem.
1 ☞ Latro famoſus dicit q armatus rapit vel ſubtrahit.
1 **Aduerſus.** Jn tex.moꝛe latronũ.†No.q p hũc tex.declaraꝛ.§.famoſos.q dicit famoſum latronũ furca figi:†q nõ intelligit famoſus latro
1 q nõ cõſueuit furari clam.ſed ille q armatus rapit vel ſubtrahit.vñ falſa est opi.dicentiũ eũ qui tria furta fecit eſſe famoſum latronẽ:ꝛ ideo debere ſuſpendi:qõ declarat pfecte in aut.nouo iure.C.de ſeruis fugiti.in reportationibus paduanis.huic tamen ſtatuta prouident cõmuniter:ſed eis deficientibus dic vt ibi.
1 ☞ Plures qñ poſſint ſimul agere cõtra vnũ:vel econtra plures ꝛ ecõtra.ꝛ an ſi.x.inſultant quilibet teneatur de.x.
Si ad plures. Hac actione ſimul agere pñt plures ſi oibꝰ interest nec eſt occupatis melioꝛ cõditio:ſecus ſi nõ interest ſuperueniẽtiũ.h.d.tex.cũ glo. ¶ †Et hoc modo limitant iura dicentia:qõ cũ plures agũt idoneioꝛ eligit.de quo gl.ꝛ Bar.hic. An ſi vnus cõtra plures delinquat in coꝛpus vel in rẽ:cãm vnuſquiſq agere poſſet ad penã ſolidã:an vero oẽs habeãtur loco vnius:Et an ſi.x.inſultant quilibet teneaꝫ de.x.in ſultis:dic vt hic per Bar.cui conſentio.
1 ☞ Sepulchri violati actio diſſimulatione tollit:vt actio iniuriarum.

a ¶ De abigeis.Not.verba Ang.hic,pro limitatione.gloſſ.ꝛ doc.in.l.plagij.C.ad l.fa.de plag.ꝛ in.l.j.in fi.ſ.de abig.decidẽtẽ qõ iuſta cauſa excuſat a dolo:q: talis doctrina nõ hz locũ vbi errat in iure naturali vel quaſi:q: tũc nõ excuſat cuz debuerit cõſulere peritioꝛes.tex.ꝛ ibi Bal.ꝛ doc.in.l.ij.C.de in ius vocan.Adde Ang.hic.ꝛ in.l.ex conſenſu.§.eum qui.ſ.de appel.vbi dixit iuſtã cauſam pcedẽte a iure naturali vel ciuili notorio non excuſabilem.qõ no.

Si is cuius. Qui dixit hac actione ſe agere nolle añ litẽ ab alio cõtestatã pa
1 cta penitẽtia põt agere ꝛ pferi.h.d.¶ †No.ergo hec actio diſſimulatiõe tollit.vt actio iniuriarũ:vt inſt.de iniu.§.ſi.ꝛ
ẽ.de iniurijs.l.nõ ſolũ.§.ſi.ꝛ.l.ſi ſi vnius.§.ſi añ.Nõ obſt.ſ. b de adul.l.ſi maritus.§.ſi negauerit.vbi nõ est pnie locus:q: ibi intelligit lite ab alio primo inchoata.Ray.Vel dic qõ ibi poſt accuſationẽ inſtituta deſtitit:ꝛ ſic velut de calũnia ſuſpectus iterũ nõ audit:hic aũt nõ egit ſz diſtulit vel ſolũ verbo dixit ſe nõ acturũ.Idẽ ſi remiſſiſſet ex pacto:q: non põt in preiudiciũ reipublice:qõ est verũ quatenus crimina liter agi vellet:ſed ciuiliter q̃ datur ad intereſſe bñ tollit pacto lz nõ renunciatione ſimplici:ꝛ ita cõcoꝛ.opi.gl.de quo ſuccincte Bar.hic.ꝛ in.d.§.ſi negauerit. ¶ Jn gloſ.magna in ſi.Sol.hec duo cõtraria vt hic per Bar.Ange.

Si ſeruus. Not.bñ ex gl.qõ nunqꝰ agit noxaliter ſaluo niſi agat pnãto iudicio.ꝛ est tex.in.l.ij.C.de noxa.Ratio est:q: ſeruus pro noxa datur parti:ꝛ cũ agit publico iudicio:pena applicatur fiſco.Angelus.
1 ☞ Saluus conductus ſi cui datur veniendi Bononiam põt libere inde diſcedere.
2 Saluo conductui potest quis renunciare:ꝛ non põt cõcedi in preiudicium alterius.
3 Saluus conductus an ꝛ quando ſit ſeruandus vel non.
4 Saluum conductũ perpetuum ſolus pꝛinceps concedit.
5 Saluus conductus temporalis potest cõcedi per inferiorẽ ꝛ qui timet offendi.
6 Saluum conductũ habens pro ſe ꝛ.ꝛ.ſocios potest ſecũ ducere hebreum.
7 Saluũ conductũ bonũ frangens tenetur.l.iul. maieſtatis.
8 Securitatem qui habet ab homine ſtandi in ciuitate dicitur eam habere a lege.
9 Saluus cõductus datus ad vnã cauſam an extendatur ad aliã:ꝛ an extendatur ad ſocios.
10 Saluum conductum habens non tenetur comparere vbi timet offendi.
1 c **Timur.** †Allegat cõiuncta gloſ.qõ ſi alicui est data ſecuritas veniẽdi.Bono.qõ poſſit ex hac ſecuritate libere diſcedere.Ray.Bart.addit.C.de nauicularijs.l.ij. d li.x.i.vbi est tex.notabilis.q:nimo reponẽdus est in loco tuto ꝛ ſecuro:vt in.d.§.hz neq;.hic alle.ꝛ facit.ſ.de leg.l.ſcientia ꝛ ſecuro:vt in.d.§.hz neq;.hic alle.ꝛ facit.ſ.de leg.l.ſcien-
2 dũ.vide etiã q̃ dixit in.l.papi.§.ſi mortis.ẽ.de inoffi.te.†ꝛ
d illi fidãtie ſeu ſaluocõductui qs renũciare põt.in coꝛpore de,mãdatis prin.§.ſed neq;.colla.iiij.Cũ alteriuz aũt dãno cõcedi nõ põt ſaluuſcõductus.l.ij.§.merito.ꝛ.§.ſi quis a principe.ẽ.ne qd in loco publi.lz hoc male ſeruẽt.ꝛ facit optime extra de cõſtr.vti.vel inuti.c.dilecto. ¶ †Et concludit
3 qõ interdũ ſaluuſcõductꝰ dat hoſti.Jnterdũ ſubiecto.Jnterdũ extraneo ꝓpter repꝛeſalias forte timenti venire ad ciuitatẽ Boñ.Primo caſu nõ est ſeruãdus:niſi det a duce belli.de q̃.§.de do lo.l.j.§.nõ fuit.de pactis.l.j.ꝛ.l. conentionũ.ꝛ ibi no.Si tñ poſt ſaluũ ꝙductũ fiat pax ſeruãdus est ſcõm Jac.de bel.in.d.§.ſed neq;.Sed ſi nõ dat a duce belli tũc ſeruari põt:niſi priuatus nõ ſeruãs iniuriã publicã exequat nõ ſeruãdo.ff.de religio.l.minime.ꝛ in dicto titulo de
4 mãdatis pꝛincipũ.§.neq; aũt homicidijs.ꝛ.d.§.nõ fuit.† Hãc aũt fidãtiã ſeu ſaluũ cõductũ nemo cõcedit:niſi ſolus pꝛinceps loci fidãtiã cõcedat in territoꝛio ipſius cõcedentis:cũ cõcedit ſaluus cõductus ſeu fidãtia ppetua.ſ.de penis.l.relegati.Tẽporalis aũt cõcedi põt pꝛ inferioꝛem iuſta cã ſubſiſtente.exemplum Bononie bannitus ꝛ de alio cri-

¶ Cui data est securitas veniẽdi. Adde Bab.ꝛ Jo. de Jmo.in.c.ꝛre diuerſitatem.de cõceſ.prebẽ.idez Bb.ꝛ Jo.de imo. in.c.innouamus de lit.cõte.Adde Bar.in.l.j.ad.l. iul.ma.Ange.i.l. papinianꝰ.§.ſigl mortis.ẽ.de inof. test.vbi notabilia verba ponit. Alex.pulchre.cõ filio.clxxxvij.

¶ Et illi fidãtie ſeu ſaluo ꝙducti. an ſi ſaluuſcõductus est cõceſſus illi qui commiſit atroꝛ.delictũ an eo nõ obſtãte poſſit capi ꝛ puniri. Cyn.in.l. pſenti. Cõ hys q ad ecc. dixit qõ ſemper ſe
nandus eſt:q: ſp hoſti est fides ſeruãda:vt no.glo. xxiij.q.i.ca. noli eſtimare.que tñ limitat hoc vez ſi ipſe obſeruat.qõ eo pẽdente nõde linquat.idẽ ang. in.l.j.ff.de do.i.§. ñ.facit tex.ibi.et l.cognitione. C. de bonisauto in

di.poſ.ꝛ hec opinio mihi videt verioꝛ.lz Bal.ꝛ Ange.in.d.l.j.dicãt tũc demũ ſeruaꝛ ſi cũ cauſe cognitione ꝛ plena informatione fuit cõceſſum.ꝛ ita tz gl.Bar.et Jmo.in.l.is greus.ff.de publi.iudi.lz hoc dictũ intelligo vbi cõceſſus fuit a iudice inferioꝛi:ſecꝰ ſi a duce belli vel pꝛincipe:q: eo caſu,pecdat opinio prima.Si vero ſine cauſe cognitione inde rẽ illũ cõceſſit tũc ſeruare illi nõ tenet q: non potuit cõcedere in piudiciũ reipublice.l.relegari.C.de penis.tex.tñ in.§.neq; aũt in aut.de mãda.pꝛincipũ.et glo.in verbo hoſtes ꝛ duces belli.in.d.§.ñ. inclinat in eã opinio.qõ nõ ſit ſeruandus illi q atroꝛ crimen cõmiſit.ꝛ Guil.de cug.in.d. §.ñ.dixit qõ ſi eſt malefactoꝛ q potest de eccleſia extrahi tunc ei non est ſeruandus alias ſic.ſed not.verba Ange.hic,item vide in ſequenti notabili in fine.

Universidad de Deusto
Biblioteca

mine diffamatus vult securitatē a iudice vt possit cōpare re ⁊ se excusare. ſ. de publi. iudi. l. is q reus. facit ad trebel. l. de etate. ⁊ qō no. in clemen. pastoralis. de re iud. † Saluus vero cōductus seu fidantia subdito nō hosti: sed forsan ali qua iusta cā suspicanti vel forensi cōcedi pōt p inferiorez a principe ex iusta cā: cuius cause cognitio pertineat ad iurisdictionē cōcedentis saluū cōductū. exēplū. pone cū qs timet offendi p aliū: nā impetrat cautionē de nō offendendo. iudicis moderādā arbitrio. ſ. de dāno infec. l. q bona. §. qui damni. † Itē attende qō si quis habuit saluū conductū p se ⁊ decē sociis si in sua comitiua ducit hebreū [a] pōt: q hebreorū societas nō est [b] reprobata: ⁊ ita vidi de facto. pnunciari Perusii: secus si esset reprobata vt hostiū vel heretico rū cū quibus est nulla participatio. Bar. tangit in l. j. j. ad. l. iul. maiesta. ⁊ indiscussum relingt. † Itē adde qō frangens saluū cōductū tenetur. l. iul. maie. quādo saluus conductus tenebat ſm Bar. in. l. nullam vim. de suscep. ⁊ archa. lib. x. Itē no. qō † omnis habēs securitatē ab homine stādi in ciuitate, si eā hz legitime: q ea a publico data est: dicit eā habere legitime a lege: ita qō mullo modo pōt offendi. ſ. de sca. l. iū. §. trāsfuga. ⁊ ibi Bar. † Itē adde an securitas data ad certā causam sit extendenda ad aliā: ⁊ an data vni extē dat ad socios: vide qō no. Bar. in. d. l. j. j. ad. l. iul. maie. † Itē adde qō vbi qs est suspectus in loco: ⁊ timet sibi ⁊ sue cause vim inferri: non tenetur sub saluo conductu cōparere ſm Jo. an. in cle. pasto. de re iudi. Angelus.

1 ☞ Sepulchū violati actio datur principaliter ad vindictā secundo ad interesse.

2 Accusato a pluribus quomodo succurratur vt bis non cōdemnetur.

3 Puniri an ⁊ quando possit quis per diuersos iudices pro eodem delicto.

4 Punitus p vnū iudicē an possit etiā per alium puniri.

Sepulchri. Ad actionē sepulchri vio lati extēdā absentie nō resti tuit quis si per aliū actio fuit ꝓposita ⁊ cōdemnatoria secuta ⁊ exactio facta. lz minor: pena fuerit impōsita. h. o. ¶ Et no. hāc actionē ad vindictā ꝓponi principaliter: lz in cōsequētia habeat cōsideratio ad interesse: ⁊ tū applicat pti. vt. ſ. eo. l. iū. in princi. ⁊ ibi dixi. vñ ⁊ p hoc ptz qō actio iniuriarū cornelia cū ad vindictā ꝓponit pena applicat pti nō fisco: lz iam dubitauerim. dixi. ſ. de iniur. l. prētor. edixit. §. i. ⁊. l. sed si vnius. §. seruus me⁹. Qō autē hic dixit absentē nō restitui ad hāc ciuilē est rō: q delinquens fuit punitus lz in minus. si autē fuisset absolut⁹ bñ posset restitui. sic intelligit glo. in. l. senatus. ſ. de accus. q est cōtra ſm Ray. Bar. hic examinat quedā dubia ⁊ placet mihi sua decisio. † Et adde qō si in eodē tribunali quis a pluribus accusat ⁊ delictū est reiterabile: qualiter accusato cōsulitur vt bis nō cōdemnet: qō ibidē no. ⁊ in. l. senat⁹. ſ. de accu. † Itē adde qō spāle est in crimine heresis vt p plures iudices possit qs inquiri ⁊ glibet eorū ꝓcedit: ⁊ iste cōdemnabitur coram eo coram quo maleficiū plenius est ꝓbatū. ꝓbatur in. c. ꝓ hoc. de hereticis. libro. vi. † Itē adde qō vbi per primum iudicem de maleficio non est cognitū plenarie adhuc per alium potest cognosci. de quo p Innocen. de electio. c. cum dilectus. ¶ In glo. no. quod sentētia. ⁊ predicta habent locum: siue quis de crimine ꝓterū imputatur per modum agendi: siue excipiendi. vt ibi per eū. Angelus. de Perusio.

Sepulchri. In tex. de vi publica per tinere. si tū actum fuisset actione sepulchri violati ciuiliter nō haberet locū criminalis ex quo illa proponitur ad vindictā. vt. ſ. eo. l. sepulchri violati coniūcta. l. prētor edixit. §. si dicatur de iniur. Angelus.

1 ☞ Adire hereditatem non videtur filius pacem faciendo de morte patris.

2 Jus patronatus an transeat in filium non heredem.

Quesitum est. † Dicit Bar. hic sequdē alios: qō filiꝰ q recepta pecunia pacem facit de morte patris nō videt hereditatem adire. hoc limita misi fractio pacis limiteꝛ ad finē q sequi nō posset: nisi intelligeretur se hereditati immiscere: puta factū est statutū qō qui habuerit pacem ab herede occisi eximat a banno: vñ filius volēs illum eximere a banno pacē fecit. de acqui. here. l. illud. ⁊. l. pro. herede. §. si. qs. † Et fuit hec limitatio originaliter Dof. quā sequntus fuit Dy. ¶ In glo. magna. hāc glo. declara per ea que dixi. ſ. in rubrica.

¶ De concussionibus. Rubrica.

1 ☞ Simulare ⁊ dissimulare in quo differant.

2 Nuncius simulans se habere in mandatis pignorandi punitur: vt hic.

3 Accusandi ius de crimine non prescribitur.

4 Sta. qō contra instrumēta dotalia nō currat prescriptio: quomodo intelligatur.

1 **Si simulato.** † Jn gl. j. no. differentiā inter simulare ⁊ dissimulare. ⁊ vide. ſ. de ven. inspi. l. j. §. ex hoc rescripto. ⁊. C. de iuris. ⁊ fac. ign. l. pe. ¶ † No. etiā ſ nūcios cōis q pecunias accipiūt simulādo se in mandatis habere pignorādi aliquē quē accepta pecunia nō grauāt: qñ tenent crimine concussionis. ¶ In glo. ō. ibi. specialis. hoc vidi. † Et not. casum specialē qō iuri accusandi de crimine nō prescribit: lz regulariter tollat. an. xxx. vt. l. querela. C. de fal. ⁊ hoc est vtile aū statutū disponēs qō si in instrumētis dotalibus nulla currat prescriptio qō non cōprehēdit prescriptio centū annorū: nā ⁊ olim actiones erāt ppetue: ⁊ tanto ꝑ tolle bant. vt. l. j. C. de prescrip. xxx. an. in gl. Quimmo dicit glo. in aut. quas actiones. qō nec statutum nec pactū inducere pōt vt nulla prescriptio currat. ¶ In gl. j. in fi. prima vera ꝓpter aduersatinā sed si ita. de adulte. l. mariti lenocinium. §. fi. Et ibi not. ⁊. ſ. ne qs eum. l. fi. §. fin. ¶ Sequitur in glo. cōsultus. ibi. ⁊ nota accusatorem. et in actione proposita non procederet. Angelus.

¶ De abigeis. Rubrica.

1 ☞ Abigeus dicitur omnis predo abducēs animalia aliena vt faciunt sodales.

1 ¶ † Quis sit abigeus. dic qō ois ille qui consuetudinez hz insidiandi aliis animalibus alienis abducēdis: vñ ꝓprie istud. delictū incurrūt sodales q insidiant ex cōsuetudine vt predam ⁊ captiuos capiāt: ⁊ hoc ponit tex. melior qui sit in iure se cūdū Accur. in cor. de nup. §. si igitur. col. iiij.

Abigeis. Jbi. quasi artē insidias ponēdo. vt dixi. ſ. in rubrica. Angelus de Perusio.

Qui pecora. Jbi. iustis rōnibus. gl. exponit idē si nō iustis ⁊ bñ: q ꝛ hic exigit dolū vel culpā: nec stat ꝑ tēpus sufficiens. ſ. de furt. l. si quis. §. si. ⁊. l. j. §. ōsep. viola. l. prētor. §. pria vba.

Boues. Jn tex. ibi. gregē. pro quo subtracto pena abigeatus incurrit indistincte lz subtrahens nullas posuerit insidias pro subtrahendo nec fur sit. ¶ Jn tex. putauerit cōstare patrika. nō aliter. vt no. Jo. ⁊ Azo. de rei ven. l. fi. lz Hug. ibi contra. Angelus.

Receptatores. Dic. ſ. italici. nec obst. ei hoc qō no. in glo.

¶ De prevaricatoribus. Rubrica.

Prevaricator. Jbi cā sua nōrōne emolumēti vel dāni: sed q ⁊ in ea pūniterit patrociniū vel cōsiliū. de ver. sig. l. puaricationes. ⁊. l. athletas. §. prevaricationes. de infami. Dy. vel dic qō erat cā: quia ipse accusauerat ⁊ prevaricabatur vt absolueretur.

1 ☞ Sententia lata prevaricatione rescinditur.

2 Prevaricator qua pena puniatur.

3 Accusator desistens ab accusatione quomodo puniatur.

d 1 **Prevaricationis.** d † Jn tex. l. ⁊ pūncia cū fuit q. pbato sententia puma rei absolutoria rescinderē. C. de aduo. diuer. iudi. l. j. §. ⁊ an eisdē pbationibus. dic vt in Spec. de aduo. §. vtriusq. ver. p imprudētiā. ¶ In tex. ibi. publicū iudiciū nō est. ⁊ ideo soluz ab eo cui⁹ interest accusaret talis aduocat⁹. † Tu potes sub dubio forte dicere ſ: q cū pena sit ex traordinaria ſ aduocatū ꝑuaricatoꝛē pt inferri pena pecuniaria. vñ lz sit crimē pūuatū glibet agere pōt hoc cōsiderato q pena pecuniaria pōt ꝓponi q̄ venit applicāda fisco: ⁊ in criminib⁹ pūuatis: hoc est vt glibet accusare possit vbi pena pecūiaria imponēda venit applicāda fisco. vt. ſ. de popu. l gl. rub. Sicut igitur glibet admittit vbi pena pecuniaria venit oīno imponenda

de cōdi. inde. l. sufficit. ⁊ eorū q̄ succincte dixi in. l. vl. ſ. de in iur. vel dic q̄ an teneat iudiciū hoc declarabit futurus euē t⁹ q: si iudex volet ꝓponere penā ꝓsonalē ex illo. ꝓcessu non poterit cū nō fuerit legitim⁹ accusator: si pecuniariā sic. Et adde qō no. Jnnocē. de elect. c. cū iter. R. ōt q̄ de puaricatiōe nō possit cognosci p modū exceptiōis ſz accusatiōis tū: ⁊ ita intelligit hāc: ⁊ iō dicit sup hoc crimē pūnciari.

3 Aliter dicit Ly. C. de accu. l. si qs ho. in vlt. gl. mag. † Videtur distingue plenius per Barto. super pena non accusantium vel desistentium ponenda sic: ⁊ vbi imponi potest ex natura actionis proposite. arg. ſ.

Siscuius. Jbi. calumnia. ſ. ꝓsumpta. Nā de natura ꝗlibet accusat: ⁊ q̄ excusent a ꝓsumpta calūnia gl. hic ponit ⁊ melius. C. de calumnia. l. mater.

1 ☞ Causa sanguinis dicitur illa cuius pena sanguinis est.

1 **Omnibus.** † Not. bene qō illa dicit cā sanguinis cuius pena sanguinis est ⁊c. Angelus.

¶ De receptatoribus. Rubrica.

1 ☞ Ignorantiā allegans in notoriis non est audiendus.

Dessimum. Jn tex. ibi pinde. no ra similitudinis jest nō tū p oia: ⁊ hoc cā cōtrarietatis vitāde. Et ita solue ſ. l. fi. §. fi. de abigeis. al⁹ simulare sultat ꝓ ietas oīmoda filitudo no. ſ. ad. l. iuliā pec. l. sacrileg⁹ ꝑ penam. §. his aūt. vbi est gl. optima. ⁊ Bar. hic. ⁊ vtilis est ad multa. ¶ In gl. magna in fine. † No. qō nullus audit allegans ignorantiam in notoriis sic. vt lege. ō. ſ. de pi. tuto. et. C. de iuris ⁊ fac. igno. al. nec supina. ⁊. C. qui et aduersus quos. l. j. [a] Angelus.

1 ☞ Bannitum sibi consortem vel coniunctum receptās an puniatur.

1 **Nos.** † An receptans exbannitum suum consortem vel coniunctum. puniatur ⁊ ꝛ sto
b sue sententie [b]. Angelus.

¶ De effractoribus ⁊ expilatoribus. Rubrica.

1 ☞ Carceres frangentis pena capitalis est.

Chis. Jn textu ibi. eu aserunt. vt q̄ inuenerunt portā seu ianuā carcerum apertam: vnde inde fugam cepe
1 runt nulla violētia per eos commissa. † pa
c tet ergo quod pena frangētis carceres [c] q̄ capitalis est non comprehendit negligentiam commentarien. male custodientis carceres violentia nulla commissa. ⁊ hoc vidi iam pluries de facto. vnde tales fugientes minus puniuntur.

Expilatores. No. vbi pene plures imponū tur alternatiue ꝓ eodē delicto electio iudicis est. de quo vide Barto. hic cui assentio. Angelus de perusio.

¶ De crimine expilate hereditatis. Rubrica.

Res hereditarias. Qua re res inter alios acta alijs non ꝓiudicat quo ad plenum ꝓiudicium gloss. hic assignat oprimam rationem. scilicet quia acta inter eosdem ꝓiudicarent parti absenti: nec citate: nec contumaci. Angelus.

¶ De crimine stellionatus. Rubrica.

Actio. Jbi ꝓnatis rationibus. scilicet⁹ dirīs sed extraordinariis sic: ⁊ cessat cōtrarium. de quo per gloss. hic. l. quid ergo. ſ. de insa. Jnno. in. c. commentarien. in glos. extra hoc argu. medium. de elec.

Stellionatus. Jn tex. ibi. nō est subaudi ab accusatione ꝓposita tacite vel exꝑsse ex cā ex q̄ crimi naliter dānatus nō est infamis: vt cōtraria piorātitia. ⁊ cessat contrarium. Angelus de Perusio.

1 ☞ Susurrones pena stellionatus ⁊ iniuriarum.

2 Maledicere est nomen generis generalissimum.

Stellionatus. ſ. li qs. Jbi. in posterū. expone vt in gl. Et illam expositionē tenendo † no. hic casum singularē contra
1 susurrationē in auribus iudicis eius scientiam informādo de alio: vt de ꝓmalefactore vel reo criminis. nā illi incidunt in stellionatum. qō tene menti. Sed Bar. hic dicit contra riū: q̄ tñ fecerunt animo iniuriandi tenent iniuriarū. Sed nō video qd repugnat: cū ⁊ stellionatus cōmittat: ⁊ sic ex
2 eodē facto sunt plures agēdi forme. † maledicere esset nō mē gñis gñalissimū vñ nō pōt dici esse speciē criminis nois tus: vñ audacter tenere potes glo. ex qua no. quod dixi.

1 ☞ Pignus si debitor subtrahit quomodo puniatur.

Qui merces. Jn tex. sumpsit. i. fraudulēter occultauit. Jn gl. j. in fi. ſ hoc
1 facit aperte: † q: debitor subtrahēs rē obligatā teneꝛ furti etiā si apud te cōstituta ⁊ nō tradita alicui. vt. l. si is q rē. in prin. ſ. de actioni. ⁊. l. in actionibus. §. fi. ⁊. l. ita q̄. fullo. §. j. e. ti. ⁊ tū hoc casu cōmittit stellionatus: vt hac. l. §. sed ⁊ si qs. ⁊. ſ. ibi. maxime aūt ⁊c. Sed dic qō in. §. j. tenetur furti creditor i primo. Si autem cui scō vēdidit teneꝛ hoc iudicio. §. sed ⁊ si quis. expone. vt. j. secundū primam expositionem illius ver. animaduerterit. zene menti.

1 ☞ Jurans modo illicito punit crimine lese maiestatis.

2 Periurij pena que sit.

3 Libellus contra periurium quomodo formatur.

Periurio. Jbi. iurauerit. subau. ⁊ deierauerit: ⁊ sic de p
a terito: ⁊ nemine deferēte ⁊ cessat cōtrariū. † Et vide penā iurantis modo illicito ſin cor. vt non lux. contra naturā. ⁊. C. ad. l. iul. ma. l. fi. q̄ dicit qō hodie pu
1 nit crimine lese maiestatis p tex. in cor. vt nō luxurienꝛ cōtra naturā ⁊c. † Cū aūt quis iurat modo licito: hz periurat no. hic. ⁊. ff. de infa. l. lucius. per Ly. in. l. fi. C. de re. credi. ⁊ vi
3 de extra de iureiu. c. 2 si christus. † Quomodo ⁊ qualiter cōcipiatur libellus et qñ periurium puniatur. vide omnino qō not. Jac. but. in. l. q̄. C. ad. l. iul. maie.

¶ De termino amoto. Rubrica.

Terminorum. Jbi. nō multa pecuniaria ⁊c. subaudi añ Cesarē post sic: ⁊ hec tollit cōtra. ſignatus in gl. ¶ Jn tex. ibi. admittentiū hoc delictū. vt
j. l. ꝓ. xxi. Angelus.

Juus. Jn glo. fi. ibi. vel dic. hec vera secundū Guil. vt ipse no. an. l. j. ſ. de leg.

1 ☞ Jmperator romanorum fuit Gaius cesar post eneā.

2 Statu. quod ꝓducens falsos testes puniatur quomodo intelligitur.

3 Distingue tempora ⁊ concordabuntur scripture.

4 Pena legis in dubio cui sit applicanda.

Maria. † Ibi Gaius Cesar. hic fuit imperator romanorum post
1 Eneā. vt no. in corpe vt ꝓpo. nomē imperatoris.
2 ¶ Jn tex. ibi. in terminos singulos. † allegatur ad qōnē statuti puniētis ꝓducentē falsos ꝛteste: an si plures ꝓducti sunt ꝑ qb⁹ fit vna an ꝑ oib⁹ fit vna solar. Et ꝓpter Dy. vna ꝑ glibet. Et est verū si ꝓducti sunt ad ꝓbādū diuersa: secus si vni ⁊ idē. de quo Bar. in. l. inficiando. §. infans. de fur. ¶ In glo. j. ibi. distingue tpa. † Not. modū loquendi distingue tpa⁹ ⁊ concordabunt scripture. Similes
3 d modū loquēdi habes. C. de fur. l. apud antiqs. † Super eo
4 aūt qō glo. hic ꝛit qñ penā. l. imponit. nec dicit cui⁹ debeat applicari. adde qō Bar. hic dicit ⁊ dixi. ſ. de inim. l. ſz si vni⁹ §. seruus meus. ⁊. ſ. de sepul. vio. l. ꝓtor. in prin. Angelus.

¶ De furibus ⁊ balnearijs. Rubrica.

1 ☞ Defensionem qui dicit se nullam habere potest ei renunciare ⁊ statim puniri: alias secus.

1 **Feres.** Jn glo. i. † Ista gl. dicit aperte qō si malefactor capt⁹ ꝓpter se nullam defensionem habere: potest renunciare defensioni ⁊ incontinenti potest puniri: alias secus: quia tunc dari debet dilatio ad defendendum. lege in pecuniarijs supra de fer. et de re militari lege tertia. §. fi. ad diem. Jstum tamen articulum declarabo plene. infra de publi. iudi. l. cū custodias. Angelus.

a ¶ Si in sua comitiua ducit hebreum. adde Fely. i c. ego em̄. de iure iur. l. v. col. Barba. cōsil. lxiij. ici. lz in mediū. l. iiij. vo. ⁊ qd de socio saraceno vide p Fely. in. d. c. ego em̄. vbi dicit qō nō. ⁊ alle. Jnn. in c. qō super his. de voto.

b ¶ Non est reprobata. Adde qōd hebreus pōt esse tutor xpiani. Bar. in. l. sp adonez. ſ. ita aūt de exc. tu. Idē Bar. ⁊ Ful. in ſſ in titulatione ff or. imo pñt iudei esse procuratores xpiani i iudicio ⁊ extra ⁊ an i munitas cōcessa incolis se extendat ad iudeos quē admodū gratuamē: q: in humanis iudei nobiscū participāt nō in diuinis. d. §. an autem. vbi Bald. sed facit tex. in. c. null⁹. in c. sepe. in. c. oēs. xxxiij. q. j.

c ¶ Quā sequutus fuit Dyn. Adde Ange. in. l. sed si min⁹. §. fi. ſ. de iurijs. Quid dicemus in iure patronatus an trāseat de patre in filiū nō heredē. gl. singularis decidit quod sic xxj. q. iij. c. cōsiderādū. ſz Joā. an. ⁊ Ant. de butri. cōtrariū decidūt in. c. cū scōm. extra de iurepa. q̄s intelligo vbi est alius filius heres scōz Jnno. in ru. de iurepatro.

d ¶ Prevaricationis. Vide Bart. in. l. cuz filius. in princ. ſ. de verb. obl. ⁊ Alex. in. l. ij. in. vj. colū. ver. ex quo ifert bal. C. de eden.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶De collegiis illicitis[a]. Rubrica.

1 ☞Ecclesia collegiata que dicatur.
2 Collegium quid sit ⁊ quomodo cognoscatur.
3 Collegium si dissoluitur autoritate superioris desinit esse collegium.
4 Collegiū mulierum laicarum reperitur etiā approbatum.
¶In gl. vlti. in fi. de hoc. ff. qō cuiusq; vni. not. l. j. in princi. de bo. pos. l. iū. §. mūnicipibus. †Et p hoc declarat q̄ intelligat ⁊ rit ecclia collegiata. ⁊ de hoc est casus in. c. pñti. de
2 offic. delega. li. vj. †Et dr Jo. an. de elec. c. statutū. lib. vj. qō
b cū plures in eo loco sunt ad cognoscēdū b an sint vt collegiū est cōsiderandū an aliquis sit hic vt caput: alīs vt mēbra: et
3 tūc est collegiū: alias secus. †Et qō si dissoluit collegiū au
c ctoritate superioris desijt esse collegiū ⁊ pereūt priuilegia[c]. se
4 cus si dissoluit morte cū sint alij surrogādi. †Itē adde qō reperit collegiū mulierū laicarū approbatū. vt no. glo. in. l. pe. j. ad. l. iul. repe. Ange. de Perusio.
1 ☞Collegium disciplinatoꝝ si tractat inter se modo regiminis ciuitatum debet dissolui.

a ¶De collegijs illicitis. Circa materiā isti⁹ tit. vid late q̄ pōt Old. 1 cōsi. xxv. in vlt. q. ⁊. 9. seq. Et. collegiū qualiter ꝑ 1 tuat. vid Bar. cō 1 fil. gvij. in. j. volu.

b ¶Ad cognoscēdū. Adde qūcq; gnoscit ecclīacol legiata. vid ꝑ Ab 1 in. c. nobis. in. ij. col. de iurepat.

c ¶Et pereūt priuilegia. Adō qd de ecclesia destru e cta. vid ꝑ Alex. l 1 inter stipulātē i §. sacrā. in fi. de. ꝙ. ob. Sylua Alex. vbi. 3. adō Bal. i pe. ff. i. j. col. bal. i. l. nō ambigit. ff. de legi. bar. i. l. ei⁹ q. in. §. si qs istructus. alias celsus ff. ad muni. ⁊ gl. i. c. statutū. ō elec. lib. vj.

d ¶Dissolui ꝺꝫ collegiū. vide eundē Ang. 3. in. l. subꝑ textu. ō extraoꝛ. crimi. 1 1

e ¶Et deꝫista. q. dubitaut gl. Adde Pe. ō anch. in regula accessoriū. ō 1 reg. iu. li. vj. Ant. de bu. in. c. statui 2 mus. i. i. col. ō re. Rota in ti. de cō suetudine ōcitōne pria in ātigs. Ab. ⁊ Frā. ō are. i. c. pe. de. ꝓbati. bar. i. l. ij. i. §. fi. ff. de bo. pos. Cal. i ti. de re. ꝙsi. xxiij. ⁊ ꝙsi. xxvij. Ang. cōs. cxxxiij. ici. cā talis est. Jaco. ō vberiō. Barb. ꝙ. xx. inci. vbi ꝓfs i v. col. in. iij. volu. 2

¶Andaris principalib⁹. §. sed religionis. Jbi. q̄ illata. ex emplū pone. 3. de extraoꝛ. cri. l. ij. †Hoc not. contra collegia disciplinatoū qui sub religionis ꝓtextu tractāt inter se de modo regiminis ciuitatū. nam, hoc cōperto dissolui debet collegium⁹. vt hic ⁊ infra. Angelus.

☞Monasteriū ingressus si nō tenet: an reliqua teneant.

Non licet. ga. §. videdū. ver. illud aūt q̄ri. ¶In tex. ibi eligere cū ⁊ pteſtet. Nec ob. 3. de exc. tu. l. si duas. in prin. q: hic erat in q̄si possessione: ibi non. Itē hic loquit in actu volūtario: ibi in necessario. Et eodē modo solue ⁊ rñde ad not. ata p Dy. in. l. q duas. de leg. j. Et †Sequit in tex. acceptarū. hic allegat ad. q. qō si nō tz ingressus monasterū: nec dedicatio libroꝝ etiā expresse facta: vñ oia sequunt ingressum nō aūt remanēt in monasterio. de quo in aut. ingressi. C. de sac. san. eccle. ⁊ de vsu ⁊ ha. l. p seruū. §. j. in glos. mag. ⁊ in aut. de mona. §. si qs semel. in gl. Et de ista. q. dubitauit glo.[c] de cle. coniu. c. qō a te. extra. de renun. c. inter. Et ibi Jo. an. tz qō cū bona cōcedunt semp vident cōcedi tacite. ⁊ si cessat cā finalis obligationis bonoꝝ semper vitiat cōcessio, etiā expresse facta. Et hāc partē tenuit Jaco. de bel. in. d. §. si qs. ⁊ idē consuluimus perusij nos fratres: nisi aliqua culpa ingredientis interuenerit: aut eius scientia: qō nō tenebat ingressus. ar. C. de incest. nup. l. q 3. l. auun calo. de condi. sine cā. l. inceste. de ritu nup. ⁊ inſti. de nup. §. si aduersus. ⁊ vide qō no. Jac. de are. de leg. j. l. si res obligata, Jste tñ. §. modicū facit. q: nō loquit de bonis ingrediētis: sed de bonis q̄ erāt ipsius collegij: ⁊ ad cōem archā spectabāt. ¶In gl. illicita. ibi. cā religionis. dic. l. vere, nō simulate vt. 3. dixi. fal. in. co. de san. epis. §. ⁊ oia. vbi etiā ica vere religionis nō ꝓt fieri: nisi certa forma seruata: ⁊ de iure canonico. dic vt extra. de relig. do. c. fi. lib. vj. de quo Bar. j. eo. l. fi. in examinatione; cōtrarij. ij. q. ¶In fi. glo. mag. de hac materia quomodo diuidant ꝓbona collegij. not. plene per Hui. in. l. sicut. §. si quid. 3. quod cuiusq; vni. no. Bart. plenius. j. eo. l. fina. Angelus.

☞Collegium illicitum faciens quomodo puniatur.

Qui illicitum. †Jbi. pena tenet: q: videtur cōtra iubentem cōspirare omnis ille, qui autor est collegij reprobati.

☞Collegium clericorum ⁊ laicorum simul an possit conuenire coram laico.

Heremita an possit fieri monachus sine licētia monasterij.

Collegium quomodo fiat ⁊ constituatur.

Collegia. †Bar. hic, in quinta q̄stione dicit collegiū clericoꝝ ⁊ laicoꝝ mixtū vocari ꝓo cā tpali coram iudice, laico si laici sunt, plures ꝙ clerici hec limito nisi illa cā sit nō solū collegij 3 singulorū propter vtilitatē singulariter respicientē singulos de collegio. exemplū cum est, cā pascui vniuersitatis in quo singuli pecora sua depascūt nullo pcio vniuersitati dato: vel concitatur collegiū vt imponat collectā ⁊ illā diuidat inter collegiatos: adeo enim hec causa singulos est: qō nullus de collegio in illa testificat. de q̄ ꝙ Jac. de bel. in co. de mona. §. cogitandū. Sicut ergo, clerici singuli nō possunt vocari ꝓ laicis. vt. C. de epis. ⁊ cle. aut. statuimus. ita nō ꝓt vocari sub noīe collegii: ex quo cā singulariter eos tangit, ⁊ not. hoc. ¶†Itē adde ad Bart. in. vij.

¶De popularibus actionibus. Rubrica.

1 ☞Accusare potest quilibet de populo quādo pena applicatur fisco.
2 Accusationem popularem an possit intentare qui non est de populo.
3 Electio prelati potest opponi per populum.
1 ¶In glo. ibi. copetat cuilibet de populo. †No. hanc doc. qō tz crimē sit priuatū: si tñ pena pecuniaria ex eo venit: m ponēda ⁊ applicāda fisco: cuilibet cōpetit ius accusandi si cut cū crimē est publicū. Jdē tz gl. in. l. fi. C. de litigio. in ver.
2 recipiāt ⁊. 3. de priua. delic. l. nunq̄ plura. ¶Et adde an accusationē popularē intētare possit ille q̄ nō est de populo: qō no. gl. in. l. j. in fi. 3. neqd' in loco publico. †Itē adde, fm Jnno. qō ius opponendi cōtra electū in prelatū est popu
3 lare: q: per ipsum; tuet qs ius; ecclesie ⁊ dei. nō tñ est propie popularē: sed anormalum: q: ante lit. cōte. in eo pōt constitui procura. Item; multi repelluntur proponēdo actiones popularem: qui nō repelluntur ab illa oppositione: vt plene no. per eū in. c. dudū ecclesia. de elec.

¶Incipit liber decimus.

¶De publicis iudicijs. Rubrica.

1 ☞Crimen publicum quod dicatur.
2 Maleficium quando dicatur publicum.
3 Accusare vel agere de crimine priuato quis admittatur.
4 Accusatio publici criminis cui competat.
¶In glo. rubrice prime ibi, dictum est ꝛc. hec cōtinuatio est bona. ¶Segī in gl. ité ꝓ priuatis crimināb⁹. hec vā. ¶Sequit in gl. ꝙuis; q̄ic; idoneior admittat. qō est vbi cūq; plures eodē tpe admittūt ad accusandū 2 curruṫ. j. ti.
1 j. l. si plures. ⁊. 3. ti. j. l. j. ¶In gl. fi. ibi, ⁊ dīr publica. istud est verū large. vñ ⁊ si ꝓ statutū de aliquo crimine forsan ꝓ statutū inducto: qō nō est forte alias crimē: data est vnicuiq; potestas accusandi dr crimen publicū large pp hoc q: quilibet accusare pōt: ſz nō isurget effect⁹ puenīctes ex crimine publico stricte accepto. nā dānati erūt infames ex edicto ꝓtoris. de q̄ i. l. j. de infa. Itē ad exercitationē dicti criminis ūer uenire; poterit ꝓcurator: saluo nisi ex eadē cēsura dispositū esset vt illō maleficiū esset publicū. potuit ei hoc fieri ꝓ statutū sicut ⁊ ꝓ l. cōz. ⁊ qō tūc maleficiū sit publicū est tex. in. l.
2 iij. in. fi. 3. de ꝙaricatoꝛib⁹. ¶†Ultio 2 clude qō illa maleficia ꝓpe ⁊ stricte, q̄ ex. l. publicoꝝ iudicioꝝ venuit. i. ꝓ aliquā l. pub. iudicioꝝ puniunt: ⁊ in q̄libet dictaꝝ. ll. inuenies statutū maleficiū esse publicū. Quevero ex dictis legibus non descendūt illa sunt priuata. Jnter hec aūt priuata est differentia: q: quedā sunt priuata: quedā popularia, †Priuatorū exercitatio cōpetit solū dānō seu iniuriā passo si agat ci
3 uiliter siue criminaliter ad pena corporalē. Itē nec ad penā pecuniariā applicāda. fisco admittit quilibet de populo ro
4 mano. gl. singularis est. 3. ti. j. in rub. in fi. †Publici aūt criminis exercitatio cōpetit solū ei cuius interest. ꝓpter se et cōmodū suū: ⁊ etiā cuilibet de eodē populo: ſz nō ei qui est de populo alieno: q̄n ius populi tueri sua nō interest: et ad illā actionē ꝓponendā nō admittitur nisi is cuius interest: vt in ea. gl. ⁊ si pluriū interest admittit cuius principaliter interest: ⁊ si nullius interest principaliter: sed cuiuslibet tantummodo propter tuendum ius populi: tunc admittitur idoneioꝛ. vt. d. l. j. Ang. de Perusio.
1 ☞Accusatio criminis oīs est priuata: nisi in ea vertatur crimen puniendum aliqua. l. publicoꝝ iudicioꝝ.
2 Surripiens scripturas alienas vel libros aut acta iudicij: quomodo puniatur.
3 Furti pena vel ſalſi an teneaī q occultat testamētū alienū.

Falſi pena

4 Falſi pena tenetur qui asserit se ingenuum vel doctorem cum non sit.
5 Crimen publicum quod dicatur.
6 Crimen an desinat esse publicum si eius pena alteratur per statutum.
7 Crimen an sit publicum si proponatur accusatio de infrascriptis.

1 **Non omnia.** †Oia iudiciaque ad punitionē criminum agitātur sunt priuata exceptis que puniunt aliqua. l. publicoꝝ iudicioꝝ. h. d. vel sic. Oīs accusatio criminis est priuata nisi in ea vertatur crimen puniendū aliqua l. publicoꝝ iudicioꝝ. h. d. Ponitur ergo in hac. l. regula et exceptio ab ea ⁊ exempla exceptiōis. ¶In tex. ibi iudicia.
2 accipe iudiciū ꝓ accusatione: vt dicit glo. rubrice. ¶†In gl. ij. ibi. q: ꝓ surreptionē solā non est publica accusatio falsi. hoc est verum si instrumentū subtrahitur solū ad contractationem ⁊ finem 3ctationis ⁊ lucri, put contingit in subtrahente libū qui subtrahitur ad finem lucri. Sed si instrumētum subtrahitur vt veritas celetur ita qō non appareat sicut cōtingit in eo qui subtraxit acta iudicij descripta in papiro: que nulla vtilitatem afferre poterāt: misi ꝓ occultatione veritatis: ⁊ tunc incidit in crimen falsi ꝓ quo quilibet de populo cōpetit ius accusandi: ⁊ accusatio publica est. vt
3 j. de fal. l. j. Et ita fuit ꝓacticatū Perusii me audiente. †In testamento aūt est hoc plus: q: ꝓ simplici subtractiōe nō ordinata ad finē occultandi veritatem cōpetit pub. accusatio falsi. vt. l. paulus. hic allegata. Tu ergo index maleficioꝝ cum salua cōscientia potes impetrare furantē aliquod instrumentū qō ipse subtraxit animo celandi veritatē: secure inquiras ꝺ eum de falso. ¶In gl. vlt. ibi. sed Azo dixit hec
4 vera ⁊ approbata per oēs. ⁊ est casus insti. e. §. pe. ¶Sequit in gl. in scō avero. ⁊ hec vera. †Mā in viscelliam incidit qui sunt ingenui status: nec ingenuoꝝ tenent imaginem. velut ingenui assumunt honores solū ingenuis aut ingenuorum imaginē tenentibus conueniētes: vñ incidunt in falsum. vt
5 l. eos. j. de fal. sicut ⁊ incidit qui ꝓ doctore se gerit ⁊ vere non est: ⁊ q: interest reipublice ne aliene sordide stirpes splendidissimis natalibus surrogent. ꝺ. de ven. inspi. l. j. §. pe. scōm Ja. de rā. ¶Sequitur in gl. l. iij. in fi. ibi casus. ⁊ ibi traditur
6 ḡalis doctrina: vt dixi in rub. q: nullum intelligitur crimē publicum: nisi nominatim. l. caueatur q: sit publicū. Ratio est: q: regula est: qō oia crimina sunt priuata. qui ergo dicit crimen publicū: doceat. Et attende q: oia crimina q̄ puniūtur situata sub aliqua rubrica incip. ad. l. ꝛc. sunt publica et descendunt ex. l. publicoꝝ iudicioꝝ: et hoc ꝓt ex isto text. recte intellecto. ⁊ ideo nō est necesse de illo nominatim caueri qō sit publicū. ¶Sequit in gl. §. consequens. ibi vñ inclinare gl. q: sit priuata. qō apparet q: interuenit ꝑcu. Contrariū est verū qō imo est publica q̄n agit nō solū ad remotionē: imo ad punitionē. rec. est in. l. j. §. suspecti. j. ad turpil.
7 ¶Ultimo Bart. †hic querit an si alteraī pena publici crimis ꝓ statutū crimē desinat esse publicū ? dic vt in eo. Si vero ageretur. l. agraria. vel. l. remeia. vel de crimine prenari cationis: vel, de crimine qō punit per. l. si quis in hoc genus silr dic vt in eo. ¶†Sed adde quid si proponatur accusatio de seditionis: quid si de partu suppositō. qd si de collegio illicito: an crimina sint publica? dic vt no. gl. in. l. ꝛ in pœna tis. j. ad turp.

1 ☞Crimē ex genere pene cognoscit an sit capitale vel nō.
2 Penarum capitaliū tres sunt species: mors corporis: damnatio in metallum: ⁊ deportatio.
3 Carceri perpetuo dānatus dicitur punitus pena capitali.
4 Excōicationis sententia medicinalis est.
5 Penas potest iudex alterare nisi statuto aliter caueatur.
6 Pene non capitales que dicantur.
7 Sententia an ⁊ q̄n possit ferri pure ⁊ sub conditione.
8 Membrū ꝺ q̄ ꝓpriam ⁊ distinctā operationē hz: vt pes.
9 Barba accipiendo eam ꝓ pilis non est membrum.
10 Labia non sunt membra instrumentalia.
11 Dens ⁊ digitus non est membrum: sed officium membri.
12 Sta. qō debilitans membrum puniatur: quomodo intelligatur.
13 Membrum aridum an sit membrum.
14 Faciei seu vultus appellatione non venit barba.

1 **Publicoꝝ.** †Ex genere pene cognoscitur an crimen sit capitale vel nō. vbi eñ pena mortis naturalis vel ciuilis infligit capitale est. si pecuniaria aut
2 aliqua in corpus coercio non capitale est. h. d. in terminis ⁊ in summa. Jn tex. ibi. quedam capitalia. †Penarum capitaliū tres sunt species. ¶Prima mors corporis q̄ multis modis infertur. de pe. l. aut dānū. §. vita. ⁊. l. capitaliū. in pn. ⁊. §. famosos. ¶Scōa est morti prima: vt dānatio in metallum: qm̄ per eam perdit libertas: ciuitas ⁊ familia. vt. d. l. capitaliū. ⁊. l. j. in fi. §. de ꝙ tratab. Jn hoc tñ aduerte: q: quidā damnant in metallū: ⁊ sunt serui pene ⁊ in fossurā metallorū deseruiunt in quolibet ministerio vinculati ne fugiant. Illī dānant in opus metalli: ⁊ isti silr seruiūt: sed sine vinculis: ⁊ silr sunt serui pene: ⁊ si fugiūt poſtea vinculantur. Alij damnantur in ministerio metalloꝝ: ⁊ isti silr serui sunt si dānantur in perpetuum: secus aūt si ad tps. vt. l. aut damnum. §. est pena. cū se. j. de penis. lz de iure antiquo efficerent serui hodie secus est si sunt ingenui: vt in aut. sed nouo iure. C. de do. inter vi. ⁊ vxo. ¶Tertia est pena capitalis nō tñ mors ꝓprima. l. cū dānatus nō perdit nisi solū ea que sunt iur. ciuilis nō aūt ea q̄ sunt iuris gentiū: vñ retinet libertatē: sed ciuitatē perdit: ⁊ per consequēs patriā prātem que inducta est de iure ciuili in quoꝝ numero sunt deportati ⁊ damnati ad opus publicū absq; dānatione i metallū. ⁊ intellige ad opus publicū ad tps: si eñ i ppetuū essent serui pene. vt. d. l. capitaliū. ⁊. l. quidā. ⁊. l. aut dānū. §. in calcariā. cū seq. de penis. a ⁊ iō Bonoñ. dānatus vt perpetuo sit carnifex cōis: seruus est pene: q: dānat⁹ ad opus publicū. Secus si fuerit dānat⁹
3 ad tps. †Jdē dicas de dānato ad ppetuū carcerē: q: hec pe
a na capitalis est: lz de iure nostro inferri nō possit. ⁊ hoc tenet Jnno. in. c. qualiter ⁊ q̄n. circa mediū. de accu. Adde tñ q: si dānatus in ppetuū carcerē seruus est nō ꝓpter e. efficitur seruus pene: imo remanet seruꝰ oīs sui. tex. est in. d. l. aut dānū. §. fi. qō no. Jdē dicas vbi ex forma statuti qs impune pōt offendi: vt hec pena sit capitalis si potēcia offēdēdi est
4 ppetua: nā caput ei⁹ ex ꝓptō est a ciuitate: sec⁹ si nō est ppetua: q: pōt solueri. forsan bannū euitare penā fm Bar. ad
b instar snie excōicatiōis q̄ est medicinalis ⁊ nō mortalis. vt in. c. i. de sen. exc. li. vj. Hoc dictū forte nō est verū: q: sufficit penā posse esse ppetuā. de 2di. inde. l. sufficit. Non ob. argu.
c de excōicatiōe: q: saltē in mortis articulo[c] quilibet ꝓt pcēre ab ea absolui agēdo penitētiā sui peccati. hoc aūt nō cōtingit in bānito pecuniariter: qm̄ de bāno exire nō pōt nisi soluat ⁊ forte nūq̄ habebit potētiā soluēdi. ꝺ cēt pena capitalis. siue illa vemat iferēda pure: siue 2ditiōaliter: ⁊ cise: siue alternatiue: vt. l. cū illud. ⁊. l. cū sine. q̄n dies leg. ce. ⁊ cise: siue alternatiue: vt. l. cū illud. ⁊. l. cū sine. q̄n dies leg. ce. ⁊ cise: siue alternatiue: vt. l. cū illud. ⁊. l. cū sine. q̄n dies leg. ce. ⁊
5 hoc tenuit Bar. hic cui assentio. ¶†Segī in tex. aq̄ ⁊ rignis iterdictio. cui⁹ loco succesſit hodie deportatio. vt. j. ad. l. iul. pecu. l. iij. Sed hac penavtunt eccliastici ꝺ excōicatos. Jn hoc aūt attēde: q: iste pene nō sunt hodie in vsu apud nos: ⁊ iō oportet iudicē alterare penas fm arbitriū suū: nisi aliter sit ꝓnisum ꝓ statuta: vt no. i aut. ſz nouo iure. C. de ser. fugi. ⁊. l. qd ergo. §. pena granio. de ifami. Et q̄ pene eccliastici succedāt in locū istarū apud eccliasticos. dicvt no. Jnn. l
6 d. c. qualiter. ¶†Segī in tex. nō capitalia. penarū nō capitaliū: neq; tñ pecuniarū: quatuor sunt species. relegatio ad tps vel in ppetuū: ⁊ hec ꝓma. sēda ifamia. tertia dignitatis amissio vel ad dignitatē vel officiū vel foꝛ interdicta aspiratio. vt. l. mortis. j. de pe. vñ afficit hō interdum pena mortis vitā adimētis. interdū pena mortis ciuilis adimētis libertatem. vt dānatiōis in metallū. interdū pena exilij q̄ est triplex. vt. l. exiliū. j. de interdictis ⁊ rele. interdū pena coercēte co ꝓ velut ictus fustiū vel vinculoꝝ verberatiōe. iterdū pena pecuniaria applicañ. fisco cū infamia. iterdū pena deposītiōis dignitatis vel alterius actus. vt. l. si qs forte. ꝺ. ij. cū. l. seq. et se. de penis. ¶Segī in tex. aliqua coercio. modica fm Dy. vt est ictus fustiū: nō aūt magna: puta si membrū abscindit in co. de colla. §. phibemus. ⁊. C. de off. ei⁹ q vicē alter. gerit. l. ñ. in gloſſ. ⁊ hoc etiā sensit gl. iij. hic. B. autem ꝺ: q: nec abscissio mēbri ē capitalis ꝓprie ⁊ stricte: de qua loquitur hec
7 l. q̄ caput ei⁹ nō eximitur de ciuitate. de test. l. qui manus. ¶†Cū aūt qs cōdēnatur ad vnā penā pure: ⁊ ad aliā penā sub 2ditione si nō soluerit: an illa alia pena sit pena cōtumacie vel delicti? dic vt hic ꝓ Bar. cui adde. l. si cū exce. §. qō si, hō. §. qō me. causa. ibi. propter facinus ꝛc. q: notabilis est ad hoc. coniuncto. §. in hac. ea. l. Jtem adde: q: licet habens merum imperiū possit ita formare sniam: tñ secus est in carcerum imperio: vnde iudex causarum ciuilium talem sniaz
8 formare non posset. ¶†Ultimo Bar. hic querit quid dicaī membrum? tu dic quod membrum est illud qō in corpore nostro propriam ⁊ distinctam operationem habet: vt pes auris, manus lingua oculus ⁊ naris secūdū phm in quarto

a ¶Licet de iure nostro inferri nō possit. Fallit tñ i casu. l senat⁹. §. ō inīu. ⁊ famo. libe. vbi carcer est ad penā ⁊ nō ad custodiā. Et qs dānatur ad ppetuos carceres. et de materia carceris vide Ange. i. l. itē apud. §. q̄stiones. §. de iniurīs.

b ¶Que est medicinalis. Adde. c. multi. ij. q. j. gl. in c. nemo eponū. xj. q. iij. gl. i. c. not an dum. xxiij. q. iij. ⁊ Tibbas in. c. non dubium. invl. col. de sen. excom.

c ¶Saltem in mortis articulo. Adde docto. in. c. ois vtriusq; sexus. de peni. ⁊ remiſ.

¶Species penarū nō capitaliū neq; tñ pecuniarum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

metaphisice ad finē. de quo ad coīnthies. 7 ff. c. vbi pulcherrima verba inuenies de istis membris. † Barba igitur non est mēbrum [a] accipiēn. eā pro pilis: vt. l. apud labeonem. §. gñaliter. ff. de iniu. Idē si accipiat pro mēbro. vt in. x. col. de pace tenē. §. si qs aliquē. Itē est verū q non est mēbrū instrumentale sz formale. ¶ † Idē dicas de labīs: coherēt em mē bro sz nō sunt mēbrū. ff. instrumētale. sz Idē dicas de dente. [b] de edil. edic. l. cui dens abest. Nascit em qs sine dente: 7 est perfectus 7 formatus: ergo nō est mēbrū. Sic 7 digitus non est membrum: sed officiū membri. de fa. ho. l. nō sunt liberi. 7 de edil. edic. l. nō queritur. §. si quis duobus. † Qui igitur debilitat digitum [c] nō puniri dz de mēbro debilitato saluo nisi sit accusatus in hac forma q manus est debilitata per amputationē digiti vel debilitationē eius: 7 ita multoties practicani. † membrū aūt aridum non est mēbrū: si ex toto perdidit vitā membri secus si nō perdidit vitam sz ex toto sterilis sit sicut dicimus in hoc sterili: q nihilominꝰ homo est. vt. l. queritur. §. si sterili. de edil. edic. Et ex hoc pt̄z an pter ariditatē vel sterilitatē membri debeat fieri permutatio pene in illud mēbrū. de quo p doc. in aut. sed nouo iure. C. de ser. fugi. † Ex p̄dictis etiā pt̄z q si accusatur aliquis q percussit titium in barba cū barba dupliciter assumitur vt dixi alio non docto non condēnabiē percussor in facie: 7 ita fuit practicatum Perusij me aduocante.

a ¶ Barba igit nō est membrū. Adde Bal. in l. reos. C. de accu. Jo. ō san. geni. in. c. singula. lxxxix. dist. Abb. i. c. cū illoz. de sen. exc. Jo. de ana. in. c. cū ex in iuncto. in. iij. col. de here.

¶ Adde Angel. ō. in ti. de iniur. l. item apud gñal' vbi pulchre log'.

b ¶ Idē dicas de dēte. Adde bal. in. l. nō sūt liberi. de statu ho. ang. in. §. pe. in aut. vt ind. sine quoquo suf. 7 p Bar. i cōsi. inci. statuto cauet de pena percutientis.

c ¶ Debilitat digitū. Adde Joā. de ana. i. c. ad audiētiā. de cri. fal. 7 per Bar. consil. xxiiij.

d ¶ Ut nō relatione criminū. Adō q hinc est ff gl. in. c. at si clerici. circa mediū de iudi. f. q in criminibus nō admittit recōuētio. c. priō. 7. c. negāda. iij. q. xi.

1 ¶ Accusatus an possit accusare accusatorem suum.
2 Accusatus an 7 qñ possit reaccusare accusatorem suum.
3 Accusatoris calumnia. an possit cognosci pendēte iudicio.
4 Mulier accusata de adulterio per maritum: an reaccusat eum de lenocinio.
5 Accusatus an possit accusare extraneum.
6 Reus criminis vt procurator: alterius alium non accusat.
7 Reus criminis factus lite pendente non accusat.
8 Reus receptus inter reos quomodo dicatur.
9 Accusatio quō formeturvt in ea procedatur.
10 Accusator debet perseuerare in accusa. 7 si nō probat tenet lex remeia. 7 si desistit incidit in turpillianum.
11 Soluere non est multi plicare inconueniens.
12 Sta. q bannitus accusando non audiatur quomodo puniatur.
13 Accusatus reaccusat accusatorem ante nomen receptū inter reos.
14 Accusatus reaccusat post receptionem inter reos ante sententiam. fallit vt. ff.
15 Accusatus de graui 7 notorio crimine non reaccusat ante purgationem.
16 Accusatus accusare pōt accusatorē extraneum in dictincte.
17 Accusare me an possit qui semel est calumniatus cōtra me.
18 Carceratus pro crimine penam mortis ingerente si vult mortem sibi differri: faciat vt hic dicitur.

1 **Si quis reus.** Ista lex semp fuit vsa. Bar. difficilis. † Difficultas aūt causatur propter primū dictū huius l. negantis accusatū posse accusare accusatorem suū. Huic eīm dicto repugnat. l. j. C. qui accusare nō pos. vbi nedum q detur accusandi potētia: imo sup reaccusatione pcedet 7 supersedebitur in prima. Sed solue q ibi crimen scōo intentatum erat preiudiciale ad primum 7 maius: vñ combinatis preiudicialitate 7 maioritate procedi dz super scōo ex regula. l. qui prior. ff. de iudi. propter qō dico qō si accusator reaccusatur de institutione falsē accusatiōis si pena est maior pcedit accusatio falsi 7 supersedet in prima. sinaūt pena est par ant minor: supersedetur in accusatione falsi et pcedendū est in primam: 7 ita multoties practicani. pro hoc optime facit glo. l. qui cū maior. §. libertus. de ope. lib. Bar. tū hic circa prin. tenendo opi. primam gl. l. i. de cal. C. i distincte vī tenere accusationem secundā pcedere. sed dum legebat tenebat oppositū 7 dicebat qō non poterat accusari lite pendente de calumnia accusati: sed tñ officium iudicis poterat implorari. 7 illa opi. est approbata cōiter in. d. l. j. C. qui accu. non pos. 7 in. d. l. negāda. 7 in dicto. §. si libertus. 7 illi opi. adhereas: saluo nisi pena maior veniat imponenda ex scōa. vt. ff. dixi. nam propter maioritatem pene iudicium iudicatur maius 7 propter paritatē iudicatur par: vt no. gl. in. d. l. j qui accu. non pos. ¶ † Secundo causatur difficultas ex. d. l. negāda. que permittit accusatum reaccusare accusatorem suum. Sed sol. q illa permittit in tribus casib⁹. Primo si accusatus reaccusat de maiori crimine. Secundo si prosequitur suam vel suorum iniuriam. Tertio si accusat non vt procedatur in ea: sed vt supersedeat quousq primū iudicium terminatur. Hec autem intellge qñ neutrum predictorum occurrit: 7 ideo accusatus nō reaccusat.

3 ¶ † Tertio causatur difficultas ex. l. j. C. de cal. que dicit de calūnia accusatoris debere cognoscipendēte iudicio: ergo accusator reaccusatur. Sed solue q illud vel operatur cōe 7 ratis iudicioz: vel q accusatus reaccusando calumniā prosequitur suam iniuriā: 7 illa fuit vltima opi. gl. quā Bar. tenet hic licet non tenuerit ibi. vel q ibi nō procedit p modū accusationis: sed per modum inquisitionis officio. 7 hec est

4 vera. ¶ † Quarto causatur difficultas ex. l. ū. §. si publico. j. ad. l. iul. de adul. vbi mulier accusata de adulterio per maritum reaccusat eum de lenocinio 7 illa reaccusatio si proponitur aī nomē rei receptū iter reos repellit maritū ab accusando: sz post nō repellit: sz maritū puniri facit. Sed sol. ff m Bar. 7 illud operat maleficij cōexitas. qō nō placet: q. i. §. extraneus ea. l. extraneꝰ accusatus de adulterio nō obsīcit marito de lenocinio postq̄ est receptus iter reos ad aliquē effectū: propter qō dico q accusatus non reaccusat accusatorem sum de eiusdem criminis participio postq̄ est receptus inter reos: q casus est ibi. Nō ob. §. si publico. q spāle est in mulierem: vt ibi. 7. ff. so. ma. l. cū mulier. ¶ † Quinto causatur difficultas ex. l. pe. j. ti. j. Sed sol. q ibi accusatus non reaccusabat accusatorē. sed quendā extraneū. Sed huic so-

6 lutioni ob. lex reum crimina. C. de procu. ¶ † Ex quo causatur sexta difficultas. Sed rīde qō reus criminis vt pcu. alterius aliū nō reaccusat: sed purgat se 7 postea primus innocentiā suā: vt ibi. Quis itaq; p missis 7 discussis summa l. sic. † Reus

7 criminis factus lite pendente nō reaccusat: 7 post absolutoriam sic: 7 post cōdemnatoriā si libertatē vel ciuitatem non perdidit accusationē tū institutā lite pendente accusatus prosequi pōt. h. d. Et hz tres partes principales. Scōa ibi. illud. Tertia ibi. ichoatas. ¶ In tex. ibi. is qui reus factus. subaudi criminis ex quo damnatus notatur infamia. Sed vbi nō notaret nunq̄ credo accusatū a reaccusando repelli nā si post sniam condēnatoriā permissum esset sibi reaccusa-

8 re cur etiā nō ante? ar. l. q si dubitat. ff. de acq. here. ¶ † Et pōdera bñ: q dicit reus factus: vñ loquitur postq̄ reus receptus est inter reos. qō qualiter fiat sunt plures opi. Una glossatoris qō demum lite contestata. C. de adul. l. adulterā. j. de adulteriis. l. si maritus. §. prescriptiōes. Alia Petri: qō post litis cōte. Bar. ei cōtradicit. nā hec receptio fit absente reo: 7 litis ptestatio nō fit in absentē: vt in. d. l. adultera. Ja. de are. cū incipit esse presumptio ō reum qō sit criminosus. Bar. ō: q pōt esse qōcq; ad sniaz nulla erit psumptio. Dy. tenuit gl. 7 dixit fieri pōt litis ptest. vnū pconiū declaratiuū qō talis accusatus cōparuit 7 lit. ptest. est. Ja. bu. dixit imediate cū reus cōparet: q notarius actoz accusationē in libro ordinario ponit ante aūt in filza. Bart. aūt ō: q hodie mouis est semp in libro poni incōtinentiā dixit reū tunc receptū inter reos qñ accusatio est fundata qō discussis oib⁹ declinatoriis 7 dilatoriis index fuit interloquutus ad ulteriora pcedi 7 nihil allegabat dū fecit lec. sz hoc dixit per. l. adulterij accusatione ppōsita. C. de adul. 7 illa lex fuerit addita postq̄ cōposuit lectorā. † Tu potes attentare secure qō

9 cum ordo procedēdi sit vt primo instituatur accusatio scōo reo dantur inducie ad cōparendum 7 dicendū quare non debeat procedi 7 ipsis elapsis: 7 accusator se ad pena talionis inscribat: fideiussores q; det de prosequēda lite. ff. q. vñ. c. quisquis. de accu. c. lz in beato Petro. Cuius inscriptiōis formam vide in Spe. de accu. §. qualiter. versi. porro. qō tūc

10 dicitur reus receptus inter reos 7 accusatio fundata. † Nā accusator hz necesse in ea persistere: 7 si non probat tenetur l. remeia. 7 si desīsit incidit i turpillianū ff m opi. cōem ergo necessario dicendū est eum receptum inter reos. Et sic concludo reum recipi tribus modis. Primo per litis contestationem sine dubio. Scōo per interlocutoriā ff m Bar. Ter-

11 tio eo modo quo dixi. ¶ † Sequitur in tex. vt non relatione

d criminum allegatur qō multiplicare inconueniēs, non est soluere. cōcordat. d. l. negāda. ¶ Sequitur in tex. vel libertatem amiserunt. Si ergo nec libertatem nec ciuitatem amiserunt qūtuncunq; ex sniā cōdemnatoria facti fuerint infames: nihilominus admittentur 7 audient ad accusandū. Sed huic est Jnnm. j. ti. i. l. qō iudicio. vbi infamis infamia iuris non accusat de crimine publico nō prosequendo suā vel suorum iniuriā. Ceterea iste inimicus factus est ex accusatione preambula: ergo non dz admitti ad accusandū. Sol. quod ambe ille regule cessant cuz accusatus reaccusat accusatorem suum. Permittit eīm ad vltionem hoc facere: vt hic. 7. l. qui cū maior. §. libert⁹. de ope. li. etiā si p ea pōdere-

12 rit ciuitatē 7 libertatē semel: q; supsedet in executiōe sentē-tie quousq; dicta accusatio terminetur. † Et est hic casus

ff m do cto.

ff m doc. q si bannitus nō dz audiri accusando si accusationem instituit aī bannū pōt eā psequi post bānū 7 supsedebit in executione bāni. Si aūt statutū se refert nō solū ad accusandū: sed etiā ad vnāquāq; partē. pcessus vt est flozētie: tunc lz accusatio instituta tenuerit: tū ipedit pcedere: q; sic statutū disponit. Et ideo semper aduerte ad verba statuti. ¶ In gl. i vbo accusare. ibi. qō accipe nisi accusator 2c. hāc eandē opi. tennit gl. in. d. l. negāda. 7 in. l. j. C. qui accu. non pos. Idem Pe. 7 Ja. ☞ refert Cy. in. d. l. negāda. Idem Cy. prima vice. 7 in scōis additionibus dixit oppositū. Cōtrarium tenuerunt Odof. 7 Jac. baldus. p. l. si cū maior. §. si liber tus. 7 per. l. si qs in graui. §. verū. ad sil. qō tenet Bar. 7 bene. 7 maxime vbi refertur crimen in eadē rixa cōmissum. vt. l. j. C. vnde vi. in fi. gl. Non ob. l. assiduis. q; nihil tollit accusato ri primo: imo pcedetur sup accusatiōe sua cōtinuo: 7 etiam super accusatione scōa sicut pceditur in cā conuentionis 7 reconuentionis 7 hoc placet. ¶ Sequit in gl. aliquin non pōt etiā de maiori. Idē dixit Rog. j. in gl. in verbo in choatas. vbi cōcludit qō post nomē receptū inter reos de nullo crimine accusatos reaccusat accusatorē. sed hoc est falsum: 7 ꝫ casum. l. negāda. q loquit post nomē receptū iter reos.

13 † Unde in hoc articulo pclude q aī receptum nomē inter reos de pari crimine minori 7 maiori accusatus reaccusat etiā non psequendo suā vel suorū iniuriā. Rō est: q pois accusator intelligitur esse legitimus: nisi phibeat lege. vt. l. q accusare. j. ti. j. Sed nulla. l. phibet accusatus reaccusare aī nomē receptū. Nō ob. ista. l. q; loquit in eo q reus factus est. Rō obst. l. negāda. q; loquit eodē modo: q; dicit negandam esse potentiā criminandi ff m sita 2 ditorū veteris iuris: sed

14 iure veteri nō inuenitur phibitum: ergo 2c. ¶ † Post receptionē vero ante sniam tolle regulā negatiuā: q accusatus nō reaccusat. ¶ Fallit si reaccusat de crimine preiudiciali 7 maiori. nā ex illa reaccusatiōe insurgit qda exceptio peremptoria q vsq; ad sniam opponit. iste est casus. l. j. C. q accusa. nō pos. ff m lec. Azo. q est quinta i ordine 7 est vera. ¶ Scōo fallit si pcedit sua vel suorū iniuriā. ¶ Tertio fallit si reaccusat de crimine maiori. ¶ Quarto fallit si reaccusat vt supsedeat nōvt pcedatur in cā: vt. d. l. negāda. vbi ponunt iste tres fallentie. In hoc tñ aduerte: q post pclusum in cā non admitteret ad reaccusandū etiā si vellet vt supersederet ff m Pe. in. d. l. negāda. 7 Bar. tenet hic. ¶ Quinto fallit si nō

15 accusat: 7 hec itelligevera q̄ dixi de tertia reaccusandi: † nisi

a accusatus accusetur de crimine notorio 7 graui: [a] q; tūc aī purgationē criminis ad reaccusandū non admittit: qō est no. dignū. 7 hoc nō ponunt legiste: sz hoc tenet Jo. an. in. c. proponūt. de app. Idē tenuit Spe. in tit. de accu. in quarta

16 pte. §. tertio videndū. ver. no. q accusatus de graui. † Extraneum aūt accusatus reaccusat in diftincte 7 ante receptionē 7 post. vt. l. penul. j. tit. j. 7 de maiori 7 minori 7 pari: lz in gl. Rog. diceretur Jnnm 7 non bñ per. d. l. negāda. quā intelligo cū reaccusatur accusator. Fallit si accusatus alieno noie accusare vult: nā tūc nō pōt: nisi primo se purget. sic intelligitur. l. reū criminis. C. de procu. Post latā vero sniam accusatus absolutus accusare potest in distincte ff m ocs: nec sibi obsīci pōt de inimicitia cū sit causata a prima accusatione post accusatoriam etiā accusare potest: si tñ non perdidit ciuitatē vel libertatē ☩ tuncūq; ex illa 2 dēnatione factus fuerit infamis: q casus est hic: lz Rog. videat tenere Jnnm in gl. predicta. in ver. 7 plequeris. dum tenet q infamatus per sniam non prosequitur illā quā instituit lite pēdente. ¶ In gl. in ver. inchoare. in fi. ex hoc pt̄z qō licet infamis infamia iuris nō possit accusare de crimine publico: nisi suū accusatorem: tñ infamis infamia facti pōt. dicā. j. e. l. infamē. ¶ In gl. inver. amiserunt. ibi. qualiter publico iudicio damnatus aperte pt̄z q hec gl. intelligit hanc. l. totam in accusato de crimine publico ex quo damnatus notatur infamia. 7 ideo

17 † q illud qō dicitur q semel calumniatus ☩me non pōt me accusare de crimine publico: nisi prosequatur suam vel suo rū iniuriā. vt. j. ti. i. l. si cui. §. idē hz locū. cum calūniatus fuit me accusando: secus si se defendēdo. casus est hic. ¶ In gl. in verbo inchoatas. ibi. 7 ff m Azo. 7 bñ. ¶ Sequitur in gl. in Jnnm. f. l. j. C. qui accu. nō pos. ¶ Sequitur. statim solues in prin. seq. gl. 7 tene sol. scōam q; est ipsa veritas. ¶ Sequitur in gl. de nullo crimine poteris accusare. hoc est falsum. vt ō. dixi. ¶ Sequitur in gl. coheret em index. iste est verus intellectus. l. 2 trarie. f. q ibi officio iudicis petebat accusator puniri de calūnia: 7 ita tenui. ō. ¶ Sequit in gl. sed nō infamatus. hoc est falsum: ex quo accusatio fuerit inchoata aī damnationem: imo 7 si non fuisset inchoata est licitū advinctā: vt in gl. precedenti no. saluo nisi p cōdemnationē perdiderit ciuitatem vel libertatem: vt hic in ver. fz hoc puto. ¶ Sequitur in gl. sed vt puto non accusas 2c. hec putatio nō est bona: nam alium q̄ accusatorem accusatus accusare pōt etiā de pari vel minori: vt dixi. q; nō inuenit. l. prohibitū. 7 hoc tenet Azo. j. in fi. gl. ¶ Sequit in gl. obsīcies excipiendo. Certe illa exceptio hz accusationis instar: 7 iō rūde ad. l. ij. ff. lenocinij. 7. ff. si publico. vt. ō. dixi. ¶ In gl. fi. ibi. vel dic q ibi erat. hec vera. ¶ Sequit in gl. fz ff m Aug. hic formatJnnm: qñ 2dēnatus de crimine publico nō accusat accusatorē suū sed alium: vñ nō videbatur posse. 7 hoc cōfitetur de plano q; non pt̄: misi ante infamiā irrogatā accusationē in choauerit. ¶ Sequit in gl. sed in morte nō puto differri. Ultramon. ō: quos sequitur Bar. 7 Bz. 7 cōiter ocs: q ff m

18 mors differat quouscq; hec accusatio terminetur, † iō posit⁹ in carcere q vult sibi mortē differri accuset accusatorē suum vel aliū de aliquo graui crimine. nā in accusatiōe sua super sedebitur. 7 si eum ad mortē cōdemnari cōtingat differetur executio sententie ff m predictos. qō est no. dignum.

Publica. Morte rei extinguit accusatio de crimine publico instituta. hoc dicit.

1 Actio ciuilis an 7 quando preiudicet criminali.
2 Puniri qñ possit quis ciuiliter pro vulnere.
3 Criminalis accusatio: an 7 qñ pr̄eiudicet ciuili.
4 Judicium ciuile 7 criminale an 7 quando possit simul intentari.
5 Accusatus conuentus primo ciuiliter postea criminaliter a pōt opponere qō non vult vexari nisi vno.

¶ Nisi accusatus accusēt de crimine notorio 7 grauī. Nā vba statuti semp fūt aducēda 7 intuenda. bar. 7 Ang. i. l. i. §. si qs ita. ō. de ver. ob. bal. i reperto rio sup Jmi. i verbo cōtumax. Nā nō debem⁹ regrere plusq̄ regrant vba statuti. l. gallus. §. videdū. vbi ita colligit bal. ff. de li. 7 posthu. q; nō credit hō velle nisi q; ore dicit nec qs plumbū habere in mēte: nisi id qō pfert. l. nemo enim. vbi ita colligit bal. de excu. tu. vñ cū sermo ē in voce pr̄sumitur pr̄ē esse i sensu. l. si servus cōis. de stip. ser. ita scribit bal. i. l. si duas. ff. de excu. tu. ex loquela qs cognoscit 7 animꝰ hois iudicatur. l. sed si reprobari. vbi ita no. Bal. eo. ti.

1 **Terdum.** Ciuilis 7 criminalis actio ex eodē facto descendentes nō possūt simul ꝓponi. h. d. vel sic. Ubicūq; ciuilis 7 criminalis actio ex eodē facto descendeñ. ita se habēt q absolutoria lata in vno parit exceptionē in altero: ibi pēdēte ciuili iudicio nō intēt̄ criminale. h. d. i terminis 7 i summa. vl sic. † Supsedendū est in criminali iudicio donec it̄ et ciuile ex eodē fonte descēdēs. h. d. ¶ In tex. ibi. iudicio publico fiat. f. interim donec pēdet iudiciū mere ciuile quo agit p re familiarij q̄ sequēda. Si aūt ageret ciuiliter ad vindictā iniuriarū: forte tūc in ppetuū fiet pīndiciū criminali. Sz index bonus non dz hoc pati vt agat ciuiliter ad vindictā ne piudiū fiat iudicio publico. vt

2 l. pto: edixit. §. si dicat. ō. de iniurijs: 7 ibi dixi. † Tu igitur pcussus si in 2cordia eris cū pcussore 7 vis eū enadere a pena. l. coz. vel statutorū: agas iniuriarū ciuiliter. Sz eū advindictā. Et si index dictū libellū ita 2ceptū recipiet q; nō cogit recipere nec qs dz. si bonus est imediate est pclusa via criminaliter accusandi in ppetuū vt p dixi. ¶ † In gl. i. ibi. 7 ecōtra

3 b decidit hec gl. aperte q; in eodē libello [b] nō pt qs pncipaliter intētare accusationē criminalē 7 accessorie ciuilē. quinimo nec si primo egit criminaliter pēdente isto criminali iudicio poterit agere ciuiliter in alio libello. Et pncipaliter. Nā snia lata in primo pareret exceptionē rei indicate in scōo: ergo nō admittit cumulatio. vt. l. fundū. ō. de exce. Sz bñ pōt accusans criminaliter iplorare officiū iudicis ad restitutionē rei 7 dānoz 7 itereresse: vt dixi in. l. iterdū. §. q furē. ō. de fur. Bar. in. l. ij. §. hoc edicto. ō. vi bo. rap. ¶ In gl. i. ibi. ō. de iu. 2 Dercator: igit involut⁹ multis debitis 7 quē tus studeat si pōt accusare creditores agēte: q; istud iudiciū criminale trahit

4 ad se ciuile 7 supsedet sup ciuili vt. l. j. C. de ordi. iu. vbi est casus ff m istū intellectū. † Et 2clude q; vbi iudiciū ciuile 7 criminale ex eodē fonte descēdit: ibi nec i diuersis libellis nec in vno pōt cumulari vtrūq; cas⁹ est hic. sz sup primo intētato dz pcedi: 7 dz snia diffinitiua terminari. Si vo descēdit ex diuerso fonte 7 intētāt iter eosdē puta ago ☩ te ciuiliter: tu b aūt me accusas ō crimie 7 tūc sez iudiciū ciuile: 7 pceditsup criminali. pter maioritatē ei⁹ vt hac gl. ☩ tūcūq; ista iudicia nō sint adinuicē piudicialia: vt. l. adulterij accusatiōe p̄posita. C. de adul. 7. d. l. si. C. de oz. iu. sz si nō it̄ et̄ iter eosdē.

¶ In eodē libello. Adde bart. in l. ij. in. §. j. ff. vi bono. rapto.

Universidad de Deusto
Biblioteca

exemplū maritus accusat vxorē de adulterio: ꝺ alium agit
pro suo debito consequēdo. vel agit maritus rerum motarū
cōtra vxorē: vel extraneus eā accusat de adulterio: vel sup quo
libet procedit. tex. est in l. rerū amotarum actio. ꝑpter adul
terū crimē. ꝺ. rerū amo. † Et ꝑdictis habes q reus cōuētus
ciuiliter: si ab eodē postea criminaliter conuenit: quantun
cunq; iudicia nō sint preiudicialia: potest dicere. pcedatur
in criminali: z nolo vexari in ciuili: z econuerso si accusator
reconuenitur ciuiliter a reo potest opponere: nolo conueni
ri ciuiliter donec pendet criminale. Ange.

1 ¶ Pena quelibet corporalis extinguitur morte rei.
1 ¶ † Dis pena corporalis ex
tinguit morte rei. h. ꝺ. Errāt
igitur assessores: qui ꝓ defunctos faciūt executio
nem capitalis pene: z hoc tenuit expresse Ly. in
l. ū. C. qui testa. fa. pos. Caueant igitur ab hoc: qd conuenire
possent tpe sindicatus tanq̄ inferentes iniuriam cadaueri
vt. l. j. §. quoties. ꝺ. de iniur. Ange.

1 ¶ Iudex causarum ciuilium adeundus est ꝓ recuperā
do eo q̄ ad heredem delinquentis peruenit.
2 Criminis pena licet tēpore sit extincta: non tollitur tñ ius
agendi ad interesse damnum passi.

1 **In quacunq;** † Pro recuperādo eo qō ad
heredē delinquētis peruenit
adeundus est iudex cārum ciuiliū. h. ꝺ. ¶ In tex. ibi in cri
minis extincti p mortē delinquētis. Fran. accur. † Et est vti
lis iste. §. q: in ingressu exitiorū cōiter solet statui vt oia cri
mina sint extincta: z de eis cognosci non possit: per hoc tñ
non erit sublata ptās agendi ciuiliter ad restitutionē rerū
ablatarū. ¶ In gl. i. ibi. qui merū imperiū non h3 pōt etiā
cognoscere habens merū imperiū: sed nō in casu huius. §.
sed cū reus accusat: z officio iudicis petitur restitutio rerū
vel sue iam late petitur executio. Primū probatur in. l. in
terdum. §. qui furē. ꝺ. de fur. cū cōcor. quas ibi dedi. Scōm
pbat. j. e. l. pe. j. respon. put est in litera iudicata. ¶ Sequit
in gl. alū vt. Ly. dicunt qō nō z bene. z hanc opi. firmat glo.
in. l. ex iudiciorū. hic alleg. Ly. nihil firmat in. l. i. C. ne ex de
lic. defun. ¶ Non obstā. ll. Hug. q̄ loquuntur lata sniа que
est appellatione suspēsa: quo casu nō extinguitur pena pu
blicationis bonorum q̄ principaliter fuit inflicta: secussi
accessorie veniebat: vt patet in eis. Ange.

¶ Iniuriarum actione damnatus est infamis: nisi litiga
uerit per procuratorem.
Meretrix etiam absoluta est infamis: non autē quo ad ma
trimonium contrahendum.
Infamis an sit qui dānatur per inquisitionē: vel condictio
ne ex statuto: z quis possit super infamia dispensare.
Banniti qui habentur ꝓ confessis an sint infames.
Latro inuentus cum furto z restituens ipsum palam non
est infamis.
Infamia iuris tripliciter irrogatur: sententia: genere pene
z ipso facto.
Infamis non est vbi sententia non infamat.
Confessio facta in tormētis p furem an noceat eius heredi.

1 **Infamem.** Dānat⁹ publico iudicio
2 est infamis: secꝰ si priuato
iudicio: nisi descēdat ex cā etiā dānatū ciuiliter
infamāte. h. ꝺ. ista notabilis lex. ¶ In tex. ibi. in
iuriarū. p graui iniuria pm oēs. fz z p modica vī dānatus
3 infamis. de re iud. c. cū a te. † Caneat igit̄ cōuētus iniuriarū
vt cām nō agitet p ipsum: q: infamaret condēnatus: fz agi
tet eā per procuratorē z sic euitabit infamiā: vt. l. furti. §. si
gs alieno. ꝺ. de infa. Vel soluat vt absoluat: z sic̄ euitabit in
famā: q: absoluit qm̄ soluit vt. ꝺ. de procu. l. si reus paratus.
Et hac cautela vtūtur rectores ciuitatū: q tpe sindicatus ti
mēt cōdēnari: mā debēt soluere vt absoluant. Et ita pluries
vidi fieri. ¶ In gl. j. ibi. §. q in adulterio. ibi. infamia nō in
currit p sniam: fz incurrit ipso facto. † Et iō meretrix[a] etiā
absoluta nihilominus est infamis: vt ibi no. ¶ Sequitur in
gl. fz dic vt ibi. q: nō habet p infame qnātū ad matrimoniū
Zhendū. [b] ¶ Sequit in gl. i. ſi. vbi dānatus de calūnia z fic
publico iudicio nō est infamis. fz ibi est spāle in patre q dā
natus fuit iuste. z iō reseruat sibi fama: in alijs aūt iniusti
tia sniе nō cōseruaret famā. vt plene not. in. l. nō poterit. ꝺ.
de fur. dic vt ibi. ¶ † An aūt dānatus p inquisitionē[c] vel cō
dictionē ex statuto sit infamis: dic vt hic p Bart. ¶ Et silr
dic per eū quis pōt sup infamia dispēsare: ¶ Queritur aūt
z non solvit an tales infames possint ꝺficere instrumēta: fz
de hoc dixi in. l. ea. §. j. ad. l. iul. repe. z ibi dicā. ¶ Silr que
situm an ꝓfessus crimē: nō lapsa sniа sit infamis: dic vt hic p

a ¶ Etiō meretrix
Adde. l. pe. ff. de
his qui no. infa. l.
ng. i. ꝺ. lege iulia.
ff. de teſt. doc. i. c.
ex transmissa. de
deci. doc. in. c. tan
ta. de simo.

b ¶ Quātū ad ma
trimoniū Zhēdū. 2
Adde doc. i. c. iter
opera. de spōsa. 3

c ¶ An dānat⁹ p 4
ingsitionē. Bar. i
l. j. §. ingsitio. ff. 5
de his qui no. in
fa. Ly. in. l. ij. ff. 6
de suspe. tut. Ly. 7
in. l. fi. C. e. tit. 8

d ¶ Quid de bāni
tus. Adde Bar. i
l. i. C. de mō mul
ctā. Bar. i. l. actus
fustū. ff. de his q 1
no. infa.

e ¶ Si aūt p ingsi
tionē. Vide eūdē
ang. in. l. j. circa fi.
ꝺ. de priua. delī. z
ibi scripsi.
2

f ¶ An debeat qs a
poni ad torturā
Adde Ang. i. de b
maleſi. in vbo tor
tura. vbi vide ad
ditionem domi
ni Augustini. 3
c

g ¶ Tpe feriato.
Adde. l. dimus. z
ibi. doct. ff. de fe
rijs.

4 eū. ¶ † Adde qd de bānitis[d] q̄ habenť p ꝓfessis: an sint in
d famies: Jac. bu. q̄ sic: q: oēs leges loquētes de cōfessione vera
trahunt ad fictā: vt. l. j. C. de rei vxo. ac. z probat in fictione
positiminū. Contrariū tenet glo. in. l. j. C. de mo. mul. z hoc
placet. nā grauat⁹ est p sniam latā in absentē qñ crimen est
publici iudicij: ergo vī cū infamia dispēsatū: vt. l. qd ergo. §.
pena grauior. z q: sniа lata in absentē nō infamat: vt. l. furti
§. si gs alieno. ꝺ. de infa. ¶ † Ite adde an latro inuentus cū
furto z restitues furtū palā sit infamis infamia iuris: dic q̄
6 nō z hoc tenet gl. in. l. qñ de infa. ¶ † Vltimo cōclude qō
infamia iuris tripliciter irrogat. interdū ex sniа: vt hic. iter
dū ex genere pene: vt in. l. ictus fustū. ꝺ. de infa. interdū ipo
facto: vt. l. palā. §. q in adulterio. de ritu nup. z hoc fz gl. in. ꝺ.
7 l. ictus fustū. ¶ † Adde etiā q̄ vbicunq; sniа no infamat:
ibi z cōfessio facta coram habēte sniare nō inducit infamiam
gl. sing. est z nō est alibi in. l. qd ergo. §. ex cōpromisso. ꝺ. de
infa. z iō coram arbitro crimē nō erit infamis: q: eī⁹ sniа nō in
8 famat. ¶ † Quid aūt si latro cōfessus est furta in tormetis
z anteq̄ cōdēnet decessit: an saltē ex ista cōfessione heredes
poterint conueniri: fz ad heredes ipsos nihil puenerit: quasi
decesserit lite ꝓtest. dicas q̄ sic: si cōfessio fuit facta psente pte
secus si parte absente cū pcedebat p accusationē. l. certe. §. si
gs absente. ꝺ. de cōfes. Si aūt p inquisitionē: non requiritur
alicuius partis presentia. z no. hoc: q: quotidie vides latro
nes confiteri multa furta: z nihilominus heredes relinque
re: vt si p inquisitionē[e] sit pcessum: acquisitū sit ius oībus ex
illa cōfessione fz absentibus. Et fuit hec qō disputata quā re
fert Jo. an. in ti. de accu. §. qualiter. ver. qd si latro. ¶ In gl.
fi. ibi. l. si gs ex domo. Et no. bñ hunc casum: in quo si ꝓ ra
pina agit criminaliter: illud iudiciū nō est publicū sed pri
uatū. Rō huius est: q: violentia nō fuit illata: fz delinquēs
habuerit ꝓpositū inferendi. z hec eadem ratio facit q̄ cri
men exp̄late hereditatis criminaliter intentatum non fit
publicum: vt. ꝺ. de crimine exp̄late heredi. l. j.

Ordo exercendorum. Mutatio ordinis pcedendi nō mutat ptātem
legis: z ideo fz procedatur per inquisitionem vel
agarur condictione ex statuto: oumtamē quis damnetur de
crimine publico infamis est: vt hic. de quo Bart. ꝺ. l. ꝓxi.

Sciendum est. Seruꝰ de capitali
crimine cōdenatꝰ
si tñ nō efficit seruus pene remanet sui dñi. h. ꝺ.
¶ Et no. q̄ dñs non tenet ꝓ derelicto seruū habe
re de cuius defensione nō curauit. ¶ In tex. ibi. absolutus.
vel condēnatus non tñ factus seruus pene vt summariū sit
bonū: z ita dicit gl. ¶ In gl. ū. i fi. ibi. l. j. §. fi. dic vt ibi. ¶ In
gl. fi. ibi. §. fz scimus. dic vt ibi. z ꝺ. de sta. ho. l. seruus melius
j. de penis. l. si cuiusdam. Ange.

Seruus. Seruus accusatus etiā de cri
mine publico defendi pōt per
dñm z procuratorē eius. h. ꝺ. Et ista est materia
l. penul. §. ad crimen. j. eo. z ibi videbis. Angel.

¶ Custodes ciuitatum vel castri cum examinantur vo
candi sunt iuris periti.
2 Tortura cū sfertur accusato: nullus aduocatus ꝺs itereſſe.
3 Tortura an sit inferenda ꝺz disputari psentibꝰ aduocatis.

1 **Custodias.** † Cum examinanť custo
die vocādi sunt iurisperi
ti z eorū patroni qui in ciuitate vel prouincia ꝑ
stunt. h. ꝺ. vsq; ad ver. z feriatis. ¶ In tex. ibi. ad
hibere debet. si tamen non fuerint adhibiti. Ex hoc tñ non
irritat ꝓcessus neq; sniа ꝑm Jac. de ra. C. de sen. l. cū sniam
2 coniuncta gl. sua facit. j. qñ ap. sit. l. j. §. biduum. ¶ † In gl.
ū. ibi. ptās bonoꝝ. mala erat obseruātia z desiſt esse in vsu:
q: nec aduocati accusatoris vel accusati debēt interesse tor
3 ture: z ita obseruat hodie gñalis cōsuetudo mundi. † Sed
f in examinatione hac an debeat quis poni ad torturā: ſ bñ
sunt inquirendi aduocati accusatoris z rei z debent esse pre
sentes. sic intelligitur. l. vnius. §. questioni. vbi etiam aduo
cati rei intersunt: et tamen glossa dicit hic non debere in
teresse.

1 ¶ Cause carceratorum possunt tempore feriato termi
nari.
2 Defensionibus suis an z quando possit quis renunciare.

1 **Et feriatis.** † Etiam tēpe feriatos ob necessi
tatem hominum cause carcerato
g rum possunt p absolutoriā terminari: cōdemnatoria aūt ꝺz
differri. h. ꝺ. Et vbi reipublice expedit nō differri possunt
terminari etiā die feriato in honorē dei p cōdemnatoriam:
vt. l. in

vt. l. in prouinciarum. C. de ferijs. In tpe tñ messium ꝑm cō
suetudinem in criminalibus nō sunt feriati. ¶ In text. ibi.
differant. per hunc tex. dicit Bar. reū capitis in carcere posi
tum nō posse renunciare termino q̄ datur ꝑm formā statuti
2 ad faciēdū suā defensionē: fz hoc nō ponit ꝓ certo. ¶ † Tu
potes dicere q̄ si cōstat reū nullā defensionē habere: renun
ciare pōt ex quo ius defendendi nō h3. ꝺ. l. prouinciarū. z q:
cū hec renūciatio eū non ledit nisi q: moritur prematurius.
¶ Interdū constat eū habere defensionē: fz desiderat mori
z tunc non tenet renūciatio cū suoꝝ mēbroꝝ ꝺns ipse non
sit. ad. l. aquil. l. liber homo. z iō reo inuito ꝓ tali carcerato
quilibet cōparere pōt z eū ꝺfendere. de epis. audi. l. aditas
j. de ap. l. aditos. z. l. nō tñ. ¶ Interdū est ꝺubiū an habeat
defensionē: z tunc credo renūciationē admitti: fz si penitet
adhuc poterit se ꝺfendere: p gl. l. j. §. ꝺ. de fur. Bal. ꝓ hoc q̄
partes in cā possunt concludere: z post conclusum in cā nō
p̄sunt ꝺfensiones. in corpore. de test. §. q: verovbi vero. si iudi
cio renunciatur testibus z probatiōibus: z concludit in cau
sa. ꝓ hoc optime. C. de iud. aut. iubemus. vbi similiter par
tes renunciant allegatiōibus ꝛc. probatur in corpore vnde
sumitur. Angelus.

Accusatore. In tex. ibi. indicantem.
put habes iudicātē: in
tellige non tñ ex eadē instātia: vt. l. libelloꝝ. in fi.
j. titū. j. si habes iudicata est sensus q̄ accusatore
defuncto post sniam potest fieri sententie executio: tam per
psidem qui iudicauit q̄ per successorem in officio: nec est
contra. ꝺ. eo. l. defuncto. §. j. vt ibi dixi.

Oneri seruis. Snia lata iniuste
contra parētem vt
calumniatorem non infamat eum. h. ꝺ. examina
ui in. l. infamem. ꝺ. eo. dic vt ibi. Ang.

1 ¶ Procurator non admittitur in criminalibus tam ex
parte accusantis q̄ accusati.
2 Publicum iudicium quod dicatur.
3 Absentie causas allegare quis possit: z an teneatur cauere.
4 Procurator in criminalibus non admittitur regulariter.
fallit vt. j.
5 Procurator interuenit vbi ponitur pena infra relegatio
nem: sed quid quando imponitur relegatio.
6 Procurator an admittatur in causa suspecti.
7 Statutum q̄ bannitus nō audiatur in aliquo iure suo est
penale.
8 Procurator non admittitur vbi pena capitalis imponit
conditionaliter vel alternatiue: z vbi est arbitraria.

1 **Ad crimen.** † Ad persecutionē criminis pu
blici ex pte accusatoris vel accusa
ti frustra interuenit. pcu. sed bñ admittit ex cusator allegās
cām absentie ꝓpter quā si iusta fuerit est differēda sniа. h. ꝺ.
Et h3 tres principales partes. Et vltima subdiuidit i duas
2 vt p3 ex litera. ¶ In tex. ibi. publici iudicij. † Accipe publi
cū iudiciū stricte: vel cū punit. l. publicoꝝ iudiciorū: vel cū. l.
noiatim. cautū est vt fit publicū ꝓout dicit tex. in. l. iū. ꝺ. de
preuaricato. Non aūt accipias large ꝓ oi crimine de quo
accusare pōt quilibet de populo. nā tūc cōprehenderet etiā
crimen priuatū: cū pena pecuniaria fisco veniret applicāda
vt dixi in. l. j. ꝺ. e quo casu sine dubio admitteret procu. vt. l.
cum rem pecuniariā. C. de pcu. z admitteret ante litē conte
statā: z post ex parte accusatoris demū ꝓtest. lit. vt. l. si seruū
quoq;. §. j. ꝺ. de pcu. ¶ Sequit in tex. persequendū. pōdera
qō dicit per: q: rem perfectā designat in. l. vbi ana. §. per no
ctare. j. de ver. sig. Et ideo istud prin. necessario intelligendū
est in procuratore venīcte ad plenariā defensionē: z sic ad in
nocentiā excusati. Finis vero loqt in venīcte ad allegādam
absentiā. ¶ Sequitur in tex. frustra. Bar. pōderat hoc ver
bum: indubitanter dixit: q: si non est obiecta exceptio pcu
ratoria: nihilominus iudiciū erit nullū: z hoc per istud ver
bū frustra: als nō interueniret frustra: si esset necessarius ex
ceptionis obiectus. Spe. z Jo. and. tenēt oppositū in ti. de
pcu. §. j. ver. ītē q̄ causat. z istud tenuit idē Jo. and. in. c. j. de
iudicijs. li. vi. Idē tenuit Joā. de lig. z dixit q̄ istud frustra
ꝺz accipi in effectu. si opponat exceptio. ꝓ hoc facit: q: pro
curatoria exceptio semp opponenda est a parte: vel saltem
a iudice. vt. C. de pcu. l. ita demū. z. ꝺ. de pcu. l. filius. §. vete
rani. z facit. ꝺ. de postu. l. q̄s. ꝓhibet. potissime aūt hoc verū
est: q̄ eī⁹ interuentus nō est frustratorius si crimē ꝺ reū est
liquidatū: vt. C. de adul. l. q̄uis. vbi est casus. ¶ Segt i tex.
ad ꝺfendēdū. l. plene. ¶ Sequit in tex. iudicibus allegan
3 tur. † Et iste q̄ venit ad allegādū ea si cōparet sine mādato
nō ꝓpterea tenet̄ cauere de rato de iudicio sisti vel iudicatū
solui ꝑm Jnn. de accu. c. veniēs. z est gl. sing. j. de reg. iu. in. l.
in eo. §. j. quinimo ad allegādū dictas cās absentie admittit
minor z mulier: vt. l. seruū quoq;. §. publi. ibi. ¶ His verba fa
cientē ꝓ eo ꝛc. Et hoc tenuit expresse Jnn. in. ꝺ. c. z dixit
qō ad ipsas ꝓbādas admittit: vñ inducere pōt testes. silr ad
mittitur excusator ad allegādū cās absentie iuris: puta q:
accusatus est exceptus a iurisdictione z manu iudicis. pcedē
tis: sed sup hoc nō inducet probatiōes: z dixit q̄ si hec exē
ptio apparet ex actis etiā infamis admittitur. Bar. tñ hic
dixit hūc excusatorē allegantē cās absentie debere habere
mandatū cum accusatus possit iurisdictionem prorogare.
¶ Sequitur in tex. sniа differtur. intellige de sniа annota
tionis bonorū: nō aūt de illa quā ferri oportet in cā princi
pali. illa enī differtur ex necessitate iuris etiā nemine cōpa
rēte: ex quo crimē est publicū z capitale: z nō pōt ferri sniа
in absentē: vt. l. absentē. j. de pe. z hoc sentit gl. in. §. publice.
4 ¶ Et ꝓ introductione materie. primo capias hāc regulā
negatiuā: q̄ ad plenariā defensionē accusati de crimine pu
blico frustra iteruenit pcurator: vt hic: etiā si ꝓ rescriptū ce
sareū detur reo ptās cōstituēdi pcuratorē in cā: vt. l. fi. C. de
iniur. ibi casus. Ō intellige nisi habeat clausulā derogato
riā nō obstāte lege. Idē dicas: z si cā agitatur coram papa vel
cesare vel delegato eorū: vt frustra iteruenīat pcu. saluo nisi
ex absoluta ptāte Papa vel cesar admittat ꝑm Jnn. in. ꝺ.
c. veniēs z ꝑm Jo. an. in. c. j. de iud. li. vi. z iste est primus casus
in quo regula hec fallit. ¶ Scōo fallit si p. pcuratorē crimē
est liquidatū: z reus est in carcere: ita qō pōt ferri sniа ꝺ eū:
z eius etiā executio fieri. nā z interuenerit pcurator ex pte
accusatoris ex quo crimē liquidatū est cū rei publice ītersit
nō relinqui facinus impunitū poterit ferri sniа sic intelligi
tur. l. q̄uis indubitati. C. de adul. ¶ Tertio fallit vbi accu
satio ꝓponitur p re familiari ꝺsequēda. nā interueniet ex
parte accusatoris. exemplū in dño accusante libertū de cri
mine capitali vt reuocet eū in seruitutē. sic intelligitur. l. sed
hec. §. j. s. de pcu. Sed ex parte rei nō credo posse interueni
re considerato qō seruus morti equiparat: z sic cā mere ca
pitalis est. hoc tñ nō pono p ꝺstanti. cogitabis. ¶ Quarto
fallit vbi qs venit ad ꝺfendendū reū crimīis plenarie: nō
principaliter ꝓpter eī⁹ ꝺfensum: sed ꝓpter eius damnum
vitandū. exemplū in dño veniente ad ꝺfensam serui capi
taliter accusati: vt. ꝺ. e. l. seruus. z. l. sciēdū. z. j. de ap. l. lucius.
z. C. de accu. l. si cuiusdā. Et si seruus erit ꝺdemnādus in eū
per. l. fi. C. de iniur. formabūtur verba sniе: nō aūt in ꝺns. Et
idē dicas in patre q̄ venit ad filiū ꝺfendēdū ne possit i bo
nis suis fieri executio sniе forsan ꝑm formā statuti. Idē di
cas in abbate veniēte ad ꝺfensam monachi eadē ratione.
¶ Quinto fallit si accusatio publicī criminis nō ꝓponitur
ad penā capitalē inferendā: neq; ad penā pecuniariā parti
applicandā: sed potius ad quandā satisfactionē iniurie p
pter quā nihil applicat fisco neq; parti quicq̄ pecuniariū.
nam istud iudiciū appellatur tūc quasi publicū: z iō inter
uenit pcurator ad producēdū accusationē tñs: si necessitas
imminet z nō aliter: exemplū in viro accusante vxorem de
adulterio ad separationē thori coram epo. tex. est in. c. tue. ex
tra de pcur. ¶ Sexto fallit si innocētia seu ipunitas delicti
est notoria. exēplū cū accusatur gs de occisione bāniti cū p
cessus iudicis sit frustratorius z inanis: ēt indexmet ex offi
cio ꝓnūciare ꝺz non esse pcedendū in eo. hoc tenuit Buil.
de cu. in. l. quos ꝓhibet. ꝺ. de posthu. Ly. i. l. reos. C. de accu.
Idē tenuit disputādo Jac. de bel. Idē Jac. de are. Idē con
suluerūt Bar. z Frā. tigri. vt ipse hic dicit. ¶ Septimo fal
lit si reus est carceratus. z tūc interuenit pcu. ad oia media
cause: fz nō cōtestabitur litē: imo reus ꝺz iudici custoditus
psentari: vt litē ꝓtestetur: vt. l. ū. j. de cust. re. vbi est casus. nec
etiā interueniet ad sniam audiendā: cuius vba formāda fuit
in ipsum carceratū psentē ad tribunal: nō aūt existentē
in carcere q̄ esset absens. z ita seruat cōis ꝙsuetudo mundi
ꝓ qua est casus rite intuēti in. ꝺ. l. si cuiusdā. z hoc fz Joā.
an. in. ꝺ. ver. fz nunqd media cause. carceratus tñ volēs ac
cusare p. pcuratorē nō admittitur ꝓ hoc adduco casū in
l. miles. §. qdā. j. de adulteriis tene meti. ¶ Octauo fallit in
cā vniuersitatis accusantis vel accusate: qm̄ ipsa p seipsam
litigare non pōt. sic intelligitur l. ; am collatores. de re mili.
li. xii. Fertur tñ q̄ Ly. cōsuluit contrariū cuius opi. posset
esse vera: si vniuersitas esset parua forsitan duarū vel trium
personarū: q: tunc de capitationis sniam pati potest. Sed
vbi vniuersitas est magna: tene qō dixi: quia tunc nulla de
capitationem potest pati ꝑm Jnn. de sen. excō. c. grauem. z
hanc sniam tetigit Bar. in. l. ū. in fi. j. tit. j. ¶ Nono vltimo
fallit secundum opi. communem que practicatur vbicunq̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

ferri potest ſnia in abſentem. ſic itelligitur. §. publice. ⁊ ideo cum hodie per formam ſtatutoꝝ italie ferri poſſit hec ſnia admitti poterit procurator quātuncunq; crimē ſit publicū. Et eodē modo i tribus caſibus in quibus pōt ferri de iure quātuncūq; pena ſit capitalis. Unus eſt in. l. lege cornelia. §. i. j. ad. l. iul. de ſic. f. in accuſato qui caſtrauit hoiem. Scōs eſt in apparitore qui falſas apparitiones fecit. C. de pen. l. nedum. Tertius in crimine leſe maieſtatis per conſtitutionē Federici editā apud piſas. Et hoc etiā apparet q̄ vbicunq; de crimine publico infertur pena pecuniaria: cū tunc poſſit ferri ſnia in abſentē: vt. l. abſentem. j. de penis. ibi admittitur procu. ¶ Adhibi aūt videt diſputationis gratia q̄ exceptis caſibus ſup⁹adictis: ſiue ex crimine imponāt pena pecuniaria ſiue nō: ⁊ ſiue poſſit ferri ſnia in abſentē ſiue non: non poſſit interuenire procurator: q. ſ. l. ſtatutum eſt: vt patet in prin. nō eſt bona cōſequētia: pōt ferri ſnia in abſentem: ergo interuenit procurator. vetat eñ. l. procuratoris interuentum in crimine publici iudicij: ppter hec tñ verba iudicādo ⁊ cōſulendo a conſuetudine non recedas. ¶ Non ob. §. publi. vbi tex. dicit qō vbicunq; abſens pōt damnari de crimine ibi admittitur quilibet ad innocentiā excuſandam: ⁊ ſic ad plenariam defenſionē: q̄ intelligo illū tex. cum crimen eſt priuatum non cum eſt publicum: vt non contradicat huic principio tradenti ḡnalē doctrinā: qō ad crimen publici iudicij cōſequendum fruſtra interuenit procurator. Bar. aūt diſputationis gratia intellexit q̄ interuenire pōt quilibet qui ḥz pdeſſe reo accuſato: nō aūt qui poſſit obeſſe dicit tñ in conſulēdo ⁊ iudicando tenendā eſſe cōem opin. Sed iſta ſua opi. etiā de rigore nō vī vera: q: ſm hoc poſſet interuenire procurator ⁊ ſtitutus: vt poſſit facere oia que pro ſunt reo: ⁊ non que obſunt: qō eſt falſum: q: forma huius procuratorij eſt inepta ⁊ reprobata: vt no. Jnn. in. c. cōſtitutus de procu. in prin. ¶ In glo. i. ibi. ſed tūc dic vel priuari. pro quo imponitur pena a relegatiōe. ſ. vt. j. in fi. gl. ¶ †Sequitur in gl. aliud qō eſt infra relegationem qñ eſt infra relegationem eſt planum ſm oēs qō interuenit procurator: puta ſi inferatur pena motionis ab ordine. Sed qñ imponit pena relegationis: tūc eſt magna opi. Nam gl. in. d. §. publice. ⁊ in d. l. abſentem. ⁊ in. d. l. an per aliū. tenet procurator interuenire poſſe p tex. d. l. i. vt ſic dicitio vſq; ibi poſita ponat excluſiue. ⁊ in hac opi. fuerunt Odoar. Jac. de are. Buil. de cu. et cōiter oēs. Sed Jtium tenent vltramontani. qō in abſentē pōt ferri ſnia relegationis: nec pōt interuenire procu. per eādem. l. j. ⁊ ponunt illud vſq; incluſiue. pro quorum opi. videt caſus in. d. l. fi. C. de iniur. vbi in crimine iniuriarū imponit pena relegatiōis: ⁊ tñ nō interuenit procurator: niſi p illuſtri. Volētes defendere opi. gl. dicūt qō imo pōt imponi. ſ. maior ſi iudex fuerit arbitratus: ⁊ iō non mirū ſi nō interuenit procurator. Et huic reſponſioni adheret Bar. ſed non placet q: honeſtioris gradus hoies grauiori pena relegatiōis puniri nō poſſunt ſed ſerui flagellis cedant: ⁊ humiliores ictu fuſtium ferianꝫ. vt. l. i. fi. §. de iniur. vñ patet q̄ arbitrium iudicis in hoie honeſtioris gradus egredi non pōt relegatiōis penā. Quare ſuſtinendo gl. aliam ſolutionē non video niſi qō ſpāle eſt in iniuriarū crimine. ¶ †Sequit in gl. l. non ſolum. §. fi. inepte allegat iſte. §. q: ibi loquitur qñ cā ſuſpecti ciuiliter agitatur: quo caſu ex parte rei admittit procurator non tñ ſine ſpāli mandato cū cā fame ſit. vt litera ibi dicit. Ubi aūt cā ſuſpecti criminaliter intentat: tunc nō interuenit procu. qñ pena arbitraria eſt: ⁊ vltra relegationē poteſt imponi. ⁊ ideo ſufficit ad repulſam procu. vt. l. i. §. penul. §. de ſuſpe. tu. Attēde ergo tñ q: repellit procurator propter penā que pōt inferri: non aūt repellit ex hoc capite qō crimen ſit publicū: q: nō eſt publicū propie ⁊ ſtricte: cum non principaliter aliqua lex publicorū iudiciorū neq; nominatum ſit cautū vt ſit pub. ⁊ ideo dicitur quaſi publicū: ex eo q̄ cuilibet patet copia accuſandi: vt in. d. §. pe. Propie autē ⁊ ſtricte crimē priuatū eſt: vt. j. ad turpil. l. i. §. ſuſpecti. ¶ In gl. ii. ibi. ſo. cām abſentie. hec vera. ⁊ iſtā cām abſentie poteſt quis allegare nō ſolū in cā criminali: vt hic in fin. ⁊ ibi. C. de accu. l. reos. imo etiā in ciuili: vt. l. liberto. §. fi. §. de neg. geſt. qō not. ¶ Sequit in gl. item an ⁊ teſtes. pducendos ueritas eſt qō ad nulla media cauſe admittitur. pcu. ſaluo niſi reus ſit in carcere: vt ſuperius ego dixi ⁊ tunc ḥz admittatur ad media: nō admittit ad conteſtandā litem: nec ad audiēdū ſniam vt predixi. ¶ In gl. iii. abi. qō nō poſſet in criminalibus fieri. iſta rō eſt falſa: q: vbi nō cadit ſnie executio in procuratore continnoverba ſnie ſunt formāda in dñm licet abſentem: vt. d. l. fi. C. de iniur. Unde doctores alias rōnes aſſignarunt quas Bar. hic refert. Ipſe aūt dicit q̄ rō eſt: q: ipe diligētius per ſeipſum cām ſuā aget: ⁊ appropriat hāc rōnē ſibi: ſed fiunt gl. in. l. nō ſolū. §. fi. §. de pcu. mouet ex. l. i. de carbo. edic. ¶ Ultimo dixit Ja. but. C. de aposta. l. hi q ſanctā.

7 †q̄ ſi ſtatutū p maleficio imponit hāc penā q̄ non debeat audiri in aliquo iure ſuo q̄ iſta nō eſt pena corporis afflictiua ḥz primitiua: vt motionis ab ordine ⁊ ſimilū: ⁊ ideo nō ḥz crimē capitale: vñ iterueniet procurator ⁊ ferri poterit ſnia in abſentē. Huic opi. vī cōtra: q: ſi non dz audiri: ergo pōt offendi, impune: ex quo de iniuria nō poterit querelare. Conſtat hāc penā q̄ offendi poſſit impune eſſe capitalē: ex quo

8 hec potētia eſt ppetuo duratura: vt dixi i. l. ii. §. c. ¶ †Quid aūt ſi pena capitalis imponit conditionaliter vel alternative: an interueniat procurator: dic q̄ non: ⁊ ita obſeruat de cōſuetudine. nā crimen capitale eſt vt ibi dixi. Et idēbi plus ḥz arbitrū ⁊ ſolet q̄q; ex arbitrio dicta pena capitalis imponi: ſecus ſi nunq̄ conſuetū fuerit: q: tunc admittit procurator. vt. l. qd ergo. §. pena grauior. de infamibus. ⁊ ita etiā de conſuetudine obſeruatur. Ange. de perusio.

1 ☞ Contumax ter citatus damnari non poteſt ex ſola cōtumacia.

2 Contumax condemnatus tanq̄ habitus pro confeſſo non debet puniri: ſed requiritur notus publicatus.

3 Citari non poteſt quis ter in vna die ad vnam eandemq; cauſam.

4 Citatio quelibet requirit terminum trium dierum.

5 Confiſcationis bonorum forma remiſſiue traditur.

6 Citatio in criminalibus quomodo ſit facienda.

7 Abſens ⁊ contumax quomodo ſit citandus: ⁊ contra eum procedendum.

Mater accuſatorē. Iſta lex ḥz duplicē lectu. ⁊ vna alteri contradicit. Et prout habes in littera nec: que eſt in litera vera: vel ſi habes ne:

1 exponas p nec. breuiter. h. d. †Licet accuſatus ter citatus fuerit: tñ dānari nō pōt ex contumacia ſola: ⁊ pōt ad allegādum cauſas abſentie etiā poſt litē conteſt. excuſator interuenire. h. d. Prout vero habes in littera ne: ⁊ nō exponēdo p nec: ſed aſſumēdo propie dicit totū oppoſitū. ⁊ ſm iſtam lec. h. d. Ad allegandū cās abſentie admittit excuſator etiā poſt ⁊teſtationē litis. ſ. ſi excuſator nō venerit. ⁊ accuſatus ter citatus fuerit poterit cōdēnari. h. d. Tene pmā lectura q: non inuenit. l. cautū q̄ ob ſolā cōtumaciā reus poſſit condēnari: imo requirit criminis liquidatio: ⁊ tunc bñ poterit

2 ferri ſnia; in abſentē qſi eſt pena relegatiōis vel minor. †Ubi notabiliter dixit Spec. ⁊ Jo. an. poſt eū qō ſi iudex fuit ita beſtialis q̄ tulit ſniaz pdēnatoriā decapitatiōis ḋ cōtumacem tāq; habitū p confeſſo, pterſui ⁊tumaciā: ⁊ ille in fortiā cōis puenerit qō nō fiet executio dicte ſnie. imo nouiter de crimine q̄reſ. Et hoc diſputādo tenuit Buil. de ſuza. in. d. §. publice. ⁊ ita dicit Jo. an. in tit. de accuſatore. §. ſegſ. ver. pone. Z. fuit accuſat⁹ de morte. T. ¶ In tex. abi cognitiōe ſuſcepta p litis ⁊teſtationē: vt in gl. ⁊ ſic ad allegādū cām abſentie etiā lite ⁊teſtata admittit excuſator. vt dixi. Idē ante litē ⁊teſtatā: vt. j. eo. l. penul. §. j. C. de accu. l. reos. ⁊ l. ſeruū. §. publice. ¶ Sequit in tex. iuſtis rōnibus. q̄ ſit ratio iuſta abſentie. dic vt no. gl. in. §. ad crimē. in ver. ⁊ ſi iuſtā. Bar. etiam tāgit ibi. ¶ In gl. iii. abi. in qualibet die ter. thāc gl. nō inmes alibi qō qs poſſit ter citari in vna die ad vnā eandēq; cām. Et p hac expoſitiōe facit. j. de verbo. ſigni. l. ter enixa.

4 ¶ †Sequit in gl. ſ. p ſingulos dies ſemel. alij dicūt qō i qualibet citatiōe dandus eſt terminus trium dierū: ⁊ ſic citabit ter in quolibet triduo ſemel cū dilatiōe triduī. ⁊ ſic in totuz habebit citatus dies nouē. ¶ †Sequit in gl. ſz annotātur

5 bona. Formā iſtius annotationis bonorū: vide in Spec. de accu. qualiter. ver. qualiter aūt in criminib⁹. ⁊ dicā. j. de regrendis reis. †Et an ſufficiat citatio ad domūt in ciuili: an ad locū domicilij: an ad locū bficij ſi citatus eſt cleric⁹? Et qd ſi citatus eſt in rure vel in alieno territorio? Et qd ſi eſt vagabūdus qualiter ſit citādus? Et an ſint tūc citādi amici vt in ciuili? dic vt no. Spe. in. d. §. qualiter. ver. ſed nunqd

7 ſufficit ad domū. †⁊ ibi ponit modū formam ⁊ ordinē procedendi contra reum abſentem ⁊ contumacem. ⁊ in ver. cū autem fuerit coram preſide. ponit modum ⁊ ordinē procedendi quando reus comparet. dic vt ibi.

¶ De accuſationibus ⁊ inſcriptionibus. Rubrica.

1 ☞ Mulier non poteſt accuſare de crimine publico: p: ter q̄ in caſibus infraſcriptis.

2 Mater poteſt accuſare de morte filij ſui ſpurij.

Non eſt

Non eſt permiſſum.

1 a †Mulier nō pōt accuſare* de crimine publico: preterq̄ in caſib⁹ hac lege ⁊ ſequenti deſcriptis. h. d. vſq; ad §. pupill⁹. j. e. ¶ In tex. ibi. parētū liberoꝝq;. Iſta vocabula ſūt ciuilia. ſ. j. dū dicit filij filie ve nepotis neptiſve ſunt natu-

2 ralia. †Unde videt q̄ de morte filij ſpurij mater accuſet. Et eodem modo filia ſacerdotis vt accuſet de morte patris: q: vbi lex vtitur vocabulo mere naturali ſolū naturalitatem inſpicimus. de capi. dimi. l. tutelas. ⁊ eſt tex. bonus pro hoc ff. de libe. cau. l. iiij. Jnno. in. c. nonnulli. de reſcri. ⁊ Bar. etiā tangit hic in certis caſibus.

1 ☞ Adulier accuſat de morte mariti ⁊ ſoceri.

2 Adulier accuſat de crimine ſimonie hereſis leſe maieſtatis ⁊ dilapidationis prelati.

Certis ex cauſis. Jn text. ibi. in quos ex. l. teſti

1 monium ꝛc. hic eſt tex. recte intellectus † q̄ mulier accuſat de morte viri ⁊ de morte ſoceri: q: ḋ neutrū ipſoꝝ teſtimoniū dicere inuita cogit. ḋ. de teſti. l. lege iulia. Adultū tñ de hoc pubitauit Cy. in. l. q de crimine. C. q accu. non poſ. ¶ Sequit in tex. ſed ⁊ de teſtamento paterni liberti. hic nō fuit neceſſe addicere ex quo mulieri pmiſſum eſt ex ſenatuſconſulto lege cornelia teſtamēturia reum facere: vt patet in ver. precedenti, ḥz gl. aliter intellexit ⁊ non bñ: vt dicā in ea. ¶ In gl. ſuper verbo neptis. ibi. l. ſenatus, que eſt ḋ. Sed ſolue vt ibi. † Et adde q̄ mulier accuſat de crimine ſimonie: ḥz nō reſpiciat aliq̄ intereſſe ſuū vel ſuoꝝ. Item de crimine hereſis. nam ſi accuſat de crimine maieſtatis ceſaree: multo fortius de crimine maieſtatis diuine. argumentum optimum de quadam conſtitutione extranagāti Federici: cuius verba retulit Cy. in. l. quiſquis. C. ad. l. iuliaz maieſta. Accuſat etiā de crimine dilapidatiōis ſlati: intelige: ſcz ſui ſuperioris. nā intereſt eius tūc nō dilapidari bona. Sic intelligo qō dixit Spe. in ti. de accuſatore. pma parte. §. viſo. ver. itē q̄ mulier. Regulariter aūt non admittitur mulier: q: in multis articulis deterior eſt conditio feminarū ḋ virorū: ⁊ etiā ecōuerſo quos articulos ꝑſequere late in Spec. de pcu. §. j. ver. regulariter. ¶ Sequit in gl. ſi ea. iſte articulus examinādus venit in. l. i. §. accuſationē. ſ. ad turpillianū. ⁊ ibi dicam. ¶ In gl. ſi. l. certis. ibi. ppter immanitatez criminis. Jac. de ra. ḋ q̄ mulier nō accuſat de teſtamēto cuiuſq; falſo. ſed ita demū ſi ſua intereſt: ⁊ hoc indicant vba ſequētia ibi. ḥz de teſtamēto patroni liberti ꝛc. q̄ reſtringūt etiā precedentia. ⁊ ei⁹ opi. magis applaudit tex. Sed in conſulēdo non diſcedas ab opi. gl. ¶ Sequit in glo. ſed dic hoc videbāt repelli. Iſta rō eſt falſa: ⁊ directo tendit ad oppoſitū. nam ſi mulier nō cogit ferre teſtimoniū ḋ libertū patronum: ergo longe fortius accuſare pōt de teſtamēto liberti falſificato: vt in hoc principio ibi. in quos per. l. teſtimonium ꝛc. Unde ſolue q: nō fuit neceſſe iſtum caſum exponi ſed q. ḋ. poſuerat generaliter in quolibet teſtamento falſificato: placuit ſibi deſcendere ad hanc ſpeciem.

1 ☞ Pupillus non accuſat de crimine publico niſi cū autoritate tutoris.

2 Minor. xxv. maior tamen. xx. cum autoritate curatoris accuſare poteſt de omni crimine publico.

Pupillus. †Pupillus non accuſat de crimine

1 publico cū autoritate tutoris: ⁊ i caſibus hic expreſſis. h. d. Licet aūt ipſe accuſet: tñ ipſe non inſtabit ppter imbecillitatē etatis ſue: ḥz ſcribere ſe dz tutor. ſic intelligit. l. ij. C. qui accu. nō poſ. ſm vnū intellectū. Accuſare ergo pōt pupillus vt hic autore pretore. Itē tutor tutorio nole: vt. l. polla. C. de his qui. vt indig. ḥz inſcriptio ſemp fieri dz p tutorem ⁊ nole proprio: ⁊ iſte eſt intellectus iſtarū legū. Et intellige in pupillo maiore infante. Jnfans aūt nō accuſat: vt. d. l. ḥ. ſm aliū intellectū. ¶ In tex. ibi. exilio. ⁊ ex conſenſu ⁊ autoritate. ¶ Sequit in text. conceſſum eſt: ſcz. l. come. de ſica. vñ in hac. l. teſtamēturia nō ſolū eſt facta mentio de falſo ꝑmiſſo circa teſtamēta: de quo principaliter illa lex intendit hic: ſed etiā. l. cornelia de ſica. in pſona pupilli. ⁊ hoc volnit gl. magna hic. ¶ In gl. i. ibi. ſm Cyprī. q florentinus fuit q̄ dicit Accur. i gl. de iceſtis nup. in pn. ¶ Sequitur in gl. hec vltima placet imo dic vt. ḋ. in text. nalibus dixi q: d. l. ḥ. pōt itelligi etiā in pupillo maiore infante. ¶ Sequitur in gl. ſed Bug. non admittit minorē. hec vera ſm Ja. de

2 ra. de hoc. j. e. l. q accuſare. C. qui accuſare nō poſ. l. ij. † Cōis ergo opi. eſt qō minor. xxv. annis maior tñ. xx. cū autoritate curatoris accuſare pōt de oi crimine publico. ſz Jo. an. mu

¶ Mulier nō pt accuſare. Adde. l. ſenat⁹. C. q accuſa. nō poſ. Spec. tit. de accu. verſic. itēq; ſi mulier. fallit qñ pſeq̄t ſuam vel ſuoꝝ iniuriā ſm Jo. de ana. in c. ſup his. i fi. iiij. co. extra de accu.

tum dubitauit: ⁊ nihil decisit in tit. de accuſatore. §. j. in additionibus ſuis. Sed mihi vī q̄ niſi proſequatur ſuam vel ſuoꝝ iniuriam: q̄ nunq̄ admittat, ad accuſandum. nā accuſabit ſolus ⁊ nō ḥz perſonaz legitimā: vt. l. clarū. C. de auctoritā. Aut accuſabit cū autoritate curatoris: ⁊ idem q: talis autoritas non eſt adminiſtratoria patrimonij adulti: et curator autorari non poteſt: niſi circa ea que ſunt in patrimonio: ſeu pertineāt ad adminiſtrationem patrimonij. ſyr in. l. copulandis. C. de nup. bñ tñ accuſabit de crimine maieſtatis: q: de eo etiam accuſabat pupillus: vt. d. §. iuſto. verſi. item excipitur quod eſt pupillus.

1 ☞ Accuſare de crimine publico non poteſt damnatus de publico iudicio.

2 Accuſare nō pōt etiam de publico indicio excepturato qui damnatus eſt publico iudicio.

3 Accuſare non poteſt qui teſtis eſſe non poteſt.

4 Statutū q̄ credi debeat accuſatori vel denunciatori damni dati vel alterius criminis: quo intelligatur.

Qui iudicio. † Damnatus publico iudicio de publico crimine nō accuſat niſi in caſib⁹ hic expreſſis. ⁊ idē in q̄buſdā aliis hac lege expreſſis ⁊ deſcriptis. h. d. vſq; ad. l. ſeruos. ¶ In tex. ibi. ius accuſandi de publico crimine. ¶ Sequit in tex. ḥz de calumnia notatis. ſubaudi nō tñ damnatis publi. iudi. i. p calumnia cōmiſſa circa crimē publici iudicij vt p3 ex primo rūſo ⁊ ex ver. q̄ prevaricationis. j. eo. Unde potes ponere expreſſū q̄ calumniā cōmiſit in crimine priuati iudicij: vel q̄ fuit damnatus ex edicto de calumniatoribus: q̄ ſnia nō reſpiciat aliq̄ intereſſe ſuū vel ſuoꝝ. Item de crimine hereſis. nam ſi accuſat de crimine maieſtatis cēſaree: multo fortius de crimine maieſtatis diuine. argumentum optimum de quadam conſtitutione extranagāti Federici: cuius verba retulit Cy. in. l. quiſquis. C. ad. l. iuliaz maieſta. Accuſat etiā de crimine dilapidatiōis ſlati: intelige: ſcz ſui ſuperioris. nā intereſt eius tūc nō dilapidari bona. Sic intelligo qō dixit Spe. in ti. de accuſatore. pma parte. §. viſo. ver. itē q̄ mulier. Regulariter aūt non admittitur mulier: q: in multis articulis deterior eſt conditio feminarū ḋ virorū: ⁊ etiā ecōuerſo quos articulos ꝑſequere late in Spec. de pcu. §. j. ver. regulariter. ¶ Sequit in gl. ſi ea. iſte articulus examinādus venit in. l. i. §. accuſationē. ſ. ad turpillianū ⁊ ibi dicam. ¶ In gl. ſi. l. certis. ibi. ppter immanitatez criminis. Jac. de ra. ḋ q̄ mulier nō accuſat de teſtamēto cuiuſq; falſo. ſed ita demū ſi ſua intereſt: ⁊ hoc indicant vba ſequētia ibi. ḥz de teſtamēto patroni liberti ꝛc. q̄ reſtringūt etiā precedentia. ⁊ ei⁹ opi. magis applaudit tex. Sed in conſulēdo non diſcedas ab opi. gl. ¶ Sequit in glo. ſed dic hoc videbāt repelli. Iſta rō eſt falſa: ⁊ directo tendit ad oppoſitū. nam ſi mulier nō cogit ferre teſtimoniū ḋ libertū patronum: ergo longe fortius accuſare pōt de teſtamēto liberti falſificato: vt in hoc principio ibi. in quos per. l. teſtimonium ꝛc. Unde ſolue q: nō fuit neceſſe iſtum caſum exponi ſed q. ḋ. poſuerat generaliter in quolibet teſtamento falſificato: placuit ſibi deſcendere ad hanc ſpeciem.

1 ☞ Libellus accuſatorius criminis quomodo formatur.

2 Libelli concluſio requiritur in ciuilibus: in criminalibus vero non ſic.

3 Locus loci an ⁊ quando ſit inſerendus in libello.

4 Dies ⁊ hora non eſt expreſſanda in accuſat. ſed ſi ponitur probari debet.

5 Accuſatio an ⁊ quando debeat continere diem ⁊ horam commiſſi criminis.

6 Judex admittens libellū accuſatorium ineptum punitur.

7 Libellus accuſatorius ſi ſit ineptus: quid ſit agendum per iudicem.

8 Locus ⁊ tempus an ſit inſerendus cum obſcitur crimen per modum exceptionis.

9 Libellus accuſatorius an debeat expriмere perſonas accuſatas.

10 Accuſator dz ſe ſubſcribere ad penam talionis: ⁊ cauere ad formam authentice libellum. C. de lit. conteſt.

Libellorum. † Libell⁹ accuſatorius

1 ſcriptis offerēdus eſt ⁊ dz ꝫtinere die ⁊ conſulē dati libelli: nomē iudicis cor⁹ quo offert: nomē accuſatoris ⁊ accuſati: delictū de quo reus ipetit: ⁊ tps certū: ⁊ locū ⁊ mēſem male ficij ppetrati. dies ⁊ hora criminis de neceſſitate ſcribi nō ſūt: debet q̄ accuſator ſe ſubſcribere: ⁊ ſi libell⁹ fuerit inepte ꝛcept⁹ abolet nomē rei: tū ex integro pōt repeti. h. d. vſq; ad §. ſz ſi aliud. ¶ In tex. ibi. inſcriptiōis. i. tenoris. Jac. de ra.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Sequitur in tex.apud illū pretorē. Idem in libello accusatorio preponunt nomen iudicis:ꝛ deinde nomen accusatoris. Et ita seruatur Perusij:qꝛ accusans dicit.coꝛā vobis dño tali:talis denūciat ꝛ accusat ꝛc. Alīꝫ econuerso:sed nō est vis. ¶ Sequit in tex.l.iul.de adulteriis.hoc nō est necesse:qꝛ sicut in ciuilibus nomen actionis signanter nō est exprimendum:vt l.fi.C.de interdi.ꝛ no.in.l.edita.de eden. nec etiā in criminalibus in quibus ꝓcedit instar ciuiliū:vt.l.absentem.ff.de penis.† quinimo in ciuilibus requiritur cōclusio:in criminali nō iueniꝫ vñ sufficit narrare simpliciter delictum:qm̄ lex ipsa cōcludit.de simonia.c.ꝫ heli.ꝛ facit.ff.ad turpil.l.j.ff.ꝛ.ff.ad muni.l.ordine.§.i. ¶ Sequit in tex.in ciuitate illa. Et si plures sint ciuitates eiusdem nois ꝛ oēs de territorio iudicātis:specificari dꝫ ciuitas ꝑ aliquā demonstrationē:ita ꝙ certū sit ex forma libelli de qua ciuitate ꝓcitatur:qm̄ rerum ꝛ corꝓoꝝ pluralitas obscuritatē inducit: vt.l.dno sunt titū.de testamentaria tutela.cū concordātijs ibi notatis. ¶ † Sequit in tex.domo illius declarata.ꝑ confinia saltem duo:vt.ff.de censibus.l.forma. Et dixit Albertꝰ de gādino ꝙ hꝫ locum etiā si locus sit notorius ꝛ insignis: vt palatiū ptātis Bonoñ. vbicit ꝙ ipse fuit absolutus cuꝫ sindicaret ꝓpter libellū male conceptū:qꝛ debebat condemnari:ꝫ aūt sit exprimenda domus nō est exprimenda camera:sic nec locus loci est designādus in libello. ¶ Sequit in tex.neq; aūt diem ꝛ neq; horam. † Nota diem vel horam cōmissi criminis accusatorem non cogi exprimere:si tū exprimat probare debet illā.ff.tit.j.l.is qui reus. ¶ † Invltima gl. magna.ꝛ si reo non pōt esse parata defensio nisi exprimat dies cōpellendus erit accusator ad expressionem ne reo tollatur defensio que est de iure nature.ꝓ hoc.ff.de.eden.l.j.§.j.ꝛ de fide instru.l.fi. Excusatur tū si non recordaretur. Et ita cōiter practicatur. Si enim me accusas ꝙ te percussi de mense preterito:quo negatiuā probabo per testes nisi declares dic. impossibilis esset probatio:saluo nisi probarē ꝙ tū distabam a longe qō in mensem ad locū non potuissem venire:vel nisi probarem ꝙ per totū dictū mensem fui assidua ꝛ graui infirmitate grauatus:qō vltimū possem probare per medicos:vt.l.semel.C.de re mili.lib.xii. ¶ Sequit in text.ibi.l.ordinati non fuerunt. quod est vbi nō habet oia predicta solennia:excepto noie consulis:qō nō est in vsu:excepto die dati libelli qō sīr non est in vsu:sed notarius inet actorū scribit die accusatiōis producte. ¶ † Sequit in tex. reus nomen abolere.ꝛ iudex qui talē libellū recipit punit: vt.l.penul.C.eo.ꝛ vbi gl.ponit oia solēnia dicti libelli.ꝛ no. eo.ti.fi qs. ꝛ Et hoc no.ꝙ vbi libellus est inepꝰ [a] nomē rei dꝫ aboleri pronunciando intentionē ineptā vel absoluēdo reum ab obseruatione iudicij:vt hic.conuncta gl.§.fi.ff.eo. in verbo aboletur.no.in.l.i.fi mensor fal.modum dixerit. et pōt iudex hoc facere ex mero officio.vt.l.j.§.de offi.assess.cō iuncta gl. Sed an iste solennitates requirātur in libello inquisitionis:dicas qō sic:qꝛ inquisitio succedit in locū accusatio.sed nō erit necesse qō iudex se inscribat. Et ita intelligit glo.insti.de pu.iudi.dum dicit solennia accusationis nō esse necessaria in inquisitione. Et ita intelligebat Jac.but. † An aūt cum crimē obijcitur per modum exceptiōis debeat inferi locus ꝛ tps. [b] Bar.se expedit in.l.j.§.de exce.dicens qō vbi deberet exprimi si ciuiliter ageretur:ibi dꝫ exprimi cū excipitur. Tu potes dicere ꝙ interdū exceptio ponitur ad punitionē.exempli gratia cū excipitur de crimine cōtra prelatū electum:ꝛ tūcqꝛ instat accusationis hꝫ:inferi debet locus ꝛ tps ꝛ hoc de iure canonico.tex.est in.c.vt circa.de ele.lib.vi.ꝛ in.c.constitutionē.de app.in cle.de iure ciuili videtur oppositū.tex.est in corꝓore qūo oportet episcopos.§.idē talis.nisi dicas illū tex.supplendum per illas decret.ales qō est tutius.si aūt excipitur solū ad repulsam: tunc non est necesse.ꝓ hoc adduco.c.presentium.de testi. lib.vi.vbi Papa in quadam cā vbi erat exceptū de criminibus ꝫ testes:ꝛ sic ad meram repulsam mandauit iudici delegato qō compelleret partem exprimendum locum ꝛ tps ꝛ crimina signanter:ꝛ sup hoc testes interrogari diligenter. ergo apparet ꝙ ante erant obiecta crimina ꝛ defectus sine designatione locoꝝ ꝛ tēporū. Et si illa obiectio fuisset ineꝓta nō mandasset Papa ꝙ fieret illa designatio: qꝛ exceptio ineꝓta ꝓposita repellēda est vt actio:vt.l.j.§.labeo. de flumi.ꝛ in cle.i.in fi.de ele.tene mēti.ꝛ ita pridie extitit iudicatū me aduocante. ¶ † In gl.q̄ incipit vtraq; ibi.ff.l.sexo. j.respōso. Sed ibi in libello appellationis referētis se necessario ad libellū primū:ꝛ ideo non est necessaria alia expressio hic i libello accusatorio ad nihil se referēte:ꝛ ideo debet fieri tam clara expressio personarū. ¶ † In gl.inver.subscribere.ibi.§.qui pōt.dabit etiam cautiones ꝫm formam aut. libellum.C.de litis contesta.vt no.Spec.in tit.de accusatore.§.j.in versi.nec mirum. Et adde quod no.glo. magna in l.in causis.C.eo.

1 ¶ Accusari potest vnus ab vno eodem tpe cum crimina diuersa ex diuersis factis oriuntur.

2 Plura crimina an ꝛ quando possint vno libello cumulari.

Sed ꝛ si aliud. Solennitas huius legis non solū in crimine adulterij seruanda est:sed in quocunq; alio.hoc dicit.secundum veram lecturam. Et intellige graui vt videbis in.l. leuia.ff. eo.secundum aliam lecturam.hoc dicit. † Cum crimina diuersa ex factis diuersis descendunt:potest vnus ab vno eodem tempore accusari.hoc dicit. Et intellige eodem tempore non tamen eodem libello:si dicta crimina non puniuntur eadem lege.arg.de actio.emp.l.non est nouum. Sed si puniuntur.ead.l.tunc etiam in vno libello: vt in exemplis istius.§.sic videmus in ciuili.nam vno libello petuntur plures hereditates:vt.l.j.si pars heredi.petatur.ꝛ plurium hereditatum diuisio:vt.l.heredes.§.si de pluribus.ff.fami.herci.ꝛ facit optime.ff.de iniur.l.pretor.§.si mihi plures. † Sed quando plura crimina ex eodem fonte descendunt ꝛ ex eodem facto.exemplum in.l. quoniam multa facinora. ad.l. iuliam de vi.ꝛ.ff.de priua.delictis.l.nunq; plura.tamen posſunt,omnia ista delicta cumulari in eodem.arg.d.l. non est nouum. Sed si cumulata non sunt:imo vnum delictum fortasse solum deductum est in libello lite pendente super eo: non poterit reus ab eo inquietari:sed demum finita accusatione prima.ꝛ hoc voluit Azo.sed bene potuit inquietari ab altero. Sed iudex debet studere vt non ferat sniam super aliquo:nisi discussis probatiōibus super vtraq; accusatiōe. ¶ In gloss.fi.ibi.licet secus si de vno.i.fi ex vno facto plura descēdunt crimina.vt.C.eo.qui de crimine.ꝛ iste passus ibi examinatur:sed non clare.

1 ¶ Accusatore mortuo vel impedito accusationem prosequi nomen rei aboletur.

2 Accusator an et quando possit impune ab accusatione desistere.

3 Sententia absolutoria ab obseruatione iudicij quid operatur.

4 Accusatio an ꝛ quando extinguatur morte accusatoris ꝛ accusati.

Si accusator. † Accusatore mortuo vel accusationē prosequi impedito nomē rei aboletur:sed pōt post repeti intra.xxx.dies vtiles tm̄.h.d. ¶ In tex.ibi.accusare possit.i.accusationē prosequi. ¶ † Sequitur in tex.quid simile.glo.exponit dum fieri repetentis que inducuntur per.l.animatā.ff.per cesare vel ob diem insignē:vel ob gratulationē populi:vel ꝓpter prospere gestas:ꝛ conceditur tunc vnicuiq; accusanti desistere ab accusatione sua sine metu turpillam.ꝛ appellat hec abolitio generalis ꝛ non refertur ad crimina tam liquidata:vt.l.fallaciter.C.de aboli.ꝛ.ff.ad turpil.l.lucius. Nec refertur ad carceratos:ꝛ sic sunt deterioris conditionis: vt.l. domitianus.eo.ti. Nec refertur ad accusatos de falso: vt.l. actitatis.ff.de fal.ꝛ tunc elapsis dictis ferijs repentinis sup petit potentia redeundi ad accusationem primitiuā ꝛ eam prosequendi intra.xxx.dies vtiles tm̄:qb⁹ elapsis nō auditur idē accusator vel alius:vt.l.aut priuatim.§.xxx.ff.ad turpil. Interdū abolitio conceditur per.l.in animatā:vt in exemplo huius.ff.qñ accusator decessit:vel qñ morbo est ipe ditus prosequi.ꝛ dixit gl.qō morbus durat per biennū in.d.l.aut priuatim.ꝛ sic instantia erat perempta.ꝛ hoc casu sīr idem vt intra.xxx.dies vtiles numerandos a tpe impedimēti cessantis posſit reus repeti ꝛ non vltra neq; per eundem accusatorem:neq; per aliū. Interdum conceditur abolitio per legem ꝓpter ineptitudinē libelli:ꝛ tunc de istis.xxx. diebus non habemus querere sed potentia repetendi reum solenniter durat tanto tpe quātum superest de tpe accusandi: vt.ff.de adul.l.accusaturus.ꝛ hoc voluit gl.ff.ꝛ bene.ff.§.ff.ꝓxi.in verbo repetendi.ꝛ facit.ff.tit.j.l.penul.in pnn. in gloss. ¶ Sequit in tex.postulāte,nam iudex reum defendere pōt etiam si a nemine defendatur:vt.ff.de penis.l.fi non defenditur. ¶ Sequitur in tex.ex integro repetere. ¶ Nota ꝙ dicit re integro:ſ gl.in.d.l.aut priuatim.dicit ꝙ ad instātiā pōt exdire. ¶ Petrus dubitauit ꝛ varianit.Bar.hic nō firmat per des. † Tu potes attentare qō si iudex absolvit reū ab obseruatione iudicij:ad eandē instantiā non pōt redire q̄ terminata est. Sed aſ dictā absolutoriā dico ꝙ idē accusator pōt redire qñ dictam instantiā prosequitur. Sic intelligo dictā glo. sed

glo. Sed alius nō:ne accusatio instituta per vnum trāsitum faciat in personam omino extranei. Et iste est casus hic.nā de alio accusatore loquit:iudex tamen ex officio bene posset:
4 vt.d.l.pe.in pnn.prout est in litera iudicante. † Ex predictis apparet quod licet defuncto reo cuius pena funditus sit extincta ꝫm notata in.l.defuncto.ff.ti.j.etiā accusatore mortuo a causa criminis nō extinguitur,imo iudex ex eadem instantia ꝛ suo officio sententiam ferre potest: vt.d.l.pe.ꝛ etiā alius potest prosequi dictam instantiam ꝫm quosdam: aut saltem reum repetere ex integro: vt dicit hec litera. Et si accusator decessit lata sententia appellatione pendente: dic vt Barto. hic ꝛ bene. ¶ In glo.i.ibi,vel intellige hunc.§.hec vera.ꝛ idē no.ff.in glo.penul.Angе.

1 ¶ Bannitus non potest accusare non bannitum: nec ex bannitos.

Seruos quoq; Seruꝰ potest de adulterio accusari non solū per extraneū sed et per dñm et si vxor domini ante nupserit quam seruus accusetur nō poterit accusari de adulterio:nisi primo accusetur adulter.h.d. Intellige ergo ꝙ vxor diuerterat a viro ꝛ post dinortiū alteri nupserat nō precedente denūciatione ne nuberet,ꝛ ideo excipere potest ne accusetur primo qui accusetur adulter:vt l.denūciasse.ꝛ.l.j.ff.in pnn.ff.l.nuptura.ff.de adulte. ¶ In tex.
1 sed qui prohibētur ꝛc. † Allegatur qō sicut bānitus non potest accusare non bannitū:ita ꝛ etiā prohibetur accusare alū exbannitū ꝛ fuit hec qsetio Jaco.bu. An exceptio bāni tollatur replicatione banni. de qua vide per Bar.§.solu.mat.l. cum mulier.dic vt ibi.Angе.

1 ¶ Crimina leuia sunt terminanda de plano.
2 Crimen seu maleficium leue vel graue quod dicatur.
3 Clausula summarie simpliciter et de plano sine strepitu ꝛc. quid operatur.
4 Statutum ꝙ super criminibus procedatur tali ordine: non habet locum in criminibus leuibus.

1 **Leuia.** † Leuia crima sunt discutienda ꝛ terminānda de plano, ꝛ liberi inuēti culpabiles fustibus castigant ꝓpter inopiā:serui flagellis ceduntur:insontes autē absoluunt.h.d. ¶ In glo.i.in fine.nullū istorum exemplorū est bonum sic absolute ponitum : qꝛ in quolibet quādoq; imponi videmus magnā penam:vt patet in legibus alle.hic.Sustentare ergo potes hanc gl.solum in casibus in quibus ꝓ quolibet delicto hic nominato imponitur pena leuis,ꝛ.j.in gloss.sequenti appellat crimen leue lenocinū:quod similiter est falsum nisi sustentes glo.in lenocinio vilissime persone. Pone ergo exēplum ꝫm Dy.in filio qui non exhibuit patri debitam reuerentiam ꝛ obedientiam. Et liberto qui similiter non obediuit patrono.ff.ad.l.iul.l.liber homo. Potes etiā exemplificare in inuentis ire de nocte:qui puniuntur in solidis.xx.ꝫm formā statutorū, vel iuuento ad ludum ꝛ in eo qui damnum
2 dedit absq; dolo.nam hec causa damni dati levis est. † Et generaliter dico tibi ꝙ si in regione cōmunis est opinio aliqō maleficiū esse leue:sicut apud florētinos percutere pugno:illud maleficiū dicam leue:licet Bar. dixerit semper appellari maleficiū graue cū cōmittitur in personā.qō non placet vt dixi in.l.non solū.§.fi mādato.ff.de iniur.vbi etiā ipse ponit de
3 materia huius legis. ¶ † In gl.§.ibi.i.fine libello.significatum verbi huius de plano habes in cle.fepe.de ver.sig. dic vt ibi,significatū ante istorum vrborū summarie ꝛ simpliciter sine strepitu ꝛ figura iudicij. vide plene per Bar.in extrauagāti ad reprimendam quā ipse gl. ¶ Sequitur in gl.vel etiā in alijs spūalibus.hoc est falsum: qꝛ solum in crimine abigeatus inuenik expressum qō non est necessaria inscriptio,ꝛ hāc opi.seruauit Jo.in.l.qui crimē.C.qui accu.nō pos. ¶ Sequi
4 tur in gl.vt crimē lenocinij.hoc itelligevt dixi in.i.gl. ¶ † Ultimo dixit Bar.qō licet per formā statuti detur certꝰ modus in procedendo ꝛ sententiando super criminibus:tū si crimen est leue nō erit necesse illum modū obseruari,ꝛ dixit per hoc euasisse semel quendā potestatem tēpore syndicatus.ꝓ suaopi.facit:qꝛ licet illud statutū generaliter ita loquatur:tamen regulari debet ꝫm ius ciuile.C.de nox.l.fi serui vestri.

1 ¶ Accusator debet se subscribere ad penā talionis,ꝛ pro mittere se perseueraturum in accusatione.

Si cui crimen. † Accusator dꝫ se subscribere ad penam talionis, ꝛ debet ꝓmittere se perseueraturū super accusatione vsq; ad sententiā inclusiue.hoc dicit. ¶ In tex.ibi in crimine prescripto.siue sit crimē publicum siue priuatum,ꝛ siue graue siue leue excepto abigeatus

crimine: vt dixi.ff.l.ꝓxi.ꝛ concor.cum hoc principio.C.eo. l.fi.ꝛ qui accusare non.ff.

1 ¶ Accusari iterum non potest absolutus de crimine.
2 Filius sepe solet similis esse patri.
3 Ignorantia probatur ꝓ primo sacramento nisi degeneret presumptio scientie contra eum.
4 Accusari,an possit quis per tes:si fuit accusatus ante per me.
5 Dies qui semel fuit presumitur ꝛ hodie nisi probetur contrarium.

1 **Jisdem.** † Absolutus de crimine non pōt iterū accusari: nisi accusator prosequat suā iniuriā ꝛ accusationē prioris ignorauerit. Et qui semel calūniatus est ad accusandū de crimine publico iterū non admittit: sed filius suus ſic. hoc dicit vsq; ad.§.item imperator. ¶ In tex.ibi,liberatus est per sententiā diffinitiuam latā super accusatione primo instituta, vel etiā super inquisitione formata per iudicem ſm Dy.in.c.actum legitime. de reg.iur.li.vi. ꝛ nota.ff.de adult.l.si maritus.§.preuenerit.ff.qō si ante. ꝛ qō etiam tenet Bart.hic ꝛ bene. Si autem liberatus esset a crimine iureturando vel transactione dic vt in gl. ¶ Sequitur in text.magna ex causa.subaudi maxime. nam nihil requirit nisi qō secundus accusator prosequatur suum dolorem ꝛ alleget se ignorasse accusationem fuisse ab alio institutam vel inquisitionē a iudice formatam ſm gl.hic ꝛ bene. ¶ Sequi
2 tur in text.cuius filium. † Not.non est bona consequētia:pater est primus calūniator: ꝛ dolosus: ergo filius,aliqualis tamē
a presumptio est cōtra filium [a] propter malitiam patris ꝛ contra oēs illos qui nati sunt ex infamata progenie: vt.l.qō si nolit.§.si mācipia.ff.de edil.edic.vbi est tex.optimus. ¶ In gl. ibi.ibi nam quilibet ignorare presumit.hoc intellige nisi accusator secundus fuerit presens cū prima accusatio fuit instituta.nā tunc non potest prētendere ignorantiam, vel nisi sit publica fama qō dicta accusatio fuit instituta : vt.l.si tutor.C.de pericu.tū. ¶ Sequitur in glo.vel dic doceat suo sacramento.
3 † Not.bene qō quis probat ignorantiā per propriū sacramentum.qō intellige nisi degeneret presumptio scientie cōtra eū, per gl.d.l.si tutor. ¶ In gl.ibi.ff.l.si doceat de prevaricatione, imo ꝛ si non doceat. nā si doceret de prevaricatione prioris iudicis : quilibet volens iterū accusare admitteretur:etiā non prosequēdo suum dolorē, ꝛ etiam non docendo se ignorasse accusationē primi: vt.l.prevaricationis.ff.de prevari.et ideo tene sequētem intellectum vt hic subaudiat maxime vt dixi in tex. ¶ Sequitur in gl.secus forte si a secundo,imo nō
4 secus. † Unde conclude ꝙ hec duo semper copulatiue requiruntur quod secundus prosequatur suum dolorē ꝛ doceat se ignorasse de accusatione primi. ¶ In gl.v.ibi,cum te.sol.ibi loquitur in his que mutātur solo cursu temporis vt est etas, ꝛ ideo ex preterito nō presumimus in presens. ¶ Sequitur
5 in glo.item qui semel dies. † Nota istud exemplū ꝛ sequens
b qō qui semel fuit dives ꝛ hodie presumitur [b] dives nisi probetur contrarium. Ratio est : qꝛ amissio dominij non fit de facili neq; fit nudo consensu. Similiter ei qui olim fuit pauper hodie presumitur pauper: quia acquisitio diuitiarum facti est ꝛ in facto consistit,et ideo non presumitur:vt.l.in bello.§.facte. infra de captiuis. ¶ Sequitur in gloss.sed in possessione.dicit Jo.secus et bene : quia possessio perditur sola voluntate: dummodo incipiatur a corꝓore: vt.l.quemadmodum.sup.ꝛa de acquirenda possessione. ¶ In gloss.fina.in fine. Solutio, speciale est in crimine lese maiestatis, et ideo in crimine heresis.Angelus.

1 ¶ Delictum debet puniri ꝛ defendi vbi fuit commissum.
2 Colonus ecclesie,an ꝛ qñ possit conuenire coram laico.

Idem imperator. Ibi debet malefactor puniri vbi delinquit et ibi debet defendi per volentem defendere.h.d. Et est hic casus quod defensor sequitur forum rei etiam si defendat ꝓ interesse suo:vnde clericus volēs venire ad defensionem laici ꝓ interesse ꝓprio non poterit trahere actorem
2 ad curiam episcopi. † Et hoc nota contra prelatos [c] volētes
c quandoq; defendere colonos eorum. Et est casus in.l.vendito. in pnn.ff. de iudicijs.vbi defensor sequitur forum rei. Et hoc intellige verum nisi reus conuentus hunc prelatum nominet in iudicio : vt.l.fi.C.vbi in rem actio.nam tunc iudicium non fundatur in cōuentum: sed initium sumit in nominato, ꝛ ideo cum colonus prelati cōuenitur a laico vt sibi respondeat de fructibus fundi quem colit coram iudice laico nominet ipse colonus prelatū in iudicio asserendo quod colit ꝓ prelato,ꝛ tunc necessario actor trahetur ad forum ecclesie.tene menti. ¶ In tex.ibi,vbi deliquerunt,ꝛ ꝫm legem loci vbi deliquerunt Dy.ꝛ Bar.

a ¶ Ubi libell⁹ est ineptus. Adō ꝙ tūc nullus terminus erit ad excipiendū ꝫm Bal. i.l.edita. i pe. col. C.de edē. quē sequit Barb. in.c. examinata .i .xj. col.de iudi.

b ¶ Debeat inseri locus ꝛ tps. Adō Phili.frā.i.c.abbate sane.in.§.p. fatus igitur de re iudi.lib.vj.

6 7 a 8 b 9 10

c ¶ Et hoc nota cōtra prelatos. De hac queſtione vide in.l.ran ff.ff.illud.ff.iudi.solui.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ☞Judex loci in quo criminosus inuenit non tenet ad locum delicti remittere:nisi vt hic.
2 Carceratus pro vno maleficio pōt pro alio ibi recōmendari.
3 Judex loci in quo inuenitur criminosus tenet eum remittere ad locum delicti commissi de crimine:aliter non discusso.
4 Puniri vbi possit criminosus:dicitur hic.

Cū sacrilegiū. †Judex loci in quo criminosus inuenitur non tenetur eundem ad locum delicti remittere anteq̄ expediat causam criminis in territorio suo cōmissi.h.d. ☾†Et allegatur q̄ carceratus pro vno maleficio [a] pōt recōmendari ad petitionē rectoris p alio maleficio:tñ illa recōmendatio nō habebit effectū: nisi post satisfactionem cause pro qua fuerat primitus carceratꝰ. ☾†Secūdo allegatur q̄ iudex loci in quo inuenit criminosus tenetur eundem remittere ad locū delicti ad instātiā iudicis loci delicti de crimine aliter nō discusso.de quo vidēs in.l.a diuo pio.ff.de re iudi. ☾†Ultimo do. Dy.dicit hic:q̄ licet quis non possit puniri de delicto:nisi in loco vbi forū sortitur: vt.C.vbi de cri.agi opor.l.i.ff.tamē si quis facit vnū paruum delictū Bononie:putaynicum furtū valde leue:si alibi q̄ plurima furta fecit:ex illis poterit iudex aggranare furē,& inquirere contra eū vt publicū & famosum, & ipsum facere furca figi.Et ita seruat de cōsuetudine. ☾In gl.ff.ibi,vel ho: facere debet ex vbanitate, imo ex necessitate:vt in.ff.si quis vero comprehensorū.hic allegato, et not.ff. de iudi.l.heres absens.ff.in.ff.glo.Ange.

a ☾Carceratꝰ pro vno maleficio. ad de Bal.cōsil.cccclxxxv.ici.ff.pone dictat statutū. in ff.volu.

b ☾Apellari pauperē. Adde gl.in auf.de here.& falci.gl.insti. de exc. tu.in.ff.& propter pauertatē glo.& ibi Domi.de sctō geni. in.c. vbi be tur.ff.a.i.Abb.in c.q̄ super his. in iff.nota. de voto. Jo.de ana.in.c.ff. de male. Bart.in auf. pterea.C. vñ vir & vxor. Bald. in.l.si quis ad de clinandam, C. de epis.& cle.

c ☾Qualitas iuncta verbo. Adde l.ex facto.in prin. ff.de vulg.& pup. & p Bar.in.l.humanitatis. C. de imnuber.et alīs substitu.

Contrariorum eadem est cognitio.
Jurare quomodo debeat miles.
Accusare possunt infames infamia facti.
Pauper vel diues quis dicatur,& quomodo probetur.
Accusare pro crimine publico qui nō possunt:dicitur hic.
Exceptio quomodo sit formanda: ne excipiēs videat fateri.
Particeps criminis accusat participē i casib⁹ infrascriptis.

Ui accusare, cōtrariorum necessario sequit cognitio alterius.h.d. Et ad hoc allegatur concor.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.l.i.vel sic. Quilibet est legitimus accusator:nisi lege aliqua inuenitur prohibitꝰ. Prohibentur aūt omnes qui hac.& l.sequentibus declarātur:pterq̄ in quibusdam exceptis casibus.h.d.cum tribus sequentibus vsq̄ ad.ff.ab alio delatum. ☾In text.ibi mulier, Et mulier admittitur in quibusdam casibus quos dixi in.l.i.ff.eo.dic vt ibi. ☾Sequitur in text.vt pupillus.hoc declara.ff.eo.l.ff.pupillus. & ibi.& hic in glo.tangitur de pubere,an accuset.& ibi dixi.& Specu.ponit in titu.de accusatore.ff.i.ver.sed quid de pubere. ☾Sequit in text.alīq̄ propter sacramentum. †forma huius sacramenti nō inuenitur iure tradita:sed eam ponit Vegetius de re mili.ff.m Rofre.vt dixit Jo.and.in.d.ff.i.versi.item excipitur q̄ est miles.

☾†Sequitur in text.vt infames. scilicet de iure.nā infames infamia facti non inueniuntur prohibiti ab accusando:licet hec infamia triplicem producat effectum: vt no.Spe.in.d.ff. i.ver.item q̄ infames. Et dicit q̄ infamis de iure etiā aliuum infamē nō accusat. Sed hoc fallit in crimine maiestatis:simonie:heresis:fraudate annone:ff.m eūtetigi.ff.e.l.si is qui in iudicio publico. ☾Sequit in text.qui falsum testimoniū subornati dixerūt. Nec ob.C.de fal.l.ff.vt ibi no.in glos.Et intelligē q̄ repellant hi iz nō fuerint cōdemnati de falso testimonio.nam tunc nullū esset dubiū cum essent damnati publico iudicio:vt.d.l.is qui iudicio. ☾Sequit in text.quinquaginta aureos hz.†No.quantū ad hunc tractatum appellari pauperē [b] qui q̄nquagita aureos nō habet in bonis. Regulariter aūt quis sit diues & quis sit pauper:hoc totū cōmittit arbitrio iudicis considerata conditione persone.nam aliter accusabitur paupertas in rustico:alter in milite comite vel barone.C. vnde vir & vxor.aut.preterea.& ibi p Jac.bu. & in corpore vnde sumitur in gl.†Attende aūt quia q̄ plurimi alīq̄ prohibentur accusare de crimine publico:quorum quosdā gl.magna'hic enumerat.& oēs alios enumerat Spe. nō enumeratos in glo.hic in.d.ff.i.vsq̄ in fi.ibi omninoride. Sed attende q̄ inter ceteros dicit capitalem inimicitiam repelli.etiam si accusare velit p dictis criminibus exceptis lese maiestatis & similiū.& ita determinat in.d.ff.i.in fi.per.c.pertuas,de simonia. ☾In glo.mag.ibi.& dic sine fraude.i.sine pena.hec aūt pena nō inuenitur.l.statuta.& ideo arbitraria est ſm Jo.an.in.d.ver.item excipit q̄ etiā miles. ☾Sequit in glosſ item socij criminis. † & qualiter tunc debeat formari exceptio:ne ipse excipiens videatur confiteri crimen cōtra se. dic vt not.glosſ.in.l.si filium.C.de lib.causa. † Sed istel participeps accusat participem in pluribus casibus.ff.in crimine lese maiesta. falsemonete:sacrilegiī:heresis: fraudate annone: dilapidationis sui prelati,& cum latronem accusat: vt notat Spe.in.d.ver.item repellitur qui fuit socius & particeps:cōiuncto ver.ff.& coniuncto eo quod ipse notat in ti.de teste.ff.ver.item q̄ socius.

1 ☞Sentia grauis que dicatur,& qñ & quomodo puniat.

Mitamen. In gl.ff.ibi,alīq̄ cōcedunt magni.†accipe graue cū pater vel patronꝰ in libertū aut in filium insenit.nā non est licitū insenire nedū in eos,imo nec etiā in seruos,& admittātur querelantes de tali senitia,& puniri debent insenientes: vt.l.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur. Et dicitur patronus insenire si cōcubuit vxorem liberti:vt.l. si adulterium.ff.liberto.j.de adul.& hāc partem tenebat Jaco.de are.licet non alleget.d.l.ff.

1 ☞Accusatus ab vno,an & quādo possit ab alio accusari.
2 Preuentus iudex potest inhibere secundo iudici adito.
3 Accusatore desistente potest nihilominus iudex prosequi.
4 Accusatio secundi,an & qū faciat cessare accusat.primi.

Ab alio. †Delatus ab vno deferri nō pōt ab alio vel prinatā aut accusatoris desistentiā exemptus ab instātia deferri potest ab altero.h.d. Et intellige intra.xxx.dies:vt.l. libello:ff.ff.& no.in.l.pe.in prin.ff.ti.j.per gl.& Ly.C.eo.l.de crimine. ☾†In text.ibi,deferre nō potest.f.lite pen.est enim preuēta iurisdictio secundi iudicis cognoscentis si iudex aditurꝰ.ff.de iudi.l.si quis postea.Ubi aūt adiretur ipse idem inhibetur cognitio:q̄ non debet sepius queri de eodē delicto: ne possint pene multiplicari ex pluralitate sententiaꝝ. Si tamen aliquis esset exbānitus de vno loco propter vnū delictū nisi esset facta extinctio banni: tamē posset in alio loco accusari & puniri:q̄ sentētia condēnatoria non habet condēnato pdesse: vt.l.euidenter.ff.de excep.rei iu.& ibi per doc.& p Ja. de are.C.vbi de cri.agi opz.l.i. ☾Sequitur in text.aut desistē te accusatore.†No.q̄ desistēte accusatore partes iudicis sunt eximere reū de libro reoꝝ:si tñ iudex ex officio vellet accusationem prosequi posset:si crimen coram eo est liquidatū:vt.l. q̄us indubitati.C.de adul.nā tunc pcedit vt super notorio super quo potest etiā ex officio: vt.l.ea quidē.C.de accu.& inscriptio. Similiter & si n onesset liquidandū tamen sit maleficium tale de quo pōt per inquisitionem procedi, alias non posset ex quo nō est sibi notoriū: vt.l.rescripto.ff.si quis accusatorem.de mune.et bono. sic intelligo qō dixi in.l.libellorū. ff.si.ff.eo.tene mēti. ☾In gl.ff.ibi,intra.xxx.dies gl.in.l.pri. ff.hoc beneficio. in verbo,repeti.videtur tenere q̄ vbi iudicio precessit etiā post.xxx.dies alius accusare possit. Sed illud est cōtra tex.l.libellorū.ff.ff.ver.sed intra.nisi defendas illam gl.q̄ loquitur in abolitione priuata quo casu verum est aliū posse repetere etiā post.xxx.dies. ☾In gl.i.ibi, speciale est. Ratio specialitatis est:q̄ ibi accusator secūdus erat idoneior:vñ supersedet in prima est procedit in secūda. ☾†Et hic adde qōnem de milite insultato q̄ accusauit insultantē de insultu & morte sui scutiferi qui secū erat,& deinde supernenit filiꝰ scutiferi occisi,& iterū accusat,an fileat accusatio militis. Et eā disputat Spe.& finaliter decidit q̄ sic in titulo de accusatore.ff.i.ver.pone. Al.fecit insultū contra quēdam militem. Et ibi ponit q̄ si cōsanguineus accusauit de morte consanguinei puta frater de morte fratris, & illa accusatione pēdente superuenit filiꝰ interfecti q̄ similiter filet accusatio fratris si filius nō fuit in mora:vt.l.filius.ff.ff.de bo.liber. de iure ff. l.edicto.ff.cum ante.j.de adul.l.ff.ff.et ita ipse idē decidit in ver.quid si quis accusatur.Ange.

1 ☞Accusari non possunt persone hic inserte.
2 Qualitas iuncta verbo,significat ſm tempus verbi.
3 Adulter inuēti in actu pōt impune occidi p patrē adultere.

Hos accusare. †Preses q̄uincie & q̄uincialis legatꝰ Romā trāsmissus accusari nō possūt de crimine ante legationē & presidatū cōmisso. Magistratus etiā Romani populi & absens reipublice causa absq̄ dolo: similiter accusari nō possunt.h.d. Et semp intellige legatione & magistratu durantibus:vt.l.nec magistratibꝰ.ff.de inin. †Nā qualitas iuncta verbo,[c] significat ſm tps verbi:vt.l in ff.de delictis.ff.& extraneus.ff.de nota.& ideo tempore quo accusatio instituitur oportet accusatum esse legatum vel magistratum. ☾In text.ibi,item magistratū populi romani. † Audi bene q̄ licet magistratus nō possit accusari: tamē in crimine adulterij inuētus occidi potest per patrem adultere: vt.ff.de adulte.l.marito.in fi. Et sic intellige magistratū cui licet iuste dicere autoritate propria & nō per iudicem: qō est notādum.

Criminosus

1 ☞Criminosus receptus inter reos an,& qñ possit vti beneficio huius legis.
2 Clericus effectus post delictū an possit puniri per laicum.

Hoc beneficio. †Receptus inter reos post abolitionem repetit pōt vti beneficio de quo loquit principiū legis huiꝰ.h.d. Et intellige q̄ pōt vti si ante repetitionē factus est de nouo legatus vel magistratꝰ.aut aliā dignitatē assumpsit:q̄ licet ista sit exceptio dilatoria:tñ ex quo superuenit lite cōtestata adhuc potest obiici & opponi:vt.l.ff.C.de cōsortib⁹ eiusdē litis not.C.de procuratoribus.l.nihil arbitramur. Si aūt dignitas nō superuenit:sed erat tēpore prime accusationis instituite nec fuit obiectū de dignitate:tūc in iudicio repetitiōis nō pōt obiici hec exceptio dilatoria:nō possum accusari q̄ sum in dignitate:& ista exceptio opponitur accusatori primo:secus si opponatur alteri accusanti.sic intelligo qō habet in.l. si quis repetere.j.ad turpillianū. Et ista colligunt ex gl.con tēdat recte intellecta †& allegat iste.ff.q̄ si electꝰ ante clerica tum delinquit [a] deinde postea clericus est effectus q̄ pōt sibi clericat⁹ vt euadere possit manū iudicis secularis. Et hec questio refricat:& ibi dicā in.l.j.j.de penis. Joā.an.latissime hoc ponit in.c.i.de obligatis ad ratiocinia.in nouella. Vel summa ſc. In iudicio repetitiōis rei cui⁹ nomē fuit abolitū pōt opponi exceptio dilatoria q̄ supuenit post nomē rei recepti inter reos tā cōtra accusatorē primū quā contra aliū: illa vero que petebat ante potest opponi contra aliū sed non cōtra accusatorem primum.h.d.ſm communē lectu.

1 ☞Accusari an & qñ possint plures in eodem libello.
2 Plures possunt accusari eodē libello vbi plura crimina ex eodem facto descendunt.

Lege iulia. Plures nō possunt accusari eodē libello de diuersis delictis ex factis diuersis originē trahentib⁹.h.d.cū glo.& ceslat oē contrarium. ☾In tex.ibi,ne in eodē tēpore & eodē libello. nā in diuersis libellis bene potest quis accusare plures licet non prosequat suā vel iuriū iniuriā & nō tñ accusabit tres:vt.l.cū rationib⁹. C.e.& ff.eo.l.qui accusare.ver.alīq̄ ppter turpē questū. de quo etiā nota.per Spec.de accu.ff.i.ver.itē q̄ non pōt per Ly.in d.l.cum rationibus.& ff.it.l.qui de crimine. ☾†Sequitur in tex.misi suarum iniuriarū causa, & tunc non in eodē libello si delicta sunt diuersa & ex diuersis factis descendunt:q̄ nec in ciuili p factis diuersis possunt plures in eodē libello conuenire:vt dixi vobis.ff.in.l.iter.ff.cassius.de aqua plu.ar. ☾In glo.ibi ſm Alex.& nos & Bar. ☾Sequitur in glo.alīq̄ dicūt ſm istam solu. Potest q̄ vbi vnus accusat plures in eodem libello:non ob.q̄ ius impugnet.si tñ accusator admittit p cedit iudicium nec est processus nullus.fallit ſm Bar.in crimine adulterij.sic & contra si accusatus deferri non potest p cedit iudiciū si ipe non excipit.vt.ff.e.l.in prin.vbi est casus.

2 ☾†Ultimo conclude qō vbi plura crimina ex eodem facto descendūt ibi in eodē libello etiam mille possunt accusari vt l.i.C.si reus vel accusator mor.fue.& C.de his quibus vt indig.l.minoribus.& appellio vnum factū vnam rixam in qua diuersa etiam maleficio:um genera sint commissa:vt cedes: furtum & similia.vt.l.si qui homicidij.C.e.coniuncta.l.quoniam multa facinora.ad.l.iul.de vi.& coniuncta glo.l.i.C.vn de vi.& ideo in vno libello possunt accusari producta testiuz & testes qui falsum dixerunt & mandans & mandatarius:q̄ licet ex pluralitate personarum intelligantur delicta plura: vt.l.si plures.ff.de iniur.tamen quia ad vnum finem tendūt intelligitur maleficium vnum:& ideo omnes predicti accusari possunt eodem libello.Tamen ista questio cum semel occurrisset de facto in ciuitate. Paduana multa varia & consimilia contraria emanarunt.Nam quidam consuluerunt q̄ plures testes qui falsum deposuerunt in vna & eadem causa non possunt eodem libello accusari:quia crimen est cuiusli bet distinctū ab altero.Illi cōsuluerūt oppositū. Martinꝰ fil.tenuit viā mediā dicēs q̄ si testes cōmunicato cōsilio cū p ducente falsum deposuerunt:tūc totū hoc intelligitur vnuz factum:& omnes possunt accusari vno libello:alias sec⁹.Et hec opi.multū placuit Jo.an.de quo per eū i ti.de accusatore.ff.i.ver.item q̄ non potest quis eodē tempore.in quadaz additione magna que incipit ad intellectum huius versicu. Tu tene indistincte qō accusari possunt in eodē libello:q̄ testes deposuerunt falsum ad vnū finem & ad vnū effectū:q̄ ppter vnitatem finis & effectus reputat eorum testimoniuz solum vnū.ar.l.qui pupillam.ff.ff.& l.vim passam.ff.incesti.j. ad legē iuliam de adulterijs.& nota hoc. Angelus.

Si seruus reus. In accusatione instituta cōtra seruum eadē obseruantur que in instituta cōtra libertum.h.d.& concordat.C.eo.l.si quis seruos.& ff.eo.l.seruos.

1 ☞†Pena corporis afflictiua cadit in seruum.
2 Monachus pōt ne puniri vt seruus.
3 Verba legis cui nō cōueniunt:non conuenit etiam ipsa lex.
4 Libellus criminalis in quo concluditur aliquem punire alia qua lege speciali cuius pena non cōuenit accusator:an sit recipiendus.

Omnibus autem. †Pena corporis afflictiua cadit in seruum. Pena pditionis status vel pecuniaria quote bonoꝝ in eū non cadit:sed tunc imponitur:& imponenda est pena ad arbitrium iudicantis.h.d.iste.ff.scōmverum intellectum. Et conclude quod seruꝰ potest relegari:sed vbi hec pena relegationis libero imponenda est grauior debet imponi seruo.& de hoc dicam in glo.magna.pena autem decapitationis.i.vltimi supplicij:item pena deportationes sine dubio cadunt in seruo.pena amissionis ciuitatis non cadit in eum q̄ ciuitatē nō habet.similiter nec pena amissiōis familie:q̄ nō habet agnationē vel cognationē.vt insti.de seruī.cogna. similiter nec pena pecuniaria per respectū ad quotā bonoꝝ sine dubio:q̄ ipse bona nō hz nec penā pecuniariā i genere ſm glo.hic in verbo quib⁹. Bart.aūt ſdicens q̄ non videt quare seruus non possit pecuniariter ꝙdemnari cū alius p eo possit soluere illam penā.Ego teneo gl.q̄ obligatio cuiusli in seruum nō cadit etiā ad dādū pecuniā ex cōtractu vel quasi:ergo nec ex ſnia p quā quasi ſbitur.vt.l.iij.ff.idem scribit.ff.de pecu. Hec debem⁹ cōsiderare q̄ alius pro eo solueret ei quo ipse est incapax passiue obligatiōis sicut & actiue.

2 ☾†Et an iste.ff.locū habeat i monacho:dic vt nota.p ſpe. in ti.de reo.ff.j.ver.item an monachus.& ver.sequēti. ☾In tex.ibi.oibus autem.subaudi publicoū & priuatorum iudiciorum. ☾Sequit in tex.pecuniaria pena irrogatum. Nota bene dicit qō pecuniaria pena:& non repetit quotam partez bonorum pro eo qō dixi.ff.contra Bart.& hoc querit hic de mente glo.in verbo quibus. ☾Sequitur in tex.non conuenit.put habes non:si nō refers te ad penam capitis de qua ff.pri.directe hec particula contradicit principio:in quo pena capitis ꝙpetit seruo:iz pecuniaria nō.C.de bonis ptorum.l.i.& j.de penis.l.aut dānum.ff.fi. Sed exponе capitis.i.ciuitatis.nam & hec pena capitis est.vnde hoc non conuenit seruo.q̄ ciuitatem nō hz vt dixi.Inquātum autem habes sine non:nihil ob. ☾Sequitur in tex.sicut relegato supple.f.conuenit inquantū.f.habeas negatiuā literā.& est sensus qō licet pena precedēs nō ꝙueniat seruo tñ bene cōuenit relegato.& ita intellexit Jo.an.Inquātum non habeas negatiuam:est sensus q̄ precedēs pena capitis cōuenit seruis sicut cōuenit relegato.& quodcunq̄ istoꝝ capitaz iste.ff.procedit clare. ☾†Sed pōdera bene q̄ licet cui nō conuenit[b] verba legis penalis non ꝙuenit etiam ipsa lex.vt hic.& C.de adulterijs.l.j.qñ tamen accusatus de crimine cuius pena nō conuenit accusato debet puniri alia pena:& est arbitraria.et hoc patet in ff.ff.ibi.sed duriorem &c. Et ideo si cui ꝑ pena re amputari debet manus dextera & accusatus caret ea:amputabitur sibi sinistra.casus est hic de quo per Ly.& alios.C.de seruis fug.aut.sed nouo iure. ☾Sequitur in text.quantum ad hec verba.protinus non cadunt.hoc est verum accipiendo parentes cognatosve ciuiliter. Sed accipiendo naturaliter prout verbum sonat:ita habet patrem & matrem seruus sicut & liber,& ita pati potest penā corporis afflictiuā sicut & liber,& ió pena l pōpeie.in seruū exerceē eo q̄ cōis est natura hoīs liberi & serui,& vbi.l.vtitur vocabulo naturali:ibi meram naturalitatē inspicimus non autē interpretationē inris ciuilis neq̄ significatū ciuile. text.nota.est.ff.de capi.dimi.l. tutelas. Et hoc etiā bene hec probat litera in ver.sed cū natura. ☾Sequit in tex.nō debere recipi ciuiliter vel criminaliter. † Unde licet in libello criminali nō fit necessaria cōclusio vt dixi in.l.libellorū.ff.& tamē si qui ꝛ in libello concludit petendo aliquē puniri aliqua.l.speciali cuius.l.pena nō conueniat accusato nō est recipiendus libellus nec ex ea condēnatio sequi pōt vt hic. Nec ob.ver.sequēs qui dicit duriorē penā inferendā:q̄ illud verū si accusator se nō astrinxit ad.l.coneliam. ☾Sequit in text.cornelius filla, de quo habes.ff.de ori.iur.l.ff.ff.deinde cornelius filla. ☾In gl.mag.ibi,sed dees quātum ad bona. Vel dit qō loquitur de pena capitis & amissionis ciuitatis:vt dixi in text.& procedit plane cū seruꝰ nō sit eius:vt.ff.gl.pri. ☾Sequit in gl.quā libero ſm Azo. & bñ dum tamē accusator non astringit se ad illationē certe & determinate pene nō cadētis in seruo:q̄ tunc accusatio non debet recipi nec ex ea sequi potest condēnato punitio. Ange.

Universidad de Deusto
Biblioteca

MUlierem. ¶Mulier infamis minor et seruꝰ admittunt ad accusandū de crimine fraudate annone.h.d. Est ergo speciale in hoc crimine:regulariter autē oēs hi prohibentur accusare: vt.l.qui accusare.ℨ.eo.cum cōcordantijs hic allegatis que oēs sunt contra. Si tamen aliquis ex predictis esset inimicus capitalis accusati propter dictam inimicitiā non esset admittendus:vt dixi heri.in.l.qui accusare.

1 ¶ Accusare criminaliter non cogitur qui primo vult agere ciuiliter.
2 Actio ciuilis ad vindictam non facit cessare criminalem:secus econtra.
3 Accusare,an possit compelli iniuriam passus si non inuenitur accusator.

IN eum cuius. ¶Non ɔz quis cogi accusare criminaliter si agere vult primo ciuiliter.h.d. ¶ In tex.ibi,crimē intendere vie publice vel priuate:si tū quis primo vellet agere ciuiliter ad vindictam ⁊ omittere criminalē descendentē ex.l.cornelia de sicarijs. nō debet audiri:q; fieret preiudiciū cornelie post condēnationem in ciuili ⁊ exactionē factā: vt.l.p:etor edixit.ℌ.ℨ.de iniu.ℌm verum intellectū. ¶ Et hic videt casus q; si non inuenit accusator nō ꝓpterea possit iniuriā passus ad accusandū compelli: qđ tenuit. Spe.⁊ etiā Bar.hic addēs hoc fallere in crimine homicidij per.l.si qs homicidij.C.e.vbi dicit esse casum si gl.nō destrueret ipsum. Bar.tenet oppositū in.c.⁊ si in beato Petro.extra eo. Idē tenuit Cy.in.d.l.si qui. ⁊ hoc placet per regulam generalē.C.vt nemo inui.⁊ per.l.diui.ℌ.e. Et est casus in.d.l.si qui. quā retorqueo contra eū. nam ibi fuit cōmissum homicidiū vel furtum, ⁊ ab actoris pecorū super homicidio fuit accusatio instituta, ⁊ prevaricator non cogit ab agnatis occisi de prevaricatione docere,⁊ iterū de homicidio accusare:sed subdit q; cogit de actu ⁊ furto:vnde necessario intelligendum est etiā ſm Bart.post accusationē institutā ex quo excepto homicidio nullū aliud quis instituere cogitur. Nō obstatio eius q; iudex pōt quem cogere ad nō delinquendū, ⁊ delictū est si heres nō vendicat necem defuncti:q; nō est verum q; sit delictū:sed propter negligentiā solū ab hereditate repellit vt indignus.licitū est enim vnicuiq; suum negligere.

SI plures. Si plures ad accusandū cōcurrunt de crimine publico est eligēdus idoneior.h.d. cōcordat.l.de adul.l.fi. Et si plures concurrunt ad agendū:q; cuiuslibet pariter interesset:tūc oēs essent admittēdi:vt.ℨ.de lepul.viola.l.ait prętor.ℌ.fi. De materia huiꝰ.l.vide in Spe.de incidētibus qōnibus.ℌ.sciendū. versꝰ.quid si plures. Et qō no.Cy. C.qui accu.nō posꝰ.l.senatꝰ. vbi ponit an plures tutores possint simul accusare,an vero sit eligēdus idoneior, ⁊ quid versetur in cause cognitione vt quis dicatur idoneior.

1 ¶ Crimen vnicum descendēs ex vno facto qūo puniatur.
2 Exceptio sum de hoc crimine accusatus vel punitus:impedit litis ingressum.
3 Accusari,an ⁊ qñ possit quis pluries ꝓ eodēmet delicto.
4 Punitus vna lege,an ⁊ qñ possit per aliam puniri.
5 Pena legis,an tolli possit per penam statuti.
6 Pena vnius legis,an ⁊ qñ tollatur per aliam.
7 Puniri, an ⁊ quando possit quis diuersimode ꝓ eodemmet crimine.
8 Accusatus de vulnere: si sequitur mors, an possit postea de morte accusari.
9 Accusatꝰ de vulnere simplici, an possit accusari de cicatrice.

SEnatus. ¶Cū ex vnico facto vnicum crimen tm̄ descendit,vel etiā descēdunt plura quorū vnū se ɔz ad aliud vt species ad genꝰ nō pōt fieri punitio nisi.l.vnica.non oibus legibus illud crimē punientibus.h.d.in terminis ⁊ in summa ſm oēm lecturam. ¶ In tex.ibi,reus fieret.i.accusaretur ab eodē vel alio ⁊ intelligo vel accusatiōe prima pendēte aduersus quā reus se defendit,vel ea finita ⁊ punitiōe secuta. Si em̄ reus aduersus primā se non defenderet imo cōtumax esset vel etiā fuisset condēnatus per contumaciā ſm formā statutorū ⁊ nō punitus iterū posset accusari: nec obstaret exceptio litis pendētis aut exceptio condēnatorie iā late: vt l.euidēter.de excep.rei iudi.⁊ p Bar.⁊ me in.l.sepulchri.ℨ.de sepul.vio.dic vt ibi. ¶ Et no.q; dicit tex.hic ne fieret reus: q; ꝑbat aperte q; hec exceptio.sum de hoc crimine accusatꝰ, vel sum de hoc crimine punitꝰ impedit litis ingressum, ⁊ pnunciare ɔz iudex obstan.exceptione ad vlteriora ꝓcedi non debere,⁊ reū absoluere ab obseruatione iudicij: vt hic,⁊.C.e.

3 l.qui de crimine.qō tenet Bart.hic ⁊ bñ. ¶ Et adde q; hec.l. nō habet locū si primo fuit accusatio instituta solū ad purgationē quarūcunq; purgatio fuerit indicta ſm Jnn.de purga.cani.c.cū dilectꝰ. in gl.⁊ in tex.in prin.cōiuncto ver.dicunt quidā.⁊ ver.quidā tū dixerunt. Jtē nō ɔz locū in crimine heresis:q; sup pluribꝰ accusationibꝰ ⁊ coꝝ diuersis iudicibus pōt ꝓcedi,⁊ ex ꝓbationibus factis coꝝ vno iudice fieri pōt condēnatio per aliū.de hereti.c.ꝓ hoc.li.vi. Jtē nō ɔz locum vbi de crimine in primo iudicio nō fuit cognitum plene ſm Jnn.de elec.cū dilectꝰ.in gl.no.q; sentētia. Jtē nō ɔz locū vbi docet de prevaricatiōe primi:vt.l.iij.ℌ.de prevari.nec etiā ɔz locū vbi secūdus accusator ꝓsequitur suā vel suoꝝ iniuriā ⁊ doceat se ignorasse de accusatiōe primi: vt.l.ſi cui.ℌ.ffšdē.ℨ.e.

4 Nec ɔz locū qñ de crimine agit solū ciuiliter. ¶ Nā conuētus vna lege ⁊ condēnatus pōt cōueniri alia in eo q; per aliā plꝰ actor cōsequi pōt: vt.l.q seruū.in prin.⁊.l.cū ex vno.ℨ.de act. ⁊ obli. Nec etiā ɔz locū cū actū est de crimine primo ciuiliter ⁊ obtinuit actor. Nā adhuc reus poterit criminaliter accusari: vt.C.qñ ciuilis actio.l.vnica. saluo vbi actū fuerit ciuiliter ad vindictā:q; non pōt tunc intentari criminale iudiciū:vt.l. prętor edixit.ℌ.ℨ.de iniu. ¶ Jn gl.ibi,⁊ da exemplū. Jstud exemplū est optimum:q; factum est vnicū ex quo descendūt duo delicta:quoꝝ vnū se habet ad alterū vt species ad genꝰ: vt dixi in summario. ¶ Sequitur in gl.non aūt vetus ꝓ non tollit. Eodem modo nō tollitur.l.cōmunis alicuiꝰ delicti punitiua per statutū aliam penā imponens.de quo plene ꝓ Jo.an.in ti.de pena teme.litigan.in fi.⁊ Spe.in ti.de accu. ℌ.qualiter.in prin.per Cy.in.l.qui sepul.C.de sepul.vio.tāgit gl.in.l.si quis ab alio.ℨ.de calū Dy.in.l.iij.ℨ.de lib.homi.exhiben. Et ideo dixit idē Jo.q; iudex potest inferre penā quā vult,⁊ q; accusator potest annullare vtrāq; legem cōmunem ⁊ municipalē. Si tamē cogatur eligere:eligat legē municipalem tanq; posteriorem. Et ideo per totā italiam cōmuniter vigent statuta vt rectores ciuitatū ⁊ locorum nullā aliam penam possint imponere: nisi posita a statuto. ¶ Sequitur in gl.qō non placet, ⁊ bene licet contrariū tenuerit gl.in.l.ex senatusconsulto.hic alleg. ⁊.ℨ.de cōcussio.l.ℌ.no.in.l.ℌ.de calum.in gl.magna. Sed est veritas q; faciens societatē in necem innocentis tenetur ex solo senatusconsulto ⁊ non ex alia lege. Sed illud senatusconsultū imponit plures penas.l.penam.l.iul.de vi ꝓuata.⁊ penā.l.cornelie. de falsis. ¶ Sequit in gl.vel dic tertio. Et istud exemplum est optimum: de quo etiā dixi in summario.ℌ.qñ factum est vnicū delictum:tamen illud punitur diuersis legibus. Potes etiā ponere qñ vnicū delictum numero punitur diuersis legibus. Potes etiā ponere exemplum qñ vnicum delictū numero punitur lege cōmuni ⁊ etiā municipali:vt prędixi. ¶ Sequitur in gl. Jtē dic q; accusatio admittatur.hec est vera:q; impeditur litis cōtestatio vt dixi in tex. ¶ Sequitur in gl.ſm alios patet hoc est

6 falsum:per hūc tex.⁊ per.l.qui de crimine. ¶ Sequit in gl. tertiū dicūt, ⁊ hoc magis falsum:q; vbi criminaliter agit:licet vna lege mitiorē penā imponēte non poterit postea agi alia imponente penā grauiorē:vt.l.prętor edixit.ℌ.q; si dicat. ⁊.l. qō senatꝰ.ℨ.de iniur.ꝑ Cy.in.d.l.q de crimine.⁊ hoc tz Dyn. Bart. Ja.de ra.⁊ communiter oēs. ¶ Sequitur in gl.sed ibi

7 diuersa erāt crimina,⁊ bene. ¶ Et concludē q; interdum facta sunt plura ⁊ crimina plura,⁊ tūc nulla dubitatio q; de quolibet debet sequi punitio.ℨ.de ꝓua.delic.l.nunq; plura. Interdum factū est vnum ⁊ crimina sunt plura distincta ⁊ separata specie,⁊ tunc idē, ⁊ appello factum vnū vnam rigā in qua diuersa maleficia sunt cōmissa:vt.l.quoniā multa facinora.C. ad.l.iul.de vi.vel qñ factū est vnū : sed ex eo resultāt similiter crimina distincta.exemplū in seruo abducto per rapinā.nam vnū est factum ex quo resultant plura crimina rapine ⁊ plagē:vt.l.i.C.de plag.vel cum cōmittitur stupri cū incestus.nam factū est vnū,⁊ crimina sunt distincta:vnde punit incestuosus de incestu et stupro: vt.l.ſi adulterium cū incestu.ℌ.i.ℨ.de adul. Interdū ex facto resultat delictum vnicum numero qō vnica tantū lege punitur, ⁊ tunc nullū est dubium q; alia lege reus conueniri non pōt:quia non cōuenit:vt.ℨ.e.l.hos accusare.ℌ.omnibus. Interdū illud vnicum delictum punitur pluribus legibꝰ, ⁊ tunc habet locū hec lex:vt sufficiat vna pe-

8 na.hoc autem fallit in casibus quos dixi. ¶ Sed hic adde quęstionem Federici de scalis. Si accusatus de vulnere fuit absolutus vel dānatus:deinde postea sequitur mors, an poterit accusare de morte eius: cuius disputationem refert Jo. and.in titu. de accusatore,ℌ.i. versic.sed pone. Et melius in versic.quid si vulneraſti. ℘.animo occidendi. Quam etiam Barto.refert hic: sed de eo mentionem non facit. sunt tamen eiusdem sententie. Jtem adde questionem Jo.and.in tit.de

inquisitionibus

inquisitionibus.in rub. An ex eadē instātia possit sequi condēnatio de occisor:si accusatio vel ingressio sup vulnere est formata: Et decidit q; nō:saluo vbi eadē pena imponeretur de morte que imponit ꝓ vulnere:vt est de iure cōi. vt.l.iij. de

6 sic. Ponit Bar.⁊ hic an accusatus de vulnere simplici:⁊ cōdemnatus possit accusari postea de cicatrice:⁊ sto cōtentus decisioni sue. Sed indiscussum dimittit qñ ꝓvulnere iponitur vna pena ꝑsonalis ꝓ cicatrice alia pena personalis mutor:quid fiet tunc:nihil dicit. Dic q; de mero rigore iuris iterū debet puniri pena personali:⁊ q; prima pena nunq; fuit in obligatione.vnde illa solutio ɔz indebita nō tollit penā debitam.ℨ.de interro.ac.l.q seruū. Sed de equitate credo scōam penam temperandam ⁊ conuertendā in aliam penā vel pecuniariam vel ꝑsonalem per quam nō perdatur vita vel membrum:nec fit corporis afflictiua:vt est relegatio.⁊ puto hanc causam esse instā permutationis penarum:⁊ ita posse exemplificari.l.quid ergo.ℨ.pena grauior.de infamibus.⁊.C.de infamibus.l.ſi seueriores.

1 ¶ Sententia absolutoria ab obseruatione iudicij transit in rem indicatam ſi non appelletur.
2 Terminus ad accusandum potest statui minanti se accusaturum.
3 Accusare an ⁊ qñ possit quis post terminum accusandi.
4 Libellus ineptus vel in quo petitur inhonestum lacerandus est.
5 Libellus ſi pronunciatur ineptus vel male conceptus potest tamen iterum agi.
6 Sententia absolutoria ab obseruatione iudicij an sit diffinitiua.
7 Terminus ad probañ.⁊ exceptiones producēn. potest statui causa cognita.

TRia. Jsta est pulchra lex:⁊ qđā intelligūt eam q; ambe snie hic late fuerunt interlocutorie:quidā q; ambe fuerūt diffinitiue:qđā q; prima interlocutoria:scōa diffinitiua. Et hanc lecturā tene accipiēdo diffinitiuā hoc modo:q; ɔz effectum diffinitiue nō alio modo:q; regrahi in illa ea solēnitas q̄ indiffinitiua:ɔz qō ferat in scriptis ⁊ ꝓ tribunali sedēdo. Et bene

2 iter.h.d. ¶ Si post interlocutoriā absolutoriā ab obseruatiōe iudicij,ꝑter ineptitudinē libelli iterum feratur snia qua reus absoluit.l.ab obseruatiōe iudicij eo q accusatio itra tpa a iudice statuta nō fuit exhibita:trāsit in rem iudicatā:si non appellet ab ea nec audit de cetero appellās accusator.h.d.in

3 terminis ⁊ in summa. Adel sic. ¶ Judex pōt mināri se accusaturū statuere tps ad accusandū, ⁊ si post illud accusatio non producit:⁊ iudex reū absoluit ab obseruatiōe iudicij: transit snia in rē iudicatā:nisi appellet ab ea.h.d. Pōt ergo appellari ab ista snia. Sed an appellatio sit iusta:ista non decidit. Dicas qō est iusta:si tps fuit ꝓfixū sine cause cognitione.C. vt nemo inuitus.l.i.cōiuncta gl. Sed si cā cognita appellatio est iniusta:nisi accusator doceret se fuisse intra terminum impeditū:vt.l.miles.ℌ.qđā.ℨ.de adul.l.ab hostibus.in princ. quibus ex cau.maio.coniuncta.l.mācipiorū.de optio.lega. ⁊ C.qui accu.nō posꝰ.l.si ea.⁊ ibi per Cy. ¶ Attende aūt qđ dixit Jnn.in.c.cū in tua.qui matri.accu.posꝰ.⁊ aliquid tetigit in.c. lator.q filij sint le.q; post terminum statutū ad agendū ⁊ accusandū adhuc ɔz gs audiri:saluo nisi iudex pronunciauerit post terminum ipsum auditurum non esse.⁊ iō sis cautus vt semper tali diffamato cui terminus statuitur scōm formam l.diffamari.C.de ingenuis ⁊ manu.⁊.d.l.mancipiorū.ℨ.⁊ etiaz hnius.l.qō in assignatiōe termini iudex interloquatur eum post terminū nullatenus auditurū:⁊ tūc nō audit.tene menti. Adel dic melius qō si terminus statuit signatus vni ad agendū vel ad accusandū cā cognita sufficit solus lapsus termini absq; dicta interlocutoria. sic intelligo gl.d.l. vnice.⁊ ꝑ principaliter iudex adiri:vt lapso termino iponat illi silentiū vt.d.l.diffamari. Sed si terminus gñaliter statueretur p gñalem preconiū:tunc restitegra audit quilibet ēt post terminū:nisi illa interlocutoria emanauerit. Sed re nō inepta nullus audit etiā si nō emanauit interlocutoria.vt.l.ſi eo tpe C.de remiſ.pignorū.⁊ hoc voluit Jnno.recte intellectus. Et Bal.notauit multū illud dictū in.l.ſi qs instituatur.de here. instit. Jn tex.ag:re minaretur.offerendo iudici libellū ineptę conceptū p quē diffamabat accusatū de falso. Sed ex cā libelli mali concepti iudex primo loco ab instantia litis accusatū absoluit:⁊ hec absolutio est interlocutoria sine dubio p quā nō precluditur via iterū accusandi donec tpa largiuntur:vt.l. accusaturus.ℨ.de adul.⁊.l.libellorū.ℌ.fi.cōiuncta glo.ℨ.eo. ɔz tñ sit interlocutoria:pōt appellari ab ea scōm veram opi.q; non sperat aliā diffinitiuā post se ſm doctrinā traditam in.l.

ante sententiā.ℨ.de appel.recipien.ɔz quidā dicunt oppositū ⁊ nō bene. ¶ Sequit in tex.quā sententiā.alij habēt in text. quas sententias:vt dicit glo. Et tāc est casus directe de eo qō dixi.ℌ.q; ab eo interlocutoria qua pronunciat libellū ineptū pōt appellari. Et p hoc facit.ℌ.qui satisda.cog.l. arbitro. et l.ab arbitro.per Bul.e.ti.l.diē.in prin. ¶ Jn gl.i.ibi.dato libello accusationis contra qđ excipit accusatꝰ de ineptitudi

4 ne ⁊ fuit absolutꝰ ab obseruatione iudicij:vt.ℨ.dixi. ¶ Et ad-
a de q; sicut lacerat per iudicē libellus[a] ineptus:vt.l.i.ℨ.de offi.assesso. ⁊.l.i.ℨ.ſi messor fal. modum dixerit. sic lacerari debet libellus in quo petitur illud qō notoriū est agentē posse a ¶ Sicut lacerat ꝓ iudicē libellus. adde.l.ſi.C.de oredi.cog. doc.in.l.q cū maior. in.ℌ.ſi prius.ff. de bo.li. bal.l.l.edita.C.de edē.Jnn.⁊ ho. in c.i.de offici. vi. in addi.ſpe.in tit.de accu.in.ℌ.i.ant.de bn.⁊ mo.in.c.exa minata. de iudic.

dere ⁊ habere non posse:vt fisicus petit ecclesiā, vel si petit vicariā habens plures partus ſm Jnn.in.c.quāto.de transeūpiscopi.⁊ de offi.vica.ad audientiam. ¶ Jn gl.magna ibi, q; prima cum secunda concordat:hoc falsum:q; secunda sententia est fine instantia:ergo nulla. Sed vbi plures sententie ferrentur ⁊ quilibet haberet suam instantiam : tunc valeret vtraq; ℨ.de excep.rei iudi.l.duobus.⁊.l.ſi a te.ℌ.i. ¶ Sequi

5 tur in glo.tu dic primam interlocutoriam.hec vera.sequit ab eo non potuisse appellari.hoc falsum:vt.ℨ.dixi. ¶ Sequit in glo.ibi nideo iterum accusationem non posse fieri.hoc est falsum:q; licet interlocutoria ex causa cōcepti male libelli fit diffinitio mō formata ꝓ tribunali in scriptis:non propterea imponit finē controversie:cū non ferat super meritis cause,⁊ ideo iterū agi pōt, ⁊ hoc qñ causa ineptitudinis fuit expressa in sententia,alꝰ secus,⁊ hoc voluit hec glo. Not.particulā glo.q; notabilis est:sed forte non est vera:q; presumit lata ex causa ineptitudinis:cū sententiam nō habeo causa semp re-

6 stringat ad acta.de suspe.tuto.l.ſi.C.de sen.que sine cer.quāti. l.ij.vñ vtroq; casu dicā iterū agi posse. ¶ Et hic ponit Bart. an absolutoria ab obseruatione indicij sit diffinitiua vel nō?

7 dic vt in eo. ¶ Ultimo hec lex allegat q; iudex pōt statuere partibus terminū ad probandū ⁊ ad exceptiones producendas,⁊ est verū causa cognita. Et tunc an audiatur volēs post terminum excipere.dic vt not.Cy.in.d.l.ea que crimen.

QUi. Heres accusantis accusatore mortuo crimen exequi non tenet nec compellit quis plures reos facere.h.d. ſm vnā lecturā que est vera. Et tunc accipe accusatorū.i.reorum.⁊ tunc expone ⁊ solue vt in prima gloſſ.in fine.

1 ¶ Pena criminis, an ⁊ qñ extinguatur morte criminosi.
2 Absens an ⁊ quando possit condemnari.
3 Confiscatio bonorum an ⁊ quando transeat ad heredes.
4 Paria sunt pendere tempus ad appellan.⁊ appellationem pendere.
5 Pena corporalis ⁊ pecuniaria qñ imponitur simul ꝓ crimine an reo mortuo post litem.contest.extinguatur.

EX iudiciorum. ¶ Mortuo reo criminis publici vel priuati criminaliter accusato: pena eius extinguit:nisi snia lata decesserit preterq; in criminibus exceptatis. Sed si ciuiliter agat de crimine sufficit litem fuisse contestatā vt ad penā pecuniariā teneant heredes.h.d. cōiuncta gl.ſi.in terminis ⁊ in summa. Et tractat ista.l. ꝓmo de criminibus publicis vsq; ad.ℌ.ex ceteris.ibi de criminibꝰ privatis vsq; in fi. Jtē in prima parte ponitur regula gñalis. Jn secūda exceptio ab eadem. Scōa ibi.excepto. ¶ Jn tex.

2 ibi.bonorum ademptionis exp:esse.ſm glo.vel etiam tacite ſm Ja.de ra. ¶ Sequitur in text.q; sit litis contestata. ¶ Cū ergo hodie ſm formam statutorum italie feratur snia in absentem lite non contestata pena ademptionis bonorum contra heredes non transibit ſm Cy. Nam hec.l. requirit litem contestatam ⁊ condemnationem secutā.vnde requiritur cursus istorum duorum.de cōdi.insti.l.ſi mihi heredi plures. B.contra cuius opi.mihi placet.dic vt in eo. ¶ Sequitur in tex.exerceri placuit.accusat enim memoria defuncti ⁊ ꝑbato crimine contra heredes damnabitur memoria ⁊ bona auferentur heredibus. ¶ Sequitur in tex.accusatio mota est.sub audi ꝓ litis cōtestationem:si tñ fuit processum a lite per transactionem vel pactum vel fuisset renunciatum instaurie non transiret pena contra heredem.tex.notabilis est ſm vnā lec. C.de transac.l.cum mota. Et intellige qō lis fuit mota ciuiliter Nā si criminaliter ad vindictam non transiret pena contra heredem:nisi snia esset secuta:sicut in crimine publico dicitur. Et hoc tenet hec glo.pe.bñ.⁊ ita dixi in summario. Jtē q; dixi requiratur lit.cōtest.vt pena transeat contra heredem intellige nisi delictum purgetur per actionem descendētem ex contractu:q; tunc etiam lite non mota contra defunctum nec; libello proposito pena cōtra heredē trāsiret:vt.l.ex con-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tractu:q; tunc etiam lite non mota cõtra defunctũ neq; libello ꝓposito pena cõtra heredẽ trãsiret:vt.l.ex ꝓtractibus.a.l. ex depositi.ff.de ac.q ob.q.ff.depo.l.si hoiem.§.fi.q ibi plene p gl. ¶†Jn glos.ũ.ibi.distingue expresse vel tacite. Sed hic vertit dubiũ qd si pena adẽptionis,bonorum venit tactie ex iuris censura.exemplũ cũ aliquis deportatur:nũ iudex ademit plenissimus in snia bona ademit expresse:an hec pena hoc casu ad heredem tranſibit sicut transit cum bona adimenda sunt expssa:exemplũ in relegato dicas ꝙ sic:si iudex ademit principaliter:secus si ademit accessorie:q; tunc illa ademptio expressa per eum modum per quẽ ineſt nihil operatur: vt.l. iũ. de leg.j.qõ tenuit Bar.q Cy.in.l.iũ.si penden.appe.rc. q.l.j. si reus vel accu. ¶Sequitur in gl.idem dicas.sed nõ est appellatum.hec gl.nõ est alibi ſm Dy.¶Et reprobatur hec glo. ſm doctores:qm̃ verum est reum decessisse lite contestata et lata snia.q iõ bona adimuntur heredibus quãtũcunq; adẽptio illa sit tacita nisi heredes purgent innocentiã cõdemnati. ¶†Hec ob.ꝙ paria sunt pendere tps ad appellandum:q appellationẽ pendere[a]:vt plene dixi.in.l.j.j.nil nouari app. pen.Quia illud verũ quo ad imponendã executionem sententie in qua requiritur factũ hominis ꝙ nõ est quantũ ad penã ademptionis bonorũ:quia postq; est appellatũ fingitur non iudicatum:cũ appellatio iudicatum rescindat.vnde in eo statu est cõdemnatus appellatione interposita quo est ante cõdẽnationem:vt.l.si quis exheredato.§.irritum. de in iusto rup.testa.¶Jn glo.hoc;in duob[9].in fi.vel ibi in aliena tione necessaria:hic in voluntaria.arg.ff.de manumiſ.l.q causam.ſm Dy.q bene.q eodẽ modo respõde ad id quod no. in glos.seq.que incipit not.ex.¶Jn gloſſ.q incipit not.ibi.l. post cõtractũ.dic vt ibi p Bar.q plene examinat.q ibi dicã. ¶†Jn gl.pe.hic adde questionẽ formatã in gl.l. defuncto. ff.de|publi.iudi.ſ.qñ pro crimine imponit pena corporalis q pecuniaria simul,an reo mortuo post litẽ contestatã extinguãt pena pecuniaria sicut corporalis,q loquor cũ crimẽ est publicũ.Bng.dixit ꝙ nõ.Cy.ꝙ sic q illa sentẽtia vera.Ang.

Captis. Fauore fisci superledetur in causa criminali q procedit in ciuili. h.o.in terminis q in summa. Et hoc intellige nisi iudici videatur causa frustrãdi iudiciũ criminale proponi ciuile:vt.j.de iure fisci.l.deferre.Ange.

Aterius. Paganus delinquẽs remittẽdus est ad locũ delicti:vt punian̄ ibi.Jdẽ in milite cõmittente crimen cõmune q graue:secus si crimen sit leue aut militare:q tũc remittit ad magistrum militũ puniẽdus.h.o. q cessat. cõtrariũ.l.de militibus.j.tit.j.q.l.non dubiũ. in fi.q.l.fi.Et hoc etiã sensit glo.hic lz nõ clare. clarius in.l.si maritus.§.q generaliter.in fi.j. de adul.q cũ primo dicto huius.l.cõcordat vt nulli iudi.in.§.fi vero. ¶Jn text.ibi crimen contractũ ostendit. satisfacit hec litera:q nõ debeat remitti:nisi remittenti ostendatur de crimine saltem summatim:de quo in.d.§.vidistis.in l.si cui.§.cum sacrilegium.ff.eo.

¶De custodia reorum[b]. Rubrica.

¶†Custodiri dz reus criminis iudicis arbitrio.
Carceratus non debet relaxari fideiussoribus vbi pena corporalis imponitur in defectum pecuniarie.
Tortus non debet incontinenti duci ad tribunal.

Decustodia. †Reus criminis custodiendus est iudicãtis arbitrio mdderãdo ſm qualitatez criminis q cõditionem persone.h.o.¶†Et dicit Bar.hic ꝙ vbi pena corporalis infligitur in defectum pene pecuniarie[c]:non debet reus fideiussoribus relaxari:ſicut nec interuenit procu.p notata in.l.ĥ.q in.l.pe.d.ti.ĥ.Cui ob.q: quilibet non soluendo lut in corpus:q tamen nulli dubium qõ fideiussoribus relaxatur:vt hic.q.l.i.C.eo.Subdit aũt ipse qõ remedium est vt soluatur pecunia fisco cum pacto qõ ꝺñium transeat sub conditione si condemnabitur:nam põt hoc fieri.vt.l.sub cõditione.ff.de solu.nõ autẽ sufficeret facere depositũ pecunie:q: ilia perire posset.¶Sz ei ob.fortiter:q; pecunia potest deponi nõ vt species:vt.l.dies sponsaliorũ.ff.depositi.vnde hoc casu est idẽ ac ſi solueretur.¶Jtem ob.ei.q: licet soluatur: tamen ante cõdemnationẽ nunq; fuit translatum dominiũ in fiscum:vt.d.l.sub cõditione.Sed tunc transfertur cũ cõdẽnatur.Si ergo pecunia aſi perijt nunq; inuenietur fisco satisfactũ.q sic poterit deludi fiscus:q; pecuniam nõ habebit: et pena corporalis imponi nõ poterit propter fugam: q ideo nõ puto tutum remediũ:licet videt multos assessores practicare contrariũ.¶Jn gl.j.ibi,q iterũ confiteat.hoc est verum qũ confessio primitiua emanauit in tormentis.nam requirit tunc perseuerãtia.†Et dixit Jac.bu.in.l.ĥ.C.eo.ꝙ in tormẽtis confitetur non debet incontinẽti duci ad tribunal:sed debet per diẽ q noctem reposari sine tormẽtis, q tunc debet duci,q si cõfitetur tunc dicit perseuerasse:si autẽ confitetur incõtinenti post tormẽta non dicitur perseuerantia,q ita not.ipse in.d.l.ĥ. ¶Jn fi.gl.ibi.l.diuus.in prin.Ja.de are.dicit aliter practicandũ hanc.l.quã practicã Bar.hic refert. dic vt in eo. Spe.in ti.de accusa.§.fi.ver.cum autem fuerit coram preside.

1 ¶☞Sta. ꝙ banniti sint rebaniendi,an pozrigatur ad iam carceratos.
2 Carcerare reum põt iudex vbi vult:nisi statutum cõtradicat.
3 Carceratus,an q qñ possit poni in compedibus seu vinculis.
4 Carceratus potest dicere causam per procuratorem:exceptã litis contesta.q sententia.
5 Carceratus quia nõ potuit fideiubere:potest liberari fideiubendo postea.
6 Jnterpretatio legis debet esse benigna:nisi aliter possit cause bene consuli.
7 Carceri debet stare tam liber ꝙ seruus pro crimine capitali.

Sjquis seruus. Seruus capitaliter accusatus causam dicere dz in vinculis:nisi satisfiet pro eo p dñm vel extraneũ aliũ defendentẽ, q abolitio generalis ad seruos carceratos nõ pozrigit.h.o. ¶†Et allegatur ꝙ statutũ nouiter factũ de bãnitis rebanniẽdis nõ pozrigat ad iã carceratos. qõ an sit verũ Bar.ponit in.l.domitianus.dic vt ibi.¶Jn text.ibi,vt ſistẽdũ in iudicio ſm quosdã, vel dic vt melius ſndet permanẽdo in carcere vel in alio loco sibi p carcere assignato.†Potest esse iudex nisi statutũ contradicat aliũ locũ reo criminis assignare pro carcere ꝙ carceris publici:vt.ff.j.ĥ.pri.q.j.e.l.si qs reũ.q.C.e.l.j.¶†Sequit in text.vincula publica.i in cathenis ita ꝙ stet sub bona et fida custodia:nõ tamen vincula ita ossib[9] inherere vt marceat caro. Liber homo aũt non dicit causam in vinculis:sed in carcere:nisi ſm ꝙ dicã.j.l.prozi. ¶Sequit in text.vt ex vinculis causam dicat.†Nota bene ꝙ videt ꝙ reus criminis quantũcũq; posit[9] in carcere nõ dicat causam per aliũ:sed p se. Sed tu dic ꝙ excepta litis cõtestatione ex sentẽtia quã debet audire p seː reliqua per procuratoːe expedire põt. de quo dic vt di xi in.l.pe.ff.ad crimẽ.ff.ti.ĥ. ¶Sequit in text.vinculis liberare.†Not.bñ ꝙ qui fideiussores dare nõ potuit.q ideo posit[9] fuit in carcere:incõtinenti liberãdus est:cũ fideiussores offerent pendẽte iudicio. Si aũtem per contumaciã dare noluit dixit Bar.eũ non relaxandũ. Tu dic contra: qz potest cõtumacia purgari:vt.l.q ſi post tres.ff.si quis cautionib[9].ff.de pjui.credi. l.ſi pupillus.ff.vt leg.nolẽ caue.l.ſi pecunie.in fi. ¶Sequitur in text.sed hec interpretatio perdura est,q sic nõ tenenda.Nec ob.ff.qui q a quib[9].l.prospexit.qz ibi rationeveritatis indagã de que aliter de facili haberi non poterat. hic aũt seueritas q duritia poterat enitari q cõmode. ¶†Unde nota nunq; legem interpretandã esse seueriter aut dure qñ per interpretationẽ benignam cause põt esse bene consultũ. Alias cõtra vt dicã in.l.pspexit. ¶Sequit in text.ſi post nõ longum. Not.j. modicũ interuallũ facilius quẽ admitti ad purgationẽ more. Et super ista longitudine qñq; impediente gl.allegat cõcordare per te. ¶†Jn gl.iĥ.ibi,vt in carcere nõ ponat.i.in vinculis.Nã in carcere oino debet stare tã liber ꝙ seru[9]: ex quo crimẽ capitale est:ne fugiẽdo eludere possit penam malefich.

1 ¶☞Citatus coram diuersis tribunalibus eodẽ tẽpore:tenet coram omnibus cõparere ſi potest,alias coram primo vocante.
2 Citatus coram diuersis iudicibus eadem hora non tenetur comparere ſi non potest.
3 Citatus ad plures causas ſi potest omnibus satisfacere tenetur.fallit vt.j.
4 Fideiussor de presentando reum: non tenetur presentare ſi reus fuit postea bannitus per iudicem.
5 Fideiussor de presentãdo reum:liberatur ſi reus fuit captus per iudicem,q deinde fugiat.
6 Clausula promittens eum presentare toties quoties requisitus fuerit quid operatur.
6 Carcerat[9] p vno delicto, an possit ibi recõmendari pro alio.

Quiexhibendi. †Vocat[9] ad iudiciũ coram diuersis iudicib[9] pro eodẽ tpe:ſi non põt coram oĩbus cõparere:tenet se presentare coram primus vocãte:nisi sit actio tpe peritura.h.o. Et est bonus.§.¶Jn text.ibi,postulati sunt;q de aliquo crimine accusati. ¶Sequitur in text.q ante admiſſum est.subaudi magiſme.Nam q idem

me.Nã q idẽ ſi post accusationẽ primã delictũ aliud cõmiſſet:q p illo citaret apud aliud tribunal.Nã ſi nõ esset possibile ſibi vtriq; citationi satisfacere:tenet cõparere coram primo citãte.tex.est recte intellect[9] in.l.ſed si quis.§.ſi.ff.ſi quis cautionib[9].vbi existẽs in vinculis excusat ſi nõ cõparuit p crimine cõmiſſo post accusationẽ p qua inuinculat[9] est.Et hãc opi.tenuit Ja.de ra.Jdẽ tenuit Bar.ibi.Sz hic mutauit ꝓpositũ q adhesit sentẽtie gl.dicẽtis.q hic q ibi imputãdum esse cur postea deliquit:q ideo nõ excusari a pena cõtumacie ſi cõparere nõ potuit.Sed tu tene Ja.qz casus est ibi q ſi de ad principitũ illius.§.qz ibi potuit coram vtriq; iudice cõpare
2 re.q hec est veritas.¶†Sequit in tex.rei nõ recipiunt.i.nõ cõpellunt venire ad respondendũ:cũ ſndere non possint eo qõ habẽt cõparere coram alio tribunali eodẽ puncto ꝛhora. Si autẽ cõparere possent q satisfacere vtriq; citationi:puta qz citant coram eodẽ iudice:vel vnũ ex criminib[9] est tale:ꝙ in eo potest cõparere per procuratoːtũc nisi cõpareant cõtumaces sunt:q hoc sensit gl.ĥ.in.l.qui de crimine.C.de accusa
3 tionib[9].¶†Jn.ĥ.gl.in fi.Cõcludẽ qõ citatus ad plures causas:ſi potest omnibus citationibus satisfacere tenet:vt hac gl.q.d.l.que de crimine.in gl.magna.Põt autem satisfacere cũ citatur coram eodẽ tribunali;qz in eodem puncto põt pro omnib[9] causis cõparere:vt.l.accipientis.ff.de auto.tutorũ.si nõ põt omnib[9] satisfacere cõpareat coram eo qui in citãdo prius venit vt hic.¶Saluo nisi secũdi citatis tribunal sit maius: qz coram illo tenetur comparere non coram primo.vt.l.contra pupil.§.i.de re iudi.¶Secundo fallit ſi actio sit tempore peritura:vt hic in fi.¶Tertio fallit ſi causa secũda est gratior quã sit prima.Nam maior trahit ad se minorẽ.vt.l.per
4 minoːez.ff.de iudicijs.¶†Et hic subiũge questionẽ Odo. quã ipse ponit in.d.§.illud.q Specu.eã reassumit in ti.de accusatoːe.§.sequitur.ver.item querit.Sed ſi fideiussor promiſit aliquẽ presentare certa die sub certa pena in iudicio criminali vel soluere condẽnationẽ de eo fiendam q ante lapsum dicti termini pro eodẽ crimine iudex ponit eum in bãnoːan fideiussor erit liber a pena ſi eum non ſiſtit in termino post quẽ terminũ exitit diffinitiue condemnatus:Et decidit qõ nonːqz in eadẽ causa non debet officiũ iudicis impediri.vnde banniendo eũ nõ dicitur stare per iudicem quominus cõpareat.ff.de fideiuſ.l.capit is.Secus ſi ante euentũ termini
5 iudex bãniret eum vel cõdemnaret q pro alio maleficio.vt.l. sed ſi quis.in prin.ff.ſi quis cautionibus.Audi ergo tu qui fideiuſſiſti:q times nõ soluere cõdemnationẽ rei:vt ordines qõ reus ab alio accusetur de alio crimine vbãniatur per aliũ iudicem.Nam postq; positus erit in bãnoːtu fideiussor eris
6 securus:quia per iudicẽ ſtetit ꝙ eũ ſiſtere nõ possisːergo rc. de cõdi.q demon.l.iure ciuili.¶†Jtem adde aliam questionem Jo.an.que fuit ſimiliter Odof.de eo qui ꝓmiſit iudici presentare reum ad suam voluntatem sub certa penaːſi ille reus fuit captus per iudicemːq deinde manus eius aufugit: an liber ſit fideiussorːEt dicit qõ ſic ſi captus fuit p eadem causaːqz tam est ei satisfactumːq non refert a quo satisfaciatː vt.l.ĥ.q.ĥ.de condi.inſti.q man.l.iĥ.vnde omnis obligatio est extincta.Sed ſi fuiſſet captus pro alia causa tunc nõ esset liber niſi fideiussor compariſſet coram iudice q protestatus fuiſſet qõ habebat illum pro presentato.ſufficit eñ dicta verbalis presentatio ex quo actualiter presentari non potestːqz
6 positus est in carcere.quod est not.dignum.q tene mentiːqz quotidianũ.†Et credo eius opi.veriſſimam:niſi promiſſi o haberet in se hanc clauſulaːqõ teneatur eum presentare quo
a ties videbit iudici.nã tunc nõ sufficit presentatio vna[a]ſed liberabitur fortitan per secundam. de leg.iĥ.l.fideicõmiſſa.§.ſi quis decem.Nec ob.de eden.l.vbi exigitur.§.hec dos.vbi intelligitur quoties opus erit: quia ibi per renouatam prestationem nunq; renouatur grauamẽ, et ita hoc anno conſului in questione cumſdã captiui pro quo bononiẽſis ꝓmiſit eũ presentare ad oẽm voluntatem magistri ſui.dixi eñ qõ facta
b ꝓsentatione bis liberatus erat[b].¶Ultimo Bar.hic ponit de reo existente in carcere pro delicto an possit recõmẽdari: q dicit qõ dicta ſua non ſcribuntur per alios.Tu autem breuius q clarius dic qõ ſi qs est in carcere pro executiõe penarum quarũ oĩm dies ceſſit q venit:ſi quidẽ oẽs possunt interponiːlicet ſint corporales,exemplũ:qz est condẽnatus qs in amputationẽ capitis q lingueːoĩm debet fieri executio:q incipiẽt a lingua.Nã ſi iciperet a capite extincta esset pena lingue p mortalitatẽ.vt.l.defuncto.ff.de publ iudi.q hoc tenuit glo.que non est alibi in.l.omnes.de delatorib[9].lib.vi.Si non possunt oẽs imponiːt pena capitis q furcarũ:dixit Bar.debere imponi grauioremːqõ mihi nõ placet. Primo propter legem q legis interpretationẽ,de penis.l.interpretatiõe.Se

cũdo ex quo ambe imponi non possunt:iudico de istis vt de penis alternatiue imponẽdis:quo casu electio iudicis est ꝙ penã imponat ſi verba legis punitiue ad iudicẽ sunt relata vel sunt ſimplicia.vt.l.j.§. expilatores.de effractorib[9]. vt ibi dixi.Si aũt penarũ omniũ dies nõ ceſſit.exemplũ qz de vno dicto est condẽnandus:de alio pendet ꝓcessus:q tunc quãtũ ad necessitatẽ remiſſionis conclude qõ ille qui habet remittere nunq; cogit niſi in ſuo ꝓcessu ꝓio ſatiſfaciat.vt.l.ſi cui.§. ſi.§.ti.j.Sz vbi non est necessaria remiſſio ſupſederet in executione pene cuius dies ceſſit vſq; quo expediat ꝓcessus crimis grauioris:ſed nõ ſupersederet in executiõe pene grauioris ꝓpter ꝓcessum criminis leniorisː vt.l.j.in ĥ.j.nil nouaː appel.pen. Sed ſi vna pena esset corporalis q alia pecuniaria:illa pecuniaria deberetur punitoː ſupersederet aliquantulum in executione corporalis non aũt per longam tẽpusː vt.l.j.C.de bo.dam.q ibi videas.

1 ¶☞Carcerat[9] crimine ꝓbato nõ debet in vinculis detineri ſi fideiubere põt de non recedẽdo niſi crimen aliud inducat.

1 **Juus,** aut rei cõfeſſionẽ nõ dz põ liber in vinculis poni ſi fideiuſſores de nõ recedẽdo de loco est dare parat[9]: niſi immanitas criminis aliud inducat.h.o.cũ.l.cõfeſſus.j.e. ¶Jn text.ibi in vincula.i.in cathenis in carcere aũt semp dz stareːvt.ff.l.pri.q.C.e.l.j. ¶Sequitur in text.ſi fideiuſſores nõ de ſtãdo iuri,sed de nõ recedẽdo de carcere aut de alio loco ſibi ꝙ carcere assignato. ¶Sequitur in text.niſi tam graue ſceluſ:accipe tam respectu pene ꝙ respectu immanitatis ei[9]. ¶Sequit in text.cõtet ꝙ prohatiões apertas.Sed ante crimẽ liquidatũ ſi est capitale stare dz in carcere:nõ in vinculis niſi crumẽ ſit immane. Fallit in seruoːvt.ff.l.pri.q causam dicit ex vinculisːniſi satiſfecerit.p eo. Vbi aũt crimen nõ est graue:potest tradi militibus vt extra carceris clauſurã eum cuſtodiãt,q itavidi in multis obſeruari. Vbi nec pena est pecuniaria cõmittendus est fideiuſſoribus,vel ſue promiſſioni ſi ditiſſimus est:vt.l.prozi.Ange.

1 ¶☞Exhibere reum criminis qui non vult punitur:vt hic.
2 Examens captũ p pecunia de manib[9] familie iudicis punit.
3 Custos carceris cuius culpa vel dolo carcerat[9] aufugit quomodo puniatur.
4 Fideiussor de iudicio ſiſti ſi nõ exhibet reum qũo puniatur.
5 Fideiussor ſivult defendere reũ an excuſet a pena presentãdi.
6 Pena est imponenda ſiu conſuetudineːetiã ſi ſit arbitraria.
7 Fideiussor de iudicio ſiſti potest compelli ad ſoluendum penam ex mero officioːeo non presentante reum.
8 Fideiussor de iudicio ſiſti ſi non presentat punitur:vt hic.

Sjquireum. †Nõ exhibẽs reũ criminis dolo malo,put tenet extra ordinẽ punitaːis in ſola pecunia est mulctãdus etiã ſi ad nullã certã penã:pecuniaria est astrict[9].h.o. ¶Jn text.ibi reũ criminis,pro quo pena personalis veniebat imponẽda.Si aũt pecuniaria ad illam
2 penã teneretur fideiuſſor.vt.l.pe.C.de fideiuſ. †ſicut tenetur qui capit captũ p pecunia de manibus familie:vt.l.iĥ.C.de exactoribus tribu.libro.x.ff.ne quis eum qui in ius vo.eſtvi
3 eximat.l.j.q.ĥ.†Cõmentariẽſis autem carcerũ cuius culpa vel dolo carceratus aufugit qualiter puniatur.dic vt.l.commentariẽſem.C.eo. ¶Sequitur in tex.non exhibuerit:per culpã. ¶Sequitur in tex.pena pecuniaria plectitur.ſm diſtinctionẽ que ſequitur.Nã ſi ad penã certam erat astrictus ſi reum nõ ſiſteret in iudicio.ad illã tenet non ad aliã:vt hic q.l.ĥ.C.ad turpil.que hic allegat p contraria q non ſoluitur
4 clare.¶†Sequit in tex.etiã extra ordinẽ.qz poterit talis fideiuſſor faſtigari vel etiã religari aut,acri[9] puniri ex quo dolo malo non exhibet eum.vt no.Spe.in ti.de accuſa.§.ſequitur.ver.ſed ſi dedit.†Et ſi vult dictus fideiuſſor reum defendere:an tũc excuſetur a pena q quãtum tempus debeat ſibi dari ad presentandum reum:dic vt in ſeq.ver.q incipit quid ſi fideiuſſor:q in.d.l.pe.C.de fideiuſ.Sequitur in text.ac nec
6 conſuetudo oſtendit.†Jſto.qõ vbi conſuetudo viget p maleficio vel pro culpa certam penã imponẽdo nõ est recedendũ ab illa pena.Et hoc est valde notandum pro intellectu.§.pena grauior.ſ.qõ vbi pena est arbitraria[c] ſi de cõſuetudine est aliquam penam imponi:eoipso quod iudex excedit modũ conſuetudinis dicitur grauiorem penam inferre. ¶Sequit in tex.certa quantitas cõprehenſa quã ꝓmittere non tenet cum cautio ſit pretoria ſm Dy.Bar.contra q bene cum crimen est capitale:ita qõ non põt haberi ꝓfideratio intereſſe finiti.vt.l.procurator.ff.de iudicijs.§.ſi.ff.rem ra.ha.nec debet compelli incontinenti ad ſoluendã penam ſm Dy.nec quo ff.dixi.qz habet dilationem ſex menſium ad presentandum

a ¶Nã tũc nõ ſufficit pñtatio vna. Quid operet presentatio facta iudici de aliquẽ presentãdo. vide.j.e. l.ſi qs reũ. et in.l. qõ ſi nolit.§.ſi qd ita.ff.de edil.edic. p Bal.in.l.crimẽ. C.q accu. nõ pos. q in.l.cũ pro quo. in prin.ff.de i ius voc.q Bal.in addi. ad Spe.in tit. de reo.in.ſ.colũ.q Paul.de ca. in.l. duob[9].§.ei qui.ff. de iureiur. Alex. plene in.l.ĥ. in fi. ff.qui ſatiſd.cog.

b ¶Qõ facta ꝓsentatiõe bis liberatus erat.adde forti[9] idẽ eſſe vbi diceret toties quoties ſm ang. met in hac.q.in.l.ſi finita. in prin.ff.de dã.infe.cõtra quẽ decidit ibi Jmo. adde dictũ Bng. in.l. grece.§. et ſi post.ff.de fideiuſ. vide i.l.ſi qs reũ. et ibi Ange.in fi. j.eodem.

c ¶Ubi pena est arbitraria. Adde ꝙ pene sunt arbitrarie niſi ſint expreſſe ſi in iure:vt in.l. hodie. iũcta gloſ. ff.de pe.per doct. in.c.de cauſis. de offi.delega.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Ultimo Bar. hic dicit q̄ cōfessus ꝛc. Vide Bal. in. l. ij. ad fi. C. de re iud. Abb. th. not. iij. in. v. charta. Ysa. cōs. cxv. in. fi. vo. Alex. in. l. ij. ad fi. C. de re iud. ꝛ in cons. cxxiij. col. i. vol. iij. ꝛ cons. cxxvij. col. i. vo. iiij. Barba. cons. fi. in. v. col. vol. i. ꝛ cōs. xvij. col. cxxiij. ꝛ cons. i. col. v. vol. ij. Fely. in. c. veniens. in. iij. col. de testi. ꝛ in. c. i. in fi. col. ver. secunda conclusio ꝛ seq. de excep.

b ¶ Et ē irrenarchis. Irrenarches siue irrenarcha aliq̄ volunt ē idē q̄ liminarcha: sed nō est verum: nā Irrenarcha ē ille qui ḡra habēde getis ad tollendas discordias ꝛ alios ciuiū pacādos in ciuitate ꝛ ad pseqnēdos latrones pficit: vt ostēdit ēt Inuen. ff. inter personalia. ff. de mu. ꝛ hono. ꝛ in ti. de irrenarchis. C. li. xij.

c ¶ Nō delictū nō phabit istm. Ad de Ly. i. l. sciāt. C. nō ph. gl. i. c. fi. nō in re. li. vi. do. i. c. cuz ad fedē. de restit. spo. Jo. an. in regula semel mal⁹. de re. iur. lib. vi. in mercurialibus.

d ¶ Debet index maleficior. Addō Ang. in trac. maleficiorum in verba tortura.

e ¶ Ac denūciatiōne suā veram ꝛc. Vide ang. in. l. ea q̄dē. C. de acc. vbi de crimine pcedi pōt: sed nō tū credat denūciāti. et allegat istam. l. dicit q̄ quāti ad hoc vt possit procedi ad inquirendum. vide enm.

f ¶ Bar. hic ēt tangit ꝛ deo ꝛc. Ad de qō doctrinam bar. hic de denunciatiōe reassūpserūt Jo. de ana. et Fely. i. c. sicut oli. extra de accu.

g ¶ Modie tū non vtimur ꝛc. in ista mā vidē Bal. in. l. hēs abūs. ff. ff. ō in. ꝛ eūdepulchre in. l. executorē. in vij. col. C. de exec. rei iud. videte ēt pulchrū consi. Bar. cep. ꝛ si. lix. Utrū autem post ꝛ ꝛ delinquēte pōt iudex domicilij ei⁹ tēat illū remittere p̄ executiōe ad locū ōlicti seu iudex delicti. vidē p ale. late i. l. a diuo pio. ff. fin. am ꝛ mz. ff. de re iud.

reum: saluo nisi renūciauerit būficio. d. l. pe. Et ita assessores practicāt. ꝛ applicāt hec pena accusatori si fuit psens tpe p̄missionis fm Dy. Bar. contra p. l. si. pcurator. ff. si qs cau. ꝛ bene. ꝛ ita practicatur: q̄ applicāt fisco. ¶ Sequit in text. statuet etiā absq̄ libello. ex mero officio simplr cōpellendo fideiussorem ad soluendū penam. arg. in. l. si qñ. C. de bo. vacan. lib. x. de iureitur. c. ad nostram. ꝛ C. de exce. rei iu. li. x ita hoc anno de facto consultus respondi in bononiensi q̄ promisit quendam reum capitis pnāre sub pena ꝛ non presentauit eum. ¶ In glo. i. ibi vsq̄ ad sniam ꝛ non vltra. hoc est verū in simplici fideiussore de iudicio sisti: secus si promisisset presentare reum quoties iudici placuerit. qō tū declara: vt dixi in. l. ij. ff. si. eo. ¶ In gl. fi. ibi. l. si barsator. ā. Et ibi gl. precise decidit qō vbi quis ꝓmittit presentare reū criminis p̄ motu iudicis puniendus est si eum non presentat ꝛ bene: dūtamen nō excedat modum: vt gl. hic dicit. ¶ † Sequitur in gl. scōm istam ꝛ bū. q: si ad certam ꝛ determinatam quantitatē fideiussor: se astrinxit aut astrictus est in illā solā tenet non in aliam vt ibi: alias punitur pro motu iudicis. Ang.

☞ Confessio extraiudicialis cuius effectus sit: dicitur hic. Confessus nunq̄ habetur pro cōdēnato vbi ex confessione non apparet quid ꝛ quantum debeatur.

Confessus crimen incidēter an possit condemnari absq̄ no no processu.

Si cōfessus. In gl. ibi. vel hic extra ius. † Ex hoc no. q̄ nūq̄ extraiudicialiter cōfessus habet p̄ iudicato. et dicit verū: tū sup̄adicta extraiudicialis cōfessio est sufficiēs ad ponēdū ipm in carcere ꝛ in vinculis. Casus est hic fm istā sol. ꝛ reliquos effectus extraiudicialis cōfessionis. dic vt dixi in. l. i. ff. de cōfes. ¶ Sequitur in glo. cū dubia est vindicta. † Diligēter no. hanc so. ex qua habes notabile re. q̄ vbicūq̄ ex forma cōfessiōis nō apparet qd ꝛ quātū debeatur. exemplum cū pena est arbitraria. exemplus in ciuili cū quis cōfitetur se ꝛ ꝛ rū pcussisse: nec cōstat de quātitate dānī: vel cum quis cōfitetur se debitorem ex administratiōe tute. ꝛ nō dicit de quāto: nō habet p̄ condēnato. ¶ † Ultio Bar. hic dicit q̄ cōfessus [a] crimen incidēter nō pōt ex illa cōfessiōe dānari sine nouo pcessu. per. l. si filium. C. de libe. cā. Et ita limitat dictū Jnn. in. c. qualiter. de proba. Tu dic cōtra vt saltem pena extraordinaria possit imponi. arg. C. de testi. l. nullū. Et hoc intellige qñ clare ꝛ aperte quis cōfitet aut resultat cōfessio. Sed vbi nō cōfitet nisi in casu quo maleficiū probetur, tūc verū est q̄ nō pōt puniri sine nouo pcessu. exēplum in eo qui negat se maleficiū cōmisisse. Sed inquātum doceatur de eo excipit cōtra accusantē q̄ nō dz audiri: eo q̄ particeps criminis est. sic loquitur. d. l. filium.

☞ Accusantibus maleficia nō est simpliciter credendum sed per iudicem debet inuestigari veritas.

Delictum an probetur per instrumentum.

Prepositus ad capiendum malefactores debet captos ad preponentem mittere.

Judex maleficiorum nō debet statim torquere accusatū de maleficio: sed debet diligenter examinare negocium.

Hereticus damnatus de heresi ꝛ iudici seculari p̄itat⁹: an sit iterum per eū examinandus vel statim mortī tradendus.

Bannitus non habetur pro condemnato. sed requiritur noua defensio.

Denuncians maleficia tenetur probare: alias punitur motu iudicis.

Denunciatio quotuplex sit: ꝛ quis denunciare ꝛ denunciari possit: ꝛ de eius effectu.

Diuus adrianus. † Denūciatorib⁹ maleficior̄ ꝛ ēt irrenarchis⁹ aut eor̄ literis nō est credēdū ō maleficijs q̄ obijciūt: ꝛ p̄ iudicē dz inuestigari veritas: ꝛ insontes debēt absolui ꝛ nocētes cōdēnari. h. d. Vel sic. Denūciati p irrenarchas vel p exploratores criminū nō debēt p dānatis haberi: ꝛ veritas debet inquiri: ꝛ lis fine debito terminari: et debēt denunciatores ꝛ irrenarche puniri si parum prudēter in officio se gesserūt. h. d. ¶ In tex. ibi. nō essentic̄ exēplis. ¶ † Allegat p Ja. de are. q̄ delictū nō pbat p instrz: ō q̄. j. ad turpil. l. in senatus. l. ij. ff. j. ibi. testibus ꝛ nō testimonijs. p gl. ꝛ Ly. C. ad. l. aql. l. ex morte. Bart. hic succincte remittit.

3 † Sequit in tex. l. fis inclusis atq̄ obsignatis. sic facere dz capitanei⁹ mōtanee ciuitatis Bononie deputat⁹ ad capiēdū ꝛ fugandū latrones quos dz postea mittere ad pātem Bononie: q̄ dz interrogare captos de receptatorib⁹ ꝛ socijs. ꝛ interrogatiōes ꝛ respōsiones obsignatas ꝛ inclusas trāsmittere.

4 ¶ Sequit in tex. vel etiā p irrenarchas traducti. † No. bñ q̄ dz iudex maleficiorū eoipso q̄ aliqs presentat malefactor̄ p rusticos fz q̄ moris est: nō dz ipse dz ponere i tortura: aut mittere ad suppliciū: imo dz diligenter examinare negociū quasi re itegra: vt hic. ¶ † Et dixit Bar. q̄ dānatus de heresi p inquisitorē si traditur iudici seculari: nō tenet iudex secularis credere sue cōdēnationi neq; processui: ꝛ potest iterū examinare negociū. Canonistę i hoc pūcto dicūt oppositū. ꝛ est casus in. c. vt inquisitionis: de heret. lib. vi. ꝛ facit eo. tit. c. fidēles. Nō ob. hec litera: q: hic examinatio criminis fuit facta p iudicē incōpetētē: merito negocium examinatur ex integro.

6 ¶ † Sequitur i tex. nō quasi p dānatis. dixit Dy. q̄ iste tex. nō inuenitur alibi q̄ bannitus nō habetur p cōdenato. hic em̄ fuit reus primo requisitus ꝛ annotatus: ꝛ p cōsequēs in bāno posit⁹: vt dicit gl. in. l. i. j. de requirē. re. ꝛ tamē ei dat defensio: sicut si nunq̄ fuisset positus in bāno. Et hoc cōcedit Bar. de iure: ꝛ bene dicā in. d. l. ij. ¶ Sequitur in tex. ꝛ q̄ scripsit seq. ¶ † No. mīistralē capelle bononiēsis denūciātē maleficium requirendū: vt denunciationē suam veram⁹ probet. Et si in probatione succūbet puniri poterit pro motu iudicis: vt in fi. licet tamen possit puniri. tamen cū denunciat nō tenet se ad penā talionis inscribere. vt. l. ea q̄. C. de accu. † Et quotuplex sit denūciatio: ꝛ qs denunciare possit: ꝛ qd sit denunciationis effectus: ꝛ q denūciari possint. dic vt no. i Spe. de denuncia. Barto. hic etiā tangit: sed de eo mentionem nō facit⁸. Et adde: quia si accusanti de crimine dat⁹ premiū illud idem dabitur denūcianti fm Jo. an. in. c. ti. Item adde qñ ita iudex procedet. super denūciatiōe vt sup quodā notorio: ꝛ ideo pōt inquirere. vt. d. l. ea que. ꝛ hic. nec requiritur tunc litis cōte. ꝛ si reus est absens. extra de acc. c. qualiter. sed si reest presens requirit⁹ ois ordo iudiciarius fm Jnno. de pcur. c. in nostra.

9 ¶ † In glo. in verbo inquisitiōis. Et vbi aliquod crimen est notoriū: tamen ignorat malefactor: tunc index dz facere vnam inquisitionē generalē ꝛ sup ea examinare testes ad inuestigandū quis fuerit malefactor: ꝛ illius inquisitionis virtute nō potest ferri sniа cōdemnatoria: ꝛ dz debet iudex cōtra diffamatos formare postea inquisitionem specialem: ꝛ inquisitos citari ꝛ iterum de nouo super illa inquisitione testes repetere: q: testimonium primū nō sufficit. Et inquisitus dz potentiā opponēdi oēs exceptiones iuridicas: ꝛ oēs suas defensiōes faciēdi: ꝛ ita dicit Jnnoc. in. c. bone memorie maguntino. de elect. tene menti. ¶ In gl. super ver. de focijs. in fi. Nō ob. C. de test. l. quoniam. vt ibi no. in glo. Angelus.

☞ Judex alterius territorij ad literas iudicis debet remittere malefactorem.

Debitor degens alibi tan ꝛ quando sit remittendus ad locū celebrati contractus.

Remittere an ꝛ qñ habeat locū i delictis vel quasi: ꝛ an remittens debeat primo cognoscere de crimine.

Solet. † Ad literas ꝓdis ꝓincie ī qua ē delictū cōmissuz ꝑses alteri⁹ ꝓincie in qua malefactor degit sub fida custodia dz illum remittere. h. d. Et ergo loc⁹ remissionis: vt hic. ꝛ. j. l. ꝓi. ꝛ. l. nō dubiū. ꝛ. ff. ti. j. l. fi. ꝛ in corpe. vt nulli iud. ff. si vero qs cōphēsorū. ¶ † In ꝛtractib⁹ aūt dic vt no. gl. i. l. hēres absens. ff. i. ff. e. per canonistas in. c. romana. ff. ꝛtrahētes. de fo. cōpe. Interdū ēt iudex loci in quodelingt dz remittere delinquētē ad locū vnde delinquēs est. ꝛ dz tūc remittēs cognoscere de delicto. ꝛ ipm remittere cū elogio. i. cū scriptura dcla rāte eū reū criminis qñ de tali crimine cōdēnare|non pōt: vel cū elogio. i. cū sniа cōdēnatoria qñ pōt cōdēnare: ꝛ tūc remittit eū puniendū. sic intelligo. l. nō dubiū. j. e. Et hoc vltio casu absq̄ literis: sic faciūt inquisitores prauitatis hereticę: q cognoscūt ꝛ cōdēnāt de crimine heresis: ꝛ deinde cōdēnatū tradunt curie seculari nō incitati neq; interpellati. ꝛ in dice seculari: sed in casu pcedēti remissio fit ad literas iudicis regrētis. casus est hic. † Hodie tū nō vtimur⁸ istis remissiōibus: q: vnaquęq; ciuitas sibīpsi ꝑses ē. vt. l. si. C. de pserī. lō. tēp. nec subsunt dicte ciuitates sub eodē dñio actu et habitu merito vni⁹ ꝑses alteri obedire nō tenet. Dz si subesset sub eodē dñio actu ꝛ habitu. exemplū in marchia ꝛ in ꝓincia marchie: ꝛ ducatus ꝛ patrimonij: quarum quelibet hz suum ꝑsidē: ti ois dicte ꝓincie subsunt actu ꝛ habitu papę: tūc delinquēs

delinquēs in marchia qui fugisset in ducatu deberet remitti per ducē marchionis marchie ad literas eius, ꝛ ita vidi practicari ꝛ obseruari pluries ꝛ bñ. ¶ † In text. ibi, desiderare. dic per Lyn. in auc. qua in prouincia. ꝛ ibi declarat, an remittens debeat cognoscere primo de crimine, ꝛ an in quasi delictis habeat locū remissio. Et adde q̄ si exemptus delinquit in loco exempto nō potest remitti per ordinariū loci. de priuilegijs. c. j. lib. vj. Sed vbi quis delinquit in loco non exempto ꝛ fugit in locū exemptum: puta in ecclesiam: tamē debet remitti per ꝑsidentē loco: vt. l. presenti. ff. si. de his qui ad ec cle. confug. ꝛ. l. i. C. vbi cause fisca. ꝛ ibi per Ly. Ange.

4 ☞ Et dicti pro ea. Adde vbi cōsuetudo est. vide ang. in. l. ff. si qs test. li. ff. de incen. rui. nauf.

Emilitibus. Pro delicto militari vel cōi leui tū remittendus est miles ad magistrū militum nō ad ꝑsidē loci in quo deliquit. ꝛ capitaneus exercit⁹ in suos milites habet gladij ptātē. h. d. in terminis ꝛ in summa, ꝛ cessat. ff. iū. l. iij. de re mili. ꝛ ita dixi in. l. fi. ff. ti. j. ¶ In tex. ibi, qui exercitū. l. regendū exemplū pone in dño Joāne acuti, q̄ cōtinuo erat rector exercit⁹. sic. j. de re mili. l. officiū.

1 ☞ Custos carceris si precio corruptus carceratū sine vinculis agere permittit punitur: vt hic.

2 Custos carceris tenetur scrutari, an in carcere sit ferrum vel venenum.

1 **Carceri.** † Custos carceris punit⁹ si ꝑcio corrupt⁹ carceratū sine vinculis agere pmittit: aut etiā inferri patit in carcerē ferrū vel venenū. h. d. ¶ In tex. ibi, siue vinculis agere. subaudi cū in vinculis deberet eū tenere de mādato fortan magistratus. Et in hoc multū errāt custodes carcerū: sed nesciunt penā hui⁹. l. ¶ Sequit in tex. nescit ob negligentiā.

2 † No. q̄ custos carceris dicit negligens in officio si nescit, an in carcere sit venenū vel ferrum, ꝛ ideo moris est vt custodes carceris assidue scrutentur in carcere de veneno vel ferro. Et prudenter facient si de tali scrutatione cōfici faciant publica instrumēta. Jnterdicit enim ferrū immitti ad euitationē fracture carcerum ꝛ ne carcerati inter se cedes ꝛ vulnera possint cōmittere. Et etiam interdicitur ferrū ꝛ venenum: ne aliquis ex carceratis tradendus vltimo supplicio seipsum interficere possit. Et no. bene q̄ contra talem custodē procedi potest per inquisitionem: vt hic ibi, officio custodis ꝛc.

1 ☞ Carceratus crimen confessus si relaxatur punitur relaxans vt hic.

Nequis. Adulcēdi sunt magistrat⁹ qui carceratū sine causa dimittunt. h. d. Et dicit Rog. q̄ hec lex non est Pisis in libro pandectarū. ¶ † In tex. ibi, ne qs magistratus municipalis cui fuit assignat⁹ malefactor quem malefactorē debebat remittere ad ꝑsidē, ꝛ ipse eū relaxauit celeriter ꝛ sine causa [a]. Et intellige q̄ malefactor non erat crimen confessus, alīs relaxando eū incideret in crimē maiestatis: vt j. ti. j. l. iij. in fi. ¶ Sequit in tex. de cetero fierent verisimiliter metu pene: vnde oderūt peccare mali formidine pene, ꝛ oderunt peccare boni virtutis amore. l. i. de iusti. ꝛ iure. in glo.

1 ☞ Delictū ex causa punitur alibi quā vbi est cōmissum.

2 Remissio, an ꝛ quando fieri debeat sine alia cognitione criminis.

3 Remissio in delictis fieri non debet quando est nimium difficilis.

4 **Non dubium.** † Ex causa iudex loci in quo delictū cōmittit dz delinquentē remittere ad locū vñ delinquēs est. h. d. Et interdū remittit eum puniendū tm. Jnterdum remittit cognitionē ꝛ punitionē criminis fm doctrinā quā dedi. ff. e. l. solēt. Si em̄ iudex loci in quo est delictū cōmissum haberet potētiā cognoscēdi ꝓnunciādi ꝛ puniēdi: nō deberet remittere. imo si malefactor alibi esset: ad eū deberet fieri remissio. vt. d. l. solēt. Er iō intellige hāc, l. vt tibi summaui, ꝛ sic dabit tūc, ꝛ. j. de adul. l. fi marit⁹. sic in magistratu. ff. i. ff. ff. de incē. rui. naufra. l. ne qd. ff. de his. ¶ In gl. sup ver. ꝓiterit. ibi, ꝛ ꝓnunciatū vult dicere ꝓbatū, ꝛ cū isto elogio ꝓbationū remittit eum. ¶ Sequit in gl. ꝛ ꝑmo. executio. l. cū iudex pōt cognoscere ꝛ cōdemnare: sed nō punire: nam tūc remittit solā executionē. Et ita faciunt inquisitores

2 heretice prauitatis: vt dixi in. l. solent. ¶ † Segtur in glo. ff. etiam sniа remittit. l. qñ iudex qui sub custodia habet captū ꝛ non hz potentiā sententiandi, neq; puniendi. exemplū pone in capitaneo alpiū bononiēsium q̄ latrones capit sed condēnationē ꝛ executionē criminū remittit ad pātem Bononie. Iste enim cognoscit simpliciter ꝛ remittit elogium: vt. ff. eo. l. diuus. ¶ † In glo. fi. ibi, vel vicinitatis. Non intelligas

qō ꝑpter vicinitatē prouinciarū ꝑses vnius prouincie in qua maleficiū est cōmissum teneat remittere ad ꝑsidē alterius vnde ille originē trahit: cū maleficiū debeat puniri ꝑmo in loco vbi est cōmissum. vt. l. i. C. vbi de cri. agi opor. Dz sensus gl. est vt puto qō qñ prouincia est multū vicina facile fit remissio ꝛ ꝑpter hoc si ad illū ꝑsidē spectat cōdemnatio vel punitio ad illū remittēdus est. Si em̄ prouincie essent multum distantes: vt prouincia tuscie ꝛ prouincia gallie nō compelleretur ꝑses tuscus remittere in galliam. Ange.

1 ☞ Custodes malefactorū si eos diligenter non custodiūt puniuntur: vt hic.

2 Custodire diligenter captiuos dicitur omnis custodiens cū ligamine.

3 Culpam latam committens an ꝛ qñ teneatur pena mortis.

1 **Milites.** Milites ꝛ pagani a quib⁹ capti omnes siue sint custodes carcerū: siue magistratus: siue alij pagani nullū habētes officiū qui in guardā et custodiā recipiūt aliquē vt captiuū q̄ diligēter eū custodiāt alīs subiacēt penis hac. l. descriptis. ꝛ attēdāt q: si relenari volunt ab oi culpa tam lata quā leui vt ipsos captiuos ligent: ꝛ ligatos teneāt ligamine ꝓpetēti ꝛ bono. † nā ois custodies captiuatū cū ligamine intelligit diligēter custodire. glo. est in l. j. ff. si. de fer. ꝛ sīr in magna culpa est ille cui tradit⁹ homo ligatus si eum cudodit dissolutum. ītex. est in. l. si vt certo. ff. custodiā. ff. cōmodati. ¶ In tex. ibi. si culpa eorum nimia. ſlata. Jsta em̄ est nimia culpa vt in gl. † Et no. bene q̄ ꝑpter hāc latā culpā isti custodes afficiunt supplicio: vt pīz in text. Iz nō semp: vt no. hic in gl. in ver. supplicio. vnde videt cōtra opi. Bar. q̄ dixit ex lata culpa neminē fore dānādū. ad mortem. in. l. lege cornelia. j. de sica. Nā plures casus inueniunt iter quos hic est vnus: q̄ ꝑpter latā culpā qs punit ad mortē vt ibi dicā: nec potes eū defendere q̄ loquat vbi lex mētionē facit doli vt tūc lata culpa nō equiparet dolo quo ad dictam penā: q: in cornelia de sica. fit mentio doli, ꝛ tamen ea. l. punitur quis ꝓpter latam culpam: vt ibi dicam.

1 ☞ Conspirantes vt carcerati euadant effractis carceribus puniuntur: vt hic.

2 Carceratus frangens carceres punitur vt confessus.

3 Sta. quod contumax habeatur pro confesso quid operatur.

1 **Theos.** † Cōspirates vt effractis carceribus [c] euadāt: reinuēti puniūt veluti cōfessi de crimine, et reuelāti cōspirationē parcitur. † Et no. hāc. l. cōtra effractores carcerū ꝛ cōtra cōspirantes vt frangant: licet nondū sit perfectū flagitiū. nam puniunt veluti cōfessi de crimine. casus est hic cōiuncta glo. ff. Et de istis effractoribus habes plene in. l. j. ff. de effracto. dic vt ibi. ¶ In gl. ff. ibi. habeat pro cōfesso. † No. hic casum vnū in quo nō ꝓfessus fingit esse cōfessus: sic ꝛ cōtumax nō cōparēs fm formā statutor: italie: q̄, tñ ex orbitāt a iure cōi. vt. ff. eo. l. diuus. ꝛ ibi dixi. Et in multis alīs casib⁹ cōtingit q̄ fingit qs cōfessus qui nō est. C. de assesso. l. iij. C. vbi de cri. agi oportet. auf. qua in ꝓincia. ibi q: cōtumacia ei⁹ ꝛc. ꝛ. j. de iure fisci. l. diuus. ff. senat⁹. ꝛ. e. ti. l. edicto. ff. fi. C. de exactorib⁹ tributor. l. iij. li. x. de iuramento calum. l. ij. ff. qō si actor. C. de omni agro deserto. l. locorū. li. xi. in corpore de exhi. reis. ff. sancim⁹. de suspe. tu. l. in. pluribus. ꝛ. e. ti. l. iij. ff. puto. ff. vbi pupi. educ. l. fin. ꝛ de cōfessis. c. ff post prestitum. lib. vj. in. q. cum decernimus. ff. q. j. c. ruſtus. ꝛ. c. quicunqs. Angelus.

1 ☞ Custodia non debet committi ineptis ad custodiam.

2 Castellanus debet habere tot custodes qō fortalitium possit tute custodiri.

3 Castellano est ignoscendū si fuit ꝑditus a suis custodibus.

4 Carceratus si reperitur in carcere interfectus ꝓsumitur culpa custodis.

5 Bannitus q̄ impune pōt occidi si sit in carcere nō pt offēdi.

6 Carceratus si moritur in carcere ꝓsumitur culpa custodis.

7 Carceratus pro debito ciuili si fugit pena custodis est vt satisfaciat creditori.

8 Custos animalium tenetur probare mortem vel amissionē eorum: alias tenetur de culpa.

9 Custos platee vel domus si quid inuenitur subtractū ꝓsumitur sua culpa: ꝛ tenetur nisi probet oppositum.

10 Usserarius tenetur custodire librum suarum rationum.

11 Notarius tenet custodire sua protocolla, et si dicit amissse tenetur probare formam amissionis.

1 **Non est facile.** † Ineptis ad custodiā non est custodia committenda. Et si custos erga custediam male se ges-

a ¶ Et ipe eū relaxauit celeriter et fine cā. Adde qō vbi nō cōstat de cā incarcerationis iudici qd index facere debeat. vidē eundē Ang. in. l. si quis vi. ff. si fugitiui. ff. de fur.

b ¶ Nō propter latam culpam quis punit ad mortez. De istis casibus vide eūdem ang. in. i. ff. si qs test. li. esse iust. fne. ꝛ in. l. ff. de incen. rui. nauf.

c ¶ Nā puniuntur veluti confessi ꝛc. Adde an icarceratus si inuenerit ostiū apertū carceris ꝛ fugiat incurrat penā carceris fractiuī ang. in. l. verū. ff. de fur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

serit p modo culpe punit. Et si custoditū interfecerit homicidij reus est. Et si casu reus custoditus decesserit,attestationibus id probādum est. Si seruus captus fugerit dño debet reddi preciū serui.h.d. ¶ In tex.ibi,nec vni sed duob⁹.† Nota. cōtra deputatos pro castellanis ad guardiā roche: q; nō debent esse cōtentiuno custode:sed debēt habere tot q; fortilitium possit tute custodiri:vt hic. ¶ Sequit in tex.q; si negligentia cōmiserint:quā in dubio non cōmittunt si carceratos ligatos tenebūt: vt dixi in.l.milites.§.e. ¶ Sequit in tex.nā cū custodia simul ꝛc.† Not.diligēter hunc tex.pro castellano qui fuit proditus a custodib⁹ intromittentibus inimicos in fortilitio. Nā cum nemo possit a proditione cauere nisi esset diuinus ignoscendū est ei. facit.§.man.l.si fideiussor.§.in omnib⁹. ¶ Sequit in tex.si interfecerit.† Not.q; si in carcere reperitur interfectus carceratus semper ascribit culpe militis: sed nō debet ppterea custos occidi:§ aliter castigari. ¶ Sequit in tex.homicidij reus est.optime facit hec litera † quod bānitus qui impune pōt occidi si in carcerib⁹ sit nemo possit eū tangere.de quo in.l.quicūq;.C.de maleficiis.ꝛ ibi per Cy.ꝛ alios. ¶ † Sequit in tex.id probandū est etiam per eos qui secū erant in carcere.arg.de re mtli.l.nō oēs.§.a barbaris.C. de naufra.l.quoties. lib.xi.C.de repu.l.consensu.§.virum. Et hinc sumpta est cautela qua vtunt hodie custodes carcerū: qz cū carceratus infirmat dicunt mediciꝰ,ꝛ de egritudine faciūt extrahi publicū instrumentū, et deinde postea cū morīt extrahunt eū de carcere in quodā sacco inuolutū in signum mortalitatis vt sic liber sit ab exhibitione ipsorū mortuorū. ¶ Sequit in tex.applicato ei alio milite:vno ꝛ plurib⁹ put est expediēs ne ille custos fugiat. ¶ Sequit in tex.preciū reddere iubet.† hic est casus q; si quis est carceratus pro debito[a] ꝛ fugit pena custodis est vt satisfaciat creditori. ¶ In gl. que incipit a custode.ibi,sed est speciale.ꝛ bñ.† ꝛ est vtile contra conductores pecorū vt ea custodiant ꝛ pascant. Nā si aliquod pecus reperit obturatum vel de perditū semper presumit culpa custodis:nisi ipse probet oppositum[b]:q; probare pōt per verisimiles cōiecturas §m Cy.C. de pig.act.l.si creditor.† Est etiā vtile cōtra custodes platee in qua relinquūtur de nocte multa supellectilia,ꝛ si qd inueniū subtractū vel diminutū:in dubio presumit culpa eorū nisi probent oppositū.† Et sic ꝛ vsurari⁹ qui conficit libr⁹ rationum cū teneat illū custodire,† ꝛ notarius similiter teneat sua ptocolla:q; si dicūt ea deperdita:oportet q; probēt perditionē ꝛ formā per ditionis:qz in dubio presumunt in culpa:vt.l.si quis ex argē tarijs.§.fi.de eden.per Jo.an,in cle.fi.de vsur.Ange.

[a] ¶ Si qs est carceratus p debito. Adde Bart.in.l. si vt certo.§.fi de me,ff.commo.

[b] ¶ Etiāsi ipse pbet oppositū. Nā custos pecorū debet ipse pbare qō fine cā sua deperdi ta seu mortua sūt de hoc habes gl. in.l.cuz ita legat. §.species. de leg. ij.sic est in argēta rio ꝛ custode carceris.l.cū duob⁹. §. inchoāda. ff. p socio. vide Ang. post Rofr.ꝛ bar. qualiter probetur casus in.l.si qs ex argētarijs. in.l. si creditor.C.de pigno.actio,

[c] ¶ Et vsurari⁹ q cōficit librū. Adde doc.i.c.quāq;. de vsu.lib.vj,

[d] ¶ An in numero sociorū possit esse iudeꝰ. Adde Barba.cōsi.lxiij. incip.Iz in mediū in.iij. colū. in.iiij, vo. Et quid de saracenis, vide per Jnn.in.c. qō sup his,in fi.de voto,

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 1 2 3 4 5 6 7 8 1 2 3

¶ Ad legem iul.maiesta. Rubrica.

¶ Crimen lese maiestatis est proximum sacrilegio.
Saluum conductum frangens incidit in maiestatem.
Sociorum appellatione qui veniant, ꝛ an iudeus possit esse socius christiani.
Saluum conductum perpetuum nemo dat nisi princeps.
Confederatos cum populo romano offendens tenetur lese maiestatis,
Conspirantes aduersus quietem sui populi puniunt:vt hic.
Occidere tractans suum potestatem tenetur lese maiestatis.
Rebellibus ꝛ bannitis mittens literas vel nūcium punitur crimine lese maiestatis.

PRoximum sacrilegio.† crimen lese maiestatis est proximū sacrilegio,ꝛ in ipsum incidūt omnes his legibus nominati.h.d. vsq; ad.l.non contrahit. ¶ In tex.ibi,proximū. ideo dicit proximū: qz istud committit aduersus rem publicā romanorū que est quasi sacra. Et de isto crimine sacrilegij habes.§.ad.l.iul.peculatus.l.sacrilegij.C.de crimi.sacri. ¶ Sequit in tex.securitatē.glo.exponit de securitate data alicui per populū romanū:quā hodie appellam⁹ saluū conductū.† Unde nota frāgente saluū conductū datū per populū incidere in maiestatē. Et dubitat hic Bart.si ista securitas dat alicui ,p se ꝛ socijs suis:qui intelligātur socij. Et an in numero sociorum possit esse iudeus[d]. Et nihil dicit:sed dixit se dicturū alibi:ibi non dicit.† Dic q; illi dicunt socij qui determinato ppositō vt so cij a principio socialiter venerūt cum habēte securitatē.Non aūt dicunt socij qui in societate pariter incidissent vt tota die pringit:vt.l.itē apud labeonē.§.si qs comitē,ꝛ.§.de iniu. Nec dicunt socij etiā si a principio se sociassent nō ad finēvt essent socij:sed ,p eorū negotijs se sociassent peragēdis,p hoc do lege notabilē.C.de naui.nō exc.l.j.li.xj.facit.C.de fac.san.ecc, l.qui sub pretextu.Jn iudeo respōde q; si verevenit vt socij: securitas extenditur ad eū. Nā permissum est nobis etiā cū indeis societatē habere atq; cōmerciū: vt.l.quinq;.C.de ind. Laueat tū habēs saluū conductū vt in hospitijs seorsum nō habitet a iudeo: vt in c.ad hoc.ꝛ in.c.iudex.extra de iudeis. Reliqua ad istū articulum pertinētia.dic vt hic per eū.† Et adde q; hanc securitatē nemo dare pōt nisi princeps. Et iō cū populus Bononiēsis sit sibi ipsi princeps:antiani debent dare securitatē. Non aūt poterūt dare collegia neq; potestas Bononie:vt.j.de penis.l.relegati.† Scdo modo exponit gl. cū populus romanus societatē ꝛ ligā cōtraxit cū aliqua ciuitate q; prius erat inimica vñ si aliquis offendit de dicta ciuitate cōfederata incidit in maiestatē, ꝛ de hoc habes casum.j. de capti.l.nō dubito. Et hoc puto verū si offendit principaliter in exitū reipublice:vt.j.de capti.l.si quis in genuam.§.in ciuilibus. durū enim esset dicere q; propter aliā iniuriā vel contumeliā incideret in crimē tale,ꝛ hoc nota pro ciuitatib⁹ cōfederatis.de quib⁹ in.d.l.nō dubito. ¶ † Sequit in tex.in vbe sunt.gl.exponit romana, ꝛ addit q; in alijs ciuitatibus non contrahitur hoc crimē:licet opera alicuius hois armati cū telis ꝛ lapidib⁹ sunt. Sed tu dic ꝛ non contrahak hoc crimen:tū habita cōsideratione persone est interdū crimē capitale:vt.l.i.C.de seditio. vbi est casus in corpore de mā.princi. §.fi.in fi.j.de pe.l.capitaliū.§.sunt quidam. vbi gl.ponit exēplum in iose decurione bononiēsi ꝛ borgello pisano: qui aduersus quietē ciuitatum suarū sepe conuenerunt ꝛ populum cōcitauerunt, ꝛ facit optime Ecclesiastici.xxvi.c.circa princi. ¶ † Sequit in text.occidātur.optimū argumentū q; ex solo cōsilio ꝛ tractatu de occidēdo potestatē Bononie incidit in maiestatē quantum ad penā mortis:oppugnare eā patriā: aut magistratum eius nō distat a crimine maiestatis. Et de hac patria oppugnata habes in.l.fallaciter.C.de abolitio.l.i. in gl. ¶ Sequit in tex.literasve signumve dederit. † Not.vt curent ꝛ aduertāt ciues vt rebellibus ciuitatis nō mittant literas neq; aliquod signū prebeant eis per quod ipsi possint iuuari contra ciuitatē. Nam contrarium facientes incidūt in maiestatem:vt hic.ꝛ semper accipe maiestatem large. ¶ Judex denegās prebere baculū suo successori vt possit officium exercere incidit in crimen lese maiestatis.

VIve.† In tex.ibi,successum esset.† hic est casus q; si ptās Bononie successori suo denegat prebere baculū vt possit officiū exercere incidit in maiestatē:vt hic.ꝛ.j.l.pri.§.qui ve. ¶ Proditor exercitus tenetur crimine lese maiestatis.
Magistratum se asserens qui non est punitur:vt hic.
Fortalitium non licet alicui priuato facere in confinibus.
Castellanus non restituēs domino castellum punitur crimine lese maiestatis.

EXduodecim.† In tex.ibi,bellis cesserit glos. exponit retrocesserit aut victoriā hostib⁹ dederit: vt fecit Hainus de magātia. ¶ Sequit in text.p ptāte magistratuve.† Nota.q; asserens se magistratū q; nō est incidit in maiestatē. tenet etiā crimine falsi : vt.l.eos.j.de fal. ¶ In gl.in verbo.tenuerint.ibi, q; nō licet.† Nota.bñ istā gl. q; in cōfinibus nō est licitū habere castellū alicui priuato,et ideo bene faciūt ciuitates cū ponūt in ruinā,ꝛ maxime cū tenentur ab illis qui sunt soliciti ad predā. cōcordat.l.quicūq; castrorū.C. de fundis limi. Nec etiā intra cōfines licitū est facere castellū aut fortilitiū,ꝛ in solo ,p rio ad tribulationē reipublice,vel aduersus quietē alicuius ciuitatis : vt.l.per prouincias.C. de edificijs priuatis. ꝛ.C.de metatis.l.deuotū.lib. xij.ꝛ in.d.l.quicunq;. Not.glo.in.l.cum ex eo.§.de serui.vba. predio. Et hoc est vtile ad inuestigationē veritatis laborerū ꝛ edificij q; sit de volūtate ꝛ mādato illustris principis dñi commitis virtutū. Et facit quod not.ex odi. Castrametati sunt filij israel. ¶ Sequitur in gl.vel tenuerint.† Not.cōtra castellanos nō restituentes castellū ciuitati Bononie ad iussum antianorum:q; incidunt in maiestatē. Et eodem modo incidūt si concedant hostibus;vt in glo.seq.ꝛ hic in tex.ibi aut castra concesserit.vt in glo.seq. ¶ Unionem ꝛ sectas facies contra rempublicam tenetu crimine lese maiestatis.
Insidie sunt licite inter hostes,
Rebelles iuuans punitur crimine lese maiestatis.

CUiusq; dolo.† Nota.cōtra faciētes sectas cū pactis ꝛ iuramento firmatis tendentibus in exitiū reipublice.Nam isti incidunt in maiestatem. ¶ Sequitur in textu. insidias. † Nota quod insidie sunt licite inter hostes,ꝛ

ites,ꝛ ideo dicebam pridie qō nō dicebatur captus:vt latrūculus qui fuit captus in filuis nonātulle guerram habentis cū nobilibus de Saxolo ex quo ille captus erat stipēdiarius illozum nobilium. ¶ Sequitur in tex.pecunia.† Not.qō mutuans pecuniam rebellibus aut aliquo modo eos iuuās incidit in maiestatem. ¶ Sequitur in text.emiserit.i.dimiserit sine causa:vt dixi in.l.ne quis.§.titu.j.

¶ Lapidem iactās in locū prohibitum si quem casu percutit punitur:vt hic.

NOn contrahit.† In tex.ibi,lapide iactato.† Nota casum quotidianū de eo qui proiecit lapidē in locū prohibitū,ꝛ casu fortuito percutit transeuntem qō puniri debet solum de culpa ꝛ nō de dolo:vt hic,ꝛ.l.si quis cū seruo.§.de iniur. Si aūt actus proiciendi nō est phibitus:tūc non est in culpa vel dolo:ideo nō punitur: vt.d.l.si quis cum seruo.ad.l.aquil.l.si putatur. ꝛ.l.item mella.§.si qs cum pila. Et hoc intellige : nisi aliquid contingens faciat eū reum culpe:vt dictis iuribus.Angelus.

¶ Accusare quilibet potest crimen lese maiestatis:nisi sit inimicus.
Accusare non possunt qui sunt inimici capitales.
Testis infamis,an ꝛ quando admittatur ad testimonium.
Minans alicui mortem si postea reperitur occisus, an presumatur propter minas occisus ab eo.
Maledicens principi vel antianis,an ꝛ qñ sit puniendus.

EAmoſi.† Etiam prohibiti accusare de crimine publico admittunt ad accusandū de crimine maiestatis:nec debet quis damnari ex presumptione quacunq;,ꝛ qui maledixerit principi examinandus est,an ex lubrico lingue,an in contemptū principis fecerit:si statue principis cōsecrate violantur:incidit in maiestatē.h.d. ¶ In text.ibi,admittunt ad hāc accusationem.supple nisi ꝛ hi famosi sint inimici.† qi in nullo crimine admittūtur capitales inimici quantūcunq; exceptato:vt dixi in.l.§.3.de accusa.ꝛ est tex.in.c.per tuas.de simonia.Per q; capitulum dixit Bart.† qō quantuncunq; isti infames admittantur ad accusandum, ꝛ per consequens ad testificandū : tamen non admittuntur ad testimoniū:nisi tantummodo super crimine directo : sed non poterunt testifi cari super adminiculis, ꝛ dixit hoc esse tenendum mēti perpetuo.Sed hoc non credo : nisi quando adminicula non respiciunt delicti substantiam : secus si sint de substantia: vt in exemplo posito per eum.arg.l.ad rem mobilem.ꝛ.l.ad legatum.de procura.ꝛ.§.de iurisdi.om.iudic.l.cui iurisdictio.pro hoc etiam facit:quia allegans causas absentie facti sicut admittitur ad allegandū ita admittitur ad probandum: vt videtis in.l.pe.§.ad crimen.§.de publi.iudi. ¶ Sequit in text. ꝛ liberti patronos, ꝛ forsitan filij parentes qui cōmisissent directe crimen maiestatis id est perduellionis.nam licitum est pro executione dicti criminis filio occidere patrē : vt.l.minime.§.de religio. ꝛ non est alibi illa.l.argu.tamen est contra.j. de re milita.l.milites egrum.§.pen. Potes soluere quod ibi non fuit contractum crimen perduellionis: sed tantū deserte militie.Et pro prima opi.facit quod not.in.c.i.de conuer.infide. ꝛ.vij.q.i.c.vxor.in fi.ꝛ Barto.aliquid tangit.j.titu.i.l.si adulterium.§.liberto. ¶ Sequitur in tex.non in occasione.s. vt ex quacunq; presumptione de hoc crimine accusatum iudex condēnet. hoc enim verbum in occasione sonat in vitiū: vt.l.labeo.§.de riuis.fm Ray. ¶ Sequitur in tex.an potuerit facere.multum bene facit in arg.† an si quis fuit minatus alicui mortem, ꝛ deinde inuenitur occisus presumatur propter minas occisus ab eo.Nam inspicere debemus qualitatē ꝛ conditionem minantis, an illud potuerit verisimiliter explicare vel non.de quo in.l.metū.§.quod met.cau. ¶ Sequit in tex.nec lubricū lingue[a].† Not.in fauorē maledicentiū antianis: qz si ex lubrico lingue nō punitur : vt hic.ꝛ.C.si quis imper.maledi.l.vnica. Ratio est:qz lubricū lingue nullus homo domare potest. Jaco.ħ.ꝛ ecclesiastici.xvij.c. ¶ In glo.in ver.lingue.ibi.l.omnes qui.§.fi. Solu.vt ibi not.in gl. ¶ In glo.super verbo,ꝛ an cogitauerit.ibi alij exponunt ꝛ nō male, et hoc nota contra preponentes famosum carmen contra antianos in scriptis, vel sine scriptis.de quo plene.in.l.cornelia.§.senatus.§.de iniur.dic vt ibi.

¶ Mulier in cā criminali,an possit esse testis ꝛ accusare.

IN questionibus. Accusare potest de perduellionis crimine mulier.h.d. ¶ In tex.ibi, audiuntur scilicet accusando. ¶ Sequit in text. iulia mulier.in Salustio catilinario vocabat fulvia. ¶ Sequitur in text.instruxit.de ista instructione continet plene in Salustio.† Et allegat q; mulier in causa criminali pōt esse testis parificādo accusationē ꝛ testimoniū. Sed canonistē dicunt contra, ꝛ ista.l.facit p eis ꝛ non contra. nā si speciale est in hoc crimine, ꝛ in quibusdā alijs exceptatis: ergo in cōtrarium est ius cōmune.de hoc dic vt no.de testi.l.iij.§.iulia.

¶ Jus succedendi,an ꝛ quando possit confiscari.

EOrum qui.† Jus succedēdi q; nō trāsit ad heredes extraneos non confiscatur ex crimine maiestatis.h.d. ¶ In text.ibi crimine cōmisso.non principaliter aduersus cesarē, vel rem publicā §m gl.ꝛ hoc tollit cōtrariū: sed ex aliquo alio capitulo.l.iulie. Vel dic ,p istud ius succedēdi non trāsit ad heredem extraneū patroni,ꝛ ideo nō confiscatur nisi eo casu quo dānatus habet liberos, ꝛ ista est veritas,ꝛ hoc modo fugias contrarium signatum in gl.de quo per Bar.in.l.i.ꝛ.iij.C.de interdic.ꝛ releg. ¶ Sequit in tex.libertorū bona.que sui natura non transeūt ad heredes extraneos : secus si trāsissent vt dixi.exemplū pone in emphiteosi ꝛ feudo[b] non transeuntibus,ꝛ nota hunc casum.Angelus.

[b] ESqui in reatu. Reus pduellionis non decedit statu integro:sec⁹ in alijs reis regulariter.h.d. Jō aūt dixi regulariter : q; quāplurima crimina sunt de quibus pōt accusari memoria post mortē: vt vidistis in.l. ex iudicioꝝ.§.de accusa.dic vt ibi.

¶ Ad legem iuliam de adulteriꝭ. Rubrica.

¶ Libellus ꝛ positiones in crimine adulterij ꝛ stupri quo modo formatur.
Adulteri quibus penis subiiciantur.
Adulterium §m apostolum est grauius quolibet crimine.
¶ In rubrica.ibi, de adulteriꝭ.i.coercēdis. vt.j.eo.l.nuptā. ꝛ.l.si is qui.† ꝛ formā libelli ꝛ positionem super hoc crimine[a] ꝛ crimine stupri.vide in Spec.de adul. ¶ In gl.ibi, §m apostolū.i.ad Corinth.vi.† in fi.ꝛ cōtra istos adulteros.vide puerboꝝ.vi.c.in fi.ꝛ Eccle.xxiij.c.in fi.† Sed licet §m apostolum grauius reputetur[c] ius ciuile dicit oppositum.tex.est in.l.interdum.in prin.§.de publi.

EIec lex. In ista.l.vos nihil habetis. nisi q; dicitur in tex.

¶ Mulier que diuertit ꝛ nupsit ante denūciationem sibi factam ne nuberet non potest accusari de adulterio.
Diuortium hodie non permittitur:sed bene separatio thori.

EX lege iulia. † Mulier q; diuertit ꝛ nupsit ante denunciationē sibi factam ne nuberet non pōt accusari de adulterio nisi primo accusetur ꝛ condēnetur.h.d. istud principiū. Nec ob.j.e.l.si qs adulteriū. in prin.vt ibi dicā.† hodie aūt quia diuortiū non permittit sed solū separatio thori incipi pōt ab adultero ꝛ adultera. Et idē iure isto si post diuortiū nubat facta sibi denūciatione primitus ne nuberet vt.j.eo.l.qui vxori.ꝛ.l.denunciasse. ¶ In tex.ibi ab adultero incipere,accusando eū de adulterio. ¶ Sequitur in tex.nupsit secundo viro facto diuortio cū primo : q; erat licitū hoc iure. ¶ Sequitur in tex.nisi reum peregerit.per hūc text.dicit Bul.de suza,se semel decepisse Bononienses in quodā cōtractu inito per eos cum mutinēsibus vbi erat hoc verbum peregerit. Nam dicebant Bononienses penam incursam ex sola litis contestatione.per.l.amplius non peti.rem ratā haberi. Et ipse dixit q; verbum per,tollebat contrarīū ꝛ requirebatur condemnatoria:vt hic.

[c] ¶ Nec lubricum lingue ꝛc. Adde q; istud no. ꝛ inducit Abb. pañ. ad confessionē facta caloze iracundie que nō dz ad penā facile trahi. facit.c.ex lris.cuz glos.ħ. ibi de diuor. ita Pa.in.c. at si clerici. in.v. col.de iudi. ver.et inquantum dixit.

¶ In emphiteosi et feudo. Adde doc.i.l.ħ.C.de iure emphi.ꝛ p docto.in.c.potuit. de loca.

¶ Brauius reputet ꝛc. Vide glos. j.in.c. at si clerici. i.ħ. de adulteriꝭ. extra de iudi.

[d] ¶ Et sic tāquam leno. Adde q; peccat leno quaz adulter. peccat ei leno ipse ꝛ in alio. adulter in se solū peccat.l.athletas. §.ait pretor.ff. de his qui not. infa.

¶ Verbū ceterū ,p certe. Adde gl. in.l. que oia.ff.de pcu.l.non solū.in ħ.i.ff.de alie.iudi. mu.cau fac.l.si necessarias.in.§.fin. ff.de pig.act.

Universidad de Deusto

a ¶ Est autem notorium. Adde glo.in.c.vestra.de coha.cleri.ꝛ mulie.
b ¶ Probatur aũt adulterium. Adde qualiter probet adulteriũ. vide per Bar.in l.ꝯ.in.ꝯ.ff.de adul. Bar.in.l.querebat.ff.de test.mili. Jo.de fantu.in.c. dixit dñs. xxxii.q.ꝯ. Jo.an.ꝛ doc.in.c.literas.ꝛ in.c.tertio loco.de proba.
c ¶ Vide no.verbũ Bal.in.l.neq; C.de proba. No. adulteria pbari ex cõiecturis ꝛ psumptionib⁹:qz non põt pbari directo quid vere faciant adulteri: iõ pbabit ex psumptiõe iuris scõm Bart.ꝛ Ang.hic vt qz iuuenes nudi vel nisi p scissuram osti clausi et erãt luxuriosi nulla parẽtela vel cõiunctione sanguinis iuncti. ita bar.ꝛ Ang.hic. si igit iuuẽti sunt soli in camera osculãdo et tãgendo vel in pludꝫ venereis pbabit adulteriũ. nã pbat ex actis præambulis venereis. f. visu auditu osculis tactu scm Marcũ tullium in topicis. gl.ꝛ Bar. to.in.l.ꝙ ait lex.j. eo. vbi Barto. dicit verificari verbo statuti de ẽpto in adulterio si per istas verisimiles psumptiones resultãtes ex actis venereis pbet ꝛ ponit exemplũ in statuto permittẽte marito occidere vxorem in adulterio deprehẽsam. Idẽ bart. gl.i.l.capite quinto.j.e.vbi dixit tenes pbare adulteriũ si dicãt innocẽtes si dicãt innocẽtes in actib⁹ venereis ꝛ istud sufficere ad pbationem adulteriꝫ per gl.ibi, vide tex.in e.ꝓterea. extra de testi.c.literis,et.c. tertio loco.de pr̃sum. gl.ꝛ Bar.in l.i.ff.de extraord.cri,vbi bar.dicit quẽ puniri de adulterio tanquã delicto perfecto si deuenit ad basta, ꝛ Ange. ibi dicit illã glo.esse singularẽ ad pbationẽ adulteriꝫ seu alterius coitus. vide j.Ang.in.d.l.capite quinto,in fi.prin.nõ solũ dicit in actib⁹ venereis nudus cũ nuda sed etiã ex alijs preludijs verbis blãdis lasciuis ꝛ basijs tactu mamillarũ ꝛ fimilib⁹.ita Salyc.in.l.gracchus.C.de adul. de quo p gl.ꝛ doc.in.d.c.ꝓterea.ꝛ.c.literis,ꝛ.e.tertio loco,vide oino Pan.in.d.c.iiꝯ.in.vi.char.in prin. Adde qõ in clerico fiudia nõ pbãt copulã qz psumik zelo charitatis ꝛ gratia bñdictionis. gl.in.c.abstinentes.ij.q.iiꝯ.oscula ꝛ tactꝰ pbãt venerẽ.e.ꝓterea. de testi. Bal.in.l.neq;.C.de pba. in.c.i.quib.mo.feu.amit.in.l.fi qs non dicã.C.de epi.ꝛ cle.quod etiã aliud denotant oscula ꝛ tactus mamillarũ silẽtio pretereo causa honestatis: vt alibi dicit Bar.in l.cũ vir.C.de adul. Et iõ mulier reperta in lecto cũ viro:nõ habet excusationẽ: nisi sit cõsanguinea. Ange.in.l.antepe.C.de adul.in.ꝛta illud.nocte vagatur adulter.

¶ Est autem notorium. Adde glo.in.c.vestra.de coha.cleri.ꝛ mulie.
b ¶ Probatur aũt adulterium. Adde qualiter probet adulteriũ. vide per Bar.in l.ꝯ.in.ꝯ.ff.de adul. Bar.in.l.querebat.ff.de test.mili. Jo.de fantu.in.c. dixit dñs. xxxii.q.ꝯ. Jo.an.ꝛ doc.in.c.literas.ꝛ in.c.tertio loco.de proba.
c ¶ Vide no.verbũ Bal.in.l.neq;.C.de proba. No. adulteria pbari ex cõiecturis ꝛ psumptionib⁹:qz non põt pbari directo quid vere faciant adulteri: iõ pbabit ex psumptiõe iuris scm Bart.ꝛ Ang.hic vt qz iuuenes nudi vel nisi p scissuram osti clausi et erãt luxuriosi nulla parẽtela vel cõiunctione sanguinis iuncti. ita bar.ꝛ Ang.hic. si igit iuuẽti sunt soli in camera osculãdo et tãgendo vel in pludꝫ venereis pbabit adulteriũ. nã pbat ex actis præambulis venereis. f. visu auditu osculis tactu scm Marcũ tullium in topicis. gl.ꝛ Bar. to.in.l.ꝙ ait lex.j. eo. vbi Barto. dicit verificari verbo statuti de ẽpto in adulterio si per istas verisimiles psumptiones resultãtes ex actis venereis pbet ꝛ ponit exemplũ in statuto permittẽte marito occidere vxorem in adulterio deprehẽsam. Idẽ bart. gl.i.l.capite quinto.j.e.vbi dixit tenes pbare adulteriũ si dicãt innocẽtes si dicãt innocẽtes in actib⁹ venereis ꝛ istud sufficere ad pbationem adulteriꝫ per gl.ibi, vide tex.in e.ꝓterea. extra de testi.c.literis,et.c. tertio loco.de pr̃sum. gl.ꝛ Bar.in l.i.ff.de extraord.cri,vbi bar.dicit quẽ puniri de adulterio tanquã delicto perfecto si deuenit ad basta, ꝛ Ange. ibi dicit illã glo.esse singularẽ ad pbationẽ adulteriꝫ seu alterius coitus. vide j.Ang.in.d.l.capite quinto,in fi.prin.nõ solũ dicit in actib⁹ venereis nudus cũ nuda sed etiã ex alijs preludijs verbis blãdis lasciuis ꝛ basijs tactu mamillarũ ꝛ fimilib⁹.ita Salyc.in.l.gracchus.C.de adul. de quo p gl.ꝛ doc.in.d.c.ꝓterea.ꝛ.c.literis,ꝛ.e.tertio loco,vide oino Pan.in.d.c.iiꝯ.in.vi.char.in prin. Adde qõ in clerico fiudia nõ pbãt copulã qz psumik zelo charitatis ꝛ gratia bñdictionis. gl.in.c.abstinentes.ij.q.iiꝯ.oscula ꝛ tactꝰ pbãt venerẽ.e.ꝓterea. de testi. Bal.in.l.neq;.C.de pba. in.c.i.quib.mo.feu.amit.in.l.fi qs non dicã.C.de epi.ꝛ cle.quod etiã aliud denotant oscula ꝛ tactus mamillarũ silẽtio pretereo causa honestatis: vt alibi dicit Bar.in l.cũ vir.C.de adul. Et iõ mulier reperta in lecto cũ viro:nõ habet excusationẽ: nisi sit cõsanguinea. Ange.in.l.antepe.C.de adul.in.ꝛta illud.nocte vagatur adulter.

tuit: tunc est vera litera negatiua, sꝛ non conſligitur: prout erat in libro Bul. Et tunc expone ceterum pro sed.

¶ Inconueniens multiplicare vel allegare nõ est soluere.

Qui hoc dicit. †Multiplicare inconueniens nõ est soluere. ad hoc allegaꝛ. de quo in.l.is qꝛ reus.ff. de pub.iudi. Vel sic. Accusatus de adulterio post nomẽ receptũ inter reos: nõ põt maritũ redarguere de lenocinio accusando vel excipiẽdo.h.d. Et cõcoꝛ.j.ff.pꝛi.ver.extraneus aũt. Ratio huꝰ est:qz maritus psequit suũ dolorẽ ꝛ suã iniuriã. Et ideo accusatꝰ nõ recusat nec excipit de lenocinio:qz nõ prosequitur suã iniuriã, imo vxoꝛ accusantis:ergo ꝛc.vt.d.l.is qꝛ re⁹. Mulier aũt accusata a viro etiã lite cõtestata obijcit de lenocinio:qz prosequit suã iniuriã nã presumit in dubio esse a viro subducta. Vbi ergo cessaret hec presumptio. exẽplum cũ vir duxit eam de adulterio condẽnatam:tũc lite cõtestata fortiꝫ nõ admitteretur ad excipiendũ. Jn gl.que incipit admissa.ibi.ff.dic vt ibi dicã. ꝛ plene p Dy.de reg.iuꝛ.c.in.pari. lib.vi.ꝛ.ff.solu.matri.l.viro. Et adde quod no. Spe.in ti.de accu.ff.i.ver.quid se.

¶ Exceptio lenocinij opposita per vxorem contra maritum de adulterio accusantem non repellit eum.

Condemnari nemo debet sine accusatoꝛe. fallit vt.j.
Accusatoꝛ vbi non est:nec ibi debet esse pena. fallit vt.j.
Notorium maleficiũ est qõ sit per denunciationẽ officialis.
Delinquens coram iudice, an possit puniri absq; processu.
Maleficium oppositum in formã exceptionis, an possit puniri absq; nouo processu.
Falsi exceptio si opponitur, an possit ipse excipiens accusare de falso.

Si publico. †Exceptio lenocinij opposita p vxorẽ cõtra maritũ de adulterio accusantẽ post nomen receptũ inter reos non repellit eũ: sed lenocinio liquidato debet puniri. opposita vero per extraneũ accusatũ nihil releuat. h.d. ¶ Jn gl.ã incipit. speciale. in prin. hãc gl. tenent cõiter oẽs. f.qõ regula sit qõ nemo sine accusatoꝛe puniaꝛ: sed illa regula fallit in casib⁹ hac glo. descriptis. Bar. aũt dixit nõ esse sallẽtias: sed dicit qõvbi põt quis de facili accusare sine metu calũnie; ibi iudex põt per inquisitionem procedere: vnde põt inquirere ꝓpter officialis denũciationẽ: vt.l.diuus. ꝛ custo. reo. ꝛ.l.ea quidẽ. C. de accusa. sicut ꝛ sine metu calũnie faciliter accusatur tutoꝛ: incitatꝰ a matre pupilli: vt.l.ã. C. de accusa. ꝛ.l.tutoꝛẽ. C. de his q. vt indig. Scõo propter incidentẽ questionẽ: vt hic. et.l.pe. C. si aduer. liber. sicut retorquendo crimẽ similiter quis accusat faciliter: vt.l.qui cũ maioꝛ. ff. si libertus. de bo. liber. Tertio ꝓpter precedentẽ generalẽ inquisitionẽ, de offi. presi. l. congruit. l. iij. j. ad.l.iul.pecul. in coꝛpoꝛe. de col. ff. iubemus. Quarto vbi cõmittitur crimẽ coꝛã iudice. exemplũ in accusatoꝛe calũniante vt.l.j. de calũ. ꝛ in falso teste. vt.l.nullum. C. de testib. ꝛ in falsa charta. vt.l.penul. C. de proba. ꝛ.j. de falsis. l. diuus, nam sicut propter magnum dolorem quis admittitur ad accusandum de crimine publico sine metu calumnie: vt.l.ff.C. de calum. sic iudex prosequens magnũ suũ dolorem põt inquirere. Vltimo vbi crimen est multũ immane: qꝛ cõmittit in diuinã maiestatem aut cesareã. Et ita intelligitur. l. si qui in hoc genus.

¶ †Tu autem loquaris breuius qõ regula stat: vt dicit gl.ꝛ dicunt docto. Sed illa scõa fallit in duobus casibus. Primo propter immanitatem criminis: vt.d.l.si quis in hoc genus. Scõo vbi est notorium. †Est autem notoriumᵃ per denũcia tionem officialis: vt.d.l.ea quidẽ. Idem propter incidentem questionẽ: vt hic per generalẽ inquisitionẽ vt.d.l.congruit. et vbicũqꝫ maleficium coꝛam iudice, ꝛ cum testis falsum deponitcũ accusatoꝛ calũniosam accusationem instituit: cũ quis falsum instrumentũ coꝛã iudice ꝓducit: vt.d.l.pe.ꝛ.d.l.diuꝰ. quecunqꝫ enim iudici cõstant ex actis illa iudici intelligunturesse notoria: vt.l. vbi pactũ. C. de trãsac. in gl. mag. Sed in oĩbus dictis exemplis iudici cõstat per acta maleficiũ fore cõmissum: ergo põt per inquisitionẽ ꝓcedi. † Sed an possit ex eodẽ processu absq; noua inquisitione puniri qui coꝛã iudice delinquit. j. dicã. ¶ Jn glos. super ver. sine accusatoꝛe. ibi, ille cõtra quẽ excipit. i. de lenocinio. ¶ Sequit in gl. sit. l. verum. ¶ Sequit in gl. vt exceptione repulsus puniaꝛ ex eodẽ processu. nã si iudex vellet inquirere sine dubio posset: ꝓsiderato qõ sibi crimẽ notoriũ est per acta. ¶ Sequit in gl. respõdeo non aliter sup. hoc puncto dixit Dy. aliter Pe. de bella pertica, vt refert Cy. l. vbi. C. de fal. aliter dicit Bar. hic cõcludẽs qõ vbi crimen de quo excipitur in iudicio criminali continget causam ꝛ eaſdẽ personas põt sequi punitio: vt hic in exẽplo vxoris de lenocinio: vt.d.l.qm̃ alexandrũ. fec⁹ in iudicio ciuili: vt.l. viro. Sed vbi nõ cõtingit cãm ꝛ personas: vel plonas tm̃: non põt sequi condẽnatio ex eodẽ ꝓcessu: vt patet in exemplo extranei accusati. nam lenocinium nõ contingit excipientẽ ꝛ accusantẽ: licet cõtingat causam: sed cõtingit accusantẽ ꝛ vxoꝛẽ eiꝰ. hec doctrina nõ placet: qꝛ casus est in.l.qm̃ alexandrũ. C.e. vbi seruꝰ accusatꝰ de adulterio a dño suo non excipit de lenocinio. Et hoc iõ:qꝛ excipiẽdo dñm suũ accusat ꝛ puniri petit:qõ nõ põt: ꝛ tm̃ exceptio illi⁹ lenocinij nõ ꝛcer nebat seruũ ꝛ dñm, ꝛ vbi illa exceptio stetisset in finib⁹ mere exceptiõis potuisset optime se defendere ꝛ exceptionẽ oppo nere: vt.ff.de iud.l.vix certis. † Quare dic qõ vbi maleficiũ in modũ exceptionis ꝓpositũ cõtingit cãm de qua agit põt de eo fieri punitio: sꝛ nõ cõtingat plonas: vt.d.l.qm̃ alexandrũ. Si aũt non cõtingit plonas neq; cãm. exẽplũ cũ testi obijcit maleficiũ ꝓpter qõ oꝛ illũ testificari nõ posse, et tũc nulla seq põt punitio: sꝛ tm̃ repellit a testimonio: vt in.c.j.de exce. Vbi vero cõtingit ꝛ cãm ꝛ plonas tm̃ maleficiũ incidit in indicio: vt cũ testis falsum deponit: vel cũ ꝓducit i iudicio falsa charta ad ꝓbationẽ false cause: tũc ex eodẽ ꝓcessu sequi põt punitio extra ordinẽ: vt.d.l.nullũ. de oꝛ.cog.ff.cũ dilect⁹. in fi.ꝛ not. in.d.c.j.qꝛ punitione facta precluſa est via accusandi ad penã ordinariã scm Cy.ꝛ bene: vt.d.l.vbi. ¶ Sequit in gl.ibi, non tollit accusatio falsi. dixit Dy. istã.q. alibi nõ formari in coꝛpoꝛe iuris. † Sed an obiecta exceptione falsi sit ipsi excipienti precluſa via accusandi de falso? ꝛ Bar. hic ben: declarat decidendo hanc questionẽ vt iudicio pendẽte nõ sit via precluſa: iudicio finito, ꝛ plene de falsitate cognito: si punitꝰ est falsator precluſa est via: si nõ est punitꝰ nõ est precluſa via: qꝛ exceptio fuit ꝓpositꝛ solũ ad repulsam: sec⁹ fiet fiat punitio: vt exẽplo isti⁹. ff. ¶ Jn gl. ff. ibi, solu. hic extraneꝰ. hec est vera. sequẽs solutio est falsa: licet eandẽ repetat gl. in.l. cum mulier. solu. ma.

¶ Adulterij accusatio datur potius marito ꝙ patri.

Marit⁹ magis affligitur adulterio vxoris ꝙ pater vxoris.
Adulterium probatur modis infrascriptis.
Accusatio quando sit per plures: est in potestate iudicis admittere quem velit.
Accusatio, an ꝛ quando preferatur inquisitioni ꝛ econtra.

Si simul. †Jn accusatione adulterij preferꝛ maritꝰ patri: etiã si pater preuenerit proponẽdo inscriptionis libellũ nõ interuenẽte negligẽtia mariti: nisi maritꝰ aut sit infamis aut colludẽdi aĩo ad accusandũ ueniat, ꝛ vbi plures simul ad accusandã veniũt eligi debet ido neoꝰ. h.d. cũ. l. seq. in terminis ꝛ in summa. ꝛ cum isto vltimo concoꝛ. ff. de accus. l. si plures. ¶ Jn text. ibi, ꝛ maioꝛe dolore. † Not. qõ magis affligit maritꝰ ex adulterio in vxore cõmisso ꝙ pater ipsius mulieris. ¶ Sequitur in text. marito non negligẽte, alias secꝰ: vt.j. eodem. l. si maritus. ff. si ante extraneus. ¶ Sequitur in tex. ꝛ probationibus insistẽte. † probatur autem adulteriumᵇ per coniecturas ꝛ presumptiones. de quibus habes gloss. notabilem in. l. i. ff. de extraoꝛdi. cri. ꝛ no. de testibus. c. preterea. ꝛ de presumptio. c. illud. ꝛ Barto. hoc tangit: licet non alleget illam gloss. ꝛ sicut per presumptionẽ probatur plene: sic per alias presumptiones excluditur dicta probatio et presumptio presumptiua, exemplum si conjunctionis ratio cessare facit presumptionem adulteriꝫ: hoc casu absolutus per hanc presumptionem; si post absolutionem conuincitur vere de adulterio damnandus est: non obstante exceptione rei iudicate. tex. notabilis est in. l. si qs adulteriꝫ. C. eodem. ¶ Sequitur in tex. de iusto accusatoꝛe constituat, † Not. bene: quia quando plures ad accusandum concurrũt in potestate iudicis est quem velit admittere: sed subaudi causa cognita. Jn cause autem cognitione versantur nota in. d. l. si plures. ¶ † Sequitur in text. lege nisi, allegatur ista. l. quod vbi est suspitio de accusatoꝛe etiam cuius principaliter

cipaliter interest ꝙ velit cõcludere prefertur ille cuius tantũ non interest. ¶ Et ideo si percussus gladio de nocte vel cum cicatrice accusat de vulnere simplici: iudex autem inquirit cũ qualitate noctis ꝛ cicatricis, vel etiam aliius accusat cum adiectione dictarum qualitatum prefertur inquisitio ꝛ accusatio alterius tene menti.

1 ¶ Adulterꝫ accusatio cõpetit solum marito patri et fratri mulieris ꝛ auunculo.
2 Adulterium nemini conceditur etiam si vxoꝛ repudietur.

Si maritus. Instituta accusatione per maritũ non cedit tẽpus qõ datur patri ad accusandum de adulterio: sed ante eã institutam pariter tẽpora cedũt. Similiter nõ cedit tps marito si vnũ accusauit, et extranei post lapsum tẽpus ꝙ dak marito et patri ad accusandũ accusare possunt intra quatuoꝛ menses vt: les. h.d. vsqꝫ ad. ff. si ante. in terminis ꝛ in summa. ¶ Jn tex. ibi, qui accusationẽ instituere non põt. Nota. impedito accusare impedimẽto iuris nõ currit tps ad accusandũ de impedimẽto facti videbis. j. eo. l. miles. ff. quidã. Et in ciuili, an currat tps impedito impedimẽto facti. dic vt in. l. attillicinus. de ser. vsb. vtedi. ¶ Sequit in tex. vtriꝫ tẽpora cedãt. Ratio est: istud tps vtile statutũ fuit pariter marito ꝛ patri: meritoꝛ vtriꝫ cedit pariter. Non aũt statuit ordine successiuo: sꝛ si concurreꝛe preferak maritꝰ. Et iõ non ob. l. ff. C. q admit. ad bo. pos. vbi cedit vni post alterũ: qm̃ ibi prestituunt tpa ordine successiuo, ꝛ iõ si duob⁹ ordine eodẽ est ꝓcessa prima vacatura in ecclia cathedrali bononie, sꝛ preoccupãtis melioꝛ sit cõditio: tũ tps qõ dak ad lras pses tãdas, ꝛ ad acceptandã primã vacaturã pariter cedit vtriꝫ: secꝰ si fuisset ambobus ꝓmissa ordine successiuo: vt superius dictũ est. ¶ Sequit in text. extraneis aũt hoc iure qlibet extraneus accusare poterat de adulterio. tex. est hic: sꝛ quidã repellank: vt.l.q accusare. ff. de acc. † tm̃ hodie ne fit licitũ fedare cõnubia cuilibet volenti accusare temere statutũ est vt solus maritꝰ ꝛ pater mulieris auũculus ꝛ frater ad accusandũ admittantur: vt.l. Quis adulteriꝫ. C. eo. que lex corigit hec iura scm Jac. bu. ibi licet gl. ibidẽ teneat oppositũ ꝙ non corrigat sed adhuc extranei admittãtur: sed nõ nisi clauso tẽpore qõ dak marito ꝛ patri. Prima opi. est magis equa: multũ tñ abhoꝛret, sꝛ fedationẽ cõnubiꝫ, ꝛ ideo vxoꝛe nõ repudiata nemo põt fedare: ex quo maritus vxoꝛẽ non contẽnit saluo nisi primo ipse de lenocinio accusetur: vt.j.eo.l. constante.

1 ¶ Adulterꝫ accusatio facta per extraneũ filet supernoueniente accusatione mariti.
2 Accusatio adulteriꝫ, an ꝛ qñ possit fieri per extraneum.
3 Negligentia accusandi quomodo probatur.
4 Inquisitio filet supernoueniente accusatoꝛe vel querelante.
5 Adulterꝫ accusatio quas exceptiones patiatur.

Si ante extraneus. †Superueniente accusatiõe mariti nõ negligẽtis filet accusatio per extraneũ instituta, ꝛ si fuerit mulier absoluta permittit tũc restaurare accusationẽ si ex aliqua iusta causã tã cito nõ accusauit. h.d. ¶ Jn tex. ibi, supernoueniẽte marito ꝛc. intra tps qõ ei dak ad accusandũ iure ma

2 riti, † ꝛ sic ptz ꝙ sꝛ cũ ipse accusat ꝓponit tm̃ nõ propterea denegatur intra. sꝛ. dies vtiles extraneo accusandi: sed ita demum si cõcurrat aut supernoueniat maritus accusare volens: obẽciet ergo maritus ne procedak super accusatione prima ipsa autem mulier accusata nõ habet potentiã excipiendi de hoc. f. qõ maritꝰ ꝛ pater accusare velint iure mariti. ¶ Sequi

3 tur in tex. non negligentia. concoꝛ. ff. l. ij. ff. fin. † Et intelligitur negligẽs si tantũ tempus cucurrit quod potuerit commodissime accusare quantuncunqꝫ non transierunt. sꝛ. dies vtiles. hoc ergo totum committendum est indicantis arbitrio: vt.l.i.in fi. de iur. deli. ¶ Sequitur in tex. si idoneas causas. Est aũt causa idonea si ignoranit accusationẽ primi ꝛ citius ad accusandũ venire non potuit: nõ ergo requiritur hoc casu qõ doceat de preuaricatione primi cũ prosequatur suam ininriã: vt vidistis in. l. si cui. ff. eodem. ff. de accusa. dic vt ibi.

4 ¶ † Ultimo iste. ff. allegatur per Dy. qõ superueniente accu
a satoꝛe filet inquisitioᵃ de quo per Cyn. in. l. ea quidem. C. qui accu. non posꝰ. per Dy. hic ꝛ in. c. actus legitimi. Bar. hic ponit suam opi. cui consentio. dicoꝛ in eo. Et addit quod nunqꝫ filet vbi inquisitio est remedium ordinariũ quod est communiter in tuscia in qua per formam statuti de omni crimine potest inquiri: sed nõ est ita Bononie. ¶ Jn gl. pe. ibi, ꝛ hoc ex die cõmissi criminis. hoc intellige cum determinatione que est. j. eo. l. mariti lenocinium. ff. sex mensium. qui. ff. hanc gl. oꝛ. ꝛ omnia iura in ea allegata determinat, et ibi dicã. ¶ Sequitur in gl. ff. eo. l. ij. ff. j. plenius de hoc no. in. l. ita pudoꝛ. in glos.

5 mag. C. eod. † ꝛ ibi ponit omnes excep. que possunt opponi accusanti de adulterio: dic vt ibi no.

1 ¶ Adulter, an ꝛ qñ possit potius accusari quã adultera.
2 Matrimonium non potest dissolui: sed bene potest fieri separatio thori.
3 Adulterꝫ accusatio competit viro contra vxoꝛem: sꝛ e contra.

1 **Nupturam.** †Ante cõtractũ ꝑm matrimoniũ: diuoꝛtio tũ facto datur plena libertas incipiẽdi ab adultero et adultera. Sed cõtractis nuptijs cũ viro scõo ante denunciationẽ factam mulieri ne nubat incipiendũ est ab adultero. Et si adulter absoluik absoluta erit mulier: sꝛ si cõdẽnak mulieri reseruak defensiõ. h.d. in terminis cõiuncta. l. denũciasse. j. eo. ¶ Jn tex. ibi. de adulterijs coercendis. hoc verbo fuit vsus. ff. in rubri. ¶ Sequit in tex. si vero nupta sit f. scõo viro post factũ diuoꝛtiũ a primo. Nã si in primo matrimoniũ permaneret nõ posset de adulterio accusari nisi cõiuncto marito de lenocinio. ipse aũt maritus accusare nõ posset: vt.j.eo.l. cõstãte. ꝛ hoc verũ iure isto. † Sed cũ hodie maritꝰ nõ possit eepudiare vt matrimonium dissolnat: sꝛ possit agere ad leparationẽ thori põt vxoꝛ. accusare sꝛ matrimoniũ duret. inco: poꝛe vt liceat matri ꝛ auie. ff. qꝛ vero plurimas.

3 No. gl. in. d. l. si cõstante. ¶ † Sed hic quero an sicut vir accusatꝰ ꝛ de adulterio: ita vxoꝛ possit accusare virũ qui adduk eam vxoꝛẽ alterius: dic qõ nõ: vt. l. i. C. eo. ꝛ ibi gl. assignat vnam rationem communem. Cy. assignat alterã. Ange.

1 ¶ Adulteriũ ꝛ stupꝛũ inter liberas personas cõmittitur.
2 Stupꝛantes seruas non puniuntur pena commissi, stupꝛi in liberas.

1 **Inter liberas.** †Inter liberas personas cõmittitur adulteriũ ꝛ stupꝛum: sed inter seruas stupꝛũ: cuꝫ inter eas matrimoniũ esse nõ possit: ꝛ puniri potest illud delictũ varijs auũculus. h.d. in terminis: sed iure poli cõmittiꝫ adulteriũ etiã inter seruas: qꝛ contrahiꝫ matrimoniũ: vt no. gl. in. l. cũ ancillis. C. de incest. nup. ꝛ Odof. C. e. l. serui. ꝛ ideo poterit ꝓponi accusatio adulteriꝫ. ¶ Jn text. ibi, pcedendũ erit: qꝛ puniek stupꝛatoꝛ extra ordinẽ: nõ aũt pena ordinaria. † Et no. hoc ꝑ stupꝛatibꝰ sclauas qbꝰ hodie vtimur: qꝛ nõ puniunk pena stupꝛi cõmissi in liberã. ff. de offi. pfi. l. fi. Et dixit Ja. de ra. ꝙ ẽt puniri poterit vtili accusatione. l. iiij. de adul. sꝛ nõ erit ille accusatio publica sꝛ priuata oñi sui. qõ tene mẽti: qꝛ ꝑm hãc opinionẽ par erit pena stupꝛatꝛis sclauã ꝛ liberã: sed ius accusandi nõ cõpetit cuilibet de pplo. Ang.

1 ¶ Adulterium proprie committitur in nuptam: stupꝛum in virginem ꝛ viduam: incestus in coniunctam.
2 Pena adulteriꝫ, stupꝛi, incestus, ꝛ lenocinij que sit.

1 **Lex iulia.** †Adulteriũ proprie cõmittitur ᵇin nuptam, stupꝛum in virginẽ ꝛ viduã, incestus in coniunctã, ꝛ si cõiuncta est nupta cõmittit adulteriũ ꝛ incestus. hoc dicit. cum. l. si adulteriũ cum incestu. in prin. f.

2 eo. † Et qualiter hec crimina puniãtur: dic vt hic in glos. que etiam de lenocinio ponit. Ange.

1 ¶ Filiusfa. potest accusare de adulterio etiã innito patre.
2 Filiusfa. si vult tute agere in iudicio habeat consensum pris.
3 Pater in causa publica in qua non est administrator legitimus non potest accusare nomine filij.

a ¶ Qõ superueniente accusatoꝛe filet inquisitio ꝛc. vide Fran. de are. in. c. qualiter ꝛ qñ. el. ij. circa pn. col. iij. extra de accu.

b ¶ Adulteriũ proprie committitur. Adde. c. meretrices. xxxiij. q. ij. archi. in. c. domin⁹. xxvi. dist.

1 **Filiusfamilias.** †Filius accusare potest de adulterio etiã innito patre.

h.d. ¶ Jn glos. ff. ibi, vel illud in ciuili. hec verio: ꝑm Syn. ꝛ Ja. de are. ꝛ Bart. allegat Dy. l. nã qõ. ad treb. Et idẽ tenuit Spe. in ti. de accu. ff. i. ver. ꝙ si accusatoꝛ. Sed cõtrariũ tenuit ipse idẽ in tit. de actoꝛe. ff. i. verſi. sed nũquid in publicis. ꝛ pro hac opi. signanter adduco. ff. de iniur. l. lex coꝛ. ff. in. l. cornelia, vbi ininriarũ cornelią ꝛ pretoriã filius nõ proponit nisi absente patre. Bar. dicit esse casum pro opi. qõ ille. ff. nõ habet locũ nisi in ciuili, ꝛ vbi patri acquiri põt vsusfructus in. c. fin. de iudicijs. lib. vi. Sed certe illud capitulũ loquitur in spiritualibus in quibus filius habeꝛ loco patris: ideo nihil facit.

2 † Et Jo. an. ibi ponit qõ regula est qõ filius sine cõsensu patris nõ agit adherens. ff. necessitate. ꝛ qõ speciale est in crimine adulteriꝫ vt audiak filius in quibusdã alijs casibus ibi descriptis per eũ. ꝓ quo facit. ff. de iudi. l. si longius. questio est dubia. tutius est semper habere consensum paternũ ꝓterea ꝙ in casibus in quibus inuenitur oppositum. ¶ Sequitur in glo. nec ergo pater. ¶ Not. singulariter hanc glos. ꝛ intellige nec ergo pater. f. accusat nomine filij. ex quo habes qõ in causa publica in qua pater non est administrator legitimus non potest accusare nomine filij.

a ¶ Si qs ponis. §. certū est. Adde qō hoc ibi decidit glos. ibi vel si assignasset. in. l. cuz plures. §. tutor. de admi. tu. z ibi Bar. idē bar. in. l. titio. §. titio certū. de cōdi. et demō. Bal. ꝛo i l. nō sine. C. ō bo. q̄ li. in. l. pactū. C. de colla. l. i. §i plures. C. de ꝛdic. in ser. Albe. i ope statutoꝝ i. §. pte. q. cv. facit q̄ mīa monio soluto et dote recuperata vidua ōr dotata. l. §i. C. cōia vtriusq; iud. ita Bal. in l. i. §i. C. vnde vir z vxor. pf em assignādo facit qō si bi possibile est et ad qō officio iudicis teneā. l. q libe ros. ō rit. nup. z cōis vsus loquēdi appellat talez dotatā arg. l. cum de lanionis. §. a smia. ff. de fundo instru. Idem qō Bar. z Ang. hic tenēt bart. z laly. in. l. vnica. §. accedit. C. de rei vxo. ac. Cy. i. l. §i mari to. §. i. vbi glos. §i. sol. ma. l. iubem⁹. vbi gl. C. de sacro san. eccle.

b ¶ Commodādo domū. Adō tex. in. l. i. §i. ff. de extraor. cri. z p Fel. i tracta. de cona tu. in. i. col. ver. et prestās domum.

c ¶ Saltem de tractatu. Adde qō idē tz Bal. in. l. i. C. de ser. fug.

d ¶ Mulier ꝑmittens lenocinium. Quot modis cōmittit. vide glos. i c. apud. xxxij. q. i. z p Saly. in. l. crimē. C. de adul.

e ¶ Meretricio more viuentes. Adde qō illa ōr ḥonesta mulier q̄ more meretricio viuit. vide oīno Bald. in. l. nā tales. C. de ꝓba. z not. per Salyc. z Bal. in. l. i. C. de rapt. virginum. z vbi Saly. in pnc. z Bal. in fi. z Ange. i. l. §i qua illustris. C. ad exhibēdū.

Si maritus. In gl. ibi, dū tamē diuersus libellus. Idem tenet glo. in. l. progi. in verbo, intētari. Sed male; q̄ in lē rei eiusdem criminis possunt eodem libello accusari: vt. l. i. §i reus vel accusa. mor. fue. Sicut z plures rei debendi possunt eodem libello cōueniri. in cor. de duo. re. §. finautem. Ange.

¶ Stupri committit qui contrahit matrimoniū illicitū. Notata dicitur puella cui in testamento dos est legata. Sta. quod filia dotata non succedat: sufficit quod sit dotata in testamento.

Qui pupillam. Illicitū matrimoniū nō excusat qđ a pena stupri. h. d. vel sic. † Ducens in vxorē pupillā suam cōtra senatusconsultum. matrimoniū interdicens cōmittit stuprū. h. d. ¶ In tex. ibi, vel testamēto denominata. alias sec⁹: vt. C. de inter dic. matri. l. si patris. et dic vt ibi. ¶ † Et allegat iste tex. per Bar. qō puella dicitur dotata cū in testamēto est dos destinata. Et p hoc optime. C. de secun. nup. l. §i quis priorib⁹. §. certū. † Et ideo si statutū dicit qō filia dotata nō succedat sufficit qō dos sibi fuerit in testamento destinata per patrem vt excludatur. Ange.

¶ Incestuosi possunt masculus et femina accusari simul in eodem libello: sed adulteri non.

In libro. Masculus et femina incestuosi simul possunt accusari de incestu. hoc dicit. Et intellige etiam eodem libello: licet glos. hic dicat contrarium z male: vt. §. l. progi. §. fi. † licet igitur adulter et adultera simul accusari non possint: tamen secus est in incestuosis. concor. l. eo. l. vim passam. §. pe. Ange.

¶ Auxilium prebens adultero punitur vt adulter. Pena auxiliantis adulterū in adulterio cōmittendo que sit. Sta. quod insultans quem ad domum alicuius habet locū etiam si insultat ad domum conductam. Commodans domum vel instrumenta ad maleficium committendum punitur.

Qui domum. † Prebēs auxilium adultero tanq̄ adulter punit, z prestās auxiliū commodādo domū in qua possit habere colloquiū z tractat⁹ adulterij cōmittendi. h. d. cum. l. seq. z seq. vsq; ad. §. mulier. ¶ † In tex. ibi, quasi adulter punit: vt hic. z. l. auxiliū. §. i. §. de mino. z ibi ponit de pena auxiliātis. ¶ Sequit in text. habitatione. Dixit Dy. † qō si statutū disponit quē puniri insultantē aliquē ad domū suā q̄ illo statuto punit insultans ad domū habitionis, licet nō sit sua. casus est hic coniuncto principio. ibi, qui domū suam ꝛc. ad idē. j. e. l. nec in ea. §. sed domus. §. de iniur. l. lex cor. §. domū. ¶ Sequit in tex. ad tractandū de adulterio. † Not. qō qui cōmodat vt ibi tractet de maleficio cōmittendo tenet tanq̄ prebēs opē z auxiliū delicto si postea delictū sequit. Sed si ipse tractasset, tz maleficium nō esset secutū deberet puniri saltē de tractatu, c z si maleficiū postea perpetrasset non deberet puniri de tractatu sed de maleficio cōsummato: vt no. gl. in. l. qui de crimine. C. de accu. que dicit insuleū cōfandi per percussionē. si tñ de maleficio non fuisset punit⁹ posset puniri de tractatu ꝑm B. hic. qō mihi nō placet: q̄ ex quo tractatus est cōfusus per maleficiū nō habem⁹ amplius tractare de eo: non em confundit tractat⁹ per impositionē pene maleficij: sed per ipsum maleficiū subsecutū. Nō ob. qō obligatio fideiussoria non extinguit qñ est potentior principali per successionē: vt. l. generaliter. §. de fideiuſ. q: ibi lex resistit cōfusioni: tz in ꝓposito assistit, z vult oīa preludia delicti cōfundi per ipsum delictū. Et de ista cōfusione z eius effectu dixi in. l. nunq̄ plura. §. de priua. delic. Ange.

¶ Masculinum concipit femininum in delictis.

Mater. Versic. mulier. † Hic est casus qō in delictis masculinū cōcipit femininū. §. dixit qui domū suā prebuerit ꝛc. z hic dicit mulierē hoc capite. l. cōtineri. concor. C. de ser. fu. l. q̄licunq̄. z hoc tenet gl. in. l. §i quis in tantam. C. vnde vi. de hoc no. in. l. i. j. de verb. signi. Ange.

¶ Lenocinium quot modis cōmittatur, et quando faciat cessare penam stupri vel adulterij. Sta. qō committēs adulteriū puniatur certa pena: saluo nisi committeret in mulierē que se meretricio more prostituisset. Mulier dicitur inhonesta que viuit more meretricio. Meretrix, an z quando possit puniri pro crimine carnis, et sic qui eam cognouit.

Mulier que. † Mulier committens lenocinium⁹ aut operas suas locans in scenā vt adulterij vel stupri cōmissiuel cōmittēdi penā cuitet nihil agit. † Hic est casus rotundus pro qōne statuti Perusini disponentis qō committēs adulteriū puniat certa pena: saluo nisi cōmitteret in mulierē que se meretricio more prostituisset nā si cōmisso adulterio mulier vadit in lupanariū, z se semel ꝓstituit nō euitabit pena adulterij ia cōmissi. Et idē di co in illis q volunt in suo illicito cōcubinatu retinere aliquā mulierē vxorē alterius: q: etiā si anteq̄ incipiāt retinere dicta mulier volēs in dicto cōcubinatu viuere ad lupanariū se trāstulit, z semel fecit se ꝓstituī vt sic enadereť pena adulterij cōmittēdi nihil agit. Cōtrariū tū vidi in Perusio practicari z male: q: hic est casus. ¶ † In gl. i. ibi. nō tz eas inhonestas. i. meretricio more viuētes⁶: qm. l. noluit eas propter vtilitatē vite legū lequeis innodari: vt. l. q adulteriū. C. e. † Unde cōclude qō mulier carēs viro meretricio more viuēs nō i fraudē nō tenēt de stupro: nec stupras eā. Sed si est nupta adulteriū ꝑmittit: z de adulterio tenēt. Et simīr tenēt adulter si sciebat eā nuptā: sed per formā statutorū Italie. In hoc etiā prouidetur vt adulter nō teneatur: z de hoc etiā videbis. j. e. l. §i vxo. in princip.

Males. In tex. ibi. absens. §i istud verbū absens determinat ꝟbū accepta esset: est hic casus qō etiā ablq̄ ꝓtestatione pōt qs reꝑipi inter reos. z est hoc verū: vt dixi plene in. l. is qui reus. s. de pub. iud. dic vt ibi. Si aūt determinat verba sequentia. s. defendi nō potest: nihil facit ad dictā questionē. Sed tūc q̄ro quomodo ista mulier est absens ex quo fuit recepta inter reas in ꝓtia debuerit detineri: vt in aut. §i vero. C. eo. Dic vel q: fugā rapuit ex eundo de loco, vbi erat repositā custodiēda: vel q: iudex fatuus nō detinuit eā: vel si detēta esset defendi posset per aliā ꝓter quā in audiēdo sniam: vt dixi in. l. pe. §. ad crimē. de pub. iudi. Ange.

¶ Accusator desistēs ab accusatione incidit i turpil. z nō potest iterum de eodem accusare: sic etiā qui minatur de accusando: z desistit.

Honor omni commodo pecuniario est preponendus.

Vendicare iniuriā factā vni de domo nostra interest nostra.

Testis idoneus non est consors pro iniuria illata consorti.

Socer. Qui libellū obtulit iudici iactatoriū accusationis future desistens ab eo tz in turpil. nō incidat: tñ mutato cōsilio accusare nō pōt. h. d. z est singularis casus. † Habes em per eū qō licet accusator desistēs ab accusatione ꝓposita abolitione nō obtenta incidat in turpil. tū sec⁹ est in eo q̄ ꝓpossit libellū iudici in quo iactauit se accusaturū. Ratio: q: sicut desistēs ab accusatione ꝓposita nō pōt de eodē iterum accusare: ita nec q libellū obtulit iudici minatorū de accusando si postea a ꝓposito ꝓdicto desistat. ¶ In tex. ibi. libellus ꝓsidi⁹: tz gl. hic dicat libellū nō datū intellige. s. accusatorū de ꝓsenti. tz minatoriū z iactatoriū de accusando i futurū: z ꝓpterea tibi reddo hūc. §, singularē. ¶ In tex. ibi. ex dote magis petere. s. ciuili agendo incerta cā qō a suo viro vinerterat culpa sua: z iō debebat dotē perdere z ipsam dotē ꝓsecutus fuit ita ciuiliter agēdo: z propterea vī ab illis minis z iactationib⁹ desistere. ¶ Sequit i text. ꝓponere nō erubuit. † Ho. honorē omni ꝙmodo pecuniario preponēdū. sic. §. si qs omis. cau. test. l. iulianus. ¶ † Sed o no. qō interest nostra vēdicare iniuriā factā vni de domo: z q contrarii seruant nō erubescunt: neq̄ verecūdiā timēt. z ideo ꝙsortes ꝓ ꝙsorte in causa iurie non sunt testes idonei: z vnusquisq; cō sortū ad accusandū dz admitti. ꝙcor. §. de libe. cau. l. ḥ. Ange.

¶ Carceratus an, z quando possit per procuratorem causam suam dicere: vel accusare.

Libellus accusatorius in crimine capitali nō potest per procuratorem produci.

Quidam accusare. Inter dies vtiles q̄dam ad accusandū de adulterio iure mariti non cōputantur dies quib⁹ maritus stetit in carcere. h. d. ¶ Et intellige dō qō iste maritus erat carceratus de mādato eiusdē iudi. cor. ā quo accusare volebat. est hic casus rotundus. † qō licet carcerat⁹ pro crimine capitali posset causam per procuratorem agere excepta litis contestatione z sententie auditione: vt dixi in. §. ad crimē. tamen libellum accusatorium nō potest proponere. Intelligendo aūt quod non esset in carcere ad petitionē eiusdē iudicis: iste. §. nihil faceret. dixi in. d. §. ad crimen. ¶ In text. ibi quacunq̄ custodia. est casus hic † qō libellus accusatorius in crimine capitali non pōt per procuratorē produci. nam si potuisset produci imputandū esset carcerato cui eum p procuratorem non dedit: vt. l. j. §. de diuer. z tempo. prescrip. coniuncta glo. sua. z no. in. l. quesitum. de re iudi.

Priuilegiatus non excluditur a beneficio iuris cōi.

Mater relicta tutrix in testamento mariti: deinde remota, an possit esse datiua vel legitima.

Libellus in causa criminali z ciuili potest offerri die feriato etiam in honorem dei.

Statutum quod cause alimētorum vel mercedis possint expediri quocunq̄ tempore. z alio statuto caueatur quod quelibet causa expediatur intra decem dies vtiles: quomodo intelligatur.

Dies vtiles, an z quando possint computari cum feriatis.

Seraginta dies. [a] † Exclusus a bñficio exclusus a bñficio iuris cōis. h. d. Et ad hoc allegat concor. de succel. edic. l. i. §. quib⁹. z ideo dixit Dy. † qō si maritus relinquit in testamēto suo matrē tutricē filiorū, z deinde illam particulā cassauit nō ꝓpterea excludet mater quin possit habere tutelā legitimā per ant. matri z auie. Finaliter determinat oppositū per. l. scire. §. i. de tuto. et cu. da. ab his. Cui opi. Bart. inheret si particulā illā cassauit solū vt decederet intestat⁹ in ea particula, alias secus. ar. l. cācellauerat. sed hoc nō placet: q: si cassauit solū vt decederet intestat⁹ in ea particula ergo nō vetuit solū nisi tutelā testamentariā. poterit ergo assumere legitimā. arg. huius. §. Sed si cassauit. phibens eā fore tutricē tunc oēm viam prohibuisse videtur per quā posset ad tutelā venire: vt. d. l. scire. §. i. Et ideo bene dixit Dy. q: verba sua non sunt vt Bar. refert. §. qō simpliciter cassauerit: sed qō prohibuit eā tutricē esse. ¶ † In text. ibi, libell⁹ dari pōt. z idē in ciuili vt possit offerri etiā die feriato in honorem dei: tamē hoc alibi nō inuenitur expressum: licet satis cōcor. C. de fer. l. i. dū dicit appellari posse etiam tempore feriato. † Et est hic casus expressus qō si statutū disponit causam alimētorū vel aliā simile expediri posse quocunq̄ tēpore etiā feriato. Sicut est de iure cōi in multis causis in quibus nō obstant ferie introducte ob necessitatē hoīm⁹: vt. l. i. z. §. §. de fer. † Et alio statuto cauerur qō causa debeat terminari intra decē dies vtiles cōputabuntur etiā dies feriati: ex quo nō sunt ferie quātum ad illam causam, z pro hoc facit optime. §. quis ordo in bo. pos. fer. l. i. §. i. Sed contrariū vidi Florentie practicari infinitis vicibus per aduocatos dicentes qō illud statutum loquens de diebus vtilibus intra qnos debet instantia terminari: intelligitur de his diebus qui sunt vtiles respectu omnium causarum: sed dicunt contra casum istum.

Sponsam alterius accipiens in vxorem nō delinquit.

Querebatur. Per matrimoniū vere cōtractum tollit omnis spes matrimonij cōtrahendi. h. d. Qō ergo dicit solo tractu t pis matrimonium cōualescere: etiā ablq̄ nouo cōsensu: qñ nō tenuit a principio solū rōne etatis vxoris z viri: vt. j. e. l. §i vxor. §. si minor. pcedit nisi alter eorū interim cū altero cōtraxerit matrimoniū. casus est hic. deficit em tunc oīs spes, z ideo matrimoniū non firmat quantūcunq̄ illud cōtractū inueniat dissolutū. ¶ † Et no. ex isto §. qō alteri desponsatā alter in vxorem accipiendo nullo modo delinquit, z ideo non pōt de adulterio accusari. concor. C. eo. l. i. Ange.

Mater potest esse adultera, et filius ex ea non esse spurius.

Adulterij accusatio, an z quando sit differenda propter partum.

Defuncto. Mulier de adulterio accusata non pōt petere vt vsq; in pubertatē, filij iudicium differatur. hoc dicit. ¶ † Et not. hic quod hec non est bona consequentia. mulier est adultera: ergo filius natus ex ea est spurius. nam hec stant simul: mulierem adulteram z filium fore legitimum ex viri amplexu. ¶ In gloss. que incipit, imo videtur differri. ibi, vel vt not. C. de fal. l. i. † Tu dic quod aut mulier accusatur de adulterio in perniciem partus existentis in ventre, vel etiam pueri iam nati ne mittatur in possessionem quasi ex adulterio natus et conceptus, et tunc debet differri si interest pueri, et ita loquitur contrarium. Sed vbi accusatur solum vt de adulterio puniatur: nec allegatur partum ex adulterio cōceptum: tunc quia questio hec nullum preiudicium parat partui: eo quod part⁹ potest esse legitimus, z mater adultera: tunc non est questio differenda sic loquitur iste. §.

Adulterium vxoris potest accusari etiam constante matrimonio.

Uxor committens adulteriū potest separari a thoro mariti.

Uolenti. Non pōt adulter de adulterio accusari donec durat matrimoniū in quo dicitur adulterium fore cōmissum. h. d. Si aūt non durat licet aliud matrimoniū mulier contraxerit: tñ accusari de adulterio pōt si specta denūciatione ad matrimoniū cōualuit: vt. j. e. l. vim passam. §. nupta. z. l. denūciasse. in prin. que sunt cōtra. ¶ In gl. i. ibi vel dic. ibi, cōnubia. hec vera. vitāda est em legū correctio. ¶ In gl. z vir aūt ꝛc. † No. etiā q̄ hodie etiā cōstante matrimonio vir accusat vxorem de adulterio: subaudi nisi in matrimonio retinēdo mores ei⁹ cōprobauerit: vt. §. e. l. ḥ. §. leno cinā. z. j. e. l. §i vxo. §. pe. z fi. Sed debet incōtinenti postḥ ea cōuicerit de adulterio abhcere a se. † nā propter adulteriū etiam iure canonum permissa est separatio thori. Ange.

Adulterium nō probatur ex eo quod suspectus de adulterio nupserit illi.

Adultero, an liceat ducere in vxorem pollutā per adulteriū.

Licet. Nō pōt incipi ab adultera si an denūciationē est nupta scdo etiā si nupserit ei de quo erat suspicio adulterij. h. d. ¶ † Not. igit q̄ nō est sufficiens indiciū ad adulterij probationē ex eo q̄ matrimonio dirempto ipsa nupserit illi qui de adulterio erat suspect⁹, z ex hic duplex littera z vtraq̄ bona: vt gl. dicit. ¶ In gl. ibi, in fi. Solue quod ibi loquit in muliere rapta, z ideo raptori nō nubit: vt in contrario, z. j. de vi publica. l. qui cetu. in fin. l. hic in non rapta, z ideo licite nubere pōt z illi cū quo adulteriū cōmisit, z illi qui de adulterio cōmisso suspectus erat vt hic. z. j. e. l. §i vxo. §. i. z. §. diuus. et hoc iure ciuili. † Sed an licitū sit iure canonico ducere pollutā per adulteriū: d⁹ dic vt not. in. c. j. de eo q̄ duxit in ma. quam polluit per adulterium. Auge.

Fama publica excusat quem a dolo z pena que ratione doli imponitur.

Accusatori si opponitur qō fecit falsam accusationem quomodo ei sit succurrendum.

Matrimonium, an et qñ possit contrahere mulier propter longam absentiam sui mariti.

Fama vel rumor, an z quando excuset quem a dolo z pena.

Mulier. † Fama publica quē excusat a dolo et a pena que ratione doli venit imponenda. h. d. Juste em mouet qui credit publice fame z rumori perlato, licet sit falsus: vt hic. z. l. i. §. de here. instī. de acqui. hered. l. cū quidā. §. q̄ dicit. † Sit ergo cau⁹ accusator qui reaccusat de falso: eo q̄ falsam accusationē instituit: qō articulet z probet saltē per famā publicā vera esse in sua accusatione cōtenta, z erit excusat⁹ ab omni dolo z crimine falsi: nūmodo dicta fama non habuerit ortū a procuratore ipsi⁹ accusatoris: q: vbi requirit dol⁹ ad punitionē criminis nō solū causa iusta, imo z iniusta excusat a dolo vt. l. plagij. C. ad leg. iul. de plagi. §. de abige. l. i. in fi. §. de lib. cau. l. igit. ¶ In tex. ibi, lōgo tpe trāacto. gl. exponit decēnio vel vicēnio. † Sz hodie istud tps est limitatū per qō mulier debet expectare virū⁶ absentem. C. de repu. l. vxor. z auc. ibi posita. Sed iure canonū z etiam ciuili quantūcunq̄ annis vir absens steterit mulier nubere nō potest: nisi certitudinē habeat mortis eius: vt in aut. sed hodie quantiscunq̄. C. de secū. nup. ¶ Sequit in tex. falsis rumoribus nō pcuratis: vt. j. ptz in tex. † Et ideo sit cautus aduocatus qui accusatorē de quo dixi vult defendere per famā vt articuletur a quib⁹ habuit ortū fama. nam nō omnis fama excusat: sed illa solū que procurata nō est, et que habuit ortū a fidedignis: vt no. Inn. de accu. c. cū oporteat. Bart. tāgit in l. de minore. §. tormenta. de questioni. Spe. in ti. de fama.

Legatum factum sacerdoti si testatorem sepelierit iuxta altare: quomodo intelligatur.

Sta. ꝙ declinans forum iudicis puniatur: qūo intelligatur.

Ream. Non dicit vir vxorē sua culpa dimittere quā licite de iure retinere nō pōt. h. d. ¶ † Et allegat per Dy. ꝙ si testator relinquit centū sacerdoti si eū sepelierit iuxta altare, z deinde testator seipm occidit ita ꝙ nō debet in sacro sepeliri ꝑm ius cano. ꝙ sacerdos consequet legatū, licet nō sepeliat iuxta altare: q: facto testatoris impeditus est ꝙditionē implere, z facta est illa cōditio impossibilis: vn de non vitiat: vt. l. i. §. de condi. instī. z sic determinat Dyn.

¶ † Huc etiā tex. ibi, adduco ad excusandū clericū accusatū cora laico vt nō incurrat penā declinātis forū impositā a statuto vt cōpareat cora iudice habitu z tonsura: vt dicat dñe libēter cora vobis volo rndere si possum. nā nō declinat: sed dicit se nō posse cōsentire z cōsentit si pōt: vñ cum nō possit cōsentire penā non incurrit vel ut declinans, z de hoc est casus in. l. de administratione. Et ita pluries de facto practicaui.

Mandans suadens z faciens punitur ex verbis legis cum verba legis sunt in rem scripta.

Ec verba. † Cum verba legis sunt in rē scripta ex verbis eius punit suadens, faciens, z mandans. hoc dicit hec. l. magi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

straliter,z sic nō ob.ff.de vi z vi ar.l.i.§.deiecisse. vbi mandator teneē ex sētentia non aūt tenetur ex verbis: qz ibi verba erāt scripta in persoā,z est vtile pro statuto nō recipiēte interpretationē extensiuā a maleficium puniēte vt comprehēdat mandatorē:si verba sunt in rē scripta: secus aūt si in personam. ¶ In gl.ō.ibi forte enim.hec vera:sequens aūt falsa: quia tunc verba.l.essent scripta in persoā z sic non ligarent nisi solum adulterum:non autem suadentem.Ange.

1 ☞ Concubinatus hodie nemini est licitus.
2 Concubinam alterius carnaliter cognoscens quādo puniat.

a ¶ Est em concubinat⁹licit⁹.Adde. c. nemo. et.c. meretrices.xxxij. q.iij.Bar.in.l.ut cōcubinatu.ff. de procu.doc. in.c.lator. qui fi.sint leg. Alex.de imo.cōsi.cxxviij.inci.cōsideratis verbis instrumēti.in.vij. col.in.j.volu.

Syro. Patronus libertā suā in cōcubinatu detentā accusare pōt de stupro iure extranei non mariti.h.d.Est enim concubinatus licitus [a] inter libertā z patronū:vt.l.pe.ff. de concubi.qm̄ liberta non deponit nomen matrone per talē concubinatū:vt hic.† Hodie aūt iure canonū nullus concubinatus est licitus,z ita dixit Jo.and.sequēdo opi.Hosti.in.c. 1 2 lator.qui filij sint legi. ¶ † In tex.ibi,si modo.pōdera qō dicit si modo:q̄ habes aperte qō ad cōcubinā alterius nō pōt haberi accessus impune si stat in cōcubinatu approbato de iure ciuili. Sed si stat in cōcubinatu reprobato:ita pōt haberi accessus ad eā: sicut pōt haberi accessus ad illā que vulgariter z more meretricis viuit : ad quā fine dubio impune habe[b] accessus:vt.j.c.proxi,z.C.eo.l.adulteriū.z.l.si eā. Et ideo no.tu doctor qui quotidie habes accessum ad cōcubinas bononienſiū q̄ sunt cōiter nō sclaue sed fantolastre vt de tali accessu nō debeas puniri cōsiderato q̄ talis cōcubinatus est reprobatus de iure ciuili,z hoc de iure ciuili, et fortius de iure canonico etiā si sit liberta bononiēſis:cōsiderato qō iure predicto ois concubinatus reprobatus est: nisi dicas qō ex quo omnis fornicatio iure canonico est prohibita:etiā talis accessus debet puniri in terris ecclesie in quibus habet temporalem iurisdictionem. Et sic iura canonica sunt seruāda:vt no. Jo.an.in.c.proxi. de reg.iur.li.vi.in gl.i.ibi,alī cōtra z male.

1 ☞ Pena adulterij habet locū quoquo modo corrumpatur matrimonium.
2 Adulterij pena, an teneatur qui cognoscit vxorem alterius non veram sed putatiuam.
3 Matrimonium debet probari per maritū accusantem vxorem de adulterio:si negat esse suum maritum.
4 Vxor est gloria viri,z si bona a deo est.

1 **Plane.** † Pena adulterij habet locū corrupto matrimonio vilij z nobilium personarū: siue sit matrimoniū verum siue putatiuū.h.d. sm vnum intellectum prout dixi de matrimonio putatiuo. ¶ In tex.ibi,siue iusta vxo. gl.hic exponit tripliciter, z due expositiones sunt
2 clare:tertia expositio est ambigua.† Sed quādo nō est vxor vera sed putatiua vtrū tunc cōmittat adulteriū, z vt adulter possit quis puniri ꝓpter propositū qō habuit de matrimonio violando:hic enim est casus qō sic sm istum intellectum. In cōtrarium videt casus.j.eo.§.diuus.ver.sed si eā. Potes dicere qō punitur vt adulter qñ est matrimoniū putatiuū: ꝙ nō pōt accusari iste iure mariti : vt.d.§.diuus.sed iure extranei,z ita intelligat hic. Et dixit Bart.quod vir accusatus de adulterio vt vir debet ꝓbare matrimoniū verū: qō ꝓbat eo ipso qō probat tractasse z tenuisse illā in vxorē:vt.l.in libe.ff. de ritu nup.Sed quando accusat simpliciter sufficit probare matrimoniū putatiuū:qō etiā probat probando vt.s. Et dicit qō licet aduersarius ꝓbet qō illa vxor esse non pōt nō eximitur a pena nisi probet negatiuū.s.qō nō tractabat eam vt vxorem. Et si bene inspicis verba sua fibꝭpsi videt cōtrari⁹. Nam primo dicit matrimoniū debere probari vere, z deinde subiungit qō nō sufficit probare reo qō ista vxor esse non po
5 test.† vnde dic qō vbi maritus accusat vt maritus matrimonium debet probare vere, z ideo si aduersarius ꝓbet ꝙ vxor esse non pōt absoluit quātuncūq̄ illa tractaretur vt vxor: qz presumptio matrimonij insurgens ex tractatu elidit per contrariā probationē oppositi.s.qō vxor esse nō pōt. ¶ Sequit in tex.ad omnia matrimoniū vilium z nobiliū personarum.
4 ¶ Sequit in tex.vxores suas amant.† qz vxor est gloria viri. ad corinth.xi.z alibi in prouerbio.Vxor quidem bona a dño deo est dinitie aūt a parētibus dant. ¶ In gl.fi.ibi, nobilissimi. vel dic atrides.i.nepotes Atrei maximi regis in grecia: quorū nepotum alter vocabatur Agamennon alter Menelaus:cuius Menelai vxor Helena capta per Paridem ꝛc,
1 ☞ Maritus potest vendicare adulteriū vxoris sue: quantuncunq̄ viuentis vulgariter.
2 Meretrice nupta carnaliter cognoscēs punitur vt adulter.

1 **Sed z in ea.** † Vir potest vēdicare adulteriū vxoris sue quantūcunq̄ viuētis vulgariter:licet stuprum vulgaris non puniatur sm verū intellectum z opi.cōmunem.B. autē placuit tertius intellect⁹, vcz qō si qua mulier vixit vulgariter,z deinde virum assumpſit,z a vulgaritate cessauit honeste cum viro viuendo:tunc adulterium accusatur z punitur. Sed si etiam constante matrimonio non cessauit vulgariter viuere : adhuc adulterium est impune. Et ista opi.hodie communiter obseruatur cōfirmata per statuta Italie.† Sed de iure veritas est qō licet p
2 vulgarem vitam nō possit dici matrimonium fedari:qō assidue tamē fedatur:tū pena adulterij locū habet, z hoc glo.firmant:vt hic,z.l.si ea.C.eo. Si autē mulier viro caret tam vero quā putatiuo:tunc si est in concubinatu alterius licito:puta sui patroni:cū ea cōmittitur stuprū, z est pena stupri:vt in ꝓin.l. Si concubinatus est illicitus de iure ciuili stuprū remanet impunitū : vt ibi,saluo nisi mulier fuisset stuprata per vim.nam nulli violēto parcitur:vt.l.j. de rap.vir.Item si mulier vixit vulgariter z more meretricio: deinde penitentia ducta viuere cepit honeste:dixit Bar.adhuc stuprum commissum in eam nō punitur. Sed glo.hic in verbo,vulgaris.dicit oppositū z bene in ver.secus in vidua. quoniā nō est pudicitia attentanda : nec est incitanda mulier que malam vitā deposuit vt reuertat ad illam. in corpore de leno. per totum.in corpore scenicas ꝛc.C. de nup.l.imperialis. in ꝓin.z.§.talis. vbi autem fedatur matrimoniū putatiuū adhuc pena adulterij habet locū ꝓpter propositū matrimonij violādi:sed nō potest adulter accusari iure mariti:vt in.§.seq. ¶ In glo.fi.in fi.solue qō stuprum hic ꝓpter vtilitatē vite mulieris habetur pro non delicto,z ideo non punitur,Ange.

1 ☞ Spes que ꝓprie dicatur.
2 Matrimonium etiam putatiuum nulli licet violare.
3 Sponsus potest accusare sponsam de stupro vel adulterio iure mariti.
4 Viri appellatione continetur etiam sponsus.

Diuus. Nō licet violare spem matrimonij neq̄ matrimoniū putatiuū.h.d. vel sic. Spōsus de adulterio sponse accusat iure mariti, marit⁹ putatiuus iure extranei.h.d. vsq̄ ad.§.iudex. ¶ In tex.ibi etiā in sponsa cognita ab alio quā ei⁹ viro legitimo,z hoc tollit cōtrariū.l.miles.§.querebat.ff.eo.qō est cōtra. ¶ Sequit in tex.neq̄ spem
1 mrimonij. † No.qō tunc vere dicit spes qñ de presenti subest aliqua causa ꝓpter quā qs debeat separare. sic.ff.de sta.lib.l. ij.C.de dona.l.spem. Et istud allegat Bar.ad.q.de eo q remisit ius qō habet z sperat habere.de quo dixi in repetitione.l. qui rome.§.duo fratres. ¶ Sequit in tex.sed si ea sit mulier. nupta de facto. ¶ Sequit in text.incestū cōmissum per virū minus legitimū: qz matrimoniū erat prohibitū iure sanguinis:tamen vt vir z vxor se inuicem tractabāt z bona fide:sed ignorabant consanguinitatē, alias non posset vir putatiuus de adulterio accusare, imo ipse posset accusari de adulterio z incestu:vt.l.si adulterium cum incestu.j.eo.z filij nati ex tali incestu sunt spurij : vt.l.qui contra.z aut.ex cōplexu.C.de incestis nup. Sed qñ non sunt in dolo:tūc forsan filij sunt legitimi:vt.l.qua in prouincia.§.diuus marcus.de ritu nup.z facit optime qō no.glo.in.l.miles.§.mulier.ff.eo. ¶ Sequit in
2 tex.vxor tñ esse non potest,ex alia causa quā sanguinis.† Et sic not.qō siue matrimoniū contractū de facto nō teneat aut alia causa:tū ex quo est matrimoniū putatiuum nō licet illud violare,z vir putatiuus dolo carens accusat de adulterio iure tñ extranei. ¶ In gl.i.ibi,vel dic vt ibi,z ibi hec opi.refri-
3 catur.† z est veritas qō sponsus accusat etiam iure mariti:qñ sponsa poterat esse vxor tēpore maleficij cōmissi,alias accusat de simplici stupro. ¶ † Sequit in gl.§.sponsa.l.vt appel-
4 latione viri cōtineatur etiam spōsus. ſic.C.de bo.que lib.l.nō sane.ver Ly.z per Pe.C. de epi.z cle.l.si quis non dicam.

1 ☞ Exceptio lenocinij grauat virum:sed vxor non relenat que inter reas recepta est.
2 Adulterium nō licet vxori committere:licet maritus teneat concubinam.
3 Exceptio lenocinij nō prodest mulieri accusate per extraneū de adulterio.

1 **Judex.** † Exceptio lenocinij grauat virū:sed vxor non relenat que inter reas recepta est.h.d. secundum verum intellectum. Et ideo ista exceptio est dilatoria:qz nō perimit potentiam accusandi:ex quo mulier non relenat a pena criminis quantūcunq̄ ante litem cōtestatam sit opposita:vt.j.eod.l.proxi.z videbis in.l.si maritus.§.prescriptiones. ¶ In textu. ibi pudice viuens. non intelligas de alia pudicitia : nisi quod non fuerit autor adulterij. nam
2 licet maritus sit impudicus: † quia forsan tenet amasiā propter qō mulieres quantumcunq̄ castissime exasperantur:vt

dicit

dicit tex.in col.de nup.§.minores.col.iij. nō tñ est licitū vxo. cōmittere adulteriū:z si cōmittit potest per dictū virū lz iniuste vindicte de adulterio accusari,casus est hic cōiūcta gl. qō tene menti. Pōt etiā mulier ꝓpter dictā exasperationē stipulari penā a viro si retinuerit amasiā.casus est i.l.ex ea pte.de verb.obli. ¶ In gl.ō.ibi,z dic qō posſ⁹ est recepta.hec est veritas:vt dixi in summario.z.§.si publico. ¶ Sequitur
1 gl.alī dicūt.z hec solutio nō est vera quātū ad ꝙrariū:ſ est
3 vera i se.† Ex qua no.duo.Primo qō exceptio lenocinij ante litē cōtesta.opposita extraneo accusanti nō relenat mulierem accusatā,nā cū mulier accusatur ab extraneo nō potest obijcere:tu non potes me accusare:quia adulterū cōmisi ex lenocinio viri mei.Secō qō ista exceptio nō obijcitur cōtra maritū accusantē vxorē iure extranei.qō tene menti.Ange.

1 ☞ Maritus nō accusat vxorē de adulterio ante matrimonium commissō.
2 Ratihabitio solet retrotrahi ꝛditione persone nō mutata.
3 Pacem si quis fecit pro se z complicibus suis:z ante ratihabitionem alter complicum fuit offensus:nō incurritur pena pacis rupte.

Si quis vxorē suam. Qualitas iuncta ꝛbo significat lz tps ꝛbi.ad hoc allegari pōt z ꝛcot.ff.de noxa.l.i de
1 lictis.§.si extraneꝰ.Vel sic.† De adulterio cōmisso ante matrimoniū vir nō accusat.h.d.Accusans ergo de adulterio dz proponere in libello qō cōstante matrimonio adulterius est cōmissum:aliter em̄ non audiret iure mariti.Vel summa tertio sic.Matrimoniū post cōcubinatū cōtractū retro nō trahitur quo ad hoc vt vir possit de adulterio accusare iure mariti:lz trahat retro quo ad legitimationē liberorū:vt.l.cū qs.
2 z.l.nup.C.de natura.lib.z instit.de nup.§.fi. ¶ In text.ibi.filiafa.nupta sine cōsensu patris z scienti matrimoniū non te
2 nere. † Nec ob.qō ratihabitio [a] solet retrotrahi:qz illud verū
a cōditione psone nō mutata:hic erat mutata:qz filia erat corrupta. Itē illud verū in his que nostro nōie gesta sunt:sed si lia suo nōie matrimoniū cōtraxit:z ideo ratihabitio patris
3 lz confirmet matrimoniū:tñ tetro nō trahit. ¶ † Et allegat
b iste.§.per Dy.[b] ad.q.de eo qui fecit pacē ꝓ se z cōplicibus suis:z ante ratihabitionē alter cōplicū fuit offensus qō non incurrat pena pacis rupte:qō credo q̄tū ad penā que debetur cōplici:sed qz pax per offensam cōplicis rūpitur pacisce ti:poterit pacisceus agere ad penam.Angelus.

Si quis plane. Maritus potest accusare iure mariti de adulterio cō
missō cum erat mulier apud hostes nisi per vim adulterius ipsa cōmiserit.h.d.

1 ☞ Sponsus an teneatur ducere sponsam p vim stupratā.
2 Sponsalia contracta inter minores etate:an z qñ transeant in matrimonium.

Si minor. De adulterio cōmisso ante mrimoniū p ſpōlā que vxor esse nō poterat
ꝓpt defectū etatis nō pōt vir fact⁹ iure mariti accusare:sec⁹
1 aūt si poterat esse vxor:vt vidistis i.§.diuus.ff.e.† Et an spōsam p vim stupratā ſpōsus ducere teneat:dic vt no.de iure
2 iur.in.c.qua de modō.i gl.fic ptz. ¶ † Et no.hūc casus qō spōsalia ꝛcta inter minores etate durāte eadē volūtate trāseūt i matrimoniū eis deductis ad perfectā etatē. Et eodē modo si puella esset accepta p verba de psenti:lz em̄ nō teneat matrimoniū:perseuerātia tū volūtatis facit matrimoniū cōualescere tractu tpis.casus est hic.

1 ☞ Maritus retinens adulterā in matrimoniū nō pōt eā de adulterio vel stupro accusare.

Sed et si quarepudiata. Non
qs mores iprobare quos semel ꝓbauit.h.d.z ad hoc alle
1 gat.vel sic.† Vir retinēs adulterā in matrimoniū nō pōt eā de adulterio accusare vel stupro.h.d.

1 ☞ Opem dans lenocinio tenetur vt leno.'

1 **Scuius.** † Dās opē lenocinio tenet vt leno.z qua pena puniat
augilium ferens:dixi in.l.iq cuius ope.ff.de fur.
z.ponit in.l.vnica.C.de mili agge.non rumpen.
Angelus de Perusio.

Si vir. Lenocinij viri non excusat vxo.adulterā:lz
vir de lenocinio:vxor de adulterio dz puniri.nō est peremptoria exceptio lenocinij cū nō perimat penā adulterij:vt dixi in.§.iudex.

Ex senatusconsulto. De adulterio i
tra.lx.dies vtiles nemo auditur nisi marit⁹ z pat:vltra illos neutri⁹ expe-
1 ctatur volūtas. Et ītellige qō nemo audit ff dicēte marito vel patre.lz si null⁹ ꝓtradicit optime ꝓcedit accusatio extranei.

Jure mariti. Accusans iure mariti nō euitat
periculū calūnie euidētis.z cessat contrariū. Eodē modo si accusat iure extranei nō euitat periculū calūnie etiā nō euidētis:lz plumpte.z similiter cessat ꝙrariū.z in quo consistat ꝓuilegiū istud posse accusare iure mariti:dic vt in glo. ¶ In gl.mag.ibi.so.si euidens.cōiunge hāc sol.cū vltima:z habes veritatē huius pūcti:an pater vel maritus teneatur.

Si maritus. Nō currunt marito.lx.
dies vtiles dū magistratus magnū gerit:z per ꝙs nec patri.h.d.Et dixit
Bar:[c] qō si i vna ciuitate est capitaneus z ptās:
quorū quilibet insolidū hz merū z mixtū imperiū:si vacat officiū vnius:alter de maleficio non cognoscit nec currit sibi tps ad inquirendū oātū.hoc tñ non firmat:sed dixit cogita. Tu aūt dic cōtra:qz casus est in.l.vnica.de offi.cōsul. ¶ In tex.ibi magistratu.s.magno.ita qō reis accusatis pōt esse terribilis ꝓpter offiū.ff.de iureiur.l.nec magistratibus.z.j.e. l.si adulteriuz.§.fi.z.§.de accusa.l.qui accusare. ¶ Sequitur in tex.potest preuenire,interrogatiue lege.Angelus.

1 ☞ Talem quem esse:aliud est ꝙ haberi loco talis.
2 Priuilegium exemptionis non habēs clausulam derogatoriam an valeat.

Legis iulie. Absens causa reipublice opera
nō data de adulterio accusari nō pōt si laborare lz in se pūtando:z in qua .quincia adulterij
quis cōmittit bi accusari pōt:nisi cōmittens sit exceptus.h.d. a
vsq̄ ad.§.fi negauerit. ¶ In tex.ibi,iter reos referat.de adulterio ante absentiā cōmisso.sed si post absentiā perpetrauit: dic vt.j.e.l.si adulterij cū incestu.§.fi. ¶ Sequitur in tex.eui tandi criminis:sic fecit Legerius in ciuitate Perusij:qui timens inquiri per dñm Berij de pazis tūc magistratū tenē tē in perusio ordinauit vt transmitteretur ad dñm Sabinensem legatū:z ꝓpter hoc dictus Legerius recessit.z cū isto b
tex.ꝛcot.plures.ll.hic in gl.ꝓin.alleg.z facit optime qō no.
Archi.in.c.cum ex eo.[d] de elec.lib.vi. ¶ Sequitur in tex.vice
tū absen. † No.bene qō aliud est quē esse talē:z aliud est quē
1 haberi loco talis.vnde aliud est quē esse ciuem:z aliud habere ꝓ cine.z istud haberi ꝓ ciue solū est vtile pro effectib⁹ quosipsa ciuitas tribuere potest non pro alijs.exemptum si papa concessit bononiensibus vt trahi non possint extra eorum districtū:hoc beneficio non fruent assumpti in cines bononie.de quo Bar.hic facit.j.de ver.sig.l.mercis.z ibi p Jaco.de are.de leg.iij.l.tuos.§.tū.instī de fideicomiss. heredi.§. restituta.si quis omiss.causa test.l.si seruū.§.i.z qō cū eo.l.si filius. ¶ Sequit in tex que ad presidis cognitionē non pertinet.ex eo qō erat exempta ab ei⁹ iurisdictione ex speciali ꝓ
2 uilegio.z tpe harum.ll.sa[e] faciebat generale priuilegiū exemptionis:† hodie non nisi habeat clausulā derogatoriā.Non ob.aut.qua in prouincia.z hoc sentit gl.hic z bene.Et hoc intellige qñ priuilegiū non est insertū in corpore iuris.si enī est insertū nō est necessaria dicta clausula:vt.d.i.C.si quacūq̄ pre c
ditus potestate.Ang.

1 ☞ Transactio super adulterio vero non valet.
2 Accusare qui negat adulterij non potest amplius accusare.

Si negauerit. Post ꝙ pater z marit⁹ negarum ſe accusaturos imediate
tēpora cedūt q̄ ad accusandū de adulterio dauī extranei iure.h.d. ¶ Et legitur iste.§.dupliciter. Uno qō loquatur post accusationem instrutam:z tunc ob.l.transigere.z glo.soluit pluribus modis.Veritas est qō transactio facta super adulterio est nulla,vt ibi.sed licet sit nulla qui transegit incidit in turpitudinē ꝓpter desistentiā:vt.j.ad turpil.l.qui desistit.et ideo ad accusandum iterum nō admittitur,vt hic.Est enim infamis de calūnia suspectus. Predictis obstat in corpore.vet liceat ma.z aute.§.pe.vbi etiā de adulterio transigitur.Bosi. in.d.l.transigere.dicit verba illius.§.non referri ad.c.adulterij:z ita cōiter oēs doctores pertranseunt. † Tu attenta secu 1
re quod lex transigere vetat trāsactionem super adulterio:ro:sed non super adulterio ꝓsumpto.ex his que not.in.d. §.transactio est permixta.casus est ibi. Unde non dico illum §.corrigere.l.transigere.ꝓut dixerunt quidam:nec dico ei⁹ verba referri ad.c.adulterij. ¶ Secundo modo legitur vt loquatur ante accusationem instituta:ex hoc magis congruit litere dum dicit accusaturos ꝛc. Et tunc ob.ff.de sepul.vio.l. iij.§.fi.is.vbi qui negauit se accusaturum penitentia ductus accusare potest si per alium non est lis contest.gl.soluit mul
2 tipliciter. † Dic est vera quod speciale est in crimine adulte-

P

ratihabitio. Addō gl Bar.b reprobat ꝓ Ro. sing.cxliij.incip. dico tibi aliqua. Are.i.l.pluribus in.xij.charta.ff.de leg.j.

Et dixit Bar. Adde qō Bar.b reprobat ꝓ Ro. sing.cxliij.incip. dico tibi aliqua. Are.i.l.pluribus in.xij.charta.ff.de leg.j.

Qō no.archi.i c.cū ex eo ꝛc. Add de qō aliō est esse tale,aliō ꝓ tali hñ.gl.z ēt Bal.i l.iusiurādū qō ex quētiōe.§. pupillus.ff.de iureiur. Bar.h.gl.z bart. i.l.mercis.j.de ☞. sig.not.in.l. quoties.C.de here.in fi.§. posthumorū. vbi gl.istit.de exhereda.liber.l. posthumo:ff. de iniust. ru irrito testam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

rū:vt negans se accusatorum ad accusationem non possit reuerti sicut nō potest reuerti exclusus tpe ī aliis maleficijs de quibus potest trāsigi.similiter excludit transigēs:vt.l.qui certu.§.qui vacantē.ad.l.iuliā de vi pu.vbi qui non potest trāsigi admittit nisi ab alio sit puēr:vt.d.§.fi is.Reliqua dic vt hic p Bar.ī voce referā. ☞Jn tex.ibi:si negauerit.scz corā iudice plente adultera ꝙ Dy.ī Jaco.de ra. ☞Sequit in tex.fortius eñ dicitur.subaudi ꝙ illū q est exclusus tēporis lapsu:qz ibi est tacita ꝛ psumpta renūciatio:hic autē expressa.argu.tñ cōtra.ff.de iniur.l.sed si vnius.§.fi ante iudicem.

1 ☞Minor de adulterio sue vxoris accusat:ꝛ nō de alieno.
2 Judex ordinarius habēs etiā potestatem delegatam potest vtraq; vti.
3 Minor in quibus casibus admittatur ad iudicium.
4 Sta.qō instrumentū mandetur executioni nulla exceptione obstante:quid operatur.

Lex iulia. †Minor de adulterio solo sue vxoris accusat nō de alieno thoro violato.h.d.Et dicit Dy.qō per hūc.§.euasit sacerdotē accusatū a filio de adulterio commisso in nouerca ☞Jn tex.ibi.quāuis in re extranei.gl.dicit qō iure extranei accusabat:quia post.lx.dies vtiles.ꝛ bene potes dicere etiā qō volebat ꝛ ti iure mariti licitum est enim sibi:†sicut ꝛ iudex habens duplicē potestatem ordinariam ꝛ delegatum.nam potest vti vna ꝛ non recidit ad alteram:saluo nisi dixerit se velle vti ꝙ parte ordinaria ꝛ pro parte delegata:etiam si ordinariaꝫ habebat ꝛ credebat se solū delegatā habere ꝛ vsus est solū delegata sustentarur processus vt ex capite ordinarie:etiam si fuerit ꝓtestatus qō ordinaria vti nolebat ꝑm Jnno.de prescrip.c.cū ex officij.qō est no.signū.pro cuius opi.est casus in.l.§.cōueniē.ff.de iudi. ☞Sequitur in tex.tamen audietur.glo.dicit cum autoritate curatoris.ꝛ istud est planum:quia lex nō representat eum maiorē:sed dat ei potestatem que tribuitur maiori:vbi autē representaret maiorem:non posset curatorē habere.de iudi.c.j.lib.vi.vel dic qō etiam eo casu quo fingit maiorem:cum nō possit esse pro parte maioꝛ ꝛ ꝙ parte minoꝛ egebit curatore:vt sic inspiciatur veritas potius q̄ fictio.ar.ff.e.l.§.lege.ver.qō si quis.ꝛ qō ibi dicit.B.†Et in quib⁹ casib⁹ minor ad iudicia admittit.dic vt no.Jn.plene.de restit.spo.c.ex parte. ☞Sequit in tex.vlla prescriptio.hoc limita vt in gl.†Et est vtile ad statutū disponēs qō instrumēta guaretigie executioni mādent nulla exceptione obstāte:qz nihilomi⁹ mus opponi poterūt exceptiones introcluse in cō.statuti.de quo.C.eo.l.illa pudoꝛ.ꝛ ibi per Dy.ꝙ Bar.ff.q̄ vsuat cla.l.§. ☞Sequit in text.cali⁹ nie presumpte. ☞Jn gl.pe.in fi.Solu.vt.d.l.§.minorem de mi.

1 ☞Exceptiones dilatorie vel peremptorie in criminibus qñ sint opponende.

Prescriptiões. †Exceptiōes dilatorie in crimine adulterij intētate opponende ꝛ tractande sunt ante nomē rei receptum inter reos.h.d.ꝑm verum intellectum.Peremptorie autez obijci possunt vsq; ad sententiam cum.eo modo procedatur in criminalibus quo in ciuilibus,vt in.l.absente.j.de penis.et in ciuilibus possunt opponi vsq; ad tēpus predictū.vt.l.peremptorias.C.sen.rescin.non pos. ☞Jn text.ibi.obijci solēt.No.qꝛ vbi subueniturꝫ alicui per remediū excep.ibi illā proponi opꝫ aperte.Jdem si subueniatur replicatiōis.vt.C.de transl.fine apud acta.Si tñ ex actis appareret iudici actorē repli cationis remedio fore iuuādum vel reum remedio exceptionis ex suo officio ipsemet posset occurrere:ꝛ etiaꝫ pars post lapsum tempus ad excipiēdū vel replicādū potest iudicis officium implorare vt sibi succurratur.Primū probatur.C. de transac.l.vbi pactū.circa medium glo.mag.Scōm in.l.fi. ff.de peti.here.ꝛ ibi multas concorꝺ.allegauī in meis reportationibus paduanis. ☞Jn glo.ff.ibi.licet sit peremptoria. hoc est falsum:qꝛ imo est dilatoria cumdicta exceptio grauet accusantem ipsam mulierem non releuet:vt.d.§.fi ipublico. hic alleg.ꝛ ideo tene fol.precedentem non hanc vel sequētē. quia false sunt.

Si in viduitate. Ante matrimoniuꝫ ꝑm contractū incipi pōt ab adultera.hoc dicit.

Si quis adulterū. Ab eodē simul adulteri⁹ adultera Jnō de feruntꝛ ꝛ dilatio cōtraria nil agit.h.d.Libellus ergo nullius nonꝫ impedit potentiā agendi vel accusandi de nouo:subaudi si tēpora patiantur:vt.l.accusaturus.j.e.casus est hic.dixi in.l.libellorum.§.qō si libelli.ff.de accu.et dixit hic Bar.speciale in crimine adulterij et absq; exceptionis obiectu reiciatur libellus ī quo accusant plures.regulariter cōtra p.l.si accusatoribus.C.de accusa.melius facit gl.l.quide crimine.e.ti.

Qui vxoꝛi. Si denūciatiōe spreta adultera ad scōz matrimoniū cōuolauit:pōt in adulterium accusari nec sufficit accusationē contra ipsam foꝛe ꝓpositā:nisi denunciatio emanauerit que potest extra iudiciū fieri ꝛ per procuratorem.Et si in denūciatiōe facta est mētio de adulterio cōmisso cū vno non poterit accusare de adulterio cōmisso cuꝫ altero quasi denūciatione spreta.h.d.in terminis vsq; ad.§. queritur. ☞Jn tex.ibi.ꝛ si denūciauerit.subaudi ꝛ denūciatione spreta:nihilominus illa nupserit.

1 ☞Denūciatio extraiudicialis sufficit in his ī quib⁹ actꝰ potest expediri extra iudicium.
2 Litis pendētia non inducitur per solam libelli vel accusationis aut inquisitionis productionem.
3 Sta.qō antiani nō possunt se intromittere de aliquo processu pendenti:quomodo intelligatur.
4 Qualitas delicti si non probetur an sit reus absoluendus.
5 Confessus delictum in iudicio condēnandus est.
6 Mandatum speciale tātum:in quibus casibus requiratur.

Denūciasse. Jn tex.ibi.si non denunciauit ad iudicē.†Flo.bene qō vbi.l.denūciationē exigit:nec ad iudicialē se restringit:debemus esse cōtenti extra iudiciali ex quo actus potest extra iudiciū expediri.Et idem dicas ī denunciatione que fit vēditori vt assistat iudicio.C.de euic. l.empti actio.Jdē in denūciatione que fit debitoꝛi vt soluat propter cessionem.de qua in.l.iij.C.de noua. ☞Sequitur in tex.libellos accusatorios dederit.qui tñ si fuerunt per iudicem intimati ipsi mulieri accusate:alꝫ secus:vt.ff.e.l.si mari tus.§.fi in viduitate.†Et propterea dico qō simplex productio accusationis:vel simplex institutio inquisitionis nō inducit alicuius litis aut controuersie pendētiā.casus est hic. Oportet igitur libellū per nūcium intimari:ꝛ etiam probatur in.l.quāuis.ff.l.libertus aduersus.ff.de in ius vo.Jdem sensit Bar.in rubrica.C.de in ius vo.†ꝛ ideo si per statutuꝫ Bononie antiani non possunt se intromittere de aliquo processu pendentificiat est Perusij ante citationeꝫ factā de reo quantūcūqꝫ accusatio vel inquisitio postea fit in libris actorum:non propterea dicitur processus pendere.vnde potuerunt antiani se intromittere.ꝛ ita fuit iudicatuꝫ Perusij de consilio plurium doctorum florentinorum. ☞Sequitur in tex.non videri ei denūciatū.vbi ergo denunciatio est necessaria nō sufficit sola scientia.est autē necessaria indistincte vbicūqꝫ non fit denunciatio solum ad simplicem effectum notitie:sed sententie vt denunciatiue aliquid faciat:vel nō faciat. de quo Bar.hic ꝛ in materia protestationis. ☞Sequitur in tex.qui crimen denūciauit.dicit glo.i.crimmis memoriā habuit.ꝛ est sensus:qꝛ denunciator debet dicere mulieri ne nubat:qꝛ a dulterij cōmissitatis nulla causa inferta est denunciatio indiscreta. ☞Sequitur ver.qd tñ in tex.ibi.neqꝫ eñ crimen ꝛc.†Allegatur qō si crimē qualificatū deducit in iudicio ꝛ qualitas non probat qō sequit absolutio quasi vnū sit deductū ꝛ aliud probatū sic.C.vi bo.rap.l.emptor.§.pretor. Dy.in.l.iij.C.de proba.Guli.de cu.dixit oppositū in.§.pena grauior.Bar.hic aliter dixit ꝛ melius.dic vt in eo.Sꝫ adde qō vbi factū nō est variabile ꝓpter locū ꝛ tempus:qꝛ nō est possibile qō sit misi vnum exemplū ī homicidio eiusdem hominis qō tūc licet non probet locus deductus vel tempus ī accusatione deductū sequi debet cōdēnatio ex quo locus vel tēpus nō alterat ipsuꝫ factum neqꝫ penā eius sicut dicimus quādo nō probat qualitas que nō habet alterare substantiā vt patet in suis exemplis.†Secūdo adde qō vbi factū pbatur per confessionē licet nō pbet qualitas habēs alterare factū tñ cōdēnatio debet sequi ꝛ ferꝛ tunc vt super quodā notorio. Nā sufficit ad quācunqꝫ penā grauissimā imponendā cōstare de maleficio etiā extraordinato processu ꝑm Jnn.extra de accu.c.qualiter.lo.ff.in.§.colū.ver.non tamen negamus. Et qō crimen sit notorium per confessionē:ponit etiam Jnn.in c.statuimꝰ.de offi.dele. Reliqua dic vt hic p Bar. ☞Sequitur verficu.sed ꝛ si per procura ꝛc.forsitan habentē speciale mandatum:generale enim forte non sufficit:de quo Bartol. hic succincte.†ꝛ omnes casus in quibus requiritur speciale mandatum:nec sufficit generale.vide plenissime in Specu. in titu.de procura.§.ratione.ver.item opponitur quod licet habeat generale mandatum.ꝛ sit cautus procur.vt ostendat ꝛ relaxet mulieri instrumentum procuratoriū:ne possit ignorantiam velare:vt.ff.man.l.hominem.ꝛ depo.l.si quis insidiatus.Angelus.

Queritur

Queritur. Mulier vidua pōt accusari ꝙ vnum ꝛ adulter ꝙ alium:si autem nupta est denunciatione non spreta ab adultero inspiciendū est:ꝛ absoluꝫ:ita lata pro eo proderit:mulieri condēnatoria nō nocebit.ꝛ si adulter decessit aut alia pena eum subtraxit pōt accusari mulier quantūcūqꝫ nupta:ꝛ si tēpore accusationis institute cōtra adulterū vꝰ nupta nō erat:licet postea nubat: tñ absolutoria pro adultero lata non proderit.sed si erat nupta prodest etiam si adulter per collusionem vicerit:tñ non prodest nisi donec durat nupta.h.d.vsq; ad.l.pater.in termi⁹ ꝛ in summa. ☞Jn tex.ibi adulterā.scilicet viduā. ☞Sequitur in tex.postulare possit.de eodem adulterio:alꝫ nulla esset dubitatio. ☞Sequitur in text.aduersis.tñ singuli pñt. que aūt sit ratio differētie qō non pñt accusari ab vno ꝛ pñt accusari a pluribus.cogita.ꝛ concor.extra eo.c.significasti.et quod no.de simo.c.dilectus.lo.ff.Adulter aūt vno libello simul cum fautoribus ꝛ complicibus accusatur.j.e.l.nihil.in fi. ☞Sequitur in tex.accusari nō potest.Non ob.j.e.l.si quis adulterum.in prin.vt ibi videbis. ☞Sequitur in tex.per cū vincit.Et si adultero absoluto adultera accusata damnatur non opposita exce.rei iudi.dixit Ja.de ra.qō condemnatio de adultera facta non tenet:qꝛ scōa sententia tanꝫ prime cōtraria est nulla.Contrarium credo verū quia illud procedit ex eadem instāria:vt.l.j.C.qñ prouo.nō est ne.Sed instātiꝰ diuersis etiaꝫ si super eadem ferri possunt plures sententie ꝛ quelibet valet:sed secūda contraria rescindit primā.§.de excep.rei iudi.in.l.fi a te.§.fi in gl.sua.ꝛ.l.j.C.si plures vna sen. in glo.ꝛ.ff.man.l.si mandato titū.§.paulus.in glo.in ver.debere. ☞Sequit i tex.sed aget cauꝛa suā.Nec ob.§.nau.cau. l.licet.§.fi.vt ibi no. ☞Et no.hic casuꝫ in quo sententia lata ꝙ vno alteri nō hꝫ pdesse:q̄tūcūqꝫ factum fit vnicū.Et hoc est vtile ad sentētiā latā ꝙ reo vtrū pñt mādatorē:licet Dy. hic aliter dixerit.ꝛ in.c.ratihabitionē.de q̄ Bart.hic. ☞Jn gl.ff.ibi.rideo nō.ꝛ bene.nā ꝛ absolutoria adultere nō pdesset adultero etiā nō dānato:ergo multominus ꝛ ei dānato.

Adulter. Jn gl.ff.dic vt forte bannū equiparādo bannitū relegato.Et ꝑm hoc ista gl.de terminat qō sicut mortuus non accusaturª in loco vbi sortiebatur domicilium tēpore sue vite:ita nec relegatus vel bānitus quasi subtractus de loco vt in hac litera:Sꝫ ptrariū est verū:qꝛ non est exēptus de locoin sui detrimētū.§.de minoꝛ. l.papi.egulij.ad muni.l.eius.in fi.Et cui equiparetur bānitus an deportato vel relegato:dic vt dicā plene ī disputatione quā die dñico sum facturus.

1 ☞Priuilegiū superueniēs inchoata lite nō eximit litigātem a foꝛo.
2 Clericus factus pendente iudicio nō euitat cognitionē iudicis secularis.
3 Preuentio sit etiam per solam capturam.

Si eo tempoꝛe. †Allegat qō priuilegiū superueniēs inchoata lite nō eximit litigātem a foꝛo.cōcorꝺ.§.de iudi.l.fi quis postea.ꝛ de iurisdi.om.iudi.l.cum quedam.ꝛ de excu.tut.l.non soluꝫ. §.sunt ꝛ alij.j.ad turpil.in senatus.§.ꝛ si propter.versiculo. ceterum.j.de questioni.l.j.§.fi seruus.†ꝛ ideo factus clericꝰ pendente iudicio non euitabit cognitionē iudicis secularis. de quo in.l.j.j.de pen.ꝛ B.ibi.Plenissime autem per Joā. an.in.c.j.de obli.ad ratio.†ꝛ ibi decidit qō per principalem captura laici etiā anteq̄ inchoetur processus dicitur iudex ī cepisse ꝓcedere:ꝛ sic non posset eius iurisdictio declinari.qō tene menti.

Nupta. Jn gl.ff.ibi.vel fꝫ alios.hec vera sententia ergo lata p collusionē ꝓ adultero prodest adultere donec prodest adultero ꝛ nō vltra.Adultero autē non prodest si docto de prenaricatiōe uterū accusatur ꝛ cōdēnatur:nam hec cōdēnatoria absoꝛbet omnē vim pene absoluꝛie:vt.l.iij.de prenarica.

1 ☞Debitoꝛ iurans non recedere sine licētia creditoris:si licentiatus recedit deinde reuersus vult recedere illicentiatus est periurus.
2 Monachus apostata potest ab omnibus suis creditoribus conueniri.

Plane. †Allegatur iste ver.ad q̄stionē mercatoris ꝙ mutuauit pecuniā scholari Bononie ꝛ iurauit non recedere de dicta ciuitate:deinde licētiat⁹ ab eo iuit mutinā:ꝛ reuersus est:nam cum esset causa licentie propter reuersionem absq; pena periurij non poterit illicentiatus recedere.Et hoc est vtile cōtra fideiussoꝛes dicti scholaris.de quo hic per Dy.B.in.l.j.ad.l.iul.maie.in articulo fidantie.dixi in.l.diuus:vel in.l.si quis reum.de custodia reo.

2 †Secūdo allegatur ad.q.de monacho monasterium ingressoꝛ ꝛ deide apostatāte:vt possit ab oibus olim suis creditoribus conuenirī.ꝛ hec.q.determinatur per.l.seruus.de actio.ꝛ obligā.ꝛ j.de sen.paſ.l.ij.ꝛ.iij.Angelus.
1 ☞Pater an ꝙ qñ ꝛ vbi possit occidere filiā ꝛ adulterum.
2 Patris appellatione in odiosis non continetur auus.

Patri datum. †Pater filiā adultera in sua potestate cōstitutā in domo habitatiōis ꝛ sui generi occidere pōt adulterum inuentū in scelere:dūmodo vno impetu ꝛ equali ira occidat ꝛ filiam.ꝛ dicitur eodē impetu occidisse:etiam si horis interpositis filiam fugientē apprehenderit ꝛ occiderit.h.d.vsq; ad.l.marito. ☞Jn tex.ibi.simul cū filia.non tamen attendit ordo in occidendo.vnde a quocūqꝫ a pater incipiat sufficit dummodo vtrumq; occidat ex eodē impetu:vt.j.e.l.qō ait.§.fi.ꝛ.l.nihil interest.in princi. ☞Sequitur in tex.itaq; nemo alius. †Flo.quod vbi dispositio est odiosa appellatione patris[c] non continetur auus:ꝛ ideo licet damnato patre de crimine maiestatis:vel de crimine hereſis intelligantur dānati filij.C.ad.l.iul.maie.l.fi quisquis. b de hereti.c.ħ.§.credentes.lib.vi.tamen damnato auo nō intelligentur damnati nepotes:quoniam de patre loquitur ca non ꝛ lex.

1 ☞Monasterium ingrediēs causa professionis perdit patriam potestatem.
2 Clericus secularis non perdit patriam potestatem.

Sceueniet. Jn tex.ibi.q̄ non est sue religionem aut monasterij incōtinēti perdit patriā potestatē:quia cum ipse transeat in potestatē monasterij:ergo alium in potestate habere nō potest.†Clerici autem seculares:quia non transeunt in potestatem eoꝝ ecclesie non eximunt a patria potestate[d] nec ipsi perdūt patriam potestatem.de quo vide in.l.sacrosancte.ꝛ aut.ibi posita.C.de epi.ꝛ cle.

1 ☞Sta.permittēs bannitū occidi:operatur qō possit etiā aliter offendi.
2 Paterna pietas semper capit pro libertis salubre cōsilium.

Necnea. Jn tex.ibi multomagis contumelia ꝛc.†Flo.bene:qa si statutū permittit bannitū occidi:ꝫ de alia offesa non faciat mētionē tñ nihilominꝰ poterit de robatu ꝛ de raptu ꝛ vulneraꝝ.Nec ob.qō statuta ꝛ maxime penalia nō recipiūt interpretationē extēsiuā:quia hic non fit extensio:imo expꝛi arctatiua includūtur cōtumelie minoꝛes vꝛ hic. ☞†Ultimo no.pulchrū tex.quia paterna pietas semper capit pro liberis salubre consilium.

1 ☞Sta.qō inuenti portare arma,vel ire de nocte sine lumine quomodo intelligatur.
2 Jniuria atrociꝰ est que infertur alicui in domo propria vel sui generi.
3 Uno impetu ictu vel contextu dicitur fieri qō fit etiā diuersis horis continuatis.
4 Delinquēs si fugiēdo capiatur extra territoriū per insequētem quid iuris.
5 Adulteriū quomodo probatur:ꝛ quō testes interrogati deberant deponere.

Quod ait lex. Jn tex.ibi.in ipsis ebꝰ veneris cōcorꝺ.j.e.l.mariti ī nocti[e] nū.in ꝓn.†Et est vtile ad statutū punies inuētos ad ludū:vꝰ portare arma:vel ire de nocte sine lumine vt nō dicant inuē ti[e] nisi reperiātur in crimine quantūcunqꝫ qō inferant:arma detulerint:vel iuerint de nocte.ar.tamen est.C.de penis. l.qui custodiam.ꝛ.C.de custo.reo.l.ij.Sed solue qō ybi reperti extra ordinem puniuntur procedit opi.prima.vbi ordinaria via procedit secunda.de quo per Cyn.in.l.licet.in fi.C.de acquir.pos.et facit optime.C.de fideiuſ.l.fi bar fatoꝛū. ☞Sequitur in tex.qꝛ maioꝛem iniuriā. †Not.atrociꝰ est iniuria que alicui infertur in domo propria vel sui generi:q̄ si extra dicta loca inferatur.de quo.§.de iniu.l.pretoꝛ edixit.§.fi.cuꝫ duabus se. ☞Sequitur in tex.vno ictu ꝛ vno impetu. †Nota vno ictu ꝛ in petu dicitur fieri quod etiam diuersis horis dummodo horę interpollate non sint:sed continuate super eodem. ☞†Sequitur in text.apprehenſa est extra domum habitationis paterne vel generi in eodem tamen territorio vel districtu:secus forsan in alto.ꝛ ita tenuit Oldra.disputādo:licet non allegauerit hanc literā per.l.quid sit fugitiuus, §.idem celsus.de edi.edic.coniuncta glo.ponente exemplu de fugiente ferrariam.ꝛ per.l.si filius.§.fi.ad mace.Cui opi. ☞hesit Joan.an.in titu.de accusa.§.sequitur.ver.quid si go

P ij

☞Sicut mortuꝰ nō accusat. Addō istut.de here.q̄ abite.i.§.p ptrariū. xxiij.dis.xxiij. q. ij.in glo.summe.
☞Qui mutuauit pecuniā scholari bononie. Adde Jo.de imo.in.c. cū ꝛigat.ō iureiur.Jo.an.in regula i malis.ō regu.iu.li.vi.i mercu.Ant.de bu.ꝛ Abb.in.c. venētes.de iureiuran. Pau.de ca.in.l. in opis.ff.locati. Ellex.de imo.i.l. fi.ff.q satisf.cogā. Fed.desi.qñ.cxi. incip.qō talis est clericus ꝛc.
☞Appellatione prīa.Adde Lar. zab.i.c.nā ꝛ ter.ī iiij.q.de ver. sig.
☞Nō eximunt a pria ptāte.Addō gl.i.c.indecoꝛ de eta.ꝛ q̄n.gl.i.c.cū volūtate.de sent. ex.doc.i.c.qꝛ nos de test Dom.de san.gemi.i.c.si annū q̄rtūdecimū.ā §.hmōi.de iudi. lib. vi.ꝛ.d.gl.i.d. c.idecoꝛ.ē reꝓbata p doc.ibi.et eā reꝓbat abb. i.d.c.cū volūtate. in gl.fi.

☞Nō dicāt inuēti.Adde glo.i.l.fi fullo.de q̄di.sine cā.Dy.ꝛ Bal.in l.i.de re.diui.

Universidad de Deusto
Biblioteca

bannitus. in addi. magna versi. elegans est questio. ꝛ in glo. ij. in fi. ꝛ de hoc est. ff. de extraor. crimi. l. j. † vbi gl. docet quali testes debent deponere de adulterio interrogati. ꝛ not. de testi. in. c. preterea. ꝛ facit Ecclesiastici. xxvj. c. circa prin. Jo. mona. de hereti. in rubr. lib. vi.

Marito quoq;. Licet marito non occidere adulterū nisi vile: patri etiā nō vile: imo ꝛ magistratum. neutri autē licet occidere qñ neuter accusare pōt iure patris mariti. ff. d. o. Licet ergo magistratus non possit in ius vocari: nec etiā in ius vocare: vt. l. fi. maritus sit in magistratu. in prin. ff. e. tñ vltimo manualis permittit patri: qđ est not. dignū: vt ibi dixi. ¶ In gl. iij. ibi. quemlibet licet occidere. in adulterio vero nec olim nec hodie licet occidere omnē adulterū: sed in adulterio presumpto videt ꝙ licet. vt in aut. hic allegata ex qua extracta est aut. si quis ei. C. eo. Jaco. tū de ra. ꝛ Cy. ibi dicūt: ꝙ etiā ꝑ dicto adulterio presumpto nō licitū est occidere nisi vilem: nec licet occidere ei qui non pōt accusare iure mariti. vnde dicunt limitari per hanc. l. ¶ In gl. iij. ibi. ff. is quoq; ille. ff. loquitur in adulterio presumpto ppter qđ licitū est occidere etiā extra domum in certis locis in. d. ff. descriptis. Sed adulterū verū nō ꝫ occidere extra domum: saluo nisi occidarur fugatus in domo ante deprehensus: vt. ff. l. proxi. ff. fin.

1 ¶ Carceris priuati pena an ꝛ qñ habeat locum.
2 Autoritate propria an ꝛ quando liceat capere inuentum in flagranti crimine.
3 Confugiēs ad ecclesiā an ꝛ quādo possit ꝑ iudicē extrahi.
4 Debitor fugitiuus an ꝛ quando possit capi ꝑ creditorē autoritate propria.
5 Adulter comprehensus in adulterio potest retineri cū protestatione: vt hic.
6 Confessio extraiudicialis super crimine emanans quid operatur.
7 Adulterium quomodo probatur. dicitur hic in glo.

a ¶ Qđ cōmittit arbitrio iudican. Adde qđ idē tenēt Bal. ꝛ Saly. post albe. i. l. j. C. de priua. car.

Capite quinto. Si maritus non vult aut non pōt adulterū deprehensum occidere: retinere potest eum per horas. xx. vel eum dimiserit non reducitur. sed si fugerit potest reduci et retineri adulter vt ducatur ad iudicē ꝛ prōptior sit probatio adulterij fieda per testes. h. d. in terminis ꝛ in summa. ¶ † In tex. ibi. nō plusq̄. xxij. per hūc tex. dicūt quidam qđ pena priuati carceris: non vendicat sibi locum nisi captus fuerit detentus per horas. xx. in. l. j. C. de priua. carcer. B. dicit qđ vbi a principio captura hoīs liberi est licita: fit illicita post lapsum. xx. horarum. Sed si ab initio est illicita incurritur dicta pena: licet captus non steterit per tātum tempus. nec tñ declarat per quantū. vnde potest dici ꝙ cōmittitur iudicantis arbitrio[a] ar. l. j. de iure delibe. ¶ Sequitur in tex. adulter reduci nō potest. † Nō. bene qđ ꝫ reum captum in crimine flagranti iniuriā passus autoritate propria possit capere ꝛ ad iudicem ducere ꝛ ipsum retinere per horas. xx. vt hic. ff. s. de fur. l. iij. cū quatuor seq. ff. e. ti. l. interdum. ff. qui furē. ff. C. de rap. vir. l. vnica. tñ si reum fugere permiserit penitentia ductus non capiet. casus est hic. iudex aūt etiam ex interuallo pōt incipere a captura si laborant aliqua indicia contra captum. in cor. vt nulli iudi. ff. si qui vero' comprehensorum. ꝛ facit. ff. de custo. re. l. si confessus. † Sed an iudex possit eum extrahere de ecclesia[b]. dic vt in aut. si quis ei. C. eo. ¶ Sequitur in text. reductum retineri illis. xx. horis.

b ¶ Qđ hodie nō sunt prīmissa diuortia. Adde doc. i. c. gaudemus. de diuor.

† Et sic no. qđ sicut debitorē ex cōtractu fugitiuū ꝫ autoritate propria capere cum iudicis copia deest. vt plene dixi in. l. ait pretor. ff. si debitorē. ff. que in fraudē creditorū. ita etiā debitorem ex delicto vt hic. ¶ Sequitur in tex. protestādi eius rei gratia. † Nota bene qz non est licita retentio adulteri nisi maritus vel pater protestet cōtā testibus qđ eū retinet gratia adulterij per eum perpetrati. hec tñ protestatio non facit detentū esse cōuictū de crimine nisi de adulterio aliter docea tur. vt patet hic in glo magna. quod no. ¶ In gl. fi. ibi quod prodest ad iudiciū vt torqueatur. † Not. qđ cōfessio super crimine emanans extra iudicium est sufficiens indiciū ad torturam.

c [c] si tamen confitēs tortus negat illa confessio nihil operatur. ꝛ de effectibus omnibus extraiudicialis confessionis dic vt dixi plene in. l. si confessus. de custo. re. ¶ Sequitur in gl. nisi ad deliberandū. hoc intellige si emanauit parte presente. vt. l. tale pactū. ff. prin. de pac. al' secus. vt. l. j. in fi. C. de interro. act. ¶ Sequitur in gl. in fi. de hac etiam acclamatione habes in. l. si quis in seruitutem. ff. de fur. ꝛ ff. ad. l. aquil. l.

7 si putator. ¶ † Vltimo no. ex hac gl. modum probādi adulterium. de quo plenius. ff. eo. l. qđ ait. in principio gl. ꝛ ibi dixi. Angelus.

1 ¶ Diuortia propter adulterium hodie nō sunt permissa sed thori separatio sic.

Constante. Matrimonium quiescēs non debet turbari ꝑ aliū nisi ꝑius maritus de lenocinio cōuincatur post diuortiū etiā extraneus ad accusandū admittit. hoc dicit. ¶ In glo. j. ibi. ff. volēti. ꝛ dic vt ibi. ꝛ. C. eo. l. crimē. ꝛ aut. ibi posita. ¶ † Sequitur in glo. sed hodie. ideo autem cōtra: quia hodie non sunt permissa diuortia[d] ꝓpter adulteriū merito cōstāte matrimonio vir accusare potest: ꝫ debet se parare thorū: vt patet in dicta aut. Alius autē nō accusabit si matrimonium quiescit quia non est separatū thorū: saluo nisi maritus de lenocinio accusetur: vt hic. Angelus.

d

1 ¶ Seruꝰ si torquetur vt testis ꝛ deterior. etur: quis teneatur restituere tunc preciū deteriorationis.

Si postulauerit. Legit dnoꝫ modis. Uno qđ seruꝰ accusabatur ꝛ etiā accusabatur adultera in eodē libello. ꝛ habeas tūc in tex. adulterā. Sed tunc ob. l. si maritus in fi. ff. eo. vbi adulter ꝛ adultera non accusantur in eodem libello. Sed respondeo vt in fi. gl. magne. qđ iste seruus non accusabatur de adulterio: sed de auxilio ꝛ fauore. ꝛ hoc non est interdictum. vt. j. e. l. nihil in fi. Sed hec lec. nō potest bene sustentari: quia quando seruus accusatur ꝛ in caput suūmet torquetur: duplū precij dño est prestandū per accusatorē calūniose accusantem. Hoc aūt dicit ur de simplo prestādo per accusatorem ꝛ accusatum: ꝛ ideo nō teneas hanc lec. ¶ Secūdo modo legitur qđ adulter a ccusabatur: ꝛ tunc habeas in litera adulterum ꝛ est plana. ꝛ hoc casu seruus cuiusdā extranei petebatur torqueri in caput adulteri accusati. ꝛ hoc casu estimari debet seruꝰ. ꝛ quicquid deterioratur dño serui prestari oportet per accusatorē: ꝛ partim per accusatū: ꝛ iste est verus intellectus: ꝛ ideo non ob. j. e. l. ff. vbi prestatur duplum dño: quia ibi accusabatur seruus. † Et conclude tria membra. Quia interdum seruus vt testis torquetur in caput extranei: ꝛ tūc precium deteriorationis partim debet solui per accusatum: ꝛ partim per accusatorem: qz quilibet eorum dat causam huic torture: accusator quia accusat: accusatus quia cōtra eū laborant indicia propter que seruus torquetur. Interdū seruusmet accusatur: ꝛ in caput eiꝰ torquetur: ꝛ tunc duplum precium dño serui tribuēdum est: vt. j. e. ff. Interdum accusatur dñs serui: ꝛ in caput ipsius dñi seruus torquet: vel etiā torquetur seruus accusatoris: et tūc publicatur post torturā vt qcqd vꝫ seruus. Item tortus debet prestari per fiscū dño serui: preciū aūt deteriorationis vꝫ prestari per aduersariū eius. vt. j. e. l. iubet. de quo clare. ꝛ bene in. l. fi. ff. de calū. confuse aūt per gl. i. l. iij. C. e. ¶ In tex. ibi. detulerit. s. petēdo eū torqueri tanq̄ habētē notitiā adulterij. ꝛ sic vt testem non accusando ꝓm verā lec. ¶ Sequitur in tex. adulterā. alij habēt adalterū. ꝛ hec vera. Potes etiaz intelligere de adultera: quia ipsa sola de adulterio accusabatur: seruus autem non vt sit non ob. l. fi maritus sit in magistratu. ff. fi. ff. e.

Sed despiciamus. Precij deteriorationis serui positi ad torturā pbēdū est ei ad quem ea res pertinet sub quibꝰ verbis dño ꝫtinetur ꝛ emptor: benefidei ꝛ creditor habēs eū obligatum: ꝛ etiam fructuarius: ꝛ si seruus esset cōis inter ipsos diuidit estimatio. h. d. cum princi. l. huius. ¶ In glos. ibi. ff. edicti. ille. ff. ꝛ. ff. i. ff. allegati non sunt ꝙtra: qz in eis fit mētio dñi: hic aūt fit mētio eorū ad quos ea res pertinet. que verba sunt latiora. ¶ Sequitur in glo. ff. queritur. Solue qđ hic agitur de preiudicio rei pignorate: ibi non. ꝛ ideo hic ad creditorem pertinet ea res non ibi. Bar. sol. qđ hic loquit de actione que datur per. l. ibi per hoīz. Sz mihi nō videt hoc habere saporē. vñ tene precedētē. ¶ In gl. ibi. vel meli'. B. dicit. imo peius: qz precij deteriorationis est dandū dño per hanc literā. Sed certe nō video in qua parte litera hoc dicat. Sz eā defende: qz si creditor pignori incūbebat vera sit opi. ꝛ ita incūbat precio sicut incūbebat pignori. si aūt nō incumbebat vera sit opi. Bar.

¶ Libellus cōtra iudicem qui torqueri fecit aliqđ quomodo formatur.

2 Interlocutoria producit actionem in factū: sicut diffinitiua.

Si liber homo. Si liber homo torquet seruꝰ: vtilis actio ei dat aduersus faciētē eū torqueri. h. d. ¶ † Et no. tu q vis dare libellū tpe findicat' ꝙtra potestatē q te torsit. Nā habes vtilē act. cōtra eū. ꝛ intellige nō ad estimationē diffōrmitatis cum liberum

liberū corꝑ nō recipiat estimationē: sed operarū amissaruz: ꝛ amittendarum. ff. si quadru. pau. fe. di. l. ex hac. ad. l. aquil. l. qua actione. in princi. de his qui deie. vel effu. l. j. ff. sed cū homo. ¶ In gl. i. ibi. in factū quasi ex re iud. † Allegatur qđ ex interlocutoria oritur in factum sicut ex diffinitiua. dic vt vidisti in. l. a diuo. ff. i. de re iud. ꝛ hoc tenet gl. expresse in. l. cuz non solum. ff. necessitatē. C. de bo. que libe. ¶ Sequitur in gl. quia iudex estimauit. sed non tussit estimationem prestari: qz tūc ex illo iussu oriet ur in factū ꝛ cessaret ꝙdictio ex. l. ff. vni ca. de condictione ex. l.

1 ¶ Publicatis bonis alicuius publicatur etiā vsufructꝰ
2 Testis qui bodie deponit vno modo: cras alio: cui dicto sit potius standum.
3 Testis non presumitur deuiare autoritate vbi nulla vel parcadit affectio.

Jubet. Seruꝰ adulteri ꝛ adultere post torturā publicat sue negauerit siue adulteriū confessus fuerit. Et idē in accusatoris seruo. Seruus aūt extranei nullatenꝰ publicat. h. d. ¶ In tex. ibi. ī quo tātū vsufr. ꝛc. † No. bene qđ publicatis bonis alicui' habētis vsumfructū publicat ꝛ ipsa vsufruc. ꝙceptio. de q̄ vide ꝑ Bart. in. l. fi finita. C. de vectigalibus. ꝛ ibi tetigi succincte. ff. de dā. ifec. ¶ Sequit in tex. i. mēdacio pseueret. † optime. ꝓbat iste tex. qđ si testis ante torturā dixit vnū de die tortus dixit oppositū qđ stetur scdo dicto. Secus aūt si nō fuisset tortus: qz tūc staret primo: saluo nisi incōtinēti suū dictū mutasset ante ꝙ diuertisset a iudice. de q̄ in corpore de testi. ff. quia vero. ī gl. magna. Pru dēs tñ assessor vnicū tñ dictū in actis reperiri facit qđ putat veriꝰ eē. ¶ Sequit i tex. cui gratificet. † No. qđ vbi est eadē par cā affectiōis: vel nullaest affectio circa aliquā ptiū: nō de bem' timere qđ testis a veritate deuiet. facit optime de ritu nu. l. nō solū. ff. de vno. ¶ In gl. fi. ibi. ꝫ Ro. ꝛ Bal. ꝫ ꝛ male. qz cū fiscꝰ soluat ꝑcū serui tortiꝰ vt patet. ff. in gl. prima huius. ff. nō dz fiscus in dāno verſari. ꝛ ita tenebat Ray. Angelus.

1 ¶ Expense reficiende sunt victori criminalibus sicut in ciuilibus.

Si reus. Absoluto accusato vel accusata de adulterio ꝑcū serui mortui: tutoris: aut etiā deteriorati per eā: emēdādū est per accusatorē. Si aūt seruꝰ sit de adulterio accusatus: duplum dño prestari dz. Si fuerit seruus absolutus: ꝛ ad hoc cōsequendū cōdictio ex. l. propo nit. h. d. cū. l. seq. ¶ Et cōcludē in hac particula qđ si seruꝰ accusati ponit ad torturā: ꝛ reꝰ absoluit dz sibi emēdari dānū qđ sentit per torturā serui. si aūt reus cōdēnaret tūc apparet accusatoris nulla fuisse calūnia: ꝛ iō sibi nihil emēdat. Sic ꝛ ecōuerso si seruꝰ accusatoris postulāte reo ponit ad torturā ꝛ reꝰ ꝙdēnat emēdat dānū accusatori. si āt absoluit nihil pstat

1 ꝛ hec est cōclusio istoꝝ. ff. cōiūcta gl. i. istꝰ. ff. ¶ Ultio iste ff. allegatur pro ratione victorie in criminalibꝰ vt reficiātur expense. de quo Bar. hic succincte. Ange.

Mariti. Maritꝰ dimittēs adulterū: ꝛ vxo. retinens cuius turpitudinē velare nō potuit: vt leno tenetur. h. d. Sed hodie istud principiū est correctū. Nā etiā post eā dānatā ꝛ ī monasterio intrusaz est sibi licitū recōciliari: ꝛ nō tenet vt leno. vt in aut. ff. hodie adultera ꝟberata. C. e. que sumpta est ex. ff. manifestū. in cor. vt nulli iudicū. ff. gl. hic dicat qđ sumpta ex cor. vt lice. ma. ꝛ auie. ꝛ nō bene. ¶ In tex. ibi. ī adulterio retinuit. Nō ob. ff. plectitur. vbi parcēs adultero gratis nō punit. Cōcedo eñ qđ nō punit ex hac indulgētia: ff. si retinet adulterā punitur ex retentione: vt hic.

Quod air. Dicens scienter in vxorē dānatā de adulterio vel stupro punit vt leno.

Sec' si ducat vxorē dānatā ex aliꝭs capitulis. l. iul. h. d. Que aūt sint alia capitula nō habes in iure clare nisi in. l. auxiliū. de mino. Et attēde qz dixit Jac. de ra. ꝛ Cy. post eū ꝙ iste. ff. hodie nō corrigit ꝑ. d. aut. sed hodie. C. e. ꝛ illa aut. loquit i reducēte dānatā: hec lra i ducēte. vñ magis parcit marito re cōciliato ꝙ ꝑcā extraneo dnouo ducēti dānatā. q nimo ꝛ ambo dixerūt qđ reducēs dānatā tenet vt leno nisi illa mutauerit ꝓpositū ꝛ ad vitā bone frugis se reduxerit. vt. l. castitati. C. e.

¶ Nomina verbalia significatiua officij nō verificātur in vno actu: sed significatiua malesicij sic.

2 Credulus nimiū quis dicatur: ꝛ quando excusetur.

Plectitur. Accipiēs ꝑcū ꝙ ꝓperto stupro seu adulterio celādo: tenet de lenocinio siue sit maritus siue extraneꝰ. qui aūt gratis indulsit nō punit: ꝛ oīs exercens in vxorē tenet: qui tñ patitur vxorē delinquere ex negligētia aut credulitate nimia extra. l. punictem positus est. h. d. vsqz ad. ff. lex mēsiū. ¶ In tex. ibi. fiue semel ar. qđ qui semel hospitatus est teneat ex edicto nau. cau. si in illo hospitio aliquid deperditū inuenit. Bar. tñ hic ztra: qz non tenet directa sed vtili. † Naz noia verbalia significatiua officij nō verificant in actu vno. vt. l. legati seruus. de lega. ij. sed nomina malesicij significatiua sic: vt hic. ¶ In gl. fi. ibi. l. j. ff. i. vbi nimiū credulus est in culpa. Sed solue qđ hic etiaz est in culpa non tñ debet puniri in cōtrario: qz aduersarius fuit in dolo ꝛ doluscūlpe ꝓponderat. nec hic debet puniri qz lenocinū requirit dolū. ꝛ vbi lex requirit dolū nō sufficit nimia credulitas vt hic. ff. de lib. can. l. igitur. facit. C. de plag. l. plagij. † Et attende: quia non dicitur nimiū credulus[a] qui credit homini fidedigno. de condi. et demon. l. titio fundus cōmo. l. argentum. de fideiuſ. l. lucius. nec qui credidit signo dato. ff. de fur. l. si quis vxori. ff. apud labeonem. nec qui credidit testatori suo. C. de calum. l. mater. nec qui credidit qđ publice credebatur. ff. eo. l. miles. ff. cum absentem. de acqui. here. l. cum quidam. ff. quod dicitur. de here. instit. l. pacumeus[b]. C. de peri. tu. l. si tutor. in glo. nec qui credidit ꝑcuratori vel familiari suo de his que se. gessisse dicat ꝓm mandatum domini. ff. ꝓ emptore. l. quod vulgo.

1 ¶ Adulterium an ꝛ quando possit accusari vel non.
2 Exceptio prescriptiōis est rei finite: iō ipedit litis ingressum.

Sex mensiū. Legitur dnoꝫ modis. Primo vt loquat in muliere nupta cōmittente adulterium que postea diuertit ꝛ alteri nupsit vel in viduitate permansit. Et ista est vera lect. recitata in pan. gl. magna. ꝛ etiā in ver. vel verius. ¶ Scda lec. est qđ loquat in vidua que cōmisit stupruꝫ. Sed ista lectu. est falsa: qz in accusando de stupro nō sunt ꝓstituti. ff. dies vtiles in qb' pr ius precipuū habeat vt. ff. e. l. cū in ea. ff. j. ¶ † Et ꝓ intelligētia hui'. ff. ꝛ totius materie conclude qđ ad accusandū adulterum dat quinquēniū. ꝛ istud cōtinuū. vt. l. quinquennium. j. e. Et intellige qđ est cōtinuū in ꝓgressu. a ꝓncip. eñ est vtile qz nō valēti accusare nō currit ꝑscriptio vt. l. j. ff. de diuer. e tēp. ꝑscrip. ꝛ hoc tenet glo. in. d. l. quinquennii. Jn isto aut ē quinquēnio sunt. ff. dies vtiles qui dātur patri pariter ꝛ marito ad accusandū iure mariti. vt. ff. e. l. miles. ff. ff. in quo cō fiſtat istud ius mariti: videſis in. l. ij. ff. sed simul. ff. eodem. Ad accutandum autem mulierem ꝛ adulterū dantur sex menses vtiles. ita tamē qđ sex menses nō excedant quinquennii vt hic in versi. preterea. Primi aūt duo menses dantur ad accusandū eā iure mariti: reliqui quatuor dant ad accusandum iure extranei. incipiunt autem dicti sex menses ex die diuortij si mulier post diuortium nupsit sed si mulier in viduitate

[a] Non dz nimis credul'. Adde qđ ille qui credit aliqđ qđ qđ cōiter ab hoīb' dz excusat ꝛm Pau. de cast. i. l. i filiofamilias in vlt. col. ff. ad se natusco. macedo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

permãsit incipiunt ex die cõmissi criminis. vt hoc. ff. ꝛ iste est verus intellectus huius. ff. l. adulter. C. e. ꝛ omnium legũ loquentiũ de ista materia. ¶ In tex. ibi. sed. lx. dies sint. i. super
2 sint. ¶ Sequit in tex. quinquẽnio cõtinuo sopitum. † No. qõ dicit sopitũ. vñ exceptio prescriptiõis est rei finite: ꝛ qui consequẽs impedit litis ingressum. de quo vide per Cy. C. de prescrip. lõ. tẽp. l. emptor. ¶ In gl. mag. ibi. sed absurdum esse. ꝛ hoc est verum quo ad liberationẽ primi adulterij. naz cũ de quolibet cõplexu possit adulter accusari prescriptio incipiet ex tẽpore cuiuslibet adulterij: nõ ex tpe primi cõmissi. nã qui libet amplexus hz suũ perfectũ distinctũ ꝛ cõsummatũ effectũ. ꝛ quilibet effectus differt ab altero. sed cum quis assidue cõtractat rẽ vnã: illa assidua cõtractatio solũ ad vnũ finẽ est ordinata: ꝛ ideo vnicum furtum fit ꝛ incipit prescriptio ex tẽ pore initij cõtractationis.

1 ¶ Accusatio cuiuslibet criminis an ꝛ qñ prescribatur.
2 Accusandi ius quãto tẽpore prescribatur.
3 Aduersatiua debet semp aduersari his q̃ sunt eiusdẽ speciei.
1 **Hoc quinquẽnium.** †Ad accusan dũ de adulterio: lenocinio stupro vel alio ꝙlibet delicto ex. l. iul. veniẽte quinquẽniũ est statutũ: nisi vis illata fuerit: quo casu ius accusandi durat perpetuo: ꝛ incipit quinquẽniũ ex die cõmissi criminis: ꝛ currit vsq; ad diem institute accusationis nõ post ꝛ si plures accusatores de facto fuerint admissi cuiuslibet cõsiderabitur postulatio de per se: vnius autẽ postulatio alteri non proderit. h. o. in terminis ꝛ in summa vsq; ad. l. pater.
¶ In tex. ibi: vel adulterium separatim cõmissum. nã si adulteriũ ꝛ incest⁹ simul cõmissa fuissent nõ obstaret cursus quinquẽnij. vt. ff. eo. l. vim passam. ff. prescriptione qui est contra.
¶ Sequit in tex. ꝛ ad eũ diẽ. fabaudi currit. ¶ Sequit i tex. postulat⁹ postulata ve est. ¶ Nota. bñ qõ hz per solã ꝙductionẽ accusationis non inducatur processus pendentia tñ bene in terrũpitur cursus prescriptionis introducte ad accusandũ. ꝛ ita vobis dixi in. l. denũciasse in pin. ff. e. ¶ Sequit in tex. de adulterijs exẽplificẽ. quasi dicat currit vsq; ad diẽ accusationis institute: non aũt post accusationẽ inchoatã: qz agẽti nõ currit prescriptio: vt hic. C. de inoffi. test. l. eũ qui. l. cõtra maiores. ¶ Sequitur in tex. si plures eundem postulauerint. de facto admissi per iudicẽ. vel qz nõ fuit opposita exceptio per accusatũ: qz cõfidebat de iure suo aduersus oẽs. vel si fuit opposita fuit reiecta per iudicẽ ꝛ iniquẽ: vt. ff. de accu. l. si plures. ꝛ de libe. ho. exhib. l. iij. ff. si tũ plures. q̃ sunt 3tra.
¶ Sequitur in tex. ver. aũt. † No. ex isto. ff. qõ vbi ad accusandum de aliquo crimine est aliqõ tẽpus a. l. statutũ vel determinatus si illi crimini adjcitur qualitas que de per se in iudicium potest deduci vt hic poterat: ꝛ ad accusandũ de illa qualitate est introductum tẽpus prolixius: qõ ratione illius qualitatis adiuncte durabit ius accusandi de isto facto qualificato etiam eadẽ. l. tẽpore prolixiori. ꝛ satis cõcor. l. vim passam. ff. prescriptiõe. Sed iste tex. h. d. aperti⁹ q̃ alius q sit in cor. iur. ista hic violẽtia se habebat ad stupr̃ũ per modũ qualitatis. in. ff. prescriptiõe. quodlibet delictũ erat principale nec vnũ veniebat ad aliud p modũ ql̃itatis vel sequele: ꝛ iõ tenemenți. ¶ In gl. ff. ibi vel forte. hec vera. ¶ Sequitur in glo. ꝛ aduerset cõiunctio aut. † Nota q̃ aduersatiua semper[a] debet aduersari his que sunt eiusdem speciei. Aũ fi dico oẽs scholares currũt. ℳartin⁹ aũt legit: Et intelligitur qõ ℳartinus sit scholaris: vt sic bona sit continuatio ꝛ aduersatio.

3 a

Pater Pater de adulterio filie nõ accusat si ne periculo calũnie euidẽtis ꝛ lx. dies vtiles qui danꝰ ad accusandũ iure mariti ex tpe diuortij numerant in nuptã scõo. ꝛ in ipsis. lx. diebus etiã. lx. numeratur. h. o. ꝛ cessat omne contrarium.

Quinquẽniũ. Tempus quinquennij quod datur ad accusandũ ex. l. iulia. de adulterijs: non est vtile sed continuũ quo ad processum: sed quo ad initiũ sic et nõ currit nõ valẽtib⁹ accusare. h. o. ꝛ cessat oẽ ℨau. ¶ Hic ergo ponuntur casus. ff. in quibus nõ currit quinquennium. alius est in. ff. cũ aũt. alius in. l. vim passam. ff. incesti. gl. autez in. ff. sex mensiũ. ponit. iij. casus tñ. ¶ In tex. ibi. cõsumptuz sit. ꝛ in ipso ℨumpto tpe qui accusat non potuit accusare de iure: licet potuisset forte de facto ꝛ fuisset admissus vt. ff. in. ff. quinquenni[b]. Sed huius admissionis non est consideratio habenda. Casus est hic.

Nihil interest. Siue pater occidat adulterũ primo siue secũdo non refert. ꝛ si facto filia mortaliter vulnerata euasit non propterea pater debet puniri de homicidio adulterij. h. o. ¶ In gl. scõa in fine. tũ vbi vterq; reperiretur mortuus masculus ꝛ femina presumitur premortua femina: vt. ff. de reb. dub. l. qui duos. ff. maritus. fin Jac. de ra. Angelus.
1 ¶ Accusari possunt in eodẽ libello principales: ꝛ cõsulto res: ꝛ fautores.

Cum alterum. Adulter ꝛ adultera eodẽ tẽpore nõ accusantur ab vno: sed bene alter eorũ accusare potest cũ omnibus ℨplicibus ꝛ fautoribus. h. o. Et sic non ob. ff. e. l. denũciasse. ff. querif. ibi.
b non ab eodẽ sed a diuersis accusabãt. De incestu autẽ[b] bene possunt accusari masculus ꝛ femina eodẽ libello. vt. ff. e. l. vim passaz. ff. incesti. Et ff duo eodem libello accusantur ab eodẽ per talem accusationem nihil agitur. vt. ff. e. l. vim passam. ff. duos. ꝛ. ff. eo. l. si matitus sit in magistratu. ff. fin. Et intellige eos non posse accusari simul eodẽ libello vel diuersis. ¶ In glo. i. innuit qõ si solũ libellũ proponit ꝛ nondũ lis conte. est recedere potest ab isto iudicio vt transeat ad aliud. nec ob. qꝰ qui desistit etiam ante lit. contest. incidit in turpil. fin veram opi. vt. l. qui desistit. ꝛ. l. in senatus. ff. ad turpi. quia verum est quando quis desistit vt crimen occultet ꝛ impunitatem preb eat accusato. Sz cũ maritus desistit ab vna istãtia incepta cõtra adulterũ vt transeat cõtra adulterã vel ecõuerso: qz appetit accusatũ scõo citius puniri nõ incurritur i turp. vt hic. vel intelligas qõ hoc faciat autoritate iudicis. ¶ In tex. ibi. vel ℨfilio. † No. i eodẽ libello accusari principale ꝛ ℨfautores ꝛ fautores de q̃ in. l. j. C. si reus vel accu. licet qdã cõtra ꝛ male.

Si quis adulterum. Nõdz potquerit seruus adulter vxoris dñi q̃ mulier accusẽt. h. o. ¶ Incipitur ergo ab adultera hoc casu quãtũcũq; nupta fm gl. ꝛ tra regulã generalẽ. Sz ℨa. de are. dixit imo nõ torquẽdũ seruũ: qz in cã criminali ante accusationem nõ possunt testes vel alie probationes induci. lz si torqueretur seruus ante mulierẽ accusatã qñ per confessionẽ serui fieret mulieri preiudiciũ: induceretur probatio ante accusationem propositam fm eum. Angelus.
1 ¶ Turris si debet destrui propter delictũ: ea destructa nõ potest reedificari.
2 Reedificare non potest qui tenetur destruere si destruxit.

Si quis adulterum. ℳarit⁹ nõ expellẽs aliquez de familia sua ꝛ sue vxoris de adulterio diffamate tenetur vt leno ex sentẽtia. l. iul. nõ ex verbis eius. ꝛ mulier in matrimoniũ retẽta punitur. ꝛ si fuerit dimissa ꝛ reducta punitur mari⁹ vt leno. h. o. ¶ Et semp itelige qõ mari⁹ adulterũ iuenit in crimine: alꝰ nõ puniret vt leno. vt. l. mariti. ff. questiõ. lo secũdo. ver. quod si patiatur. ff. e. ¶ In text. ibi dimissam redu
1 xerit. † Allegatur qõ si turris hz discalchari propter homicidium. ea discalchata homicida non reedificabit illam. † Eo
2 dem modo si ciuitas est damnata ad destructionem murorum[c] non reedificabunt de nouo: quoniam pena debet esse p
c petua. facit de arbi. l. inter castellianum. de quo per Bar. in. l. seruos. C. de penis.
1 ¶ Lenocinij ꝛ adulterij eadem est pena.

Si vxor. Vxor lena viri punitur sicut si adulteriũ cõmisisset. h. o. De adulterio enim viri ipsa nõ accusat. vt plene nota. in. l. j. C. e. ratio: quia nõ offenditur: vt dixi. l. ff. eo. ¶ † Et no. hic casum expressuz: qõ pena lenocinij est eadẽ que adulterij. concor. ff. eo. l. qui domũ. ꝛ. l. ij. ff. qui lenocinij. ꝛ nota. in. l. inter libe. os. ff. lex iulia. ff. e.
1 ¶ Stupr̃um in nubilem liberã: adulteriuz vero in nuptã committitur.

Stuprum. †Stupr̃ũ cõmittitur in liberã mulierem non vxorẽ alterius: sed per concubinatum licitum nõ incurritur pena stupri. Adulterium vero in nupta cõmittit. h. o. ¶ In text. ibi. cõcubina. f. licita. vt. ff. e. l. sed vxor. in pin. Angelus.
1 ¶ Libellus ineptus non repellit accusantem a potẽtia iterum accusandi dũmodo tempus suffragatur.

Accusaturus. †Libellus ineptus nõ repellit accusantẽ a potẽtia iterum accusandi: dũmõ tpa suffragãtur.[b] hoc dicit. ℳ Deest hic casus: qõ libell⁹ ineptus non interrũpit prescriptionem. dixi in. l. ij. ff. eo. Angelus.
d

Si minor. Adulterium post pubertatẽ cõmittitur. ꝛ ideo minor annis pubes tamen potest puniri. h. o. Stupr̃ũ autem etiam ante pubertatẽ. vt. ff. e. l. stupr̃ũ. Et dixit hic Jaco.

hic Jaco. de ra. qõ iurisconsultus consideravit frequentiã si tamẽ reperiretur impubes doli capax ꝛ viripotens: esset de adulterio puniendus. ar. tñ est ztra. ff. quando dies le. cedat. l quod pupille.

Filiumfa. De adulterio in vxorẽ suaz cõmisso filius accusat etiã iuncto patre. h. o. ¶ In his igit̃ in quibus patri nõ querit vsusfructus: videt filiũ posse sistere in iudicio sine patre. de quo vide per gl. ꝛ Cy. in. l. cũ non solũ. ff. ne cessitatem. C. ide bonis que liberis. Angelus.
1 ¶ Adulterium cum incestu commissum pari pena punitur vterq;.
2 Adulterium incestus ꝛ stupr̃um potest simul cõmitti.
3 Incestus adulterij lenocinij ꝛ stupri eadem est pena.
1 **Si adulterium.** †Si adulteriũ simul ꝛ mittitur cũ incestu[a] pari pena punit vterq;. hoc dicit istud prin. ¶ In tex. ibi. emi. f. vt vterq; pariter puniatur vt in glo. ꝛ lec. huius principij non variatur. ¶ In glos.
2 j. ibi. ꝛ incestus esse simul. † potest etiã esse simul adulteriũ ꝛ incestus ꝛ stupr̃um: exemplum si cũ coniũcta nupta adhuc tamen virgine: quia non erat cognita per maritum. nam hic cõmittitur adulteriuz quia nupta. cõmittitur incestus quia coniuncta. cõmittitur stupr̃um qz virgo. vt. ff. e. l. stupr̃ũ. ff. i. ꝛ tunc erit triplex pena: qz triplex admissuz simul ꝛ semel ficut
3 duplex pena incurritur qñ est duplex admissuz. vt. j. ff. proxi.
¶ Sequitur in gl. ꝛ est eadẽ pena. † No. qõ pena incestus est eadez que ꝛ adulterij. Eadẽ etiã est pena lenocinij. vt. ff. e. l. si quis adulteriũ. in fi. ꝛ ibi gl. Eadẽ similiter est etiã pena stupri: vt insti. de pub. iud. ff. item lex. Et ista pena est hodie pena capitis in masculo. vt. l. ꝙuis adulterij. in fi. C. eo. Et simi liter in femina excepta pena adulterij que est immutata per aut. ſz hodie. C. eo. Sz pena incestus stupri ꝛ lenocinij nõ. ergo remanet ico: recta vt. j. e. l. vim passaz. ff. icestu. C. de appe. l. ꝓcipimus. i fi. C. de sacrosan. ec. aut. quas. act. C. de test. l. sancim⁹. Olim aũt neq; pena lenocinij nec pena incestus nec pena stupri nisi pena adulterij erat vltimũ supplicium. vt. l. si qs viduã. j. de qõnib⁹. j. de re mili. l. qui cũ vno. ff. adulterij. ff. de j fa. l. secũda. ff. miles. ff. de his qui. vt idi. l. claudi⁹. Fz verã opi. licet quidã cõtra. de quo per gl. in dicta. l. quãuis. Angelus.
1 ¶ Adulterium nullam habet excusationẽ quia iure divino prohibitum est.
2 Incestus ꝛ stupr̃ũ simul cõmissum quomodo puniatur: ꝛ qñ sit impunibile.
3 ℳatrimonium contrahens cum consanguinea ignoranter an sit puniendus.

Stuprum. Hic. ff. cũ seq. est intricatus ꝛ intelligitur duob⁹ modis. ¶ Dico qõ hic loquit quãdo incestus ꝛ stupr̃ũ fuerũt cõmissa simul. Et iste est verus intellect⁹ cui assentiũt plures glo. istius. ff. ¶ Alio modo legit qõ hec loquatur in adulterio et incestu. Sz ista lec. non potest fultineri: licet ei applaudat quedã glos. quia si adulterium fuit commissuz: ab eius pena nullus erat excusat: † cum etiam iure divino adulterium[b] sit prohibitum vt
b ibi. non mechaberis. breuiter hoc dicit. † Si stupr̃um ꝛ incestus scienter committitur duplex pena imponitur: quia du-
2 plex delictum est. ꝛ si stupr̃um ꝛ incestus in figura matrimonij committatur per scientes ius ꝛ factum vtriq; imponitur duplex pena. sed si mulier erranit in iure: credens se posse cõtrahere matrimoniũ excusatur ex toto a pena incestus. h. o. vsq; ad. ff. nonnunq;. ¶ In glo. ij. in fine. Ista gl. sentit quod hic. ff. loquatur de adulterio ꝛ incestu: dum dicit qõ filia alij erat nupta. ꝛ idem sentit glo. prima in versi. concurrunt. malus intellectus est vt dixi in tex. ¶ In gl. iij. ibi. seu incestus. Istud seu venit correctiue: quia nõ fuit hic cõmissum stupr̃ũ sed incestus vna cũ stupro. ꝛ hoc sensit glos. i. huius. ff. ¶ In glos. iij. in fi. sed quare non sufficit vna ex quo est pena ferri. ꝛ semel decapitatus iterum decapitari non possit. Solue qz fm hec iura non erat pena decapitationis vt dixi in pnci. l. Itẽ ꝛ si fuisset pena decapitationis erat vtilis inuestigatio quia absoluto reo ab incestu: nihilomin⁹ poterat accusari de stupro cum delicta ista sint diuersa nec habẽt se inter se vt genus ꝛ species. Et ideo non ob. l. senatus. ff. de accusa. de qua glo. hec signauit contrariũ. ¶ Ju tex. ibi. an contumacia iuris. Appellat contumaciam iuris nisi contrahens illicitum matrimonium scit ius. f. de iure matrimonium non tenere: imo interdictũ esse. et infra appellat sanguinis cõtumeliã cũ
3 contrahens dictum matrimonium scit consanguinitatẽ. † ꝛ sic talis contrahens contẽnit ius et contẽnit consanguinitatem: imo iniuriã facit sanguini. ꝛ licet iurisconsultus hic nõ respondeat quid iuris sit: tamen in sequẽti ver. respõdet clare. f. qõ hoc casu tam mulier q̃ masculus puniuntur pena incestus ꝛ stupri. Angelus.
1 ¶ ℳatrimonium contrahens prohibitũ errãdo in iure ciuili non punitur.

Quare mulier. ℳulier contrahẽs illicitũ matrimoniũ scies ius ꝛ factum ql̃ sub figura matrimonij committebat incestum ꝛ stuprum: ꝛ ideo hoc casu tenetur de incestu ꝛ stupro: sicut tenetur masculus. ꝛ hoc voluit glos. hic in versi. admiserit. prout habes in gl. ꝛ volens matrimonium contrahere. ꝛ ista est vera litera. Quidam vero habent ꝛ nolens matrimoniũ cõtrahere. ꝛ ista litera nõ est bona licet sit vera in se: quia totus iste ff. loquitur qñ in figura matrimonij cõmittebatur stupr̃ũ et incestus. ¶ Sequitur in tex. iurigentium. tũc matrimoniũ est interdictũ iuregẽ. qñ est interdictũ iure sanguinis vel affinitatis fm ℳo. in summa de incest. nup. ꝛ de interdicto matrimonio. tũc aũt est interdictum iure ciuili qñ solum ius ciuile interdicit. exẽplũ i tutore cui est interdictũ ducere pupillam: ꝛ exemplum in fratre adoptiuo sororem ducẽte adoptiuam: ꝛ exemplum in priuigno ducente nouercam. de quo. j. e. ff. idem imperatores. ¶ Sequitur in text. iure nostri. f. ciuilis tñ. † Et ex hoc cõclude qõ mulier contrahẽs matrimo-
1 niũ ꝓhibitũ tñ de iure ciuili errãdo in iure: qz credebat sibi licere: excusat a pena incestus in totũ. Et idẽ dicas in malcu lõ. tex. est. j. e. ff. ides imperatores. licet in masculo sit opi. vt videbitis. j. ff. proxi. in glo. mag. ¶ In glos. in ver. errorẽ ibi. C. e. l. qui cõtra. si error fuit facti ꝛ est iustissimus ꝛ cõtinuus a vt quia ignorauit quis consanguinitatem vel affinitatem vel istã cãm propter quam matrimoniũ est interdictum de iure ciuili tãtum de nullo debet puniri contrahens matrimonium. vt. o. l. qui contra. imo filij nati ex tali matrimonio putatiuo sunt legitimi ꝛ successibiles: vt in corpore. de incest. nup. in pin. in gl. mag. ¶ Sequitur in gl. quia ꝛ tunc de incestu tñ non de stupro punitur. hoc est falsum. qz si erranit. contrahẽs in iure ciuili ꝛ matrimoniũ est interdictũ solũ de iure ciuili non tenet de incestu neq; matrimoniũ erat interdictũ de iuregen. ꝛ qs ignorauit dispositionẽ iuris ciuilis. tũc an de incestu quis debeat puniri an de stupro. dicam. j. proxi. Angelus.

a ¶ Si adulteriuz cũ icestu ꝛc. Addõ qd regrat ad hoc vt adulteriuz cõmissum cũ ieestu dicat. Anch. ff. cccxcij. ici. vt pria facie. circa princi. ver. in contrariũ tamen videtur.

Nonnunq; ℳasculus cõmittens incestũ p illicitã conunctionem punit⁹ minus q̃ adulter. h. o. Et intellige q̃ minus qñ errauit in iure credens matrimonium tenere qõ erat illicitum. ꝛ erranit hic quia matrimonium erat illicitum de iuregen. ꝛ ideo lex non relaxat sibi penã ex toto. Sed vbi esset interdictum solum de iure ciuili nõ puniretur vllo modo sicut nec puniretur femina: vt. j. e. ff. idẽ imperatores. Hl. tñ. hic in versi. illicitum videa tur sentire de erroꝛe iuris ciuilis: ita quod nulla versabatur sanguinis contumelia. Sed tunc vt dixi nullam penam meretur masculus: ꝛ ideo glo. non bene videtur dicere. Et attẽde quia tunc minus punitur quando cognita iuris censura tale coniugium cõtrahens distraxit incõtinenti ante accusationẽ cõtra eum propositã. vt. j. e. ff. idẽ imperatores. ꝛ. ff. idẽ pollion. ¶ In gl. fi. in ver. nã si sola. ibi cũ ponit qñ matrimoniũ erat interdictũ iure ciuili tñ: ꝛ excusat mulier in totũ propter ignorãtiã iuris. hic aũt dicit de masculo q̃ nõ excusatur in totũ sed mitigatur sibi pena. sed prout dixi iste intellectus non videtur verus per. ff. idem imperatores.

a ¶ Jure diuino adulteriũ. Addõ qõ in veteri lege tales lapidabãt. vt i. c. hec imago. xxxiij. q. v.

1 ¶ Jncestus pena excusatur mulier minor cõtrahẽdo matrimonium erranter.
2 Adulterium etiam erroꝛe cõmissum nullã hz executionem.
1 **Fratres deniq;.** †A crimine incest⁹ cõtra cti sub figura matrimonij excusat mulier minor: sicut excusatur cum errat in iure: a pena ℳo adulterij nullus pubes excusat erroꝛe. h. o. vsq; ad. ff. idem imperatores. ¶ Et aduerte quia iste. ff. loquitur qñ matrimoniũ erat interdictũ iuregentium ꝛ mulier sciebat consanguinitatem ꝛ errabat in iure quia credebat se posse cõtra here matrimonium. vñ hoc casu subuenitur mulieri propter etatem ꝛ nullo modo punitur. sed vbi non fuisset minor puniretur sed mitius. Et qõ de isto erroꝛe iuris ff. loquat patet: qz adheret ad ver. nã si sola. ff. e. glo. tñ hic videtur innuere cõtrarium: dum dicit qõ hic ponit exẽplũ superioris: ꝛ per cõse quẽs cum fuit erratũ in iure ciuili tñ. ꝛ deinde in ver. etatem gl. subaudit maxime. ꝛ sic non curat de etate sed solũ de erroꝛe. sed iste gl. destruunt literam. ¶ In tex. ibi. nam mulieres etiã maiores etate. ¶ Sequitur in tex. in iure. f. ciuili. ¶ Sequitur in tex. incestus crimine non teneri vllo mõ. vt in ver. nam si sola. ergo non tenentur mulieres maiores errantes in iure. Eodem modo non tenentur minores in iuregen. ꝛ hoc

a ¶ Nouerca non eſt affinis priuigno. Adde qđ inter nouercam ⁊ priuignā pſumi
tur odium.vt in.l.nō eſt.C.de inoffi.teſt.⁊ no.per doc.in cle.paſtoralis.de re iudi.
b ¶ Imperator de plenitudine poteſtatis. Adde Anto.de roſellis.⁊ Lu.de ſardis
in trac.de legitimatione.⁊ per Car.Alex.in repe.c.per venerabilē qui ſi.ſint leg.
c ¶ Dum tñ error alleget. No.qđ ꝫ error pſumatur tñ debet allegari ⁊ pbari:qz
pſumptio ſic de
generat. Idez ꝫ
Bar.hic ptex.ibi
ſi allegef.qz ꝫ ex
iuris pſumptiõe
in caſib⁹ hic poſi
tis pſumat error
tñ debet allegari
vt h:qz ꝫ notoria
pſumat ⁊ non ſit
op⁹ pbatiõe tñ p
poſitiõe ⁊ allega
tione.⁊ ad hoc cõ
tinue allegat tex.
i.ff.idem pollioni
cũ ſequẽti ⁊ Bar.
⁊ doc.hic. Et bo
na fides ꝫ de iure
pſumat tñ dz alle
gari.Ang.not.in
l.eũ qui.ff.publi
ciana. de publi.
Idē qz notorium
nō eget pbatiõe.
gl.i.l.i.C q ⁊ ad
uer.quos.tamen
eget allegatione.
gl.in cle. appellã
ti.de app. De er
rore ponit Bal.i
l.ff.i fi.C.de i ius
voc.De notorio
Jo.and.i.c.ff.ex
tra vt lite nō ꝫte.
Ad idē qz ꝫ i ali
quibus caſib⁹ ex
poſſeſſione pręſu
mat oſtiuꝫ.glo.in
l.quidã.ff.de con
di.inſtit.tñ nō iu
uat niſi alleget.
Bal.not.i.l.ēt.C.
de execu.rei.iud.
Ad idem ꝫ olim
dñis pſumat ho
die.l.ſiue poſſide
tis.C de pba.⁊ in
fili.l.ſi minorem.
C.de in inte.reſti.
mino.tñ iſtud p
cedit ſi allegat ſe
dñm de pñti nec
ſufficeret ſi dice
ret ſe dñm in pte
ritũ.gl.no.i.l.cer
tũ.in pn.in v.cõ
feſſus.de cõfeſ.et
ibi Barto. Bal.
poſt Ly.i.l.edita.
i repe. paduana.
col.xvij.C.de edẽ.
per Bal.in.l.i.C.
de cõfeſ.in.xxiij. 1
colũ.vij in oibus b
iſtis caſib⁹ index
ex officio nō poſ
ſet ſupplere niſi per partes fuiſſet allegatum.facit quod no.Bald.in.d.l.venia.C.
de in ius vocan.et melius in.l.ſi quis non dicam rapere.in.iij.colum.ad.fiñ.C.de
epiſcop.et cleri.in.l.quicunqz.C.de ſer.fugiti.et ſic contra id quod ſolet dici qđ in
notoriis iudex poſſit ſupplere.vt per Bal.et doc.in.d.l.i.C.qui et a quibus quos,
et in.l.quos pio hibet.depo.in.l.plane.de peti.here.in.l.iubem⁹.C.de iudi.tñ hoc
eſt verum parte allegãte alꝫ ſecus.ita Jmol.in.l.iij.ff.hoc aũt iudicium.de dãno
infec.Ant.de bu.in.c.bone.de poſtu.pręla.in.c.exceptionẽ.de iexcep.tñ iſta allega
tio poterit fieri quãdocunqz etiã poſt concluſionẽ tn cauſa ⁊ in allegationibus iu
gis.ita butrius in.c.peruenit.de emp.⁊ vendi.qđ not.

1 etatis miſeratione moti imperatores remiſerunt crimen in
ceſtus ⁊ propterea hic nō eſt ſubaudiẽdum maxime. ¶ In
gl.mag.ibi.⁊ potes dicere.ſuper iſto puncto habes gloſ.hic.
ſed meliorem habes in.l.qui contra.C.de inceſtis nup.⁊ cla
riorem ⁊ pinguiorez in cor.de incest.nup.in prin.⁊ in aliquo
ille glo.contradicunt huic.⁊ J.dicam. ¶ Sequitur in glo.ha
bent locum pene.C.de incestis nup.l.qui cõtra.ille prime ha
bent locum qñ agitur ex hoc capite:qr inceſte nuptie ſunt in
ceſte aut nefarie vt ibi ⁊ in auf.incestas.⁊ in cor.vñ ſumitur.
Sed quãdo inceſtuoſus accuſatur ex eo qr inceſtum cõmiſit
nō ex eo qõ inceſtas nuptias cõtraxit:tũc nõ habẽt locũ ille
2 pene:vt.l.ſi quis viduã.J.de queſtionibus. ¶ † Sequit in gl.
nec mares nec femine excuſantur ꝓpter errorẽ iuris ex quo
ſciebãt ſe adulteriũ ꝓpetrare qñ nemo ita fatuus eſt qđ de
beat eſtimare ſibi licere mechari. ¶ Sequitur ī gl.neuter ex
cuſatur in totũ a pena inceſtuarũ nuptiarũ. Naz ille pene vt
incurrãtur dolũ requrũt.a pena vero ſimplicis inceſtus ap
plaudere videtur illa gl.huic.ſ.qđ dicta ignorantia iuris na
turalis vel gentiũ excuſat vtrũq; hoc modo vt releuentur.
¶ Sequit ī gl.itẽ minor excuſatur ī totũ.i hoc oẽs ꝛcordãt.
ꝫ ī maſculo ꝛtradicit|gl.in.l.q ꝛtra.⁊ dicit maſculũ releuari
ex toto ſicut feminã. Et hoc tenuit.s.p.ꝟ.idez imperatores.
1 ¶ Nouerca nō eſt affinis priuigno:⁊ inter hos pręſumi
tur odium.
2 Penitenti ⁊ ſatisfacienti parcendum eſt.

Idem imperatores. Ducẽs in vxo
rẽ nouercã bo
nafid e nõ tenetur de iceſtu ſi illico diuertit ab ea cũ habuit
iuris pitiã.h.d. † Apparet igit qp nouerca nõ eſt affinis pui
gno⁹:qr tunc eſſet ignorantia iuriſgẽtium:nõ aũt iuris ciui
lis ſim regulam Alex.de qua dixi.ſ.ea.l.in pncip. † Et not.
hic quod parcitur penitenti ſi prevenit in ſatisfactiõe ſuper
quo gl.hic plures concor.allegat.dic vt in ea. ¶ In text.ibi.
poſt diuortium matrimonij bonafide contracti eum dudum
olim nouerca.
¶ Legitimare poteſt imperator ſpurios et inceſtuoſos
ſimul.

Idẽpollioni. Nõ cõfirmant inceſte nuptie
per lapſum tpis aut autoritа
te ceſarea:ſed diſtrahens illas ante accuſationẽ de eo inſtitu
tam non punitur:imo eius pena remittetur.h.d. ¶ Et intel
lige quod iſte nuptie erant inceſte de iure.⁊ quod in iure cre
rauit penitens.que penitentia oſtendit ex quo diſtraxit ma
trimoniũ incõtinenti cuꝫ fuit doctus de iure.nec expectauit
ſe accuſari.excuſat ergo iuris ignorantia maſculũ ſicut femi
nã.vt.ſ.ꝟ.prox.ſed cũ modificatione hac ſi habita ſciẽtia in
continenti diuertit ⁊ ſe non expectat accuſari.nam tũc ſui de
licti in animo ſuo penitentiã gerit:⁊ hoc modo probat erro
rem. ¶ In tex.ibi.confirmari non ſolent.nullius tpis curſu
aut autoritate ceſarea:vt dixi in ſummario.ſi tñ ceſar ex certa
ſciẽtia vellet tales nuptias cõfirmare poſſet ex quo erãt ſolũ
indicte de iure ciuili.ar.ſ.de adop.l.adoptio non iure fa
cta. Ubi aũt nuptie ſunt inceſte de iuregentiũ non pñt cõfir
mari per eã,ſed bñ ꝑ ſimat proles ex talib⁹ nuptiꝫ ꝓcreata
duobus cõcurrẽtibus.ſ.curſu tpis longiſſimi ⁊ erroꝛe iuſto
quãtũcunqz nõ iuſtiſſimo.caſus eſt ⁊ nõ eſt alibi in.l.q in pro
uincia.ff.dinus marcus.de ritu nu. ¶ Sequit in tex.reꝰ po
ſtulatus. No.qđ dicit poſtulatus.qr eſt ꝛtra gl.i.C.neſtu.vt
cu.vbi decidit qđ vſqz ad lit.cõte.penitentia admittat niſi di
cas qp alio caſu loquat. Ubi aũt error fuiſſet iuſtiſſim⁹ ꝫ ma
trimoniũ de iure nõ teneat abſqz trãſcurſu tãti tpis ſoboles
eſſet legitima.vt.l.qui contra.C.de ince.nup. † Et ille tex.al
legatur qp imperator de plenitudine poteſtatis b ſpurios et
inceſtuoſos legitimare nõ poteſt.de naturalib⁹ eſt nulla eſt
dubitatio:vt patet in ti.quib,mo.na.effi.legiti.quaſi per to
tum. Angelus.
¶ Inceſtus cõmiſſus in figura matrimonij excuſat:ſexu:
etate:⁊ penitendi correctione:hic nõ eſt ſubaudiẽdum maxime. ¶ In
gl.mag.ibi.⁊ potes dicere.ſuper iſto puncto habes gloſ.hic.
ſed meliorem habes in.l.qui contra.C.de incestis nup.⁊ cla
riorem ⁊ pinguiorez in cor.de incest.nup.in prin.⁊ in aliquo
ille glo.contradicunt huic.⁊ J.dicam. ¶ Sequitur in glo.ha
bent locum pene.C.de incestis nup.l.qui cõtra.ille prime ha
bent locum qñ agitur ex hoc capite:qr inceſte nuptie ſunt in
ceſte aut nefarie vt ibi ⁊ in auf.incestas.⁊ in cor.vñ ſumitur.
Sed quãdo inceſtuoſus accuſatur ex eo qr inceſtum cõmiſit
nõ ex eo qõ inceſtas nuptias cõtraxit:tũc nõ habẽt locũ ille
2 pene:vt.l.ſi quis viduã.J.de queſtionibus. ¶ † Sequit in gl.
nec mares nec femine excuſantur ꝓpter errorẽ iuris ex quo
ſciebãt ſe adulteriũ ꝓpetrare qñ nemo ita fatuus eſt qđ de
beat eſtimare ſibi licere mechari. ¶ Sequitur ī gl.neuter ex
cuſatur in totũ a pena inceſtuarũ nuptiarũ. Naz ille pene vt
incurrãtur dolũ requrũt.a pena vero ſimplicis inceſtus ap
plaudere videtur illa gl.huic.ſ.qđ dicta ignorantia iuris na
turalis vel gentiũ excuſat vtrũq; hoc modo vt releuentur.
¶ Sequit ī gl.itẽ minor excuſatur ī totũ.i hoc oẽs ꝛcordãt.
ꝫ ī maſculo ꝛtradicit|gl.in.l.q ꝛtra.⁊ dicit maſculũ releuari
ex toto ſicut feminã. Et hoc tenuit.s.p.ꝟ.idez imperatores.
¶ Nouerca nō eſt affinis priuigno:⁊ inter hos pręſumi
tur odium.
Penitenti ⁊ ſatisfacienti parcendum eſt.

Idem imperatores. Ducẽs in vxo
rẽ nouercã bo
nafid e nõ tenetur de iceſtu ſi illico diuertit ab ea cũ habuit
iuris pitiã.h.d. † Apparet igit qp nouerca nõ eſt affinis pui
gno⁹:qr tunc eſſet ignorantia iuriſgẽtium:nõ aũt iuris ciui
lis ſim regulam Alex.de qua dixi.ſ.ea.l.in pncip. † Et not.
hic quod parcitur penitenti ſi prevenit in ſatisfactiõe ſuper
quo gl.hic plures concor.allegat.dic vt in ea. ¶ In text.ibi.
poſt diuortium matrimonij bonafide contracti eum dudum
olim nouerca.
¶ Legitimare poteſt imperator ſpurios et inceſtuoſos
ſimul.

Idẽpollioni. Nõ cõfirmant inceſte nuptie
per lapſum tpis aut autoritа
te ceſarea:ſed diſtrahens illas ante accuſationẽ de eo inſtitu
tam non punitur:imo eius pena remittetur.h.d. ¶ Et intel
lige quod iſte nuptie erant inceſte de iure.⁊ quod in iure cre
rauit penitens.que penitentia oſtendit ex quo diſtraxit ma
trimoniũ incõtinenti cuꝫ fuit doctus de iure.nec expectauit
ſe accuſari.excuſat ergo iuris ignorantia maſculũ ſicut femi
nã.vt.ſ.ꝟ.prox.ſed cũ modificatione hac ſi habita ſciẽtia in
continenti diuertit ⁊ ſe non expectat accuſari.nam tũc ſui de
licti in animo ſuo penitentiã gerit:⁊ hoc modo probat erro
rem. ¶ In tex.ibi.confirmari non ſolent.nullius tpis curſu
aut autoritate ceſarea:vt dixi in ſummario.ſi tñ ceſar ex certa
ſciẽtia vellet tales nuptias cõfirmare poſſet ex quo erãt ſolũ
indicte de iure ciuili.ar.ſ.de adop.l.adoptio non iure fa
cta. Ubi aũt nuptie ſunt inceſte de iuregentiũ non pñt cõfir
mari per eã,ſed bñ ꝑ ſimat proles ex talib⁹ nuptiꝫ ꝓcreata
duobus cõcurrẽtibus.ſ.curſu tpis longiſſimi ⁊ erroꝛe iuſto
quãtũcunqz nõ iuſtiſſimo.caſus eſt ⁊ nõ eſt alibi in.l.q in pro
uincia.ff.dinus marcus.de ritu nu. ¶ Sequit in tex.reꝰ po
ſtulatus. No.qđ dicit poſtulatus.qr eſt ꝛtra gl.i.C.neſtu.vt
cu.vbi decidit qđ vſqz ad lit.cõte.penitentia admittat niſi di
cas qp alio caſu loquat. Ubi aũt error fuiſſet iuſtiſſim⁹ ꝫ ma
trimoniũ de iure nõ teneat abſqz trãſcurſu tãti tpis ſoboles
eſſet legitima.vt.l.qui contra.C.de ince.nup. † Et ille tex.al
legatur qp imperator de plenitudine poteſtatis b ſpurios et
inceſtuoſos legitimare nõ poteſt.de naturalib⁹ eſt nulla eſt
fuit iuſtiſſimus ſed iuſtus.exẽplũ pone in puella tradita nu
ptui publice ⁊ palã auũculo ſuo p auiã puelle ꝓdicte ⁊ hoc
caſu filr excuſat a pena ꝫ ſoboles nõ eſt legitima niſi matri
monium ſaltem per an.ſil.duraverit:vt.d.ff.diuus marcus.
¶ Maritus occidẽs vxorẽ inuentã ī venere punit vt hic.
Dolorem inſtum temperare difficillimum eſt.
Maritus occidens vxorẽ ſine cã tenetur pena paricidij.
Marito an liceat occidere vxorem ⁊ adulterum vxoris.

Imperatores, † Vir occidens vxorẽ inuẽ
tam in venere pena ſicarij
nõ punit ſed aliter condẽnat.h.d. ¶ In tex.ibi:iuſtum erro
rem temperauit. † No.difficillimũ eſt temperare iuſtum do
lorem ⁊ ideo neſciens temperare mitius punit. Et eſt allega
bile multũ pro illis qui incidunt in aggreſſurã contra aliuꝫ
inferentem verba iniuriоſa ⁊ contumelioſa punit ergo tunc
plus quia fecit nõ qr nõ debuerit ſe vindicare. ¶ In gloſ.ſi.
in ſi. † No.qđ vir occidens vxorem ſine cauſa tenet pena pa
ricidij:vt.J.de parici.l.i.ideo nõ mirũ ſi hic ſit mentio de vlti
mo ſupplicio nã alias pro homicidio eſt pena capitis vt vi
debitis in.l.ĥ.⁊ pen.J.de ſicariis. ¶ † Ultimo hic habes an
marito liceat occidere vxorem[a] inuẽtam in adulterio de quo
gl.J.dubitauit in.l.marito.ſ.eo.Sed an adulterum liceat oc
cidere dic vt ibi.⁊ C.eo.l.gracchus.
Filio an ⁊ quando liceat occidere patrem.
Pater delictum committendo ſi preſentatur iudici p filiuꝫ
eſt relaxandus.

Liberto, Liberto nõ ꝛcedit regulariter ac.famo
ſam inſtituere cõtra patronuꝫ. Fallit in
crimine adulterij ⁊ vbicũqz atrocem iniuriã paſſus eſt. Non
tamẽ ꝫ liberto patronum in adulterio deprehenſum occide
re quãtũcunqz vilẽ.h.d.ſecundũ verũ intellectum ꝫ glo. dubi
tauerit hic ⁊ in.l.hi tamen.ſ.de accuſa.dicens qđ accuſatio
nem criminalẽ liberi ⁊ liberti nõ proponunt ꝛtra parentes
patronos ꝓ aliqua iniuria quãtũcunqz atrociſſima ꝓterqz
in crie maieſtatis ⁊ adulterij ſed actionẽ ciuilẽ bene propo
nunt ꝓ omni iniuria atroci. Sed Ja.de are. cuius opi. ho
die approbat tenet qđ accuſationẽ criminalẽ ꝓ omni iniu
ria atroci inſtituere poſſit:qr caſus eſt hic. Et hãc opi. ſeque
batur Ray.⁊ Bar.etiã tenet ⁊ tu etiã teneas. ¶ In tex.ibi:
nã cuius fame ꝛc.ar.qđ vaſallus nõ occidat dñm bannitũ ꝫ
in ſtatuto cõtineat qđ bãnitus poſſit occidi a quocunqz ⁊ idẽ
in filio ſim Dy. Potcrit tñ vaſallus denegare pſtationẽ ſer
uitiũ vt in.x.col.hic finitur lex capitulo domino guerram. B.
dicit oppoſitũ qđ imo põt occidi per filiũ vaſaliũ ex quo fa
ctus eſt hoſtis quoniã perditus eſt per ciuitatẽ ⁊ per patres
bannitj:vt.l.poſtliminiũ.ff.filius.J.de capti.⁊ eſt caſus in.l.
minime.ſ.de religio.⁊ idem vobis tenui.ſ.ad.l.iul.maieſt.l.j.
Adde qr ꝓ parte negatiua qp non poſſit occidi facit.c.i.de
1 cõuerſio. infi.⁊ xxvj.q.i.c.vxor. † Potes dicere ⁊ iſtõ,credo
verius qđ ipſum patrem bannitum vel nõ bannitum venie
tem hoſtiliter cõtra ipſam ciuitatem ad ipſam delẽdã ⁊ libe
ros in ipſo actu hoſtili filio licet occidere ⁊ econuerſo:qr tũc
occidit defendendo ſeipſum ac etiam defendendo patriã cui
eſt natus ꝓius quam patri,vt.l.j.ff.ſi ea.de ven.in poſ.mit.
alias autem non ſit ei licitum occidere imo pena paricidij te
neatur.⁊ hoc vult tex.cum glo.in.d.l.minime.licet autem nõ
ſit licitum ei occidere erit licitum capere ⁊ captum ducere in
2 fortiam magiſtratus † ſed tunc debebit ſibi relaxari vita in
tuitu preſentãtis licẽt preſentatus ab alio debuiſſet mori.ſic
intelligo.l.milites agrum.ff.penul.J.de re mili.ſic limita ⁊ de
clara que dixi in.d.l.j.

Si quis in honore. Poſit⁹ in magi
ſtratu minori ⁊
crimie añ magiſtratũ cõmiſſo poſtulat ſed poſtulationis exe
cutio differtur vſqz in magiſtratus finiti tempus:debet tamẽ
magiſtratus caucre de iudicio ſiſti.h.d.⁊ vide in Spec.de la
tiſda.ff.d.ver.illud quoqz.
1 ¶ Mulier adulteriũ vi paſſa non punit licet viz tacuerit.
2 Mulier viz paſſa nõ punit ſi tacuit cã,ptegẽde pudicitie.

Vim paſſam. † Stupta vim paſſa.l.
iul.de adul.nõ tenet ꝫ
violẽtiã tacuerit viro.hoc dicit. ¶ † Et no.hic pul
cherrimũ tex.de muliere vim paſſa que cauſa ꝓ
tegende pudicitie nil renunciare voluit marito.

Nupta. Legitur duob⁹ modis. Prima lect.eſt pla
na ſine aliquo ſcrupulo procedit. Secũda
eſt dubia per.l.conſtante.ſ.eo.ſed ſolue vt in gl. Item eſt du
bia ꝓpter.l.miles.ff.volenti.ſ.eo.ſed ſolue vt in glo. Mu
lier nupta ſecundo poteſt adulter de adulterio accuſari etiã
antẽ vir eius de adulterio accuſetur,hoc dicit.⁊ iſta lec.nõ
habet contrarium. Secundum aliam.h.d. Etiam conſtante
matrimonio in quo adulterium eſt cõmiſſum poteſt adulter
de adulterio accuſari licet nõ ſit de lenocinio accuſatus. hoc
dicit.⁊ tunc ob.ff.volenti. Sed ſolue qđ ibi loquitur de adul
tera que accuſari non poteſt niſi prius vir ſit de lenocinio cõ
victus.⁊.ſ.eo.l.conſtante.

In matrimonio. Vxore defuncta i ma
trimonio adulter po
teſt de adulterio accuſari.h.d.vel ſic. Diſſoluto matrimonio
morte mulieris adhuc poteſt adulter per virũ olim de adul
terio accuſari.hoc dicit. Angelus.

Nupta. Mulier nupta ſecundo denunciatione nõ
ſpreta de adulterio nõ accuſat anteqp adul
ter de adulterio conuincatur.h.d.no.⁊ tene menti.

Mulierem. Licitũ eſt retinere vxorem exulẽ
factam ꝓpter ſocietatẽ latronũ
ex quo de adulterio dãnata nõ fuit.⁊ ſic patet qđ ſola mala
cõuerſatio nõ impedit vxorem retineri in matrimonio ꝫ ex
pedit eam eſſe de adulterio dãnatam:ſubaudi vel in adulte
rio deprehenſam mala igit conuerſatio eſt indicium⁊ ſignũ
modice pudicitie ⁊ probat hec litera.

Preſcriptione. Crimẽ iceſtus adulterio a
iunctũ nõ excludit qnqz
annis.⁊ ſubdit glo.nec adulterij crimen.tene menti ppetuo.
Si ergo accuſaſ de inceſtu[b] durabit accuſatio vltra quinquẽ
nium. Si accuſabit quis de adulterio iuncto inceſtu filiter
durabit accuſatio vltra quinquennium ⁊ iſtum tex.tibi no
tabiliter allegani.ſ.eo.l.mariti.ff.ſi.

Duos. De adulterio ẽt a viro nõ põt maſculus et
femina ſimul accuſari ab ipſa tñ accuſatiõe
inſtituta nõ ꝫ deſiſtere abſqz abolitione citre turpilliani pe
nam.h.d.Quod ergo dz accuſationem de adultero ⁊ adulte b
ra inſtitutã frustratoriã ⁊ accuſatorẽ nihil agere in.l.ſi mari
tus ſit in magiſtratu.ff.ſi.ſ.eo.intelligit quo ad preiudicium
ipſorum reorum accuſatorum. Sed dicta accuſatio bene ali
quid agitin preiudiciũ accuſantis:qr ſi accuſator abſqz abo
litione deſiſtit incidit in turpillianum vt hic.

Inceſti. De incestu poſſunt ambo inceſtuoſi eo
dem libello accuſari.hoc dicit.glo.tamen
ſenſit contrarium ⁊ non bene.

Serui in dominos. Pro inceſtu nõ
caput domini niſi adulterium ſit ei eõmixtum.h.d.

Queſitum. Mulier nubere põt ei quẽ
vir de adulterio ſuſpectum
habebat ſi non accuſauit eum ⁊ maritus accuſa
tione propoſita vxorem reducens intelligit tacite ab accuſatione deſiſtere.h.d.
Probatio an ⁊ quando poſſit fieri ſine termino ꝓ iu
dicem aſſignato.

In crimine. Accuſatori vel accuſa
to in crimine adulterij
dilatio nõ eſt dãda niſi in cauſa cognita vel vt ex
hibeant perſone.h.d. ¶ † Et allegat iſte text.qđ
1 poteſt fieri probatio ſine termino[c] ꝓ iudicem aſſignato ⁊ eſt c
verum hoc tñ hec.l.nõ probat tene lec.qđ in crimine adulte
rij nõ ſit dãda dilatio ſed tenendo aliam qđ deꝰ dilatio ad p
bandum quẽ eſt vera bene probat ⁊ fiet pbatio vſqz ad ꝛclu
ſionem in cauſa ⁊ nõ poſtea niſi inde ex ſuo officio pbatio
nes induceret.iſtam poſt cõcluſum non eſt licitum facere p
teſtes vel inſtra.de teſtibus.cum vemiſſent.in cor.de teſtib.ff.
quia vero.vnde ſumpta eſt aut.at qui ſemel.C.de proba.de fi
de inſtru.c.cum Joannes heremita. Quidam autem intelle
xerunt in hoc crimine probationes fieri poſſe toto tempore
quo durat inſtantia.ſed falſum eſt. ¶ In tex.ibi nulla dãda
dilatio ad pbandum niſi vt pſone exhibeant vt ſequitur ꝫ
bene dabit ad probandum ſecundum verum intellectum p
l.ſi.ff.de ferijs.alias hec lex contineret abſurdum ſim Jaco.
de ra.⁊ Pe.⁊ hoc tenebat Ray. ¶ Sequitur in tex.vt pſo
ne exhibeantur ſecundum.l.ĥ.C.de exhibendis reis.

Si is qui. Jus annullorum liberto con
ceſſuꝫ ei non prodeſt in pena
patroni occidentis eundem in adulterio deprehenſum.h.d. ¶ In glo.ſi.ibi.l.cum ex ratione.dic
vt ibi:qr quo ad patronum non habetur ꝓ ingenuo vt hic
quo ad alios ſic.Dy. Angelus.
1 ¶ Adulterium non committitur ſine dolo ⁊ eſt in dolo
ducens non iure repudiatam.
2 Bannitum iniuſte occidens punitur ac ſi occidiſſet non bã
nitum.

a ¶ An marito li
ceat occidere vxo
rem. Adde gloſ.
in.l.ab hoſtibus.
in.ff.i.ff.fol.ma.c.
interfectores.c.in
ter hec. ⁊ in.c.ad
monere.xxxiij.q.
ſecunda.

b ¶ Si ergo accu
ſaſ de inceſtu ⁊c.
Adde qđ aſſegat
qp ſub ſimplicib⁹
cõtinet mixtuꝫ
de hoc vide q la
te ſcripta ſunt re
ferẽdo multoruꝫ
opi.i.l.ĥ.ſ.ō ver.
obli. Et circa que
ſtionẽ hic qp bart.
vide.d. Abb.i.c.
ai ſi clerici.i.ĥ. de
adul.in.iiij. colũ.
de iudi.vbi alij ca
noniſte.

¶ Quod põt fie
ri pbatio ſine ter
mino ⁊c. Adde
Fely.in.c.eccleſia
ſancte marie.col.
x.de conſti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Bănitus nō iure ⁊c. Adde qō bănitus ꝺr rite quādo rite est factum bănū ſm Bar.⁊ Ang.hic ſmile:qr ſtatutum loquēs de inſtrumento intelligit de vero ⁊ ſoleni nō de falſo ⁊ minus ſoleni ſeu ſimulato. Idē in ſtatuto mētionem faciente de ceſſione:qr intelligit de rite facta.tex.vbi ita colligit Bar.in.l.non putauit.ſ.non queuis.de cōtractibus.l.iiij.ſ.cōdēnatum.vbi Bart.⁊ doc.de re iudi.Bal.in.l.non ſunt.de ſtatu ho.

Vnde dicit Bal. i.c. paſtoralis. extra de app. q ſta tutū dictās iſtu- 2
mēta publica ex a
quēda eſſe remo
ta omni exceptio
ne intelligitur de
verbo ſoleni non
de ſimulato. de
ver.ſig.l.paulus.
l.exceptōe.C.pl'
valere qō agit:qr
ſi nō habet ſoleni
tatē nō habet vi
gorē qr inſtrumē
tum dicit qr nos
inſtruit.l. notio-
nē.ſ.inſtrumēto-
rū.de verb.ſig.ita
Bal.i.d.c. paſto-
ralis.videad hoc
Bal.in.l.fideicō- 1
miſſa.ſ. quoties.
ff.de lega.iij. 2
b ¶ Naturaliter. ſ. 3
nihil commune. 4
Vide Bart.in.l.
cum his qui.ſ.fi-
deiuſſor.ſ.de cō-
dic.inde. 1
c ¶ Spoliatus an
te oia. Adde.c.i.
ij.q.i. Bald.in.c.
ſup eo.de renon. 2
cardi. Zaba.i.c.
abbas.in.iij. col.
qō me. cauſa. idē
Lardi.in.c. acce- 3
dens.el.ij.i.ij.no-
ta.vt lit. non con
teſt. Adde Bal. 4
⁊ Angel.in.d.l. ſi
qs ad ſe fundu3.
Bal. in rubri. de
treug.⁊ pa.in.l.ſi
a nō dominis.C.
de his q a nō do r
mi.manu. Idem
Bald.in.l.ij.C.de 2
ſer.⁊ aqua. verſi.
not.qō eſt triplex 1
bellum.⁊ in ſeq.
Bal.in.l.j.C. vn-
de vi.in.xvij. col.
ver. extra querit 2
ponamus exem-
pli gratia ciuitas
piſarum. Bal.in
l.nullus.C.de iu-
deis.⁊ in.c.i. ex-
tra de reſti.ſpo.ſitu.de actore.ſ.quid ſi propria autoritate.

d ¶ Et probet per illos de domo. Nā famuli ſunt idonei teſtes in probatione qualitatis torture que fit in ſecreto ſm Ang.hic.ea enim que fiunt latenter ⁊ in ſecreto prebanꝰ per teſtes qui alias non ſunt integri.l.quoties.C.de nau.lib.xi. ea eſſ que ſunt difficilis probationis probantur per teſtes alias omni exceptione non maiores ſi lex ꝫtentatur ea probatione que haberi pōt vt ibi.Bar.in.l. ſi quis ex argētarijs.ſ.ptor.ff.de eden.l.ex ꝫſenſu.ſ.ſi ſuper plagijs.vbi Ange.C.de repud. Bald.in auc.quas actiones.de ſacroſan.eccle.vbi in rebus difficilis probationis ſufficit probatio preſumptiua ⁊ vbi agitur de probandis malefactis ⁊ impellectibus facilius admittitur probatio per familiares.arg.l.l.ex que tutores.C.de ad minī.tuto.l.ex ꝫſenſu.C.de repu.l.de ſubmerſis.C.de naufra.lib.x.ita no.Ang.in l.ſciendum.ff.de vſur.Et pro conſimilibus Ang.hic circa probationē3 torture vi de omnino Bal.in.l.ſi quis in hoc genus.C.de epi.⁊ cle.

Si ex lege. †Adulterium nō cōmittit ſine dolo. Eſt autem in do- 2

lo etiam q ducit repudiatam non iure. hoc dicit.
¶ †Et allegat iſte tex.ad.q.de occidēte bănitu3 b
nō iure[a] vt puniat perinde ac ſi nō eſſet bănitus. pro hoc.ſ. 1
de re iudi.l.iiij.ſ.cōdēnatum. Et eſt verū ſi ſciebat eū nō bā
nitū iure ſi autem credebat iure bănitū:tunc qr ſcriptura ou
ctus hoc fecit excuſat a dolo. de lib.cauſa.l.igit.C.de plagi.l.
plagij.⁊ de interrog.act.l.de etate.ſ.qui iuſto. ideo nō poteſt
pena capitali puniri que nō inferꝰ abiq; dolo:vt.j.de ſica.l.in
lege cor nelia. ideo ab ea excuſat cā iuſta ⁊ iniuſta vt dictis iu
ribus. ſed licet nō debeat puniri pena capitali fuit ī lata cul- 2
pa:quia nō cōſuluit peritiores an eſſet iuſte bănitus: vt.l.in c
bonorum.ſ.de bo.proſcrip. vbi caſus tempore quo ſtabam 1
Florentie cum quidam conſuluiſſet.do. Chriſtophorum de
rippis an bănum eſſet iniuſte factum.⁊ reſpondit qō ſi occi-
dit interrogans bănitum ⁊ cum fuiſſet captus: qr bannum
non erat latum rite ⁊ ſic non fuit obſeruatum quod puniret
tantum de lata culpa. Angelus.

¶ Ad legem iuliam de vi publica. Rubrica.

¶ Lege iulia de vi publica tenentur omnes cōmittentes delicta de quibus in hoc titulo.
Armorum appellatione non venit paruus cultellus.
Arma cā itineris ſ3 portare ſic conſuetudine obſeruante.
Arma portare vel habere ſimpliciter non eſt punibile. niſi portans inueniatur per familiam.

Lege iul. devi publi. 1

† Lege iulia de vi publica tenentꝰ oēs com mittētes delicta de qbus in toto hoc titulo fit mētio.h.d.totus iſte titulus excepto.ſ.ſi de vi. ¶ In tex.ibi. arma ſc3 offendibilia.in 1
defendibilibus ſecus:vt.j.eo.l.pe.† Eodē modo licitum eſt habere ⁊ portare ſcultellos paruos aptos ad incidendum panē ⁊ tēperatorios ad moderandū pēnas ⁊ deferētes non puniunt pena delatoris armorum:vt no.gl.in cor.de ar. cel. vi.⁊ nō eſt alibi. ¶ † Sequit in tex. vſum viatoris vel itine- 2
ris ⁊ ita obſ. ruat hodie cōſuetudo. Sed de iure. C. vſus ar
morum eſt iter dictus fortius iure authēticorum ſccūdū no. 1
in.l.j.C.vt vſus ar.⁊c.i.d.a.⁊k.gl.hic ꝺr.no.mirabile. ¶ † In 2
glo.j.ibi:ſolum habere arma domi.ſ3 tamē incidat in.l.iul.q 3
habet vel portat tamē damnatus non eſt damnatus de vio-
lentia ⁊ hoc non eſt hodie in vſu vt pro ſimplici habere vel
portare pena alicui inferatur niſi cum portans inuenitur p
familiam. Angelus.

¶ Unionem facientes cum armis puniuntur lege iulia de vi publica.
Rixam fingētes ſe mediare ſi alter innocent puniunt vt hic.

Eadem cauſa. In tex.ibi:in armis,† No. 1

hunc tex.ꝫtra tenentes armatos in domo ⁊ con tra ineuntes ꝫſilium cauſa ſeditionis nā incidūt in hanc legem ſ3 ad nullam alium actum puenerint. ¶ Se- 2
quitur in tex.vel prohiben.† No.hic caſum ꝫtra fingentes ſe mediare inter duos rixantes ⁊ cū ſua fictione prohibēt alte 2
rum ſe defendere.nam incidunt in hāc legem.facit.ſ. de in- d
cen.l.iij.ſ.ſi. ¶ Sequitur in tex.deiecerit ꝫcuſſerit ⁊c. No.hic quod ad domum triplex fit iniuria. B.hic vt in eo.

Qui cetu. In tex.ibi:iduxerit. Quid aūt 1

ſi qs hoiem non iclusit ſed in ſtrata publica eum detinet an incidat in penā pri uati carceris. dic vt no.in.l.j.de priua.carce.

¶ Violentie queſtio prius quam dominꝰ aut alterius in ris decidenda eſt.
Spoliatus ante omnia debet reſtitui.

Si de vi. Iſte.ſ.legit triplr:vt infra dicā. tñ eius 1

materiā declarabo in repeti.l. naturali ter.ſ.nihil cōb. † Queſtio violētie prius quam dōñ aut al- b
terius iuris eſt tractāda ⁊ decidēda.h.d.⁊ nil obſtat. ¶ Et 1
tene hāc lec.pvera ⁊ clara qō agebat poſſeſſorio recuperan
de:qr agens dicebat ſe ſpoliatum excipiebat autē cōuentus
de dñio vel alio iure qō ſe habere in re ꝓtendebat puta de iu
re vſufructus vel iure feudi aut emphyteoſis. Queſtio igit
violentie non obſtante exceptione predicta examinanda et
decidenda eſt:qr in tali poſſeſſorio nō admittitur vlla exce- 2
ptio † imo ſpoliatus aute omnia[c] debet reſtitui:vt.l.ſi quis c
ad ſe fundum.C.ad.l.iul.de vi. Angelus.

¶ Accuſatio criminis publici ſ3 ſit remiſſa per iniuriam paſſum poteſt tamen per alium fieri. 1
Rapt' mulieris ē adulterio grauior pōt; ppetuo accuſari. 2

Qui vacantem. In tex.abi:a ſi p iniuriaꝫ 1

⁊c. † No.qō vbi crimē pu blicum eſt cōmiſſum ſ3 iniuriā patiēs precibus ⁊ horatu re mittat illā nō preiudicat cuiquā de populo qn illud delictus poſſit deducere in iudicio. Hec ergo remiſſio nocet ſoli paci ſcēti ⁊ ſi eſſet trāſactio ⁊ potuiſſet trāfigi noceret ſoli trāſigē ti:vt.j.de trāſac.l.trāſigere.⁊.ſ.de iure fiſ.l.in fiſco.ſ.titu.j.l.ſi marit'.ſ.ſi negauerit.alij vero nō vt hic.⁊.ſ.de pac.l. ſi vn'. ſ.in ſumma.⁊ no.in.d.l.trāſigere.⁊.ſ.de iniur.l.j.ſ.vſq; adeo. ⁊ ibi Dy.⁊ eſt vtile pro declaratione.l.diu'.ſ.ad filla. ¶ Se- 2
quit in tex.cum raptus crimen ⁊c. † No.qō rapina mulie- 1
ris eſt grauius crimen adulterio ⁊ ratione raptus compe- 1
tit ius accuſandi perpetuo:quia qualitas violentie hoc ope
ratur:vt.l.mariti.in fi.ſ.ti.j.⁊ ibi dixi.
¶ Supplicatio in criminalibus poteſt porrigi principi per procuratorem iniuriam paſſi.

Et cum qui. In tex ibi:exēplū libel 1

li † hic ē caſus qō libel lus ſupplicatorius p punitione delicti pōt offer- ri principi per aliū quā p paſſum iniuriam ſ3 ad crimē publici iudicij fruſtra interueniat procurator nec poſ ſit initiari accuſatio per procuratorē:vt.l.miles.ſ.ſocer.ſ.ti. j.facit.C.de preci.impe.offe.l.vniuerſis. Angelus.

¶ Tortus ſi moritur in tortura an puniatur iudex. 1
Tortura quomodo ⁊ per quos probetur. 2
Clericus captus per laicum non eſt remittendus vitupero ſe ad epiſcopum. 3
Torquendo nō eſt apponēdū pondus vt grauius torqueat. 4

Lege iulia. † In textu. ibi:ſi necauerit. 1

Quid āt ſi iudex aliquē ne cauit in tormētis prout vidi pluries contingere. Dic qō ſi exceſſit modū tenetur propter exceſſuꝫ non autem teneꝰ ex eo qō torſit ⁊ in tortura eſt occiſus:vt.ſ. titu.j.l.ſi adulteriū.cū inceſtu.ſ.imperatores.licuit enim iudi ci precedentibus indicijs neceſſarijs reū diffamatum pone re ad torturā vt patet ibi ⁊ in toto titulo de queſtio.vnde ſi caſus mortis cōtingit ⁊ ipſe non exceſſit modum in tortura nullam penam meretur.C.de adul.l.gracchus.⁊ ibi per Ly. Sint ergo cauti rectores ciuitatum quibus cōtingit talis ca ſus vt ex actis appareat cauſa propter quā talis poſit' fuit ad torturam ⁊ etiā appareāt indicia ſufficiētia † ⁊ probet p illos de domo[d] qualitatē torture admittuntur enim licet ſint familiares cum tortura ſemper fiat in ſecreto ⁊ preſentibus familiaribus tantum ergo ⁊c.C.de repu.l.conſenſu.ſ.virū. Et his ſic diligenter apparentibus ⁊ probatis rector eſt ſecu rus ⁊ in dubio eſt preſumendū pro iudice qui preeſt iuſtitie miniſtrande:vt.ſ.de eui.l.herennius.ſ.gaia. † Sequitur 3
in tex.aut quid in collū. B.exponit cum iudex laicus clericū quem punire non poteſt vituperatum remittet ad epiſcopū puta cum mitra in capite aut cum precedentibus tubis ſonā 4
tibus vt vidi fieri pluries in perufio. † Tu autem expone in iudice iniquo qui ſuper collum detenti graue pondus impo ſuit vt ille torqueretur hoc enim genus tormenti eſt reproba tum. caſus eſt hic.
¶ Statutum quod offendēs aliquem cum armis vel cum re apta ad nocendum puniatur quomodo intelligatur. 1
Arma qui poteſt deferre non debet ea deferre in congrega tione vel conuentu. 2

Armatos

Armatos. In tex.ibi:qō vocere pōt 1

ſile verbū habes.j.eo.l. hi q.ver.telorū autē. Et itelligo qō nocere poteſt:qr principaliter ordinata eſt res ad nocēdum aliter 1
autē nō. ¶ Et hoc nota pro ſtatuto perufino qō pictuali ter ſic dicit qō ſi qs offenderit aliquē cū armis vel cū re apta ad nocendū nō obſtāte qō ꝑcordiā habuerit ſi ſanguis exie rit pena tanta puniat alias per ꝑcordiā pena tollatur in to tum vt nō dicaf omnis res apta ad nocēdum ſed illa tātum que principaliter eſt ad hoc ordinata. Et ideo ſi quis percu teret aliū cū anfora plena vino vel cum vale vitreo terreo vel etiam cum vno ſcientio marcū quem habeat in manu nō di ceret cū re apta ad nocendū ⁊ ideo habendo pacem nō pu niretur in aliquo ⁊ ita vidi pluries practicari in iſtis exem plis ⁊ aliꝭ ſimilibus ⁊ maxime in quodam qui percuſſit in facie cum vna petia panis multum ſicci ⁊ fecit ſibi cicatricē.
¶ In glo.in verbo incontinēti.id eſt in loco ppe iudicium. 2
† Et hoc nō.qō habēs licentiam deferendi arma non debet ea deferre in congregatione vel conuentu.

¶ Ad legem iuliam de vi priuata. Rubrica.

De vi priuata. In tex.ibi:ne 1

ne iudex ſit tū modo excipiaf ꝫtra eū qō iudex eſſe nō po teſt alias bñ ꝓcederet iudiciū:vt not.Spe. in ti.de iudice dele.ſ.excipi.ver.ſed nūquid infamis. ¶ Sequit in tex.redigunt ad pe- 2
nam autē ꝓtius legi redigunt ſ3 hac lege nō dānent illi q damnātur ex edicto.ſ.de incē.l.j.⁊.l.pedius.ſ.j.eo.ti.

¶ Tumultum faciens propter quem captus a familia fugit punitur vt hic. 1

Legis iulie. In tex.ibi:in ins|produ 1

ceretur hic eſt caſus † qō faciens rumorem ⁊ cōcurſum per quez captus a familia fugit ita quod ad palatium duci non po tuit quātūcūq; nulla violētia interuenerit tenetur.l.iulia de vi priuata.⁊ ita dixit Oldra.

¶ Debitorem fugitiuum poteſt creditor autoritate pro- 1
pria capere cum nō habetur copia iudicis.

Creditores. In tex.ibi ſi ī rēdebito 1

ris in qvel pro qua ius habet creditor ⁊ tunc tantum admittit ius credi ti ſecus ſi nullum ius haberet in ea:vt not.gl.in.l. extat.ſ.quod metus cauſa.ad quā glo.hic ſe remittit. ¶ Se 2
quitur in tex.intrauerit animo poſſidendi ⁊ priuādi debito- rem poſſeſſiōe ſua vt patet ex verbis decreti que infra ſequū tur.nō igitur ſufficit ſimplex introitus niſi creditor habuerit animum poſſidendi. ¶ Sequit in tex.nullo cōcedente neq; iudice neq; debitore ⁊ ideo vera eſt opi. Jo.approbata circa ſi.glo.mag.l.extat ſc3 q decretū diui marci habet locū ⁊ ſi nō 3
interuenerit aliqua debitoris volūtas licet alij tenuerint qō oportet interueniſſe voluntatē debitoris coactā tamē. ¶ Se quitur in text.ibi ius crediti non habebit. ⁊ huic creditori ipſo iure paratur exceptio. ſi autem vult eū iure ſuo priuari debet libellū ꝓponere ⁊ ſententia ſup crimine debet ſequi. Et ita decidit gl.in.d.l.extat.⁊ Bar.⁊ alij idē tenent. ¶ In glo. mag. ibi.l.q vas. Solue qō ibi loquit in actio.furti contra quam nullū delictū eſt cōmiſſum cū petur ad merā penam ⁊ ibi creditor ex delicto eam nō pdit. Et iſta ſolutio eſt appro- bata in glo.cōtraria. ¶ Sequit in gl.ſ.ſi debitorem. Solue 1
qō ibi creditor non priuaf iure ſuo: † qr licuit ſibi ipſi ius di- a
cere propter debitoris fugā cū nō haberetur copia iudicis.[a] Et eo modo ſolue contrariū.l.nullus.C.de iudeis.⁊.l.gene- rali.C.de decurionibus.li.xij.ad quas.ll.glo.non reſpondet.

Si creditor. In tex.ibi⁊ infamis ſit 1

de iure nedūe facto cū ſit dānatus publico iudicio.vt.l.infamē.ſ.de pu blicis iudi.cōiuncta.l.j.ſ.de infa. Et ideo male di xerunt quidā tenentes eū non infamari niſi ſolū de facto.vt no.glo.in.l.j.ſ.eo. Et differt hec lex a precedenti, quia hic cri minaliter agebatur contra creditorem violentum in lege pre cedenti ciuiliter conditione decreti diui marci. Ange.

¶ Ad legem corneliam de ſicarijs. Rubrica.

¶ Armatus ambulans cauſa hominis occidendi tenetur l.cornelia de ſicarijs. 1
Inſultus punitur aliter quam percuſſio et percuſſio aliter quam homicidium. 2

Lege cornelia. In tex.ibi:teſ 1

telo ambulauerit. ꝑo.C.eo.l.is qui.⁊ inſti.de pub.iudi. ſ.itē lex. † vnde ſufficit ambulaſſe cum telo cauſa hois occidēdi vt habeat locum corne lia licet homo non vulneratus neq; occiſus ſit qm ita diſponunt verba.l.corne. vnde illud nō in primus. 2
inſti.de vſucap.ſ.qō autem. † Sed p ſtatutum Italie aliter pronidetur ꝫtra aggreſſorem nō pcutientem aliter cōtra pcuſſorem homicidio nō ſecuto aliter cōtra homicidam. Et ideo nō attento propoſito neq; deambulatione hac ſ3 ſoluz attento euētu index debet punire qr ſic dictāt ſtatuti verba. Et ideo ſi eſt ſtatutum in finibus aggreſſure de ſimplici ag- a
greſſura ſi factuz eſt vulnus de vulnere ſi ſecuta eſt mors de homicidio ⁊ ita obſeruaf. ¶ Sequit in tex.quo quis falſum iudiciuz profiteret.gl.exponit id eſt index pferſniam. Alij exponūt.qō teſtes examinati falſum teſtimonium dicant cōtra innocētem. Secūdum primam expoſitionem eſt hic ca ſus qō poteſtas Bononie ſi operaf cum iudice maleficiorū vt iniuſtam ferat ſniam cōtra innocentez tenetur.l.cor.de ſica. Secūdum aliam eſt hic caſus cōtra antianos qui ſniam ini quā ferri fecerūt p iudicē ⁊ ideo caueāt tam ipſi quaz index.
¶ Teſtis falſus in criminalibus punitur pena talionis. 1
Judex condemnans innocentem punitur vt hic. 2

Preterea. † In tex.ibi:q ne falſum teſtimonium, 1

cauſa capitali in necem innocētis. Nam ea lege ꝺz puniri qua puniret reus diffamatus de crimine nam calumniantes ad vindictam poſtulat ſimilitudo ſuppliciū. C.de accuſa.l.ſi pa- rificatione facta teſtis ⁊ accuſatoris:vt.l.qui cum maior.ſ.ſz nō.de bonis libe.cōſtat autem accuſatorem puniri ſi ſtudi ne ſuppliciū:vt.d.l.ſi. ¶ Sequitur in tex.pecuniam acceptā. 1
† No.cōtra iniquuz iudicē baratatorē iuſtitie qui aſſumpta pecunia cōdemnat innocēem. nam tenetur hac lege corne.j. ad legem iul.repe.l.eadem.ſ.ſi.cum.l.ſeq.
¶ Animus et propoſitum diſtinguunt maleficia. 1
Animus occidendi preſumitur ex infraſcriptis. 2
Occidens ſocium luctando puniendus eſt leuiter. 3

Diuus adrianus. † Animus ⁊ ppoſi 1

tū delicta diſtinguūt ⁊ ideo occidēs iterdū abſoluiť. naz occidēs vt homicida dā natur † ⁊ ideo animus occidēdi pſumiť[b] ⁊ nō pſumiť rōne 2
inſtrumēti cum quo fit percuſſio vt hic ⁊ ratione partis corporis in qua fit. extra de homic.c.ſignificaſti. Qui ergo cum baculo ligneo percuſſit ceruicem cum poſſet percutere bra chium vel ſpatulas habuit animum occidēdi vt ibi ⁊ q per cuſſit cuz haſta vel claua cum poſſet percutere, ferro nō ha buit animum occidēdi. Qui percuſſit in rixa cum cuneum que eſt morſus freni ferreus. C. nulli licere in frenis equeſtri. l.vnica.lib.xi. nō dicetur habuiſſe animum occidendi. ſed qr fuit in culpa leuius debet puniri vt hic. † Et ſi amici vel fra 3
tres adinuicem luctabant ⁊ vnus alterum in terram proie cit ⁊ ex caſura ille mortuus eſt vel forſan ex tractura cultelli quem vincēs habebat ad latus vel forſan cuz vincens cade ret ſuper eo cultellus vel aliud inſtrumētum ferreum quod habebat ad latus occidit demictum apparet quod non fuit animus occidēdi ⁊ ideo leuior pena imponēda eſt. tex.in.c.ſi cut dignum.de homi.⁊ eodem titu.c.lator.⁊ in.c.ſignificaſti. coniuncta.l.j.C.eo.

Item diuus. Occidēs volēs ſtupriare per 1

vim occiſoꝛē vel aliū ſibi cōiun ctum nō incidit in corneliā vel etiā maritus q vxoꝛē inuēta3 in turpitudine gladio interemit ſed aliter debet puniri. h.d. Et de iſto vltimo caſu dic vt vidiſti in.l.ſi adulterium cū in ceſtu.ſ.imperatores.ſ.ad legem iul.de adulterijs.

Nauclerum. In gloſſ.in fin.ibi: vt 1

frater cōſtitutus coꝛā Iſaac inuoluꝛis manibus pelle quadam finxit ſe eſſe Eſau.⁊ ita patrem de cepit benedictionem ⁊ iura primę geniture accipiendo ⁊c. ¶ Sequitur in glo.ſi cōtra patrem delinquit ſc3 grauiter ⁊ rationem differentie inter ciuile ⁊ criminale vide in Spec. b
de actore.ver.ſed an eſt ratio.⁊ in ti.de accu.ſ.j.ver. Item qō ex fratre. Quid autē eōuerſo ſcilicet an filius accuſet patrē dic vt dixi in.l.ſi quis adulterium.ſ.de adulte.
¶ Aromatarius vendens temere aromata venenoſa pu nitur cornelia. 1

Alio ſenatuſcon. † No.iſtū tex.ꝫtra aro 1

matarios vēdētes aro mata venenoſa:qr ſi temere vēdiderunt puniunť.l.cornelia.

¶ Et ideo animꝰ occidēdi pſumit ⁊c. Nā animus p babiť ex qualita te pcutiēdi.text.ī hic. Adde ⁊ vide Ang. Pau. ō ca. ⁊ do. Alex.in.l.j. ff.qō quiſq; iuris.

a ¶ Nota cõtra docentes itinera ⁊c. Vide eundem Ang. de istis docentibus malũ iter in l. ne piscatores. ff. de incen. rui. naufra.

b ¶ Homicida pro paricida qõ fecit expectet. ff. Hã hodie pro homicidio est pena capitis. adde. c. omnis. ver. homicida. iij. dist. ponit Ang. consi. xiij. incip. nos carolus. Barba. in repe. rub. de reb. ec. nõ alie. in tertio dubio principali. Panor. in. c. at si clerici. in. xj. col. in fin. de iudi.

c ¶ Et quere aliqué fine cã. Hodi diffuse p Ang. in tracta. in maleficio.

d ¶ Nemo suorum membrorum. Hodi gl. i. c. ex parte. de corpo. viti. glo. in c. nõ inferẽda. xxiij. q. iij. Homi. in c. sicut. ij. q. i. Abbas in. c. cũ olim. de re iudi.

e ¶ Possit ad mortẽ dãnari. Limita vt p Felv. in. c. in noie. el. ij. colũ. ũ. de testi. vide et eundẽmet Ang. vltra ea q̃ hic dicit in. l. i. ĵ. nõ autem. ff. ij qs testa. lib. esse inff. fuer. vbi cenũerat tres casus in quibus ꝑpter latã culpã punit crialiter.

f ¶ Pro defensa rerũ. Adde. c. finiti. de homi. ⁊ in cle. i. eo. titu.

g ¶ Nõ poterit occidi. Quod liceat furem nocturnũ cognitũ occidere adde do. Abb. in c. ij. extra de homi. vbi dicit hoc esse verũ si talis fur sit solnẽdo alĵ si nõ sit soluendo ꝛ indistincte qõ possit occidi vt ibi p eũ vide tex. in. c. si ꝓfodiens. extra ỡ homi. gl. ⁊ bald. in. d. i. si vt allegas. C. de fica.

h ¶ De pcutiente imaginẽ dei. Ad de tex. fing. in. c. si canonici. in. ĵ. cetrum. de offi. or. lib. vi. ⁊ etiã adde singu. Alexã. de imo. i. l. sacrilegũ. ff. ad leges iul. pecu. in apostillis.

Est autem temeritas qñ vendunt discolis ⁊ incognitis qui verisimiliter ea sunt in vsum pessimum conuersuri.

¶ Itinera periculosa ostendẽs itineranti punit vt hic.

Item is cuius. In glo. in verbo: indicia. Ne. † contra docentes itinera[a] periculosa itinerare volenti ⁊ vide omnino tex. bonus. ff. de extraor. cri. l. sacerdarĵ. ĵ. sunt quedam.

¶ Homicida hodie capite punitur.

Legis cornelie. In tex. ibi: ꝛ solẽt hodie capite puniri id est vltio supplicio humiliores igitur subĵciuntur bestĵis: quia proĵciuntur in lacum leonum deuorandi. Sed hec pena non est hodie in vsu sed eius loco successit decapitatio naturalis † qõ sit pena decapitationis ꝓ homicidio est casus. C. de epi. audi. l. nemo. Ibi homicida pro paricida quod fecit expectet[b] pro hoc etiam. ff. de adult. l. si adulterum cuz incestu. ĵ. imperatores. Sed ulĵ tex. respondeti potest vt dixi quia loquitur in homicidio vtoris pro quo est pena paricidĵ. tamẽ hanc opi. formal glo. institu. de publi. iudi. ĵ. item. l. cornelio. de sica. ⁊ no. in. x. col. de pace tenen. ĵ. si quis hominem. pena autem deportationis de qua loquitur hic tex. in fine. ⁊. ĵ. eod. l. penul. vendicat ibi locum solum in hominibus in dignitate positis. Et quia hec pena in vsu non est sed recessit ab aula nisi apud ecclesiasticos credo etiam in dignitate positos mori debere ⁊ ideo glo. que dicit penam deportationis poni eo casu quo alia ꝑcialis pena nõ imponitur fortitan nõ est vera. Angelus.

¶ Transfuga vt hostis potest occidi: quia proditor est.

Banniti possunt vbiqz vt hostes occidi nisi in fortiam communis deuenerint.

Transfugas. † Transfuga pro facto flagitio velut hostis põt occidivbi cũqz. h. d. ⁊ cessat contrarium. l. i. C. de ser. fugi. omnes autem transfuge proditores sunt: vt. l. proditores. ĵ. de re mili. ¶ In tex. ibi: vbicũqz. si tñ essent in manibus familie aut essent in carcere cõstituti quia fuissent capti nõ possent occidi nisi de autoritate iudicis: quia incõtinenti post capturam vel carcerationem habẽt securitatem a lege vnde offendẽtes eos tenentur. l. iulia maie. vt. l. i. ĵ. de legationibus. coniuncta. l. ĵ. ĵ. ad legem iuliã maiestã. ⁊ cõiuncta. l. fi. C. de maleficiis. Et † no. istud pro ⁊ cõtra bãnitos: quia cum sint hostes: vt. l. amissione. ĵ. qui deficiunt. ĵ. de capi. dimi. vbiqz possunt occidi ꝛ nõ postquã venerunt in fortiam cõmunis quod tenet Dy. in. l. in laqueum. de acqui. rerum domi. ⁊ idem disputant Jac. de are. sic ⁊ quidam alĵ autoritate ꝓpria possunt occidi: vt habes in. l. i. ĵ. ĵ. C. quãdo licet se sine iudi. vin. C. de his q ad eccle. cõfug. l. si seruus. sine causa autez iure diuino homicidiũ interdictum est ⁊ etiam humano, numeri leuitici ⁊ exodi nõ mecaberis. non occides ⁊ Moyses post illaz. l. datam a deo ex iusta causa viginti milia interfecit qui adorabant vitulum contra legem dei. ⁊ Samuel reges incircũcisorum a populo dei deiectos occidit vt patet in primo Regum.

¶ Torturam si iudex infert sine causa tenetur. l. cornelia.

Lege cornelia. No. hoc principũ tradens regulã cõtra omnes magistros ⁊ iudices maleficiorũ facitẽtes aliquid illicitum in necem hominis nam tenentur. l. cor. † Laueant igit assessores nõ torquere[c] aliquẽ sine causa: quia torquendo faciunt illicitum ⁊ in necem torti ergo tenentur cor. ⁊ eius pena quod est notanduz. De baratante autem iustitiam dixi in. l. i. ĵ. diuus. ĵ. eo.

Cum quidam. In tex. ibi: in quinquẽniuz relegasset. Non ob. ĵ. de regu. iur. l. is damnum. vt ibi no. in glo.

1 ¶ Percutere verberare vel flagellis cedere aut castrare etiam volentem nemini licet.

2 Castrare aliquem etiam volentem nemini licet.

3 Absens an ⁊ qñ possit ex crimine damnari diffinitive.

Constitutum. In tex. ibi: spadones exponẽte vt. ĵ. de ver. sig. l. spadonũ. ⁊ sunt eunuchorum tres ꝛ Matthei. xxix. ca. ¶ Sequitur in tex. finentemve. † Not. quod nemo debet alium percutere vulnerare vel flagellis cedere vel castrare quantũcunqz ille permittat ⁊ velit. ⁊ concor. sunt hic ⁊ in glo. ⁊ bene. ratio est quia nemo suorum mẽbrorum[d] est dñs vnde sicuti nulli licet in alium in. seuire ita nec etiam in seipsum: vt. ĵ. de ho. eo. l. ĵ.

2 ¶ † Sequitur in tex. medico quidẽ. No. hunc tex. cõtra medicos puta nos castrantes homines: qr incidũt in cornelia: ⁊ licet illi patiãtur egritudinem in pudendis ex quo egritudo nõ est mortalis ad testium incisionem ventri nõ poterit. Si autẽ mors ex egritudine debet sequi ⁊ non potest aliter quã ꝑ incisionem curari credo incisionẽ forẽ permissam quoniam nõ in exitum mortis cõtenditur sed potius vite. Non curetis de ordine litere: quia fuerat oblitus. ¶ † Sequitur in tex. de absentibus quoqz hic est vnus casus singularis in quo fert diffinitiua de publico crimine in absentẽ ꝛ imprimat pena a relegatiõe supra. Illius est in. l. ne diu. C. de pe. Illius est in crimine lese maiestatis ex cõstitutione Federici vt dixi in. l. pe. ĵ. ad crimen. de publi. iudi.

3 ¶ Lata culpa an possit quis damnari ad mortem.

In lege cornelia. Lata culpa nõ equiparatur dolo in criminibus ex ꝙbus pena sanguinis venit inferẽda. h. d. † Et dixit Bar. non inuenire casum in quo ꝓ lata culpa homo possit ad mortez damnari.[e] Sed tu dic cõtra: qr casus est in. l. pen. C. de cust. reo. ⁊ est alius casus. ĵ. de incen. rui. l. pe. ⁊ ibi dixi. cõcedo tñ de plano qõ si ad penam inferendã verba. l. exigunt dolum qñ tũc lata culpa nõ equiparat dolo ꝛ ita intelligo hãc. l. ¶ In text. ibi: nõ ptinet: qr hac. l. cor. nõ punit nisi dolosus vt patet ex verbis eius sed punietur ex senatusconsulto cuius nomen nõ habemus de quo sit mentio hic in glo. vel extra ỡ. ordinẽ officio iudicis ⁊ erit pena arbitraria: vt. ĵ. de effrac. l. i. ĵ. ĵ. ⁊ ita fuit decisum me aduocante de Perusio in quodam archite ctore qui ascenderat ꝛ alchinam ⁊ eam non ligauerat sufficienter ⁊ illa malchina tota cecidit super caput existẽtis sub ea ⁊ occidit eum. ¶ In glo. ĵ. in fi. Solu. qõ ibi ciuiliter hic autem criminaliter agebatur.

¶ Furẽ nocturnũ ꝛ occidere si aliter res saluari nõ põt.

Furem diurnum an ⁊ quando liceat occidere.

Furem. † Furem nocturnuz ꝛ occidere si absqz occisione plena dñi aut res salua esse non põt. h. d. Pro defensa ergo rerũ[f] hominem licet occidere qñ sine occisione res ablate recuperari nõ possent de quo per Bar. hic. ꝓ Pet. ⁊ Ly. in. l. si vt allegas. C. eo. ¶ In text. ibi: sine suo periculo sez persone vel rerũ. nã ⁊ pro ipsarũ defensa licita est occisio vt predixi ⁊ eo modo quo dixi. ¶ Quid autẽ sit in diuino dic vt in glo. ⁊ per Ly. in. d. l. si vt allegas. ⁊ no. ad. l. aquil. l. ita qz. ĵ. lex primo responso. ¶ † In gl. ibi: ⁊ potest esse ratio ꝑpter hãc rationẽ dicunt doct. qõ si nocturnus cognoscitur qr fortitan erat lumen lune nõ poterit occidi[g] cum pateat potestas furtum passo accusandi ⁊ insequendi eum ⁊ recuperãdi rem ordine iudiciario ⁊ hac eadẽ ratione si furdiurnus non cognoscitur puta ignotus equitat super equo ⁊ fugit cũ eo licitum erit furtũ passo furem insequi ⁊ ipsum occidere vt equum recuperet vt no. Ly. in. d. l. ĵ vt allegas. Sed hoc dictũ non ap probatur in fure diurno nisi in casu vno scilicet cum defendit se cum telo ⁊ cum hasta minatur contra eum; vt dicta. l. ita qz ĵ. lex. In fure autẽ nocturno cõclude qõ si fine periculo persone aut rerum nõ potest furtum passus esse securus potest licite occidi siue defendat se telo siue non vt hac lege.

¶ Imaginem dei vel sanctoz aut principis iratus percutiens aut scindens punitur vt hic.

Ex senatusconsu. In tex. ibi: ꝙ mala sacrificia. expone vt in glo. ꝛ ergo qõ quis offendẽdo impliciter maiestatẽ diuinã qõ incidit in cornelia. † Quid ergo erit de percutiente imaginem dei[h] vel sanctorum vel scindente maiestatẽ ligni ꝓout vidi semel in perusio. dicas eum teneri cornelia per hãc legem ⁊ fuit illi frangenti amputata manus ⁊ merito posset in grauius puniri etiam pena mortis. Nam si autoritas cesarea exeandescit in offendentem eundem penam capitis imponendo quãtomagis exeandescere debet in offendentem maiestatem diuinaz ꝓout dixit Federicus in quadam sua extrauagãti cuius verba retulit in. l. quisquis. C. ad legẽ iul. maiesta. ⁊ de istis sic offendentibus maiestatem diuinam habes casum in. c. ĵ. ĵ. ceterum. de offi. ordina. lib. vi. vpi ponit de illis qui in contemptum desuper imagine diuina imponebãt vrticas illa in terra prostrata. Angelus.

¶ Voluntas animus ⁊ propositum quando inspiciatur. in delictis.

Consulens alicui vt occidat titium ⁊ riza facta occidatur ille

a titio an teneantur consulens.

Ius adrianus. Legit duobus modis vt in gl. † Vno qõ inspiciat in delictis voluntas ⁊ animus ⁊ ꝓpositũ ⁊ nõ inspiciat egritus in fauorẽ delinquẽtis q delinquere se nõ credidit. ĵ. de iniur. l. illud. ⁊ de fur. l. q iniuriã. ⁊. l. verũ. ⁊. l. q ea mẽte. ¶ Secũdo modo legit vt inspiciat voluntas ⁊ nõ egritus in pernicie delinquentis qui delinquere proposuit sed nõ perfecte vt teneat pinde ac si perfecisset nõ ꝓsiderato ⁊cũ hoc cõcor. plura iura hic allegata in gl. Sed huic positioni cõtradicit. ĵ. de pe. l. cogitationis. sed ibi fuit statutũ in finibus cogitationis que non punit iure fori sed iure poli si quis in ea perseueranerit alĵs non: cũ primi motus i nostra potestate nõ sint. Secũdo ob. ĵ. qõ quisqz inris. l. i. ĵ. hec verba. ⁊. l. i. ĵ. ĵ. fi. sed nihil facit: quia impetratio rescripti nõ est delictũ. Tertio obst. ĵ. de fal. l. qui falsam. sed ibi potuit perficere ⁊ nõ perfecit hic aũt per eum nõ stetit. Ex hoc casu distinguit an quis peruenerit ad actũ proximũ n. cne ⁊ an maleficiũ sit atroz necnon prout plene hic articulus clare declarat per doc. in. l. ĵ. si quis nõ dicam rapere dic vt ibi. ¶ Tertio modo legitur per doct. vt inspiciatur animus nõ propositum quando quis delinquit plusqz delinquere proposuerat. Et hoc casu cõsidera ista membra: q. quandoqz quis delinquit in plus circa eandem rem quãdoqz circa plures quandoqz circa personas. ⁊ ista mẽbra ꝑ

a sequere, vt hic per Bar. [a] quia clare loquitur ⁊ bene. Cui ad de quod no. Specu. in titu. de legato. ĵ. iusta. ver. quid si ali-

2 quis cõsuluit alicui † vbi ponit de consulente alicui vt occidat titium ⁊ riza facta ipse occiditur a titio an consulens teneatur ⁊ sit irregularis Ange.

Nihil interest. In text. ibi: ꝓbeat dãdo forsan cultellum i manu furẽtis, vt gl. dicit. ⁊ est casus i terminis i. l. qua actiõe. ĵ. celsus. ver. quẽad modũ. ĵ. ad l. aquil. Vel pone exẽplũ in ꝑmittẽte extrahi arma de domo sua ad offensam alicuius vel etiã ꝓbendo domũ, vt ibi fiat colloquiũ ⁊ tractatus, vt. ĵ. de adul. l. qui domũ. ⁊. l. ĵ. si amicis.

1 ¶ Homicida decapitat nisi sit in dignitate alĵs deportat.

2 Tumultus populi sedandi causa quedam permittunt que alias non permitterentur.

1 **Qui cedem.** † Pro homicidio ẽ pena capitis si occisor i dignitate nõ est alĵs deportatur. Sed non dz deportari decurio incõsulto principe nisi tumultus populi alteri sedari nõ posset. h. d. † Et no. ꝙ ꝑpter sedãdũ tumultũ populi accelerari dz exactio penarũ casus est. Sz nõ dz ad tumultũ populi occidi innoces qñ nõ sunt exaudiẽde

2 vane voces populi vt. l. decurio. C. de pe. nec in. ferri pena innocẽti vt. l. absentẽ. ĵ. de pe. Et no. bñ qõ vbi ꝓpter tumultũ sedãdũ acceleratur executio pene punitus dicitur punitus iudicio populi. ⁊ ita hic tenet glo. ꝙ no. ¶ In tex. ibi ca

b pite in dignitate non positi[b]. vt. l. ũ. ĵ. legis. ĵ. eo. ⁊ ibi dixi. Et hoc intellig: nisi multorũ faceret stragez. nam tũc seueritati detrahendũ est ⁊ est permutanda pena ficut dicimus cũ vniuersitas magna delinquit. de senten. excõ. c. grauem. ⁊ ibi per Inno. de re mili. tam collatores. lib. ĵ. Ange.

1 ¶ Homicidium factum in riza non est tam iniquum sicut appensate factum.

2 Vulnera sunt inspicienda per militem curie et in scriptis redigenda.

3 Plures percutientes ⁊ occidentes an omnes sint puniẽdi.

4 Plures simul occidẽtes hominẽ an sint omnes irregulares.

5 Occiditur aliquis in domo vbi sunt plures ⁊ nescitur a quo an aliquis ipsorum possitesse testis.

6 Plures cõmittẽtes homicidium si nescitur a quo: quia non reperitur nisi vnicum vulnus quid iuris.

7 Plures committentes delictum an possint teneri quilibet vt principalis.

1 **Si in riza.** † In tex. ibi in hoc ideſt in illo loco non tñ erant collecti ad hoc sez ad percutiendũ nam tunc consideratis verbis legis cor. etiã si mors secuta nõ fuisset sufficeret percussisse animo occidendi vel etiam ambulasse cuz telo. ĵ. eo. l. i. ĵ. ĵ. diuus. ⁊. C. eo. l. is qui cum telo. incidenter ergo fuit deuẽtum ad rixam per illos qui erant coadunati in

2 loco. ¶ † Sequitur in text. contemplari oportet per iudicem maleficiorũ vel saltem per militẽ curie. ⁊ ideo obseruat cõsue tudo mundi vt homine interempto ex pluralitate vulneruz ⁊ a pluribus miles curie inspiciat cadauer ⁊ vulnera ⁊ ea in scriptis reducat mortalia pro mortalibus: nõ mortalia pro non mortalibus. ¶ In gl. i. ĵ. si plures. ⁊ de homicidio. c. ĵ. significasti. vbi est idẽ tex. qui ibi. Sed ibi gl. tenere videt oppositum dum dicit nullum teneri cum sanctius sit nocẽtem absolui ꝛc. vt. l. absentẽ. ĵ. de pe. Jac. de are. tenet illam Dy. ꝛ istã. Tu dic qõ iste glo. nõ sunt cõtrarie imo omnino diuerse. nam ibi ponit qñ vnicus fuit percussor ⁊ vnũ tantum vulnus hominẽ interemit ⁊ sic cõstat vnicũ solũ homicidam: ⁊ tũc verũ est ex quo nescitur occisor omnes absoluunt ⁊ vera est ista gl. † Sed vbi cõstat omnes percussisse: tũc cõstat omnes esse culpabiles ⁊ ideo omnes puniũtur[c] ex quo nescitur

3 cuius ictu perierit ⁊ hoc casu loquit ⁊ est vera ista gl. † Sed

c 4 tunc quero an omnes erũt irregulares. Spe. in ti. de lega. ĵ. iusta. ver. qd si quis in rixa ponit opi. finaliter ꝛcludit cuiusl libet rei cõscitie relinquendũ: qr vnusquisqz scit an ipse iliũ

5 examinauerit necne. ¶ † Itẽ adde si quatuor erãt in domo a ⁊ vnũ hominẽ occiderũt ⁊ nescit a quo sit occisus an aliquis eorũ ad testimoniũ sit sufficiens ⁊ dic, vt no. Spe. in ti. de teste. ĵ. i. versi. quid si quatuor. ¶ † Ultimo concludo qõ si vnicus ictus apparet vnus potest accusari ⁊ inquiri tãq̃ homicida alĵ aũt de auxilio ⁊ fauore qui multis ministeriis prestatur: vt. l. in furti. ĵ. ope. ĵ. de fur. ⁊ eo. titu. l. is qui opem. et

7 ĵ. ad. l. iul. maiesta. l. i. ¶ † Sed dubiũ est si nõ apparet qnis fuerit percussor cui imponet curia pcussiõis ictum. Iste casus cõtingit de facto Perusij in quãpluribus nobilibus iuuenibus quorum quilibet contentabatur inquiri de fauore ꝛ nullus volebat inquiri vt homicida ꝓpter statutum vigens ibi quod ꝓ primo homicidio non est pena capitis ꝛ ꝓ secundo sic. Magna fuit ꝓ hoc contẽtio. Et quia decefecit ꝓbatio ⁊ non ius deficiet iuris ministerium: vt. l. duo sunt titĵ. de testamẽ. tu. Si tamẽ duorum pena esset par posset inquisitio ita formari qõ vnus percussit ⁊ occidit ⁊ omnes alĵ eidem prestiterint auxilium ⁊ fauorem. Sed si pene b sunt diuerse puta homicide imponit pena capitis ⁊ alĵs pena pecuniaria nõ video qõ salua cõscientia sit remediũ tamẽ iudices maleficiorum non curant sed vni imponunt[c] ictum ⁊ homicidium ⁊ alĵs consilium ⁊ fauorem. ⁊ vide. C. ad legem iul. de vi. l. quoniam multa. ⁊ ibi per Bal. Ange.

c

¶ Ad legem pompeiam de parcidĵs. Rubrica.

1 ¶ Venenũ emens cã occidẽdi patrẽ tenet ac si occidisset.

Lege põpeia. In text. ibi. l. corne. de fica. si ea accuset, vel dic qõ vtraqz tenet sez pompeia: ⁊. l. corne. sed altera tantum punit vt hodie insti. de publi. iudi. ĵ. alia. C. eodẽ. l. i.

d ¶ Sequitur in tex. quamuis nõ potuerit dare. gl. in. d. ĵ. alia. in versi. ꝓparauit dicit qõ hic est casus ꝑcialis qõ emẽs venenum cã occidendi partẽ teneat ac si occidisset. Sed Pla. ibi, vt tenere qõ nulla ꝑcialitatis sit. ⁊ sic facit ꝓ contra Bar. q hunc text. inducit ỡ monachos sancti. Petri q emerunt venenũ, vt venenarẽt abbatẽ. Hã si flagitium habet ꝓ pfecto vt dixit Pla. facit ꝓ eo si nõ habetur ꝓ perfecto, vt gl. dixit in. d. ĵ. alia. est 2tra eũ. ¶ In gl. magna: ibi. arg. ĵ. c. l. penul. Dy. approbat hanc. Bar. autem tz qõ oẽs illi qui accusari possunt põpeia hodie tenẽtur eadem pena. hoc etiam tenuit Jac. de are. ⁊ idẽ no. in. l. i. C. eo.

1 ¶ Reuelare qui celat mortem futuram patris vel alteri[c] aut aliquem alium malum tractatum punitur vt infra.

Prater. In tex. ibi: medic[o] alias medicri ita erat in libro alde. ⁊ hec litera videt melior secũdum quam habes quod relegatio est mediocre supplicium. ¶ † Et no. bene qõ q non reuelat mortẽ futuram patris fui tenetur pompeia licet mediocri supplicio sit afficiẽdus. ¶ Idem dicã in vasallo non reuelante mortẽ domini. ¶ In monacho nõ reuelante mortem abbatis. ¶ In seruo nõ reuelante mortem

d domini. ¶ In ciue non reuelante[d] tractatum cõtra ciuitatẽ tamẽ vidi decapitari plures ꝓpter non reuelare ⁊ iniquequia filius non reuelans mortem patris relegatur ergo ⁊ cius soluz debet relegari casus est hic. Pena ergo capitis solum est qñ non reuelaret tractatus qui fieret ꝛtra principez aut papã ⁊ sic contra imperiũ aut ecclesiam tene mẽti: qr casus quotidianus est. Unus aũt forẽfis qui nõ esset de populo ⁊ sic ius populi nõ debet tneri licet sciat conspirationẽ tñ nõ debet puniri ex hoc qõ non reuelauit ⁊ hoc tenet gl. ĵ. eo. l. vtrũ. in ver. conscios. dũ subaudit participes ꝛcidit ex fola scientia quem non puniri. Ange.

1 ¶ Statutum in fauorem alicuius gradus vlteriozis extẽditur ad propinquiorem.

¶ Et ista mẽbra ꝑsequere vt hic ꝓ Bar. ⁊c. Adde i materia Lepo. consi. cxxiiij. col. iiij. ⁊ leq. ⁊ consil. cxxvi. col. j. ⁊ 2si. cxxviij. Et ad in tellectũ. c. fi. ỡ homici. i. vi. hic allegati ꝓ Bart. vide Alex. i. l. fi qs mihi bona. ĵ. fs qd si mãdaui. in antepe. colum. ff. de acqui. here.

¶ Capite in dignitate non positi. Vide Ange. ĵ. de fur. l. is q opẽ.

¶ Et iõ oẽs puniunt. Adde qõ Jun ꝓsulait alex. cõsil. xv. i. ip. viso ꝑcessu in quisitionis. in. j. volu.

¶ In ciue nõ reuelãte. Adde qõ nõ reuelans tractatũ sue ciuitatez dz puniri pena capitis: qr nõ reuelat cõspirationẽ cõmittit in rez publicã ⁊ i seipm ⁊ cõscius est tãti mali, ⁊ vt ꝓsentire iõ capite punitur. casus est in. l. qs. i. fin. C. ad. l. iuliã ma. ⁊ i aut. vt fratr filĵ. ⁊. ĵ. ad. l. aq. l. illud. et. ĵ. extra de offi. dele. vbi pari pena punit q factionẽ tractauit ⁊ qui scies non reuelauit. Hec obst. iste tex. qr quãq̃ delicta sit publicum tñ punat[e] offendi tur nec est ꝓsumptio stragis. ⁊ de structiõis ciuitatis vt i. d. l. qs q. facit. l. i. ĵ. lenocinij. de adult. vbi maritꝰ punit vt leno si sciẽter ꝛgorem adulterã retinuit: vt. l. marti. in pnc. eo. titu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

2 Interpretatio proprie quid sit.
3 Paricidij pena tenentur omnes propinquiores vel pares in gradu.

Sed ꝛ sciendū. Intex. ibi: cōtinē tur sc̄z omnes pre dicti qui priori gradu sunt quā nominatim in l. i. ff. eo. Et etiā qui in pari gradu sunt cum illis qui sunt ibi similiter nominati licet ipsi nominati nō sint. Nā ibi nominatus nō est patruus magnus qui est in quarto. Non est nominat⁹ filius fratris q est in tertio. Nō est nominatus frater carnalis q est in secūdo. Omnes ergo isti tenent pompeia ex sententia. l. nō ex verbis. † Et ex hoc no. qō statutū in fauorē alicuius gradus vlteriorꝰ intelligit statutū in fauorem gradus propinquioris ꝛ ideo statutū de sobrino potri getur ad carnalē ex sententia statuti de patruo magno ex sententia potrigek ad patruū simplicē ꝛ sic de singulis. Et credo hāc productionē etiā i statutis locū habere: qr quicqd est ex sententia est ex mente ꝛ mēs legis est ipsa lex: vt. l. adigere. ff. quāuis. de iure patro. vnde non est ex interpretatio. vt. l. nomunis. ff. verbū ex legibus. j. de verbo. signi. Nec ob. qō in statutis non fit extenſio: qr verū est per interpretationē. † Interpretatio aūt proprie est cū casus de quo querit̄ in verbis nec in mēte continet̄ sed solū propter identitatē rationis extēdi potest ad casum de quo querit̄: vt no. C. de legi. l. non dubiū. glo. tū hic ꝛ male vt tenere qō etiā veniens ex mēte sit ex interpretatione pro qua facit. ff. de libe. ꝛ posthu. l. gall⁹. ff. qd si is. ff. quid si tantū. Sed primū est verū: vt. ff. de leg. tu. l. j. ¶ In gl. i. ff habes quo ad sententiā supple ꝛ etiam quo ad vba. nā in verbis pōpeie fit mētio de cōsobrina. ¶ In gl. ff. in fi. quaten⁹ dicit. fol. huius martiani dicit male. nā si a pncipio he pſone nō ptinebant etiā quo ad sententiā. l. pōp. nō potuissēt facere martian⁹ aut impera. vt illud qō nullo mō ptinebatur fuisset cōtentū qr est impossibile scōm naturā ꝛ postea possit ampliare ꝛ verba ꝛ sententiā. ¶ In gl. magna. ibi: a modo ex sententia hoc est falsum ea ratiōe qua dixi dixi in gl. precedēti. † Unde ꝛclude qō oēs persone propinquiores in gradu vel pares i gradu de qbus est facta mētio. ff. e. ptinentur ex sententia. l. pōpeie. ꝛ ts de eis mentio facta nō sit.

c ¶ Hall⁹ gallinacius. Adde abb. in rubri. de his q fi. occi.

d ¶ Appellatiōis remediū. Adde qō remediū appellatiōis ē tiria ca ℨ venenū iudicū. ita Bal. in rubri. C. ne lic. tertio puoca. iō pena legis iudicib⁹ C. ō appel. nō ꝛ locū qū appellatio nō debuit recipi vt qñ est notoriū non debere recipi vt qñ appellat̄ i casib⁹ p̄hibitis vt i. l. vnica. C. si ō mo. pos. fue. ap. ita Bald. in. d. l. iudicib⁹. facit. l. qñ iudices. cū ibi no. eo. titu. imo deferēs appellationi frīuole ꝺ ab onere iudicandi excludi. gl. vbi Jo. an. allegās iura i. c. cuꝫ appellationis. de appe. i. vi. in glo. in ꝟbo deferens.

e ¶ Appellatio est remediuꝫ. Adde ibi Hoſti. in summa huiꝰ. ꝛ i. ff. i. doct. i rubri. extra eo. titu.

1 a ¶ Appellatione vxoris. adō abb. c. ex publico. i. ff. col. de cōuer. con iug. Abb. i. c. tertio loco. i pe. col. de presump.

2 b ¶ Ut teneantur reddere vſuras. De istis pſonetis adō Ro. sing. cc. xxj. incip. fui iterrogat⁹ vbi ēt ts q tenent ad restitutionē. ꝛ eūdē Ro. sing. cccccc xvij. ici. pſoneta. ꝛ de pſoneta vi ēt Ang. i. l. cū seruus. ff. de ꝟ. ob. ꝛ in. l. is qui opem. ff. de fur.

3 c ¶ Hall⁹ gallinacius. Adde abb. in rubri. de his q fi. occi.

1 d ¶ Appellatiōis remediū. Adde qō remediū appellatiōis ē tiria ca ℨ venenū iudicū. ita Bal. in rubri. C. ne lic. tertio puoca. iō pena legis iudicib⁹ C. ō appel. nō ꝛ locū qū appellatio nō debuit recipi vt qñ est notoriū non debere recipi vt qñ appellat̄ i casib⁹ p̄hibitis vt i. l. vnica. C. si ō mo. pos. fue. ap. ita Bald. in. d. l. iudicib⁹. facit. l. qñ iudices. cū ibi no. eo. titu. imo deferēs appellationi frīuole ꝺ ab onere iudicandi excludi. gl. vbi Jo. an. allegās iura i. c. cuꝫ appellationis. de appe. i. vi. in glo. in ꝟbo deferens.

1 a ¶ Appellatione vxoris. adō abb. c. ex publico. i. ff. col. de cōuer. con iug. Abb. i. c. tertio loco. i pe. col. de presump.

Cam pater. Jbi: appellatiō ē tinent vxoris⁸ continetur spōsa sicut pater ꝛ mater spō i continentur appellatione soceri ꝛ spōsus gener continet̄ appellatiōe liberoꝝ facti. de fun. dota. l. lex iulia.

Juus adrianus. Pater o adulterantē nouercam nō tenet̄ pompeia ℨ est i insulam deportandus. hoc. o. ¶ Ex hac lege sume generalem doctrinam qō vbicunqꝫ pater perdit ius patrium forsan per ingratitu dinem vel filius perdit ius ꝛ privilegium transfers alis ibi nūquā est locus pompeie. ¶ In tex. ibi: qui nouercam adulterabat. non tamen eum in adulterio inuenerat: quia tunc nullo modo debuisset puniri si filius erat vilis: vt. ff. de adulte. l. marito. que est contra. ꝛ sic intelligit glo. tua.

Vtrum qui. Pena paricidij nō solū tenent̄ cōiuncti occisoris sed etiā consciꝫ ꝛ participes. h. o. coniuncta gl. Sed Bar. dicit qō in. ff. alia. fit mentio de cōscīs de per se ꝛ de participibus de per se ꝛ ideo ista gl. videtur destruere tex. oū subaudit ꝛ participes. Sz ego legi tex. illum ꝛ nō inueniō qō ipse dicit. Et allegatur iste text. quod prestans auxilium magnati punitur de maleficio tanꝫ magnas licet ipse sit popularis. de quo Bar. hic ꝛ bene. gl. in. l. C. eo. in gl. i. ꝛ adde qō dixi. ff. eo. l. ij. Ange.

¶ Auxilium ꝛ fauoꝝ quot modis prestatur.

Prosonete vsurarioꝝ tenētur restituere vsuras sicut recipientes eas.

Si sciente. Ministrās pecuniāꝝ post fit paricidiū ℨ summari di ¶ In tex. ibi: quicꝫ scilicet. plonete tractatoris tenentur de auxilio ꝛ fauore. Et eodem modo tenent q tendo. † Et ideo gl. hic inducit contra prosonetas vt teneāsent. pro qua opinio. facit. j. ad munici. l. ordine. ff. si in fraudem. secundum vnam expositionem. ꝛ. j. de prosone. l. fin. in cor. vt nulli iudi. ff. si quā do. in cor. de sanctiſ. epil. ff. preterea omnibus. Et id sub dubio forte dixit Ray. in tabellioe qui scienter scripsit instrumentum feneratitium. tene mēti: quia multum errant hodie notarij ꝛ prosonete.

Paricidij. Crimē paricidij extinguit mortē rei vnde nō potest damnari eius memoria.

1 ¶ Paricidij pena que sit ꝛ qui puniantur habetur hic.
2 Ludens ad scachos ꝺz dicere do tibi scachum iocatum.
3 Gallus gallinacius est animal grande: vt gallus habēs rostrum multum longum ꝛ grossum.

1 **Pena paricidij.** † Occidēs parētes pena hic inserta punit. occidēs alios in quibus cōtrahit paricidiū plectitur pena capitali. hoc dicit vsqꝫ ad versū. sane. ꝛ hanc legem declara vt dixi i. l. j. ff. e. ¶ † In text. ibi mactentur id est interficiātur ꝛ ideo caueas tu qui ludis ad scachos vt loquaris honeste ꝛ non dicas do tibi scachuꝫ matum sed dicas scachum iocatum. ¶ In glo. iij. in fi. gloss. nō habuit not: tiam istius animalis. † Nam gallus gallinacius⁸ est in quibusdā partibus foꝛi iulij ꝛ est animal multū grāde formatum vt gallus ꝛ habet rostrum multum longū ꝛ grossum, de isto gallinacio credo legislatorem sensisse.

2 **Sane.** Furiosus interficiēs parentes non punit̄ sed diligētius debet custodiri aut in vinculis coerceri ꝛ ponit hic Bar. de mēte. dic vt in eo.

Quum paricidij. Accusatio paricidij est ꝑpetua nec finit̄ tēpore. h. o. Regulariter autem ius accusandi durat annis. xx. Et ius inquirendi durat an. xxx. vt. C. de fal. l. querela. ꝛ ibi glo.

¶ De appellationibus. Rubrica.

1 ¶ Appellatio est remediū ꝛ tiriaca cōtra venenū iudicū: ꝛ deferēs appellationi frīuole ꝺz excludi ab onere iudicādi.
2 Pannum nō est inuenire qui non habeat reuersum.
3 Doctor nouissimus non p̄sumitur plus scire quam alij.
4 Appellationis diffinitiones vide hic.

1 d **Appellādi.** † Appellationis remediū ᵇ est introductū vt corrigat̄ iniqtas ꝛ iperitia iudicantiū ls qñqꝫ tā late sententie reforment i peius. h. o. ¶ † In tex. ibi: i pei⁹ reformet no. istū tex. ad illō vulgare nō est ineire pānum qui non habeat reuersum. ¶ † Sequitur in tex. qui nouissimus. dic nō est bona illatio talis est vltimus doctor ꝛ vidit omnes doctores antiquos ergo melius sensit. ¶ Jtē no. hic hec verba, corrigere ꝛ reformare differre specie ꝛ exempla habes in. l. vectigalia. ff. de publi. vidistis in. l. i. in fi. ff. de preto. stipu. No. in proemio. C. in. ff. quibus. ꝛ. C. de eden. l. edita. ¶ Diffinit̄ appellatio sm Bart. qō est ius quoddā quo interim prima sententia extinguit̄ ꝛ etiā cognitio ad superiorez devoluit̄. Hec diffinitio meo iudicio peccat. primo ꝓout dicitur ius. Nam anteꝫ interponat nō est appellatio sed tātū modo ius appellādi. de hoc videt loqui sequēs. ff. quefitū. j. prox. postꝫ autē est interposita ꝛ in actu quo interponit nō est ius sed iuris remediū vt infra dicā. Peccat oū dicit interim sententia primā extinguit: qr in spiritualibus nō extinguitur vt in. c. is cui. de sentē. excō. in. vi. Jtē secundū eū in criminali nō extinguit quātū ad articulū bonoꝝ. l. chirographis de admi. tu. ꝛ. l. ff. ꝛ. iij. C. si pēdēte ap. mors interue. Nec semp extinguit ls qñqꝫ suspēdit vt dixi plene in repe. l. tale pactū. ff. q
4 c ꝓuocauit. ff. de pac. † Diffinitio ergo sic. Appellatio est remediū ᶜ quoddā iuris inductū ad corrigēdū iudicātū iniqua grauamina illata vel etiā cōminata. ꝛ hec diffinitio ſtia lis est siue appellet a diffinitiuis siue ab interlocutoriꝝ siue a grauaminib⁹ facti illationis aut etiā cōminatiōis. nā ab oībus appellat̄ iustis causis suadētib⁹. qō aūt appellatio ipsa sit remediū ꝛ recursum a iure introductū ad correctiōes predictas patet ex isto principio. ideo autē dixi clamatur sed reclamatio instar appellationis obtinet. l. nō distinguemus. ff. cum quidam. ff. de arbit. Jtem subdit qō appellatio non est actio nec̄ exceptio nec̄ iudicis officiū. ꝛ in hoc bene ls dicit qō per appellationem nihil petitur sed solum illam primam sententiam corrigi ꝛ reformari qō apparet, qr coram iudice appellationis sufficit ipsam appellationez ꝓducere et petere super ea procedi ꝛ sententiam ferri nec aliquis nouus libellus coram eo exhibendus est necessarioꝝ. in eorpore. de his qui ingre. ad appel. ff. j. col. v. per Jnnocen. de offi. deleg. cum contingat. Specu. in titu. de appella. quarta parte. ff. ij.

Constat

Cōstat autem iudicē appellationis reum appellatum ꝛ absolutum cōdemnare posse ad dandum vel faciēdum. l. cum apud. ff. iudi. sol. ergo necessario oportet dici hoc petituꝫ ab eo alias talis sua ferri nō posset. l. vt fund⁹. cōmuni diui. ꝛ. l. fi. C. de fideicom. liber.

1 ¶ Appellari nō potest a rescripto pncipis nec ab interlocutoria qua pnunciatur pncipem consulendum.
2 Consultori oīa acta assignāda sunt ꝛ pōt ꝓsulere ptib⁹ pſentibus ꝛ absentibus nō citatis ꝛ absqꝫ iuris allegationibus.
3 Appellari nō potest cum iudex dicit esse ordinandum vel doctorem velle consulere.

1 **Quesitum.** † A rescripto pncipis nō appellat̄ nec ab interlocutoria qua iudex pnūciauit pncipē cōsulendum sed poterit appellari a sententia iudicis postea lata secundum cōsilium principis. h. o. secūdum verum intellectum. Si aūt quis velit appellare a dicta interlocutoria eo qō in puncto trāsisse pncipi mēdacia sunt inserta, vel veritas tacita: tunc appellari pōt: vt in. l. i. in pn. ff. qñ appel. sit que est cōtra. ꝛ iste est verus intellectus illius legis. ita ēt intelligit hic ver. si enim docuerit. cōiecto ver. pcedēti. Jtē tūc pōt a dicta snia iudicis appellari quādo appellās aliqd nouum intendit ꝓbare alias nō: cuꝫ sententia principis nulli retractationi subiaceat in corpore in me
2 dio litis. post prin. col. viij. ꝛ. j. quis ꝛ a quo. l. i. ¶ † In glo. i.
a ibi: non dat dilationē consultori ᵃ ad omnia acta tradenda ꝛ assignāda ꝛ hoc ideo qr etiā si fit pncipes nullā dilationem dare pōt ad pducendum acta vel testes: vt. l. cum a nobis. hic allegata. Potest tñ cōsultor cōsulere ptib⁹ ꝛ absentibus nō citatis nec̄ requisitis vnde nō expedit qō coram eo fiant alle gationes iuris p aduocatos ptinn: vt. l. fi. C. de rela. Potest etiā iudex qui cām ꝓsulendā cōmisit etiā de ptium voluntate ꝛ etiā principis non expectato consilio
3 ferre snām: vt. d. l. fin. cōiuncta glo. vbi est casus. ꝛ sic ptz qō nō cogit seq cōsiliū ex quo nō cogit expectare alias tenet expectare. facit. de admi. tu. l. titiꝰ ꝛ meniꝰ. Nec ob. l. ex illo. C. de appel. vbi ꝓsultatione pendēte nihil innouat: qr ibi reducta erat cā tota ad principem p relationem vt patet in litera. Nec etiā ob. l. iubemus eo. ti. vbi dicit nihil inouandum: qr ibi dicit nihil inouari p questorē quousqꝫ sibi non adiungantur aliꝰ duo viri qui omnes simul videāt qualis debet es
3 se respōsio ad cōsultationē. ¶ † Ultimo per istū tex. ibi, si qs forte interloeritus ꝛc. habes qō cū iudex interloquit aliquez magnū doc. ꝓsul⁹ ad inris in causa nō potest ab illa interlocutoria appellari: qr nulli partium infert preiudiciū aliqd. Sed si iudex interloqueretur ipsum cōsulēdū super tali pūcto tūc propter qualitatē puncti bene pōt appellari si forsan mendacia sunt inserta vt hic ꝛ etiā absqꝫ appellatione coraz eodem reclamari: vt. l. i. in fi. C. de relatio. nam pūctus ꝺz formari de partium concordia.

1 ¶ Appellans si errat sibi nocet nisi ad maiorem vel parē appellanerit.
2 Appellatur a delegato iudicis de mādato principis ad ipm delegantem.
3 Appellatio si fit ad alium quam debuerit fieri quid iuris.
4 Appellans ad plures copulatine vel alternatiue an ualeat.
5 Appellans alternatiue ad papam vel episcopum quem duxerit eligen. quid iuris.
6 Appellās ad maiorē iudicē simpliciter an ualeat appellatio.
7 Princeps tenetur seruare statuta populi habentis potestatem a cesare statuta inuiolabiliter condendi.

1 **Si quis.** † Si i appellādo errat̄ nocet error appel lāti si ad minorē iudicē appellauit sec⁹ si ad maiorē vel parē. h. o. vsqꝫ ad. ff. libelli. Et intellige parem vel maiorē eo qui iudicaturus erit. Non autē intelligas pare illius qui iudicauit ꝛ hic est verus sensus. ¶ In tex. ibi: cōsu
2 les amplissimi. † Not. cum delegat̄ iudex per aliquē de mandato pncipis non appellat̄ princeps sed delegās. videbat cōtra quasi princeps dilegasset ex quo de eius mādato delega
3 tio facta est, cōcor. j. qui ꝛ a qui. l. fi. ¶ † Secūdo not. qō cū appellatur ad aliū quā debuerit si error nō nocet ille de appellatione cognoscit ad quem re vera debuit appellari nō ille qui appellat⁹ est. Et ideo dixit Bar. si cōmitteret error in pcessu appellationis coram iudice illo ad quē fuit appellatū nō
4 tenet pcessus vllo modo. qō no. ¶ † Ultra questa per Bar. que recitaui adde qd si appellat̄ ad plures iudices copulati vel appellat̄ ad plures alternatiue puta appello ad hūc ꝛ ad illū ꝛ illū vel ad hūc vel illū vt ꝛ teneat appellatio ꝛ dicas q fic cū intra tē pora appellādi debet eligere iudicē coram quo debet prosequi alias non audit propter incertitudinē vt no. Spec. an tit. de appel. ff. nūc tractemus. versi. quid si dicat appello ad legatum ꝛc. Et ibi p Jo. an. in additionibus. ꝛ per eūdē in mercurialib⁹ suis in regula in alternatiuis. ¶ † Jtē qd si qs appellat alternatiue ad papā vel ad epm quē duxerit eligē. ꝛ demū pſentanit appellationē coraz epo ꝛ ille pnū ciauit se iudicē ꝛ deinde ipse appellās vult eā ꝓsequi coram papa an possit nō obstāte pnūciatione pdicta ꝛ de hoc per
b eūdē Jo. an. bin. d. ver. ꝛ in dictis mercurialib⁹ in dicta rub.
6 ¶ † Jtē qd si qs appellādo dixit appello ad maiorē iudicē ꝛ appellationē vult ꝓsequi coram papa ꝛ obūcit sibi qō nō pōt: qr vox hic ad maiorē refert ad primū nō ad maximū ꝛ medium: hec questio tam ardua fuit visa pape ꝛ cardinalib⁹ qō diutius fuit agitata. finaliter decisum fuit qō fieri pōt ꝓsecutio coram papa maxime qr appellatus residebat in curia vt p Jo. an. in ti. de appel. ff. nūc tractemus. ver. qd si appellans
7 ab epo dicit. † Et si ciuitas hꝫ priuilegia a cesare statuta inviolabiliter cōdendi ꝛ a snia iudicis talis ciuitatis appellat̄ ad pncipē an idē princeps seruabit statuta ciuitatis ꝓdicte. Dar. de fa. disputauit hāc qōnē ꝛ finaliter decidit qō sic quā Jo. an. posuit in. d. ff. nūc tractemus. in prin. ibi vide. Jn gl. cōsules. in fi. imo dic qō ꝓfectus vbis est maior in administratione consul maior tn dignitate ꝛ ideo ispicimus maioritatē administrationis non simplicis dignitatis. vo tu vede reguarda. fic inspicit̄ maioritas administrationis cardinalium ꝛ nō maioritas dignitatis vnius epi licet in ecclesia dei non sit maior ordo.

1 ¶ Libellus appellationis quomodo sit formādus.
2 Libellus appellationis non requirit̄ coram iudice ad quem.
3 Appellandum est semper coram iudice a quo si eius copia
b potest̄. potest̄.
4 Apostoli quādo ꝛ quomodo sint petendi ꝛ quid si nō petātur in termino.
5 Apostoli sunt triplices dimissoriꝝ reuerētiales ꝛ refutatoriꝝ.
6 Contumaci an ꝛ quādo sit succurrendum.
7 Appellādum est ab interlocutoria in scriptis cum expſsione cause grauaminum.

1 **Libelli qui.** † Libellus appellatorius seu appellationis cōtinere ꝺz appellātis nomen ꝛ eius ꝛtra quē appellat ꝛ a qua snia ꝛ si apud acta appellat sufficit si dicat appello. h. o. cum. l. seq. ꝛ prin. seqnē. vsqꝫ ad. ff. sed illud. ¶ Jn gl. i. ibi: dant ls iudici, dic ad quē appellat sed non de necessitate: eqr sufficit eidē pduci ipsam appellationē interiectā cum aliꝭ actis ꝛ monumentis cause. ꝛ si nō pducant ea intelligit appellatiom renūciare vt in
2 c. i. de appel. in. vi. † ꝛ qō non sit necesse istos libellos offerri c tenet Jnno. de offi. deleg. cum cōtingat. no. in corpore. de
3 his qui ingre. ad app. circa prin. ꝛ dicit. ff. prī. ¶ † Sequit in glo. si fieri pōt. no. bñ nunc̄ appellādum esse nisi coram iudice a quo qñ eius copiā haberi potest ꝛ sine periculo appellātis alias appellari pōt coram iudice ad quem ꝛ etiā coram honestis viris. l. i. C. de his qui ꝓpter metum iudi. nō appo. Et an tūc petendi sint apostoli ad eundē dicā. j. de libel. dimiſ.
4 l. vna. ¶ † Jn gl. ſi. ibi: in fi. sed forte dic sine forte cum repetendi apostolos⁸ ꝛ olim ꝛ hodie fuerit ꝛ sit triginta dierum
d vt. j. de libel. dimiſ. l. vna. ꝛ debebat peti saltem ter ꝛ omnibus tēporibus: sed hodie sufficit semel peti ꝛ vno cōtextu instāter ꝛ cū instātia ꝛ quoties opus est: vt in cle. ij. de appel. Et petens sit cautus: qr si iudex monuerit petentē qō intra inris terminū aut aliū cōparcat ꝓ apostolis vt in termino cō
pareat ꝛ iterꝭ cū instātia petat alias intelligit renūciasse ap
5 pellationi. † Et sunt apostoli triplices Dimissoriꝝ ꝛ hi sūt quedā litere patētes iudicis a quo ꝓ quas notificatur iudici ad quē qō ipse appellāte dimittit a iurisdictione sua ꝛ remittit eū ad illū. Alij sūt reuerētiales quos iudex a quo ob reuerētiā eius ad quē appellat̄ tribuit. exemplū cū appellat̄ ad sedē apostolicā vel cesareā ꝛ iudex dicit ꝓpter reuerētiā dicte sedis te a iurisdictiōe dimitto ꝛ ad sedē remitto ꝛ idem opanē qō primi. Alij sunt refutatoriꝝ significantes qō iudex nec appellatōi differt nec eū a sua iurisdictiōe dimittit vt i. c. j. ff. eo. ꝓiuncta glo. huius. ¶ In glo. sed si apud. in glo. i. in. l.
6 diuus. † Nō. bñ de intellectū illius legis: qr tūc succurrit ꝛ cōtumaci quē illa lex fingit nō cōtumacē qñ immediate lata snia adhuc iudice ꝛ tribunali sedente comparet nec idem iudex ante cōpartionem vllo modo surrexerat post sententiā. Cetrū si surrexerat ꝛpenitētia forsan nata de nouo sedere cepit licet nō diceſſerit a tribunali nō vt tunc tali cōparenti succurrendum qō credo si ꝓ bonum spaciū iudex rectus steterit. secus si incōtinēti recedit. arg. ff. si cer. peta. l. lecta. versi. si dicebam. ¶ Sequitur in glo. pōt dici qō tota illa dic. dic hoc est falsum imo oportet qō appellet antequā iudex a tribunali recedat ꝛ similiter antequam recedat ꝛ pars. ꝛ hoc pōderauit

c ¶ Et qō non fit necesse istos ꝛc. Nā in cā appellationis coraz iudice ad quē non est necessari⁹ libell⁹ ls ipa appellatio facta in scriptis habet ꝓ libello quēadmodū fatt. Adde Bal. in. l. ij. qs ff. hi aūt. ff. de in iust. rupt. ſtet est necessaria lit. cōtesta. Quod limita si in cā ꝓcessali fuit contestata alias sec⁹. text. est ꝛ ibi canonistę in c. per tuas. de ap.

d ¶ Tēpus petendi apostolos. adde de ofee. ij. et ibi doc. eo. ti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a ¶ Et hoc cum appellatur a diffinitiua. Jn materia vide Fely. in. c. ĥ. in colū. xvij. versi. intellige quarto. de rescriptis.
b ¶ Cū appellat ab interlocutoria. Adde an in appellatiõe ab interlocutoria dz exprimi cā. vide p doc. in. c. ĥ. de no. ope. nun. ꝛ p Jo. an. in. c. super eo. de appella.
c ¶ Ab executiõe nõ appellat. Adde gl. i. ĥ. sunt quoꝝ. ĥ. q. vi. gl. in. ĥ. ꝛ si nõ cognitio. xxvi. qõ. ij. archi. i. c. apõ. xi. q. 7 iõ. Rota deci. ccc xxxix. in nouissimis. Addõ qõ ab interlocutoria istri exequendi vel nõ exequẽdi põt ap pellari qꝛ cẽsẽt de declaratio diffinitiua fm Ja. bn. l. ab executione. C. quoꝝ ap. nõ reci. Et qõ possit appellari tz Bar. et Saly. ibi. idẽ gl. bar. ꝛ Jmo. hicoi cẽte bart. gõ i tali appellatiõe est ex primẽda cā grauaminis. ifrà oppi. gio. ꝛ sequacit tz Barba. i. c. q ad cõsultationẽ. i fi. de re iudi. in. c. cū sup. i. ĥ. col. eo. ti. Pau. de ca. i 2 st. xxv. Ro. cõl. cli. tz Ly. ꝛ Bal. i. d. l. ab executione. tenuerit Zinz ꝛ bñ facit p cõꝛ: declaratio ista est interlocutoria hñs vtz diffinitiue. ange. hic ꝛ i. l. stipulationũ. ff. de ver. ob. bñ facit q no. Saly. i. d. l. ab executiõe. qõ vbi petit executio instrui publici hñtis executionẽ paratã la p q̃ non fuit lata sniа tũc possit appellari ne iniuste ps ledat oppositis legitimis exceptionib⁹. Et istã ptẽ poant verba bal. i. o. l. ab executiõe. ver. opponit ab executore vbi itelligit nõ appellari ab executore mero q nõ hz de aliquo cognoscere tz a mixto sicut cui iurisdictio in est ꝛ magi istud est verũ vbi iunt. admisse legitie exceptiões. ꝛ ita in executione instrui guarẽtigiati q̃su luit ang. q̃si. cxxiij. ici. qdã fecit executionẽ vbi decidit posse appellari a tali declaratione de exequẽda. vide alex. q̃si. xcv. in. ĥ. volu. ꝛ in toto numero. cccxxxvij.

Spec. in ti. e. in. ĥ. qualiter. ¶ Sequitur in gl. respondi nõ puto die hodie est decisum cõtra quod ab interlocutoria nõ appellatur vi a voce etiam illico, sed semp est appellãdum in scriptis: vt in. d. c. i. de app. in. vi. Quinimo sigillatim inter seri debent causẽ grauaminum alias appellatio reiecit velut inepta nec sufficit dicere pro causis grauaminum allego exceptiones ꝛ causas ex actis primis apparẽtes. extra eo. c. appellanti. in ele. reliqua autem cum appellatur, ab interlocutoria dicam. ĵ. de appel. reci. l. ĥ.

Sed illud. rum sufficit exprimi nomẽ vniꝰ ad uersus quẽ appellatur nõ autẽ sufficit vnuꝫ ex pluribus succumbẽtibus appellare cum cã est diuidua nec defensio vna est, h. d. ꝛ cessant cõtraria. ¶ Jn glo. ĥ. in fi. dic concludo qõ appellatio vnius succumbentium prodest alijs vbi cã est indidua ꝛ vnica cã defensionis vt in contrario si diuidua et diuersa cã defensionis secus nisi alijs presentibus ꝛ acquiescentibus appellatur vt hac glo.

¶ Appellans a diffinitiua nõ tenet exprimere cãs grauaminis ꝛ si exp̃sit vnã põt ad aliã redire p̃seq ꝛ probare.
Appellans ab interlocutoria nõ potest redire ad causas grauaminis non expressas.
Rei vendicatione agẽs si pbat non expressa succumbit.

Quid ergo. † Licet appellanti ex vna causa grauaminis aliam reddere prosequi ꝛ probare vt victoriam reportet. h. d. Ratio est: qꝛ in appellatione a diffinitiua non requiritur expressio causę ꝛ ideo expressio vnius non precludit appellanti potentiam alterã deducendi ꝛ ex eo qꝛ omnis appellans cum se defendat ab iniquitate sententie quodammodo dz sustinere partes rei. sicut igitur reus qui vnam exceptionem opposuit ad alteraz recurrere potest etiam contrariam vt in. c. nullus pluribus. de regu. iur. lib. vi. ĵ. s. de excep. l. nemo. sic potest ꝛ appellãs quantũcunq; in cã primaria ipse fit actor. ꝛ hoc cum appellatur a diffinitiua[a] † sed cũ appellatur ab interlocutoria[b] qꝛ necessaria est expressio causarum vt dixi. s. i. prozi. ad aliam appellans redire non potest cum in appellatione non fuerit inserta. qui autem dicit sententiam nullam ex vna causa ad aliam redire non potest: qꝛ in omnibus videtur actor esse ꝛ hoc tenet Jnno. de offi. delega. cum contingat, ꝛc ꝛ qui petit beneficium restitutionis propter imbecillitatem etatis. naz colorate debet restitutionem petere vnum si vnum colorem pro causa in libello sibi assumpsit ad alium non recidit. arg. optimum in. l. animo: autem magistratus. ĵ. de mino. † Ex hac doctrina patet qõ qui agit reali quantũcunq; cãm nõ teneatur exprimere cã si exprimit aliam in iudicio non prosequitur ꝛ probãs illã nihilominus succũbit. l. si iure. ĥ. denicp. ꝛ ĥ. si quis fundum. ĵ. de excep. rei iudi. licet Cy. aliter dixerit in. l. edita. C. de edẽ. Sitr qui actionem personalez ex causa vna p̃posuit non obtinebit si prosequitur aliã quãdo per alterationem cause mutatur actio ꝛ sua agendi. text. est in. l. habebat. ĵ. de insti. ĵ. de re iudi. l. ꝛ an cãdem. ĥ. actiones. Si autẽ non mutetur actio neq; cã sed sola qualitas dic vt not. Bar. in. d. ĥ. actiones. ꝛ. l. denunciasse. ĥ. q tamen. de adulter.
¶ Jn text. ibi: certã dixerim. dic non astringendo propterea se ad illã. nã si se astrinxisset succumberet. ĵ. de proba. l. ab ea parte. ꝛ. ĵ. de re iudi. l. diuus.
¶ Appellari non potest ab executione sententie.
Sententias interpretari quis possit.
Appellari an possit a pronunciatione de exequendo.
Appellari an ꝛ quando possit a taxatione expensarum.
Expense an possint taxari per alterum duorum iudicũ eiusdem tribunalis.

A Bexecutione. † Ab executione non appellatur[c] sed ab iniqua interpretatione snie ꝛ de sola iniquitate interpretationis quereretur in dicto iudicio. h. d. ¶ Jn text. potestatẽ habuit. hic est melior text. qui sit in iure an qui sniam tulit interpretari possit loquor: quãdo in snia platum est ambiguum verbum ita qõ ad plures sensus est trahibile. † Et cõclude quod nullus iudex inferior a principe potest sniam interpretari nisi sit delegatus q sui delegati interpretaꝛ sniam. l. duo iudices. de re iudi. vel nisi sit ordinarius habens merum imperium vt hic. Si autez imperio careat nullo modo. Qui ergo condẽnauit accusatum de crimine in manu ꝛ nõ dixit de qua licet in dubio intelligat de sinistra cum in ea possit minus interpretari tamẽ potest de dextra. Sic ꝛ tabellio proferens verbum obscurum in his que ptinent ad se solum interpretabitur illud vt glos. signanter, h. d. ¶ † Jn glo. i. in fi. Circa istud punctum adde dictis Bart. hic qõ si pronunciatio de exequendo sit inter tempora intra que appellari potest a prima indistincte appellari potest sicut ꝛ appellari potest a prima: vt. l. si cum exceptione. ĥ. hec actio. in glo. ĵ. qõ me. cã. dum dicit qõ in secũda snia queꝛ in arbitrarijs que est executoria prime ita demum appellatur si appellaꝛ intra tempus itra qõ appellari potest a prima, ratio est: qꝛ illa secunda nullum nouum grauamen iert sed vbi p pronũciationem iert nouum gravamẽ puta qꝛ none exceptiones erãt obiecte que in cã executionis obstabãt tunc idistincte appellatur. nã ꝛ appellare tur etiam tunc a mera executione facti puta si nuncius grauius pignoꝛasset debitorẽ quã oporteꝛ vt. ĵ. in gl. prozi. ꝛ no. in. l. ab executione. C. quorum appel. non recipi. † Idem dicas cum iudex taxat expẽsas qꝛ cum taxatio fit executio condẽnationis earum appellari indistincte potest a taxatione si fit itra tempus itra qõ potest condemnatus appellari alias non nisi appelletur ab excessu. ꝛ ita itellige hãc gl. mag. ibi: duorum delegatorum. Dic ergo si delegatus condẽnauit in expẽsis reseruata sibi taxatiõe nõ taxabit ipse nisi sit talis q possit sniam suam exeq̃ ex quo taxatio est executio ꝛ huic itellectui adaptat latis. ĵ. pri. ver. Jtẽ nec delegat⁹ taxabit, ergo tũc delegans ꝛ si ordinarius reservanti sibi taxationẽ ad huc successoꝛ taxabit quoniã taxandi ꝛ exequẽdi sniam non competit iudicanti vt priuato sed vt iudici, tribunal regẽti, vnũ autẽ est tribunal successoris ꝛ antecessoris de quo Bar. hic. ꝛ vide Jnno. qõ met. cã. C. eod. ꝛ de dolo ꝛ cõtu. finem litibus. † Adde qõ si sint duo eiusdẽ tribunalis ꝛ vnus cõdemnauit an alter poterit taxare. dicas qõ nõ nisi ꝓpter impedimentum eius q cõdẽnauit. nam tũc succedit ille locuz impediti: vt. l. i. ĵ. de offi. cõsul. Sic itelligo glo. ĵ. i ver. item an ꝓbus num dicit sniam paris interpretari non posse: qꝛ intelligo cum tribunalia sint distincta ideo autẽ ꝓmittitur talis interpretatio vt quandoq; fieri põt p alium qꝛ non ita in nuda voluntate cõsiliꝛ qõ nõ possit ex coniecturis verisimilibus apparere quid senserit iudicator vt patet. ĵ. in gl. seq. cõsiderato qõ sententia ambigua semper venit declaranda per acta vt. l. ĥ. ꝛ. iij. C. de senten. que sine cer. quant. ꝛ. l. si hoc etiã. ĵ. de suspe. tu. alias autẽ cũ secretũ intentionis nostre nobis solis ꝛ deo patet nullus interpretari põt nisi nos ipsi. l. inter stipulantẽ. ĥ. i. ĵ. de ver. ob. vbi no. verba dixi de interpretatiõe voluntatis nostre. ¶ Jn gl. fi. q̃ incipit: hz quo. in pun. dic istõ prin. facit multũ cõtra Jo. an. qui decidẽdo tenuit qõ qñ aliqd relinquit cõsictie aliene de ea nõ põt referri qõ. de reseri. c. statutũ. in ver. relinquit. in. vi. ꝛ de bõ dixi i. l. inter stipulãtẽ. ĥ. i. ¶ Ultimo adde qõ dictũ Bar. querẽtis qñ nũcius excedit modũ in exequẽdo quis appellet q̃ no. Spe. in ti. de ap. in. ĥ. nunc tractemus. ver. qõ si lata sententia.

¶ Appellare põt victus ꝛ dñs victi ꝛ quilibet cuius itereſt.
Testis non potest esse vẽditoꝛ pro emptore debitoꝛ pro creditore ꝓcuratoꝛ pro domino heres pro coherede legatarius pro herede fideiussoꝛ pro domino nec econtra nec habẽs similem causam cum litigante.
Appellans tenetur appellationem prosequi nisi pauperta te impeatur.
Appellatio interposita per vẽditorẽ põt ꝓsq̃ p emptorẽ.
Appellare potest tertius pro suo interesse etiam si sententia transiuit in rem iudicatam.
Appellationis forma qualis sit quando appellat tertius.

Alio cõdemnato. † A snia appellat victus ꝛ dñs victi ꝛ tertius cuius interest ratione pleni prejudicij aut etiam qualisqualis. h. d. cum sequenti. vsq; ad. ĥ. si quis. ¶ Et intellige qualequale prejudicium etiam solius presumptionis. exemplũ cum fertur sententia contra coheredẽ ꝛ causa est dimissa nec est per ea eadẽ causa defensiõis. Et de hoc prejudicio loquitur. ĵ. l. prozi. ĥ. sed heredes. ꝛ ille due leges glossantur per Jnno. de re iudi. cum super. ꝛ de testi. c. veniens. ĥ. ꝛ Bar. hic de suis dictis quedã retulit sed non plene. ¶ Jn text. ad suo nomine appellat. gl. exponit suo, idest domini ꝛ tunc plana est. nam procuratoꝛ victus procuratoꝛio nõ le dñi appellare potest: vt. ĵ. ea. l. ĥ. fi. Secundo modo exponit: id est proprio nomine sui procuratoris. ꝛ tunc intelligas qõ suo nõie appellat quando sententia sui culpa posset prejudicij parare: puta qꝛ non induxit probationes quas habebat ꝛ sic ratione cui

pe poterat a dño conueniri actione mandati: vel qꝛ in eum fieri poterat sententie executio in casibus. vt. l. plautus. ĵ. de pcu. vel qꝛ snia taliter erat lata qõ obligabat eũ quãtũcunq; executio fieri non posset. vnde intererat eius se obligatum non esse: vel etiã erat procuratoꝛ in rem suã: ꝛ tunc hec expositio plana est. Erit ergo huius sensus litere qꝛ vbi procuratoꝛ nõ appellauit: dñs audiꝛ appellans. Si eñ procuratoꝛ, procuratorio nõie appellasset frustra de nouo dñs appellaret. non eñ sunt cõbinande appellationes cũ sufficiat vna sola. ¶ Sequit in litera. victus est. dic sez presens. nã si ẽptorem absentem snia esset lata: non appellaret vendiz tor cum sibi nullum inferat preiudiciũ. vt. ĵ. de euic. l. si ideo si tñ promissio euicti esset tam lata qõ obligaret hoc casu, ét venditorem: sine dubio appellaret. ¶ Sequitur in litera. nõ est denegandũ emptoꝛi. † no. venditore victo appellat emptoꝛ ꝛ lis mota ꝛ vnũ nocet alteri. Et per hoc pz qõ nec emptoꝛ pro venditore testis erit nec ecõtra: nec debitoꝛ p creditore vel econtra: nec ꝓcuratoꝛ pro dño vel econuerso: nec heres pro cohere de: nec habens similem cãm cum litigãte: nec legatarius pro herede: nec fideiussoꝛ p dño: vt patet ex legibus istis: qñ oẽs hi prętendunt in lite aliqõ interesse considerato qo habent potentiã appellandi. † Jllud autẽ no. qõ emptoꝛ appellans tenet prosequi appellationẽ nisi fuerit sibi pacto remissa. ĵ. de euic. l. herennius. ĥ. fi. no. i spe. de app. in. fi. parte. ĥ. qs. ver. sed nunqd emptoꝛ. si tñ emptoꝛ esset in paupertate notoria cõstitutus excusaret a necessitate persecutionis quinimo ꝛ appellationis: vt. l. si procu. ĥ. si ignoꝛantes. ĵ. man. ¶ Sequit in litera. atq; si ipse appellasset. † no. bñ qꝛ appellationẽ interposita per vẽditoꝛem emptoꝛ prosequi põt perinde ac si appellasset. nõ tñ intelligas qõ sit ferendus in defensiõe ex quo ipse non appellauit sed admittit: vt no. Jnn. in. c. veniẽs. de sponsa. facit. ĵ. l. prozi. ꝛ ĵ. de inof. test. l. si suspecta. ꝛ iõ cum nõ veniat nisi vt assistẽs obstabunt sibi oia q̃ obstarent appellanti ꝛ eisdẽ defensionibus sitr vtetur: ꝓpterea eleganter dixit Jnn. qõ publica to. ꝓcessu nõ poterit testes inducere: nisi prout ꝛ quãdiu dum poterat appellans. si ergo appellãs non poterat nec ipse. si poterat: ꝛ ipse poterit: vt ipse no. in. c. cũ sup. de re iu. in gl. q̃ incipit quero. ver. ꝛ p ꝛsequẽs vr. ꝛ versi. si publicate sunt attestationes. ꝛ ver. illud ꝛ bene vr. ꝛ per eundẽ in. d. c. veniẽs. de sponsa. Si aũt nõ veniret vt assistens sed appellaret ꝓ se ꝛ interesse suo: tũc sine dubio posset inducere testes suos: ꝛ sup eisdẽ articulis publicato processu. nam si potest appellare ergo põt ꝓbationes facere per quas appareat de app. iustitia. Et hoc tenuit Jo. an. in. d. c. cũ super. in nouella. ꝛ ita intelligo dictũ Specu. in tit. de teste. ĵ. satis vtiliter. ver. qd si a snia. † Jllud etiã attende diligẽter qꝛ põt tertius appellare pro suo interesse etiã si appellet postq̃ snia transiuit in rem iudicatã ꝛ victũ per lapsum. ꝛ. dierum: ꝛ insurget tũc mirabile: q̃ snia ferenda pro isto appellãte prosderit ei q tacito consensu suo sniam confirmauit non appellando fm Jnn. in. d. gl. in ver. sed contra predicta. Si aũt ipsam snia non appellans cõfirmasset expresse: tũc ꝛ tertius possit appellare vt sibi ꝓsit: tñ snia lata pro eo non ꝓderit ei q confirmauit expresse, sitr nec prodesset in quãtũ victus appellasset semel ꝛ bis ꝛ semp succubuisset qꝛ cũ vnusquisq; cõuolauerit ad remediũ suum: snia lata p vno nõ ꝓderit alteri scõm Jnn. in. d. c. cũ super que. in gl. ĵ. † Et qualis sit hec appellatio an iudicialis an extraiudicialis. ꝛ q̃is sit forma appellandi cum appellat tertius. ꝛ qualis sit forma iudicãdi: dic vt ibi per Jnn. ꝛ Bar. etiam hic ponit.

Si procurator. Jn text. ibi. dñs litis. dic. i. instãtie. nã dñs litis ẽ ipe dñs nõ ꝓcurator. l. dñs. C. e. ꝛ. C. de sen. l. i. Et p hũc text. ꝛ cõ similes dicebat Ray. qõ ꝓcu. qui appellauit renunciare põt appellationi p eum interiecte. pro quo facit de tribu. l. ꝓcuratoris, in pun, ꝛ. ĵ. de ope. no. nun. cũ ꝓcu. in pun. Zinm credo verum vt dixi in. l. bonoꝝ. ĵ. rem ra. habe. per hoc qõ notat Jnn. de offi. dele. cum olim abbas in fi. intelligendo qõ ibi loquatur de renun. tacita per lapsum tpis. sed si intelligeret de expressa faceret cõtra. pro hoc. ĵ. de pac. l. rescriptũ ĥ. fi. cum. l. seq. ꝛ de do. excep. apud celsum. ĥ. quesitum. et. ĥ. mandani.

A Sententia. Jn gl. q̃ incipit nisi, cãm ibi. nõ dico quod a trãsactiõe. no. de iure ciuili nõ appellari ab actu extraiudiciali q inter alios celebrat. sed de iure canonico secus. ꝛ de ista appellatione extraiudiciali ꝛ eiꝰ effectibus dicam tibi in. l. fi. ĵ. de app. recipi.
¶ Appellare in scriptis quando quis dicatur.

Si hẽ es. Jn text. ibi. dandos. dic ꝛ subaudi in scriptis. ĵ. eo. l. i. ĥ. fi. nec dz in scriptis dare, lz totã appellationẽ scribi faciat inter acta p notariũ cause etiã cũ expressione cãrũ grauaminis. nec etiã si ipse ponat libellũ appellationis ita scriptũ: sed necesse est qõ in illa scriptura q̃ per appellantẽ ponit̃ adiecta sint illa verba. in his scriptis. Jvñ sit cautus appellans appenere sicut dicimus in iudice sentẽtiante diffinitiue. nã nõ dz sentẽtiare in scriptis: lz sniam scriptã legat partibus ꝛ eã lectã edat partibus nisi in ipsa scriptura contineanꝰ hec verba. in his scriptis. fm Ja. de are in. l. preses. de re iudi. sit etiam cautus appellans offerre libellũ appellationis: non autez sufficit cũ a principio faciat eũ scribi inter gesta. ꝛ sic nihil offerat: sed solũ qõ dz scribi faciat p notariũ. Et idẽ dicas vbicũq; necessarius est libellus: qꝛ dz scriptus offerri iudici[a]. non autẽ sufficit si notario tribunalis dicatur scribere hec verba mea. vt in auc. offeratur. C. de lit. contest.

¶ Appellatio debet interponi intra decem dies a tẽpore rei scientie numerandos.
Appellatio si fuit interposita viua voce apud acta: nõ põt in scriptis appellari: ꝛ si appellatur quo tempore incipiãt currere fatalia.

Si quis. Jn glo. fi. ibi. intra decẽ dies. † dic a tpe scientie numerãdos. ꝛ lz victus fuerit citatus personaliter ad audiendũ sniam certa die qua lata fuerit: nõ ꝓptera sequit qꝛ eiꝰ notitiã habuerit nisi dicta snia fuerit aliter intimata. nã non sequit. fuit citatus ad audiendam sniam: ergo snia lata est. potuisset eñ iudex nõ ferre: et maxime terminũ prozogando[b]. de offi. dele. c. cõsulunt. ꝛ potuisset etiã sniam in fauoꝛe absentis ferre. vt. l. properandũ ĥ. sin autẽ reus. C. de iudi. hoc probo p gl. i. ibi vide Bal. C. de tẽp. app. Et cũ hec qõ mihi de facto occurrerit in ciuita te Florentie coꝝ dilecto fratre nostro ꝛ filio meo dño Franciſco de castello sic fuit iudicatuz. in Zium facit: qꝛ snia fuit publice lata in loco maioꝝ non potest prętendi ꝓbabilis ignoꝛãtia: vt extra de exce. c. excep. in glo. in verbo publice. cum concoꝛ. ibi alle. ¶ † Ultimo adde si viua voce fuit appellatũ apud acta nõ possit appellari in scriptis. ꝛ si appellatur ꝛ quo tempore incipiunt currere fatalia: dic vt nota. Bar. in. l. cum procu. de dam. infec.

Non. Jn cã capitali est cuilibet licitũ appellare: ꝛ si eiꝰ non interest humanitatis intuitu. h. d. Dic ergo est solus casus in quo appellat is cuius nõ interest: ꝛ hoc solũ operat humanitas que iter hoies esse debet. Et hic vr casus q̃ in causa capitali possit procedi ad executionem intra tpa appellandi. sic in. l. additos. de epis. audi. Sed valde esset hoc iniquum vt possit fieri executio irreparabilis ꝛ tanti prudicij. vnde intellige has leges qõ executio in eis fiebat de facto ꝛ non de iure. ¶ Jn text. ibi omnem prouocãtem. dic etiam clericum fm quosdam. tutius tamen est q̃ a tali causa sanguinis abstineat. vt no. Spec. in tit. de aduocato. ĵ. i. ver. in causa autem, criminali.

¶ Appellare qui timet coram iudice potest appellare: vt. ĵ.
Appellare se non posse asserenti non est credendum nisi probet.
Appellandum est coram iudice a quo si potest eius copia haberi.

Cum quidam. † Timẽti propter violentiã iudicis appellare coram eo sufficit appellatiõis libellum publice ꝓponere. h. d. Quinimo ꝛ sufficit ꝓtestari coram viris, prudis ꝛ honestis q̃ libenter appellaret si posset a grauaminib⁹ illatis per iudicẽ: ꝛ illo tunc dz q̃ prime re ꝛ asserere qõ ꝓpter metum appellare formidat. ꝛ hec ꝓtestatio loco appellatiõis succedit: ꝛ est tante potentie qõ lz postea cõpareat coram iudice a quo nõ intelligit appellationi renunciasse: vt no. Spe. in tit. de ap. ĩ. parte. ĥ. i. ver. porro si propter iustum metum. ꝛ possunt a dictis honestis viris peti apostoli: non dico dimissorii reuerẽtiales vel refutatorii, hz testimoniales: qñ dicti viri i testimoniũ rei geste pia iudicis haberi nõ põt: qꝛ similes apostoli ab eis petunt sed nõ sufficit ꝓtestatio. Secũdo regrit actualis appellatio: quã appellans curare dz q̃ citius põt iudici appellato ꝛ iudici ad quẽ intimare ꝛ notificare q̃ illã ꝓsequi intendit vt in. d. ĥ. i. ver. illud quoq;. ¶ † Scias aũt q̃ asserenti propter formidinem se appellare non audere nõ ſtatur. sed necesse est q̃ probet alias per iudicem sibi violentiam illatam vel qõ aliꝰ appellãtibus dictus iudex solet esse aurus: vel

Universidad de Deusto
Biblioteca

qđ cõminatus fuit ei verbera aut etiã se illaturũ iniurias:si eũ contingeret appellare:vt plene no.Bar.in.l.de pupillo. §.sed si ipsi.ff.de ope.no.nun.dic vt ibi.z not.in.l.j.ff.C.de his q ppter me.iud.nõ app.z facit.j.l.pri. ¶In tex ibi nõ ipsi a quo.†no.istã regulã q vbi copia iudicis a quo haberi põt z sine formidine:semp cozã eo appellandũ est.vbi autẽ haberi non põt vel sine formidine:tũc sufficit appellari coram viris honestis aut protestari eo modo quo dictũ est.ff.

1 ☞ Iniuria verbalis si alicui infertur coram iudice potest statim inferens condemnari absq; processu.

Illud. Proudcás conuiciari nõ dz iudici a quo:als extra ordinẽ punitur. h.d.sic nec iudex cõuiciari nõ dz appellãti: vt.j. de iniur.Iudici.z i gl. ¶In tex.ibi.plecti.dic.i. extra ordinẽ puniri etiã p eundẽ iudicẽ iniuriã passum cũ in contẽptũ iurisdictiõis sue conuiciatus sit.l.j.ff. si qs ius di.nõ obtẽp.z hoc tenuit Dy.p.l.j.§.expilatores.ff.de effra.

1 †Sit ergo audax iudex cui litigator verbalẽ inferẽt iniuriã cum ẽ eũ ministrat iustitiãvt incontinẽti extra ordinẽ eum mulctet per hãc legẽ.sunt aliqui mẽtecapi qui cũ sunt ad tribunal se mentiri patiunt.sed sic faciẽdũ est.dicat iudex ponas manũ ad stagnũ z nõ recedas donec solueris quinquaginta ad que te condemno:q talem iniuriã mihi intulisti in contemptum mee iurisdictionis.potest enim z dz suam iurisdictionem:z se in sua iurisdictiõe tueri.

Illud. Et snia lata pro libertate appellari põt per rempublicaz z minoẽ sed non peti in integ.resti.h.d.rõ est:q p appellationem extinguitur pronunciatũ z infringitur ac si nunq̃ esset iudicatum si snia reprobatur:z sic pronunciato contra libertatẽ semper ille in seruitute permansit:sed p imploratione beneficij restitutionis non extinguitur iudicatum.vnde ille semel liber fuit:libertas autem postq̃ semel comprobẽt irretractabilis est.

Si qui. Si plures eadẽ snia z ex eadẽ cã condemnant:z oĩm est vna defensio:vnica sufficit appellatio.secus si snie diuerse fuerint.h.d.sm intellectũ gl.coniuncto ver.ff cũ aduersus.j.pro.ri.omisso.§.si qs.Bar.aũt nouũ dedit itellectũ huic ver.sed cũ aduersus.z dixit q imo idẽ est:z si diuerse faerint snie ex quo cã erat vna:z defensio vna:z vna sola fuit pbationis species.exẽplũ qi ex eadem cã tutele plures tutores in diuersis sententijs cõdemnati sunt propter vnicũ librum rõnis pbantẽ equaliter ff eos ita q est vna pbatio numero z specie.secus si est eadẽ specie:sed nõ vnica numero:puta q ff vnũ tutorẽ in suo iudicio pbauerũt duo testes.z ijdem testes in alio probauerunt ff alium. ¶In tex. ibi.separatim.dic.i.diuersis sententijs q forsitan diuerse fuerũt instantie:z hoc est planũ.vel instantia fuit vna.tñ diuersis diebus iudex tulit diuersas snias ff diuersos:potuit eẽ vt.ff.de iudi.l.nõ idcirco. ¶Sequit in lra.pluribus eis appellationibus.dic vez tot quot snie emanarũt:sic z tot appellationes emanarunt:sic etiã pluribus sentẽtijs vel excõcationibus ligatus:aut exbanitus pluribus exbanimẽtis pluribus rebanitiõibus z appellationibus eget.Bar.hic.

2 ¶In gl.non ceret.ibi.z ita sunt oẽs pdenati simul. dic et in vna snia.alioquin ff vt in prin.huius.l.cõtra Ray.Bar.aũt ff dicit ponẽdo lec.predictã cuius opi.mihi multũ placet:si instantia fuit vna:q tuncvere est vnus titulus cõprobatarũ rõnum.sed si instãtie fuissent diuerse quãtũcunq; liber sit vnus:q quelibet noua libri.pductio requiritur in qualibet instantia:non põt dici tunc vnus titulus.vñ forsitan si cõiter duo testes in vna instantia.pbassent cõiter contra oẽs: tunc vnicus silr esset titulus probationis:z licet snie sint diuerse vnius sufficeret appellatio.

Si quis. Si plures sumne debent ex diuersis capitibus vnius vniuersalis eadẽ tñ actione numero oẽs iudicant pro vna:z quo ad iurisdictionẽ in dicis supioris concedendã vel denegandã.h.d.Secus aũt si deberentur ille actionibus pluribus numero:mã tunc iudicantur vt plures quantũcunq; in vno libello deducant.sic intelligit.l.si idẽ.ver.singulos.ff.de iurisdi.om.iu.q̃ est contra. Et facit hic.§.an exbanitus in quinquaginta dicatur exbanitus in centum.si esset vnica actione numero dicte summe in condemnatoria deuenerunt:erit condemnatus in centũ alias secus.vidiftis.ff.de fideiuss.l.vt fideiussor.

Quoties autem. In sententijs nõ inspicimus formã libelli sed ipsarũ sniarũ.h.d.z ergo plures cõueniantur z quilibet in solidũ z eodem libello.si tñ postea simpliciter cõdemnatur nõ inspicitur forma petẽdi:sed forma cõdemnandi.vñ intelligitur viriliter pdemnatus:vt hic.z.l.j.C.si plures vna sen. Et per hunc tex.põt reprobari gl.que est.ff.de exce.rei iu.l. si mater.§.i.q̃ dicit qõ stultus est qui semel vicit si nõ petijt executionẽ snie:q imo interdum est valde pndẽs z interest sua iterum iudiciũ agitare:vt in casu huius.§.l.cũ egerit cõtra plures z quemlibet eoz insolidum z illi plures sunt postea viriliter condemnati.z hoc etiã tenuit gl.in.d.l.j. ¶In tex.ibi.sint rei promittendi.no.in snia posse constitui duos reos qñ iudex duos insolidum condemnauit.sicut in testamento possunt constitui:z sic z in contractu:vt.ff.de duobus re.l.eandem.

1 ☞ Appellatio vnius prodest alteri in causa communi.
2 ℵ ossum per alium quod non possum per me.
3 Victoria vnius an z quando prosit alijs.
4 Victoria vnius consortis in causa appellationis non prodest alteri in casibus infrascriptis.

1 **Quod est.** †Si cã pluriz est cõis z vna z eadẽ est defensio:appellatio vnius alteri prodest secut a victoria.h.d. ¶In tex.ibi.eademq; cã z c.dic exemplũ agitur ff plures tutores:q simul vnũ negotiũ gesserunt z male:puta simul rem vnicã pupilli distraxerũt: vel super vnico ff ctu minoris cõiter antonitatẽ interposuerunt secus aũt si negotiũ non fuit vnũ numero:puta q vnus distraxit equũ z male:alius distraxit frumentũ z peius: et sic sunt culpe diuerse in faciendo cõmisse.z idẽ dicas si in negligendo:puta q cõiter neglexerũt vnũ negotiũ numero:forsan q cõiter voluerũt interponere antonitatẽ vel cõiter pro infante omiserunt vnã hereditatẽ adire.sed si circa diuersa negligentie essent cõmitte:esset vna cã defensionis:secus si nõ est vna.vt in ver.ceterum.qñ vnus gessit z alter neglexit tũc est vna z eadẽ cã defensionis:qñ ad positionẽ defensionis pro vno sequit z pro altero necessario:vel ad priuationẽ defensionis pro vno sequit necessario priuatio ꝑalio. ¶In tex.q iccirco agnouerat.hic pondera diligenter hũc tex.nã huic nõ appellãti z sniam agnoscenti iõ nõ opitulat victoria appellãtis q nõ erat eadẽ cã defensionis. a ff ergo si fuisset eadẽ cã defensionis.pdesset victoria huic acquiescẽti z agnoscẽti.q intelligo verũ qñ agnouit solũ nõ appellãdo vel si appellauit appellationẽ deferẽdo ꝑ 9m Jnn.in.c. cũ sup.de re iu.in gl.q̃ incipit quero.ver.sed ff predicta.lz Bar. hic teneat oppositũ.ff.qõ postq̃ snia ff num transiit i rem iudicatam:q non appellauit victoria appellantis ei non prodest.mouetur per gl.in.l.iij.§.certe.ff.eo.dum ibi dicit:q victoria appellantis non prodest absentibus qui ignorauerunt causam agitari.nec etiam prodest acquiscentibus.sed ñdet quod non prodest acquiscenti z agnoscenti expresse: als igitur prodest:vt hic.ex quo est vna causa defensionis.

2 †vnde non appellans habebit per alium quod habere nõ
a põt per se[a].z istud mirabile insurgit ex hoc ꝑ 9m Jnn.ibi.nõ ob.etiã alia solutio de absentibus loquẽs q illa nõ est vera q si prodest scienti z nullo modo appellãti contra quẽ transiit snia in rem iudicatã:multo fortius dz prodesse absenti cõtra quem dicta snia transiuit nullo modo in rem iudicatam. ¶† Ultimo concludo qõ in causa principali victoria vnius non prodest consorti litigãti nisi cũ res est indiuidua vt seruitus.l.loci corpus.ff.si fundus.ff.si seruũ vendi.nec curatur vtrũ sit eadem cã defensionis vel diuersa.adde nisi cõsortes eiusdem litis sint socij:ita q damnuz z lucrum inter eos necessario sit cõe.nam nisi prodesset victoria succumbẽti non prodesset sibi vincenti in totum.vt.l.j.in ff.ff.rem ra. ha.z.l.si duo.ff.de arbi. Jn cã restitutionis concludo q similiter victoria vnius non porrigit ad cõsortẽ nisi ꝑpter indiuiditatem.vt.l.vna.C.si in oĩ eadẽq; causa.z.l.ff.C.si vnus ex plu.app.z intellige q non porrigitur ad consortem maiorem:z ita sentiunt oẽs.ade pro nec ad consortem minorẽ q hic beneficiũ contra ius cõe datur:z ideo nunq̃ egredit personã eius cui cõceditur:vt in regula iuris patet.in causa vero rescripti concludo qõ si per plures supplicatur z ad
4 vnum rescribitur sufficit illius victoria z responsum.vt in.l. j.C.de diuer.rescri.†Jn causa appellatiõis cõcludo q victo
b ria vnius consortis ꝓnon prodest alteri in casibus infrascriptis. Dimus si alter acquieuit sententie expresse vt in glo. dicti.§.certe.Scõs si oẽs appellauerunt.nam tunc qui appellauit renunciasse videtur beneficio iuris communis:vt no.Jnn.in.d.c.cum super.z dixi in.l.ab executore.ff.e. Tertius cum causę sint distincte:ita qõ.non est vna causa defensionis:vt hoc.§.in fi.Quartus z vltimus quando sententie sunt diuerse:vt hac.l.i.responso.sed hoc casu fallit qñ vnus solus fuit titulus probatiõis z vna sola instãtia vt predixi.

Jn glo.

a ¶Quod habere nõ põt pse.adde qõ si habeo viam ad aliquẽ fundũ vna cũ pupillo z illã nõ vtẽdo perdidi tñ ex psona pupilli viam retineo z sic cõsequor per aliũ qõ p me non cõsequerer.l. si cõem fundũ.in pn.ff. quẽadmodũ ser.amit.l. cuz heredi tas.ff.ꝺ acqui.here.l.aristo. i fi.ff.ꝺ res pign. obli.pfit.z istam materiã qñ aligs ꝓsegt ex psona alteri9 q ex sua cõsequi nõ põt late pseq̃t Felꝝ.i.c. j.in.iij.z.iiij.colũ. extra de pscripti.

b ¶Victoria vni9 ꝓsortis. adde qd de priuilegio dato vno cõsorti pdest alteri ꝓsorti. vide per Barba. cõsi.v incip.illud in medium addu cã. in.vj. colũ, in iiij.volu.

¶In gl.obtinere.ibi.z vni per alterum nõ prodest.dic hec opi.fuit Azo.vt patet in fi.glo.z est falsa:q magis prodest in re corporali diuina q̃ in corporali.

Camex causa. Innouatum appellatione pendẽte ad statũs pristinũ reuocatur. ¶Quid de eo q appellauit z metu ne iudex amputari forte sibi faceret manũ ad quã erat ꝺdẽnatus si mille non solueret soluit illa mille:vtrũ ab appellatiõe recedere videat?rñdetur q non: imo põt eam psequi:z si vincat pecunia sibi dz restitui:vt no.hic.z hic est casus z nõ est alibi:z est expressum q q non ppria voluntate facit ff appellationẽ sed compulsus nonvf appellationi renunciare.Bal.extra de ap.c.si instus metus in fi.adde q no.C.qõ metus causa.l.ij.per Bal.hic. Et quo iure fiat renocatio de oibus attestatis dicam plene in.l.si cui ins.de appel.reci.vbi est materia.

1 ☞ Electio officialium non debet fieri ad clamorem populi z si peccat in forma confirmatio superioris nulla est.

Si constat. Ab actu nullo supuacuo appellãt.h.d.Si tñ appellãt iurisdictio nihilominus ad superiorẽ deuoluitur,vt in.l.cornelia pia.de iure patro.z.l.quedam mulier.ff.familie herscicun.vnde pronunciabit tunc iudex sniam nullam fore z superuacuo appellatũ.casus est hic.Et q causa principalis est ad eum denoluta nedum qõ possit pronunciare sniam nullam.imo poterit ꝑmitiuã reforma re absolutendo:condemnando z modificando.vt.l.iij.C.de
1 accu.z no.in.l.eos.C.eo. ¶†Ultimo no.hic electionẽ officialium non debere fieri ad clamorem populi.z qñ electio
2 peccat in forma confirmatio nulla est[a].de quo vide hic per Bar.z ego voce recitabo.

1 ☞ Appellari sufficit a snia plura capitula continente.
2 Appellans simpliciter a sentẽtia intelligitur appellare ab omnibus contentis in ea.

1 **Appellanti.** †Appellãs a snia ꝺtinẽte pluracapitula sufficit simplr appellari z sufficit vnã ex pluribꝫ causis esse ꝓbabilẽ.h.d.sic z in eo q multas cãs excusatiõis ꝓponit dum vocat ad munus:nã sufficit vnã verã esse vt obtineat.l.scire oportet.ff.scire.de excusatione tutorum.

2 ¶† Et no.q appellans simpliciter a snia intelligit appellare ab olbus z singulis cõtentis in ea. ¶In tex.ibi.a qua parte z c.dic plura capitula cõtinent. ¶Sequit in tex.pbabilem habuerunt.dic z sufficit vnã solam ex pluribus ꝓbasse dummodo illa sit sufficiens ad victoriam obtinendam.z facit.ff.de test.heredes palam.ff.rñso.z.l.j.in fi.ff. quẽadmodum testamẽta aperiant. Et hoc intellige nisi se astrinxerit ad oẽs ꝓbandas.l.diuus.ff.de re in.z.l.ab ea parte.ff.de ꝓba. ¶In gl.ibi.l.seio.§.fi.tu dic melius vt ibi.nã appellans ab vno capitulo intelligitur oibus aliis acquiescere z ideo aduersus alia non auditur allegans:vt ibi plene,per Dy.z J.nil no.app.pen.l.j.in fi.Et facit qõ no. C. si aduersus rem iudi.l.j.in fi.Ang.

1 ☞ Appellare possunt legatarij a sententia lata in quere la inofficiosi.
2 Sententia lata contra vnum an z qñ alijs preiudicet.
3 Sententia lata contra vnum nocet eidem quo ad omnes etiam ignorantes.

1 **Si perlusorio.** †A snia lata i cre la]pñt legatarij appellare ꝓ eoz itereſſe z etiã heredi cãm defendẽti assistere si de collusione formidãt.h.d. vidistis in.l.ab executore.§.j.cũ.l.seq.ff.eo. ¶In tex.ibi.actũ sit. dic puta querela inofficiosi testamẽti p filiũ exheredatũ vel aliã q ad querelã vocat. ¶Sequit in litera.aduersus testamẽtũ dic heredẽ presente z cãm agitante.si em esset ꝓtumaz snia neq; legatarijs neq; alijs noceret vllo modo.l.q repudiatis §.fi.ff.de inof.test.l.filiũ.z.l.papinianus.§.fi.e.ti.z ibi not.j. §.pri.quoties. ¶Sequit in litera.diceretur.dic vñ sufficit solũ suspicari qõ cãm agens nõ colludat.nõ aũt est necesse qõ ꝓbetur veritas suspitionis cũ ad nullius preiudiciũ tẽdat suspitionis assertio:vt hic.als addendũ esset huic verbo diceret oĩno.z hoc verũ sit.vt.l.j.§.si quadrup.pau.fe.di.z in.l. fi.in pn.ff.vi bono.rap.z ibi dixi. ¶Sequit in lra.lz agere cãm.dic ex quo ergo tertio permittitur cãm agere vna cum principali:ergo poterit testes suos inducere.z hoc tenuit gl.in.l.si suspect.a.ff.de inof.test.Jo.and.in.c.ii.de procu. li. vi.Et dixit Barto.hic non recordari se legisse quod tertius solum ad commodum litigantis possit assistere probationes inducẽdo nisi in casu singulari.l.ij.C.de neg.gest.prout ibi est litera seq.Sed tu potes exponere q illud se referatur a
ad minoẽ non ad maiorẽ z nihil facit. ¶Ultimo limita hanc literã vt non habeat locũ hodie in illis legatis que pquthẽticam ex cã conseruant.nam cũ tunc legatarijs nullũ
2 iudiciũ inferat nõ possunt legatarij neq; assistere neq; appellare,reliqua dic vt hic p Bar. ¶† Ultimo concludo qõ vbicũq; inuenis sniam latam ff vnum preiudicare alijs.limita dummodo infrascripta concurrant. ¶Primo qõ cãm defendens sit legitimus contradictor:als secus.vt.l.cũ non dat:alias si esset contumax nunq̃ preiudicat alijs:vt.j.i. §. quoties.z.d.l.q repudiantis.in fi.z.l.papi.§.fi. ¶Tertio q nõ colludat:alias nõ preiudicat alijs etiã scientibus cãm agitari.vt.j.§.quoties.z.d.l.q repudiãtis.§.fi. ¶Quarto q snia feratur per verba affirmatiua nõ aũt per negatiua:exẽplũ si fertur quem ingenuum esse:secus si fertur quẽ ingenuũ non esse:nam non propterea nõ sequitur ergo seruus est:vt ff.de libe.cau.diu fratres. Requirit etiam qõ illi alij sciuerunt cãm agitari z fuerunt ad cãm citati saltem per ꝛgnale proclama si eoz nomina ignorabantur.l.sepe.ff.de re in.cõiuncto dicto Jnno.de pcu.ex insinuatione.post prin.z per eundẽ.e.ti.in presentia.ãte finẽ.z per hoc est declarata tibi
3 l.ingenuũ.de sta.ho. †Illud aũt tene menti qõ snia in talibus casibus lata contra ipsum cãm agitantem nocet eidem b
quo ad oẽs etiam ignorantes ꝑm Jnno.in.d.c.in presentia. ratio est satis clara.z ibi recitatur per eum.dixit etiã Bart. qõ Jnn.non dicebat verum in quodam puncto.sed re vera non aliud sensit Jnno.quam Bart.vt patet in rõne quam c
ponit in.c.causam que.de testi.extra in prin.z in.c.cum sup de re iudi.vbi dicit quod vbicunq; sententia nocet alij tibi nocet z processus z econuerso.

Quoties. Sententia lata contra heredem cãm querele non defendentem non nocet legatarijs neq; alijs.h.d. ¶Jn tex.ibi.aduersus eum qui vicit.dic mirabile est qõ snia non noceat legatarijs z tñ legatarij non petunt legata ab herede scripto:sed a legitimo q vicit.gl.aũt in.l.qui repudiantis §.fi.dicit qõ petuntur ab eo.z de hoc valde dubitatum fuit in.l.cõtrouersia.z.l.iij.de transac.dic vt in.d.l.controuersia.in gl magna.que lex non est alibi.z incertitudo successionis vtrum sit ex testamento vel abintestato operatur vt possit agi contra vincentem in causa querele:sicut z eadem incertitudo operatur vt possit agi contra scriptum cum est facta transactio inter legitimũ z scriptum in.d.l.controuersia.

1 ☞ Appella chi appella ha mala nouella.

Serui appellare. Seruus damnatus de crimine capitali nõ appellat nisi cum dñs aut alter pro eo appellare non vult.

1 ¶† Ultimo est hic casus illius vulgaris.chi appella ha ma la nouella.

1 ☞ Appellatione pendente potest fieri executio sententie in casibus infrascriptis.
2 Abanglans aliquem vt non possit emittere vocem quomodo puniatur.
3 Appellationi deferens omnem iurisdictionẽ a se abdicat.

b **Constitutiones.** †Jn casibus
1 hic insertis pt fieri executio sententie pendente tpe appellandi vel etiam ea pendente.h.d. ¶Et per hanc legẽ patet quod.l.non tantum.ff.eo.debet intelligi qõ ille damnatus ducebatur ad supplicium de facto.z dicit Bar.ibi q forte abanglabatur vt nõ posset emittere vocem appellationis.†Et de istis abanglatis habes gl.ord.q̃ non est alibi in
2 3 l.fi.C.ad.l.iul.de vi publica. ¶† Limita aũt hanc legem et oẽs alias dicentes non obstante app.posse fieri executionẽ sententie nisi index a quo appellationi detulerit;nam tunc se abdicauit[c]:vt in.c.cum appellationibus frinolis.extra. c eo.lib.vj.

1 ☞ Appellans ab expensis tantum videtur acquiescere condemnatorie principalis z econuerso.
2 Sententia potest ferri hodie super vno capitulo z cras super alio quando capitula sunt diuersa.

Cum in vna. Etiã si in vna cã due fe
1 runtur inie duplex est sententia licet capitula essent infinita:vnica sufficit appellatio.l.appellanti.in prin.ff.eo. ¶† Et allegatur qõ cõdemnatus in sorte z expensis si appellat ab expẽsis.intelligitur acquiescere condemnatorie sortis z econuerso.licet

¶Confirmatio nulla est.ff.doctores hic q confirmatio superioris nõ purgat vitiũ electionis supneniẽs ex iure positiuo. fallit nisi appareat de mẽte principis ꝑpter superuenientem equitatẽ vel ꝺ plenitudine ptãtis ꝑfirmat q malus ẽ.ita bal.i.l.noiatiõe.C.de app. et ibi ponit multa notabiliaꝺbe circa ꝑfirmationem app:probandã vel imp:probãdã vide ibi oĩno per eus.

¶Cõstitutiões. ad hoc vide bal.i l.a.pcõsulib9.C.e.

¶Et oẽm iurisdictionẽ a se abdicauit ꝛc. adde.l. iũ.z ibi Ang.j. ꝺ app.reci.z in.l.j. j. nil no. ap.pen. vide Barto. singu.z plene in.ꝺ.l. iij. Jo.de imo. in c.cuz cessante. de appel.nec ipsam admissionẽ posset renocare not. in.c.significantibus de offic. delega. Jo. And.i.c. constitutus.el ff. extra de ap. imo. i.ꝺ.c. cũ cessante. vbi dicit sufficere accidentaliter fuit ã iurisdictio nem indicis in ea cã. vide Ange. in l.ex quacũq; ff. si qs in ius vo. non ie. Bart. in.l.eius q est.l.iij.§. alleg. dicit quod est suspensa.tex.in.c.cũ appellationibus de appel.in.vj.dicit quod est abdicata.facit tex.sed vide gl.in.c. cum cessante.et.it.q tz appellationi renũciari posse vbi non est facta prosecutio:z si facta est refectis expẽsis.de quo vide Ang.in.l.j.§.j.ti.j.l.j.in.vñ.no.j. nil no. app.pen. que dicta gloss. z Ange. declarant dictũ Bal ꝑ in.l.p hãc.in fi.C.de tẽpo.ap.z in repet. l.tale.§.q quocauit.ff.de pac. vb dixit qõ vbi re

Universidad de Deusto
Biblioteca

est in cā appellationis aperta via ad victoriā q̄ actor illā auferre non pōt:et sic eo inuito renunciari non pōt. Adde forsan q̄ si ptes vellent 2cociter qō iudex q̄ dctulit ꝓcedat qō hoc nō possent ꝑ tradita p Arch.in.d.c.cū appellatiōibus vbi examinat qōnē ⁊ oīa videat.ego cū autoritate Bar.in.l.q̄ iussit.i fi.qōnis. ibi.q̄o vsq; ad qō tps in fi.c.de re iudi.⁊ in.l.j.in fi.de pneto.stip.vbi partibus volētibus iterlocutoriā mandata executiōi pōt renocari.et sequit Ange. Adde qō bal.i addi.spe.ti. de ap.in.vij.colū. late examiat hūc articulū an iudex ꝑ ferri possit appellatiōi sideferēdo abdicaret a se iurisdictionē.vbi distinguit.vide ꝑ eum.

a ¶Amplius de nullitate q̄ri.adō q̄ statutū tollēs oēm exceptionē nō tñ tollit nullitatē ita bal.in.l.j. C.ō in.⁊ fac.ign. ⁊ i.l.sy nius.i ver. qd i spē.i.vij. col. de pac.allegat in no.i.c.cū in iure. de offi.dele. Adde q̄ iudices facientes snias nullas validas tenēt pena falsi. bal.i.l. j.C.si anō 2pe.iu. adde q̄ nullitas semp ipedit executionē q̄si statiz pōt fieri fides de nullitate.ita Bal.in l.fi.C.de ord.cog. hic est q̄ statutū tollens oēm exceptionē non tollit nullitatē. vt per Bal in loco prēallegato.maxie si nullitas verificatur in breui.adde Bal.in.l.si feriatis.in.iij. not. ff. de feriis.

b ¶Non pōt sentētiam reformare,limita nisi nullitas prouenīat ex defectu iurisdictionis.textus et ibi ℣anor.in.c.cum dilecti.de emp.et ven.⁊ idem subdit ℣ano.si libellus primus fuisset ineptus. vide Bal. in.l.ij.C. de rescin.ven.in ver. ꝓuiſ. quero. vbi oino vide ⁊ ponderā verba Ang. hic ad primū qō possit sententia

¶ Appellatur frustra a sententia lata contra ius legis.
Sententia nulla alia ratione q̄ defectu consensus nō confirmatur consensu partis:nisi ipsa sententia transeat in contractum.
Appellatio ista an valeat:dico sententiam nullam si qua est appello.
Opinio glo. est tenenda nec ab ea est recedendū in cōsulendo ⁊ iudicando:sic nec a communi opinione:nec a communi obseruantia.
Nullitas in vno actu an vitiat totum processum.
Sententia nulla an possit per iudicem appellationis reformari.
Judicium vbi ceptum est ibi finiri debet regulariter.
Appellari non potest ab interlocutoria nulla.

gl.dicat ℈ ⁊ male in.l.appellāti.i prin.ℨ.e.⁊ ibi dixi.⁊ de hoc ꝑ Archi.extra eo.in.c.fi.li.vi. ¶† Ultimo no.qō si in vno libello continetur articulus sortis:⁊ in alio vsurarum:pōt ferri vna snia super sorte ⁊ seorsum:alia super vsuris:⁊ forsitan poterit ferri alia snia sup vsuris etiā ex interuallo:q̄ ex quo officiū iudicis est firmatum per contestationem:in eis adhuc durat lata snia super sorte:alias secus.sic intelligo.glo. iij.C.de positi.⁊ ff.de eo qō certo loco.l.centum capue.patet etiam per istud principiū q̄ si capitula sunt diuersa iudex pōt ferre sniam sup vno vna die:⁊ super alio alia die.in arbitro quid sit.dic vt.l.licet.ℨ.fi.ℨ.de arbi. ¶Jn glo.j.ibi.secus si per officium.dic ergo sorte ⁊ si per officium idem per rationem quam dixi. ¶Sequitur in gl.i.nulli.dic sed hic appellabatur ad eundem iudicem : ibi autem coram diuersis agere volebat secundum ℣y.

Tutor. Pendente appellatione super munere tutelle dādus est curator:pupillo:⁊ si expediat hereditatē adiri dādus est tutor:q̄ curatoris autoritas est inutilis.h.d. ¶Et intellige qō datur simplr tutor non ad actum hereditatis adeunde tñ:q̄ datio non teneret.l.ceterarum.cum.l.seq.ℨ.de test.tut.⁊ eo.tit.l.fi hereditas.in prin. ¶Et an talis tutor teneatur facere inuentariū:dic vt.l.tutores.C.de admi.tut. ¶Jtē no.hic curatorem gñalem dari pupillo. ¶Jn tex.ibi.pronocet.dic a snia excusationis reprobatiua:non autem ab ipsa nominatione : q̄ aduersus illam excusatur:non autem appellatur.

Licius. Pro seruo dānato pōt dōs appellare:⁊ per procuratorem cās obst.l.pe.ℨ.ad crimen.ℨ.de pub.iud.q̄ ibi intenies bat dōs ⁊ procuratores eius pro proprio interesse ipsius dōi. ¶Et idē dicas vbi ex forma statuti pater tenetur soluere condemnationē pro filio.nam licet crimen sit publicū interuenire potest pater per se ⁊ per procuratorem instructum ad plenariam defensionem.casus est hic.

¶ Appellatur frustra a sententia lata contra ius legis.
Sententia nulla alia ratione q̄ defectu consensus nō confirmatur consensu partis:nisi ipsa sententia transeat in contractum.
Appellatio ista an valeat:dico sententiam nullam si qua est appello.
Opinio glo. est tenenda nec ab ea est recedendū in cōsulendo ⁊ iudicando:sic nec a communi opinione:nec a communi obseruantia.
Nullitas in vno actu an vitiat totum processum.
Sententia nulla an possit per iudicem appellationis reformari.
Judicium vbi ceptum est ibi finiri debet regulariter.
Appellari non potest ab interlocutoria nulla.

Si expressim. †Ad snia lata cōtra ius legis supernacuo appellat:nec per lapsum fataliū cōfirmatur:sed potest denuo causa agitari.h.d.ista pulchra lex. ¶Adde quod tempora fatalium alias appellationum nō habent locū in nullitate que procedit ex defectu iurisdictionis.vt no.Bar.C.qui pro sua iurisd.in.l.j. ¶Jn tex.ibi.si expressim.dic expresso in ea snia iuris errore:vt q̄ pronunciauit pupillum posse testari:tunc enim pronunciat super iure constitutionis:non autem super iure litigatoris..l.j.ℨ.item cum contra sacras.j.que sen.fine app.rescin. ¶Sequitur in litera.causa denuo inducti potest:dic etiam anteq̄ declarēt sententiam dictam nullam.sufficit enim vere sententiā nullam absq; declaratione alia nullitatis.quod apparet quia etiam denuo eodem die iudicari potest.l.si vt proponis.vide ibi.C.quomodo ⁊ quādo iudex.coniuncta gl. ¶Sequitur in litera.⁊ prescrip.dic.i.cursu fatalium.vt glos.dicit et bene.† Et ex hoc habes quod sententia nulla alia ratione q̄ defectu consensus non confirmatur cōsensu expresso vel tacito partis:nisi dicta sententia transeat in cōtractum. vt l.fi.C.communia vtriusq; iudi.licet glo.dicat,confirmari et male in.l.vna.C.qui pro sua iurisdi. ¶Jn glo.prescriptione ibi.vel verius dic.contrariam glo.habes in.l.j.C.qñ prouo. non est necesse.que dicit quod confirmatur nedum cum iudex loquit verbis,confirmatiuis pme:imo ⁊ cum pronunciat simpliciter causa non adiecta appellationē iniustā vel non tenere.sed ℣y.⁊ Fran.Ty.dixerunt q̄ per hec verba inducitur confirmatio pme:⁊ per consequens pronunciatum sup nullitate quando de nullitate facta est mentio in libello:⁊ prosecutio super eadē nullitate:secus si prosecutio non sit facta. Et iō dixit Fran.q̄ verbum ibi maxime positum abundabat.vbi vero non est vsus verbis cōfirmatiuis nec dixit sniam primam iustam:sed simpliciter pronunciauit appellationem non tenere vel male appellatum:cum dicit sententiam primam tacite confirmatam ⁊ tacite super nullitate pronunciatum fine in libello sit facta mentio nullitatis sine nō:⁊ sic stet bene illa dictio maxime posita i illa glo. Sed in hoc est differentia:q̄ vbi in libello appellans dixit sniam nullam:⁊ si qua esset appellauit:tunc q̄ sup nullitate est pronunciatum per illa verba pronuncio appellationem iniustā vel non tenere:non potest amplius de nullitate queri [a] in ordinario iudicio.sed q̄n nullitas est deducta nec facta prosecutio nullitatis:tūc ℨ videatur pronunciatū sup nullitate non intelligitur pronunciatū nisi tantū modo incidenter:⁊ iō in ordinario iudicio de ea queri poterit non obstante exceptiōe rei iu.vt.l.fi.iudex.ℨ.de his qui sunt sui vel alie.iuris.ℨ si esset facta p̄secutio bñ obstaret exceptio.

3 ¶† Tu aūt in libello dic q̄ ℨ qs in libello dicat sniam nullam esse ⁊ appellet si qua est:tñ ex quo cā nullitatis inciden ter venit:sicut si de ea nulla mētio facta esset.⁊ hoc tenet dicta glo.que nō est alibi in hac parte.si ergo venit incidēter: ergo incidenter super ea intelligitur pronunciatū.ergo de necessitate inferī q̄ si non fuit facta p̄secutio:⁊ sic nō fuit cognitū de nullitate plenarie:q̄ in alio iudicio ordinario de nullitate queri poterit.saluo nisi velis dicere illam gl.falsam.cum tñ hanc cōnem haberē de facto Florentie consultum fuit ⁊ iudicatum illam gl.non dicere veritatem. sc; q̄ nullitas venit incidenter q̄ eo modo venit in libello quo ℨ.sed ego iudicando vel consulendo non auderem dicere ℨ

4 glo.† non est recedendum ab autoritate gl.fin ℨa.but.in l.j.qui pro sua iurisdi.circa finem.⁊ Ly.in.l.j.de actio.⁊ obliga.Bar.in.l.ordinarij.de rei ven.nec ab opi.cōmuni,Bart. in.l.is qui reus.ff.de pu.iudi.per Ang.in.l.cum prolatis.ff. de re iudi.nec a communi obseruantia,Bar.in.l.qui bona. ℨ.qui alieno.ff.de dam.infec.in.fi.col.Jtem dicit Bald.in.l. ñ.C.de senten.que fi.cer.quanti.ad fi.j.col.quod in magnis dubijs semper est tenenda opi.glo.ord.secundum ℨa.but. ⁊ ita consuluit ibi fieri Bal.in.l.precibus.C.de impu.⁊ alij. substi.in.ix.colum.dicit sic.tu tamen ex tuo capite non formes opiniones:sed ex tex.⁊ glo.ord.quibus inhereas,sicut bononienses inherent carrotio ⁊ ducens nauem inheret temoni. ¶Sequitur in.eo.gl.ibi.so.ibi valuit iudicium inter litigatores.dic concor.qō no.de probā.l.licet.vnde non mirum si postea potest ratum haberi:q̄ iudicium est aliquod. nam si funditus esset nullum nō posset ratum haberi scōm

5 do.Jnno.de offi.deleg.c.prudentiam. ¶† Jn glo.fi.ibi. qō puto verum.dic ⁊ bene q̄ nullitas respicit solum sententiā ⁊ non acta.exemplum cum sentētia deficit eo q̄ lata die feriata vel parte absente:reliqua autē acta valent.⁊ hoc sentit ista gl.dum dicit vtile p̄ inutile nō vitiari.sic intelligit gl.l.si vt proponis.la prima.C.quomodo et quando iudex. Sed quando nullitas respicit acta vniformiter ⁊ sententiam vel respicit partem actorum:tunc omnia acta nulla reiterare p n̄ oportet.sic intelligitur gloss.in.l cum querebatur. de re iudicata. pnta si omnia acta ⁊ sententia facta sunt cōtra mortuum:sicut autem qui appellat potest dicere:dico sententiam nullam:et si qua est appello secundum veram opinio.consuetudine approbata mitta potest dici sententia nulla:⁊ si est aliqua aduersus eam restitui.Et eodem modo potest peti declarari contractum nullum:⁊ si est aliquis peti restitutio incidenter vt in.c.constitutus.de in integ.restit. omnia enim hec permittuntur gratia euitādi circuitus.Et idem dicas si quis petit primum se restitui:si cōtractus est aliquis:⁊ in quātum actus sit nullus petat eū declarari nullum nec vnq̄ intelligitur sibi ℨnus.arg.eox que no.Jnno. de offi.dele.c.cum contingat.in gl tanq̄ excommunicatis. Et ibi etiā decidit quod si peto sententiam vel contractum declarari nullum vel nullam non potes tu econuerso petere per libellum confirmari tanquam aliquam vel aliquem.ratio patet:q̄ virtute mei libelli potest ad confirmationem veniri. Et quia sententia condemnatoria lata super meo libello tibi pareret plenum p̄iudicium:vnde non admittitur cumulatio.† Et dicit etiam ibi quod iudex adituſ sup

6 nullitate non potest sententiam reformare[b]:quia inquitatis articulus non spectat ad eum. Bart.contra hic.Tu dic quod

qō si superior aditur sup nullitate causata a sorde ⁊ iniquitate iudicis vera est opi.Bar.q̄ cā ad primum nō ℨ redire vt in.l.iiij.C.de accu.alias vera sit snia Jnn.q̄ cause cōtinentia non est diuidenda †:⁊ vbi ceptū est iudicium [a] ibi ℨ fini

7 a ri.l.vbi ceptū.⁊ l.de quadre.ℨ.de iu. ¶Non obst.l.j.ℨ.j.que sen.fine app.rescin.vbi snia erat nulla:⁊ tñ reformabat:q̄ ibi petebatur correctio pme cōa iudi.eodē vel cōa superiore per appellationē. ¶Jtem non ob.cle.j.de re iudi. vbi dicit esse casum q̄ ibi super eodem fuerunt tres snie late:et semper vna fuit confirmatoria alterius:non aūt reformatoria:⁊ ideo q̄ ab his super nullitate pronunciatū est nulla exceptione obstante executio earū fieri ℨ:saluo nisi opponat exceptio nullitatis causata a iurisdictionis defectu:q̄ illa semper intelligit reseruari quantūcunq; lex vel statutū disponat nullam exceptionē admitti.gl.est ⁊ non est alibi i clemen.j.de seq.possessionis ⁊ fructuū. ¶Ultimo adde ad dicta Bar.q̄ in snia excōicationis hoc videtur specialeꝝ cū appellat ab ea:fatalia in articulo nullitatis ita currāt sicut in articulo appellatiōis vel iniquitatis.in.c.ℨ.de sen.excō. libz.vi. ¶Scdo adde qō vbi appellatur ab interlocutoria nullo modo venit articulus nullitatis.ratio est:q̄ prima causa ad superiorem non deuoluitur per nullitatem:sed tantummodo per iniquitatis articulum †.vnde si interlocutoria est nulla non debet adiri iudex superior ne cause contienentia diuidatur:vt.l.j.⁊ fi.ff.de quibus re.ad eundem iud. ea.C.de iudi.l.nulli.⁊ hoc tñ videtur tenere Jnn.de app.dilecti.⁊ ibi vide. Jtem vide quod not.in.l.papi.ℨ.si filius.de inoffi.testa.

Imperatores. Si appellat ad superiorem omissis medijs appellatio tenet:ℨ de ea cognoscit ⁊ pronunciat immediate superior.h.d.de iure canonico appellari pōt ad papam omissis oib; medijs vt in.c.si duobus.extra eo.Et iō dixit Spe.in ti.de ap.ℨ.nūc tractemus q̄ bñ dictus sit princeps qui noluit ad eum omissis medijs appellari.est tñ dōs mundi:⁊ oīa sub cuius ptāte subsunt. cui subsunt oēs mundi nationes ⁊ oēs principes ⁊ reges excepto rege Francorum:vt in.c.per venerabilem.qui filij sint legitimi.verba sua sunt formaliter. ¶Jn gl.in verbo vt ipse ibi.c.nos in eminenti.illa decretalis olim erat in compilatione antiqua:sed hodie est de offi.deleg.c.super questionū ℨ.porro.⁊ so.hic ponitam ad istud contra.approbant canoniste:scilicet quod illa decretalis loquitur in ecclesiasticis: hic in secularibus causis.Angelus.

Si magistratus. Si ad magistratum assumptus appellat collega eius in solidum officiū exercere ℨ ⁊ alter in locū amboꝝ appellantium surrogatur:⁊ si pronunciatur appellatio iusta debet creato damnum resarciri:⁊ si pronūciatur iniusta appellans debet reipublice resarcire damnum.h.d. vsq; ad ℨ.idem rescripserunt. ¶Jn tex.ibi.vtriusq; officium.idem forte dicas in pluribus fideicommissarijs ⁊ executoribus testamenti:vt si vnus se excusat:alter totū officium ℨ cōpleat.⁊ si oēs se excusant ⁊ periculum sit in mora:diocesanus eorum loco executioni tradere poterit oīa in testamento re licta. ¶Sequitur in tex.ibi.cui ascribendum sit.hic subaudi damnū solius electionis.⁊ hoc tollit contrarium.ℨ. si magistratus.ℨ.proxi.qui videtur contra.

1 ¶ Appellatione pendente potest fieri sequestrum fructuum.
2 Sequestratio fructuum licet sit regulariter prohibita: tñ ipsorum descriptio semper permittitur.

Idem re. †Appellatione pendente pōt fieri sequestrū[b] fructuū:si timetur de populatio ipsorum per appellatum.h.d.Jnnonatur ergo hic propter timorem appellatione pendente.⁊ de materia istius sequestrationis vltra omnes alios doc.mundi dic vt not.per

2 Arch.ℨi.q.j.quia res. ¶† Ultimo scias:q̄ licet sequestratio fructuū sit prohibita regulariter tamen descriptio ipsorum semper est permissa etiam pendēte lite principali.tex. est in.l.cum dñi horreorum.ℨ. loca. ratio est: quia per eam occurrit contra omnem malitiam:⁊ possessor non priuatur possessione sua.vbi autem descriptio saperet incorporationem fieri non potest lite pendente sed solum ea sopita.⁊ de ista descriptione loquitur.l.defensionis facultas.C. de iure fi.lib.x.tene menti. ¶Jn tex.ibi.de populari entur,de populari autem dicuntur nedum cum barataantur : sed etiam et cum per possessorem in suum vsum conuertuntur:⁊ ideo si

c sit suspitio de hac conuersione locus erit sequestrationi: vt in ca.fi.de sequestratione possessionis ⁊ fructuū.[c] secūdum nulla reformari,pbat carmelia pia.de iure patro.l.absentis.C.de accu.hoc tenēt Bar.⁊ Ang.hic.Ang.in.l.si cōstat.ℨ.eo.Bal.in.l.j.C.de err.cal.in.c.vt debitus. de ap.vide Ang.in.l.si accusatoribus.C.de accu.vbi idem tenet q̄ hic.⁊ Bal.ibi dicit q̄ sō non solum potest ordinarius emendare ⁊ corrigere errorem in iudicādo sed ⁊ in procedendo.

Innocen.

Ad principem. Legit duobus modis q̄libet lectura est bona.fm lec.gl.breuiter.h.d.Judex incompetens cōa quo acta facta sunt ea circunducere pot.h.d.fm lec.Hui.de suza.hoc intendit iudex qui cām cōsulēdam commiserit potest cōmissionem ad suum libitum reuocare.h.d. ¶Not.hic loquit de renunciatione expressa: de tacita aūt,que sit cum iudex pronunciat non expectato consilio vidisti in.l.j.ℨ.eo.dic vt ibi. ¶Ultimo scias q̄ si cā b committitur per iudicem consulenda pluribus nō tenetur iudex stare consilio maioris partis:si consultores non sunt electi ex necessitate iuris fm q̄ no.Jnn.in.c.nec episcopus de temp.ordi.vnde non habet locum.l.maiorem de pac.vt ibi no.per eum.nec mirum:q̄ si non tenetur expectare nec sequi:ergo potest eligere vnū ex illis vel neutrum. ⁊ cū hac l.concor.scōm primam lec.j.eo.l.hermogenianus.alias incipit ad imperatorem. ¶Ultimo an acta possint per iudicē circunduci:⁊ qualiter fiat hec circunductio.dic vt.l.acta de re iudic.Angelus.

Ex consensu. Aliudice delegato de partiū voluntate:⁊ eodem modo a snia lata de consilio sapientis electi de partiū voluntate appellari potest. dixi in.l.j. ℨ.eo.Et an valeat pactum quod a snia arbitrii valeat appellare.Bar.hic remittit ⁊ bene.

1 ¶ Appellatur frustratorie a sententia nulla.
2 Sententia in causa appellationis quomodo sit formāda.

1 **Cum procurator.** †A snia nulla frustratorie appellatur

2 h.d.† Et ideo partes iudicis sunt he.si q̄ pronunciet frustratorie appellatum ⁊ snīam nullam fore:vt hic.vel q̄ pronunciet superuacuo appellatum:cum snia nulla sit.l.si constat.ℨ.eod.vbi autem appellatio tenet potest pronunciare app.iustam vel iniustam:vt.ℨ.eo.l.si imperatores.ℨ.si magistratus.cum.l.seq.C.eo.l.eos.⁊ ibi per Ly. ¶Jn tex.ibi que non tenebat.dic etiam si litigatum fuisset coram eo per par c tes scientes.C.de peda.iudi.l.j.per Albertum gale in margarita.in titulo de iudi.ver.pone.q.de facto.⁊ ver.seq. licet gloss.teneat contra ⁊ male in.l.j.C.qui pro sua iurisdic.dixi heri in.l.si expressim.

Filiumfami. Interesse sperate successionis etiā fm ordinationē nature nō est iusta causa appellandi a sententia lata contra tertium. hoc dicit ⁊ tene menti perpetuo istum casum.arg.cōtra. de lib.leg.post emancipationem.

1 ¶ Contumax verus in non veniendo non appellat.
2 Contumax verus quis dicatur.

1 **Eum qui.** †Verus cōtumax in nō veniendo nō appellat.h.d.cōcor.ℨ.de in.l.post edictum.C.de iudi.l.properandū.ℨ.sin autem reus.ibi.nullum recursum. ¶Jn glo.non recte.ibi.ℨ.cum ita.dic hoc verum scōm Jnn.si dixit in iudicio se nolle ire:sec; si extra:vt in.c. venerabilibus.de senten.excō. Tu aūt dicas q̄ hec verba non reddūt eum verum contumacē etiam si in iudicio fuissent prolata.fingo enim eum postea fuisse impeditū ⁊ peni tuisse voluntatis sue:vt j.dicam. ¶Sequitur in ea.gl.l.dicunus.not.pro intellectu illius.l.nam gl.hic intelligit q̄ succurratur venienti iudice pro tribunali sedēte per viā appellationis a qua fuisset exclusus si nō venisset propter veram contumaciā,alij dicunt quod sibi succurritur per restitutionem. ¶Sequitur in eadē gl.ibi.forte obliuionem.Bar.dicit quod hec non est iusta causa. Et adde.l.magnam.C.de cōtrahen.stipu.⁊ de carb.edic.l.iij.ℨ.cause. ¶Sequit in gl.

2 vel q̄ nō credebat.dic nec hic est iusta causa.Bart. ¶† Sequitur in glo.vel dic ⁊c. dic circa hoc quis dicatur verus cō

d tumax[d].Jo.an.vltra alios omnes magis ordinate ponit in cle.j.de dolo ⁊ cōtuma. dic vt ibi per eum.Bar.hic dicit q̄ iste tex.melius q̄ alius qui sit in iure probat quis sit verus contumax.Et concludit quod verus contumax est qui citationem peremptoriā iure factā cognouit:sine fuerit innentus sine non:sine fuerit citatus ad domū sue in personā et nō cōparuit:⁊ nullā iustā cām habuit nō ꝓparendi.Ego dico q̄ etiā si habuit iniustā causam non ℨ verus cōtumax.

a ¶Cibi ceptum ē iudiciū. Adde.l. si qs potest.ff.de iudi.ad istā regulā viō plures limitationes datas p Ant.corse. de sicilia i suo dictionario ivbo iudiciū.

¶Appellatione pendente pōt fieri sequestrum.adde glo.in.c. quoties ij.q̄.vj. ℣ an.de eleza.i de.j.de seq̄stra.post.a fru.ad de no.i.l. imperator.ℨ.fi.ff.vt lega.no.ca.⁊ i.ℨ.j.ea.li c.q; res.ℨi.q.j.⁊ i cj.⁊ ij.de seq.pos. ⁊ fruc.Bal.in.l.si fideiussiset.ℨ.fin. ff.q̄ satis.cog.⁊ in l.j.C.ō seque.pos. ⁊ fru.⁊ in.l.defen siōis facultas.hic allegat a.i.l.j.ℨ.pe nul.vbi bar.fr. de ven.in pos.mittē. Jnn.in.c.dilecto de seq.pos.⁊ fruc. vide oīno bal. in l.j. de proh. seq. pecu.

¶Ut in.c.fi.de seque.pos.⁊c. adde tex.⁊ ibi Ang.in l.omnis.la prima. in fi.ff.de pet.here.⁊ aliqd in.l.dicunus la tertia.e.ti. Arch.in.c.q̄ res ℨi.q.j.bal.in.c.j.⁊ in.c.fi.de seq.pos. ⁊ fruc.

¶Quis dicatur verus contumax adde ℨ.pe.in tit. de dolo ⁊ cōtu.in ℨ.j.ver.⁊ no.Bar. zaba.in.c.inquisitiōis.in.ℨ.ad petitionez.de accu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nam ille ō: verus contumax q est in vero dolo. avero aūt dolo excusat cā etiā iniusta. l. igit. §. j. ff. de lib. cau. ꝛ est gl. in. l. j. §. fi. de abige. ille aūt est fictus cōtumax q est in dolo ꝑsumpto: in dolo aūt ꝑsumpto est q allegat cām iniustā: ꝛ iō non remouet a potētia appellādi. dico aūt cām iniustā non illā q̄ iure nature aut iure ciuili notorio reprobata est: illa enim nō excusat a dolo vero: vt no. Dy. in. c. iuris ignorātia. de regu. iur. exēplū pone si citatus dicit nō cōparui: q̄ talis pcurator: dixit mihi q̄ nō habebā necesse: cū potuerit cōsulere peritiores: ꝛ stetit cōtentus dicto pcu. l. i bonor. §. qs ordo in bonorū pos. seruetur. vel si amicis citatis: aut etiā nūcius q citabat p̄ scedulam sibi citato dixit: index dixit nobis vt ppterea de citatione nō curetis: vñ non debuit esse tm̄ credulus. ꝛ hec est q̄dā cā color: ata exclusiua oīs doli. ¶ Ite q̄dē est fictus cōtumax ꝛ pōt appellare quantūcūq; potuerit in termino ꝙparere. ꝛ hāc doctrinā sume tibi ex gl. no. l. minor: etiā si q̄si ꝙtumax. §. de mino. l. nō p̄t dolo cacere. j. de reg. iu.

Negotiorum gestorum. Appellatiōe pendēte ita currūt vsure sicut añ. h. d. ¶ In tex. ibi. vtilē actionē. dic. s. negotiorū gestor: vel tutele: ꝛ hoc q̄ non fuerunt in snia deducte. si em̄ fuissent deducte nō esset agendum vtili: vt no. plene in. l. tutor. §. de vsu. dic vt ibi. ꝛ ꝑm hanc lecturam esset hic casus q̄ de vsuris currendis post snīam iudex iudicare potest. qō an sit verum dic vt. l. j. §. de vsu. Angelus.

Curator. Post redditas rōnes vel instrumenta ad cām faciēda non pōt officialis appellatiōis cām exequi; etiam inceptam per se: alias sic. h. d. cum. l. tutor. j. eo. Et per illā probatur qō redditis libris rōnum, dño: intelligit dñs incontinenti prohibuisse sibi omne officium negotiationis ꝛ factorie. ¶ In. l. tut. ibi, ꝑbare cogetur. dic cum determinatione huius litere. intellige q̄ no. glo. in. l. j. §. de fideiuss. tu. alias non bene diceret.

¶ Appellantibus nulla iniuria est inferenda.

Cia vsitata ꝛ secura non est relinquenda pro nouam.

Ter operator. Nec. l. non hz rectū cōstructū ꝑm Dy. breuiter. h. d. ¶ Euntibus ad principē vt appellent: et appellatiōes iterpositas ꝓsequant: nulla est iniuria inferenda: ꝛ dz quis tenere viam p quā pergere pōt secure. h. d. ¶ Et ideo dixit imperator viā vsitatam[a] relinquēdam nō esse. in. l. rem non nouā. C. de iud. misi sit securior. vt l. fi. §. cū aūt gemini euntes. C. de iure delib. nec etiam dz qs ire p̄ viā tortuosam: cū pōt ire per rectā secure. l. nō solum. §. j. §. de ex. cu. tut. de cursū publico. l. ū. li. xū. Similiter quoq; non dz quis ire per viam lubricā vel farosam: cū pōt ire per aliam longe meliorem. l. q̄ actus. §. j. §. ad. l. aquil. ꝛ facit. §. de fal. l. eos. §. fi. ¶ Et no. hic contra ambasiatores ꝛ etiam contra mulatarios. tetigi vobis in. l. cōtinuus. §. cum ita. §. de verb. obli.

Ad imperatorem. De partiū volūtate ꝑses pōt cām terminare quā remisit ad principē. h. d. Et gl. intelligit hic cōsentiente principe: ex eo q: ꝑses ab dicauerat a se iurisdictionē in totum remittendo eā ad principem: qō est no. nā per hoc habes qō ꝛ possit iudicis iurisdictio prorogari tm̄ vbi iudex ab dicauit a se iurisdictionē renunciando in manibus principis: non, pōt hec prorogatio fieri nisi consentiēte principe cum per renunciationem erat iurisdi. acquisita.

Creditor. Seruus pro dño appellare nō p̄t. h. d. ꝛ ſappellatio nō est oīno extraiudicialis actus: nā tunc pōt agitari per seruum: quinimo nec pōt postea per dñm ratificari: q: hic actus est funditus nullus omni respectu. ꝛ hoc tenet gl. in. l. seruo inuito. in ꝓin. §. ad treb. licet glo. dicat contra ꝛ male. §. de iniur. si filij.

¶ Appellare an ꝛ quando possit verus contumax.

Appellare non potest confessus ꝛ convictus.

Jussus. †Verus cōtumax in nō restituēdo appellare p̄t. h. d. Sed caue q: nō appellat de exhibēdo nisi cū esset factū sibi preceptū de exhibēdo q: dolo defierat possidere. ꝛ no. Spe. in tit. de ap. §. in quibus. versi. sed nūqd in actiōe ad exhibēdū. appellabit ergo sīr a snīa lata contra eum super interesse per iuramentum in litē. Et per hoc habes gñalem doctrinam qō vbicunq; lex ꝓhibet appellari a diffinitiua[b] exemplū pone in cā momentanee possessionis. ibi potest appellari ab interlocutoria ante diffinitiuam latam. ꝛ hec est vo. Inno. in. c. significauerunt. de testi. ꝛ in. c. vlt. de ope. no. nun. ratio est in promptu: q: si nō pōt a diffinitiua appellari: ꝛ non posset appellari ab interlocutoria: illud, grauamen irreparabile esset. ¶ In tex. ibi. ꝑm preceptū. dic factū in ꝓfessum añ li. cōtest. penes se habere rōnes ꝛ instrumenta q̄ petebant exhiberi: ꝛ sic nō fuit diffinitiua snīa: sed interlocutoria ꝑm Dy. ¶ Nec ob. q: in arbitrariis ferunt due; snie quarū q̄libet est diffinitiua. l. si cum exce. §. in hac. §. qō me. cau. q: illud verū cū ordinarie ꝓcedit sup vtraq;. ¶ Item non ob. q: cōfessus non appellat. l. ū. C. quorū ap. nō rec. ꝛ. l. ait prętor. §. permittit. de min. q: illud est verū qñ est cōuictus: als secus. vt in gl. d. l. §. ¶ In hoc tm̄ fuerūt quatuor[c] opi. tres glossator: ꝛ vna Sdof. quas refert Spe. in. d. §. in gb⁹. in ꝓin. dic vt ibi. ¶ Segk in lra. appellā di aut iliū. ꝛ dic ois ergo verus cōtumax ꝓterq; in veniendo appellare pōt per hanc literam que non est alibi secundum Dy. ¶ In gl. fi. ibi. §. finaūt. dic ille est melior tex. qui sit in iure. nam ille tex. dicit q: verus cōtumax in non veniendo ꝛ snīam nullum hz recursum. alia aūt iura dicūt qō solū nō appellat. ¶ Ultimo Bar. hic dixit per hunc tex. reprobari debere gl. que est in. l. si cum exce. §. act. §. q: me. cau. nā a scōa snīa in arbitrariis appellari potest: licet non feratur intra tps intra qō appellari potest a prima cuius contrarium glo. ibi dixit. Sed tu secure defende illam: q: loquitur quando per secundam nullum infertur nouum grauamen. ꝛ ita dixit in. l. ab executore. §. eo. Ange.

Substituti. Tutor: cuius officiū expirauit ad petitionē appellati cogit appellationem prosequi. h. d. ꝛ intellige qñ appellati interest q: appellans melius nouit veritatem ꝛ instructor est. vnde dixit Dy. sindicum cōis qui cām agitare cepit finito officio suo: q: forsan erat tps ad petitionē aduersarij cogi iudiciū perficere si persona eius est legalis: q̄ ꝑsona illius qui nouiter interuenit velut sindicus. ¶ Ultimo per hanc literam patet coniuncta gl. in verbo q̄. qō si reus condemnatus in. v. cum debuerit condemnari in. x. noie sortis: ab illa omissa cō demnatione de illis. v. poterit actor vincens appellare. qd autem est si nonvicit in expensis de alijs. v. aut propter hoc appellabit: dicas qō non: si appellabit reus: alias secus. l. vlti. C. quorum appel. non reci.

¶ A quibus appellari non licet. Rubrica.

¶ Appellari nō potest a sententia principis ꝛ senatus.

Appellari non potest a sententia regis francorum.

Tractatum est. A iudicib⁹ hoc descriptis nō p̄t appellari. vel sic. †A ꝓncipe vel senatu nō appellat: ꝛ hz hodie vnicus senator: sit tm̄ si cū ille sit solus ex autoritate apostolica permittente etiā ciues romanos ad predictū officium per annū ꝛ nō vltra absq; dispensatione apostolica: vt in. c. fundamenta. de elec. li. vj. ad fi. non potest etiā ab eius snīa appellari. qō tenuit Cy. sub dubio forte in. l. vlti. C. de pet. here. Jo. and. hic format in. §. videndū, in titu. de appel. in addi. Spec. † ibi etiam ponit qō non appellatur a sententia regis francorum[d]. ꝛ ita obseruatur in regno suo.

¶ Appellationi interposite potest renunciari.

Si quis. Juri appellādi pōt renunciari in iudicio renūciatiōe simplici ꝛ extra iudicium pacto. h. d. ꝑm oēm intellectū ꝛ nihil obstat. ¶ †Quid aūt si quis renunciet appellationi interposite qō pōt. vt. l. si qs libellos. in ꝓin. C. de app. ꝛ. l. ampliorem. in ꝓin. eo. titu. an poterit renūciare appellato inuito? Ista fuit qō disputata ꝛ fuerunt opi. varie. conclude qō si appellatus contradicit eo qō non appellauit ipse omissa condemnatoria expensarum: ꝛ tunc tps ad appellandum transiuit: ꝛ tunc eo inuito renunciari non pōt. ne ipse decipiatur autoritate legis prohibentis appellatū appellare a victa omissione. l. oēm honorem. C. qui prouo. non est necesse. alias re integra indistincte pōt: vt dictis iuribus re non integra: sed in iudicio deducta secus. ꝛ hoc plene disputat Jo. and. in addi. in ti. eo. §. in quibus. ver. quid si victus.

¶ Delegari non potest causa appellatione remota per inferiorem a principe.

Appellatio non potest tolli per statutum.

Appellatio an et quando possit per principem inhiberi.

Clausula appellatione remota quid operatur.

Clausula appellatione non excludit appellationem tertij pro suo interesse.

Appellans

Appellans temere punitur. ff. j.

Clausula recusatione remota quid operatur.

Appellare in quibus casibus non liceat.

Clausula appellatione ꝛ recusatione remota quid operat.

Clausula appellatione vel exceptione remota intelligitur de friuola.

Interdum. †Inferior a principe[a] nō pōt cam̄ delegare appellatione remota. h. d. Et quidā intelligunt appellatiōe remota ab interlocutoria ante diffinitiuā fereuda: sed nō placet: q: nil importaret dicta clausula: cū nō possit appellari ab ea: etiā de iure cōi: vt. l. ante snīam. j. de ap. reci. sed bene teneret delegatio appellatione remota a diffinitiua. ꝛ hoc dicit gl. magna in ꝓn. l. C. de sen. ꝛ iterlo. oīm. iu. hz ista opi. est falsa ꝛ directo ꝛ dicit hunc litere: q: appellatione remota inferior a principe, non cōmittit. vnde alij dixerunt totum oppositū q̄ inferior a principe appellatiōe remota ab iterlocutoria cōmittit, cū dicta cla. ꝛ hoc idē dixit illa glo. in fi. sui. Tu dicas qō illa clausula pōt poni per inferiorē respectu trinole appellationis ꝛ in hoc operari pōt. vt. d. l. fi. ꝛ in ꝓiudiciū snī committentis: nō aūt in ꝓiudiciū superioris ad quem reuolue rē cā per remediū appellationis scē: qñ iurisdictiōi superioris nemo detrahere pōt directo vel in consequentiā. l. ille a quo. §. tempestiuum. ad trebel. de arbi. l. nā ꝛ magistratus ꝛ §. de aqua plu. arcen. l. pe. de manu. vindi. l. apud eū. † Et ex predictis concludo qō nulla; ciuitas aut dñs superiorē cognoscens poterit statuere vt a sententijs suor officialiū in criminalibus ꝛ ciuilibus nō appellet nisi in ꝓiudiciū ipsor statuentū. f. vt nō possit appellari ad eos: sed nō erit subdita ptās appellandi ad superiorem. vñ si ciuitas est subdita principi appellabit ad principē: si ecclesie appellabit ad ecclesiam. ¶ In gl. ab eo. ibi. ꝛ tunc non appellat. Bar. cōtra: et dicit nō esse differentiā inter ius canonicum ꝛ ius ciuile qñ simplr cā delegat ap. remota. nā intelligit imperator: hz sit legibus solutus legibus viuere velle. vñ cōcludit dicta clausulam nihil operari. cū ita simplr est apposita: nec; iure ciuili nec; canonico. † Sed inquantū imperator cōmittat: remota appellatiōe ad diffinitiua: tūc non poterit appellare[b] ꝛ ita intelligitur hec lex. Sed hic itellectus repugnat litere ibi: ꝛ nō liceret ab eo ꝓuocari: non aūt dicit a diffinitiua snīa ꝓuocari. melius aūt dicere potes: qō hz imperator hoc mō cōmittat ꝛ cōmissio teneat: tm̄ nō plus ꝙ operet iure ciuili q̄ iure canonico. Scōo considera q: iure antiquo illa clausula hoc operat vt nō possit appellari: nisi solū in casibus q̄ exprimunt in iure vt appellare possit. vt in. c. sup questionū in ꝓin. de offi. dele. ꝛ ꝑm ius nouū nihil operat vbicunq; appellatur ex tali cā: que si esset vera esset legitima: vt in. c. vt debitus. de ap. est ergo effectus qō nisi cā iusta exprimatur: non admittitur appellatio illa clausula repugnante. † Et de ista clausula ponit plene Spe. in. §. in quibus. in titu. eo. ver. qō aūt. ꝛ in. §. nūc dicamus. ver. circa. Et decidendo concludit q: si ex cā friuola appellatur non est dubiū q: reiici pōt appellatio per iudicē a quo sicut frustratoria. si aūt ex frustratoria latenti: puta si causa in ap. inserta esset vera ꝛ iusta: hz non est vera: ꝛ tunc defereū. est appellationi. si aūt cā est neutralis similiter defereū. est. si autem causa est neutralis vbicunq; ꝓptervarietatē opi. dubitatur an cā expressa sit iusta vel nō. ꝛ ponit plura exēpla notabilia i dictoꝝ. circa. † illud aūt adde q: illa clausula nunq; excludit appellationē tertij pro suo interesse: q: nō est noiatus in rescripto. vt. l. j. in fi. de cōsti. ꝓin. nec etiā excludit ap. a snīa sub delegati: q: nec ille rescripto nominatus est. vt in. d. c. super cōnum. in ꝓinci.

¶ Sequitur in glo. ꝛ est ratio. dic hec ratio falsa: quia multi sunt casus de iure ciuili in quibus potest appellari.

¶ † Sequitur in gl. ibi. punitur temere appellans. dic qñq; mediocriter: qñq; in quinquaginta libris argenti. l. ab executore. §. fi. hic allegat. ꝛ. C. de app. l. eos. §. ne temere. C. de epis. audi. l. nemo. ꝛ hoc intellige qñ apparet de eius vera causa: als non: vt no. in. d. §. fi. iure vero canonū ꝓpter talem calūniā punitur in quadruplo exp̄sarū. caueāt igit appellantes in terris imperij in quibus seruari dz mere ius ciuile vt euidenter temere ꝛ frustratorie non appellent: q: in eis seruat tm̄ ius ciuile. ¶ Sequit in glo. ibi. respondeo sic. dic Sūū no. in. d. l. fi. C. de sen. ꝛ interlo. in gl. magna. ista est vera ꝛ approbata q: remotovno ꝓiuilegio nō intelligit remotū aliud. ¶ † Sz hic insurgit dubium qō si inferior a principe delegat cām recusatione remota: an teneat clausula? Jo. qō sic. Alij contra in gl. d. l. fi. Bar. tenet cū Jo. ꝛ dicit qō tunc associabitur tali delegato alius sicut associaret ordinario. tu dic inferiorē delegare hoc modo nō posse per dictam. l. fi. q̄

a ¶ Inferior a ꝓncip e. Adde q: supremus imperator pōt tollere appellationem a diffinitiua de iure ciuili ꝑm glo. ꝛ doc. hic. gl. in aut. de iudi. §. pe. de iure canonico distinguitur. vt in. c. pastoralis. de appella.

b ¶ Tunc nō poterit appellare. adde q: illud qō dz q: princeps pōt tollere appellationē vt ꝓcedat in appellatiōe interpenē da: si cus tam interposita. q: tūc ipsius est q̄stiū parti qñ est interposita. ita Barba. in. c. j. de reseri. vbi cō: probat p aliqua sītia vt p gl. i. c. fi. xvj. q. vj. ꝛ p tex. in. l. q aūt. ff. de his q̄ in frau. cre. Idez ēt tenet idē Barba. in. c. sup q̄stione. num. vbi Archi. de offi. dele. i ꝓn.

non est alibi. ꝛ tex. ille est multū obscurus. iniquum em̄ esset q: inferior a principe possit cōpellere litigatorē litigare sub iudice suspecto. ¶ † In fi. gl. vic multi: alij sunt in quibus de iure non est licitū appellare. vide in. d. §. in quibus. ꝛ in. d. §.

8

9 vi deudū. in Spe. de ap. ¶ † Ultimo est videndū qd sit inferior: a principe cām delegat ap. remota ꝛ recusatione sīr añ diffinitiuā. ꝛ iste est casus dicte. l. fi. q: non est alibi: qd operat talis clausula? Et fuerunt varie opi. ita recitate. Tu conclude q: clausula recusationis est nulla vt quidam dixerunt: hz Jo. cōtra: clausula appellatiōis est aliqua quo ad ꝓiudiciū solum delegantis: vt ibi. sed non quo ad ꝓiudiciū superioris vt iam dixi. nihil aūt operat inquantūs appellaret a diffinitiua: q: hanc inferior a principe imponere non pōt. Casus est hic. vel cōclude clarius ꝛ melius: ꝛ dic q: interdū principes in definite delegat appellatione remota: ꝛ tunc vz q: oia pōt sed q̄ appellatio intelligat remota litera hic non apparet: nec

10 a qua snīa vtrū a diffinitiua vel ab iterlocutoria. † vñ dicas

c remotā friuolā notorie[c] ꝛ illā que interposita erit absq; expressione inste cause. erit ergo hoc casu spāleter cum appellatur a diffinitiua dz exprimi causa iusta. vt. d. c. vt debitus hz als non sit exprimēda. l. j. in fi. §. de ap. hz hic gl. dicat pdictā clausulā non succurri: misi cū appellatur a diffinitiua: ꝛ non bene: q: imo etiā, ab iterlocutoria in his casibus pōt appellari de iure. si aūt inferior a ꝓncipe delegat ita effato sermone: non tenet in aliquo dicta clausula: q: hanc formam delegādi solus ꝓnceps obseruare pōt: ꝛ sibi soli reseruauit. casus est hic. Interdū delegat ap. remota a diffinitiua: ꝛ tunc sīr non tenet clausula: vt hic fm̄ vnū intellectum. Interdū delegat ap. remota ab interlocutoria: ꝛ tunc est casus. d. l. vlti. me q̄ dz clausula: ꝛ non poterit tūc appellari etiam ab illa interlocutoria a qua erat alias licitum appellare: ꝛ hoc tenet Ri. mal. i. d. l. fi. ꝛ idē tenuit ibi Bar. pōst a hic mutauit ꝓpositum qō nec ab iterlocutoria inferior a ꝓncipe pōt cōmittere cām ap. remota: q: ꝓndicaretur supiorum scēa appellatione: ꝛ ita tenet hic. ꝛ ego dico qō imo pōt per tex. d. l. vltime. nec ꝓiudicatur supiorum: q: vbi adiecta est dicta clausula appellari poterit ad supiorem omisso medio: vnde tenet in sui ꝓiudicium vt iam dixi. Interdum delegat appellatione ꝛ recusatiōe remota ante snīam: ꝛ ista forma est reprobata p rōnem dicte. l. fi. rōne sue indiscretionis: ꝛ ideo q: forma est reprobata in nullo opabit dicta clausula. ꝛ hoc tenuerunt ibi quidam quibus assentio, ꝓpter interdictum dicte forme: hz Jo. dixerit clausulā tenere respectu recusatiōis sed nō appellatiōis ꝛ male: q: in nullo tenet. ꝛ ꝓpterea litera illa dicit caueāt ꝛc. Interdū delegat remota recusatione ꝛ tūc fm̄ Ri. malū. quez sequit Bar. tenet delegatio si remouet recusationem que fieret p lit. cōtest. ꝛ associabitur: ꝛ tūc velut ordinario recusato alius: sed nō valet remotio recusationis que fieret ante lit. cōtest. ꝛ ideo impator ibi voluit nō cōmisceri clausulā appellationis ꝛ recusationis ante snīam simul: sed voluit clausulas illas distingui. f. vt remoueatur appellatio ab interlocutoria ante diffinitiuam snīam ꝛ bñ ꝛ vt remoueatur recusatio post li. cōtest. fiendam ꝛ similiter bñ. nam si vtrunq; remoueretur ante non teneret remotio: ꝛ tunc expone ibi literam qō minime verum est ꝛc. sez recusare dictum iudicem ante lit. contestata. quantuncunq; delegatus fuerit cum illa clausula appellatione ꝛ recusatione remota ante diffinitiuam. ꝛ iste est verus intellectus illius legis.

d **Uestum est.** A snīa arbitri[d] dati ad fideiussores seruā dos appellatur. ꝛ etiam ipse delegis citra app. pōt causam corrigere. h. d. ꝑm̄ verum intellectū. licet gl. in hoc vltimo dicat cōtra ꝛ non bene. ¶ Ex quo no, qō delegans sententiam sui delegati renocare pōt contra appellatur: ꝛ ideo male dixit glo. mag. precedentis. §. ibi. et est ratio ꝛc. vt ibi dixi.

¶ Quis ꝛ a quo appellatur. Rubrica.

¶ Appellatur a sententia delegati ad delegātem: ꝛ a sententia subdelegati similiter.

Delegatus ad vnā causam tm̄ potest eādem subdelegare.

d ¶ A snīa arbitri adō car. saba. i. c. cū dilect⁹. i. r. q. 3 arbi. ꝛ p Bald. in rub. ex tra de ap.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 Delegare totam iurisdictionem nullus iudex potest.
4 Appellandum vbi sit qando dantur arbitri ad cognoscendum in causa suspitionis.
5 Appellandum est ad principem a sententia sub delegati p delegatum principis.
6 Appellandum est ad ꝓpam quando alter delegatorum committit vices suas tertio.
7 Appellatur a snia vicarij generalis ad papam:a sententia vero vicarij specialis aut foranei ad episcopum.
8 Vicarius foraneus episcopi nil aliud est ꝙ specialis delegatus episcopi.

8 ¶A sententia vicarij gñalis. adō c.ñ.de cōsue.lib.vj.secus i vicario foraneo vt est gl. in cle.ñ.de rescriptis.

1 **Quod dicitur.** †A snia delegati appellat ad delegantem.z etiā a snia sub delegati appellatur ad primū delegantē.h.d.fm veri intellectum.z intellige qō sub delegās erat delegatus adv̄niuersitatem causarū:z ideo potuit sub delegare:z ita ponebat casum Jo.z bñ:cui assensit placentinus z bene:in alijs aūt male. ¶Jn gl.ab eo dele gato.ibi.alio retento.dic.ſ.qō loquitur in sub delegato dele 2 gato. ¶†Sequitur in gl.ibi ꝙ stare pōt.z sic decidit ꝙ delegatus ad vnam causam tantum de iure ciuili sub delegare potest eandem lit.cōtest.eorum se.pro hac gl.facit qō no.in l.z qꝫ.ſ.de iurisdom.iu.in gl.z in l.apertissimi.C.de iudi.vbi dic qō per lit.contest.delegatus ordinarius factus est. Idē qō hic tenet gl.in l.lega.de offi.pcon.p Jnn.de re iudi.cum bertoldus. Sed contrarium est verum:q:per lit.contest.de legatus non acquirit ius vllum in instantia:z ideo renocat ad libitum delegantis.l.iudicatum solui.ſ.de iudi.no.glo. ñ.in.l.post litem.ſ.de pcu. Et hanc sententiam tenent canonistę. ¶Sequitur in gl.tertiꝰ.dic ista est scōa principalis le. in ordine ſm quam iste.ſ.loquitur in sub delegato delegati sed in vno delegato tantum.precedentes aūt due lec.loquūtur in sub delegato delegati.z prima est bona.put dicit de 3 delegato ad vniuersitatem causarum. ¶†Sequitur in glo. ibi.contra.dic quasi dicat qui iurisdictiō nē hz potest illam totam a se abdicare alteri delegando:sed non renunciando nisi in manibus superiorum.vt.d.l.legatus.de offi.presi.Sed iste intellectus est falsus:q:de iure ciuili.etiam p vim delegationis nemo pōt a se iurisdictionem abdicare: nisi de cō sensu superioris.vt.d.l.legatus.z.ſ.de iurisdom.iu.l.solet.et ꝓpter rationem hic positam in gl.qꝫ si hoc esset in ptāte cuiuslibet ordinarij esset ita abdicare a se iurisdictionem ꝙ a snia sui delegati semp necesse esset ad principem appellare qō noluit imperator.vt.l.imperatores.ſ.de ap.de iure canonico etiam delegatus alteri potest totaliter cōmittere vices suas:vt.d.c.super questionum.ſ.porro.z de ap.c.si duobus z tunc cum omnis iurisdictio sit translata in sub delegatū semp z indistincte ad primum delegantem appellādum est vt dictis iuribus.z no.Cy.in.l.j.C.qui p sua iurisdi.z vide ff.de no.ope.nun.l.ꝓtor.p Bal.vbi etiam tangit qñ dicatur quis delegatus ad vniuersitatem causarum.z concludit qō nō sit delegatus ad vniuersitatem causarum:nisi sit duplex vniuersitas.ſ.causarū z psonarum ſm Bul.z Cy. ¶Sequitur in gl.quarti vt Pla.dic Plac.dixit bene dum retinuit primam positionem casus.ſ.qō hic.ſ.loquitur in sub delegato delegati ad vniuersitatem causarū.sed dixit male dum dicit posse ap.ad vtrūq; cum appellari debeat gradatim.z gradus sit iste vt ille intelligatur ꝓximus supiori qui cām primo loco delegauit. ¶Sequit in glo.ibi.ad eū.dic.ſ.delegantē ad ipsum aūt ꝓncipalē nunq; ſm oēs.hoc limita ſm canonistas.audi rogo te nisi ſi Papa vel iperator delegasset ap.remotam:z dictus delegatus sub delegasset.nā tunc a snia sub delegati non appellatur ad ꝓximū delegantem ex quo imperator appellationem remouet ab eo:sed appellabitur ad ipsum Papā vel ꝓncipem ſm quosdam.alij aūtē indistincte tenent etiam hoc casu:videlicet debere appellari ad ipsum ꝓximum delegantem.z non posse appellari ad Papam eti de iure canonico.licet eodē iure appellari possit ad Papam omissis oībus medijs.z hoc tenuit Spe.in tit.de ap.ſ.nunc tractemus.ver.ceterum.z per Jo.And.in 4 d.ſ.porro. ¶†Dic aūt quero si appellatur ab arbitris datis ad cognoscendum de causa suspitionis ꝓ ꝓncipem an tunc appellabitur ad eum vel ad ꝓncipem.de iure canonico vſ expeditum qō ad ꝓncipem.de ap.c.cū cessante.z hoc 5 tenet Spe.in.d.ſ.ver.sed ad quem appellabitur.†adde etiā quod ſi delegatus principis sub delegasset scōm stilum curie romane quousq; ipsam delegationem duxerit renocandum qō adissinitum a sub delegati appellabitur ad ꝓncipem vel ad papam:ab interlocutoria ad ipsum ꝓximū delegantem.z hoc tenet Spe.in.d.ſ.ver.sed quid ſi delegatus sub 6 delegat.z ver.seq. †Jtē adde ꝙ ſi sunt duo delegati:vnus cōmittit tertio totaliter vices suas qō fieri pōt de iure canonico:alter aūt cōmittit in aliqua parte qō a snia dicti tertij non appellat ad ipsos delegantes sed ad Papā. Et idem ſi commisisset vices suas cō delegato:vt in.d.ſ.versi.sed pone duo. Jn quantū aūt vnus delegatus non committeret tota liter alteri cō delegato vices suas:tūc dixit Spe. appellandum ad sub delegātem in.d.ſ.ver.sed in illa gōne. Jo.an.ibi 7 ſi nisi.p̄cessisset solū vt sub delegatus eo casu quo pot:puta quia erant delegati cum cla.ꝙ ſi non ambo posset vnus.&c. ¶†Ultimo scias qō a snia vicarij gñalis non appellatur a ad dominum:quia est vnum tribunal:sed a sententia vica 8 rij specialis sic.†z appellatur de iure canonico foraneus:q; non tenet idem tribunal. et licet sub nomine vicarij iurisdictionem exerctat:tamen delegatus est:vt in .c. romana. de appellatio.in.vj.

1 ☞ Appellatur a delegato ordinarij ad ipsum ordinarium.

1 **Pacto.** †A delegato ordinarij appellatur ad ipsuz ordinariū nō ad ꝓncipem quantū cunq; ꝓnceps illum declarauerit delegandum.h.d.z no.hunc casum z tene menti.

¶Quando appellandum sit z intra que tempora. Rub.

Siquidem. A snia agente confirmatiōe supiorus appellari pt tunc: post confirmationem:hz siat postea ps datum ad appellandum a prima.h.d.magistraliter istud ꝓncipiū. ¶Ex quo concludo tibi quod licet a sententia cō ditionali appellandum sit intra decendiuz a tempore ꝓpro lationis:vt.j.ea.l.ſ.biduum.tamen quando conditio inest tacite ex iuris dispositione: sicut inest in hoc principio:non est necesse tunc appellari intra decendiuz a die ꝓlationis: sed sufficit a die confirmationis. Adde gloſſ.in.l.duo iudices. de re iudicata in ver. in pendenti. et sic plus operatur conditio tacita ꝙ expressa.et tene menti:quia hec sunt verba mea.

1 ☞ Appellari potest a nominatione muneris publici vtilitate tantum:vt decurionatus.

2 Immunis a datijs z collectis si arctatur ad solucēdum debet appellare.

Si quis. †A nominatiōe muneris publici autoritate z vtilitate priuari excusari dz:sed si publicū est etiam vtilitate appellandū est.h.d.vſq; ad.ſ. 2 solent. ¶†Jn tex.ibi.causas immunitatis &c.dic hic est casus in terminis z cōiter ignoratur qō si aliquis habet immunitatem a datijs z collectis z alijs grauaminibus ccis: z deinde describitur in libro debentium soluere datia collectas z alia grauamina:qō si postea citatur vt soluat nonsufficit sibi ꝓuilegium immunitatis allegare excipiendo vel cusando se quod non debet solu ere ꝓpter immunitatis bñficium:imo incontinenti cum scit se descriptum z p consequens scit se vocatū ad munus appellare debet.tene menti:q; nascitur ꝓcticari. ¶Que aūt est ratio quod a vocatione ad munus ꝓuatum vtilitate sufficit excusare:z qñ est publicum vtroq; modo debet appellari:fuerunt opin.tene illam:quia vbi versatur vtilitas reipublice debet negotium celerius expediri.z ideo cum ad accusandum detur tēpus plixius:vt patet hic in glossa in versū frustra:merito pmissum fuit de remedio appellandi. ¶Jn glo.ſi.ibi.l. nominationes.dic ūno in legibus illis non fallit.in illis enim nominatio ad munus priuatum vtilitate non tenuit ipso iure: merito non est necessaria excusatio.sic.in.l.scire oportet.ſ. fi.ſ.de excu.tuto.

1 ☞ Appellare non expedit a nominatiōe ad honores vel munera.

2 Appellari potest ad rectorem ciuitatis ab electiōe vel actu antianorum.

Solent. †A nominatiōe ad honores vel munera 1 nō tribuentis ius aliquod nominato nō expedit appellari:sed si ius tribuit tunc sic.h.d. Et an tūc debeat appellari intra decem dies a die nominationis an a die confirmationis:varia fuit concertatio inter antiquos q̄ hodie iure nouissimo est decisa:q; intra decem dies a die nominationis tribuentis:ius post confirmationē vero appellari non pōt ab ipsa notatione si tps transiuit:sed ab ipsa confirmatiōe appellandum est.tex.est in decretali cōcertationi.de

tioni.de ap.lib.vj. Nec ob.principiū huius.l. vbi appellat a sententia prima post decē dies cōfirmata:q; ibi loquitur in appellatione a sententia:hic in appellatione ab actu extra iudiciali a quo appellari pōt.tene mēti. ¶Jn tex.ibi.si ꝓses in ordine fuerit. Dic in numero decurionū erat. ergo ꝓses z decurio:nō tū interfuit in ordine tanq; ꝓses imo tā quā merus decurio:merito a denoiatione decurionū de q̄ rū numero ipse fuit:nihilominus appellat ad eū vt ad ꝓsidē non vt ad decurionem. Idē dicas de episcopo q̄ interfuit inter canonicos vt canonic⁹ z ad aliquā electionē processit cōiter vna cū eis.nā ad eum vt episcopū poterit appellari:secus si vt episcopus interfuisset. ¶† Ultimo q̄ro an ab electione vel actu antianorum cōmunis Bonoñ. possit appellari ad rectorē ciuitatis predicte.vdicas qō sic si rector esset deputatus per papā.nam tunc locum ꝓsidis teneret vt hic iuncta gl.l.vlti.de prescrip.lon.temp.que dicit qō hodie quelibet ciuitas loco ꝓincie est habenda:z sic q̄ libet rector ciuitatis loco ꝓsidis est.hz si ipsi antiani deputassent rectorem:tunc nō appellatur ad ipsum q; inferior eis:sed appellabitur ad cōcilium generale quod repꝛesentat totū populū:z illud potest quod potest totus populꝰ de iure cōmuni.quod no.glo.in rubrica.C.que sit lon.consue.que non est alibi.facit qō no.ſ.de reg.iur.l.aliud.ſ.refertur quod me.cau.l.metum.ſ.animaduertendum.in glo.de dolo.l.sed ex dolo.ſ.sed an in municipes.in glo.

1 ☞ Appellationis interponende tempus currit de momento ad momentum.

2 Clausula admitto si z ꝙten⁹ iuris sit z nō aliter qd opatur.

3 Appellari an z qñ possit a sentētia ex cōmunicationis.

1 **Biduum.** †Hoc iure biduuz vel triduū ex die sententie late dabatur ad ꝓappellandū siue snia sit lata pure siue sub cōditione.h.d. Et no.bñ: q; istud tempus olim ex die scientie currebat:hodie a recitatione ipsius sententie:vt in aut.hodie.C.de ap.z ideo hō die computatur tempus de momento ad momentū vt ibi: olim secus vt hic.vñ die sententie late nō cōputabat olim: hodie cōputat ex quo considerant momenta.z sic sublata est magna disputatio cōtendentiū an dies appellationis interposite cōputet in numero. Cōputat enī vt ibi:de quo plene p Spe.de ap.ſ.restat.ver.sed nūq̄ dies. Et istud tps decem dierum vniformiter locum hz in omni appellatione siue interponatur ab actu iudiciali siue extraiudiciali:licet olim de hoc esset magna contentio.tex.est in.c.cōcertatiōi. de ap.lib.vj. ¶Jn tex.ibi.siue late.dic z scientie.z hoc voluit glo.ſi.hic.z bene probatur.ſ.eo.ſ.fi. Nec intelligitur eā scire:l; fuerit citatus.z etiā si dixisset nolo venire eo ꝙ cum ipse absens est tpe snie ꝓsumitur eius ignorantia.no. gl. in.l.j.C.quorum ap.nō rec.z dixit hic pridie. ¶Jn tex.ibi. non est sub condi.ſ.extranea:puta si nauis ex asia venerit illa enim nullo modo cām contingit.z hoc casu snia est nulla ſm veram opi.q; snia est actus legitimus.vnde adiectio conditionis extranee irritat ipsum actū:vt.l. actus legitimi.ſ.de reg.iu.p Dy.in.c.actus legitimi.de reg.iur.hz secus esset si cōditio esset impossibilis.nā tūc vitiaret cōditio et nō vitiat.hoc tenet Bar.Tu potes dicere z forte non male ꝙ snia est aliqua sed apparet iniquitas ex adiectione cōditionis extranee.vñ alio nō pbato rescindit ꝓ appellationē. z hoc volnit tex.iste.Nec ob.c.actus.q; snia non est de illis actibus legitimis qui non recipiunt conditionem si ferret 2 sub conditione iurisiurandi illico condictis est implēda:vt l.gñaliter.C.de rebus credi. ¶†Et si interponitur decretū super alienatiōe rei minoris per hec verba si z inquantum de alienatio de iure ꝓcedat an teneatur:dic vt no.Bar.in a l.cū ꝓpter.ſ.de leg.ꝓstan. Adde qō no.Bal.in repe.l.edita.in materia cumulatiōis.in.v.col.vij.q. Jtē dubitatur si 3 iudex dixit admitto libellū inquātū de iure teneor. ¶†Sequitur in litera.statim tēpora.dic hoc fallit in sentētia excōicationis:q; si eius effectus differret in tempus lōgius: excēplū cum quis excōicat nisi soluerit decē intra mensem nā per totū mensem poterit appellare.de re iudi.ꝓterea.el scōo.per Jo.an.excepta vero excōicationis sententia gñaliter tene qō hz effectus snie conferatur in tps plixius:tū tē pus semper incipit currere ex recitatiōe snie:vt in.c.qō ad cōsultationem.de re iudi.z ibi per Jo.an. ¶Quid aūt erit si cōditione pendente cōdēnatus eximat a foro iudicātis an tunc existens cōdictio trahet retro:ita qō liget excēptū dic vt no.per Jo.an.in.c.cū sunt.de reg.iur.in.vj.in mercurialibus suis.z tene mēti hāc.q.z veritas est qō ligat. ¶Jn tex.ibi cōputari debere.dic huic ob.ſ.de excusa.tuto.l.pe. ſ.j.vbi pōt tps purificare cōditionis cedit tps datū ad ex cusandū. Bar.soluit hic qō hoc operat auctoritas snie. Tu dic qō in materia ꝓscriptionis inherere nos oꝑs verbis:q; est materia positiua.ſz verba.l.dicūt cū a snia appellat: ex die sententie olim:z hodie ex recitationis tps incipe:ergo tūc incipit.sic em placuit legislatori.in excusatione dixit q; tutor se excusat intra qnq̄ginta dies.no aūt est tutor q sub conditione datus est anteq̄ purificet cōditio sicut nec adita hereditatē ex testō. ¶Ultimo q̄rit Bar.ex quo tpe incipit tēpus petē de restitutionis aduersus sententiā cōditionalē z dixit cogita. Tu dic qō restitutio implorat ad uersus lesionē. Si ergo actus sententiādi quātūcunq; conditio nāl ledit ex illo:tūc incipit cedere tps illud.ſz si non ledit snia ſz purificatio conditiōis ex tūc incipit cedere tps.l.iuſ. ſ.scio.ſ.de mino. Et si oꝑs ambos istos actus ꝓsimul cōsistit habeat necessariā cōsequentiā ad principium:in spicit ipsum principium:vt.d.ſ.scio.

Quod in sententijs. Tēpus statutum ad appellādum a senten.etiā ad cetera pcedēdū est subaudi a qbus appellari pōt.h.d.loquit ergo hic de interlocutorijs.z diffinitiuis.nā ab eis interdū appellat:vt.j.ti.i.l.j.z.ſ.tit.ñ.l.fi. Et a ¶Ut no.Bar.in no hoc nomē sententie ad diffinitiuam referri in dubio. l.cuz ꝓpter.ſ.de leg.ꝓstā.adde gl. Jnā i fili i.c.relatio.xxi.q.j.bart. in.l.si qñ. de leg. j.ibi vl.no. ad ea q̄ tota die fiunt. dicit iudex cōfirmo hoc sit ō iure vz vel admitto i quātū de iure debeo qō aliqd nō relenat: hz de ea clausula dicat se aliqd retigisse in l.inde.de re in. hz Bar.i.l.ambitiosa.ō decre.ab ord.fa.ꝙ. ḡro qd si.tz istā clausulā opari.facit gl.de offi.dele.in.c.cōtigat.z dixit baldus.in repe.paduana.l.edita. Jtē dubitat. q talis cla admitto libellū si z inquātū de iure teneor als non est vtilis q̄. hz vim interlocutorie le gis nō aūt hois. ibi viō p eā sub q̄ cies qō est vtilis qñ iudex defert appellationi per illa vba inquātū de iure teneor et nō aliter: q; si de iure non pōt appellari vel nō ds deferri: iudex a quo pseuerat in iurisdictione. qō no. Est de hac cla z victo vide oīno vba Bal.in.l.nō dubiū.C.de legi. Jnstra Bā grīf. et de hac cla viō oīno Jmola⁹ post ang.i.o.l. iudex de re iudi.

a ¶Tnne audiť etiã ſi pcurator ꝛc.adde Jnno.bu.ꝛ ino in.c.j.i ſi.extra vt lit.nõ cõte.vbi dicit q verã cõtumacia pcuratoris nõ nocet dño quo ad ptãt appellãdi:& Jnno.dicat no.q non ſolũ poterit appellare dñs intra.x.dies a die late ſnie nõ ſcie ex q cã eſt tractata p pcuratorẽ.p.l.j.ſ.ſi.ff.qñ ap.ſit.ti.q.vi.c. biduũ. Hec obſtat l.ab eo.C.qũo ꝛ qñ iudex q cã fuit tractata ibi cũ dño.ꝛ ibi nõ trãſit ibi niſi poſt .x. dies a tpe q ſcinit ſnlaꝫ ſi ſe latã vꝫ p procuratorẽ not.ff.q.vi.c.bi duũ.Sũ aduer. Bal.cõtra in.d. a c.j.ꝛ in auť. hodie.C.de app.

b ¶Jn eius notitiã.Adde qõ ad ſniam qñ reꝰ nũq̃ fuit in iudicio dz citari pſonaliꝫ ꝛ non ſuff.cit ad domũ ſm Jnn. b i.c.ſi aduerſarij. extra de eo qmit tit in pof.Jnq.i l.vt pfecti°.C.de anna.excepti.itẽ ad videndũ iurare teſtes Bar.ſi.l. iiij.ſ.pretor.ſ.de dam.infec.

c ¶Poſſit excõicari.Adde gl.in c.duo ſunt.xcvj. diſtin.Abb.in.c. i.de ſenten.excõ. 1

d ¶Allegãs Jria. 2 adde.l.eũ q C.de inoffi.teſta.l.vbi repugnãtia.ff.de reg.iur.c. exami- 1 nata.de iud.Cardi.Jaba.in.c.ne noſtrum.in.ſ.oi bus in.i.nota.vt eccle.beneſi.dic d hoc eſſe veruꝫ in 2 eadem inſtantia iudiciſ.ſecus ſi in diuerſis.xiij.q.ij. in pincip.et per Archid.in.c. qd eſt.l.di.

e ¶Regula affirmatiua eſt de iure canõico qõ ab 1 2 omni interlocutoria aliquo modo grauante appellari põt.adde 1 glo.in auť.habita.C.ne ſi.propatre.ꝛ ibi docto.ꝛ Bal.in. vj.qõne dicens Bal. oẽs doctores cõmuniter tenere exce pto Ric. mata. Idem quod gl. tenet Barto.hic ang.in l.ex qua cunq̃.ff.ſi qs in ius vo.nõ ie.De iure canõico nõ eſt dubium.c.ſignificantib°. de offi.deleg.Bald. in.d.q.vj.

do obſeruari ſcz intra tẽpus qõ dat ad appellãdũ.ſ.ex die recitationis ſnie dñs audiat appellãs.Jn pcuratore autẽ cõtum ice ficto:tene qõ ſi nõ appellauit neq̃ collusit neq̃ in diſſolutа negligẽtia fuit nõ audiť dñs.niſi procurator nõ exiſtẽte ſolutõ.ꝛ ita,intelligo gl.ſi vbi pcurator collu ſit vel i malitia vã quincẽ ex actis:tũc audit etiã ſi pcur.a ſoluẽdo ſit.hz ergo dñs tũc duplex remediũ agẽdi cõ pcuratorẽ actionẽ mãdati in q̃ purgabit eiꝰ dolꝰ atq̃ malicia et etiã remediũ appellãdi.¶Jn gl.i.ibi.ꝛ ſic eſt 2tumax.dic hoc nõ eſt verũ vt vidiſtis q̃ eoipſo q̃ ſciuit ſe citatũ ꝛ nõ cõparuit qõ ſit verꝰ cõtumax:imo neceſſe eſt qõ nõ habuit cãm iuſtã vel iniuſtã pp quã nõ cõparuit vt dixi vobis plene in Lex ꝓſenſa.in.ſ.ſi.ſ.de appel.¶Sequiť in glo.nõ tñ venit in eius notitiã citatio.† illo.bñ:q̃ nõ ſeq̃t gs ieſt citatꝰ ad domũ:ergo citatio venit in eꝰ notitiãb:ſ dicta citatio ſit ſufficiẽs ad ꝺdenatoriã:poſito qõ ad notitiã eiꝰ nõ venerit:vt hac gl.ꝛ no.in.l.vt pfecti°.C. de anna.excep.per Bar.plene in l.iiij.ſ.toties.ſ.de dã.infec.† Et iõ dixit ẽ no.cũ qs nõ poſſit excõicari[c] niſi pp verã 2tumaciã qõ nul lus citatus ad domũ:ſ nõ puerit pcepto:poterit excõicari:niſi doceat qõ citatio in eius notitiaꝫ puenit. Jn dubio aũt veniſſe pſumit:vt no.gl.in.l.ſi legib°.C.de epi.au.ſz iſta pſumptio nõ eſt ſufficiẽs ad excõicationis ſniam q̃ verum dolũ requirit ꝛ nõ preſumptum.¶Sequiť in gloſſ.de iure emphi.ꝛc.dic vt ibi per Cy.ꝛ Bar.ſ.de verbo.obli.cũ fili°. ſ.in hac.ꝛ ibi dixi per Dy.in.c.ſi quis nimis.de regu.in.in vi.Et cõclude qõ tempus currit hereditſz reſtituiť ex clauſula generaliſi qua iuſta cauſa mihi eſſe videtur.

¶Allegans contraria an ꝛ quando ſit audiendus.

Poſitionibus inuicem contrariſys non eſt reſpondendũ.

¶Jprocuratorio. Quilibet p appellãs cãm ſuã dicit:biduũ hz:qõ plurib° p bak exemplis.h.d.lex tota. † Jn tex.ibi.ſeipz excludit.no.cõtrariũ ſibiipſi nõ audiri:q̃ per hãc cõtrarie tatẽ ſeipſum excludit.concor.ſunt in glo.ꝛ erat hic talis cõtradictio qõ erat ꝓpleritas.Nã ſimul ꝛ ſemel dicebat cãm ſuã ꝛ nõ ſuã.vbi aũt hec ꝓplexitas nõ eſſet audiť allegans Jria[d] ad defenſam:vt in.c.nullus pluribus.de reg.iur.li.vi. ꝛ ibi per Dy.ꝛ in.l.j.C.de fur.ꝛ ibi per Cy.† Et iſtud eſt vtile ad poſitiones Jrias vt ponẽs Jria nõ audiaſ:nec eiſdem qs rñdere teneaſ de q̃ in ſpe.de poſitiõibus.ſ.vñ.ver.xviij. no.in.l.ij.ſ.qõ obſeruari.C.de iura.cal.in ver.p eo.ibi neceſ ſaria.dic id eſt cõiũcta:vt.ſ.de iuſti.ꝛ iur.l.ſi.ſ.de ap.l.non tñ.Si eñ nõ eſſet cõiũcta pſona:ſz appellaret vt q̃libet p pter pietatis intuitũ tunc nõ ageret cauſam ſuam ſed ꝛ alie nã ꝛ haberet triduũ ad appellandum.ꝛ ita limita hũc tex.

¶Sententie videť acquieſcere pręſens ꝛ nõ appellans.

¶Inſula viſo libello:viſaq̃ litis ꝓteſta.ꝛ ecõtra:qd op.ãſ.

¶Illud videamus. † Cũ inter locutoria ferť pte pſente ꝛ nõ reclamãte pindicať ei in oĩbus enũciatiua viſo libello ſit.ꝓteſt.ac.qõ omnia enunciata in ea pbenť ꝛ partẽ p illã ſcripturã.ꝛ ideo cũ petiť illius ſentẽtie execution nõ eſt neceſſe coꝛa iudice,pceſſum oſtẽde reſz ſufficit inſtrumẽtũ ſentẽtie,pducere tantũ.ſecus autẽ ſi ps nõ fuerit pſens:q̃ tũc oportet ꝓduci totũ ꝓceſſum vt ex eo pateat ſentẽtiã aliquã fuiſſe.Et hoc tz Jnno.ibi.c. cũ in iure perit°.de offi.deleg.Preterea dixit Ja.bu.q vbi cũq̃ pars põt ſibi pindicare in his que enunciatiue in aliquo inſtrumẽto ꝓferunť:ſp illa enunciatiua preiudicať ipſi parti:vt.l.optimã.C.de cõtrahen.ſtip.dic vt ibi per eũ.

¶De appellationibus recipiendis vel non. Rubrica.

Non ſolẽt. Non auditur appellans aut eius nõ intereſt. ¶Et not z hic ꝓſiderari intereſſe pietatis.ſic etiã conſideratur intereſſe qualequale etiã modiciſſimi pindicij ipſius appellantis.l.ſi pluſquio.ſ.de appellatio. Qui autẽ in iudicio fuit appellat:licet ſua nullo modo interſit:vt.ſ.titu.i.ſi,procura.ti pun. ¶Jn gl.cuz moꝛ.ibi id eſt biduum hanc tene. ¶Jn gl.habetur.ibi iudicium nullum eſt ꝛ controuerſie nulle.dic intellige qõ iudi ciũ eſt nullum ꝛ controuerſie ſunt nulle in preiudicium dñi qui non mandauit:ſed in preiudicium ꝓcuratoris illius q cauſam agitaut iudicium valet ꝛ tenet:alias enim nõ poſ ſet ratum haberi:vt dixi in glo.magna .l.ſi.expreſſim.ſ.de appel.vbi dixi.ꝛ iunge hanc glo.illi.Ang.

1 ¶Appellari poteſt ab interlocutoria inferente grauamen irreparabile per appellationem a diffinitiua.

2 Appellari poteſt a precepto iudicis executiuo grauamẽ irreparabile inferente.

3 Appellari poteſt de iure canonico ab omni interlocutoria quomis modo grauante.

4 Appellari non poteſt de iure ciuili ab interlocutoria. fallit vt infra.

5 Citatus ad locum non tutum poteſt appellare etiam ſi habet ſalumconductum.

6 Appellatio ab interlocutoria ſi non interponitur:an grauamen illatum poſſit poſtea in appellatione a diffinitiua refricari.

7 Appellari põt ab interlocutoria inferẽte grauamẽ pſone.

8 Torqueri an ꝛ qñ poſſint teſtes vel,ptes in cauſa ciuili.

9 Appellari an poſſit ab interlocutoria inferente preiudicium toti cauſe.

10 Interlocutoria nunq̃ poteſt mutari per iudicem a quo ſi fuit bis confirmata per iudicem ad quem.

11 Solui an ꝛ quando poſſit minoꝛ ture.

1 ¶Aliter. Breuiter.h.d.† Ab interlocutoria inferente grauamẽ irreparabile per appellationẽ a diffinitiua appellari põt.h.d.ſecũdũ lec.Jo.ꝛ veram.vel ſic.Si iudex interloquiť aliquem fore torquẽdum poteſt ab hac interlocutoria appellari.h.d.Et hoc communiter practicať in omnibus locis in quibus habitis indiciis ſecundum formã ſtatutoriũ quis torqueri põt.Nam ſi poſt indicia qs citatur vt veniat ad ſubeundum tormenta:optime appellabit vt hic.tortura enim illata reparari non poteſt appellationis remedio: vt no gl.in.l.ſi quis ꝓuocatione.C.de ap.Sed ſi inferť innuſte operať exceptionẽ a iuriſdictione torq̃ntis:vt.C.ſi qua cunq̃ ꝓditus po.l.vna.ꝛ eſt caſus in.d.l.ſi quis ꝓuocat°, ſcõm vnã lec.quã tz Buli.ſint ergo cauti torti vt rõne tor ture de q̃ fidẽ facere poſſunt declinẽt vna cũ eoꝝ domo iuriſdictionẽ in debite torquẽtis.qõ eſt quotidianũ ſciẽt.b° 2 practicare. † Per hãc etiã.l.ptz apte qõ a ꝓcepto iudicis interloquẽtis aliquẽ capitẽdũ ꝓ executione inſtri guarẽtigie optime appellaſ:qñ hec captura reparabilis non eſt.ꝛ hoc etiã tenuit Odof.in.l.añ ſnie.C.quoũ appel.nõ reci.vbi etiã dicit a ꝓcepto qõ ſit in cõfeſſum ſm formã.l.ſi debitori.ſ.de iudi.appellari poſſe. † Et conclude in appellatione ab interlocutoria vnã regulã affirmatiuã de iure canonico ſcz qõ ab oi interlocutoria aliquo modo gra 3 uãte appellari põtꝭ vñ dixit etiã Jo.an.ab interlocutoria lata in cã momẽtanee poſſeſſionis appellari poſſe.de offi. deleg.c.paſtoralis.Idẽ ſtz Jnno.in.c.ſignificãtibus.de ex.no.nũ.Bar.tz idẽ nõ q̃ ſit interlocutoria imo diffinitiua eſt:vt plene not.p eũ in.l.naturaliꝛ.in.ſ.nihil cõe.ff.de acq. poſ.Et hoc,eſt verũ vbicũq̃ poſſeſſio nõ eſt duratura momẽto:q̃ poſſidẽti nõ eſt aliud remediũ ꝑditũ niſi retentio nis ſolius q̃ ꝑdita ipſam detẽtationẽ recupare nõ poſſet.ſ. de ꝺdi.inde.l.q exceptionẽ.ſ.ſi ps domus.Subdẽs qõ nõ eſt verũ qõ a tali ſnia poſſit appellari:imo appellari põt:ſz appellatio nõ tollit effectũ ſententie ſicut alias appellatio a diffinitiua tollere ſolet.l.ab executore.C.eo.l.creditor.ſ. de app.vbi a ſnia lata in ſummariis appellaſ:ꝛ tñ preiudi ciũ parari põt in iudicio ordinario.l.ſi iudex.ſ.de his qui ſunt ſui vel alieni iur.per hoc etiã patet ab interlocutoria ſecundi decreti appellari poſſe de quo Bar.hic.ꝛ Dy.in.l. ſi finita.ſ.eleganter.ſiſr dixit Jaco.but.in dicta.l.ante ſententie.quod ſi tertius comparet in iudicio ꝛ petit tenuꝛ reuocari tanquam datam in preiudicium ſui poſſidentis ſi ne ꝓnuncietur eã reuocandã ſine non reuocandam poteſt ab iſta interlocutoria appellari.monetur q̃ inter eos alia 4 diffinitiua nõ ſperatur. ¶ † Secunda regula eſt negatiua de iure ciuili ſcz quod ab interlocutoria non appellatur ꝓ batur in.d.l.ante ſententie.in.l.prima.ſ.queſtũ.ſupra de appel.in.l.j.C.de relationibus.in.l.ſecũda.C.de epi.an. ¶ Fallit vbi interlocutoria ferturꝑpoſt diffinitiuam:q̃ tunc non ſpať alia diffinitiua:vt.d.l.ab executore. ¶ Scõo vbicũq̃ non ſpe-

non ſperatur diffinitiua.l.cũ titia.ſ.de accu. ¶Tertio vbi a cunq̃ ſperatur diffinitiua[a]:ſed nõ põt appellari ab ea ꝓpter naturã cauſe:nõ,dico,ꝓpter reuerentiã iudicantis ſm Jnno.in.c.ſignificauerũt.extra de teſt.aliter eñ grauato nõ põt eſſe cõſultũ. ¶Ultimo fallitb vbi grauamẽ illatuz p interlocutoriã non eſt reparabile per appellationẽ a diffinitiua:vt hic.ꝛ.l.inter vtile.de mino.ꝛ.d.l.ſi qs ꝓuocatus ſm vnam lec. ¶Et ex predictis Bar.infert ad quaſdã que ſtiones quas dicã verbo.Et adde infraſcripta. ¶ † Primo cũ qs citať ad locũ non tutũ.dicit eñ appellari poſſe ꝛ bñ. ¶Adde etiã ſi abſenti deť ſaluuſcõductus ꝛ de ſuſpitione fidẽ facere tenetur ſaltẽ ſuo ꝓprio ſacramento.tex.eſt in.c. ſtatutũ.ſ.cum non.coniuncta glo.Jo.an.de reſcrip.lib.vj. ¶Itẽ adde.dũ dicit qõ ſi iudex ꝓnunciat tutorẽ eſſe legitimũ:põt ab iſta interlocutoria appellari:q̃ iſtud eſt verũ niſi pupillus ſit in caſu in quo tutor ei dari poſſit.Nã tunc iudex de cã cognoſcens ꝓnunciãdo tutorẽ legitimũ facit 10 eũ legitimũ[c]:ex quo ei tutorẽ dare põt:vñ non grauať aduerſarius:cũ acta facta cũ eo valeant ꝛ teneant.ꝛ hoc fuit de mẽte Jac.de are.in.l.j.ſ.quoties.qõ falſo tutore. ¶Itẽ adde dũ dicit qõ ſi iudex ꝓnunciat ꝓcuratorẽ legitimuz põt ab interlocutoria appellari ſubaudi etiam ſi adiecerit hec verba ſe ratũ habiturũ quicquid cum procuratore illo factũ erit ſm Cy.in.l.licet.C.de ꝓcu. ¶Item adde dũ di cit a ſecundo decreto interpoſito contra latitantẽ nõ appellari ꝓpter verã cõtumaciam latitãtis:ſubaudi niſi latitãs dicat ſibi immoderatũ grauamen illatũ:appellat eñ tunc ab excẽſſu q̃ ſub cõtumacia non apprehendebať:vt.l. 6 ab executore.ſ.de appel.ꝛ.l.ab executore.C.de ap. ¶ † Ultimo adde qõ vbi ab interlocutoria nõ inferẽte pindicium toti cauſe ſicut eſt cũ repellitur exceptio peremptoria nec reddit iudiciũ nullũ retro:ſicut eſt exceptio falſi procuratoris:exceptio cõtra reſcriptũ impetratũ ab excommunicato exceptio ineptitudinis libelli:ſz potius ocernit alia puta dilationẽ cõceſſam vel denegatam:minus breuẽ vel minus longã:ꝛ ſicut eſt interlocutoria expenſarum interme diis cauſe ibi ſi non appellatur ab ea non põt poſtea iſtud grauamen refricari in appellatione a diffinitiua:ſecus cũ reddit iudiciũ nullũ retro:vel parat preiudiciũ,toti cauſe. tex.eſt in.c.ſi.de ap.li.vj.Si autem ab illa interlocutoria lata ſuper exceptione reddẽte iudicium nullũ retro.vel principalem cãm contingentem appellatũ ſemel ſit ꝛ bis:tunc non põt illud grauamen refricari pel appellationẽ a diffi nitiua:ſaluo niſi ratione inepte ꝓpoſitionis fuerit ſententia lata cõtra appellantẽ in appellatione ſecũda.tex.eſt in 7 clementina vltima.de appel. ¶ † Ultimo conclude vt intelgas bñ qõ dixit Bar.de grauamine concernente perſonã vt per illud poſſit continue appellari:intellexit eñ qñ gra uamen alicui infertur vt litigare cogatur cum illo vel coꝛã illo:cum quo vel coram quo recipiens dicit ſe nõ teneri. vñ grauatur ſi litem cogitur conteſtari ꝛ iudiciũ ſubire.l.iij.ſ. legatis.ꝛ.ſ.penul.ꝛ ſi.ſ.de iudi.ſed lite conteſta.nullũ grauamen per litigiũ excipienti infertur ꝓpter qõ ſolũ ipſe valeat appellare cũ poſſit reparari per appellationẽ a diffi nitiua:ꝛ ipſe,cogetur continuo litigare:ex quo lis erat conteſtata.Et ideo ſi citatus cõparẽs dicit ſoluere volo:ꝛ hoc nõ ſob.iudex ꝓcipit vt conteſtetur lis:poterit ab illo ꝑcepto appellari cũ tale grauamen reparari nõ poſſit:vt hac l.coniuncta.l.ſi reus paratus.ſ.de ꝓcu. ¶ Aꝑductione aũt libelli nunq̃ appellať de iure ciuili qr nõ expedit hic actus cũ ex pte ſed cũ iudice:ꝛ non in figura iudicij. C.de fur.l.ij. ꝛ.ſ.de adul.l.miles.ſ.ſexaginta. ¶Jn gl.iij.ibi ſcz p tormẽ 8 ta.Jo.dic hec vera. † Et an in cã ciuili poſſint teſtes torq̃ri vel etiã litigantes:dic vt notat Bart.plene in.l.ex libero. de q̃ſtio. ¶Sequiť in gloſ.qõ Jo.nõ placet.dic ſcz qõd per interlocutoriã cauſa regulariter decidatur. ¶Sequiť in gl.tuetur,dic id eſt mereť. ¶Sequiť executionẽ.dic id eſt extraneam ab ipſa ꝓnunciatione. ¶Sequiť.ꝛ ſecundũ eos.dic ꝛ male. ¶Sequiť ſi aũt ponas.dic hoc eſt falſum: qr ſz vnus articulus cauſe ſe delegetur:tamen ſententia lata per delegatũ eſt interlocutoria:qõ apparet:qr põt corrigi per delegantẽ contrario imperio.l.ij.ſ.qui.appel.nõ licet. ¶Sequiť in glo.ſed dic vt ibi.Tu dic qõ ibi ſnia lata ſup etate quantumcunq̃ interlocutoria parat preiudiciũ irreparabile qr poterit minoꝛ aduerſus oẽm ſleſionẽ reſtitui.l. minoꝛ omiſſam.de mino.Et qr ſi fuiſſet ꝓnunciatus minoꝛ ex aſpectu tpe diffinitiue forte non erit eiuſdem aſpectus. ¶Sequitur in glo.ibi.non tamen dicit qõ appelle 9 tur.† nota diligenter:qr ibi ſententia interlocutoria parabat plenũ preiudicium toti cauſe:ꝛ tamen ab illa nõ appel letur.ꝛ iſtã opi.tenendo lex videtur deſtruere maximũ fundamentũ Bar.nã ibi opponebatur exceptio impeditiua proceſſus:ſcilicet rei indicate contra quam replicabať de preuaricatione:ꝛ tamẽ ſi iudex interloquiť preuaricatum eſſe ꝛ accuſatũ ꝛcogi litem conteſtari non appellať ſecũdã iſtum intellectũ. ¶Sequitur ibi quia interlocutoria. p.l.iſtam dic hoc falſum quia ibi ſecundum omnes loquiť in poſſeſſorio retinendo,poſſeſſionis in quo lisconteſtať:vt.l. j.vti poſſi.ꝛ ideo bñ ſtat,ſequẽs ſolutio. ¶Sequitur ibi ſi habet ius qui ſuccubuit.dic ſuple ſi habuit ius facile:ꝛ in promptu per qõ recuperare poteſt detentationẽ predictã: alias ſi eſſet omni remedio deſtitutꝰ appellare poſſet vt hic 10 ſecundũ Bar.ꝛ bene. ¶ † Sequitur in gloſſ.ibi.l.qõ iuſſit. a adde qõ nunq̃ aliqua interlocutoria mutari põt per iudicẽ qui tulit ſi fuerit cõfirmata per indicem ap.ſemel ꝛ bis vt in cle.vlti.de ap.ꝛ ibi per Jo.an. Et habes hanc l.ſolen 11 niter expeditã. ¶ † Quia in hac materia inuenies ſepe allegatũ.ſ.permittit.in.l.ait prętor.de minor.dico qualiter eũ intelligo. Dicit eñ ibi litera qõ ſoluẽs minoꝛi iuſſu iudicis ſecurus eſt:niſi ei poſſit imputari cur non appellauit ꝛc.in telligo eñ ei imputari qñ eſt talis q ſcire dz ſeu ſcit etatem minoris:vt.l.octaui.vñ cogna.ꝛ.l.de tutela.de in integ.reſtit.mino.als eñ licitũ eſt ei parere iudicis iuſſu citra appellationẽ ꝛ credere illi q maioꝛẽ vt iudex innuit abſq̃ alia b inueſtigatione.neſcio ſi audiuiſtis alias ita clare.Angel°.

1 ¶Appellatio recipienda non eſt.

2 Appellatio ab interlocutoria debet interponi in ſcriptis.

1 ¶Appellatio fruſtratoria recipien da nõ eſt:nec audiri dz appellãs.h. d. Si tñ iudex recepit dictam appellationẽ fruſtratoriã:ab dicat ſibi iuriſdictionẽ[d] abſq̃ aliq̃ d inhibitione iudicis ad quem:nec tenet tunc ſuperioꝛ cãm remittere ad ipſum:vt in.c.cum appellationibus.de app. li.vj.ſz vbi alias nõ detuliſſet cã remittenda eſſet ad eũ:vt in.c.romana.vltimo reſponſo.eo.tit.Et hic dicit Bart.eſſe caſum qõ ab interlocutoria ante lit.conteſt.lata per quam qs litigare compellit appellaťvt vidiſtis in.l.ij.ſ.Sz eius opi.cõſuncdit.l.iij.de ꝓuaricatione vt ibi dixi.niſi,ſuſtineas Bar.ibi qõ non ꝓnobeatur exceptio rei iudicate in vim dilatorie:vel niſi limites Bart.qõ dictũ eius habet locum quando exceptio non contingit cauſam ꝓncipalem neq̃ eius merita:ſicut eſt quelibet exceptio peremptoria impe 2 diẽs litis ingreſſum. † Dicit etiã Bar.hic eſſe caſum qõ de iure ciuili etiã ab interlocutoria eſt appellandũ in ſcriptis: lz glo.dicat cõtrariũ ꝛ nõ bñ.ſ.de ap.l.ſi.ꝛ.ſ.ti.j.l.j.ſ.qõ in ſententijs.ꝛ qõ de iure ciuili dz appellari cũ expreſſione cãrũ grauaminis:ꝛ non poteſt illa appellatio iuſtificari:niſi ex actis ꝓmiſs de iure canonico.iſtud eſt clarum in cle.appellanti.de appel.ꝛ iſta membra ꝛ quedam alia circa appellationẽ ab interlocutoria proſequere.vt hic per eum. c

1 ¶Appellatio ſi non admittatur per iudicem a quo hoc nõ preiudicat ꝛappellanti.

2 Litigium factum coꝛã iudice incõpetenti nõ ꝓdeſt errãti.

3 Appellatione pendente fit renocatio attẽtatorum officio iudicis ad quem.

4 Attẽtata poſt appellationẽ an ꝛ quãdo poſſint reuocari.

5 Appellatione pendente in quibus caſibus non liceat attẽtata reuocare.

1 ¶Jcuius. † Non pindicať appellãti,licet eius appellatio ꝛ iudicẽ a quo non recipiatur:ꝛ innouata appellatione pendente per viã intentati deberet in ſtatũ priſtinũ reuocari:ꝛ incompetentia appellantis[d] non ꝓpetuat eius tpa.hoc dicit. Deferre igitur vel nõ deferre cũ appellatura diffinitiua nihil operatur.caſus eſt hic.loquor quo ad preiudicium aut commodum appellantis. Quidã tamen dixerunt oppoſitum quos refert Specu.in tit.de ap. in.ſ.reſtat.verſic.porro.quod.ſ.dixi.ꝛ hoc tenet Joan.an. in decretali.nicolao.de ap.ꝛ ibi commendat multum opi. Spe.cum tamẽ iudex ꝺfert ſtatuere poteſt terminum appellanti ad appellationem proſequendam:vt notatur ple nius in dicto verſiculo porro. ¶Jn tex.ibi.iuꝑdimento factum fuerit.dic per,iudicem vel appellãtem.hec enim ſunt illa que reuocari poſſunt per viam attẽtati ex mero officio iudicantis.nam ſi aliquid attentaretur cõtra appellantem per tertium non habentem cauſam ab ipſo appellante nõ poteſt illud grauamen reuocari niſi per viã ordinariã.tex. eſt in.c.romana.de appella.circa medium.lib.notat Joã. an.in.c.non ſolum.eo.titulo. ¶Sequitur in tex.pro de rit. 2 ¶No.regulam magiſtralem qõ litigium factum coꝛã iudi

¶Sperak diffinitiua.vide ad b no.Ang.in auť. habita.C.ne ſi.p patre.vbi ex hac rõne dicit poſſe appellari a ſnia qua gs ſe iudicẽ pnũciat.vide ẽt ang.i.l. creditor. ſ.iuſſus.ſ.ꝺ ap. ¶Ultio fallit ꝛc. Adde ẽt alꝰ fallẽtias.pan. poſt Jmo. i. c.cũ ceſſãte.de ap.vbi iteralꝰ fallit ẽt ſi iudex ꝺtulit appel latiõi:q̃ tota iuriſdictio eſt trãſfuſa i ſupiorẽ.c. cũ appellationibus.de ap.in.vj. ang.met.ſ.in.l. cõſtitutiones.ſ. de ap.ꝛ rela.

¶Albdicat ſibi iuriſdictionẽ. circa B vide ang.ſ. in.l.cõſtitutiões in fi.ꝛ ea q̃ ibi po ſui in apoſtilla magna de ap.et relatio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

re incompetenti nunq̃ prodest erranti ad perpetuandū in
ra sua: idē si fiat coram cōpetenti sed inepte: vt.ff.de adul.
l.accusaturus. Et facit ad predicta qđ habet in auc. offera
tur. in fi.C.de lit.contesta.⁊.C.de libe.causa.l.interrogatā.
3 †Et fit renocatio attentatorū appellatiōe pēdente ex me
ro officio iudicis ad quē appellatū est. Et caueat appellās
cū petit in appellatione attētata ante, omnia renocari ne
lis cōtestetur ante renocationē ipsorum. Nam contestādo
litem vt renunciasse illi gramanin attētato et renocationi
ei⁹⁻⁊ ita fuit determinatū in curia: vt no. Spe. in.§. nouis-
sime. i ver. Iz pone titū. de appel. Sed illa determinatio nō
placuit Jo. an.⁊ iō tutius est vt fiat ante omnia renocatio.
4 †Itē attēde circa ista attentata: qr si sunt renocabilia ⁊ illi
cita vt spoliatio appellātis renocatur ex mero officio iudi
cis ad quē facta, pbatione de attētato: ⁊ qō lite pēdēte. Si
aūt attētatio nō esset illicita: exemplū si appellans pendē
appellatiōe vtif possessione sua more solito vel eligit pcla
5 tum more solito nō fit renocatio talis attētati: ⁊ quinimo ⁊
xvj. casus sunt in qbus attentata appel. pēdente nō veniūt
renocāda quos psequere per ordinē in.d.§.nouissime. vbi
aūt attentat aliquid irrenocabile tūc punit attētans: ⁊ in-
terdicit attētanti vt desistat omni mō quo fieri pōt scōm
Jo. an.q de hoc ponit exemplū in.c.non solū. de ap. lib.vi.
Item attētata renocata per iudicē ad quē Iz postea, pnun
cietur male appellatū non debent reponi in illū statum in
quo erāt post attētationem. Itē si pars appellās aliqđ in-
nouat eoipso facit se appellatiōis indignū ⁊ non obstante
appellatione in cā dz pceditvt hic. no. Jo. an. in.c. nō solū.
Appellatio si non recipit: nihil tamē est innouādum.
a Si res. vide qđ p illū tex. voluit bal. nouell⁹ i tra-
cta. de dote. i. ix. pte pncipali. in vū. pulegio. cu-
ius Zium voluit Ro. i.l. si cōstāte, in. i. colū. in pen.
charta. ff. so. ma. s. an in cā dotis admittat appel-
latio. 1
2 Copia sententie est danda appellanti per iudicem pronū
ciantem.

b Als dz renunciasse appellatio
nem. Me ista caute
la qua⁹ iudex de-
beat illaqare, ap
pellātē a se vide
Bar. veronēsem
cau sua. xliij. in
cip. si vis illaqa-
re. 1
2

Siendum. †Cū appellatio nō reci
pit oia in eodem statu
manere debēt ⁊ nihil innouari pōt: ⁊ appella-
tioni nō deferens manifestare dz iudici ad quē
causam quare nō detulit. h.d. In tex. ibi. eiusq; exēplū.
†No. parti appellanti fieri debere copiam sententie p iudi
cem pronunciātem. sic. C. de appellationibus. l. appellatio
nem. ⁊. j. ti. ff. l. j.
Appellari in quibusi casibus non liceat, habetur hic.
1 Appellari non potest ab iniquo statuto.
2 Appellatio extraiudicialis in quo differat a iudiciali: ⁊ qđ
3 possit appellari ab actu extraiudiciali: ⁊ qñ currat tēpus
prosequendi eam: ⁊ quid sit eius effectus.

a Ires. a †In casib⁹ hac l. descriptis nō
est delictum appellare. h.d. Alios
casus prosequere per Spec. in titulo de ap. §. in
quibus. In tex. ibi dilationē non recipiat. nō
ergo appellabitur a sniā lata in causa alimentorū: qñ hec
non recipit dilationem. Dy. Et de hoc no. in. l. si iudex. de
his qui sunt sui vel alie. iur. ⁊. ff. de ferijs. l. ij. Sequitur in
litera. aperiatur: sed si pnunciaretur aperiendum non esse:
vel alimenta prestanda non esse: vel frumentū in vsum mi-
litū conuerti nō debere: bene posset ab istis sententijs ap-
pellari qr cessat rō, phibita appellationis ergo cessat eius
dispositio: qr cessat mens: cum mēs ⁊ rō nō differāt inter se
⁊ ad id producat lex ac eius dispositio ad qō pducit mēs
⁊ eius rō: vt dicit Dy. per elegantia verba in. c. certū. de re-
gu. in. li. vi. in fine. Sequitur in tex. in possessionē. dic sci
licet eorū q̃ diffinitiue tenebat tpe mortis sue: ⁊ sic posses-
sor ea innasit vel occupauit: ⁊ per consequens quodammo
do defuncti spoliauit: alias bene posset possessor appella-
re non obstante qđ hoc sit in iudicium possessorium si possidē
ti non poterat esse consultū: nisi per detentionis remediū;
⁊ etiam si posset esse consultum: adhuc procederet appella
tio: sed non impediretur executio: prestita tamē cautione
tali: quod victus possit recuperare possessionem si vinceret
in petitorio appellans. sic intelligitur. l. vna. C. si de mome.
2 posses. Bar. in. l. ij. §. eo. ⁊ ibi dixi. † Sequitur. aligd de-
cernatur. dic qđ est hic casus qđ ab iniquo statuto non po
test appellari. Et ratio est: qr statutū est perpetuum ⁊ im-
mutabile. q. co. dat. l. si qua p. na. de verbo. signi. Sequit
pignus vēdente qđ bene liceat. dicit gl. i. ab ipsa venditione: ⁊ sic pa
tet de iure ciuili non posse appellari ab actu extraiudiciali
vt. l. a sententia. §. de appel. In contrarium facit. §. qñ ap. sit
necesse. l. j. §. solēt. vbi appellat a notatione que est act⁹ ex-
traiudicialis. Sz ille act⁹ egebat cōfirmatione iudicis: vñ
nō erit extraiudicialis mere. Et de ista appellatiōe extraiu
diciali Bar. hic aliqua dicit. de hoc etiā habes i. c. si appe,
3 lationē. de ap. in cle. † Et in quo differat hec appellatio

ab ipsa iudiciali. dicas qō in duodecim. Et qñ possit appel
lari ab actu extraiudiciali. ⁊ qñ incipiat currere tēpus ad p
sequendum eā. ⁊ qs sit effectus dicte ap. dic vt plene vltra
alios scribit Jo. an. in nouella. in. c. bone. de ap. Eng.

De libellis dimissorijs. Rubrica.

1 Apostoli post appellationem interpositam debēt pe
ti: ⁊ per iudicem concedi.
2 Apostoli sunt petendi coram maiore parte iudicum.
3 Apostoli quot sint: ⁊ eorum forma de iure canonico.
1 Post. †Post appellationē interiectā
debēt peti apostoli: ⁊ per iudicē
concedi. h.d. Et sic patet qō non est neces
se peti apostolos tpe sententie: vt dixi in. l.
j. §. fi. C. de ap. Sufficit tamē illos peti vno
contextu. Et dz petēs in termino sibi assi-
gnato per iudicem comparere ad petendum illos: als dic
b tur renunciasse appellationi⁹: vt in cle. j. de appel. † Et si a
2 pluriū iudicū sentētia appellatū est: sufficit appellari coram
maiori parte eorū ⁊ a maiori parte apostolos peti: vt in cle.
3 j. e. ti. † Et quot sint apostoli⁹ eorū forma de iure canonico
c dic vt no. Spec. quarta parte in. §. j. Et ibi habes quando
appellabitur ab honestis viris quales sint petendi. ⁊ dicū-
tur dicti apostoli testimoniales.

Nil nouari appellatione pendente. Rubrica.

1 Appellatione interposita nil debet innouari: ⁊ an sit
admittenda iudex ad quem cognoscere debet.
2 Appellatione pendēte nihil debet innouari per iudicem
vel partes: ⁊ nouatum renocatur.
3 Appellationi in dubio est deferendum: ⁊ deferens abdi
cat iurisdictionem a se.
4 Bānitus si appellat pendēte appellatione nō pōt offendi.
5 Nullitate sententie pendēte an possit fieri eius executio.
6 Supplicatione pendente omnia innouari possunt.
7 Recusatione autē iudicis suspecti pendente: an possit ali
quid innouari.
8 Appellatione pēdente an ⁊ qñ possint attētata renocari.
9 Appellatio cum interponitur ab interlocutoria qd faciet
iudex ad quem.
10 Sententia excommunicationis vel interdicti lata post ap
pellationem per iudicem a quo an ⁊ quando possit renoca
ri per iudicem ad quem.
11 In stantia in curia romana est infinita.

Appellatione. Idē dicit ni
grū qō rubrū
Post appellationē interpositā ⁊
1 vel reiectā nihil in pceditio appellantis
innouari dz: ⁊ ad officiū iudicis ad quem
nō a quo spectat cognoscere ⁊ determina-
re an sit appellatio recipiēda, vel nō. ⁊ cū sniā secū executio
nē trahit appellatio, pnunciati extinguit. h.d. vsq; ad. §. si
d qs. Hoc aūt vltimū fallit in sniā excōicationis ⁊ interdicti, ppter solū periculū: ⁊ ideo dixit Spec. an̄ platione⁊
ipsarū appellādū esse in. §. de officio. in ti. de ap. In tex.
ibi ap. interposita, dic a diffinitiua sniā: vel habēte vim dif
finitiue: qr post se aliā diffinitiuā nō expectat. si aūt fuisset
sniā interlocutoria optime posset fieri executio aū inhibi
tionē factā canonice. vt no. in. c. nō solū. de ap. li. vi. ⁊ multo
fortius fieri posset intra tpa appellandi. nō ei dz supsederi
in executiōe interlocutorie donec appellari pōt ab ea: rita
fuit decisum cōcorditer in priuata examinatione Spe. vt
2 ipse ponit in ti. de ap. §. restat. in fi. † Sequit in litera. ni
hil innouari opz dicp litigātē vel iudicē: ⁊ si qd innouāt re
nocat p viā attētati. qō dixi in. l. si cui⁹. §. ti. ii. Et ita intelligē
qñ attētatū ptinet ad iudiciū ⁊ pcessus eē: illud aūt ptinet
ad iudiciū ⁊ pcessum qō nō pōt expediri p iudicē a q̃ nisi
vt iudicē: neq; p ptē nisi vt litigātē in forma iudicij: ⁊ iō si
appello ne eligas ⁊ eligis: nā eligis vt litigator. Iz rōne iu-
ris tui: vñ electio nō est irrita pp appellationis pēdētiā fm
Jnno. de ele. c. dudū ecclesia. in. fi. col. Spe. in ti. de ap. in. §.
nouissime. vbi. verū videt. §. vñ nimirū si attētari pōt appel
latione pēdēte id qō habet in. l. postq̃ §. impator. vt leg. no
mine caueat. vide ergo bñ ista ō breuiter tibi fuit locutus:
Iz aūt multa tētari possint appellatione pēdēte q̃ pordiné
scribunt p Jo. an. de ap. in nouella. tū si appellās in appel
latione vincit ois ex postfacto cassant q̃ mere appellatio
ni cōtradicunt fm Innocen. ⁊ Joan. an. de ap. pastoralis.

Sequitur

2 †Sequit in litera: qr recepta est. hoc casu iudex recipiēs
a nō ⁊ p si iurisdictionem totaliter abdicauit. etiā si esset no-
torie frustratoria: vt dixi in. d. l. si cuius. dic vt ibi. Seqt
in litera quo ad deliberet. dic hec deliberatio fieri dz p iudi
cē ad quem. vt in gl. sed an deliberare possit iudex appellā
te absente. gl. in. l. i. C. quorū appel. nō reci. dixit qō imo ista
deliberatio dz fieri cā cognita. cōtra determinauit Jnno.
in. c. pastoralis. de offi. dele. in glo. mirū videt in fine. Opi.
Jnno. placet ante cōparitionē ⁊ dictionē aliquā appella
ti: sed post cōtraditionem eius vera est opi. gl. iuris ciuilis.
Et dixit Jnno. ibi ⁊ bñ: qō hec cognitio: an appellatio sit
recipienda. prima dz esse in ordine: secundo aūt loco inqui
rere dz de veritate cause ex q̃ appellatur. Seqnt in litte-
ra. neq; vincula patietur. vel vlā aliā iniuriā. qō de vincu-
lis dicit intellige si nō erat in eis tpe appellationis interie
cte: alias in vinculis debent manere: qñ appellatio nō tol
lit granamina añ illata: sed impedit inferenda: ⁊ ideo ru-
4 bruca dicit. Nil nouari appel. pendēte. † Cū aūt dicit de
alia iniuria est notandū: qr per hoc deciditur. q. de banni-
to appellante vt ea. ap. pendente impune non possit occi-
di: qñ extinctus est effectus banni p appel. secus si peteret
se rebannīri: ⁊ ex bāno cancellari ex gratia: qr per tale reme
diū nō extinguitur bānū nec eius effectus. de libe. cā. l. or-
dinate. ⁊. l. si cui. §. fi. e. tit. p Wyl. ⁊ Bart. §. de acq. pos. l. iij.
5 §. si seruus. † Quinimo andi rogo te dixit Jnno. de offi.
dele. c. cū in iure peritus. qō nunq̃ inuenit se legisse qōpen
dētia litis nullitatis sententie impediat executionē ipsius
⁊ loquo: qñ nullitas p principaliter in iudiciū deducitur nō
b cū de nullitate opponit tpe executionis: qr alius pūctus
est. cōtra aūt tenuisse videt in. c. solet. de sentē. ex com. ⁊ de
dolo ⁊ contu. c. cū olim. vnde dixit Spe. in titu. de in integ.
resti. §. nunc videndū. qō sicut appel. pendēte nō debet fieri
executio sententie: ita nec pendente cā nullitatis vel restit.
in integ. de resti. est casus in toto titulo. C. de in integrū re-
sti. postulata ⁊c. Hoc tñ fallit in casu. c. suscitata. de in integ.
resti. ⁊ super rōne multū dubitauit Spe. ibi. dic qō ideo est
qr ibi petebatur restitutio aduersus sententiam pape vnde
erat pr̄sumptio cōtra petentē: sed de nullitate nō inuenio
iure cautū: nisi dicas qō ideo impedit executio: qr sniā la-
ta in cā nullitatis parere pōt excep. rei iudi. in iudicio exe
cutionis: vñ nō admittit cumulatio: vt. l. fundi. ⁊. l. fundū.
6 §. de excep. † Pendēte aūt supplicatione omnia innoua-
ri possunt: vt, hic in glo. §. No. ⁊ bene. Ratio est: qr illa in
nititur soli benignitati: reliqua remedia rigorositati autiu
7 in addi. Spe. in ti. de supplica. in princi. † Recusatione
aūt iudicis vt suspecti pendente an possit aligd innouari
⁊ innouatū debeat renocari? Jnno. in. c. cū speciale. de ap-
pel. dicit qō non memini⁻ se legisse processum iudicis recu
sati nō tenere nisi appellet: aut causa alio modo sit renoca
ta. Sed hodie factus est casus qō si recusat ex causa legiti
ma qō nil innouatur. in. c. legitima. de appel. li. vi. Si ergo
recusatio facta esset sine causę insertione stabo dicto. Jn-
e no. ⁊ Seqtur in litera. in integrū em statū. dic ex quo sta
tus est integer: patet aperte qō dixi qō vbi sniā secū trahit
executionē ⁊ appellatur ab ea pronūciatū extinguit. sic. §.
de infa. l. furti. ad turpil. l. i. §. fi. Declarauit late in repe. l. pa
etū. §. qui pronocauit. §. de pac. dic vt ibi: qr ergo talis dam
natus integri status est condere potest testamētū. vt. l. sigs
exheredato. §. irritū. §. de iniusto testa. poterit reddere testi
monii⁹: sed appellatione pronunciata iniusta: an irrita dic
testimonii⁹: dic vt. §. de infami. l. furti. in glos. Seqtur
in litera. participari. dic scilicet peteres honores: ad nouos
aūt non poterit expirare. Et non ob. contrarium, signatuz
in glo. de. l. reus. §. em. in fi. j. de mune. ⁊ hono. In glos. i.
ibi respon. non dicin ciuili istud est clarum. vt. §. de appel.
l. constitutionis. Et est hodie decisum expresse in. c. nō so-
lum. de ap. in. vi. In criminali videtur cōtra. vt. §. de appel.
non tñ. sed dic vt ibi dixi. ⁊ hoc intellige in diffinitiua. In
interlocutoria vero dic vt dixi in tex. Item in diffinitiua p
cedit vt nihil debeat innouari per hominem intra tempo-
ra appellandi: ⁊ ita loquit hec glos. Sed executio iuris bñ
est intra tpa appellādi. vnde incōtinenti qs infamis est: Iz
aboleat infamia per interpositionem appellationis: vt. l.
furti: sed glo. in. l. iudiciorū. §. de accu. videt tenere qō nec
executio iuris fiat. ⁊ idē Iz recte intellecta in. l. si qs post. §.
de test. pendente aūt tpe quo cōtra sentētiam alio remedio
quis vti pōt nunq̃ silet executio: vnde nō pendēte tēpore
dato ad petēdū restitutionē: nec ad dicendū sniam nullaz
vt notat Jnno. in. d. c. cū in iure peritus. In glo. ij. ibi Iz

nos. exemplū dic ⁊ bene quantum ad onus pbandi: quia
a si in primo iudicio reus non premebat onere pbationis: a Sibñ̄ps iuris-
nec etiā in secundo. Et de hoc plene per Cy. in. d. l. hȳ. q. C. dictionez totalr
de appel. Sed appellato⁹ alio respectu sp dicit reus: ex eo abdicauit ⁊c. ad
qr defendit se ab iniquitate iudicis: nō ob hoc interdictum de q̃ siue ab iter
est vt cās contrarias in appellatione de iucere possit secū locutoria siue a
dū Jo. an. in decretali. non solū. de ap. li. vi. ⁊ dixi. §. de ap. diffinitiua ap-
l. j. ⁊. l. scio. §. fi. In gl. fiat ei. ibi. apud eū qui. de ap. ⁊c. dic pellet ⁊ dubio est
hec vera vt dixi in tex. ⁊ qualiter sit adhibenda, cognitio: deferēdū appel-
dic vt ibi dixi. Sequit in gl. ibi. imo appellans in qñq̃ lationi. gl. hic et
gintalibus arg̃tī. dic de hoc vt dixi. §. a q. ap. nō Iz. l. j. i. gl. in. c. nō solum. de
magna: ⁊ vide q̃ no. Jo. mona. de ele. c. Quis. li. vi. ⁊ ibi ap. in. vj. vide oī
dicit Jo. an. i gl. pcedere nisi renūcief appellationi cui renū no verba Inge.
ciari pōt re integra. fm eū ⁊ etiā re nō integra refectis sum in. l. q restituere.
ptib⁹ ⁊ interesse: dicyt ibi per eū. Sequif in gl. sit recipiē in fi. ff. de rei vē.
da vel nō. dic sez vt debeat supsederi in executione. fallit ni
si cā sit sibi cōmissa appellatione remota: qr tūc pōt exeq:
Iz sit dubiū an appellatio iusta sit fm Jnno. de offi. dele. c.
pastoralis. in gl. mirū vi. Et etiā ibi decidit q̃ vbi notorie
appellatio frustratoria est: si tñ est appellatio ad papā pa
scribit ne iudex exequat: supsedendū est in executione.
8 Ellius aūt inferior phibere non posset. † Ultimo circa
materiā huius. l. scias qđ dicta notabilia sine glos hanc
materiā practicare non potes. Primo qō Iz solū illicite
attentata appellatione pēdente renocent: tñ pendēte nun
ciatione no. oper. os attētatū est illicitū ⁊ ideo eē renocat:
vt in. c. i. de. no. oper. nū. p Jnno. de elec. c. cū nobis. Se-
cūdo qō Iz attentata intra tēpus intra qō Iz appellare re-
nocent per viā attentati: tñ si nla excōicationis vel interdi-
cti lata intra tēpus istud non tractat modo p dicto: sed dz
peti absolutio in ordinario iudicio. ⁊ ita tz Jo. an. in decre
t. li. venerabilibus. §. attamē. versi. appellatū. de sen. excō.
li. vi. Et dic hanc questionē esse multū dubitabilē. Ter-
tio qō vbi appellatio nō tz etiā notorie attentata p ipsum
appellantē debēt renocari: Iz nō attētata per appellatum
vel iudicē. Ratio est: qr nō pōt appellans sue appellationi
repugnare ⁊ dicere eā frustratoriā. l. si seruus plurū. ⁊. l. fin.
de leg. j. Et hoc tz Jnno. de rescrip. c. ex parte. el. ij. Quar
to qō appellatione iudiciali pendente etiā sup vno articu b Principaliter
lo tota iurisdi. iudicis silet sup toto: qr tota cā ad superiorē in iudiciū de-
devoluit vt in. c. cordi. de ap. Si tñ cā iudicialis appellant ne ducendū esse
vnus testis recipiat tanq̃ inimicus vel excōicatus: si recipit nō ob. appellationem, valet receptio: sed nō pōt vti dicto
suo in pinciū appellantis. ita decidit Jnno. de elec. cum
nobis. Sed si appellaret a simplici testiū receptione nō im
pediret eius officiū super receptione aliorū. Sō aūt dixi
cū appellat a iudice sup vno articulo tota causam ad supe
riorē devolui si, pnunciat sbñ appellatū: intellige qñ iudex
primus erat iudex cōpetens, prime cause: als secus. exēplū
si iudex incōpetens, pnunciauit se cōpetēte: ⁊ ab illa inter
locutoria appellat. nā superior de pncipali cā nō cognos
cet. Et hoc tz Spec. ⁊ bñ i ti. de ap. §. qualr. circa fi. Quin
to principaliter, scias q̃ Iz dum appellat ab interlocutoria
officiū iudicis primi nō cōquiescat nisi post inhibitoriam
trāsmissam; canonice: vt. d. c. nō solum. tñ si iudex a quo tē-
pore ⁊ loco cōgruis regsitus apostolos dare negauit: ⁊ tūc
nō dedit absq̃ inhibitione: omnis pcessus eius est innali
dus nisi appellationi renūciatū fuerit: vt in. c. ab eo. ⁊. c. sup
eo. de ap. li. vi. Et intelligit renūciatū si appellās coram iudi
ce primo in cā principali pcedit. vt in. c. gratū. ⁊. c. cū venis-
set. de ap. in antiqua. Secus si cōparuit coram eo docēdo de c Sine cāe inser-
grauamine pp qō appellauit: Iz de hoc fuerunt opi. magne tiōe stabo dicto
vt refert Jo. an. in. c. si a iudice. de ap. li. vi. Sexto qō ap Jnno. adde bar.
pellatione interiecta ab interlocutoria ante inhibitoriā: si tenere Zium
iudex vult aligd attentare in cā prima pcedendo pōt nec q̃ nō Iz ipso iure
oz vlterius citare appellātē. tex. est in. c. j. de do. ⁊ cōtu. li. vi. pcessus recusati
Septimo q̃ si iudex aligd attētare vult post appellatio l. q: poterat ad
nē ab interlocuto. indistincte pōt si renocat grauamen a q̃ treb. qđ sequit
appellatum est: ⁊ renocāt eo tpe quo causa pfecte nō est de Eng. ⁊ doc. ⁊ dic
lata ad superiorem; tex. est in. d. c. si a iudice. † Quia igit cit bar. esse casus
9 inhibitoria regulariter necessaria est cū appellat ab inter- in. l. j. C. si q̃s
locutoria: vt iudex primus in cā nō possit pcedere: videa- pd. vote. Semi i
mus ad hāc inhibitoriā quo ordine veniatur. ⁊ in hoc con c. si iudex. ō offi.
clude qō iudex appellationis non debet appellatū citari face deleg. in. vi. no. in
re aut causam appellationis committere: nisi causa proba c. legitia. de ap.
bilis ⁊ legitima sit expressa in appellatione. Et si pars vo eo. lib. Imo. late
cata vel non vocata cōparet ⁊ dicat nō esse p appellationē in. c. cū speciali.
ad eū negotiū devolutum: inhibere non debet nisi prius fi extra de appel.
bi constiterit esse ad eum negotium: dictum devolutum. si
aūt dixerit ex cā minus iusta vel legitima appellatum nō

Universidad de Deusto
Biblioteca

ante inhibet ℣ cognoscere incipit de cause veritate.ꝛ hoc ponit in.c.romana.vsq; ad.§.finaute post sent-ntiam.cuꝫ aute appellat nō ɔ; iudex inhibere anteꝯ, incipiat cognoscere an appellatio sit recipienda,vel non.vt.d.c.§ finautez post sententiam. ℭ †Ultimo cōcludo qō sentētias excōicationis vel interdicti latas post appellationem per iudicē a quo iudex ad quem nunꝯ revocat nisi vocatis partibus:ꝛ de appellatione legitime cognita:vt in.d.§.Et qō per appellationem ab interlocutoria appellans eximit a iurisdictione iudicis solum in vna causa non in alijs.vt.c.c.§.cū vero.Et qō si appellationē desertā vtraq; pars prosequit aut altera non minus ꝓpterea in rē iudicatam trā fit prima:ꝛ ɪ̄z infirmetur non tenebit tanꝯ lata ab incompetēti iudice:vt in cle.si appellationē.de appellationib⁹.† Et dicit qō in curia romana per triginta tres annos durauit inſtātia añ cōtestationē litis propter infinitas appellationes:vt no.Spe.in.§.nunc breuiter.ver.hec iusta causa.

℣ Condemnatus in personam pluribus vicibus ex vnis delictis pena grauiori puniri debet.

Si quis. Licitum est condemnato ab vno capitulo sententie appellare ꝛ alijs acqescere:nec impeditur executio aliorū q̄ grauiora sunt:ɔz leuiora sic.p executionem ipsorū impediret postea executio grauiorū.h.d.ꝛ cessat omne contrariū.† Et allegatur qō condēnatus in personam ex vnis delictis pluribus vicibus debet puniri pena grauiori.potest etiam iudex eū punire ea pena qua fuit primo condemnatus:quia illa prius in cōdemnatione fuit potest etiā iudex eligere.l.j.§.expilatores de effracto.ꝛ ita obseruat consuetudo.

ℭ Que sententie sine appel.rescindantur. Rubrica.

℣ Sententia secunda contraria prime tollit primam.

Illud. Si in lite reuoluitur an iudicātū sit ꝛ iudicat sententiatū non esse rescinditur sentētia prima nisi appellatum sit.h.d.ꝛ intelligit glo.istud principiū qō excipiendo dicebatur pronunciatū non esse:sed certe ꝛ agendo hoc dici potest:vt vidi tis in.l.si expressum.ſ.de appel.† Et no.bene ex isto tex.qō si peto decē.ꝛ vinco:deinde peto dicta decez in alia instantia:ꝛ succumbo:hec sententia secūda obseruat ꝛ tollit vires prime.qō no. ℭ In glo.j.in fi.dic illa videt contra:sed solue qō illa videtur vna instantia:he due.

℣ Sentētia reddit nulla vbi error est expressus in libello.

Item si calculi. Si error calculi in sentētia est expressus nulla est ipso iure:ꝛ si confirmatur sub eodē errore silr confirmatio nulla est.h.d. ℭ †In tex.ibi.corrigitur.dic quatenus de facto processit:q; sniа nulla fuit in ſtotū[a]:cum vnicus fuerit actus cōdemnationis ꝛ indiuiduus.super quo vide qō no. in.l.ij.C.de re iudi. ℭ In glo.putauerit.ibi:ꝛ sic ex ꝑssa nocent.dic idem tenent.vltra mon.ꝛ si error non sit expressus: si tū in actis constet de errore ex quo sententia refertur ad act.a.arg.l.in summa.§.fi.ſ.de re iu.Sed eorum opinio reprobatur.Tu sustineas eam qñ error est in libello expssus puta petit quis.c.q; dicebat sibi deberi ex vno capite.l.et ex alio.xxv.ꝛ visis probationibus super.lxxv.iudex cōdēnauit in centum:sed si error non esset expressus in libello ɔz act.tunc vera esset responsio.vide qō no.in.c.quoniam contra falsam.extra de proba.

℣ Pena statutis in non imponitur in sententia:sed alia; valet si non appellatur.

Item cum. Cum de iure ⁊ constitutionis iudicatur:tūc sup iure sniа fert:ꝛ est nulla si iuri contradicit:secus si cōtra ius litigantis ferat.h.d. Ibi:sed in omnibus.dic ꝛ bene.† Et ex hoc cōclude qō si ꝑ formā statuti ex delicto ɔz impoi vna pena:ita qō non aliaꝛ iudex in sniа imponit aliam tenebit sentētia nisi appelletur:quia non est lata expresse contra ius statuti.

℣ Absens non legitime citatus non potest condēnari.

Item cum ex. †Sententia lata cōtra absentem nō citatum legitime est nulla ipso iure.h.d.

℣ Recōuentio nō habet locum in causa appellationis.

Si apud eundem. Licet cā cōuentionis debeat eadē sniа terminari;tamen si in vna fertur sentētia valet ꝛ pōt executioni mandari nisi appellet ab ea.hoc dicit.Et secūdū illos qui dicunt hūc.§.intelligi in causa appellatiōis est hic melior tex.qui sit in iure:† qō in causa ℈ pellationis habet locum reconuentio. Probatur etiā hic qō in causa appel.potest obijci compēsatio nis exceptio:ꝛ ita tenet glo.hic.ꝛ ita per.§.hunc dixit Sp e.in ti.de ap.§. nouissime.ver.sed nunquid in causa.

Paulus. Sentētia lata in mortuū nulla est ꝛ delegatio mortui nulla est similiter cum primo.concor.ſ.de re iu.l.in summa.

Paulus. Ab impossibili precepto nō expedit appellari.h.d.Equipara tur ergo impossibilitas iuris ꝛ nature.ꝛ de hoc dic vt in glo.Angelus.

ℭ An per alium cause appel.reddi possint. Rubrica.

℣ Causa appellationis est eiusdē nature cuius est principalis.

Queri. Causa principalis si non pōt per aliū agitari nec appellatio etiā agitabitur.h.d.† est ergo eiusdē nature cā appellatiōis cū principali[b].ꝛ ad hoc continuo allegatur.vnde si prima causa est summaria ꝛ hec est summaria ꝛ econtra.

Si procurator. Si procurator appellauit ēt post redditas rōnes potest appel.prosequi.h.d. non aūt tenet ex quo reddit illas.l.negotiorum.§.j. ꝛ.l.tutor.ꝛ.l.creditor.§.fi.ſ.de ap.Sed si non reddidisset rationes an possit tunc ap.prosequi vel etiam teneatur:dic vt hic in glo plenius.ſ.de pcu.l.inuitus:dic vt ibi.

ℭ Si tu.vel cur.male appellat. Rubrica.

Si qui. Vocatus ad munera publica autoritate ꝛ vtilitate appellans ꝛ succumbēs damna reipublice cogitur resarcire:ꝛ si obtinuerit in estimatione iudicis est cui damnum sit ascribēdum. hoc dicit.concor.sunt in glo.

Tutor. Si a sententia reprobante excusationem tutor vel curator appellat ꝛ moriuntur successores:appellationis causam necesse habent prosequi propter periculum medij temporis.hoc dicit.

ℭ Cum qui appellat. Rubrica.

Cum qui. [c] Appellans eximit a ea cā tm̄ non in alijs.quia ūt abest causa rei publice domi defendere se non cogitur do nec durat absentia.h.d.ɔz ergo ꝓpter iniuriā personalem eximatur quis cū tota sua domo a iurisdi.iudi.iniuriam inferentis.l.vna.C.si quacūq; ꝓdi.pote.tamen secus est cum iniuria sibi infertur iurisdictionaliter.ꝓcor.c.romana.de ap.ꝛ dixi.ſ.in.l.j.nil inno.ap.pendente.Ang.

ℭ Apud eum a quo. Rubrica.

Si quis. Iniuriosa sententia non eximit passum iniuriam appellantem:nisi ab illa causa non ab alijs.h.d.

ℭ Si appellatione pēdēte mors interuenit. Rubeica.

Appellatore. [d] Appellatore mortuo si nō herede appellatio indistincte euanescit.Sed si heres extiterit:pōt causam deserere nisi interſit tertij cāz ꝑsici.h.d.vsq; ad.§.tutor. ℭ In tex.ibi.ꝓuocatione interposita. gl aūt si appellator decesserit intra tpa appellādi:an idē erit. ſ.vt extinguaſ crimē mortez:gl.in.l.ex iudicioꝝ.ſ.de accusa.dicit pctualiter esse idē.ꝛ ideo glo.in.l.si post.ſ.de test. etiā dicit qō si decedit intra tpa appellā.di decedit testabilis:vñ exceptio iure nō fit intra tpa appellandi.Sz his cōtradicit.j.de infami.l.furti.vbi infamis est intra tēpora appellationis ɔz ꝓcuretur infamia immediate appellatione sequuta.dixi.ſ.nil no.ap.pen. ℭ Sequit in litera.extinctū sit.dic extinguitur aūt quātū ad impositionem pene:cum in cadauere nulla cadit executio pene:ꝛ ideo male faciūt assessores ignorantes qui cōburūt cadauera:vel caput amputant:vel laqueo suspēdunt. ℭ Sequitur litera.decesserit.dic hanc autem detegit per ostēsionem actorum ex quibus constat iniquitas:vt plene no.in.l.hi qui.C.de appella.ꝛ ibi per ℣.dic,vt ibi.

Tutor qui. Post rationes redditas tutor vel heres eius non tenetur cās appellationis a se interpositas ꝓsequi.h.d.vidistis.ſ.an ꝓ aliū. l.fi.ꝛ.l.negotiorum.§.j.ꝛ.l.tutor.de appel.

ℭ De iure fisci. Rubrica.

℣ Accusare potest quilibet vbi ex delicto pena ꝛ applicatur fisco.

Clausula qō pars q̄ cōtrauenerit soluat decē fisco vel ecclesie nomine pene:quid operatur.

Varie cause sunt. ℭ In tex.ibi domū ꝛc. Istū tex.allego ad q̄stionē quam facit glo.in.l.j.ſ.de pop.act.† q: vbi ex delicto venit imponenda pena pecuniaria si applicat fisco est popularis ꝛ cuilibet competit potestas accusandi. ℭ In tex.ibi.ex contractu prīuato. † Dy.ponit hic casum in duobus facientibus pacē q̄ ꝑ miserūt ad inuicē penā dare fisco si ɔ pacē venerint ꝛ debetur pena fisco. Intelligit qñ notari⁹ stipulator est recipiēs ꝑ fisco:aliter nō q̄reret actio fisco per alterū ex regula generali dicto.§.alteri.ꝛ sic respōde ad.l.arbiter.ff.de arbi.

℣ Innocentarium si non facit ecclesia vel hospitale ꝑ hoc non tenetur,vltra vires hereditarias.

Fiscus ꝛ respublica equiparantur.

An bona. In glo.bona.ibi etiam si adijcit.ar.† qō ɪ̄z ecclesia vel hospitale non faciat inuentariū non teneantur vltra vires hereditarias ꝑ hoc q: relictū pauperibus ꝛ ecclesie reipublice relictū videtur cum in honorem reipublice tendat.l.ciuitatibus.de lega.j.

† Item q: fiscus ꝛ respublica equiparant:[a] vt.j.eo.l.fiscus.

[a] Sed si fiscus est heres licet non fecit inuentarium nō tenet vltra vires:ergo nec ecclesia.Et argumentative dico non determino Bar.etiam hoc succincte pertransit.

Diuus pius. Differētia est inter ꝓscriptiones quadriēnij ɔz locū in rebus nunciatis ꝛ ex tūc incipit currere tempus quadriēnij:q: ex tunc incipit esse certus q̄ bona debentur fisco.xx.vero annorum ꝓscriptio currit in bonis nōdum delatis que currit tunc cū debita sunt id est statim cum ceperunt bona vacare.ꝛ hoc locum ɔz in rebus non incorporatis in fiscum.postquam sunt incorporata solum decem annorum currit prescriptio[b].vt in titu. de bo.vacā.de incorpora.l.j.lib.x.

Cause autem. In glo.super verbo post tēpora.ibi respon.nō fuit eīn illa delatio quedam ciuilis interruptio que alteri nō ꝓdest l.inter quatuor.de diuer.ꝛ tēpo.prescrip.ꝛ ideo primus ad nunciari admittitur post.xx.annum tanꝯ prescriptiones interrumpens:alius vero non.Et secundum hoc noto hic mirabile qō etiā in actionibus popularibus ciuilis interruptio non prodest nisi interrumpenti.

Accusator si non probat quod ꝓdidit infamat.fallit vt infra.

Ex quibusdā. In glo.sup verbo rei publice.ibi.ꝓ heredes decurionū:sed illa hereditas debet ordini nō ciuitati.Jac.de are.nisi dicas ciuitatez institutam. ℭ In ea.gl.ibi:alias nō.C.de bonis vacan.l.j. si debentur bon.. vacantia ciuitati:ɪ̄z igitur ista gl.qō bona vacantia non deferuntur ciuitati:ꝛ vbi deferunt:deferens quocūq; modo:ɪ̄z non ꝓbet nō infamat.ꝛ in ea.gl.ibi idē in eo ꝛc.Sic pōt loqui iste tex.noſe reipub.suas ꝛc.vel dic ſm Ja.de are.suas rōne officij:reipub.rōne cōmodi.facit.j.eo.l.fiscus.in ās̄tione. † Quinq; ergo sunt casus in qbus deferens si non ꝓbat non infamat.Primo si non ꝑmō causa detulit:vt in prin.Secundo si se vlciscendi causa aduersarium detulit:vt in.ij.responso.Tertio si ad vtilitatem ciuitatis defert:vt in.iij.responso secūdum vnam lec. Quarto si deferens non defert causam solius fisci sed pertinentem ad fiscum ꝛ deferentem:vt in.iij.responso secūdū aliam lec.glo.Quinto si detulit ex necessitate,officij: vt in.iij.responso secundum lec.Jac.de are.

℣ Instrumenti tenor quomodo possit ꝑ testes probari.

Copia actorum publicorum cuilibet petenti exhiberi ɔz.

Copia excōmunicationis cuilibet petenti danda est:non autē ipsi excommunicato.

Probationes non sunt sumende de domo rei.

Diuus adrianus. [c] In tex.ibi.nō exhibet ꝓesupponit ergo qō constabat illū habere instrumēta que pertinebant ad fiscum:ꝛ istud nō sufficit.† Et sic no.qō qui ꝓbat per testes q̄ viderūt instrumenta certi tenoris nō plene ꝓbat nisi essent testes valde idonei q̄ vituperationē ꝛ differentiaz instrumentorū ex inspectione nouissent:vt sunt tabelliones ꝛ iudices:vt est casus.extra de prīui.c.cū olim.per ꝛ yn. C. de edē.aut.si qs in aliquo.als nō sufficit nisi quo ad hoc vt ita ꝓbanti possit deferri sacramentū in defectū probationis secūdū glo.C.de fide instru.l.sicut iniquum.ꝛ Bar.hic tangit. ℭ In gl.agatur.ibi.indifferenter.† No.singularez so.qō acta publica facta in cā criminali ꝛ ciuili debent exhiberi cuilibet petēti a notario ꝛ officiali publico:sed non pōt peti exhibitio ab illo ɔ q̄ acta facta sunt.† Et ꝑ hoc dixit Bar.semel in.q.de facto qō si episcopus ad petitionē alicuius excōicauit aliū qō tertius vemēs pōt petere a notario copiam excōicationis.interest enim sua vt possit eum tare eum:sed ab excommunicato non potest petere copiā excommunicationis. ℭ In ea.glo.ibi.furti conueniet:sed istud est contra istum tex.qui dicit qō non nocet in alia cā quā in,illa in qua desiderata sunt. ℭ In gl.ibi,glibet alius dic etiā prīuatus:ꝛ in hoc differt a precedenti lect.† ɪ̄z hic habes regulā qō inter prīuatos reus nunꝯ exhibet acta vel instrumenta cōtra se:vt.l.qui accusare.C.de eden.tam in ciuili ꝯ in criminali:sed in cā fisci tenetur exhibere conuentus in cā ciui.q: ꝑsumitur subtracta.in causa vero criminali cōuentus nulli exhibet:vt hic.ꝛ.ſ.no.siue sit officialis siue prīuatus:pōt cogi a republica vt exhibeat:ita intelligitur.l.is apud quē.secundum lec.istam glo.ꝛ veram.

Senatus. In tex.ibi tribus edictis vocat⁹ dic iudicis officio cū vtraq; sit pars absens ꝛ hoc ideo q: cā erat ad publicam vtilitatem principaliter:aliter non ꝓcederetur nisi parte instante.de iudi.l.ad peremptoriū.aut.qui semel.C.quomodo ꝛ quando iudex l.properandum.§.ꝛ si qui debet.C.de iudi. ℭ In gl.super verbo teneantur.ibi.aut.libellum:sed tunc continet cōmodum partis:ideo non ꝓcederet parte non citata.Ange.

℣ Indicare socium vel aliū tenet interrogatus ꝑ iudicē.

Diuus pius. †Not.hic casum qō vbi potestas interrogat cōuentū vt indicet aliquē iuste interrogat.si ille non vult indicare:potest ob hoc in carcerem detrudi de quo Bar.hic.Angelus.

℣ Positioni criminose an ꝛ quando sit respondendū.

Non intelligitur.§.tacita. [1] †In glo.vt ꝑ cōfessionē rogari.cogit ergo qs rīdere positioni continenti delictuz:hoc est vbicunq; quis cōuenitur tanꝯ aliene rei detentor:sicut in l.quoties.§.prētor.de nox.a.ibi,tamen fiebat ad ordinationem iudicij:ꝛ ita no.in.c.dudum.de elec.Bal. [b]

Cum ex causa. In gl.j.ibi per aliā.dic aut bona veniūt ad aliū ex ɔpositione.l.ꝛ obtinent.ll.superius allegate.aut ex dispositione principis:ꝛ loquitur.l.princeps bona.aut ex dispositione testatoris.ꝛ dic vt.l.si quis seruum.de lega.secundo. dixi ꝛ ibi per Barto.

Si procurator cesaris. [c] id est fisci.in procuratore vero prīnati vendente ꝛ promittēte duplum:dic quod tenebitur si est cōsuetudo de aqua plu.arcen.l.si prius.ꝑ.j.ꝛ.l.quod si nolit.§.qz assidua.aliter non.

℣ Suus transmittit hereditatem ad matrem etiam nō aditam:ꝛ ad alios ascendentes.

Occidens aliquem prīnatur successione occisi.

Lucius. †No.quod hic est casus nō vio lādo literā:qō suus heres transmittit hereditatem ad matrem etiam non aditā ꝛ ad alios ascendentes.nam hic posthumus statim decessit postquam natus est ꝛ transmittit hereditatem nō aditam.vt no.de suis ꝛ legi.l.apud hostes. ℭ †Secundo nota quod ille qui occidit aliquem prīnatur successione occisi.facit.ſ.de dam.infec.l.eum causa. ℭ Item no. quod omnia,lucra aufert fiscus.

ℭ Fiscus ꝛ respublica equiparantur.Adde.l.respublica.C.ex quibus cau.ma.glo.i.l.impatores.ff. de re iudi.Bart. in rub.C. de iur. fi.Bart.ꝛ latius Bald.in.l.consti tit.C.de pena in di.qmale iudic. Host.in sum.ti. de resti. in inte.i §.quādo minor. in vlti. col.

ℭ Aiginti, vero annoꝝ ꝓscriptio ꝛc.Adde qō ista ꝓscriptio non ꝓcederet in corrūpte suā accusatores,ita limitat do.Lāce.decius in.l.trāsigere. in iij.no.C.de trāsa.

ℭ Siuus adrianus. Circa intellectum huius.§. vide do.Lance.i l.is apud quē in vlti. col. vbi dat no.intellectū.C. de eden.

Universidad de Deusto
Biblioteca

NOn puto. Per istã.l.dicit Vy.qõ si duo contractus apparẽt facti eadem die.vnus per fiscum alius per priuatum:quod in dubio presumitur precessisse cõtractus priuati.quod dic vt in.l.j.C.de iure fisci.

REs que.ff.sicut. Jn tex.ibi q̃ratur quis in delatione dixerit se mandato alieno deferre;als secus:vt.j.l.sequenti.

CAm mortem. Jn tex.ibi.vocare dic ab alio quaz,a se:r sic non obstat soluto matrimonio.l.si ab hostibus.Angelus.

SJis. Jn glo.magna ibi.tutele r tẽporis, hec vera,ppter priuilegiũ tutele.est enim equalis iuris cum fisco:ideo pfertur prior in tempore sicut.j.dicetur in duobus priuatis. Non ob.quod ibi facta fuit nouatio:quia per illam non intelligitur priuilegium nisi sit actuz.ẽ.de noua.l.aliã. ¶Jn glo.ei.ibi non possunt.hec nõ valet. ¶Jn ea glosl.ibi. vel tertio.hec nõ placet:q; secundum hoc nullum priuilegiuz haberet. ¶Jn ea.l.iij.vel dic qõ ibi loquitur in fisco.j.in re publica alicuius ciuitatis:hic in fisco.l.j.C.de iure reipu. lib.xj.r.j.ad munici.l.simile.

¶Donatio facta lite pendente in causa criminali valet sed reuocatur remedio huius legis.

IN fraudem. Per istud principiũ determinatur.l. post cõtractum.ẽ.de dona.†qõ licet donationes facte lite pẽdẽte in cã criminali valeãt:tñ reuocãtur nõ ex edicto de his que in fraudẽ credi.q; fiscus nõ creditor ante cõdemnationem:sed reuocant per hãc.l. ¶Jn glo.in ver.querat.ibi:vel solue vt ibi:vel dic qõ ibi nõdum erat debitor fiscalis:quia pẽdebat lis.vt.ẽ.eo.l.res.in prin. r.j.hic loquitur in vero debitore. Angelus de Perusio.

¶Laus deo.

¶Explicit lectura prestantissimi iuris vtriusq; doctoris domini Angeli de Ubaldis de Perusio super Secunda Digesti Noui:accuratissime reuisa r correcta:ac cum multis additionibus r etiam summarijs nouiter additis.

Regestum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q
Omnes sunt quaterniones.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca